

Teles Ede

Was. Exp. 1899. 276.c.

Teles Ede: Engelyes.

194

Fő- u Erőművel

②

27-281

10. ábra

építése megkezdhető s teljesen befejezhető legyen a nélkül, hogy bármi előzetes kisajátításra legyen szükség, pedig ilyen, évszázadokra kiható, nagyszabású alkotásnál ehhez hasonló szempontokból kiindulni nem szabad.

Ezúttal a legújabb tervezetet mutatjuk be, a melyet a napokban nyújtottak be a fővároshoz.

E szerint a városban a Károly-kaszárnya helyén két 87 öles főhomlokzattal 6600 négyszögöl kiterjedésű, majdnem szabályos négyszögű területen épülne. Mindkét főhomlokzat tagas térre nyílnék, még pedig az egyik a Váci-körútnak a Deák-tér felé néző torkolatával szemben, a másik a Granátos-utca

A magyarok korszak

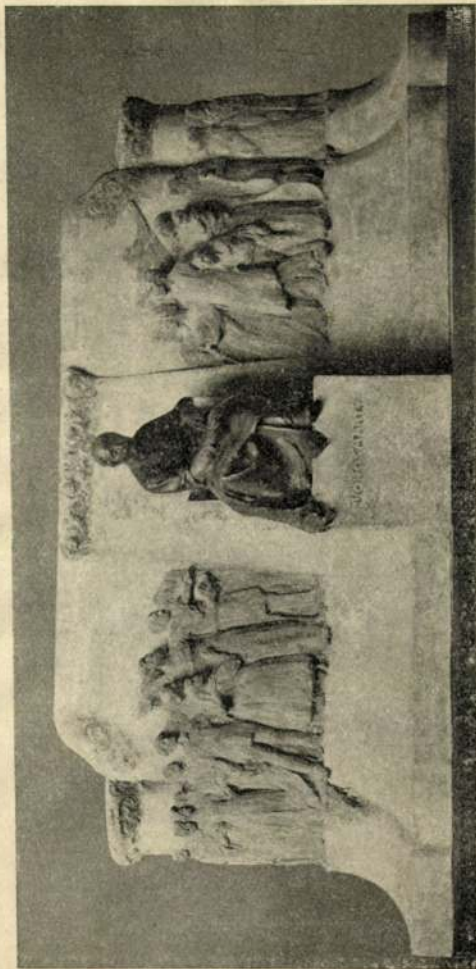
körút felé a Wesselényi felől a Trattner-ház felől ház felől nyitandó új utc

A tervezet szembenétől nösen kiemelendő, hogy ségek, a melyek szoros következtében valnak sz vezet szerint teljesen f Károly-kaszárnya telkébe kesíthető telekrészek el

Telcs Ede — Márkus Géza

Vasúti 1902. 643. P^{cs} K.

K.

Telcs Ede és Márkus Géza pályaterve.

Vörösmarty utca pályaterve

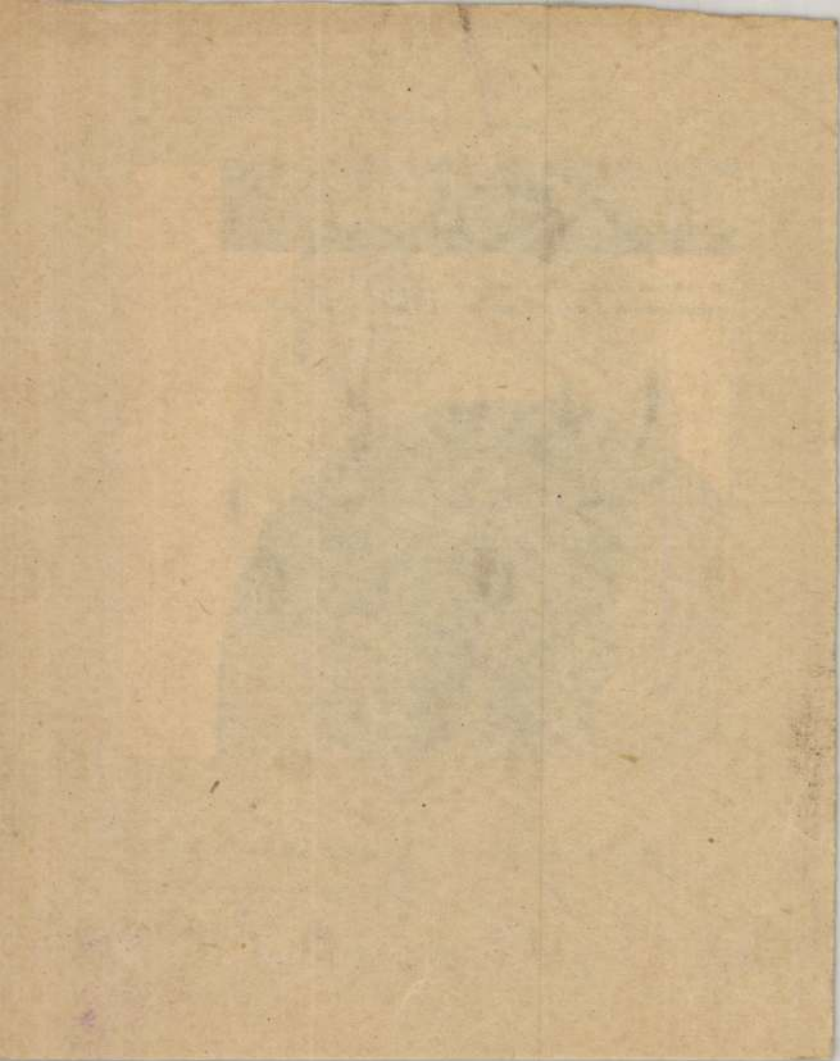
Telcs Ede

Telcs Ede: Giacomo Puccini-plakett. :: E. Telcs:
Puccini-Plakette. :: Plaque de Giacomo Puccini.

Magyar Szóvivőcsel

1924. 73. l.

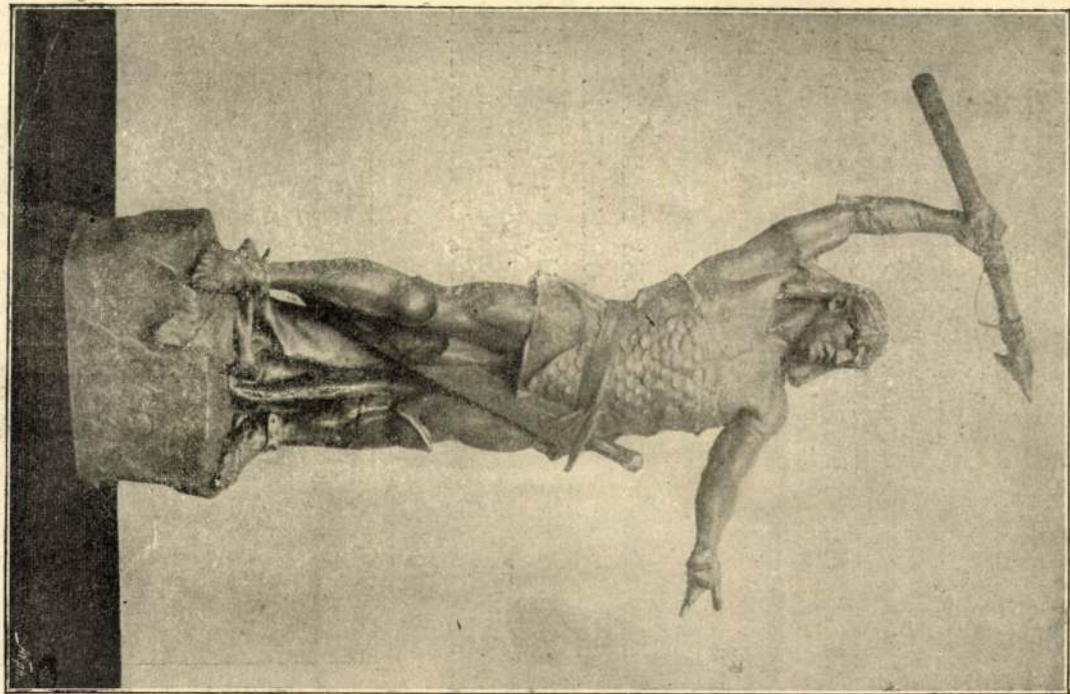

Telcs Ede

28

Vas. Up. 1894. 828. l.

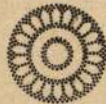
X

Telcsch: Ede Góliát.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐ-
MŰVÉSZÉTI TÁRSULAT VA-
LASZTMÁNYÁNAK TAGJAI
1912-BEN

Elnök: I. Andrássy Gyula gróf.

Alnökök: III. Forster Gyula báró, II. Hauszmann Alajos

A) ÁLLANDÓ TAGOK.

Andrássy Dénes gróf
 Apponyi Sándor gróf
 Erdődy Ferenc gróf
 Harkányi Frigyes báró
 Kohner Adolf dr. báró
 Montenuovo Alfréd herceg
 Pest vármegye alispánja
 Szechenyi Béla gróf
 Sztányi Géza
 Tisza István gróf
 Wenckheim Frigyes gróf
 Wodianer Albert báró

B) VÁLASZOTT TAGOK.

a) Művészek.

Basch Gyula
 Balint Zoltán
 Benczúr Gyula
 Bruck Miksa
 Dudits Andor
 Ferenczy Károly
 Gách István
 Háldi Dezső dr.
 Innocent Ferenc
 Jendrassik Jenő
 Kallós Ede
 Karlovsszky Bertalan
 Kernstok Károly
 Kézdí Kovács László
 Kosztolányi Gyula
 Keményfi Jenő
 Knopp Imre
 Málnai Béla
 Márk Lajos
 Mérvó István
 Poll Hugo
 Rona József
 Szinyei Merse Pál
 Telcs Ede

Teles Ede

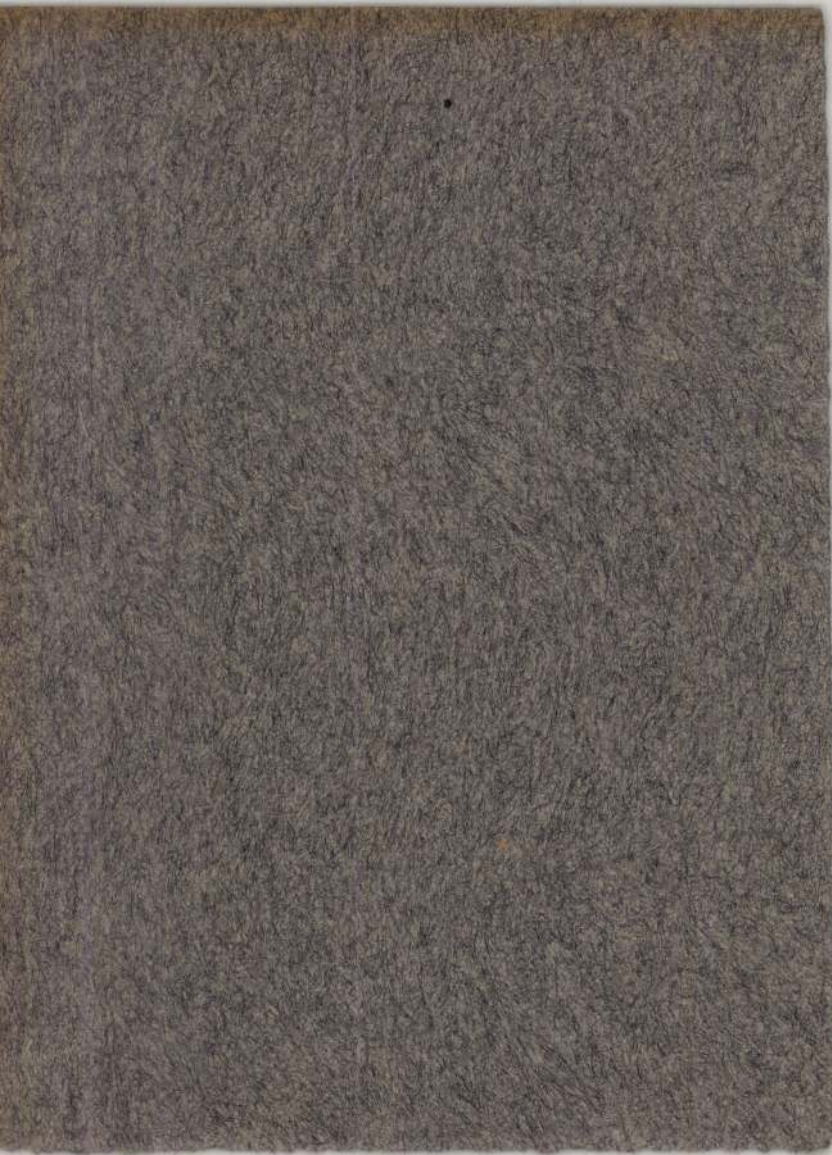
268

Ráth. 268. l.

Teles Ede műtermében.

Árpád-kor

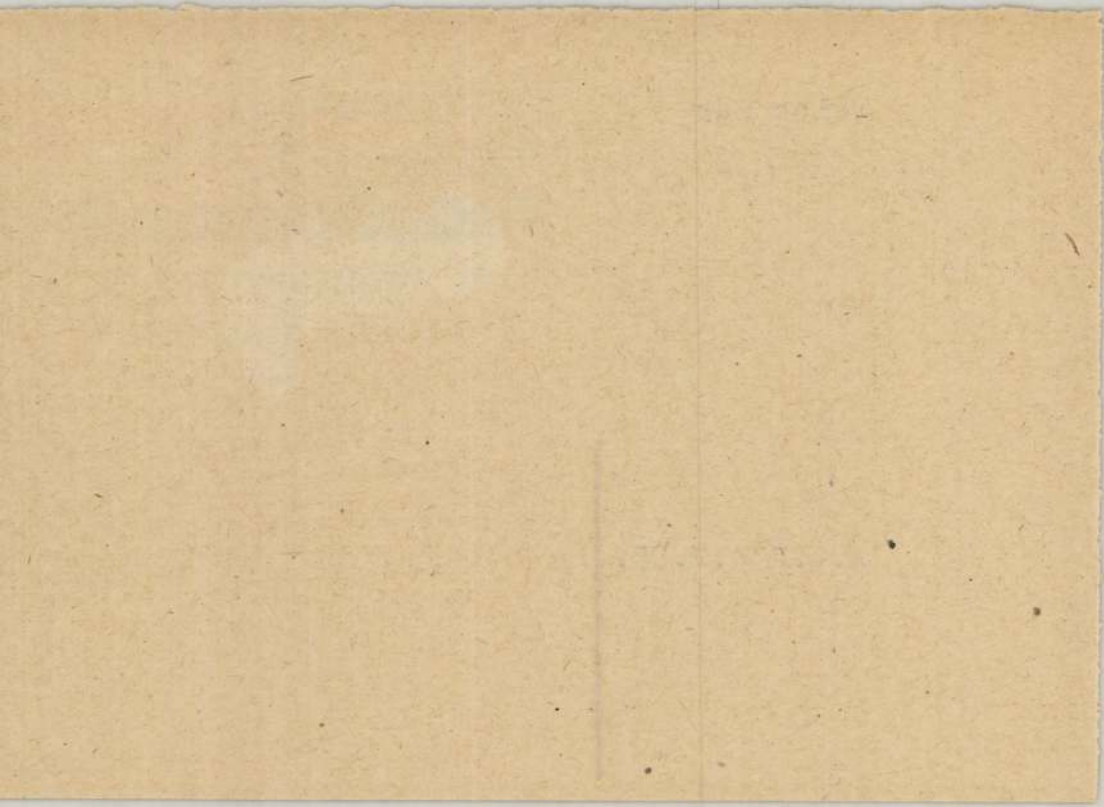

Telcs Ede

— Éremművészet a Györgyi Kálmán-émlékiállításán. Az Iparművészeti Múzeum Györgyi Kálmán-émlékiállítását még most is igen sokan látogatják. Különösen sok szemlélője van az éremművészeti kiállítási csoportnak. A magyar éremművészet valóban kiváló helyet foglal el ma már európai és világviszonylatban is. A műértő közönség számára művészi élményt jelent *Telcs Ede* francia és finomságú plakettjeinek egész sora. *Reményi József*nek az olasz quattrocento művészeihez méltó emlékérméi, *Madarassy Walter* harminc érme, továbbá *Szánthó Gergely és Eszöz Erzsébet* művészi finomságú munkái. Külön kell megemlékezni *Tóth Gyulának* munkáiról, amelyek szintén kiemelkednek a kiállítás kisplasztikai anyagából. Ezeknek a művészeknek a kiállításán való megjelenése nemcsak a kiállítás magas színvonalát biztosította, hanem biztosítja azt is, hogy a kiállításnak lelkes és odaadó közönsége van.

N. U. 934. V. 25.

Telcs Ede

Fadrusz János hagyatéka. Az elhunyt jeles szobrász műtermében maradt szobrok, minták kiállítására s azok értékesítésére bizottság alakult. A kiállítás tavaszkor lesz.

46. SZÁM. 1903. 50. ÉVFOLYAM.

Fadrusznak még egy kész nagy szobrában fog gyönyörködni a közönség Szegeden. A művész ugyanis Tisza Lajos gróf ércszobrát még augusztusban elküldte Szegedre. A terv az volt, hogy a szobrot októberben leleplezik. Közbejött a művész betegsége, halála, a szegedi koszorú-ügy, a mi miatt a szobor fölállítását és leleplezését el kellett halasztani. Gaál Endre dr. tanácsos azt javasolta Szeged város tanácsának, hogy a szobrot a jövő évi májusban leplezzék le. — Fadrusz azonban hozzá sem foghatott a kecskeméti Kossuth-szoborhoz, mert a megbizatást már betegen kapta. A szoborra 30,000 korona gyűlt össze. A kecskeméti tanács most Telcs Ede szobrászt bizta meg a szobor elkészítésével. A fiatal művésznak, a ki számos pályázaton nyert első díjat, ez a szobor lesz első nagyobb alkotása.

Sz. Vas. up 1903

768. l.

IGAZI

KÖNYVE"

60 filléres karácsonyi számának

GYEN

Melléklete

**a, hogy Ön a P. H. 60 filléres
a 60 fillért már megfizette.**

...sítónk, akinél ezt az Igazi Otthon Könyvét
...Önnek a Pesti Hírlap karácsonyi számát
...H. Regénytára, a P. H. Képes Melléklete)
...fizetés nélkül kiszolgáltatni.

Telcs Ede

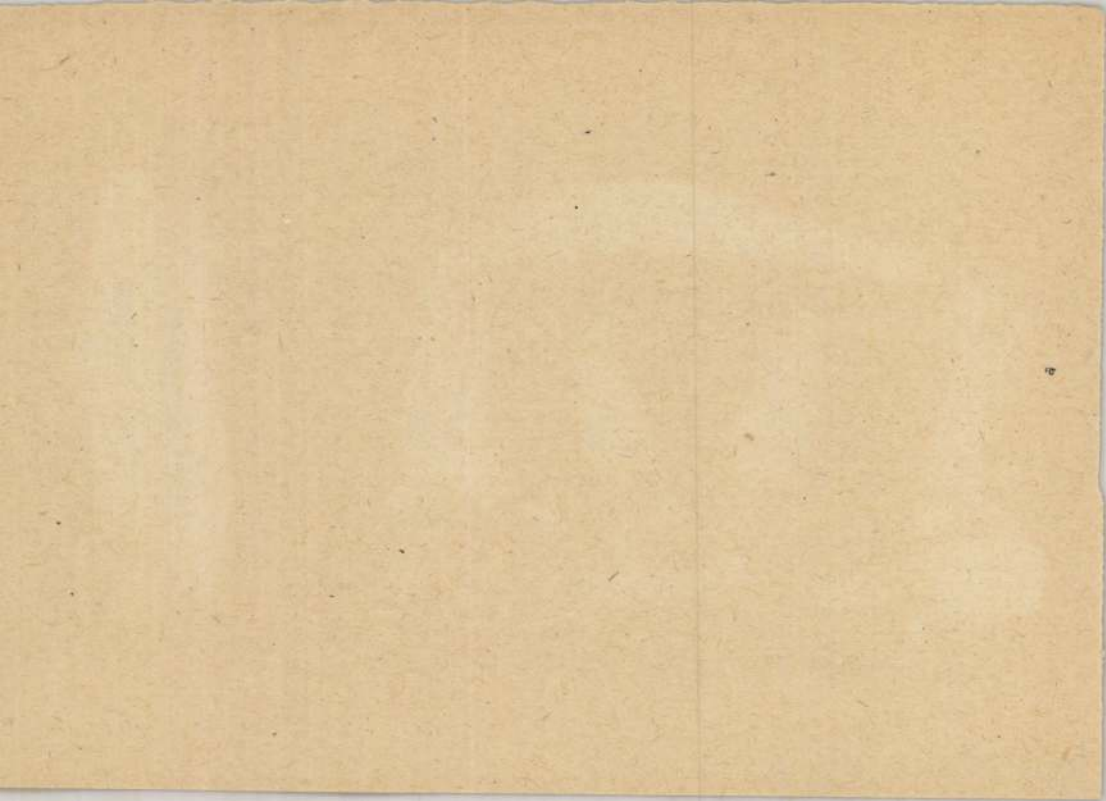
— Szobrokat rendelt a főváros. A főváros képzőművészeti ügyosztálya az illetékes bizottság hozzájárulásával elhatározta, hogy a művészek támogatása érdekében számos szoborművet rendel. E határozat alapján megbízást adtak Telcs Ede szobrászművésznak, hogy Hüvelyk Matyi című alkotását nagyobb méretben készítse el, amelyet azután kuttal kombinálva, közterületen fognak felállítani. Pásztor János megbízást kapott, hogy Kazinczy halálának százéves fordulójára emlékművet tervezzen és a szobrot ugyancsak közterületen helyezik el. Tóth Istvánnak a Szépművészeti Múzeumban levő A bosszu című szoborművét a főváros másolatban elkészítteti és bronzba önteti. Markop Bélától a Csqdaszarvas-kut vásár. A vásár maudnem bekébelli méretű volt. Ségben zajlott le a kiskőrösi nyári országos lepdőn élénk érdeklődése mellett, rekkenő hő- népének, kereskedőinek és iparosainak meg- Kiskőrösről jelentik: A közeli és távoli vidék Békébelli méretű volt a kiskőrösi vásár. szár, Németország és Budapest. rugott. Feltevő országok: Svájc, Lengyelor-

NEMZETI

932. VIII. 3

című szobrát, amelyet Nürnberg ajándékozott a fővárosnak, ugyancsak a Gellérthegyén, Gárdos Aladár Mencskülök című szoborművét pedig a Mária Terézia-téren állítják fel a legközelebbi napokban.

Nu. 932. VIII. 3.

Telcs Endre

**Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ**

**Budapest V., Petőfi Sándor u. 17,
Telefon: 188-296. 188-307**

MAGYAR NEMZET

1950. OKT. 2

Telcs Endre emlékkiállítás
nyílik a Nemzeti Galériában
október 21-én délután. A kiállítást
Farkas Zoltán művészeti író nyitja meg.

513 1067

Telcs Ede

Telcs Thaly-plaquette-je. A képviselőház tagjai Thaly Kálmánnak az obstrukció leszerelése körül szerzett érdemei elismerésül diszes emléktárgyat készítettek. Az emléktárgy egy harmincöt négyzet centiméteres arany-plakett, rajta Thaly Kálmán arcása, a melyet Telcs Ede mintázott és ez a fölírás: „Harcok írójának, békeszerzőjének.” A plaquetteken kívül egy márvány papíryomot is készítettek, a melyet Thaly Kálmán bronz mellképe díszít.

Művészeti Kronika

1904. okt. 15.

szeti Lap, V., 1884., 362. l.

LUM,

szel.

ka, XV. század.

22 cm.

műtgen-gyűjteményből Simor primás

884.

tény Múzeum Esztergomban. Egy-

szeti Lap, V., 1884., 362. l.

ATARTO

44 cm.

ATARTO,

f.

34 cm.

! hazbontásnál találtak, 1885.
gomban... Egyházművészeti Lap, VI.

192. l.

ATARTO,

darlabon áll.

d.
m.

Teles Ede

Biznari Élet 1934. 6. 7

Teles Ede:
Önarckép

A „Céhbéliek” jubiléris tárlata

Most van a képzőművészet nagy sze-
zónja. A »Céhbéliek Társasága«, ame-
lyet Kőrösfői Kriesch Aladár alapított,
a héten nyitotta meg kiállítását a Nem-
zeti Szalónban. A tárlat egyik szenzá-
ciója az, hogy Teles Ede, a szobrász,
ezúttal először mutatkozik be, mint
festő. A kiállításból, amely bizonyos
mértékig a mai magyar művészet tö-
rekvéseit reprezentálja, ezt a kis ga-
lériát mutatjuk be.

1366. *Miklós Odan.*
Emelkedett peremű és
lappán, mellig, kissé jobb
van ábrázolva. A mű há
allegoricus nő szemlélheto
támaszkodik, bal kezével
dig az égbolton ragyogó cs
meres előlapon, a kép ala
MIKLOS VÁR COMMISSAIRE GE
UNIV. PARIS-1900.», balról
MAI», a hátlapon az irat
MORIA» és alól jobbra : »T
Ezüst, méretei 8.4 : 6 cm
— A művész ajándéka 1911 o
tetett az 1911 november 26-ik
tus 5-iki 147546-911 közökt. 1
tember 18-án (1803-912). —
(465-913).

Telcs Ede

TELCS EDE: TANULMÁNYFEJ
NAGY ARANYÉREM 1908.

~~Y2m~~ Y2m MT 50-1308

1896-1910

1. 1896. Esterházy Alajos, Budapesti Királyi Akadémia tagja.
2. 1896. Károlyi Jenő, Károlyi család.
3. 1897. Tolgyesi Arisztó, Újpesti Királyi Akadémia tagja.
4. 1898. Székely Lajos, Károlyi család.
5. 1899. Toll Odón, Károlyi család.
6. 1900. Zala Antal, Károlyi család.
7. 1902. Háy Gyula, Károlyi család.
8. 1902. Toll Odón, Károlyi család.
9. 1903. Ohvai Viktor, Pataki család.
10. 1904. Esterházy Alajos, Károlyi család.
11. 1905. Toll Odón, Károlyi család.
12. 1906. Ohvai Viktor, Pataki család.
13. 1907. Garzó Berthold, Károlyi család.
14. 1908. Székely Ádám, Károlyi család.
15. 1909. Bocskai Károly, Károlyi család.
16. 1910. Vidá Arisztó, Károlyi család.

Telcs Ede

Vas. lap. 1904. 521. p.

Thaly Kálmán emlékérmé. A nagy obstrukciónak a képviselőház idei márczius 10-iki ülése vetett véget. *Thaly Kálmán* felszólalása idézte elő váratlanul a fordulatot. A képviselőház tagjai elhatározták, *Berzeviczy* közoktatásügyi miniszter indítványára, hogy emlékérmét veretnek *Thaly Kálmán* békéthozó felszólalása emlékére. *Telcs Ede* szobrász már elkészült a művével, melyen rajta van *Thalynak* kitűnően sikerült dombormívü mellképe és alatta ez a fölírás: «*Thaly Kálmánnak, Harczok írójának, Béke szerzőjének. 1904. márczius 10-ike emlékére Barátai és tisztelői.*» Az emlékérmét most öntik aranyba és ezt a példányt szeptemberben ünnepélyesen adják át *Thalynak*. Ezüst- és bronzpéldányok is készülnek.

(15.) b

Teles Ede

Pesti Napló kéjés mell
1938. okt. 23.

Teles Ede terve

Madách - műve
rajzolat

FIUMEI

FIUMEI

Telcs Ede.
szobrász

**Telcs Ede szobrász,
Hubay Andor festő**

Az Ernszt-muzeum csoportkiállítása

Gyűjteményes formában talán most nyílik első ízben alkalom arra, hogy átfogó képet alkosson a műértő *Telcs* Edéről, arról a művésztől, akit tudásának eredménye már a zenitre emelt. *Telcs* Ede szobrászművészetében a mozdulat nem merevedik holtta: minden vonala étellel teljes. Nála a forma teljesen eltűnik a lényegben, aminthogy a valóságban a szem először a tényt észleli s csak azután a formát. *Telcs* Ede az *eszmének* esodálatos kifejező erővel ad életet és artistikus formáival az élet szépségét hangsúlyozza. *Telcs* Edénél a mondanivaló szerint térben álló plasztika, relief, vagy plakett születik, aminthogy az irónál a téma versben, regényben, vagy drámában kél életre. A törönyépitő (144), *Loth* felesége (138), *Capriccio* I. és II. (145 és 147), jellegzetes alkotásai *Telcs* Ede művészetének.

Nem véletlen, hogy *Telcs* Edével egy időben jelenik meg a nyilvánosság előtt *Hubay* Andor festő. Ez a fiatal ember *Telcs* Ede keze alatt kezdte pályáját. *Hubay* Andor festőművészete mindenképpől ökonómikusnak mondható. Bámulatosan kevés szóval tud hihetetlen formagazdagságot kifejezni.

Ede Kőrösi, 1928. Okt. 31.

Talca Pale.
Talca

For Vint, 1928. Oct. 31.

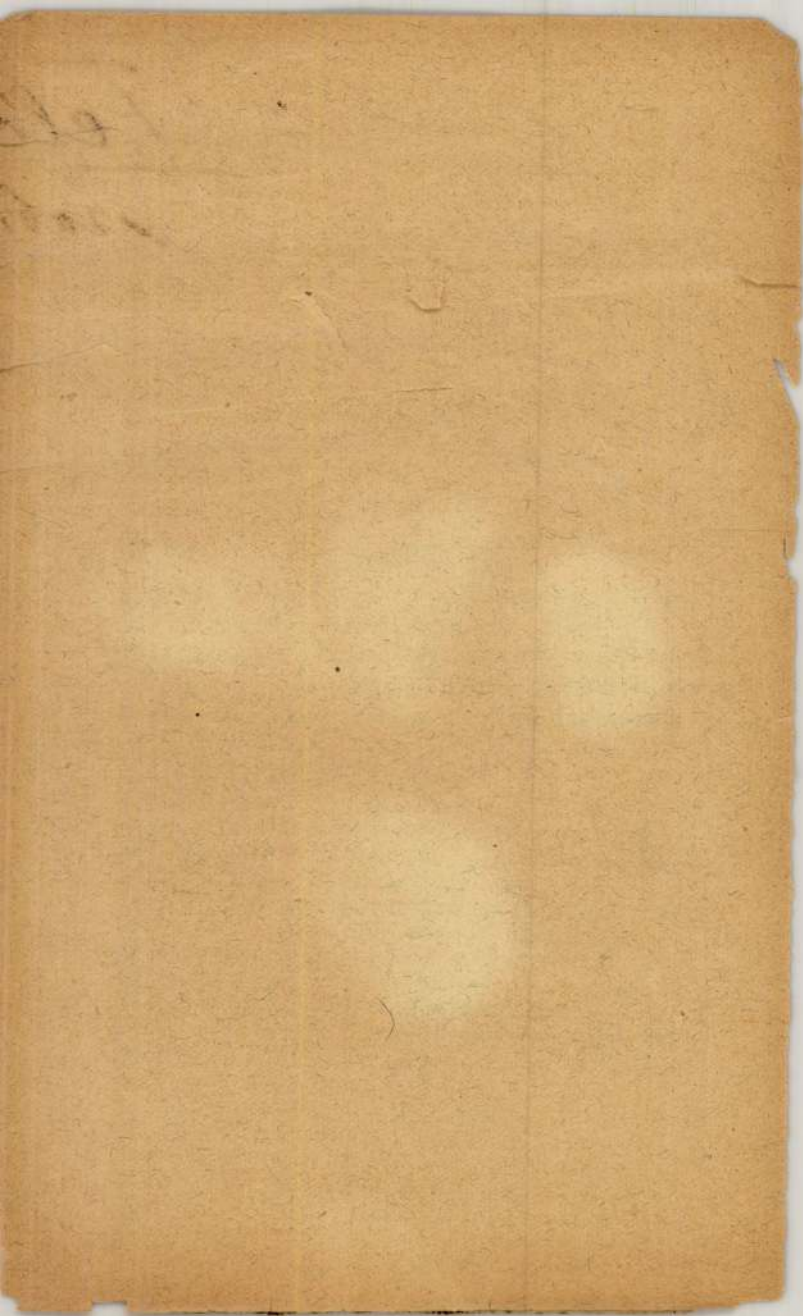
Telc
szobr

K

(A kecskeméti Kossuth- emlékmű) elkészítésére, mint ismeretes, a város megbízása útján Telcs Ede szobrászművész és Tóry Emil műegyetemi magántanár kaptak a múlt év őszén felszólítást azon kikötéssel, hogy a megválasztott tér és a megállapított összeg keretéhez mérten, ez évi február havában a természetes nagyság 1:10 részében gipszmodellt mutassanak be. Tegnap beszélte meg az erre felkért képzőművészeti tanács Bezerédy Gyula, Fittler Kamill és Strobl Alajos tanácstagok képviselőitében az emlékművet Kada Elek polgármester és Szappanos István, a szoborbizottság elnöke jelenlétében Kecskeméten. A bíráló bizottság a szobormű helyéül a Kossuth-téren

1904. február 23., kedd

az új városháza tengelyébe eső helyet megtekintvén, azt minden tekintetben megfelelőnek találta. A modell maga monumentálisan kvadratkus és sarok díszítésekkel ellátott alépitményből indul ki s hatalmas konturvonalakban nyeri átmenetét a szépen megoldott oszloptörzshöz, melyen Kossuth alakja foglal helyet. A sikerült álló alak előrelépő helyzetben s levett töveggel szónokolni látszik a népnek, köpenye félig lecsuszott válláról s kinyújtott jobbja eleven gesztussal kíséri szavait. Alatta ű a revolució szimbolikus aktalakja, amint figyelmezen hallgat s az egyenes zászlóval jobb kezében csak a jelre vár, hogy a tettere készen álljon. Az alépitmény hátsó részében a haza oltára van architektónkusan kifejlesztve, ferde lapján a „szabadság, egyenlőség és testvériség” jelszókkal. A figurális rész bronzból, az architektúra kemény mészkőből vannak tervezve. A bíráló bizottság különösen hangsúlyozta a szobrász- és építészeti részek kellemes összhangját, s

Teles Ede

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

1964. JAN. 23

Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

Felújítottja az V. Szabad-
ság téri Széchenyi emléksze-
nat, Teles Ede szobrászmű-
vész alkotását a Fővárosi
Tanács.

1850

Wm. H. ...
...
...

ESTD 1850

...

...

Telcs Ede

201 A nő. Bronz.

202 *A toronyépítő. Bronz.

Céhbeliek V. kiáll
Nemzeti Szalon 1924.

Telcs Ede

Nemzeti Szalon

1841. apr. máj.

Törzstafola kiáll.

TELCS EDE:

- 105. »Bálvány«, márványcsoport
- 106. Assisi Szent Ferenc, márvány
- 107. Öntött érme, bronz

2.500.—

mgt.

mgt.

511

W. H. B. 1874

Dr. J. B. ...
... ..
... ..

5,000
1,500
4,500

Handwritten notes in the center of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Dr. J. B. ...

Telcs Ede

A Céhbeliek 1924. évi művészi elismerésének
(Mention) tulajdonosa.

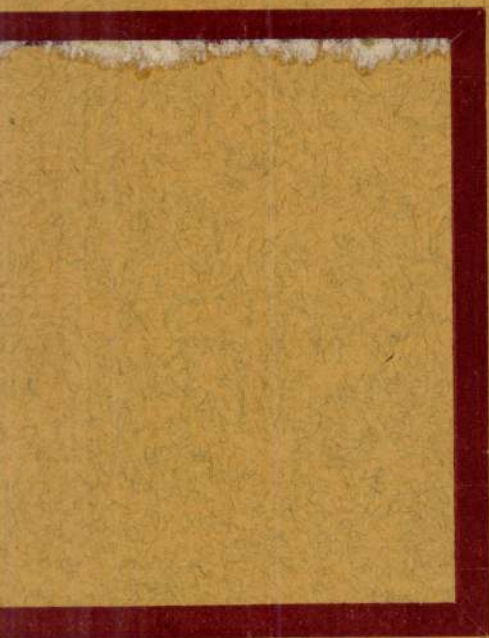
*244	Óregember, márvány	40000
245	Érmek és plakettek	
245a	Arckép I.	mgtul.
245b	Arckép II.	mgtul.
245c	Nemes Andrikska képmása, márv. mtul.	
245d	Relief S. A. siremlékéről, gipsz	

Céhbeliek

VII. kiállítás

Nemzeti Szalon

1926.

E. László: Őszl reggel

190 Petőfi

Telcs Ede

Gipsz

Céhbelick IV. Kicell

Nemzeti Szalon 1913

Verlag des
Gesamthausbesitzers des Hauses

WIEN I IN D

OSTERREICH

VERLAG DES ERSTEN

BÜCHERSTUBE

BÜCHERSTUBE

Vertrieb der Erz
ÖSTERR. LICHT

WIEN I. IN I

Gesamtauslieferung des Elligiu
Telefon 70-1-21
Komm

Euer Hochwohl

Soeben ersg

Die
mittelalterli
in

Oesterre

Ein Umriss ihrer Geschichte vo
Mit 46 Tafel- und
224 Seiten, Preis
Das vorliegende Buch

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Telcs Ede

NÉPSZABADSÁG

1953 OKT 26

Vasárnap nyílik a Telcs Ede emlékkiállítás

A Magyar Nemzeti Galériában
pénteken tájékoztatták a sajtó
képviselőit a vasárnap nyíló
Telcs Ede emlékkiállítás anyagá-
ról.

Csap Erzsébet, a szoborosztály
vezetője elmondotta, hogy a Ma-
gyar Nemzeti Galéria régi adós-
ságot törleszt, amikor emlékkiál-
lítást rendez Telcs Ede halálának
15. évfordulója alkalmából.

Magyar Hirdetés
SALYÓNYI
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-396, 188-307

Teljes ár
NÉPSZABADSÁG

TOTÓTOMBOLA A

1963. október 7-én, a M
válogatott labdarúgó-mérk
területén vásárolt totószel-
jegy jár, mellyel érté

Telcs Ede

Művészeti Ipar
1906. 11. 2. l.

SZOBROK. ♥ Az Országos Képzőművészeti Tanács Forster Gyula báró elnöklésével megtekintette és elfogadta Telcs Ede szobrász Szilágyi Dezső emlékszobrát, melyet a bácsmegyei Szilágyi község főterén fognak fölállítani. A leleplezés őszszel lesz. -

NYELVES
papírkönyv-
VILLLANY

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

— Visegrádi-utca 36.

Teltsch Ede:

— József főherceg és Augustia főhercegnő az Ernst-múzeum kiállításán. József főherceg és Augustia főhercegnő szombaton megjelentek az Ernst-múzeum kiállításán. A kiállító művészek, Teltsch Ede és Hubay Andor előtt a főhercegi pár kifejezést adott tetszésének. A kiállítás megtekintése után József főherceg Hubay Andor két kiállított festményét megvásárolta.

PN

928

X. 28

Pesti Napló, 1828. Okt. 28.

Tablet No. 1

Tablet No. 1, in the O. P. O. No. 1.

57.

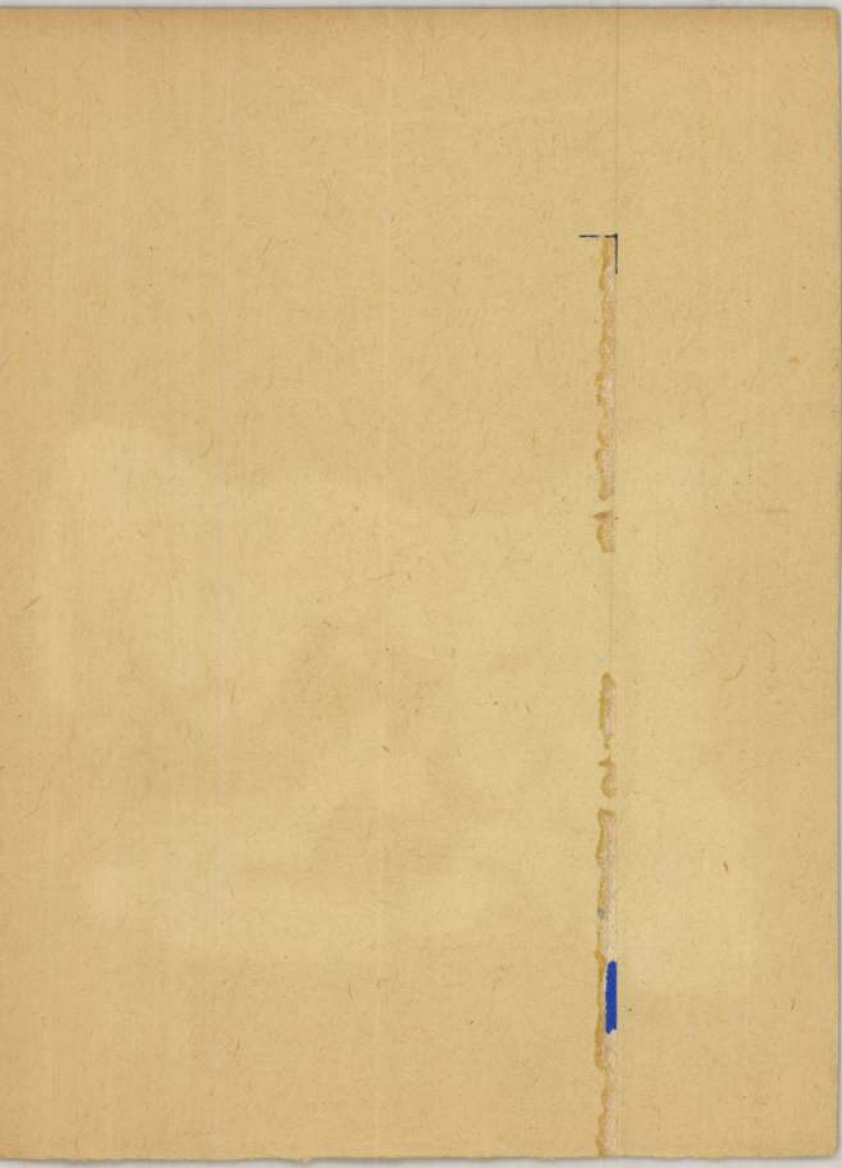
Telcs Ede

MAGYAR IPARMUVESZET

1934. 10. l.

Telek Ede

A VAS-ÉS FÉMIPARI KIÁLLÍTÁS ÉRME.

Telek Ede domborműve.

187

Vas. Lipp
1907

Telcs Ede

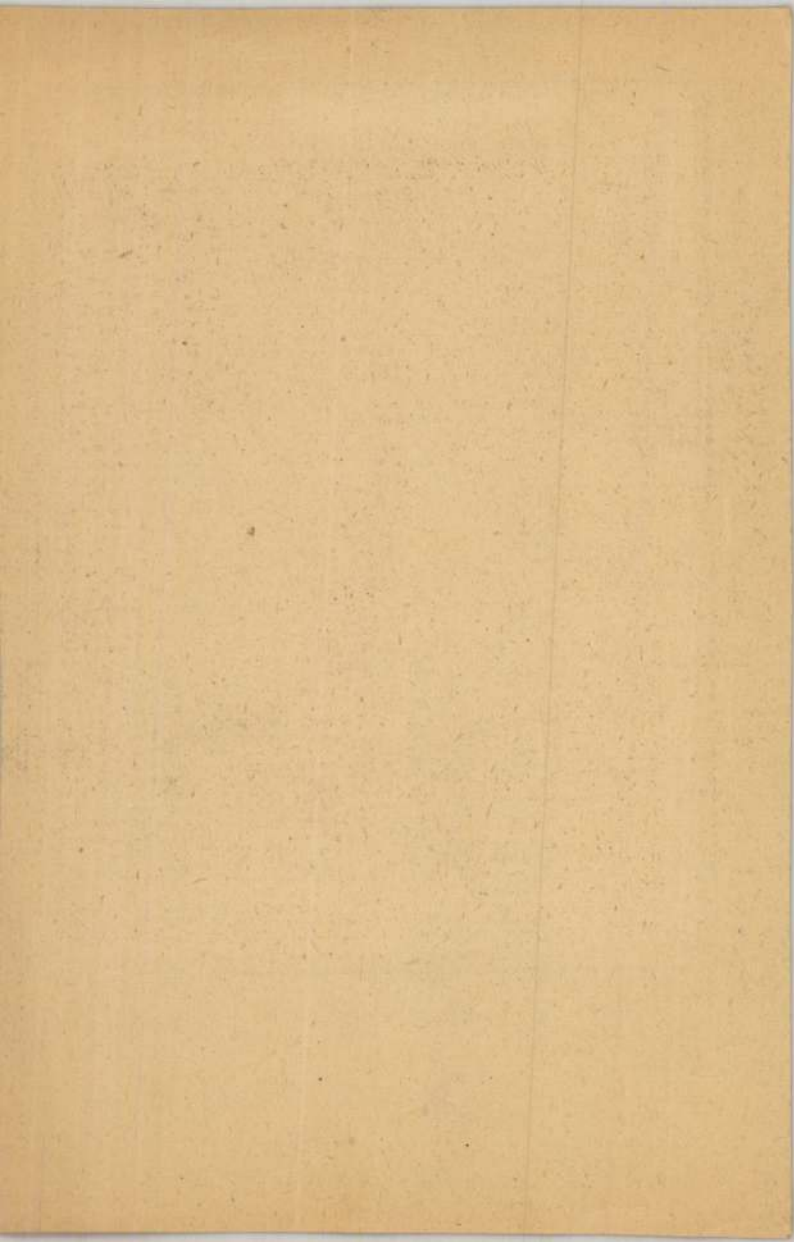

Céhbeliek V. kiáll.

Nemzeti Szalon 1924

202. TELCS EDE: „A TORONYÉPÍTŐ”

BEÖTHY ZSOLT
1908 SZÉPTEMBER 4.

FRANKLIL-T

TELCS

BEÖTHY ZSOLT DOMBORMŰVÜ KÉPMÁSA TELCS EDÉTŐL.

Az irodalomtörténetben Toldy Ferencz és Gyulai Pál tanítványa. E két nagy emberrel kapcsolatából tanulmányozzuk ma is egész

1935
KNER IZIDOR GYOMÁN

Teles Ede

Vasárnapi Újság. A
Bpesti Hírlap képe mell.

1935
jan. 27

Teles Ede: „Fiu-
portré.“

Texas 1880

Wm. W. ...
...
1880

PETŐFI NÉPE

Telcs Ede

1021

1963. február 8. péntek

Ha nem is mindet egyszerre

A Türr István Múzeum Baja kulturális életének igen jelentős tényezője. Néhány példa ennek bizonyítására. Január huszadikán nyílt meg a XX. század magyar festőinek reprodukciós kiállítása, ezt megelőzően pedig a XIX. század nagy magyar festőinek műveit mutatták be. A város közönsége szereti és nagy érdeklődéssel látogatja ezeket a kiállításokat. Sajnos azonban a múzeum olyan gondokkal küzd, amelyeket — véleményünk szerint — feltétlenül orvosolni kell. Mindenekelőtt új helyiséget kellene biztosítani a raktáron heverő igen értékes képanyag — többek között Nagy István hagyatéka — kiállításának. Kár, hogy a földszinten megürült üzlethelyiséget nem kapta meg a múzeum, mert ezzel a teremkérdés elintéződött volna.

Elhibázott intézkedés volt a Rudnay Gyula festőiskola átépítése is. Mostani helyén, ahol előzőleg is lakások, műtermek

voltak, már olyan szűk a hely, hogy a növendékek képtelenek nyugodt körülmények között tanulni, dolgozni.

S ha már a város képzőművészeti életével foglalkozunk, meg kell említeni, hogy nagy szükség lenne állandó kiállítási teremre, ahol mód nyílna állandó tárlatvezetésre és a Baján élő művészek egyéni bemutatására is. Itt kell beszélni arról is, hogy sok olyan tér van még a Duna-parti városban, amelyet igen impozáns, vonzóvá tehetne egy-egy szobor, például Nagy Istvánról vagy Telcs Ederől, akiknek az emléket csak egy-egy utca őrzi a városban. Úgy véljük, hogy Jelky András vagy Tóth Kálmán szobrához hasonlóan ezeket is megszeretné a lakosság.

Mindezeket azért ajánljuk az illetékesek figyelmébe, mert foglalkoztatják a város közönségét is.

Mészáros Fülöp

Apróhirdetések

„Tavaszi” televízió
vezetési kedvezményrel eladó. Lak-
telek, Bem utca 24. 5354

EREKEGYHÁZA és Vidéke Körzeti
Öldművészövzetkez vezetőse ér-
síti az ipari üzemeket, hogy TŰ-
EP-telepén 1800 mázsa vegyes szén-
or eladó, melynek fogyasztói ára
nétermázsánként 13 Ft. 4569

MÁSFÉL hold szőlő lakással eladó.
Erdeklődni: Kecskemét, Szélmalom
utca 32/a. 4570

LOTTON nyert tangóharmonika el-
adó. Erdeklődni hétköznaponként
3-16-ig. Kecskemét, sárga iskolá-
ban. 4571

ORION rádió, 5+2 új típusú, eladó.
Kecskemét, Széchenyi krt. 47/a. sz.
alatt. 4572

EGY darab szinkronos Wartburg el-
adó. Motort beszámítok. Cím: Pal-
monostora, Gyapjas Pál u. 43. Tele-
fon: 4. 4576

EGY hold szőlő feléből vagy kisha-
szonbérbe kiadó. Erdeklődni: Kec-
skemét, Borz u. 2. sz. vasárnap. 4577

ELCSERELEM kaposvári, központi
fekvésű 2 szoba, fürdőszobás laká-
sot Kecskeméti hasonlóért. Er-
deklődni lehet AGROKER, Kovács,
telefon: 25-24. 4579

OPEL Blik 4 hengeres, szivattyú, fű-
rés, daráló meghajtására, darálóval
együtt eladó. Lászlófalva, Ady End-
re utca 4. 4581

ELADÓ kedvezményesen, beköltöz-
hető családi ház. Kecskemét, Budai-
hegy 63. 4583

ELADÓ családi ház, nagy telekkel,
szőlő, gyümölcsösök, megföldes

ARON alul eladó Kecskemét, Akác-
fa utca 15. számú ház. Erdeklődni
a helyszínen szombaton és vasár-
nap. 5368

KECSKEMÉT, Simon István utca 20.
számú ház olcsón eladó. Erdeklődni:
Állami Áruház cipőosztályán, Er-
seknénél. 5368

ELADÓ 6 éves, törzskönyvezett ha-
sas anyakoca. Kecskemét, Hunyadi-
város 2. Barnevál után. 5364

A Mű. M. 607-ES sz. Iparitanuló-
iskola elektroműszerész tanulók ok-
tatásához eletroműszerész vagy rá-
diószerelő szakoktatói felvételt hir-
det. Feltételek: technikus vagy
szakmunkásképesítés, 5 évi szakmai
gyakorlat. Jelentkezni lehet a kecs-
keméti iparitanuló-iskola igazgató-
ságán. Kecskemét, Kálvin tér 1. sz.
alatt. 4574

EM. Bács-Kiskun megyei Állami
Építőipari Vállalat, Kecskemét, Klap-
ka u. 34., pályázatot hirdet
gépészeti vezető

munkakör betöltésére. Feltétel: gé-
pészmérnöki oklevél és legalább 5 é-
ves szakmai gyakorlat. Építőipar-
ban jártasak előnyben. Jelentkezés:
március 1-ig. 5311

A KISKUNHALASI Baromfifeldol-
gató Vállalat azonnali belépésre ke-
res 10 éves szakmai gyakorlattal egy
fő géptechnikust TMK-vezetői vagy
energetikus munkakörbe. Egy fő
villanszerelőt TMK-munkára. Fize-
tés megegyezés szerint. Jelentkezés
kizárólag személyesen a vállalat mű-
szaki osztályán. Utiköltséget felvétel
esetén térítünk. 5316

KITŰNŐ állapotban levő kombinált

1968 OKT 10

Telcs
Ede

A MŰZEUMI HÓNAP bajai eseményei

A múzeumi hónap első rendezvényeként a bajai fotoklub 10 éves jubileumi kiállítása nyílt meg október 6-án a Türr István Múzeum földszinti termében. A gazdag képanyag három részre tagolódik: bevezetőül a klub 10 éves működést dokumentálva a tagok legtöbb sikert aratott „réggi” képeit láthatjuk, ezt követik a vendégklubok fotói, majd a bajaiak legújabb felvételei.

Október 13-án, vasárnap délután 5 órakor nyílik meg az új szerzeményeket

tattak a bajai múzeumok. A festmények kiválasztásánál a fő szempont az volt, hogy a múzeum eddigi anyagát kiegészítse, napjaink főbb irányzatait mutassa be. Két Telcs Ede-szobrot is kapott a múzeum és megvásárolta, restauráltatta Tóth Kálmán bajai költő két intarziás szekrényét.

A madarasi, sükösdői és mélykúti ásatások legszebb

darabjait is láthatja a közönség.

Október 25-én 18 órakor a Szakmaközi Bizottság székházában a Művelődés Bajai Barátainak Körével közös rendezésben Köhegyi Mihály régész számol be a múzeum elmúlt évi ásatásairól, azok eredményeiről és tudományos jelentőségéről

S. E

Apróhirdetések

FILODENDRON eladó, 11 nagy levéllel, világos színű virágá dában. Kecskemét, Sztahanov u. 2. II. ép. II. lépcső, II. em. 10. Földi.

NEMET-OLASZ nyelvtanulás tolmácsvizsgás gimnáziumi tanárnál. Érdeklődők „Beszéd-központú oktatás” jeligére adják le címüket a kiadóban.

KÉT db, 200 kg-os fehér hűsértés eladó. Kecskemét, Kőrösihegy 39. sz. alatt. Nyomási iskola mellett.

JO állapotban levő Danuvia motorkerékpár eladó. Kecskemét, II. ker. Sörház u. 21.

KONYHABŰTOR és pul eladó. Kecskemét, Epreskert utca 60.

VILLANYSZERELÉST, javítást vállal Kecskemét járásban Fehér Donát villanyszerelő, Bugac, Kossuth u. 18.

STABIL olaj- és gázszakvizsgálóval rendelkező kazánfűtő munkahelyet változtatna. Leveleket „Szeretem a rendet 11927” jeligére a Kecskeméti Magyar Hirdetőbe.

600-AS Trabant Combi, újjáfestett, új motorral, kifogástalan állapotban eladó. Érdeklődni minden vasárnap, Izsák, Kinizsi köz 10. Király Imre.

PETŐFI NÉPE

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

azoknak, akik szeretett férjem Falusi János temetésén megjelentek, sírjára virágot helyeztek, fájdalmukat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család.

Fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett testvér, sógornő és nagynéni,

özv. Kasza Jánosné

sz. Dömötör Mária, október 8-án elhunyt. Temetése f. hó 11-én du. 2 órakor lesz a kecskeméti új köztemetőben.

16568

Telcs Éde

A Telcsydi Porcellángyár részére
munkáért fenti Magyar Nemzeti
éremet. 1930. 93. p.

észítés. Heti 1 óra.
Orlatra. /: Elméleti esztétika.
et.: / Heti 2 óra.

készítés. Heti 1 óra.
Orlatra. Heti 2 óra.

dök a hallgatósággal együtt.
vábbá a vizsgálati anyagot. A
olvasmányok, továbbá a tételtek
és bibliográfiát alapszerepek
letti anyag bemutatása.
adók által kiadott egyetemi

meg.
Yakorló tanár, Dr. Haraszthy
e szenior, Nagy Zoltán egyet.
hárszeged.

mohánál havi 5 pengő. - A heti
A heti 3 óras tanfolyamoknál

ájus 31-ig.

élese: Dr. Haraszthy Gyula és
el minden nap d.e. 11-12 kö-
III. Múzeum körút 6-8. I.: /

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17

Telefon: 188-296, 188-307

Telcs Ede
NÉPSZAVA

JUL 19.

Tíz éve halt meg Telcs Ede

Ma tíz éve, 1948. július 19-én halt meg 76 esztendőskorában Telcs Ede szobrászművész. A pályafutása delén a legnépszerűbbek közé tartozó mestert az élet végén elérte a — sajnos sok társával közös — tragikus művészsors: az elfeledettség. De ha nevét alig említik művei közül ma már jó-

néhány elválaszthatatlanul összefonódott Budapest és néhány vidéki város jellegzetes szoborculatával. A Vörösmarty térén álló Vörösmarty-szobrot ő készítette Kallós Edével együtt éppen ötven esztendővel ezelőtt. Alpár Ignácnak, a népszerű építőművésznek alakja a megformálása nyomán valószínűleg dőlt emlékezetünkbe, ami a Városligeti tó partján éles felvetett fejjel szemléli életének egyik fő művét, Vajdahunyad várát. Telcs Ede kezének műve a Zeneakadémia szobordíszje, a millenniumi emlékmű két királyalakja (Szent László és III. Károly), Prielle Kornélia arcmasa a Nemzeti Színházban, Kecskeméti Kossuth-szobra. Nagy művésztársai, Barabás Miklós és Munkácsy Mihály sírja fölött az ő szobrai hirdetik a halhatatlanságot.

Csak most kezd az utókor megemlékezni róla is, akit közel két évtizede feledés takart: szülővárosa, Baja, a mai évforduló alkalmából Telcs Edéről nevezte el az utcát, amelyben szülőháza áll. (havas)

Teljesen új

ezért a n
nyelvetle
is csatolt
hátközépi
got« java

árásnak megfelelő könnyű
nyári blúzt vagy pulóvert vi-
velhetnének. A magasított hát-
ól védené a derekat a megfá-
ástól, ugyanakkor a munka-
uha szellősebb, kényelmesebb

lősebb munkaruhához,
a kétrészes munkaruha
forintos árával szemben
140—150 forintba kerülne

(b.)

— Jó. Holnap, gyere is,
sza, addig elintézem.

Sanyi először csodálko

Sanyi

egy ilyen virág volt Sanyi is.
Csak volt, mert tizenhét éves
korában tyúklopáson kapták.
A falusi suszter kotlását akart
ta ellopni. Bekísérték a ta-
nácsházához, az elnök elé.

— Hogy hívnak? — kérdez-
te az elnök.

— Dudu — felelte Sanyi,
mert faluszerte így szólították.

— Ilyen név nincs — monda-
ta az elnök.

— De van — mondta Sanyi
—, engem is Dudunak hívnak.

Igen, addig csak Dudu-
nak nevezték. A cigányok is,
a magyarok is

TELCS EDE :

260. Hüvelyk Matyi. - Szobor, br. 12x46
cm. Jelz. a talapz.j.: "Telcs".
261. Önarckép kíséret. - Olajf., v. 24.2 x
30 cm. Jelz.l.j.: "Telcs E."

Lékezőv. képt. jüb. kiáll.
1944.

Telcs Ede

MAROSAN GYULA :

169. Csirkék. - Olajf., v. 58 x 44 cm.
Jelz.l.j.: "Marosán 938".

MAROSAN LASZLO :

170. Leányfej. - Szobor, terr. Mag.: 33.5
cm. Jelz.b.o. a vállon: "Marosán L."

H. MATTONI ESZTER :

171. Virágsejdel. - Temp., v. 30 x 59.5
cm. Jelz.l.j.: "Mattoni E."

172. Tisza. - Temp. v. 95 x 64 cm. Jelz.l.j.:
"Mattoni E."

Thirring G.dr.: Szép
letes kalauza. Részle
Bpest. 1926. 91.

Telcs Ede

NYUGAT MOZGO (Terték-körül. Tel.: T. 91-62.)
 az ismét összejönnek. Drama 12 felvonásban. Fő-
 plő: Dolores Costello. — Az Hotel Found. Színmű-
 alonásban. Főszereplő: Lillian Hall Davis. — El-
 hatomnyed 10 órákor. Vasárnap 3. hatomnyed
 nyed 7. egyked 9 és 10 órákor.
 (Jószek-körül 31. Telefon: J. 301-25.)
 Aranyados. Universal-attrakció 8 fejezet-
 den. Főszereplő: Rende Andor és Con-
 rad Nacel. — Charlotte kicsit bolond.
 Vízifékatrakció 8 felvonásban. Főze-
 plők: Puty Lin és Livio Pavanelli. —
 táncokkal. — Hírado. — Előadások kez-
 dete hétköznapokon 5. egyked 8 és 10
 órákor. Vasárnap 4. 6. 8 és 10 órákor.
 RION FILMSZÍNHÁZ. (IV. Eskü-t 1. Az Erzsébet-
 pesti hidifüvel. — Telefon: Autómata 831-02.)
 10 felvonásban. Főszereplők: Anna May Wong,
 Kai Vízitka 6 felvonásban. — M. Phyllis Hayes,
 ich Geort és Ad. Solctow. — Magyar Hírado. —
 Iások kezdete hétköznapokon (szombat kivételével)
 8 és 10 órákor. Szombat és vasárnap 10 órákor.
 8 és 10 órákor. — Jerzyłowicz delezit
 PLAGE FILMSZÍNHÁZ. (A Newyork-palotával szem-
 fele. — József 368-23.) Vízattrakció!
 Jégyruccolás: Steudhal „Rouge et noir” című re-
 s filmen. Főszereplők: Ivan Mosjoukine, Lili Dagover
 Knes Peletson. — Cucc és az elvarázsolt kastély. Tinta Maty
 abb titkja. — Hírado. — Előadások kezdete hé-
 apokon 10 órákor. Vasárnap 7. 8 és 10 órákor.
 hatomnyed 5. 10 órákor. —
 Filmshínház. (VI. Narkymzód-utca 22-24.)
 Telefon: Aut. 292-50 és Aut. 220-98.)
 1. Szög, a napfény illom. B. I. P. Eich-
 der. Vízattrakció 10 felvonásban. Főze-
 plők: Anna May Wong és Heinrich Geort.
 — 2. A Richmondi rejtély. Paramount-stu-
 dio. — 3. A felvonásban. Főszereplők: —

1928
 X
 2
 U
 N

Telcs Ede szobrász

— A Szinyei Társaság és Munkácsy-Céh mellett a Céhbeliek is távolmaradnak a Műcsarnok jubiláris kiállításától. A „Céhbeliek” Magyar Képzőművészek Társasága, amely a legrégebb művészi alakulás, pénteken délután *Telcs Ede* elnöklete mellett gyűlést tartott, amelyen a céhtársak nagy érdeklődése mellett tárgyalták azt a kérdést, hogy az adott körülmények között a meghívást nyert céhtagok résztvegyenek-e a Műcsarnok készülő jubiláris kiállításán? A gyűlés hosszas vita után úgy határozott, hogy tekintettel a céhbeliéknél a jövő év elejére tervezett reprezentatív kiállítására és arra, hogy a Műcsarnok meghívója későn jutott a Céhbeliek tudomására, sürgősen megkeresi a Képzőművészeti Társulat elnökségét, hogy az általa tervezett jubiláris kiállítást egyszerűen halassza el.

Pesti Hírlap
1930. XI. 30.

utak igazgatósága.

ztázta: .....

zeolvasta: .....

dfa: .....

irat száma: .....

irat száma: .....

zefüggésben ..... számmal.

uttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Telcs Ede

HÉTFŐI HIREK

1963 OKT 28

TELCS-EMLEKKIÁLLÍTÁS.

1021
Telcs Ede szobrászművész halálának 15. évfordulója alkalmából a Nemzeti Galériában vasárnap emlékkiállítás nyílt.

MÉLYSZÁNTÁS VASBAN.

Vas megyében a közös gazdaságok vasárnap is dolgoztak.

m
g
K
k
c

Teljesítés

Telcs Ede

1963
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

A Magyar Nemzeti Galériában vasárnap délelőtt 10 órakor Telcs Ede szobrászművész újonnan megnyílt emlékkiállításán Szabó Katalin művészettörténész tart tárlatvezetést.

2/3 2017

RECEIVED
FEBRUARY 2 1917
U.S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE
WASHINGTON, D.C.

MAGYAR NEMZET

Telcs Ede

**Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ**

**Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307**

ESTI HIRLAP

...szakkultat dicse-
kedhet.

TELCS EDE emlékkiállítás
nyílik október 27-én a Ma-
gyar Nemzeti Galériában.

Hatvanöt országban emel-
kedtek a létfenntartási költsé-

Tols etc

BRASSERIE
SANTONNETTO
Rue de la Harpe n. 10
Paris

ESTI LIRIAP

Magyar Hirdető

SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.

Telefon: 188-296, 188-307

Telcs Ede

NÉPSZABADSÁG

1963 OKT 24

TELCS EDE SZOBRA SZMŰ-
VÉSZ emlékkiállítás október
27-én vasárnap nyílik a Nemzeti
Galériában.

STATE OF TEXAS
COUNTY OF ...
No. ...

Tolson

...

SZINHÁZ, MŰVÉSZET

A Műcsarnok tárlatának
szobrászai

A csoportos felvonulás festőművészeti részét már méltattuk, most a szobrászokról legyen szó. Előjáróban megállapítjuk, hogy érett és fiatal tehetségek is bőven akadnak, ilyen jó anyaggal már régen vonult fel a magyar plasztika. A Céhbeliek termében Telcs Ede remek *Hűvelyk Matyi*-ja és portréja mellett Petri Lajos márvány mellszobra és Farkas Zoltán dr. értékesen masszicizáló női feje és agyagtanulmánya, Kisfaludi Strobl Zsigmond Ripka és Pekár portréja, Sidló Ferenc remek dolgai, Szentgyörgyi István monumentális izü siremlékterve és Lak Elek finom arcmása érdemelnek meg minden elismerést.

W. u. 1931. II. 21

A Magyar Képzőművészek Egyesületének termelében Maugsch Gyula történelmi, Lováry János aktja, Kóbor Elek portréi és Csillag István néhai Vass Jánost ábrázoló szobra a legjobbak.

A szobrászok számára fenntartott IV. számú teremben nagyon sok a kitünő munka. A K. U. T. itt is elsőrangú erők nagyszerű dolgoival vonult fel. Medgyessy Ferencnek a debreceni muzeum számára készített „Régészet“-e és „Művészet“-e valóban muzeális érték. Csorba Géza architektonikus nyugalma, gondolatébresztő szobrai, a fiatal Mészáros László megdöbbentő erejű realizmusa (a *Tékozló flu* című szobra a kiállítás egyik szenzációja), legelsőrangú értékek Cser Károly, Bor Pál, Varga Oszkár, az értékes Forgdch Harn Erzsébet és Grandtner Jenő is megérdemlik a legteljesebb elismerést.

Az U. M. E. ugyancsak kitünő anyagában Kövesházy Kalmár Elza sokszor méltatott értékkel mellett Lajos Béla tűnik fel egy erős kompozícióval.

A nagyteremben Martinelli Jenő, Berán Lajos, Istók János, Horváth Géza, Sződy Szilárd, Bory Jenő, Damkó József, Visnyovszky Lajos, vitéz Székely Károly, Madarassy Walter és a Kupecsky Társasághoz tartozó nagyon tehetséges Gábor Mátyás a legérettebb értékek.

A Benczur-Társaság triászja: Róna József, Lányi Dezső, Margó Ede. Róna József az ősz jubiláns egy klasszikus értékű kis bronzott állított ki, erőteljesen képviselteti magát Lányi Dezső is. *Incselkedő gyerekek* című katesoportja, kompozícióban, felfogásban és mintázásban is legelsőrendű művészi alkotás. Lányi ismert kvalitását bizonyítják újból Diel Hubernéról és Kálmán operaénekesről készült karakteres portrél is. Margó Anyaság című bronz nemes művészi tartalommal teljes alkotás.

Örömmel üdvözljük azt a, remélhetőleg állandosuló rendszert, hogy az építészek felvonulnak a művészi konkurrenciában. Nekünk különösen Jánuszky Béla és Szivessy Tibor pest-erzsébeti templom tervel és világosan tagozott, magyarosizú tervel tetszetek, de nagyon szépek Neuschloss Knüssli Kornél dr. és Gyenes Lajos, Gregersen Hugó és Foerk Ernő monumentális hatást kereső tervel is.

LES SZEMPONTJAI...
megtartása érdekében bizonyos reformra szor-
ulnak. Ismertette továbbá a takarékosági
törvénynek a polgári iskolai normál státusra
vonatkózó részét és javaslatot tett a tiszt-
újító közgyűlés tárgysorozatára és időpontjára
vonatkózólag. A választmány az elnök és a
titkár jelentését tudomásul vette és többek
hozzászólása után elhatározta, hogy a tiszt-
újító közgyűlést március 21-én fogja megtar-
tani. Végül Maier János pénztárosi jelentését
tette meg, amelyet a választmány tudomásul
vett.

A hadirokkantak VII. kerületi csoportja
nyilvántartást készített a szellemi foglalkozásu
munkanélküli tagjairól és ezzel kapcsolatban
felhívja a kerületében lakó hadigondozottakat
(hadirokkantakat, özvegyeket és árvákat),
hogy sajtó-érdeklükben jelenkezzenek a cso-
port irodájában. Hivatalos órák: kedden, csü-
törtökön és szombaton délután 5-8 óra kö-
zött, VII., Murányi-utca 10a., iskola.

A Magyar Reviziók Liga kaposvári helyi
bizottsága február 20-án alakult meg a városi
közgyűlés nagy termében. Az alakuló közgyű-
lést, amelyen a Liga központjának megbizásá-
ból Hossay Gusztáv ny. h. államtitkár, a Liga
ügyvezető alelnöke vett részt, Vének György
dr. polgármester nyitotta meg. Beszéde után
kimondotta a gyűlés, hogy a Reviziók Liga
helyi bizottságának megalakítását szükséges-
nek tartja, a Liga céljaiért a jövőben inten-
zív munkásságot óhajt kifejtteni és méltó
részt akar kérni a maga részére a nagy ma-
gyar célért folytatott munkából. Csoport-
elnököknek egyhangulag Staphaleh Pál alispánt,
társelnököknek Császik Ferenc dr. pápai kama-
rás, gimnáziumi tanárt, ügyvezető elnökké
Tusa Jenő dr. járásbíró, jegyzőt, Csukly Fe-
renc dr. városi jegyzőt, pénztárossá Tiringér
János városi pénztárost választották meg. A
gyűlés, amely még 70 tagu választmányt is
teremtett, Császik Ferenc dr. társelnök helyes-
beszédével ért véget.

Az Angyalföldi Szent László Egyházközség
vasárnap délután szépen sikerült kulturesztet
tartott az Utog-utcai polgári iskola tornater-
mében. Uhlár Béla plébános, egyházi elnök
üdvözlő szavai után Agócs Lajosné zongora-
művész nő Chopin: Ballade F-dur művét adta
elő sikerrel. Petrovácz Gyula kormányfőtaná-
csos, országgyűlési képviselő nagyhatásu ün-
nepi előadást tartott a keresztény családi
életéről és a gyermek valláserköltési nevelésé-
ről, utána Petri Kató, az Operaház tagja mű-
vészai áriákat, Scholtz János esellóművész na-
gyon szép gordonkaszámokat, Mally Győző, az
Operaház tagja opera- és daláriákat, végül
Petri Kató és Horváth Margit operaházi ta-

Telcs Ede

TELCS EDE párját alkotta meg domborműví képen a Ligeti művének. Csókolódzó szerelmes párt ábrázol. Mintázása s kompozíciója szép tehetségű művész kezére vall s a tárlat egyik kiválóbb szobrászati alkotása.

P. G. Nemethy
Kiváltatás a Művés-
nökben. Vas. Lejt

1899. 279. l.

Békesség az olvasónak!

A mi Urunk Jézus Krisztus halálának emlékére üljük meg gyászünnepként a *Nagypéntek*-et, amikor is mi, református keresztyének, áhítattal gondolunk a miérettünk megfeszített Megváltóra. Szinte elképzelhetetlen az olyan református, aki ezen a napon ne borulna le bűnbánattal a gyülekezeti közösségben, a templomban az Isten előtt.

Tisztelettel arra kérem a gondjaira bízott tanulóját, hogy ezen a napon méltóztassék felmenteni mindenféle munka, dolog, megbízás alól, hogy vallási kötelességének eleget teheszen.

Atyafiságos köszöntéssel:

Incze Gábor dr.

református vallásoktatási
igazgató.

Telcs Ede

Vas. Új. 1901. 754. l.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ MELLISZOBRA.

TELCS EDÉTŐL.

Három esztendő múlt el azóta a szomorú ősz nap óta, mikor szerte futott Genfből annak a szörnyű gyilkosságnak híre, mely Erzsébet királynénk nemes életét kioltotta. Azóta szeptember 10-ike országos gyásznapp lett a magyar földön. De gyászának s egyszersmind ki nem alvó hálás szeretetének külső jelét is kívánja adni a magyar nép, mely emlékszobrok állításában nyilatkozik.

Így a bécsi kapuczinusok kriptájában gyönyörű emléket emelt a magyar nemzet kegyele az elhunyt királyné koporsója fölé, s itthon a hazában is több helyen tervezik Erzsébet-szobor felállítását.

Eddig már két művészi kezeztől készített emlékszobrot állítottak Erzsébet királynénak a hazában. Az egyiket *Gödöllőn*, a másikat *Szabadkán*.

Ez utóbbi *Telcs Ede* szobrászunk művészi munkája, s melynek karrarai márványból készült mása most a Műcsarnok kiállításán látható.

Jahóni: máj 3, 5, 6-7, 9, 11, 22-29, 92-93

1. 24 Eggeth-archéno, 1676

Telcs Ede

1906. Sandburg válo- ger
...
...
□ TELCS EDERŐL — a tíz
esztendővel ezelőtt elhunyt je-
les magyar szobrászművészről
— utcát neveznek el szülőváro-
sában, Baján.

EB (iag. !!!) III. 162
1958 VIII. 12

[Téli Erő Hírlepe ?]
|||

11

[Faint handwritten text, possibly a list or notes]

11

11

11

11

Teles Ede +

2
1948 június 20

Világ

Teles Ede meglát

A modern Budapest városképének kialakításában a szobrászok közül kevesen játszottak olyan nagy szerepet, mint Teles Ede, aki most 76 éves korában csendesen elhunyt.

Bécsi tanulmányai után kis-méretű, magyar típusokat, életképeket ábrázoló terrakottáival alapozta meg művészi hírnevét. Nagyobb középületünk dekoratív szobrászi díszítésében gyakran közreműködött, ő mintázta a Zeneakadémia szép szobordíszzeit. Türegyas, realisztikus ábrázolásai később szabadabb kötetlenebb stílusban ódódtak fel. Rendkívül termékeny szobrász volt. Kiemelkedő alkotásai: a Kalossal és Márkussal együtt tervezett Vörösmarty-szobor. (Egy kol-

dus ezüstforintot adományozott az emlékmű elkészítésére, ezt a pénzdarabot Teles Ede javaslatára látható helyen beépítették a szoborba), Alpár Ignác álló bronzalakja a Városligetben, Hüvelyk Matyi bájos kútszobra a Városmajorban, Szent László és III. Károly alakjai a Milleniumi emlékművön.

Vidéken is több szobor emlékmű hirdeti gazdag, értékes munkásságának eredményeit. Képmásoknál, síremlékeken nagyszámú plakettet és emléktáblákat is mintázott. Hősi emlékművel is kiemelkednek az átjárókból. Sok kitüntetésben, bel- és külföldi díjakban részesült Teles Ede, aki a századeleji magyar szobrászat egyik legizmosabb egyénisége volt.

Teles Ede

1008

Budapesti Hírlap

1913. máj. 25.

(Döntés az Erővel és
Vágyról emlekezéskor)

U. 307.

Az előtérben vertesek és tünteti fel. A küzdelem főleg a

fordult szürkén üő zászlóta
ellenfele már megragadta és m
csapni készül, ő pisztolyát sz
kardot meg pisztolyt használá
néhány darda hegye. Mögöttü
fel. Közelükben két lö és két
földön. Báról, a lerogyott p
tisztet látunk, sisakján piro
jobbában karddal, jobbról p
tűnnék föl. A sík háttérben a
mozzanataát szemlélhetjük bal

Vászon, méretei 61 : 91 cm. —
1891 szeptember 15-én Desselwffy H
Kifüggettetett 1891 október 1-jén. —
12-én (41—892). — Az elszámolást jöv
16647 és az 1892 július 20-iki 26

Teles Ede

irod

Magyar Hírlap

1913. máj. 25.

(Döntés az Erreket-
mibor pályázatán)

U. 304.

Kemény Ferencz báró.

Térden alólig, állva, kissé nézve és díszmagyarban van pőjére támasztotta, baljával fekvő iratok egyikét fogja, a szon fekvő könyv és kócsagfalója felett a szt. István re előrefésült haja őszbevegyült, bajusza és leberetvált álla követett mentéje prémes, zsinórágja piros. Oldalán kard lóg az asztalon túl, szobor köti szabadba nyerünk kilátást, hóról az oszlop mellett koronás melynek közelében e felirat o
RENCZ 1863«.

Vászon, méretei 54 : 38 cm.
az 1911 szeptember 17-iki ajánlat s
(1572-911). — Kifizettetett 1911
tott 1911 november 9-én (2047-9
lásd a 9766-912 szvsz. előadmán

Telcs Erde

rod

Magyar Nemzet

1913. máj 25. (Az
Ersébet királyné
emlékpályárat)

U. 302. 7

I. Lipót.

Fiatal korában, derékig szembe nézve van ábrázolva masztotta. Az aranygyapjas viseli. Fekete prémkalpagján omló hosszú haja és szemözegek, szakálla nincs. Fehérmelvet vállaira vetett és s. Az előbbin hat nagy és az ut. Derekat kendőöv szorítja.

Vászon, méretei 92·1 : 74·5
1898 október 28-án Bamberger
tetett 1898 október 29-én. — E
(198–899). — Az elszámolást jó
5524 szvsz. határozat (597--899

Kifüggesztésére vonatkozó
vetlen festő a XVII. szből : I. Li

Telcs Ede

**Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ**

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.

Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

KULTURÁLIS HÍREK

A TELCS EDE EMLÉKKIÁLLÍTÁS vasárnap megnyílt a Nemzeti Galériában. A kiállítást Farkas Zoltán művészeti író nyitotta meg.

*

világ legnyárspolgárabb, legott-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1987 OKT 27
PETŐFI NÉPE

**Teles Ede emlékkiállítás
a Nemzeti Galériában**

1021
A kecskeméti Kossuth-szobor alkotójának, Bács megye szülöttjének mintegy 50 szoborból álló kiállítását pénteken mutatták be a sajtó képviselőinek a Nemzeti Galériában. A 15 évvel ezelőtt elhunyt Teles Ede a század első felének egyik legnagyobb magyar szobrászművésze volt. A kiállítás gazdag anyagában áttekinthetünk teljes életművéről.

Teljes 3.00

ntva

re jobban es
szenvedely, e
negtagadni
któberben a
ányt nyújtó
any-rozsdavörös

szarzd-
pompájában

Lapockal
és tölgv.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Teles Ede
LOBOGÓ

1937 MÁJUS 11

1021

THOMAS GAINSBOROUGH (ejtsd: Genzbörö) angol festő, 240 éve, 1727 májusában született. (Elhunyt 1788-ban.) Elsősorban arcképeket alkotott, s az angol tájképfestészet fejlődésének egyik elindító nagy mestere vol. Festői tájait egyszerű, természetes motívumok teszik megragadóvá. Képünk önarcképéről készült.

**MÁJUS 11.
CSÜTÖRTÖK
FERENC**

95 ÉVVEL EZ-ELŐTT, 1872. május 12-én született Teles Ede szobrászművész. (M meghalt 1948-ban.) Számos emlékműve, szobra áll köztéren (a budapesti Vörösmarty-szobor, amelyet Kallós Edével alkotott, a kecskeméti Kossuth-szobor), Nagyszámú plakettet is készített. Képünk: Teles Vörösmarty-szobra.

**MÁJUS 12.
PÉNTEK
PONGRÁC**

de ta-
ti be-
patot,
a se-
nellett
új tu-

han-
akár-
készi-
hozdu-
érkez-
en kü-
mohó-
k kel-
elkez-
tán ki
tövé-
tyakos
open a
l.
nösebb

uj, a noener igazi tonazat.
Mire elérkezne a „legény-
kor” és a part mellől a
mélyebb vizek felé, a még
ismeretlen helyekre kóbo-
rolnának, megjön a szállí-
tóautó és tízezrével indul-
nak el arra a hosszú útra,
amelynek a végállomását
úgy hívják: *kacsapecsenye*.

Még jó, hogy ezt most
nem tudják és gondtalanul
élik paradicsomi életüket,
járják a mezőt — libasor-
ban.

Utazásra
készen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

7464
PETŐFI NÉPE

JN 3 01

Telcs Ede

— VASÁRNAP
NYÍLT MEG a Kecskeméti Katona József Múzeumban Telcs Ede szobrászművész emlékkiállítása. Gila János, a megyei tanács művelődésügyi osztályának csoportvezetője ismertette a művész életművét. A megnyitón részt vett Madarász László a megyei tanács vb elnökhelyettese is. A kiállítás július 13-ig tekinthető meg.

102

szekrényt

Ilyenkor a nyaralási sze-
kezetén sorra előkerülnek
utazótáskák a szekrények
fejéről, és legtöbbször már
k az utolsó pillanatban, a
kolásnál derül ki, hogy fel-
ett a varrás vagy „csütör-

Telcs Ede

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964. JAN. 23
VASAS

Telcs Ede emlékkiállítás a Múcsarnokban

Telcs Ede (1872-1948) kiváló szobrászművészünk, aki 1892-ben Bécsben a „Füger-díjat”, 1937-ben a Párizsi Világkiállítás nagydíját nyerte, kiemagasló helyet vívott ki magának a magyar szobrászat történetében. Emlékkiállításán közel 300 művet láthatjuk. Szobrai nemesen egyszerűek, tömör kifejezések. Telcs Ede nagyszerű ismerője volt a paraszti alkatnak, jellemnek. Kevesen tudták nálánál találébban érzékelni a magyar paraszti élet gazdagságát. Erről vallanak „Parasztmenyecske”, „Parasztlegény”, „Ülő paraszt”, „Álló paraszt ásóval”, „Vásártia”, „Kis szegénylős” c. szobrai. Szoborportréi rendkívül realisztikusak. Plakett- és éremművészete európai viszonylatban is számottevő. Kítűnők: Beethoven, Bach, Mozart, Liszt, Prielle Kornélia, Schulek Alfréd, Hubay Jenő, Thék Endréről készült éremportréi.

Számos közéleti emlékművét, szobrát ismerjük. Ezek között a legkiválóbbak a „Vörösmarty szobor”, „Alpár Ignác” szobra a Városligetben. Munkácsy, Barabás M. síremléke a Kerepesi temetőben, „Buda és Pest allegóriája” (Széchenyi fürdő), és az „Eneklő és zenélő Puttók” a Zeneakadémia épületén.

Négy szovjet szobrász kiállítása a Nemzeti Galériában

A négy kitűnő kiállítóművész:
Sadr Ivan Dimítrijevics (1887-1941),
Jefimov, Iván Szemjonovics (1878-
1959), Andrejev, Nyikolaj Andrejevics
(1873-1932) és Vera Muhina (1889-
1953).

Nyikolaj Andrejev művei közül különösen a Lenin-dombormű portréi tűnnek ki.

Ivan Jefimov különféle anyagokból készült állatszobraival aratott sikert.

Ivan Sadr műveit forradalmi lendület hatja át. Kiváló alkotás az „Utcakő a proletárok fegyvere” c. egyalakos szobra.

Vera Muhina „Munkás és kolhozasszony” c. híres alkotása nagy erővel hatott a nézőkre. Számos szuggesztív portréját is láttuk, melyek közül különösen A. Dovzsenko filmrendező szobormása tetszett.

A kiállítás jellemző képet adott a már nem élő négy kiváló szobrászművész alkotómunkásságáról.

Mohácsi Regős Ferenc

iv., vaci út 77.
Műszaki Egyetem
XI., Műgyetem rakpart 3.
Ganz-MAVAG Művelődési Há
VIII., Delej utca 50.
A kiállítás megtekintését olva

nagyobb felelőss

a és legbiztonságosabb műszaki tudor
szü fontos az a rendelkezés is, hogyha
sét veszély fenyegeti, rendkívüli intéz
zn- ha azt nem írja elő valamely külön
zó — Várható-e változás a mun
za- — Jelentősen emelkedik a szin
ib- oktatási intézményekben is meg k
g- delmi képzését. Az üzemi oktatásba
en- kaköröket, amelyekben a foglalkozt
sá- sága és egészsége. E helyeken bizt
eti nem szabad foglalkoztatni. Ezután
a delmi oktatás. Aki pedig az óvóren
né- vezető köteles eltiltani a munkától
ar- — Milyen kötelezettségeket i
sti — Kötelezi őket a biztonságos
ly- tartására, a balesetek, valamint a
an sában való részvételre. Kötelezi tov
el- dőeszközök használatát.
bb — Büntető szankciókat is bi
— Legnagyobb szerepet biztosít
ugyanakkor erősíti és kibővíti a s
késvédelmi felügyelők 3000 forinti
kat a gazdasági vezetőket, akik ell
a védelmét.
Az új rendelet 1964. április 1-é

~~Lyőörögi Géza~~

~~És~~

Telcs Éde

minis

ced

2

irod

2

Magyar Hírlap

1913. máj. 28.

(A kitályné
szobrai.)

748. n

Risenberg Miklós Vilém

Sima karimájú s egyold

rékig, jobbratordultan, arcz

zolva, hogy haja hosszu, b

öltözete pedig: barett, réteg

mely felett aranyánczon

emelkedett perem és a vor

kita: »WILHELM HER VON

KÖ. MAT. HOFFMAISTER« és a

Réz, átmérei 8.3 : 8.3 cm

80 K. — Havas (Hirsch) Emil a

907). — Atvétellett az 1909 no

az 1910 február 25-iki 656 (351-

iratok, illetőleg az 1910 január

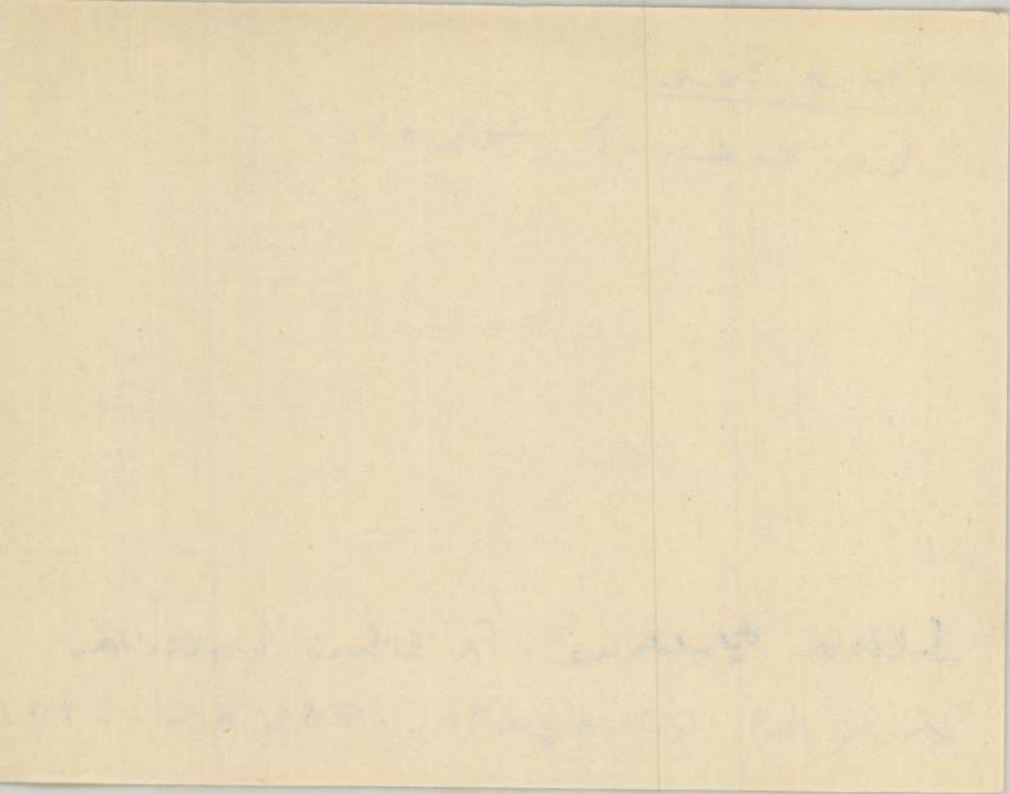
márczius 23-iki (519-910) sz. je

tett 1908 január 31-én (41-908

Jelen Ede

Ex libris terweret

Solihor Zoltane: Ex libris kvalitás
magyar nyelvű, 1964, 6 m, 399.

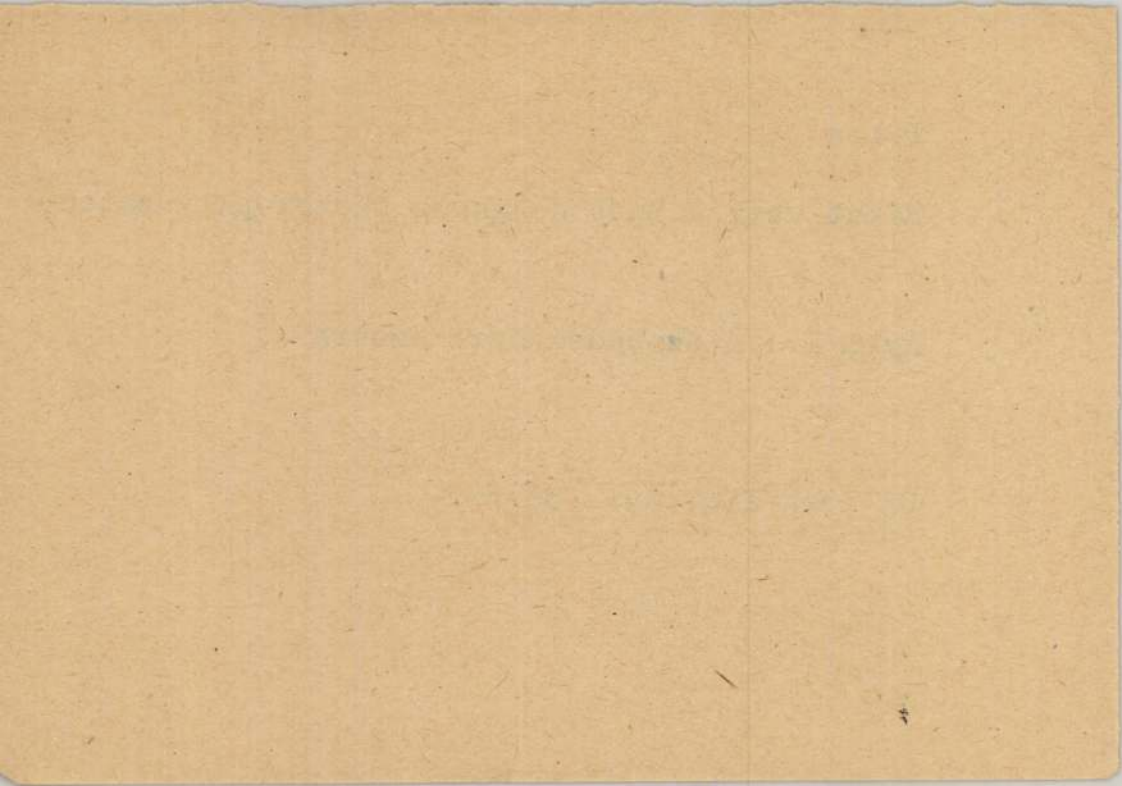

Telcs

Részt/vett a Szabadságharc szobor-pályázaton

Lyka K.: A Szabadságharc szobra

Uj Idők 1907.évi 38.sz.

Telcs Ede

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1956
NÉPSZABADSÁG

JUN 28

Telcs Ede, * nagy tehetségű
szobrászművész emlékkiállítására
vasárnap nyílik meg a Kecskeméti
Katona József Múzeumban.

Texas Bot

TELCS EDE

Öntött és vert érmek és plakettek.
A Liszt-érmek darabja 15.— P,
a többi nem eladó.

TELCS EDE

75. Hüvelyk Matyi, bronz

300.—

Nemzeti Szalon

Séli társ. 1938. jan-febr.

Jebboidak I. terem

ICE KAJMAN

71. Inadhe... empera

600

250

72. Saint Perene...

73. Inadhe... empera

600

74. Inadhe... empera

600

75.

76.

NOVAK AN

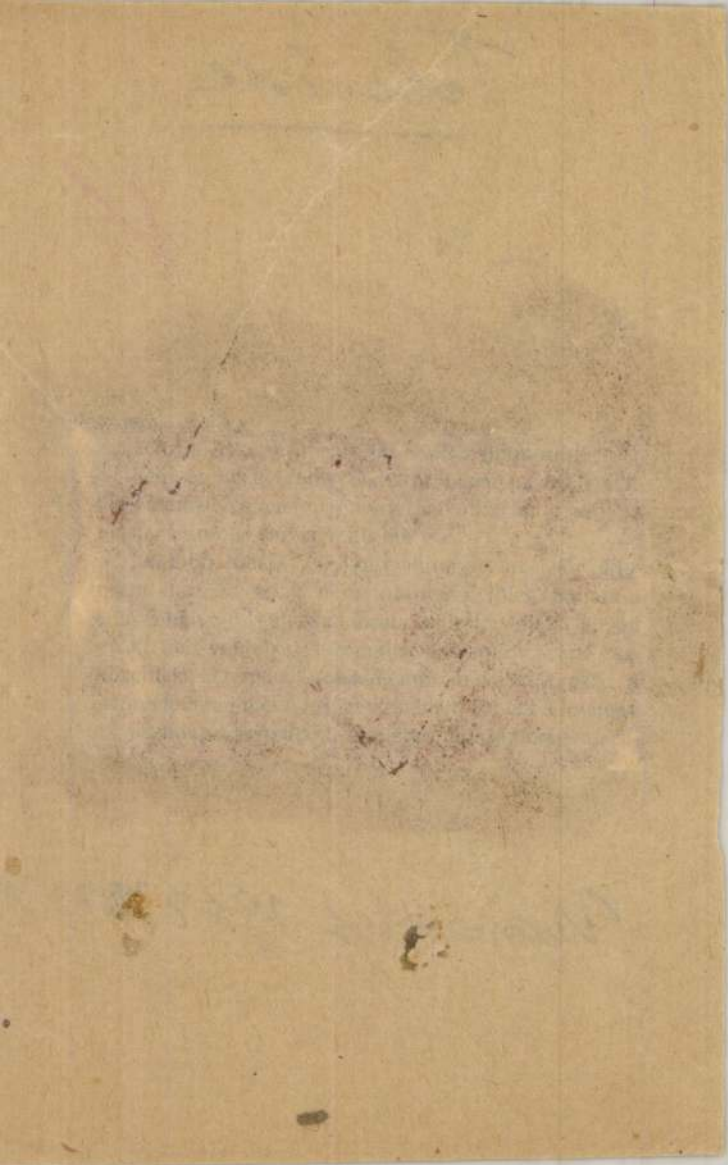
Telcs Ede

K.

Magában a fővárosban kevésbé eseményteljes a művészi élet. Az utóbbi hetekben három szobrot avattak fel: Prielle Kornéliáét a Nemzeti Színház előcsarnokában, e mű szerzője Telcs Ede, azután két bronzszobrot az Andrássy-úti köröndön. Az utóbbiak ama tíz szobor közül valók, amelyeket a király adományozott a nemzetnek. Az egyik Zrinyi Miklóst, a szigetvári hőst mutatja, ez Róna József műve, a másik Bethlen Gábort, ezt ifj. Vastagh György mintázta. E kettőt csöndben, minden nagyobb ünnepség nélkül avatták föl.

Művészet 1907. 275. p.

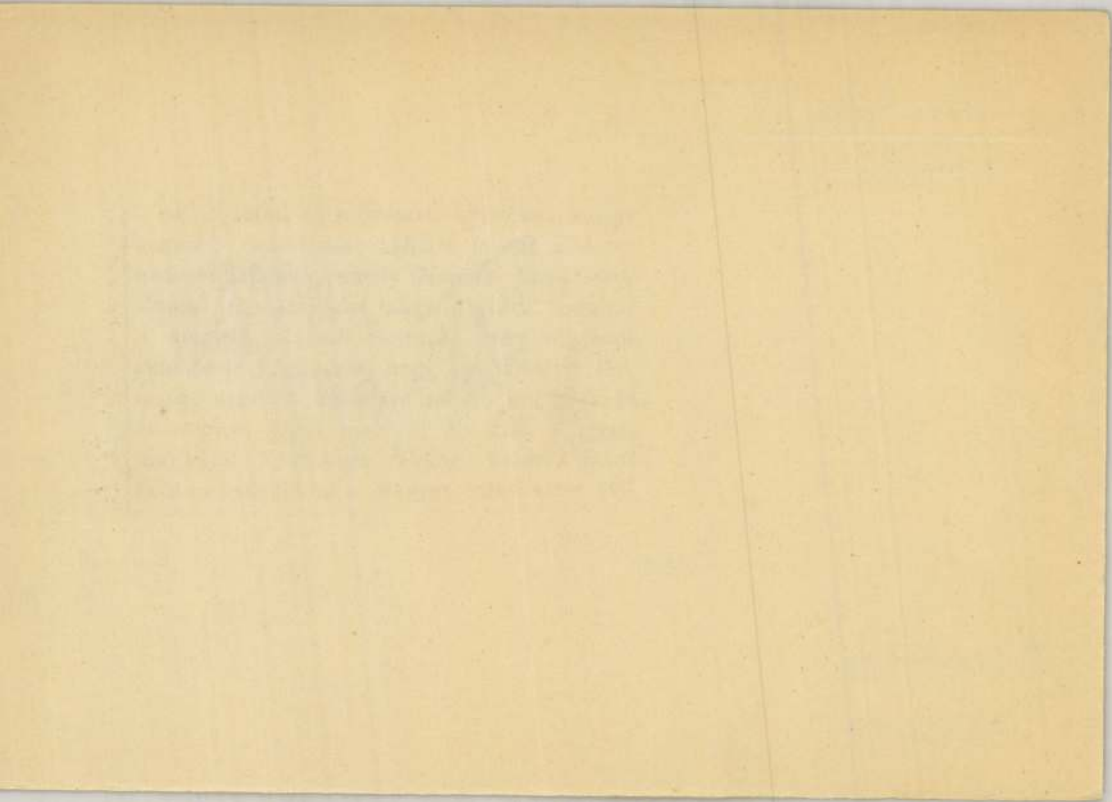

Telcs Ede
robrán

* A Céhbeliek új elnöke Csánky Dénes festőművész. A Céhbeliek Képzőművészek Egyesülete most tartotta taggyűlését, Miután Telcs Ede elnök visszavonult, a gyűlés egyhangú lelkesedéssel Csánky Dénes festőművészt, a fővárosi képtár igazgatóját választotta meg új elnökül. A Céhbeliek januárban a Nemzeti Szalonban megrendezik huszéves jubiláris kiállításukat, amelynek előkészítésével Csánky Dénest bízták meg. A gyűlés végül Telcs Edét örökös diszelnökévé választotta meg.

Magyarország

1933 XI. 26

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Telcs Ede

MAGYAR NEMZET

1963 NOV 23
1021
Telcs Ede emlékkiállítás

a Nemzeti Galériában

Telcs Ede halálának tizenötödik évfordulója alkalmából a Magyar Nemzeti Galéria feleleveníti munkásságát, megjelöli a szobrászatunkban őt jogosan megillető helyét.

Századunk elején jól ismerték a nevét, s szívesen foglalkoztatták a plasztika legkülönbözőbb ágazataiban otthonosan mozgó művészt. Számos köztéri szobor hirdeti ma is munkásságát. Ezek közül a legismertebb a Kallós Edével közösen készített budapesti Vörösmarty-szobor (1908), vagy a Millenniumi Emlékmű Szent László szobra. A Széchenyi-fürdő bejáratánál álló, gyengéd lírával alkotott Forrás című aktja Budapest fürdőváros jellegének ma már mindenki által ismert, harmonikus, szép szimbóluma.

Szívesen és sokat dolgozott márvánnyal. Ebből készítette legtöbb portróját. A vonások élethű visszaadásán túl, az egyéniség kibontására töreke-

dett. Arcmásai közül az 1903-ban készült gondolatgazdag Tanulmányfej és Prielle Kornélia portréja tükrözi leghívebben elképzeléseit.

Munkásságának csaknem elejétől kezdve intenzíven foglalkozott az éremművészettel. A művészetében fel-felbukkanó melankólia siremlékein kap egyszerű, tiszta megfogalmazást. Telcs Ede nem a nagy drámák szobrásza. Kerüli a túlzó, szenvedélyes hangot. Munkácsy Mihály és Barabás Miklós siremlékén kívül még számosat készített, munkái egyszerűségükben emelkednek ki a kor patétikus hangvételű hasonló jellegű művei közül.

A Nemzeti Galéria kiállítása újra emlékezetünkbe idézte, egy kicsit újból fel is fedezte számunkra a művészt, s ez elsősorban a tárlatlat áttekinthetően, alaposan rendező Csap Erzsébet érdeme.

S. M.

33 0267

segítségével me-
lultnak, nehézn
adatot is képes
jes sikerrel me
következetes, cé
ka, amely a
szocialista á
bontakozott ki
gyar mezőgazda
séért, kezdi me
mőlcseit. Közism
sadal munk már

kat tett azért, hogy szövet-
kezeteink minél előbb meg-
alapozhassák a korszerű,
nagyüzemi termelést. A ter-
meléshez szükséges gépek,
épületek, felszerelések, műtrá-
gya mind nagyobb mennyiség-
ben állnak rendelkezésre.

Ezzel a folyamattal egyidő-
ben esztendőről esztendőre
növekedik parasztságunk szö-
vetkezeti öntudata, az össze-
fogásba, vetett hite. A tapaszt-
alatok alapján mind mélyveb-
ben él az emberek tudatában:
*a nagyüzemben végzett jó
munkával biztonságos, évről
évre javul az élet. S ez a gon-
dolkodásmód meglátszik a
szántóföldeken, a kertészetek-
ben, a gazdálkodás minden ter-
ületén, meglátszott az őszi ve-
télőkészítés, vetés napjaiban
is.*

Nagyon fontos tényezője

mi összefogás a társadal-
munkában. Hiszen, amikor szál-
lítási nehézségek lassították a
munkát, a vasút, a különböző
más szállítási vállalatok dol-
gozói gyakran éjt-nappallá té-
ve dolgoztak közvetlenül vagy
közvetve a kenyérgabona-
vetés sikeréért. Az egymás se-
gítésének nagyon szép példá-
ját adták a termelőszövetke-
zetek, állami gazdaságok. Aki
a vetéssel végzett, társai,
szomszédai segítségére sietett,
gyakran minden kérés nélkül.

Kifejezésre jutott e nagy
munkában: a mi társadal-
munka lényegéhez, emberséges
világához nagyon szorosan
hozzátartozik az egymás segí-
tése, ki-ki gondjaival, nehé-
ségeivel nem marad magára.
Az a verseny, amely a gyors,
szervezett, jó munkáért kibon-
takozott az őszi vetésben, nem

Telcs Ede

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 JUN 30.

MAGYAR NEMZET

Telcs Ede szobrászművész
emlékkiállítását vasárnap nyílt
meg a kecskeméti Katona Jó-
zsef Múzeumban.

Taken 2/26

Telcs Ede

1904. 7

a népröm. tanács
tagja

Műv. Krönika

1905. 2. n. 6. p.

és egy papíroslapra egymásután följegyezni: ilyenfor-
mán állandóan magunk előtt látjuk a szedésmenyisé-
get számokban, a szedést pedig eltehetjük olyan helyre,
ahol nincs ulban.
Bizonyos újságnak vagy műnek a szedését elég egy-
szer átszámítani és azután könnyű fejből tartani, hogy
például egy lvhöz 40 cicerós magos oldalak esetén
három méter szedés kell. Nyomdászfülnék ez idegenül
hangzik. Pedig a szedésnek méterrel való számitása
logikus, nem természetellenes, amennyiben betűrend-
szerünk alapja a méter. A betűközöket rendszerbe-
foglalása nagy gondja volt elődeinknek. Az egész vilá-
gon többféle betűrendszer van elterjedve: ezek közül
a méh a méterpontra van alapítva. Minthogy a millió-
méter az ölbombetűk nagyságának meghatározására
aránylag nagy egység lett volna és a finomabb skála-
nak egyszerű és könnyű kifejezésére alkalmatlan, azért
gondoskodni kellett ennél kisebb számitási kulcsnak a
megegyezéséről. Ezt a feladatot sikeresen oldotta meg

Tegyük fel, hogy an-
szelünk először a ke-
az a hírhezt, nehéz kie-
Mindem egyes szövel
vesszük észre, hogy n
után már tőrhetően c
kijetés megjelölését r
szükséges fordulni, me
lódése következtében
res elfordításával már
Az igeragozás minc
nem követjük a régi
rendhagyó ige ragoz
mert így rendszerint el
kedelmi leveleket is tu
sággal, de fogalmunk
a mindennapos kifejez
igeragozás nélkül e

**ELSO
MAGYAR
BETÜNTÖDE
RT.**

R É Z L É N I A G Y A R
K Ö N Y V K Ö T É S Z E T I
A N Y A G O K R A K T A R A

B U D A P E S T
V I . D E S S E W F F Y U C C A 3 2
T E L E F Ö N : 1 2 2 - 3 7 0 , 1 2 7 - 1 1 8

gyobb gondossággal kellene kezelni, de jó örzőjenne egy báladeszakkából készült, rekeszekre osztott láda is. A beszáradt festéket hiába dörzsöljük követn, mert annak tökéletes szétidörzszőléséhez kevés az ember erő. Ha a festékben még van valami nedvesség tartalom, azt perforált bádglapon vagy drótszítán átszűrhetjük. Az így nyert festék jól felhasználható és ha a szűrt petroleumos drótkétfélevél kitisztítjuk, máskor is felhasználhatjuk. A vidéki किसानomda a színes festékek rendszerint csak felét-harmadát tudja értékesíteni, a nagyobb részét becsárdatak aláhabos kárba vesz. Mielőtt azt a szemé-

bbolista, össze-vissza Maupoussant, időben megcsillanáss, szívos, troolm, termuszet- Öt, gyorsírókör, Stv- volt hasonlő számta- a nagy A és E betűk a sorok végén a divi- gen sok helyen nem meg figyelembe vesz- k csak itt-ott vannak- at alkothat e nyomda-

nyitászik, kielégítetik hangok hallatszanak, felölösek a hibakért, jelenltes hangzott el, ifogás tárgyvá mer- g oda merne állni az kkor, amikor ily bünt

itt is, mert a G. Sz., szolgálni, feltétlenül nyomtatványok meg- nívójáért mindig a zmadia, még akkor is, endelő átvesszi. Hány- nyi a leszállítás után mi valójában nem a zátolvasat" Az emli- cina szabad kioztani, nyomdaiiparnak is!

adssa.
a finom nyomdafesték ára, de nem sok ered- en csodaszert fel nem zsal a tudattal, hogy át az összekötő kence rtiaköz szorított

Telcs Ede

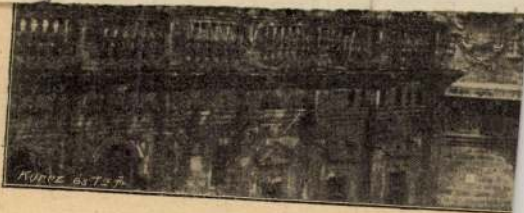
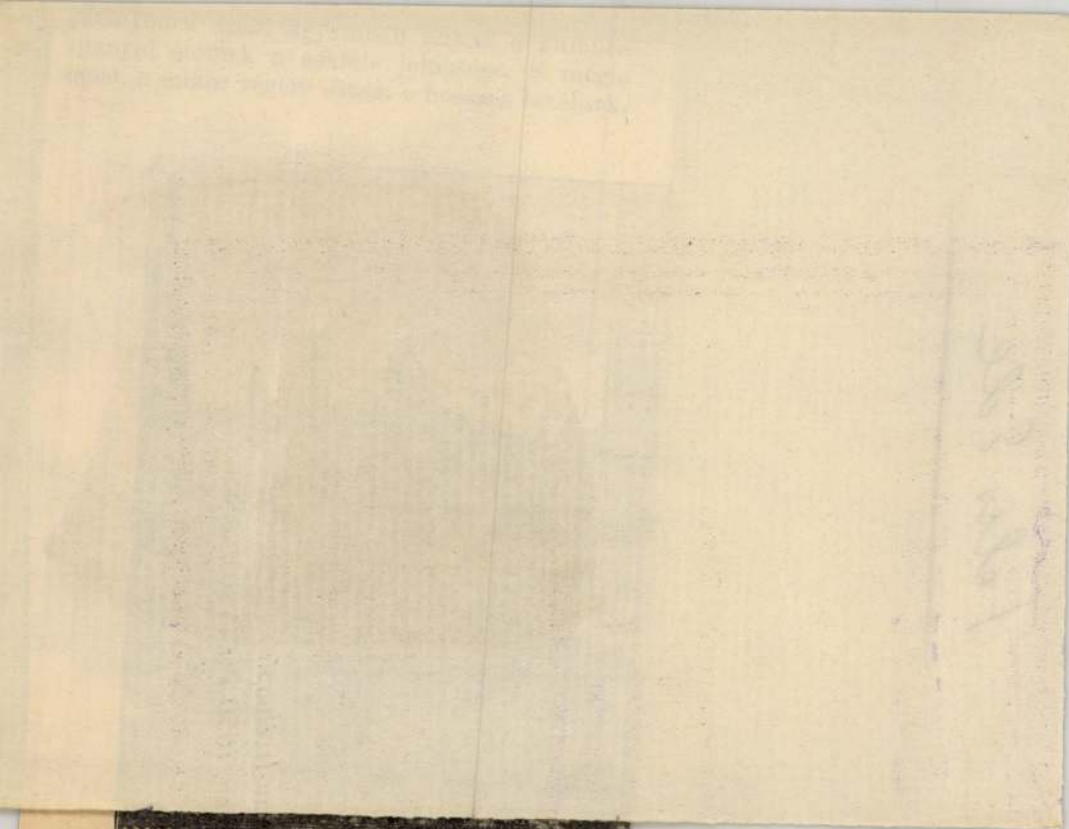
Vas. Ujs.

1898.

2808.

Telcsch Ede : Nevető.

KURVE 05737

Telcs Ede

4

Két magyar szobrász (Kallós Ede, Telcs Ede). Írta
Márkus László. Művészeti Krónika, I. 6.

(Művészet 1904
278. l.)

Teles

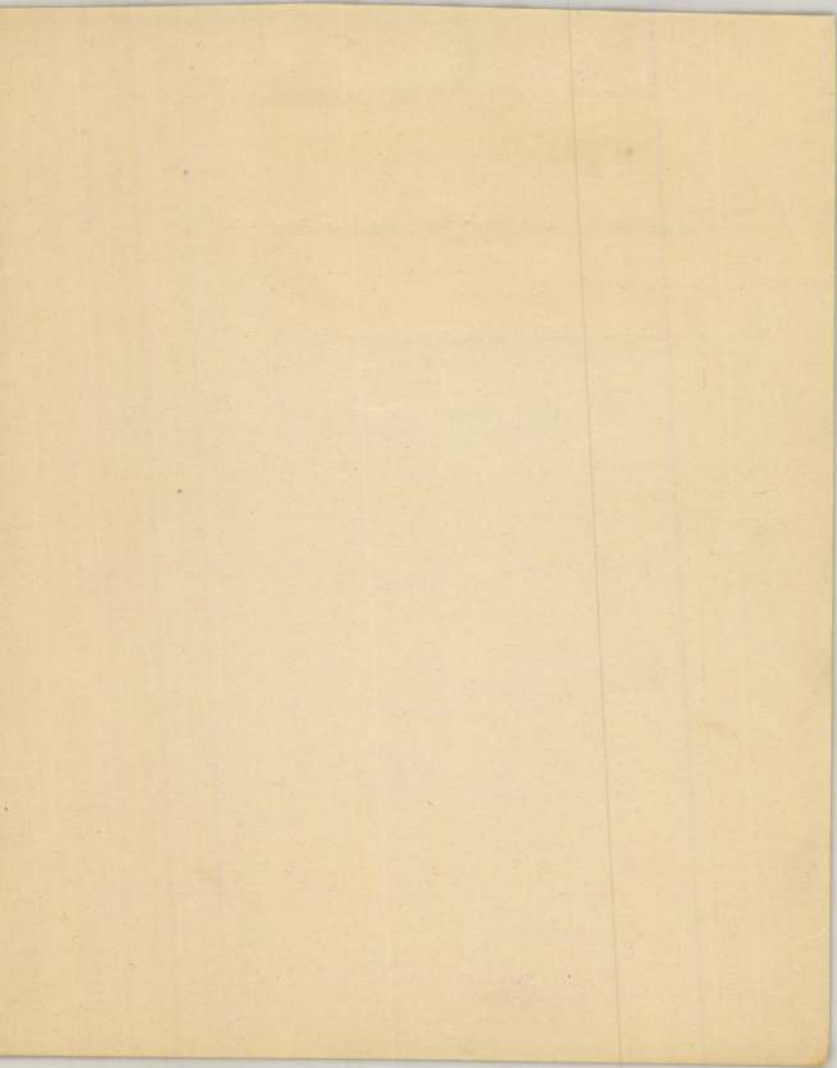
T. 2. Edéné, Stricker Gina, szobrász
Budapesten. Teles Ede tanítványa
volt, később felesége. Eleinte főkép
a portrét kultiválja, úgy nagyolasz-
tikában, mint plakettben, később a
genre-dolgok kezdtek érdekelni. Gyűj-
teményes kiállítása volt 1934 jan. a

K-

1270

Nemzeti Szalónban.

E. g. II. 525. l-on
ez a nővel nem
jelent meg.
Helyette Teles
Gina lásd Kem-
stok Karolyne

Telcs Ede

Magyar Hirdető

SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.

Telefon: 188-296, 188-307

1963 NOV. 5.

MŰANYAG

★
A NEMZETI GALÉRIÁ-
BAN kiállítás nyílt október
27-én Telcs Ede szobrászmű-
vész emlékére a neves mű-
vész összegyűjtött munkái-
ból. A kiállításon a megnyitó
beszédet Farkas Zoltán mű-
vészeti író mondta el.
★
ILISZII

12/10/1917

Telcs Ede

PETŐFI NÉPE

1967 NOV 22

1021
5. oldal

Az illetékes válaszol

Telcs Ede emlékkiállítás a Nemzeti Galériában című cikkünkre a Kecskeméti, illetve a Bajai Városi Tanács művelődésügyi osztályától az alábbi választ kaptuk:

Javaslatuknak megfelelően a jövő év elején Kecskeméten is bemutatjuk a Telcs Ede emlékkiállítást, ha a Magyar Nemzeti Galéria az anyagot rendelkezésünkre tudja bocsájtani.

Újvári Lajos
osztályvezető

*
A múlt évi Múzeumi Hónap alatt Baján került megrendezésre a Telcs Ede emlékkiállítás, amelyen Telcs András előadást is tartott. A Magyar Nemzeti Galériában most rendezett kiállítás törzsanyaga is a bajai hagyatéki anyagból került ki; 52 szoborból 24 a bajai múzeumé. A többi a Galéria és magánosok tulajdona. Megjegyzendő azonban, hogy ezek egy része is megvan a bajai múzeumnak másodpéldányban.

Annak ellenére, hogy Pesten Telcs Ede kiállítás nyílt, a bajai múzeumban most is látható a Telcs Ede emlékkiállítás, ha pillanatnyilag megcsonkítva is.

Amennyiben pedig Kecskemét igényli és lehetőség van rá, a bajai múzeum készséggel nyújt segítséget egy ilyen kiállítás megrendezéséhez.

Hantos Ferenc
osztályvezető

az országos b

Szombaton és vasárnap rendezték meg Budapesten a Sportcsarnok edzőtermében Magyar-

A kalocsai szurkolókhöz

Megszoktuk már, hogy az egy városbeliek, vagy községbeliek saját városbeli csapatuknak szurkolnak. S ez így is van rendjén. Ennek szép példáját láttuk vasárnap, amikor Szolnokon a Kecskeméti Épületlakatos ökölvívói lelkesen szurkoltak a Kecskeméti Dózsa labdarúgóinak. Annál szomorúbban látjuk, hogy Kalocsán mennyire visszás helyzet uralkodik. Egyes Kalocsai Spartacus szurkolók úgy látszik csak azért járnak ki a Kinizsi mérkőzéseire, hogy ellene szurkoljanak. Igaz, hogy a Kalocsai Kinizsi az ősszel nem a képességeinek megfelelően szerepelt, de ez nem ok arra, hogy saját városuk csapatát gúnyoló és

 SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR
HIRDETO

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Telcs Ede

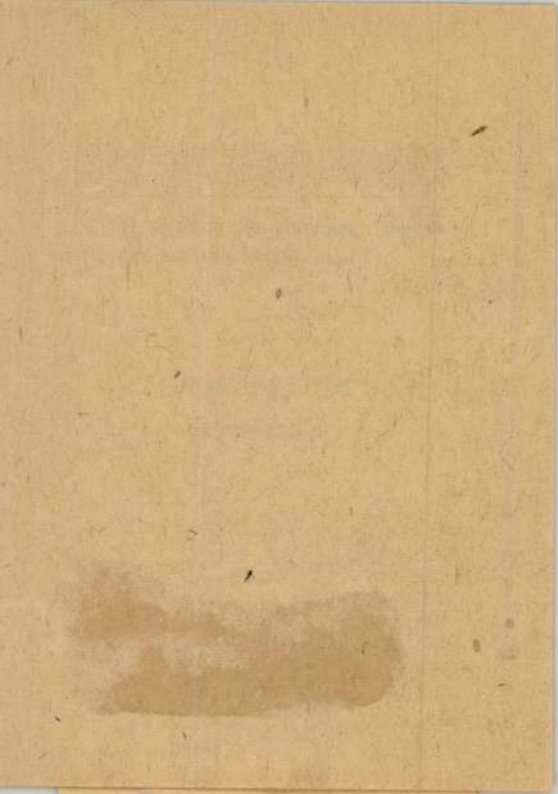
PETŐFI NÉPE

Kecskemté

Szerkesztői üzenetek

„Szerda esti telefonáló”
A Kossuth téri Kossuth-
szobrot a balai származású
Telcs Ede szobrászművész
alkotta.

Telcs Ede

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 128-307,

1964. MÁJ 26.
PETŐFI NÉPE

— Jelenleg négy kiállítás is látható egyszerre a Bajai Türr István Múzeumban: Egy állandó népművészeti és honismereti, a Parasztasszonyok élete című, továbbá Telcs Ede szobrászművész emlékkiállítása, és a múzeum névadójának újonnan berendezett emlékszobája. Valamennyi kiállítás igen nagy látogatottságnak örvend.

Teljesítés

1880. évi
MAY 10

Magyarországi Állami Számvevőszék
Budapest, László tér 12. sz.

1880. évi
MAY 10

neze ezután be-
yát és a magot,
bakhátat" képez.

12 holdon,
holdon is
számítva
együtt ké
gép igényl

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17

Telefon: 188-296, 188-307

1965. III. 18
Telcs Ede

NÉPSZABADSÁG

TELCS EDE SZÜLŐVÁRO-
SÁBAN, Baján szeretettel ápol-
ják a neves szobrászművész em-
lékét, hagyatékát. Legszebb szob-
rainak és plakettjeinek gyűjtemé-
nyét a helyi Türr István Mú-
zeumban őrzik. Most a művész
önéletrajzával gazdagodott a mú-
zeum.

*

WALTER HENRY
PATERSON & CO.

Number 7, Canal Street, N.Y.
1905. 11. 10.

NEW YORK

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 NOV 15.

ESTI HIRLAP

Telcs Ede

varakozó diákok.

SZOBROK BAJÁN. A vízi életéről híres és nagy idegenforgalmú város parkjait, ligeteit a közeljövőben új szobrokkal díszítik. Megmin-táztatják a város szülötte, Telcs Ede, valamint a legendás hírű tábornok: Türr István alakját. A KISZ-lakótelepen a munkát, a békét és a gyermekeket ábrázoló szobrokat állítják fel, míg a Hal téren a Pecázó ember című alkotás kap helyet.

WALTER H. HARRIS
SALTWORKS

Manufactured by Walter Harris at 17
London Street New York City

WALTER HARRIS

Telcs Éde

1913

Györgyi Sára

Az Erzsébet-émlék. Írta Ezrey. Vállalkozók Lapja, máj. 28.

Das Königin Elisabeth-Denkmal. Jeltelen cikk. Pester Lloyd, jún. 1.

Az Erzsébet-királyné emlékpályázat. Jeltelen cikk. Az Ujság, jún. 1.

Az Erzsébet-királyné emlékpályázat. Jeltelen cikk. Magyar Nemzet, jún. 1.

Das Königin Elisabeth-Denkmal. Jeltelen cikk. Neues Pester Journal, jún. 1.

Az Erzsébet-émlék, Jeltelen cikk. A Hét, jún. 1.

Az Erzsébet-szobor problémája. Írta Arctúrus. Az Ujság, jún. 3.

Erzsébet királyné szobra. Írta Jó. Vállalkozók Közönyve és Magyar Építők Lapja, jún. 4.

Az Erzsébet-szobrokról. Írta Vágó József. U. o.

Az Erzsébet királyné emléké. Jeltelen cikk. Világ, jún. 6.

Az Erzsébet-királyné emlékmű pályázatáról írtak a napilapok, máj. 25., 27., 28.

1913

Zala Györgyhöz és
felveendő ez az
irodalom.

i művészet 1913. 24/10

Stömmelöden: Königsberg'scher
Liedersänger und Musikant

IX. 152-165.

Teles Ede

Az Erzsébet-emlékmű. Jeltelen cikk. A Lakás, III. 8.

Kiállítások. -- Erzsébet királyné emlékművének pályamunkái. A Magyar Képzőművésznők Egyesületének kiállítása. — Írta D. Budapesti Szemle július.

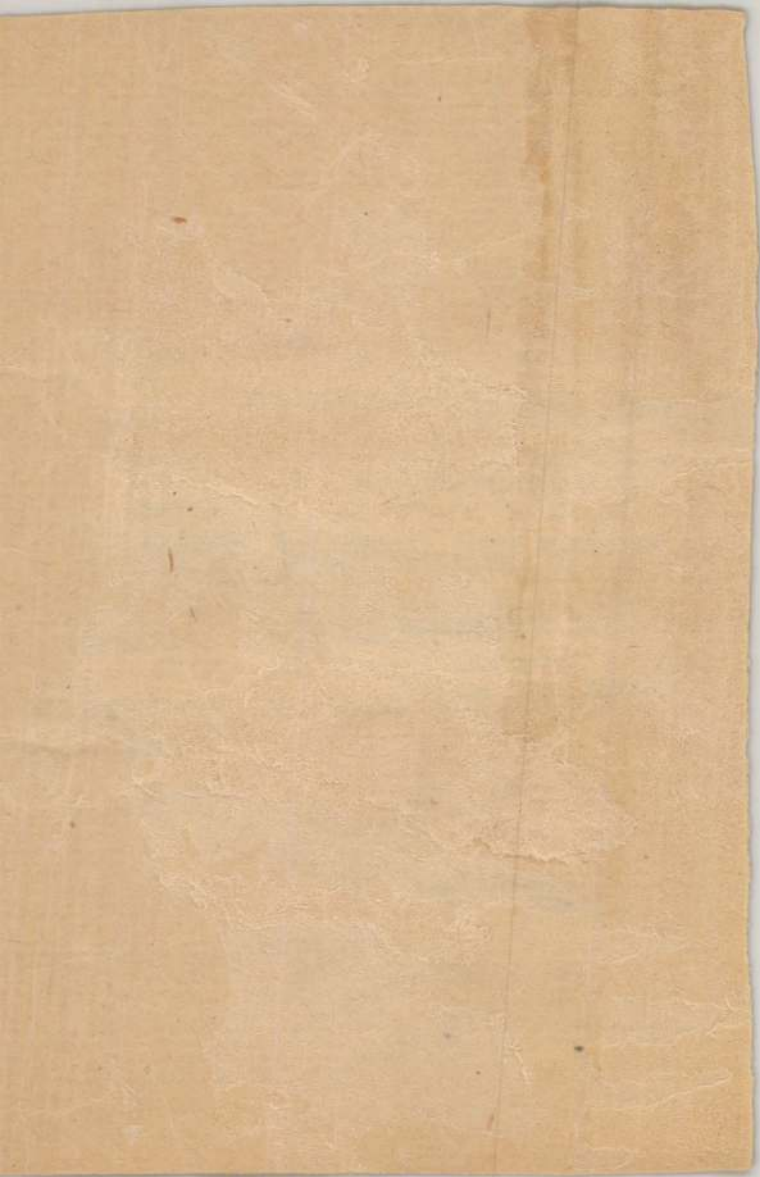
1913

Erzsébet királyné emléke. Írta Magyar Vilmos. Építő Ipar, június 29.

1913

Zala György erőd-
művei is felveendő.

15a Teles Ede

Budapesti Madách-nobor
páfaszton 9500 pengő díj.

Györgyvárosi Madách-nobor

Budapest

I. oszt. megújító sorsjegy
an lévő főhúszon egy sz
10. sorsjétknak hivatalos

Képes Postai Hirdetés

1938. márc. 9.

üzenet

SKY B.

SORSJÁTÉK FŐELÁRUSÍTÓJA

EGYENLŐSÉGVONALAS UCCA 8

Gyorsjegyzék kiadás a M. kir. Osztálysorsjáték összes huzásairól.

Budapest, 1938. március 7-én.

I. oszt. megújító sorsjegyét megküldeni
 a fennlévő főhúzáson egy szerencsés ered-
 ő sorsjátéknak hivatalos árai osztályon-

Fél sorsjegy	14.— pengő
Nyolcad „	3.50 „
(30 fillér)	

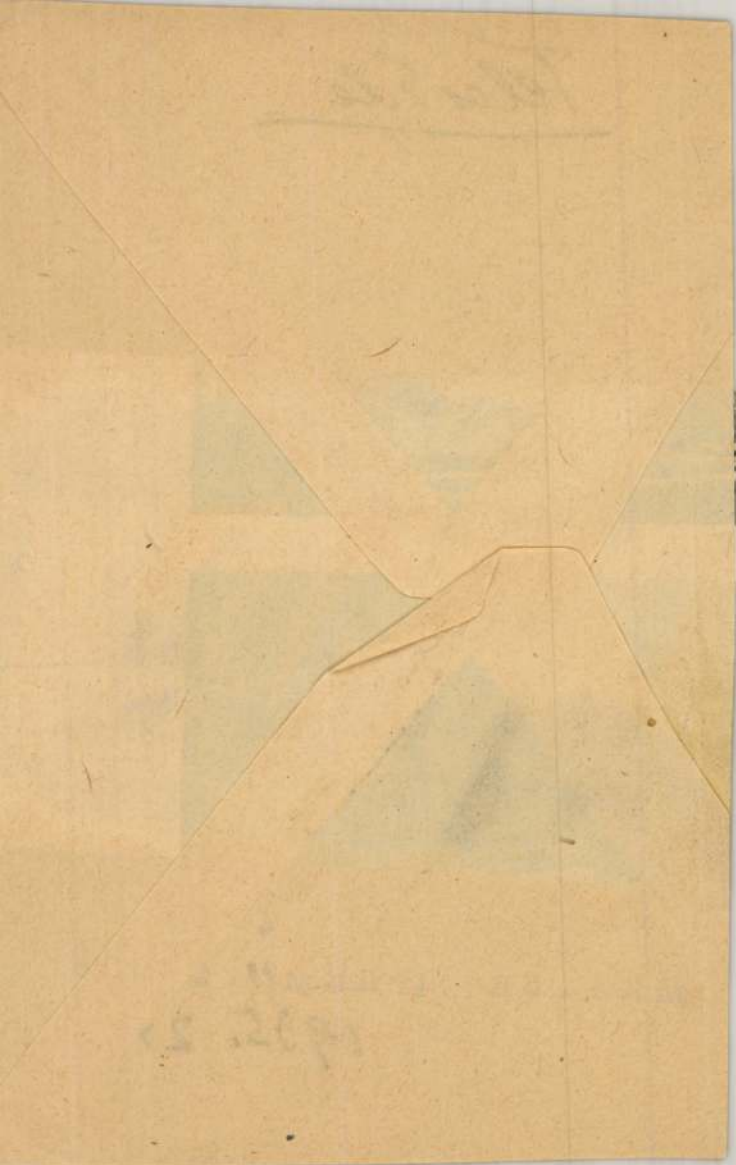
Minden

Telcs Ede

MAGYAR IPARMŰVESZET

1935. 248. f.

Teles Ede

Thieme Becker

~~XXII~~ - 570cl.

(Lyka)

- Evezés : **Hollósi Frigyes dr.** *XII., Németvölgyi-utca 32/a.*
- Kézilabda : **Dobler Antal** testn. tanár. *VI., Bujovszky-utca 12.*
- Kosárlabda : **Hercze Andor.** *XI., Bercsényi-utca 13.*
- Labdarugás : **Háda József.** *VIII., Mária Terézia-tér 6.*
- Ökölvívás : **Dobránszky István.** *I., Váralja-utca 3.*
- Jeles Ferenc.** *VII., Garay-utca 11.*
- Uzsás : **Somóczy Lóránd dr., III., Bécsi-utca 88.**
- Lakó István.** *Csepel, W. M.-gyár.*
- Vívás : **Duronelly László dr.,** testn.-ügyi előadó. *XII., Kázmér-utca 33.*
- Liszy Ferenc.** *V., Markó-utca 27.*
- Fodor István.** *Pestszenterzsébet, Széchenyi-utca 23.*
- Testn. létesítmények gondnoka : **Hercze Andor,** *XI., Bercsényi-utca 13.*
- Központi nyilvántartó : **Majzik Ilona.** *I., Alagút-utca 4.*

13. MŰGYETEMI EGÉSZSÉGVIZSGÁLÓ INTÉZET.

Telcs Ede

A fiatal festővel egyidejűleg mutatja be szobrainak gyűjteményét egy régi, érdekes szobrászunk, az ujabban fölöttébb ritkán szereplő Telcs Ede. Szívesen látjuk viszont néhány régibb művét és örömünk telik újabb munkáiban is, elsősorban egy apostolfejű és ruhájú Öregember márványalakjában. Telcs Ede szobrászatunk naturalisztikus korszakának egyik legtehetségesebb mintázója volt. A tömeggel tudatosan bántani, vagyis komponálni abban az időben senki sem tudott nálunk Érem- és plakettművészetünknek is egyik legrégibb képviselője Telcs. Ilyen munkáinak legkülönbjeit most két vitrinában mutatja be. (e. a.)

Ujság. 1928. okt. 21.
(e. a.: Az Ernst - művelői
csoport kiállítása.)

Dorobár János és Ferenc
Háztartórási, építési és átalakítási
vállalata
Budapest.

Hroda:
N. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon Kossuth 853.

Telcs Ede, Márkus Géza

TELCS EDE és MÁRKUS GÉZA Vörösmarty-
szobor mintáját közöljük a 215-ik oldalon. Ez a
mű az 1000 koronás ötödik díj nyertese.

Művészet 1903. 207. l.

Telcs Ede

Sikkóssy László :

egy modern erem-
és plakett-művészet.

Var. Ny. 1910. 606.l.

(Képekkel.)

szakában, hogy az európai népek versengése és a lért való kímélet-
len harc még nem adott helyt egy emberibb együttműködésnek és
hogy a Népszövetség egyelőre még nem ennek a kollaborációnak
államokfeletti szervezete, hanem csak annak álarcát reprezentálja a
nemzetközi életben.

FEJTGETÉSEIM VÉGÉRE ÉRVÉN, kétségtelen, hogy az utolsó
akkordok komolyaknak, sőt komoraknak mondhatók. Nem is lehet-
nek mások, mert hiszen éppen a nemzetközi életben vezették az el-
múlt idők hagyományai Európa népeit egy szörnyű katasztrófába,
melyből a kiutat még ma sem nagyon látjuk.

EI kell-e vajjon jönnie az új katasztrófának, a nemzetközi élet
új forradalmának, az új háborúnak, mert a háború nem egyéb, mint
a nemzetközi élet forradalma, forradalma a háborúban résztvett
népeknek a fennálló nemzetközi jog ellen. Vagy elkerülhető ez a
háború? Megelőzhető-e ez a revolúció egy állandó evolúcióval?

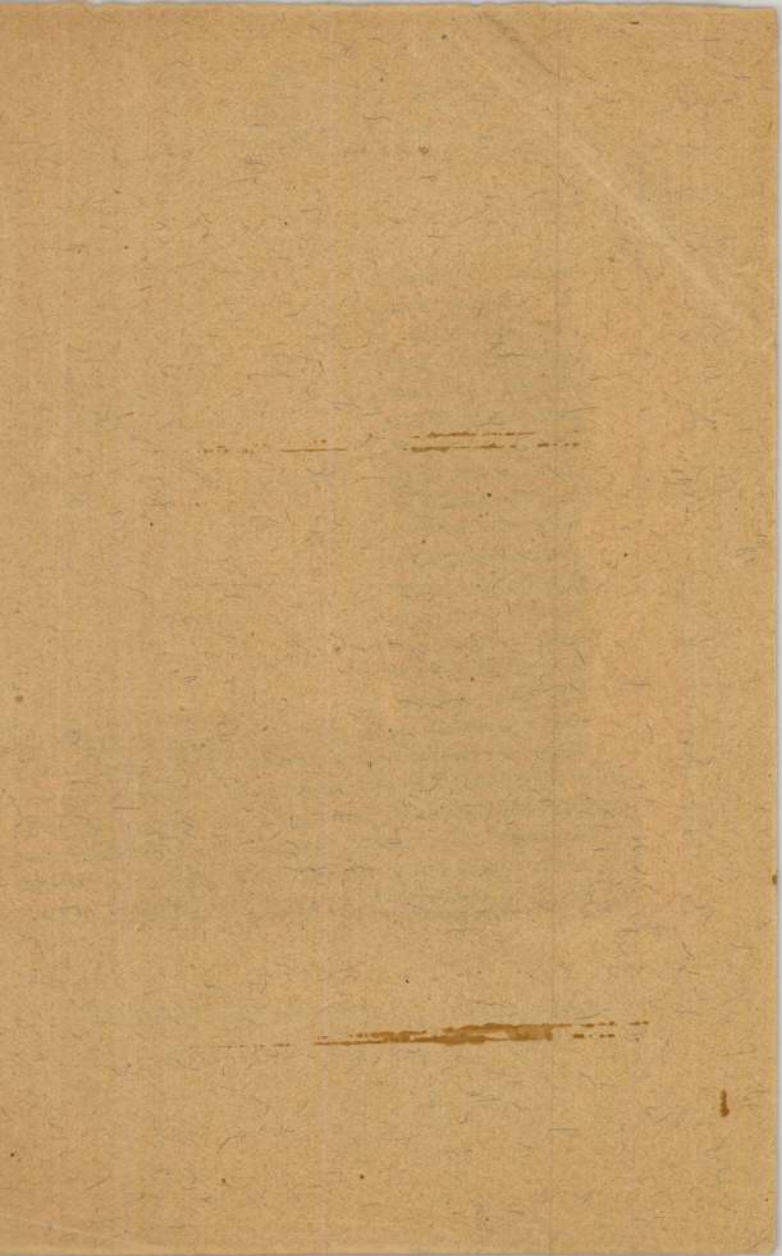
Telcs Ede

TELCS EDE
jeles művé-
szünk a Képző-
művészeti Társu-
lat idei téli nem-
zetközi műkiállí-
tásán két kitünté-
tésben részesült.
Neki ítélték a
lipótvárosi ka-
szinó 1000 koro-
nás díját s a val-
lás- és közokta-
tásügyi miniszter
az állami nagy
aranyérmét szín-
tén neki adomá-
nyozta. Telcs

méltán megérdemelt kitüntetése általános megalégedést
keltett azokban a körökben, amelyek csöndes, de odaadó
munkásságát és művészi tudását ismerik és becsülik.

Magyar Szemle

1908. 363. l.

Teles Ede és Töry Emil
Első csoport. K

Teles Ede és Töry Emil. Pályaművüket ezúttal is a távolból hatásosan érvényesülő forma jellemzi, úgyszintén az architektúrába jól beilleszkedő szobrászati rész, noha az architektúra kiképzését illetőleg nem emelkedik a mult évi pályaterv művészi színvonalára. Helyeselhető, hogy magyar diszítő-motivumokat választott, de ezek aránytalanul nagyok. Az emléknék a Duna felé tekintő oldala nincs kielégítően megoldva. A hegyoldal kiképzését célzó lépcsőzetes terrászos följárat pedig túlságosan érvényesül a tulajdonképpeni emlékmű bölcs mérséklettel tervezett tömegéhez képest. Sokkal érettebb a finoman átértett és szépen megmintázott élettelen szobrászati rész, amelynek azonban kissé genreszerű volta esik kifogás alá, ami első sorban a főalaknál jut kifejezésre, annak hátrányára.

Művészet 1903. 279. l.
(Az Erősebet - emlékmű
második pályázata.)

verték vissza. Courbet művészete a legjobbakat is gondolkodóba ejtette, közöttük Leiblt is. Hát még midőn maga Courbet személyesen megjelent közöttük s a stahrenbergi tó partján megmutatta nekik, hogyan készülnek tájképei. Szinyei és Leibl behódolt, legalább is az elveknek. Képeiből az látszik, hogy Leibl a festési modor külsőségeit is, egy időre magáévá tette, míg Szinyei, kit a napsütéssel kapcsolatos ábrázolási problémák már ekkor erősen izgattak, több önállóságot őrzött meg.

Erre vall Szerelmespár című kis képe (1870, Budapest, Szépművészeti Múzeum) (40. kép), melyet a Courbet műncheni látogatása utáni évben festett. A jelenet a szabadban játszódik. Az előtérben, petrencére heveredve divatosan öltözött fiatal nő látható, mellette egy férfivel, ki fejét térdéhez hajítja és szerelmesen felnéz rá. A csoport miniatűrszerűen finom és gyengéd. Hátrább a messziségben nap-sütötte táj húzódik, melynek egyenes vonalát szénakazlak török

Teles Edel

L.
Devis Jenő

Köcsfür Kriech
kladaí,

Prp. 1939. (114. p.
113.)

1622. NAGY IRÓASZTAL, diófa, csillagos berakással, négy hajlított lábbal. 350.—
1623. FÍOKOS SZALONSZEKRÉNY, paliszanderfa, berakott színes disztéssel. Francia, Louis Philippe. 400.—
1624. EGYAJTÓS SAROKSZEKRÉNY, diófa, faragott angyalféjes és gyümlöcsköteges disztéssel. Magyar, korabarok, 1700 k. 700.—
1625. KÉT KONZOLASZTAL FALITŰKÖRREL, aranyozott fa. Velence, XVIII. sz. 500.—
1626. NAGY KÉTAJTÓS RUHASZEKRÉNY, diófa, korabarok berakással. Osztrák, 1700 k. 600.—
1627. SZÉLES ÁGY, diófa, esztergályozott és oroszlánkarmas lábakkal, faragott, későreneszansz-disztéssel. Északolasz, XVII. sz. 500.—
1628. NAGY KÉTAJTÓS RUHASZEKRÉNY, diófa, rozettás berakással. Magyar, Louis XVI. 600.—
1629. EMELETES SAROKSZEKRÉNY, diófa, faragott Louis XVI.-disztéssel. Magyar, XVIII. sz. v. 250.—
1630. NAGY LÁDA, hársfa, faragott rokokó-disztéssel. Magyar, XVIII. sz. 200.—
1631. TÉRDEPLÓ, diófa, Louis XVI. faragott disztéssel és vázás háttappal. Olasz, XVIII. sz. m. f. 120.—

Telcs Ede

mod

z

Barát-Eber-Taracs

I. műveinek története

II. Európa műveiről

Bp. 1934. 341. l

heti-tárcát, amelyek Tuske Tóni alarassal jelentek meg és keltettek nem egyszer roppant feltűnést az Arad és Vidéke vasárnapi számaiban.

A Vidéke élére egészen új gárdát állított a politikailag más belátásra jutott kiadvállalat. A Budapesten megjelenő Magyarországi című, már akkor igen népszerű és elterjedt estilap gárdájából emeltek ki három ujságíró és pedig Schröder Bélát, Illés Zsigmondot és Szudy Elemért, gróf Bethlen kormányának mai kitűnő és népszerű sajtófőnökét. Szudyt azért említjük utolsó helyen, mert az Aradra küldött expedíció tagjai közül ő volt a legfiatalabb, ehhez képest ő belső munkatársi szerepben szerződött az Arad és Vidékéhez, míg a lap felelős szerkesztője Schröder Béla, helyettes szerkesztője pedig Illés Zsigmond lett. Nagy feltűnést és izgalmat keltett a kis város társadalmában, mikor a zsurnalisztika három pesti vágású új emberrel bővült ki, de mind a három kollégánk annyira szimpatikus és szeretetreméltó volt, hogy hamarosan dédelgetett tagjai lettek az aradi közéletnek, és az előkelő társaságoknak.

Schröderék csakugyan átfestették politikailag az Arad

○ TELCS EDE, 1872. máj. 12. —

Adria Biztosító, 5 drb. diszo, V., Deák-tér.

Alpár Ignác, XIV., Városliget.

Alpár Ignác dm., XIV., Széchenyi szig., Vajda Hunyad.

Azary Ákos msz, Állatorv. Egy. VIII., Rottenbiller-u. 23.

Bányász dm-vek, Salgótarj. Kőszénb, V., Arany János-
utca 25.

Berzeviczy Albert msz. V., Tud. Akad. diszt.

Forrás, XIV., Széchenyi főenyf. bej.

Gellért hullámf. park : 2 puttó.

Gresham, szakállas fej, V., Ferenc József-tér 5.

Hitelbank, sarokerkély disz, V., József-tér—Wurm-u. s.

Hüvelyk Matyi XII., Városmajor.

Medvey 136

137

Millen. emlék : Sz. László és III. Károly.

Sz. Flórián, XII., Gömbös Gyula-út 41.

Thék Endre dm, VIII., Üllői-út és Th. E. u. sarok.

Virulj—Széchenyi kút, V., Szabadság-tér

Vörösmarty (Kallós Edével) V., Vörösmarty-tér.

Zeneakad füzerei és puttói, VI., Liszt Ferenc-tér 8.

n.o. 137. c

Lehockey Tivadar IV. 182

Teles Ede

Teles Ede szobrászművész, XII.
Gömbös Gyula-út 41. 151-005

Bptávb 1940 szept.

1940

1940

1940

Telcs, Ede

11. Giacomo Puccini, 1906

Catmedagungher

della San

Mihalik,

10 L, Rom

cattedral

Mihalik,

ze. / 8 o,

Nicolo Ga

Mihalik,

Roma-Buda

omo di R

Mihalik,

o K, 95 I

Mihalik J

1914.

Tom James

Mihalik J

8 o, 0 K,

Mihalik J

lettara.

Cat...

Telcs Ede

29. 1906. **Telcs, Ede:** Maternità
34. 1910. **Telcs, Ede:** Strega
40. 1915. **Telcs, Ede:** Soldati che si recano alla fronte
55. 1937. **Telcs, Ede:** Per il primo centenario del Teatro Nazionale

Catmedagungh

1556-1796.

Kemény Laj

gyar névne

12 T, Buda

Kemény Laj

0 K, 39 T,

Kemény Laj

tok, 8 o,

Kemény Laj

18 K, 123

Kencsler H

bécsi muze

8 o, 11 K,

Kertész K,

Korcsnádas

57 K, 104

Kertész K,

0 K, 20 T,

Kertész K,

emléksarj

Telcs, Ede

27. Medaglia d'oro per l'arte figurativa

Cat medagungh

Murányi, József: Próbok...
Murányi, Gyula: Székes...
Bak, Ö. Fülöp: ...

Magyar ier

Magyar fe

sével. c

Magyar mil

Magyarorsz

194 K, 2⁰1

Magyarorsz

jegyzékéne

sága. 4 o,

Magyarorsz

István./ K

Magyar Vil

kollégium.

28 K, 14 L

Majláth Bé

szereinek

1882.

Malonyay D

Nagy 4 o,

TELCS EDE

142	Stefan Köhler arcképe	olajf.	Eladó
143	Elisabeth Deutsch arck.	olajf.	Eladó
144	Tanitványom	olajf.	Eladó
145	Önarckép	olajf.	Mgtul.
146	Telcs Péter arcképe	olajf.	Mgtul.
147	Érmek és plakettek		Eladó

Örökbeliék jub. kiáll. Sat.
Nemzeti Galéria 1934. jún.

123. RAÁB ERVİN: A Balaton Tihany felől

Telcs Ede

Magyar művész sikere Párisban. *Telcs Ede* magyar szobrász egész sorozat magyaros jellegű szobrot állított ki a párisi világkiállításon. A magyar népelet egyes alakjait megörökítő szobrok nagy tetszést arattak és kettőt közülök : a *zigányaszonyt* és a *falu legényét* a berlini királyi muzeum vásárolta meg.

Magyar Művészet

1900. 877. h.

X
Mm

A Képzőművészeti Társulat téli kiállításából.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ MELLSZOBRA TELCS EDÉTŐL.

3.
a Telcs Edétől
Maastricht, 1901. 753. 1.

e : Szilágyi Dezső arcsképe.

ETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

egy-
askodó
l meg-
ól raj-
nélyen
útszé-
köztük
nögött
váltás
árnap-
is, az

Fényes Adolf a városi életből festette a «*Nap-
számos*»-t, a ki napról-napra keresi betevő
falatját. Rongyos, de erős alak, mely a nyüzsgő,
forrongó nagyváros életéhez tartozik.

Innocent Ferencz egy ifjú női alakot és egy
aggastyán képét állította most ki. Igazán aggas-
tyán, törődött vonásokkal, beesett szemmel,
fény nélküli tekintettel. *Patricziusnak* czimezi
a festő, valószínűleg azért, hogy fényes, drága
öltözetét megmagyarázza. Ez az eleven színű,
gazdag, czifra öltözet hirdeti az öreg úr rang-
ját, mely oly megkapó ellentétben áll a fakó,

a hazában.
Szabadkán.
Ez utóbb
munkája, s
szült mása
ható.

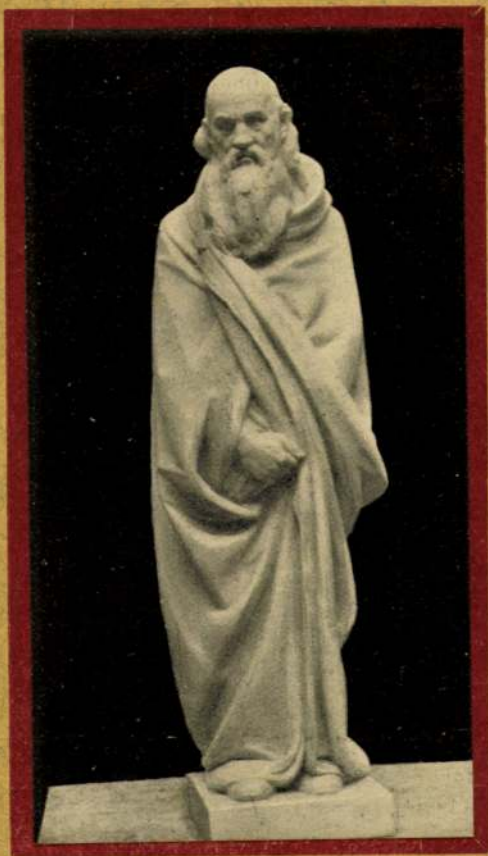
PIROSKA

Arany I

A kis árva
nál, azután
Régóta szok
is költöztek
mány komol
jövevény es
vidám jókec
lyéből a de
luság é

(43)

Telcs Ede

Elekkelek M. K. 11. 1. 1926.
Mennet Halom 1926.

244. Telcs Ede | Öregember

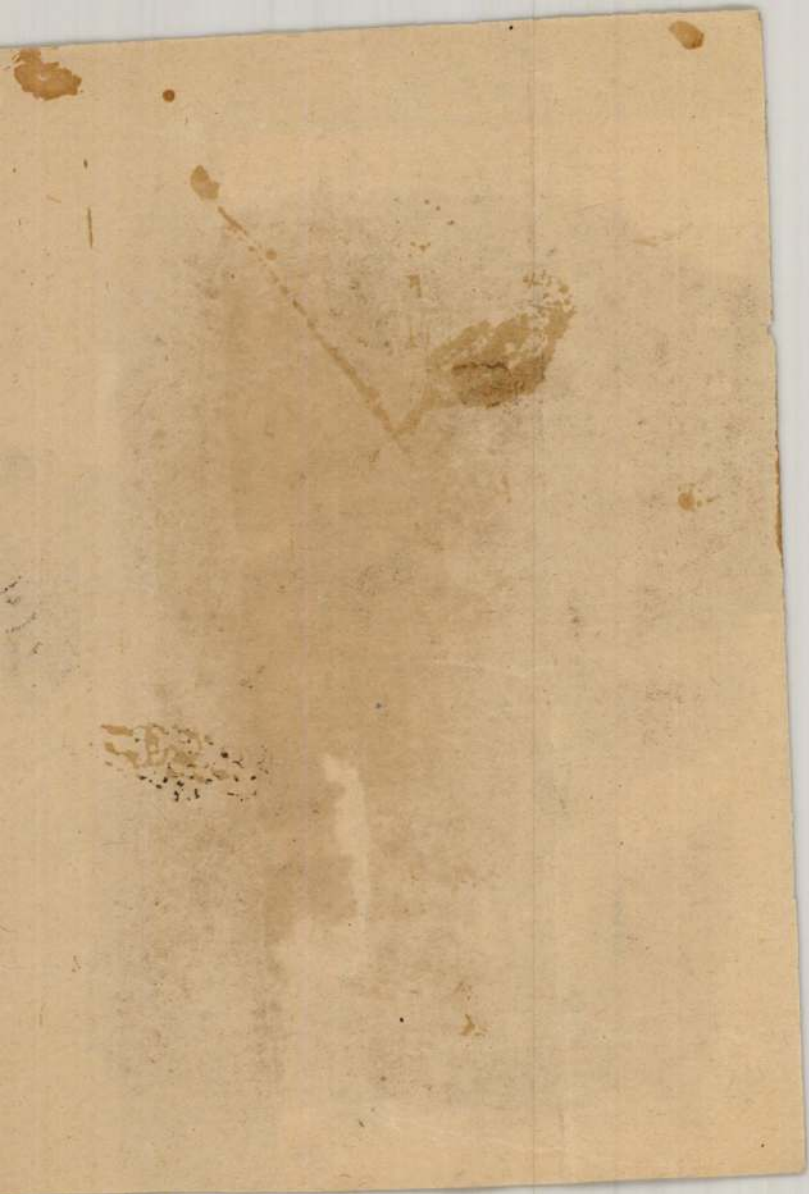
TELCS EDE

szül. Baján, 1872. Bpestlen és Bécsben végzte tanulmányait. A bécsi akademián aranyérmel, a mesteriskolán pedig mesteriskolai díjat nyert. A bpesti kiállításokon a Ráth-díjat, a Rökk-díjat, az állami nagy aranyérmel és genre-díjat kapta. Antwerpenben érmel, Drezdában kis aranyérmel, Rómában pénzdíjat, Monzában pedig kitüntetést nyert. Főművei: a bpesti Vörösmarty-szobor (Kallós Edével közösen),

TELCS EDOARDO

nato a Baja nel 1872. Svolse i suoi studi a Budapest ed a Vienna. All'Accademia di d'arte il premio ottenne la medaglia d'oro, alla scuola di Budapest ottenne il premio Ráth, il premio Rökk, la grande medaglia d'oro dello Stato ed il premio per scene in scultura. A Dresda ebbe la piccola medaglia d'oro, a Roma un premio in denaro, a Monza una menzione d'onore. Fra le sue opere principali notiamo: il monumento al poeta Vörösmarty (eseguito insieme ad Edoardo Kallós), la Statua di Kossuth a Kecskemét, le statue di Re San

TELCS EDE: A KORMÁNYZÓ

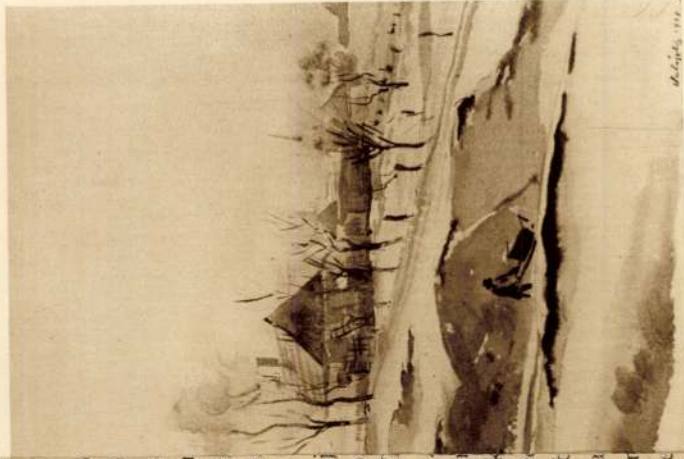
Képmint. Tár 1929
tar. kiad.

Telcs Ede

KÜLÖNFÉL

Ázsiával folytatott kereskedése tett, ép úgy mint Franciaországban Colbert kereskedelmi politikájának tulajdoníthatja ama sikerét, mely művészetébe a xvii. században új életet öntött; mint Németország porcellánipara, vagy végül mint Anglia, hol Anna királynő uralkodása alatt japáni formák sajátos angol stílt teremtettek, ugyan azt, mely a legutolsó évtizedek alatt keletkezett angol műipar magva.

Jellemző módon nyilatkozott Graff az u. n. modern német renaissance-ról, melyet nemzeti dicsfénynyelkörnyezett smesterséges úton galvanizált képzőművészetnek nevez, mert új stílt a nemzeti lelkesedésből magából nem lesz. «Hozzánk — úgy mond — még mindig a rokokó áll legközelebb. Az legjobban megfelelő szokásainknak, a modern kényelemről és szükségéről táplált fogalomnak; hagyományai is fennmaradtak napjainkig. S habár ez sem világstílt, mindamellett az előkészítő átmenet szerepét játsza amahhoz, mely jönni fog, melynek előbb-utóbb jönnie kell. Van világkereskedésünk, szükség tehát, hogy stílt tekintetében is

DEDE: TÉL

Telcs Ede K.

37

ÚJABB PLAKETTEK

37

68.

63. TELCS EDE.

69.

69. ZALA GYÖRGY.

ANDRÁSSY-ÉREM.
MÉDAILLE D'ANDRÁSSY DE E. TELCS ET DE G. ZALA.

Magyar Szemleveszt

1907. 37. l.

STGEWERBE 1906“ C. MÚBÓL

38

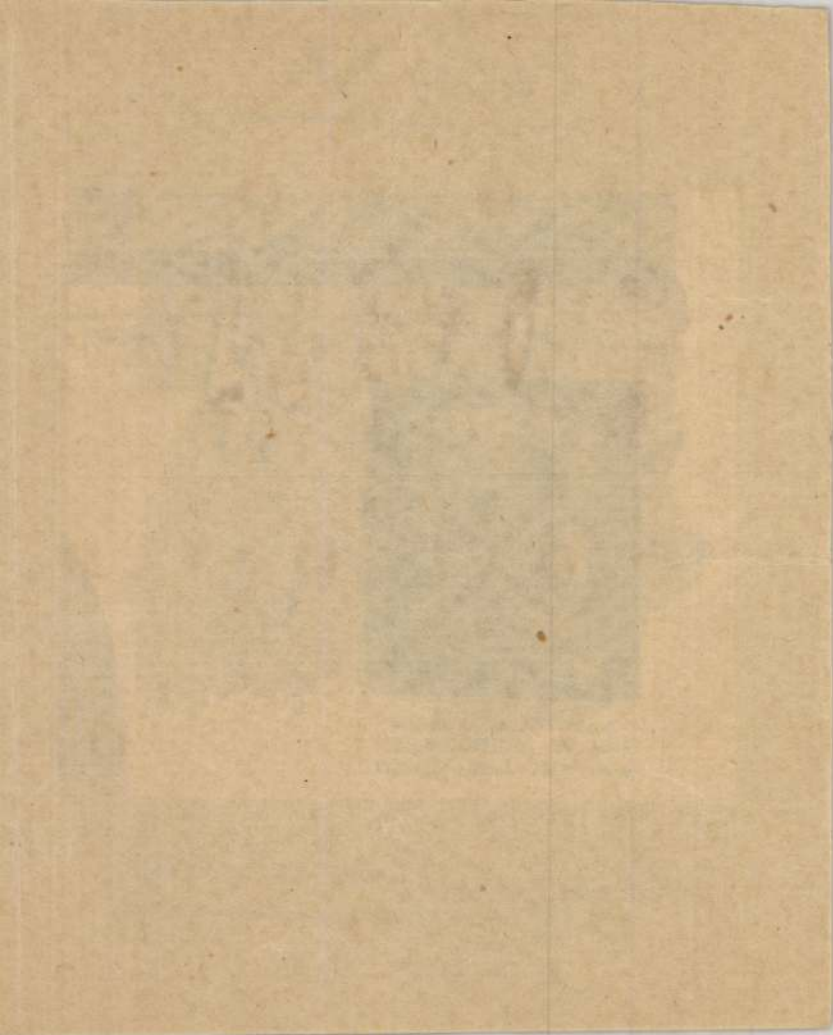

Telcs Ede

Telcs Ede: Andrassy Gyula gróf érme. :: E. Telcs: Medaille des
Grafen Julius Andrassy. :: Medaille du Comte Julius Andrassy.

Magyar Iparművészet
1924. 73. l.

Kézbesítendő távirat.

Köszönet - az életem
E. E. Köszönet
Köszönet

= a cím 18 népfelkelés paranc

ide kabold 17 13 6 5 s

A távirat osztálya felvevő hivatal pénztári szám szó

hivataltól né 63 nap óra, perc, napszaka

Felvette: KLEIN ETELKA

Telcs Edc

Perállag III/3

576. P.

sokkal, csavaros oszlopokkal, nyolcszögű
díszoszlopokkal és készített toloájtókkal.

ritással.

mintás brokát-
sz. e.

nyal, a XVII.

ritással, réz-
csapható író-

ouis XVI. iz-

812. **Kasetta**, faragott puhafa, indás díszítéssel. 1868
813. **Álló óra** faragott aranyozott tokban, XVIII. sz.-i
óralappal. Jus Niggel, Vienna, felírással
814. **Szekrényke**, feketére pácolt fa, faragott. Szerel-
mes párral
815. **Láda**, tölgyfa, előlapján empireizlésű bronz-
plakettel és két hermával
816. **Láda**, fa, előlapja faragott
817. **Fiokos szekrény**, mahagonifa borítással. Louis
XVI. veretvel

Telcs Ede

Telcs Edoardo.

n. 1872, Baja.

140 Signora A. Mészáros.

141 Il prof. Giuseppe Szinnyi.

142 Ignazio Fekete.

143 Francesco Liszt.

144 Il dott. Lodovico Papp.

145 I scrittori francesi, fratelli Jeon et Jérôme Tharaud.

Catalogo della ^{XXI}
biennale. Venezia,
1938 — XVI. 313. l.

PADIGLIONE DELLA ROMANIA.

Commissario organizzatore: S. E. Prof. NICOLA JORGA, Presidente della Lega per la Unità culturale della Romania.

La prima presentazione di arte romena alla ormai gloriosa Biennale verso la quale si dirigono gli sforzi di tutte le nazioni capaci di dare una forma propria allo slancio verso la bellezza, contiene opere di quattro pittori e tre scultori di cui occorre dare qualche caratteristica per far conoscere il senso della loro personalità.

GIORGIO PETRASCU, socio dell'Accademia Romena, appartiene ad una generazione che ereditò il tesoro artistico creato dai principali rappresentanti della pittura romena nel secolo decimo nono (NICCOLÒ GRIGORESCU e ANDREESCU) moldavo della Bassa Moldavia, che, ha meno della Moldavia Superiore, quella ricchezza di affreschi antichi della già Bucovina usurpata da più di un secolo dagli Austriaci, la cure del magnifico passato di guerre e di tragedie e quella sensibilità romantica da cui è dominata la poesia di un Eminescu, si dirige, sotto l'impulso della visione autentica dell'ambiente, piuttosto verso la tradizione del meno glorificato Andreescu. Questi ebbe la nozione esatta del villaggio moldavo isolato, perduto nelle vallate strette, rinchiuso nella sua povertà e indifferente all'esser abbandonato, un'immagine fosca e triste, mentre Grigorescu rivestiva di azzurro pallido, con lontane sfumature di poesia, l'aspetto della sua Valacchia sotto le montagne e dinanzi alla ricca infinità della pianura. Studiando in Francia, dove non manca la somiglianza di questa tristezza della natura e dell'uomo dei campi, Petrascu non vi scoperse, come Grigorescu nella Bretagna, il mistero discreto dell'intimità delle case antiche, ma trascrisse nei suoi schizzi la stessa monotona esistenza senza orizzonte dei poveri. Tornato a casa, con energica autenticità, diede l'impressione precisa delle capanne sotto le nevi, dei molini per i contadini semplici, delle dimore fosche nei lontani sobborghi, dei più miseri tra i chiostri per monaci poveri. Più tardi, dinnanzi al perpetuo miracolo di mutabilità creato dall'aria marina a Venezia ciò che lo avvinse fu il rio solitario, la casa dalle piccole finestre dietro le quali si sente l'affanno della vita difficilmente vissuta. Il mare rumeno non accetta da lui lusinghe e carezze: è immenso e triste.

Nei ritratti di dura verità non cerca scoprire la psicologia, ma rende la poesia nascosta in ogni essere umano, l'insieme semplice e nudo delle anime afflitte. I suoi fiori non sorridono come le sue spiagge, non scintillano. Le belle donne dell'estate nelle stagioni marine sono sorprese nei momenti quando non pensano alle civetterie. E, quando, negli anni tardi, cerca u

Telles Ede

Wood

²

Lyka mivoto II

274.0

Guido Peyron: *Gli amici nell'« atelier ».*

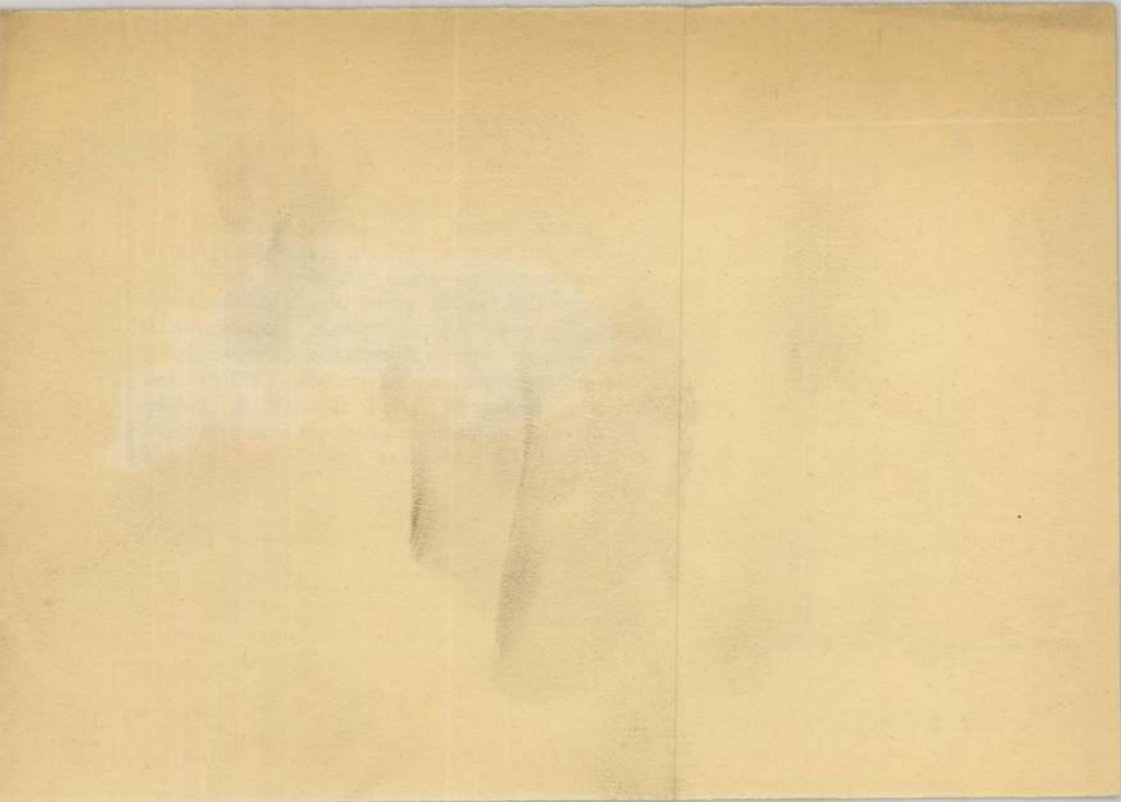

Telcs Ede
szobrász

• (A Céhbeliek új elnöke.) A Céhbeliek Művészegyesülete szombaton tartotta taggyűlését. Telcs Ede elnök bejelentette, hogy egészségi állapota miatt *lemond az elnökségről*. A gyűlés egyhangúan Csánky Dénes festőművészt, a Fővárosi Képtár igazgatóját választotta meg új elnökül, Telcs Edét pedig az egyesület örökös díszelnökéül. A gyűlés ezután elhatározta, hogy januárban a Nemzeti Szalonban rendezi húszéves jubiláris kiállítását.

Budapesti Hírlap

1933 XI. 26.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Telcs Ede

PETŐFI NÉPE

1983 SZEP 18

Kapion szobrot

szülővárosában Telcs Ede

1021

Az elmúlt év múzeumi hónapjának kiemelkedő eseménye volt a bajai származású szobrász, Telcs Ede kiállításának megnyitása a Türr István Múzeumban. Egy év alatt több mint 15 ezer látogatónak szereztek örömet a szép szobrok és finomművű plakettek. A kiállítást a közeli napokban lebontják, hogy az idei múzeumi hónap keretében a Magyar Nemzeti Galériában rendezendő Telcs-kiállításon kerüljön újra a közönség elé.

A bajai kiállítás egyik üdvöshatásának kell tekintenünk, hogy e város figyelme fokozottabb mértékben fordul világhírű fia felé. Előbb csak magánbeszélgetésekben, végül a művelődési állandó bizottság ülésén került szóba, hogy szobrot kellene állítani Telcs Edének Baja egyik terén. Noha még nem alakult ki a végleges elképzelés ebben a kérdésben, a tervet elfogadottnak tekinthetjük. Értesült róla a művész külföldön élő fia is, és levelet írt a bajai múzeumnak, hogy 100 angol fonttal (kb. 6500 forint) hozzájárulna a szobor költségeihez.

A hír, reméljük, tette serkenti a szülővárost is, hogy mielőbb méltó emléket állítson Telcs Edének.

S. E.

Tóth II

kapu elé játszotta magát, s Hődör elé gurította a labdát, aki tiszta helyzetben ismét mellőlött.

Nyomasztó fölény után a 36. percben megszületett a vezető gól.

Tóth II. szépen ívelt a kapu elé és Vanyiska a kapu bal oldalába fejelte a labdát. 1:0!

Fordulás után folytatódott a halasiak fölénye. A tizedik percben Tóth II. jobb oldalról kapura lőtt labdáját a kapus kiejtette, s Hődör nem hibázott. 2:0. A következő percben megismétlődött a jelenet, de Csermák II. elhamarkodta a lövést.

NB III. Délnyugati csoport

1. Taszár	6	4	2	—	29: 9	10
2. Kaposvár	6	3	2	1	10: 8	8
3. N. Bányász	6	3	2	1	6: 5	8
4. Dombóvár	5	3	1	1	10: 5	7
5. NVTE	6	3	1	2	14:10	7
6. Sz. Petőfi	6	3	1	2	9:12	7
7. Pécsi EAC	4	3	—	1	10: 4	6
8. Nagymányok	6	3	—	3	22:14	6
9. Kal. Honvéd	5	2	2	1	13:10	6
10. Sz. Dózsa	6	2	1	3	16:14	5
11. N. Dózsa	6	1	2	3	6:13	4
12. Mohács	4	1	1	2	4: 5	3
13. Máza-Szvár	5	—	3	2	11:15	3
14. Bajai MTE	5	1	1	3	6:11	3
15. Pécsszabolcs	5	1	—	4	6:17	2
16. Kal. Kinizsi	5	—	1	4	6:15	1

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Telcs Ede
1966 DEC. 23

A bajai múzeum új kiadványai

A Bajai Türr István Múzeum egyre gyakrabban jelentet meg tudományos igényű, ismeretterjesztő célú kiadványokat bajai, vagy a várossal kapcsolatos témákról. Nemrégiben két ilyen füzet hagyta el a sajtót.

Az egyikben dr. Solymos Ede kandidátus, múzeumigazgató a bajaszentistváni téglagyártó munkások életét ismerteti, a füzet második részében pedig a Baja-környéki erdővágók sorsát mutatja be.

Telcs Edéről, az 1948-ban elhunyt nagy magyar szobrászról Telcs András és dr. Solymos Ede szerkesztésében jelent meg monográfia. Ebben rövid értékelést adnak a művész munkásságáról, életútjáról, továbbá közlik a bajai múzeumban megtalálható Telcs-hagyaték képzőművészeti részének teljes jegyzékét. A könyvet kiegészítő fotókat, S. Göldner Márta készítette.

t. barázdált arcú Horváth a családban. De abban a régi időben
hogy ameddig delogtam egy nagy szobrász

goznak már a Zrínyi Nyomda szedőtermében azon a kéziratban, amely a pártkongresszusról készülő könyvhöz érkezett a Kossuth Kiadótól. A nyomdában levő kézirat körülbelül harminc nyomdai ív terjedelemben tartalmazza a kommunisták tanácskozásának némileg rövidített jegyzőkönyvi anyagát.

— A Katona József Megyei Könyvtár kecskeméti részlegének működését vizsgálják a városi tanács végrehajtó bizottságának január 6-i ülésén. Megítélik a könyvtár

AMATŐR CSER

15.

Teles Ede

Teles Ede marad utoljára. Ez a keveset szereplő régi, kitűnő művész. Meglepetésszerűen szépen átgon-
dolt komoly munkát küldött be. Teles kompozíciója
egységes. Egy-ke a pályázaton megjelent legsikeresebb
műveknek. A három mélyített fülke, amit egy hatalmas
táblába vágott bele, kissé közel van egymáshoz, így a
beléjük helyezett három figura „szorul”. Az architek-
túra nemes, egyszerű. Rezzensnyi hibája, hogy túl-
magas és főként nem szabadterre való, fák közé, hanem
olyan helyre ahol mögötte épületek vannak, vagy más
nyugtalanító, eltaka a dő objektumok. Szépen helyezte
el Madách reliefjét is. És ha a figurák nem volnának
elaprózva, különösen a szeméremokból odahelyezett
drapériákkal és lombokkal, igazán jó lenne a végső
kivitelre. Az egészben van egy bizonyos megnyugtató
előkelőség, teljesség és Budapest szoborszeriájá a ki-
tűnően beleillene. Meg kellene egyszer próbálni olyan
művésznak adni a megbízást, akinek vázlata azt mu-
tatja, hogy bizonyosan meg tudná oldani — nemcsak
valószínűleg.

Ha ez a tíz kitűnő művész, akinek külön-
lön a jótól a nagyszerűig van mondanivalója, ha
ez a tíz nekidül, itt olyan kiugrás lehet a tizes
konkurrenciában, amilyen régen nem volt, csak
ne gyötörjék őket szobrászatban kifejezhetetlen
filozófiai ötletekkel — hagyják őket, hogy szép
szobrokat csináljanak, majd azután mi, a csudáló
publikum rábizonyítjuk a kitűnő és ötletes Ma-
dách-vonatkozásokat. Még ha tájképet mintázná-
nak, akkor is.

Falus Elek

"A Tízek" a Madách-
pajzarat nyitása.

Pesti Napló 1938 márc. 13

réssel valamennyi magán viseli a stílustól megkövetelt megjelenési formát.

A városi homlokzaton az ablaknyílások szélesebbek, mint a dunai fronton. A földszinten párosával, nyomott félkörívű keretbe foglalva, akantusz-fejezetes pálcaoszloppal feltámasztva, a főmeletlen páros ívvel összekötve s az előbbinél valamivel nagyobb formában jelennek meg.

A dunai homlokzaton a fal áttörtébb benyomást kelt. Itt az ablakok nem síma keretet, hanem a történelmi gótikában is szereplő »kúszó-levél« díszítéssel kívül még leveles oromdíszet is kaptak. Az épület két végét lezáró rizalitok főmeletén a pálcaoszloppal kettéosztott ablakok és az összefogó keret közötti rosetta elhelyezésével töri át az építész a falmezőt.

A kupola dobja, a toronytestek, valamint az udvarra nyíló díszlépcsőház és a delegációs folyosó mérnövei méretezésüknél és csúcsíves végződésüknél fogva leginkább megfelelnek a stílus követelményeinek. Az illesztérmek ablakai viszont, a célszerűség szempontjából, sokkal szélesebbek. Ezek erősen nyomott csúcsíves lezáró

Teltsch Ede

Teltsch Ede (Bécsből) egy jól mintázott «Goliáth»-ot állított ki; életteljes mozdulattal s az idomok szabatos megfigyelésével kiválóan sikerült mű.

*

Vas. Lap, 1894. 823. l.
(A Műcsarnok teli
kiállításából.)

Rahoti - rota

Templomat reggot mythe
Muenlehu

60.

Teles Ede

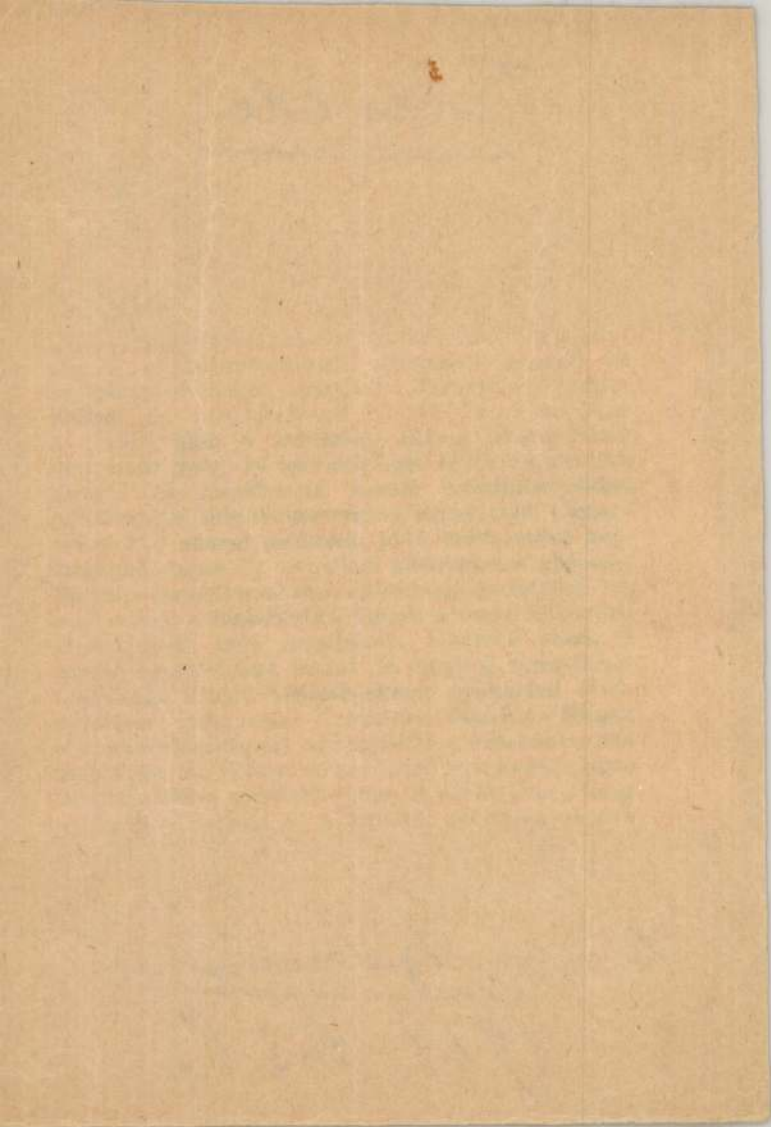
5

A SZÉKESFŐVÁROS IPARMŰVÉSZETI ÉRME.

A székesfőváros képzőművészeti bizottsága körében a dr. Buzáth János alpolgármester, dr. Liber Endre tanácsnok és dr. Pachér Béla fogalmazó lelkes kezdeményezései és buzdításai folytán a hazai iparművészet iránt megnyilatkozó érdeklődés és áldozatkészség egyik újabb bizonyossága a szűkebb pályázat, melyet a bizottság a székesfőváros részéről iparművészeknek adományozandó érem mintájára hirdetett, de még inkább maga a cél, amelyet az érem szolgálni fog. A pályázat bíráló-bizottsága Teles Edének e számunkban közölt kiválóan sikerült művét fogadta el sokszorosításra. Igen figyelemreméltó pályaművel pályázott jeles szobrászunk Reményi József is, akinek éremtervét ez alkalommal szintén bemutatjuk.

Magyar Iparművészet

1928. 163. p.

Telcs Éde

(Koll. kiáll. a
Művészeti Társaságban)

Ezzel búcsút mondunk a fiataloknak,
hogy megemlékezzünk a negyedik „őreg-
nek”, Telcs Edének félszázados jubileumi
kiállításáról: ötven szobrát állította ki és

nagyszámu plakettjét, amelyek azért is je-
lentősek, mert Telcs volt egyike a magyar
érem és plakettművészet felújítóinak. Min-
denkor mestere volt anyagának s minden-
kor a maga utján járt. Ezt igazolja 1893-
mal jelzett szobra, A Két Bornemissza és
legújabb műve, amely Assisi Szent Feren-
cet ábrázolja. A kettőt hosszú út választja
el egymástól, de ezt Telcs egyenesen, té-
velygésektől mentesen járta meg.

Siklóssy László

Három kiállítás

Pesti Hírlap

1940. okt. 15.

odalomtörténet váz-	2.--
, Bp., 1906.	2.--
Ed. Gy. Alexander Erzsi	1.20
1925-26./	7.--
terariae in Hungaria	8.--
que tempora delineatus.	
dkét hitvall. evangyeliumi	
mfolyamat. .4. kiadás.	- .80
chichte des Sozialismus.	3.--
er Angelsachsen. Königsberg,	2.--
mék újabb fejlődése. Bp.,	1.20
a. Tekintettel az osztrák-	1.20
, 1870.	1.50
öltő élete, művei és igéi.	1.40
rbuch der englischen und	4.--
, Braunschweig, 1900. Fbörk.	2.--
l. Mór./Arany Jánosnak ajánl-	2.--
us. Ed. III. Lipsiae, 1853. Fbk.	2.--
V. Lipsiae, 1863. Fvk.	2.--
ből. Szerkesztette és magya-	2.--
za, Bp., 1903. Fvk.	2.--
y, management, and treatment.	1.--
./	

Telcs Ede
szobrász

— A Céhbeliek és a Műcsarnok jubiláris tárlata. A Céhbeliek Magyar Képzőművészek Társasága, amely a legrégebb művészeti alakulás, pénteken délután Telcs Ede elnöklete mellett gyűlést tartott, amelyen a Céhtársak nagy érdeklődése mellett tárgyalták azt a kérdést, hogy az adott körülmények között a meghívást nyert Céhtagok résztvegyenek-e a Műcsarnok készülő jubiláris kiállításán? A gyűlés hosszas vita után úgy határozott, hogy tekintettel a Céhbelieknek a jövő év elejére tervezett reprezentatív kiállítására és arra, hogy a Műcsarnok meghívója későn jutott a Céhbeliek tudomására, sürgősen megkeresi a Képzőművészeti Társulat elnökségét, hogy az általa tervezett jubiláris kiállítást *halassza el*.

Nemzeti Ujság
1930.XI.30.

Tételszám	Irattári szám

Ujra be kell mutatni: II

Magyar királyi államvas

Titkár
 Össze
 Ki
 Elő
 Ut
 Össze
 Eg

Iktató-szám ..... 19 .....

..... osztály.

A beadvány { száma .....
 kelete .....
 beérkezése .....

Tárgy:

alk. melléklet csomag stlv

Telcs Ede

155
1.400

6*

22. Éremkedvelők egyesületének 1913. évi
plaquetteje Telcs Edétől. Ezüst. Domborműves mellső
lapján tánczó fiatal leány, a háttérben orrmányát
billegtető elefánttal. Jelzése: Telcs. 80-44 mm.
A vallás- és közokt. ministerium ajándéka.

Iwald Akad. palotija

107. l -

2110. Kétszlopos anatól imaszőnyeg, XIX. sz. 163×96=1.56

m² (Kopott, hibás)

2111. Tebrisz szőnyeg

Minden pénteken délután B Ú T O R-, minden szerdán és szombaton délután É K S Z E R-árverés.

Minden hónap első keddjén és a rákövetkező szerdán délután **szőnyeg-, szőrme-, alpakkatárgy-, kerékpár-, írógép-, varrógép-árverés.**

Az árverésre kerülő anyagot tartalmazó **Arverési Közlöny** a helyszínen **10 fillérért** kapható.

Telcs Ede

9. Beöthy Zsolt emlékplaqueetteje. Bronz. Felső részén medaillonban Beöthy jobbra forduló fejének domborműve arcélben. Ez alatt hatvanadik születésnapját jelző felirat: Beöthy Zsolt 1908 szeptember 4. Jelzése: Telcs. 75—45 mm.

Divald Akad. parolája

105. l.

**KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
KÖNYVESBOLTJA**

Az iskolaév befejeztével
a legmaradandóbb megemlékezés a

VIZSGAI
JUTALOMKÖNYV

— 350 év —

óta foglalkozunk tanüggyel,
tankönyvet és ijtűsági irodalmat jól felszerelt
raktárunkról a legnagyobb figyelemmel és pontossággal szállítunk.

**BUDAPEST, IV, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZ.
LEVÉLCÍMÜNK: BUDAPEST, 4. 242. SZÁMÚ POSTAFIÓK**

K ~~Lyöryyji Góra~~
~~es~~
Teles Ede

mico

ced
2

Pesti Napló

1913. máj. 28.

(L. G.: Az Ernővel
emlék. A pálya-
tervek kiállítására.)

750. n

...malerei und Löwe zwischen Peonien farbig. China.
...ati kobaltkék és mázfolótti vörös-zöld disztessel:
...aton. Ming-korszak (1368—1644). Kína. — Teevase,
...malerei und Löwe zwischen Peonien farbig. China.
...altkék és mázfolótti zöld-vörös disztessel: közepen
...és denevérek. Fataalapzattal. Jelezve: Jung-Cheng
...e Schüssel, Porzellan, mit kobaltblauer Unterglasur
...I. Jh.

...öldmázás alapon peoniák közt sziklán ülő fácánok.
...X. sz. — Prunkgefäß, Porzellan, auf grüner Glasur
...XVIII—XIX. Jh.

...homokkő. Ming (1368—1644). Kína. — Schlafender

...EVEL, bazaltszobor, négyzetes talpazon. Kína,
...tend mit Begleiter, Bazaltfigur. China.

...bronzedény nyoman készült, hideg festéssel. Han,
...eckige Vase, Ton ohne Glasur, nach einem Bronze-

...ja. Wei-korszak, V—VI. sz. Kína. — Kameel, Ton

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Telcs Ede

MAGYAR NEMZET

1963 AUG 31

Nemzet

1021

**A Nemzeti Galéria
ősz programja**

A Magyar Nemzeti Galériában október 5-én nyitják meg Berény Róbert emlékkiállítását. A művész fiatal korában a »Nyolcak« festőcsoportjához tartozott. Félévszázados munkásságát a kiállítás gazdag anyaggal szemlélteti. Októberben rendezik meg a Galéria dísztermében Telcs Ede festőművész emlékkiállítását. A múzeumi hónap alkalmából egynapos tudományos ülést tartanak. Témája: a »Nyolcak« és művészeti problémái.

343 0207

Magyar

Sajtótájékoztató a vietnami nagykövetségen

A Vietnami Demokratikus Köztársaság megalakulásának közelgő 18. évfordulója alkalmából *Hoang Bao Son*, a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete pénteken a nagykövetségen sajtótájékoztatót tartott. Ismertette a köztársaság népének szocialista építő munkáját, eredményeit, és az egyre fejlődő magyar—vietnami kapcsolat alakulását.

A tájékoztató után vietnami filmeket mutattak be a sajtóképviseelőinek. Levetítették *Tu Hau* asszony című, a hanoi stúdióban készült, s az ide

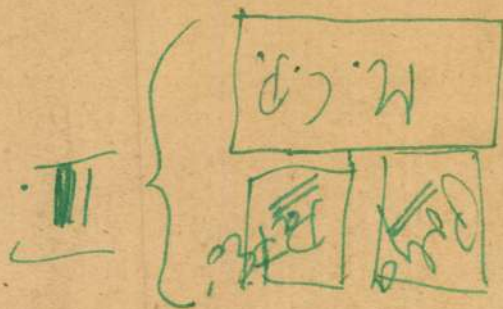
Telcs Ede

Kopp 1939/40. évszám. II

TELCS EDE :

222. Fiu képmás. - Szobor, márv., mag.: 44 cm.
Jelz.j.a talap.o. "Telcs".
özv. Balló Edéné urnő adományából vásárolva.
223. Önarckép kísérlet. - Olajf., v., 24.2 x
30 cm. Jelz.l.j. "Telcs E."

Channel - Permit

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP

Telcs Ede
1968 JUL 3-

SZOBROT EMELTEK SZÜLŐVÁROSÁBAN
TELCS EDÉNEK

Telcs Ede ne-
ves szobrászmű-
vész halálának 20
éves évfordulóján
leplezték le Ba-
ján, a Bajai Na-
pok alkalmával a
jeles művész
mellszobrát. A
város már régeb-
ben emléktáblá-
val jelölte meg
szülőházát és ut-
cát is neveztek
el róla. Telcs Ede
1872. május 12-én
született Baján,
Középiskoláit Sza-
badkán, további

tanulmányait a
bécsi Képzőművé-
szeti Akadémián
és a Szobrászati
Mesteriskolán vé-
gezte. Első na-
gyobb alkotása a
budapesti Vörös-
marty-szobor. A
millenniumi emlék-
művön levő Szent
László és III. Ká-
roly király szob-
ra, a kecskeméti
Kossuth-szobor és
a Zeneakadémia
szobordíszei dí-
csérik mesteri

munkáját. Művei-
vel számos hazai
és külföldi díja-
kat nyert, s min-
művészpédagógus-
nak későbbi ne-
ves szobrászmű-
vészek legjele-
sebbjei voltak
tanítványai. A
szoboravatáson
dr. Solymos Ede,
a Türr István
Múzeum igazga-
tója mondott
nagyhatású em-
lékbeszédet.

J. I.

gabonatermelő közö-
ségokra is. S az i-
nem is volt alaptala-
Kossuth Tsz-ben 2
őszi búzát és 120 ha
árpát mintegy 50 szé-
jégkár ért. A Vörös
Tsz-nek 640 hold ga-
és érte jégverés, s a 430 hold-
vetkezetek jól jellemezten

Mit fog a szikra- fogó?

Az elmúlt napok nagy
kárt okozó gabonatölzei
hállatán joggal vetődik
fel a kérdés: mit tesz a
világán el-

Mezei 19

Aratóriport helyett

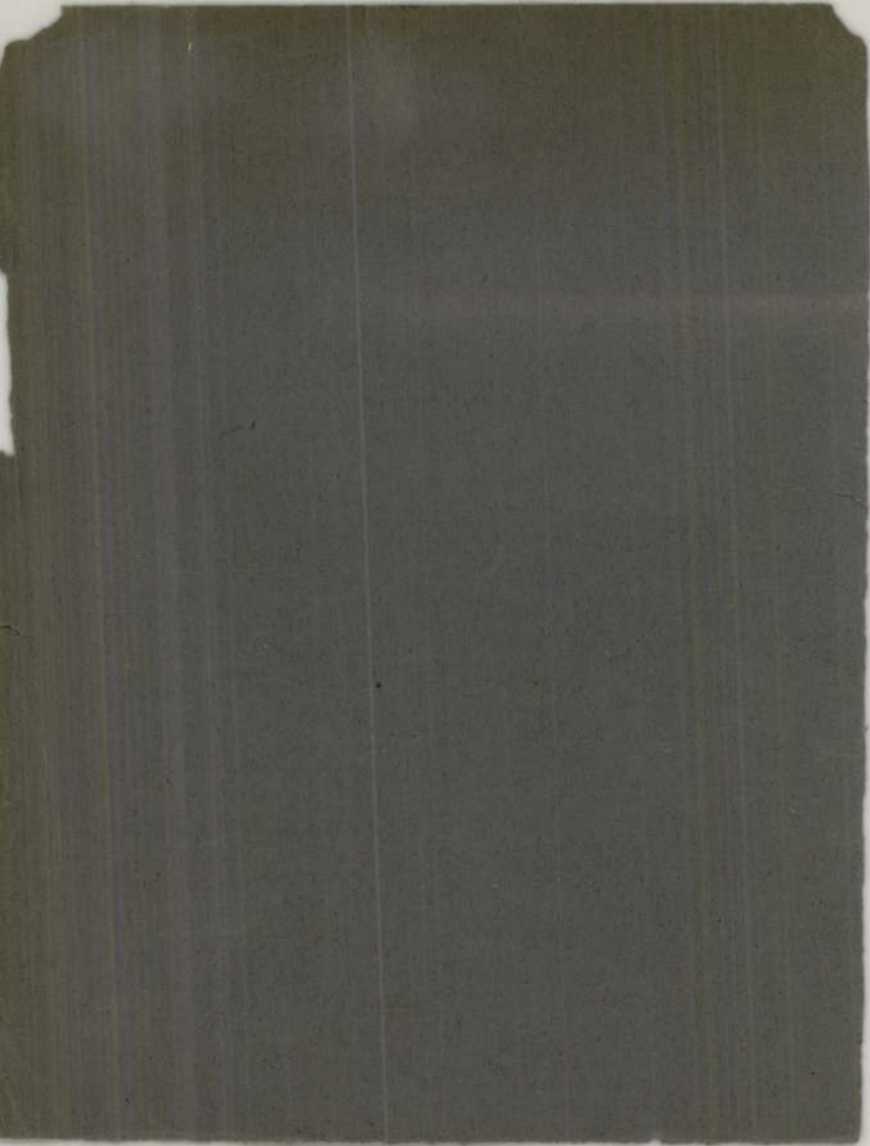
— **Halló!** Kutas 2, Kutas 2,
Jelentkezzék! —
nincs jelenteni valóm, főagru-
társ. — Feri! Egy Sz—100-ast
ra a társulat. Tudsz küldeni?
nyítsam? — A csajági iskola

59. Telcs Ede

A HŐSÖK EMLÉKMŰVEINEK TERVEIBŐL f. évi augusztus havában a városligeti Műcsarnokban rendezett kiállításon nemes egyszerűségével, a gesztus és a kifejezés mély átérzettségével tűnt ki a kiállított többi plasztikus terv közül *Telcs Ede* jeles szobrászművésznünknek Jászkiás számára készült emlékműterve. Mint a bírálóbizottság tagját, Telcsnek hors concours szereplő tervét nem tüntethették ki a kiállításon. Ezt az elmaradt kitüntetés kárpótolta a közönségnek és az elfogulatlan kritikának lelkes elismerése, amelyhez az emlékműterv közlésével a Magyar Iparművészet is kíván csatlakozni. Egyben bemutatjuk Telcs mesternek újabban elkészült kiállításon sikerült Hubay-plakettjét is.

Magyar Iparművészet

1927. 24. l.

Telcs Ede

6. Gróf Andrássy Gyula emlékérmé. Arany.
Mellső lapján gróf Andrássy Gyula balra forduló
mellképe arczélben, gróf Andrássy Gyula felirattal és
jelzéssel: Telcs. Hátlapján balfelől domború babér-
ágak s alsó harmadában felirat: Szobor-emlékének
lepelhullása alkalmából 1906. Atmérője 70 mm. Dr.
Wekerle Sándor akkori miniszterelnök ajándéka. (L.
Akad. Ért. 18. k. 57. l.)

(3)

Divald Akad. palotája

104. l.

Weisz József és Varga Alajos

ÉPÜLET- ÉS DÍSZMŰBÁDOGOSOK GÁZ- ÉS VÍZVEZETÉKSZERELŐK

Készítenek mindennemű bádogosmunkát, vállal-
nak gáz- és vízvezetékcszerelést, fürdőszoba- és
egészségügyi berendezések készítését, központi
fűtés, melegvízberendezések, gázkályhák, autó-
geiserek javítása. Házak évi jókarbantartását
vállaljuk.

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 96.

Telefonhívó: József 324—79

Telcs Ede (Baja, 1872. máj. 12. -- Bp., 1948. jul. 19.):
szobrász. Bécsben végezte tanulmányait. K.Zumbusch mellett.
Kezdetben jellegzetes m. típusokat bemutató életképekkel sze-
repelt kiállításokon, majd architektonikus műveket, díszítő-
szobrokat mintázott (Zeneakadémia) és siremlékeket (Munkácsy,
Barabás) készített. Emlékművei közül kiválik a kecskeméti
Kossuth--szobor, a telepesi Szilágyi Dezső-emlék, a Kallós
Edével közösen készített bp.-i Vörösmarty-szobor (1908),
Alpár Ignác szobra a Városligetben (1931), a Millenniumi em-
lékművön Szent László és III. Károly szobra (III.Károly szob-

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines across the page.

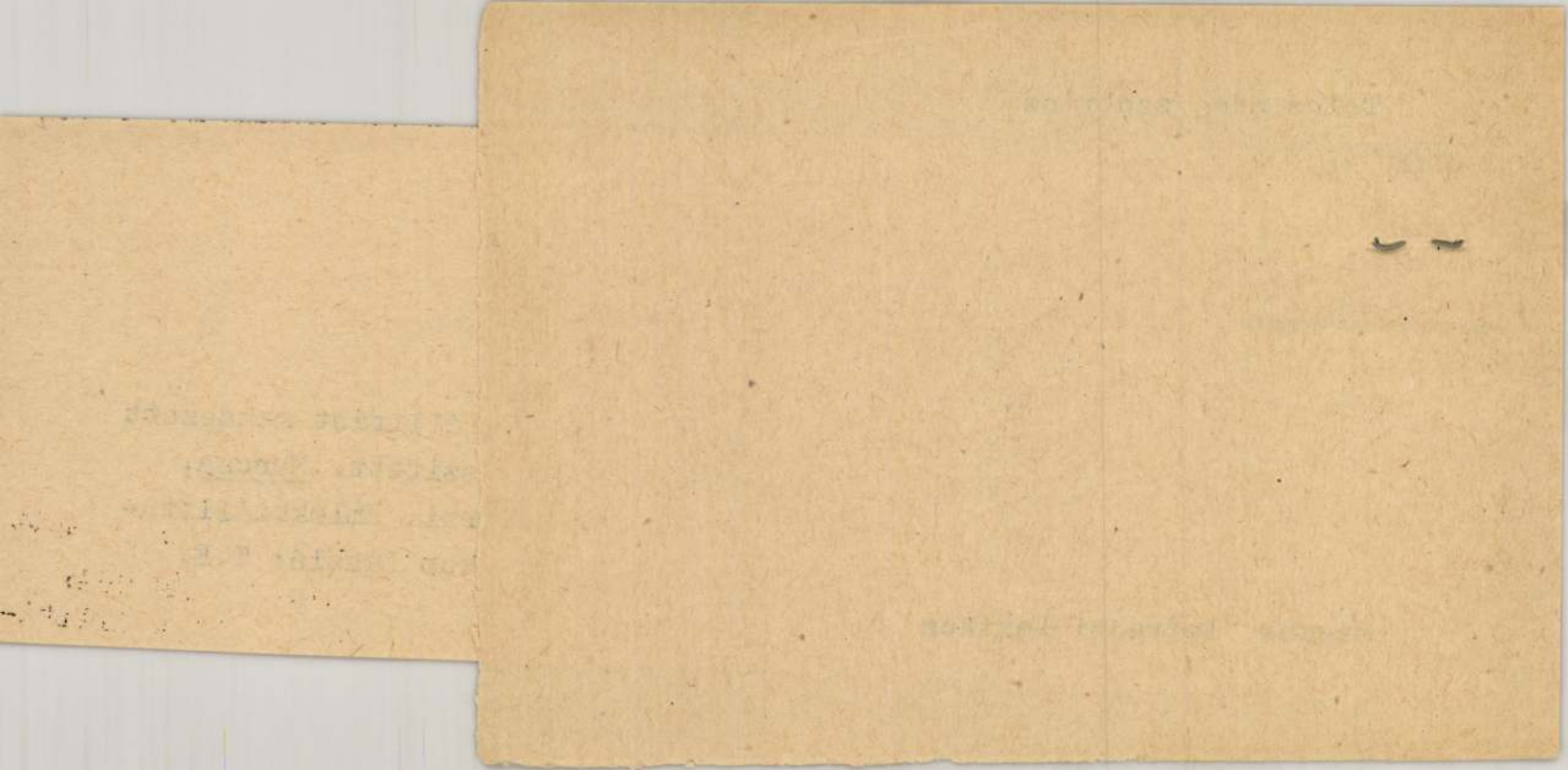

Telcs Ede szobrász

MAGYAR ÉLETRAJZI LEXIKON

rát kicserélték). 1928-ban gyűjteményes kiállítást rendezett az Ernst Muz.-ban. Számos plakettet is készített. Marcsa, Kis szégyenlős, Góliát c. műveit az MNG őrzi. Emlékkiállítás 1963-ban volt az MNG-ben. -- Irod. Márkus László: T.E. (Művészet, 1904).

Telcs Ede

NÉPSZABADSÁG

1983 NOV 15.

1963. november 15, péntek

1021 TELCS EDE EMLÉKKIÁLLÍTÁS

Mielőtt a Nemzeti Galéria dísztermében megnyílt a kiállítás, bizonyos nemcsak e sorok írójában merültek fel az aggályoskodó kérdések: vajon szükséges volt-e megrendezni?, vajon nem túlságosan is mechanikusan érvényesülnek-e bizonyos évfordulók? Hiszen az a körülmény például, hogy *Telcs Ede* most 15 esztendeje halt meg, nem látszott eléggé megindokolni az ilyfajta megemlékezés szükségességét. Nem indokolhatta kellőképpen, hogy felelevenítsék ennek az 1872-ben született szobrásznak az emlékét, aki műveivel a századfordulón jelentkezett, és az akkori, majd később a két világháború közötti uralkodó rendszernek, mindenképpen a burzsoáziának, ha nem is kimagasló vagy túlságosan ünnepezt, de méltányolt, elismert, feladatokkal bőven ellátott művésze lett.

Mondjuk meg mindjárt, hogy a kiállítás megtekintése után a kérteltek és aggodalmak szülte kérdéseknek, lényegében, már el kellett hallgatniuk. Mert ha a látottak alapján *Telcs Ede* művészetének jelentősége nem is nőtt szemünkben, jellegzetessége sem változott vagy gazdagodott mondjuk haladó, előremutató vonásokkal — észre kellett venni több oly értékét, amelyet elhomályosított a feledés is, a megszokás is. Ez utóbbinak a hatása ugyanis jócskán érvényesül a köztereken felállított szobrok esetében. A sétáló szeme könnyen átsiklik ezeken, és a rég megalkotott véleményét nem is kívánja felülvizsgálni.

A budapesti Vörösmarty-szoborcsoportnál erre nem is adódik lehetőség. Ugyanis ma még a kutatók sem tudják megállapítani, hogy akár a nagy költő, akár a mellékalakok megformálásában, mely rész tulajdonítható *Telcs Edének*, s a vele közösen alkotott emlékművet eredetileg tervező *Kallós Edének*. Viszont úgy véljük, hogy a Városligetben felállított *Alpár Ignác*ról, a műépítésről alkotott szoborral kapcsolatban helyesen vettük tudomásul már régen, hogy

alighanem ez *Telcs Ede* leglenyűgözőbb műve. A kiállításon látható kisebb méretű modellje, a középkori céhmesteri köntösben felfelé tekintő bronzalak megerősíti a régebbi ítéletet. De vajon nem felejtkeztünk-e meg arról, hogy a kecskeméti *Telcs* alkotta *Kossuth-szobor* főalakja harmonikus megformálásában határozottan kiemelkedik a századforduló után sorozatosan felállított alpátosú, áromantikussá, vagy barokk felfogású, illetőleg a me-rev akadémizmus szellemében formált *Kossuth-szobrok* közül?

A kiállítás jól összeállított anyaga: a több mint 50 szobor, 100 érem s jó néhány fényképdokumentum meggyőzheti a nézőt arról, hogy a szakmai tudás, az alkotásnál mindenkor megnyilatkozó ízlés és gondosság *Telcs Ede* művészetét a neves korabeli versenytársaké fölé emelte. Annál is inkább, mert a művész bizonyos tartózkodása nem engedte szabadon érvényesülni a *Ferenc József-i* korszak akadémikus nagyozolását, a *Horthy-faszizmus* uralkodó áramlatának sovinszta fennhéjázását, sem a burzsoá ízlés gyorsan változó divatjainak szélsőségeit — a szecessziótól a neoklasszicizmusig.

Elsősorban a portréknál azonban nemesak a tartózkodó ízlés jutott kifejezésre, hanem a művész emberszeretete, együttérzése, humanizmusa is. Ez nyilvánult meg parasztokat ábrázoló terrakottaszobraiban is, amelyek csak részben tükrözik a századforduló „népszínmű”-divatját, illetőleg késői *Izso-* vagy *Munkácsy*-hatását. Észre kell vennünk ezekenél a daraboknál a rokonszenvet és a törekvést, hogy bizonyos gyengédséggel fejazzék ki a modellek érzésvilágát, csendes humorát. A plakettek, a különböző egyéniségeket megörökítő, és a különböző évfordulókat ünneplő emlékérmék *Telcs Ede* kiváló formaérzékéről, vonalarabeszakjainak finomságáról, komponálókészségéről, és a fények elosztásának mesterei gondosságáról tanúskodnak.

Murányi-Kovács Endre

210 257

ÁLLANDÓ KOSSUTH RÁDIÓ

nés műsor. — 5.00: Sport-rádió. — 6.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 6.20: Sport-hírek. — 7.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 7.05: Új könyvek. — 7.30: A budapesti színházak és mozik műsora. — 8.00: Műsorismertetés. Időjárásjelentés. — 10.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 12.00: Déli harangszó. Hírek. Időjárásjelentés. — 14.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 16.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 17.56: Műsorismertetés. — 18.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 19.50: Jó éjszakát, gyerekek! — 20.00: Esti Krónika. Időjárásjelentés. — 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 0.30: Himnusz.

PETŐFI RÁDIÓ: 5.00—8.00: Reggeli zene. — 6.10: Torna. — 6.30: Hírek. Időjárásjelentés. — 8.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 14.10: Időjárás- és vízállásjelentés. — 15.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 17.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 19.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 21.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 23.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 23.15: Műsorzárás.

SZOMBAT

NOVEMBER 23.

KOSSUTH RÁDIÓ PETŐFI RÁDIÓ

8.10: Lányok — asszonyok... — 8.30: Színes népi muzsika. — 9.00: A mű és közönsége. Tomkai Judit riportja. — 9.15: Zenekari muzsika. — 10.10: Pódium 63. — 11.45: Előfordul, hogy... Vajda Márton jegyzete. — 11.50: A Bartók Béla Kamarakórus énekel. — 12.15: Táncczenei kották. — 13.00: Mit olvassunk? Heti könyvszemle. — 13.15: Klasszikus operett-részletek. — 14.10: Operarészletek. — 15.05: Ifjúsági magazin. — 15.50: Hét nap a külpolitikában. — 16.10: Csapó György stockholmi műsora. — 17.20: Rózsa Miklós: A dzsungel könyve. — 18.10: Gondolat. A rádió irodalmi hetilapja. — 18.50: Saljapin orosz népdalokat énekel. — 19.05: Zenekari muzsika. — 20.25: Közvetítés a József Átila Színházról: A potyautas. Zenés vígjáték, két részben. — 23.10: Táncczene.

14.00: Filmdalok. — 14.25: Tudósítás az ENSZ-ből. — 14.40: Válaszolunk a hallgatóknak. — 15.05: Kamarazene. — 15.32: Hold a Tisza felett. Ifjúsági rádiójáték, I. — 16.40: Hanglemeggyújtók húszperce. — 17.05: Mozart, a dramaturg, III. — 18.05: Könnyűzene. — 18.55: Orvosi tanácsok. A házi gyógyfürdőkről. — 19.05: Zenés találkozó. Az Ifjúsági rádió műsora. — 19.55: A helsinki szimfonikus zenekar hangversenye, vezényel: Ernest Ansermet. — 21.45: Magyar újságmagnások. Könyvismertetés. — 21.55: Táncczene.

URH-RÁDIÓ

18.30: Hírek. — 18.40: Operarészletek. — 19.55: Könnyűzene. — 21.00: Kamarazene. — 22.30: Hírek.

VASÁRNAP

NOVEMBER 24.

KOSSUTH RÁDIÓ PETŐFI RÁDIÓ

8.10: Operett-részletek. — 9.05: Az udvarlás története. Az Ifjúsági rádió vidám műsora. — 10.05: Népi zene. — 10.45: Világtörténelem, rendkívüli kiadás. Szerkeszti dr. Szecső Tamás. — 11.15: Ifjúsági hangversenysorozat, III. — 12.45: Filmsláger. — 13.00: Rádiólexikon. — 13.30: Hanglemeg-

8.30: Miska bácsi lemezsládjaja. — 9.10: Operakalauz. Mozart: Figaro házassága. — 10.20: Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. — 10.35: Két zongoradarab. — 11.10: Tessék választani. — 12.45: Sárközi képeslap. Kovács Júlia riportja. — 13.00: Népi zene. 13.32: Az elkötelezettségről. Veres Péter írása. — 13.52: Wagner: Trisztán és Izolda — szerelmi

Telcs Edé

U

Ismerve a magyarországi zsidóság térhódítását, már nem is találjuk olyan meglepőnek, hogy nemzeti nagyjaink szobrászi megörökítésénél a múlt század utolsó évtizedei óta mind nagyobb szerepet játszottak a zsidó művészek. E kor szobrászai közül pedig még véletlenségből sem akad egyetlenegy, aki *Fardusz*, *liptóújvári Stróbl*, *Zala* vagy a többi vezető magyar mester színvonálával mérhető lenne. Ez természetes is, hiszen a zsidóságból lelkialkata következtében hiányzik az önálló művészi alkotás nagy adománya és azok, akik itt nálunk bizonyos jelentőségre szertettek, szellemben és formában a magyar művészeket utánozták. Amit azonban a sors megtagadott tőlük, azt pótolták az összeköttetések. A *szabadkőművesség* javában virágzott és ez megadja a feleletet arra, hogy még azok a zsidó művészek is, mint *Telcs*, *Kallós (Klein)*, *Ligeti (Löwi)*, vagy *Margó (Morgenstein)* az intim-szobrászatra voltak beállítva, monumentális emlékművek kivitelezésére kaptak megbízásokat. Ez aztán nemcsak azt eredményezte, hogy a főváros és a vidék számos gyenge emlékművel lett teletűzdelve, hanem, ami sokkal károsabb, elnyomtak olyan magyar tehetségeket, akik nagyobbra voltak hivatva, mint amivé a zsidóság szervezet hatalma következtében váltak.

Igen gyakran végig játszották a nyilvános pályázatok komédiáit, azonban számos esetben mellőzték ezt az „alibi“-módszert és egyszerűen történelmi nagyjaink megörökítésével a zsidó sajtó útján nagy tehetségnek kikürtölt zsidó művészeket bízták meg. Így kapott megbízatást a *Petőfi szabadkőműves páholy egyik alapítója, Telcs Edé az Ezredéves emlékmű Szent László és III. Károly királyok alakjainak megmintázására*. Így jutott hozzá, hogy az *Állatorvosi Főiskola kertje számára elkészítse a nagynevű tudósnak, Azary Ákosnak mellsobrát* és 1930-ban a *Széchenyi-kutat megmintázza, amelynek domborműve azt a pillanatot ábrázolja, amikor Széchenyi Istvánné elülteti Pest új sétaterén az első platáncsemétét*.

Szomorú jelenség, hogy a sok magyar tehetség helyett *Telcs Edével* készítették el két nagy festőművészünknek, *Barabás Miklósnak* és *Munkácsy Mihálynak* síremlékeit, valamint *Alpár Ignác* műépítésznek és *Thék Endrének* do: borműveit, amelyek a *Városligetben*, illetve az *Üllői-út* és a *Thék Endre-utca sarkán* láthatók.

Balás-Fény László: Buda-
pesti Kólosz-memoriálé,
Az Ország 1943. aug. 14.

A kiállítók által megválasztott bíráló és rendezőbizottság
tagjai:

Bíráló bizottság:

Bory Jenő

Gyertyányi Németh Gyula

Halasi Horváth István

Kapussy György

Klimó István

Markup Béla

Maróti Major Jenő

Pankotai Farkas Béla

Vastagh György

Viski János

vándorlásszerűen“ árasztotta el a kiállítási termeket.

E megnyitó — írja a Déli Hírlap — felvonult népünk minden társadalmi rétege. A kiállításon egyaránt láttunk rokályos székeley lányt, gyárost, iparost, papot, munkást, orvost. A közönség alig tudott elszakadni a képektől: a szomját oltotta, bizonyosságául, hogy a kultúra nem fényűzés, hanem életszükséglet. Abban az életerőben és életkedvben, ami a kiállítás minden egyes képéből sugárzott, a közönség ráismert a maga népi életeréjére. Vajjon lehet-e együttes kiállításnak nagyobb eredménye, mint egy ilyen népi önmagára eszmélés?

A tizennégy nevet és százötven műalkotást felölelő tárlat a legélénkebb bizonyosága annak, hogy Dél-Erdély szellemi életét a kedvezőtlen politikai viszonyok sem törték meg és az ott élő nagyszámú magyar híven teljesíti kulturális hivatását.

Telcs Ede

PETŐFI NÉPE

1963 OKT 30

1021

5. oldal

Telcs Ede emlékkiállítás a Nemzeti Galériában

Régi adósságot törlesztett a budapesti Nemzeti Galéria, amikor — 15 évvel a művész halála után — megrendezte Telcs Ede emlékkiállítását. Pedig ahogy szétnézünk a Galéria dísztermében, ahol Telcs művei kiállításra kerültek, úgy érezzük, ez a művész megérdemelné, hogy alkotásai a mai közönség számára könnyebben és gyakrabban legyenek hozzáférhetővé téve, mert alkotójuk nemcsak a maga korának, századunk első évtizedének volt egyik legkiemelkedőbb szobrászművésze, de művei a ma szemszögéből tekintve is, változatlanul megállják helyüket a XX. század európai szobrászatának élvonalában.

A mintegy 50 szoborból álló kiállítás természetesen nem nyújthat átfogó képet Telcs egész művészi munkásságáról, hiszen legtermékenyebb éveit jórészt különböző szoborpályázatok vették igénybe, melyekre készített műveinek bemutatása túlnőne e kiállítás keretein. De egyes emlékszobrairól, mint a Kallóssal közösen készített budapesti Vörösmarty emlékműről, Alpár Ignác városligeti szobráról, a kecskeméti Kossuth szobor főalakjáról és több nagyobb síremlékéről bemutatott fényképfelvételek igyekeznek ezt a hiányt pótolni és némi képet adnak Telcsnek, mint monumentális szobrásznak ilyen irányú képességeiről is.

A kiállítást elsősorban portré-szobrok alkadják. Ezek főleg egyszerű formanyelvükkel ütnek el kortársainak hasonló alkotásaitól. Az ő művészete nem tűrt semmi aprólékos, dekoratív hatásra törő részletet, viszont nem elégedett meg a külső formák ábrázolásával, hanem igyekezett meglátni és megmutatni az ekeken belül rejtőzöt életet.

Különösen feltűnik ez a lélekábrázoló tehetsége Prielle Korélia arcképén, valamint egy női tanulmányfejen, mely utóbbi meghozta számára az akkori idők legnagyobb művészi elismerését, az állami nagy aranyérmet. Ebben a fejben annyi vibráló érzés, visszafojtott idegélet nyilvánul meg, hogy azt csak egészen kivételes képességű művész tudta így megmintázni.

Más oldalról mutatja a művész tehetségét bronz „Gretchen” szobra, amire Goethe Faust-ja ihlette meg, döbbenetes Beethoven feje, különösképpen pedig „Szent Ferenc” szobra. Ez utóbbival nem az egyház szentjét akarta megmintázni, hanem az ő alakján keresztül az emberi jósnak akart emléket emelni. E szoborművében,

mely egyike volt a művész utolsó alkotásainak, Szent Ferenc arcából már nem is emberi, hanem szinte túlvilági átszellemültség világát úgy, hogy az a reneszánsz legkiválóbb mestereit idézi emlékezetünkbe.

Nincs helyünk ez ismertetés keretein belül mindazokra a műveire kitérni, melyek nemcsak megemlést, de elmélyedt vizsgálatot is megérdemelnének, s csak éppen megemlíthjük Alpár Ignácnak kicsinyített kiadásban is monumentálisan ható emlékszobrát és egy zokogó fiatal nőt ábrázoló márványszobrot. Ebben a kis szoborban a márvány hűvös felülete alatt érezni lehet a vér lüktetését és a fiatal női test fájdalmas vonaglását.

Végezetül szólnunk kell Telcs Edének azokról a kis terrakottáiról, melyekben a magyar nép egyszerű gyermekeit mutatja be. Ezek a művei: „Földműves”, a „Parasztlegény”, az „Öreg aszszony” és „Kati néni” c. kis bronzszobra a mi népünket mutatják be, nem romantikus, népszínművi figurákként, hanem mintha valamely alföldi falusi házból lépnének elénk.

Ezeket az alakokat ennyi bensőséggel és szeretettel csak oly művész tudta megmintázni, aki maga is ott élt, együtt ezzel a néppel, s osztozott annak minden örömeiben és bánatában.

Ezért érezzük mi Telcs Edét, a megyeszékhely Kossuth szobrának alkotóját és Bács megye szülöttét kétszeresen is a magunkénak.

Telcs András

Végezetül javasoljuk, hogy Telcs Ede emlékkiállítását a budapesti bemutató után hozzák le Kecskemétre és Bajára is. Tartozunk vele a művész emlékének és jó szolgálatot teszünk megyénk — nagy hagyományait tisztelő — lakosságának.

(A szerk.)

Első vidéki győzelem

Kalocsai Honvéd — Nagykanizsai Vasutas 2:1 (1:1)

Nagykanizsa, 400 néző, vezető: Váradi.

Kal. Honvéd: Kovács — Okner, Szabó I., Szabó II. — Matos, Maul — Fodor, Tábor, Berkes, Kamrás, Kelemen. Edző: Malomszegi Ottó.

A fiatalokkal megtűzdelt kanizsai csapat nagy erővel kezdett és mezőnyfölényt harcolt ki. Egy kalocsai ellentámadás során a nagykanizsai középhátvéd csak kézzel tudott menteni. A 11-est Kamrás rosszul lőtte, s a kapusnak sikerült kivédenie.

A játék egyre hevesebb lett, több kemény belemenés tarkította a mérkőzést.

A 19. percben szabadrúgáshoz jutott a Vasutas és a rosszul felálló kalocsai sorfal között Jákfalvi megszerezte a vezetést 0:1! A Honvédet nem törte le a váratlan gól. Sorozatosan támadott és a 25. percben Maul jó labdát továbbított Berkeshez, aki egyből Tábor elé tálalt, s

a jobbösszekötő mintegy tíz

lépésről erős lövéssel megszerezte az egyenlítő gólt.

Az utolsó negyedóra mezőnyjátékkal telt el.

A II. féldő hazai támadásokkal indult, de a Honvéd-védlem Kovács kapussal az élen mindent hártott. Lassan

feljött a kalocsai csapat és sorozatos támadásait a 22. percben siker koronázta.

Kamrás jól ívelt be és Tábor szép, helyzetett lövéssel megszerezte a győzelmet jelentő gólt. A féldő második felében igen változatos volt a küzdelem és a jól védekező kalocsai csapat biztosan tartotta az eredményt.

Első vidéki győzelmét szerezte meg a kalocsai csapat, **s ezzel felküzdötte magát az élcsoportba.**

Győzelmük teljesen megérdemelt volt. A nagy lelkesedéssel harcoló csatársoruk sokszor mentesítette a nyomás alól a védelmet. Jók: Kovács (a mezőny legjobbjá), Matos, Berkes és Tábor.

Nagy hazai fölény ellenére is döntetlen

Kiskunhalasi MEDOSZ — Makói Vasas 2:2 (1:1)

Kiskunhalas, 200 néző, vezető: Balla Gy.

H. MEDOSZ: Nagy — Mészáros, Várhegyi, Mester — Hornyák, Tóth I. — Tóth II., Vanyiska, Hódör, Jager, Csermák II. Edző: Virágh István.

A halasiak kezdték a játékot, és már a 3. percben vezetéshez jutottak. Hódör meredeken szöktette Csermák II-t, aki Jagerhez továbbított, az átjászotta a védelmet és

a kaput is kicselezte a kapu közepébe lőtt. 1:0!

Továbbra is a MEDOSZ volt lendületben. Előbb Tóth II. les-

A II. féldő is halasi támadásokkal kezdődött és Vanyiska, majd Csermák II. lövése alig került el a makói kaput. Tízperces nagy nyomás után a vendégek szereztek vezetést. A 11. percben egy szögletből beívelt labdát Máté nagy erővel küldte a bal felső sarokba. 1:2! Sorozatos hazai támadások után a 17. percben Jager jobbra átívelt Hódör elé. A középcsatár lekezelte a labdát, és

25 méterről nagy gólt lőtt a jobb kapufa mellett. 2:2!

A gól után Várhegyi megsérült és helyet cserélt Hódörrel. A 33. percben Vanyiska szabályos gólját állítólagos les miatt a játékvezető nem adta meg. A 41. percben Várhegyi bombaerős lövését a makói kapus szögletre oltta.

Az eredmény a kiskunhalasakra igen kedvezőtlenül alakult, mert

a helyzetek alapján gólokkal kellett volna győzniük.

e a szerencse nem állt melléük. — Jók: Mészáros (a mezőny legjobbjá), Mester, Tóth I

Itt vereség

i MTE 2:0 (0:0)

at javára dönt. A mohácsiak azonban védekezés helyett to-

NÉPSZABADSÁG

Telcs Ede

1962 MÁJ 13

1021

+

A Nemzeti
Galéria
műtárgyaiból

+

Kilencven évvel ezelőtt született Telcs Ede (1872—1948), a századforduló és a század első évtizedeinek kiváló szobrászművésze. Pályája kezdetén az az idő tájt felvirágzott életképszobrászat művelőjeként tűnik fel. (Háziszer, Kis szégyenlős, Földműves, Öregasszony). Később igen sok köztérre állított szobrával, emlékművével, valamint síremlékekkel és plakettjeivel arat elismerést (a budapesti Vörösmarty-szobor — közös alkotása Kallós Edével, a kecskeméti Kossuth-szobor, László és III. Károly a millenniumi emlékművön, Alpár Ignác szobra a Városligetben, Munkácsy Mihály és Barabás Miklós síremléke a Kerepesi temetőben stb.).

Itt bemutatott márvány Tanulmányfeje 1908-ban két nagydíjat nyert a Műcsarnokban.

A NÉPSZABADSÁG

„AZ EMBERBEN MINDEN

JEGYZETEK A SZOVJETUNIÓ KULT

Azokban a törekvésekben, amelyeket a szovjet irodalomról, művészetről szóló előző jegyzeteimben jellemeztem, ott készüldik az ízlés megújításának nagy munkája is. Szinte azt mondhatnánk: amilyen mértékben sokoldalúbbá és önállóbbá válik az írók és művészek — kommuniszták — gondolkodása, oly mértékben szabadulnak meg a kifejezés szokványos formáitól, s a jellemek és helyzetek logikáján tett erőszaktól. Sallangokat vet el ezzel az irodalom, némiképp hasonlóan ahhoz, ahogy — már utaltam rá — az építészet is elvetette a felesleges díszítményeket, szigorúan ügyelve arra, hogy anyagának természete szerint alkosson újat, a mai valósággal összhangban lévőt. A regények és elbeszélések nagy része nemcsak szerkezetében válik igényesebbé, harmonikusabbá, hanem érzelem- és hangulatfestő kultúrájában, érzelmi eszményeinek minőségében is. (Gondoljunk például a Nagyvilágban is megjelent *Napvilágnál* című elbeszélése.) És az érzelmek kultúrája, a bennük feloldott gondolatok igényessége választékosságot sugall a forma külső jegyeiben, a nyelvben és a komponálásban is.

Választékosság = tömörség

sen és tömören, mint amilyen természetesen és tömör az igazi tudás. És a hit, amely nem vékony kónócon át szívja fel s lobbant lánggá anyagát, fényét s melegét minden tételes igazságnál gyorsabb energiák táplálják: a művészek tapasztalatait sűrítő történelmi energiái.

Klasszikusok és modernek

„Az ízlés formálódik a leglassabban; jó ízlés és jó ügy mindig jár együtt” — szokták mondani. S ebben van is némi igazság. Szabálynak azonban egyáltalán nem szabály. Nemcsak azért, mert a szocialista irodalom nagy művészegénység az ízlés korszerűségének a tekintetében is a legtöbbet adták gondoljunk például József Attilára, Majakovszkij, Derkovits művészetére —, hanem azért sem mert nem volt még társadalom, amely ennyit tett volna a klasszikus értékek megismertetéséért s ezen át a jó ízlésért, mint a szocialista társadalom. Ennek kulturális munkának lehettek lehetőségei, ideig-óráig, és sok kárt okozva, szóhoz juthatott benne a művészet fejlődésének későbbi szakaszait és irányait — például az impresszionistákat — feledte el akaró s a nagy realisták egy-

Telcs Ede

PETŐFI NÉPE

1021
1962. május 11. péntek

Emlékezzünk Telcs Edére

Kilencven éve, 1872. május 12-én született Telcs Ede, a kiváló magyar szobrászművész. Joggal vallhatjuk magunkénak. Baján látta meg a napvilágot, ő alkotta a kecskeméti Kossuth szobrot, amely egyike a legkiválóbb Kossuth emlékműveknek hazánkban.

Telcs Ede szegény családból származott. Apja egyszerű cipész-mester volt, aki nem gondoskodhatott nyolc gyermeke iskoláztatásáról. Ede, a második gyermek csak négy gimnáziumot végzett, majd Budapestre került, nem sokkal később pedig Bécsbe, ahol gipszöntő szobrászhoz állott be inasnak.

A tehetséges gyereket hamarosan felvették a bécsi képzőművészeti akadémiára. Szinte elképzelhetetlen nélkülözések között végezte tanulmányait, de hamarosan Hellner professzor legtehetségesebb növendéke lett. Megkapta az akadémia legnagyobb kitüntetését, a Füger aranyérmét.

A fiatal művész pályája ezután löretlenül ívelt egyre feljebb. Első hazai sikerét a millenniumis kiállítás aratta, ahol Góliát című szobrát megvásárolta a Szépművészeti Múzeum. Ezután Budapesten telepedett meg. Arcképszoobrai nagy mintázó és jellemábrázoló-készségről tanúskodtak. A népi életből vett terrakottái a magyar parasztot igazi valójában, nagy szeretettel és átéléssel ábrázolták. Az 1900. évi párizsi világkiállításon valamennyi kiállított terrakottáját külföldi múzeumok vették meg. 1901-ben megnyerte itthon a Ráth-díjat, 1902-ben a drezdai nemzetközi kiállításon kis aranyérmét nyert. A kiállítás nagy aranyérmét nem kisebb művész kapta, mint Rodin.

A monumentális szobrászatban 1902-ben mutatkozott be. Első díjat nyert az Erzsébet királyné szobor pályázaton. Zala Györggyel és Stróbl Istvánnal, megelőzve még Fad-

rusz Jánost is. Ugyancsak első díjat nyert a Vörösmarty pályázaton. Művészi rangját a legkiválóbb magyar szobrászokkal egy szintre emelte a milleniumi emlékműre megalkotott III. Károly és Szent László szobor, valamint a kecskeméti Kossuth szobor.

A vesztett világháború az ő művészi pályáját is megakasztotta, az elszegényedett országban nem volt pénz nagy emlékművek létesítésére. Később, értebb korában születtek újabb művei: Alpár Ignác remek szobra a városligetben és a második világháborúban tönkrement Hüvelyk Matyi kútszobra.

Meg kell még emlékeznünk Telcs Ede művészetének kitűnő elismeréséről, a velencei, római, monzai, brüsszeli, sanfranciscói kitüntetésekéről, amelyeket 1937-ben a párizsi világkiállítás „Grand prix”-je koronázott meg.

Művészeténél nem kisebbek Teles emberi értékei sem. Elévülhetetlen érdeme, hogy minden ellenszolgáltatás nélkül egy egész sereg magyar művészt nevelt és nemcsak úttörője volt a magyar plakettművészetnek, hanem az utána következő érmészgeneráció patronusa is.

Amikor Zala György a Képzőművészeti Társulat tagjai sorából ki akarta zárni 1919-ben, a Tanácsköztársaság idején is dolgozó fiatal szobrászokat, Telcs Ede megvédte művésztársait.

Halála után 14 évvel, amikor születésének 90. évfordulójára emlékeznünk már nemcsak szülővárosában Baján, hanem a jugoszláviai Sudoticákban is, ahol gimnáziumba járt, Telcs Ede utca említheti, hogy az ő művésze nem ismer országhatárokat. A külföldi nagy metropolisok múzeumaiban levő művet Európa-szerte hirt adnak meggyénk szülőttének, hazánk nagy művészeinek kiváló tehetőségéről és meg nem alkuvó magaskultúrájú művészetéről.

T. A.

1962. május 11, péntek

Javítsuk a vezetés színvonalát

A beruházások jobb elő 25 százalékkal növelhetjü

Építőiparunk gyorsabb ütemű fejlődését jelenleg a hiányosan előkészített beruházások akadályozzák, annak ellenére, hogy e téren az elmúlt évben határozott javulás következett be. Állításunk igazolására két sokat mondó példát említek. A 44-es — most 9-es — Autóközlekedési Vállalat új komplex telepét 1959-ben kezdtük el építeni. Ebben az évben fogtunk hozzá a Reszelőgyár rekonstrukciójához is. Az előbbi jóval a határidő előtt, még 1960-ban átadtuk, az utóbbinál a munkák zöme még most is hátra van. Miért? A 44-es Autóközlekedési Vállalatól jól előkészített tervdokumentációt kaptunk, míg a Reszelőgyár esetében jelenleg is a harmadik tervmódosításnál tartunk. Újabban áttervezték a műhelycsarnok villamos berendezéseit. Az új terv átnyújtásakor csak annyit mondtak: nagyon sürgős az új létesítmény tető alá hozása. Arra azonban nem terjedt ki a figyelmük, hogy a régebbi költséges berendezést már leszállították, az újabbakat csak most fogjuk megrendelni, melyet valószínűen 1963-ban kapunk meg. Amíg ez az áttervezés folyt, addig 50 munkást kényszerszabadságra küldtünk, akik távollétük alatt másfélmillió értékű munkát tudtak volna elvégezni.

Mi a helyzet a Leninvárosban ?

Elismerem, hogy egy új városrész kialakításánál előre nem látható gondok adódnak. Azt azonban már a kezdésnél el kell dönteni: hova, milyen épület kerül, esetleg melyiket kell lebontani. Ezt szükséges tudnunk azért, mert csak ennek birtokában teremthetjük meg a folyamatos munkát. Ezt viszont megköveteli tőlünk az építésügyi miniszter legutóbbi határozata,

zül egy bérház helyét még nem jelölték ki. Ez azt jelenti, hogy júniusban, júliusban két műszakban dolgoztatjuk a darukat, majd utána munkaterület hiányában leállítjuk, s fizetjük a nagy összegű használati díjat — semmiért.

A tőlünk joggal megkívánt folyamatos építés megvalósítása csak akkor lehetséges, ha legalább egy évre előre tudjuk — tervdokumentáció és hely birtokában — mikor, mit és hová kell építeni. Az idén 664 lakás átadását vállaltuk. Ezt a nagy feladatot csak akkor tudjuk elvégezni, ha a megrendelőink tökéletesítik a beruházást előkészítő munkájukat. Ilyen törekvéssel az utóbbi időben a Kecs-keméti Városi Tanácsnál találkoztunk. A város vezetői azon fáradoznak, hogy az ötéves tervben minél több lakás épüljön Kecskeméten.

Új építési módszerek

Ennek érdekében tettünk egyet-mást. — Szakosított művezetőségeket szerveztünk, külön brigádok oldják meg a vakolást, válaszfalazást, s végzik a befejező munkákat. A kívülálló tájékoztatása céljából emlitem meg, hogy az új építési módok alkalmazása nem rajtunk múlik. Számunkra ezt a beruházó írja elő. A kivitelezéshez szükséges anyagot pedig az Építésügyi Minisztérium biztosítja. Mi az új építési módszerek hívei vagyunk. Eppen ezért terveink között szerepel, hogy a Leninvárosban négy középmagas, egyenként tízzintes épületet öntött beton építési módszerrel fogunk elkészíteni. S hogy megtehetjük-e vagy sem, azt nem tudjuk, mert végleges választ még nem kaptunk az illetékesektől. Emiatt nem tudjuk beszerezni a szükséges gépeket és berendezéseket.

A szerzőről

1968 JUL 21
Telcs Ede

1021

Telcs Ede

A BAJAI Napok egyik eseménye volt június 29-én délután Telcs Ede szobrának leleplezése a múzeum előtti terecskén. Kétévtizedes adósságot törlesztett ezzel a szülőváros: 1948. július 19-én hunyt el a neves szobrász, aki művészi hagyatékát, műtermében levő szobrai, plakettjeit Bajának adta.

Telcs Ede 1872. május 12-én született Baján, az akkori Bárány és Lámpa utca sarkán álló épületben (ma Táncsics és Telcs utca). Pár év múlva azonban szülei, a szegény cipésmester és egy hajószerencsétlenségnél tönkrement gabonakereskedő leánya, Szabdkára költöztek. Telcs itt gyerekeskedett, itt járt iskolába, itt határozta el, hogy szobrász lesz. Amint kedves szobrának mesealakja, Hüvelyk Matyi, neki-vágott a világnak, és meghódította, úgy indult el a gyenge fizikumú fiatal fiú Pestre, majd Bécsbe. Szívós munkával, sok anyagi gonddal küzdve tanult, és egymás után nyerte el az iskola kitüntetéseit. Zumbusch mesteriskolájának I. éves hallgatója, amikor a „Két bornemissza” c. szobrát alkotta. Nemcsak az iskola aranyérmét kapta meg rá, de évek múlva a millenneumi kiállításon is ezzel szerepelt, s Ferenc József vásárolta meg magángyűjteménye számára.

A SZÁZADFORDULÓ kedvezett a művésznek. A városok versengtek az emlékművek állításában, s a gazdagodó polgárság is szívesen díszítette palotáit szobrokkal. Ilyen körülmények között kapott megbízást Telcs Ede a kecskeméti Kossuth-szobor elkészítésére, melyet 1906-ban lepleztek le. 1908-ban készült el a budapesti Vörösmarty-szoborral, 1911–12-ben a millenneumi emlékműre pedig Szent László és III. Károly szobrai mintázta meg. Közben portrészobroival a magyar és nemzetközi tárlatokon arat nagy sikereket, pl. 1902-ben a drezdai kiállításon kis aranyérmert nyer, mikor a nagy aranyat Rodin, a már világhírű francia szobrász kapta.

Pártfogásába vette és támogatta a kezdő fiatal tehetségeket. Az ő műterméből került ki a mai érmészgeneráció két kiválósága: Berán Lajos és Reményi József, de rövidebb ideig tanítványa volt Kisfaludi Strobl Zsigmond is.

1920-ban — látva, hogy az ellenforradalmi rendszer sem személyének, sem művészetének nem kedvez, családjával együtt Hollandiába költözött. Bár anyagi és erkölcsi megbecsülést talált, két év múlva a honvágy hazahozta. Állandóan szerepelt a kiállításokon, részt vett a pályázatokon, művei díjat is nyertek, de a megbízást többnyire mások kapták. Sem személye, sem műveinek mondanivalója nem illett bele a kardcsörtető, sovíniszta rendszerbe. Az ő műveiből nyugalom, derű, bölcsesség, humor, vagy fájdalom sugárzik. Világháborús emlékművei tiltakozások a háború ellen.

UTOLSÓ szobrászi alkotása a második világháború kezdetén született: Szent Ferenc. A galambot simogató férfi alakjával nem az egyház szentjének akart emléket állítani, hanem a békére, az egymás iránti szeretetre akart figyelmeztetni.

A súlyosbodó anyagi gondok miatt a negyvenes években inkább festésre tért át, s mikor már modellre sem telt, önarcképeket festett.

Az ostrom izgalmi, családtagjaiért való aggódás annyira megviselték, hogy a felszabadulás után már sem alkotni, sem az új életbe bekapcsolódni nem tudott. Utolsó erejével még megírta önéletrajzát, s megmaradt műveit Bajának adományozta.

A Türr István Múzeum híven őrzi a hagyatékot, s ha a teljes anyagot nem is tudja állandó kiállításon bemutatni, a jelentős művek mindig láthatók. Két évvel ezelőtt megjelentette a művész életrajzát és a hagyaték katalógusát, most pedig javasolta a városi tanácsnak, hogy a Ligeti Miklós által készített Telcs-portré másolatát állíttassa fel.

TELCS EDE művészi és emberi nagysága egyaránt méltó arra, hogy szülővárosa büszke legyen testi mi-voltában rég eltávozott, de műveiben állandóan köz-tünk élő fiára.

A MI

Újdonság a papírruha

Vidéken még
nem árusítják

Mosható, vasalható,
varrható

Egyelőre csak a budapesti üzletekben került forgalomba néhány ezer darab az idei év nagy újdonságából: a papírruhából. A híre azonban jó előre megelőzte a megjelenését. A sikere mindenesetre egyelőre nagy, mert a tetzetős mintájú és fazonú papírruhák nagyon olcsók.

Mi is tulajdonképpen a papírruha? A papírhoz a hazai gyártmányú papírru-

hának is csupán annyi köze van, hogy a viszkózaszálnak, amelyből fonás és szövés nélkül, különleges eljárással a Lőrinci Vattagyár szakemberei elkészítették, ugyanúgy cellulóze

Hasznos tu

A fájdalom — így a fejfájás is —, egyidős az emberiséggel. A régi egyiptomiakról, az indián néptörzsekről is tudjuk, hogy gyötörte őket a fejfájás; ők ezt isteni, illetve démoni eredetűnek tartották.

A fájdalmat a fájdalomérző idegvégződések útján érzékeljük; ezek sűrűsége változó a különböző szervekben. Minden fájdalominger a gerincvelőn át halad, majd átkapcsolódik az agytörzsbe és az agykéregbe. Itt történik a fájdalom élmény felismerése, és a különböző erősségű ingerek elkülönítése.

A fájdalom helye szerint koponyán kívüli és belüli fejfájást különböztethetünk meg.

A koponyán kívüli a fájdalom mechanizmusa szerint ér, vagy izom eredetű lehet. Az előbbit az érfalak tágulása váltja ki, mely állandósulhat, vagy az izmok tartós összehúzódása okozza; ennek következtében az izomban oxigénhiány jön létre, amely fokozza a fájdalmat. Míg az érereditű fájdalom heves, lüktető, az izomereditűre a tompa, tarkótáji fájdalom jellemző. A koponyán kívül jelentkező ér eredetű fej-

Mi legyen a nyarc

Ahol szépen fejlődnek és tartósak, tehát mindenkor színpompásak s üdítően zöldek a szobai növények, ott a lakásban valóban szemet gyönyörködtető díszként hatnak. Most, a nyári hónapokban például, amikor a szobai virágok valóban „jól érzik magukat”, felmerül a kérdés: Mi legyen a virágokkal, ki viselje gondju-

Gumi Inari H.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.

Telefon: 188-296, 188-307

1963 OKT 29

Telcs

Ede

TELCS EDE-EMLÉKKIAL-
LÍTÁS nyílt meg október 27-
én a Magyar Nemzeti Galé-
riában. A kiállításon megnyitó
beszédet mondott Farkas Zol-
tán.

1021

1-10-10
100

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petöfi Sándor u. 17.

Telefon: 188-296, 188-307

1907 SZEP 3
Telcs Ede
MAGYAR NEMZET

Vörösmarty ezüst huszasáról

A Vörösmarty-szoborral kapcsolatban a Magyar Nemzetben megjelent írásokra helyes még egyszer visszatérni, hogy a pontos tényadatokat láthassuk:

Az egész ország készült Vörösmarty születése 100. évfordulójának a megünneplésére. Az Otthon Írók és Hírlapírók Köre 1900. szeptember 18-i választmányi ülésén hangzott el újból indítvány a budapesti Vörösmarty-szoborra. Már 1900. október 30-án az összes magyarországi lapban (legtöbbjében az első oldalon) megjelent a felhívás, mely előbb Vörösmartyt méltatta, majd századik születésnapjáról és szobráról szolt, végül így zárult: »Gyerünk, kiki a mivel telik, támogatni a legnemesebb mű létrehozását.«

Es tanúságot tett az ország Vörösmarty mellett a királytól a koldusig. Tíz hét múlva, 1901. január 11-én, a korábbi budapesti gyűjtéssel együtt, 114 000 korona gyűlt már össze a szoborra.

Jöttek adományok Európa minden tájáról, hol magyarok laktak, de Amerikából, sőt még Afrikából is. Jöttek az ezrek, a százak, de jöttek a koronák, és jöttek a kisdíjakok rézfillérei.

A rézfilléreket nemcsak a szoboralap növelésére küldték, hanem híre járt, hogy Vörösmarty bronzalakjához sok vörösrézre is szükség lesz.

Es jött a Budapesti Hírlap szerkesztőségéhez egy levél Ungvárról. Liskay János írta 1901. március 15-én: »A mai nap emlékére ezelőtt ötvenhárom évvel boldogult édes anyámtól egy Mária-huszt kaptam azzal a meghagyással: őrizzem meg örökké és hogy... becsületes maradjak az egész életem át... Most, hogy a lapokból, melyeket itt-ott olvasgatok, arról győződtem meg, hogy a Szózat költőjének, Vörösmarty Mihálynak ércszobrára egész kincs gyűlt össze, melyre a koronás királytól a legszegényebb emberig sietnek filléreikkel hozzájárulni, én is följajánlom féltékenyen őrzött Máriásomat azzal az alázatos kérelemmel, méltóztassék ezt annak idején az érc közé önteni, hogy a szegény koldus kincse is ott legyen, honnan soha senki el nem rabolhatja... Ungvárt, 1901. március 15. Liskay János ungvári Szent Antal kegyérére szorult koldus.«

A 100 000 koronára tervezett gyűjtés lezárásakor, 1901. június 23-án, 197 907 korona és 91 fillér volt együtt Vörösmarty szobrára. Ezen felül egy 40 frankos arany és a hús-krajaéros ezüst.

Az arannyal nem lett volna semmi különösebb nehézség, ha az adományozó nem köti ki, »hogy fölváltatlanul annak a szobrásznak adandó a ki a szobrot készíti«, ám a szobrot ketten készítették, Kallós Ede

és Telcs Ede, de Telcs kijelentette, az aranyrészt Kallósé, érthető is, tudjuk, hogy a pályázatot tulajdonképpen Kallós Edeverte és azon Telcs az volt csupán, de a két érz között megegyezés volt bármelyikük is pályázatot, a szobrot aikkal közösen alkotja meg.

De mi lesz az ezüst hús-krajaéros köztudomású, hogy a szobrot ki készítette?

A szobrot egyik tagja, és Telcs Ede indította, az indítványt el kell helyezni a szobron, a mi bizarr gondolat, mert a szobor már a múltban fog szülni. Es megszületéséről.

és Telcs Ede, de Telcs kijelentette, az aranyrészt Kallósé, érthető is, tudjuk, hogy a pályázatot tulajdonképpen Kallós Edeverte és azon Telcs az volt csupán, de a két érz között megegyezés volt bármelyikük is pályázatot, a szobrot aikkal közösen alkotja meg.

De mi lesz az ezüst hús-krajaéros köztudomású, hogy a szobrot ki készítette?

A szobrot egyik tagja, és Telcs Ede indította, az indítványt el kell helyezni a szobron, a mi bizarr gondolat, mert a szobor már a múltban fog szülni. Es megszületéséről.

Móra Gábor,
Emlékmű Felügyelőség munkatársa

kimélte. az elvégzett ki-
Emlékmű Fővárosi
Felügyelőségnek,
1968-ra, a szobor fel-
avatasának 60. évfordulójára
teljesen felújíttatja Kallós
Ede és Telcs Ede a korra oly
jellemző alkotását.

A négyzetcentiméterrel
gondos restaurálás során haladó
mi érdekesség került napvi-
lágra: a Szózat márványba
vésett sorai alatt, a két gyer-
mekével a Szózatot éneklo
anya mellett, egy majdnem
forintos nagyságú és mélységű
kerék mélyedés közepéből egy
elfeketedett vörösréz csapat
emeltek ki. Ez volt az a bizo-
nyos »jól látható, de meg-
nem közelíthető« hely, ahová
Telcs Ede indítványára a jó
Liskay János Máriás-husza-
sát erősítették.

Vajon kinek lehetett szükségé-
re a szegény koldus Vörös-
martyra hagyott, nemzetének
adott drága kincsére?

Am inkább higgyük azt,
hogy az idők vihara gurította
messzire azt a kétszeresen
drága ezüst hús-krajaéroszt.

Köszönet illeti azokat, akik
felhívták a hiányosságra a fi-
gyelmet, és azokat, akik ado-
mányukkal teljessé akarták
tenni a szobor helyreállítását.

A Nemzeti Múzeum éremtára-
nak az áldozatosságából most
már ott ragyog Vörösmarty
szobrán egy, a Liskay bacsie-
hoz hasonló, 1848-ban vert
Máriás ezüsthuzas, hogy vert
desse a minden legendánál
szébb valóságot »a magyar hír-
láról nagyjaink iránt«.

Művész fametszete, akinek több
"Harlem" című kötetet

lem

ika négerekről

lajdonosok mind fehérek.
Akiknek javarésze személy-
zetként sem alkalmaz négere-

Ez a Picasso-kép a festő
kubista korszakából — aho-
gyan Hughes szellemesen Har-
lemet nevezi — nem csupán
sötét színeivel rémit, hanem
derűjével is. Mert a kötet vé-
gén található néhány novel-
lából éppen a vidámabb mu-
tatja, hogy életük még a vig-
percekben is keserű. Mulat-
ságuk legszebb óráin is át-
süt a szomorúság, és ez lop-
sejtelmes színeket, hangulato-
kat világszerte becsült dzsessz-
muzsikájukba is.

De a Harlem című könyv,
amelynek szerkesztését is né-
ger szerző végezte, és amely
több fejezetben térképezi fel
a városrészt történelmi, szo-
ciográfiai, gazdasági, politikai,
kulturális szempontból, nem-
csak az elnyomásról beszél.
Szól arról az öntudatról is,
amely naponta szül új és új
csatákat négerek és elnyo-
mók közt, arról a növekvő
elszántságról, amely Vietnam
mellett hovatovább legnehe-
zebb problémája lesz az ame-
rikai kormányzatnak. És

megszállott örültnek mintázza
a költőt. Ehhez a dialógusho-
a fiatalon elhalt angol filozó-
fus, Caudwell fűztezt a meg-
jegyzést, hogy az tori görö-
pontosan jellemez a törzs-
társadalomból kiv egyén
alkotót, aki ihletn tebo-
lyultnak rémlik. művésze
és a tehetség aladése vi-
szont az, hogy aösszébó.
a munkamegosz folytán
szükségyszerűen kegyéni-
ség — hogyan tiszsa e
közösséghez.

A regény éppa kér-
dést forgatja, r per-
fid könnyedséggéppierre
abban is fraellem,
hogy a tehetséghez a
másik platoni t, az
erotikáét könn tár-
Ebben a n is,
csaknem annyimek,
amennyit filópuha
húsok, sima özadó
domborulatok,pat-
tanó keblek (ké-
pekként szerélet
vigaszának önt.
A regény te-

lenti. Hanem a spontánul és
tudatosan felbuzgó alkotó
energiát.

A regény figyelmeztetőnek
fródott. A közösséget inti, hogy
alkotó embereit türelemmel
fogadja és becsülje. Az alko-
tásra kész embereket is, hogy
szükséges önzésükben ne sza-
kadjanak el az adott világtól.
A kettős figyelmeztető pedig
egy olyan példabeszédben
hangzik el, mely a tézist hús-
vér alakokban, a gondot iz-
galmas cselekményben, a hét-
köznapot poetikus egysze-
rűséggel és hű nyelvi lele-
ménnyel tükrözi.

Ez a franciás alkotó, ez a
csiklandós regény nagyon is
magyar, nagyon is korszerű.
Észreveszik-e majd, hogy
Grandpierre, a maga különös
tehetségével milyen góccokat
bolygatott meg? A könyv sor-
sa válasz lesz egyben a könyv
kérdéseire.

Ungvári Tamás

gi időknek

čura regénye

már a régi urak, de ott ma-
radtak még a helyükön külön-
böző rangú szolgálk, jószág-
kormányzók, könyvtárosok,
inasok, szolgák, kulcsárnók, az
az éhes banda, amelyik a
hatósági ténfergésben szertar-
tásosan és kényelmesen tudott
lopni. Egy ilyen úri kastélyt s
lakóit írja le az író, hozzájuk
elegyítve a kor egy másik le-
csúszt szélhámos-típusát, egy
fehérgárdista orosz herceget,
korunk Münchhausen báróját.
Vančura egy modern Münch-
hausen-eposzra gondolt, azt ír-
ta meg, pöre vonalú rajzokat
az egymás ellen acsarkodó s
egymással hajbakapó elősdi
népségről. Fanyar, de hatásos
humorban fürdeti a regény
minden alakját. Itt is folyvást
közbeszól az író, kilépve a tör-
ténetből, ahogyan minden mű-
vében teszi, de végigfuttatja a
történetet, kereken fejezi be,
ahogyan a műfajhoz dukál. A
ragyogó jellemrajzoló, a pom-
pás leíró, a régi mesét új öl-
önybe bújtató író élvezheti e
regényben a magyar olvasó.
Zircz Péter fordítása kifejező,
szöveghű. (Európa)

Sz. E.

A HÉT KÖNYVEI

KOSSUTH KIADÓ:

Zygmunt Bauman: Általános szo-
ciológia

I. Sz. Kon: A szociológiai pozití-
vizmus

Sólyom-Szabó: A zuglói nyilas-
per

Jean-Emile Vidal: Jelentés Kiná-
ról

Forгатagos vasárnap, csendes hétfő

Jól szórakoztak Baján

Amint az utóbbi két évben, a Bajai Napok idei programjában is kedves hangulatteremtő szerepe volt szombaton este az Aranyponty Ünnepeinek. *Ortutay Gyula* akadémikus, Baja országgyűlési képviselője nyitotta meg szívélyes, közvetlen szavakkal. A régi Sugovica parti halászhagyományt megelevenítő játékot jelen volt *Ribiánszky Miklós* Kossuth-díjas, országos halászati felügyelő, *Földényi Sándor*, a Halértékesítő Vállalat igazgatója, és természetesen a házigazdák, az Új Élet Tsz halászsza, élükön *Felvidéki István* elnökkel. Megérkezett a jugoszláviai testvérváros, Zombor küldöttsége is *Jovan Vasziljevics* polgármester vezetésével. A vízszínpad és környékének mintegy tízezerre tehető nézőserege nagy tetszéssel kísérte a tűzijátékkal megvilágított csónakfelvonulást, nemkülönben az utána következő néptáncműsort, amelyet a HVDSZ Bihari Együttese adott elő.

Vasárnapra teljesedett ki igazán az ünnep forгатaga. Nehéz lenne a bel- és külföldről (főként déli szomszédunkból) érkezett látogatók számát fölbecsülni, de tény, hogy nemcsak az egyébként is kicsiny szálloda, hanem a város egész vendégbefogadó-képessége szűknek bizonyult.

Színes, szórakoztató rendezvények uralták az egész napot. A Déry-kertben tartott ifjúsági találkozón pedig több száz fiatal, köztük csehszlovák, jugoszláv, szovjet küldöttek hallgatták meg *Nádasdi József*nek, a KISZ KB titkárnak beszé-

dét, amely a IX. Világifjúsági Találkozót köszöntötte.

Igen nagy érdeklődés mellett zajlott le a horgászverseny, a kutyakiállítás, a halfőző bemutató, a motor-

A Kismotor- és Gépgyár új modern konstrukciókat mutatott be az ipari kiállításon.

Szobrot kapott a szobrász *Telcs Edét* a bajai születésű művészt ábrázoló portrét a *Roosevelt* terezen állították föl.

A kulturális eseményeket a vízszínpadon ma Képzőművészeti Társulatunk is megrendezte.

Az utolsó nap, hétfő, már meglehetősen csendes volt. Jó ízeket kóstolhatott, aki fölkereste a Hűtőház ételbemutatóját, kellemesen tudatták a nézőkkel az új divatot a csinos bajai manekenek.

Az este viszont annál hangosabbra sikerült, mégpedig a nevetéstől. A *Katona József Színház* társulatának csattanós bajai aktualitásokkal fűszerezett kabaréja (író, rendező és főszereplő: *Csorba István*) hálás közönségre talált.

Különösen a nők gyönyörködtek a Finomposztógyár színes kelméiben. (Tóth Sándor felvételei.)

Waldeck Rochet, a Francia Kommunista Párt főtitkára a franciaországi választások eredményeit kommentálva hangsúlyozta: „Az a tény, hogy egy párt, a gaulleisták pártja monopolizál minden hatalmat, nagy veszély a demokratikus szabadságjogokra és a rendszer faszálódása felé vezető lépés.” Hangsúlyozta, rés, amelyet a való zsarolás rült biztosítani, zonyítja, hogy a zetgyűlés tulaj csak a döntések ráló testület lesz lenzék csak nehe hatja hangját. Az ilyen helyzetben elengedhetetlenül szükséges, hogy az összes dolgozók, az összes demokraták, véleménykülönbségre való tekintet nélkül fogjanak össze, egyesítsék erőiket a szociális vívmányok és a szabadságjogok védelmében.

Georges Marchais, az FKP Politikai Bizottságának tagja leszögezte, hogy a Francia Kommunista Párt hagyományos politikáját folytatja a választások után is, vagyis kifejezésre juttatja a munkásszertály és a parasztság követéseit.

Pompidou miniszterelnök nyilatkozatában a kormány előtt álló nehézségekről szólt, majd hangsúlyozta: „Választási győzelmünk nagysága diszkrécióra kell, hogy intsen bennünket.” Megfigyelők valószínűnek tartják, hogy a választások után újra Pompidou lesz a miniszterelnök, aki már hat éve óta tölti be a tisztségét. Akadnak azonban olyan vélemények is, miszerint Couve de Murville, aki tíz éven keresztül volt a francia külpolitika irányítója, követi Pompidout a kormányfői tisztségben.

Parlamenti küldöttség érkezett hazánkba

A Magyar Országgyűlés meghívására hétfőn Budapestre érkezett az Indiai

Parlament küldöttsége. A delegáció vezetője dr. N. Sandzsiva Reddi, az Indiai Parlament alsóházának elnöke. A küldöttség tagjai: B. Andzsanappa, A. N. Mukerdzsi, Rabi Raj, S. Szpakar, D. Thengari és dr. Bhandra Jadzszi képviselő, valamint B. N. Benerdzsi, a parlament felsőházának titkára.

Provokációja ellen

rek szombaton behatoltak a Kambodzsai Királyság légterébe, majd Ngong helység körzetében géppuskázták a rizsföldeken dolgozó parasztokat.

A barbár támadás következtében életét veszítette tizenkét földműves, közöttük három asszony, további hét személy megsebesült, négy súlyosan.

A Kambodzsában szolgálatot teljesítő nemzetközi ellenőrző és felügyelő bizottság tagjai, a diplomáciai testület képviselői és a saját munkatársai a helyszínen győződhettek meg az amerikaiak és a dél-vietnami kormányhadserg háborús bűneiről.

A vendégek fogadására a Ferihegyi repülőtéren megjelent Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az Országgyűlés elnöke, Kisházi Ödön, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, Csaterki Lajos, az Elnöki Tanács gazdasági és élelmiszerügyi miniszter, Vass Istvánné és Beresztóczy Miklós, az Országgyűlés alelnökei, továbbá a parlament több tisztségviselője, és a külügyminisztérium több vezető munkatársa. Ott volt J. C. Kakar, az Indiai Köztársaság budapesti nagykövete. (MTI)

George Ball az USA külpolitikájáról

NEW YORK. George Ball, az USA újonnan kinevezett állandó ENSZ-fődelegátusa vasárnap este egy tv-interjú keretében ismertette külpolitikai nézeteit. Eszerint az amerikai kormánynak a jövőben Ázsiából Európa felé kell orientálnia külpolitikáját, mivel „Európában van a hatalom és így a veszély központja is”. Az Egyesült Nemzetek Szervezetével kapcsolatban kijelentette, hogy az itt sorra kerülő kérdések közül a közel-keleti problémát tekint

kinti a legsürgősebbnek, miután „rendkívül veszélyes” kérdésről van szó.

Ball élénken helyeselte Humphrey alelnök legutóbbi külpolitikai nyilatkozatát, amelyben McCarthy riválisa az elnökjelöltségi kampányban azt ígérte, hogy felülvizsgálja az amerikai külpolitikát, amennyiben elnökké választják. „Az amerikai külpolitika felülvizsgálása olyan követelmény — mondotta George Ball —, hogy ezt radikálisan meg is kell tennünk. Változások álltak be a világban, a politikán is változtatni kell.” (MTI)

Parlamentesdi Saigonban

A DNFF érzékeny csapásai a kiképző támaszpontokra

SAIGON. Vasárnap óta alkotmányos parlamentesdit játszik a dél-vietnami bábkormány. Saigonban megalakult a hangzatos nevet viselő „Népi szövetség, társadalmi forradalom megvívásáért”. Az öt különféle politikai csoportosulást tömörítő szövetség meghirdetett célja

A dél-vietnami vezetők arról sem feledkeztek meg, hogy kiösszák az ellenzék szerepét is. A „kormány-szerepet” alakító szövetséggel szemben, ellenzéki minőségben, létrehozták a kilenc párt és mozgalom támogatását élvező úgynevezett „népi erők frontját”. Az amerikai hadvezetők

A DNFF fegyveres alakulatai az utóbbi 48 órában érzékeny csapásokat mértek amerikai és dél-vietnami kiképző támaszpontokra. A fennsíkon fekvő Quang Duc helyiség mellett kiépített partizánvadász kiképzőtáborra 50 lövedék csapódott le. Használóképpen „megszórták” aknákkal a Saigontól 30 kilométerre fekvő katonai gyakorlóteret is.

Béke delegáció utazott Japánba

Bugár Jánosnének, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa főtitkárhelyettesének, az Országos Békettanács elnöksége tagjának vezetésével a Japán Békébizottság meghívására béke delegáció utazott hétfőn Japánba. (MTI)

leányiskolához került mint ez intézet tanulmányi vezetője és tanára. 1899 óta rendes tanára a brassói Honterus-gimnáziumnak. Kerületét a mult országgyűlés végén, időközi választásból kifolyólag, már képviselte. Az ú. n. «zöld szászok» egyik vezére.

Lindner Gusztáv, Nagy-Szeben város II. kerületének képviselője. 1836-ban született Nagy-Szebenben. Tanulmányait a nagy-szebeni jogakadémián és a bécsi és gráci egyetemen elvégezvén, a jog- és államtudományok doktora lett. 1861-től 1870-ig gyakorló ügyvéd volt; akkoriban az erdélyi szászok között létrejött szabadelvű magyar-barát pártnak egyik vezére volt és ezen párt közlönyét, a «Siebenbürg. Blätter» című lapot szerkesztette. 1869-ben országgyűlési képviselővé választották s a Deák-párthoz tartozott. 1870-ben a nagy-szebeni jogakadémia ny. rendes tanárává, majd igazgatójává nevezetett ki. 1879-ben a kolozsvári egyetemre a magyar közjog, közigazgatási és pénzügyi jog nyilvános rendes tanárává nevezetett ki.

Lurtz Károly, Brassó megye szász-hermányi kerületének képviselője. 1864-ben született Brassóban. A bécsi és budapesti egyetemeken, valamint a nagy-szebeni jogakadémián tanulta a jog- és államtudományokat; a jogtudóságot a kolozsvári egyetemen nyerte el. Az ügyvédi vizsgát letévén, Brassóban ügyvédi irodát nyitott. A «Kronstädter Zeitung»-nak munkatársa volt. Több pénzintézet vezetésében vesz részt s a brassó megyei és városi közéletben, valamint az erdélyi evang. szász egyház ügyeiben is szerepel.

Melczér Vilmos, Nagy-Küküllő megye segesvári kerületének képviselője. 1858-ban született Segesvárt. A jogot a kolozsvári egyetemen tanulta. 1880-ban Segesvár város szolgálatába lépett; 1883-ban tanácsnok, majd polgármester-helyettes lett. 1896 óta képviseli kerületét, eleinte mint a szabadelvű-párt tagja, később mint pártönkivüli.

Schmidt Károly, Brassó megye vidombáki kerületének képviselője, 1866-ban született Brassóban. 1884-ben és 1885-ben Münchenben a műegyetemen tanult, majd áttért a jogi pályára s a budapesti egyetemen végezte a jogot. 1892-ben jogtudori, 1893-ban ügyvédi vizsgát tett, s Brassóban ügyvédi irodát nyitott. 1895 óta képviseli kerületét. A szabadelvű-pártból a helységnevekről szóló törvény miatt kilépett s azóta pártönkivüli.

Schwicker János Henrik, Szeben megye keresztényzsigeti kerületének képviselője. 1839-ben született Új-Bessenyőn, Temes megyében. A tanítói pályára lépve, a főleml iskolai képesítést 1856-ban, a középiskolai tanári minősítést 1865-ben és a bölcsészeti tudóságot 1878-ban nyerte el. Mint tanító és igazgató-tanító működött Verseezen, Csákován és Nagy-Becskeken; 1869–71-ig a budai magyar kir. központi tanítóképző igazgatója, 1871-től 1887-ig a budapesti V. kerületi kir. főgimnáziumnál a német nyelv és irodalom rendes tanára volt. 1887-ben a segesvári kerületben szabadelvű-párti programmal képviselővé választották. Az irodalmi téren mint német és magyar nyelvű tanügyi szaklapoknak szerkesztője, azonkívül mint bel- és külföldi politikai napilapok, szépirodalmi, paedagogiai és tudományos folyóiratok, encyclopaedicus vállalatok stb. munkatársa és levelezője működik. Több tudományos társulat tagja. A szabadelvű-pártból 1898-ban kilépett.

Trauschenfels Emil, Szeben megye nagydisznói kerületének képviselője. 1836-ban született Nagy-Szebenben. Jogi tanulmányait Bécsben, Thübingában, Würzburgban és Budapesten végezte. 1863-ban kezdte meg a közszolgálatot Brassó város és vidéke tanácsánál, annak törvényszéki osztályában. 1865-ben választották meg először országos képviselővé. 1867-ben miniszteri titkár lett az Ó Felsőszék személye körüli miniszteriumban. Ez állásától 1869-ben saját kérésére fölmentetvén, kir. tanácsosi címet nyert. 1872-től 1878-ig ismét képviselő volt. 1879-ben szeben megyei kir. tanfelügyelőnek nevezetvén ki, ez állásáról 1896-ban képviselővé történt megválasztása folytán mondott le.

Néppártiak:

Jankovich Béla, Győr megye peéri kerületének képviselője. 1841-ben született Aranyos-Maróthon. Gazdasági tanulmányokat végzett és elébb Hont megyében gazdálkodott, majd családja fejérmegyei birtokának kezelését vette át. A hont megyei néppártnak elnöke volt.

Major Ferencz, Nyitra megye nyitra-zsámbokrési kerületének képviselője. 1854-ben született Székes-Fejérvárt. 1879-ben a budapesti egyetemen orvosdoktori, majd műtői oklevelet szerezvén, több külföldi egyetemet is látogatott. Hazatérve, előbb a fővárosban, majd szülővárosában működött mint orvos, a hol városi tiszti főorvossá és a megyei kórház igazgatójává választották. I. osztályú honvédezdorvos. Mint tüzoltó Konstantinápolyban is járt s ez alkalommal a szultán két török rendjellel tüntette ki. 1896–1901-ig Szombathely városát képviselte.

Trubinyi János, Pozsony megye stomfai kerületének képviselője. 1863-ban született Bars-Verebélyen. Iskoláit Nyitrán és Nagy-Szombatban végezte, 1887-ben Esztergomban szenteltetett pappá. Ez évben Gajárra hívták meg káplánnak, a hol 1893-ig működött. Ekkor Dévény-Ujfalura neveztek ki plebánossá. A néppárt felsőmagyarországi szervezésében jelentékeny része volt. Pótválasztáson választották meg, miután az első választást félbe kellett szakítani.

A SZÁSZOKRÓL.*

Irta *Civis Hungaricus*.

Sok szó esett mostanában a magyar lapokban, sőt az országgyűlésen is a szászokról. Az általános költségvetési vita, nemkülönben a napokban a németországi «Alldeutscher Verband» részéről a délvidéki svábok és az erdélyi szászok közé tervezett, az utolsó órában azonban abban hagyott tömeges kirándulás felelevenítette a nemzetiségi kérdést, első sorban az u. n. «szász kérdést». Élénk visszhangot találtak ezek a fejtegetések a bel- és a külföldi sajtóban. S a külföldi sajtó rendszerint nagyon elfogult és egyoldalú szokott lenni, mihelyt Magyarországról, magyar viszonyokról van szó. Akár Tissot Viktor, ki a «Czigányok országáról» mesélt, akár Löher, Rohmeder, Schultheiss stb. nagynémet professzorok, kik a szász atyafiak vezetése alatt Magyarországra bekukucskáltak és tapasztalataikat lehetőleg drasztikus reklámszerű czimek alatt, például: «Das Erwürgen der deutschen Nationalität in Ungarn» («A német nemzetiség megfojtása Magyarországon») a könyvpiaconra bocsátották: az eredmény ugyanaz.

Ilyen beavatkozásokra az erdélyi szászok a régi közmondással ezt mondhatnák: «ments bennünket uram, jó barátainktól, ellenségeinktől majd elbánunk».

Tény, hogy az erdélyi szászok, kiknek saját otthonukban elég sok küzdelem jutott létük fentartásáért a lépten-nyomon előnyomuló oláhsággal szemben, ezzel a czimborasággal magukon nem segítettek, de az ország színe előtt sokat veszítettek. Ehez jön az osztrák és németországi sajtóba küldött, azután pedig a szász lapok által átvett és mint a «külföld közvéleménye» itthon feltálat magyarellenes hazafiatal tudósítások özöne. Ebből magyarázható ki az az elkeseredett, indulatos hang, mely a költségvetési vitában is a képviselőház sok oldaláról a szászok ellen zúdult. Pedig tisztességes, becsületes, honpolgári kötelezettségét hiven teljesítő nép a szász nép. Prudentes ac circumspecti — okosok és előrelátók — így nevezték a régi krónikások. Maguk a szászok rendszerint csak az ujságok útján értesülnek arról, hogy milyen rosszul megy a sorsuk; a lapokból olvassák, hogy ők milyen szerencsétlen, leigázott, anyanyelvük szabad gyakorlatában lépten-nyomon a magyar kormány által megakadályozott rabszolgák. Pedig otthon, az egyházban és iskolában, a községben, a vármegyében, anyanyelvüket korlátlanul használhatják. Olyan jó dolguk van nekik magyar hazájukban, milyennel a német bruderek a «Reich»-ban se dicsekedhetnek. De nézzük csak a szász forrásból eredő statisztikai adatokat:

A nagy-szebeni evangélikus főconsistorium által 1901-ben kiadott statisztikai évkönyv szerint — a szászok kivétel nélkül ágostai hitv. evangélikusok — 244 községben körülbelül 210,000 szász található. Ezen 210 ezer közül körülbelül 160 ezer a régi Királyföldön lakik. Van minden szász községben egy, esetleg nagyobb községben több, jól berendezett, az állami törvénynek megfelelően dotált és berendezett német tannyelvű népiskola.

A többi szászok, körülbelül 50,000 Kis-Küküllő-, Maros-Torda-, Kolos-, Alsó-Fehér- és Hunyad megyék területén laknak.

Van azonkívül a szászoknak 14 felsőbb és polgári és 10 középiskolájuk. Ezen iskolákban 32,944 szász tanuló — kizárólag német tannyelven — részesül oktatásban, 390 lelkész és segéd-lelkész, s 742 tanító és középiskolai tanár közreműködésével. A magyar zarnokság és nyelv-fosztogatás ezen a téren tehát nem állapítható meg.

A régi Királyföld területén levő felsőbb szász tanintézetek, gimnáziumok, felsőbb népiskolák, ipariskolák, földmívelési intézetek, stb. a szász universitas vagyonából az 1901-ik évben 196,300 korona segélyben részesültek. A régi Királyföldön lakó gör. keleti és gör. kath. románok, ev. ref. és róm. kath. magyarok, több mint 300,000 lélek, ebből a segélyforrásból a mult

* E czikk az erdélyi szászok egyik kiváló politikai írójának tollából származik.

évben 37,000 koronát élveztek. A szászok kifosztogatásáról tehát ezen a téren se lehet szó.

Közgazdasági téren is nagyon tevékenyek a szászok. A szászok által lakott minden nagyobb városban van több bank, takarékpénztár, biztosító, földhitel, stb. intézet, azonkívül a falvakban előlegező vagy Raiffeisen-féle hitel-szövetkezet, körülbelül 150. A pénzforgalom sok millióra rúg, a tiszta jövedelem pedig mindenütt nagyobb részben kizárólag a szász nemzetiségi és kulturális czelokra fordítatik. A társadalmi és egyesületi élet Magyarországon sehol sincs annyira kifejlődve, mint a szászok közt. Úgy szólva minden szász faluban van a Gusztáv Adolf egyesületnek egy fiókja, azonkívül csaknem mindenütt van nőegylet, olvasó és dalegylet, stb. A nagy művelődés és szerencsés közgazdasági helyzet mellett az országos törvények, a magas választási cenzus, a virilisták intézménye stb., a szászoknak lehetővé teszi politikai téren is oly mértékben az érvényesülést, mint egyik nemzetiségnek se széles hazában. A régi Királyföldön levő 15 választókerületben — a naszói nem volt királyföldi, tehát nem számítódik — az utolsó országos képviselőválasztás alkalmával összeiratott összesen 13,643 választó, tehát nem sokkal több, mint a főváros egyik kerületében, mert pl. Budapest VII. kerületben 11,552 választó van. Ezen 15 kerületből küldetett 14 szász, illetve német, és kompromisszum mellett egy magyar ajku képviselő a tisztelt Háza. Nehezen igazolható tehát e téren is, hogy a szászok megvolnának rövidítve, elnyomva, politikai joguk gyakorlathatól megfosztva. A legszembeszökőbb példa arra, hogy a szászok, csekély lélekszámuk mellett is a választási törvény által előnyben részesítettek, Brassó város két kerülete és Brassó vármegye szász-hermányi kerülete. Brassó város lakosságának száma több mint 34,000. Ebből a fent említett statisztikai évkönyv szerint az evangélikus szászok száma 8145, a többi magyar, oláh és katolikus német. A szász-hermányi kerületben pedig van körülbelül 24,000 csángó magyar és oláh, s csak 4747 szász. Ennek dacára megválasztattak ezen három kerületben éppen a legzöldebb szászok, Korodi Lajos, Hintz Ernő és Lurtz Károly személyében.

A közigazgatás terén, a hol a szász és németországi lapok szerint az atyafiak szintén elvolnának nyomva, Brassó, Szeben, Nagy-Küküllő és Beszterce-Naszód vármegyékben a szász elem feltétlenül uralkodik. A vármegyei tisztviselők közt van itt-ott még egy magyar vagy román származású is, azonban Brassó, Nagy-Szeben, Szász-Sebes, Medgyes, Segesvár és Beszterce rendezett tanácsú városokban a tisztviselői kar kizárólag tizenhárom próbás szászokból áll. A városok képviselői gyűléseiben, még ott is, a hol a magyar ajku lakosság az aránylagos többséget teszi, mint pl. Brassóban, a jegyzőkönyv németül — esetleg oláhu is — vezetetik, de magyarul semmi áron. Az állam hivatalos nyelve a vármegyei közgyűlésen, a közigazgatási és más bizottságban is csak nagy nehezen tud érvényre jutni.

Míg a szászok és a magyarok egymással vitatkoznak, az oláh elem mindinkább tért foglal és terjed. Jellemző példa a következő: A Nagy-Szebenben megjelenő «Siebenb. deutsches Tageblatt» értesítése szerint az ottani kir. törvényszék előtt nemrég egy kis-enyedi születésű ev. ref. magyar leány nem volt képes anyanyelvén felelni. A bíróság kénytelen volt őt oláh nyelven kihallgatni. Másnap több vingárdi (weingartskirchenei) szász lakos valami bűnygyben szintén törvényt állott a nagy-szebeni kir. törvényszék előtt. Most ugyanaz történt a szászokkal, a mi a kis-enyedi magyar leányzóval. A bíróság kénytelen volt a vingárdi szászokat, mivel azok se az állam hivatalos nyelvén, se irodalmi német nyelven nem tudtak válaszolni, hanem csak szász dialektusban és oláh nyelvben voltak képesek magukat kifejezni, *oláh nyelven kihallgatni!* Ez a tény többet mond, mint számtalan jajgató vezércikk a barbár magyarosításról.

Az 1848–49. évi politikai küzdelmekben a szászok egy tekintélyes töredéke a magyarok mellett nyíltan állást foglalt, sőt még a debreczeni országgyűlésen is jelen volt több szász követ, u. m. Roth Illés, Maager Károly Brassóból és mások. Világos után jött az osztrák abszolutizmus. A szászok minden gutgesinntheit dacára sem részesültek jobb bánásmódban a Bach-féle beam-

Hagyomány

256 kép

Telles Ede

terek részéről, mint a rebellis magyarok. A magyar alkotmány helyreállítása után, a hatvanas évek vége felé a szászoknak egy jelentékeny része, az u. n. jungszachok pártja, a magyarok iránti rokonszenvének nyíltan adott kifejezést. Akkorában Brassó város utcáin sok szász urat lehetett sujtásos magyar ruhában látni. S ma megeshetik, hogy egy szászt megszólalnak, ha Brassóban nyilvános helyen magyar nyelven társalog! A magyar érzelmű szászok elkeseredett politikai harcot vívtak a pecsovics osztrák érzelmű u. n. ó-szászokkal.

A kiegyezés létrejötte után az erdélyi szászok között sokáig fentartotta magát a volt centralisták által kiadott jelszó, hogy a magyar állam a legközelebbi komoly alkalommal össze fog dőlni; miután azonban Ausztriában a régi centralisták politikája erkölcsi csődbe került, azóta a szászok zöme is észre tért, s manapság már nem ábrándozik senki — nyíltan — Gesamt-Oesterreichről.

alakításával, mely aztán valamennyi nemzetiségi elégedetlen elemet, tótokat, szerbeket, oláhokat, talán még a svábokat is magához édesgette volna.

Az említett u. n. szász népprogramm 6-ik §-a értelmében jogában áll a szász ajkú képviselőknek akár valamelyik országos párthoz csatlakozni, mely az 1867-iki kiegyezési alapon áll, akár párton kívül maradni. Ennek alapján ejtettek meg az utolsó országgyűlési képviselőválasztások is.

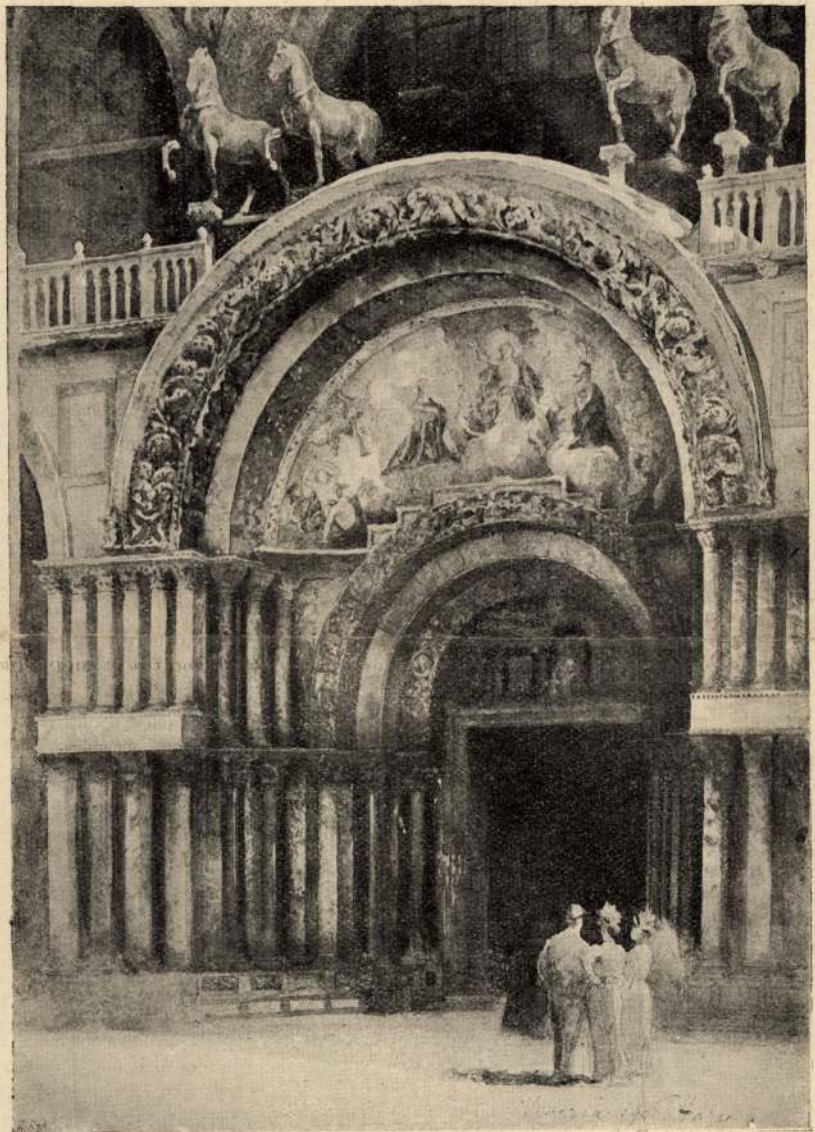
Egy pár szóval a mostani «szász képviselőkről», kiknek arcképét lapunk mai száma hozza, a közölt életrajzok kiegészítésül e helyen is megemlékezni szükségesnek tartjuk. Fluger Károly besztercei, Pildner Ferenc kőhalmi és dr. Oberth Károly megyesi képviselők, úgy mint eddig, most is mint a szabadelvűpárt jelöltjei, egyhangulag választották meg. A szent-ágothai kerület, melynek eddig szintén szabadelvű képviselője volt, az utóbbi választás

szászok vezérszónoka. Nagy-Szeben város I. kerületének a képviselője dr. Bruckner Vilmos, valamint Szeben vármegye nagy-disznói kerületének képviselője a fentemlített Trauschenfels Emil, nemkülönben az ujevgyházi kerület régi képviselője Dörr Soma, ki 1824-ben született s 1870 óta képviseli a kerületet, — most szintén pártonkívüliek, habár feltehető, hogy eszük és szívük sugalma szerint inkább a szabadelvűek táborában harcolnának.

Brassó város I. és II. kerületében megválasztott Korodi Lajosról és Hintz Ernőről, valamint Brassó vármegye szász-hermányi kerületének képviselőjéről, dr. Lurtz Károlyról már szoltunk. Az utóbbi kerületében ezelőtt szászok és magyarok között uralkodó jó egyetértés folytán rendszerint magyar liberális képviselő, utóljára Jakabffy Imre, azelőtt Bethlen András választott, míg Brassó vármegye vidombáki kerületében a mostani képviselő dr. Schmidt Károly, ki most szintén pártonkívüli, az 1895. évi

Telles Ede : Prielle Kornélia arcképe.

Háry Gyula : A veneziai Márkus-templom kapuja.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A hivatalos szász körök a magyar állam létével és eszméjével kibékültek. Az 1890. évben létre jött az u. n. szász népprogramm, mely ennek a kibékülésnek adott félre nem magyarázható loyalis kifejezést. A szász képviselők, kik addig részben a szabadelvűpárthoz, részben az akkori nemzeti párthoz tartoztak, míg egy rész pártonkívüli volt, most mindnyájan beléptek a szabadelvű kormánypartba. Szemet szűrt ez a szászok és magyarok közötti békés viszony az osztrák és német egyetemokről haza került, alldeutsch ábrándokkal eltelt szász fiataliságnak. Tagadhatlan ügyességgel és fanatizmussal párosult buzgalommal kezdtek most ezek — a «zöldek» — működni. Végre sikerült nekik a szász képviselők nagyobb részét 1897 év végén a helységnevekről szóló törvény miatt a szabadelvű pártból kizavarni.

A mérsékelt és a zöld-szászok között a nyilvánosság előtt látszólag létrejött békés egyezmény néhány fiatal zöldszász matadort a képviselőházba besegített. A zöldek viszont felhagytak kedvezés eszméjükkel: egy önálló politikai nemzetiségi párt, egy u. n. szász klub

tás alkalmával Eitel V. Adolfot 433 szavazattal pártonkívüli képviselőnek választotta, míg a határozott szabadelvű jelölt, Schuller Frigyes 346 szavazattal kisebbségben maradt. A szász-sebesi kerületben az ottani kevés számú magyarok a szászokkal kompromisszumot kötöttek és báró Petrichevits-Horváth Arturt szabadelvű programmal választották meg. Az oláhok, kik ebben a kerületben aránylagos többségben vannak, ez alkalommal nem vettek részt a választáson.

Ugyanez történt Szeben vármegye kereszténységi kerületében, a hol a többségben lévő oláh választók nem vettek részt, a szászok pedig dr. Schwicker Henriket, ki a szászok érdekében irodalmilag sokat tett, pártonkívüli programmal megválasztották, dacára, hogy ő nem lutheranus szász, hanem bánáti róm. kath. sváb. Nagy-Szeben városának II. kerületében dr. Lindner Gusztávot választották meg, ki a hatvanas évek végén Trauschenfels Emil elvtársával az ügyvezető ifjú-szászoknak, a magyar érzelmű alkotmányhű szászoknak egyik vezére volt. Politikai múltja elmosódott és lett belőle a pártonkívüli

pótválasztás alkalmával mostani párttársával, a zöld-szász Korodi Lajossal szemben a kerületben lévő három magyar ajkú község, Barca-Ujfalu, Krizba és Apácza választói segítségével mint szabadelvűpárti jelölt fényesen győzött.

A pártonkívüli szász képviselők közül fölmentendő még a segesvári képviselő, Melzer Vilmos, a kiről elég annyit mondanunk, hogy rokonszenves, higgadt és hazafias magatartású politikus, kit a Ház szívesen szokott meghallgatni.

EGYVELEG.

* XIII-ik Leó pápa a múlt évben hétszáz végrendeletben szerepelt mint örökös és ez uton 2.880.000 koronához jutott.

* A porosz állami erdőségek 1867 óta 216,165 hektárral nagyobbodtak. A kopár hegyek és területek befásításával a múlt évben 149,648 munkás foglalkozott.

* A múlt évben a munkaszünetelések miatt Európában mintegy negyedfél millió napszám veszett kárba, s ennek nagyobb része Franciaországra esett.

«Garabonciás'liák». Kandalló-óra, tervezte és mintázta Telcs Ede.

zsolni, — minden virágáldozat ezt célozza. Senkisémet tudatosan gyakorolja, mégis elvitathatatlanul megvan ez a lappangó gondolat a virágkötésben, mikor vele ajándékozni akarunk. Az áldozatnak elsősorban „tisztá”-nak kell lennie. (Szűzek, ártatlan gyermekek, a nyájak és növények zsengei, rügyek, bimbók.) Így kell a virágnak is már a kötés módjával is tisztaságot, üde frissességet kifejeznie, valamit, ami mindig az emberi kéz munkáját s annak közvetlenségét juttassa érvényre. Valódi legyen az áldozat, mert mindig a szellem és az érzék hanyatlásának időszakai voltak azok, amikor az emberek, állatok s értéktárgyak helyett ezek hamisítványait áldozták fel. A virágkötésnél ez a valódiság csak úgy juthat kifejezésre, ha messze száműzzük tőle mindazt, ami a művirágok álromantikájából származott át az élővirágok friss poézisébe. Valódi, tiszta, nemes az a virágcsokor, mely minden látszatot, minden hazug díszet s minden mesterséges kötőanyagot kerül. Meggyőző példák bizonyítják be, milyen ízléses virágkötéseket lehet kevés, de természetes eszközzel létrehozni. Néhány rózsát egypár babérgallyal fog össze és az egészet egy keskeny szalaggal fűzi egybe, melynek csokra végei lehullanak. Egy kis, fűzfavesszőből font parasztkosárba (35 fillérbe kerül darabja) fehér- és lilaszínű leukója van beletömve. Egy vékony üvegpohárban három havmas rózsza remeg. Mindez egyszerű, természetes, a kosár, a szalag, semmi drót, semmi erőlködés, minden olyan naiv és kedves, mint a kéz, mely hajdan az oltárra rakta legbecsebb áldozatait. A virágok e természetes, kényszerűség nélküli összefűzése már maga is kifejezi a „dróttal” ellentétben a szabadság, az élet formáját, azt, amit a természetnek sugalmaznia kell. Viszont a dróttól származik minden rossz a virágkötésben: azok a fantasztikus alakulatok is, amelyeknek legízléstelenebb változatai csak az elrejtett kötőanyag folytán lehetségesek. Nemcsak a virágoknak, de a kötés módjainak is megvan az ő allegorikus nyelvük, gondolatokat lehet így jelképezni, amelyek például a mostani időkben ilyenformán

ölhetnek testet. A hazatérő győztes hősnak átnyújtott koszorú „nyitott”. A szalag, mely jelképesen összeköti, kifelé szabadon lóg le, vidáman lengve. Egy ilyen koszorú, melyet két, hosszában összehajló ágból kötünk, megengedi a „továbbnövés”-t. A babér a győzelmet és dicsőséget fejezi ki. Egy elesett hősnak szánt koszorú — jelképesen — zárt. Galyakat beleilleszteni többé nem lehet, a köralak a lezártaságot fejezi ki. Ezért a szalag végei a koszorúba lógnak bele, mintegy erősíteni a lezártaság gondolatát. A vonal pszichológiája adja itt meg a nyelv kifejezőképességét s a babér mellett a fülgy- vagy cserfalevél mennyire zengő hírmondója hősök odaadásának, hűségének, hazaszeretetének! Egy rózsacsokor, melynek virágai és babérgallyai fölül fekete gyászfátyol van húzva, mint valami széles écharpe, lent csokorba kötve — vajjon ez nem fejezi-e ki a gyászt? Nem mondja-e ki a szeretetet és a dicsőséget avval a pusztá ténnyel, hogy rózsákat s babérgallyat válogattunk ki? A virágkötés így egy külön formanyelvet fejleszthet ki, amelynek bizonyára nehéz volna megírni a grammatikáját. Lange sem ezt akarja. Egész eddigi tevékenységével azt szolgálta — s e gondolatot Németország virágkertészei már mind elsajátították tőle —, hogy a szem kultúráját természetes, ne mesterkéltségekkel növelje s mint a modern tájkertészet a színek s a formák üdítő hatásaival igyekezik esztétikai gyönyöröket kiváltani. A virágkötésben — Lange egész felfogása ezt tanítja — épp úgy impulzusokra, ötletre és az anyagokból meg a célból adódó feladatok felismerésére van szükség, mint a díszítő művészetek minden egyéb területén. Sohasem lesz lehetséges tehát holt, vérsze-

gény mesterségbeli fortélyokkal hatni itt, amikor az egyéni ízlés ezer változattal tudja a legnüanszirozottabb hatásokat felkelteni. Ezért hihető, hogy néhány jó példa látása, egypár ízléses virágcsokor a finomabb laikusok többre fogja inspirálni, mint esetleg az érzéketlen hivatásos virágárúsnőt. S talán már a diadalokriak s gyászoknak e mostani napjai is siettetni fogják a tiszta esztétikus törekvések kiválasztódását ezen a vonalon is.

Helbing Ferenc:
Éremtervezet.

F. Helbing: Projekt
einer Medaille.

Telso Ede

súlyt a szerkezetek fontos pontjainak. Ahol két, egymástól funkcióban eltérő tagozat kapcsolata jelentős munkát végez: ott mutatson rá feltűnő és különleges formáival a díszítő szobrász. Az oszlop, mint tartó elem és a gerenda, mint tartott elem valahol szerves és közös munkára ér össze. Ily pontokon helyes, ha a díszítő szobrász a maga munkájával aláhúzza, szemléltetvé teszi ezt a döntő jelentőségű funkciót. Az építész síkokat von s áttöri, mélyíti azokat. A díszítő szobrásznak új alkalom a sík meddő monotonitását feloldani reliefekkel, a mélyítéseket kitölteni heterogén formanyelvvel. Az építész falakat emel s rájuk rakja nyugjelként párkányait. A díszítő szobrász e nyugjel fölé a befejezettség jeleit állíthatja ronde bosse formájában. Az építész áttöri falait kapuval, ablakkal: a díszítő szobrásznak feladatul juthat ez áttörések legfontosabbjait körülövezni művével, hogy az új keret kiemelje a bejáró fontosságát. A kerek szobrászattól (ronde bosse) el egészen a domborműig minden alakítási módot felhasználhat arra, de csakis arra, hogy kollégiálisan együttmunkálva az építésszel, az épített mű friss és új hangsúlyokat kapjon. A szobrász itt egyik interpretátora lehet az építésznek: elszavalja az architektónikus hangsúlyokat a vakoknak, akik az írást nem látják.

A díszítő szobrászat körülbelül ily feladatok körül fáradozik s mai felfogásunk szerint körülbelül ilyes a szerepe. Ezt persze jól is, rosszul is lehet betölteni. A jó példaként mellékelve közölt képeket egy kiváló mesterünknek, Telcs Edének műhelyéből szereztük be. Bennük a ronde bossetől a kötött és zárt plakettig és domborműig különféle fajtájú jeles szoborművek láthatók.

HÁBORÚS VILÁG

A MAGYAR BÉKEVÁZÁK. Difficile est satiram non scribere... Figyelmes olvasóink bizonyára emlékeznek arra a pályázati felhívásra, mely 1913 tavaszán e lapok hátsó oldalán jelent meg s egy monumentális majolikavázának tervezetére szólt. Ezt a pályázatot az O. M. Iparművészeti Társulat a m. kir. miniszterelnökség megbízásából hirdette, mely ezen az úton akarta beszerezni annak a négy nagyszabású vázának a tervezetét, melyeket a magyar állam ajándékképpen ajánlott fel a hágai békepalotának. Ez a hatalmas épület, mely ma kővé dermedt szatfraként mered elénk — mint ismeretes —, az orosz cár kezdésére épült s költségeihez és felszereléséhez hozzájárult minden kultúr-

nemzet. Az olaszok márványmunkákat, az angolok üvegeképeket, az osztrákok bronz világítótesteket, a franciák gobelineket adtak, Magyarországot a Sikorski-Zsolnay Miklósnak pályanyertes terve nyomán a pécsi Zsolnay-gyárban a napokban elkészült négy nagy majolikaváza képviselné, — ha iparművészetünk e jeles művei egyáltalában oda jutnának valamikor, ahová őket még a béke idejében szánták. A világ legnagyobb emberirtójának, az orosz cárnak alkotása, a hágai békepalota ugyanis a világrészeket megrengető, milliók életét oltó, borzalmas háború közepette legalább is teljesen célját tévesztett, haszontalan és fölösleges épületnek minősíthető. Ezért ma már talán nem is helyénvaló és alig okolható meg, ha kormányunk annak díszítésére áldozna. Magyarországon van elég olyan középület, mely méltó helyet biztosítana a Zsolnay-gyár e remekeinek. Tehát most már ne indítsuk útnak a békevázakat, hanem helyezzük el őket a majdan megkötendő diadalmas békekötésünk emlékére erre alkalmas közművelődési hazai épületekbe!

VIRÁGADOMÁNYOK A HŐSÖKNEK.
Szebb, beszédesebb ajándékot nem igen adhat a gyengéd figyelmesség a hazatérő hősnek, mint egy csomó virágot. Sem az élőnek, sem a holtak. A virágadományban a legszimbolikusabb nyelv beszél, az, amely ezredévek óta lappang a népek pszichéjében. Ezt a megkapó gondolatot pompásan alkalmazza a mostani idők kívánalmaira a Deutsche Kunst und Dekoration legutóbbi számában Lange Willy, a dahlemi királyi kertészeti szakiskola igazgatója. Gyönyörű virágokréta- és koszorúfényképekkel igazolja azokat a gondolatokat, melyeket cikkében kifejti. A virágadomány mindig áldozati ajándék, — ebből indul ki fejtegetésében. Az áldozás utolsó visszhangjai a virágok: az ember-, állat- és értékáldozatok soraiban utolsó emlék a virágáldozás. A gonoszt száműzni, a jót elővará-

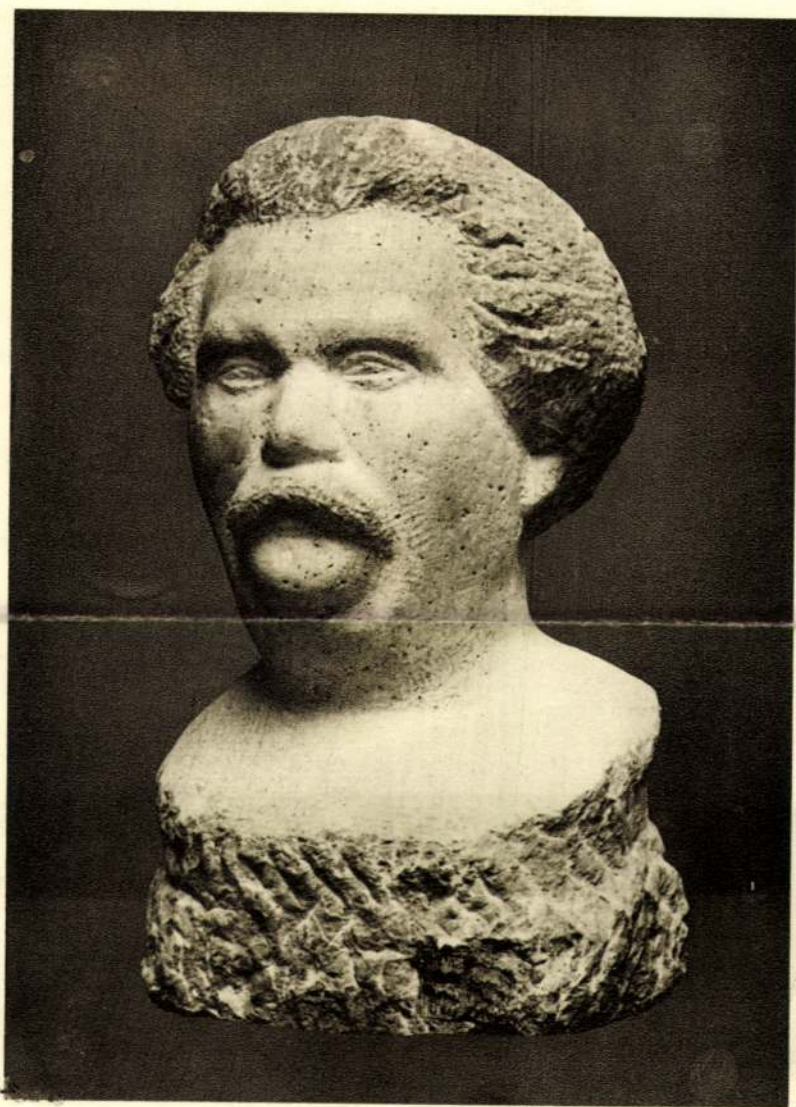
Helbing :
Vignetta.

Helbing :
Vignette.

49.

Tolcs Erdő K.

MEDGYESSY FERENC : MÓRICZ ZSIGMOND

TELCS EDE: ARCMÁS

Nevezeti képmű. Kiáll. 1935

Foto
Filmiroda

Őszi munkálatok

A T O K ESZETBEN

Azt a nagy ígéretet, amit a *Képzőművészeti Társulat* mostani kiállításának címében elhelyezett, tehát nem váltja be időkeretben, legfeljebb a mai kor néhány nőábrázoló típusában némileg. A kiállítás merész címét nem fedik a kiállítás nagy tömegében szürke, illedelmes, rosszul megválogatott képei és szobrai.

Csak a közelmúlt és a jelen képzőművészetének olyan alkotásait hozza, amelyeken a Nő épen hogy jelenvaló, de alig látható rajtuk az a lappangó vagy gyújtó, ösztönző hatás, amit a nőiség a művészek képzeletéből kicsalogatott. A Nő sokféle változatát, mint gyermeket, szüzet, szeretőt, anyát, hősnőt, munkást és a közélet asszonyait csak gyenge képzeletű példákban ad különféle de feltétlenül megállapodottabb művészek ábrázolásában.

A Nő, mint korszakokat ihlető, mindössze az előttünk élő külföldi nemzedék néhány változatain szerepel.

Az első teremben az elmúlt külföldi művészek arcásai közül *Eybel* és *Amerling* a hagyományos, meg évjáratától független, szende női édeskés báj, korának hamis ártatlanságát tárja elénk, a belga *Stevens* ma is elbáméskodtatóan mutatja kora szalonjainak női egyéniségét egy zöld ruha alakjában. *Kaulbach* ragyogó női jelképes arcásából a buja hatású ruhába bujtatott érzéki testi pompa szól, *Makart* mítoszi, képének női meztelensége nemiségnélküli, hideg, mert hisz formáit a michel-angeli Medici siremlék sugalmazta. Ép így inkább

Teljesen

50.

Telcs Ede : Arcmás
A Műcsarnok jubiléris kiállításáról

gyöngéd elragadtatással színezett tiszteletet parancsol *Lefebre Ondinja* a búbajosan finom franciasággal megfestett, meztelen, szüzies leányalak. A korábban merész színefestő *Rahl* egy társaságbeli dámát ábrázol, míg a dán *Viggo* úttörő vonalvezetéssel női családi képet s a francia *Lerolle*, pontozó ecsettel, fürdő női alakokat, *Putz* pedig hamiskásan megilletődött női idillt. A velencei *Favretto* tréfás képét a *Zsuzsannát a vénekkel* még most is derült hangulat keretezi.

A többi teremben magyar művészek mutatják be, hogyan képzelik vásznaikra és szoboranyagba a nőiség jellemző vonásait. *Burián* két arcmásképe *Karlovszky* és *László Fülöp* szépségeiből van megszerkesztve, az arcmások szokásos semmitmondó arc kifejezésével. *Knopp Imre* anyaképein kívül olykor *Duditsra* emlékeztető, máskor jellegzetességnélküli, de meghatározó képeiből ép úgy hiányzik a nőiség varázsa, mint *Magyar Mannheimer* vagy *Nádler* vásznaiából, amikre inkább teli levegőjű tájkép kívánczik. *Karlovszky* pompázómezű, piroshúsú kékerű és feszülőinú anyagiasság, tárgyias képei ama kevesek közé tartoznak, amelyekben a lélekábrázolás ékessége felülmul bibort és kőöntyüt. *Domján Árpád* a nőiség tiszteletgerjesztő hatását mutatja szép öregasszony képén. *Glatz Oszkár* művészete nem egyéb, mint pirosposzsgás parasztszépések vidám dicsérete,

pest dönti el a saját jövődjét. Nem akar segédtanár lenni. Nem akar boltos lenni. Ur akar lenni, nagyságos úr, képviselő úr, akiről kinyomtatják, hogy hány óra-
kor ment be a házelnökhöz adomázni és hány percig maradt nála. És ha van is tehetsége, volna is kedve holmi komolyabb munkához, sutba dobja ezt a fölösleges terhet és szerényen kopogtat, mint „kültag“ a politikai pártkörben. A kültag pedig, ez az állandó jelölt, aki az ígéret földjét egvelőre még csak a bérc ormáról nézegeti vágyó szemmel, a fiatal kültag elveszti minden más munkának, mint a politikai stréberségnek.

De ez az igazság nemcsak a politikai életre alkalmazható. Nemesak a politika az, amely hazug perspektivákat ad értékekről és hamis megbecsülésekkel megzavarja a közönség ítéletét. Bárhova tekintünk is, folytathatjuk ugyanazt a gondolatmenetet.

Az „Evenement“, egy francia napilap, amelyet Victor Hugo alapított. Egy mult heti száma fekszik előttem, az egyik cikk fölött magyar nevet látok. A cikk Bosnyák Zoltán könyvéről számol be, amelyet „Az elhagyott gyermek jogáról“ írt. Francia nyelven jelent meg a könyv és az „Evenement“ úgy véli, hogy szerzője nagyjelentőségű, új tételeket állít fel benne. Azt mondja, hogy a tételek újak és hozzáteszi, hogy magyar szerző mondotta ki őket először. A nagy francia lap majdnem egy hasábot szentelt a könyv ismertetésének és már ezzel a terjedelemmel is bizonyosságot tett amellett, hogy mennyire komolyan vette.

Gondolkozom. Erről a Bosnyák-féle könyvről már magyar lapokban is láttam ismertetést. Hol hat sort, hol nyole sort. Nagyon elismerő sorokat. Az „illusztris szerzőről“ szólottak, aki „kitünő munkát“ írt. Illusztris szerző és kitünő munka! Többet igazán nem lehet hat sorba beszorítani. A szerző igazán nem pa-

korányi Sándor vagy Vambery Árpád művei, amelyek szerzőjüknek vilghírt biztosítottak, nálunk legföjlebb azokat az előre kinyomtatott ismeretéseket kapták meg, melyeket a gondos kiadó vasta-

Útban a dollárok világa felé. Bonci, Slezák és Burrián énekesek a „George Washington“ gőzhajón, útban Amerika felé

Tóth Ede

mes és esiszóit formákat, de mindezt rogtan a toltó-
teti egy sajátos vérmérsék, a helyi viszonyok köntő-
sébe. Bájósabban kevés kalauz avat be minket e világ
titkaiba, mint Krúdy.

Majdnem azt mondanók, hogy regényének igazi
lőse ez a tarka-barka világ. A könyv lapjain sürgő-
forgó emberek megannyi hordozói e világ egy-egy
különleges színének. Könnyelműek s egyúttal okosak;
nagylelkűek és kicsinyeskedők; ravaszok és naivak;
nagystilűek, de bohémek; gögös urak, de konclesők;
világfiak, de humoristák. Krúdy született művész: ke-
zében ezek a karakterek megannyi színes szál, amelye-
ket egymás mellé sző, hogy harmóniát csöndítsen ki
belőlük, összebogoz, hogy az ellentéteket kiemelje, rit-
kít vagy sommáz, mint a keleti szőnyegek mesterei.
Gazdagon s váratlanul szövődik így össze ez a sok szí-
nes szál s ami belőle készen kikerül: ime, ez az a
furcsa szabolesi világ, az a nehezen megérthető, na-
gyon emberi ábrázatu, lebilincselőn érdekes, erős ka-
rakterű Felvidék.

Ha így előttünk fekszik ez a dúsfonatu szőnyeg:
ki kérdezi, vajjon miféle tervezeten alapul az? Élvez-
zük színei zománcát, az egymáson általbúvó arabesz-
kek futamait, a pompás változatosságot. Egy belu-
dzisztán vagy egy bokhara láttára senki sem kezdi
külön szemelgetni a díszítmény egyes motívumait.
Krúdy regényével is így vagyunk. Hányszor bukkan
fel e lapokon egyazon alak: de mindig különleges for-
mában, sajátos fordulatban, többnyire meglepően, hogy
megint megjelenjen egy duettban, egy trióban, egész
sokadalomban, mint annak szerves alkotórésze. Végül
az egész himes képnek lüszterét az a meleg kedély
adja meg, amely bizonyára az író sajátja, s amely
éppen az általa festett világhoz úgy hozzáillik.

Mily különböző két könyv! S mégis mily érdek-
Y.
kel lapozzuk mind a kettőt.

A Mücsarnok téli tárlatából

Telcs Ede: F. K.-né úrasszony arcképe

Új Idők 1909. XV. 492.

27. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, JULIUS 8.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ----- 16 korona.
Félévre ----- 8 korona.
Negyedévre ----- 4 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

KOSSUTH-SZOBOR-LELEPLEZÉS KECSKEMÉTEN.

Julius 2.

«Hirös város az Alföldön Kecskemét.»

Most is ezt mondaná Petőfi. Azonban nemcsak a virtusával dicsekedő duhaj legényt írta meg, — találna most ott mást is! Igaz, sokat találna a régiből, például:

«Süvegem a jobb szömömön viselöm,
Minden embőr előtt mög se emelöm.»

De tegnap apraja-nagyja, az egész Kecskemét páratlan tisztességtudással levette kalapját Kossuth Lajos és a tiszteletére érkezettek előtt. Elmondom:

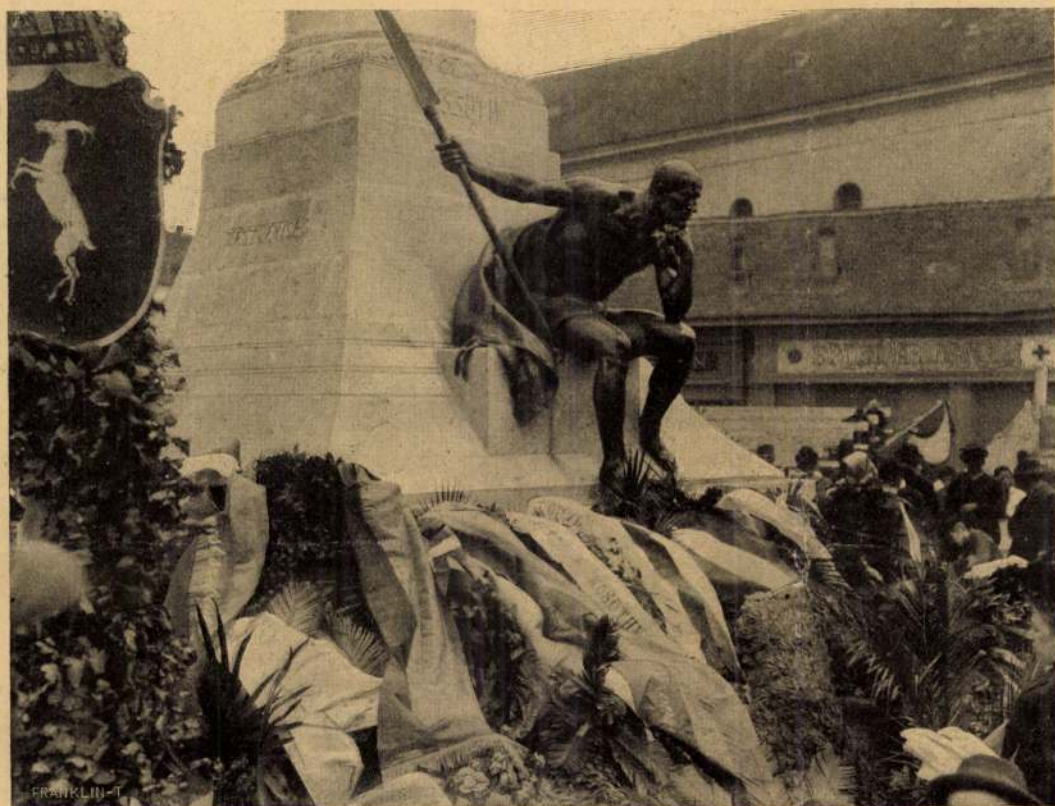
Néhány éve már, hogy Kecskemét «Nagytemplom»-át kifestettem, és csak néhány hete, hogy mind a két szememen újra jól látok! Így igen megörültem a szoborleleplezésre szóló meghívónak; vasárnap viradtán indulva, Kossuth Ferencz és kísérete előtt érkeztem a városba. Előzékeny, szíves rendező állta utamat,

vitt a város egyik legbarátságosabb helyére, a plebániára. Útmentén a város közönsége állott sorfalat, elől ezer fehér ruhás kis leány; hogy hány nagy volt szintén fehérben, nem tudhatom, mert egyen-egyen úgy ott felejtettem a szemem, hogy talán miatta a szebbiket nem láthattam. A városháza előtt lepel alatt lévő szobrot a nép tömege, emelvényeken az úrihölgyek sokasága folyta körül. Ágyú dörrent! Kossuth Ferencz, Justh Gyula és Szerényi József s a velük együtt különvonattal jött többi vendé-

KOSSUTH LAJOS SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE KECSKEMÉTEN. — Jelfy Gyula fényképe.

A KECSKEMÉTI KOSSUTH-SZOBOR MELLÉKALAKJA.

gek a szoborral szemben foglaltak helyet; kezdődött a szoborleleplezés.

Fölcsendültek a Himnus hangjai, fölállt az egész közönség, kalaplevéve hallgatta a magyar szívre csodahatású dalt. Szappanos István, a kecskeméti deli öreg képviselője a szónoki emelvényről ékes szóval megkezdte az ünnepi beszédek sorát. Szeles József szépen folytatta, majd Hock János szólalt meg; beszéde így végződött:

— A nagyok között a legnagyobb Kossuth Lajos volt, a magyar nép Mózes és Megváltója, a ki testvéreké tette az embereket osztály-, faj- és valláskülönbség nélkül a hazaszeretben, a ki felolvastott minden érzést a hazaszeretet tüzeiben, a melynek izzó látványa egy egész országon hömpölygött végig a nélkül, hogy salakja lett volna. Ennek a férfunak emeltünk szobrot, a melyről most hulljon le a lepel!

Hirtelen le is hullott, s előttünk állt Kossuth Lajos érzésképe. A néma bámulatot dobpergés szakította meg, kéksipkás gyermek-katonák három zászlóaljja a rendes katonaságot, a tanyai gyerekek árvalányhajas pörge kalapú csapata népfelkelőket jelezve, gyakorlatot tartottak a szobor körül, mely előtt 48-as öreg honvédek csoportja ült. Főlséges gondolat! Az öregek ülnek, a gyerekek játszva tanulnak, mi gyönyörködve nézzük, de ha kell! Csak üzenet kell!

A dalárda a Szózatot énekelte érzéssel, egész szívből. Ezután Eötvös Nagy Imre nagy hatást tevőleg szavalta Tomori Jenő költeményét. Szappanos mint a szoborbizottság elnöke szól, átadva a szobrot a városnak. Felelt rá Kada Elek polgármester, az egész közönséget magával ragadó beszéddel. Először is Telesnek, a szobor alkotójának s Tőrynek, a talapzat tervezőjének mondott köszönetet. Erre a 48-as honvédek tarackdurrogás között meghajtották zászlójukat, — a gyerek-katonák is tisztelegtek, még pedig magyar kommandóra — a szobor előtt. A városháza erkélyéről pedig megszólalt a tárogató hangja, a Kossuth-nótát fujva. Kada Elek a tárogató hangjai mellett folytatta beszédét ekkép:

— Ne feledjétek e dalt, hulló vérnek, omló könnynek, magyarok nagy szenvedésének bús emlékezetét. És ha eljön az idő, hogy ennek a zászlónak ismét lobogni kell, fiuk, harsogjon a dal, búgva dörögjön át hegyek ormán, a nagy rónán: mindenki ezt dalolja, harcra fel! Éljen a haza! a szabadság!

A Domján alsó-dabasi főjegyző által fúvott tárogató melabús hangja, Kada egyidejűleg mondott beszéde, sokakat könnyekig meghatott, köztük Kossuth Ferenczet is. Nekem eszembe juttatta, hogy midőn már nagy fejedelmünk, Rákóczi bujdosóvá lett, német katonaság lepte el Kecskemétet is, s talán ép e helyt egy kol-

lus, egy megrokkant kurucz megszólaltatta tárogatóját. A nép jött, szaporodott, tömeggé nőtt s a régi ismerős hangoktól feltűzelve, majdnem pusztá kézzel kiverte a városból a vasas-németeket!

Következett a szobor megkoszorúzása. Elsőnek Justh Gyula tette le a képviselőház koszorúját. Utána Sztéryni József a kormány koszorúját, mindketten lelkes szavak kíséretében, majd a kereskedelmi miniszterium, Pest vármegye, Budapest és vagy száz más koszorú sorakozott, a küldöttek pár szavával letéve. Ezek között én a Magyar Képzőművészek Egyesületét «csak szabad népnek van nemzeti művésze» szóval tettem le; ezt azért emlitem meg, mert a többi koszorú mind csupán Kossuth Lajosnak szólt, ez a szobor készítőjének is, mert a művészársak csak jó szoborra adnak koszorút. Pályatársaim megbízásából cselekedtem, midőn Teleshez fordulva, kezét megszorítva, homlokon csókoztam.

Kossuth Lajos azt üzenté! — zengett mindnyájunk által dalolva, s azzal osztottunk szét, hogy egy órákor ebédnél találkozunk.

Siettem a nagytemplomba szentjeim közé. «Mi atyánk Isten!» fohászkoztam az «Áldó Úr-Isten»-t meglátva.

Szűz Máriának hódolnak a magyar szentek — Üdvözlégy Mária! mondám magamban. — Szt. Miklós a város védőszentje megáldja Kecskemét népét — minden helyén van, még a kecske is.

— A nagy templom tornyánál holdvilágos éjszaka éneklő kar is tovább énekelt. Tehát sorban megvolt: az Isten háza, a Város és az eklézsia. A színek is rendben sorakoztak e képeken; hajnal, nappal, este és éjszaka. Megnyugodtan mentem a kocsmába, onnét a város piacán felállított díszsátorba, a város ezer terítékű ebédjére.

Magyaros ebéd volt; a Beretvás szálló vendéglőse jó borát, felésége, mint szép asszony, jó főztjét találtatta a vendégeinek. Még Szilády, a város tudós levéltárosa se panaszkodott a törökökre, kik annyit pusztították Kecskemétet, mert jó, hogy itt hagyták a töltött káposzta receptjét.

Asztalbontás után a szoborhoz siettem. Azt kívántam látni, erről akarok még szólni.

Szélesen kezdődő s merész vonalban felszökő talapzaton áll Kossuth Lajos érzésképe; állása könnyed, vonalai a talapzattal összenőnek, szóval mindez sikerült. Sok szó esett azonban a Kossuth alakja alatt a talapzat alján ülő, előre figyelő, szenvedélytől elragadott, erőteljes duzzadt izmu, meztelen vállán párdúczbőrt viselő és jobbában egyenesre tűzött kaszát tartó alakról. Telcs az erő, önérzet és elszántság kifejezésére mintázta, és helyesen, mert én

a forradalom kaszásának neveztem. Nincs is ennek más hibája, csak hogy Kossuth alakja meg e között hiányzik a kapcsolat. Az idő majd összemossa a sötét bronzot a világos kővel, meglesz akkor az egység is.

Kritikus van a világon legtöbb; megismertek, körülvettek a szobornál. Odaszóltam egy öreg asszonynak: Hogy tetszik, néni? s rámutattam az alsó alakra. — Már a förtelmes fel is öltöztetett volna, ha kiült ide a piacra, — feleli. — Bizony egy gatyá csak telhetett volna neki azért a sok pénzért, — mondta a másik. — Nincs igaza, nem spórolt, a ki csinálta; ni, Kossuth apánk nagyobb, mint a milyön vót, — szól egy harsabajúsú majduram. Megszólított egyik barátom: Szó a mi szó, de a kecskeméti népből egy alak megfelelőbb lett volna, ugye Náczi?

— Hiszen ez egy kecskeméti ember a maga meztelen valóságában; nem a ruha teszi az embert, — mondtam én. — Elfeleltétek már, hogy a szabadságharc elnyomása után a fiatal király körutat tett az országban; ellátogatott Kecskemétre is, de kecskeméti legényt nem látott, mert mind a kóterben ült. Úgy történt az eset, hogy a derék fiúk a mint megtudták, hogy jön a király, rögvést elhatározták, hogy lóháton körül fogják a kocsiját, úgy pusztá kézzel, pár rozoga füstöllyel és karikással elfogják s kiviszik Bugacra és ott aláíratták vele az alkotmányt! Persze az előljáróság nesztét vevén a dolognak, lefűlelte a legénységet.

— Hát, ugye, ez a póre, vakmerő alak a tiétek? Kecskeméti ez! — Telcs is a tiétek, mert ha nem vitt is Amerikába másfél milliót, de adott a magából több értékűt Kecskemétnek. Ő a «kecskeméti Győző!»

Roskovics Ignác.

ERDÉLYBEN.

A mi Erdélyünknel	Annyit elmerengok
Hetedhét országban	Lombos erdőségen,
Nincsen szebb darab föld,	S mindig új, mindig szép
Sehol a világon...	Hegy-völgyes vidékén...
— Hetedhét országban,	— Lombos erdőségen,
Sehol a világon!	Hegy-völgyes vidékén!

Nem tehetek róla,	Áldja meg az Isten
Hogy nem itt születtem,	Erdői zúgását,
De tudja az Isten	Ezer, váltakozó
Nagyon megszerettem.	Völgye virulását...
— Bár nem itt születtem,	— Erdői zúgását,
Nagyon megszerettem!	Völgye virulását!

S lakosai lelkét
Tiszta érzellemmel,
Igaz magyar-székely
Hazaszeretettel...
— Tiszta érzellemmel,
Hazaszeretettel!

Szabolcska Mihály.

SZEBB PART FELÉ.

Szebb part felé, mély vizeken,
Indul hajód, én nemzetem;
Zászlód magasra tűzve fent
Fényes sugárözönbe' leng.
Fényt hintenek reá azok
Az égbe szállt nagy csillagok,
Kik egykor itt sok harcra át,
Vérrel írák meg jelszavát.

Előre hát, jerünk, jerünk,
Isten velünk, ki ellenünk?
Hadd szálljon a hajó vigan
A tengerek hullámiban;
Hadd zengje indulódalunk:
Szabad honért élünk, halunk!
És zengje rá a sziklapart:
A hú magyar ma összetart!

Vergődve életem javán
Egy gyáva kor sekély taván,
Sóhajba fűlt már-már dalom,
Zokogássá tört sóhajom;

Sőt a halhatatlanság eszközei is nagy el-
térést mutatnak. Gondoljunk csak a homokkö-
szobrokra, amelyek oly szomoruan dacol-
nak az idővel, mintha éreznék, hogy utójára
mégis az idő fog nevetni.

De még ennél is van rövidebb lejáratu
halhatatlanság. Folyóvízeinken és az Adrián
gyakran találkozunk habszelő járóművekkel,
amelyek egy-egy államtitkár, ekszminiszter
nevét viselik.

Nyugodtak lehetünk. Ezek sem ingyen
kapták a halhatatlanságot. Volt érdemük.
Vagy ha nem volt, akkor gazdag szubven-
ciót adtak annak a hajóstársaságnak amely
a nevükről elkeresztelt hajót vízrebocsátotta.

Arról a nyájas üzleti fogásról nem beszé-
lek, amely keserűvízzel akarja halhatatlanabbá
tenni történetünk nagyjait, a hadvezetés hé-
roszait, a Hunyadyakat, a Zrinyieket. Ez
üzlet, amely az izlést és tapintatot csak annyiban
veszi figyelembe, amennyiben jövedelmez.

De ezen a héten Petőfi nevével találkoztam
a Dunán. A „Talpra magyar“ költője
vontatott. A cs. és kir. dunagőzhajózási
társaság egyik vontatóhajójának oldaláról
ütközött felém Petőfi neve.

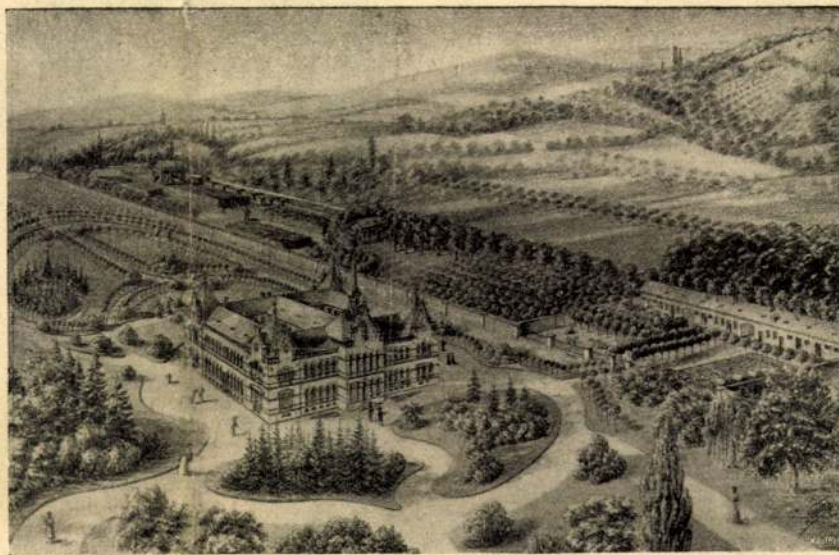
Lassan, vontatottan vontatott Bécs felé a
Petőfi. Korántsem oly gyorsan, mint a kép-
zelet, a sebesszárnnyu sas. Fogalmam nincs
róla, hogy micsoda teherárúkból állott rako-
mánya. Lehetett zab, lehetett köles, lehetett
esetleg krumpli. Minden mellékesnek tetszett
előttem. És mégsem tudtam szememet le-
venni róla. Eligazodni sem tudtam. Minék

német szaján. Mintha csak így szolt volna:
Ne mondjátok, hogy nem tudjuk megbecsülni
a haza nagyjait . . .

Őszintén szólva, a megbecsülésnek erről a
fajtájáról készségesen lemondunk. Sőt kissé
nevetségesnek találjuk, hogy az a vontató
hosszu uszályaival s szédítő lassúsággal
végighalad a Duna partjai között. A Petőfi-
kultuszt emelni nem fogja, az bizonyos.
Hogy a forgalmat nem, azt már mondtuk.

Hát mire jó? Semmire. Legfőlebb annak
jellemzésére, hogy Petőfit még egy személy-

korán uton tanul ott a gazdag, a módos s
a szegény leány háztartási munkát: főzni,
mosni, vasalni, takarítani, befőzni, varrni,
kötni, kertészkedni, gyümölcsfát s virágot
ápolni, méhészkedni, tejgazdaságot s majort
vezetni, — szóval, dolgozni és dolgoztatni,
háztartást igazgatni. A remekül berendezett
iskolában körülbelül száz növendék fér el,
egészséges úri ellátásukról s valláserkölcsi
modern előkelő nevelésükről gondoskodva
van; zene, művészet, nyelvek tanulása válta-
kozik a gyakorlati munkára való oktatással.

Az Orsolya-szüzek női gazdasági iskolája Kassán

Tóth Zoltán

iskolába, ... Gyuriból György lesz. Felsőbb iskolába kerül, gimnazista lesz. Először lesz igazi istává. Már pedig az osztályozások új világában mindenkinek valamely izmus mellé kell csatlakoznia. Gyuri egyelőre csak olyan ista lesz, akinek nincsen izmusa. A gimnazista nem vallhatja a gimnazizmust. Mert gimnazizmus nincs is, legalább olyanról, amelyhez a gimnazista rajongva csatlakozhatna, nem tudunk. Az istaság nevezetességét és szükségét Gyuri már régen érzi.

És érezték az iskolatársai is. Rösteltek, hogy nekik azért, mert még csak népiskolás fiúk, nem jutott istaság. Elnevezték magukat tehát elemistáknak. De a világ erről az osztályozásról nem akart tudomást venni és elemi iskolás gyerekeknek mondotta őket. Gyuri szégyelte ezt a kiközösítést abból a világból, amelyben mindenki valamilyen ista, (hiszen még a viceházmester is szocialista) és epedve várta azt a kort, amelyről tudta, hogy jönni fog, mert jönni kell, s amely meghozza számára az istaságot. Alig hogy megkapta a negyedik elemi osztály bizonyítványát, beírta minden könyvébe, füzetébe és ráírta száz helyre, a lehetetlenekre, még a szükségésekre is, hogy „... György I. osztályu gimnazista“.

Egyszerre lett ista és György. Az elemi iskolában a tanító is Gyurinak szólította, még az értesítő könyvébe is a Gyuri név tévedett. Csak az utolsóba, abba, amely heillik végelelőcsaját bizonyítványnak, írták azt, hogy György. Gyuri az apja íróasztalán egész

az elemi iskolában csak a tanító oktatta. Hogy a tanár urak szigorúak lesznek, míg a tanító úr jó volt, s hogy az a szigorúság nem kegyetlen, hanem csak igazságos. Hogy a gimnáziumban a tanár urak a vezetéknevén fogják szólítani, s hogy ha majd a nevét tudakolják, ne azt mondja, hogy Gyurinak, hanem azt, hogy Györgynek hívják.

A nemzetközi büntetőügyi kongresszus ülésének emlékére készített plakett

Teles Ede műve

Az apa meghatottan simogatta Gyuri fejét s azzal vigasztalta, hogy: „Hanem azért nekünk idehaza ezután is a mi Gyurikánk maradsz“. Gyuri nem állhatta a hallgatást. Kitért belőle a felsőséges jobban tudása. Meg kellett értetnie az apjával, hogy ő már nem olyan gyerek, akivel mindent el lehetne hitetni. Ha egyszer nyíltan beszélhetne, az ellen is tiltakozna, hogy őt a gólyáról szóló legendával tartsák, de most csak a konkrét kérdésben akar nyilatkozni. Az ő apja jó ember és nagyon, nagyon szereti őt, bizonyos tehát, hogy ha majd megismeri a fiáról azt, hogy nemcsak formászerint lett György, hanem hogy már régóta nem Gyuri: hogy akkor ezután odahaza is Györgynek fogják szólítani.

Megeredt a beszéde, magyarázva, fölvilágosítva. Neki nem kell elmagyarázni, hogy a gimnáziumban sok tanár kezébe kerül. Ő már megverekedett a tanárok számának becsületéért a szomszédék Pistájával, aki csak realista lesz, s aki azt mondotta, hogy nekik az államiban több lesz s tanárjuk, mint neki. Ezért az inzultusért megrakta a hencegőt. S a tanárok szigorúságáról is többet tud, mint az apja. Informálódott és tudja, hogy minden tanárnak mi a furcsasága, hogy a számtan-tanárnál sugni lehet, a latin tanárnál puskázni, a rajztanárnál bliccelni. Megmondták neki a tavalyi első gimnazisták, hogy a magyar tanár nem tudja a nyelvtant, s hogy a földrajztanár a hegyek és folyók neveit leolvassa a térképről. A

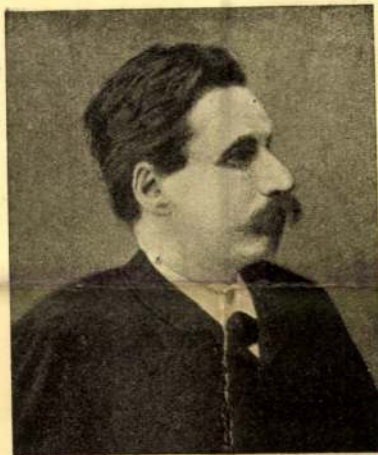
Uj Idők 1905. XI. 52. H.

a juristasági ténykedés mind a négy válfajából. *Agere*: Ügyvédkedését megkezdve dr. Sik Sándorral társult. Ez a viszony azonban csakhamar megszűnt, még mielőtt a volt pozsonyi bócher kilépett felekezete kötelékéből, nem kisebb ambícióval mint hogy „Szilágyi Dezsőt akarta megsemmisíteni”. *Scribere*: A „Magyar Themis” 1870—1878 évfolyamaiban 37 különféle című 75 cikk, a „Jogtudományi Közlöny” 1881—1906. évfolyamaiban pedig 136 című 225 cikk jelent meg tollából. Nevezett két szaklapnak a szerkesztője is F. volt. A „Magyar Könyvészet” 1876-tól 1905-ig tizennégy önálló munkát mutat ki utána, köztük a Franklinnál megjelent „A magyar büntetőjog kézikönyve” címűnek III-ik és „A magyar bünvádi perrendtartás vezérfonala” címűnek IV-dik kiadását. *Docere*: A budapesti egyetemen 1874 őszén kezdte meg mint azon év július 19-én habilitált magántanár előadásait. A rendkívüli tanári címet 1886-ban nyerte, a rendkívüli tanárnak teremtett állást 1895-ben. Rendes tanárnak 1900 januárban nevezték ki. Összesen 65 egyetemi félétlen át tanította szakadatlanul a büntető jogot. *Respondere*: Gyakrabban szakvéleményezésre felkérve, ez corolláriuma volt az előbb felsorolt háromféle kitünőségének, melyet méltányolva a Magyar Tudományos Akadémia 1894 máj. 4-én megválasztotta őt levelező tagjának. Akadémiai székfoglalóját még azon év dec. 14-én adta elő.

A katedra és lapszerkesztés által való elfoglaltsága miatt F. L. beszüntette 1885-ben gyorsírói munkásságát, mely a rendszerre nézve is jelentős volt, aminek méltatását Vikár Béla az „Orsz. Magy. Gyorsírók Egyesületének” elnöke teljesítette 1907-ben, a „Gyorsírási Lapok” XLV. évfolyamának 26—28. lapjain. Mint az ügyvédi kamara könyvtárosa létráról leesve 1883-ban súlyosan megsérült. Sem ez, sem a gyermekkorában rajta eltörölhetetlen nyomokat hátrahagyott még súlyosabb baleset, nem eredményeztek a felebarátai iránti viselkedésében semmi medísancet, semmi thersitesismust. Önzetlensége, minden anyagiasságtól ment eszményi felfogása, végtelen munkaszeretete, szorgalma és kötelességtudása, lelkiismeretessége és igazságérzete, főképp szerénysége mind követésre méltó példaként álljanak előttünk. Büntetőjogi világnézetének két alappozlója az egyéni felelősség és akaratszabadság rávall Maimuni II-dik hitágazatára, az a postulatuma pedig hogy „a védelem a váddal szemben bizonyos kedvezményeket is kapjon” az egykori zsidó judikaturának büntető perrendtartására. F. L. újabb megtestesülése volt Marchese Cesare Beccaria és nagynevű társai eszméinek. A zsidó Lombroso determinisztikus „uomo delinquente”-jét nem fo-

gadta el és a kikeresztelkedett zsidó Csemegit szerfelett elkészerítette avval, hogy a Curiának általa vezetett II-ik büntető tanácsa szigorát túlságosnak bírálta. Egyébiránt pedig tántoríthatatlan híve volt az esküdszéki bíraskodásnak. Amit Arany János Deák Ferencről énekelt „hogy mindennél, még a hazafinál is nagyobb volt benne az ember”. Ugyanazt állítja Balogh Jenő igazságügyminiszterünk F. L. egykori tanítványa, majd oszt’ tanártársa, annak nemes egyéniségéről, a „Magyar Jogászegyletnek”, — melynek F. L. alelnöke volt — 1907-dik évi április 14-én tartott ünnepi ülésén (Magyar Jogászegyleti Értekezések 273. sz. XXXV. kötet 1. füzet) és a M. Tud. Akadémia 1907. okt. 28-án tartott összes ülésén (Emlékbeszédek XIII. kötet 6. szám) előadott emlékbeszédeiben, melyeket a „Pester Lloyd” 1906 november 16-án kelt 280-ik száma megelőzőtt „Dr. Ladislaus Fayer ein Gedenkblatt von dr. Julius Wlassics” című tárcacikkével. F. L.-ban is nagyobb volt a nagy jogtudósnál az ember.

Dr. Fayer László

Aki F. L. végtisztességén és a fennidézett két ülésen jelen volt; aki Balogh Jenőnek és dr. Kenedi Gézáknak a Jogászegylet nevében, Erdődi Tíbor és Weiler Ernőnek az elhunytak tanítványai nevében elmondott búcsúztatóit hallgatta; aki F. L. „jelentős és emlékezetes tanári és irodalmi működésének” méltatását olvasta: az meglepéssel tapasztalhatta azt, hogy F. L. iránt „tudományos érdemeinek kegyeletes elismerése oly általános és oly élénken nyert kifejezést, aminőnél Magyarországon tudós és tanár nem kívánhat, nem várhat nagyobbát”.

Tanártársai túlnyomó többségének és tanítványainak azon szándékát, hogy nagy halottjuk a központi egyetem csarnokából kísértessék utolsó útjára, meghiusította F. L. egy katholizált (quondam kálvinista) tanártársának egy *efféle* precedens elleni, renegátok zélusára valló felszólamlása.

Nem mult el két esztendő F. L. elhunytá óta, amikor az ő szelleme abban az elégtételben részesült, hogy mindazok a humánus eszmék, amelyekért F. évtizedeken át életfogytáig hiven és kitartóan küzdött, érvényre jutottak, amennyiben törvényhozásunk büntetőtörvénykönyvünkbe iktatta a feltételes elítélést és a fiatal korúak büntetési rendszerét reformáló 1908. évi XXXVI., a női becsületnek hathatósabb védelmet nyújtó 1914. évi XLI. törvénycikket, melyek célzatával létesült az 1911. évi XIX. és az 1913. évi VII. törvénycikk is.

Nem túlzott tehát a „Pester Lloyd” 1906 nov. 9-én kelt esti lapja, amidőn F. L. elhunytá hírének közlését következőleg kezdi: „Einer der fruchtbarsten Schrifsteller auf dem Gebiete des materiellen

Tóth Béla

und formellen Strafrechts, ein Bahnbrecher der modernen humanen Ideen in diesen wichtigen Zweigen der staatlichen Gewalt. Es gibt kaum einen bedeutenden Fortschritt, an dessen Vorbereitung und Durchführung Fayer nicht in anerkennenswerther Weise mitgewirkt hätte“.

Mind fentiek előrebocsajtása után elvégre eljuttattam fenn kitzótt célohoz, F. L. fajszerete és híthúsége, egy szűkebb körben élat nélkül ugyan de annál nyomatékosabban történt, megnyilvánulásának elbeszéléséhez. Ennek érdekességét nem kevésbé fokozza meséjének ama vonatkozása sem, mely néhai Lónyay Menyhért grófnak, Magyarország egyik volt miniszterelnökének közkeletű circumspectusságát illusztrálja. Lónyay 1872 december 4-én megbukott. Megbuktatásának „je nach der Parteien Gunst und Hass“ érdemét, illetve ódiomát Csernátony Lajos az országos képviselőházban két nappal előbb elkövetett attackjának tulajdonítják, elég felületesen.

Azt a „kissingeni összeesküvés“ (Falk, Hollán, Kerkápoly, Schlauch, Szlávy) készítette elő, megpecsételte pedig Deák Ferenc, aki Lónyaynak meg nem bocsájthatta azt, hogy midőn az, úgyszólván megszímatolva a kissingeni készülődéseket, Brightonból váratlanul itthon termett és rekonstruálva kabinetjét, abból Bittó István igazságügyminisztert Deák egyik intimusát kitessekelte, ennek helyére Pauler Tivadar vallás- és közoktatásügyi minisztert és ennek helyére 1872 szeptember 4-én Trefort Ágostont nevezettte ki, és ugyanakkor a képviselőház fiatal jegyzőjét Széll Kálmánt (1843 június 8) az „öreg úr“ kegyét hajhászva megkínálta, Kerkápoly Károly háta mögött, a pénzügyminiszteri tárcával. Széll Kálmán átlátva a szítán a kínálatot visszautasította és Lónyaynak ezen balfogása épp az óhajtott hatásnak az ellentétét eredményezte. Nem csekély része volt Lónyay megbuktatásában — bár csak a kulisszák mögött — a haute finance azon hatalmas érdekcsoportjának is, amely megtorolta a Lónyaytól rajtuk avval elkövetett affrontot, hogy pénzügyminisztersége második évében 1868-ban, őket mellőzve, Párisban kötötte meg a nemeskéri Kiss Miklóstól közvetített első kölcsönünket, a vasutit. Az 1871 augusztus 3-án egy délnémet mediatizált herceg vagyoni viszonyainak rendezéseért magyar gróffá lett Lónyay bukása tulajdonképeni okainak ennyi részletezését azért vontam bele ezen éppen nem neki szánt cikkem keretébe, mert minden alkalmat megragadok, mely arra kínálkozik, hogy olyik megrögzött téves vagy hamis mese, mint a hamis pénz a forgalomból, kidobassék Klio csarnokaiból. Bukása után Lónyay elvitázhatlan szakértelem-

mél és ismeretes szorgalmával a pénzügyi szakirodalom terén kereste rezurrekcióját. Csakhamar megjelent tőle 1873-ban Tettey N. és társánál. „Közügyeinkről“ című („8° VI. 191. terjedelmű) műve és 1875-ben az Athenaeumnál „A bankügyről“ című („8° 615 oldal terjedelmű) vaskos műve. Mindkét dolgozatát gyorsírónak diktálta és ezek gyorsíratából készült a sajtó alá bocsajtott kézirat. Fayer László volt egy ideig Lónyaynak gyorsírója, annak II., Főherceg Albrecht-út 26. számú palotájában, rendszerint a délutáni órákban, melyek gyakran belenyúltak az éjfélutánba, ha Lónyayt különös munkakedv szállta meg. Ily alkalmakkor Fayer Lónyayval együtt vacsorált, hol másodmagával a gróffal a dolgozószobában, hol többedmagával, ha a grófnéval vacsoráltak, a családi ebédlőben. A grófné Kappel Emília, ki 1825 június 3-án született és 1845 szept. 20-án felesége lett az akkor még köznemes Lónyay Menyhértnek, nőtestvére volt özvegy Földváry Miklósné Kappel Malvinnak, az V., Bálvány-u. 5. — Sas-u 6.

átjárásos ház örökösének, akinek kezét apjától Frigyesztől kérte hazánk és a nagy világ egyik éppen nem kicsiny alakja, a Sonderbarer Schwärmer! felkiáltással el- és kiutasított Petőfi Sándor. Emília grófné meghalt 1888 október 20-án, négy évvel az 1822 január 6-án született férjének 1884 november 3-án bekövetkezett elhunytja után.

Az 1873-as pénz- és értékkrisis, az úgynevezett „bécsi nagykrach“ bekövetkezése után a grófné a vacsorához, melyhez Fayer is kértte, a nemzeti színház egy premijérjéről érkezett. Asztalnál a szindarab sikere iránt megkérdezte, bevallotta, „hogy nem igen figyelt az előadásra, mert kizök-

kent lelki egyensúlyából, fellázadva azon kihívó, arrogáns és pökhendi viselkedésen, melyet a páholyokat, az erkélyt és a támlásszékeket előzőnlő zsidóság, in specie: ennek femininuma, ottan tanusit. Megbotránkozott az egymásnak felvonás alatt is vizitelve hallatott mágnásmajmoló raccsolásukon, toaletjük imitt amotti szemérmertlenségén és azon cinizmusukon, mely az ő mogyorónyi brillánsaikból kisugárzik, amidőn ezeket az általános üzletelenség és elszegényedés, no meg a kolera dühöngésekor is viselve szemetszúrnak“. (Vajjon mitszólna a nemes grófné manapság a felekezeti differenciálódás nélküli hadiszállítók neoplutokraciájának viselkedéséhez?) F. L. barátom csak hallgatott, hallgatott és csendesesen túrta a grófné expectorációjának zuhogását. Minthogy azonban a grófné magát félbeszakitgatva ismételve — aposztrofálta őt — imigyen „Mit szól ehhez doktor Úr?“ „Hát erről hogy vélekedik doktor Úr?“ — annálfogva következőleg válaszolt: — Az excellentiás gróf-

Telcs Ede: Fayer László-plakett

Mit és Jovo
1916. nov. 17

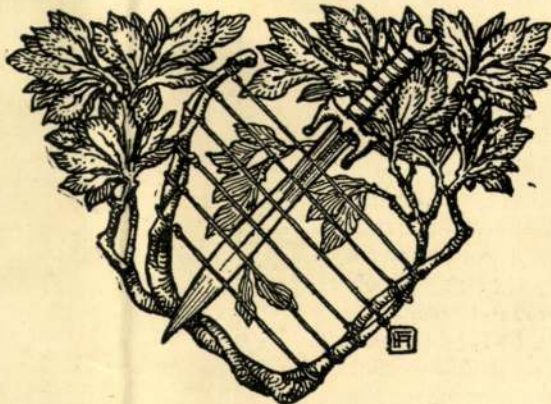
másolatait követelik. De éppen ezért azt hisszük, hogyha elsőrendű szabócégek segítségül vennék jónevű és ismert tehetségű iparművészeinket, ezek mint művészberek nemcsak hogy nagyobb tekintélyként léphetnének fel a közönség, a rendelő előtt, hanem éppen kitűnő megfigyelőképességükkel, elsőrendű forma- és színlátótehetségükkel a nőiszabóiparosoknál is sokkal jobban meglátnák — és ami a fő, képesek volnának megmagyarázni és megokolni is —, hogy a rendelő hölgy egyéniségének minél jobban való érvényesíthetése szempontjából milyen öltözék volna leginkább ajánlható. Fontos még iparművészeink szerepe abból a szempontból is, hogy a hölgyeket — persze sok időn át való céltudatos művészi munkával — leszoktatnák olyan öltözékbeli eltévelyedésekről is, melyeket éppen a párisi divat gondolkodás nélküli követése nálunk elég szép számban okozott. Nem említve ehelyütt a párisi sovány nőkre kreált ruháknak általunk már fönnebb tárgyalt helytelen átvételét, nem mulaszthatunk el rámutatni a másik, soha eléggé el nem ítéhető jelenségre, hogy nálunk társaságbeli tisztességes úriasszonyok, akiknek a hivatásuk is az, hogy maguk iránt csak tiszteletet gerjessenek, átvették a párisi kokotokra, az azok szempontjából ugyan megokolt, de fantasztikusan feltűnő, tisztára üzleti szempontokból kreált ruhákat. Olyan öltözékeket, amilyeneket maguk a tisztességes párisi asszonyok sohasem viselnek.

Ha majd a budapesti konfekciósalonokban iparművészek fognak a ruhatervezésre rendelkezésre állani, ha a hölgyközönség művészeti kultúrája a mainál emelkedettebb lesz, akkor ilyen eltévelyedések könnyen ki lesznek küszöbölhetők. De nemcsak az eltévelyedések szűnnek majd meg, hanem emelkedni fog a disztíngváltabb öltözködésre, tehát az igazi eleganciára való törekvés is. S erre különösebben megvan ma az alkalom amúgy is, más okból is ez az ok — a háború. A háborús idők nemcsak a fegyverek csörgésekor, hanem évekre később is éreztetik hatásukat. Nagyon valószínű, hogy az a sok gyász és szomorúság, a közgazdasági életnek majdnem teljes pangásából eredő általános lehangoltság még jó időre nem fogja érvényesülni engedni a tobzódó örömeik és mulatozások, az általános derű és jókedv hangulatát. A kor, amelyben ma élünk, a maga ünnepi komolyságának bélyegét rányomja az egész társadalomra. Csupa nemesebb és tisztultabb érzést, csupa disztíngváltabb, komolyabb tónust vált ki. Ennek a választékosságnak át kell menni a művészetbe, az iparművészetbe és ennek — nálunk majd csak most megszületendő

gyermekére — a női divat művészetére is. De hogy ezt elérhessük, befejezésül ismét hangsúlyozzuk: elsősorban hölgyközönségünk művészeti kultúráját kell megalapoznunk és továbbfejlesztelnünk.

Csak bátor haladással, nem pedig a régi kipróbált formákon való pihenéssel biztosíthatjuk a jövő fejlődést. Minden korlátozás veszélyt jelent. A művészet szabad és szabadnak kell maradnia. Jussa van hozzá, hogy itt-ott ballépést kövessen el, ami szabadságának bizonyítéka ugyan, de rendszerint nagyon üdvös reakcióval jár. Föltétlenül ragaszkodnunk kell ahhoz az igazsághoz, hogy egy oly kornak, mint aminő a miénk, amelynek életviszonyai az előző korokétól annyira elütők, amelyben a szellemi és anyagi alkotások nemzetközi, majdnem korlátlan cserélésének lehetőségei váltották fel a helyhezköttöttséget, amelyben hihetetlen kitalálások gyökeresen megváltoztatták életfeltételeinket, hogy egy ilyen kor művészetének és kifejezési módjának is egészen másnak kell lennie, mint aminő a letűnt koroké volt. Az a nemzet, mely ezeket a jellemző kifejezési formákat leghamarabb megtalálja, az kerül majd vezető helyre, az irányítja majd a stílus fejlődését, az lesz győztes az egész vonalon. Muthesius.

EX LIBRIS

D. MAXIM.
BARDENSANG

Helbing Ferenc: Ex libris.

F. Helbing: Ex libris.

479

Magyar Iparművészet
1914.

LYKA KÁROLY: DÍSZÍTŐ SZOBRÁSZZAT

Nem mindig volt a díszítő szobrászat oly elhanyagolt mostohagyermek az építésznek, mint a legutóbbi emberöltőkben. Egykor uralkodó fejedlem volt, így például az antik barokkban és sok századdal utóbb a reneszánszot követő barokkban is. Akkor csaknem úgy állt a dolog, hogy a szobrász volt a vezényszó. Nem éppen azért, mert akárhány építész a tulajdon két kezével mintázta a szobroknak azt a rengeteg tömegét, amelyekkel szívesen tetézte épületeit. Ez csak éppen dupla mesteriséget jelentene. Hanem azért, mert majdnem azt lehet mondani, hogy szobrász-ésszel tervelte architektúráját. Nem annyira a tér belső kiszabása, mint külső tömegplasztikája lett egyszerre sok mester vágya. Előre-hátra tologatta tagozatait. Nagy árnyékvetésű mélyedéseket és domborodásokat teremtett a falak epidermisén. Csavarta az oszlopot, megtörte a párkányt, görbére hajlította az alaprajzot, rízaliteket tolt előre, aszimmetrikussá hajlította a mezőket, nyílzsgést és mozgást telepített a falsík egykori elvont geometriájára. Pezsegni, élni kezdett az épület, a józan fegyelem és fölényes nyugalom egyszerre eltűnt.

Ily értelemben majdnem plasztikai bélyegűvé lett maga az architektúra.

A díszítő szobrászatnak ilyfajta viágkora lett. Sőt jött idő, amidőn a véső egészen haszontalan szerszámmá lett az állásfák közt. Mihelyst az architektúrát az egyensúly, a nyugalom, a szimmetria, a rendezettség vágya lepi el, a díszítő szobrászat járulékosává válik. Szinte azt mondhatnók, hogy az e fajta szobrászat barométerje az építészetnek: jelzi a két szélsőség, a szélcsend és a földrengés közt való ingadozását.

A mi nemzedékünk technika sorának két fordulóját élte át. Láttá a

díszítő szobrászat holt pontra jutását s tanuja az első lépéseknek, amelyekkel megint útnak indul. Kétségkívül szükséges, hasznos volt az építészetnek az a korszaka, amely, hogy megújhódjék, ismét az anyagot és a szerkezetet hirdette műzsájának. A szobrász szomorún nézte az újfajta építészetet, amely csupa logika, csupa ész, de neki semmi feladatot sem juttathatott. Az mondta, hogy egy ily épület lenyűzött emberhez hasonlít: csupa csont és izom, de ijesztő váz, mert nincs rajta piruló, élő bőr és nem szövik át márványos játékkal a vértől csergedező kusza erecskéket. Kert, amelyben minden virággy ki van ugyan készítvé, de magot még nem vetettek el. Ezt a ridegnek látszó februári tájképet azonban tavasz követte. A díszítő szobrászt néhány konzultáló szóra maga elé bocsátotta az építész s ő a szentek szentjébe ugyan még nem juthatott el, de legalább már benn volt az előszobában. Ezt úgy értjük, hogy a díszítő szobrászat sok esetben tévővázva nyúlt új feladataihoz és azokat mélyen alárendelte az építésznek. Sok mester (például Metzner) úgy fogta fel feladatát, hogy a szobrász váljék hát egy kissé építésszé. A tömegek síkjainak túlerős hangsúlyozásával a díszítő plasztika építészeti bélyegeket vett magára. Szobrokat építettek, mint ahogy a barokkban házakat mintáztak. Most már talán ezen is túl vagyunk. A díszítő szobrász az előszobából talán már bejutott a tervelő-

műhelybe is. Egyes objektumoknál, mint például a temető művészeténél ez csakugyan meg is történt és jó eredménnyel.

Mai stílusérzésünk megadja a díszítő szobrászat ad hoc esztétikáját. Szent nekünk az építészetben az anyag és a szerkezet; épenséggel nem szeretnők látni, hogy a díszítő szobrász e szent kettősséget láthatatlanná tegye, vagy hatályon kívül helyezze. Éppen az ellenkezőjét kívánjuk tőle. Járjon kezére az építésznek, adjon új hang-

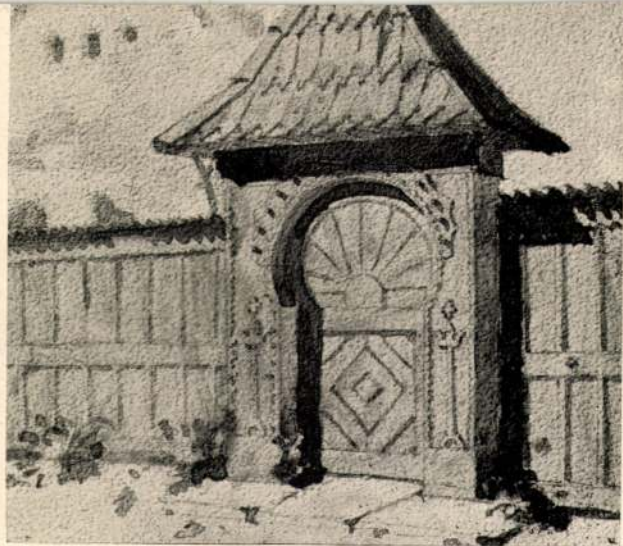
Helbing Ferenc: „Sz. György”.
Éremtervezet.

F. Helbing: „St. Georg”.
Projekt einer Medaille.

122.

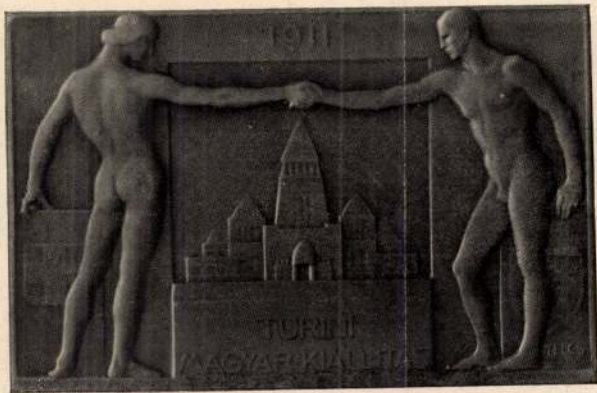

123.

121. Visontai parasztház. — 122. Kiskapu Homoródalmáson (Székelyföld). — 123. Csernádfalu. (A hét csángó falu egyike.) Kertfésajtó. Medgyaszay István rajzai.

121. Chaumière de cultivateur à Visonta. — 122. Petite porte d'entrée à Homoródalmás. — 123. Porte d'un enclos à Csernádfalu.

120.

119. Györgyi Dénes: Fényezett úrszobaszekrény. Készítette Schmidt Miksa. — 120. Telcs Ede: Az 1911. évi turini kiállítás magyar bizottságának emlékére.

119. Armoire pour monsieur. — 120. Plaquette commémorative du comité hongrois de l'Exposition à Turin de 1911.

87

Magyar Szemle
1913.

Az Erzsébet-emlékmű pályázat első díjat nyert művei. Lajta Béla mintája

— Mostohaapám lesz! — mondja újra, mély sóhajtással és ahogy két karjára fekteti a fejét, érzi, hogy most, csak most értette meg, hogy az édesapját elvesztette. Es hogy őt siratja most, azt a jóságos szomorú embert, akinek az elvesztésén nem tudott bánkódni eddig igazán, csak most, hogy a saját lelkében rátalált újra.

Aztán fölemeli a fejét és szétnéz. A szemközt álló tűzfalon már megnőtt az árnyék, de az ég még mindig egyforma kék és csend van, nagy, néma délutáni csend. Csak az óra ketyeg, ketyeg, ketyeg tovább.

De most már Laci nem borzad tőle, mert érzi, hogy nincs többé egyedül. Vele van az apja.

Psz! Csendesen! Apa van itt! Lärmázni nem szabad!

És az óra ketyeg, egyhangúan tovább.

A szent műhelyben

Csend mindenütt. Igéző, szűzi csend.
Az alkotás órája megjelent.

Csupán a föld lélegzik hangosan,
Az atyamester nagy munkába van.

Művészkeze gyúr, fest, formál, farag,
Agyában áldó eszmék rajzanak —

Hallgassatok most gyarló emberek,
A szent műhelybe halkan lépjete!

El ne árulja kétség, vád, sohaj,
Hogy odakinn vadul zúg harci zaj.

Hogy gyűlölet, harag legyűrhetik
Az ihlett béke csudaműveit!

Lenkei Henrik

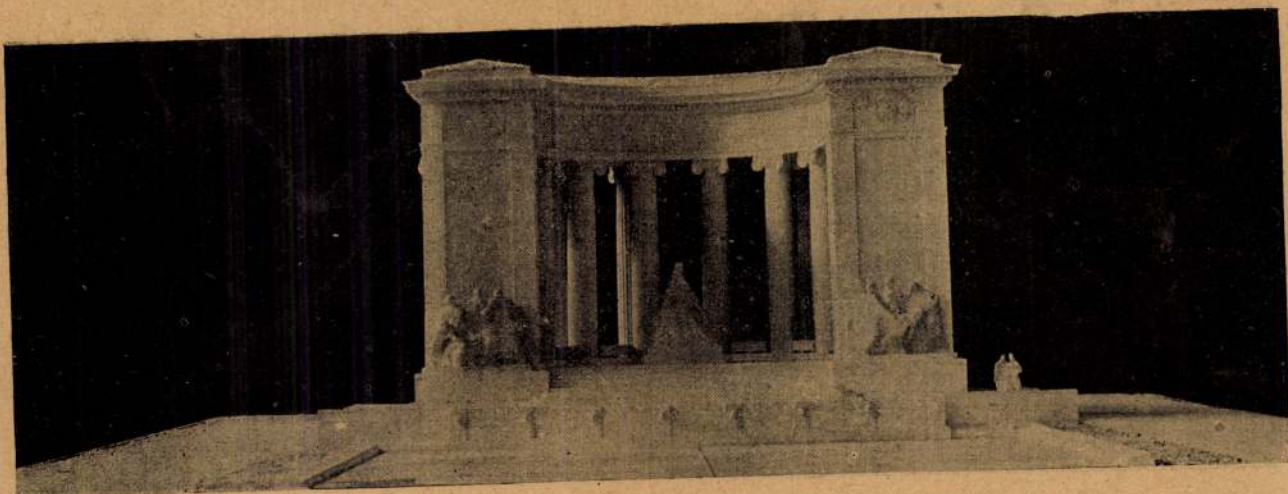

Gyűjtés és gyűjtők

Rohamosan szaporodik nálunk a gyűjtők száma. Ennek az előkelő szenvedélynek a háborús viszonyok sem vetettek gátat, sőt úgy látszik, csak még jobban táplálják a gyűjtők erőfeszítését. Kivált a porcellán, a majolika, a fafaragás vált rohamosan keresett prédává s egy-egy jobb vagy ritkább darabért ma akkora árat fizetnek, amekkora idáig legfeljebb egy beteges képzeletben alakulhatott ki. Könnyen s biztosan túl lehet ma adni egy jól festett régi bécsi porcelláncsészén kétszáz, ötszáz s több koronáért, ha valamely feltűnőbb jellemvonás ékesíti. A holicai kerámiai ipar ára is hatalmasan felszökött a legfantasztikusabb magasságokba. A legutóbbi párisi és berlini árveréseken egy-egy faragott taláda sok ezer koronás árat ért el. Az ember hajlandó felvetni a kérdést, hogy az eféle árak mily arányban állnak a kalapács alá került műtárgyak valódi értékével? Erre a kérdésre, bármily egyszerűnek látszik is, szinte lehetetlen válaszolni. Mekkora egy régi bécsi festett csésze reális értéke? Ha azt vesszük alapul, hogy mily költségbe került az előállítás, neveléséges kis összeget kapunk, oly parányit, hogy az a tárgy mai árán nem változtat, rája befolyással nem lehet. Talán kecses alakja, finom megfestése ad neki valamely nehezen kalkulálható, tisztán művészi értéket? Ennél a kérdésnél csak újabb zavarba kerülünk. Mert Petőfi egészen biztosan nem kapott egyetlen verséért sem annyi pénzt, amennyibe ma egy ilyen csésze kerül, holott művészi értéke bizonyára végtelenül felülmúlja az apró porcellánholmiét. Akárhány elsőrangú festményért kisebb árat kapott a megalkotója, mint amekkorát ma egy készletért fizetnek, holott művészi becse összehasonlíthatatlanul nagyobb. Tehát nem a művészi érték az árkormányzó elem. Mi hajtja mégis a sok gyűjtőt arra, hogy mesés pénzüsségeket vetnek oda igen könnyed kézmozdulattal az eféle tárgyakért?

Talán a ritkaság, talán a kereslet, talán az egyedüli birtoklás mohó szenvedélye. Azaz a vevő szubjektív, a tárgy egyéb minőségeitől meglehetősen független szempontjai. Ma roppant divat a porcellángyűjtés, nagy e holmi kereslete, felszökik az ára. S mert nyakrafőre veszik, kezd ritkábbá is válni. Ezt a kereskedők mesterségesen is fokozni tudják az árú elrejtésével. Ötven évvel ezelőtt százszor olcsóbban lehetett volna ezt a sok porcellánt megvásárolni, mert egyrészt nem volt kereslet, másrészt mindenfelé kapható volt. Körülbelül ilyfajta tényezők járultak hozzá az ár-felhajtáshoz s ezeket még jobban kiélesítették maguk a megszorodott gyűjtők. Mert most már annál nagyobb virtus ezt a holmit venni; aránylag olcsón venni

Az Erzsébet-emlékmű pályázat első díjat nyert művei. Hikisch Rezső és Szentgyörgyi István mintája

pedig egyenest élvezet. Sok gyűjtőnek nem is maga a megszerzett tárgy okozza a legnagyobb örömet, hanem az, hogy „olcsón” vette. Ez az „olcsó” szó persze csak viszonylagos, jelentheti azt, hogy egy csészét, amelyért húsz év előtt egy forintot adtak volna, s amelyet ma fölverték kétszáz koronára, valaki meg tudott venni százon.

A boldog gyűjtő nem gondolja meg, hogy maga a „leszállított” ár is aránytalanul nagy. Most már ebből a szempontból valóban mindegy, száz, kétszáz, vagy ezer korona-e az ára. Egy valódi Tiziano-festményt ma aligha szerezhetne meg valaki egy millió koronán alul. Ez is oly összeg, hogy akár tíz milliót mondhatnánk, mert hisz egy ily összeg minden helyes érzékű ember véleménye szerint jóval túllépte azt a határt, amelyen alul vételár és portéka körülbelül egyensúlyt tart.

Nem is sejtjük — pedig érdekes volna tudni, — hogyan s mikor érhetik el ilyen, a szenvedélyes és divatos gyűjtés körébe eső műtárgyak a maguk ár-maximumát.

Szentgyörgyi István királynéja

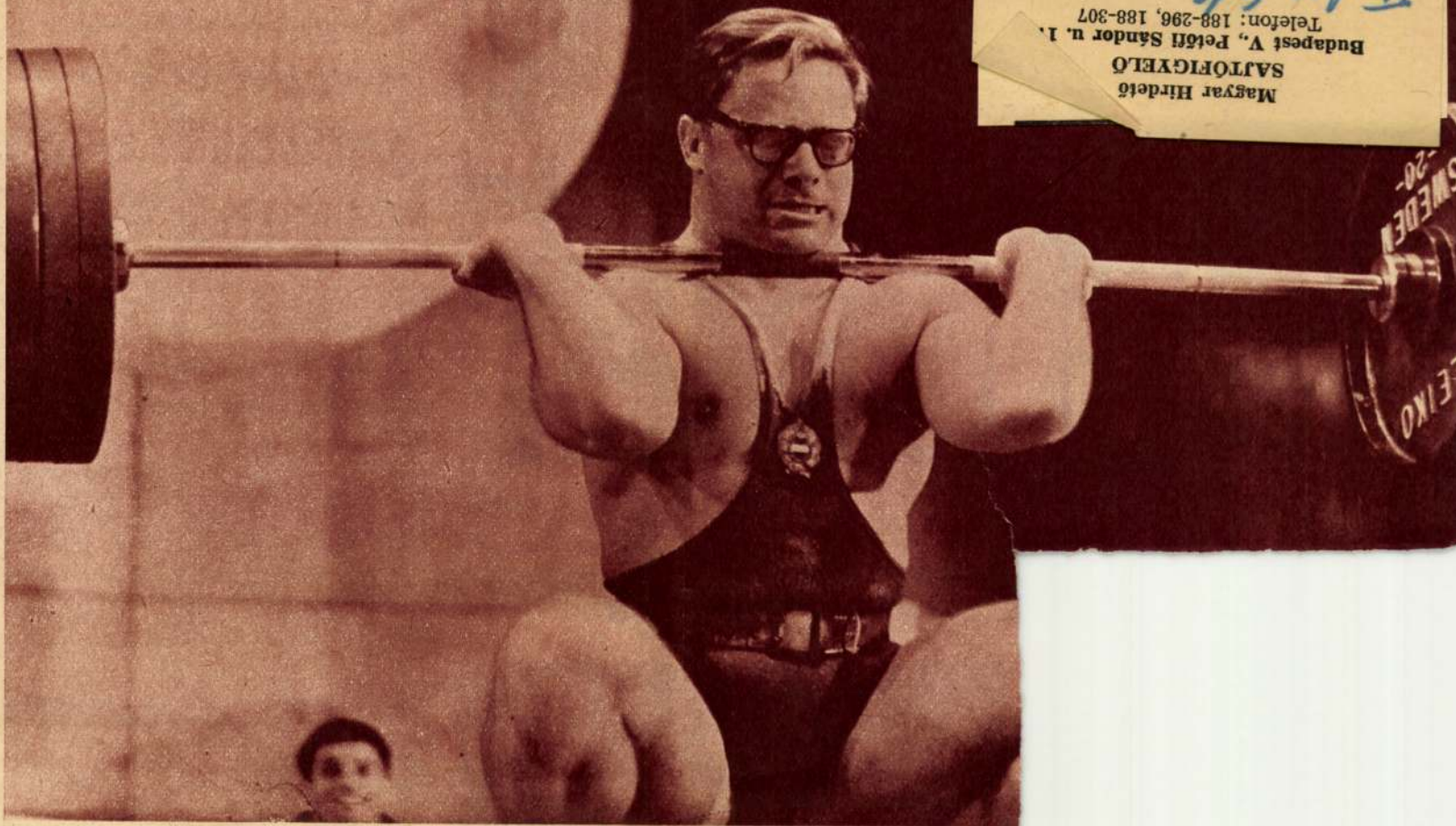
Bizonyos korszakok meghatározott fajtájú műtárgyakat részesítettek előnyben, másokat elhanyagoltak. A gyűjtés tárgyköre tehát divatáramlatoknak volt alávetve. Így egyes korokban érmekeket, másokban inkább miniatűröket, aztán bronzokat, csipkét, faragott fát, kámeát, kézrajzot, rézkarcot, silhouettet, bútort, legyezőt, ekszert gyűjtöttek. Ismeretlen okokból egyszerre csak lanyhulni kezdett ily vagy oly irányban az érdeklődés, az árak lassan leszálltak fergeteges magasságaikból. Egy-két emberöltő óta azonban már nem látjuk ezt a nagyméretű hullámzást s mindenre van gyűjtő bőven. Tehát ennél fogva e műtárgyakban alig tapasztalunk árhanyatlást. Az összegek fölfelé s nem lefelé változnak. Hol találják meg delelő-pontjukat? Elkövetkezik-e valóban az a sokaktól megjövendőlt kor, amikor már csak milliomosok, végül máig csak milliárdosok fognak ily dolgok gyűjtésében vetélkedhetni? Vagy talán még tanúi leszünk a szép lassú ár-lecsuszamlásoknak?

Ebben a hajszában a legrosszabb azoknak a helyzeté, akik a műtárgyakat művészi becsük vagy műtörténeti fontosságuk szempontjából gyűjtik. Ezek a tulajdonképpeni szak-gyűjtők s munkálkodásuk igen becses, mert sok kérdés tisztázásához járulnak s jó munkatársai a múzeumoknak. Az ő helyes alapon vásárolt darabjaik egy-két nemzedék után rendszeren a múzeumok csarnokaiban kötnek ki s így meg vannak mentve a tudomány számára. Csakhogy éppen ők nem a legmódosabb gyűjtők s mert tisztában vannak a műtárgyak megközelítő reális értékével: bosszúsággal nézik a vad árfelhajrást, amely szakszerű gyűjtő-munkájukat megbénítja, szinte lehetetlenné teszi. A gyűjtő-szenvedély kinövésait azonban valószínűleg a legelkeseredettebben a múzeumi igazgatók nézik. Az ő hivatalosan kiszabott, rendszeren szegényes évi budgetjükkel nem nagyon avatkozhatnak bele az árverező kalapács körül dúló harcba. Mint afféle hivatalos állami méltóságok nem dolgozhatnak oly ravasz fondorlatokkal, mint a szabad és független gyűjtő, aki a szerzés terén gyakran oly furfangokat enged meg magának, amelyek más téren diszkvalifikálnák őt a kaszinójában. Az igazgató nehéz szívvel, titkos fogcsikorgatással kénytelen belenyugodni abba, hogy a rémes áru műtárgyat majd a gyűjtő unokájától úgyis megszerzi valamelyik utóda, mélyen leszállított áron. Sovány és bizonytalan alapú vigasz, de olykor mégis beválik.

A műtárgyak gyűjtése egészen speciális lélektani vonatkozásokkal van egybekötve. Sok mindent gyűjtenek az emberek, könyveket, bélyeget, bogarat, étlapokat, autogramokat, pipát és váromokból kitört kődarabkákat s ezerféle egyéb holmit, különös passzióból

Jelen Erde

Magyar Hirdető
 SAJTÓFELVÉLŐ
 Budapest V., Petőfi Sándor u. 1.
 Telefon: 188-296, 188-307
 Teltos 3da
 KÉPES ÚJSÁG
 1955. évi 5.

— Paraszt gyerek vagyok, 12 éves koromig szülőfalumban, Berekböszörményben éltem. Később Debrecenbe kerültem középiskolába. Másodikos gimnazista voltam, amikor édesapám meghalt. Abba kellett hagynom a tanulást, kenyeret kellett keresnem. Nem kerültem az élet napos oldalára. Sokat nélkülöztem, sokat koplaltam.

Talán ez volt az az időszak, amikor a nehézségekkel szembeni következetes, meg nem alkuvó ellenállás megkeményítette, s egyben magabiztossá tette az akkor alig 18 éves fiatalembert.

Ennek az akarat erőnek köszönhető, hogy a sportba is elérte azt, amire vágyott.

— Mindig erős ember szerettem volna lenni — mondja. — Ma úgy érzem, sikerült ezt is elérnem. Nem volt könnyű... Sok gáncoskodóval, kételkedővel kellett megküzdenem, hogy edzésrendszeremben saját elveim érvényesül-

jenek. Nem mondom, volt kudarcom is. Magam voltam saját kísérleti nyulam, s a kudarcból okulva másnap újra kezdtem mindent. Érdeemes volt...

És még valami hozzátartozik Veres Győző egyéniségéhez a hallatlan akarat erő mellett. Az önszuggesztió! Valósággal szuggesztiálja magát a jó eremények elérésére. És ez a szuggesztió átléptélődik társaira is.

Legközelebbi célja: hazahozni a tokiói olimpiáról az aranyérmet.

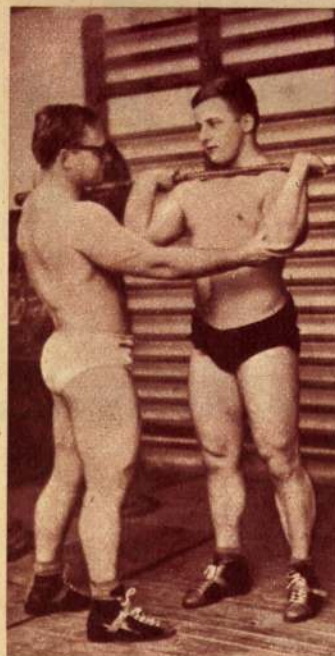
— Nagyon kérem, ne vegyék önteltségnek, ha azt mondom, hogy győzni fogok, mert győzni akarok Tokióban is — mondja. — Ötszáz kilogrammos összteljesítménnyel!

Reméljük, zavartalan lesz olimpiai felkészülése, s valóra váltja jövő évi ígéretét is.

Ugyanúgy, mint az eddigieket!

Zentai Ferenc

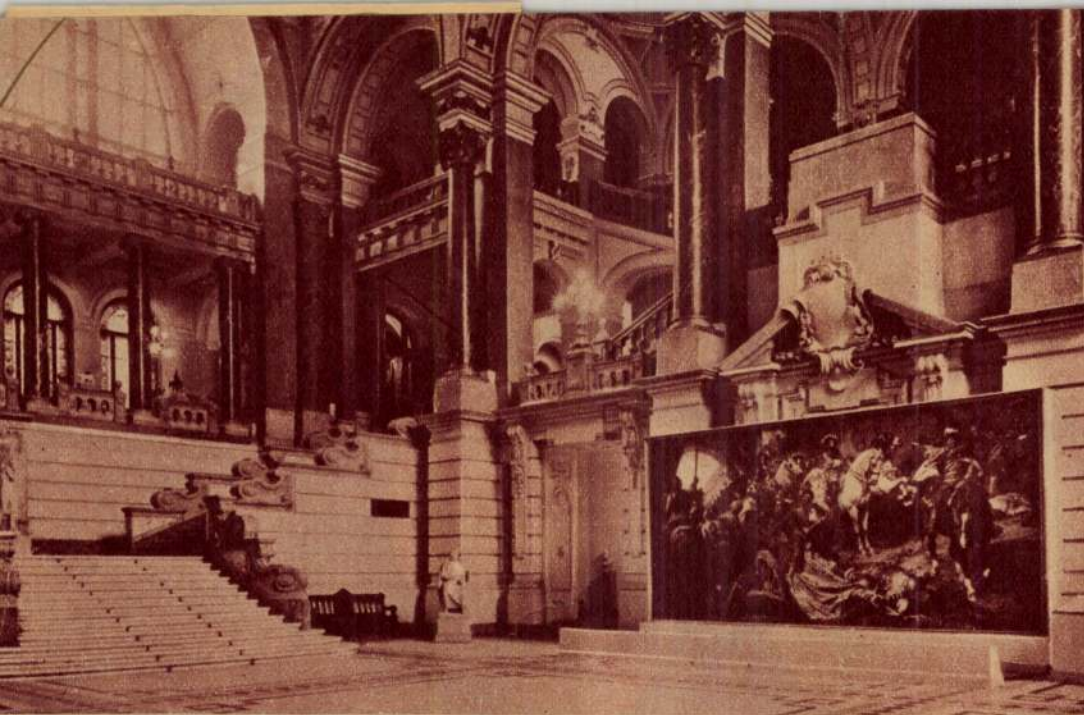
A nagy pillanat... Ez a felvétel Sto örökítette meg, amikor Veres Győző súlyt. Most már „csak” fel kell venni a lyú lökés új világcúcsa 185 kilogra-

Az edzőteremben a mester és tanítványa. Veres Győző nagy odaadással tanítja a 19 esztendőes Nemesáyi Árpádot, aki szerinte 5-6 év múlva, mint nehézsúlyú versenyző eléri Vlaszov eredményét

(Bohanek Miklós felv.)

Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

TIZENHÉT KIÁLLÍTÁS BUDAPESTEN, SZÁZÖTVEN VIDÉKEN

A múzeumi hónap megnyitóját október elsején volt a budapesti Petőfi Irodalmi Múzeumban, ahol a Batsányi János emlékkiállítás nyílt meg. A Magyar Nemzeti Múzeumban fejedelmi és főúri díszfegyvereket mutatnak be, a Néprajzi Múzeumban az észak-amerikai indiántörzsek múlt századi élete, a Szépművészeti Múzeumban Leonardo da Vinci, Rafaello és más középkori művészek számos rajza tárul a nézők elé.

Gazdag arany-kiállítások országsszerte: a budai Aquincumi, keszthelyi, balatoni, a szegedi Móra Ferenc múzeum is bemutatja kincseit.

Tatán, a múzeum 50. éves fennállása alkalmából nyílik állandó helytörténeti kiállítás. Új, állandó kiállítás mutatja be Veszprémben a Bakony régészeti leleteit és néprajzát. Esztergomban a középkori város emlékei kerülnek a nézők elé.

Budapecsten és vidéken előadást tartanak kiváló szakemberek a munkásmozgalom, az iparművészet, a régészet, a képzőművészet, a természettudományok és a néprajz köréből. A Természettudományi Múzeum a budapesti Állatkert mozitermében számol be legújabb kutatásairól, több napon át. Egerben a legújabbkori történezmúzeológusok országos értekezleten vesznek részt s ugyanitt a Gárdonyi-centenárium alkalmából irodalmi vándorgyűlés lesz.

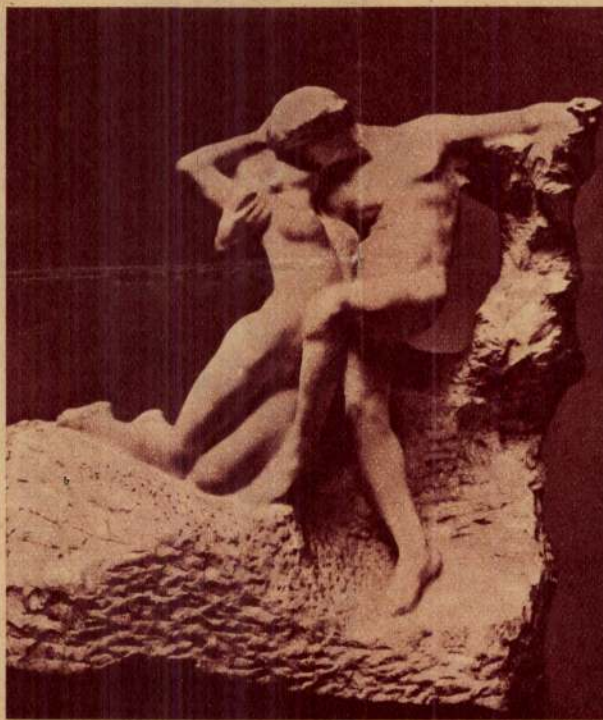
A képzőművészetek gazdag programmal szerepelnek a múzeumi hónapon. A Szépművészeti Múzeum már említett tárlata mellett a Nemzeti Galériában Berényi Róbert és Telcs Ede festőművészek emlékkiállítása nyílik meg. A Mezőgazdasági Múzeum megnyitja a magyar mezőgazdaság nagyjainak szoborcarnokát. Az Iparművészeti Múzeum a híres Eszterházy kincseket mutatja be, Miskolcon, a helyi múzeumban megnyílik a II. Országos grafikai biennálé, Hódmezővásárhelyen pedig — a Tornyai János Múzeumban — a jubileumi X. Vásárhelyi Őszi tárlat.

A hónap során a vidéki múzeumok nagyszámú műemléksétát szerveznek. Az érdeklődők többek között megtekinthetik Ják, Kőszeg, Szentendre és Szombathely nevezetességeit. A gyulai Erkel Múzeum négy napos kirándulást vezet a Hajdúság és Észak-Magyarország műemlékeiben bővelkedő vidékeire. Több múzeum filmesteket rendez képzőművészeti, és más ismeretterjesztő kisfilmek bemutatásával máshol irodalmi est, illetve hangverseny lesz. (X)

Látogassa rendszeresen a múzeumokat
Ne csak a hónap során, hanem egész
évben

Művelődik, szórakozik, élménygazdagabb
lesz.

Múzeumok hónapja

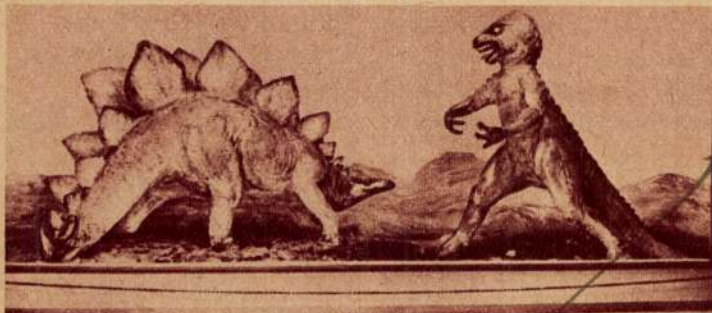

Rodin Auguste: Örök tavasz. (Szépművészeti Múzeum, Budapest)

Antonio Botticelli (1827—1898): A szerénység. (Keresztény Múzeum, Esztergom)

Össárkánygyíkok párviadala a Júra időszakban. (Természettudományi Múzeum)

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ

Sohasem feledi el, aki látta, azt a szomorú temetést, mely néhány éve Bécs falai közt lefolyt. Mert magyar temetés volt az a fekete ünnepség, melylyel Erzsébet királyné koporsóját a kapucinusok kriptájába kísérték. Bécs szöke haján kacérul odavetett gyászfátyol hullámozott, de arca gondtalan volt, szeme versenyt mosolygott a szeptemberi égboltozattal; ellenben Hungáriának, aki lelkendezve sietett Bécsbe, hogy a kedves királyasszony temetésén jelen lehessen, bánatos volt nemcsak a ruhája, hanem a szeme a szíve és a lelke is.

Sohasem vált még a fekete gyászruha annyira megkülönböztető nemzeti viselletté, mint e napon. Ha a Kärthner Strassén és Ringen feketeruhás asszonyt, vagy férfit láttál, biztosra vehetted, hogy az magyar. És a feketeruhás férfiak, gyászfátyolos asszonyok valóságos sötét áradatként öntöttek el Bécsset, mint ha újra megjelent volna Bécs falai alatt a fekete sereg, hogy megostromolja azt az indifferens, nemzetietlen, léha várost a nemzeti gyászfenségének látványával...

Azt a koporsót fejedelmek és népek vették körül, a bécsi udvar fényre ragyogott és tündökölt előtte, mögötte, de ennek elle-

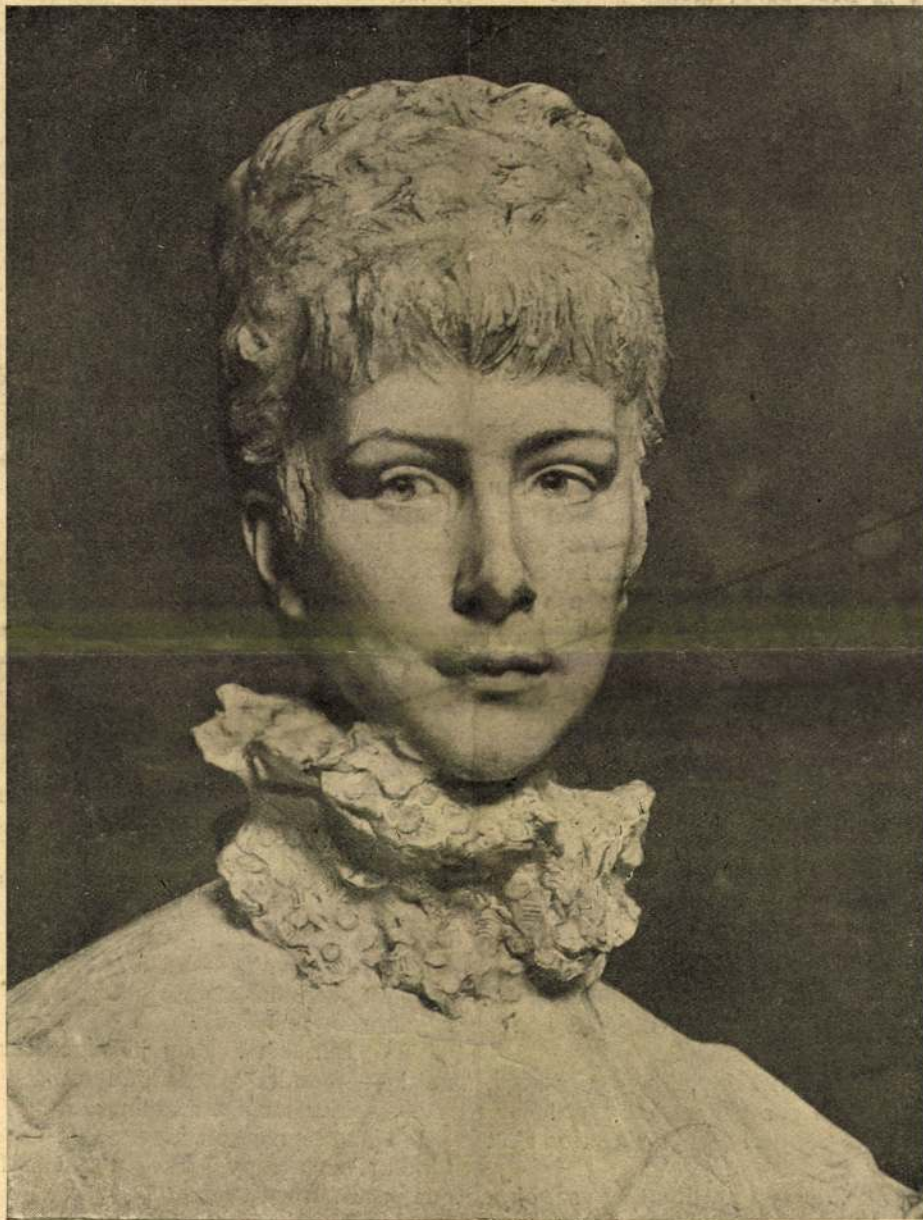
nére a kép a szemléltre mégis oly benyomást tett, hogy itt egy egyszerű magyar temetés folyik le, oly annyira dominált a magyar részvét, a magyar tömeg.

Valóban, a magyar nemzet akkor sebzett lélekkel és teljes szívvel állt a fejedelmi mártir koporsójánál. Nemzeti dinasztiaink kora óta talán sohasem ily mélyen forrongó fájdalommal. Meg volt sebezve lelkében a lovgias érzés, hogy egy védtelen, gyöngé asszony szívét szegte át az orgyilkos tör, meg volt sebezve gyöngéd szeretete, melylyel e felséges hölgy iránt viseltetett és vérzett erkölcsi érzetének minden porcikája, hogy ily szörnyűség, ily lázálomba való vadság megtörténhetett.

Még hite is szenvedett és panasza az égis csapongott. Megdöbbenően fenséges jelenet volt, mikor a lovas gárdista fátyollal bevont kürtje tompán zokogott és a fekete gyászkocsi, melynek sötét nehéz leplei a földet söpörték, a kapucinus templom elé gördült. Mintha egy sötét hajó érkezett volna a ködön át, azon a ködön át, mely a könnyes szemek előtt képződött... Azon a ködön át, mely ennek a boldogtalan fejedelmi hölgynek életére nehezedett. A hajó a szelid, ártatlan sokat szen-

vedett áldozattal megérkezett a kikötőbe és lebocsájtotta horgonyait. A lelki fájdalmak hosszú mártírútja véget ért és megpihent...

Három esztendeje annak, hogy Erzsébet királyné a fejedelmi kriptában nyugszik. Három év gördült el ama megrázó szeptember 10. ike fölött, mikor a genfi rémes hír elszárguldott az országon. De ennek a rettenetes órának izgalma és annak a temetésnek borongó képe most is előttünk lebeg. A réműletre rászövdött az újabb események repkénye, a borzalmat elsimitotta az idő lágy ujja, és a királyi hölgy alakja enyvesztelő fényvel körülfogva emelkedett ki a nemzet szeme előtt, de a magyar nemzet gyásza állandó maradt. A gyász nem

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ

Teles Ede szoborműve

tért pihenni a királynéval a kapucinus kriptába. Eljött onnan, elrejtőzött szomorú füzeseinkbe, méla erdeinkbe, bevonult a nép regéibe, a nemzet szívének ama redőibe, melyek kegyeletét őrzik. Erzsébet királyné, aki akkor szerette a magyart, mikor körülötte mindenki gyűlölte, aki akkor emelte föl szavát mellette, mikor környezetében mindenki ellene áskálódott, aki oly sokat szenvedett, örökre él a magyar nemzet számára megsiratott hőseinek és kedves történelmi alakjainak hosszú, feledhetetlen sorában.

A királyné halálának évfordulóján csöndesen megérinti a gyász a magyar nemzet emlékezetét és kivirágzik rajta az emlékek susogó virágfellege.

KEVE

Uj Idők 1901. VII. 37. n.

A próba

Írta HERCZEG FERENC

Aki két hétig ismerte Magda asszonyt, az — ha csak limonádé nem folyt az ereiben pezsgő vér helyett — biztosan összeveszett vele. Oly epés és gonosz tudott lenni, annyi leleményességgel találta meg az emberi hiúság arkimedesi pontját, amelyen megvetve lábát, ki tudta forgatni egyensúlyából a legerősebb lelkű embert is. Egészen önzetlenül és minden érdek nélkül veszett össze az egész világgal és el lehet mondani, hogy az ő gonoszsága ideális volt, amennyiben Magda gonosz volt a gonoszság kedvéért és nem holmi mellékélokért.

En már kétnapi ismeretség után oda jutottam vele, hogy fullánkos kérdésére nevetlen választ adtam neki és Maga asszony jóideig alig fogadta a köszöntésemet az utcán. Hanem azért én is úgy voltam vele, mint mindenki más: az ember időközönként újból és újból megkívánta megint a társaságát, mint a takarékos család-apa is megkívánja időközönként a pezsgőt.

Nem pletykáltak reá többet, mint fiatal özvegy-asszonyokra átlagosan szoktak, hanem azért mégis ama fajához tartozott az asszonyoknak, akiket az ember nem ismert meg szívesen a családjabeli nőekkel. Vakmerő és szkeptikus volt, maró tudott lenni, mint a választóvíz és az ember néha úgy érezhette magát a társaságában, mintha valami mély szakadás partján járna.

Azt hiszem, hogy a szép asszonyt már özvegy korában valami nagyobb szabású csalódás érthette, amelyet gondosan titkolt ugyan, de amelynek következtében elvégezte magában, hogy a férfiak körülbelül mind gazemberek. Alakoskodók, csélcsepok és léhák. Az egyik ügyesebben tudja titkolni lelki ürességét, a másik kevésbé ügyesen, hanem ha az ember az egyiket vagy a másikat egy kicsit vakargatja, — mint azt a sokat idézett muszkát, — akkor a máz alól csakhamar kihámlik a gazember.

Ezt a meggyőződését, ha éppen kérdést intéztek hozzá, szeretetreméltó őszinteséggel hirdette; még csak a bizonyos udvariassági záradékkal sem enyhítette teóriáját, hogy kivéve a jelenlevőket.

Egyszer hárman a gazemberek — már mint a férfiak — fiatalabb fajtájából egy egész nyári estén át próbáltuk gyászos elítéleteit megdönteni. Az asszony akkoriban a szigeten lakott és mi az este az ő kedvéért jöttünk ki. Most ott ültünk a parti bokrok közt, hárman a padon, Ágoston, aki az asszonynyal rokonságot tartott, a gyöpön telepedett meg. A távoli zenét hallgattuk, a Dunába visszatükröződő sárga holdat néztük, közbe egymásra licitáltunk merész mondásokkal.

— Maguk? Három szalmakalap, három krágli, három ingplasztikon és három pár hegyesorru cipő!

— Egyéb semmi? Köszönjük! És a plasztikon alatt nincs semmi?

— Ah, igen, az alatt kóc van... Én úgy vagyok a férfiakkal, mint azok a bizonyos kíváncsi gyerekek a bábukkal. Ha a kezükbe kapnak egyet, tudni akarják, hogy mi van belül és kinyitják. Én már kinyitottam egypár tucat ilyen bábút és valamennyiben kócot találtam, csupa kócot...

— Na, — kiáltotta Ágoston, — hiszen maga eszerint úgy nyitogatja a férfiakat, mint más ember az osztrigát? És ha egyszer azt fogja találni, hogy valamelyikünkben a plasztikon alatt több van, mint kóc, — mi lesz akkor Magda?

— Olyan nincs! — mondta az asszony mély meggyőződés hangján.

— Tegyük föl!

— Tegyük föl, hogy a Marson emberek laknak... Jól van tegyük föl! Ha ilyen férfival találkozom, első dolgom lesz, hogy ész nélkül beleszeretek.

— És ő?

— Biztosan tudom, hogy ő is szeretni fog engem, mert ő lesz az első és egyetlen, aki meg fog érteni.

Most Horváth folytatta az élehetetlenkedést.

— Mit is ért tulajdonképpen a kóc alatt?

— Azt, amit kifejez... Szürke, olcsó és alaktalan töltelék... Csak egy különös tulajdonságát ismerem a kócnak: égni is tud!

— Jellem, ambíció, akarat — ez mind semmi?

— Jelleme, ambíciója, akarata csak a nőnek van, a férfinak hiúsága van, meg idegei vannak... A hiúság csinálja a Napoleonokat, az idegesség az írókat... Ennyi az egész! Kérek egy cigarettát, — sok a szunyog!

Ágoston és én harsogó kacagásba törtünk ki, Horváth azonban, aki legtöbbit ért hármunk közül és ennél fogva a legérzékenyebb is volt közöttünk, dühösen harapdálta az ajkát.

— Akarni se tudunk? És ezt komolyan mondja?

— Soha életemben még komolyabban nem beszéltem, mint most, — mondta a szép asszony, akit Horváth növekedő ingerültsége nagyon mulattatott. Aztán cigarettára gyujtott.

— Ön maga se hiszi azt, amit mond, — szolt Horváth.

Azzal kivett a zsebéből egy kis revolvert, melyet — nem tudom, mi célból — rendszeren magánál szokott hordani, és a saját mellének szegezte a fegyver csövét.

— Mondja, nagyságos asszonyom, elhiszi nekem, hogy én most képes vagyok magamat keresztüllőni, csak azért, hogy meggyőzzem önt arról, hogy tudok akarni? Elhiszi? Igen, vagy nem?

Hideg, kihívó hangon mondta. Magda kissé elgondolkozott, majd nyugodtan szolt:

— Elhiszem.

— No lássa!

— Semmit se látok! Annyit látok csak, hogy ön nagyon hü és nagy súlyt helyez az én ítéletemre. Hiúságból önök mindenre képesek, még meghalni is tudnak hiúságból. De ez nem imponál nekem. Csupa kóc!

Ágoston a földön hempergett nevetésben, Horváth pedig boszusan tette zsebre a fegyverét.

— Tudja mit, nagyságos asszonyom? Ön tulajdonképpen egy kis rágalmazó. Vádol, de nem bizonyít. Bizonyítsa be nekem, hogy üreslelkű ember vagyok, vagy pedig adjon nekem alkalmat, hogy meggyőzzem önt az ellenkezőről.

— Úgy van, — kiáltott Ágoston. — Vagy tegyen próbára bennünket, vagy legyen rá elkészülve, hogy rágalmazónak tartjuk.

— Barátaim! Nem jó vége lenne annak a próbának! — mondta Magda gúnyosan.

— Már megint rágalmaz.

Horváth nagyon ideges volt és cigarettát kért Ágostontól. Az asszony jóideig a zenére figyelt, majd hirtelen odafordult Horváthhoz:

— Hány cigarettát szokott elszívni egy nap? — kérdezte közömbös hangon, mintha csak más tárgyra akarná terelni a beszélgetést.

— Elég sokat. Néha negyvenet is.

— Hát maguk?

— Én is körülbelül annyit.

Magda ekkor fölkel a padról.

— Fáj a fejem, aludni megyek... Nem fogok magukkal vacsorázni... Hanem érzem, hogy valami elégtellességgel tartozom maguknak előbbi szavaimért. Jól van, én tehát alkalmat fogok maguknak adni, hogy reám cáfoljanak. Próbára teszem magukat...

Az ötlet fölvilványozott bennünket. Szerettük volna, ha a bolondos asszony beleugrat bennünket valami vakmerő bravurba. A legkevesebb, amit tőle vártunk, az volt, hogy most mindjárt keresztülusztatja velünk a Dunát.

Van bele

X. TEREM

TELCS EDE.

Született 1872-ben, Baján. Egy évig a budapesti iparrajziskolában foglalkozott szobrászati tanulmányokkal, majd a bécsi akadémián Helmernél tanult, később Zumbusch messteriskolájában fejlesztette művészi tudását. A Múcsarnoknak 1893 óta kiállítója és ott 1901-ben a Ráth-díjat, 1902-ben a Röck Szilárd-díjat, 1908-ban az állami nagy aranyérmet, ugyanabban az évben a Lipótvárosi Kaszinó díját, 1927-ben Barta Károly táj- és népeleti díját, 1931-ben Halmos Izor kispasztikai díját nyerte el. Ezenkívül számos díjat és kitüntetést kapott a külföldön rendezett magyar kiállításon. Kiállítása művészi munkásságának 50. évfordulóját ünnepli.

1. Sári leányom. Gipsz. Magántulajdon.
2. néhai Horti Pál. Gipsz. Magántulajdon.
3. Illyés Gézáné. Gipsz. Magántulajdon.
4. Kálmán Henrik. Gipsz. Magántulajdon.
5. Gyermekarcmás. Márvány.
6. Sajó Aladárné. Gipsz. Magántulajdon.
7. Olajfestmény-tanulmányok. Magántulajdon.
8. Lóth felesége. Gipsz.
9. Vert érmek és plakettek. Bronz. Magántulajdon.
10. Öntött érmek és plakettek. Bronz. Magántulajdon.
11. Madách. Gipsz.
12. Berzeviczy Albert epitáfiumáról. Gipsz. Mgt.
13. Kati néni. Bronz.
14. Prédikátor. Bronz.
15. Andriská. Gipsz.
16. Idegenbe. Bronz.
17. Toronyépítő. Bronz. Magántulajdon.
18. Apostol. Márvány.
19. dr. Stiller Bertalan. Gipsz. Magántulajdon.
20. Kepes Zsuzsi. Bronz. Magántulajdon.
21. Siklós Albertné. Bronz. Magántulajdon.
22. Gottfried Siegfriedné. Gipsz. Magántulajdon.
23. Öcsém. Bronz. Magántulajdon.

KM Tais. 1940. őszi kiállítás

24. Ádám fiam. Gipsz. Magántulajdon.
25. Beethoven. Gipsz. Magántulajdon.
26. Arcmás-tanulmány. Márvány. Szépművészeti Múzeum tulajdona.
27. Szent Kristóf. Haraszti mészkö.
28. Góliát. Bronz. Szépművészeti Múzeum tulajdona.
29. A két bornemissza. Bronz.
30. bagosi Pucher Istvánné. Sienai márvány. Mgt.
31. Alpár Ignác. Bronz.
32. Péter fiam. Mészkö. Magántulajdon.
33. Leányarcmás. Bronz. Magántulajdon.
34. Jerome Tharaud. Gipsz. Magántulajdon.
35. Kernstok Károlyné. Márvány. Magántulajdon.
36. Kiss József arcmás. Bronz.
37. Ligeti Miklós. Bronz. Magántulajdon.
38. Aaltje Noordewier-Reddingius. Gipsz. Magántulajdon.
39. Zene és Tánc. Bronz. Magántulajdon.
40. Öntött érmek és plakettek. Bronz. Magántulajdon.
41. Egy röntgenológus emléktáblájáról. Gipsz. Mgt.
42. Öntött érmek és plakettek. Bronz. Magántulajdon.
43. Vázlat egy Luther-szoborhoz. Gipsz. Magántulajdon.
44. Tánc az aranyborjú körül. Gipsz.
45. Szegény ember gyereke. Bronz. Szépművészeti Múzeum tulajdona.
46. A bálvány. Márvány.
47. Hüvelyk Matyi. Bronz.
48. Akt-tanulmány. Gipsz.
49. A nő. Bronz.
50. Assisi Szent Ferenc. Gipsz.
51. Erzsébet királyné. Gipsz.
52. Dunaiszky László szobrászművész. Gipsz.
53. Feleségem. Márvány. Magántulajdon.
54. Női arcmás. Bronz. Magántulajdon.
55. Marcsa. Gipsz. Magántulajdon. *
56. Tanulmányfej. Gipsz.
57. Olajfestmény-tanulmányok. Magántulajdon.
58. Öntött érmek és plakettek.

Tolva Szele X

Adressen
Poldizar
Zuberdruckerei Hamich
Ullmann
János - kis
Musica "
Utrechti verde
Edelmetallbedrijven.
Göckesch, d.ija. wäl.
Voi sportdij
Leányegyesület
Wertheim
Teleki
Anyaság
Fekete
~~Fekete~~
Groningen
Teller ház. evf.
Stumm. öf. felsőgen
Gillissen
Löwenstein
Kroll
Beethoven
Bach
Czoyar
V. Lukács
Pörtlönyözi
Pan.
Hubay
Kometh Gyöngyi
Pékisar
Kész. legényegyet.
Fries korcsolyázók
Környözi köränd.
Popler
Puccini
Soldatis
Sonnenthal
Udovabillklub
Borsorkány
Wim. Tárvalat
Phag
Szendwffy
Benedikt

Holfner
Falkenbajn utó
Ulexio Kornfeld
Zueklöungalka
~~Bzentsgáli~~
Fayer
Reismann
Falk ill.
Jossdu
Karap
Bernádi
Beöthy Zoltan
5 dtb. Karacsonyi 61
Aryann
Kendrik
~~Folke~~
Zant
Abb. Böv.
Hulky
Bernády Földt
Zimmerman
Hlyunn
duitenberg
van Zoor
Knuttel
Wardewit
Vagy
Maroti
Cappiccio
von Weibel
Brinkgreve Herk
v. Erssike
~~Stalante~~
Festnevelentanaat
Haregenlet
Jermanin
Jda Calm Loric
Kersch P.
Görgy
Fiu baroffel
Farkaslázy Jenő
Idag Emil

a sulldali lista T. Ede rajätherü inäsi-
val plakettjeinek emlékeretből való jelzo-
lása. (Terveiretöve en cröven Lányos.)

Vaspet, 1862. okt. 2.

Tel. 10. andás

karjaira fűzven egyik oldalról a császárnét, másiktól a leányát.

(Vége következik.)

BELGRÁD A KATASZTRÓFA UTÁN.

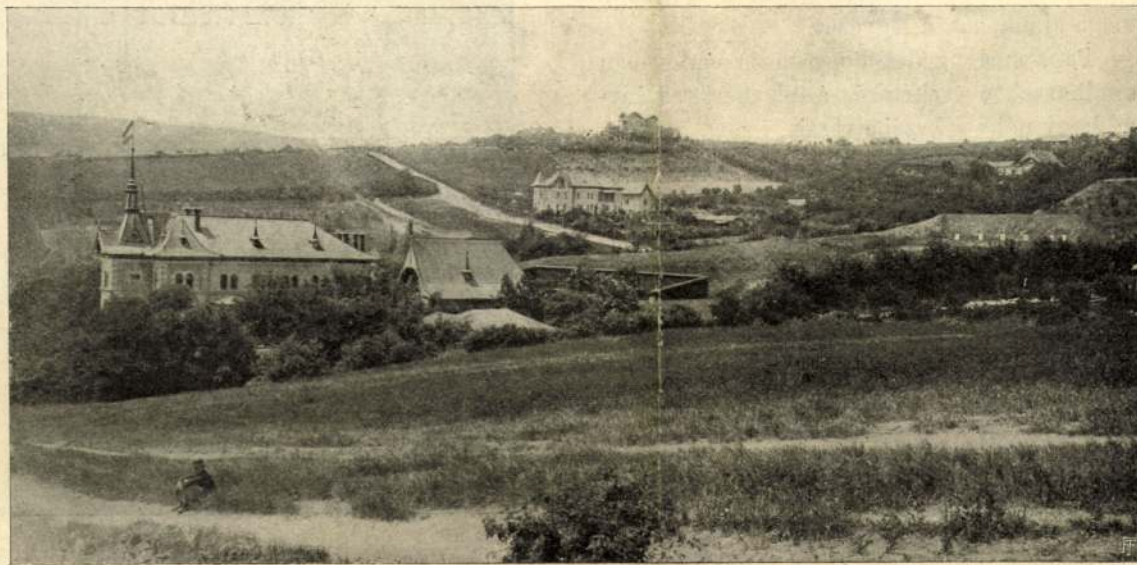
Szerbiai levelezőnk től.

Szerbia a meglepetések hazája. A legnagyobb eseményeket is nyugodtan fogadja a közönség s a mi legizgalmasabb: Belgrádban az is csak természetes dolog. Midőn az emlékezetes éjszaka után hajnali négy órakor a konaktól alig ötven lépésnyire fekvő lakásomból kiléptem és a katonai kordonon át a közönséghez juthattam, az első szó, a mit hallottam, az volt: «Bozij sudi je bio.» (Isten végzete volt!) Ezt hallottam aztán mindenfelől. Reggel hat órakor már sokan napirendre tértek, a katonák pedig csapolták a hordókat, a tisztek az «Athené»-ben pálinkáztak, a katonazene vígan szólott. Nemcsak a megölt királytól való szabadulás lelkesítette az embereket, mert hisz sokan szívük mélyéből sajnálták, de hát a szerb ember már olyan, hogy bevégzett tényeket nem igen bolygat. A halotti tor is mulatságszámba megy.

Az utcza képe aznap csak annyiban különbözött a mindennapitól, hogy az üzletek délig

Milán-utczára néző homlokzat harmadik ablaka, úgyszintén az udvarra nyíló második ablak ki volt feszítve, az ablakléczek összetörve, a zsalugáterek törötten lógtak. A parkban szétszórtan sáros tisztai sapkák hevertek — és kívül katonabandás hadsereg állott. De reggelig ezt is megunták nézni. A többi középületben minden úgy működött, mintha mi sem történt volna, az első pár nap csak abban különbözött a többitől, hogy az íróasztalok mellett katonatisztek telepedtek le.

naponként gyakorolta magát a lövésben. A katonailag szervezett lövészcsapatok élén az illető városokban állomásozó katonaság egy századosa állott és háború idején a polgári lövészek néha ütközetekben is részt vettek. 1790-ben lett a budai lövölde fővédnöke Sándor nádor, ki ezt a tisztet haláláig, 1796-ig viselte, a midőn öcsese, József nádor lett a lövölde védnöke, kinek 50 éves jubileumát a budai polgárok nagy ünnepélylyel ülték meg az 1846-ik évben, a mit számos képen

A budapesti polgári lövész-egyesület lövöldje a Marczibányi-téren

1846

— Főlséged igen jó hozzám, — rebégte a menyasszony és egyszerre előtörtek a könyei.

— Már megint sír? — szólt közbe a császár bátyadtan, sajnálkozón. (Nem szeretett könnyeket látni.) Akli, én magának adtam őt, de nem szeretném valaha hallani, hogy ő sír. Ehhez tartsa magát Akli, gonosz csont!

A császárné pedig felette csodálkozék, hogy miért fakadt sírva épen az ezüst látásán, mikor ő inkább örömet várt ettől.

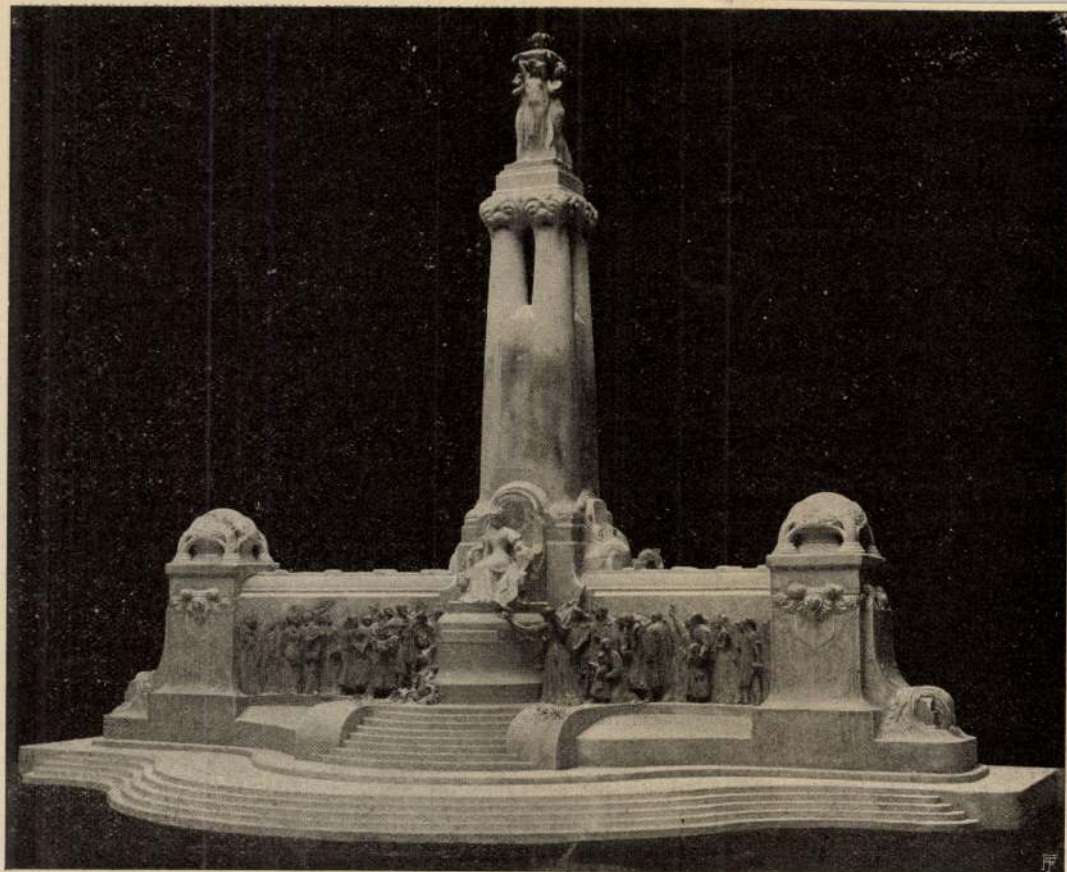
Mária Luiza kedves mosolylyal nyújtotta át a maga ajándékát, a legyezőt.

— Papa megengedte, hogy én is emlékében maradhassak e csekélység által, mert reménylem, hogy néha a kezébe veszi.

— Mint szent ereklyét fogom őrizni holtomig, — felelte szakgatott hangon és a szívéhez szorította.

— Sajnos, — szólt most a császár, ravaszkodó szerénységgel és sajnálkozással — én csak jókívánatokkal jöhetek. Nekem nincsenek sem ezüstjeim, sem csecsebecsém, nekem csak papírosaim vannak, én hát a nemességgel ajándékozom meg önt Akli, itt van a nemeslevele és itt az új Akli-czímer. Csakhogy most már ha insurrectio lesz, carissime, — tette hozzá tréfásan, — ön is tartozik fölkelni.

— Bármely perczben szívesen ontom a vére-
met fölségedért.

TELCS EDE — TÖRY EMIL PÁLYAMŰVE.

AZ ERZSÉBET-EMLÉKSZOBOR PÁLYATERVEI, — Erdélyi fényképei után.

Das. up 1903. 405. p.

RÉSZLETEK A VÖRÖSMARTY-SZOBORRÓL

KALLÓS ÉS TELCS SZOBRÁSZOK

RÉSZLETEK A VÖRÖSMARTY-SZOBORRÓL

KALLÓS ÉS TELCS SZOBRÁSZOK

RÉSZLETEK A VÖRÖSMARTY-SZOBORRÓL

KALLÓS ÉS TELCS SZOBRÁSZOK

Telcs Éke

6.

RÉSZLETEK A VÖRÖSMARTY-SZOBORRÓL

KALLÓS ÉS TELCS SZOBRÁSZOK

Telcs Ede: Alpar Ignác bronz emléktáblája a Mezőgazdasági Múzeum falán. ♦ Berán Lajos: A Steindl Céh Alpar-érme. Gedenktafel des Architekten Ignatz Alpar. Die Alpar-Medaille der Steindl-Innung. ♦ Plaque commémorative de l'Architecte I. Alpar-Médailles. 9

2

Magyar Grammatika

1925.

Edel

10

Szamovolszky Ödön † és Gách István első pályadíjjal jutalmazott szabadságharcoszobor terve.
Modell für ein Freiheitskampf-Denkmal. Maquette d'un monument. Par E. Szamovolszky et E. Gách.

1925

E. Gách

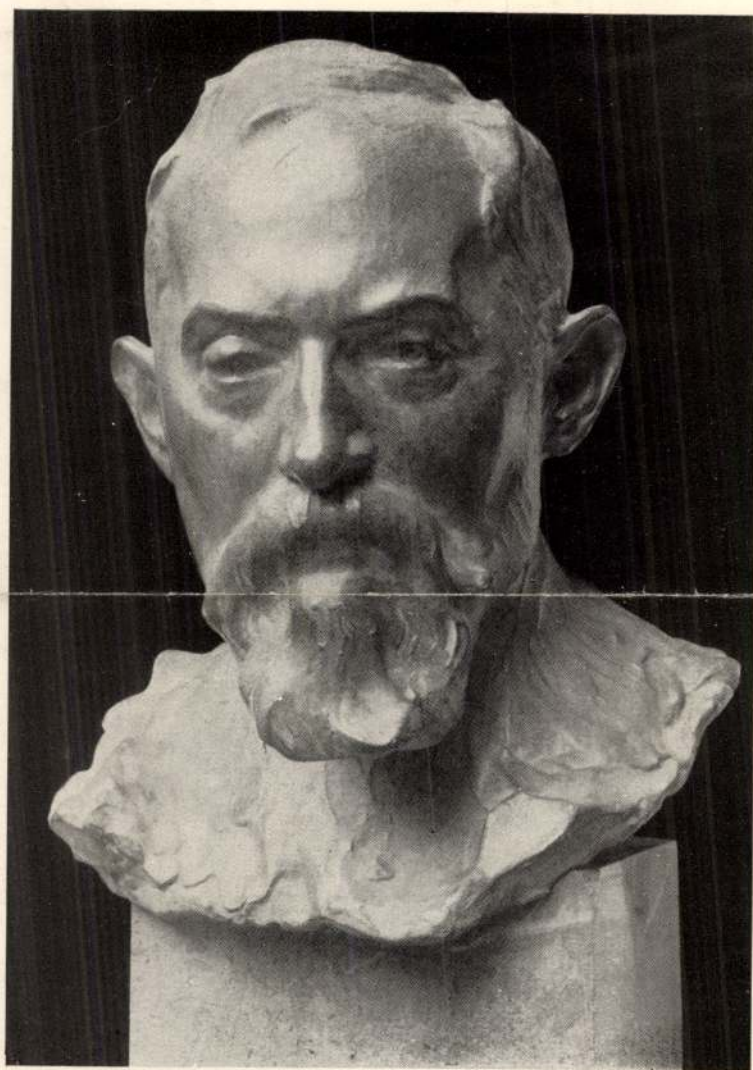

Telcs Ede: Idegenbe.

(44) X

Telcs Ede

Telcs Ede: Kiss József.

sze rangosztálybeli különbségek is, a melyekkel vele jár az, hogy más a műsora, más az árszabályzata annak, a melyik előkelőbb nivóra törekszik, ellenben tíz, tizenöt és húsz krajczár között határolódik a másod-, harmadrangúak által nyújtott élvezeti jegyek ára, melyek belépőül szolgálnak a Budapest nyomorától, inségétől és zilált viszonyaitól megihletődött villamos szociologia vagy ha jobban tetszik, — mozgókép-lira színházaiba.

Kétségeskedés nélkül megállapítható, hogy ezek immár a nép igazi színházai, azok az új népszínházak, hol a nép, vagyis a szegénység és a proletárság minden órában zsufolásig jelen van. Minél kijebb hatolunk Budapest külső városai fele, annál határozottabban öltik magukra ezek a színházak a népi vagy a proletárjelleget s majdnem bizonyos, hogy pár hónap, esetleg egy-két esztendő múlva olyan speciális jellemet vesznek föl, mely híven fogja visszatükrözni annak a közönségnek érzéseit, gondol-

embert és társadalmi osztályt az érdekel legjobban a művészetben is, a mi a saját izlését, gondolkodásmódját, erkölcsét és aspirációit tükrözteti vissza. A konkurrenzia kényszere alatt az új népszínházaknak immár százakra növekedett tömegében idő kérdése csupán, hogy ez a program, mely tendenciákkal tör előre és tendenciózus esetektől illetődik, megkapja a maga végleges és állandó jellemét.

Még gyorsabb tempóban fog kialakulni az új népszínházak szociális programja, ha a vállalkozók áruikat majd első kézből, a leendő Budapesti főtelepről és nem Berlinből, Párisból, Bécsből, — másod-, harmad kézen át szerezhetik be. Mert ha a nyomornak és szegénységnek nincsen is nemzeti vagy felekezeti bélyege, de mások a lokális viszonyok, melyekben a nyomor jelentkezik. Magyarországon készített felvétel például az a képsorozat, mely olyan jelenetet mutat be kétféle következésében, mikor egy uri nő selymet lop és egy szegény asszony

kontrája. A csarnokban egy rongyos ruházatú, megviselt arcú munkásnő az élelmiszer árusok bódéi mellett ólálkodik. Mikor azt hiszi, hogy senki sem látja, elemelni próbál egy kosarat, de visszateszi, mert megjedte. Addig próbálja végre a dolgot, míg kendője alá rejt egy kenyeret épen akkor, mikor a gazda tekintete reá esett. Nosza támad egy pillanat alatt ribillió. Rendőr! rendőr! kiáltják mindenfelől, de mire a rendőr megérkezett, az ütlegek egész zápora zúdult a szegény asszony fejére-hátára. A rendőr kiméletlenül tuszkolja előre s viszi a kapitányságra. Az előbb bemutatott rendőrkapitány elé vezeti az asszonyt, kinek láttára a szigorú igazságőr még szigorúbb ábrázatot ölt. Kezdődik azután a kihallgatás. Az asszony sir, védekezni akar, de nem engedik, beszélni. A vége az, hogy elítélik s mikor az ő érdekében is megjelennek rongyokba öltöztetett gyermekei, a rendőr nem hajlong többé, mint az előkelő tolvajnál, hanem kilöketi az asszonyt is, a gyermekeket is.

ták feltalálni. Az öreg úrral egyetemben felkúrtattuk a dunamenti falvakat, a hol áldozatait a folyó partra szokta dobni. Pénzbeli jutalmat tűztünk ki a halászoknak, kerestünk, kutattunk, utazgattunk a Duna mentén, de a sors kegyetlen volt. Még azt a vigasztalást is elvette tőlünk, hogy a Magda koporsóján jól kisírhattuk volna magunkat.

A folytonos kutatások közben észre sem vettem, hogy a kis Horváth-gyerekek Magda halála óta a színét sem láttuk. Csak annyit tudtak felőle, hogy a mikor hírért vette Magda halálának, kijelentette, hogy ő sem akar tovább élni. Szegény, ifjú rajongó! Ki tudja hová, merre bujdosott el? Hol húzódott meg sebével, a melyet ideális lelkén az élet töre ütött? De hát ő majd csak kiheveri a fájdalmat, én azonban soha többé mosolyogni, örülni nem fogok. Az én életemnek immár örökre vége van. Higyjétek el, hogy az ember csak akkor ismeri meg a fájdalmat teljes valóságában, a mikor saját magán tapasztalhatja. Ne gúnyoljátok a búslakodókat, szomorú embereket!

Berán Antal domborműve.

Telcs Ede domborműve.

A VAS- ÉS FÉMIPARI KIÁLLÍTÁS ÉRME.

Az öregek valóságos kultuszt űzték elhalt

rám. Aztán futni kezdett. Nem így, mint a híd...
 ...
 ...

DEÁK FERENCZ
EMLEKEZETÉRE.

AKI AZ 18¹³/₄ ≡ 18¹⁶/₇ ISKOLAI ÉVEK BEN EZEN GIMNÁZIUMBAN JÁRT, SZÜLETÉSE SZÁZADOS ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL ÁLLITOTTA A NAGYKANIZSAI IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI KÖR KEZDEMÉNYEZÉSÉRE A VÁROS KÖZÖNSÉGE.

1803
1903
OKT. 17.

„FELRE MINDEN IRIGYSÉGGEL HAZÁM FIAI, ADJUK NEKI AZ ELSŐSÉGET” — MONDJA RÓLA SZÉCHENYI.

Telcs Ede műve

W IDŐK

SZERKESZTI HERCZEG FERENC

KIADJA SINGER ÉS WOLFNER

• BUDAPEST, 1903 OKTÓBER 18 •
IX. ÉVFOLYAM, 43. SZÁM

NEUMAN LÁSZLÓ cég úgy mint az előző idényekben, ezuttal is folytatólagosan fogja helyesen megszerkesztett, csinos modellekből összeállított **Divatértéstitőjét** lapunk e helyén bemutatni.

Utánnyomás tilos

V.

LEGUJABB REFORM-RUHA

(utcai toilette).

Az V. számú reform utcai ruha elkészítéséhez legalkalmasabbak a nagy választékban raktáromon található egyszínű szürke, tegethoi, drapp, barna és zöldes árnyalatu camgarnok, valamint a fekete és színes selyemposztók. — Mindkét minőség méterenként 3 koronától 12 koronáig kapható.

A reform-ruha papírból kivágott szabásmintája 1.14 kor.

A modellek Neuman László cég tulajdonát képezik

IV.

UTCAI STRAPA-RUHA,

kis- vagy nagykockás skót kelméből készítve.

A schotten-kelmének az őszi idényben, blouseok, aljak és egész toilettelek elkészítésénél nagy szerep jut osztályrészül.

Ezen modell elkészítéséhez divatos a kék alapu zöld-kockás skót cybeline. (120 cm. széles 1.90—4. kor. és 140 cm. széles 4.50—7 kor.)

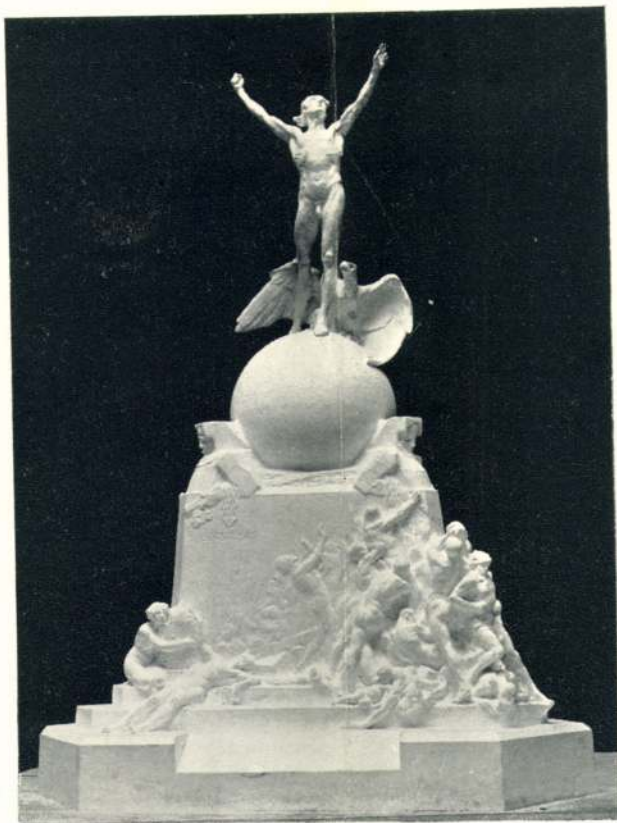
Kedveltek továbbá a schotten-kelme minőségek u. m. cheviot-marine (120 cm. 1.70 kor.), creppe cheviot (120 cm. 1.90), legfinomabb gyapju 120 cm. 3 kor.), cybeline ecosse (140 cm. 6 kor.) stb., mindannyi gyönyörű árnyalatokban.

A ruha papírból kivágott szabásmintája megkapható.

Ott, a hol a szükséglet nagyobb, vagy a hol több család együtt szokta szükségletét megrendelni, ajánlatos a cég egy postacsomagot képező teljes ruhakelme mintagyűjteményét, valamint a fehérnemű-osztály vágott részgyűjteményét és megrendelési helyére küldeni.

244.

244. MEGVETTÉK.
ACHETÉ.

TELCS EDE.
EDOUARD TELCS.

Magyar Szemlélet
1907. 4. 7. 185. l.

245. MARÓTI GÉZA.
GÉZA MARÓTI.

III. DÍJ.
III. PRIX.

Géza Maróti

Ország-Világ 1912 526 l.

G-VILÁG

1912

TELCS EDE : BEETHOVEN.

MANACH-LEXIKONÁBÓL.

„Pathelin“ s a „Bizalmatlan“.

HEVESI SÁNDOR felolvasása a Nemzeti Színházban.

Igen tisztelt hölgyeim és uraim!

A mai darabok inkognitóban utaznak. A »Pathelin mester« című híres középkori bolondság szerzője olyan ismeretlen, hogy az inkognitóját sok százados kutatással és utánjárás-sal sem sikerült szellőztetni. »A »bizalmatlan« pedig mint darab olyan ismeretlen, hogy egy XVIII. századbéli francia gyűjteményen kívül soha sehol még a címével sem találkozhattak. És hogy teljes legyen az inkognitó, a bohózatról, amelyet elsőnek adunk, csakhamar ki fog sülni, hogy nagyon is maró vígjáték, míg ellenben a vígjátékról, azt hiszem, már az első jelenet után az lesz a véleményük, hogy merő bohózat, vagy még annál is kevesebb. De hát erről igazán nem tehetünk. Emberek és szindarabok sokszor álnév alatt ragyogják be a pályájukat, s jusson eszünkbe, hogy a világ legnagyobb vígjátékírója sem a becsületes családi neve alatt evezett ki a halhatatlanság vizeire, hanem egy felvett szinpadai névnek lobogója alatt.

A több mint négyszázészztendő »Pathelin mester«-nek eredeti címe: »La Farce de Maître Pathelin«, vagyis »A Pathelin mesterről szóló farce«. A farce még a bohózatnál is szerényebb titulus, mert voltaképpen annyit jelent, mint töltelek, s ennek a furcsa etimológiának az a magyarázata, hogy a középkori szinpadon két komoly darab közé, töltelekül, beszúrtak egy-egy apró, tréfás vagy csúfondáros jelenetet, s ezekből az úgynevezett közjátékokból fejlődött ki utóbb a bohózat. A »Pathelin« sokkal hosszabb is, semhogy igazi farce lehetne. Az ismeretlen szerző pompásan beszél, közvetlenül, de nem tudja kibeszélni magát, megittasodik a saját szavától és sokat ismétel. Ennélfogva maguk a fran-

Comédie Françaiseben, évvel ezelőtt a bécsi Buzánk tehát elég későn jutott hozzá, hogy azért elkésett. Az életében harminc-negyven számít.

»Maitre Pathelin«-t nem másikkal, hanem egyedül lehet fölfedezni. Ha megcím alatt ezt olvashatja l'arte, egy XVIII. század – ami elég furcsa. Mit ma este egy szöveg alapján ez már nem szokás: denütt szöveget játszanak is egy gazdája van. A szöveg, a rendező beállítja, a szöveg, a rendező beállítja, a szöveg, a rendező beállítja. De itt ma mert könyvünk sincsen, a Szerző van ugyan, csak ő írta a darabot. Sőt egy írta a darabot. Különböző drámaírók csakis arról is festő volt, XV. Lajos el párisi királyi festő- és szövegírója, Charles Antoine. »A bizalmatlan« című darabot »Le défiant« ő írta meg. Ennek a mesének a darabot a párisi olasz színészek 10-én »A bizalmatlan«-t játszottak, de nem teljesen csakis a szcenárium, hanem ma esti darabunkkal. Mert a darab az értelme az, hogy a darabot játszanak, amely belül elgondolt, de nem donképpen olyan darab, amelyhez alig van köze. A darab nevét úton-útfélen hallhatjuk, alapszóban véve úgy vannak a darabokkal. Mindenki látni sem látta. Az effajta köz-

Telcs Ede

39.

tárgyak előállítóivá. A nőemancipáció újabb munkás kezek tömegeit szabadította fel a piac számára; munkás női kezeket, amelyeknek valami érdekes, nem túl nehéz, mérsékelt mesterségbeli tudással is megelégedő, szabad foglalkozásra volt szükségük. Erre hallatlanul alkalmas volt az iparművészet.

Az iparművészeti iskolák nem tehettek egyebet, mint hogy igyekeztek lehetőleg komoly, lehetőleg értékes tartalmat adni ennek a tőlük függetlenül lejátszódó folyamatnak: az iparművészet nagykonjunktúrájának. Magyarországon, ahol a háziipar népies dekoratív elemei szinte kimeríthetetlen gazdagságú forrását szolgáltatták az iparművészeti fejlődésnek, ahol a sajnos (más szempontból sajnos!) fejletlen gyáripar nem fejtett ki nagyon nagy ízlésrombolást, ahol az iskolákba kerülő ifjúság talán veszületet ízlést is hozott magával, ahol a nacionalista légkör kedvezett a népies iránynak (a szecesszióval és a feudális tradícionizmussal szemben) és ahol végül vezetőegyénségekben sohasem volt hiány, semmi sem állt útjában annak, hogy az ország iparművészeti iskolája feladatának magaslatára emelkedjék. Iparművészeti iskolánk tiszteletreméltó múltja bizonyítja azt, hogy ez az intézményünk a konkrét körülmények szerint mindig helyes célkitűzéssel és komoly akarással töltötte be hivatását.

Most azonban megváltoztak a konkrét körülmények, bekövetkezett a fordulat az iparművészet életében és az iskolának alkalmazkodnia kell ehhez a fordulathoz.

Mindenekelőtt a piac körül kezdett baj lenni. Az a középosztály, amely nemesak termelője, hanem legnagyobb felvevője is volt az iparművészet

termékeinek, a háború után fokról-fokra elproletarizálódik, művészetre költhető fölöslegei nincsenek. A művészek viszont kénytelenek számolni foglalkozásuk rentabilitásával és nem egy esetben bevallani maguknak, hogy iparművészetük többbe kerül, mint amennyit hoz, nem keresetforrás, hanem luxus, ami manapság tarthatatlan. A háború alatt és után megerősödött kevésszámú nagyburzsoázia viszont nemigen óhajt különbséget látni önmaga és a maradi feudalizmus között és az iparművészet par excellence polgári termékei iránt vajmi kevés érdeklődést mutat.

Másik baj a népművészet körül van. Ez a művészet művelőjével a régi értelemben vett, a középkori életformákat ápoló, a mai keretekbe bele nem illő néppel együtt már visszahozhatatlanul a múlté. Hiába ápolunk etnografikus szigeteket modern termelésre beállított országok közepén, mégis tisztában kell lennünk azzal, hogy a szabad idejében maga használatára iparoskodó, iparoskodása közben maga mulatságára művészkedő jobbágy, akinek kezén a tarka hímzések, szöttek, faragások megszülettek, nincs többé, foglalatosságából pedig egyik utóda, az egzisztenciájának elidőszerűtlenedésével küzdő zselér csak alig valamit, másik és sokkal nagyobb számú utóda, a bérmunkás meg éppenséggel egyáltalán semmit sem tudott átvenni. A múzeumi és iparművészeti iskolai értelemben vett népművészetrel szemben előbb-utóbb senki sem fog olyan idegenül állni, mint maga a nép.

Elő népművészet irányába való orientáció híján mi marad hátra? Vagy rákényszeríti az iskola a növendékeit arra, hogy muzeális művészetrel tartsanak fenn kapcsolatot, ami fiatal, temperamentumos és remélhetőleg egész lényükkel a jövőben élő és a jövőt váró embereknél semmi jóval nem keesegetető afektáció lehet csak, vagy kiszolgáltatja őket egy új szecesszióknak, valami értelmetlen formamozgalomnak (ami azonban olyan átfogó jelentőségű, mint az eredeti szecesszió volt, többé nem lehet), valami gyökértelen egyénieskedésnek, valami ötleteskedő dilettantizmusnak, ami tekintettel a piac nehéz helyzetére egzisztenciális katasztrófába sodorná azokat az iparművészeket, akik ettől a katasztrófától már így sincsenek nagyon messze.

Ez az, amin semmiféle «művészetpolitika» sem segít. A népművészet különben is kétes aktualitású támogatását elveszítő, a piac érdeklődésére mit sem számítható iparművészek divattól indítatva talán ideig-óráig állami közbelépéstől várhatnak a szanálásukat, de aztán erről is le kellene mondaniuk és múlhatatlanul beletörődniük abba, hogy hibás célkitűzésük és helytelen neveltetésük miatt fölösleges emberekként kerültek bele a világba, ahol pedig még a szükséges embereknél is elég nehéz a soruk. Ezt a helyzetet pedig nem

Telcs Ede:
Ex libris.

Magyar Iparművészet

1931.

AZ IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS JÖVŐJE

enkinék, aki az iparművészetel kapcsolatban a jövőről beszél, nem szabad szem elől téveszteni azt az eléggé nem hangsúlyozható igazságot, hogy az iparművészet egész existenciájának fordulópontján áll és a harmincas évek iparművészetétől különböző a huszas évektől, mint ahogy amazoké különbözött bármely korábbi évtizedétől. Olyan nagy lesz ez az átalakulás, hogy már szinte az «iparművészet» szó használata ellen is tiltakozni lehetne, ha csak meg nem állapodunk abban, hogy kényelemből használni fogjuk továbbra is ezt a régi szót annak a hallgatóságos tudomásulvételével, hogy ez hovatovább vadonatúj fogalmat fog jelenteni.

Az új iparművészetnek újak lesznek a feladatai, újak a megjelenési formái, új a piachoz való viszonya, tehát új típusú emberek lesznek a művelői is. Mi sem természetesebb, mint hogy új elvekből kell kiindulni erre az új művészetre és újfajta életpályára való oktatásnak is.

E hasábokon megjelent korábbi cikkemben kísérletet tettem arra, hogy a régi értelemben vett iparművészetet, mint korjelenséget állítsam be a történelmi közelmúlt nagy gazdasági átalakulásának perspektívájába, — most kiegészítem ezt a képet azzal, hogy az iparművészetnek századunkban történt fellendülését a hozzá legközelebb álló művészetnek, az építészetnek vonalával kapcsolom össze.

Századunk építőművészetének nagy tette a secesszió. Meg vagyok arról győződve, hogy ez a sokszor kinevetett, eredményeiben csak ritkán tiszteletreméltó, zavaros ideológián felépült művészi forradalom a jövőben megírandó művészet-történetekben, mint végtelenül fontos forduló fog szerepelni. Az erőre kapott polgári társadalom lázadása volt ez a feudális formahagyományok ellen antiarchitektónikus, dekoratív felfogás alapján. Egy akció, mely túlzottan elmerészkedett még fejletlen társadalmi háttérrel és így eleve bukásra volt ítélve. A bukás azonban nem volt olyan teljes, mint hinné az ember. A secesszió frontjának csak egyik szárnya omlott össze a feudális formavilág reakcióján, a másik szárnya átesoportosulva és új ruhába bújva tovább verekedett.

Ez az új ruha a népies-nemzetiség cífra szüre volt. A secesszió sorsát megpecsételő egyik időszerűtlensége az internacionalizmusa volt. Ezzel szakított az utána követ-

kező irányzat, amikor részben valódi, nagyobb részben kitalált népies dekoratív elemeket vitt bele az architektúrába, nyerve ezáltal egy olyan ideológiai takarót, amelyik alatt (Lajta!) már az új, valóban architektónikus építészet vonaljai kezdtek kibontakozni.

Úgy a secesszió, mint a népies-nemzeti irány bizonyos szabadságot, a tradíciós művészetekkel szemben bizonyos egyénies gyökértelenséget, az akademiizmussal szemben bizonyos dilettantizmust tett lehetővé, sőt követelt meg. Ez a liberális-szubjektív-dilettantisztikus irányzat nyitotta meg a fejlődés útját az iparművészet számára.

A fin de siècle fiatal gyáriparának borzalmas ízléstelensége terelte a művészek figyelmét a mindennapi használat tárgyai felé. A becsületes kézműipar, amely ezeket a tárgyakat ezelőtt létrehozta, a gyáripar rohama alatt megsemmisült s a secesszió segítségével kialakulni készülő polgári típusnak egy új művészetre, a szabad, tradíció nélküli, antiakademikus iparművészetre volt szüksége. A mindhalálíg dekoratív, sohasem konstruktív secesszió jelszavai nagyon alkalmasak voltak az iparművészet szempontjából. Mesterség helyett egyéniséget, konstrukció helyett dísz, tudás helyett ötletet hozni, ez volt a secessziós művész joga és feladata és ezeket a jogokat és feladatokat terjesztette ki önmagára az iparművészet is. Az iparművészet secessziós jellegének bizonyítására megnézhetjük azokat az országokat, ahol a népies-nemzeti irány nem tudott komolyabb erőre kapni, pl. Ausztriát vagy Angliát. A különböző osztrák «Werkstätten» dekoratív szellemtől áthatott munkáiban nem nehéz a secesszió princessruhás műzsjának Reznicek-pózbán kézbesített esőkját felismerni, az angol iparművészetben meg éppen minden átalakulás nélkül szerepelnek ma is az anno 1900 vonaljai. Csak olyan országokban, ahol a népies-nemzeti irány megerősödött és kedvező nacionalista légkör, kevés feudális tradíció és értékes művészi egyéniségek föllépése folytán korán mélyebb konstruktív tartalomhoz jutott, — mint pl. Magyarországon — ott jött a secesszió helyett új érték az iparművészetbe.

A közelmúlt iparművészetének ilyen irányja szociális oldalról is könnyen megokolható. Az úgynevezett középosztály anyagi bázisa meg-ingott. A polgárság erőinek kapitalisztikus koncentrációja széles rétegeket tett lehetőleg olesó dísz tárgyak vásárlóközönségévé és egyidejűleg majdnem pontosan ugyanazokat, olesó dísz-

Teljes Éle

általános olvasottságnak örvendett. Honnan az a kicsinylés mégis, melylyel az anya fia első irodalmi szárnypróbálgatásait fogadta? Talán saját értékének túlbecsülése, talán az ösztönszerű féltékenység sugallta neki fia babérainak irigy megtépázását. A jóra és rosra egyként fogékony női szív egyik megoldhatatlannak látszó rejtélye előtt állnánk tán itt is, ha nem magyarán meg részben a rejtélyt magának a fiúnak öröklött makacs és fegyelmezetlen természeté. Schopenhauer nevelése nem volt alkalmas arra, hogy enyhítse jellemének e veleszületett hibáit. A gyermekkorban tett hosszú utazások, korai önmagára hagyatása, függetlensége, mind csak arra voltak jók, hogy neveltetése ferdeségeit még szembezőkőbbé tegyék.

Viszont tudnunk kell, hogy Schopenhauer anyjának tulajdonította gyöngéden szeretett atyja öngyilkosságát s családjá vagyoni romlását. Azt a különböző helyet, melyet lelkében atyja és anyja elfoglalt, élénken világítja meg többek közt egy önvallomása, mely gúnyos éllel fordul anyja ellen: «Hogy fuvolát játszom — írja egy helyet, — atyámnak, az egyszerű, prózai danzigi kalmárnak köszönhetem, a ki biztatott, hogy csak tanuljak, nem lehet tudni, miben veszem hasznát. Költői anyám ellenben, a weimari «schöngeist», ellene mondott óhajtasomnak, s azt mondta: «Lesz majd annyi pénze, hogy másokkal fuvoláztasson magának».

Anyá és gyermeke ezen kínos összeütközésében melyik részen van az igazság? Nem merünk eldönteni. De bizonyos az, hogy az édesanya nemesítő hatásának ez a hiánya Schopenhauer neveltetésében, philosophiájának rendszerére rányomta a női nem iránti kicsinylésnek, sőt megvetésnek bélyegét. Másfelől elég Schopenhauernek anyjával vagyoni kérdésekben való gyakori összezőrdülésére gondolnunk, hogy megértésük a pesszimizmus bölcseletének azt a nézetét, melyet a nőknek üzleti képességeiről vallott. Schopenhauer egyenesen megtagadta anyját s megdöbbenő sivársággal hatnak szavai, mikor az atyja és anyja közt vont párhuzamot ezzel a frázissal fejezi be: «Atyám lelke lebeg fölöttem s ezt mondja: úgy-e, fiam, én jobban gondoskodtam rólad?»

Ez a hamleti meghasonlás a nagy német bölcselet egész gondolkodásán végig vonul s klasszikus bizonyosságot szolgáltat a mellett, hogy az anyák szerepe mily döntő a szellemi világ nagy alakjai lelki életének kiképzésében. Csak oly uralomvágyó, zsarnoki nő, mint Olympias, macedóniai Fülöp felesége, szülhetett világra olyan hódítót, mint Nagy Sándor, a ki fia halála után annyi kegyetlenséget követett el, hogy végre is hasonló tragikus sorsa jutott, mint annyi áldozata. Kassander ösztönzésére mint Antipater és a királyok nemzetségének kiirtóját vád alá helyezték s kivégezték. Örökre fenmarad szellemesen gúnyos válasza, melyet fiának adott, midőn ez levelében így üdvözölte: «Sándor király, Zeus Ammon fia, anyjának, Olympiasnak üdvözlését küldi.» Olympias erre így felelt: «Kérlek, kedves fiam, hagyj fel az ily kifejezésekkel, nehogy gyanuba hozz engem Hera előtt! Tartanom kellene haragjától, ha azzal gyanúsítás leveledben, hogy vetélytársnője vagyok».

A SPANYOL KIRÁLY PÁRISBAN.

XIII. Alfonz, a spanyolok fiatal királya, mióta nagykorúvá lett s a kormányzást kezébe vette, most indult először külföldi államfők látogatására. Először Páris kereste fel, a minék a francziák nagyon örültek, mert jelét látták benne annak a testvéries érzésnek, melynek a latin fajok közötti szükségét épen mostanában franczia politikuskok és írők oly nagyon hangoztatják. Örömmel, diszszel várták a királyi vendéget, de aggodalommal is, mert a párisi szociálisták azzal fenyegetőztek, hogy botrányokat fognak csinálni s mert Párisban előre is attól tartottak, hogy az anarkhisták is résen vannak az ellen az uralkodó ellen, a kinek országából legtöbb elvtársuk kerül ki.

A szociálisták nem váltották be fenyegetésüket: a fogadtatást nem zavarták meg. A fiatal királyt nagy lelkesülő néptömeg üdvözölte, a mint Loubet elnök oldalán bevonult a fővárosba. A tiszteletére rendezett ünnepélyek is

BARABÁS MIKLÓS SIREMLÉKE. — Telcs Ede szoborműve.

szépen, programmszerűen folytak le: a díszebéd az elnöki palotában, a látogatások a városházán, a Notre-Dame templomban stb., a csapatszemele. Csak a június elsejére forduló éjszakán zavarta meg az ünnepek összhangját olyan valami, a mi az előzetes programmon nem szerepelt: mikor a király Loubetval az Opera díszelőadásáról kocsin az Elysée-palota felé hajtott, bombamerényeket követtek el ellene. Nagyobb baj azonban nem történt; sem a király, sem az elnök nem sebesült meg, csak néhány testőr és ló. A merénylet, a ki spanyol anarkhista, elfogta a rendőrség. Képünk XIII. Alfonzo királyt az opera díszelőadásán, páholyában ülve mutatja be, tehát kevéssel a merénylet előtt. Párisból a király Londonba ment, a hol az angol udvar és nép nagyon szívélyesen fogadta.

A NÉMET TRÓNÖRÖKÖS HÁZASSÁGA.

Frigyes Vilmos német trónörökös június 6-ikán vezette oltárhoz *Czeccilia* meklenburgschverini hercegnőt. A német birodalom fővárosa ragyogó pompával ünnepelt már napok óta. A menyasszony bevonulása Berlinbe június 3-ikán délután történt. Édes anyjával külön vonaton indult el Schverinből, délben érkezett Berlinbe a lerthi pályaudvarhoz. Innen a Bellevue-kastélyba ment, a hol a császárné és udvara fogadta, s az úton óriási sokaság üdvözölte. *Czeccilia* hercegnő délután öt óráig ott maradt a kastélyban, s ekkor vonult be a nyolcz lovas gyönyörű hintón a pazarul díszített Berlinbe, a százezrek lelkesedése közt. Nemsokára a tribünök, hanem a háztetők is megteltek. A díszítés zöld lomb és piros rózsá volt. A menyasszony mellett az anyacsászárné ült. A menet élén lantosok, testőrök haladtak. A császárné és a hercegnő kísérete hat ló által vont három hintón következett. Berlin polgármestere a Párisi-téren köszöntötte a leendő császárnét, a ki örömet fejezte ki, hogy immár minden időre Berlinhez tartozik. A *trónörökös* a királyi palota előtt várt és tiszteletre vezényelte az ott felállított századot. A császár és a hercegek is itt fogadták *Czeccilia* hercegnőt. A császár vezette föl a lépcsőn; ott fent a hercegnők fogadták. Nemsokára a házassági szerződést irták alá. Az ünnepélyeknek a legszebb idő kedvezett. Június 6-ikán délután először a polgári esketés történt meg a palotában, az egyházi esketés pedig a palota kápolnájában, a császári család, az idegen udvarok képviselőinek és küldötteinnek jelenlétében. A menyegzői lakomán *Vilmos* császár beszédet intézett az ifjú párhoz, emelkedett hangú apai és egyszersmind császári beszédet, melyben leányává fogadta *Czeccilia*

hercegnőt. Intette a fiatal párt, hogy a porosz trónon a kitünő uralkodókat és fejedelmi hölgyeket válasszák példaképül. Legyen házasság-életük mintaképe az új nemzedéknek.

BARABÁS MIKLÓS SIREMLÉKE.

A kerepesi-úti temetőben június 6-ikán avatták föl *Barabás* Miklósnak, a magyar festészet egyik úttörőjének siremlékét, a ki folytonos művészi munka közben agg korában megérte, hogy meglássa a magyar festészet föllendülését, s a ki még személyesen ismert a mostani művészi gárda nagy része. *Telcs Ede*, az ifjabb szobrászok egyik kiválója, szintén személyesen ismerte a nagy szakállú, kis termetű művészt, kinek arczképi és egyéni jellemzését közvetlen érzésből jól, plasztikusan adja vissza a sir fölé állított mellszobron. A festőtáblát és ecsetet kezébe adta a szobrász *Barabás*nak, a melyektől 88 éves korában, 1898-ban történt haláláig a művész nem birt soha megválni.

Sok művész gyűlt össze június 6-ikán a sirnál. Ott volt a művész leánya *Iloa*, férjével *Szegedi Maszák Hugóval*; a kormány részéről *K. Lippich Elek* miniszteri tanácsos, továbbá a művészi egyesületek képviselői. A siremléket az Országos Képzőművészeti Társulat közreműködésével a művészek hozzájárulása emelte. *Feszty Árpád*, a jeles festő, az úttörő utódjainak nevében a kegyelet hangján mondott beszédében tette le a Képzőművészeti Társulat koszorúját, *Telcs* szobrász művészi alkotását is méltatván. Az egyszerű kőoszlop, melyen a mellszobor nyugszik, erős, tömör. Felirata ennyi: «*Barabás Miklós. 1810—1898.*» Minél jobban emelkedik a magyar festészet, annál inkább megértik e gránitba vésett egyszerű felírás jelentőségét.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Vámbéry Ármin emlékiratai. Aligha van a mai Magyarország szereplő alakjai közt egy is, a ki olyan változatos, küzdelmes pályára tekinthet vissza, mint *Vámbéry Ármin*, a ki most magyarul is kiadta «*Küzdelmeim*» cím alatt emlékiratait. Mint földhöz ragadt szegény fiú már születésétől fogva érezte az élet minden keservét, a nyomort, az éhezést, a megaláztatást, tengődve, sokszor koldus-kenyéren, sokszor lelketlen emberektől kizsákmányoltatva élte át ifjúkorát. Csak a tudás szomja tartotta benne a lelket: legnagyobb nyomorgása közepett sem hagyta abba soha a tanulást. Pedig tudás-vágyának jó ideig nem volt tulajdonképeni célja; nem azért tanult, hogy valami gyakorlati pályára vagy elméleti tudományszakra képezze ki magát, — csakis magáért a tudásért tanult. Irányt tanulmányainak csupán rendkívüli nyelvtelhetsége adott, a mely aztán a nyelvbuvárlatra vitte. Csekély számú pártfogók támogatásával, úgyszólván pénz nélkül ment először Konstantinápolyba, eleget nyomorgott itt is, de nyelvismeretével, élénk kedélyével sikerült megnyernie a törökök rokonszenvét s sorsa jobbra fordult. Második útjára, mely nevét világszerte ismeretessé tette, az Akadémia segélyével indult el, dervisnek öltözve járta be Közép-Ázsia addig csaknem teljesen ismeretlen vidékeit. Könyve, mely e nevezetes utazásáról először angol nyelven jelent meg, ma már közkinccse a mívelt emberiségnek s szerzőjét az európai hírességek sorába emelte. Ezt az érdekes pályafutást igen érdekesen adja elő az emlékirat; a kitünő tudós ma már öregkora nyugalmasából visszatekintve, kedvtelve beszél gyermek-kora és ifjúsága nyomoráról, apró részletek, valóságos kis megtörtént anekdoták elmondásával teszi közvetlenné előadását, úgy hogy az olvasó előtt szinte megelevenedik az a rongyosruhájú, küzdő kis fiú, a ki oly mohósággal adta magát a tanulásnak. Az emlékirat legnagyobb részét úgy olvassa az ember, mint valami jól megírt regényt, de nagyon sok tanulságot is meríthet belőle különösen a fiatal olvasó. Irodalmunknak nem csekély nyeresége, hogy ez emlékiratokat, miután angol kiadását szélteben olvassák már külföldön, kibővíve s főleg magyar vonatkozásaikban gyarapítva magyarul is olvashatjuk. A magyar kiadás sajtó alá rendezésében a szerzőnek *Balla Mihály* segédkezett.

A NORVÉG ÁLLAM VÁLSÁGA.

Svéd és Norvég országok történetében a legnevezetesebb napok egyike marad 1905 június 7-ike, a mikor a norvég országgyűlés — a *storting* — elhatározta, hogy *II. Oszkár* királytól megvonja a végrehajtó hatalom gyakorlásának jogát, s azonnal hozzáfogott e határozat végrehajtásához. A Svédországgal való szövetséget kifejező lobogókat eltávolították és a független Norvégia lobogóit vonták föl a középületekre, hajókra; a katonaság új esküt tett.

A kis norvég nemzet Svédországgal közös uralkodó alatt él, de nem a legjobb szövetségi barátságban. A norvégek régen, szívósan küdenek, hogy Norvégia épen olyan független ország legyen, mint Svédország; legyen külön képvisellete külföldön és Krisztiánia is épen olyan királyi székváros legyen, mint Stockholm, a hol a közös uralkodó tartja udvarát. Évek óta tart a válság. Legújában a *storting* egyhangulag fogadott el egy törvényjavaslatot, mely kimondja, hogy Norvégiát a külföldön ne a közös konzulságok képviseljék, hanem külön konzulságok. *Oszkár* király ezt a törvényjavaslatot nem szentesítette. Május 27-ikén a stockholmi kastélyban tartott államtanácsban történt ez, a minek következtében *Michelsen* norvég miniszterelnök többi miniszter társai nevében is beadta lemondását, de a király nem fogadta el.

Ettől kezdve mind több szenvedély érlelte a válságot. Krisztiánia zajos politikai tüntetések színhelye lett. *Michelsen* miniszterelnök a *storting* június 7-iki ülésén bejelentette, hogy az államtanács összes tagjai letették hivatalukat. Ekkor történt a nevezetes nyilatkozat, mely azt mondja, hogy miután a király nem képes az országnak új kormányt adni és mint-hogy az alkotmányos királyi hatalom e szerint hatályon kívül lépett, a *storting* a visszalépett államtanács tagjait felhatalmazza, hogy mint norvég kormány gyakorolják a királyt illető hatalmat, összhangzásban azokkal a változtatásokkal, a melyeket szükségessé tesz az, hogy a Svédországgal egy király alatt való egyesülés feloszlott, következményeként annak, hogy a király megszűnt mint norvég király fungálni. Mindezekről *II. Oszkár* királyt feliratban értesítették, melyben a *storting* a király közreműködését kéri, hogy a királyi család: a *Bernadotte*-ház egyik fiatalabb hercege léphessen Norvégia trónjára. A *storting* proklamációt is intézett a norvég néphez. A norvég államtanács már este megtette intézkedéseit Norvégia teljes függetlenségének végrehajtására. Ugyanekkor *Oszkár* királytól *Michelsen*hez a következő távirat érkezett: «Megtartam az államtanács közlését és a leghatározottabban tiltakozom a kormány eljárása ellen.» A király felelhet háborúval is, de belenyugodhatik a történetekbe, ha családja valamelyik hercege jut a másik trónra. A király harmadik fiát: *Károly Oszkár Vilmos* herceget emlegetik norvég király-jelöltül. Általában békés megoldást várnak. Norvégia azonban kész a nemzeti küzdelemre is.

II. Oszkár svéd király 76 éves; neje *Zsófia* nassau hercegnő, kivel 1857-ben kelt egybe s ki most 69 éves. A trónon bátyját, *XV. Károlyt* követte, ki 1872 szeptember 18-ikán halt meg. A király kiváló műveltségű, a művészeteket, irodalmat szerető férfiú és a svédek közt népszerű. Harminczhárom évi uralkodása alatt nagyon sokat tett mindkét államában a köznevelésért s maga is nagy buzgalommal művelte a matematikai és hadtörténeti tudományokat. Jeles költő és műfordító is, a régi skandináv költők szellemében irt költeményeit, melyek *Frederik Oszkár* álnév alatt jelentek meg, a svéd tudományos akadémia pályadíjjal tüntette ki. Tudományos czélokra magánvagyó-

nából is sokat áldozott. Házasságából négy fiúgyermek származott: *Gusztáv Adolf* trónörökös, *Wermlaud* hercege (szül. 1858), *Oszkár Károly Agost*, *Bernadotte* herceg (szül. 1859), *Károly Oszkár Vilmos*, *Westgootland* hercege (szül. 1861) és *Jenő Napoleon Miklós Erika* herceg (szül. 1865). Közülük a trónörökös *Viktória badeni* hercegnőt vette nőül s három fiúgyermek van.

ANYÁK ÉS FIAIK.

Michelet óta az irodalomban és tudományban számtalanszor emlegetik, hogy a nagy férfiak rendesen anyjuk szellemi tulajdonságait öröklik s hogy ők tulajdonképen anyjuknak hasonmásai szellemi tekintetben. A nagy francia tudós olyan általános szabálynak tekinti ezt, hogy alig ismer alóla kivételt. Nyomában sokan támadtak, kik elméletét egyes példákön is kimutatni igyekeztek. *Gpetheról* tudjuk, hogy

OSZKÁR SVÉD KIRÁLY.

ő maga is egész írói lényét anyja hatásának tulajdonítja. Mint az emberi lélek fejlődésének általánosabb törvényét azonban újabban tette kutatás tárgyává egy külföldi író ezt az érdekes élettani jelenséget.

Végtelen a sora azoknak a nőknek, kik nemes tulajdonságaik kincseit hagyták örökségképen a fiaikra, s azoknak a híres férfiaknak, kik szellemi nagyságukat az anyák lelkében szendergő tehetségek kifejlésének köszönhetik. A *Gracchusok* anyja, a fenkölt lelkű *Cornelia* örökké élő példája a nagy fiakat szülő anyának. De a legkiválóbb egyházatyák közt is megtaláljuk az anya e hatását. *Szent Agostomnak* atyja szegény tagastei ember volt, de anyjától, *Monikától* örökölte a fiú tántoríthatlan hitét s mély vallásosságát s midőn egyszer később megtévelyedett, az édesanya könnyei s kérései térítették vissza az igaz útra, honnan pályája az egyháztudomány legmagasabb polezáig emelte. Epen úgy korán özvegyiségre jutott s azontúl egyedül fia nevelésének élt anyjának, *antiokhiai Antuzának* köszönhetette *Szent Chrysostom* is egyházatnítói nagyságát.

De ezek csak az érzelmi befolyás példái, melyeknél könnyen megmagyarázható az anyai gondolat- és kedélyvilág túlsúlya. Hanem a jel-

lem egyéb vonatkozásaiban is a nagyatermettség első csiráit igen sok esetben az anya egyéniségében találjuk meg a fiuknál, úgy hogy *Smiles Cromwell* életrajzában, hősi lelkületének bonczolásánál sokkal kevesebb figyelmet fordít a lord-protector atyjára, mint anyjára. Kimutatja, hogy milyen csodálatos lélekjelenléttel és tetterővel rendelkezett ez a nő, ha mindenki elhagyta is. Fáradhatatlan szorgalmat párosított magas fokú intelligenciával; saját kezeivel teremtette elő öt leányának kelengyéjét, a kiket mind tehetős, jó családok fiai vettek nőül. És később, a *Whitehall* ragyogó termeiben is ugyanezt az egyszerűséget őrizte meg mint *huntingtoni* szerény hajlékában. Fia dicsősége el nem kápráztatta, csak egy tárgya volt gondoskodásának: az ő drága élete.

Vonásról-vonásra hasonló példáját mutatja a szülői nagylelkűségnek *Rubens* anyja is, ez a hősnő, a ki hűtlen férjének életét kétszer mentette meg. Egész élete szeretetből és fájdalom-ból volt szöve, csak lelkireje tartotta vissza a kétségbeesés örvényétől, melyben más törékeny női szív elmerült volna. Hét gyermeknek adott e rendkívüli nő életet s miután férjét korán elvesztette, ő kellett, hogy pótolja a serdületlen árvának atyjukat is. Kétségtelen, hogy *Rubens*, ki imádatlalt csüngött anyján, úgy hogy mikor súlyos betegsége hírére meghallotta, *Olaszországból* haza sietett *Antwerpenbe*, — neki köszönhetette halhatatlan remekei ihletét.

E híres anyák közé sorozható *Washington* anyja is, az erély és jellemző szilárdság ritka asszonyi mintaképe. Az amerikai nép nagy törvényhozója az ő öt gyermeke közt legidősebb volt s 11 éves, mikor édesatyjuk meghalt. De az édesanya csodálatraméltó kitartásának sikerült a nagy gazdaságot és háztartást rendbehozni s oly eredményeket érni el, hogy gyermekei, kiket szeretetteljes gondallal nevelt fel, benne láthatták minden házas erénynek tökéletes megtestesülését.

Rendkívül gyöngéd viszony és kegyelet fűzte édesanyjához a kiváló francia bölcsészt és esztetikust, *Taine-t* is. Ő is korán, 13 éves korában vesztette el atyját. Hogy mi volt azóta előtte édesanyja, ezt elmondja 1879-ben kelt végrendelete, melyben egyebek közt így fejezi ki hálás fiú érzelmeit: «Ha anyám túlélne engem, nóm és gyermekeim emlékezzenek meg arról, hogy negyven éven át ő volt egyetlen barátnóm, s hogy mindig első helyet foglalt el szívemben, mert egész élete nem volt egyéb, mint önfeláldozás és szeretet. Igyekezzenek engem pótolni neki, mert bármit tettem is, és bármit tegyenek ők, sohasem adhatják vissza azt, a mivel én neki tartozom, mert soha nem volt nő oly tökéletes anya, mint ő».

Anyja és fiú közt csak kivételes az a természetellenes feszült viszony, mely oly végzetes nyomokat hagyott hátra egyebek közt *Byron* lelkében. *Byron* anyja szenvedélyes, szeszélyes, zsarnoki természet volt, a kiben kora özvegy-sége kifejlesztett minden féktelen vonást. Nem mintha fiát nem szerette volna igazán, de ingerlékeny, izguló kedélye indulatának egy-egy kitörésében feledtetett vele minden anyai gyöngédséget. Odáig ragadtatta magát, hogy fia bénaságát is kicsúfolta, s hevesebb családi jelenetek közben nem egyszer megtörtént, hogy a szénfogót dobta utána. Csak a ki *Byron* anyját ismeri, fogja valóban megérteni a költő keserű életnézeteit, embergyűlöletét és világfájdalmát.

Jellemző, hogy a pesszimizmus egy másik nagy apostola, *Schopenhauer* is legalább részben az anyai szeretet hiányából szívta magába az életről való sötét felfogását. A hirneves frankfurti bölcselőt senki sem ismerte annyira félre, mint saját édesanyja, a ki pedig épen nem volt közönséges nő, sőt mint regényírónő

Telle Ede

1905. 382. E

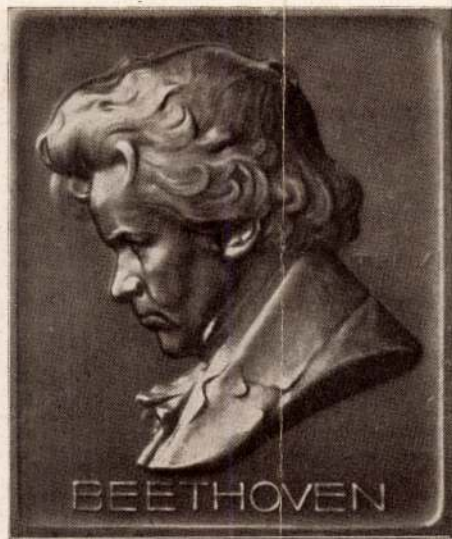

82

A Herendi Porcellángyár újabb állatszobrai. ♦ Neuere Tierfiguren der Herender Porzellanfabrik,
Figurines de la manufacture de porcelaine de Herend.

Telen 3de

Telcs Ede : Beethoven,

81

Magyar Szómuveset
1927.

Zsebre dugta a két kezét, botját a hóna alá szorította és egész úton hazafelé füttyörészett. Lépései könnyűek voltak, elegánsak, mint egy fiatal jogász úréi. Itt-ott egy ablakban leányfej kandikált ki a világba: Sáry úr rámosolygott és előkelően megemelte a kalapját. Egy ház előtt csirkék szórakoztak csapatostól a járdán, Sáry úr most nem csapott közéjük a botjával, hanem szelíden kikerülte őket és még szólt is hozzájuk, kedvesen, valami ilyesfélét: pipikém, pipi.

Így érkezett haza, lengén és füttyezővel és kedélyesen üdvözölte a kövér asszonyt, aki vasárnap tiszteletére talán még maszatósabb volt, mint valaha.

— Ne füttyöréssz! — súgta az asszony könnyörtelen csendes hangján és odadobta az abroszt, hogy Sáry úr nyomban terítsen meg.

Sáry ajkán megfagyott a füttyező és immel-ámmal hozzálátott a terítéshez. Valami azonban megmozdult a bensejében és amikor feltette a tányérokat és evőeszközöket is, mérgesen rántott egyet az abrosz sarkán, mely sehogysem akart egyenesen állni, lévén már vagy hathetes és a sok pecséttől egészen formátlan.

A leves ott füstölgött az asztalon s a telekkönyvvezető megállapította, hogy szörnyen hagymaszaga van. Hagymaszaga van a kanálnak is, a kenyérnek is, a szalvétának is. Már éppen szólni akart valamit, de ekkor felhangzott a félelmetes sutfogás:

— Csak úgy dől belőled a sörszag, te részeges gazember!

Sáry úr feje kötelességszerűen lehanyatlott, de csak egy percre, mert a bensejében megint megmozdult az a titokzatos valami és ez gyorsan kiegyenesítette a nyakát. Ránézett a feleségére és most az egyszer hosszan nézett rá, nem kapta el a szemét, mereven nézett és nem szólt egy szót sem.

Valami pecsenye került az asztalra, sárga lében úszott, mint holmi iszapban és ennek is rettenetesen hagymaszaga volt. Sárynak ekkor eszébe jutott a boldog, a szép, a tejfeles, a jószagú székelygulyás; és az a valami, ami mozgolódott a bensejében, hirtelen mérhetetlenül felágaskodott és alázatos, néma torkát úgy szétfeszítette, mint egy villámcsapás.

— Mi ez? — mondta komoran, csendesen és villájt beletúrta az ételbe.

Az asszony ránézett, csodálkozva és hidegen, nem értette a kérdést, nem értette magát azt a tényt sem, hogy az ura — s még hozzá ilyen hangon, — kérdezni mer tőle valamit.

— Mi ez? — kérdezte még egyszer Sáry úr és a hangja most már erősebb volt, mérgesebb. Aztán harmadszor is megkérdezte, de most már hangosan, egészen hangosan, ordítva és felborzolódó bajusszal, mintha hivatalos szobájában a telekkönyvek közt lenne:

— Mi ez? Mi ez a főrtellem?

És lecsapta a villáját az asztalra. És megfogta a tányérját és úgy vágta a földhöz, hogy ezer darabba esett szét. És felrúgta a széket maga alatt és öklével kezdte verni az asztalt. És tíz esztendőnek vagy tizenötnek minden elfojtott keserősége úgy szakadt ki a száján, mint egy megvadult patak és ez a patak magával sodorta a napfényre az ujjnyi szemetet, ami ott kukkol minden szoba sarkában, a szürke gallérokat, a vasalatlan ingeket, a kozmás ételeket, az estig vetetlen ágyakat, az egész züllöttséget, mosdatlanságot, áporodottságot, amiben Sáry úrnak tíz vagy hány esztendeje odahaza része volt.

Az asszony bálvánnyá meredten hallgatta.

— Most elmegyek és estig itt rendet csinálj, azt mondom — dörögte legszörnyűbb hangján a tigris. — Itt ragyogjon minden, mire estére hazajövök!

Olyan vacsorát adj nekem, hogy megnyaljam utána mind a tíz körmömet! És friss húzatot estére az ágyra és friss víz legyen estére bekészítve az éjjeli szekrényemen és holnap reggelre ki legyen vasalva a szürke ruhám, azt mondom, mert különben . . .

Már a kalap is a fején volt Sáry úrnak és vékony sétatálcáját úgy suhogtatta, mint az éjszakai szél a jegenyéket. S bevágta maga után az ajtót úgy, hogyha ez a hivatalban történik, a börtönőr szuronyt tűz a puskájára és úgy rohan a tömlőcajtóhoz.

Azzal kiment a mezőre sétálni, hallgatta a madarak szavát, egész délután füttyörészett, virágokat szedett és hazafelé jövet bedobta a bokrétát egy idegen háznak az ablakán.

Másnap reggel pedig azt mondta a két irtóknak, mielőtt ajtót nyitottak volna a felek előtt:

— No, gyerekek, hogy vagytok, mi?

S ettől a naptól kezdve senki se látta a tigrist suhogó tálcával, vérborult szemmel, döngő léptekkel, haragtól felborzolt bajusszal. A telekkönyvvezető úr egész nap füttyörészett és énekelt és csak néha hallatszott régi dörgedelmes hangja, de a Sáry-ház kapuján túlról.

Ha még egyszer . . .

Ha még egyszer úgy lehetne,
Ha még egyszer rám nevetne
Az a forró, fényes álmom:
Az én elmúlt ifjúságom!

A diákos évek végén
Senki voltam akkor még én,
Se pénzem, se cifra címem,
S otthon lakott még a hírem.

Hanem azért vasárnapon
Bokrétás volt a kalapom,
Tőlem egy pár szál virágot
Nem sajnáltak a leányok.

És az a sok nem engedett
Csók a mamák háta megett!
Nincs több oly csók, olyan édes,
Olyan édes, olyan mézes!

Igaz, amit cselekedtem,
Azért sokat is szenvedtem:
Meg-meghúzták minduntalan
Hol a fülem, hol a hajam!

De mind ez már régen volt ám,
Szép mese lett idők folytán,
Késő őszi borulatból
Emlékezés a tavaszról!

Akad ugyan most is még lány,
Aki szeretettel néz rám,
S ha nem veszem észre jókor:
Tisztelettel kezet csókol.

Pedig az ilyen csók nekem
Jobban égeti a kezem,
Mint ahogy égette hajdan
Az a lopott csók az ajkam!

Óh, mert jobban esnék, hogyha
Én csókolnám meg őt lopva,
Úgy, amint az ifjú korban
Sok elődjét megcsókoltam!

S ő aztán úgy tenne erre,
Mintha kissé neheztelne,
És pirulva, szemlesütve:
Szerelmesen — nyakonütne!

Jakab Ödön

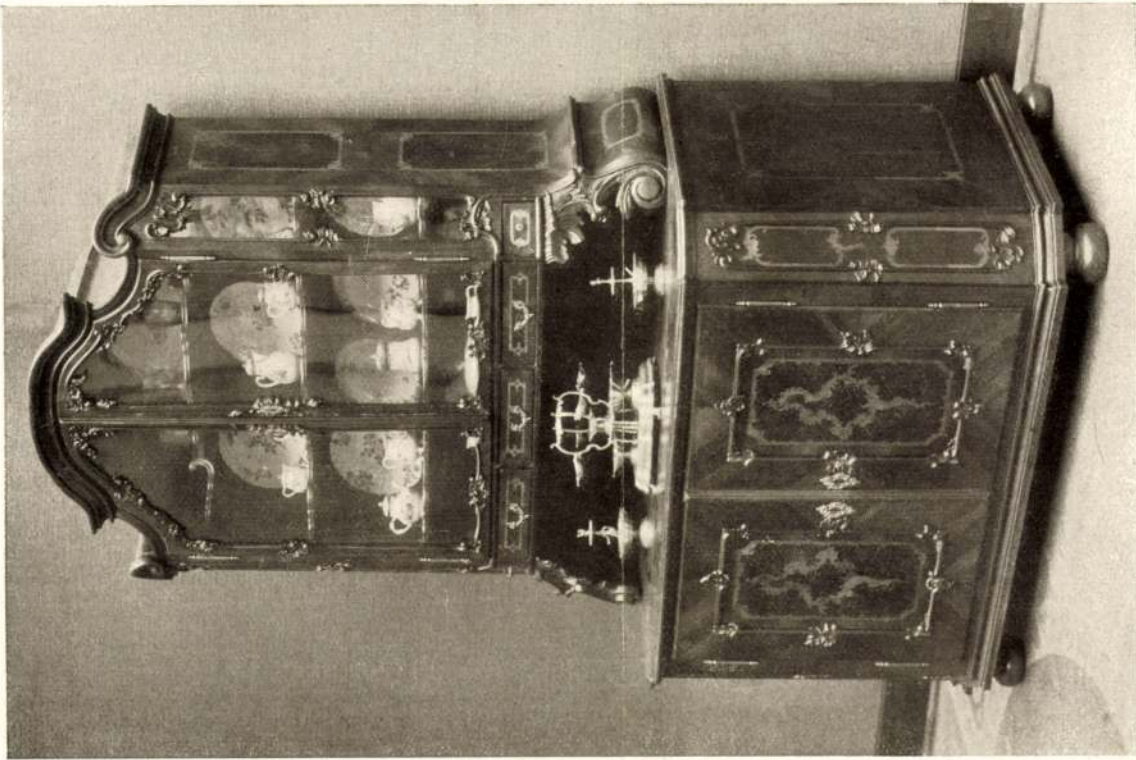
Szent Kristóf. Teles Ede szoborműve

nagyvendéglő terme és a szokásos sörözés is ünne-
pibb keretek közé szélesedett. Az új haragnak re-
mek tiszta, csengő hangja volt és amikor elzúgta a
déli harangszót a söröző asztalok felett, Sárny Pál úr
is annyira meghatódott ettől a jóságos zengéstől,
hogy percekig megbékélten nézte a világot. A szomszédja
zónareggelit evett, tejfölös, pompás szagú szé-
kelygulyást és Sárny meredt szemmel és ellágyulva
nézte a finom falatokat. Roppant kedve lett volna neki
is ilyesmihez, de arra gondolt, hogy aztán nem
tud majd ebédelni és a jó Isten mentsen meg annak

a következményeitől! Nézte, és szagolta a csiklandozó
illatot és elragadtatásában még egy pohár sört ren-
delt. A sör nagyon jól esett a székely gulyás szagá-
hoz és mert elég nagy adag volt és elég sokáig tar-
tott, míg a szomszéd végzett vele, Sárny úr az idegen
eledelhez megivott még egy pohár sört.

Ekkor már igen jó hangulatban volt, békességes,
szelíd hangulatban és szinte maga sem vette észre,
hogy az obligát két pohár sör helyett kerek négy po-
hárral ivott meg. Egy órákor, mint rendszeren, fel-
emelkedett és hazafelé ballagott.

A Procopius-gyűjteményből: XIII. századbeli író- és ebédlőszekrény. • Sammlung Procopius: Schreibschrank und Kredenz. XIII. Jh. 201
Collection Procopius: Secrétaire et buffet. XVIII^m siècle.

95. Tolcske

202 Telcs Ede: A iászkiséri hősök emlékének jelképes szoborműve. A Hubay-plakett. ♦ Allegorische Gruppe eines Heldendenkmals. Plakette des Violinkünstlers Eugen Hubay. ♦ Monument commémoratif. Plaque du violoniste Eugène Hubay.

Magyar Szemle
1927.

Toles Ede

Barabási Miklós barátai
és fiúkatái is a képző-
művészeti Társulat sive mű-
vészeti Körületét, és sive mű-
vészeti Körületét
T. S. mintára, s még az
idei le is leplezik!

Pesti Hírlap, 1904. III. 23.

Budapesti m. k. állampénztár IX. k.

ÉRKEZETT 1903 MRC. 7

8269 sz.

drb. m.

*Wellsch Alfréd féle jutalom-
díj adományozása ügyében.*

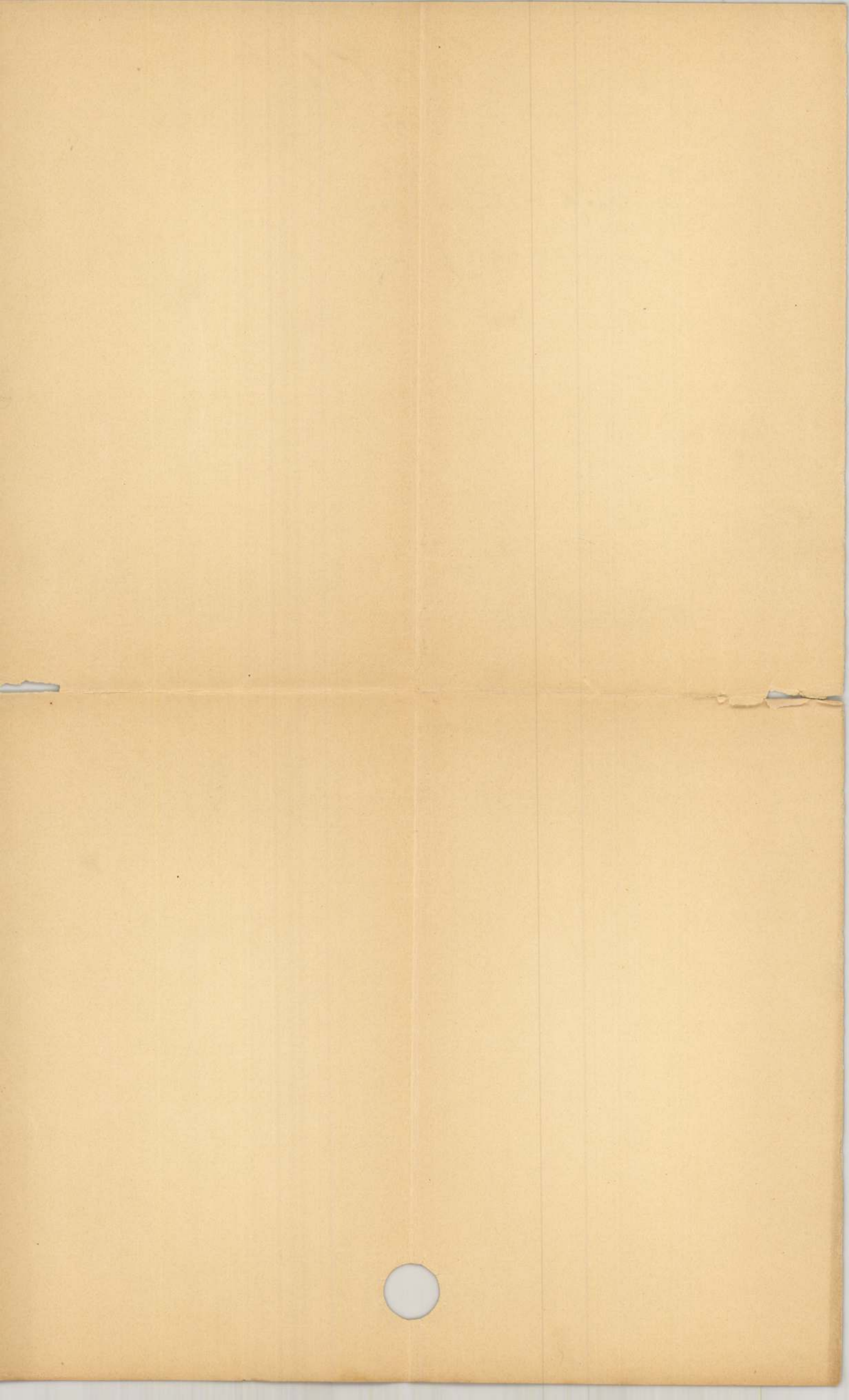
Molnár Aladár

Leico Ede

szobrász.

1.7 Büste von Elisabeth Denk-
mal in ~~Prag~~ Szabadka. (Ma-
ria Theresiapol)
Mod. Kunst in XVI in. 6 f.

TELCS EDE DOMBORÚ MŰVEI AZ ÚJ ZENEAKADÉMIA HOMLOKZATÁN.

135

135. AZ ANTIK ZENE.

HEROICA.

136

136. AZ ANTIK ZENE.

IDYLL.

130

137

137. A KÖZÉPKORI KERESZTÉNY ZENE.

Magyar Szarniművelés
1906.

133

134

133., 134. BALÁZS VERA.

MESEKÖNYV-ILLUSZTRÁCIÓK.

A Nemzeti Szalon grafikai kiállításából.

22. Toler Edel

TELTSCH EDE, Goliát.

Stübenroth 1894/95⁸

Stübenroth.

Telcs Ede: Beethoven.

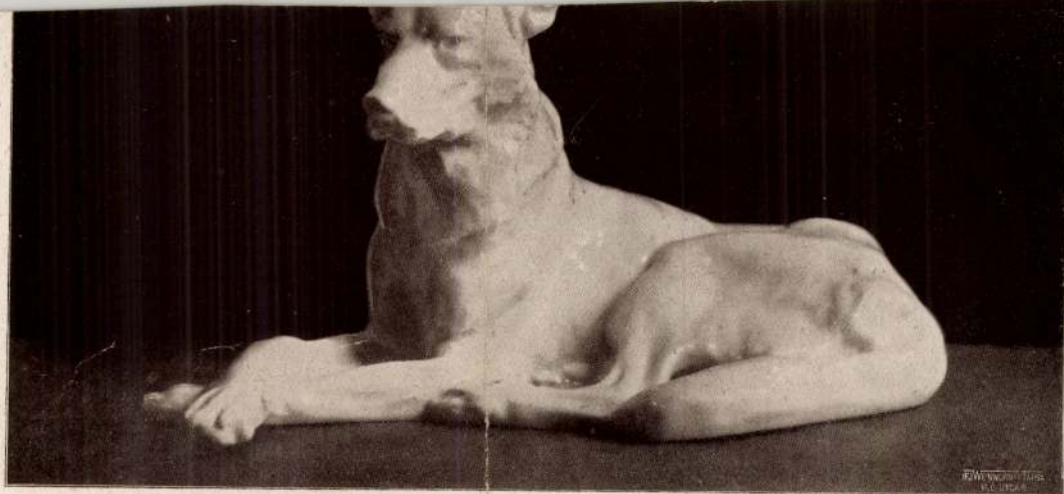
81

Magyar Farsimvanc

1927. 81. l.

82

A Herendi Porcellángyár újabb állatszobrai. ♦ Neuere Tierfiguren der Herender Porzellanfabrik,
Figurines de la manufacture de porcelaine de Herend.

54. Tolson See

17. Telcs Ede

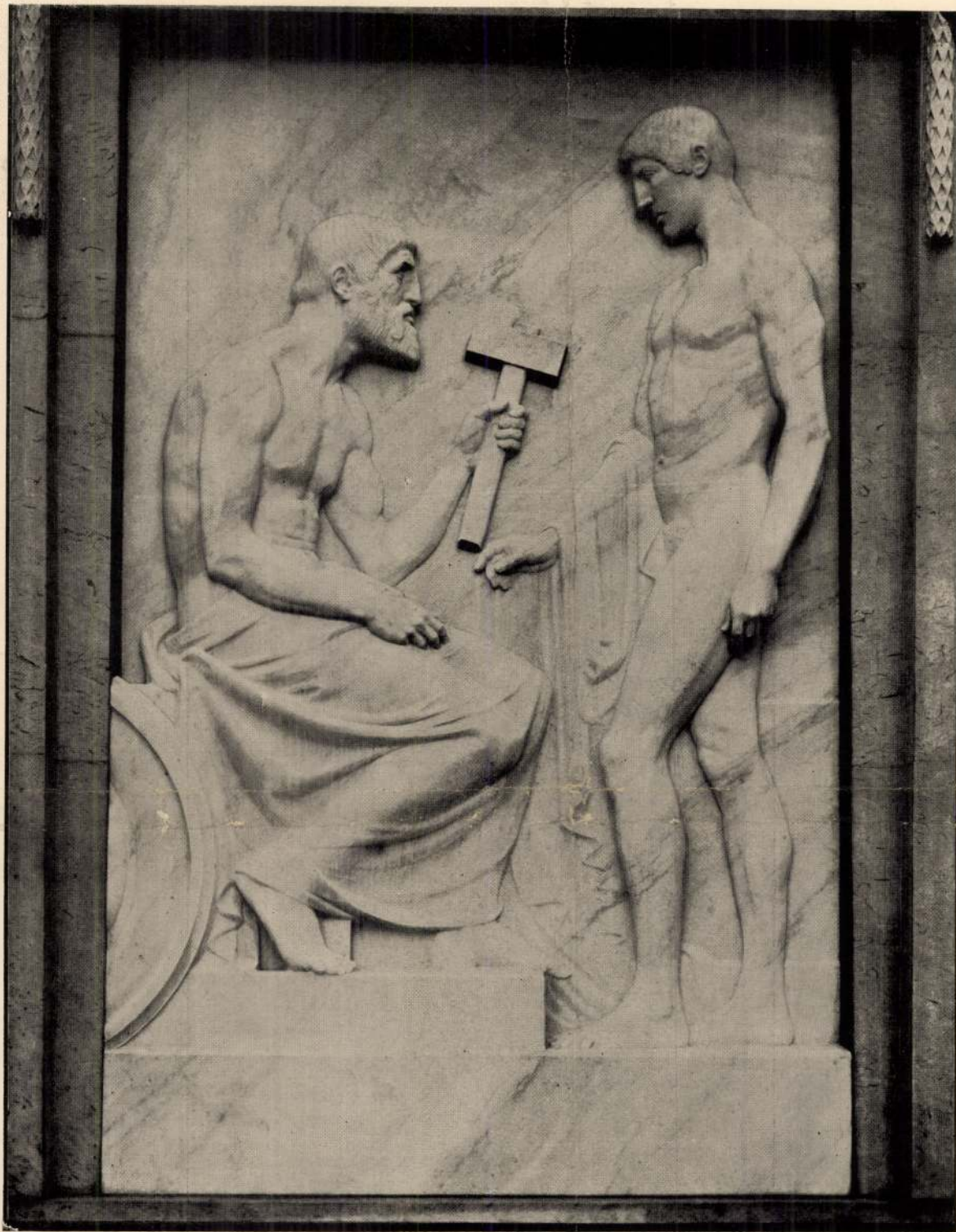

387.

387. Telcs Ede: „Villamosság“. Bronz. Készült a Magyar Kábelgyár részére.

387. E. Telcs: „Elektrizität“. Bronzfigur. Eigentum der Ungarischen Kabelfabrik.

386.

386. Telcs Ede: Mechwart András síremlékének domborműve. Ruszkícai márvány.

386. E. Telcs: Relief eines Marmor-Grabmals.

481

*Telcs Éde: A népszerűváns
iparművészeti emulciós keret -
Magyar Szemlélet*

1928. 178. sz.

SOS RECTOR ET ALMA AC CELEBERRIMA REGIA
 SCIENTIARUM UNIVERSITAS HUNGARICA DEBRECEN-
 SENSIS A STEPHANO USZA NOMINATA LECTURIS SACRAMEN-
 TARIIS

LUDOVICUS TOTA

Quo magis arduum est certamen, tanto gloriosior manet et vincens corona. Cum itaque illustrissimus, clarissimus ac doctissimus Dominus

Professor p. a. vices praesentis ministerii rerum sacrarum atque institutionis publicae perenni insignis officio Sacerdotali, crucis minoris donatus, huiusmodi scripturae, necnon officio Francisci Josephi equos de institutione veteris nostrae superioris, de erigendis novis universitatibus, de constituenda inter difficultatis tempora Universitate Debrecensium, imprimis de exornando medicorum et alio optime merito eius de ipsius respectu insignium eius meritorum.

LUDOVICUM TOTA

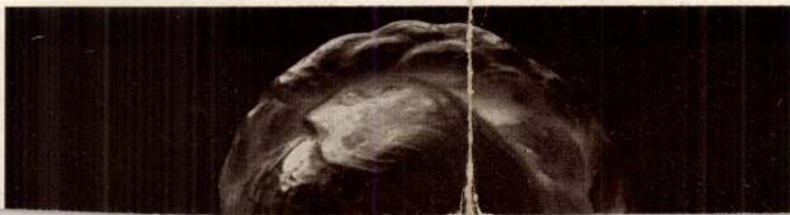
Unumquodque illustrissimum, clarissimum ac doctissimum Dominum

tenore decreti ab episcopatibus habuerunt, quibus in eorum venerabilibus causis circumscriptis, promissimus, declaratus, concessus et omnia privilegia ac prerogativa, quibus doctori in medicinae honore causa creati ex iure et consuetudine sumuntur, in quorum fidem Diploma hoc maiore Universitatis nostrae sigillo munitum et consuetis subscriptionibus roboratum et dari curavimus.

Datum in libera regia civitate Debrecen, die mensis anno Domini Millesimo nonagesimo octavo secundo.

Professor p. a.
 h. i. Reacor Ungaricus.

Professor p. a.
 Cancellarius professorum ordinis
 h. i. Reacor h. i. decanus.

179

~~178. Nagy Sándor: Magyar címeres üvegfestmény. —
179. Telcs Ede: Harcbavonulás. Az Éremkedvelők Egyesületének tagjelvénye.~~

178. A. Nagy: Entwurf einer Glasmalerei mit dem ungarischen Wappen. — 179. E. Telcs: Ungarische Truppen ziehen in den Krieg. Plakette.

167

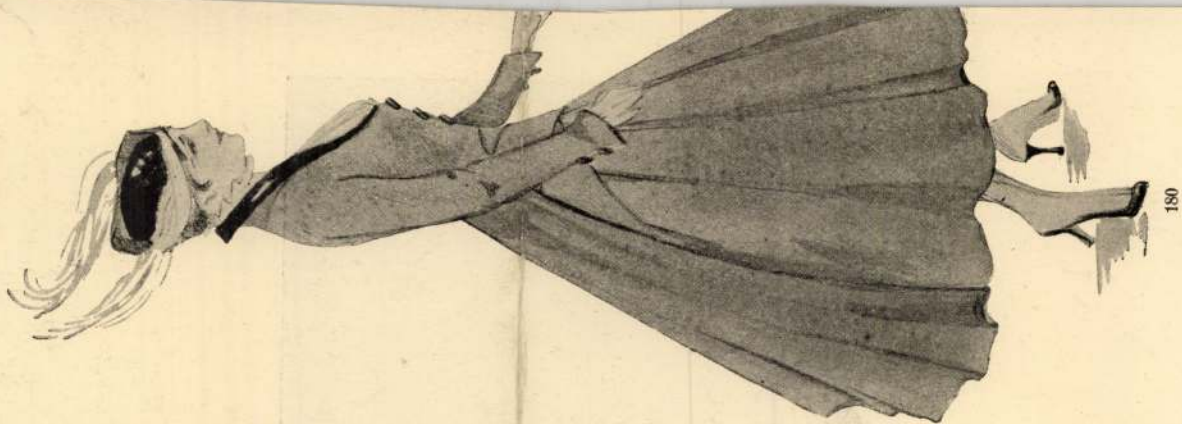
Magyar Társaság

1916

168 180—182, Winkler Margit: Öltözetvázlatok.

180—182. Margarethe Winkler: Kostümskizzen.

~~Styler~~

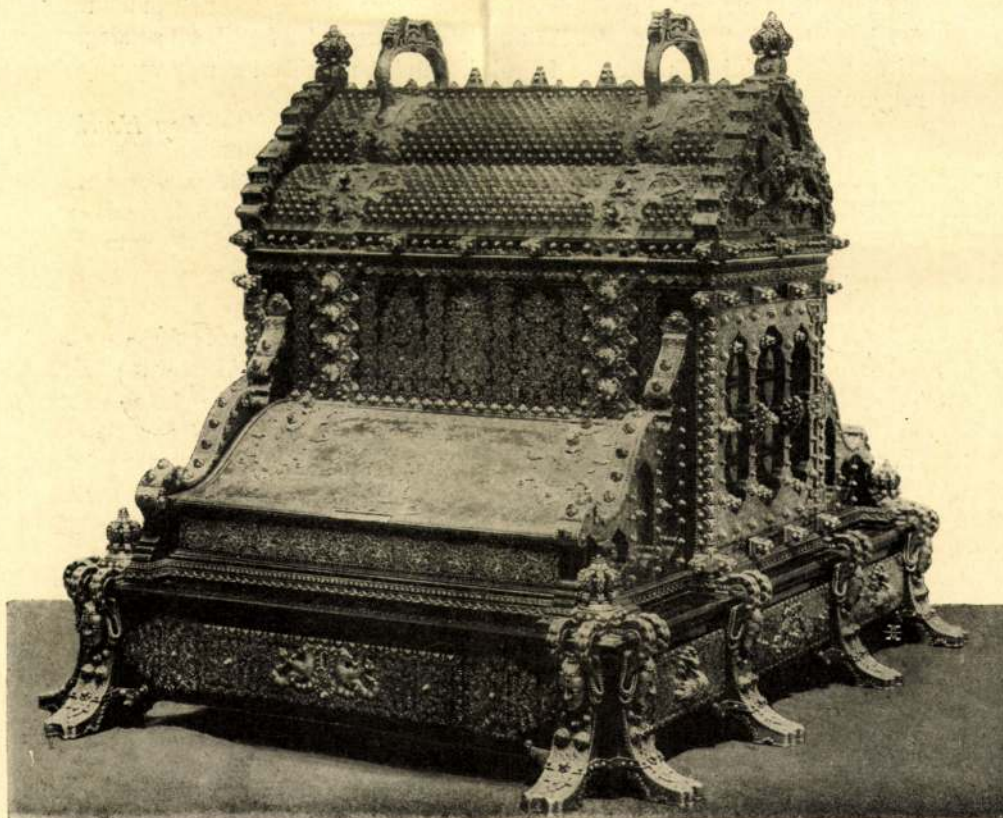
Josza Éde

53

◦ „GARABONCIÁS DIÁK” ◦
 ◦◦◦ KANDALLÓ ÓRA. ◦◦◦
 TERVEZTE ÉS MINTÁZTA
 ◦◦◦ TELCS EDE. ◦◦◦

◦◦◦ ÉKSZERSZEKRÉNY. ◦◦◦
 ◦ TERVEZTE NÁDLER RÓBERT. ◦
 ◦◦◦ KÉSZÍTETTE ◦◦◦◦◦
 THURNHERR JÁNOS ASZTALOS
 ◦ ÉS MLINEK ADOLF ÖTVÖS. ◦

Magyar Iparművészet
 1900.

hogy tartalmát is szemügyre vesszük, különben könnyen lehet, hogy közömbösen elsétálunk mellette.

A rövid idő, melyben benyomásaimat szereztem, nemkülönben sok osztály készületlensége lehet, hogy arra visz, hogy nem ítélek helyesen s egy vagy másfél hónap múlva, mikor a kiállítás tökéletesen elkészült, más eredményre jutok, de ma csak azt mondhatom, hogy a mi installációink mellett csak a német és osztrák installációk maradtak emlékeimben, melyek a többen túlszarnak.

Különösen az osztrákoké tűnik ki majdnem minden csoportban igazán diszkrét eleganciájával. A „Ver Sacrum“ ismeretes vonalait, formáit, az abban uralkodó ornamentikát ismerjük itt fel s látjuk testet öltetni. Wagner, Olbrich, Moser, Hoffmann ízlése és tudása nyújtotta ez installációk alapját. Ha visszaemlékszünk e művészek ismert koncepcióira, könnyen elképzelhetjük, hogy dekoratív fa-architektúrára és szövetek díszítésére ezek igen alkalmasak. Számos csoportjuk igazán sikerült. Csak ha erős kritika alá veszi az ember, egy bizonyos fokú ridegséget vehetne szemükre.

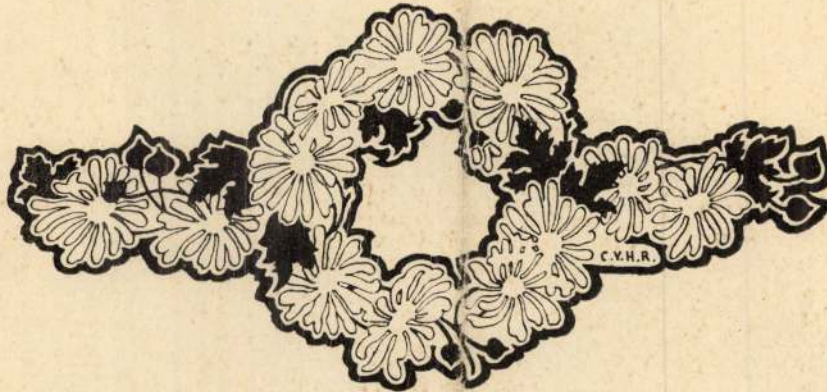
Tartalmasabb, monumentálisabb a németek installációja, különösen szép, talán az egész kiállítás legszebb installációja a német iparművészet csoportja. Ennek vetélytársa ugyan csak a német képzőművészetek csoportja lehet. Az előbbi Seidl, utóbbit Lenbach tervezte és rendezte.

Igaz, hogy az osztrákok és németek a hozzá való anyag s a kivitel tekintetében, úgy látszik, költséghatárokat nem ösmertek s ez lényegesen hozzájárult az elért hatás fokozásához.

A mi csoportjaink installációi az iparművészeti múzeumban rendezett kiállításról ösmertek. Derekasán megállják helyüket. Elütően a többi nemzetek berendezésétől, azt a magyar nemzeti díszítő formák alkalmazása jellemzi. A többi nemzet többnyire a régi ornamentika keretében mozog s nem törekedett installációinak nemzeti ízt kölcsönözni. Kivéve az éjszaki nemzetek installációit (svéd, norvég és dán), melyek az új irányban is igen figyelemreméltóan és szellemesen tervezték.

Ezek volnának röviden és futólagosan szerzett benyomásaim, melyekhez csak egy megjegyzést óhajtanék fűzni, azt, hogy millenári kiállításunk óta e tekintetben nálunk is észrevehető fejlődést és haladást konstatálhatunk. Vajjon mennyire fogják azt az idegenek megbecsülni és méltányolni és mennyire fogjuk helyünket megállani a nagy versenyben, azt majd megmutatja a jövő.

Pap Henrik.

Stella

47

128

OLASZ LEÁNY.
BRONZÖNTVÉNY.
TELCS EDÉTŐL.

Turini kiállítás.

Magyar Iparművészet
1902. 128. l.

ŰJÁSZ, MEFISZTÓ,
ÖKÖRFÉJES VÁZA, BRONZBÓL.
KALMAR ELZÁTÓL.

FAUN-FÉJES VÁZA, BRONZ.
TELCS EDETŐL.

Turini készítés.

Telcs Ede

31.

„AZ ERZSÉBET-EMLÉKMŰ-PÁLYÁZAT 1902. ÉVI EREDMÉNYE“ CÍMŰ CIKKELYHEZ.

I. Díjjal kitüntetett pályaművek.

Tőry Emil építész és Teles Ede szobrász pályaművéből.
A szárnyak domborművei.

1.6

Telcs Ede

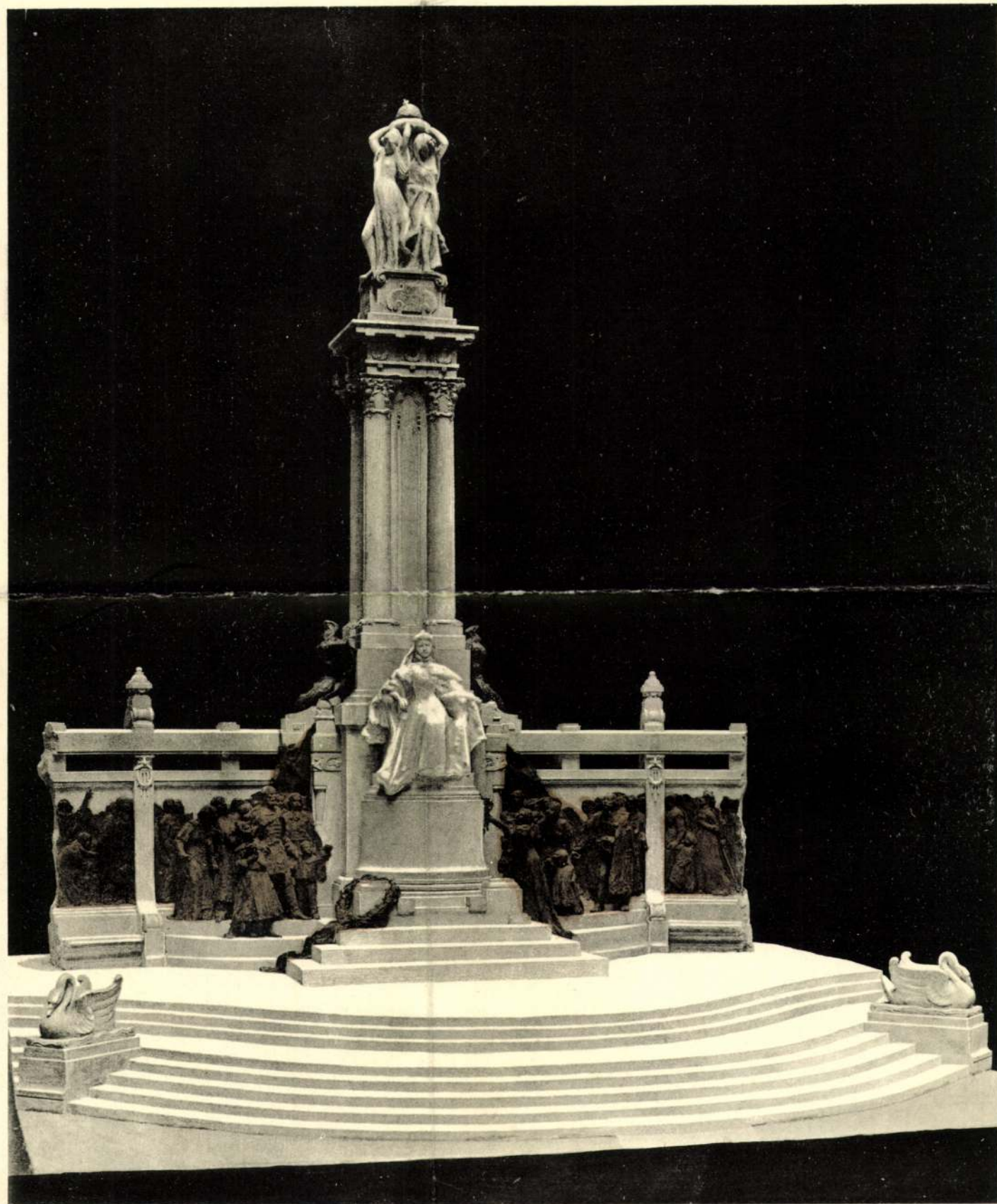
V

Novabbissal

„AZ ERZSÉBET-EMLÉKMŰ-PÁLYÁZAT 1902. ÉVI EREDMÉNYE“ CÍMŰ CIKKELYHEZ.

I. DÍJJAL KITÜNTETETT PÁLYAMŰVEK.

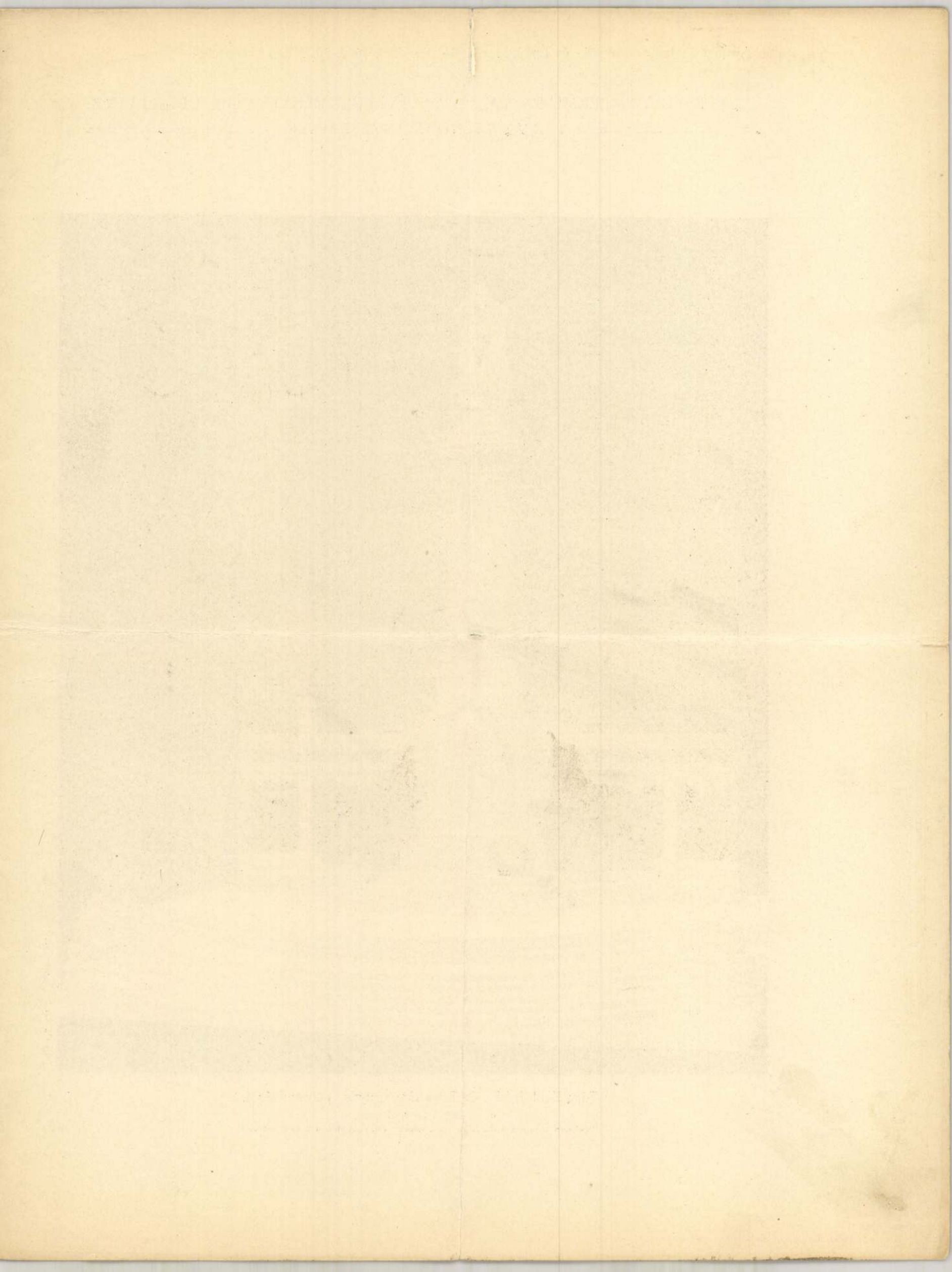

Tőry Emil építész és Telcs Ede szobrász pályaművéből.

Az emlékmű középső része.

(Lásd ezen kívül még a III. és V. táblát, valamint a 6. és 7. ábrát a 8. és 9. oldalon.)

robbanó- és gyújtóbombáit a városra. Nyolcvan jöttek, de távozóban számuk megfogyatkozott. Hallgatjuk idebent a robbanásokat; az egészen mély, tomja puffanás vagy nehéz ágyú, vagy ellenséges bombabecsapódás; a kettőt nehéz egymástól megkülönböztetni. A szapora, gyors kelepelés a nehéz gépfegyver-meg a gyorstüzelő-ágyú. A közepes ütegek négyes sorozatot adnak le. Így tart ez szünet nélkül, állandó ézengésben, mi csak arra figyelünk, melyik a bomba, melyik a saját ágyú. Néha éles, sívító füttyölés közeledik; ilyenkor a bomba közvetlen közelünkben hasítja a levegőt. Az ember kissé behuzza fejét a nyaka közé, várja, amíg a sipolás mind élesebb lesz, majd nínss halkul; ilyenkor már nincs semmi baj. Másodpercek múlva erős dörrenés jelzi, hogy a bomba közelünkben csapódott be. Két ízben a feletünk suhanó lövedék légnyomását is érezzük; olyan ez, mintha légvonatot libbenne át a termen, légvonatot, amelyet az ember dobhártyájáig érez; kísértő zenéje az éles füttyülés.

Lángolva zuhan le az angol bombavető

Egyik kis pincérünk int felém. Titokban az ajtó felé hív. Lázasan izgalommal kapja el karomat:

— Jöjjön ki egy pillanatra! — hadarja. — Elkaptuk az angolt!

A jól védett, mély kapuboltozat alatt látom, hogy szikrázik az éjszaka. Fényszórók cikáznak a magasban, seprük az eget. Piros, fehér, lila pontok, vonalak száguldanak, táncolnak, vibrálnak: a lövedékek jelzik pályájukat, színes ívet írnak maguk mögött. Mint valami tűzijáték, olyan ez a légi ütközet. A kis pincér felmutatja a magasba:

— Odanézzon, ott az angol!

Csakugyan, az egyik fényszóró elkapott valami fényes, csillagot pontot, több ezer méterre a felhők között. Kezdődik a haláltánc. A többi fényszóró is oda összpontosul, fájó, vakító fényük sűti a gépet, amelynek szárnyai ezüstösen, játékosan csillognak. Alulról megkezdődik az összpontosított tűz. Nehéz ágyúk, könnyebb ütegek, gépgyűjók okádják a halált a menekülő ellenség felé. A gép hol alábukik, hol fellendül. Fetreng a fényzónában, mintha tűz egetné, hirtelen ugrásokkal próbál kimenekülni. Pillangó a lámpalángban. Közben letről szakadatlanul lövik. Az egész nem tart öt percet tovább. De milyen hosszú ez az idő még a néző számára is. A nagy izgalomban megfeledkezünk minden veszélyről, már egész csoportban állunk az utcasarkon.

Végre újabb dühöngő dörrenés; a közelből tüzel egy nehéz ágyú. Látjuk, egész pontosan figyelhetjük, hogy a lövedék fent, a táncoló, ezüstszínű pillangó közelében robban, mint amikor a tűzijáték bomlik színeire. Lángoló csillagok pattannak szét a felhők között, nyomukban löporfüst piszkítja az üde éjszakai égboltot. A repülőgépet megfog, orrával előrebillen, majd egyetlen szemvillanás alatt, mint lángoló, lobogó, perzselő tűzcsóva zuhan a fényszórók ölébe. Lángol és füstöl, úgy hull alá, mint valami meggyújtott papírrongy; másodpercek múlva már eltűnt a háztetők mögött.

Indultunk vissza a hotelhallba, hogy tovább hallgassuk az éjféli viadalt, amely hajnal felé ér véget. Másnap olvassuk az újságokban: „léghárító tűzsergűnk a nagyszámú támadó gépek közül nyolcat lőtt le Bréma városa fölött”.

Neller Máttyás.

LEGUJABB

Haditörvényszékek Krétán

Róma, jun. 4. (Stefani.) Krétában haditörvényszéket állítottak fel, amelyek ítélkezni fognak azok ügyében, akik a német ejtőernyősök ellen elkövetett kegyetlenségben bűnösök.

Leahy amerikai nagykövet Pétain tábornagnál

Zürich, jun. 4. (KH) Vichyből ideérkező jelentések szerint Leahy tengernagy amerikai nagykövet kihallgatásra jelentkezett Pétain tábornagnál és felvilágosítást kért Franciaország politikájáról a tengelyhatalmakkal kapcsolatban. A nagykövet ugyanakkor közléseket kért a francia államfőtől a keddi két és félórás minisztertanács határozataira vonatkozóan is, amelyek meghozatalánál tudvalevőleg közreműködött Weygand tábornok is. Ezekkel a határozatokkal kapcsolatban ugyanis még nem adtak ki részletes hivatalos jelentést a nyilvánosság számára.

Bárdossy Rómában

Gáspár Antal rajza.

Zongorahangoló felszerelés bőrönddel — egy pengő

Budapest a világ legszórakozottabb városa — erre gondolunk, ahogy szerdán reggel megállunk a Veres Pálné-utcai rendőrkapitányság épületének udvarán. Középen hatalmas hegyekben áll felhalmozva az elvesztett, de becsületes megtalálók által a rendőrségre eljuttatott tárgyak garmadája. A kordonon kívül pedig ott szorong az árverezők tömege, vagy háromszáz ember. Zálogházi árverésen képzeldük magunkat, oly nagy a zaj, láрма, kiabálás. Altisztek hordják körül a kordonon belül az egyes „tételket” és az árverezők egymást tullicitálva, egyre lelkesebben verik fel az árakat.

Alig van értéktelen tárgy az udvar közepén, első pillantásra is látni, ebben az évben is „jól dolgoztak” a szórakozott emberek Kévébe kötve esernyők, botok, fókások várnak sorukra, odább bőröndök, kosarak, lámpák, teherszállító tárgyak és a jó ég tudná elsorolni, mi minden. — A leghírhettebb tárgyakat vesztik el az emberek — hangzik kérdésünkre a felvilágosítás —, az hogy esztendőnként ezeröttszáz esernyőt, több ezer keztyűt hoznak be hozzánk, nem is nagyon érdekes. Mert mit szólnak ahhoz a szórakozott orvoshoz, aki elveszti műszeres táskáját, a mérnökhöz, aki elhagyja a logarlécét, a zsekkóhoz, aki alól elvész a nyereg? Mert ilyen tárgyak is kerülnek ide garmadával.

Ebben a pillanatban hangzik fel a kiáltás: — Zongorahangolófelszerelés bőrönddel.

Meglepetten fordulunk meg. Valóban. Majdnem vadonatúj bőrönd, benne a zongorahangoló teljes szerszámkészlete, még póthurok is. Igazán szórakozott ember lehetett az ismeretlen hangoló.

Három méter magas festményre kerül most a sor. Rejtély, hogyan vesztette el a gazdája. Vadonatúj ablakrollókat árvereznek. Ugy látszik, az asztalos is szórakozott volt, mert elhagyta őket, mielőtt beépíthette volna a falba.

Igy megy az árverés egész délelőtt. Egy álló hétig. Rádió, könyv, írógép, látszó, a legelképzeltetlenebb tárgyak egész halmaza jut az éber őszerekek — vagy ahogy valakid megjegyezte — a „hiénák” kezére. Mert olyan összetartás van közöttük, hogy jaj annak a szegény „lakusnak”, aki valamit meg szeretne venni. Ugy fölverik előtte az árakat, hogy vagy lemond a kiszemelt tárgyról, vagy a nyakán hagyják olyan áron, hogy ujat is vehetne...

Nemes dolog lenne, ha ezeken az árveréseken befolyt összeget a rendőrök jótékony intézményeinek adnák. Akár a nyugdíjpótlásra, akár a rendőrárvák nevelésére. Hiszen a talált tárgyak ára: talált pénz. És ez lenne a legjobb helye. P. P.

Még kétezer brit hadifogoly

Berlin, jun. 4. (Német TI) A krétai tisztogatási műveletek során ismét több mint kétezer britet ejtettek foglyul. Ezzel a már jelentett 8000 brit hadifogoly száma 10.000-re emelkedik.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

NAPI HIREK

— A Kormányzó vállalta a KIE kolozsvári nagygyűlésének fővédőségét. A Keresztény Ifjúsági Egyesületek Nemzeti Szövetsége háláadó „KIE nemzeti konferenciát” rendez augusztus 14. és 17. között Kolozsváron. Az ország minden részéből kerékpáros csillagutak vizsik Erdély központjába az ifjúsági vezetőket, tagokat és a népfőiskolásokat. Mint a szövetség hivatalos lapja, a „Magyar Ifjúság” most közli, a háláadó ifjúsági nagygyűlés fővédőségét vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója vállalta.

— Anna kir. hercegnő részt vett a Légóltalmi Liga debreceni csoportjának közgyűlésén. Vitéz Both Gyula, a Liga debreceni felügyelője köszöntötte Anna királyi hercegnőt és elismeréssel emlékezett meg Debrecen női társadalmának érdemes légóltalmi munkájáról. Hangoztatta, hogy a világháború tanúságai szerint egy ország határait az igazság és a hősiesség magatartás egyedül nem biztosíthatja, ha nincs erő és összetartás. „Mindent a hazáért”, ebben a gondolatban küzd és dolgozik minden magyar férfi és nő. A kir. hercegnő szavait Kölcsey Sándor polgármester köszönte meg. Hangsúlyozva, hogy a debreceni asszonyok és leányok a kir. hercegnő példaadása nyomán a jövőben is megállják a helyüket. Az innapi közgyűlés után Losonczy István főispán ebédelt vendégül a kir. hercegnővel.

— Tost Barna állapota. Kassáról jelentik: A Kormányzó Ur szárnységére távbeszélőn érdeklődött a Főméltóság Ur és a Főméltóság Asszony nevében a láb-töréssel kórházban beteg fekvő Tost Barna preláts kanonok, felsőházi tag egészségi állapota iránt és mielőbbi teljes felgyógyulást kívánt neki. Érdeklődött a beteg állapota iránt gróf Széchenyi Bertalan, a felsőház elnöke is és még sokan mások az ország minden részéből. A beteg állapota örömdetesen javul.

— Visszaállítják helyére a szabadkai Erzsébet királyné-szobrát. Erzsébet királyné mellszobrát, Telcs Ede alkotását a szerbek 1918-ban eltávolították a szabadkai vasúti parkból és lomtárba tették. Innen a szabadkai magyarok kimentették és előbb Bodnár Imre, majd Békeffy György városi tiszti főügyész rejtette. A szobrot most átadták a katonai hatóságoknak és azt eredeti helyére visszaállítják.

— Az esztergomi főegyházmegye új esperesét. Dr. Serédi Jusztinián hercegprímás az érsekudvartól esperesi kerület rendszerint alesperesévé dr. Budai János nórádpataki plébánost, tanfelügyelő alesperesévé pedig Krebs Ferenc nagyorosi plébánost nevezte ki.

Vizállás

Duna: Schárdingnél, rossziget 130, Visk 60, valamint Passau—Strudak 48, Vásárosnamény—Baja között árad, 184, Tokaj 503, Tiszamashoi apad, Pozsony-füred 617, Szolnok 734, nyíregyháza vizállás: Csóngrád 710, Szeged 716, Oroszvár—Baja között: Dics 79, Szatmárnagy vizállás: Schárding 24, Bodrog: Aschach 286, Struden Sajó: Bánréve 118, 460, Stein 378, Bécs 387, Hódmezőkövesd: Hódmezőkövesd 106, 257, Komárom 398, Budapest 359, Győr 355, Kőrösök: Causca 15, Paks 260, Baja 382, Mosonmagyaróvár 482, Békés 419, Gyomai 520, 282, Gyoma 482, Maros: Újvidék 508. Rába: Marosvásárhely —10, Szentgotthárd —17, Makó 219, Balaton: Siófok 101, Velencei-tó: Máramarosziget —Tekeháza között árad, lejjebb apad. Záhonyig árad, az alacsony Tokajnál magas, lejjebb igen magas vizállás. Máramaros: A nap kel 4.40-kor, hold 20.35-kor, a nap 15.32-kor, hold 2.18-kor.

— Egy Olaszországban élő magyar nemzetiszínű zászlót és kokárdákat küldött a délvidékieknek. A szülőhazához külföldön is megingathatatlanul ragaszkodó hazafi hazaszeretetének adta példáját az olaszországi Bariból Koleszár Endre honfitársunk, aki a délvidéki területek visszafoglalása alkalmából egy nemzetiszínű lobogót és nagyobb mennyiségű háromszínű kokárdát küldött a honvédezők főnökének, hogy azokat az illetékesek juttassák el a visszafoglalt területek délvidéki lakosságához. Külföldön élő honfitársunkat a közös magyar hazához való ragaszkodás vezette, annak tudata, hogy a 23 évi keserves idegen sorsot elszenvedett délvidéki magyarságnak elsősorban a lelkét kell felszabadítanunk, értelmjes nemzeti öntudathoz kell segítenünk. A honvédség nagy örömmel fogadta a külföldön élő magyar Koleszár Endre ajándékát s azt a magyar jövőbe vetett törhetetlen hittel és szeretettel juttatja el a délvidéki magyaroknak, mint az általuk újra megtalált közös haza háromszínű szent jelképét.

— Kiknek kell a Délvidéken jelentkezniük? Újvidékről jelentik: A Délvidéken tíz napon belül jelentkezniük kell azoknak akik 1918 október 31-ike után a katonai közigazgatás jelenlegi területére bevándoroltak; akik a területen a jugoszlávok javára optáltak; akik a volt osztrák-magyar monarchia egykori területéről önként távoztak el, vagy a szerb hadseregbe beálltak és ott dobvoljácokként harcoltak, végül akik önként távoztak a katonai közigazgatás alatt levő területekről.

— Madách Imre szobrát a Döbrentei-tér északi részén, a Döbrentei-utca torkolatánál, a görögkeleti templommal szemközti levő pázsisz területen helyezik el.

— A délvidéki evangélikusok új püspöke. Brassóból jelentik: Most bontották fel a délvidéki evangélikus egyházaknak az új püspökre beadott szavazatait. Argy György szuperintendens-helyettes, az arad—bánsági egyházmegye főesperese, temesvári vezetőlelkész lett az ottani magyar evangélikusok új lelki-vezére.

— Az „Erlangen” német gőzös délamerikai bravúrja. Mar del Plata argentinai kikötőbe befutott az 1600 tonnás „Erlangen” nevű német gőzös. A gőzös 17 napos kalandos út után érkezett a chilei Puerto Montt kikötőjéből. A Chilétől Argentínáig vivő utat a déli Csendes-óceán és a déli Atlanti-óceán hajózási vonalait elkerülve tette meg Grams kapitány, a gőzös bátor parancsnoka. Az „Erlangen” a háború kitörésekor ausztráliai kikötőben tartózkodott, innen elmenekült és kalandos út után érte el Chilét. Mint ahogy másképp nem juthatott územanyaghoz, Grams kapitány lakatlan csendesóceáni szigeteken fát vágott tengerészrel és fával fűtötte gépét, időnkint pedig vitorlát vont fel, hogy takarékoskodhassék tüzelőjével.

— A főváros átvette a Zita királyné alapítványi intézet vagyonát. A főváros az év elején a Stefánia-Szövetségtől átvette a budapesti anya-csecsemő- és kisdévedelmét. Most saját kezelésbe veszi a szövetség tulajdonában volt Zita királyné alapítványi intézetet, amelynek vagyonát a Vas-utacában, a Gyulai Pál-utacában, a Belső Jászberényi-uton és a Szent Imre herceg-utján lévő ingatlanokból, azok berendezéséből, továbbá készpénzből és értékpapirokból áll. A főváros az intézet meglévő intézményeit kibővíti és korszerűsíti olyan mértékben, hogy a jövőben az intézet alkalmas lesz Budapest egész gyermekvédelmének ellátására. A Vas-utcai székházban vonják össze a gyermekvédelmi munkákör igazgatását és a Belső Jászberényi-utcai szülőintézetet a fővárosi közoktatás kezelésébe veszik.

— Egy szabadkai tanítónő adománya a honvédségnek. Csajkás Etelka szabadkai állami tanítónő 5000 dinárt (500 pengőt) ajánlott fel a magyar honvédség részére. Werth Henrik gyal. tábornok, a honvédezők főnöke úgy döntött, hogy a felajánlott összeget a magyar árvízkarosultaknak juttatja és már be is fizette az árvízkarosultak megsegítésére nyitott postatakarékpénztári csekk számlán, egyben meleg köszönetét fejezte ki a tanítónőnek.

— Tovább emelkedett a főváros adóbevétele. Kleiss Alajos adóhivatali igazgató jelentéséből kiderül, hogy a főváros összes adó-, különféle díj- és illetékbevétele az elmúlt május hónapban 13,349.971 pengő volt, 2,232.544 P-vel több, mint a múlt év májusában. 1941 január 1-étől május végéig a főváros közönsége összesen 49,436.145 P adót, különféle díjakat és illetékeket fizetett be, 6,844.278 pengővel többet 1940 hasonló időszakánál.

— Dollárok és fontok a bakancsban. Markovics Jenő rófoskereskedő hat gyermekével és feleségével ki akart vándorolni Oroszországba. Mint ahogy az ottani hatóságok nem adtak letelepedési engedélyt, visszatértek és itt a nyomozóhatóságok megállapították, hogy Markovics kiutazása előtt Andor fiának bakancsába 701 dollárt és 17 pesztinai fontot rejtett el. A büntetőtörvényszék Máthé-tanácsa Markovics Jenőt és Andort fejenként jogerősen hat-hat hónapi börtönrre ítélte. Vádoltja volt az ügynek Hirsch Rezső úgynök is, aki a vád szerint a valutát Markovicsok részére megszerezte. A törvényszék Hirschet, aki tagadta bűnösségét, egyévi börtönrre ítélte. Az ítéletnek e része nem jogerős.

— Házasság. Túróczy Mária, Túróczy Zoltán tiszkarületi evangélikus püspök és felesége, Fehér Erzsébet Ida leánya és Teresi Endre rosnói evangélikus lelkész június 10-én 6 órakor tartják esküvőjüket a nyíregyházi evang. templomban.

Schuster Teréz és Kónya Béla házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)
Dr. Klínger Endre és Milkó Marika házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

TEGNAP ÉS MA

A Kaiser

A Pesti Hirlap olvasói bizonyosan emlékeznek reá, hogy Kosztolányi Dezső egy napon meglátogatta Vilmos császárt Doornban, s e látogatásról érdekes cikkben mondotta el mindazt, amit akkor, az excsászár életében, elmondani illő volt és lehetett. Most, mikor a császár meghalt, eszembe jut mindaz, amit egy rendkívüli ember, a költő, a rendkívüli emberről, Vilmos császárról mesélt. Ezt kérdeztem tőle doorni utja után:

— Mondd, kérlek, milyen ember Vilmos császár?

— Vilmos császár? — mondta és a levegőbe nézett, mintha látomást látana. — Olyan ember, aki feltűnne akkor is, ha nem volna császár. Ugy értem, ha bejön a kávéházba, odafigyelsz. Ezt érzed: „Bejött valaki, aki egyéniség.” Nagyon gyorsan beszél. Tőlem, a bemutatás után, ezt kérdezte: „Mi a mestersége?...” A doorni szalonban állottunk, s bevallom, szerettem volna valamilyen méltó és igaz válasszal tisztelni az ember előtt, aki nemrég még a világ egyik leghatalmasabb uralkodója volt. Ezért ezt feleltem: „Felség, költő vagyok.” Vilmos császár nevetni kezdett. „Hallja?” — kérdezte szárnysegédétől. — „Azt mondja, költő” — és ujjal reám mutatott. — „Az nem mesterség” — mondta még. Zavaromban, s mert szerettem volna megengesztelni, azt feleltem, hogy a művészetek története is érdekelt. Mondották, hogy a császár nagy barátja a régi kulturákat vizsgáló tudomány. Ez a vallomásom megengesztelte. „Az más” — mondta. S ebédhez ültünk.

— Milyen volt az ebéd? — kérdeztem.

— Közepes volt — felelte hanyagon. — A császárné és a császár között ültünk. Vilmos császár állandóan beszélt ebéd közben és néha harsogva nevetett. Meglepett ismereteinek bősége. Minden érdekelte és mindenről volt véleménye. Nem közönséges ember — mondta a költő, elismerő hangon, oldalt hajtott fejjel, a messzibe nézve.

...Most utólag kissé úgy hat reám ez a beszélgetés, mint az Eckermanni naplórészlet, melyben a hűségese tollnok feljegyzi mindazt, amit Goethe Napoleonnal való találkozásáról mondott. Költők és császárok, úgy látszik, tudnak beszélgetni. A világ is úgy érezte, hogy az „Ex-Kaiser” nem közönséges ember. A háboru után, rövid időn át sugárzott még az ellenséges világ gyűlölete a doorni remete felé. Mély és sűrű magányban élt, noha fogadott német és külföldi látogatókat is. Olyan hatalmas szerepet osztott ki neki a végzet, mely a balsorsban is rendkívüli kötelességeket rótt reá. Kévs ember körül hullámzott olyan hegy-völgy áramlással a rajongás és a gyűlölet, mint a Kaiser körül. Ma már tudja minden ember és bizonyítja a történelem, hogy ő is csak eszköz volt, a végzet eszköze. Bismarck félt tőle, nem szerette. Hódolattal, de szigorúan bánt vele, s talán a vaskancellár volt az egyetlen ember, akitől félt kissé a fiatal császár. Mikor a tölgy kidőlt, a fiatal uralkodó föllélegzett. Szenvedélyes volt és szeszélyes. Tehetsége rendkívül sokoldalú volt, minden művészet érdekelte, s öreg korában sokat tanult. Sven Hedin, az Afrika-kutató Frobenius professzor mindig szívesen látott vendégek voltak a doorni házban. Tulélt mindent, látta Németország megsemmisülését, összeomlását, s aztán

látta felemelkedését, látta, amint a német zászlók megjelennek Hollandia középületein, megélt egy napon, hogy német katonaság állott diszörséget a doorni palota kapuja előtt. Mindent megélt és mindennek az ellenkezőjét is megélt; fát vágott, tanult, olvasott és hallgatott. Egyéniség volt, tulzó és nyugtalan lélek, a nagyság vágya fűtötte, mint keveseket a világon, de volt szeme és mértéke az emberi és a művészi iránt. Neve lezárt korszakot jelent, s ez a korszak nem volt boldog. Az emberiség nyugtalan évtizedei forrottak össze Vilmos császár nevének emlékével. Ugy ment át a történelemben, némán, mint egy kísértet. A világ felfigyel a harcizajban, egy pillanatra utánanéző. A Kaiser meghalt... Él még egy nemzedék, amely tudja, mit jelentett valamikor ez a név. S él már egy másik nemzedék, amely csak olvasókönyvekből ismeri, homályosan, mint egy ködalakot.

Márai Sándor

Az első Könyvnap nagy sikere

Az első Könyvnap hajnalára beköszöntött az igazi nyár. Ragyogó ég alatt, még külön is nyári tarkaságot varázsolva Budapest utcáira, virultak fel mindenütt a színes könyvsátrak, amelyeket úgy üdvözöltek az emberek, mint elmaradhatatlan kedves ismerőseiket szokták, akik nyárról nyárra visszatérnek párnapos vendégségbe.

Már a reggeli órákban látszott, hogy az idén még a szokottnál is nagyobb szeretettel és érdeklődéssel siet a közönség a magyar irodalommal való találkozására és valóban, a déli órák idején szinte tolongás volt minden egyes sátor előtt. Majdnem minden egyes sátonak megvolt a maga irótábor, természetesen a hozzátartozó olvasótáborral. Az idén is lelkesedéssel sereglett a közönség az Erdélyi Szépművészi Céh kopjafás, tarka sátra köré a Szervita-téren, ahol többek között gróf Bánffy Miklós, báró Kemény János, Tamási Áron és Nyírő József dedikálták könyveiket. Első ízben jelentek meg az idén a Délvidék irói, akik a szlovákiai magyar írók csoportjával együtt árusították könyveiket, köztük Szirmai Károly, Csuka János, Dudás Kálmán. Nagy érdeklődés mutatkozott a pozsonyi írók sátra iránt, akik a szlovákiai magyarság vezérével gróf Esterházy Jánossal jelentek meg. Az „Új Idők” magyar stílusu, mezei virággal díszített sátrában az Opera előtt, Herczeg Ferencel és Gulácsy Irénnel az élén, alig győzték könyveiket dedikálni az írók, de sokan keresték fel a Pátria-írók sátrát is.

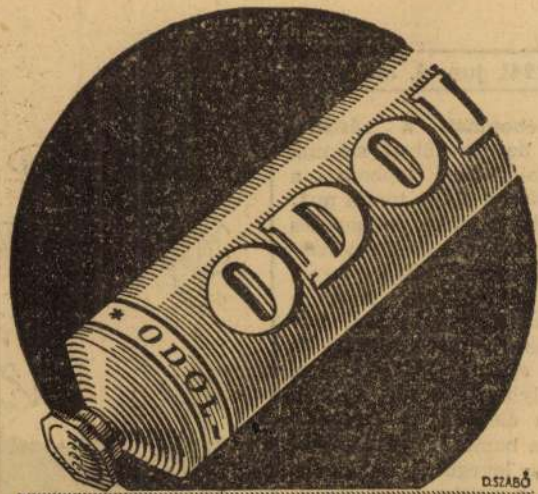
Minden magyarul érző és gondolkodó embernek büszke öröm és elégtétel az az elismerés és szeretet, amellyel a közönség az irodalom iránt viseltetik és az első idejű Könyvnap az írók és olvasók bensőséges kapcsolatának szép példáját adja.

Az ifjúság küldöttsége a Kabinetirodában

Az első Könyvnapon, a déli órákban a Magyar Egyetem és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetségének küldöttsége megjelent a kabinetirodában és ott dr. Uray Istvánnak, a kabinetiroda főnökének átnyújtotta a MEFHOS kiadásában megjelent vitéz Temessy Győző „Országgyarapító Horthy Miklós” című művét, melyet a MEFHOS kulturális osztálya adott ki az idejű Könyvnap alkalmából. A fogadáson megjelent a mű szerzője, vitéz Temessy Győző is és a küldöttség nevében Bokross Iván szövetségi elnök mondott beszédet. Kifejtette, hogy a Magyar Egyetem és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetségébe tömörült ifjúság a szegedi program szilárd alján állva, törhetetlen elhívással sorakozik fel országgyarapító Kormányzó Urunk mögé és fiúi hódolattal ajánlja fel az idejű Könyvnap Horthy-könyvét a Főméltóságú Urnak.

„Partraszállási” hadgyakorlat volt Angliában

Lausanne, jun. 4. (NST) Sikerült visszaverni az angol csapatok partraszállási kísérletét a nagygyakorlatokon — állapítja meg az angol sajtó nagy meglepéssel. A vezérkar ugyanis a napokban nagyarányú hadgyakorlatot rendelt el az esetleges partraszállás elhárítására. Az angol csapatok óriási fölszereléssel megkísérelték a támadást az angol partok ellen, ezt azonban a partvédelmi csapatoknak sikerült megghusítaniok. A hadgyakorlat sikeréből arra következtetnek katonai körök, hogy Anglia minden támadással szemben megvédhető.

Az ODOL FOGPÉP egészségének őre, erősen frissítő hatású, fogait tisztítja.

ODOL

Angol bombavetőök pusztulása Bréma fölött

— A Pesti Hirlap kiküldött munkatársának tudósítása —

Bréma, június hó. A brémai léghárítók egy magasabbrangú tisztjével sétálok a szabadkikötő irányában. Zeg-zugos utcácskákon át, keskeny, kétemeletes házak tövében járunk, lépéseink harsányan visszhangoznak a nagy csöndességben. Esteledik, a boltokat már bezárták, a kocsmák bejárata elé fényt elzáró függönyöket, akasztanak, gyérül a járőrelők száma. Ahogy valamelyik fordulónál hirtelen a víz partjára kerülünk, már látjuk, hogy a rakpartok is besötétedtek. Közeliünkben közvetlenül indulás előtt, utra készen várakozik egy köpcös testű tengeri gőzös, kéményéből karikázik a füst; az egész hajón nincs egyetlen mécses, egyetlen jelzőlámpa sem.

Oh, holdas éjszakák!

Kisérőm szakszerűen tekint körül, elnéz a víztükör felett, amely sápadtan csillog a telihold fényében; mintegy beleszáll a közelgő éjszakába, amely az áruházak mögül szivarog át a csatornák utvesztőjébe és nagy hozzáértéssel bólogt:

— Elmondhatja, kérem, hogy szerencséje van. Az angol légitámadások nyomait jött megállapítani, de úgy látom, hogy ezenfelül alapos és kiadós támadásnak lesz rövid órákon belül szemtanuja. Nézze csak, milyen szép a telihold... Ebből bombázás lesz.

Válóban az itteni légvédelmi katonáknak egészen különös ötödik érzéke fejlődött ki az idők folyamán. Ezt különféle helyeken és számos esetben volt alkalom megállapítani. Ösztönösen, talán az idegeikkel érzik meg, hogy mikor várható az angolok légi látogatása. Néha ragyogó, felhőtlen, tiszta látású és holdfényben szikrázó volt az éjszaka, de a katonák legyintettek:

— Nyugodalmass pihenésünk lesz.

Kérdeztem: miért? A válasz: Ők nem tudják, de így érzik. Ma nem jönnek a bombázó gépek... Ilyenkor legtöbbször igazuk volt. Más esetben csuf, szeles, sötét és csillagtalan alkonyatok jeleztek: Csata lesz... És ebben is ritkán tévedtek. De most az időjárás is kedvező, meg a katonák sejtése is nyugtalan órákat jósol; ezuttal félreértés aligha lehetséges.

Riadó a hotel-hallban

Állunk a mólon, elmerengve nézzük a holdat. Istenem, milyen furcsa háborus világ. A tengerpartra érkező idegen egyenruhás katonatisztekkel andalog a holdas éjszakában és amikor a vizen táncoló sugarakat nézi, a hullámok mormolását hallgatja, akkor arra gondol: légitámadás lesz. Igen, mesélik az idevalósiak: az éjszaka békebeli romantikája megszűnt. A minap láttam magam is egy képet valamelyik vicclapban. Fiatalember és szőke, vaskos, germán ifju leányzó kószálnak elhagyott, kedves, öreg utcácskában; vigyorgó, jóindulatúan kővér pofával nevet le rájuk egyik meredek háztető mögül a telihold. A leány megfogja lovagja kezét és sóhajt: Olyan szépen süt a hold, inkább

menjünk haza. Ma ugyanis légitámadás lesz.

Ilyen körülmények közt nem csoda, ha este tíz óra felé már mindenki szorgalmasan igyekszik lakása felé. Csak most, hogy magam is szállodám felé baktatok, jut eszembe: hiszen pontosan szemközt lakom a főpályaudvarral, a két épület közt nincs háromperces távolság sem. Nyilván ennek tulajdonítható, hogy a portás bárátságosan megállít a kapuban. Óvatosan kérdezi:

— Uraságod le szokott menni a pincébe?

— Miért? — nézek rá.

— Mert nem kell. De azért, úgy gondolom, ha riasztás lesz, talán mégis inkább az lenne ajánlatos. Fent ugyanis lehet olyankor jól aludni, — próbál rábeszélni.

Ugy veszem észre, nagy rábeszélésre nincs szükség a vendégek körében. Csoportokba verődve ülünk a hallban, érdekes, mintha mind megegyeztünk volna abban, hogy ma mozgalmass éjszakánk lesz. Éppen ezért nem is lepődik meg senki, amikor röviddel éjféltől előtti vijjogó, süvöltő hangján felvölt a sziréna. Alig foszlik szét a levegőben rikoitozó hangja, máris halljuk a távoli motorok zümmögését, máris megdördülnek odakint, köröttünk a léghárító üregek.

Figyelem az emberek, férfiak és nők arcát. A pincébe csak a legkevesebben mennek le, ott ülnek a hall koroszékeiben és csöndesen várakoznak. Ha az ember életében csak egyetlen egyszer is résztvesz az ilyen közösségekben, akkor egész életére megérti, hogy miért oly aránylagosan csekély a légitámadások erkölcsi hatása Németországban. Az itteniek már beleszórtak, beletörődtek ebbe a helyzetbe, a polgári egyénben is kialakult az a fajta fatalizmus és bizakodás, amelyet mindenki ismer, aki valaha is volt golyózáporban és amely azt mondatja velünk: Miért éppen én? ... Nyugodtan, kissé összeszorított szájjal, de minden látható izgalom nélkül ül együtt a hallban a társaság és várakozik. Odakint tombol az ütközet, hozzánk csak a hangja hatol.

Másnap hallottuk, hogy ez az éjszaka volt a Bréma elleni támadások sorában a leghevesebb. Nyolcvan angol gép szórta

UNGARN

A MAGYAR-NÉMET TÁRSASÁG FOLYÓIRATA.

Szerkesztő Pukánszky Béla.

Tóth László: Bismarck és Magyarország (3 képtáblával).
Vitéz Surányi-Unger Tivadar: A magyar gazdasági élet sorskérdései.
Balogh József: Erdély magyar műemlékei (12 képpel).
Jócsik Lajos: A magyar-szlovák néphatár.
Ortutay Gyula: Magyar néprajz hanglémezek (2 képpel).
Balassi Bálint és Illyés Gyula pünkösdi versel.
Egyes szám ára: 1 P. Kapható mindenütt: könyvkereskedésekben, IBUSZ-pavilonokban, trafikokban, pályaudvarokon.
Mutatványszámot küld a főtiszománya: DANUBIA, Budapest, IV., Apponyl-tér 1. sz.

Este 23 szem
ARTIN
reggelre normális ürülék
Enyhe, biztos hashajtó
Egy csomag 48 Ft, 2 csomag 34 Ft, 3 csomag 90 Ft, 6 csomag 250 Ft
Nincs kellemetlen mellékhatása

mit ér az egyforma kalap és szoknya, ha az egyiknek vagy másiknak hét vagy kilencz ágú koronával van a zsebkendője hímezve és baronesznek vagy komtesznek szólítják, míg a másik szürke polgári nevet visel. Madame Szilvássynál el voltak törölve a nevek, következésképp a rangok is. A francia forradalom még igen közel esett. A guillotine pengéjének fénye még vakítóbb volt, mint a nemesi czímer . . .

Az ember, vagy is a kis backfisch az intézetbe belépve, családi nevét ideiglenesen elvesztette, beirták ugyan egy könyvbe (ez volt a tudás könyve), de ezt a titkos levéltárban őrizték s csak az igazgatóné tudott róla, a növendék lányok maradtak pusztán Mariskák, Katalinok, Erzsébetek és Kornéliák. A családi név szerint való megkülönböztetés tiltva volt Szilvássynánál. Ez a kis köd, ez a titokzatosság persze csak annyira takart, mint a fátyol az arczon, hogy a valóság vissza van fejlesztve sejtelemmé, mert így sokkal, de nagyon sokkal ingerlőbb. A kis fruskák akkor se tudtak már titkot tartani, titoktartás pecsétje alatt elfecsegték, kik ők, mik ők otthon, de ez lehetett egy kis füllentés, vagy nagyolás is, bajos volt ellenőrizni, minélfogva nem is csinált akkora válaszfalakat a növendékek közt, mint anyilt tudás. A legszebb gyémántgyűrű se idéz fel irigységet és vágyat, ha keztyű alatt viselik. Mindez természetesen a legmagasabb pedagógiai szempontból történt. Szegény Pestalozzi Henrik János meg sem fordulhatott a sírjában — mert még akkor nem halt volt meg.

Hanem hát a vetélkedés a lelemények szülőanyja. Annyi tömérdek ilyen nőnevelő intézet keletkezett, hogy ha meg akartak élni, ilyen specziálításokat kellett kigondolniok. A névtelen backfischok! Hm, érdekes! Mint a hogy a regruta leveti a ruháját, a mit otthonról hozott s a magazinból kap aerarialis köpenyeget.

mát, tehetségét és magaviseletét is. Három or- kimenót.

TELCS EDE PÁLYAMŰVE. (AZ ÉPÍTÉSZETI RÉSZT TERVEZTE MÁRKUS GÉZA.)

A VÖRÖSMARTY-SZOBOR PÁLYAMŰVEL,

Vas. up 1903. 84. l.

Engemet az mindig áld.
Itt merengek alva, ébren,
Hosszu multam tükörében
S vádat az rám nem kiált.

Halmazott idők során át
Tisztes vénség koronáját
Itt hordá apám, anyám
S boldog élet szép emlékéit,
Szép öregség példaképét
Orökségül hagyta rám.

Hallom itt a két öregnek
Ajki hozzám mit rebegnek,
Ha tán kétség ostromol:
«Túl a síron várva várunk,
Jer, fiam! siess utánunk,
Jer, jer, itt megifjodol.»

Lévay József.

GÁRDONYI GÉZA KÖLTEMÉNYEIBŐL.

A HÓVIRÁG.

A misén ott volt Ida is,
a szép halvány jegyzőleány,
s álmodozó éjszemével
édesdeden nézett reám.
Körültünk az ének zengett,
s beáradt a tavaszi fény.
Az orvos hozzám hajolt és szólt:
«Egy évig sem él ez szegény.»

Az erdön át hazakisértem.
Oly halvány volt, olyan fehér,
mint a gyöngye kis hóvirág,
mely nyarat, őszt soha nem ér.
És vidám volt, és oly boldog,
mint maga a szép kikelet,
mely friss lombok koszorúit
bontogatta fejünk felett.

Az erdei fülemile
a bokrok közt dalolgatott.

És mikor elváltam tőle,
megszorította a kezem.
Utána néztem hosszasan,
s nem láttam többé sohasem.

ÁLLOM.

Az utolsó kocsi is eldübörgött
lenn az aszfaltos köruton.
A gázláng vörös pilleként lebeg.
Szemem fáradtan lehunyom.
S a karos-székekben hátradőlve
érezem, az álom száz karral fon át . . .
Tollam lehull. Rétekről álmodom . . .
és hallom is a pásztorfurulyát.

Mi szép is volt: tizennyolcz éves szívvel
a szomszéd kertben lopni a napot.
Magunk voltunk csak Örzsikével
És dicsértük a széna-illatot.
Majd elmerengve álltunk: kéz a kézben.
Így hajlik össze minden kis virág . . .
A nyáj kolompja kong az erdőszélen.
És hallgatjuk a pásztorfurulyát.

És este, mikor felszáll a nomály,
s az égen égnek apró csillagok,
megbújva várjuk a kis kapunál,
a míg az öreg bakter elkopog.
S aztán, ha olykor össze is sűgünk,
— Te édes, kedves . . . — ennél nincs tovább.
Egymást ölelve ébren álmodunk,
és hallgatjuk a pásztorfurulyát.

Ez elnótazza mélán, meghatón
a rejtett távol valamely zugán,
a mit csak érez Karádon s Fonyón
minden szerelmes ifjú és leány.
A falu csendes. Kutya sem ugat.
— Te édes, kedves . . . — sűgöd Örzsikém.
s arcomra simul lágy selyemhadjad.
S — te édes, kedves . . . — sűgom vissza én.

degyeztettem ajkaim és ajkaid, hanem még azelőtt
felül mindenféle kedvezményekben részesítette.
II. József mondta egyszer a minisztereinek: «a
magyar úri leányokat kell németekké nevelni,
ebben van a dolog fogantyúja s ha ez sikerül,
száz év múlva a szegedi tanyákon is németül
fognak beszélni.»

És ez idők folytán szinte végrendeletévé vált.
Az uralkodók pártolták az eszmét, a mi pedig a
magyarokat illeti, könnyű Katát tánczba vinni.
A német műveltségen kívül nem volt más mű-
veltség. A német irodalom korlátlanul befonta,
lekötötte az érzelmes női sziveket. A gonosz
vén pók egyedül volt a nagy pusztaságban és
minden röpködő muslicza az ő kifeszített háló-
jában akadt meg.

A szegedi tanyákon ugyan nem beszélnek még
most száz év múlva se németül, hanem az
sikerült, hogy a tehetős magyar családok leá-
nyai a birodalmi főváros intézeteiben nevel-
kedtek s behozták a német szentimentalizmust.
Hanem hát ez csak annyit ért, mint az impor-
tált ischli viz. Kipárolgott otthon az ereje.

A Szilvássyné intézete különben nem volt
germanizáló. A derék asszonyság titokban a
növevelés nem hivatalos részében a nemzeti
érzéseket is piszkálta magyar növendékeiben, a
németre fordított «Hármas kis tükör»-t gyako-
roltatva velök üres órákban:

Pressburger Comit mit der Stadt von Pressburg,
Welche weit berühmt ist von der Königs-Krönung
Berühmt war auch Tyrnau, mit der schönen Schule,
Lebt Bazin und Modor mit Freiheit in Ruhe.

Szegény jó öreg bekecse, csizmás Kis Tükör
urambátyánk, olyan különösen vette ki magát
tekintetességében ebben a német köntöskében,
azoknak a szép kis lánykáknak a mosolygó
piros száján!

Hanem azért igazi szabadelvű intézet volt,
mely sokban előtte járt a mostaniaknak. Most

5. Telen Sale A.

Vecsey Feri a biciklín, pajtásai között. Mögötte Bene Gizike és Ferenczy Aranka, a két fiú Hubay Andor és Tibor

Vecsey Feri és Hubay Jenő, a háttérben a kis művész atyja, Vecsey Lajos

A CSODAGYEREK FALUN

Mrs. Morson amatőr-fényképe

Elkészett megnyitó beszéd

Bevett szokás, hogy a megnyitó beszéd — ahogy már a neve is mutatja — valaminek a megkezdését jelezze, az elején álljon. Rendesen abban foglalják össze a főbb szempontokat, jelezik az irányt és végül egypár bókot mondanak a hallgatóságnak. Ebben a tekintetben Szomaházy István sem tesz kivételt, amikor, mint az általa életbe hívott Feleségképző Akadémia tanára, e minőségében tartott előadásait könyvalakban viszi az olvasó elé. A megnyitó beszédben megvannak a fentemlített kellékek, csakhogy a szokottnál szellemesebb formában.

Az Uj Idők olvasóinak azonban ez a megnyitó beszéd kissé váratlanul jön. Ők már végigélvezték az előadásokat s mintegy befejezésül kapják azt, amit másutt beköszöntő gyanánt szokás nyújtani. Nem hiszem, hogy azért megneheztenének! Sok élvezetes félórát köszönhetnek a szerzőnek és bizonyára szívesen fogadják majd utószó gyanánt az ő előszavát.

Csupán azt akarjuk még megjegyezni, hogy az „Előadások a Feleségképző Akadémián” most jelennek meg könyvalakban a „Vidám Könyvek” sorozatában s így együtt, kellemes folytonosságban még jobban hatnak, még vidámabb derűséget sugárzanak ki. Nem is említve azt, hogy a bennök rejlő mély életfilozófia, amely csak nyer a finom és humoros forma által, amelybe öltöztetve van, így jut csak igazán érvényre.

Most pedig hadd szóljon a szerző...

A professzor megnyitó beszéde

Kedves kisasszonyok, akik e pillanatban még fehér leányszobájuk csöndjében álmodoznak a bizton eljövendő szerelmes lovagról, aki költő is, gavallér is, milliomos is, grandseigneur is egy személyben, de akik úgy lehet holnap már fehér mirtuszoszorúval a fejükön állanak egy jószágos pap színe előtt: Kegyetekre gondolok e nevezetes momentumban, amikor, mint más iskolákban már régtől fogva szokás, a Veni sancté-t elmondom... Kegyetek már mindazt kitanulták, ami csak a fiatal lányok tudományát gyarapíthatja; az elemiben az írást-olvasást, a felsőbb polgáriban a háztartást és a költészettant, sőt úgy lehet az egyetemen is az algebrát, a

szerves vegytant, vagy a filozófia forrásait... Mindent tudnak, amivel szűkebb családjukat büszkévé tehetik, udvarlóikat elkápráztatják, barátnőik szívébe a sárga irigység bacillusait plántálhatják... Sőt nemcsak az elméleti tudományokban jártasak, hanem mindazokban a nevezetes dolgokban, amelyek nélkül a modern fiatal leány már meg sem lehet; jókedvűen ülnek a zongorához, ha egy ismerősük tökéletes Chopin-interpretációra áhítozik, a fürdőben vízfolyásként csevegnek a francia pincérrel, Shaksperet — ha éppen esős idő van odakünn — eredetiben olvassák és a teniszezés terén is becsületet szereznek az erejüknek, frissességüknek és ügyességüknek. Azonfelül bájosak, egészségesek, jókedvűek, a keringtől szenvedélylyel járnak, az irodalmat szeretik, s a

Mrs. Morson amatőr-fényképe

Nyargalászás. Hubay Jenő és Vecsey Feri

Tóka Ede

zsúron, ahol rendes vendégek, szintén meg tudják találni a fiatal lányhoz illő tónust, azt a hangot, amely az unalmas szótalanság és a hengegő fecsegés közt lebeg valahol... Szóval mindent tudnak, ami Kegyeteket csak tökéletesekké teheti, ami a házasulandó ifjak szívét barna vagy szőke hajfürtjeik felé fordítja, ami a legridegebb cinikus arcát is mosolygóvá teszi a Kegyetek jelenlétében, csak azt az egyet nem tudják, amiről a gondos mama, a bölcs apa, a körültekintő tanító és a tudós egyetemi professzor egyaránt megfeledkezett: hogy mik azok a pozitív és negatív kellékek, amelyek a fiatal leányt jó, bájos, vonzó és boldogságra predesztinált feleséggé teszik...

Ezt a tudományt mindaddig nem tanították az iskolában. Sőt az egyetemen se tanították. A világ abban a tévedésben él, hogy a jó feleség kvalifikációját minden fiatal leány magával hozza e gyarló földre, s hogy a hitvesi erények okvetetlen kivirulnak a házasságban, föl-téve, hogy két igazán szerető szív egyesült az anyakönyvvezető előtt... „Én is beletanultam a feleség szerepébe, — gondolja meghatottan az édesmama, — miért ne tanulna bele a kicsiny leányom is, aki oly szép, oly üde, oly kívánatos?” Az édes mama azonban, akit a véletlen szerencsés viszonyok közé helyezett, majdnem szándékosan megfeledkezik arról, hogy nagyon sok boldogtalan ember él e gyarló földön, aki láthatatlan könyvekkel a szemében vándorol megásott sírja felé, annak a lénynek az oldalán, akit talán valamikor igazán szeretett... És a maga önzésében nem látja a sivár családi tűzhelyeket, nem hallja az elsíratlan panaszokat, nem érzi a félreértések, apró túszurások, titkolt fájdalmak keserűségeit, amelyek annyi életet megrontanak... A szerelemre gondol, amely szerinte mindent pótol a házasságban, holott a legboldogtalanabb frigyek talán éppen azokból az esküvésekből származtak, amelyek két szerelmes szívet kapcsoltak valaha össze a jó Isten színe előtt...

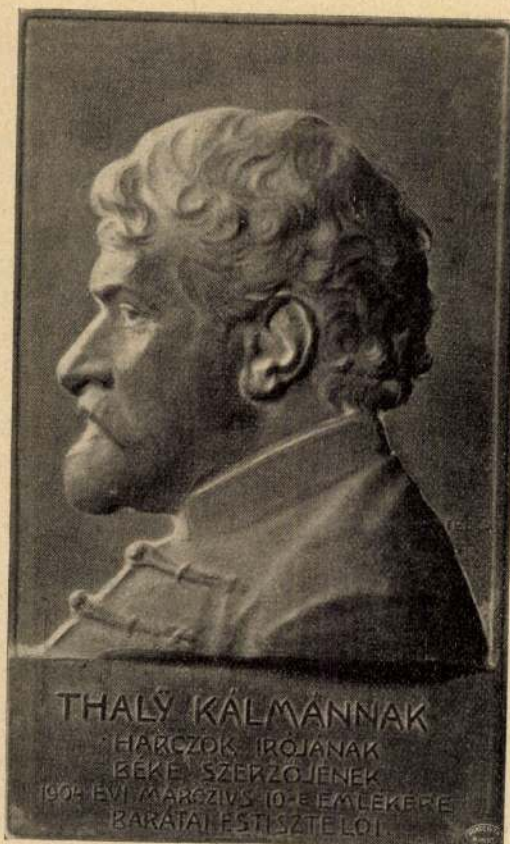
Szerelem nélkül boldog házasság nem képzelhető, de a szerelem maga még távolról se elegendő biztosítéka a boldog és harmonikus házasságnak. A különböző kémiai szervezetek is forrnak, pezsegnek, mielőtt végkép összeolvadnának, hogyne forrongna hát két eleven individuum, amikor örökre egyesülni készül egymással? Hiszen a házasság mindkét félre nézve eddigi életének tökéletes megváltozását jelenti... A férfi szabadságát, függetlenségét, felelőtlen voltánát minden kényelmét föláldozza, amikor a Kegyetek kicsiny kezét a magáéba fűzi; a fiatal leány tiszta álmainak, csöndes illúzióinak, s mindezek fölött egy egész oceánt betöltő, megható szeretetnek mond búcsút, amikor angol úti ruhájában, egy csinos legény oldalán, hajtja ki a pályaház üvegfedele alá... Nem ösmerik még egymást, csak azt érzik, hogy végtelen boldogság lenne, ha a másikat boldognak látnák... De a szerelem nem ölheti meg bennük az emberi gyöngeségeket, egy gyöngédtelen szó a kételkedések lángjait gyújthatja meg szívükben, egy hideg tekintet bolondos rémeket idéz a szemük elé, egy esztelen félreértés váratlanul kiolthatja a fejlődő bizalmasság melegét... A férfi mindaddig csak jókedvű barátaihoz szokott, akik még brutális tréfáért se nehezteltek meg, a fiatal leány a hófehér családi tűzhelyhez, ahol illatos virágként bántak vele... Most egészen egymásra vannak utalva, mert a barátok is, a szülői ház is oly végtelenül messze vannak tőlük... Egy szó, amelyet talán a szeretet diktált, egy megjegyzés, amely talán a legnemesebb érzésekből eredt, a gyanakodó szíveket kegyetlenül elválaszthatja egymástól... Még szeretik egymást, de ah, már mindakettőn arra gondolnak, amit elveszítettek, s az együttlét, mindinkább unottabbá és terhesebbé esz...

Az öreg professzor, aki Kegyeteket, szép kiasszonyok, im maga köré gyűjti, szentül meg van győződve afelől, hogy szerény kísérlete, a Feleségképző Akadémia hiányt pótol... A vén professzor barna fürtjei meg-

őszültek, lábait kikezdte a podagra, homloka körül már mutatkozik egy-egy komoly ránc, amely könyörtelenül jelzi, hogy a legvidámabb élet is alkonyodóra fordulhat, de a szíve a vén embernek fiatal maradt... És ez a szív akárhányszor elfacsarodott, amikor rózsásarcu, ifju teremtések szemében könyeket látott s szomorú, kialvófélben lévő tűzhelyek mellől néma boldogtalanság árnyai sötétlettel feléje... Parkettes kastélyokban, szerény polgári házakban, ahol csavargásai közben megfordult, mint szeretett volna fölkiáltani akárhányszor a forrószívű érzékeny, de kopott filozófus:

— Fialatok vagytok, az arcotok virul, miért nem gondoltok hát arra, hogy az élet mily könyörtelenül rövid? Ma még mámoros érzés lobog a szívetekben, ma még tiétek az élet, jókedv és az egészség, de ah, nem tudjátok-e, hogy mi lesz holnap? Mire a nap újra fölkel a tenger habjaiból, már fázva fogtok meghúzódni a sarokban, szemetek ijedten mered a sírra, amely a szomszédból felétek tátong — és új szerelmesek ujongásai fölött csillog a verőfény és a napsugár... Szeressetek, amíg szeretni tudtok, hiszen az árnyékok oly hamar elborítanak benneteket...

Kisasszonyok, szép virágszálak, édes, bohó, álmodozó gyermekek: üljenek körém és hallgassák meg ime, a családi boldogság kurzusát... Rózsás fülecskéjüket nyissák ki, a regényt, amit a pad alatt olvasnak, dobják félre, a csipkedésnek, a vihogásnak, a pajkos nevetésnek szakadjon vége; hiszen ez a kurzus mindazoknál fontosabb, amiket eddig végighallgattak... Aki szorgalmas lesz, megkapja tőlem a jó, a hűséges, a derék, a komoly kis feleség diplomáját, a legszebb oklevelet, amit csak vén egyetem adhatnak... Ámha olyan akadna Kegyetek között, aki nem érdemesítené a vén professzort arra, hogy a tanításait meghallgassa, azt (Isten ne adja látnom) nem én fogom megbuktatni, hanem egy sokkal nagyobb, kegyetlenebb, szigorubb potentát: az Élet...

THALY KÁLMÁN emléklapja, amelyet a magyar képviselőház készített annak emlékére, hogy Thaly felszólalására megszűnt az obstrukció. Telcs Ede műve

Uj Idők 1904-5. XI. 4. sz.

Ez a kettő a legsikerültebb a pályaművek közül, de a többiekben is sok figyelemre méltót talált a bizottság.

HORVÁT BOLDIZSÁRRÓL.

Abból az alkalomból, hogy Szombathely városa szobrot emelt kitűnő szülöttjének, párvonást újítsunk fel e kiváló államférfiú életéből, mely valóban mintaszerű volt; példaképe a tiszta hazafiságtól és erkölcsi szigorúságtól áthatott magyar ember életének.

Igazságszeretet és lelkiismeretesség, ideálisan gyöngéd, tiszta lélek és nemes szív lakozott benne. Ez nyilatkozott meg felesége iránti rajongó szerelmében is. Jellemző volt az ő érzésvilágára az a kijelentés, miket akkor tett, mikor valami érdekházasságot ajánlottak neki: «Le-

Kérjed az Istent, hogy segítse meg föltett jó szándékaidban és ne félj semmit, mert ki Istenben bízik, soha sem csalatkozik...

Te mindenható Isten, ki az eget és földet teremtetted, engedd meg ezen szolgáltnak, Boldizsárnak, ki hozzád ezen rád ruházott hivatalának igazságos elviseléseért folyamodik, engedd, hogy az igazságot megismerje és azt cselekedje; áldd meg őt, mint Salamont megáldottad, bölcseséggel, hogy igazságot tehessen a te néped között.

Áldjon meg téged kedves fiam a jó Isten! Ábrahám, Izsák és Jákobnak Istene, az ő áldása legyen mindig veled és te rajtad, mind örökké Amen.

Ezzel maradok neked, mint kedves fiamnak Szombathely márczius 2-án 1867.

jót kívánó édes atyád
Horvát József.

TELEK EDE PÁLYATERVE.

ZOBOR PÁLYATERVEI.

gamban a férfit —
igban az érzelmeimen
szempontokat tekin-

Családi élete olyan tiszta és példás volt, melyhez hasonló csak igen keveseknek jut osztályrészül. Igaz ugyan, hogy ebben nagy része volt feleségének is, ki a szerénység és női jóság mintaképe volt.

A ki önzetlen hazafiságot, igazi emberszeretetet, nemes érzést és nagy igazságszeretetet akar tanulni, forduljon Horvát Boldizsár emlékeztetéséhez, a ki polgár volt egész életén át, idealista volt mindig, az igazságért harcolt, a míg élt.
S. R.

EGYETEMI SPORT-TELEP.

A budapesti egyetem ifjuságának néhány év óta alakított atletikai klubja új versenypályát rendezett be a «Lágymányos»-on, a hol a fővárosi tanács terjedelmes területet engedett át e célra. Ott terül el a pálya a Ferencz József-hídtől puskalövésnyire. Egyoldalt a budai hegyek kecses villái tekintenek le rá, másoldalt a Duna hőmpölyög.

tenek.»

Mindenben és mindenki-vel szemben egyformán igazságszerető volt, de meg is várta mindenkitől, hogy vele szemben is őszinte és igazmondó legyen.

Szülői iránt a legmélyebb tisztelettel és szeretettel viseltetett; igazságügyminiszterré történt kinevezése alkalmából édes atyjához írt levelében fényes tanúságot adta ennek; mint példányképet említi ebben édesatyját, kitől, mint írja, lelki erőt, a bűület érzékének felismerését tanulta, és ké édesatyja áldását, hogy állását lelkiismereten betölthesse.

Édesatyja erre a levél a következőket írta neki:

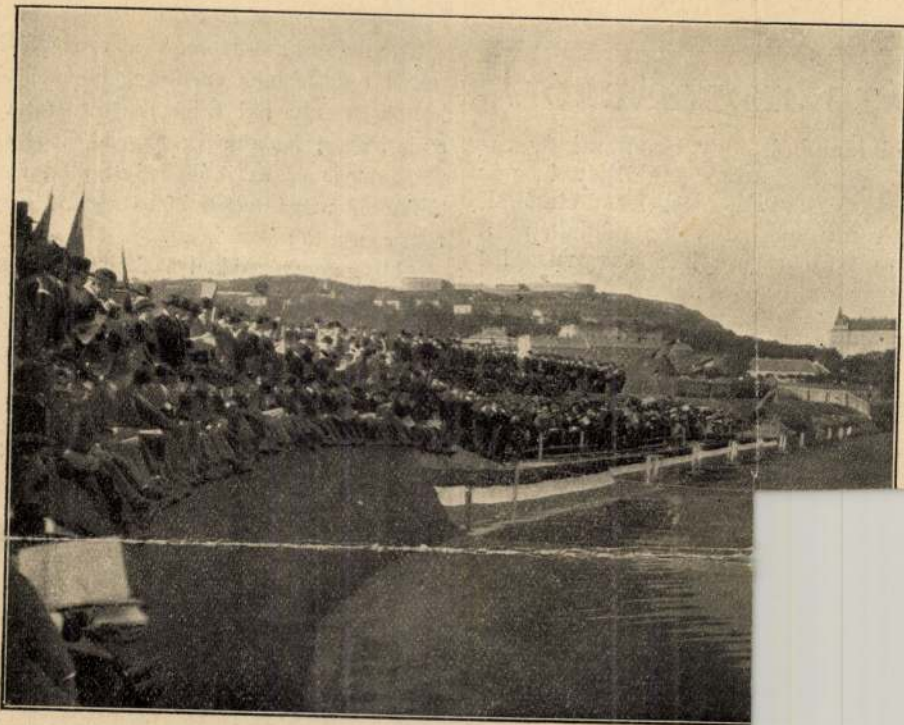
Kedves édes fiam, Boldiz! Február 27-én írott soraidat márczius 1-ső nin délután 3 órakor vettem, melyekre örömmellek.

A második díjat *Telek Ede* mintája nyerte el, a mely szónoklata hevében ábrázolja Kossuthot, a mint kalpagját bal kezében tartva, jobbát magasra emeli. Mentéjét messze lobogtatja a szél. A talapzat alján egy fiatal magyar férfi, kiegyenesített kaszával a kezében, rajongó lelkedéssel néz fel Kossuthra, mintegy megfledkezve nejeről és kis gyermekéről, a kik mellette, a lépcsőfokon ülnek egy ekevason.

A ceglédi Kossuth-szobor.

13. Telcs Ede

NÉZŐKÖZÖNSÉG AZ EGYETEMI ATHLETIKAI KLUB SPORT-TELEPÉNEK M

Az egyetemi sport-telepen futó-, ugró- és dobó pályák, tennis-groundok és egyéb pályák vannak, a közepén pedig a football-pálya terül el. Csinos öltöző is van. A tribün és klubház tavasszal fog fölépülni.

Ezen a sport-telepen az egyetemi ifjuság minden nehézség nélkül művelheti a sport minden ágát. A közel jövőben a klub csónakját is létesít.

Munka, tanulás után oda sereglük az egyetem ifjúságának nagy része, hogy szellemi munkában elfáradt testét-lelkét felfrissítse.

A *Budapesti Egyetemi Athletikai Klub* e sport-telepe szeptember 29-én nyílt meg ünnepélyesen. A miniszter képviselőjében *Tóth Lajos* miniszteri tanácsos nyitotta meg a pályát. *Wlassits Gyula* közoktatási miniszter előző nap látogatta meg a pályát és elismerésére méltatta. A notabilitások közül megjelentek *Vécsey Tamás* rektor, *Concha Győző* dékán, *Klupathy Jenő*, a klub alelnöke, és sok más egyetemi tanár. Rajtuk kívül pedig nagy közönség volt künn: egyetemi polgárok és sportsmanek nagy számmal, és diszes hölgyközönség. Az érdeklődést meg is érdemelték az egyetemi athléták, mert a megnyitás alkalmából tartott nagyszabású nemzetközi atletikai versenyen a legtöbb diadalt ők aratták.

Szép számú küzdők állottak ki az értékes díjakért. Az egyetemi atletikai klub tagjai közül *Gajzágó* a távolugrásban, *Strausz* a diszkosz-vetésben, *Gönczy* a magasugrásban, *Vargha* a 120 yardos gátfutásban, mely bajnoki címmel járt, nyertek első díjakat. A 100 yardos síkfutás első díját *Schubert*, a magyar úszó-egylet tagja, a 220 yardos

handicapot *Wagner*, a budapesti csapat tagja nyerte. A negyed-mérföldes síkfutásban Magyarország ez évi bajnoka *Wagner*, a budapesti tornaklub versenyzője, a negyed-mérföldes síkfutásban

A MÜNCHENI REGENSBURGI OPERÁK

Ez év szeptember 28-án kezdődtek a müncheni operai előadások első ízben Münchenben épült színházban (Prinz Regenteban) 21-én nyílt meg, nagy sikerrel. A színház ebben az évben nagyobb anyagi sikerrel működött, ez idén csak négy operát adtak elő: „Tristan und Isolde”-t, „Lohengrin”-t, „Die Walküre”-t és „Die Götterdämmerung”-t. A müncheni operai előadások nagy sikerrel működnek, a müncheni operai előadások nagy sikerrel működnek, a müncheni operai előadások nagy sikerrel működnek.

A Wagner-előadások nagy forgalom főevadjában, hónapokban tartják; az operai előadások nagy sikerrel működnek, a müncheni operai előadások nagy sikerrel működnek.

VERSENYDÍJAK.

FÉNYKÉPEK AZ EGYETEMI ATHLETIKAI KLUB SPORT-TELEPÉNEK MEGNYITÁSÁRÓL.

SÜLYDOBÁS.

Alacsonyítva éreznél
mondotta, — ha a há-
kivül egyebet, anyas

OSZEGLEDI KOSS

történetirója szólalt föl és a parlamenti béke helyreállítására hívta föl a pártokat. Gróf Tisza István miniszterelnök kedvezően fogadta a békéltető szöveget és a parlament zivatarra lecsendesült, a régen félbeszakadt munkásság újra megindult. Az ülés emlékezetét sokan kívánták látható jelben is megörökíteni. Berzeviczy Albert közoktatási miniszter gondolata volt, hogy művészi érmet veressenek. Thaly Kálmán mellképével. A plaque — érclemezzel — elkészítésével Telcs Ede szobrászművészt bízták meg, ki találón mintázta az éremre Thaly arczképét. Thaly részére aranyból öntötték az érmét, ezenkívül márvány papírnyomót is készítettek, melyet Thaly bronz mellképe díszít. Ezüst vagy bronz öntésben az érdeklődők részére sok érem készült.

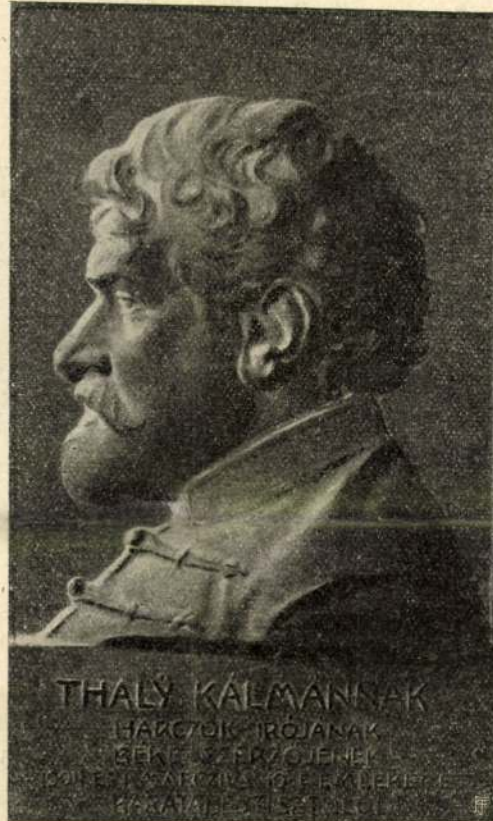
Október 10-ikén, a képviselőház új ülészakának megnyíltakor, az ülés után adták át Thalynek az emléket a Ház elnöki termében. A miniszterek közül többen megjelentek, köztük gr. Tisza István, valamint volt miniszterek és számos képviselő. Berzeviczy Albert közoktatási miniszter adta át az aranyérmét szép beszéddel, hangoztatva Thaly hazafias föllépésének hatását és eredményét. Thaly megindultan válaszolt. Az elismerés azokat illeti, a kik megértették egyszerű szavait. Jól esik látnia az érem fölliratából, hogy benne a «Harczok írójának, béke szerzőjének, Thaly Kálmánnak, 1904. évi márczius 10-e emlékére. Barátai és tisztelői.»

Az érem föllirata az arczkép alatt: «Harczok írójának, béke szerzőjének, Thaly Kálmánnak, 1904. évi márczius 10-e emlékére. Barátai és tisztelői.»

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Új regényünk. Mai számunk «Regénytár» mellékletén egy új regény közlését kezdjük meg. Szerzője, Anthony Hope, jól ismert a magyar közönség előtt is, mert egész sereg regénye van már lefordítva magyarra; az angolul olvasó közönségnek Angliában ép úgy, mint Amerikában a legkedveltebb írói közé tartozik. Új regényének címe: «Peggy, a kotnyeles»; a londoni előkelő társadalom körében játszik s egy változatos életű, vonzó és érdekes asszony története keretében az olvasó teljes figyelmét lebilincselő módon, néhány igen lételesen megrajzolt tipikus alakban mutatja be az angol társadalmi, politikai és üzleti élet összefonódását, egymásra való hatását. Más oldalról egy kedves, vidám kis bohém-társaságot mutat be, melynek élete folyton belejátszik ama másik társaság életébe. A regény meséje mindvégig érdekfeszítő, drámai mozzanatok váltakoznak benne vidám jelenetekkel s nem egy részletében az emberi lélek meglepő mélységeit tárja az olvasó elé. A regényt az eredeti kiadás művészi illusztrációival közöljük.

«Szemelvények Salamon Ferencz munkáiból» címmel jelent meg a «Jeles írók iskolai tára» című vállalat legújabb füzeté, melyet Annyal

Telcs Ede domborműve.

A THALY KÁLMÁNNAK ADOTT EMLÉKÉREM.

A 238 lapnyi terjedelmű kötetet a Singer és Wolfner-czég adta ki; ára nincs feltüntetve.

Az «Egyetemes Regénytár» című vállalatban, melyet a Singer és Wolfner czég ad ki, két új kötet jelent meg: Malonyay Dezsőnek «A tartodi medvehajtás» Blicher Clausen dán író «Feri bácsi» című regénye. Az utóbbit Isaák Mártha fordította magyarra. Mindegyik piros kötésű kötet ára egy korona.

«Magyar Alkotmányjog»; írta ifj. dr. Vukovich Sándor. Szépen föllendülő alkotmányjogi irodalmunknak nagyobb arányú terméke e könyv, melyet szerzője, a pozsonyi jogakadémia tanára, első sorban hallgatóinak szánt tankönyvül. Az egész munkának ez tulajdonképen első kötete: a bevezető részen kívül a magyar állam területének és népének viszonyait tárgyalja. A főhatalomról és Ausztriával való viszonyunkról szóló részt a szerző majd akkor szándékszik kiadni, ha a küszöbön álló idevágó reformok megvalósulnak s az Ausztriával szemben fennálló vitás kérdések tisztázódnak. A több mint 300 lapra terjedő kötet ára 5 korona.

Francisca ereklye-muzeum leiró lajstroma. Gróf Andrássy Dénes elhunyt neje: Andrássy Francisca grófné iránti mély kegyeletének az által is kifejezést kívánt adni, hogy a krasznahorkai várban ereklye-muzeumot létesített, melyben mindazon tárgyak össze vannak gyűjtve, a melyek a boldogult életére vonatkozással vannak. Ezen nagyobbára házieszközök, ruhadara bok- s emlékekből

álló gyűjtemény három teremben van elhelyezve, a tárgyak száma pedig 1023. Ezeket Mihalik József, a kassai muzeum miniszteri biztosa rendezte s a rájuk vonatkozó leiró lajstromot is ő készítette.

A zempléni vármegyei Kazinczy-kör évkönyve, szerkesztette dr. Ferenczy Elek főtítkár. A most két éve alakult kör, mely e rövid idő alatt is élénk munkásságot fejtett ki az irodalom és művészet iránti érdeklődés ápolása terén, most adta ki első évkönyvét, melynek elejét Kazinczy Ferencz arczképe díszíti. Az évkönyvben a körben tartott felolvasások — szépirodalmi és ismeretterjesztő dolgozatok, — a kör alakulásáról s eddigi munkásságáról szóló beszámolás és egyéb egyesületi ügyek vannak közölve.

Duse Eleonora, a nagy olasz művésznő e héten szerepelt újra Budapesten a Népszínházban. Október 17-ikén Sudermann «Otthon»-ában Magda szerepét játszotta, 19-ikén Monna Vannát, 21-ikén pedig a francia Maurice Donnay «Az újabb veszedelem» cz. darabjában játszott. Október 22-ikére a «Kaméliás hölgy» van kitűzve, 24-ikére pedig Ibsen «Hedda Gabler»-e. Duse művészete most is mély hatást tett mindazokra, a kik nézői voltak, az általános vélemény szerint az idő haladtával a nagy művésznő nem vesztett régi erejéből. Közelebb majd részletesebben is megemlékezünk mostani szerepléséről. Ugy mondják, ez az utolsó művészi körútja, de általános a remény, hogy ebbeli elhatározása nem visszavonhatlan s közönségünknek lesz még alkalma máskor is gyönyörködni benne.

Király-színház. «A törvénytelen apa.» Énekes bohózat három felvonásban. Írták: Grenet Dancour és Maurice Vaucaire; magyar színre alkalmazta: Mérei Adolf. Zenéjét összeállította: Konti József. «A törvénytelen apa» című bohózat, melyet e hó 15-én mutattak be a Királyszínházban, tulajdonképen nem is új darab; nálunk már előadták a Víg-színházban «Köszívű apa» czimen. A «Köszívű apa» francia bohózat volt. «A törvénytelen apa» pedig bécsi divatu énekes bohózat, ennyiben különbözik a két átdolgozás egymástól. Van a darabban néhány kacagtató helyzet, elmés mondás, szép tánc, csinos énekszám és meglehetősen sok színészi fogás. A színpadi hatásokat teljes mértékben kihasználta az átdolgozó. Az ügyesen rendezett darab előadása igen jó volt. Fedák Sári, — tulajdonképen az ő kedvéért dolgoztatta át újra a színház igazgatósága ezt a darabot — szépen énekelt és pompásan táncolt. A többi szereplők is teljes mértékben megérdemlik a tetszést, Tárnoki, Magay Anna, Csataj Janka, Németh, Vágó, Pap sat. A közönség tetszéssel fogadta a régi bohózatot új alakjában. (K-5.)

Ezer korona pályadíj színműre. A debreczeni színház igazgatója, Zilahy Gyula ezer korona pályadíjat tűzött ki oly színműre, melynek tárgya Csokonai Vitéz Mihály személye és kora, s mely egy egész estét betölt. Beküldési határidő 1905 május elseje. A pályázati művek jelíggel levéllel ellátva, a debreczeni törvényhatóság kebelében fennálló színi ügyi bizottság elnökéhez címezve küldendők be.

Az Országos Képtár metszeteiből az újabb kiállítás október 11-ikén nyílt meg. A képtár nagy metszet- és rajzgyűjteményéből ezt a kiállítást is dr. Térei Gábor igazgató őr rendezte és pedig az angol és amerikai metsző művészet képeiből. A rész-

tavasszal és nyáron törzsgyümölcsöséből a finom fajták oltóvesszőit és szemző hajtásait. Ezenkívül a nagy közönséggel szoros összeköttetésben élő lelkészeket és tanítókat évenként rövidebb tanfolyamokon megtanítja a gyümölcsfával való helyes bánásmódra, a gyümölcsstermelő gazdákat a gyümölcs helyes feldolgozására és értékesítésére. Európai hírű berendezése lehetővé teszi a gyümölcsstermelés, valamint a kertészet minden ágának mintaszerű fejlesztését. Gyümölcsöse idomított alakjaival, üvegházai hajtatott gyümölcseivel a hazai gyümölcstenyésztés jövőjére vannak átalakító hatással, míg feldolgozó szertára a szakszerű gyümölcsértékesítés és feldolgozás helyes elveinek népszerűsítési eszközeit tárja elénk. Gazdag növénytárában dr. *Schilberszky* Károly vezetése alatt a gyümölcsfák és növények betegségeinek orvoslására találhat irt a tanulni szerető termelő.

Szóval a budapesti m. kir. kertészeti tanintézet legelső intézete a hazai gyümölcsstermelőknek, a hol jó tanácsot, irányelveket és kitűnő tenyészanyagot kaphat mindenki, a ki nem restelli az intézetet a Gellért-hegy tövében, a Ménesi-úton fölkeresni.

A kertészeti tanintézet kiállítása körül csoportosultak mindama nagy kiállítók, a kik már magukévá tették azokat az elveket, melyeket a helyes gyümölcsstermelés magáénak vall: az ország legjobb gyümölcsstermelő vidékeinek, gazdasági egyesületeinek gyűjteményes csoportjai, melyek bemutatták azt a gyümölcsanyagot, a mely lassan bár, de biztosan meghódítja Európa éjszakai és éjszakkéleti országait.

Ezekből a csoportokból tellett ki az a fajta gyűjtemény, melyet *Kardos* Árpád egyesületi szerkesztő-titkár és *Raáb* Alajos állami kertész állítottak össze és látták el megfelelő feliratokkal. Ez a fajtagyűjtemény 25 alma- és 21 körtefajtából állott, s azokat az elsőrendű gyümölcsöket képviselte, a melyek az országban már számos helyen kipróbálva r. *Mohár* István, kir. tanácsos, országos gyümölcstani miniszteri biztos által a nagyban termelésre ajánlatnak. E gyűjteményről képet is mutatunk be, melyen a kertészeti egyesület buzgó alelnökének, *Szelénár* Adolfnak alakja is felismerhető.

A *Mathiász* János nevezetes telepéről a következő cikkben lévén szó, a harmadik nagy csoportra, *Rohonczy* Gida törökbecsei gazdaságának kiállítására terjeszkedünk még ki.

Az ő kiállítása főleg a kereskedő-termelőt bilincseli le. Bemutatta a nagyarányú gyümölcs-postacsomagolást a bel- és külföldre, valamint egész kocsirakományok ellátását.

Törökbecse gyöngyszigeti és jarugai gazdaságaiban *Rohonczy* telepének terjedelme 100 hold szőlő, körülbelül 25 hold gyümölcsös, 40—50 hold dinnyés, 8 hold ananászperültetvény és 10 hold konyhakert. A 100 hold szőlő kizárólag csemege fajtákkal van beültetve és pedig 40 *Chasselas*, 60 *Muskatály* és egyéb különleges fajtákkal, rendszeren szőlővesszős művelésre. Ez a szőlőtelep az idén 3500 métermázsa termést adott, a mely legnagyobb részben Budapesten

Kossak fényképe után.

SZOYER ILONKA ÉS VÖLEGÉNYE MÁRKUS DEZSŐ.

sik és jól megfizetik. Azelőtt a francziák, olaszok, spanyolok árasztották el terményeikkel a legnagyobb külföldi piacokat, most azonban már hazai termelőink is sikeresen versenyeznek velük s e révén évenként igen tekintélyes összegek áramlanak be az országba.

Hazai termelőink azonban a csemegegyümölcsös vasszót egyszerűen a külföldről — legfőképp Franciaországból — hozatták be, azzal telepítették, azt tenyésztették tovább; s ez a magyarázata, hogy legismertebb csemegegyümölcsösünk nagyrészt csupa francia nevék (*Chasselas*, *Madelaine*, *Muscat*, stb.), de az, hogy új — talán a régiéknél jobb — fajtákat is állítsanak keresztezés és magvetés által elő, mint ezt pl. a francziák széltére gyakorolják, — csak elvétve jutott egy-egy kiválóbb szőlészünök eszébe s így aztán e tekintetben folyvást a külföldiek jár-szalagán, gyámkodása alatt maradtunk.

Ezen állapot jobbra változtatásának egyik úttörője lett *Mathiász* János, a kinek pompás szőlői a most bezárult gyümölcskiállításon is méltó feltűnést keltettek úgy a nagy közönségnél, mint a szakembereknél, míg a bíráló bizottság a legnagyobb kitüntetésekkel ítélte neki.

Mathiász János a sárosmegyei Ádámföld községben született s miután jogi tanulmányait bevégezte, megyei szolgálatba lépett s többek közt sokáig mint főispáni titkár működött. De már ekkor rendkívüli kedvvel foglalkozott a szőlészettel; az általa alapított telepre a világ minden részéből mintegy 3500 fajta szőlővesszőt gyűjtött össze nagy költséggel.

mint itthon. Évenként 800,000—1.000,000 ültetni való nemes vesszőt termel és hoz forgalomba.

Kitűnő szőlői nemcsak az itthoni, hanem valamennyi külföldi kiállításon is, a hol csak részt vett, mindig az első díjakat nyerték, többek közt az 1897-iki hamburgi nagy nemzetközi kiállításon legyőzte a legkiválóbb, részben világhírű francia, olasz, német, angol, amerikai, stb. kiállítókat, mert neki ítéltek a legelső díjat. Érdekes megemlíteni, hogy az általa már nyert elsőrendű aranyérmek súlya meghaladja a másfél kilogrammot.

Különben eléggé bizonyítja a szőlészeti terén elért sikereit *Mathiász*nak az is, hogy királyunknak állandó szállítója, nem különben Vilmos német császárnak s még több más fejedelmi személynek; sőt a csemegegyümölcs-termelés terén vezető Franciaország elnöke, *Loubet* is szokott tőle rendelni.

Budapesten nagy nemzetközi gyümölcskiállítást terveznek az 1906 évre s *Mathiász*nak célja, s már is azon dolgozik, hogy itt a maga által nemesített, vagy előállított szőlőfajtákat, számszerint 1600-at, bemutassa, még pedig tőkéstől, a mint azok a szabadban tenyésznek. Ilyen érdekes és tanulságos, nagy szabású szőlőgyűjtemény bizonyára soha sem volt még egy kiállításon sem együtt.

Képünk a mostani kiállításon bemutatott szőlőgyűjteménye közt tünteti fel a derék magyar szőlészt, a kinek oly sokat köszönhet csemegegyümölcszetünk s a ki működésével a magyar névnek is újabb tiszteletet szerzett a külföld legkülönbözőbb részeiben.

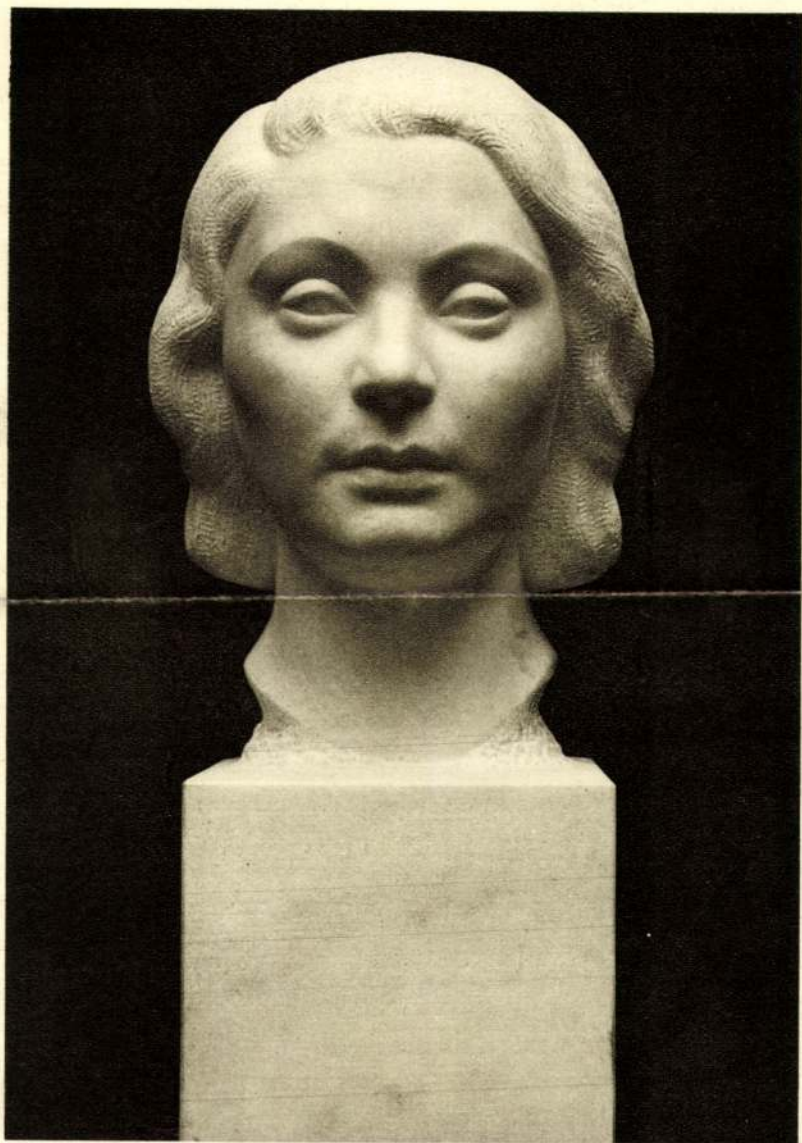
Markó Miklós.

MÁRKUS DEZSŐ ÉS SZOYER ILONKA.

Minden irányból rokonszenvesen üdvözölték néhány nap előtt *Márkus* Dezsőt, az Operaszínház karmesterét és *Szoyer* Ilonkát, a színház csengő hangú egyik fiatal primadonnáját, jegyváltásuk alkalmából. A jegyesek mindegyike külföldön kezdte meg pályáját, különböző színházaknál, onnan tértek haza. Szívesen fogadták őket itthon is. *Szoyer* Ilonka németországi színpadon hallatta először tisztán, szép hangját s onnan hozták vissza, mikor a Magyar Színház megnyílt. Operettekben énekelt s kedvence lett a közönségnek. Az Operaszínház igazgatója, *Máder* Raoul fölismerte tehetségét és két év előtt az Operához szerződtette a könnyű, vidám soubrette-szerepekre, a melyekhez a kellemes és iskolázott éneken kívül még az is szükséges, hogy a művésznő a prózai szöveget is szépen elmondja — magyarul. *Szoyer* kisasszony az Operaszínházban szeretetreméltón töltötte be ezt a szerepkört és művészi egyéniségével az operai játéknem egy darabját lehetett fölfrissíteni.

Márkus Dezső, az Operaszínház karnagya és zeneköltő családi körében szerette meg a zenét és művészeteket. Egyik testvére, *Márkus* Miksa, a «Magyar Hírlap» szerkesztője és jeles zenekritikus, másik testvére *Márkus* Géza, ismert

K. STRIKKER GINA : ARCMÁS

47.

Talos Solt

A.

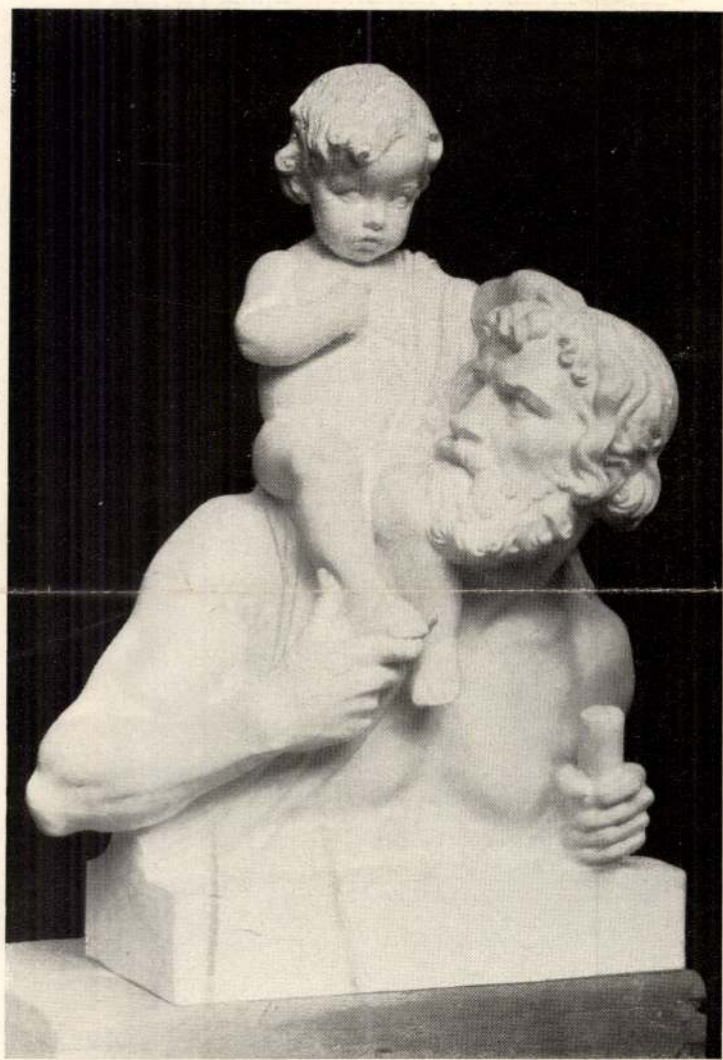
TELCS EDE : ARCMÁS

Nevezeti képröm. kiáll. 1934

Telcs Ede: Öreg ember.

Telcs Ede: Szent Kristóf.

77

92

77. Telcs Ede: Síremlék relieffe.

77. E. Telcs: Relief eines Grabmals.

77. E. Telcs: Relief d'un monument funéraire.

Magyar Iparművészeti
1919.

76

76. Körösfői Kriesch Aladár: Szövött faliszőnyeg. Készítette: Frey Rózsi.

76. A. Körösfői Kriesch: Gewebter Wandteppich. Ausführung v. Rosa Frey.

76. A. Körösfői Kriesch: Tissu.

91

Telca Zee

16.

Ernst Múzeum aukciói

2.

831. ROKKA, diófa. 70.—
832. NAGY OLTÁRKERET, faragott és aranyozott fa. Olasz, XVII. sz. 200.—
833. 28 DARAB EZÜST ÉREM ÉS PLAKETT, különféle ábrázolásokkal. Sulya 1800 gr. 270.—
834. 19 DARAB EZÜST ÉREM, uralkodók képeivel. Sulya 1170 gr. XIX. sz. 170.—
835. 19 DARAB EZÜST ÉREM, különféle képmásokkal. 1070 gr. 160.—
836. 13 DARAB EZÜST ÉREM ÉS PLAKETT, különféle ábrázolásokkal. Sulya 920 gr. 130.—
837. 50 DARAB KÜLÖNFÉLE ÉREM ÉS PLAKETT, bronz. 100.—
838. 9 DARAB FÉMÉREM, különféle ábrázolásokkal. 50.—
839. FARAGOTT SZARU, áttört faragással:ombok közt alakok és madarak. Áttört faragású fekete vasfa talapzaton. Kína. 200.—
840. CSILLÁR, fém levéldisszel és porcellán virágokkal, középen porcelán női alak. Német, XIX. sz. 100.—
841. MADONNA, dombormű, carta pesta, szinezve aranyozott empire keretben. Olasz, XVII. sz. 100.—
842. FARAGOTT KERET, aranyozott. Louis XVI. diszítéssel. 25.—
843. KANDALLÓ, zöldes ónix, rézbetéttel.
844. ISTENFEJ, fehér márványszobor, római szobrásztól. Mag. 39 cm. Br. Kohner Adolf gyűjteményéből. 400.—
845. BEETHOVEN MELLSZOBRA, barnásszürke kő, négyszögű márványtalapzaton. Teles Ede műve. Mag. 52 cm. Br. Kohner Adolf gyűjteményéből. 500.—
846. KIS ÜVEGSZEKRÉNY, diófa, barokk diszítéssel. XVIII. sz. 50.—
847. SZENT MÁRTON LÓHÁTON. faszobrocska, szinezés nyomaival. Magyar, XVIII. sz. 60.—
848. KIS SZEKRÉNYÓRA, faragott és aranyozott fatokban. Magyar, XVIII. sz. 50.—
849. ELLENZŐ NÉGY LAPPAL, mahagonifa, színes selyem, japán himzéssel. XIX. sz. 100.—
850. KÉTKARU GYERTYATARTÓ, ellenzövel, fa és bronz Boulle-modoru berakással. Bécs, 1890 k. 40.—
851. TINTATRTÓ, öntött bronz, rendjelalak, tetején Napoleon ülő alakja. 1830 k. 30.—
852. ÉREM, öntött vas, Napoleon domborműves képmásával, kerek aranyozott bronzkeretben. Berlin, empire. 15.—

853. DISZVILLA, ezüst, nyelén Napoleon alakja. Augsburg, 1830 k. 20.—
854. TAJTÉKPIPA, ezüst verettel, Napoleon mellképével. Ezüst. Bécs, 1830. 15.—
855. SZIVARZIPKA, tajték, rajta Napoleon alakja. XIX. sz. 15.—
856. FADOMBORMŰ, Napoleon otthonában. Német, XIX. sz. e. f. 40.—
857. KÉT CSONTDOMBORMŰ, Napoleon csatajeleneteivel. Fakeretben, XIX. sz. 60.—
858. NAPOLEON-ÉREM, biscuit, zöld márványfoglatban. Sèvres, XIX. század. 15.—
859. CSONTGÖMB, felnyitható szárnyakkal, benne Napoleonra vonatkozó jelenetek. XIX. sz. 20.—
860. SZELENCE, bronz, Napoleon, fővegalaku. XIX. sz. 10.—
861. BURNÓTSZELENCE, szaru, Napoleon fővegalak, a császár alakjával. XIX. sz. 10.—
862. NÉGYSZÖGŰ SZELENCE, lakk, födelében érem Napoleon és Josephine képmásával. Francia, 1830 k. 15.—
863. BOTFOGANTYU, elefántcsont, Napoleon-fejjel. XIX. sz. 10.—
864. KERÉK SZELENCE, puszpángfa, födelén Napoleon alakja. Empire. 10.—
865. KERÉK SZELENCE, aranyozott bronz, Napoleon képmásával. Francia, XIX. sz. 10.—
866. KIS FLAKON, ezüst verettel; csutoraalak, rajta vésett rajzban Napoleon alakja és „Ajaccio” felirat. XIX. sz. 10.—
867. ÉREM, aranyozott bronz, Napoleon és Mária Lujza kettős képmásával, elefántcsontkeretben. Francia, empire. 10.—
868. KÉT OLTÁR-GYERTYATARTÓ, faragott és aranyozott fa, angyal alakjával. XVIII. sz. 120.—
869. PALACK-VÁZA, kék-piros egymásba folyt festettzománc. Modern. 15.—
870. VÁZA, festettzománc, két aranyozott ezüst füllel. Modern. 15.—
871. KIS ASZTALDISZ, öntött bronz, 3 nőalakkal. Bécs, empire. 40.—
872. KIS ÁLLÓ ÓRA, részben aranyozott bronz, Amorett alakjával. Bécs, empire. 40.—
873. BONBONIERE, festettzománc, kerek alak, zománcozott és filigrános ezüst foglatban. Modern. 40.—
874. NEP. SZT. JÁNOS, hársfa-szobrocska. XVIII. sz. 60.—
875. SZINEZETT RÉZMETSZET: Der Empfehlungsbrief. Bécs, XIX. sz. e. f. 10.—

DEÁK FERENCZ EMLÉKTÁBLÁJA NAGY- KANIZSÁN.

Zalamegyében, a haza bölcsének szülőmégységében, ez a második műemlék, melylyel a nagy ember emlékét megörökítik. Szobrát már régebben felállította a megye kegyelete Zala-Egerszegen, hol politikai pályafutását megkezdette. Vasárnap, f. hó 18-ikán a nagykanizsai főgimnázium, hol az 1813/14—1816/17. években tanuló éveit töltötte, lerójjá Deák Ferencz iránti kegyeletét és leleplezi az emléktáblát, melyet a város megbízásából *Telcs* Ede jeles szobrászunk készített bronzból. Az impozáns és igazán művészi színvonalon álló emléktábla két méter hosszú és 90 centiméter magas. A dombormű teljesen profilban ábrázolja Deák Ferencz fejét, azokkal a jellemző, érdekes, vonzó vonásokkal, melyek Deák Ferenczben a gondolkozót, az erőt, a nagy akaratot tüntetik fel. A kitűnő művészettel készített emléktábla a nagykanizsai főgimnázium mostani épületén csak ideiglenes elhelyezést nyer, minthogy az építendő új főgimnáziumi épületre fogják annak idején átvinni.

Dr. Ny. S.

ifjúság részéről Ádám...
Gábor pedig ó...
olvasták József...
maradását kimentette...
vözlő távirat szövegét. A...
ságára végül még gróf...
mondott
nehány lelkes szót. Az évforduló napján rendezte
ünnepét a műgyetem ifjúsága. A belvárosi körben
Kautz Gyula mondott beszédet. Október 17-én lesz
a főváros törvényhatóságának ünnepe, mely a Deák-
szobornál megy végbe. Az ünnepet a belvárosi temp-
lomban tartandó hálaadó isteni tisztelettel kezdik
meg. Ugyan e nap lesz emlékünnepély Zala-Eger-
szegen is, Deák szülő vármegyéjének székhelyén, a
nagy hazafinak ércszobránál. Ez ünnepélyeken az
országgyűlés is képviselteti magát.

Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye törvényhatósága
okt. 13-án tartott Deák-ünnepet *Lippich* főispán el-
nöklésével. Ez alkalommal leleplezték Deáknak *Vágó*
Pál jeles művészünktől festett arczképét. Dr. *Benkő*
főjegyző hatásos emlékbeszédet mondott. Gróf *Sza-*
páry Gyula volt miniszterelnök szólalt föl utána s
Deák nagy érdemeit magasztaló politikai beszéd
kiséretében azt indítványozta, hogy Deák emléké-
re tegyen a megye tízezer koronás alapítványt, mely-
nek kamatait minden évben az a diák kapja, a ki
megye területén legjobb sikerrel tesz érettségi vizs-
gálatot. Beszédét nagy tetszéssel fogadta a közgyű-
lés s egyhangúlag elfogadta az indítványt is.

A válság. A hetek óta húzódó nagy válságban
most múló hét végére jövendöltek döntést. De még
október 16-án sem tudta senki, hogy mi lesz a dön-

DEÁK FERENCZ EMLÉKTÁBLÁJA A NAGY-KANIZSAI GIMNÁZIUMON. — Telcs Ede szoborműve.

benne; föloszlott azon nemes és erős érzelmekre, melyek oly ritka kivételessé tették jellemét.

Nagy és dicső volt nyilvános szereplése, de példányszerű ennek alkotója: az ember. Erős fizikumú, szenvedélyes ember. Neki «ügyelni kell önmagára». Napjában órákat tölt egyedül; gondolkozik, vagy inkább: számot vet önmagával s egy életen keresztül megtartja e szokást. Az élet színterén már teljes egyensúlyban látjuk; nincs nyoma a gyarló szenvedélyeknek... Kehidának bükkös erdeje! Miért vagy néma? Miért nem mondd el az ő küzdelmeit, ki anynyit járt körödben? Ki tudná jobban, mint a te árnyékos lombjaid, miként küzdötte le ifjan önvágyait s miként faragta gránit-keménynyé a férfikor meggyőződéseit, s az élet minden nehézségeiben, a magán, vagy a politikai téren, de mindenkor feddhetlen jellemét!...

De hova tévedtem! A terebélyes vad fa árnyékában, a mint ültünk vele a magányban, anyám és én, sokszor beszélt a múltakról. A zalai szomszédos és egyéb életről, ifjúkoráról. Nem irta le az évek történetét, de egyes eseteket, emberek jellemzését; s ilyenkor én is ismerni véltem alakjait.

Teljes Ede

702

VASÁRNAPI UJSÁG.

42. SZÁM. 1903. 50. ÉVFOLYAM.

Budán 1869. Apr. 17^{ik}

Peston Junius 29^{en} 1869

Ambari egy reggeli
étesetre, hogy im
nem egészen fogad
el megkértem tőle,
meg is engedje a
meglátásra hogy ez

Kedves barátság!

Szíves leveleddel, és a kedves szalma kaka
por reggeli ételemmel jelenik ki
hatalmát visszaadom, és felvesz kért
munkát, azon érdek aforompa
nadr, ha ezen igaz ágra a jegyzet
rebolat samitotta, és ki valami
is fives volt meg emlékeztető.

Jessen Vebü

Özime barátom
Deák Ferencz

**A HŐSÖK EMLÉKÉT MEGŐRÖKITŐ ORSZÁGOS
SZÖVETSÉG I. PÁLYATERV KIÁLLITÁSA :**

Védnök :

Ő Kir. Fensége József Főherceg, tábornagy

Elnökség:

vitész Székely Károly,
alelnök

Ligeti Miklós,
elnök

Szentgyörgyi István
társelnök

Miniszteri biztos :

Dr. Terstyánszky Jenő

Végrehajtó bizottság:

Bory Jenő
Horváth Géza
Mátray Lajos
Pásztor János

Róna József
Telcs Ede
Tóth Gyula
Tóth István

Igazgató:

Kaffka Károly

AZ ORSZÁGOS KÉPZŐMŰVÉSZETI TANÁCS ZSŰRORTAGJAI :

Dr. Tihamér Alajos
előadó

Herczeg Ferenc
elnök

Kertész K. Róbert
üggy. elnök

Glaczkó Oszkár
Korb Flóris
alelnökök

BIZOTTSÁGOK :

I.

Szentgyörgyi István
Tóth István
Telcs Ede
Dr. Lechner Jenő
Warga László
Dudits Andor
Faragó Ödön
Majovszky Pál

II.

Pásztor János
Ligeti Miklós
Simay Imre
Wälder Gyula
Sváb Gyula
Bosznai István
Menyhért Miklós
Dr. Hekler Antal

III.

Horvay János
Róna József
Hikisch Rezső
Bálint Zoltán
Réti István
Róth Miksa
Petrovics Elek

IV.

K. Stróbl Zsigmond
Sidló Ferencz
Maróthi Géza
Medgyasszay István
Hülth Dezső
Nagy Sándor
Györgyi Kálmán
Dr. Szönyi Ottó

Telcs Ede K.

1. ÉVFOLYAM 2. SZÁM.

1927. SZEPTEMBER 1.

KÉPZŐMŰVÉSZET

MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT.

Főszerkesztő : DR. GYÖNGYÖSI NÁNDOR.

Társszerkesztő : DR. GAÁL ENDRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL :
BUDAPEST, I.
HORTHY MIKLÓS-UT 144

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGY ÉVRE . . . 24 P
FÉLÉVRE . . . 12 P
EGYES SZÁM ÁRA 2.50 P

SZERKESZTŐSÉGI ÓRÁK: D. U. 3-5-IG

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN, EIVÉVE JULIUST ÉS AUGUSZTUST.

TELCS EDE : Jászkiséri hősök emléke.

alapszint a hölgyek színekben pompázó délutáni ruhái élénkítik. Áhítatos csendben, a művészet tiszteletének és élvezésének jegyében figyelik a körülbelül másfélórás, mindig kiváló műsort. Ma a Léner-kvartett játszik, — éjszaka érkeztek meg Párisból — Hubay Jenő hegedűl, Nagy Margit énekel, legutóbb Strauss Richárd zongorázott; a tulajdonképpen januárban meginduló szezonnal csillogó művészneveket tartogat. Mert a decemberi első Hubay-délután amolyan műsoronkívüli szám volt. Ezt a Hubay-Társaság tagjainak tiszteletére rendezték. A Társaság, amelynek elnöke báró Korányi Frigyes, kettős célt tűzött ki maga elé: a fiatal magyar művészek támogatását és a magyar művészet külföldi kapcsolatainak ápolását.

Az első széksor és a zongora között egy kis fehér kocka, a mikrofon jelenti — a nyilvánosságot. A budai kis palota nem tud 140—150 embernél többet befogadni, úgyhogy a zenedélutánokat sokáig csak a meghívott kiváltságosok élvezhették. A rádió megszületéséig. Öt-hat évvel ezelőtt Hubay Jenő megérezte a rádiókat az a szociális erejét, hogy mindenki számára hozzáférhetővé teszi azt, ami addig csak a kiválasztottak élménye lehetett. Megengedte, hogy zene-termében mikrofont állítsanak fel és ezzel — egész Európát meghívta a magyar zeneművészetnek ezekre a nagy eseményeire. Azóta figyel fel mindenki a szpiker bemondására:

— Zenedélután a Hubay-palotából...

A Margit-rakparton hatalmas tömeg szokott kíváncsiskodni, nézi az autók felvonulását, és talán irigykedik is a meghívottakra, akik ott lehetnek a zenei ünnepségen. Aztán sokaknak eszébe jut, hogy az egész műsort végighallgathatják odahaza és igyekeznek hazafelé, hogy semmit se mulasszanak.

Az összeget, amelyet a rádió fizet egyik legelőkelőbb műsorszámáért, Hubay minden alkalommal hiánytalanul elküldi a kormányzóné fővédnöksége alatt álló szegény gyermekek napközi otthonának. Ez egyik része Hubay jótekonyságának.

Félőtől hatig tart a koncert, azután a vendégek elvonulnak a szalónokba, csoportokba verődve, tárgyalnak mindenről: művészetről, társaságról, politikáról, divatról, aktuális eseményekről. Teáscsésze a kezükben, inasok hordják körül a szendvicseket, süteményeket és — a házigazdák mindenkinél ott vannak, mindenről személyesen gondoskodnak. Hubay Jenőné, Cebrián Róza grófnő, légies alakja, átszellemült arca mindenkin örökdió. És Hubay Jenő, aki — hinnéd? — hetvenöt éves! Idén ünnepelték hetvenötödik születésnapját, de a fizikumja, szellemi frissessége, mai művészi és pedagógiai teljesítménye meghazudtolja a naptárt, amelynek lapjait könyörtelenül tépdési egymásután az Idő. A legaranyosabb házigazda egymásnak mutatja be a vendégeket, a zoknis 13 esztendő csodagyereket a miniszternek, a külföldieket a királyi hercegeknek. Hubay mindig siet, száguld egy asztaltól a másikhoz, egyik tereméből a másikba, minden egyes vendég az ő személyes ügye, a jó hangulat, a megelégedett arc a legnagyobb öröme.

Hét óra után kezd oszladozni a társaság. A vendégek elbúcsúznak a házigazdától, Hubay Jenőtől, aki nemcsak kiváló zenész, magyar zene reprezentánsa, hanem megjelenése is egyszemélyben. *Siklós Ferenc.*

francia gobelinbe ütközik. Aki belátogat Hubay dolgozószobájába, ott találja a salzburgi vár gótikus kályhájának másolatát. Modern festő csak egy szerepel a palotában: Hubay Andor, az ősz Mester fia, akit idén választottak meg a Nemzeti Szalon igazgatójává.

A fehér-arany nagyterem széksorain 140—150 ember fér el. A muzsikusoknak már kevés helyük marad, meg kell elégedniük azzal a kiszögelléssel, amelyben egy remekművű, csontszínű aranyozott zongora áll. Itt játszanak egy állólámpa sápadt fényében a zsakettbe öltözött művészek.

Alig egy méter választja el őket az első sor karosszékeitől, amelyekben a királyi hercegek, királyi hercegasszonyok, és ha jelen van: a kormányzó és felesége ülnek. A közönség férfitagjainak egyenruhája a fekete zakó, a komor fekete

Telen Ede

Hubay Jenő, Augustza főhercegnő és társasága

Az új

A bútor nem olyan, mint a ruha, amelyet cserélget az ember, váltogat, aránylag rövid idő múlva eldob és újat vesz helyette. Aki bútort vesz, az hosszú időre, polgári viszonyok között egy életre, sokszor több nemzedék életére is veszi. Az emberek büszkén mondják: ezt az asztalt, szekrényt, szobaberendezést a nagyanyámtól örököltem. Sokaknak már

az is kielégülés, hogy a bútoruk régi s nem gondolnak arra, hogy az a régi bútor beleillett valaha egy vidéki kastélyba, kúriába, de már kevésbé illik bele egy nagyvárosi három-négy szobás polgári lakásba, amelynek szobái kicsinyek, más a formájuk, a világításuk. Még kevésbé gondolnak arra, hogy a nagyanya, aki szerezte őket, egészen másképp élt, mozgott, másféle szobában járt, másképp végezte mindennemű dolgát, másképp világított és így tovább. Nem furcsa, ha valaki olasz várkastélyokból származó bútorok között pizsamában jár? Nem hat furcsán egy ilyen díszes régi bútorokkal telerakott lakásban a rádió-készülék, a grammofon, a varrógép?

Ma is nagyon sokan, kíváltképp jobbmódú emberek, boldogok, ha antik, többnyire biedermeier-bútorokkal díszíthetik lakásukat. Nem is lehet ellene kifogás, ha ezek a bútorok valóban szépek, megvan bennük koruk stílusának nemessége. E mellett a divat mellett, mely századunk elején kezdődött s még ma is tart, a háború óta új ízlés kezdett előtérbe lépni, az úgynevezett «modern bútor». A konzervatívok akiknek szeme hozzászokott a régi lakásberendezésekhez, bírálják, gúnyolják, azt mondják, szanatórium-szagát van. A fiatalok, akik hamarabb kapkodnak új dolgok után, modern-pártiak bútor-görgében is. Egy tekintetben igazuk is van: a modern bútorok praktikusabbak, kisebb helyet foglalnak jobban elhelyezhetőek kis szobákban.

A jól bebútorozott lakás a mai embernek, aki kevés pénzzel dolgozik és kis lakásban kénytelen meghúzódni, nagyon fontos probléma. Különösen nehéz gond fiatal házásoknak, ha nincs sok pénzük, — és melyiknek van? — berendezni az új lakást úgy, hogy ízléses, kényelmes is legyen és ne is kerüljön túlsokba. A «Tükör», mely feladatául tűzte ki, hogy az élet mindenféle kérdéseiben is tájékozást adjon olvasóinak, szükségesnek tartja foglalkozni ezzel a kérdéssel is. Ezért a magyar bútortervezés egyik mesteréhez, a modern lakásberendező művészhez egyik úttörőjéhez, Kozma Lajoshoz fordultunk, aki a kérdésről a következőket írja nekünk:

Az új lakáskultúráról sokan, sokat írnak és legtöbbször a «neue Sachlichkeit» jegyében intézik el a problémát. A tárgyilagosság fogalma azonban nem új, majdnem minden kor kitermelte a tiszta formára való törekvést a maga idejében, és majdnem mindenkor ott is hagyta ezt a szépségideált a kifejlődött stílus hanyatlási korszakában. A mai bútor egyszerűsége

törekvése sem új, a tizennyolcadik század vége is megmutatta az ő polgári bútoráiban ugyanezt a neutralitást és nyugalmat, de ma ez sokkal általánosabb. Az egyszerűség mai új fogalmazásában az industrializmus nagy produktív forradalmához fűződik, mi kor használati tárgyaink gépi úton, tökéletes kivitelben, a megszokott díszítés mellőzésével, viszont az anyag és kivitelezés tökéletességében, valamint a használhatóság teljes mértékében jött létre. Az sem új a mai bútorban, hogy a használat diktálta célszerű

TELCS EDE: E. VON HOFFMANN
A „Céhbéliek“ a Műcsarnok Tavaszi Tárlatán

A KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOK ÜGYE

Egy könyv fekszik előttem. Egy könyv, tele adattal és tele szenzációval. Még hozzá hivatalos könyv. Teljes mértékben autentikus. Szerzője: Déry Béla, címe: Művészeti kiállítások külföldön az 1927. évben.

Mióta a kormány reprezentatív magyar kiállításokat rendez a külföldön, állandó a panasz a magyar művészek legtekintélyesebb csoportjai részéről. Ezek a panaszok azt sérelmezik, hogy ezeket a reprezentatív kiállításokat, melyek hivatalos elgondolásban is az egész magyar művészetet kívánják képviselni, tulajdonképpen egy-két, nem is nagy taglétszámú művészcsoporthoz külföldi propagálása. Legtekintélyesebb művészeink szájából hallottuk a panaszt, hogy ezek a külföldi kiállítások tulajdonképpen egy kis csoport érdekképviselői. Bevallom őszintén, hogy ezeknek a vádaknak sosem hittem, legalább is nem száz százalékban. Feltűnt ugyan, hogy egy Karlovsky, egy Zala György sohasem szerepeltek a külföldön bemutatott művészek között és még sok más igen jeles, európai értelemben kitűnő művész kimaradt a külföldi reprezentánsok listájából, de a jóindulatú elfogulatlanság azt kívánta, hogy ne mondjunk ité-

letet szórványosnak látszó esetek fölött. Hiszen nem voltunk adatok birtokában és épp ezért az elfogultság vádja nélkül nem is szólhattunk az ügy lényegéhez.

Most azonban itt fekszik előttem a külföldi kiállítások kormánybiztosának, tehát a legautentikusabb auktornak pontos és részletes kimutatása a külföldi kiállítások anyagáról és rendezésének körülményeiről. Kezünkben van a „hivatalos újság“ és mindenben megerősíti azokat a vádakokat, melyeket a külföldi kiállítások rendezése körül a legelfogultabbnak látszó kritikusoktól hallottunk. Az a vád, hogy a külföldi kiállítások a modernnek kikiáltott művészet jegyében zajlanak le és nem egyéb, mint a magyar képzőművészet egy töredéke propaganda-kiállításainak, az most már nem kósza hír, szállongó pletyka, felelőtlen hipotézis, hanem lesujtó, szomorú valóság.

Nem sajnáltam a fáradságot és a Déry Béla lelkiismeretesen összeállított jelentésének alapján *megállapítottam, hogy az egyes művészeti egyesületek milyen arányszámban kaptak képviselőt a nemzetközi külföldi kiállításokon, melyeket 1927-ben azzal rendeltetéssel csináltak*

Képrajzművészet

1928. 10. 7.

meg, hogy a lengyel, osztrák és olasz empórumokban az egész magyar képzőművészet a maga teljességében reprezentáltassék.

Íme a statisztika:

A kiállító művészek között legnagyobb számmal szerepel a Kut körül szervezkedett szélsőségesek csoportja, *ezeknek száma 22*. Nyomban utánuk következik *a Szinyei-társaság 20 kiállítóval, tehát taglétszámának majdnem 100 percent-jével*. A Magyar Képzőművészek Egyesülete, tehát a legnagyobb és legtekintélyesebb művészcsoport 18 kiállítóval szerepel s ezeknek is na-

Kacz. Kukán, Nyilassy, Orbán, Pállya Celesztin, Poll, Raksányi, Szablya-Frischauf, Szent-Istvány, Tornyai János, Tóth István, Vastagh György, Zombory Lajos és még bizonyára jónéhányan, akiknek neve hamarjában nem kerül toll alá. Ezzel szemben nem voltam rest és megolvastam: 8 Vaszary-növendék, a Kut „nachwuchsa“ fejenként nem is egy, hanem 2 műalkotással „reprezentálták“ a magyar művészetet 1927-ben Bécsben, Varsóban, Krakóban, Pózenban és Fiumében. Ide nem kell kommentár, mégis az aktuális botrány kapcsán szabad legyen annyit meg-

ZOMBORY LAJOS: SZANTÁS

gyobb része csak grafikai lapokkal. *A Kéve és a Szövetség csoportja egyetlen kiállítóval szerepel*, míg a Paál László-társaság (6) a Céhbeliek (11) és Benczúr-társaság (15), együtt összesen 32 kiállítóval talált képviselést. Még szomorúbb ez a statisztika, ha azt tekintjük, hogy az egyes művészcsoportoktól hány műtárgyat vitt ki a rendezőség. Itt a Szinyei-társaság vezet 72 műtárggyal és utána a Kut 67 műtárggyal. Ezzel szemben a Magyar Képzőművészek Egyesülete 40, a Benczúr-társaság 43, a Céhbeliek 22, a Paál László 11 és a Kéve 2 műtárggyal szerepel.

Megállapítható tehát a hivatalos adatok alapján, hogy *a műtárgyaknak több mint fele 2 művészcsoport munkái*. Ez a kiállító ellentét még kínosabbá válik, ha közelebbről megnézzük, hogy kik képviselték a külföldön a reprezentatív magyar művészetet. A Képzőművészeti Főiskola növendégeit vitték ki, csak azért, mert egy bizonyos szélsőséges csoport tagjai és ugyanakkor itthon maradtak olyan mesterek, mint Karlovsky, Zala, Benkhard, Éder, Fülöp Elemér, Góth Móric, Jaschik Álmos, Kézdi Kovács, Komáromi

jegyezni, hogy a Kutnak nincs igaza, mikor tiltakozik az „iskolások“ ellen, most, amikor a velencei kiállításon a maguk szögeit féltik tőlük. Gróf Klebelsberg miniszter úr bölösen döntött a perben: *ki nem forrott művészek munkái ne reprezentálják külföldön a magyar művészetet állami tekintéllyel rendezett kiállításokon*. Ez a bölös verdikt az, amit a jövőben a rendezőknek, elsősorban pedig a Képzőművészeti Tanácsnak mérlegelni kell. A Kut művészei éppúgy nem valóók külföldi reprezentatív kiállításra, mint ahogy Vaszary-növendékeknek nincs ott helyük. Mindenesetre az illetékes tényezők nagyfokú gyöngegésére vall, hogy az 1927-es tapasztalatok után még mindig megtörténhetett a velencei kiállítás botránya.

Mert tapasztalatokat gyűjteni bőségesen módjukban állt az 1927. évben rendezett külföldi kiállításokon is. Csak néhány idézet azokból a szemelvényekből, melyeket Déry Béla könyve a sajtószemlében közöl, meggyőzhet mindenkit arról hogy a lojális és a vendégbarátságot respektáló szokványdícséreteken kívül, bizony ezek

Jelena Ede

Teles Ede: Dombormű egy művészi siremlék számára

— Ez betegség.

— Persze. De a szerelem is az.

— Borzasztó.

— Hiába borzasztó, de ez az igazság. És a szerelemben mindig az asszony lesz a vesztes. Meg is érdemli. Az asszony mindig örök és emberfeletti szerelem után sóhajtozik. Ezt ugyan ritkán kapja meg, de megesik, hogy a sors megbünteti őt.

— Mivel?

— Egy örök és emberfeletti szerelemmel. Mert mindegy ám, hogy melyik részről alakul ki ez a pokoli szenvedély. Ha az asszony lesz ily eszeveszettül szerelmes, akkor a saját dühöngő féltékenysége kínozza. Ha a párja szívén hatalmasodik el ez a rettenetes démon, akkor a párja gyötri meg a rosszhiszeműségével...

— De hisz ez örület! — jajdult fel az orvos.

— Dehogyan is örület — nevetett az asszony. — Egyetlen maradványa az értelemnek, logikának, emberismeretnek a szerelmes ember észjárásában.

— De ha ok nélkül gyanúsít...

A grófnő gúnyosan kacagott.

— Hát éppen ez az, kedves gyermekem. A féltékenységnek és a rosszhiszeműségnek mindig igazsága van.

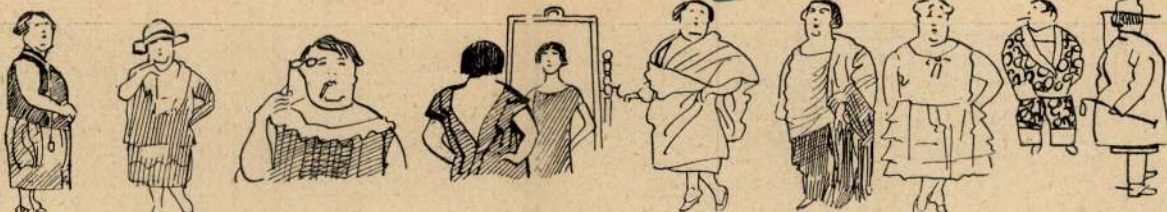
— Honnan veszi ezt a borzalmas pesszimizmust, grófnő? — kérdezte ijedt borzongással Károly.

— Magamból — vágta oda embertelen cinizmussal a villogószemű, feketehajú, pirosszájú asszony. — Magamból.

— Micsoda szörnyű irónia ez! — sóhajtott a doktor és örült, hogy az autó az Al Hayat kapujához ért.

Uj. Dolok
1925. nov. 8. 45. n.

En már csak ilyen vagyok avagy Sohse halunk meg

Mühlbeck Károly rajza

Elbucsuztak egymástól.
Adonyi már a liftben állt és intett a kis néger inasnak, hogy indítsa meg a gépet.

A grófnő lassú, imbolygó lépésekkel ment ki a kapun. A száját összeharapta és indulatosan kiáltott az autó vezetőjére.

— Maga hazamehet.

Adonyi nyomban lefeküdt.

— Undorodom ettől a bestiától.

Ez volt az első gondolata.

— De azért sokat köszönhetek neki.

Ez volt a második.

— Igen. A világ összes bűneivel meggyanusítjuk azt, akibe szerelmeseink vagyunk. Ezt teszem én is Maryvel. Van Roosen bárónő hitvány kis bűneit, Székely Magda leányos meggondolatlanságát, Ristori grófnő programmszerű romlottságát mind-mind az ő számlájára írom. Mert ő is csak asszony. Sőt pusztán csak azért, mert ő is csak ember. A világ összes bűneivel őt vádolom, mert ha a világ összes erényeivel felruházom is, akkor sem tudom elképzelni, hogy az én szerelmem, rajongásom, hűségem és tisztaságom teljességével egyensúlyban legyen az övé... Ezért félek az asszonyoktól, ezért fáj minden asszony minden apró és nagy bűne, mert mindent Maryre vetíték át, minden bűnből az ő bűnét szimatolom, minden csalódás, kiábrándulás és undor azt juttatja eszembe, hogy hátha ő is... hátha nem kivétel ő sem...

Kopogtak az ajtón.

— Szabad egy hölgynek Excellenciádat meglátogatni? — kukkant be mosolygós, szemtelen, hizelkedő arccal a kis szerecsen groom.

Az orvos összerezsent. Bizonyosra vette, hogy a grófnő jött utána. Utálattal és iszonyodással lett tele a lelke.

— Mondd meg, hogy sajnálom, nagyon rosszul vagyok.

— Akkor itt a helyem — szólalt meg az ajtó előtt egy édes, lágy, reszkető mély hang.

Goulden Mary lépett a szobába.

Folytatjuk

Vidék

A széles utcák alkonyi porában
A csorda ballag hangtalan haza
S a vén torony erkélyén egymagában
Dalol a kürtös. Égbe száll szava.

Alkony porában nagy magyar magányban
Igy áll a költő sorsa magasán
S az alkonyatnak egyre nő az árnya
És egyre bánatosabb a magány.

Juhász Gyula

Jön az autó!

Irta: Rákosi Jenő

Magyar ember nézheti-e vajjon közömbösen a modern gépkocsi rohamos elterjedését? A fővárosból a villamos gyorsan kiölte az omnibuszt, a gépkocsi vészes járványképpen pusztítja a konflist és a fiakert. Madách Imre az Ember tragédiája egyik képében megírta, hogy múzeumokban mutogatják a lovat, amely állítólag valamikor az emberek közlekedésének főeszköze volt. Nem vagyunk vajjon útján ennek az állapotnak? Meddig tart, míg a vidéki uri fogatokat — a gyönyörű négyes és ötös cügot — a vidéken is kiszorítja az autó, és meddig, hogy az ígás lovak is ritkaságszámba fognak menni?

Mi lesz a lóversenyekkel, mi lesz a ló kultusszal, mi lesz a lótenyésztéssel akkor? Mert hiszen lókedvelők akkor is lesznek, de a dolog úgy összezsugorodik jelentőség dolgában, hogy ez a kis luxus, egyesek passziója nem fogja tudni fentartani azt a széles alapot, amely eddig — mondjuk — a termelést szolgálta. Hiszen már a háboruban is a tank szerepel, a masina, mely nem egyenként, hanem csoportosan szállítja a tűzvonalba a harcost és a géppuskát.

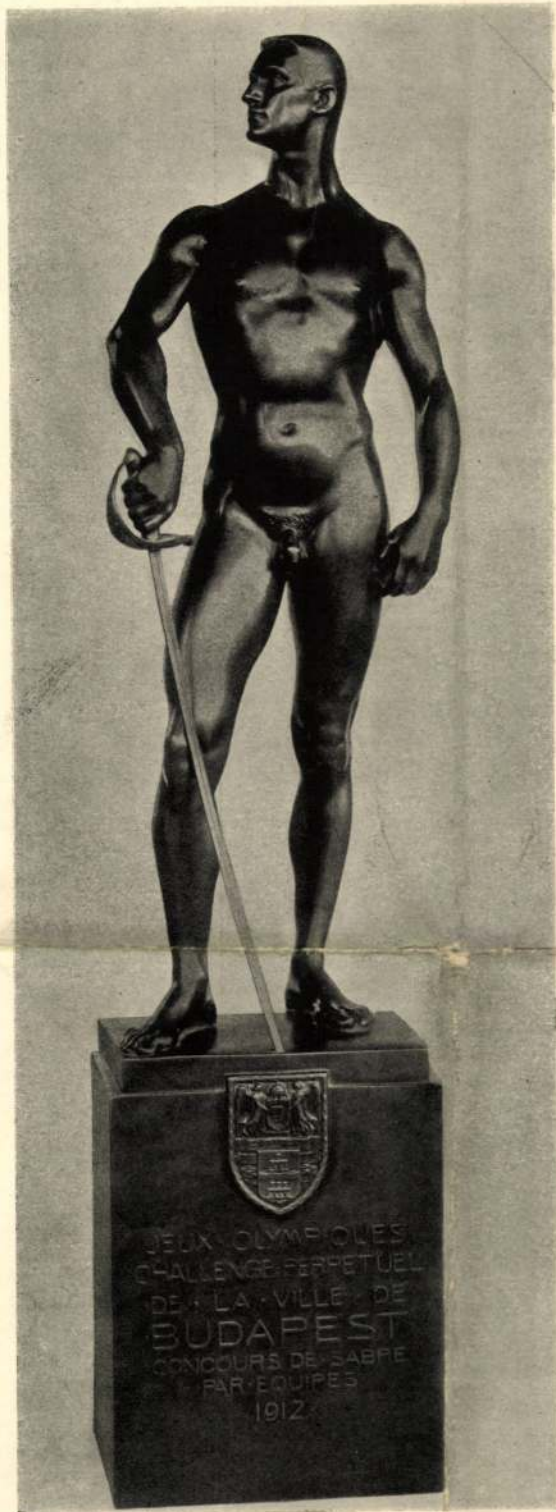
Modern nyelven ezt a ló problémájának lehet mondani. Mert azt gondolom, a világ teljesen nem könnyen fog megválni ettől a remek állattól, amely évezredek óta az ember életének mindennemű viszonyába beleszövődött. A munkájába, érdekeibe, gazdálkodásába, kedvtelésébe, érzelmi világába. Történetünk, mondáink, példabeszédeink, költészetünk, gondolkodásunk: mindenünk tele van a lóval. S ha én most ez elmélkedés alól fel akarnám magamat menteni, azt mondhatnám, eh, mit bánom én: búsuljon a ló, elég nagy a feje.

Eleink ezer évvel ezelőtt lóháton jöttek be hazát foglalni. Gyalog harcosuk nem is volt. De minden egyes magyar úgy ült a lován (pecsenyéjét is nyerge alatt puhítva), hogy szinte össze volt vele nőve. Ez a virtuozitás élt még a múlt század csikósaiban és betyárjaiban, ennek az élő emléke a huszárvirtus és a huszárló. Semmi hadtudományi és szervezeti változás nem tudta kiölni a magyar huszárt, akit még a múlt nagy háboruban is vörösördögnek mondtak az ellenség. Sőt a múlt századokban európaszerte hódított a világnak ez a legdélcegebb katonája, s voltak francia felzsinórozott huszárfélék és a porosz királynak is voltak huszársjai.

Mi lesz a mi deli huszárunkból, ha a gépkocsi és a repülőgép megölik a lótenyésztést, mi lesz vele, ha ló nélkül marad? Eltűnik a fegyvernemek közül, mint ahogy a vasút következtében eltűntek a gyors közlekedési módok közül a nyergesújfalusi gyors parasztlók, akik négyes és hatos fogatokon szállították régi urainkat, ha sietős volt az útjuk — Bécsbe? A ló a kultúra korának volt az intézménye, amely a szépet művelte; a gép a civilizációé, amely a hasznost és kényelmest keresi.

Minden nép minden állatok fölött a lovat szerette kitüntetni. Már a mitológiában szerepel az állatok e legnemesebbje: Apolló négyes fogaton vágat fel minden hajnalban az égre; az amazonok lóháton mentek harcba; a krétai labirintusban emberfejű ló

389.

390.

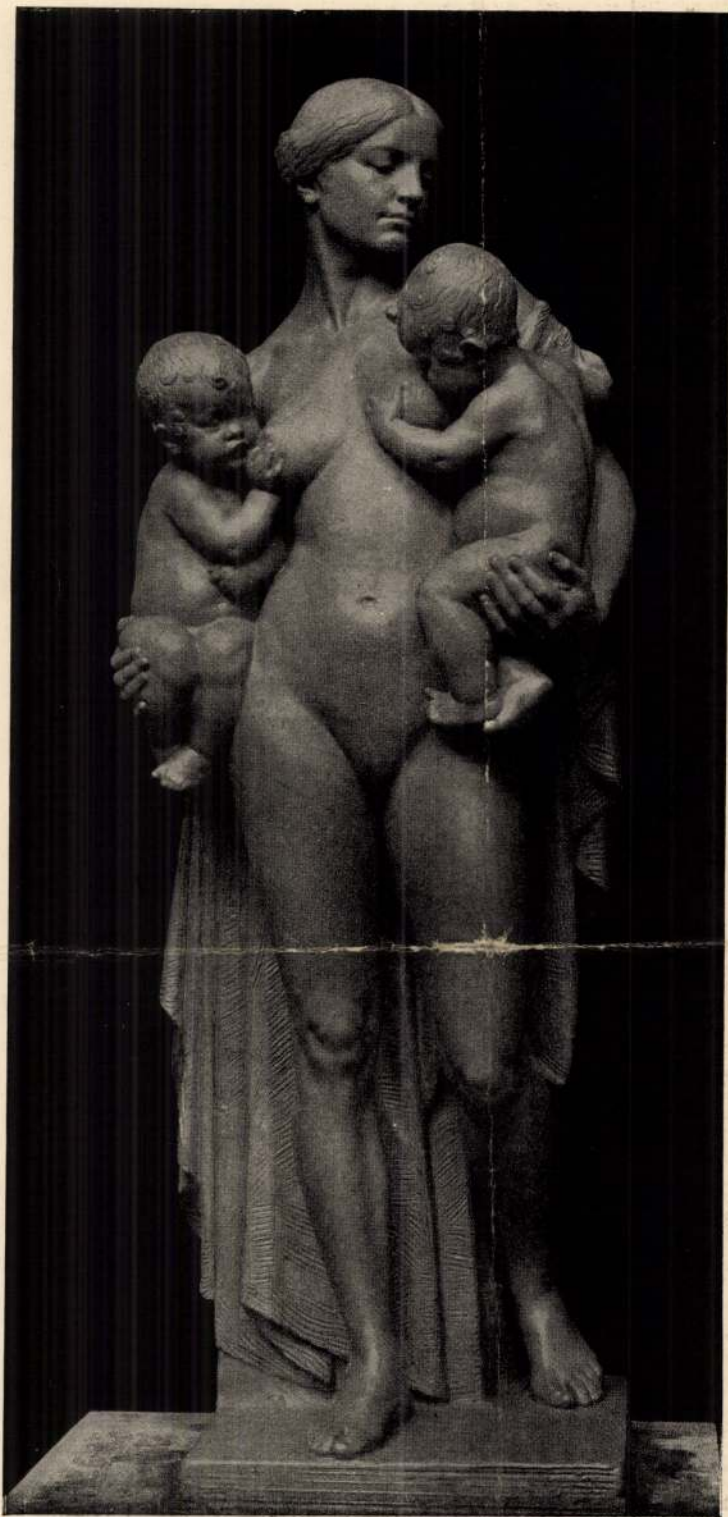
391.

389. Telcs Ede: Budapest székesfővárosának az 1912. évi olympiai játék alkalmából adományozott díja. 390. A budapesti polgári- és népiskolai tanulóknak adott sportdíja. Plakett. 391. Női képmás. Márvány.

389. E. Telcs: Ehrenpreis der Haupt- und Residenzstadt Budapest für die Olympischen Spiele 1912. 390. Sportpreis, Plakett, bestimmt für Budapester Volksschüler. 391. Plastisches Marmorbildnis.

18 Telcs Ede

388.

388. Telcs Ede: „Bőség“. A Széchenyi-fürdő részére készülő kútszobor mintája.

388. E. Telcs: „Abundantia“. Modell zu einer für das Széchenyi-Bad bestimmten Brunnenfigur.

dort, Kelety Gusztávot és a Markó fiúkat. Az öreg Markó a Péteri testvérek és Kohner Adolf gyűjteményében van legjellemzetesebben képviselve. Ez az iskola szívós életű, a magyar közönség hosszú időn át kegyeibe fogadta, alkotásai nagyon sok helyen láthatók ország-szerte. Markó művészete nem hajtott ki a honi talajból, viszonyainknál fogva ez nem is lett volna lehetséges. Olaszország a Mekka, a hova az iskola tagjai legszívesebben zarándokolnak. A tájkép nem is magyarosodik meg Mészöly előtt.

A század közepén azután mindenekfelett a történelmi nagy jelenetek izgatták festőin-

ket. Bécsben is így volt, Németországban is, de nálunk fokozta e tárgy jelentőségét az imént lezajlott szabadságharc történelmi levegője. A fiatal festők jó része maga is résztvett, a szabadságharcban, látta a nagy nemzeti katasztrófát, érezte az elnyomatás keserveit. A jövő semmi reménnyel sem biztatott: a múltból vették a lélekemelő, ragyogó képeket, olyan időkből, a midőn még nagy és erős volt a magyar. Egész műtörténetünkben jóformán ez a kor az egyetlen, a midőn nemzeti irodalmunk közvetlenül és döntően hatott festészetünkre, a művészek vásznon adják elő ugyanazt, a miről az írók és költők írnak.

A tárgy a fontos, a közönség még kevés ügyet vet arra, hogy e képek előadásában voltaképpen sok a német és bécsi akcentus. Egymás után támadnak a nagyméretű történelmi képek. Magángyűjteményeinkben ezek természetesen nem igen kaphattak helyet, muzeális darabok, a melyek méreteiknél fogva nem férnek el egy kisebb szabású magángyűjteményben. De képviselőikre ráakadunk ebben a kiállításban. Ilyen Than Mór, a termékeny történelmi-festő; Királyfi Ármin és az orvostanári kar egy-egy arcképet bír tőle. Orlai Petrics Soma is történelmi-festő volt, nem nagy jelentőségű, de az elnyomatás korában tüntetőleg ünnepelte a közönség őt, Petőfi bizalmas barátját. Egyik képe, a „Petőfi Debrecenben“ című, a Kohner-gyűjteményben van. Kovács Mihály, a ki egykor szentimentális olasz nőket festett, most Árpádról és Mohácsról fest képet s jellemző, hogy a Kohner-gyűjteményben is korszerű tárggyal, a „Garibaldi tával“ van képviselve. Majdnem minden festő, a Markó-iskolát kivéve, át-át-

A VÖRÖSMARTY-SZOBOR PÁLYÁZAT
DONÁTH GYULA MŰVE
MÁSODIK KATEGORIÁBA OSZTOTT PÁLYAMŰ

Teljes Ede, Markó fiúk

A VÖRÖSMARTY-SZOBOR PÁLYÁZAT
TELCS ÉS MÁRKUS MŰVE
ELSŐ KATEGORIÁBA OSZTOTT PÁLYAMŰ

jellemző művét sokszorosításban bemutatni. A tárlatot minden erőszak nélkül két részre oszthatjuk: a hazaira és a külföldre. Először is a magyar festők műveivel foglalkozunk.

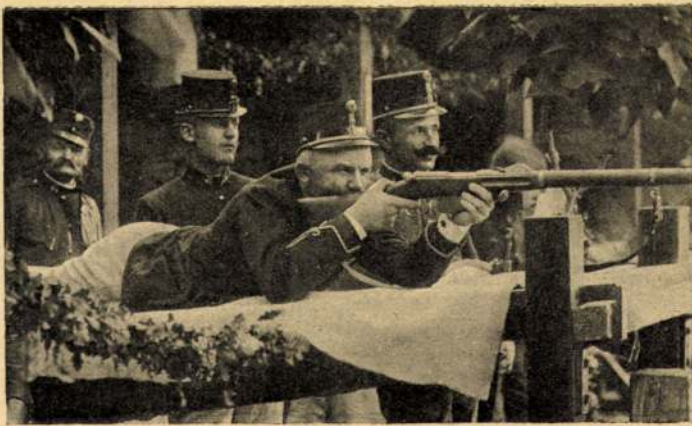
I

Kilencven régibb és újabbkori magyar festő szerepel a tárlaton. Legnagyobb részük ma is élő és szereplő művész, sőt bőven van itt képviselve az ifjú nemzedék is. Működésük még nincs lezárva, többnyire deklarációján állanak életüknek, fejlődésük fokozatait figyelemmel kísérhetjük a Műcsarnok kiállításain. De vannak itt egészen régi magyar mesterek is. A sort Kupeczky János nyitja meg, e XVII. századbeli bazini születésű művész, a kit a németek szeretnek a magukénak vallani. Nézetünk szerint minden jog ellenére. Működésének színhelye, igaz, hosszú időn át Németország volt, de elvégre nem a tartózkodási hely a döntő. Speciális magyar iskolánk, igaz, nem volt azokban az időkben. De hisz nem volt akkor sem, a midőn Piloty iskolájából hazaszállingóztak a fiatal magyar festők. Ki sorolná mégis Székely Bertalant és Benczúr Gyulát a német festők közé? Kupeczky magyar ember volt, vérmérséke is, a mennyire műveiről leolvasható, magán viseli származása bélyegét. Nézzük végig magafestette arcképeit,

a melyekből három is van ezen a tárlaton, egy a báró Harkányi, egy a gróf Andrássy Géza és egy a Péteri testvérek gyűjteményéből. Minő bátor és széles az előadása, a kezeírása! Minden tekintetben szabadabb művész és erősebb egyéniség, mint korának német hírességei: Denner és Graff. Ez az ember nem játékos: nézte a festést, nem alkalmazkodott a kor sima, kinyalt előadásához, nem volt szórészálhasogató. Semmi lelki motívum sem kapcsolja a korabeli németekhez. Komoly emberábrázoló volt, úri hajlamú, a lényegest kereső és mesterségét tisztelő művész. Mind e jellemvonásokat kiválóan árulják el magafestette arcképei.

Kupeczky halála után hetven-nyolcvan év telt el, míg ismét jelentékeny magyar mesterre akadunk. E hosszú idő jóformán üres; kiváló tehetségnek semmi nyoma. Galériáink sem mutatnak fel ebből a korból semmit. Annál gazdagabb a szüret idősb Markó Károly és követőinek idejében, tehát a XIX-ik század első felében. Kezdődik és virágzik az idealizált tájkép, aranyos tónusával, meleg barnáival, pontos részletrajzával, apró staffagealakjaival. Ez a tájkép-előadás majdnem száz esztendőn át talál mivelőre, eredete hazánkban idősb Markó Károlynál keresendő s az iskola névsorában találjuk Molnár Józsefet, Ligeti Antalt, Telepy Károlyt, Brodszky Sán-

Tisztek díjlövése

Telcs Erzsébet-szobrának leleplezése

Koglovics Emil fényképe

A szabadkai Erzsébet-ünnep

A szabadkai Erzsébet-ünnep. A szabadkai hatodik honvéd gyalogezred szép ünnepel kapcsolatosan leplezte le a kaszárnya kertjében Erzsébet királyné bronz mellszobrát, amelyet Telcs Ede mintázott. A művész maga is az ezred kötelékébe tartozik s annál szívesebben mintázta meg ezt a szép művet, amelynek képét e számunkban találják olvasóink. Az ünnepen résztvett Szabadka színe-java, elsősorban természetesen a katonavilág, amely erre a napra jól sikerült mulatóságokat rendezett. Reggel tábori mise volt, aztán következett a leleplezés, ebéd, díjlövés, tánc s ami más ilyenkor szokásos. A reprodukált képeket Koglovich Emil szegedi fényképész készítette.

A hol a király nyaral

A magyar király nemcsak a legelső, de a legpontosabb, legkötelességérzőbb hivatalnok is birodalmának. Ritkán és csak rövid időre engedi meg magának a pihenést. Pedig ugyancsak nehéz lehet neki megválni pihenő helyétől, amelyhez ifjuságának és későbbi életének annyi emléke köti.

Ischl, az a remek buen-retiro, ahol királyunk a nyár néhány hetét teljesen pihenésnek szenteli, ahol egészen úgy él, mintha magánember volna.

Az uralkodó család az ötvenes évek eleje óta minden évben tölt néhány hetet Ischlben. Ferenc Károly királyi herceg, a király néhai atyja, szerette különösen ezt a szép helyet, s míg élt, minden évben ott töltötte a meleg évszakot.

Emlékére Ischl egy szép terét, a Franz-Carl-Platzot nevezték el, amelyet monumentális kút díszít. Benschützöttek és környékeliek még ma is nagy szeretettel emlékeznek az 1878-ban elhunyt királyi hercegre, és a halstatti paraszt sohasem említi másként, mint: Der alte Kaiser.

Ha valamiről beszélnek, rendszeren így kezdik:

— Akkor még élt az öreg császár.

Ferenc Károly valódi jóltevője volt Ischl, Halstadt meg Trauenstein szegény népének, úgy minden bajaikban szószólójuk felséges fiánál. Az ischli császári villa csinos, de igen egyszerű épület, a vadregényes Jainzenberg lábainál. Ablakaiból pompás kilátás nyílik az egész vidékre és a Dachsteinra. A szobákat a király ó felsége vadászatának szám-

tan trofeuma díszíti, valamint családi képek, Rudolf trónörökös, Gizella és Mária Valéria királyi hercegnők gyermekkori rajzai és apró kézimunkái. A villát szép park köríti, de ide, ha az uralkodó család Ischlben időzik, nem szabad bemenni.

A vidék nagyon kedvezett dicsőült királynénk magányos sétáinak, aki a fáradságosabb, nagy sétákat kedvelte s gyakran fölkereste a Predigerstuhl a Chorinsky-mélység melletti Jochwandot és a Seierbach-Almon is sok kedves órát töltött. A közelebbi sétákat a Sophien Doppelbicket, a Trenkelbach mel-

letti dachsteini kilátást s a Rittenbach-malmot, inkább a királyi gyermekek kedvelték.

Ischlben sok kedves emlékü ünnepe is zajlott le az uralkodóháznak. Itt volt vőlegény a király, itt látogatta meg egy alkalommal I. Vilmos, az öreg német császár.

Mikor első magyarországi körútjából megtért, 1852-ben Ischlben töltötte születésnapját a fiatal császár. Izgatottan várták ugyan szülői, s különösen anyja, Zsófia főhercegnő asszony rettegett mindig valami merénylettől, végre teljes épségben, egészségben érkezett meg a fejedelmi ifju.

— Die Ungarn sind doch edel! — mondotta akkor Zsófia főhercegnő, s ez volt talán az első, az egyetlen dicséret, melyet életében a magyarokról mondott. Itt töltötte akkor a nyarat Karolina Augusztá, Ferenc császárnak özvegye is, a fiatal császár mostoha nagyanyja. Míg hallgatta I. Ferenc József elbeszéléseit a magyarországi tapasztalatokról, egyszerre csak megszólalt:

— Hátha még Franzl egészen kibékülne a magyarokkal. Nincs annál hűségesebb nép.

Aztán mikor szerét tehetette, odahúzta a fiatal uralkodó szép szőke fejét vállára és fülébe súgta:

— Békülj ki a magyarokkal. Ők lesznek trónod legerősebb oszlopai. Tudod, a nagymama tanácsa mindig jó volt!

Amit Karolina Augusztá oly melegen óhajtott, bekövetkezett. A nagymama még megérte, hogy I. Ferenc Józsefet, mint magyar királyt éljenezték a budai várban, s azt mondta:

— Nincs annál szebb muzsika. Hej, sokat hallottam én azt, Pozsonyban, Budán meg Kolozsvárott!

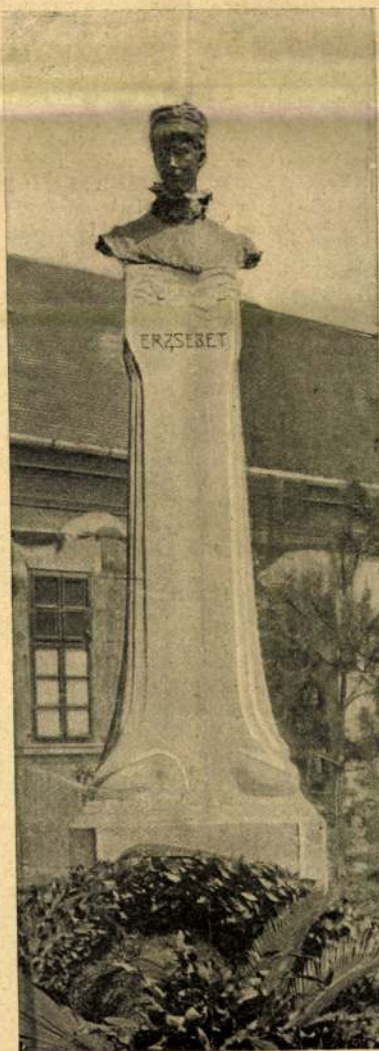
Az ischli fényes napoknak régen vége van. A király visszavonultan él ott most, s az eltűnt fényről, ragyogásról csak a fenyvesek zúgása beszél.

Új könyvek

Az Új Idők szerkesztőségének a következő új könyveket küldték be:

André Theuriet: Gyötört szívek, regény két kötetben. Az Athenaeum kiadása.

Marcel Prevost: Lea, regény három kötetben. Fordította Elek Artur. Megjelent az Athenaeum kiadásában.

Telcs Ede szabadkai Erzsébet-szobra

Új Idők 1901. VII. 33. z.

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Lapunk barátait, akik amatőrfényképezéssel foglalkoznak, fölkérjük, hogy érdekebb fölvételeiket nekünk betekintés és esetleges reprodukálás céljából beküldeni szíveskedjenek. Különösen olyanokra tartunk számot, amelyek érdekes aktualitásokra vonatkoznak vagy kiváló festői szépségük révén érdemesek a közlésre.

E. S. A hideg zuhanynál sokkal jobb a nagy melegben a hideg kéz- és lábfürdő. Ha az ember pár percen át hideg vízben áztatja a kezét vagy a lábát, sőt még akkor is, ha csak hideg borogatást rak egy ideig a kezére vagy a lábára, sokkal jobban hül le, mintha akármeddig is áll a zuhany alatt. Hogy a kezét és a lábát érő hideg víz sokkal erősebben képes a kimelegedett testet lehűteni, mint a fejet vagy a test egyéb helyeit érintő víz, annak az a magyarázata, hogy úgy a kéz, mint a láb bőrében aránytalanul több az ideg, mint a test bőrének más részeiben. Ez sok ideig gyorsabban és intenzívebben vezet tovább a hideg víz okozta ingert az agyvelő ama részéhez, ahol a hideg érzésének a központja van s így gyorsabban és erősebben lép is föl a hideg érzése. Hozzájárul még a hideg érzésének gyorsabb és intenzívebb kifejlődéséhez az is, hogy a kézen és a lábon sokkal terjedelmesebb a bőr felülete, mint megfelelő nagyságu más részén a testnek. A kézen és a lábon ugyanis a bőr nem síma, hanem szabadszemmel is látható picinyke ráncokat képez, melyek anynyira megnagyobbítják eme helyeken a bőr felületét, hogy például a két kéz bőrfelülete terjedelmére nézve jelentékenyen nagyobb, mint az egész mellnek a bőre. Ha tehát a két kezét teszi az ember a vízbe, sokkal nagyobb felületen éri a hideg víz a bőrt, mintha például az egész mellét beborítja hideg vizes kendővel. Minél nagyobb felületen éri pedig a víz a bőrt, annál gyorsabb és erősebb lesz a lehűlés.

B. Elekné. Tudunkkal nem munkatársa egyetlen divatlapnak sem. Az Uj Időknek gyakrabban fog irni cikkeket.

L. M. Kis-Selmec. Hogy van-e szabad akarat? Kétségkívül van, bár biztos, hogy befolyásolják némelykor az akaratunkon kívül álló körülmények. Ilyenek: betegség, lelki zavarok, erős szenvedélyek és indulatok. De ahhoz nem fér semmi kétség, hogy a normális és egészséges embernek megvan a szabad akarat. Akár a vallás, akár a világi törvény szempontjából ítéljük meg a dolgot, kell, hogy legyen szabadakarat. Máskülönből hogy lehetne megérteni a vétkesek bűnhődését, ha azok nem a maguk szabad akaratától cselekednének?

Szófogadó. Fiatal leány ne adjon arc-képet emlékébe fiatalembernek, kivéve, ha az nagyon közeli rokona vagy pedig a vőlegénye.

Bakfís. 1. Barátságos az, ki a társadalmi érintkezésben érzeti velünk jóindulatát, de úgy, hogy abban ne legyen a leereszkedésnek látszata. 2. Nem éppen izléstelen, de nem is szokásos. A fiatal leány azonban nem érdemel ezért megrovást, mert utóvégre ő nem tehet róla, hogy a fiatal ember kezét csókolt neki. Legfeljebb azt teheti, hogy más alkalommal részen van és nem engedi meg a kézcsókot.

Tapintat. A társadalmi szokás úgy hozza magával, hogy ilyen esetben bemutatssa a két hölgyet egymásnak. Ha ezt nem akarta, be kellett volna érnie azzal, hogy csak üdvözölje a másik hölgyet, de semmiesetre sem lett volna szabad cserbehagyni — ha csak percekre is, — azt, akit elkísért.

Z. J., B. Gyarmat. Olyannyira helyi vonatkozású, hogy a nagy olvasóközönséget alig érdekelheti. Különből sincs rovatunk az ilyen, inkább napilapba való sporthirek számára.

A+B. Szíveskedjék megüzenni, hogy kinek a címére küldte a két kéziratot, mert a szerkesztőségben nincs azoknak semmi nyoma.

Excelsior. — Az asszony. — Az idegen Isten. Megkaptuk és a legközelebbi számban véleményt mondunk róla.

Fogarasi. Azt kérdezi tőlünk, hogy nézetünk szerint egy elemi iskolai tanítónót megillet-e hat ezüstkanál? A kérdés egy kicsit homályos, mert nem tudjuk egészen biztossággal kivenni, megvan-e már a hat ezüstkanál, vagy csak ezután akarják vele meglepni a tanítónót? Mindkét esetben az illetékességi kérdés a tanítónó javára dől el: a társadalmi állása olyan, hogy úgy a magából jogosan vehet hat ezüstkanalat, mint a szorgalmas működése után is megilleti alkalmaztatásával az ilyen figyelem.

Kiváncsi előfizető, Szeged. Fiatal leánynak ilyen esetben nagyon kényes a helyzete. Ha ő sarkalja a fiatallembert a vallomásra, vét a nőieség ellen és könnyen sodorhatja magát vissza helyzetbe. Másrészt azonban megértjük a türelmetlenségét, mikor olyasmiről gratulálnak neki, amiről tudja, hogy még be nem következett. Ő maga azonban nem tehet semmit, de az édesanyjának jogában áll, — tekintettel az ismerősök szóbeszédére, — hogy őszinte és nyílt kérdést intézzon a habozó és félnék természetű ifjúhoz. Természetes, hogy a kérdés föltevéséhez tapintat és óvatosság kell, de az rendszerint megvan az anyákban az ilyen esetekben.

Ida. 1. A választ megtalálja másutt ebben a rovatban. 2. Nem olyan sietős. 3. Okvetlenül szükséges.

Kettős cél. Tévedésben van. Éppen az, amit ön hatástalannak tart, szokott ilyen esetben a legjobb hatással lenni. A szappan igen jó zsíradékoldó szer. Eme hatásánál fogva igen alkalmas a zsíros fénynek az arcból való eltüntetésére. S mert azonfelül még elősegíti a bőr hámlását is, ama kettős cél, melyet ön elérni akar, a szappannal érhető el a legjobban. Ha naponta kétszer-háromszor nem nagyon hideg vízzel és valami jóféle szappanna fogja az arcát mosni, a zsíros fény és a barna szín is el fog csak hamar tűnni az arcáról. A szappanéhoz hasonló az alkoholos folyadékoknak a hatása. Ezek is oldják a zsíradékot és fehéritik a bőrt. Ilyen folyadék az is, amit most használnál. Csakhogy a kölni vizet mindig csak hígítva használja. Kétszer annyi közönséges vizet öntsön hozzá, mert különben túlságosan kiszáradítja a bőrt. Mint a szappan és a kölni víz, épp úgy hat a következő összetételű folyadék: hamuszír fél deka, benzol-tinktúra két deka, rózsavíz tizenöt deka. Ebből egy evőkanálnyit kell a mosdóvízhez önteni. A fődolog azonban, hogy az ember ama bajt mulassza el, amel nek nyomában a bőrmirigyek rendellenes működése járni szokott. Tapasztalat szerint azoknak szokott zsíros lenni az arcuk, kiknek rossz az emésztésük, vagy akik vérszegények. Ezeket az alabjakat kell gyökeresen kigyógyítani s csak így marad el a bőr zsírossága végképpen. Azt igen helyesen tette, hogy a kátrany-szappannal nem tett kísérletet. Ez még jobban elcsúfította volna a teintjét, mert mitesszereket okoz.

B. L. A kis zsáner fölvételt áadtuk az Én Újságomnak, ott fog megjelenni.

L. V., Pozsony. A hangyairtásnak a leg egyszerűbb módja a forró vízzel való többszöri leöntés, alaposabb irtás esik petroleummal, vagy esetleg karbolsavval. Célt legbiztosabban úgy érünk, ha megkeressük a hangyák fészket s ott kísérjük meg az irtást.

Z. S., Budapest. A pénzügyminiszternek 1889. évi 43.420. számú körrendelete értelmében a szesz denaturálására két rész faszesszből (methylalkohol) és fél rész pyridinből álló keveréknek kívül minden 100 liter alkoholra még 20 köbcentiméter phenolphtaleinoldatot (szeszbe adva) kell használni. A phenolphtalein adja alkáliakkal érintkezve a szobán forgó reakciót.

S. K. Budapest. A hóguta, vagy mint általában nevezik: a napszúrás, nemcsak akkor veszélyezteti az embert, amikor a forró nap sugarai érik a fejet, hanem akkor is,

amikor borult az ég s napsugár nem perzseli a bőrt. Sőt azt lehet mondani, hogy gyakrabban éri a hóguta az embert akkor, amikor borult ég mellett nagy a hőség, dacára annak, hogy a nap nem is látható, fordul elő, tapasztalat szerint, a legtöbb hóguta-eset. Főképpen pedig akkor, mikor a levegő melege körülbelül olyan nagy, mint a test hőmérséklete, tehát, mikor borult ég mellett körülbelül 37 fokot mutat a hőmérő. Ilyenkor a fülledt, forró levegő telítve van vízpárákkal, a testtől ennél fogva nem párologhat el a verejték s így nem távozhatik el a szervezetből a melegség a környező levegőbe, hanem fólhalmozódik benne oly nagy mértékben, hogy azt az organizmus el nem bírja. Hirtelen rosszul lesz az ember s olyan tünetek lépnek föl, mintha gutaütés érte volna. Borult időben, páras, forró levegőben azért kerülni kell minden olyan mozgást, munkát, mely nagyfokú melegfejlesztéssel jár. Verőfényes, száraz időben már kevésbbé veszedelmes a helyzet. Ilyen időben sokkal nagyobb forróságot bír el az ember veszedelem nélkül, mert a száraz levegő mohón szívja magába a testből kipárolgó nedvességet s e nedvpárognak lehűlés a következménye. A szervezetben tehát ilyen körülmények mellett a meleg nem halmozódhatik föl s így hóguta sem támadhat. Legalább nem olyan könnyen mint nedves melegben.

I. Márta. Ezen a héten Budapesten van.

B. Lajos, Kecskemét. Önnek szól, köszönjük a szíves értesítést.

Tartalom

Szöveg: *Erdei történelem*. Irta Bársony István. — *Nyári éj*. Irta Apor László. — *Tűskés újtát a világnak*. Irta Miklós Elemér. — *Dénes Olga házassága*. Irta Lengyel Laura. — *Pál és Virginia*. Irta Herzeg Ferenc. — *Makai Emil verseiből*. Irta T. R. — *Makai Emil verseiből*. — *A Cike és társai*. Irta Keve. — *Frigyes császárné*. Irta Igric. — *Rovatok*: Mindenféle. — A szerkesztő üzenetei.

Képek: Szövegkép. — Vasárnapi kirándulás. Kubinyi Sándor rajza. — Szilágyi Dezső temetése (hét kép). — Szilágyi Dezső dolgozószobája. — Makai Emil. — Frigyes császárné. — A szabadkai Erzsébet-ünnep (három kép).

Laptulajdonos: Singer és Wolfner.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.

Budapest, VI. ker., Andrásy-út 10. szám.

Ha őszül a haja,

használja a „Stella” vizet, mely nem fest, hanem a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 korona, Zoltán Béla gyógyszer-tárában Budapest, Sétátér-utca, Szabadság-tér sarkán.

Köszvény, reumát, fejszaggatást, ischiast biztosan gyógyít a már sokszorosan kitüntetett

MIRACULIN.

Egy üveg ára két korona. Kapható *Török József* gyógyszer-tárában, Budapest, Király-utca 12., továbbá az ország összes gyógyszer-táráiban.

Nem rossz gyümölcsök azok, melyeket a méhek szívnak, bizonyítja ezt a vita, amelyet *Schaffer Róza* asszony az ő versenyzőivel szemben vívott. Ma mégis eldült a vita és csak egy szavazat van, a nép szavazata: Isten szavazata. Mindenütt csak egyet dicsérnek: a szenzációs győzelmet, melyet a Poudre ravissante, Crème ravissante, Eau ravissante, Savon ravissante és a cs. kir. szabadalmazott homlokkötő vívott ki magának. Minden hölgy telve van dicsérettel, mert igazán nincs is a szépségápoló szerek között, amely olyan varázserővel bírna ebben a tekintetben. Csakis *Schaffer Róza* asszony hosszú évekig tartó kutatása után sikerült neki az asszonyok szépségét, mely eddig — sajnos — gyorsan aláhanyatlott, a legidősebb korig megtartani. Ismét egy vívmánya az asszonyoknak.

1483. RÓMAI BIGA, bronz. Olasz, XIX. század.	250.—
1484. KÉT OLTÁRGYERTYATARTÓ, bronz, 1860 körül.	200.—
1485. PERZSA TÖR, ezüst veretű hüvelyben. XVIII. század.	150.—
1486. KAROS MÉRLEG, rézsúlyokkal, fatokban. Német, 1700 k.	40.—
1487. OVÁLIS SZELENCE, bronz, födelében színes kép. Francia, XIX. század.	20.—
1488. ÁLLÓÓRA, fa és bronz. Magyar, empire.	70.—
1489. SZENTEITVÍZTARTÓ, ezüstözött réz. XIX. sz. első fele.	24.—
1490. ÁLLÓÓRA, alabástrom, bronzverettel. Osztrák, 1840 k.	40.—
1491. OLVASÓÁLLVÁNY, petit point hímzéssel. Biedermejer.	10.—
1492. ÍRÓMAPPA, gyöngy hímzéssel. XIX. század.	30.—
1493. KERESZTELŐTÁL, trébelt réz, hólyagos rozettával. Német, 1500 körül.	160.—
1494. OROSZ PARASZT, öntött bronz szobrocska. XIX. század.	30.—
1495. GUSTAV PAULI: Zeichnungen alter Meister (Niederländer). Frankfurt, 1926.	150.—
1496. KÉT KIS DÍSZEDÉNY, kókuszdió és filigrán ezüst. Magyar, 1830 körül.	20.—
1497. ÜLŐ FIÚ, kis elefántcsont szobrocska. Német, XVIII. sz.	25.—
1498. NYAKLÁNC, boglárral, ezüst. Balkán.	5.—
1499. NYAKLÁNC, ezüst, gömbökkel. Balkán.	5.—
1500. NYAKLÁNC, ezüst, négyszöges boglárral. Balkán.	5.—
1501. KARKÖTŐ, ezüst, ékkövekkel. Balkán.	5.—
1502. KARKÖTŐ, fa, ezüst intarziával. Bosznia, XIX. század.	4.—
1503. KARKÖTŐ, filigrán ezüst. Balkán.	4.—
1504. KARKÖTŐ, ezüst, borsós. Balkán.	6.—
1505. A CSÓK, bronzdombormű, faállványban. Telcs Ede műve. XIX. század vége.	60.—
1506. ÖRÖKMÉCSÉS, vörösréz.	50.—
1507. GUSTAV PAULI: Zeichnungen Alter Meister (Italiener). 30 fénynyomat. Frankfurt, 1927,	150.—
1508. GUSTAV PAULI: Zeichnungen Alter Meister. (Niederländer.) Frankfurt, 1925.	150.—

Almásy-Telcski TX. 1942

1509. GUSTAV PAULI: Zeichnungen Alter Meister. (Niederländer.)	150.—
1510. UGYANAZ.	150.—
1511. NAPERNYÓFOGANTYÚ, elefántcsont, oroszlánalakkal. Német, empire.	50.—
1512. BOTFOGANTYÚ, elefántcsont, halálfejjel és kígyóval. Német, empire.	70.—
1513. KÉT SZÁRNYAS ANGYALFEJ, színezett fa. Barok stílus.	50.—
1514. HIMZETT KÉP: Hegyi beszéd, gobelin himzés. XVIII. század.	80.—
1515. ÖRÖKMÉCSES, sárgaréz.	55.—
1516. TÁNYÉR, ón. Magyar, 1800 körül.	18.—
1517. NÉGYKARÚ BUDDHA, színezett márvány. India.	150.—
1518. TÁNYÉR, ón. Erdély, XVIII. század.	12.—
1519. TÁNYÉR, ón. Magyar, XVIII. század.	12.—
1520. TÁNYÉR, ón. Magyar, XVIII. század.	18.—
1521. TÁNYÉR, ón. Magyar, XVIII. század vége.	10.—
1522. TÁL, ón. Magyar, XVIII. század vége.	18.—
1523. TÁL, ón. Magyar, XVIII. század vége.	18.—
1524. TÁL, ón. Magyar, XVIII. század.	20.—
1525. KUPA, ón, kiöntővel. Magyar, 1725.	40.—
1526. KÍNAI JÁTEK, 37 drb. elefántcsont. Kína, XIX. század.	120.—
1527. APOSTOLSZOBOR, színezett fa. Magyar, XVIII. század.	150.—
1528. APOSTOLSZOBOR, hasonló az előbbihez.	150.—
1529. SAKKJÁTEK, vörös és fehér elefántcsont figurákkal bőrládikában. Kína, XIX. század.	800.—
1530. ÁLLÓORA, fekete márvány, Cleopatra bronz mellszob- rocskájával. Francia, 1870 körül.	150.—
1531. KÉT TÉRDEPLŐ ANGYAL, színezett fa. Magyar.	120.—
1532. KRISZTUS SZOBOR, színezett fa. Osztrák, XVIII. század.	180.—
1533. KÉT OLTÁRI GYÉRTYATARTÓ, aranyozott fa. Barok stílus.	100.—

Tobias Edele

La Du Pare

Molière

Madleine Béjart

MOLIÈRE ÉS SZINÉSZNŐI

Rikárd („Mindenek fölött“) és mások művein. Füredi említett műve formai érdekességeken kívül még a magasba törő energia, talán az emberi szellem vagy ambíció vagy költészet vagy nagyravágyás diadalmos versenyét is szimbolizálni akarja: a magasba emelt emberi fő alatt mélyen lenn marad a királyi sas is, amely itt talán a fizikai erőt, vagy a természeti erőt vagy az alsóbbrendű teremtvényeket kívánja megérezkíteni. E sok „vagy“ máris azt mutatja, hogy az elvont axiómát nem sikerült itt magától értetődően kifejezni. Ami éppen nem baj, ha különben egyéb emberi érdekességek rejlenek a szoborműben.

A fiatalabb nemzedék néhány szépet ígérő munkával jelent meg: Szamovolszky Ödön és Istók János képmásain érdekel minket a karakter jó megértése. Az előadás itt-ott még téstzás, a formák még itt-ott nincsenek annyira megokolva, hogy közvetlenek, evidensek legyenek, néhol még csak egyszerű föltapasztásai egy-egy agyagkölöncnek. Pittoreszk vonás, amelyet üdvös elkerülni. Inkább válják a mintázott mű kissé keményebbé, semmint játékává a puha agyagnak. Veress Zoltánné apróka „Zizi“-je e tekintetben nagyon helyes plasztikai érzésről ad bizonyosságot.

A kislasztika nem gazdag s nem elmés. Némelyik darab már nagyon közel áll a játékszerhez, a jou-jouhoz, más darabok ürességük révén unalmasak. A legjobb Vedres Márk bronzcsoportja, finoman meglátolt kis munka; a maga nemében ügyes Markup Béla jegesmedvéje is. A művészi plakett legfejlettebb képviselői Telcs Ede és Beck Ö. Fülöp. A plakett nem miniatűrbe ültetett dombormű, amint azt nem egy itt kiállított darab mutatja: a plakett is lehet széles, jellemzetes, sokat mondó, formáiban elmés. Nem elég mikroszkópikussá redukálni egy domborművet: azt megeselekszi mechanikus hidegvérrel a modern géptechnika is. A jó plakett annyira összenőtt az alakjával és nagyságával, hogy más alakban s más nagyságban el se legyen képzelhető. Telcs és Beck szép darabjai csattanó példát szolgáltatnak erre.

A jó terrakotta teljes hiányát őszintén sajnáljuk. Ugy látszik nem kell a közönségnek. Pedig az itt gipszbe öntött képmások egyike-másika, amelyeken jól megérik, hogy nem gipszben, hanem agyagban születtek, rászolgált arra, hogy terrakotta-húsban kerüljön kiállításra. A

terrakotta éppen az agyagban való mintázás könnyed hirtelenségét, a mintázó kéz heves és inspirált taglejtését adja vissza tükörtisztán, holott a jellem nélkül szükölködő, öszvér gipsz éppen ezt a finom vonást rejt el közönyös ridegségével.

LYKA KÁROLY

Molière színésznői

A „Tartuffe“ fölelevenítése alkalmából

Azok az asszonyok, akik Molière színpadán szerepeltek, kisebb-nagyobb szerepet játszottak a szívében is. És vizsgálva ennek a lángésznek irodalmi és színművészeti alkotásait, nem kis jelentőséggel bír annak a megállapítása, hogy milyen határig befolyásolták lángelméje fejlődését az asszonyok. Molière mellett mindenütt ott van az asszony a legkülönfélébb formákban: mint lelkesítő génusz, mint lélekgyilkos ördög; mint akaratának éltető ereje, avagy megsemmisítője.

Azt tudjuk, hogy házassága szerencsétlen volt, hogy Armande Béjart életének törvényes társa, milyen szomorúan végzetes szerepet játszott életében. Összetépett lelkének, a szerelmes férj vértanúságának halhatatlan tanúbizonysága a Mizantrop. Semmi sem jellemzi jobban ezt a vértanúságot, mint a Tartuffe első előadásának estéje. Molière, aki életének legszebb éveit emésztette föl abban a harcban, amely Tartuffe előadását megelőzte, a première estéjén izgatottan lépett felesége öltözőjébe, aki Elmírárt játszotta. Armande Béjart nem sokat törődve Elmira szerepével, sem férje darabjával, csak arra gondolt, hogy ez estén minél szebb és ragyogóbb legyen: titokban gazdag, fényes ruhát csináltatott magának. Amikor Molière így kiöltözve meglátta feleségét, fölkiáltott:

— Gondolja meg, hogy tisztességes asszonyt játszik, egy polgárember becsületes feleségét!

És Armande Béjart sírógörcsöket kapott, amikor férje kivetkőztette a cifra ruhából, nem akart játszani és szegény Molièrenak nem kis fáradságába, megalázkodásába, önmegtadadásába került, amíg ezt a hiu, közönséges asszonyt annyira megengesztelte, hogy miatta a première el ne maradjon.

Uj Idők 1904-5. XI. 102.

Arsène Houssaye arcképgyűjteményéből (amely egyedül hiteles) hiányzik az Armande Bèjart képmása. Mme Sèvigné azt mondja: csunya volt. Ez alighanem túlzás, mert akkor hogyan magyarázhatók meg sikerei — az udvarnál? . . . Szegény Molière! hogy maga mellett tart-hassa ezt az asszonyt, eltűrte Richelieuvel való viszonyát és másokkal üzött kacérkodásait, szeretkezéseit, sőt magára zúdította miatta az erkölcstelenség vádját. Kortársai, akik nem láttak benne mást, mint kitűnő kómikust és ügyes vígjátékíró, nem láttak lelkének mély gyötrelmeibe és nem hallották meg szívének azt a jajkiáltását, amely a Mizantropban és Dandin Györgyben szól hozzánk.

Hogy Armande Bèjart leánya vagy nővére volt-e Madleine Bèjartnak, Molière első szerelmének, azt még ma sem állapították meg határozottan. Madleine, mielőtt Molièrerrel találkozott, színész volt vidéken. Amikor pedig Molière társulatához került Lyonban, már Modèna gróf kedvese volt. Az ifju Molière-re rendkívüli hatást tett s amikor Modèna elhagyta Madleinet, ő lépett a helyébe. Madleine kreálta Tartuffe premierjén Dorina szerepét és Boileau kritikája szerint: „szellemes, gúnyos volt és az őszinte szív üdésége, a fiatalság rakoncátlansága elsőrangúvá tették alakítását“.

Elsőrangú színész volt La Du Pare. Ez az asszony valósággal fölgyújtotta Páris és Versailles-t. De ami hírnevét ragyogóvá teszi: hogy a szenvedély tüzét gyújtotta föl korának négy lángelméjű férfiában: Molière, Corneille, Racine és Lafontaine szenvedélyesen szerették. S La Du Pare úgy játszott ezzel a négy zseniális férfival, mint ahogy Celiméne szerepében a legyezőjével játszott. Lafontaine, a nagy filozóf, úgy ögyelgett ablakai alatt, mint valami kis diák, Racine neki írta a Phaedrát, Molière pedig De Brie-nél keresett vigasztalást azokért a szenvedésekért, amelyeket La Du Pare kicsinylése okozott . . . Miért ragaszkodott Molière mégis ehhez asszonyhoz. Miért szerződtette társulatához, amikor még kezdő volt? Csaknem azt lehet hinni, hogy Molière gyűjtötte a szép asszonyokat. Az örök asszonyi épp úgy eltöltötte lelkét, mint a lángész hatalmas alkotása. Szendélyesen szerette ezt az asszonyt, akit Racine (az első lépéseit az irodalomban Molière vezette és nagyon halátlan

volt ezért) ellopott tőle a Precieuse ridicule előadása után.

Még két neves színész volt Molièrnek: Genevière Bejart és De La Grange. Az első, Armandenak és Madlemenak nővére, csekélyebb jelentőségű volt mint színész, a másik T ruffe premierjén Mariannát kreálta. Felesége volt annak a Charles Varlet De La Grangenak, aki Molière legbizalmasabb barátai közé tartozott, aki a nagy költő halála után együtt tartotta Molière társulatát, amelybe később XIV. Lajos beleolvasztotta a Hotel de Bourgogne-t és így tulajdonképpen megalapítója lett a mai Théâtre Françaisnak. IVÁNFI JÁNÓ

Makai Emil

Irta MOLNÁR GÉZA

Makai Emil mint harmincéves ember halt meg. Ez a félbeszakadt pálya mégis kerek. Ő elvégezte földadatát: azzal a tárgykörrel, amely neki kedves volt, egyúttal új területeket szántott föl és így a huszadik századot köszöntő gondolatanyag gyűjtésébe beleszólt.

Együtt élt emberekkel és fogalmakkal, amelyeket az új Budapest mintázott. Előtte: aszfaltozott utcák, stilizált hajfonatokra leső udvariasságok és vágyak, hónapos szobák, guladt szemü áloműzők, éjszakázó vén gyermekek és a jólét lakosztályai, amelyeknek egyik sarkában néha meghúzódik a költő.

Az írók dolgozószobái körül a tájkép egyre változik. Berzsenyi látta a kemenes-alji kékellő halmokat, Petőfi a Kiskunságot a szélmalomokkal és a kutya-kaparót a gyalogbodzától alig megszakított végtelen homokutakkal. A pesti vásárból is látott Petőfi egyetmást, olyant, ami régen elmúlt. Makai ellenben ideszakadt a főváros új alakulatai közé és minden meghatottsága ide kötötte. Ami Petőfinek a parttalan Tisza, az neki a Duna éppen ott, ahol simára van kövezve a partja. A „jó öreg kocsmáros“ fia az alföldi szoba nagy csöndjében gondol atyjára, Makainak a város ébredő zsvaja, a Rorate órájában való hajnali színfoltok juttatják eszébe atyját, aki mindezeknek ellentétje, aki nyugalmas, tiszta és istenfélő. Balassát

De la Grange

Geneviève Bèjart

De la Brie

MOLIÈRE SZINÉSZNŐI

Teljes éle

A szovátai vadásztársaság egyik tagja: Mariánszik ezredes a legritkább vadászszákmányt, egy hiuzt ejtett el. — Azzal együtt lefényképezte Telesi László gróf

megetlik, valahogy nagyobb lesz, igazán, ez az, ami a torkomat szorítja és megöl. Hát beszélni így nem lehet. Később elmúlik ez. Akkor is elmúlt. De várni kellene egy kicsit s maga sohasem vár; akkor sem várt még egy percig. Csak elment és becsapta az ajtót.

gy írt, ilyen közönségesen, lendület nélkül, mesterkedések híján, úgy hogy ehhez hasonlót sohasem tudott volna elkövetni egy jól nevelt novella-hősnő, aki nyolchásabos remeket szokott komponálni, mielőtt számüzetésbe vagy halálba indult. Dusika csak asszony volt s ez a pár sor csak kiszakadt a szívéből forma és színek nélkül, mint ahogy kiszakad a szeméből is a könnycsepp, színtelenül, tisztán, nehezen.

Csak asszony volt, csak ezt írta s amikor végére ért, újra elolvasta. Nézte a görbe sorokat, amelyek mintha fölemelkedtek volna s futnának előtte hosszú, vékony sorokban. Dusika fáradtan, csüggedten, eltikkadva nézett utánuk, aztán lehajtotta a fejét, folszepegett és elaludt.

Odaát még sokszor ütött az óra s egyszer csak hallani lehetett, hogy lenn kinyitották a tölgyfakaput. Nemsokára itt is zörrent a kulcs, ajtó nyílt s a fiatal úr belépett a szobába, amelyet a törpe lámpa világított. Előbb meghökkent, hogy az asztal mellett találta a kis kopott szürke ruhát, de aztán néhány óvatos lépéssel mégis mellé került s a papír fölé hajolt.

A feje fáj a hiábavaló kávéházi virrasztástól, bőszsus volt, büszkeségében, önéretében sértett, hogy az asszony még máig sem szól. Nem közeledik és komoly makacsság csukja le ajkait. Bizonyosan ki akarja bőjtölni magának a diadalt, az alázatos térdhajást, a bocsánatkérést. Ezért játszsza a néma szenvedést.

Ilyeneket gondolt, mialatt lehajlott a papír fölé. Aztán az ostoba éjszaka s a kegyetlen gondolatok után elolvasta ezt a messziről jött levelet.

A Műcsarnokból

A szobrászok munkái

A szobrászok nálunk csaknem kizárólag nagy emlékművekkel foglalkoznak. Már formáik elgondolásánál is számítaniok kell arra, hogy művük meglehetősen nagy távolságra hasson és hogy a plein-air világítás minden formát fölbontó hatása ellensúlyoztassék a sommás, széles előadással. Ha az ilyen szobor a múzeum zárt termébe kerül, elveszti a felét a koncepcióba zárt művészi szándéknak. Példa erre az antikok ama gyönyörű sora, amely a Vatikán kis szobáiban éli természetellenes életét.

Hogy így van nálunk, abból némely hátrányos vonás költözött szobrászatunkra: sok intím-jellegű munka üressé vált. De van ennek az állapotnak nem egy előnyös hatása is: a mintázó kéz gyakran gyönyörű atlétamunkát végezhet, amidőn kimarkolja a modell ezer formáskáiból a döntő, a fontos részeket s összehúzza, sommázza mindazt, ami a természet formanyelvét csak félhangon beszéli. Mindjárt tisztába jövünk ezzel a különbséggel, ha a téli tárlat plasztikai osztályán Telcs Barabását, Kallós rómaiját és képmásait például Ligeti képmásai mellé állítjuk. Bizonyosnak látszik nekünk, hogy Ligeti arra a művészetre termett, amelyet művel. Egy Széchenyi grófné büsztéje csakugyan a koncentrált világítású szalonba való, ahol közletről nézdegélheti a gazdája azokat a ravaszul kiszámított árnyékfutamokat, amelyek e szép fehér márványon egymásba borúlnak. A selyem changeant játéka jut eszünkbe, puha törése, lágy formái, egész melegsége. A határozott, síkba tört formák helyett itt egyik forma a másikba siklik, veszedelmes ügyességgel, feminin ravasszággal. Minden szögletet, minden élt kerül itt a mintázó kéz, szinte hullámosan ömlik át egyik a másikba, mint a szeliden folydogáló víz tükrén a habok. Olyik helyen aztán, egy fül, egy szemüreg, egy száj valamely részén megszűnik maga a plasztikus forma is: belesiklik, elvész a márvány enyhe árnyékába, akárcsak a boudoir kárpitja mögé illanó női alak.

Ligetiben megvan a szalónművészet minden szesze, minden raffinementje. Ezért hatásosabbak eféle művei, mint a nagyméretűek. Valószínűleg ezen a téren fogja legszebb sikereit aratni.

Kallós és Telcs plasztikája más jegyben született. Ha idézett műveikre csak egy pillantást is vetünk, rögtön átértjük, hogy itt bizonyos grandiózus törekvéssel állunk szemközt, amely a legtávolabbról sem törődik a formák bizalmas játszódásával, hanem egyenest a döntő és súlyos jellemvonások kiemelésére tör. A mintázó kéz itt szinte átgázol a formák tömegén, hogy megjelje a csont erőteljes architektúráját s annak sarkpontjait csak éppen a szükséges, az erős, az elemi jelentőségű formákkal kösse össze. Mennyi alkalom kínálkoznék itt a haj selymes kuszaságának virtuóz jellemzésére, egy szájszeglet vonalának intím megírására, egy fülkagyló szeszélyes formatekervényének puha-porcogásra alakítására! Akik e szoborműveket mintázták, ellenállottak e sok apró és vonzó kísértésnek. A forma férfias erejét igyekeztek biztos mintázással reprezentálni az agyagban, széles húzásokkal vonva össze egy maroknyi apróságot s bizton odaszögezve egy-egy fontos helyén, egy pofacsonton, egy szemöldökcsonton, egy álkapcsón azt az érdes, kemény mechanizmust, amelyen az arc élete megfordul. Férfias, kemény-nyaku művészet ez, egy karéj fekete kenyér a boudirok mesteri tortái mellett.

Ilyen nagyformájú, a mintázás fundamentumait kiemelő szobrászat nem található filigrán ezüst tálcán. Ezt egy darab sziklára kell állítani, ki a szabadba, hadd verje eső és perzselő napfény.

Ilyfajta jellemvonásokat találunk kisebb-nagyobb mértékben még Tóth István „Küzdelmén”, azután Füredi

Muzsed

régen letört s ibolya helyett egy fűszeresszámla meg egy adóintés volt legyezőformában belegyömöszölve. Bizonyosan azért, hogy hamarabb szembetűnjék, mert vannak az embernek néha olyan bolondos, nagyzó gondolatai, hogy az hiszi: másként az ilyet még el is lehet felejtetni.

Szóval, az egész lakás olyan volt, amilyen csak lehetett egy fiatal, fellobbanó, szabad és teljesen bizonytalan jövedelmű ember lakása, aki egyszer csak meglát egy csinos és teljesen vagyontalan leányt s nőül veszi hozomány, appanázs, sőt családi óra nélkül, önzetlen és ideális szerelemből. Készséggel elismerte, vallotta is azt a költői állítást, hogy neki a szerelem mindent pótol s nem pótolhatná az egész világ. Viszont méltányosan követelhetette a szerelemtől is, hogy a pótolás munkájában ne álljon hátrább s pótolja ki a háztartásban mindazt, ami a szerelmen kívül még hiányzik.

Hát a szerelem pótolgatott is, ahogy lehetett. Az üres fal mellé tett egy zörgős bölcsőt s a kosárba egy síró gyereket. A régi virágtartóba fűszeres számlát, meg adóintést. Már amint talált. Nem tehet ő arról, hogy ilyesmi sokkal több terem a fővárosban, mint nyíló s hervadó ibolya. S arról sem tehet, hogy a munkája mégis hézagos volt s egy kis résen mégis csak besurrant a gond, az elégedetlenség és a sóvárgás olyan tájak felé, ahol puhább függönyök suttognak, ibolya hervad s óra ketyeg.

— Mi baja, Dusika? Szeretne valamit?

— Igen.

Az első években olyan könnyen mondják ki az asszonyok ezt a szót s még mindig hiszik, hogy örökké boldogít.

— De hát mit?

— Nem tudom elmondani. Talán csak azt, hogy szebben süssön a nap. Három napja már, hogy be sem nézett az ablakon. Az üvegek elhomályosodnak s azokon a szürke táblákon át sejtem, hogy odalenn élnek, mozognak, lármáznak az emberek. Én csak ithon vagyok s nappal még az óra ütését se hallom.

— No jó. Hát elmegyünk sétálni.

Dusika majd hanyat esett. Két okból ez a vállalkozás teljesen lehetetlen volt. Először azért, mert volt gyerek, másodsor mert nem volt ruha. Ha ő sétálni megy: ki hordozza és rázza a pólyás babát? Isten tudja, hogy van, de az első gyereket valami titkos okból és babonából örökké rázni kell. A másodiknak, a harmadiknak már mindegyre kevesebb jut ebből a babonából, a hatodik meg éppen örülhet, ha majd csak akkor rázzák meg, ha az iskolába kerül...

Az első okhoz hasonló fontos volt a második is. Nem volt ruha. A divat azóta, hogy Dusika férjhez ment s a bölcső mellé került, nagyon megváltozott. Akkor még egy dudorodást viseltek valahol, most ketté osztották ezt s a vállra rakták. Dusika pedig még mindig az egy dudorodásnál tartott. Az ablakból nézte azóta az idők folyását s tudta, hogy az ő kis ünneplője a világi szereplésről egészen leszorult.

— Nos, megyünk?

— Nem... Nem lehet... Nincsen ruhám...

Ruha... Dusika nem tudta, hogy ez az a bűvös szó, amelyet a boldogság kis kunyhójában soha, soha sem szabad kimondani, különben összeomlik minden, kivész a fűszál s elkerüli ezt a tájat a csacsogó madár.

De már megtörtént. Most már aztán komolyan baj lett a szerelemmel, amely bezzeg jól érzi magát abban a tudatban, hogy őt ugyan nem pótolhatja semmi a világon, de viszontszolgáltatásra nem képes, mert hiszen nem pótol itt még csak egy kimenő ruhát sem.

Ami szó esett ebben a dologban, azt a fiatal úr végezte el. Dusika csak nézett, nézett rá s nem tudott szólni. Pedig, ha tudott volna! De hát akár hiszik, akár nem: vannak olyan asszonyok a világon, akik nem tud-

nak beszélni. Az első esztendőben okvetlenül vannak. Később aztán az idő csodát művel, de ilyenkor még vannak. Nem tudnak megszólalni. Vagy legalább nem a kellő pillanatban. Pedig sok minden másként lenne, ha a szívük nem szorítaná ilyenkor össze a torkukat. A világnak is egészen más fogalma lenne az asszonyokról, ha mindig ki tudták volna mondani azt, amit éreztek. Hát még akkor, ha annak, amit mégis elmondtak, a felét igazán érezték is volna, a felét pedig elhallgatják...

Dusika nem tudott szólni s csak gondolatban mondta el, hogy hiszen nem azért nem mer ő kimenni az egy-dudorodású ruhában, mert elvesztette bátorságát a szegénységgel szemben. Istenem, Istenem, hiszen Jeanne d'Arc már csak bátor hajadon volt és nem a szegénység ellen indult, amelynek nincsenek gyorsanölő fegyverei, hanem egyenesen a csatába. És mégis a helyzetnek megfelelő toalettet csinált. Nézzük csak meg a korhú képeket...

A fiatal úr azonban nem nézegetett most képeket, hanem hogy Dusika csak jobban elnémult és elveszett a könyeiben, sarkon fordult és becsapta az ajtót. És becsapta azulán is, szó nélkül, de sarkonfordulással, mihelyt meglátta a könyes szemecskéket, a pirosra dagadt arcot, a kis sovány állat, amely folyton remegett. És az összeszorított száját, amely nem nyílt meg.

Dusika aztán magányos estéin úgy elnézte azt az ajtót. Ez volt, ez az egyetlen ajtó a szoba végében. Így nézve közel van mindenhez, közel az asztalhoz, ágyhoz. És miért van az mégis, hogy a tizedik, huszadik ajtócsapásra már úgy hangzik, mintha tompa, ismeretlen, hideg messzeségben csattant volna el... A távolság beláthatatlan végekig terjed innen az asztaltól, az ágytól kezdve, messze, messze, valahová, ahová még a szó sem ér el. A virrasztó asszonyka most már egyedül van. S íme levelet ír a nagy messzeségbe messziről...

— Milyen különös — írja Dusika — hogy én most ebből a szobából írok levelet magának. Ha postára tenném, ennek a lakásnak a címét kellene a borítékra írnom s a levél idejönne, ahol a címzett most már sohasem tartózkodik. Azt akarom mondani...

Itt megint nagy hévvel kellett egy egész sort kitörölni, mert Dusika azt írta ebbe a levélbe: édes kis öregem. Talán a tollából hullott le, talán a keze ment rá a régi szokásra, talán... Nem, ezt a talánt nem akarta s kitörölte az egész mondatot.

Ujra kezdte hát és keményebb fogással írta:

— Az akarom mondani, hogy meghalok. Nem vagyok beteg és — ne féljen — nem is teszek magam ellen valamit, csak meghalok, mert megfojt a szívem. A babát nem vihetem el...

Ezután ismét összefirkálódott egy-két levélpapír, majd összegyűrve tűnt el az asztal alatt. Dusika nem hagyott meg belőle mást, csak azt, amit még ilyenképpen írt az utolsó oldalra:

— A baba itt marad. Csak én magam megyek el oda, ahol teljesen egyformán öltözködik minden asszony s egy régi ruha miatt sohasem csapják be az ajtót. A baba itt marad, átadom magának, vegye a karjára és ha sír: csak rázza meg. De de nagyon, csöndeskén, hanem nagyon, nagyon sokáig. Amikor pedig majd megnő, ne mondjon neki rólam semmi rosszat, ne mondja el az én nagy szégyenemet, hogy egykor maga én rám nagyon, nagyon haragudott. És ha majd nem leszek itt: jőjjön mindig haza, maradjon itt a mi kis...

Megint pazar törlések következtek s aztán Dusika pár sorral utoljára is befejezte a levelet így:

— Szerettem volna ezt szóval elmondani, sőt ezerszer többet, de nem lehet. Azóta én nagyon gyöngö vagyok. Ha néha rám néz, ha az ajtóban megáll egy-két percire, mindig akarok valamit mondani. Akkor is akartam! De tele van a szívem s olyankor még jobban

Tivadar és Társa

arany-, ezüstművesek és régiségkereskedők

BUDAPEST,

IV., Kamermayer Károly-utca 5.

TELEFON: Automata 894-43

Regi és modern ékszerek, drágakövek, gyöngyök.

Régiségek: Festmények, szobrok, ezüsttárgyak, bronzok, falarágások, el-fántacsontok, régi poharak, kelyhek, nemes porcelánok, órák, valódi csipkék stb. vétele és eladása.

	Kikiáltási ár pengőben
1298. Varrókészlet ezüstműből. Eredeti tokban. 1850 körül	20
1299. Cigaretaszelence ezüstműből, vésett dísszel. 84 gr	25
1300. Hamutál ezüstműből, áttört díszítéssel. 2 drb. 64 gr.	24
1301. Cigaretaszelence ezüstműből, zománcozott csíkkal. 148 gr. (Hibás)	25
1302. Gyűrű aranyból, briliánszal és gyönggyel	70
1303. Óralánc aranyból. 12 ¹ / ₂ gr.	30
1304. Cigaretaszelence ezüstműből. 76 gr.	22
1305. Cukorszóró ezüstműből. 1860 körül. 81 gr.	48
1306. Aranypénz 14 gr.	60
1307. Rizsportartó ezüstműből, zománcozott díszítéssel. Tükörrel	12
1308. Illatszertartó csiszolt üvegből, ezüst kupakkal	13
1309. Cukortartó ezüstműből. Bécs, 1850. 476 gr.	170
1310. <u>Telcs Ede, Andrássy Gyula gróf plakettje.</u> Ezüst. 120 gr. Tokban	35
1311. Pohártálcácska ezüstműből, vert díszítéssel. Bécs, 1850. 113 gramm	52
1312. Poháralj ezüstműből. 318 gr. 6 darab	75
1313. Fogkefetartó csiszolt üvegből, ezüst fedővel	12
1314. Burnótszelence tulaezüstműből. Orosz, 1850 körül. 120 gr.	45
1315. Boglár aranyozott ezüstműből, ékkövekkel díszítve. 43 gr.	15
1315/a. Fülbevaló aranyból, briliánsokkal. Egy pár	120
1316. Rizsportartó csiszolt üvegből, ezüst fedővel	12
1317. Tálcá ezüstműből. 232 gr	48
1318. Gyertyatartó ezüstműből, Louis XVI. ízlésben. XIX. század eleje. Egy pár	130
1319. Illatszertartó csiszolt üvegből, aranyozott ezüst kupakkal	13
1320. Teafőző ezüstműből. 1234 gr.	130
1321. Hamutál ezüstműből, áttört díszítéssel. 50 gr.	14
1322. Zsebóra 18 kar. aranyból, fedelén festett zománcminiatűrrel. 1840 körül	85
1323. Szappantartó csiszolt üvegből, ezüst fedővel	12
1324. Gyűrű fehér aranyból, briliánszal	600
1325. Kenyérkosár ezüstműből. 210 gr.	45
1326. Rizsportartó csiszoltüvegből, ezüstfedővel	12
1327. Ecet- és olajtartóállvány ezüstműből. XIX. század eleje. 1212 gramm	190
1328. Illatszertartó csiszoltüvegből, ezüstkupakkal	11
1329. Gyümölcstál ezüstműből, csiszolt üvegbetéttel. Bécs, 1842. 1660 gramm	280
1330. Diadém aranyból, briliánsokkal, gyémántokkal, rubinokkal és smaragdokkal	900
1331. Kenyérkosár ezüstműből, áttört díszítéssel. 225 gr	120
1332. Kézitáska aranyból. 137 gr	280
1333. Hamutál ezüstműből, áttört díszítéssel	15

Aranykereskedő

1929. apr.

3. sk. 7.

Tolcs Erde

	Kikiáltási ár pengőben
1334. Gyöngysor. 40 gr. (Egy hosszabb és egy rövidebb)	700
1335. Gyűrű aranyból, briliánszal és egy hamis ékkövel	120
1336. Hamutál ezüsből, áttört díszítéssel	15
1337. Gyufatartó aranyból. 37 gr	80
1338. Óra aranyból. Helvécia	120
1339. Gyümölcsállvány ezüsből. Bécs, 1838. 439 gr	95
1340. Hosszúlánc aranyból. 81 gr	180
1341. Cukorfogó ezüsből	12
1342. Függelék és lánc aranyból, briliánszal. 55 gr	150
1343. Hamutál ezüsből, áttört díszítéssel	15
1344. Írón, zsebkés és lánc aranyból	120
1345. Bombontartó ezüsből, porcellánfedővel	14
1346. Szent György-tallér aranyból	20
1347. Kézitükör ezüsből. Bécs, 1840	20
1348. Gyűrű aranyból, briliánsokkal és egy ceyloni zafírral	500
1349. Kosár ezüsből, bordás alakban és recézett peremmel. 226 gramm	50
1350. Gyűrű aranyból, briliánsokkal és zafírral	120
1351. Hamutál ezüsből, áttört díszítéssel. 47 gr	14
1352. Fülbevaló aranyból, briliánsokkal. Egy pár	1.500
1353. Női cigarettaszelence ezüsből, fedelén porcellánra festett miniatúrral	30
1354. Gyűrű aranyból, briliánszal	400
1355. Cigarettdoboz ezüsből. 250 gr	34
1356. Kézitáská aranyból, miniatúr kivitelben	15
1357. Guertyatartó ezüsből, vertdíszítéssel. Bécs, 1856. 295 gramm	45
1358. Cigaretaszelence, zománcozott ezüsből. 161 gr	32
1359. Kézilöomb aranyból. Egv pár	30
1359/a. Gyertyatartó ezüsből. Empire modorban. Egy pár. 783 gr.	150
1359/b. Kanna ezüsből. Bécs, 1821. 1270 gr. (Illusztrálva a XV. táblán.)	650
1360. Cigaretaszelence és guufatartó ezüsből, zománcozott díszítéssel. Tokban. 143 gr	32
1361. Pohárka ezüsből. Orosz. 38 gr	8
1362. Bombontartó ezüsből, fedele zománcozott díszel	15
1363. Sótartó ezüsből	10
1364. Melltü és egy pár fülbevaló aranyból, briliánsokkal és gvémántokkal. Tokban	500
1365. Pohár ezüsből. 98 gr	20
1366. Barokquőnau. 3 sor	300
1367. Salátáskészlet, ezüstnyelekkal. Tokban	20
1368. Erszénu ezüsből	12
1369. Pipekészlet ezüsből. 3 darab. 796 gr	220
1370. Óratok ezüsből, domborított díszítéssel. Keleti. XVIII. sz. vége	18
1371. Írón aranyból. 5½ gr	16
1372. Pohár ezüsből. Bécs, 1803. 120 gr	25
1373. Női cigarettaszelence ezüsből	29
1374. Pohár ezüsből. 59 gr	6
1375. Női cigarettaszelence ezüsből	29
1376. Cigaretaszelence ezüsből. 142 gr	35
1377. Kanál ezüsből, aranyozva. Orosz. 6 darab. 120 gr	20

Pataky László : Miklós-husárok.

lehajolt hozzá. De ő már nem felelt, nyugodt volt és mozdulatlan.

Egy darabig még ott ült a czimborája mellett a komor Pljasi-noga, azután fölkel, lekapta a sipkáját, keresztet vetett magára s az árkon végig lassan megindult. Az arcza megnyúlt, a bajusza és a szemöldökei összehorzolódtak,

talán; mogorva csend honolt az árokban; csak a patak mormogta tovább egyhangú és homályos mondókáját.

Egyszerre valami zaj hallatszott... Alkalmasint göröngy gördült le az árok fenekére. Fölbredt egy varjú és aggodalmasan károgna szállott valahová. Azután megszólalt egy czi-

A FRANCZIA PARLAMENTRŐL.

Párisi élményeimből.

II.

Ha a *senatusba* megyünk, a legelső, a mit észreveszünk, a sok kopasz fej. Hja persze. a

Telcszke X.

a neve is: öregek tanácsa. Itt tehát az üléseknek is valamennyire más színezete van; szenvedélyes, heves viták hallhatók itt is, de hogy a törvényhozó urak ökökre menjenek, már arra aligha képzelhető példa. Sőt bizonyos öregek higgadtság már a pártokban is kifejeződik, legalább is abban az egy tekintetben, hogy a «legelőhaladottabb» párt, a mint francziául mondják, (le plus avancé) itt hiányzik. Ez a párt, t. i. a szociálista, a képviselőházban is sokkal gyöngébb, mint a német birodalmi gyűléseken, a hol az egész háznak 20 százalékát teszi ki. A Palais Bourbon-ban alig 7—8 százalék arányban foglal helyet, de azért 40—50 képviselőből álló párt számot tesz. A szenátusban ellenben teljesen hiányzik. A dolog érthető, ha tudjuk, hogy maga az alkotmány is a mérséklő, a kerékkötő szerepét szánta a második kamarának. Míg ugyanis a képviselőket a *suffrage universel* (általános választói jog) alapján választják, addig a szenátorokra csak egy szűkkörű választótestület szavaz, a mely maga is választva lévén, föltehető, hogy nem a legfiatalabbakat, nem is a legtulzóbbakat foglalja magában. Számuk átlag az ezren alúl marad, holott képviselői választókerület van 32.000 választóval is.

A mellett azonban ne higgyük, hogy a szenátus ma is a reakció bástyája. Az a törvényhozás, a melyben a mai radikális kormánynak többsége van, a mely megszavazta az egyesületi törvény végrehajtását úgy, a mint Combes miniszterelnök értelmezte (szerzetes-iskolák és rendházak bezárása), az a törvényhozás bármely monarkhiában radikális testület számba menne. Itt azonban nem mindenki találja annak és vannak, a kik a második kamarát is a közvetlen választásra akarják alapítani. Annyit el is értek már, hogy eltörölték az örökös szenátorokat, a kiket maga a törvényhozás választott 1875 és 1881-ben, leginkább érdemes írók és tudósokból. Ma még életben van közülök vagy tíz s a mint egy meghal, nem a törvényhozás választ helyébe, hanem valamelyik *département* (vármegye), tehát a választói jog egy fokkal közelebb jut a néphez, a melyben székel Rousseau szerint minden hatalom.

A népakarat közvetlen nyilvánulását termé-

Telcs Ede: Kiss József arcképe.

kifejeződik még a fizetésben is, mely nagyobb a miniszterelnökénél, t. i. 100.000 frank és lakásul egy-egy palota. Rajtuk kívül csak a háznagyok. — három itt is, ott is, — kapnak fizetést (18.000 frank és lakás); az alelnökök és jegyzők állása tiszteletbeli.

*

A szenátusban van sok nagyiparos, kereskedő, ügyvéd, mérnök, orvos, ez utóbbiak közt dr. Combes az ország miniszterelnöke. A papságnak itt jelenleg csak egy képviselője van, Desmons református pap; katolikus pap itt ez idő szerint nincs.

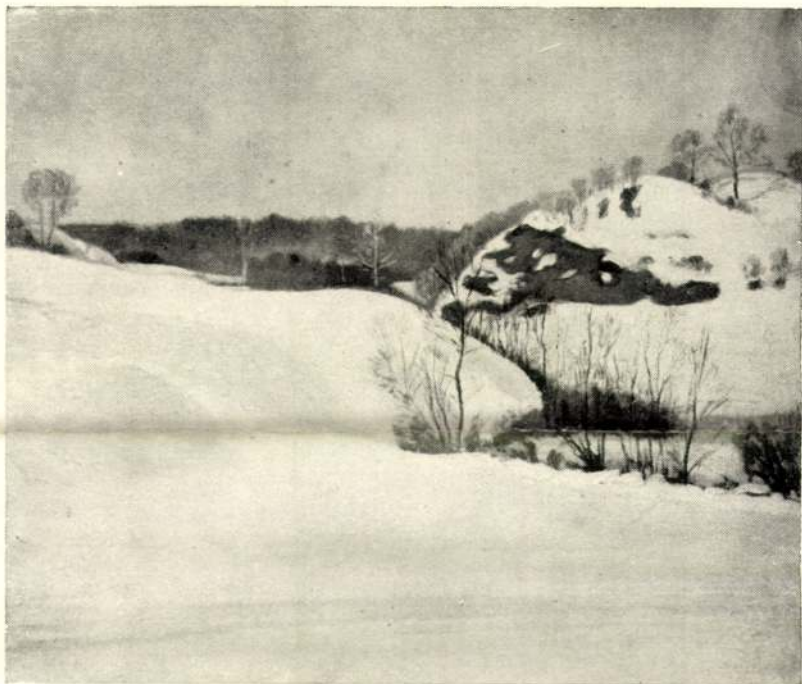
Az is meglepné a magyar embert, hogy itt a képviselők száma a népszámlálás eredménye szerint változik, 1898-ban volt 581, 1902-ben 591. Még jobban meglepné az a speciális franczia katasztrófa, a mi a képviselőt érheti, hogy választókerülete elolvad a lába alatt, ha t. i. a lakosság annyira fogyott benne, hogy a meghatározott lélekszám alá süllyedt. Ez pedig nemcsak elmélet Francziaországban, a hol jóformán csak a városok lakossága szaporodik valamennyire, ellenben akárhány *département*-ben fogy a lakosság. 1902-ben három kerület szűnt meg ily módon. (Úgy kell ezt képzelni, mintha pl. Czegléd elveszítene önálló jogát és Nagy-Köröshöz csatoltatnék.)

De talán legjobban csodálkoznék egy magyar képviselő azon, hogy nincsenek pártklubok. Az egyes pártok időnként, fontos esetekben tartanak ülést a törvényhozás helyiségében, saját helyiségük nincs. Sőt kormánypárt sincs olyan értelemben, mint nálunk. Egy párt magában sem az alsóházban, sem a szenátusban nem elég erős ahhoz, hogy kormányt alkosson, ehhez koalícióra van szükség. A mai kormányt a képviselőházban nem kevesebb, mint négy párt tartja, köztük a szociálista, a mely, hogy itt kormányképes párt, mutatja *Millerand* példája, a ki három évig vezette a kereskedelmi tárczát. E négy pártnak nincs mindenben megegyező programja (máskülönbön nem is alkotnának külön pártokat), sőt közigazdasági program szerint a *bloc* (egyesült kormánypárt) mérsékeltebb elemei közelebb állnak az ellenzék *bourgeois* pártjaihoz, mint a *proletárokhöz*, a hogy a szociálisták magukat nevezik. Ma azonban összetartja őket a kormány antiklerikális programja, a küzdelem a szerzetesrendek ellen.

A mint nincs egységes kormánypárt, úgy nincs jelenleg igazi kormánylap se. Nincs Párisban egyetlen napilap sem, a melyről Combes azt mondhatná, mint Méline mondhatta: Ez az én

Felcs Ede K.

SZLÁNYI LUDWIG

Hügellandschaft

TELCS EDUARD

Der Turmarchitekt

Künstlerhaus [Wien] IX.
Ungarische Repräsentative
Kunst - Ausstellung 1924.

133. VASZARI JÁNOS. ARANYKOR.

23.

Tólos Étele

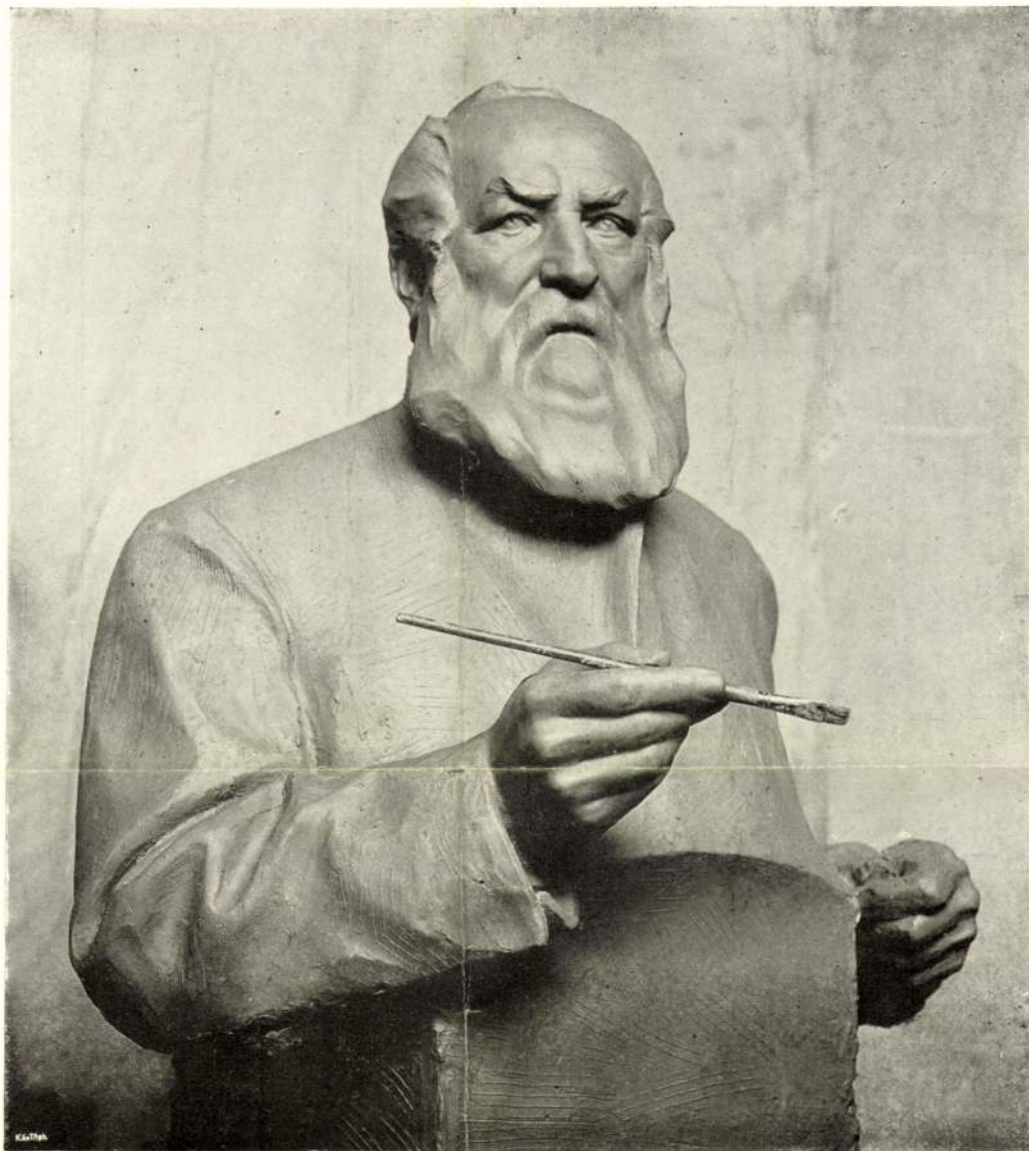
X

139. TELTSCH EDE. NEVETŐ.

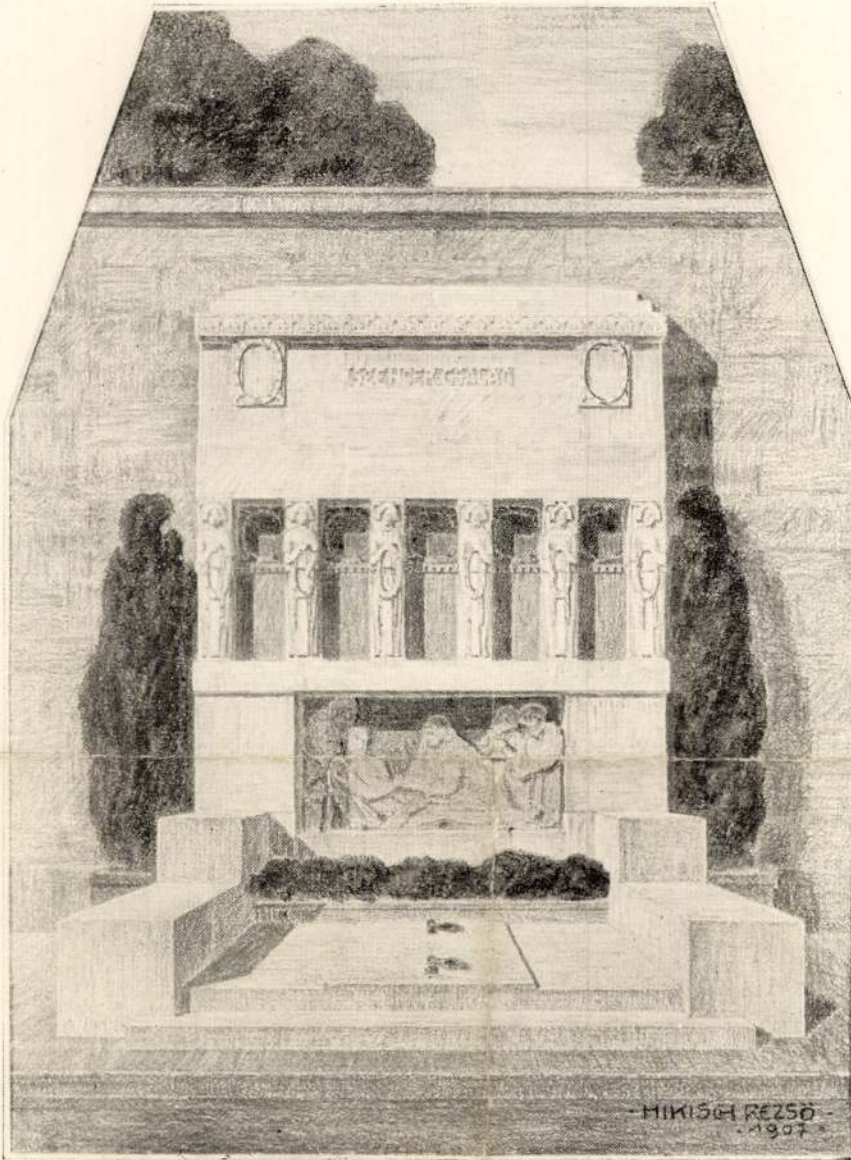
KM Tars. 1898. tav. kiáll.

RÉSZLET A BARABÁS SÍREMLÉKÉRŐL

TELCS EDE MŰVE

SÍREMLÉK

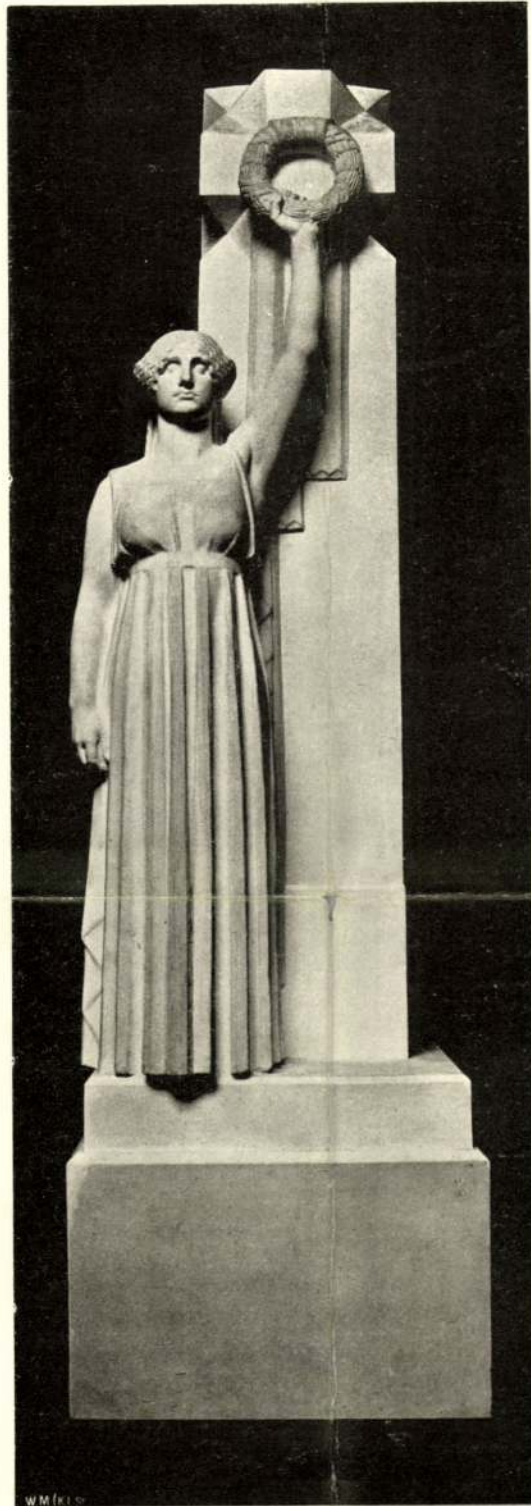
HIKISCH REZSŐ

ced

10. Telca Erde

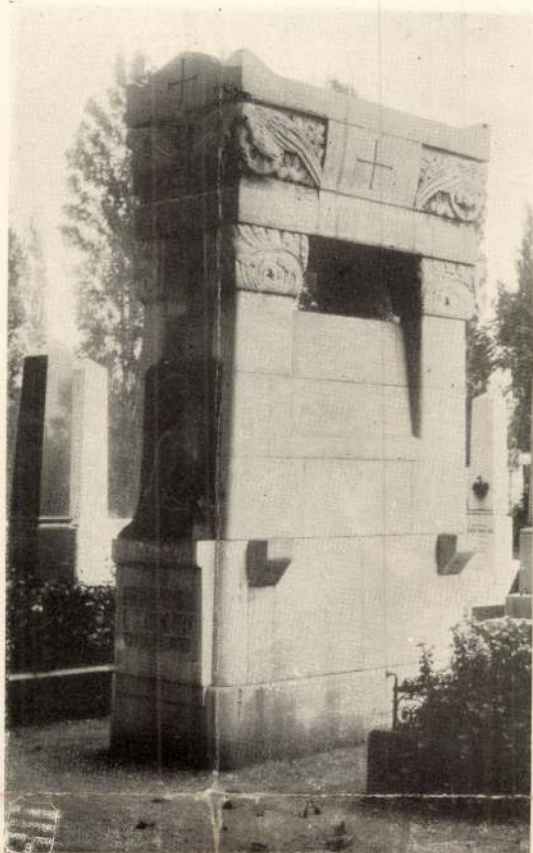

1910. III. 8-9 n.

PÁLYATERV A MUNKÁCSY-SÍREMLÉKHEZ

TELCS EDE

Ced

SÍREMLÉK

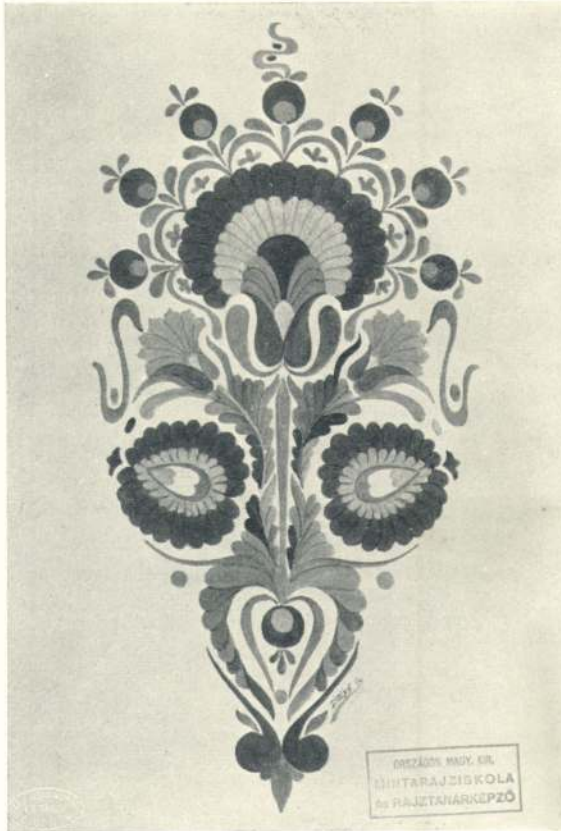
BÁLINT ÉS JÁMBOR

Tolva Ede

Ⓣ

141

141. IPOLY-GALSÁRÓL VALÓ KÖDMÖNRŐL.
A FŐ-FORMÁK BŐRBŐL VALÓK, A KISEBBEK
SELYEMMEL VANNAK HÍMEZVE.

142

142. LÓTAKARÓ.
SZŰRSZABÓ MUNKA.

LOSONC (NÓGRÁD).

143

143. LOSONCI FEKETE SZŰR GALLÉRJÁRÓL.

144

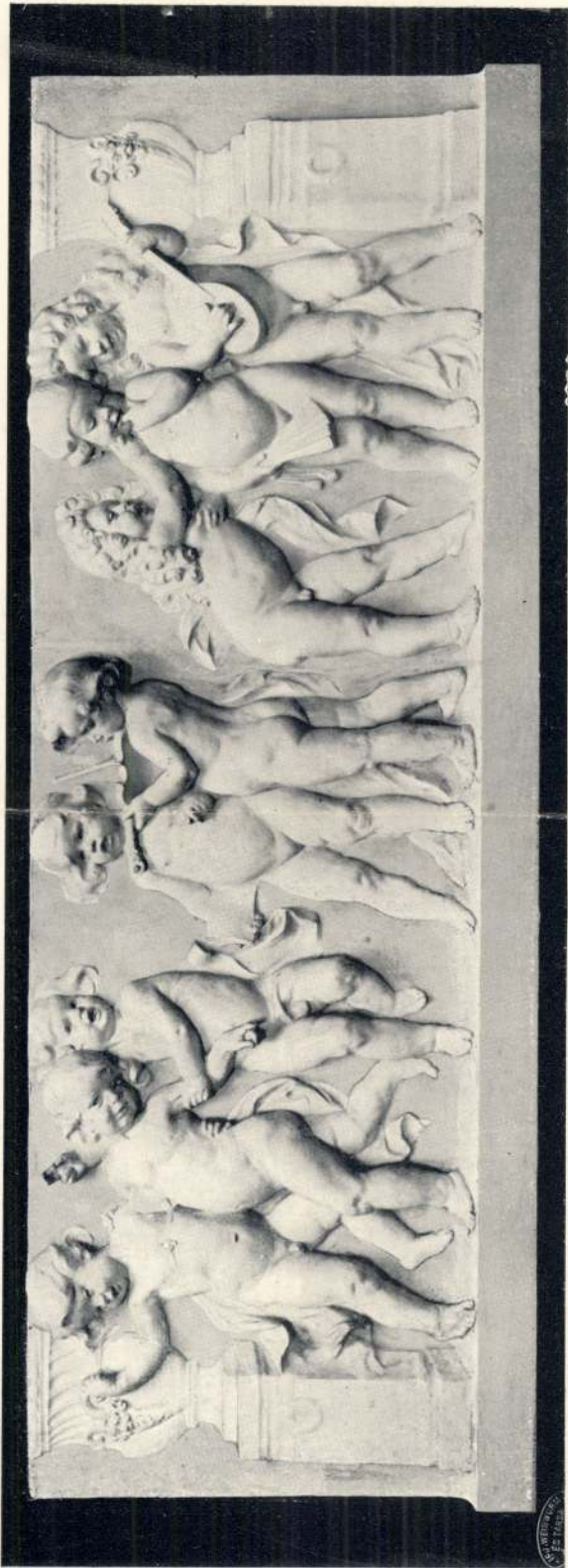

144. GYETVAI (ZÓLYOM-M.) FÉRFIKÖDMÖN HÁTÁRÓL.
A BIKABŐR BARNÁRA VAN CSEREZVE („DOHÁ-
NYOVE”), A DISZÍTÉS BŐRBŐL VAN APPLIKÁLVA.
A SZEGÉLYEZÉS ZSINÓR.

FÁBIÁN GYULA FÖLVÉTELEI.

40
a.p. Tolon Zala

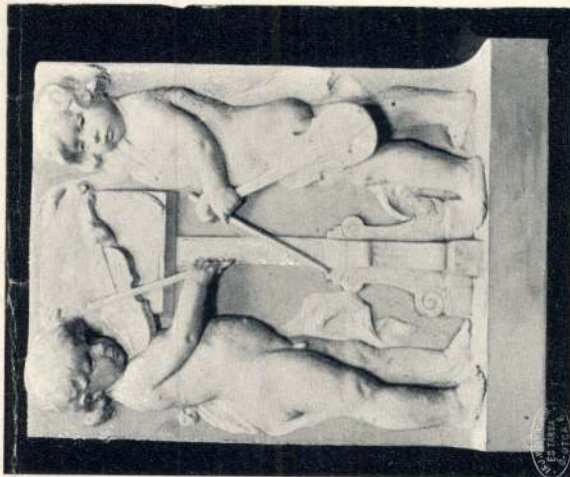

138

138. A ROKOKO ZENÉJE.

131

139

139. A MODERN ZENE. KAMARA-ZENE.

140

140. A MODERN ZENE.

WAGNER.

terek részéről, mint a rebellis magyarok. A magyar alkotmány helyreállítása után, a hatvanas évek vége felé a szászoknak egy jelentékeny része, az u. n. jungsachsok pártja, a magyarok iránti rokonszenvének nyíltan adott kifejezést. Akkorában Brassó város utcáin sok szász urat lehetett sujtásos magyar ruhában látni. S ma megeshetik, hogy egy szászt megszólalnak, ha Brassóban nyilvános helyen magyar nyelven társalog! A magyar érzelmű szászok elkeseredett politikai harczot vívtak a pecsovic osztrák érzelmű u. n. ó-szászokkal.

A kiegyezés létrejötte után az erdélyi szászok között sokáig fentartotta magát a volt centralisták által kiadott jelszó, hogy a magyar állam a legközelebbi komoly alkalommal össze fog dőlni; miután azonban Ausztriában a régi centralisták politikája erkölcsi csődbe került, azóta a szászok zöme is észre tért, s manapság már nem ábrándozik senki — nyíltan — Gesamt-Oesterreichről.

alakításával, mely a zetségi elégedetlen elölöhöket, talán még édesgette volna.

Az említett ú. n. s §-a értelmében jogában selőknek akár valamely lakozni, mely az 1867- akár párton kívül meg ejtettek meg az utolsó választások is.

Egy pár szóval a r lőkről», kiknek arczké hozza, a közölt életraj lyen is megemlékezni Fluger Károly besztercz halmi és dr. Oberth Ká úgymint eddig, most párt jelöltjei, egyhang A szent-ágothai kerület szabadelvű képviselője

Telcs Ede : Prielle Kornélia arczképe.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

A hivatalos szász körök a magyar állam létre- és eszméjével kibékültek. Az 1890. évben létre jött az u. n. szász népprogramm, mely ennek a kibékülésnek adott félre nem magyarázható loyális kifejezést. A szász képviselők, kik addig részben a szabadelvűpárthoz, részben az akkori nemzeti párthoz tartoztak, míg egy rész pártonkívüli volt, most mindnyájan beléptek a szabadelvű kormánypartba. Szemet szúrt ez a szászok és magyarok közötti békés viszony az osztrák és német egyetemekről haza került, alldeutsch ábrándokkal eltelt szász fiatalságnak. Tagadhatlan ügyességgel és fanatizmussal párosult buzgalommal kezdtek most ezek — a «zöldek» — működni. Végre sikerült nekik a szász képviselők nagyobb részét 1897 év végén a helységnevekről szóló törvény miatt a szabadelvű pártból kizavarni.

A mérsékelt és a zöld-szászok között a nyilvánosság előtt látszólag létrejött békés egyezmény néhány fiatal zöldszász matadort a képviselőházba besegített. A zöldek viszont felhagytak kedvenc eszméjükkel: egy önálló politikai nemzetiségi párt, egy ú. n. szász klub

tás alkalmával Eitel V. A pártonkívüli képviselőne határozott szabadelvű je 346 szavazattal kisebbsé sebesi kerületben az ottar rok a szászokkal komp és báró Petrichevits-Hó elvű programmal válas hok, kik ebben a kerüle ségben vannak, ez alkalo a választáson.

Ugyanez történt Szebe szigeti kerületében, a l oláh választók nem vette dr. Schwicker Henriket, irodalmilag sokat tett, pá megválasztották, daczára nus szász, hanem bánáti Szeben városának II. ké Gusztávot választották n végén Trauschenfels Em vezett ifjú-szászoknak, a mányhű szászoknak egy múltja elmosódott és let

Vas. Nap. 1902. 256. p.

OKRÓL.*

ungaricus.

ban a magyar lapok-
 en is a szászokról. Az
 vita, nemkülönben a
 gi «Alldeutscher Ver-
 ki svábok és az erdély-
 zett, az utolsó órában
 ömeget kirándulás fel-
 kérdést, első sorban
 ». Élénk visszhangot
 ések a bel- és a kül-
 földi sajtó rendszerint
 yoldalú szokott lenni,
 l, magyar viszonyokról
 Viktor, ki a «Czigányok
 ár Löher, Rohmeder,
 met professzorok, kik a
 alatt Magyarországra
 asztalataikat lehetőleg
 czimek alatt, például:
 ntschen Nationalität in
 zetésiség megfojtása Ma-
 piacra bocsátották: az

ra az erdélyi szászok
 t mondhatnák: «ments
 átainktól, ellenségeink-

i szászok, kiknek saját
 küzdelem jutott létük
 n-nyomon előnyomuló
 zzel a czimborasággal
 ek, de az ország színe
 Ehez jön az osztrák és
 küldött, azután pedig a
 és mint a «külföld köz-
 általt magyarellenes ha-
 zóne. Ebből magyaráz-
 edett, indulatos hang,
 ritában is a képviselő-
 szok ellen zúdult. Pedig
 honpolgári kötelezettsé-
 a szász nép. Prudentes
 osok és előrelátók —
 krónikások. Maguk a
 sak az ujságok útján
 milyen rosszul meg-
 ol olvassák, hogy ők
 leigázott, anyanyelvük
 pten-nyomon a magyar
 adályozott rabszolgák.
 ázban és iskolában, a
 en, anyanyelvüket kor-
 Olyan jó dolguk van
 ban, milyennel a német
 a se dicsekedhetnek. De
 rásból eredő statisztikai

angelikus főconsistorium
 statisztikai évkönyv sze-
 el nélkül ágostai hitv.
 községben körülbelül
 5. Ezen 210 ezer közül
 régi Királyföldön lakik.
 özségben egy, esetleg
 bb, jól berendezett, az
 felelősen dotált és be-
 lvű népiskola.

örülbelül 50,000 Kis-
 -, Kolos-, Alsó-Fehér-
 etén lagnak.

szászoknak 14 felsőbb és
 olájuk. Ezen iskolákban
 -kizárólag német tan-
 atásban, 390 lelkész és
 tó és középiskolai tanár
 magyar zsarnokság és
 a téren tehát nem álla-

letén levő felsőbb szász
 nok, felsőbb népiskolák,
 intézetek, stb. a szász
 z 1901-ik évben 196,300
 sültek. A régi Király-
 és gör. kath. románok,
 magyarok, több mint
 segélyforrásból a mult

szászok egyik kiváló poli-
 nazik.

évben 37,000 koronát élveztek. A szászok ki-
 fosztogatásáról tehát ezen a téren se lehet szó.

Közgazdasági téren is nagyon tevékenyek a
 szászok. A szászok által lakott minden nagyobb
 városban van több bank, takarékpénztár, biz-
 tosító, földhitel, stb. intézet, azonkívül a fal-
 vakban előlegező vagy Raiffeisen-féle hitel-
 szövethozó, körülbelül 150. A pénzforgalom
 sok millióra rúg, a tiszta jövedelem pedig min-
 denütt nagyobb részben kizárólag a szász nem-
 zetségi és kulturális célokra fordítatik. A tár-
 sadalmi és egyesületi élet Magyarországon sehol
 sincs annyira kifejlődve, mint a szászok közt.
 Úgyszólván minden szász faluban van a Gusztáv
 Adolf egyesületnek egy fiókja, azonkívül
 csaknem mindenütt van nőegylet, olvasó és
 dalegylet, stb. A nagy művelődés és sze-
 rencsés közgazdasági helyzet mellett az orszá-
 gos törvények, a magas választási cenzus, a
 virilisták intézménye stb., a szászoknak lehetővé
 teszi politikai téren is oly mértékben az érvénye-
 sülést, mint egyik nemzetiségnek se széles e
 hazában. A régi Királyföldön levő 15 választó-
 kerületben — a naszói nem volt királyföldi,
 tehát nem számítódik — az utolsó országos
 képviselőválasztás alkalmával összeiratott ösz-
 szesen 13,643 választó, tehát nem sokkal több,
 mint a főváros egyik kerületében, mert pl. Buda-
 pest VII. kerületben 11,552 választó van. Ezen
 15 kerületből küldetett 14 szász, illetve német,
 és kompromisszum mellett egy magyar ajku
 képviselő a tisztelt Házba. Nehezen igazolható
 tehát e téren is, hogy a szászok meg volnának
 rövidítve, elnyomva, politikai joguk gyakorlatá-
 tól megfosztva. A legszembeesőbb példa arra,
 hogy a szászok, csekély lélekszámuk mellett is a
 választási törvény által előnyben részesítettnek,
 Brassó város két kerülete és Brassó vármegye
 szász-hermányi kerülete. Brassó város lakossá-
 gának száma több mint 34,000. Ebből a fent
 említett statisztikai évkönyv szerint az evange-
 likus szászok száma 8145, a többi magyar, oláh
 és katolikus német. A szász-hermányi kerü-
 letben pedig van körülbelül 24,000 csángó
 magyar és oláh, s csak 4747 szász. Ennek
 dacára megválasztattak ezen három kerület-
 ben éppen a legzöldebb szászok, Korodi Lajos,
 Hintz Ernő és Lurtz Károly személyében.

A közigazgatás terén, a hol a szász és német-
 országi lapok szerint az atyafiak szintén el-
 volnának nyomva, Brassó, Szeben, Nagy-Kü-
 küllő és Besztercze-Naszód vármegyékben a
 szász elem feltétlenül uralkodik. A vármegyei
 tisztviselők közt van itt-ott még egy ma-
 gyar vagy román származású is, azonban
 Brassó, Nagy-Szeben, Szász-Sebes, Medgyes,
 Segesvár és Besztercze rendezett tanácsú váro-
 sokban a tisztviselői kar kizárólag tizenhárom
 próbás szászokból áll. A városok képviselői
 gyűléseiben, még ott is, a hol a magyar ajkú la-
 kosság az aránylagos többséget teszi, mint pl.
 Brassóban, a jegyzőkönyv németül — esetleg
 oláhul is — vezetetik, de magyarul semmi áron.
 Az állam hivatalos nyelve a vármegyei köz-
 gyűlésen, a közigazgatási és más bizottságban
 is csak nagy nehezen tud érvényre jutni.

Míg a szászok és a magyarok egymással vi-
 tatkoznak, az oláh elem mindinkább tért foglal
 és terjed. Jellemző példa a következő: A Nagy-
 Szebenben megjelenő «Siebenb. deutsches Tage-
 blatt» értesítése szerint az ottani kir. törvény-
 szék előtt nemrég egy kis-enyedi születésű ev.ref.
 magyar leány nem volt képes anyanyelvén fe-
 lelni. A bíróság kénytelen volt őt oláh nyelven
 kihallgatni. Másnap több vingárdi (weingarts-
 kircheni) szász lakos valami bűnügyben szintén
 törvényt állott a nagy-szebeni kir. törvényszék
 előtt. Most ugyanaz történt a szászokkal, a mi a
 kis-enyedi magyar leánnyal. A bíróság kény-
 telen volt a vingárdi szászokat, mivel azok se az
 állam hivatalos nyelvén, se irodalmi német
 nyelven nem tudtak válaszolni, hanem csak
 szász dialektusban és oláh nyelvben voltak ké-
 pesek magukat kifejezni, *oláh nyelven kihall-
 gatni!* Ez a tény többet mond, mint számtalan
 jajgató vezérezik a barbár magyarosításról.

Az 1848—49. évi politikai küzdelmekben a
 szászok egy tekintélyes töredéke a magyarok
 mellett nyiltan állást foglalt, sőt még a debre-
 czeni országgyűlésen is jelen volt több szász kö-
 vet, u. m. Roth Illés, Maager Károly Brassóból és
 mások. Világos utánjött az osztrák abszolutizmus.
 A szászok minden gutgesintheit daczára sem
 részesültek jobb bánásmódban a Bach-féle beam-

19.
 Telen Sale

603. sz. Prielle Kornélia. Teles Edétől, márvány.

Nemzeti Színház.

Tolson Ede

Ho ✓

ALL INFORMATION CONTAINED HEREIN IS UNCLASSIFIED
DATE 11-14-80 BY 60322 UCBAW/STP

Telcs Ede, aki hosszú küzdelmek után jutott szobrászatunk első sorába, Baján született, 1872-ben. Művészetének méltatásával foglalkozott már e folyóirat 1904-ik évfolyama, számos művét reprodukáltuk e lap különböző füzeteiben, amelyek egyúttal fejlődésének is hű képét adják, így tehát ezen a helyen csak életrajzának adatait jegyezzük fel. Sok baj közepette kezdte meg tanulmányait

K₁
Művészet 1909. 46, 47 l.

Bécsben. Eleinte Hellmer volt mestere négy éven át, később Zumbusch mesteriskolájába került, ahol három évet töltött. Bécsben állította ki első műveit is, egy képmást és egy domborművet. Itthon, Budapesten 1901-ben érte az első kitüntetés: „Háziszer“ című művére megkapta a Ráth György-féle díjat a Műcsarnokban s ugyanott 1902-ben a 2000 koronás Röck Szilárd-jutalmat egy tanulmányfejre. Ugyanebben az évben résztvett az Erzsébet-emlékműre kiírt pályázaton, amelyen csaknem valamennyi szobrászunk kiállott a versenytérre. Telcset itt is kitüntetés érte: 10,000 koronás díjat kapott. És ugyancsak ebben az évben a turini nemzetközi iparművészeti kiállítás ezüstérmét hozott neki.

Egy évvel utóbb ismét nagy pályázaton vett részt: a Vörösmarty-szobor tervezéséről volt szó. Telcs műve itt 1000 koronás díjat kapott, ugyanennek a szobornak végleges kivitelével pedig Kallóst, Márkust és Telcset bízták meg. Az Erzsébet-szobor-pályázat is megisméltődött s Telcset is ott látjuk a pályázók közt. Tudjuk ez a pályázat mindmáig meddő maradt, Telcs művét azonban ezen a pályázaton az első kategóriába sorozta a nemzetközi zsüri. 1903-ban a st-louisi világkiállításon ezüstérmét kapott. Igazán egész Európára kiterjedő sikert a párisi kiállításon aratott apró magyar típusaival, amelyek a legkülönbözőbb múzeumokban kaptak aztán végleges otthont. Nyilvánosan elhelyezett szobrai közül valók: Erzsébet királyné szobra Szabadkán, Barabás síremléke Budapesten (1905), Kossuth szobra Kecskeméten (1906), Szilágyi Dezső szobra Telepesen (1907). Legelterjedtebbek azonban plakettjei. Ennek a művészetnek egyik igen kiváló mestere, éppoly keresettek márvány-képmásai, amelyek tehetségének minden erejét és finomságát híven tolmácsolják. Egy ilyen képmást ékesített fel a Műcsarnok zsürije decemberben az aranyéremmel.

Ha a közönség elé lépünk, le kell vetnünk a szerencsés pongyolaságokat, amelyek szenvedélyévé válnak a művészeknek.

Eugène Delacroix

A készrefestés, ha nem művészi szükségesség, aligha több, mint udvariasság a közönséggel szemben.

Gustav Floerke

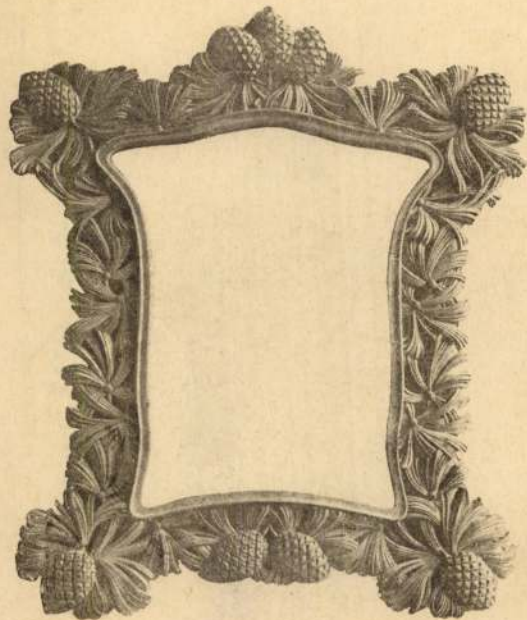

TERRACOTTA-SZOBROCSKÁK
○○○ TELCS EDÉTŐL. ○○○

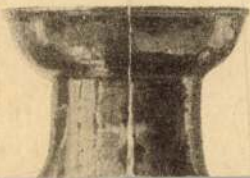
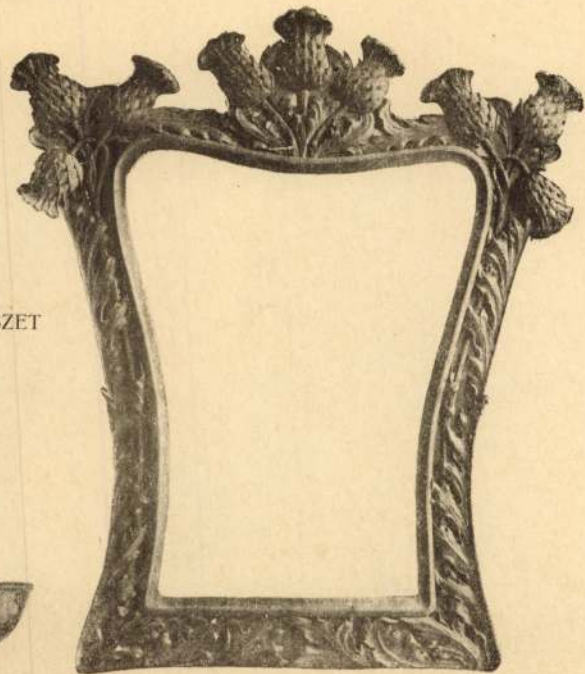
Magyar Iparművészet
1900. 129. l.

Telcs & de

130

A
MAGYAR IPARMŰVÉSZET
PÁRISBAN

versenyének új szárnyakat vannak hivatva adni a munka nemes vetélkedésében, csak egynehányat ragadhatunk itt ki, különös tekintettel természetesen az építőipari technika vívmányaira. De a találmányok és újítások más terei is méltóan vannak képviselve, mint pl. a világhírű Fairbanks cég, a Newton és Nicholson stb. cégek. Megkoronázza pedig az egész kiállítást az utóbbi évek angol szakirodalmának egy teljes gyűjteményes kiállítása.

Itt van első sorban egy „Phoenix” szabadalmazott rendszer szerint épült házmodell, Murray Lotz és társa által kiállítva. E rendszer alapeszméje az, hogy lehetővé tegye minden fajta épületnek minimális költséggel és fáradsággal való építését s különösen a fakonstrukcióknak jelentékeny költségmegtakarítását. Mindazonáltal az ily rendszer szerint épített házak épp oly tartósak és szilárdak, mint bármely más épület. Ezek az okok azok, melyek a Phoenix-féle rendszer követését különösen célszerűvé teszik gazdasági épületek és tanyák, valamint motorházak emelésekor, szóval ott, ahol az alkalmas anyag és munkaerő sokszor nem áll elegendő mértékben rendelkezésre.

Fékek és kocsitolató, megkapcsoló készülékek is igen tökéletes alakban tanulmányozhatók a londoni mérnöki kiállításon, különösen az alkalmazottak testi épségét biztosító Rocke-féle apparatusban; utóbbinak célja a kocsik automatikus be- és kikapcsolását lehetővé tenni minden körülmények között. A fékező készülék is veszély nélkül engedi meg a fékezést, amennyiben magát az emeltyű súlyát használja fel fékező erőnek. Ily módon a fék kezelhető lesz bármely távolságból, a kocsin vagy a kocsin kívül és pedig nagyobb eredménnyel, mint eddig a kéznyomás által történt. A kocsik bármekkora sebességgel is a kezelő ellenőrzése alatt állanak.

Rendkívül érdekes a „Tubolit”-nak nevezett új villamvilágító rendszer, mely főként kereskedelmi vállalatokban nyert máris széltében alkalmazást, de nagy jövője van magánháztartásokban is, tekintve azt a főelőnyét, hogy enyhe és mégis erős reflex-világítást képes vetni a szoba bármely zugába. Mint már neve mutatja, egy tetszés szerinti hosszúságban készíthető cső-szerkezeten alapszik, amelyen át az izzó drót egymás végébe akasztott, meggyújtott lámpások sorozatába vezet. A világosság hatása sokkal nagyobb, mint a közönséges ívlámpásé s az áramfogyasztás körülbelül egy penny méteróránként, ami egysegenként 6 penny világítóerőnek felel meg.

Térjünk most át a különböző idő- és munkamegtakarító munkagépekre, melyek között a fafeldolgozó iparra nézve különösen fontos Seger és társai fűrészelő és gyaluló gépe. Az előbbi pontos dimenziók fűrészelésére, kereszt- és négyzetes, hegyes- és tompaszögű fűrészelésre alkalmas, valamint mindenféle vésőmunkára. A második egy kombinált gép, melybe csavarokkal, a legkisebb távolságtól a gép egész szélességéig oldaltengely illeszthető be, mely lehetővé teszi a deszka mindkét széle megmunkálását, egyidejűleg való meggyalulását és vésését.

Ammerscale és társa cég mosógép-szerkezeteket mutatott be, 120 ingre berendezett mosó, főző, öblítő és kékítő készülékkel, mely önforgóan működik; továbbá javított és módosított készüléket a mosógép megtöltésére és kiürítésére, egy 96 hüvelyk hosszú, 18 hüvelyk széles hengervasalót, csiszolt vasaló felülettel, mely gőzzel fűtött homorú öntöttvas-ágyban forog s ágyából könnyen kiemelhető s eltávolítható; végre egy „Peerless”-nek nevezett ing-, gallér- és kézelővasaló és fényező gépet, 18 hüvelyk széles hengerrel, finoman csiszolva és a duplex gáz- és levegő-rendszerrel fűtve.

Határozott újdonság a Warsop-féle petrol-sziklafúró is, amely által a petrol robbantó ereje sziklák megfűrészesére érvényesítetik, hogy az így támadt üregekben robbantás céljából töltények legyenek elhelyezhetők. Ebben az új gépben petrol-gáz és levegő összetételét villamos úton sűtik el egy kis motorban s az így támadt lökést közvetíti a gép egy gyorsan váltakozó tengelylyel, melybe a szikla fűrészesére szolgáló acélfúró van beillesztve. Ugyan-

akkor a tengely is önmaga körül forog automatikusan úgy hogy a fúró minden csapása új felületet ér a sziklán. A gép egyetlen a maga nemében, mert az ismétlődő működésbe hozó hajtóereje magában a gépben fejlesztetik elő. Alkalmazására tág tér is kínálkozik, mivel nemcsak kőfejtésre, de aknafúrásra stb. is jelentékeny haszonnal értékesíthető.

Nem szabad megfeledkeznünk továbbá Wadkin és társa elmés munka- és időmegtakarító specialitásairól, különösen a famegdolgozó munkában. Első helyen áll ezek között egy famegmunkáló gép, mely hasznosságánál fogva egyenesen páratlanul áll. Itt egy forgó emeltyűkarba alkalmazott tengely lehetővé teszi a vágószerszámnak, hogy a függőleges és vízszintes sík közé eső bármely szögletfekvésben dolgozhat. Azonfelül a szerszám is függetlenül forgatható s állítható bármely fekvésbe. Ez a famegmunkáló gép például egy kerék összes fogait tizennyolc perc alatt képes kimetszeni.

Nagy figyelmet ébresztett az olympiai kiállításon egy új forrasztóanyag is öntöttvashoz, melyet „Castolin”-nak nevezett el feltalálója s mely oly tökéletes forrasztást eredményez, hogy a megforrasztott hely sohasem fog másodszor is eltörni. Használata könnyű és semmi veszélyessel nem jár. Az anyagot a tört felület likacsába dörzsölik, miután előbb a törés helyét jól megtisztították egy drótkefével. A pontosan összeillesztett darabokat aztán széntűzbe teszik, amelyet nagyobb forrasztásoknál gázfúvóval élesztenek. Amint a vas megmelegedett, megint „Castolin”-t dörzsölnék a törött részekbe. A törési vonalat aztán bőven behintik boraxszal és castolopincikkel. Akkor újra a tűzbe teszik s izzóra hevítik mindaddig, míg a cink kékes lánggal el nem illan. Ha a forradás helyét lecsiszoljuk, az egész úgy néz ki, mintha új volna. Ismételt próbákat tettek, de a törés helye minden erőnek ellenállt.

Említsünk meg még egy H. D. Barlow által szabadalmaztatott új lift-szerkezetet, mely különösen kis távolságok, két emelet közti közlekedésre alkalmas s továbbfejlesztését képezi a víznyomásos emelődarukban használt homorú keréktalpaknak, azzal a különbséggel csupán, hogy itt a kerekek mozgási pályája nem egyenes sík, hanem körív s a kiinduló és a megálló pont képezik a kör holtpontjait. Ennélfogva a gép emelkedése és megállása, a motor egyenletes gyorsaságának dacára, fokozatos. Mivel pedig tényleg semmi súly sem terheli az indításkor a motort, ennélfogva villamos hajtóerő esetében akár váltakozó, akár egyen áramot lehet használni stb. Mint említettük, különösen kis távolságokra, konyhai felhúzó-gépekben stb. igen ajánlatos ez a rendszer, mivel minden bonyolult ellenőrzést feleslegessé tesz s a gép zökkenése úgy az indításkor, mint a megálláskor teljesen ki van küszöbölve.

V. S.

A vasbétón-építkezésekre vonatkozó francia miniszteri rendelet. (Folytatás.)

Ad 11. §. E paragrafus azt mondja, hogy az alakváltozás számításakor a beton húzási ellenállása tekintetbe veendő.

Lehet feladat magának az alakváltozásnak a meghatározása, nevezetesen, hogy előre tudjuk egy tárgy jövőben előálló behajlását. De egyébiránt szükséges lehet az alakváltozás képleteinek használata avégett, hogy minden keresztmetszetben ismerjük az N összenyomást a semleges tengelyen (az Ω képzeleti szelvények G súlypontjainak mértani helye), az M hajlítási nyomatékot, a T nyíróerőt, még amikor a statika nem is adja meg ezeket.

Definitio szerint: az N és a T külső erők normális és tangenciális összetevői: a külső erők közé számítva a támaszhatást is, amely erők a keresztmetszet illeto oldalán hatnak, továbbá az M , az ugyanazon külső erőknek a G súlypontra vonatkoztatott nyomaték-összege.

Ha a tanulmányozandó darab egyik vége szabad (oszlop), vagy ha a statika az egyik támasz hatását megadja (két-

John Ede

Ilyen örvendetes tényről kell a krónikás hűségével beszámolnunk abból az alkalomból, hogy *Alpár Ignác* a budapesti tőzsdetanács abban a kitüntetésben részesítette, hogy a börze palotájának befejezése emlékére plakettet készített, melynek előlapját a palota tervező építésének *Alpár Ignác*nak és a tőzsde elnökének *Kornfeld Zsigmond*nak domború mellképe, a hátsó lapját pedig a börze távlati képe díszíti.

Ezt a plakettet a tanács nem hizelgő, de dicsőítő szavakban bővelkedő átirattal juttatta a művészhez, mely átiratot a tanács valamennyi 42 tagja aláírta. Ez átiratból érdekesnek tartunk néhány sort idézni:

„*Erkölcsei* jelentősége e műnek első sorban s ezt kereskedőkből alakult testületünk ezen alkalommal is hangoztatni akarja, hogy egy elvállalt kötelezettség kifogástalan teljesítése nyilvánul meg benne. Amit Nagyságod tervei előterjesztésekor megtenni megígért, az valóra vált s nincs épületünknek olyan részlete, olyan zuga, amelyről jó lélekkel azt állíthatnánk: ez nem az, amit reméltünk, ez más, mint amiről szó esett közöttünk.... Ami pedig Nagyságod alkotásának *szellemi* jelentőségét illeti, őszinte tisztelettel és örömmel kell adóznunk azon fényes geniusnak, mely Nagyságodat műve megalkotásánál vezérelte. Egy valódi művészlélek győzelmét jelenti az a közönyös anyag felett, mert az épület harmonikus egyszerűségével, felemelő és nem eltipró monumentálisával valóban megragadja a szemlélőt s szépérzékét teljes mértékben kielégíti. A Budapesti Árú- és Értékdőzsde nevében tehát kedves kötelességet teljesítünk, amikor Nagyságodnak e sorok útján hálás köszönetet mondunk nehéz feladata mesteri megoldásáért....”

Csak szerencsét kívánhatunk mi is az ünnepeltnek annál inkább, mert — tudtunkkal — a magyar építészek közt ő csak a harmadik, akinek hasonló nagy kitüntetés lett osztályrésze: *Ybl Miklós* érdemeinek a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet adózott éremmel; *Hauszmann Alajos* a budai királyi palota építkezésének befejeztekor kapott ily érmet, melyet lapunk 1905. évi 17. számában mutattunk be; *Czigler Győző* működésének elismerésül is plakettet készített a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet, de ez még nem készülhetett el.

Az itt hű másolatban, valódi nagyságban bemutatott *Alpár-plakettet Telcs Ede* mintázta, akinek művészetét nemcsak a pompás munka, de az alakok hasonlósága is dicséri.

Ez a plakett a tőzsdepalota igazi méltó záróköve.

Vasbétón-épületek feldülésének megakadályozása.

Naponkint tapasztaljuk, hogy a vasbétón a jelenkor legjobb építő anyaga. Múlt évben Tuniszban egy malom-építkezéskor három nagyobb ötemeletes épület készült vasbétónból. Az építkezés megkezdése előtt az építész elmulasztotta a talajt tüzetesen megvizsgálni. E mulasztásnak igen kellemetlen következményei lettek, amelyek, ha az építőanyag történetesen nem vasbétón, hanem valamely más kevésbé kitűnő anyag, okvetlenül az épületek összedülését okozták volna.

A talaj — amint a később megejtett vizsgálatok során kiderült — több méter vastag iszapréteg volt, melyet látszólag elég teherbíró földréteg borított. Ezért történt, hogy alig néhány hónap múlva az építkezés befejezte után a tengerhez legközelebb eső épület saját súlya alatt a tenger felé süllyedni kezdett. A süllyedés nemsokára oly nagy lett, hogy az épület feldülésétől kellett tartani. Ennek megakadályozása végett az ellenkező — város felüli — oldalon a fal mentén mély árkot ástak, mely az alapfalak alá ért. Ily módon lehetővé vált, hogy az épület saját súlya alatt ezen az oldalon is süllyedjen, az iszap az árokba nyomulhatott. A süllyedés előmozdítására a falon fából konzoltartókat alkalmaztak és azokat megterheltek kövekkel, meg homokzsákokkal.

Ennek az aránylag egyszerű eljárásnak a segítségével sikerült az épületet ismét függőleges helyzetbe állítani. Természetesen a legalsó emelet helyiségeinek raktári célokra való használhatóságáról a süllyedés következtében le kell mondani, mivel ezek az alagsorba kerültek. Az így támadt helyiséghiány megszüntetésére a most már egyenesen álló épületekre egy új ötödik emeletet raktak. Miután május havában ezeket a munkákat befejezték, meg voltak győződve arról, hogy további süllyedésektől nem kell tartani. Alig vette azonban kezdetét a malomüzem, mikor a tengertől legtávolabb, a városhoz pedig legközelebb, levő épület kezdett süllyedni, még pedig a város felé, megcáfolván ezzel azt a feltevést, hogy az első épület süllyedését a tengerhullámok okozták, mert a mélyebben fekvő iszapot tova mosták volna. Kétségtelenné vált ekkor, hogy a süllyedést egyedül a 30 m vastag iszapréteg okozta. Fokozta ebben a harmadik épületben a helyzet kellemetlen voltát az, hogy az épület nem süllyedt egyenletesen, hanem az egyik sarka 1⁵/₈ m-rel mélyebbre süllyedt, mint a másik. A függőlegestől való eltérés 20°-ra rugott, ami az épület legfelsőbb részén 5⁵/₈ m eltérésben jelentkezett. Ennek a ferdeségnek a megszüntetése végett ismét az előbbi eljárást követték, a süllyedést gyorsítván azáltal, hogy a tározott gabonát a munkások a magasabban fekvő helyekre lapátolták. A leírt módszer itt is bevált, az épület csakhamar visszanyerte függőlegességét.

Mint hogy a leggondosabb vizsgálatok sem voltak képesek a süllyedt épületeken említésreméltó repedéseket találni, kétségtelen, hogy a leírt balesetnek az épületek használhatóságára nem lesz semmiféle káros következménye, ami annál csodálatosabbnak látszik, ha meggondoljuk, hogy az épületek süllyedése úgyszólván azonnal az építkezés befejezte után következett be, amikor a felhasznált cément még alig volt kötött állapotban, a beton megkeményedéséről pedig alig lehet szó.

Lehetséges, hogy némelyek értesülvén a vasbétón ez újabb erőpróbájának fényes eredményéről, azt állíthatnák, hogy más építőanyagból készült épület sem dült volna össze, hivatkozván a pisai ferde toronyra.

Ezzel szemben megjegyezzük, hogy a szóbanforgó épületek ferdesége sokkal nagyobb volt, mint a híres olasz toronyé, amelynek ferdesége nem hirtelen állott elő, hanem valószínűleg csak lassú süllyedés következtében évszázadok alatt, ha csak hitelt nem adunk annak a véleménynek, mintha már építésze is ferdén építette.

Hogy a tuniszi balesetnek nem voltak komolyabb következményei, az különösen annak tulajdonítandó, hogy a szakszerűen készült vasbétón-épület tömör egésznek képez, ennek folytán a ráható erők az egész tömegben megoszlanak és úgyszólván csak mint részletek működnek; más építőanyaggal az egyes részeket csupán a habarcs tartja össze, amely kötés még a leggondosabb munkával sem lehet oly erős, mint a betonépületben. Ha a szóban forgó épületek tisztán vasból készültek volna, akkor valószínű, hogy a nagy nyíró igénybevétel az egyes alkotórészek alkalmazott szögecséit és srófjait lenyírták volna, a vasbétón-épületekben pedig a falakban és mennyezetekben fellépő rendkívüli nagy feszültségek károkat nem okoztak, fényesen igazolván a vasbétónnak, mint építőanyagának, megbízhatóságát és kiválóságát. *K — — n.*

A londoni mérnökiállítás.

A londoni Olympiában rendkívül tanulságos kiállítás nyílt meg közvetlenül az év tavaszán lezajlott nemzetközi lókiállítás után. Ezúttal az angol gépipar, az angol technikai tudomány legújabb haladását látjuk bemutatva az arányaiban is imposáns helyiségben s a kép, amelyet a szemlélő nyer a legújabb találmányok és tökéletesítések egész mezejéről, méltó a nagy világhatalom félelmetes erejéhez. A legújabb és legtökéletesebb munkagépek egész sorából, melyek az angol ipar és gazdaság

I. díjjal kitüntetett pályaművekből.

Telcs Ede szobrász pályaművéből.

Az emlék közénső része és a királyné szobra.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

A Céhbeliek kiállításából. Glatz Oszkár: Kis-leány babával.

Minek éljen? És hogy éljen — azután? Mi öröme lehetne abban az életben? Nem, nem! Hazugságban, becsstelenségben! Lelkifurdalások közt! Inkább meg fog halni. De hogyan? A Miklós vadászfegyverére gondolt. De az ott van a szobájában, a Gyuri bácsiéval együtt. Nem lehet onnan kihozni.

Hát akkor?

Hirtelen eszébe jutott valami.

Ott a tó! Ott előtte a tó és éjszaka van és nem látja senki. És abba ugrott bele a Hajnóczy anyja is. Igen, a tó! Az jó azoknak az asszonyoknak, akik már nem tudnak élni.

Nem gondolkodott sokáig. Hiszen ez az egyetlen menekvés. De ha kimegy a folyosóra, Miklós meghallhatja az ajtónyikorgást. És hátha megint csukva van a folyosó ajtaja?

— Az ablak! — jutott eszébe hirtelen.

És lassan felnyitotta az ablakot.

Kívülről tomboló szél csapta arcába a havas esőt, hogy egész teste beleborzadt.

A nagykendőjére gondolt egy percig. Azután eszébe jutott, hogy minek az most már? A víz még hidegebb lesz.

Fölkapaszkodott az ablakpárkányra és óvatosan lecsúszott a földre.

Megkerülte a házat és odament a kert kis ajtajához, mely a tóhoz vezetett. Ekkor valami szuszogást hallott maga mellett a sötétben. Összerezcent, de nyomban fölismerte Nerót, aki a sötétben, csillogó szemekkel nézett fel hozzá és farkesóválva, ijedten nyöszörgött.

— Nero — mondta Veron és lehajolt hozzá és megsimogatta az állat vizes bundáját — én most elmegyek meghalni. Isten veled!

Ezzel kinyitotta a kis ajtót és fölfelé ment a tópartra a csúszós ösvényen.

A szél, az eső körülcsapkodta. Az arca, a ruhája csupa víz volt. Kétszer is visszacsúszott az agyagos, felázott földön. Megkapaszkodott a kuszó gyökerekbe és úgy jutott föl sáros kézzel és sáros ruhában.

— Meg kell halni — mondta és belenézett a tóba, mely most előtte feküdt feketén, mint egy sötét szörny s az eső hullott bele s a szél hullámokat csapott föl benne.

Ki volt az, aki mondta, hogy a halott báróné keze kiáll a vízből és valakit hívogat?

Nem ott van-e a kéz és nem őt hívja maga után?

Megborzadt és esővert testtel, fogvacogva állt az erős szélben és megkapaszkodott egy fűzfa vizes törzsében.

Meg kell halni. És a víz olyan hideg és fekete, mint az egész élet, ami előtte áll. Mint az egész elrontott élete, ami feléje ásít.

A tó vagy az élet — mindegy. Így is, úgy is csak meg kell halni!

És megindult lefelé a síkos parton és lába megbotlott valami gyökérben és elesett.

Megint feltápászkodott, hogy előre menjen. Ekkor hirtelen fölemelte a fejét.

A tavon mintha egy világos csík feküdt volna végig. Mi lehet az?

Abba az irányba nézett és szemét följebb emelte.

Ekkor balról meglátta a Hajnóczy-kastélyt a ki-világított ablakokkal az éjszakában. Az egész első emelet fényes volt és lenn is az a három nagy ablak, a könyvtárszoba ablakai, amit Veron olyan jól ismert.

Tétován állt egy percig.

A tó olyan hideg és fekete! És ott fenn az ablakok ragyognak. És a báró azt mondta neki: ne felejtse el, hogy én itt vagyok a közelben.

Ott volt, igen. Bizonyosan a nagy könyvtárszobában ült, a szobrok és a virágok között a magányos ember és nem is sejtette, hogy Veron künn áll a havas esőben, a tóra néz és meg akar halni.

Maga sem tudta, mit cselekszik. A gondolatai kábultságában megint visszakúszott a felső partra, az ösvényre és a fűzek alatt, lassan, támolyogva megindult a kastély felé.

A báró ott van a szép nagy szobában, ahol a spannyofal mögött egy selyemköpeny lóg, egy szép, himzett japán selyemköpeny. És ott vannak a szobrok és ott vannak az achát-táiban a drágakövek, amiket egyszer a meztelen testére szórt s ott vannak a virágok, a selymek és a nagy kandallóban vidáman ég a tűz és a szoba meleg és világos.

Oh, a meleg és világos szoba, aminek olyan jó illata van! És a porcellánok a kandallón és mind az a sok szépség . . .

Itt pedig a tó és a sötétség és a halál . . .

Most már futni kezdett eszeveszetten, gondolatok nélkül, ifju életöztönétől hajtva, mint egy megsebzett, kivert, szegény állat, sáros ruhában és kezekkel, az esőtől átázott ruhában és megsapzott hajjal.

Félig önkivületben ért a nagy rácskapuhoz és belekapaszkodott a csengő hosszú rézfogantyujába és kétségbeesett erővel húzta lefelé.

El sem eresztette. Mintha az életet ragadta volna meg, ami kivezet a halálból. És mikor kicsúszott kezéből, utolsó erejét összeszedve, megint megfogta és húzta.

Aztán hallotta a sietős lépteket. Egy férfi hangját. Az idegen komornyik volt, aki jött a kapu felé és csitította a kutyákat, akik vadul ugattak.

Aztán kábultan engedte, hogy megfogják a karját és vigyék befelé. Nem látott és nem hallott. A könnyek lefolytak az arcán. S benn a világos terem küszöbén lehullott a padlóra, mint egy viharvert, szegény haladokló madárka és aztán megint nem tudott semmit. . .

Folytatjuk

Telma Erde

— De okos lesz, úgy-e, Veron? A kedvemért, ha egy kicsit szeret! Most még sötéten látja a dolgokat, de ha egyszer elmúlt a baj, majd meglátja, minden másképen lesz, Veron.

— Tudom, Miklós, ne beszéljünk róla.

— Hát jön velem holnap reggel, úgy-e? Egy napot sem szabad várnunk.

— Megyek holnap reggel — mondta Veron, — csak menjen már ki innen.

— Haragszik rám? Gyűlöl? De higye el, nem tehetek mást.

— Elhiszem, hogy nem tehet mást — mondta Veron.

— Reggel a nyolc órai vonattal megyünk. Jókor legyen készen. No hát Isten veled!

Odalépett hozzá, hogy megfogja a kezét, de Veron elhúzódott tőle és nézett rá azzal a különös, idegen tekintettel.

Miklós nem mert hozzányulni. Megindult az ajtó felé.

— Miklós! — kiáltotta Veron, mikor az a küszöböt elérte. — Miklós!

Letérdelt a földre és a két kezét összekulcsolva, felé tartotta.

— Miklós! — mondta zokogva, — ne öljön meg engem! Ne öljön meg bennünket! Tartson itt magánál, Miklós, hadd legyenek a felesége. Meglátja, nem bánja meg. Olyan jó leszek, úgy fogom szeretni! Nem akarok semmit! Ne is lássak senkit! Csak ne öljön meg engem! Hadd maradjak itt! A cselédje leszek. Miklós! Semmi munka nem lesz sok nekem, hiszen fiatal vagyok és majd megerősödöm. Úgy fogok dolgozni, mint egy béresasszony, Miklós, Miklós, hadd maradjak itt!

— Ne beszéljen bolondokat! — kiáltott rá haraggal Miklós. — Ne izgasson fel még jobban. Úgy is a végén vagyok már. Nem tudom, mit csináljak. Hagyjon engem és ne féljen. Minden rendbe jön, csak egyszer Pesten legyünk. Én mondom magának. Minden rendbe jön.

És kiment az ajtón, mert nem bírta már látni Veront, amint ott térdel a földön, összetett kezével és könnyes arcával.

— Hát jó — gondolta magában Veron, amint ott maradt és nézett a becsukódott ajtóra és azt hitte, a szívében rés támad, egy nagy, fájó rés, amiből a vér mind kiömlik. Mind kiömlik és ömlik végig a testén, le a földre és elárasztja a szőnyeget a padlón, az egész szobát, már-már az ágyáig ér, ezt is ellepi és ő ott marad egyedül, fuldokolva a vérben, mely egészen a torkáig ér és fojtogatja, fojtogatja.

Fölsikoltott és elájult.

Mikor föleszmélt, még mindég a földön találta magát. A szoba kihűlt és a lámpa nem égett. A sötétben feltápáskodott és tapogatózni kezdett maga körül.

Eszébe jutott a gyertya, ami az éjjeli szekrényen szokott állni. Odament és reszkető kézzel gyújtotta meg. Az ablak felől valami sziszegés hallatszott és künn a téli faágak összeverődése hallatszott az éjszakában.

— Szél van — gondolta Veron, mikor a gyertyát meggyújtotta és kifelé hallgatózott.

Künn valóban a szél tombolt szilajon és most megeredt az eső is és csapkodta a ház falát és az ablakokat.

— El kell menni — gondolta Veron. — Be kell csomagolni és holnap reggel el kell menni. De ülve maradt az ágy szélén és didergett.

Arra gondolt, hogy jó volna lefeküdni az ágyba a meleg takarók alá. De nem lehet. Hiszen csoma-

A Céhbeliek kiállításából. Telcs Ede: A toronyépítő.

golni kell. Szerencsére nincs sok ruhája, azt hamar becsomagolja és akkor lefekszik, mert nagyon fázik és a szél besüvölt a gyöngye ablaktáblákon.

Odament a szekrényhez és kinyitotta. A kis utazókosara és benne a kiegészítője ott állt a sarokban, leterítve egy hímzett terítővel. Kiszedte a fehérneműit és csomagolni kezdett. Mikor a ruhákra került a sor és a fekete bársonyruhára akadt a keze, ijedten húzta vissza. Nem, azt nem viszi magával. Az hadd maradjon itt. Nem kell semmi ebből a házból, nem kell semmi! A bábukat is, amiket Gyuri bácsitól kapott, ott hagyta a szekrény fenekén. Azok sem kellenek. Vége a bábukkal való játéknak! Aztán selyempapírosba göngyölt csomagot talált.

Az első pillanatban nem tudta mi az és kibontotta, Katica volt benne széttört fejjel és rámeredő, nagy kék szemekkel.

Veron részvétellel nézett rá.

— Téged nem hagylak itt — mondta neki, — téged elviszlek magammal.

Fölemelte a törött bábút és az arcához szorította.

— Látod — mondta neki, — én is csak úgy jártam, mint te. Én sem vagyok más, mint te. Egy törött bábu. És most kidobnak.

Már minden készen volt és nézte a becsomagolt utikosarat... és nézte...

Hirtelen rettentő ijedtség fogta el sajátmagától.

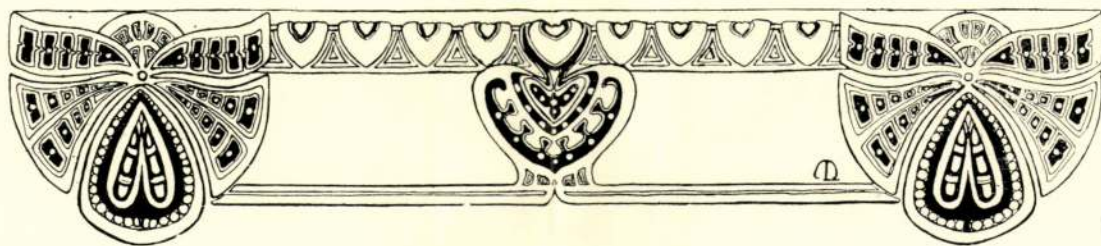
Hogyan, mit akar ő? Hát csakugyan el fog menni innen holnap reggel? Titokban, csaknem szökve, mint egy lopáson ért cseléd! Mint egy elkergetett cseléd!

Valami nagy, kegyetlen fájdalom és hideg elhatározás fogta el egyszerre.

Nem, azért sem! Nem fog elmenni Miklóssal! De itt sem fog maradni, hiszen nem maradhat itt! Hát akkor?

— Meghalni! — jutott eszébe hirtelen. — Igen, ez az egyetlen dolog, amit lehet. Meghalni! Nem ő az első és nem az utolsó — mint Miklós mondta, — de mégis meghalnak sokan. És ő is meg fog halni!

AZ ERZSÉBET-EMLEKMŰ

Ujabb művészetünk egyik legnagyobb méretű, legnehezebb feladatát jelenti Erzsébet királyné emlékműve. A nagyasszonyt rajongva szerette az egész magyarság s nem csoda, hogy emlékének maradandó művészi jellel való megörökítésére hárt nem ismerő bőkezűséggel adakozott az egész ország. Az óriási összeg, amely így egybegyűlt, sajnos, kerékkötőjévé lett a művészi szárnyalásnak. Mert egy törékeny, finom női alak művészi megörökítésére ekkora pénzüsszegen szinte lehetetlen vállalkozni s ennél fogva az emlékmű szinte a városrésztartás arányait kezdte ölteni a lefolyt pályázatokon. Eddig nem lehetett teljes sikerű megoldást kapni: a mostani pályázat, amelynek minőségét, színvonalát általában dicsérettel illették, a kivitel kérdésénél szintén meddő maradt.

Az új pályázat határideje május 10-ikének déli órája volt, a bírálóbizottságot május 20-ikára hívták meg. A közbeeső idő azzal telt el, hogy a pályázók a Múcsarnok termeiben felállították igen nagyméretű, gipszöntésű pályaműveiket s a hozzátartozó rajzokat. A pályázat alapjául Bálint és Jámbor díjkoszorúzott tervrendezőterve szolgált, ez alapon kellett az emlék modelljét 1:10, a királyné alakját külön 1:3 arányban készíteni.

A Múcsarnok termei egészen megteltek a pályaművekkel, amelyeket a következő sorrendben állítottak fel: I. számú nagyteremben: 1. Menyherzt Miklós műépítő és Moiret Ödön szobrász. 2. Bory Jenő szobrász, okleveles műépítő. 3. Greff Lajos és Reményi József szobrászok. 4. Szamosi Vilmos szobrász. II. számú teremben: 5. Tervező: Kotál Henrik műépítő, a szobrok Imre Gábor szobrásztól (Kotál Henrik műépítő külön terve a tervrendezésre). III. számú teremben: 6. Tóth István szobrász és Foerk Ernő műépítő. IV. számú teremben: 7. Hybl József szobrász és Katona Mihály műépítő. V. számú teremben: S.

Feist Antal szobrász. VII. számú nagyteremben: 9. Róna József szobrász. 10. Maróti Géza szobrásztanár. Az oszlopcsarnokban: 11. Vas Viktor, Gémes-Gindert Péter szobrászok. Rerrich Béla műépítő. 12. Körösfői Kriesch Aladár festő, Györgyi Dénes műépítő és Sidló Ferenc szobrász. 13. Margó Ede és Pongrácz Szigfrid szobrászok. IX. számú teremben: 14. Hikisch Rezső műépítő és Szentgyörgyi István szobrász. X. számú teremben: 15. Zala György szobrász, Bálint és Jámbor műépítők. XI. számú teremben: 16. Teles Ede szobrász és Györgyi Géza műépítő. XII. számú teremben: 17. Kara Mihály és Lányi Dezső szobrászok. Löffler Sándor és Béla műépítők. XIII. számú teremben: 18. Kolozsvári-Szeszák Ferenc és Pásztor János szobrászok. XVI. számú teremben: 19. Verő László szobrász. 20. Lechner Jenő műépítő és Füredi Rikárd szobrászművészek. XV. számú teremben: 21. Károsz Sámuel számvizsgáló, volt művésznövendék pályaterve. XVI. számú teremben: 22. Gyalus László műépítő, Kallós Ede szobrász és Ujváry Ignác festő. XVII. számú teremben: 23. Bethlen Gyula szobrász és Fritz Oszkár műépítő. A büffé-teremben: 24. Kovács Károly tanárjelölt.

A pályabírószág Úrnapja után, pénteken kezdte meg üléseit. A pályabírószág elnöke báró Forster Gyula, az Erzsébet-Emlék végrehajtó-bizottságának az elnöke volt, tagjai a kereskedelmi minisztérium részéről: Berczik Gyula miniszteri tanácsos, a magas építészeti ügyosztály vezetője, póttag: Keresztes István műszaki főtanácsos; a közmunkák tanácsa részéről: Bakos János miniszteri tanácsos, a műszaki osztály vezetője, póttag: Zsigmondy Géza miniszteri tanácsos; a Mérnök- és Építész-Egylet részéről: Kertész K. Róbert építész, műszaki tanácsos, póttag: Csányi Károly építész, múzeumi igazgató; Budapest székesfőváros részéről: dr. Bárczy István polgármester; az Országos Képzőművészeti Tanács részéről: dr. K. Lippich Elek miniszteri tanácsos, a művészeti ügyosztály főnöke, póttag: Kauser József építész,

Tóth István
Hybl József
 4.

1913-iki
AZ ERZSÉBET-EMLEKMŰ PÁLYÁZAT
AZ ELSŐ DÍJ NYERTESE
TELCS EDE ÉS GYÖRGYI GÉZA TERVE

16a

Művészet 1913. 205. l.

Telcs Ede

PLAKETT
BECK Ö. FÜLÖP MŰVE

BUSBACH PÉTER EMLÉKÉRMÉ
BECK Ö. FÜLÖP MŰVE

DR. BENEDIKT M. EMLÉKÉRMÉ
TELCS EDE MŰVE

Művészet 1902. 65. l.

HAZAI KRONIKA

HAT MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSBAN volt részünk egy hónapban. Ez a szám nagy, főképen azért, mert

tek, azonban csupán műkedvelők munkáiból. Éppen nincs szándékunkban kevésbe venni a dilettantizmust, — ellenkezőleg: jelentékeny szerepet tulajdonítunk neki. Minden műkedvelő a maga szerény lőrében utat tör a művészet számára. Maga is

Hazai krónika

célja, művészeti feladata tulajdonképpen az volna, hogy a kiváló tehetségekkel mentül bensőbbben ismerkedjék meg a közönség. S ezt nagyon nehéz elérni oly tárlatok keretében, a melyeknek főjellemonása a sokféleség. Talán célhozvezető gondolat volna kiállításaink mindegyikén négy-öt kisebb termet egy-egy művész bemutatására szánni, a többit, ha már úgy kell lenni, ám foglalják el a mindenfelől összehordott művek. Ha a Nemzeti Szalon intenzíve fejlesztí művásár-jellegét, úgy ennek a tervnek keresztülvitele semmi nehézségbe sem ütközik. A közönségre és a művészekre ebből az a nagy előny háramlanék, hogy az egyes bemutatások révén közvetlenebben, bensőbbben ismerkednének meg egymással.

Helyes elv vezette e részben a Műbarátok Körét, a mely egyesület ez idén ismét csak két képzőművész munkáit mutatta be. Itt csak azt kellene óhajtánunk, hogy az e fajta kiállítások helyes rendezésben sűrűbben ismétlődjenek, mert kívánatos, hogy ily módon egy-egy télen ne csak négy-öt művészszel ismerkedjék meg a publikum, hanem mentül többel a kiválók közül.

A Képzőművészeti Társulatnak természetesen egyéb feladatai is vannak, a midőn tárlatot rendez: nemcsak egyes jelentékeny festőket, szobrászokat, építészeket, grafikusokat akar bemutatni, de átlagos képet nyújt a magyar művészet egy-egy félévi állapotáról. A két célt azonban remélhetőleg sikerül majd tökéletesen egyesíteni, főképp akkor, ha a művészek számíthatnak rá, hogy Magyarország váro-

is, ha nem tapasztalnék sajnálatosan, hogy a grafikai egyesület még mindig csak papiroson van meg, ott sem végérvényesen. Tovább azonban nem huzódhatik ez az ügy sem, a művészek bizonyára azon lesznek, hogy mentül előbb elhárítsák a tervük elé gördült akadályokat.

És e sok tárlattal, e szorgalmas munkálkodással szemben vajjon miképen viselkednek a mecénások, a közönség?

Bizony e részben ez a tél sem hozott kellemes meglepetést. A kiállításokat ugyan eléggé látogatták, de szép művek helyett csak szép emlékeket vittek haza a látogatók. Az úgynevezett erkölcsi diadal azonban sovány szántóföld: dús kalász sohasem hajt ki belőle. Másutt egy-egy ország fővárosában egész sora keletkezik a magánképtáraknak, a melyekre épp oly büszke a gazda, mint a mennyi élvezetet szerez magának velök. Nálunk ugyancsak kicsiny azoknak száma, a kiket ily nemes becsvágó ösztökél. Másutt tehets magánemberek érmeiket, jutalomdíjakat tűznek ki a tárlatok legkiválóbb szereplőinek kitüntetésére, nálunk — néhány nagylelkű műbarátot leszámítva — eszébe sem jut ilyesmi senkinek. Mennyi pénzáldozatra és megalázkodásra kész olyik vagyonos ember egy-egy muló, holnap már feledésbe menő kitüntetés elérésére, holott egy ily alapítvánnyal nemcsak ambíciója teljesednék könnyen és minden időkre, hanem egyúttal becsülésre méltó, hasznos munkát is teljesítené.

603. sz. Prielle Kornélia. Teles Edétől, márvány.

Nemzeti Színház.

Höllér Nemzeti Színház - Képtár.

Telco Ede

207.

207-208. TELCS EDE: A VALLÁS- ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERNEK
AZ 1907. ÉVI PÉCSI KIÁLLÍTÁS
ALKALMÁBÓL ADOMÁNYOZOTT ÉRME.

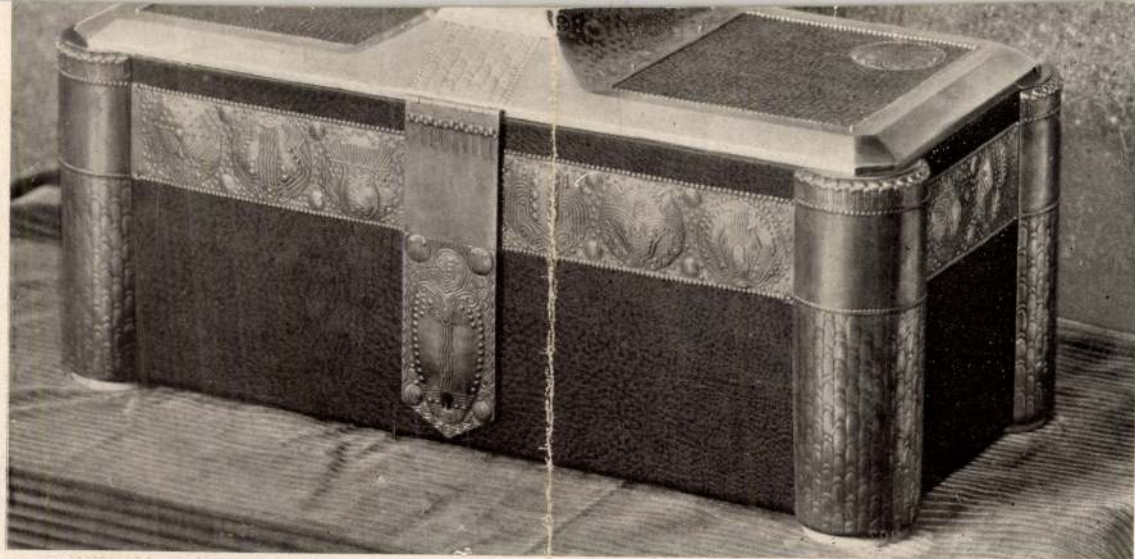
208.

MÉDAILLE DÉCERNÉE AU MINISTRE
DES CULTES ET DE L'INSTRUCTION
PUBLIQUE À L'OCCASION DE
L'EXPOSITION DE PÉCS EN 1907.

Magyar Gyarmutvészet

1911. 233. l.

210.

210. MEYER ANTAL: ÉKSZERDOBOZ,
KÉSZÍTETTE WILFINGER GY. ÉS KISZLING J.

ÉCRIN.

Teljes Éke

annak levegője fejlesztette ki benne rendkívüli gyakorlati érzékét és talán ott szívta magába azt a tehetségét, hogy belátott munkásai lelki világába. Ott a közvetlen érintkezésből tanulta meg munkásaival érzelmi nyelvükön beszélni és velük úgy bánni, hogy bennük az érdek-közösség tudatát tartsa ébren, hogy vezetőjükben jóakaró-jukat lássák, akit kedvvel, odaadással szolgálnak.

Példaképpen, hogy milyen nyelvre tanít a lakatos-műhely a munkásokkal szemben, rövid szemelvényt idézek Mechwartnak abból a beszédéből, amit 25 éves jubileuma alkalmával a Ganz-gyáraknak akkor már 3160-ra szaporodott munkásseregéhez intézett:

„..... nehéz volna — úgy mond — a mi munkásainknál odaadóbbakat, hívebbeket és ragaszkodóbbakat találni.

Bérház az Unioninkatun Helsingforsban. Tervezte Harald Neovius.

„Vonzalmam a munkás-osztályhoz régi keletű, még abból az időből való, mikor magam is ezen osztályhoz tartoztam.

„Évekig dolgoztam a satunál és a kovácstűznél, megcsináltam a rendes legényremekemet és kaptam felszabadító levelet és vándorkönyvet.

„Csak ezek után léptem a felsőbb technikai iskolába és csak kezem munkája jövedelméből képezhettem ki magamat.

„Én tudom, mit jelent dolgozni, én tudom, mit jelent nélkülözni és ezért netaláni szükségükben mindig készséges segítőkjre és támogatójukra találnak bennem.”

Nagy erő rejlik ezekben a szavakban. Ott, ahol a vezérigazgató szívéből fakadó ilyen szavak hangzottak el, nem találhattak termő talajra az izgatások. A régi Ganz-gyár, a Mechwart munkásai nem is voltak sztrájkra kaphatók, szívesen dolgoztak többet és talán olcsóbban, mint a többi gyárakban.

Mechwart idézett szavait a képfaragó művész, ki majdan hivatalosan lesz alakját megörökíteni, bizvást bevésetheti a szobor talapzatába, mert lapidárisabban aligha lehetne kifejezni, hogy ennek a nagy embernek honnét fakadtak hatalmas erőforrásai.

Mechwartban a selfmademannek tipikus alakját látjuk. Egyike azoknak a példának, melyek bennem meggyő-

ződésre érlelték, hogy a gyakorlati érvényesülés legfőbb fokát majdnem kivétel nélkül csak az érheti el, aki ezt a magasba való emelkedést a legalsóbb fokon kezdte. Talán mert százazrek közül csak a leghivatottabbak lépnek erre a küzdőterre és talán mert azoknak erejét, kik a küzdelemben nem bukhatnak el, megedzi a küzdelem, vagy talán azért, mert ama legteljesebb érvényesüléshez egy faktor sem mellőzhető, a műhelyben elsajátítható gyakorlati tudás sem.

Fűzzük tovább ezt a gondolatot és be kell látnunk, hogy a technikus nevelésnek egyébként ma már általánosan elismert hasznos és szükséges kiegészítése a géplaboratoriumi és műhelygyakorlat. Géplaboratoriuma már majdnem valamennyi műegyetemnek van, több német műegyetem pedig az oklevél megszerzését legalább egy évi műhelygyakorlathoz köti.

Mechwart András műegyetemi tanulmányait 1855-ben befejezte és alkalmazást nyert Nürnbergben a Cramer és Klett-féle gépgyárban, amely akkoriban főképpen híd-, waggon- és malomberendezések gyártásával foglalkozott. Négy évet töltött itt, mikor hirtelen elhatározással elhagyja az ipari fejlettség magas fokán álló szülőföldjét, a biztos megélhetés feltételeit nyújtó nagy vállalatot és egy idegen, iparilag akkor még fejletlen országban, Buda város egy félreeső utcájában, egy szerény kis öntőműhelyben, a még nemrégiben öntőmunkás volt Ganz Ábrahámnak szolgálatába szegődik. Az akkori Kórház-, a mai Ganz-utca két kis földszintes épületében dolgozott Ganz Ábrahám összesen mintegy 40 munkással 1859-ben, midőn Mechwart oda belépett. A szerény műhely főfoglalkozása vasuti kerekek öntése volt. Az öntőmunkások egyike *Lenz Henrik* és az egyik öntőinas *Turner Károly* volt. Ezekből a későbbi nagy Ganz-féle gyárban fő-öntőmesterek lettek. Gyáripari fejlődésünk ezen tisztos úttörői 50 évi szolgálat után nyugalomba vonultak és Turner még ma is élő tanuja az akkori időeknek.

Szegényes és kezdetleges volt a Ganz-féle öntőde ahhoz a gyártelephez képest, amelyet Mechwart ezért cserében elhagyott.

Mennyi bölcs előrelátásnak kellett a fiatal mérnökben lakozni, hogy erre a cserére szánja el magát. Látnia kellett, hogy közgazdasági viszonyaink gyáripari fejlődésre kedvezőek, hogy a kis Ganz-vállalat bármily kezdetleges is, de a tisztességes munka, a becsületes szakértelem erős talajára van alapozva, melyen fejleszhető, nagygyá válna építhető. Magában éreznie kellett, hogy a felépítés nagy munkáját el tudná végezni.

És el is végezte. Az 1869-ben részvénytársasággá alakult vállalatnak igazgatója, és amikor a vállalat gyárai szaporodtak, vezérigazgatója lett.

Napról-napra bámulatos gyorsasággal gyarapodott, növekedett keze alatt a vállalat. A szerencse állandó társul szegődött hozzá, de valóságban ez a szerencse nem volt más, mint Mechwartnak vezető szelleme, amelyet munkások, hivatalnokok és mérnökök egyaránt kedvvel, odaadással követtek. A szerencse titkát megmagyarázzák Mechwart András speciális *egyéni* tulajdonságai és tehetségei, munkálkodásának rendje és módja, továbbá, ahogy a vezetése alatt álló gyárakat szervezte, berendezte és működtette.

A vállalat mérlege alapításakor 80.000, 25 évvel később 8.000.000 frt volt, amellel nagy tartalékalapot tett félre és nagy osztalékokat fizetett.

Hogy milyen része volt Mechwartnak a világhírűvé, a magyar gépípar dicsőségévé és büszkeségünké lett vállalat körül, ezt Somsich Pálnak, a Ganz-részvénytársaság néhai elnökének beszédéből idézem, amelylyel Mechwartot 25 éves jubileuma alkalmával üdvözölte.

Somsich beszédének ez a része így hangzott:

„... gyáraink körüli érdemeid nemcsak számosak és jelentékenyek, de nagyítás nélkül mondhatjuk, hogy időszakonként rendkívüliek is voltak.

„A lefolyt 25 év alatt két nagy válságon hatolt keresztül vállalatunk; először akkor, midőn első alapítójának, néhai Ganz Ábrahám úrnak, váratlanul bekövetkezett rögtöni halála után, minden oldalról felmerült kötelezettségek és követeléseknek súlya egyszerre nehezedett az elárvult s újból még nem szervezett, oly hirtelen nem is szervezhető intézetre és e zavarok közt már Te valál az egyik, ki elődöddel, az általunk mindig tisztelettel említendő Eichleiter Antal akkori igazgatóval kezét fogva, a vállalat életrevalósága iránt táplált erős hiten alapuló józan bátorsággal, megmentették a különben bomlásnak eshetett intézetet, megalapítottátok annak, mint nemzeti intézetnek jövőjét, szervezvéen egy erőteljes társulatot, melynek tehetőségével sikerült nemcsak a sokoldalú kötelezettségeknek megfelelni, mind a követeléseket kielégíteni, de meg is szerezni a gyárnak egész tulajdonjogát s ennek árát a Te igazgatóságod alatt ki is fizetni az illetékes örökösöknek! S ez volt az első rendkívüli érdemed, mely ugyan conceptióban tisztelt elődöddel közös, de kivitelében a Te buzgóságodnak eredménye.

„A másik válság az általános nagy pénzügyi válságnak következménye volt, amely egész Európának, különösen monarchiáknak pénzintézeteit egyszerre rohanta meg;

el kilesni az időt és alkalmakat, amelyekben a társulat előnyeit más irányban is növelhessd. Így szereztük meg a Te ajánlatodra a Pesti Waggongyárat, ezt a magyar iparra nézve oly nagyfontosságú vállalatot, amely a Te ügyes vezetésed alatt csakhamar oly szépen fejlődött, hogy ma már hazai szükségleteinket fedezni teljesen képes s e tekintetben a külföldtől egészen függetlenek vagyunk. És ez érdemeid sorában a harmadik, melyet méltán nevezhetünk rendkívülinek, amelyért neked nemcsak társulatunknak minden tagja hálás köszönettel adózik, de az egész ország elismeréssel tartozik.

„Szóval a Ganz és társa cég vezérleted alatt világszerte ismertté lett, amelynek összeköttetései a világnak minden részére kiterjednek s amely ma teljes virágzása felett méltán örvendhet.

„Te azonban, ki nem csüggedtél, midőn borus égen sötét felhők vonultak el fejünk felett, nem bízod el magadat ma, midőn fényes nap tündöklök felettünk; egy percig sem feledkezel meg a szerencse forgandóságáról, különösen nem az üzletben előforduló esélyek változandóságáról, hanem jó előre gondoskodik oly segédforrásokról, melyek bekövetkező gonosz viszonyok közt ismét megmentsenek bennünket a végzetes veszteségektől; éber figyelmed

Az Alpár-plakett.

midőn pangott minden üzlet és óvatos tartózkodás volt a jelszó, midőn felfüggesztettek a beruházások, elhalasztattak a felszerelések, ennél fogva szüneteltek a mi megrendeléseink is; e csapás mélyen sújtotta különösen a vasúti készletek előállításával foglalkozó gyárat; ingadozni kezdtek ezek, többen el is buktak közülök, nemcsak monarchiánkban, a külföldön is, de mi nem buktunk el és hogy el nem buktunk, az a Te és már kizárólagos rendkívüli érdemed, mert műszakilag kiképzett, jeles tehetőségeid fáradhatatlan kutatásainak sikerült kitalálni egy új, az eddigieket tökéletességben messze túlhaladó lisztőrő szerkezetet, amelyre nyert kiváltságodat éppen a szorongató válság idején engedted át munkahiányban sinylődő gyárunknak és ezáltal képessé tetted azt arra, hogy fenn tarthassa magát a nehéz idők alatt, húzván akkor is kelendő találmányodnak egész hasznát, mely Te egészben ingyen bocsátottál rendelkezésünkre mindaddig, míg jobb viszonyok beálltával méltányos jutalékodat kiszolgáltattani képesek lehettünk. Ezen második rendkívüli érdemed éppen úgy tanúskodik ritka talentumodról, mint fényes bizonyítéka vállalatunk iránti rokonérzésednek, hogy ne mondjam forró szeretetednek.

„De nemcsak megvédeni tudtad nehéz időkben vállalatunkat, gyarapítottad is azt folyvást alkalmasszerűleg, szervezvéen telkeket és házhelyeket, melyekre a mindinkább fejlődő gyár szabadabb működésére szükséges célszerű épületeket a Te terveid szerint állíthattunk; s midőn egyrészt ezt cselekvéd, éber figyelmed nem mulasztotta

ezért karolta fel kezdetben mindjárt a villanyos világításnak feladatát, szorgalmasan tanulmányoztad és részleteiben tanulmányoztattad azt és ma már odafejlesztetted, hogy vállalatunknak egy egész külön osztálya evvel nemcsak foglalkozik, hanem a már kivívott eredményeit gyakorlatilag is, még pedig oly sikerrel érvényesíti, hogy mindazoknak, kikkel e téren szerződünk, csak megelégedésükkel dicsekedhetünk.“

Somsich beszéde megvilágítja Mechwart 25 évi működését és élénk tárja a Ganz-gyár helyzetét 1884-ben.

Ezen időn túl is, míg Mechwart áll a gyárak élén, emelkedőben van ennek a vállalatnak szerencsecsillaga. 1887-ben vásárolja meg a leobersdorfi kis gyárat, amely jó vezetés alatt csakhamar nagygyá és jövedelmezővé válik.

A Ganz-vállalatok körülbelül országos kiállításunk idejében, 1896-ban érik el fejlődésüknek tetőpontját. Nem sokára ezután Mechwart András leteszi a maréchalbotot és a vállalatot, mint annak műszaki tanácsadója szolgálja tovább, bekövetkezett haláláig. (Vége köv.)

A börze záróköve.

Lapunk főfeladata: a magyar technikusok érdekeinek megvédése és érvényesülésének elősegítése; ebből folyik, hogy abból az örömből is kiveszi a maga részét, mely a magyar technikusokat éri főleg azzal, ha működésüket a nagyközönség elismerése kíséri és ennek az elismerésnek külső jelét is adja.

A kőműves
Képzőiskola
MOK

Telcs Ede

X. TEREM

TELCS EDE.

Született 1872-ben, Baján. Egy évig a budapesti iparrajziskolában foglalkozott szobrászati tanulmányokkal, majd a bécsi akadémián Helmernél tanult, később Zumbusch messteriskolájában fejlesztette művészi tudását. A Múcsarnoknak 1893 óta kiállítója és ott 1901-ben a Ráth-díjat, 1902-ben a Röck Szilárd-díjat, 1908-ban az állami nagy aranyérmét, ugyanabban az évben a Lipótvárosi Kaszinó díját, 1927-ben Barta Károly táj- és népeleti díját, 1931-ben Halmos Izor kisplasztikai díját nyerte el. Ezenkívül számos díjat és kitüntetést kapott a külföldön rendezett magyar kiállításokon. Kiállításai művészi munkásságának 50. évfordulóját ünnepli.

1. Sári leányom. Gipsz. Magántulajdon.
2. néhai Horti Pál. Gipsz. Magántulajdon.
3. Illyés Gézáne. Gipsz. Magántulajdon.
4. Kálmán Henrik. Gipsz. Magántulajdon.
5. Gyermekarcmás. Márvány.
6. Sajó Aladárné. Gipsz. Magántulajdon.
7. Olajfestmény-tanulmányok. Magántulajdon.
8. Lóth felesége. Gipsz.
9. Vert érmek és plakettek. Bronz. Magántulajdon.
10. Öntött érmek és plakettek. Bronz. Magántulajdon.
11. Madách. Gipsz.
12. Berzeviczy Albert epitáfiumáról. Gipsz. Mgt.
13. Kati néni. Bronz.
14. Prédikátor. Bronz.
15. Andriska. Gipsz.
16. Idegenbe. Bronz.
17. Toronyépítő. Bronz. Magántulajdon.
18. Apostol. Márvány.
19. dr. Stiller Bertalan. Gipsz. Magántulajdon.
20. Kepes Zsuzsi. Bronz. Magántulajdon.
21. Siklós Albertné. Bronz. Magántulajdon.
22. Gottfried Siegfriedné. Gipsz. Magántulajdon.
23. Öcsém. Bronz. Magántulajdon.

24. Ádám fiam. Gipsz. Magántulajdon.
25. Beethoven. Gipsz. Magántulajdon.
26. Arcmás-tanulmány. Márvány. Szépművészeti Múzeum tulajdona.
27. Szent Kristóf. Haraszti mészkö.
28. Góliát. Bronz. Szépművészeti Múzeum tulajdona.
29. A két bornemissza. Bronz.
30. bagosi Pucher Istvánné. Sienai márvány. Mgt.
31. Alpár Ignác. Bronz.
32. Péter fiam. Mészkö. Magántulajdon.
33. Leányarcmás. Bronz. Magántulajdon.
34. Jerome Tharaud. Gipsz. Magántulajdon.
35. Kernstok Károlyné. Márvány. Magántulajdon.
36. Kiss József arcmás. Bronz.
37. Ligeti Miklós. Bronz. Magántulajdon.
38. Aaltje Noordewier-Reddingius. Gipsz. Magántulajdon.
39. Zene és Tánc. Bronz. Magántulajdon.
40. Ötött érmek és plakettek. Bronz. Magántulajdon.
41. Egy röntgenológus emléktáblájáról. Gipsz. Mgt.
42. Ötött érmek és plakettek. Bronz. Magántulajdon.
43. Vázlat egy Luther-szoborhoz. Gipsz. Magántulajdon.
44. Tánc az aranyborjú körül. Gipsz.
45. Szegény ember gyereke. Bronz. Szépművészeti Múzeum tulajdona.
46. A bálvány. Márvány.
47. Hüvelyk Matyi. Bronz.
48. Akt-tanulmány. Gipsz.
49. A nő. Bronz.
50. Assisi Szent Ferenc. Gipsz.
51. Erzsébet királyné. Gipsz.
52. Dunaiszky László szobrászművész. Gipsz.
53. Feleségem. Márvány. Magántulajdon.
54. Női arcmás. Bronz. Magántulajdon.
55. Marcsa. Gipsz. Magántulajdon.
56. Tanulmányfej. Gipsz.
57. Olajfestmény-tanulmányok. Magántulajdon.
58. Ötött érmek és plakettek.

kérdésekkel foglalkozó értekezést jelentetett meg a napi sajtóban. Neje, született Szabados Aranka.

Téglássy Ernő, a budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestületének titkára. Született Kolozsváron, 1897-ben. Atyja néhai Ferenc. Középiskoláit Temesváron az állami főreáliskolában végezte. Egyéves önkéntesi katonai évét a 61. cs. és kir. gyalogezrednél szolgálta le. A háború kitörésekor mint hadapródjelöltörmester az olasz hadszíntéren tett hazája iránti kötelességének eleget és itt olasz hadifogságba került. 1918-ban mint csererokkant érkezett vissza, 1920-ban mint a budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestületéhez mint titkárt hívták meg és azóta ott fejt ki értékes tevékenységet, közben a budapesti közgazdasági egyetemen a mezőgazdasági szakosztályon folytatott tanulmányokat. Az ipartestület hivatalos lapjának, a Magyar Szállodások és Vendéglősök Lapjának belső munkatársa.

Téglássy István (*borzovai*), m. kir. szabaddalmi felsőbbirósági ny. elnök. Született az abauj-tornamegyei Tomor községben, 1855-ben. Atyja, néhai Ferenc földbirtokos volt. Középiskoláit Miskolcon végezte, majd Eperjesen jogakadémiai tanulmányokat végzett. Itt jogtudományi államvizsgát tett, majd Budapesten letette az ügyvédi vizsgát. Hivatali pályáját a régi közmunkaügyi és közlekedésügyi minisztériumban kezdte meg, ahová mint

segédfoglalmazót neveztek ki. Fokozatosan előrehaladva, miniszteri tanácsossá nevezték ki. A minisztériumból került a szabaddalmi felsőbbiróság élére, mint annak elnöke és itt öt éven át értékes munkásságot fejtett ki. A MFTR igazgatósági tagja, a tomori ref. egyházközség főgondnoka. Értékes és közhasznú tevékenységének elismeréséül elnyerte a Lipót-rend lovagkeresztjét és a Ferenc József-rend középkeresztjét a csillaggal.

Telcs Ede, szobrászművész. Született Baján, 1872-ben. Középiskoláinak elvégzése után a bécsi Képzőművészeti Akadémiára került, ahol Edmund Hellner növendéke lett, a szobrászati mesteriskolát pedig Zumbusch Gáspár mellett végezte el. Magyarországon telepedett le s először a mileniumi kiállításon vett részt a Műcsarnokban és azóta állandó kiállítója a Nemzeti Szalonnak, a Műcsarnoknak és a külföldi kiállításoknak is.

Mint végzett növendéknek első kiállítása a bécsi Künstlerhaus-ban volt. Itt nyerte el a Fügér - aranyérmét és a mesteriskola díját. Tanulmányutjai során bejárta Ausztriát, Olaszországot, Franciaországot, Németországot, Belgiumot és Hollandiát, ahol két évet töltött. 1928-ban, az Ernst-Muzeumban mutatta be gyűjteményes kiállításán termékeny és sokoldalú művészetét. Mint szobrász, de különösen, mint érmész, a jelenlegi magyar érmész generációnak a vezető mestere. Számos kitűnő szobrászunk került ki mesteri oktató keze alól, így többek között a korán, tragikus körülmények közt elhalt nagy szobrásztehetség: **Murányi Gyula**. Művei a Szépművészeti Múzeumban, Ferenc József király és számos más bel- és külföldi műgyűjtő gyűjteményében szerepelnek. Nevezetesebb alkotásai a Vörösmarty-szobor (**Kallós Edével** együtt), a kecskeméti Kossuth-szobor, a Milleniumi emlékművön Szent László és III. Károly szobra, a nagykanizsai Deák-emléktábla, a Jászkiséri hadiemlék, a kelebiai hadiemléktábla, a Széchenyi-téri gróf Széchenyi Istvánné-kútja, **Alpár Ignác** szobra, az „Adria“-pallota őt szobra, **Báró Sztéryényi, Lánzy Leó** mellszobra, több ezer érem és plakett, a **Lánzy, Barabás, Munkácsy** és még számos síremlék. Az Erzsébet-szoborpályázaton négy ízben nyert első díjat. Díjai: 1894-ben első díjat nyert Antwerpenben. „A két borne-missza“ című szobrával. Ezt a művét a mileniumi kiállításon a király vette meg. **Ráth György**-díj, **Rökk Szilárd**-díj, **Lipótvárosi Kaszinó** díja, **Drezdában** kis aranyérem, **Barcelona**, „Diploma d'Honore“ **Róma**, **Monza**, **Sanfrancisco** aranyérem és az állami nagy-aranyérem és „Genre“-díj. Tagja a Képzőművészeti Társulatnak, a Képzőművészeti Tanácsnak és a Céhbelieknek, alelnöke a Képzőművészek Körének, levelező tagja a bécsi Künstlerhaus-nak.

Teleki László gróf, mendei földbirtokos. Született Gyömrőn, 1864-ben. Középiskoláit a fővárosban végezte és jogi tanulmányokat is folytatott. Ezután hosszabb tanulmány-
 uton járt külföldön. Hazatérése után ősi erdélyi birtokán gazdálkodott. 1919-ben, amikor a megszállás miatt birtokát elvesztette, a pestmegyei Mende község határában új földeket vásárolt és itt folytatta a gazdálkodást; birtokát mintaszerűvé fejlesztette és főleg állattenyésztésével ért el kiemelkedő eredményeket.

Teleki Pál gróf, dr. (széki), volt miniszterelnök, a felsőház tagja. 1879 november 1-én

Rat Gr.

született Budapesten. Középfiskolát a budapesti Piarista gimnáziumban végezte, majd a budapesti tudományegyetemen jogot hallgatott s egy évig a magyaróvári Gazdasági Akadémia hallgatója is volt. Jogi tanulmányai mellett az egyetemen földrajzi és geológiai előadásokat is hallgatott. 1903-ban jogi és államtudományi doktorátust szerzett, de ettől kezdve jogi

tanulmányokkal már alig foglalkozott s inkább a földrajzi és kartografiai tanulmányok felé fordult. Tanulmányútjai során bejárta Európát, Északafrikát és Japánt. 1909-ben kiadta Atlasz a japán szigetek kartográfiájához című, nagy elismerést aratott munkáját, miért is a Société de la Géographie a Jomard-díjjal tüntette ki. 1909-ben a nemzetközi geográfiai kongresszuson beválasztották a régi térképek tanulmányozására kiküldött bizottságba, 1913-ban pedig a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjává lett. Tagja a legelőkelőbb külföldi földrajzi társaságoknak s 1909-től 1913-ig tudományos igazgatója volt a Földrajzi Intézetnek. Az ő kezdeményezésére adták ki az első tudományos magyar világtatlaszt. 1912-ben Amerikába utazott s résztvett az Amerikai Földrajzi Társaság jubileumán. Bár politikával alig foglalkozott, 1905-ben a somkúti kerület beküldte a képviselőházba alkotmánypárti programmal. A háború alatt az Országos Hadigondozó Hivatal elnöke volt. 1918-ban a tudományegyetem gazdasági-földrajzi nyilvános rendes tanára lett. A forradalmak idején Svájcba, majd Szegedre menekült, ahol az ellenforradalmi kormányban a külügyminiszteri tárcát vállalta. A kommunizmus bukása után ő kötötte meg az egyezséget a szegedi és a Friedrich-kormány között, majd a békeelőkészítő iroda vezetésével bízták meg. Rendkívül nagy munkát végzett a béke delegáció jegyzékeinek elkészítésében. 1920-ban Simonyi-Semadam kormányában ismét a külügyi tárca élére került, de röviddel később miniszterelnök lett. Miniszterelnöksége idején került becikkelyezésre a trianoni békeszerződés, amikor kijelentette, hogy kénytelen vállalni azért a felelősséget, de egyben vád alá helyezési indítványt tett önmaga ellen. A Ház azonban ezt mellőzte. A ratifikálás után lemondott, de a Kormányzó nem fogadta el a lemondását. Kormányelnöki működése a legválságosabb időre esett, melyet még megnehezített a kétes értékű koalíció folyamatos ingadozása. Ugyanekkor történt néhai IV. Károly királynak első visszatérési kísérlete is, amelynek következményeként beállott parlamenti válságot egyelőre elsimította ugyan, de csakhamar lemondott. Ekkor átvette a Menekültügyi Hivatal vezetését. Mind-

két nemzetgyűlésen Szeged I. kerületét képviselte. Lemondása óta alig foglalkozott politikával s egészen a menekültek ügyének s földrajzi tudományának élt. A frank-ügy kapcsán radikális részről őt is igyekeztek a perbe belekeverni, azonban a bíróság teljesen tisztázta őt. A felsőházba a közgazdasági egyetem küldötte be.

Teleszky János, volt pénzügyminiszter, a felsőház tagja. 1868 szeptember 15-én született, Nagyváradon. Teleszky Istvánnak, a híres jogtudósnak és igazságügyi államtitkárnak a fia. Középfiskolai tanulmányait Nagyváradon, a jogot pedig ugyanott és a budapesti egyetemen végezte. 1889-ben fogalmazógyakornok lett a pénzügyminisztériumban, 1891-ben miniszteri segédfogalmazó, 1892-ben fogalmazó, 1895-ben segédtitkár, 1899-ben titkár és 1903-ban osztálytanácsos. A költségvetési és zárszámadási osztályt vezette és annyira feltűnt képességeivel, hogy id. Wekerle Sándor pénzügyminiszter őt vette maga mellé, amikor a legfontosabb kiegyezési tárgyalásokat kellett lefolytatnia. A kiegyezés gazdasági komplexumát aligha ismerte valaki jobban nála. 1909-ben miniszteri tanácsossá nevezték ki és még ez évben megkapta az államtitkári címet, majd 1911-ben valóságos államtitkár lett. Amikor Lukács László, 1912 április 22-én miniszterelnök lett, az ő javaslatára Teleszkyt nevezte ki a király pénzügyminiszternek. Nem sokkal ezután a nagybeszereki kerület megválasztotta képviselőjévé és érdemeit a király hamarosan a valóságos belső titkos tanácsosi méltóság adományozásával méltányolta. Tárcaját megtartotta Tisza István kormányában is, ennek 1917 június 15-én történt lemondásáig. Mint miniszter, méltó utódja lett Wekerlének és Lukács Lászlónak, akikkel együtt ő alkotta a nagy pénzügyi triászt. Az ő alkotása a bankszabadalom, az ő alapítása a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége. Ő hozta a földgáztörvényt, ő léptette életbe az új adótörvényt, rendezte az érme- és pénzrendszerét és ő készítette elő és iktatta törvénykönyvbe is a nyugdíjtörvényt. Az összes pénzügyi törvények előkészítésében ő folyt be a leghatározottabban és minden nemzetközi pénzügyben, a szanálás kérdésében is rendkívül eredményes munkálkodást fejtett ki. Szavának nagy sulya volt a Takarékosági Bizottságban is, ahol a legóvatosabb és legszigorubb takarékoság elvét vallotta. Széleskörű gazdasági működést fejt ki vezetőpozíciókban. Politikai szerephez csak most, mint a felsőház tagja jutott ismét. Elnöke az Első Magyar Általános Biztosítótársaságnak. A magyar talpraállásban igen nagy része van, mert alig is határoztak az utolsó korszak pénzügyminiszterei valamit, amíg az ő tanácsát ki nem kérték és nem történt e téren semmi olyan, aminek az előkészítésébe ő bele nem folyt. Vezető tagja számos fontos közgazdasági testületnek és egyesületnek.

Teleszky Ede
62.

volna, hogy mit mond az új kreációhoz a nyelve. Aztán megszólalt:

— Tudod, mi kellene még bele?

Alfred Steindecker érdeklődve tudakolta, hogy mi?

— Egy kevés Kalmusz. Vagy nem?

Steindecker a mély meggyőződés ellentmondási nem tűrő hangján jelentette ki:

— Igazad van, apám. Kalmusz sohse árt...

7.

Amikor Alfred Steindecker másnap délelőtt a Hotel Unter den Linden forgóajtáján belépett a szálló halljába, hogy Mr. Irvin iránt érdeklődjék, egyáltalán nem volt valami jó hangulatban.

Szíve mélyéből úttálla az amerikai autógyárosokat. Úttálla, mert ismerte őket úgy az életből, mint a regényekből és a moziból. A legutolsó artistát is közelebb állónak érezte magához, mint ezeket a pléh-pofájú pénzeszsákokat és démoni csekk-könyveskéket.

Steindecker a szálló összes alkalmazottait ismerte, a vezetőket névszerint is és ők is ismerték Steindeckert, valamennyien.

Most egyenesen a főportásnak tartott. Melegen üdvözölte és hogyléte iránt érdeklődött.

— Tele van a szálló?

— Nincs okunk panaszra, Steindecker úr.

— Mondja csak, Kandler úr, mely szobákat bérelte ki Mr. Irvin?

A portás a fekete táblára pillantott:

— A 364-est, a 365-öst és a 366-ost.

— A negyedik emeleten?

— Ott. Takarékos milliomosok is akadnak. Sőt.

Azt hiszem, csak a milliomosok takarékosok. Én szegény ember vagyok. Nálam a pénz nem játszik szerepet. De az is lehet, hogy Mr. Irvin nem milliomos. Fogadni pedig nem fogja önt, Steindecker úr. Efelől ne legyenek kétségei. Ujságíró Mr. Irvin nem fogad.

Steindecker jóízűen nevetett.

— Kinek meséli ezt, Kandler úr? Csak nem nekem? Mert nekem ne mesélje. Én ezt már rég tudom. Hiszen Elfenstock is megpróbálta... Ismeri Elfenstockot?

— Azt a kis feketét?

— Azt. Mi nem is tolakszunk. Arra nekünk nincs szükségünk. Ha nem fogad, hát nem fogad. A sajtó fütyül az összes dollármilliomosokra. Nem ujságírói minőségemben keresem Mr. Irvint. Méltóságomon alulinak tartanám, hogy itt bebocsáttatásért esedezzem. Magánügyben akarok beszélni vele.

— Az más. Akkor majd bejelentem...

— Bejelenteni? Minek? Nem szükséges. Tíz perce sincs, hogy telefonon megbeszéltük, hogy most felkeresem.

Kandler úr gyanakodni kezdett.

— Attól még bejelenthetem. Bejelentés nélkül nem engedhetek fel senkit sem. Ez szabály.

Steindecker a sértődöttet adta:

— Ön úgy tesz, mintha nem hinne a szavamnak, Kandler úr. Ez nem szép. Ezt igazán nem érdemltem meg.

— Bocsásson meg, szerkesztő úr. Mi sem áll tőlem távolabb, mint az, hogy kételkedjem a szavában. De a kötelesség: kötelesség.

— Jó. Ilyen körülmények között inkább az egész látogatásról lemondok. Majd megkérem Mr. Irvint, hogy ő keressen fel engem. A szerkesztőségben. Ami, mellel szólva, nekem megfelelőbb is.

Kandler úr mentegetőzni kezdett:

— A szerkesztő úr megért engem... Én az állással játszom...

— Egyáltalán nem értem a dolgot, de azért nem haragszom. Isten vele Kandler úr.

A portást nagyon bántotta, hogy Steindecker, akit kedvelt, oly büszke léptekkel távozott a hallból, mint egy eszpada.

Steindecker most, amikor már tudta, hogy mely szobákban lakik az amerikanus, kintről, az utcáról bement a szálló virágüzletébe. A virágüzletben egy csokor pármái ibolyát vásárolt — Elisabeth Schüddekop nagyon szerette a pármái ibolyát — azután, a virágüzlet hátsó ajtaján visszament a szállóba s a lifttel a negyedik emeletre vitette magát.

A számár! — gondolta Kandler úrral kapcsolatban. — Az ostobaságával egy csomó pénzt takarított meg nekem. Mert az ibolyák, amelyekkel a lifthez való eljutásomat vásároltam meg, kevesebbe kerültek annál, amit borraival fejében adtam volna neki, ha több megértéssel viseltetik a sajtó kívánságaival szemben...

Steindecker közömbös arccal sétált a negyedik emeleti folyosón. A 364-es és a 365-ös ajtókat kereste, s meg-megszagolta az ibolyacsokrot. Az ibolyacsokornak kölnivíz szaga volt.

Végre megtalálta a szobák ajtóit.

Melyiken kopogtasson?

A 365-ből halk gramofonszó szűrődik ki. Tangómelódia. A „Katicabogár“.

Dúdolni kezdte a dallamot.

No nézd csak! — gondolta. — Az öreg Irvin tangózik! Ha zenekíséret mellett lépek be a szobájába, nem dobhat ki.

Kopogott az ajtón.

Semmi válasz.

Csak a tangómelódia zokogott odabenn.

Steindecker kinyitotta a külső ajtót s most a belsőt kopogott.

— Szabad!

Belépett a szobába. Volt min elcsodálkozni.

A szobában egy tizenhét, vagy legfeljebb tizen-nolc éves fiatal leány táncolt a gramofon zenéjére, egyedül, egymagában s a táncot akkor sem hagyta félbe, amikor Steindecker belépett.

— Jó reggelt, kisasszony.

A kislány barátságosan bólintott.

Csinos fruska, — gondolta Steindecker elismerően. — Az öreg Irvinnek, úgy látszik, van ízlése. Ilyen gépirónőnek magam is szívesen diktálnék. Szőke és az alakja tökéletes.

— Mondja csak kérem...

A leány zavartalanul tovább táncolt.

— Ha megengedi, felhúszom a gramofont...

— Nagyon kedves...

Ördög vigye ezeket az amerikanusokat! — gondolta Steindecker. — Szentelenségben, egy százas játszmában, ötven forint adhatnak még berlini riportereknek is.

A szőke tündér tánclépésben feléje lejtett és megkérdezte:

— Tud tangózni?

— Hogyne tudnék.

— Akkor hát gyerünk!

Miért ne? — gondolta Steindecker, akit egyre jobban mulattatott a dolog. — Ilyen kislánnyal tangózni gyönyörűség.

Kalapját és fényképezőgépét a székre tette és átölelte a fáradhatatlan táncosnőt.

— Megengedi, hogy felajánljam önnek ezeket az ibolyákat?

— Köszönöm.

Egy darabig szóltanul táncoltak, majd az ifjú hölgy lelkesen így szól:

— Maga mesterien tangózik.

— De maga is, Mucus.

Telen Ede

A gránátos szép ember volt
És Nürnbergből jött lovon,
Egy hercegnővel találkozott,
Ki Rómából jött vasúton.

Steindecke mosolyogva nézte a pinceaajtóból az öreget, aki örök hűséget esküdött a régi melódiáknak. Mert: „Hiába, azok voltak csak a szép idők! Az operett csúfosan lezúllott azóta. A Nebántsvirág, a Lili, A corneville-i harangok, A denevér, A cigánybáró... Ezek igen! A maiak nem érnek semmit. Gianpietro volt a világ legelegánsabb bonvivánja és Josephi a leg-tüneményesebb primadonna!”

Meglátta s megszerette őt
A hercegnő egy perc alatt
S feledve helyet és időt,
A karjai közé szaladt...

Steindecke a pincelámpa fénykörébe lépett. Az öreg hajsörénye hófehéren tündökölt a lámpa fényében. Az üstöt kavargatta s dalolt, egyre dalolt. Vele volt Tielemann, régi üzletvezetője, aki hol gazdáját nézte, hol az üstöt.

— Adj' Isten, édesapám!

Az öreg Steindecke abbahagyta a hercegnő románcát, a hercegnőt, aki hiába szeretett bele a nürnbergi gránátosba, a gránátos nem viszonzta érzelmeit, mert ökelme, fájdalom, ólomból vala.

— Hozott Isten, fiam! Összes csontjaidat épen hazasegítette?

— Hála Neki.

Mint kisgyermekkorában, most is, boldogan szívta magába a titokzatos pince csodás illatát, amelyben százféle esszencia szaga keveredett a parafa és az ezüstpapír szagával. Aki nem itt nőtt fel, tüstént becsipett ettől az illattól.

— Mit főzöl, apa? Hamisítatlan, ősrégi, valódi jamaika-rumot?

Az öreg szemrehányólag csóválta fejét:

— Jamaika rumot? Most? Nyár elején? Kinek?

A merőkanállal megtöltött egy kupicát azzal a titokzatos folyadékkal, ami az üstben főtt.

— Ezt kóstold meg! És mondd meg róla a véleményedet. Mert arra kíváncsiak vagyunk. Úgy-e, Tielemann?

— Igenis, Steindecke úr.

A fiatal Steindecke megízlelte az italt. Apja és Tielemann feszült kíváncsisággal figyelték az arcát.

— Mi akar ez lenni?

— Gyomorkeserű. Receptjét még nagyapám jegyezte fel a választófejedelem konyhájában. Most bukkantam rá a receptre. Nagyapám a legelső szesz-főző volt egész Sziléziában. Igaz-e, Tielemann? Tielemann ugyanis még személyesen ismerte az öreget.

Tielemann bólintott.

Steindecke ismét megízlelte hírneves elődjének „fejedelmi gyomorkeserű”-jét.

— Különös az íze. De jó! Nekem egy kissé fanyar. Én egy kis karamelt adnék hozzá, apám.

Az öreg elragadtatva fordult Tielemannhoz:

— Ehhez mit szól? Ehhez a nyelvhez! Ehhez a remek ízléshez? Mi? Született szesz-főző! Csak jókedvében teremt ilyet a jó Isten! Még öt perce sincs, hogy így szóltam Tielemannhoz: „Azt hiszem, egy kis karamel elkéne benne.” Mondtam, vagy nem mondtam?

— Tetszett mondani, — tanúskodott Tielemann.

— Szóval szóra ezt tetszett mondani.

— Mert nagyapám korában még a karcosabb pálinka volt divatban. Hozza a karamelt, Tielemann. S te ilyen nyelvel ujságot írsz, Alfréd? Isten ellen való vétek! Sohasem fogom neked megbocsátani.

Steindecke már kívülről tudta ezt a nótát, szót sem szólt, mosolyogva hallgatott.

— És mi lesz, ha én egyszer már nem leszek? — kérdezte az öreg. — Ki fogja továbbvezetni az üzletet?

— Rawengel.

Rawengel veje volt az öregnek.

— Rawengel? Hiszen nem mondom... Eladó-nak, elég jó eladó, utazónak igen megfelelő. Üzleti érteke van. De arról még csak sejtelve sincs, hogy mi a snapsz. Nincs nyelve. Nincs ízlése. A te ízlésed hiányzik belőle, Alfréd. Nagy marha vagy, édes fiam, nekem elhíheted, ha hátat fordítasz egy ilyen üzletnek. Mert ennél biztosabb valamit az egész világon nem találsz. Jól jegyezd meg: amíg a világ világ lesz — inni mindig fognak az emberek. Az zikker.

— De ujságot olvasni is fognak, édesapám.

— Az már félig se olyan biztos, fiam. Mert inni már akkor is ittak, amikor a boldogult Gutenberg még a világon se volt, s nagy kérdés, hogy nem fogja-e az ujságokat kiszorítani a rádió? A snapszot nem fogja kiszorítani. Arra mérget vehetsz. Adja ide Tielemann.

Ez a cukorfestékre vonatkozott.

Steindecke elgondolkodva nézte, hogy édesapja milyen óvatosan vegyíti a fejedelmi gyomorkeserűbe a cukorfestéket.

Semmi kétség: ez a pince ezer mérföldnyire van Berlinton. Az idő hatalma megtöri rajta. Dédapja, Szilésia első szesz-főzője főzi itt most a fejedelmi gyomorkeserűt, amelyet unokája és dédunokája kifinomult nyelvükkel kóstolgatnak. Ezer mérföldnyire van ez a pince Berlinton s nincs olyan út, egyetlenegy se, amely belőle kivezetne, Nelli Soranzóhoz vezetne.

— Kóstold meg, Alfréd, a kedvemért még egyszer...

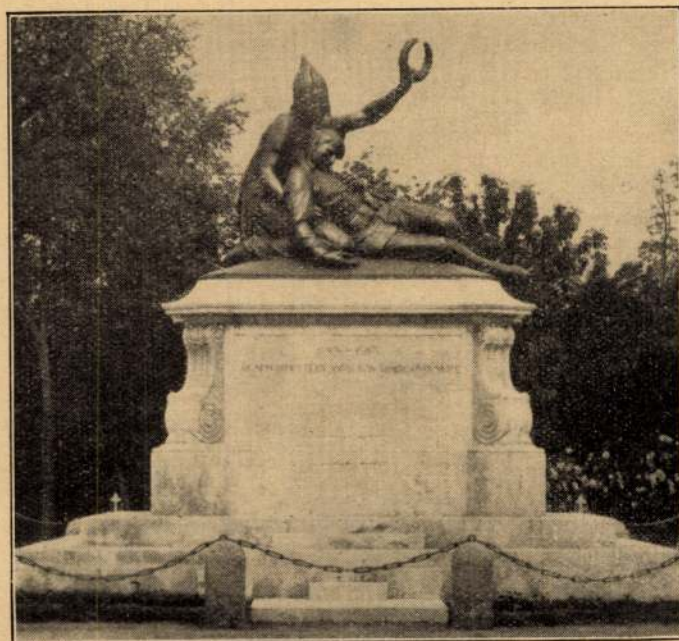
Steindecke gondosan ízlelgette.

— Remek. El vagyok ragadtatva. Fogadd nagyra-becsülésem kifejezését, apám.

Az öreg büszkén mosolygott, a dicséret boldoggá tette s egy kupicával felhajlott az új gyomorkeserűből.

— Igen rendes ital. Különösen, ha meggondoljuk, hogy hideg úton állítunk elő mindent.

Fejét féloldalt billentette, mintha azt fülelte

A jászkiséri hősök emlékműve, Teles Ede szoborműve

Uj Idők 1930. XXXVI. 30-32

FIGYETETT FELESÉG?

EGY AMERIKAI TÖRVÉNY-
JAVASLAT MARGÓJÁRA
IRTA BOZZAY MARGIT

leghatározottabban nőpárti vagyok, a javaslatlalt szemben a leghatározottabban állást foglalok.

Az előadó javaslatában annak a törvénybe iktatását kérte, hogy „a férj a háztartási munkák elvégzéséért munkabért fizessen a feleségének, hogy a munkaidéjét napi nyolc órában állapítsák meg és hogy a munkáért járó fizetés a nehéz munkához illően tisztességes legyen”.

Nem hiszem, hogy ez a javaslat még a nőuralom hazájában, Amerikában is törvényt lehessen vagy ha mégis, akkor ez olyan csapás lenne a házasságra, mint amilyen a közép-korban az emberiségre a pestis meg a fekete-himlő volt. Mert lássuk csak... A házasság, legalább is szerintem, kölcsönös szerződés, amelyben a két szerződő fél legjobb tehetsége szerint a másik mellett áll a közös érdekért: a család jóvoltáért és egymás boldogságáért. Kölcsönös szerződés, nem jóléti intézmény, amelyben a nőnek semmi, éppen semmi kötelessége sincs azon az egyetlennel kívül, hogy a semmiért, amit tesz, kegyesen imádatni engedje magát.

Nem tudom pontosan, hogy az amerikai nőnek mennyi az értéke az amerikai férj elött. De én itt, ebben az öreg Európában, azt gondolom, hogy a nő azért, amiért nevet, védelmet, társadalmi állást, eltartást kap, amiért törvényes anya, amiért apja van a gyermekeinek, amiért tartozhatik valakihez, amiért és még ezer amiért... a legmagától értelődőbben el kell hogy végezze az életfenntartás munkájától azt, amit a férj kereseti vagy jövedelmi viszonyai tőle megkívánnak.

El kell végeznie minden ereje, tehetsége latbavetésével éppen olyan magától értelődően, ahogy a férjnek el kell végeznie kenyérkereső munkáját... Ha ugyanis a feleség fizetést várhat az ebédjésért vagy a takarításért és a gyerekek neveléséért, a férj éppen úgy várhat külön fizetést azért, hogy megkeresi az ebédrevalót, fenntartja a lakást és ruhát meg tandíjat ad a gyerekeinek. És merthogy az asszony nem ad nevet a férjnek és nem biztosít neki nyugdíjat, meg a családért sem viseli Isten és emberek előtt a felelősséget, aztán meg társadalmi állást, rangot sem nyújthat a férjnek, azért a férj, ha a háztartási munkáért majd külön megfizet a feleségének és így mindketten az adom-fizetem álláspontján vannak, jogosan megfizetheti magát ezekért a csekélységekért. De ez, azt hiszem, kicsit nehéz dolog lenne az asszonynak, amit igazán bajosan fedezhetne házvételőni fizetéséből.

És nézzük most a kérdést a kenyérkereső feleség szempontjából. Ha a férj köteles a feleségének a háztartási munkát külön megfizetni, tehát azt a munkát, amelyet az asszony a feleségi, a háziasszonyi szerepköréért kap, akkor hogyan fizeti meg ezt a munkát, ha a feleség még vele együtt kenyeret is keres? Ha segíti neki vinni az étel terhet? Ha vele együtt verekszik, hogy tőle legyen a fejköltségek és étel a tányérjukon? Ha a csak-feleségnél feltétlenül nagyobb életismerettel, eredményekkel, könnyítésekkel, munkával áll mellette? És ha mindezeket felül még a házat is rendben tartja, ha pihenésképpen még stoppol is

éppen úgy, mint a csak-háziasszony és ha mindamellét még feleség és anya is?

Ha a javaslatot odaát törvénybe öntik, akkor ez a fajta feleség jogosan két fizetést húzhat. Amiből a férjnek lenne baj, mert anyagilag nem bírná a dolgot.

Szerintem erre a törvényre egyáltalán nincs szükség... Ellenben nem lenne baj, sőt végtelenül hasznos lenne, ha arra hoznának törvényt, hogyan kell kötelességet teljesíteni és meg kellene határozni azt az időt is, amelyet a feleségnek az otthonban a családért, a közös érdekekért, munkában kell eltöltenie. Mindegy, hogy milyen munkában, mindegy, hogy aktív munkában-e vagy felügyeletben, gyermeknevelésben vagy ellenőrzésben, csak munkában. Mert ha szóba jöhet a feleség munkájának megfizetése, akkor duplán szóba jöhet a feleség munkájának az ideje is. És ha ezt a törvényt meghoznák, ennek meg lenne a haszna. Lényegesen több lenne a rendesebb, a jobban vezetett, ellenőrzött háztartás, a jobban nevelt gyerekek, kevesebb az adósság, kevesebb az unatkozó, bridszezó asszony, kisebb a ruha-meg a kalapszámla, több jó ideg és kevesebb a kényszerű jogyókúra.

A házasság csak akkor házasság, ha a két különemű embert az érzelmeken kívül az emberi értékek, érdemek is egymáshoz kötik. Azok, amelyek túlélik, nem az érzelmeiket, hanem a szeretetét. Ebben az esetben azonban kell, hogy a két ember ne teherterele, hanem segítségre, könnyítésre, megértő barátság legyen a másiknak. És ha csakugyan az, akkor nem lehet szó arról, hogy a férj, mint egy házvételőni: megfizesse vagy kijizesse a feleségét.

Ha az asszonyok kicsit gondolkodnak ezeken a szempontokon nemcsak itt, hanem Amerikában is, akkor ennek a javaslatnak nem a megszavazását, hanem az elvetését kéri. Hiszen ez a javaslat annyit megaláztatás magvát vetné el a házasságban, amennyit még nem igen vetett el valami.

A JÓEGÉSZSÉG NAPTÁRA

Nyáron a csecsemőre kell legjobban vigyázni

Ezt tanúsolja az Országos
Közegészségügyi Intézet:

Benne vagyunk a nyárban, ilyenkor a csecsemőre kell legjobban vigyáznunk, hogy meg ne kapja a veszedelmes „nyári” betegségeket. Elsősorban a veszedelmes „nyári” betegségeket. Elsősorban a veszedelmes „nyári” betegségeket.

Ezt a betegséget a kis emberpalántáknál általában a csecsemő kívánalmainak nem megfelelő mennyiségű és minőségű táplálék vagy valami külső fertőzés okozza. A nagy meleg közvételül is csökkenti az emésztőszervek munkabírását, így történik meg, hogy az a táplálék, amely hűvösebb napokon könnyen megemésztődik, nagy melegben hasmenést okoz. Legtöbbször a túlzásos tehenjelt és a zsírdús mesterséges táplálék (vajlisztveles) azok az apróságoknál hasmenést. Fokozódik a lehetőség, ha a nagy melegben a kisbabának nem adunk elegendő folyadékot.

A csecsemőket ezért kánikulában tartjuk hűvös szobában, vagy a szabadban árnyas helyen, adjunk neki bőven gyenge teát saccarinnal vagy kevés cukorral, kerüljük a zsírdús tehenjelt és a zsírban gazdag mesterséges táplálékokat.

A következő nyári csecsemőbaj: a vérhas. A fertőzés a táplálékkal, játékszerrel, a hasmenésben szenvedő felnőt vagy légy útján terjedhet. A vérhas a legszomorúbb csecsemőbetegség, még mindig elszomorítóan rossz miatta a gyermekhalandósági statisztika, még mindig sok a kiskoporsók száma.

A vérhasbacillus a szájon át jut a csecsemő szervezetébe, így leginkább a mesterségesen táplált apróságok kapják meg. Ugyanaz a vérhasbacillus, amely a nagyobbacska gyermeknél vagy felnőtteknél szinte alig észrevehető bézvart okoz, a csecsemőre halálos lehet. Mivel a vérhasjárdányok rendszerint egyben a nyári, ősi gyümölcseléssel, a lévhit azt tartja, hogy a vérhas a gyümölcselés terjeszti. Pedig egyesgyedül a beteg felnőt, gyermek, csecsemő ürüléke. A csecsemő pelendáit bőven szappanos vízben kell áztatni, sokszor kell szappanos vízben kezelt mosni.

Életem legérdekesebb élménye

Első csalódásom

Elmondja

Teles Ede szobrászművész

Életem legérdekesebb élménye az első csalódásom volt. Mint nyolc-kilencéves gyerek, a a nyolcvanas években, Szabadkán éltam szüleimnél. Anyám a nyári hőségben számos testvéremmel együtt néhány hétre Palicsra vitt nyaralni.

A palicsi parkban, nevelőnője kíséretében feltűnt nekem egy jóllátott, ápolt, bodros hajú úriúr. Néhány nap múlva megismerkedtem vele, sőt összebarátkoztunk. Budapestről jött és Alfrédnak hívták. Ilyen elegáns pajtásom még nem volt, de Alfréd nevű fiú nem is akad volna akkortájt Szabadkán. Bűszkeséggel töltött el az a tudat, hogy van egy „világlátott” budapesti barátom, aki nevelőnőjét „mademoiselle”-nek szólítja. Alfréd talán egy évvel volt idősebb nálam. Tekintélyét az is növelte előttem, hogy oldalzsebéből éleshangú, ezüstözött sip fityegett és hogy két labdája is volt. Minden délelőtt és délután találkoztunk és játszottunk. Ha kimelegedtünk, a nevelőnő illatos zsebkendővel törölgette Alfréd homlokát, közben idegen nyelven korholta. Ilyenkor csendesen kellett ülnünk a padon, amíg pajtásom le nem hullt. A mademoiselle olvasott, mi pedig beszélgettünk. Alfréd nagy készséggel válaszolt kérdéseimre. Látóköröm még nem terjedt túl a szabadkai határon, meg akartam hát mindent tudni Budapestről. Nagyszerű volt, amiket tőle hallottam! Elbeszélte Alfréd, hogy a város márvánnyal van kiköveve. Hatalmas kristályból épült paloták közt sűrűg a nép. Vasárnaponként ott sétál a király is, fején tündöklő koronával, vállán bitorpaláttal.

Na és a nép! Csupa szín és pompa ott minden. Szájtátva hallgattam. Hogy én erről még nem hallottam?! Még az iskolában sem tanultam róla. Igaz, ott volt szó az églajakról, de azok üres szavak voltak, tartalmat, gyönyörűséget csak az én Alfréd barátom öntött belém. Nagy vágyat éreztem, hogy mindez a csodálatos szépséget saját szememmel is lássam... Elmult a nyár, Alfréd is elűnt, de amit tőle megtudtam, ott áll mindig a lelkem legmélyén. Budapest!

Az évek gyorsan peregtek. Tízennégy esztendősd lettem — 1886-ban! — és édesapám egy szép nyári este kivitt az állomásra, megváltott két harmadosztályú jegyet és beszéltünk a Budapestre induló vonatba... Szemem boldogan kalimpált, boldog voltam, hiszen nem-sokára meglátom a tündérvárost, amelyet Alfréd élelem festett. Egész éjjel utaztunk... Vonatunk minden bakterházadnál megállt, az idő is nagyon lassan múlt. A fapad nyomott, a pipajúst marta a szememet, egy pillanatilag sem aludtam. Vártam a csodát... Közben meg is éheztem és unalmamban többször felbontottam a magunkkal hozott elemőzsíds csomagot. Türelmetlenül kérdeztem apámat, hány az óra, de úgy tűnt nekem, hogy az idő még lassabban csammogott, mint a vonatunk. Végre derengeni kezdett. A párs levegőn át kisűtött a nap és egyszerre csak előbukkant a Duna. A ködös távolban felbukkant a Gellérthegy és és a Lánchíd elmosódott képe. Elfejtettem a járadtságot. Hiszen nem-sokára odaérek, ahova évek óta vágyakozom... Vonatunk bedűbörgött a Keleti-pályaudvarra. Kétfelűdtünk és elindultunk a városba, az egyik nagybátlyámhoz. Azonban amit láttam, elszomorított... A régi Kerepesi út, a mai Rákóczi út, nem volt márvánnyal burkolva. Az állomásról jövet földszintes házakat láttunk, bódék, üres telkek és csupasz tűzfalak fogadtak... A korai órákban csak milimárikát, pékínasokat, elcsigázott utasokat és munkába induló szegény embereket láttam...

Szűvem elszorult és könnyek közt sóhajtotam: Alfréd, Alfréd, ez nem volt szép tőled!... Azóta sok csalódásban volt részem, de ezt az elsőt soha, de soha sem fogom elfelejteni!... Ha még élsz, Alfréd és véletlenül szemed elé kerülnek ezek a sorok, nagyon kérlek, értesíts, hol találkozhatom veled. Ha megint olyan szépet tudsz mesélni, mindent, mindent meg-bocsátok neked!...

MIÉRT ÉS HOGYAN KELL NYARALNUNK,

magyarázza Belák Sándor dr. egyetemi tanár

— De jó lenne, ha nyaralni mehetnének — sóhajtja majdnem kivétel nélkül minden ember, amikor a nap sugárjai tűzően perzselnek és a ruha rátapad az emberre, aki dolga után siet.

De aránylag nagyon kevesen valósítják meg ezt a vágyukat, sőt sokan egyenesen büszkén hangoztatják, hogy évek óta nem pihentek, nem mozdultak el lakóhelyükről, a szorgalmasság, a munkabírás erényének állítják be ezt az állapotot. Pedig a szervezetet nem lehet a végtelenségig kihasználni, még a gépnek is szüksége van olajozásra és ilyen olajozás testünk, lelkünk számára a nyári pihenés, helyváltoztatás. Nem kell az üdüléshez sok pénz. Megoldható ez úgyis, hogy nem okoz különleges túlkiadást, nem borítja fel a háztartás egyensúlyát. Ma, amikor már a szociális viszonyok annyira javultak, hogy minden dolgozó ember számára biztosították a fizetéses szabadságot, épességgel nem kell visszatérnünk a nyaralás költségétől. Szerény igényekkel nem költ az ember nyaralás közben többet, mint otthon.

— Az egészség szempontjából különösen előnyös, ha kevesebb a komfort — mondja Belák Sándor egyetemi tanár, aki évek óta vezeti, mint a Reuma- és Füldökutató Intézet igazgatója, a nyaralási hatások tudományos vizsgálatát.

— Az egészség tulajdonképpen nem egyéb, mint alkalmazkodási képesség — magyarázza, — amit úgy kell értenünk, hogy a szervezetet külső és belső ingerek hatnak állandóan és ezekhez alkalmazkodik. Ilyen külső ingerek: a folyton változó hőmérséklet, a napsütés, a szél, belső ingereket pedig jelent a táplálkozás változatossága. Az alkalmazkodást állandóan gyakorolnunk kell, mert ha nem gyakoroljuk: a szervezet elveszíti alkalmazkodó képességét.

— A városi embernél a külső ingerek nagyrészt kiesnek és minél nagyobb komfortban él, annál kevesebb alkalmát és módját van ahhoz, hogy az alkalmazkodást gyakorolja. Egész napját a szobában tölti, egyenletes hőmérsékletben, ha központi fűtéses a lakása vagy a munkahelye, még a mellék-helyiségekben sem érez változást a hőmérsékletben. Napsütés, szél alig éri a testét. Az autobusz, a villamos feleslegessé teszi számára a mozgást. Az ingerhatások híján elveszíti alkalmazkodó képességét, rugalmasságát és eltesped. A komfort tehát méreg, amely mesterségesen fosztja meg a szervezetet az annyira szükséges ingerhatásoktól.

— Ezért elengedhetetlenül szükséges, hogy legalább időnként visszatérjen az ember a szabad természetbe és kitegye magát az ingerhatásoknak. A nyaralás, üdülés nemcsak az egészségi állapotot, hanem a testi és szellemi teljesítőképességet is javítja. És egyáltalán nem hiba, sőt előny, ha a nyaralás tartama alatt le kell mondanunk a komfortról, a megszokott kényelemről, mert így a szervezet újra megtanul alkalmazkodni, megerősödik, rugalmasabbá lesz.

A nyaralási indulók számára rendszerint probléma az a kérdés, hogy mi jobb a szervezetnek: a magaslati levegő, vagy a vízpart? Erre vonatkozólag is kérdést tettünk Belák professzorhoz.

— Öt éve folytatunk ilyen irányú kísérleteket — válaszolja, — körülbelül 3000 gyermeket vizsgáltunk meg ilyen szempontból, főleg az OTI által nyaralattott tanoncokat és a székelyvárosi árva-házak növendékeit. A kísérletek azzal a nagyon érdekes és értékes eredménnyel jártak, hogy kiderült: az éghajlatváltozás minden körülmények között javítóan hat. Akár magaslaton, akár a Balatonnál nyaraló gyermekeket vizsgáltuk, mindenkori azt tapasztaltuk, hogy azoknál, akiknek a pulzusa a rendesnél alacsonyabb: ez felnövekszik, akiknél pedig magasabb: csökken.

— Nagy hiba — folytatja, — hogy az emberek nagyrésze nem helyesen nyaral. Amikor megérkezik a nyaralóhelyekre: nyomban „nyakig merül” a hely nyújtotta élvezetekbe. Egész nap a vízben tartózkodik, vagy órákig fekszik a napon vagy reggeltől

estig gyalogol a hegyek közt. Ez nagyon káros hatást válthat ki, mert a klíma éppen olyan, mint a gyógyszer: abból sem szabad egyszerre sokat bevinnünk. Ahhoz, hogy jól hasson: helyesen kell adagolni, ami azt jelenti, hogy apránként kell hozzászoktatnunk az elszokott szervezetet a napsütéshez, a levegőhöz, a vízhez, a szélhez. Még szerencse, hogy a Jóisten éjszakát is adott — teszi hozzá nevetve, — mert a napmámorba esett nyaralók másként elpusztulnának.

— Tudnunk kell, hogy a fürdőssel kapcsolatos napozás erősebben hat, mintha víz nélkül éri a testet a napfény, mert az ibolyántúli sugarak a hideg bőrre erősebben hatnak, mint a melegre. Szél is fokozza a hatásukat. Tehát fürdőzés, vagy szélben járás közben kevesebb nap is elég. Ne felejtjük el, hogy árnyékban is kap a test ibolyántúli sugárakat az égbolt sugárzásából, tehát árnyékban is leburnul a bőr. Fürdőzésnél azért is erősebb a sugárzás hatása, mert a víztükör is visszaveri az ibolyántúli sugárakat. A Balatonon például erősebb az őszi sugárzás, mint Davosban. Ügyeljünk tehát arra, hogy a nyaralás első 3—4 napján csak lassanként, fokozatosan élvezzük a természetet. Kezdjük délelőtt egy félórával, délután egy félórát fürdőzéssel az élvezetért. Barnahajú egyének kevésbé érzékenyek, szőkék jobban, vörösek még erősebben reagálnak a sugárzásra, amely nagyon ártalmas lehet, ha túlzásba viszik az élvezetét.

— Magaslaton nagyobb a sugárzás, mint lapályon, mert kisebb a fölöttünk levő levegőréteg, amely elnyeli a sugárzás egy részét. A hegyi túráknál is vigyáznunk kell tehát erre. Magaslaton alacsonyabb a légnyomás, ami hatással van a lélegzésre. Több levegőt kell áthajtánunk a tüdőn, mélyebben kell lélegzünk, ami erősíti a légzőizmokat és a vérképzést fokozza. A magaslati levegő hatását eddig Mátraházán és a Kékesen tanulmányoztuk, az idén pedig Kárpátalján végez majd az intézetünk ilyen vizsgálatokat.

— Mi előnyösebb a nyaralás szempontjából: a magaslati levegő vagy a vízpart?

— A különböző klímáknak sok tekintetben azonos hatásuk van, mint azt az előbb említett kísérletek igazolták. A klíma-változás minden esetben előnyösen befolyásolja a szervezetet, függetlenül attól, hogy magaslatra megy-e az ember vagy sem. Ezeket a közös hatásokat kívül minden klímának megvan a maga sajátos hatása is, amelyre egyenként mindenki másképpen reagál.

— Mennyiben hat előnyösen a szervezetre a fürdőzés?

— A szabadban való fürdőzés is előnyös ingerhatást vált ki, éppen úgy, mint a levegő. A víz is fokozza a bőr reakcióit és növeli a szervezet alkalmazkodóképességét. A gyógyvizeknek ezen felül még külön előnyös hatásai vannak, a bennük levő ásványi anyagok folytán. De a gyógyfürdő kiválasztásához és használatához — ezt erősen hangsúlyozom! — feltétlenül orvosi tanácsra van szükség, mert nagyon súlyos károkat okozhat, ha orvos megkérdése nélkül használunk gyógyfürdőt. Ugyanez áll az ivókúrákra is, amelyek a beszélgetésünk elején említett belső ingerhatást növelik és alkalmasak arra, hogy az emberi test nedveinek összetételét, ezzel együtt pedig az egész életteni viselkedést megváltoztassák.

— A civilizált ember számára nélkülözhetetlen, hogy időnként klímaváltozással egybekötte pihenjen és szükség esetén gyógyvizekkel regenerálja szervezetét. Különösen városi gyermekek számára elengedhetetlenül fontos a nyaralás, mert a fejlődő szervezet még fokozottabban igényli alkalmazkodási képességének serkentését. A modern élet, a technika haladása, a komfort fejlődése egyre jobban csökkenti a szervezet alkalmazkodási képességét, amit ellen-súlyoznunk kell. A gyógyításnál is fontosabb a baj megelőzése és ehhez járul hozzá nagymértékben a klímaváltoztatás, a nyaralás, a gyógyvizek használata.

— Ezeknek a tényezőknek a vizsgálatát, hatásait kutatása a mi intézetünk feladata és a Budapesti Központi Gyógyhelyi Bizottság úttörő munkát végzett, amikor a Reuma- és Füldökutató Intézetet létesítette. A mi

Megszabadítom Önt

LÁB- BÁNTALMAITÓL

Egyszerű kezelés
odahaza

Tyúkszemek, borkeményedések, duzzadások, puffadások, a legkomolyabb lábbántalmak csodálatos módon rendbejönnek egy Saltrat Rodell-lábfürdő után. Ezen világhírű gyógyszerek, amelyeket orvosi szaktekintélyek ajánlanak, a meleg vízben erjedő oxigén buborékainak millióit felszabadítják, behatolnak a bőrszövetekbe, megnyitják a fájdalmakat és mindenfajta duzzadást vagy puffadást megszüntetnek. Az oxigén, ez a nagy természetes gyógyító „felszabadítja” lábait és láb-szárait, feloldja a borkeményedéseket és a holt bőrrétegeket. Egy Saltrat Rodell láb-fürdő után a tyúkszemek annyira megpuhulnak, hogy „kézzel” könnyűszerrel végleg eltávolíthatja őket gyökereitől. Kérier Saltrat Rodell-t gyógyszerésztől, vagy drogériában; illatszertárban. Kis költség.

PRÓBACSOMAG 30 fillér. Gazdaságosabb csomagok P 0.80, 1.40 és P 2.40 nagy család csomagok.

eredményeink azonban akkor lesznek teljes értékűek, ha azokat fel is használják a gyakorlatban és a közönségbe beidegződik az a tudat, hogy a betegséget meg kell előzni, hogy minden természetes gyógyszernél többet ér az, amit a természet nyújt: a klíma, a napfény és a víz.

Rónay Mária

A nagy fájdalom

Bias (Kr. e. VI. század) a hét görög bölcs egyike, midőn látta, hogy sokan fájdalmukban a hajukat tépték, így szólt:

— Vajjon a kopasz fő kevésbé érzi a fájdalmat?

Szeplők ellen,
továbbá
májfoltok, pörsenések ellen

Crème Montreuil Edy

RENÉ MONTREUIL, PÁRIZS.

Biztos! Gyors! Kellemes!

Kapható minden előkelő szaküzletben!

Magyarországon gyártja:

Török Patika, Budapest, Király u. 12

Réjane

Szerdán este kezdte meg vendégszereplését a Vígyszínházban a tipikusan párisi művésznő: Réjane. Zazát játszotta, egy afféle kaméliás hölgyet, akinek egészséges a tüdeje. Megdöbbenően igaz és egyszerű volt, csodálatosan művészi; hogy mennyire az, azt a mi közönségünk csak apránként vette észre, annyira szokatlan, előttünk ismeretlen, eredeti eszközökkel dolgozik Réjane. Effektusai nincsenek és jóformán effektus mindaz, amit csinál.

Például: kilép a színpadra, arca nincs kifejtve, kissé kopott a köntöse is, nem tetszeni akar, megmutatja magát, szinte vakmerően, olyannak, amilyen s nem mondhatnók, hogy... csinos. Csak érdekes. Leül öltözőasztala mellé, bekeni az arcát s híven, ahogy a színpadra készülő színésznő, ott csinálja meg, ott festi ki az arcát szemünk előtt és széppé lesz.

Ilyenformán bánik egész szerepével. Mer nyers lenni, riasztó, de mindig igaz és mindig egyéni, nem az aláhuzott részletekkel, az egésznek tökéletességével hat. Amikor vége az előadásnak, akkor tapsolnánk neki mindazért, amit a felvonások folyamán adott; jóformán a második előadásom méltányolhatjuk csak kellően, aminthogy a remekmű se az első látásra, az első olvasásra hat. Hány apró fogást bocsát ki ujjai között, hányszor ragadhatna tapsra bennünket, — megveti az ilyen silány kis sikert.

A türelmetlenebb néző, aki hamarosan tapsolni óhajt vagy szidja menten, amit a pénzeért kap, kicsinyli. Hát ez mi! Ez nem is zokog, nem kiabál, nem is nyújtogatja öklit az ég felé? Hát ez is művészet!... A végén, amikor előtte áll a nyomról-nyomra, porcikáról-porcikára kreált alak, amikor megérti, akkor csudálkozik el rajta.

Ma este egy tizedrangú orfeumi énekesnő volt Réjan. Úgy járt, úgy mozgott, úgy beszélt, a kis ujjá is tizedrangú orfeumi énekesnő volt.

Egy-egy illedelmesebb lélek azt vélte, hogy nem elég előkelő, az ünnepezt művésznők elegánsabbak!

Az ötödik felvonásban a tizedrangú orfeumi énekesnő már díva, gazdag, van módja, megtanult előkelő, elegáns lenni. Nincs is az a született princesz, aki nagyobb, előkelőbb, elegánsabb dáma tudna lenni s ekkor — szerencséjére Réjane-nak — az az illedelmesebb lélek is meg volt vele elégedve. Ha esetleg nincs Zazának ötödik felvonása?... Jules Huret írta meg a Théâtre egyik Réjane-nak szentelt számában, hogyan tanul, milyen lelkiismeretesen bújik a szerep bőrébe Réjane.

A Ma cousine-ban nincs hozzá fogható. Szerző, Meilhac, a következő nehéz feladatot bízta rá: játszék végig egy egész felvonást, háromnegyedóra hosszat, úgy, hogy ne mozduljon a kanapéről... Réjane megoldotta a feladatot s abból a kanapéból egész színpadot teremtett. (Prielle Kornélia képes hasonló feladat megoldására.) Arcjátéka, mozdulatai, szikrázó elméssége — s egy lépést se mozdult a kanapétól. A második felvonásban egy némajáték jut neki, zenekísérettel.

Réjane érezte, hogy Massenet muzsikája se elég, a közönséget hidegen hagyja, ide kell valami. Divatos volt akkor Párisban egy nagyon nekvetközött táncosnő, akit Rochefort keresztelt el Grille d'Egoit-nak: csatornarácsnak. Ez a hölgyecske illő helyén, a Moulin-Rouge-ban hajigálta lábszárait, járva a francia kállai-kettőst, ami irgalmatlanul szemérmetlen produkció, kankánnak is hívják. Réjane eljárt tanulni a hölgyecske három hélig, megtanulta táncát. Amikor először elpróbálta Meilhac, a szerző előtt, Meilhac törülni akarta a darabból a némajátékot, ilyesmi nem a Varietés színházba való, ezen megbotránkozni, ez megbuktatja a darabot.

— Tessék várni, — biztatta Réjane, — ez még nyers, majd kinevelem én ezt.

És addig, addig, a vad, utcaszéli, piritó chahutból nemes szép táncot formált egy hónap alatt s háromszor járták el vele a bemutató előadásom; utóbb maga Csatornarács kisasszony is úgy járta, Réjane-tól tanulta vissza a táncát. (M.)

A házi holmi remekei

Az Iparművészeti Társulat kiállításán néhány tucat apró holmi kötötte le egy bizonyos szempontból elsősorban a figyelmünket: hűsz-, harminc-, negyvenkrajcáros bögrék és ibrikék, egy elmés és okos kísérlet eredményei. Két művész, Gróh István és Horti Pál összeállítottak rozsnói, ungvári és más vidéki fazekasmesterekkel, jó rajzokat és mintákat adtak nekik s a derék gölöncsérek aztán szépen utánozták a modelleket. Nem mondhatunk róluk nagyobb dicséretet, mint a., hogy a műkritikus urak még a kiállítás megnyitása előtt néhány perc alatt megvásárolták az összes kiállított példányokat, sőt egy-néhány darab fölött majd hogy hajba nem kaptak. Az amatőrök azonban vigasztalódhatnak: minden forma megvan még öt-hat példányban a Társulat magazinjában.

A kormány némi lelkiismeretfurdalást érezhet, hogy csak most került sorra ez az érdekes fazekas-experimentum. Rég meg kellett volna ezt csinálnia. Van ugyan itt is, ott is államköltségen főtartott agyagipari iskolánk, de egyik sem tart közösséget az élő étellel. Utánoztak ott olasz, francia, hollandi, angol mintákat, terveztek renesszansz-, rokokó- és empire-stílusban s nem vették észre, hogy a leghatalmasabb agyagipari produktum, a földgolyóbis, azóta egy századdal előbbre gurult és kisiklott e tanintézetek alól. Mindezek az iskolák nem érnek semmit addig, amíg tényleg és hathatósan be nem folynak arra, hogy ősi virágzó agyagiparunk, amely egykor oly remeklő vala, megnemesüljön a mai művészet jegyében és keresett, messzi exportálható iparcikké váljék. Hiába állítják a tanítványok elé a legszebb francia és hollandi mintákat: a francia és hollandi keramikust soha utól nem érik, mert az nem iskolai és muzeális minták nyomán dolgozik, hanem francia és hollandi szellemben, a maga faja érzésével. A magyar kerámikus munkáján is lássék meg az ő magyarsága, ami a gölöncsérmester készütségében még hiányos, arra tanítsák meg s iparkodjanak, hogy olyan

munkát produkáljon, amelyet eredetiségénél fogva örömet vásárol a külföld amatőrje. A nevezett két művész erre az útra tért s amit itt az első kísérlet eredményeként látunk, a legnagyobb mértékben kívánatosá teszi ennek a programnak bő és erőteljes folytatását.

E kis fazekak sokat ígérők, roppant magyarok és nagyon egészségesek. Jó vidéki levegő lengi körül s becsületes munka érzik meg rajtuk. Bármily esőpek s bármily olcsók, mégis többet jelentenek a magyar ipar szánlásában, mint egy sor glédában álló gyárkémény, amelyekbe milliókat öl, legtöbbször hiábavalón, a kormány. Erősen hisszük, hogy a magyar cserép, ha így megnemesedik s ennyire magyar lesz, első modern iparcikkünk, amely tömeges kivitelre számíthat.

Ennek az okosan kiesztelt programnak nagy jelentőséget tulajdonítunk s azért szoltunk itt a gölöncsér-munkákról elsősorban. Pedig van itt szép munka, jeles munka bőven. Egyszerű és díszes lakásberendezések sorakoznak egymás mellé, oly kitünő művészek tervezték, mint Horti Pál, Vigand Ede, Faragó Ödön, de vannak itt újabb nevek is, amelyekről sokat várunk: Raffai László, ifj. Bodon Károly és mások. A bútorok osztálya különben is gazdagabb ezúttal, mint valaha, ami arra mutat, hogy a közönség keresi már az ilyen művészi holmit s tehát nem eszik az izlése. A tömérdék látnivaló közül e számunkban reprodukáljuk Kopits János érdekes domborműveit egy díszes kapuról és Márkovszkyné Greguss Gizella pompás napernyőjét. Huber Oszkár szebbnél-szebb zománcos násfát küldött: annyira haladt ez a művész, hogy itt is bátran gondolhatunk maholnap a kivitelre. Formások és magyarosak Fischef börmunkái, amelyekhez izléses tervek készített Nagy Sándor. Nagyon szépek Roth Miksa üveg-munkái, tűzben égő Tiffany-üvegből s egy kandallója, amely a mozaik új alkalmazását mutatja. Ez utóbbi technikát az oltárépítők figyelmébe ajánljuk. Föltűnő nagy haladást mutat Farkasházi Fischer herendi porcellángyára: egy pár gyönyörű darab ragad ott el színeivel.

A kiállítás nagyon változatos és gazdag. Méltó arra, hogy a közönség piacul szemelje ki magának. A Társulat e nemes propagandáját nagyban elősegíti magas színvonalon álló lapja: a Magyar Iparművészet, amelynek pompás illusztrációi közül e számunkban mutatunk be egy-kettőt. A modern magyar művészi iparnak épp oly hű képét adja, akárcsak ez a szép kiállítás. És így csakugyan hézgapótló munkát végez.

Péterfy Jenő összegyűjtött munkái

November ötödikén volt két esztendeje, hogy Károlyváros mellett a gyorsvonaton egy magyar író főbelötte magát. Beteg volt, de korántsem annyira, mint a képződése vele elhitette. Mivel a halántéka körül a megfeszített munkától egy idő óta lázasan lüktetett a vér, biztosra vette, hogy fejében valami érrepedés történt és hogy szellemének lángja kialvóban van. Ezért ment a halálba.

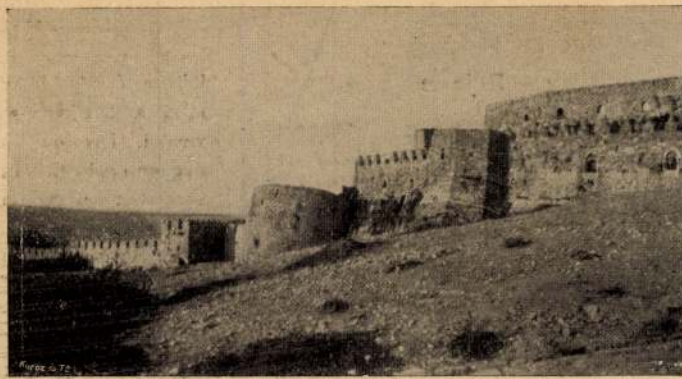
Horvát földön temették el, de csak egy

Telen Ede 30

A sziget látképe

A süppedt torony

Mitilene szigete, amelyet a franciák a mult héten megszálltak

Bálint Imre amatőr fényképe

Egri Kecskeméthy Győző esetéből pedig ne méltóztassék tőkét kovácsolni senkinek. Nem bizonyít a liberálizmus mellett vagy a klerikalizmus ellen. Bizonyítani egyedül azok ellen bizonyít, akik elfogultságból, pártérdekből vagy tudom is én miből évek óta azon vannak, hogy az ifjuságnak éppen tehetséges részét, a komoly munka helyett a szereplési viszketegre neveljék. Ennek a ferde helyzetnek elvégre meg kell szünni. Majd ha nem hirdetik szolgálatkész tollak az egyetemi mozgalmak hatalmas hullamait és súlyos következményeit, ha harminc egyetemi hallgató lármájában nem hallják majd jobbra és balra „a reakció tárogatóit” vagy az „új kor hozsannáját”, — akkor majd az egri Kecskeméthy Győzők is másban fogják a nemzeti ideált keresni, mint a röpiratok terjesztésében. És ez a valami talán éppen a munka lesz.

Wolfner Pál

Emlékezések és Magyar Alakok

Eötvös Károly két új könyve

Jól emlékszem még, mikor megjelent az „Utazás a Balaton körül” és vele kapcsolatosan az az ígélet, hogy Eötvös Károly tizenkét kötetben — nagy kötetben! — fogja kiadni szépirodalmi munkáit, mi mindnyájan mosolyogtunk. Az igazat megvallva, nem hittük el akkor sem, mikor a kiadó, a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság a prospektust kiadta és felsorolta a kiadandó munkák címét. Igen, ha arról volna szó, hogy a nagy adomázó élő szóval mondja e visszaemlékezéseit, — de hogy ő azokat leírja... Nem, az lehetetlen!

S ma, mikor a hatodik kötetet elolvastam a tizenkettőből, most is alig hiszek a szemimnek. Mert csudálkozom, hol rejthette el annyi ideig Eötvös Károly ennyi mesés kincsét, hogy rá nem talált, erőszakkal el nem vitte tőle a kiadó? Hisz nem olyan gazdag a mi irodalmunk, éppen memoárszerű munkákban nem gazdag.

Mikor megjelent az első két kötet, ezeket írtam az Uj Időkbe:

— Eötvösnél a szónoknál már csak Eötvös az elbeszélő különb. A holt anyag is meg-elevenedik előadásában, hát még az az anyag, melynek minden atomja él, tele van ragyogó multnak emlékeivel, csodálatos alakokkal, színes tájképekkel és humoros élményekkel. Más író azonnal felhasználta és földolgozta volna: Eötvös huszonöt esztendeig várt,

hogy rárakodjék az idők nemes patinája és csak mint formában is tökéletes kész műremeket adta a közönség kezébe. S hogy tud egy egész kort jellemezni egyetlen fejezetben, egyetlen kis adomában! A történet aprópénze, az adoma, az ő tolla alatt hatalmas arányokat ölt és megfesti a rendszert az emberekkel együtt.

Ma sem tudok egyebet írni róla. Mohón olvastam el az első két kötet után a harmadikat és negyediket, meg az ötödiket és a hatodikot, és ahogy belekezdtem egy kötetbe, nem tudtam megválni tőle, az érdekessége, a zamatja, a lebilincselő varázsa miatt. Jobban ismertem meg belőle az embereket, a viszonyokat, az áramlatokat, semmint ha históriát tanultam volna.

S milyen könnyű, milyen édes a tanulás Eötvös Iskolájában! A legszebb nótaszó sem csábítóbb az ő szavának magyaros muzsikájánál... De nem dicsérem tovább, inkább arra kérem:

— Csak minél előbb azt a hátralékos hat kötetet!

T. R.

Magyar Iparművészet
Bohém

Telcs Ede műve

Tarka Színpad

Abban a küzdelmes időben történt, mikor a német színház körül folyt a harc Budapesten, hogy egy berlini kiváló író itt járt nálunk és sorba fölkereste közéletünk kitünőségeit, hogy megtudja tőlük, miért gyűlölik olyan nagyon Budapesten mindazt, ami német?

A többi közt a következő feleletet kapta, mely másokkal együtt meg is jelent egy berlini lapban:

— Megjósolom, hogy lesz idő, amikor követséget menesztünk Németországba egy kis németiségért... Tán száz év múlva. Lehet, hogy előbb is, ha jól sikerül a fővárost magyarosító törekvésünk. Mert vendégnek majd örömezt látjuk akkor, de házigazda minőségben nem kell nekünk.

Eszembe jutottak e sorok most, hogy a magyarosító törekvés megostromolja Budapesten a németiség utolsó mentővárát: az orfeumot. Óh, ne tessék lenézni ezt az erősséget! Tán a legnehezebben kivívható mindazok közül, melyeket eddig elfoglaltunk és szó sem lehet addig teljes győzelemről, míg az orfeum egészen nincs megmagyarosítva.

Hanem egy széles, nagy rést már ütöttünk rajta. A neve: Tarka Színpad.

Egy fiatal, lelkes sereg viszi a zászlaját. Írók, muzsikusok és színészek, akik nem a haszonért harcolnak, hanem hogy ebből az utolsó sáncából is kiszorítsák a német szellemet. S úgy melleleg meg is akarják nemsíteni, a salakjától meg akarják tisztítani a zsáneret, melynek eddig is otthona volt az orfeum.

Az első kóstolót november 16-ikán kaptuk belőle. S a közönség meggyőződött, hogy az orfeum programján nem éppen elengedhetlen a cochoneria és hogy mulatni lehet ott magyar szó mellett is. Finom, apró tréfák váltakoztak, valamivel fűszeresebb, de a decensnek határát tul nem lépő pikantériával és érzelmés dalokkal, amelyek a híres chanssonak emlékét is fölidézték.

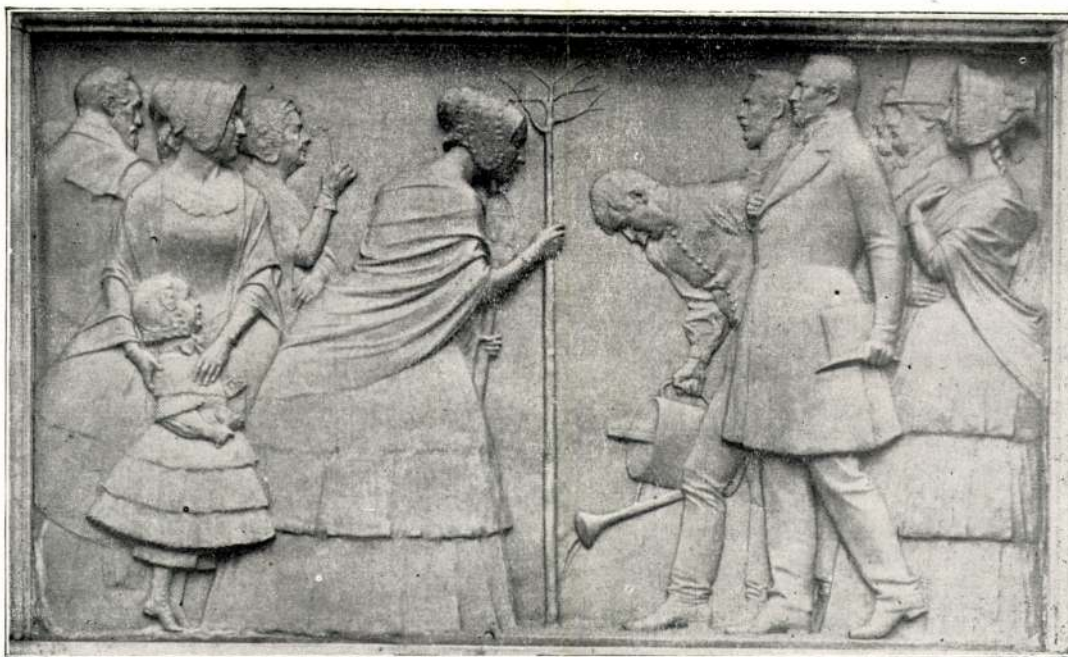
Az első estnek műsorát Zoltán Jenő, aki a vállalkozás vezetője, Nagy Endre, Heltai Jenő, Pásztor Árpád, Herczeg Ferenc és Molnár Ferenc apróságaiból állította össze. A zenei részt Kern Aurél, Mäder Raul, Konti József, Tarnai Alajos és Huszka Jenő szolgáltatták. A közönség nagyon jól mulatott. A Tarka Színpad egyelőre csak egy részét hódította el a német orfeumnak, de amilyen jól nekiindult, tán nem is tart olyan sokáig, hogy kénytelenek leszünk vendégnek elhozni egy kis németiséget, ha látni akarjuk.

Ha ugyan akarjuk!

I. R.

Uj Idők 1901. VII. 487

TELCS EDE: A SZÉCHENYI KÚT RELIEFJE
A Szabadság téren

Jajoray János dr. és
Egyházi Női -
dru dr.

Budapest szobrai az utolsó tiz évben.

I.

Egyházi szobrok és síremlékek.

Pest-Budának szobrai a 19. század közepéig — leszámítva az építészet szobrászati tartozékait és az itt-ott felállított díszesebb kutakat — főleg vallásos jellegűek. A meggyötört város a török kiverése után, az azt követő pestis, valamint ezer bajtól való megszabadulásakor állítja fel az egyházi emlékeket. Ilyen hálaemlék a mindközött legszebb Szentháromság-szobor a Várban, melynek eszméje még a 17. században fogant. A földrengéstől való megmenekülés emléke a flóriántéri oszlop, a pestis megszűnését hirdeti az óbudai Szentháromság- és az irmatéri bájos Mária szobor. A retekucai Ecce homo engesztelője volt a vesztőhelynek, mely körülötte terült el. A régi vallásos emlékek nagy része a városszabályozás következtében, de még az idők viszontagsága folytán megsemmisült s bizony sokat már csak papírról ismerünk, mint például a Sebestyéntéri Szent Sebestyén, valamint a Szent Miklós szobrot, amely a Rókus kórház előtt állott. Nepomuki Szent János, régi kedves szentje Pest-Budának. A leghíresebb az egykori hajóhídnál állott, egy másik a régi Szent János kórház előtt van (1717), egy harmadik, régtől fogva díszíti a Szent János teret.

A háború után állíttatja fel a Főváros az állami Statisztikai Hivatal előtti kis téren Tóth István, Szent Jánosát. A művész a közismert tradíciókhoz erősen ragaszkodva barokkosan faragta, pátyi kőből,

a szent gyónás titkosságát hirdető szobrot. Ligeti Miklós Krisztus sírhatételét ábrázoló reliefje, (reprodukcója megjelent a Képzőművészet áprilisi számában), melyet a Szépművészeti Múzeumtól le-tétként kapott a város, a terézvárosi templom fő-homlokzata falába került, ahol barokkos ízénél fogva jól illik a környezethez. Ligeti derekasan oldotta meg az önmagának feladott nehéz problémát, amikor egy téglalakú térbe egyszerű eszközökkel négy alakot komponált. Az egész kompozíciót hangsúlyos diagonálisra építi fel, melyet vertikális és horizontális formákkal és vonalakkal egyensúlyoz ki. Komoly hangulatot keltő a művész ezen egyik legszebb alkotása. Szomorú alaphangját fokozza a szürke márvány, melyből az alakokat faragta és a sötét svéd gránitból készült keret. A bakácsi templom bal-oldali külső falát díszíti a főváros legszebb vallásos tárgyú szobra Stróbl Alajos assisi Szent Ference, melyet a város a mester hagyatékából vásárolt. A katolikus Egyház egyik legbájosabb szentje Szent Ferenc, a madarak és halak prédikátora, az evangéliumot és a feszületet tartja stigmatizált kezeiben. Durva szövötű csuhája, mely testét fedi, fokozza oldalra hajtott fejének, szelid jóságot sugárzó finom lelkiségének kifejezését. Mestere, ruskicai, meleg, sárgásba játszó rózsaszín márványba faragta, mely a szobrot valósággal polikrómmá teszi. A szobor beállítására, a kéz játéka, a márvány kezelése, vala-

Képzőművészet
1931. 42. sz.

mint a spirituális gondolat anyagba való öntése Stróbl emelkedett művészeti felfogását kidomborítja, mint ahogy a naturalizmushoz való viszonyát is kinyilvánítja ez a szellemével telített alkotás, mely szerint a természet csak szükséges velejáró, az alkotással való harmonia, nem öncélú természetimádás, melyet minden realitása mellett egy világ választ el a természetutánzástól.

*

A régi budai és pesti temetőket főleg a 19. század első felében díszítik művészi síremlékekkel. Hamveder, koszorú, szarkofág, görögös öltözetű női alak,

meglátszik a változás. Elsősorban maga a Főváros az, amely a helyes iránynak példát statuál akkor, amikor nagyjainak a kerepesi temetőben gondos körültekintéssel művészi emlékeket épít.

Igénytelen soron, egyszerű sír *Fadrusz János* sírja, felette feszület, mellyel *Fadrusz* a fővárosban hírnevét megalapította. Felszegezett Istene a művész fiatalkori munkája, megrázó realizmussal készült. Szinte hihetetlen, hogy nagy mesemondónk, *Jókai* alig egy-két évvel ezelőtt jutott méltó síremlékhez, a Főváros jóvoltából, melyet *Lechner Jenő* építész és *Füredi Richárd* szobrász készítettek. A síremlék-

LÁNYI DEZSŐ: JÁTSZÓ GYERMEKEK KÚTJA
Görög- és Attila ucca sarkán

piramis, obeliszok, oszlopos építmény, az empire és biedermeier temetők rekvizituma, melyeket szobrászaink szorgalmasan készítettek, hangulatossá téve a régi szomorúfüzes sírkerteket. A 19. századot követő időkben a funerális művészet a kőfaragók prédája. Csak a kilencvenes években, Párisban veszi kezdetét az új temetőművészet. Chapu, Dalou, Barrias, Bartholomaeus (Monument aux morts, 1895.) azok a művészek, kik a szobrászatnak ezzel az elhanyagolt ágával újra kezdenek foglalkozni. Az ő kezdeményezésük eredménye, hogy a Montmartre, Père Lachaise, ma már a sok művészi munka révén szabadtéri múzeummá vált. A budapesti temetőkön is

ken kevés a szobrászat, inkább csak dekoratív szerepet játszik. Maga az építmény köralakú, melyet pillérek osztanak s mely egy kis poétikus kertet foglal magába. Az út közepére állított, mindenkinek megállást parancsoló, merész ötletből származó, monumentális síremlék, méltó emléke az írónak. *Horvai János* mészkőből faragott *Ecce Homo*-ja a meggyötört Krisztust ábrázolja. Az érzelgős, szentimentalizmust pulzáló alkotásoktól eltérően, a teátrálistól mentes ez az szobra s ezért szól hozzánk s hat őszintén. *Tóth István* *Pieta*-ja szerény igényű s művészi megítélésre jobban tarthat számot *Hikisch Rezső*vel együtt készített síremléke, melyet a főváros

Tóth István

Téls Éde

Pobuda fényképe.

AZARY ÁKOS SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE A NEMZETKÖZI ÁLLATORVOSI KONGRESSZUS TAGJAINAK JELENLÉTÉBEN.

gényének kilenczedik közleménye, *Lévay* József «Kérlelés» című szép verse s *Lehr* Albert két Heine-fordítása adják a füzet szépirodalmi tartalmát. Egy névtelen író Beksics Gusztávnak nemrég megjelent röpiratát bírálja, *Kropf* Lajos egy új angol könyv nyomán szól Tibetről. Az «Értesítő» rovatban egy sereg könyvismertetést találunk, többek közt Alba Nevis verskötetének erős, de találó bírálatát, egy felszólalást némely újabb megjelent külföldi kézi könyvnek nemzetünkre vonatkozó téves adatairól, *Marczali* Henrik polemikusként, rövid nyílt levelét stb. A «Budapesti Szemle» *Gyulai* Pál szerkesztésében s a Franklin-Társulat kiadásában minden hó elején jelen meg; előfizetési ára félévre 12 korona, egyes füzet ára 2 korona.

Két börtönügyi munka. A nemzetközi börtönügyi kongresszus budapesti üléseinek alkalmára a magyar kormány két hatalmas munkát adatott ki, melyek a magyar börtönügyet ismertetik. Az egyiket dr. *Megyeri* István kir. főügyészi helyettes szerkesztette. «A magyar börtönügy és az országos letartóztatási intézetek» címmel. Ismerteti benne a magyar börtönügy múltját, a magyar büntető törvénykönyv büntetési rendszerét, a börtönügy mostani állását s azután sorra ismerteti s képekben is bemutatja az egyes országos letartóztatási intézeteket. — A másik kötet dr. *Kun* Béla miniszteri osztálytanácsos és dr. *Láday* István albiró szerkesztésében tárgyalja a fiatalok kриминалитása elleni küzdelmet Magyarországon. Első része az állami gyermekmenhelyekről szól, a második rész a javító-intézeteket ismerteti, a harmadik pedig a kiskorúak kassai kerületi fogházát, s függelékül közli a kérdés statisztikáját is. Az előbbi kötet közel 600, az utóbbi pedig 400 lapra terjed. Mind a kettő megjelent a kongresszus külföldi tagjainak használatára francziául is. A köteteket izlésesen állította ki a Franklin-Társulat nyomdája.

Spanyolországról és Portugáliáról több mint 600 lapra terjedő vaskos könyvet adott ki *Vértess* Károly, a kinek már eddig is egész sereg utleiró munkája jelent meg. A szerző nagyon szeret utazni, e kedvtelése kielégítése, úgylátszik, módjában is van. Járt már Európa majd minden részében, Egyiptomban, Palesztinában s mindegyik utazásáról adott ki egy-egy kisebb-nagyobb könyvet. Spanyolországban és Portugáliában 1898-ban járt a lisszaboni nemzetközi sajtó-kongresszussal. Jól körülnézett a két testvér-országban, sokat olvasott is róluk, nagy mennyiségű képet szerzett össze s ebből az anyagból állította össze terjedelmes munkáját. Buzgalma elismerésre méltó, a kik a leirt országokba akarnak utazni, sokban nyerne a könyvből tájékozást. Még több hasznát vehetnék, ha a szerzőben több volna az íróból, ha nem szorítóknak csupán a tények leírására, adatok közlésére, hanem a maga egyéniségén át nézné s élénkebb előadásban mondaná el a dolgokat. A kötet hetvenkét fejezetre oszlik s százöt kép van benne. Budapesten, Szilágyi Béla könyvkereskedésében jelent meg s ára vászonkötésben 10 korona.

Jáva szigetén. Egy magát meg nem nevező tolnamegyei magyar ifjunak, a ki hosszabb idő óta Jáva szigetén tartózkodik, naplójegyzeteit és leveleit összefüggő könyv formájába öntve adta ki *Koritsánszky* Ottó. A magyar ifju meglehetősen jó szemmel figyelt meg sok dolgot, a merre járt s tapasztalatai, kalandjai élénken, olykor tanulságosan is vannak megírva. Tudtunkkal ez az első terjedelmesebb, eredeti magyar utleírás Jáváról s ennyiben is megérdemli a figyelmet a könyv, mely ifj. Nagel Ottó budapesti könyvkereskedésében kapható három koronáért.

«Nemzeti állam és általános választói jog» cím alatt aktuális tartalmu politikai röpiratot adott ki gróf *Bethlen* Deák. Az általános választási jog mellett foglal állást, abból az alapgondolatból indulva ki, hogy az általános szavazati jog behozatala a magyar fajra nem hártana veszélyeket s nem akadályozná nemzeti államunk való kialakulását.

«A gyermeknyelv hangtana» címmel a «Nyelvészeti füzetek» során jelent meg *Vértess* József tanulmánya, mely ez érdekes kérdéshez sok tanulságos adatot szolgáltat. A 29 lapra terjedő füzet ára egy korona.

Kemény szívek. *Karádi* Győzőnek egy történeti vigjátéka viseli ezt a címet, mely most könyvalakban megjelent Jászberényben. XVII. századi tár-

gyat dolgoz fel, Zrínyi György házasságának történetét. A cselekmény alakításában, a jellemzésben s a nyelvben és verselésben egyaránt a dilettáns író érzik meg, a ki sem a színpad követelményeinek nem tud megfelelni, sem irodalmi színvonalra nem tudja művét emelni. A 113 lapra terjedő kötet ára 1 korona 50 fillér.

«Az elitelt sorsa.» *Szezsödy* Kálmán a nemzetközi börtönügyi kongresszus alkalmára egy füzetet adott ki e címen. A mai igazságszolgáltatás némely bajait feszegeti benne, tanácsokat adva elhárításuk módjaira nézve is. A munka Marosvásárhelyt jelent meg s ára egy korona.

MI UJSÁG?

A nemzetközi kongresszusok a múlt héten egy kicsit meglevenítették Budapestet, a hová idegen nemzetekből való seregek nem igen szoktak érkezni. A rendőrség hivatalos kimutatása szerint az elmúlt évben összesen 49,720 külföldi látogatta meg a magyar fővárost — a mi végtelen csekélység. De Budapest nem vonzza az idegeneket, mert alig tudnak róla valamit. Most, hogy a börtönügyi kongresszusra és az állatorvosok kongresszusára vagy kétezer idegen gyűlt össze, ez már meglátszott a főváros megszokott életén, máskor idegenektől nem háborgatott nyilvános helyein. És ilyenkor mindig halljuk a különös meglepetésekből fakadó mentegőzéseket. Látogatóink egyáltalában nem ilyenek képzelik Budapestet, se szépnek, se nagyoknak nem gondolták. Meglepetésök tehát őszinte, de egyszerűsmind érezzük belőlök elhanyagolt és folyton meghosszabbadó kiskorúságunkat. Jóakarattal lelkesednek, megcsodálnak mindent. Hogy a természettől oly pazarul megáldott város, melynek hegyei lábánál, hatalmas folyamának szélein, nagy gyógyító erejű meleg és hideg források buzognak, hogy ez a város mért nem világraszóló fürdőváros, azon nem csodálkoznak, mert nem mutatják meg nekik, hogy ezek a források némelyike felhasználatlanul a Dunába ömlik, vagy a városligeti árkok labodáit öntözi. Am meglepi őket a görög dinnye és a vásárcsarnokban a káposztagyululás. Azt mondják, hogy ez már új. Szívesen fogadta a látogatókat, kik fontos érdekekben való eszmecserére jöttek hozzánk, a főváros társadalmának minden rétege, a hivatalos köröktől kezdve. A nemzetközi kapcsolatok szilárdítása mindig kedves kötelesség. Hasznos nekünk, ha tapasztalt és komoly emberek, tudósok és gyakorlati férfiak tehetnek rólunk tanúságot messze földön. Szívesen várjuk szeptember 12-ikére az alkohol-ellenes nemzetközi kongresszus tagjait is, a kik szintén tapasztalni fogják, hogy Bécs nem tarthatja lakat alatt, vagy véka alá rejtve a Duna másik városát, Budapestet.

A két nemzetközi kongresszust szeptember 3-án *József* főherceg nyitotta meg, s ezzel is feledhetetlen atyja örökébe lépett, ki ünnepeinken magyar lélekkel teljesíté az uralkodó képviselétét. A megnyitás az Akadémia díszes nagytermében történt. Délelőtt a börtönügyi kongresszus tagjai gyűltek össze, köztük a büntetőjog több nagyírú művelője. A megnyitásra elment báró *Fejérváry* miniszterelnök, *Lányi* Bertalan *György* Endre, *Lukács* *György* miniszterekkel. Ott volt *Skouzes* görög igaz-

KIRÁNDULÓK AZ ERDŐBEN.

NEY DÁVID.

NEY DÁVID.

1842—1905.

A legnagyobb veszteség érte operánkat Ney Dávid halálával, Ney nemcsak legérdemesebb, hanem leg-híresebb énekművésznünk is volt; a ki legkevésbé is érdeklődött a magyar operai viszonyok iránt: tudta, hogy Ney volt első nagyságunk.

A laikus, a ki könnyű zenei élvezetet keresett az operában, benne eszményi művészt talált. Ney hangja a legmélyebb basszusban csak úgy, mint a bariton legmagasabb hangfokán, gyönyörűen csengő, öblössége mellett is bársonyos puhaságú, sötét színezete mellett is édesen folyó volt. Soha édesség, akadozás vagy hamis intonálás — a legutóbbi évekig — nem zavarták az elragadtatót hallgató tiszta élvezetét, pedig nem egy szerepe igazán nehéz feladatot rótt rá. A szálás, szép férfi egész alakja, méltósága és temperamentuma csak betetőzték a nagy közönség gyönyörködését.

A műveltebb, kényesebb igényű hallgató, a ki az énekesben is a drámai művészt keresi s szereplésében nem a fül élvezetét tartja első követelménynek, hanem az énekelődés és a színjátás kifejező összhangját, — szintén teljes gyönyörrel engedhette át magát az illúzióknak, valahányszor Ney a színpadra lépett. Éneke a szívhez szólott, egész ábrázolása olyan élettéljes volt, a legsokoldalúbb szerepkörben is olyan átértzett, jellemző, hogy istenáldotta, született művésztelenségnek kellett elismerni. Csodálatos, hogy sem önéletrajzából, sem másfelől nem világlik ki, hogy Ney valami szenvedélyes színházlatogató lett volna, mielőtt 32 éves korában, 1874 októberben a budapesti Nemzeti Színház tagjává szerződött (egy évig egy bécsi operettszínház kardalosa volt); a «színház ördöge» nem zavarta a fiatal szabólegény, a königgrätzi tűzér, a győri zsinagóga segédkantora álmait; tanulmányozással, elmélettel nem vesződött — mégis pompásan játszotta meg akár a mythologiai istenek: Jupiter («Philémon és Baucis» operában), Wotan («A Nibelung gyűrűje»), Indra («Lahore királya»), akár a császár («Ejszak csillaga») és királyok («Aida», «Hamlet», «Lohengrin», «Sába királynője», «Toldy szerelme» stb.), főpapok («Afrikai nő», «Atala», «Heródiás», «István király», «Lakmé», «Norma», «Tamora», «Varázsfuvola», «A zsidónő» stb.) szerepét, akár a démoni alakokat, minők Gáspár («A bűvös vadász»), Bertram («Ördög Róbert»), a bolygó hollandi, Mefiszto szerepeit — és a humorosakat, mint Leporello («Don Juan»), Figaro (Mozart operájában), Hans Sachs («A nürnbergi mesterdalnokok»), Osmin («Szöktetés a szerájból»), Tuck barát («Templomos és zsidó nő»), Fals-taff («A windsori vig nők»), stb. Nehány évig kisebb szerepekben foglalkoztatták, de ő feladataival együtt nőtt, s elsőrangú szerepei (az 1877-ben bámulatot keltett Sarastro óta) meghaladták a százat.

Pályatársnak csak olyan példás volt, mint magánembernek: méltán elnyerte minden ismerőjének meleg szeretetét és nagybecsülését. A nagy művész a szerény, egyszerű emberrel párosult benne.

K—y I—n.

MARÓCZY GÉZA.

A sakkjátészó s a sakkozás iránt érdeklődő magyarok büszkén emlegetik Maróczy Géza nevét, a ki most rövid idő alatt kétszer egymás után nyerte el az első díjat s most már kétségtelenül az első sakk-mestere a világnak Lasker, a világbajnok után. Tíz év alatt küzdötte fel magát erre a pozícióra; 1895-ben, a hastingi versenyen nyerte a mesteri címet s egy év múlva már második díjat kapott a nürnbergi versenyen, melyben a világ legkiválóbb sakkmeistereit vet-

tek részt. A millenniumi budapesti versenyen ugyan nem nyert díjat, de ezt a csorbát hamar kiköszörülte az 1898-iki londoni versenyen, a hol ismét második lett Lasker mellett. Nemsokára Magyarország és Ausztria bajnoka lett s pályája azóta folytonosan emelkedőben van. Nagy győzelmet aratott a három év előtti montecarlói versenyen, a mikor leverte Pillsburyt is, a kit pedig sokan Lasker után az első mesternek tartottak. A következő évben ugyan csak második lett Montecarlóban, de tavaly ugyanott ismét első díjat nyert. Az idén megnyerte az ostendei verseny első díját s néhány hétre rá a barmeni verseny első díját is. Most már kétségtelen, hogy ő ma Lasker után a leghivatottabb pályázó a világbajnokságra. A mindössze 35 éves magyar mester, a ki a sakkban aratott sikerei mellett lelkiismeretesen végzi kötelességeit mint fővárosi polgári iskolai tanár, még bizonyára sok becsületet fog szerezni a magyar névnek a fehér-fekete kockás harcmezőn.

NEY DÁVID, MINT WOTAN A «WALKÜRÖK»-BEN.

ÁLLATORVOSOK NEMZETKÖZI KONGRESSZUSA.

Az állatorvosi tudomány az utolsó évtizedekben átlépte azokat a szűk határokat, a melyek között a régi időben mozgott, a mikor még csak a beteg állatok orvoslását tartották feladatának. Az a széleskörű és sikeres tevékenység, melyet az állatorvosi bűvárok az általános érdekű orvosi és természet-tudományi kérdések, de különösen a fertőző betegségek és az ellenük való védekezés megállapítása terén kifejtettek, sokban hozzájárultak a tudományos kérdések és a gyakorlati feladatok megoldásához.

De maga a szoros értelemben vett állatorvosi tudomány is óriási haladást tett és olyan fokra fejlődött, hogy ma már jogosan párhuzamba állítható az emberi betegségek gyógytudományával. E rohamos fejlődés eredményei a legszembe-ötlőbb módon a járványos állati betegségek ellen való sikeresebb védekezésben nyilvánulnak, a mi az állattenyésztés fokozatos föllendülését és a közgazdasági viszonyok tetemes javulását eredményezte.

Az állatorvosi tudomány ma már az általános egészségügyi viszonyok javítására hathatósan közreműködik. Elég e tekintetben táplálékaink egyik legfontosabbikának: a húsnak egészségügyi szempontból való ellenőrzésére hivatkozni, a mely feladat ma már mindenütt az állatorvosokra hárul. Azonkívül a tejtermékek általában a tej és tejtermékek is az állatorvos elbírálása alá tartoznak egészségügyi szempontból a legtöbb államban. És nem kicsinyelhető az a szolgálat sem, melyet az állatorvosok az emberekre is átragadó állati fertőző betegségek leküzdése közben magának a közegészségügynek is tesznek.

Mind e szempontokból kiváló fontossággal bír az állatorvosok nemzetközi kongresszusa, mely e héten tartotta üléseit Budapesten. A kongresszus programjába egész serege van főlvéve a fontos kérdéseknek úgy az állategészségügy, mint az állatkórtan és a biológia köréből s ezért az eddigi kongresszusok szervezetétől eltérően három szakosztályra osztották: állategészségügyi, kórtani és biológiai szakosztályokra s ezenkívül a dél-afrikai angol gyarmatok állategészségügyi értekezletének kívánására tropikus szakosztályt is állítottak.

A kongresszusra oly nagy számmal — 1236-an — jelentkeztek a tagok, mint az eddigiek közül egyikre sem. A tárgyalásra kitérített 28 kérdés előadására 58 szakembert sikerült a bizottságnak megnyerni. A kongresszus költségeinek fődözésére a kormány 20,000, a főváros 10,000, a magyar országos állatorvos-egyesület 4000 s az országos magyar gazdasági egyesület 500 koronát adott. A tárgyalások magas tudományos színvonalon állottak s az állatorvosi tudomány haladását nem egy tekintetben előmozdították.

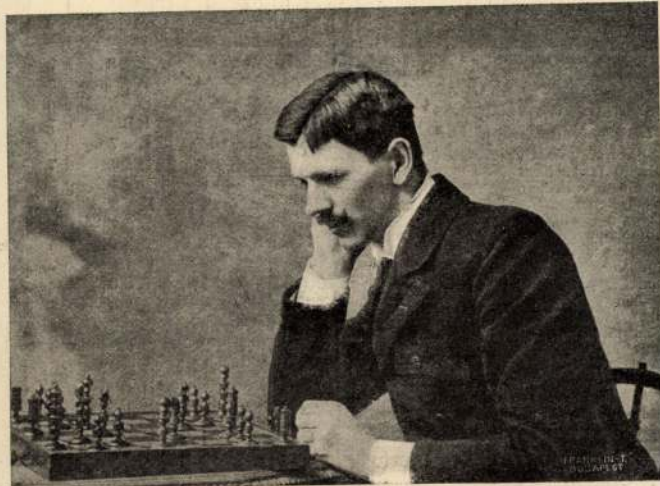
A kongresszus a kegyeletnek szép nyilvánulással kezdődött: a magyar állatorvosi tudomány út-törőjének, Azary Ákosnak emléksobrát leplezték le az állatorvosi főiskola kertjében. Azary Ákos (1850—1888), bár időnek előtte hunyt el, jelentékeny munkát végzett az állatorvostan érdekében, mint az állatorvosi akadémia tanára és mint szak-tudományi író. Hirneve, francia és német szaklapokban megjelent munkái révén a külföldön is általánosan ismeretes volt s ezért a kongresszus külföldi vendégei is kegyelettel állottak új emléksobránál s ez érzést fejezte ki a magyarok részéről Hutyra Ferenc az állatorvosi főiskola rektora, a külföldiek részéről pedig Piot bég kairói állatorvosi felügyelő. A sikerült szobor Telcs Ede műve.

A MENYHÁZAI VASOLVASZTÓ.

Az orvosok és természetvizsgálók idei kongresszusa Menyházára is ellátogatott. Megnézték ezt a gyönyörű vidéken fekvő fürdőhelyet, mely amerikai gyorsasággal emelkedett ki a vadonból, s megnézték az ottani vasolvasztó-kemencéjét is, mely közel száz esztendő óta dacolni tudott minden haladással. Mialatt fejlődött és átalakult a világ, mialatt egészen új rendszereket hoztak be a vas gyártására, mialatt a kicsi vállalatokat elnyomták és sokszor el is nyelték a nagyok, azalatt ez a menyházi olvasztó meg se mozdult. Ma is olyan, ma is oly módon gyárt, mint száz év előtt. S folyton dolgozik. Mert olyan vasköve van, a melynek birtokában kiállja a versenyt a legmodernebb vállalatokkal is. Olyan vasköve, hogy világhírű lett volna régen, s munkások ezreit foglalkoztatná, — csak ne Magyarországon fordulna elő.

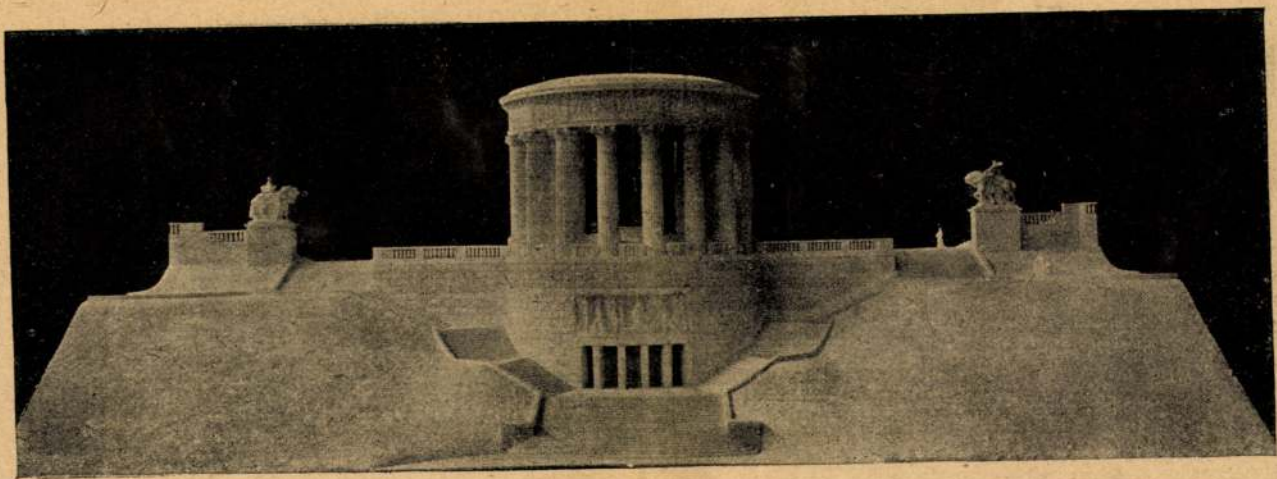
IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «Budapesti Szemle» szeptemberi száma első helyén Váczy Jánosnak tartalmas és az akkori irodalmi viszonyok részletes ismeretén alapuló tanulmányát közli a keszthelyi Helikonról, gróf Festetics György lelkes, hazafias kezdeményéről s a hozzá fűződő irodalmi vonatkozásokról. Ezután Pápay József számol be az éjszakai osztjások földjén gróf Zichy Jenő expedíciójával tett nyelvészeti tanulmányutjának főeredményeiről. Balogh Jenő tanulmánya a budapesti nemzetközi büntetőjogi kongresszus feladatait és céljait fejtegeti, kiterjeszkedve a büntetőjogi tudomány fejlődésére s az eddigi kongresszusok tanácskozásainak eredményére is. Patapenko «A maga emberségéből» című orosz re-

MARÓCZY GÉZA.

Az Erzsébet-emplékmű pályázat első díjat nyert művei. Zala György és Hikisch Rezső mintája

rek, ha megnyugszik is a csókra, meg a mosolygásra valamennyire, úgy gondolja, hogy ennek a szépszá-
kállú idegennnek valami köze van ahhoz, hogy az anyja
most másképpen csókol, mint eddig.

— Kicsit halovány a fiúcska; — mondja a bácsi
— városi színe van . . . Jó volna neki egy kis jó fa-
lusi levegő. Majd leküldjük a nővéremhez . . .

A kisfiúnak már a kilincsen volt a keze, de erre
megáll. El akarják küldeni?

— Mamám! — kiáltja szenvedélyesen és vissza-
rohan az anyjához, két kis sovány karjával átfonja a
nyakát, aztán felcsukló zokogással úgy tördeli a szót:

— Ne küldj el! Ne küldj el! Édes jó mamám,
csak ezt az egyet ne! . . .

— Lacika! Kis fiam! Hát legyen eszed! . . .

— Ne küldj el, édes. Ne küldj el! . . .

— Nem, nem! Dehogy küldelek . . . Szó sincs
róla; csak most menj szépen játszani . . . Vagy Zsu-
zsihoz és kérj tőle kávét. Menj szépen . . .

— Egy kicsit ideges a gyerek és exaltált! —
mondja az idegen úr még mindig mosolyogva. Aztán
hozzátessi halkán, de Laci azért tisztán megérti: —
Mint az apja volt.

Az anyja szelíden tolja:

— Menj, szívem!

Zala György királynéja

— Hát megy a kis fiú. Kimegy, de az előszobá-
ban még megáll egy percre, mielőtt benyitna a kony-
hába. Nagyon sóhajt, letörli a könnyeit és most már
nem fél.

— Mint az apja volt!

Most már ért mindent. Egy pillanat alatt átlát az
egész helyzetet. A nagyok azt hiszik, hogy beszélhet-
nek a gyerekek előtt akármit, úgy sem értik. Pedig
azoknak sokszor egy szó is elég, hiszen a fantáziájuk
mérőföldes csizmában jár. Lacikának is elég egy szó.

. . . Olyan, mint az apja volt.

. . . Az a sápadt, hajlott, szomorú barna ember,
aki csendesen ült a karosszékekben, vagy hevert a kana-
pén és neki nem volt szabad lármázni. És akit ő még is
erősebbnek tartott mindenkinél és aki nem küldte őt
el soha, hanem hívta mindig.

És ekkor egy furcsa gondolat cikázik át a kis fiú
agyan. Egy különös gondolat, amelyről érzi, hogy
csak a nagyok szoktak ilyeneket gondolni.

. . . Hogy ő egy félórával ezelőtt még gyerek
volt, most pedig már férfi. Gyerek volt, gondtalan, vi-
dám és gyanútlan. Most pedig szemben áll az élettel, a
gondokkal és a bajokkal.

Most már tudja, hogy ez az idegen azért jött,
hogy az anyját elvegye tőle. Tőle és az apjától. Az ap-
jától, aki már régóta nincs és akihez nem hasonlít
senki, csak ő.

A kis fiú szíven jóleső melegség fut át. És egy-
szerre megenyhül és csodálatos nyugalom szállja meg.
Nem! Ő nincs egyedül ezután soha többé! Soha
többé, mert vele lesz ezentúl az apja.

Most már tudja, hogy vannak nagyobb rémek,
mint amilyenek a csendben leskelődnek ránk, most már
világosan érzi, hogy a veszedelem nem a kárpitminták
közül s nem a kályhaajtón át fenyeget. Az emberek hoz-
zák a bajt, az emberek viszik el ami szép. És a csend
áldás, a csend béke és boldogság. A csend jó. Az apja
is a csendet szerette és az apja most vele van és lár-
mázni nem szabad.

Egy kicsit még tétovázik, hogy bemerjen-e most
a konyhába, Zsuzsihoz, de aztán felderül az arca és
bátran, nyugodtan, mintha a tulajdon apja lenne, be-
nyit a gyerekszobába, ahonnan olyan rémülten mene-
kült ki az imént.

A székek még ott állnak befogva, s az ostor a
földön hever.

Megáll a szoba közepén, nagyon sóhajt és csende-
sen leül a kályha mellé a kuckóba.

— Mostohaapám lesz! — mondja halkán. — Mos-
tohaapám!

És erre a szóra kibuggyan a szeméből a könny s a
meleg áradat elönti az arcát.

Az Erzsébet-emlékmű pályázat első díjat nyert művei. Róna József mintája

— Kilenc, tíz . . . — számlál tovább dobogó szívvel.

Mikor a tizenötödikhez ér, akkor hirtelen iramodással, torkában lüktető szívvel, rémülettől megcsukló lábakkal odarohan a szomszédszoba ajtajához, feltépi, kiugrik rajta, aztán hirtelen berántja maga után.

Éppen ideje volt, mert a rém már érte akart nyúlni, de most ottrekedt a csendben és megszegyenülten kullog vissza az odujába.

A kisfiú fölélekzik. Megkönnyebbült szívvel áll meg az ajtó előtt és csak most veszi észre, hogy vendég van.

Az anyja ott ül a kanapén, előtte a karosszéken egy szőkeszakállas idegen, aki a cilinderkalapját maga mellé tette a földre. A kezén világosszürke keztyű van, fekete varrással és fehér selyemnyakkendőjében nagy, lilaszínű drágakő csillog.

A kisfiú sohasem látott még ilyen elegáns embert és ezen annyira elbámul, hogy köszönni is elfelejt. Az jár a fejében, hogy az imént olyan csend volt, hogy nem is gondolhatta, hogy vendég van. Máskor, ha jön valaki, hangosan szokott beszélni . . .

— Gyere Lacika — mondja az anyja — és köszönj szépen a bácsinak.

A bácsi mosolyogva néz Lacikára, aztán az asszonyra, közben a kezét nyújtja a kisfiú felé, aki alig meri megérinteni és az anyjára néz lopva. Az anyja mosolyog, de a szeme ki van sírva.

— Hajtsd meg hát magad szépen és mondd meg ki vagy . . . — szól a fiának. — Nem szoktál te máskor ilyen kis ügyetlen lenni.

A szőke bácsi magához húzza Lacikát és a két térde közé állítja.

— Hát te vagy az a híres Kovács Laci? — kérdi barátságosan és hosszan a szemébe néz, aztán odafordul az asszonyhoz és azt mondja:

— Egészen olyan, mint maga . . . Hála Istennek!

Laci hirtelen az anyjára tekint az utolsó szóra és meglátja, hogy az éppen jelt ad az idegennek, hogy ne beszéljen előtte. Laci nem árulja el, hogy észrevette a mozdulatot, de kis lelke megtelik névtelen gyanúval s lázadó gyűlöletet érez ez iránt a szép ember iránt, aki mintha azért jött volna, hogy közé és az anyja közé tolakodjék.

— Na majd megbarátkozunk, ugy-e, kis fiam? — mondja az idegen. — En velem érdemes ám jóban lenni, tudok én olyan sok furcsa játékot, hogy még!

Lacikát azonban ez a biztatás is hidegen hagyja, és amint szerét ejtheti, félénken elhúzódik és odasimul az anyja mellé. Ha az a nagy csend nem lett volna az előbb, már visszaosonna a gyerekszobába, de most nem mer oda belépni. Valami ösztönszerű aggódás is azt súgja neki, hogy jobb, ha most itt marad az anyja mellett. Pedig ma az sem olyan, mint máskor. Ma senki és semmi sem hasonlít ahhoz, amilyen eddig volt. Nem! Még az édesanyja kezének a simítása sem, amely

máskor hűvösen puha, szelíd és megnyugtató. Ma forró ez a kéz, és reszket az izgalomtól, ahogy végigsiklik a Lacika hajján.

— Eredj szépen játszani . . .

Laci könnyörögve néz az anyjára, de annak a szemére, mintha valami fátyol borult volna. Látszik, hogy nem is látja Lacit, s a kisfiú szívében most már összefut a keserűség. Összefut és sűrű, nehéz, ólmos áradatként előnti a lelkét, amely fölött, mint sirály a hullámok fölött, riadtan szállong a vijjogó rémület.

Most még százezerszer inkább érzi az egyedüllétet, mint az imént ott az óraketyegésses üres szobában. És megszállja az a borzalom, ami éjszaka szokta néha verítékbe borítani a homlokát, mikor azt álmodja, hogy ismeretlen, nagyváros utcai tolongásába került, egyedül, kiszolgáltatva rosszindulatú idegeneknek. Az anyja mindezt nem látja meg, és még egyszer ismétli:

— Eredj szépen játszani . . .

Mosolyog hozzá, szelíden, biztatóan, s meg is csókolja a kisfiút. De az ajka is izzó, és a gye-

Róna József királynéja

1968 JUN 23

Teles Ede

10/11

Népszerűen

Dr. Solymos Edével

A tudósokat általában olyannak képzelik az emberek, amilyen ma már alig létezik: vékony, fehér kezűk, csillogó szemüveg, vállig érő haj és ami elmaradhatatlan tartozéka ennek a portrénak: a jegyzetekkel megpakolt íróasztal. Mondom, ma már alig van ilyen tudós. Nem ilyen dr. Solymos Ede kandidátus, a Bajai Türr István Múzeum igazgatója sem. Erős, barna keze van, szemüveget csak ritkán visel és jóízűen nevet egy-egy tréfán, komikus helyzetben. Sokan ismerik, s aki ismeri, szereti is a közvetlen, barátkozó természetű embert. Szobája modern bútorokkal van berendezve. Olvasólámpájának állványa halat mintáz: egy kövér ponty.

— Hogyan lett múzeológus?

— Teljesen véletlen. Tengerész akartam lenni. Ez nemcsak olyan gyerekes romantika volt, hiszen mindent elintéztem már, vártam a behívót a hajóra, de közbejött a háború. Aztán egyetemre jelentkeztem — mondja, s maga is jóízűt derül a váratlan fordulat. Így került a fedélzet helyett az Eötvös Loránd Tudományegyetem néprajz szakára. Miért éppen a néprajzot választotta?

— Kalocsán érettségiztem 1944-ben. Előtte évekig az iskola népi táncsoportjában „dolgoztam” s itt szerettem meg a népművészetet. Amikor szakosították az egyetemi oktatást, felvettem a múzeológus szakot is. Foglalkoztam ősrégészettel, s még el sem végeztem az egyetemet, ide, a bajai múzeumhoz neveztek ki. Előbb munkatárs voltam, majd 1950-ben rábízta az igazgatói feladatokat is.

Dr. Solymos Edét különösen érdekli a halászat. Szakdolgozatát is erről a témáról írta: a Velencei-tó halászata. Ma már szakembernek, tekintélynek számít ebben, különösen azóta, hogy megjelent vaskos könyve: A dunai halászat. Tíz évig gyűjtötte hozzá az anyagot. 1950-ben ugyanis megbízást kapott a Bajától Mohácsig terjedő folyószakasz halászatának megírásához.

— Fogalmam sem volt, mi lesz ebből. Aztán úgy beleméremültem, olyan szenvedéllyel csináltam, hogy egy 600 oldalas kéziratot állítottam össze. Ez volt a kandidátusi értekezésem is. Közben persze bejártam a Dunát, beszélgettem a halászokkal, ismerkedtem módszereikkel, a szokásokkal. Rendkívül érdekes megfigyeléseket sikerült összeszednem. Adódtak persze mulatságos kalandjaim is. A Duna felső szakaszán egy kis faluban halászokkal beszélgettem, kérdezgettem őket. Egyszer csak azt vettem észre, hogy nem én faggatom őket, hanem engem szorítottak sarokba... — meséli a múzeumigazgató és kacag a történeten. Aztán arról beszélgetünk, hogy hányféle halászlét ismer. Szerinte annyi van, ahány halász. Néhány hónappal ezelőtt a rádióban legalább húszat elsorolt, ismertette mind-egyiknek a sajátosságát.

— Tudom, hogy nemcsak a halászat, a vízi emberek életmódja érdekli. Mivel foglalkozik még?

— Körülbelül 250 munkám jelent meg. Többnyire tudományos cikkek ezek, de van közöttük egyéb jellegű is. A Múzeumi Évkönyvben, 1957-ben jelent meg például a Jelky András a hiteles adatok tükrében című munkám, majd Székesfehérváron a Velencei halászat, Gyulán a Körösi halászat című tanulmányom. Tavaly a bajai erdővágókról és a bajaszentistváni téglásokról írtam. Legutóbb Telcs Edéről, a szobrászról írtam rövid ismertetőt.

Itt kerül szóba a Telcs-hagyaték problémája. A nagy szobrász öccse ma is él Budapesten. Felajánlotta a bajai múzeumnak, hogy átadja a hagyatékot, ha állandó kiállítást tudnak belőle nyitni. Erre sajnos nincs lehetőség — nincs terem. Ugyanez a helyzet a Nagy István-kiállítással is. Baján nagyon sok Nagy István kép található, de — ha lenne helyisége a múzeumnak — a Nemzeti Galériától is kapnának festményeket. Régóta gond a múzeum épületében elhelyezett intézmények kérdése. Nem lehetne felszabadítani a jelenleg irodáknak használt szobákat? Ha sikerülne megoldani, a bajai lenne a megye leggazdagabb múzeuma. Azt hiszem megérné.

Végül a szokásos „zárókérdést” teszem fel dr. Solymos Edének: — Mit olvasunk tőle legközelebb? — mosolyog és óvatosan válaszol: — Türr István életrajzán dolgozom. Meggyőződésem, tapasztalatom, hogy nem nagyon sokat tudnak róla.

— Sajnálja-e, hogy nem lett tengerész?

— Most már nem. Itt is van elég felfedezni való, s tudományak is vannak még „lakatlan szigetei”.

GÁL SÁNDOR

Teles Ede

Gyerekek ny

Két hete fejeződött be az iskolaév, s megkezdődött a gyerekek csaknem negyed évig tartó vakációja. Még ma is gond: mi lesz velük a nyáron, találnak-e hasznos és pihentető elfoglaltságot, vagy az utcákat csavarognak, s idegeket őrítő fárasztó unalom telepszik rájuk az első hetek után? Ezek a kérdések — amelyek ma minden szülőt külön-külön is foglalkoztatnak — társadalmi méretekben és társadalmi szinten is jelentősek.

Félmillió üdülő, táborozó

Ma már szinte magától értetődő, hogy a vakáció egy részét szervezett üdüléssel töltik a fiatalok. E tekintetben az idén sem lehet panasz. A SZOT gyermeküdültetésében 56 ezren, a központi úttörőtáborokban pedig mintegy 120 ezren tölthetnek el néhány hetet hazánk legszebb tájain. Ezekon kívül évről évre mind több iskolai tábort is szerveznek. Ha ezeket is számításba vesszük, akkor körülbelül félmillió gyerek nyaraltatására lehet számítani ezen a nyáron. S még nem is szóltunk azokról, akik a családdal mennek üdülni, vagy a nagyszülőknél és a rokonoknál nyaralnak.

Am a szünidőnek csupán egy részét — mégpedig általában a kisebbik részét — töltik ki az üdülések. Mi lesz velük a nyár nagyobbik felében? Milyen munka és szórakozási lehetőségek várnak rájuk városban, valamint falun?

Kezdjük talán az általános iskolásokkal, az úttörő-korosztályúakkal. Szerinte az országban sok napközis tábort szerveznek az idén is, bár előre látható, hogy az igényeket most sem tudják teljesen kielégíteni. Ezért az úttörőházakra, a kultúrotthonokra és a művelődési házakra nagy feladat hárul. Ami az úttörőházakat illeti: helyi kezelésben — járási, vagy városi úttörő elnökségek felügyelete alatt — vannak, s tőlük függ, hogy miként járulnak hozzá a pajtások jó vakációjához. A Magyar Úttörők Szövetsége országos elnöksége szorgalmazza, hogy egész nyáron tartsák nyitva az úttörőházakat, sőt módszertani tanácsokat, útmutatásokat is adott a színes, élvezetes foglalkozásokhoz, de végső soron minden a helyi szervezeten múlik. Sajnos, az utóbbi években elég sűrűn lehetett nyáron találni bezárt szakköri helyiségeket, úttörőházakat. A gyerekekkel foglalkozó nevelők, ifjvezetők elmentek szabadságra — a legjobb esetben úttörőket táboroztatni —, s nem akadtak, akik az otthon maradtakkal törődtek volna.

Helyi kezdeményezést!

A nyári szórakozáshoz tartozik az olvasás is. A gyerekek egy része az első hetek után kifejezetten

igényli a könyvet. A könyvtáraknak, különösen pedig az ifjúsági könyvtáraknak erőteljesen fel kell lépnie ilyenkor a forgalmuk. A falvak többségében azonban nincs külön ifjúsági könyvtár, ennek szerepét általában az iskola tölti be a tanév során. Nagyon hasznos lenne, ha helyi kezdeménye-

zéssel mindenütt lehetőséget teremtenének az iskolák a nyári kölcsönzésre is.

A városokban a színvonalas szórakozást segítik a nyári ifjúsági mozibérletek is. Itt inkább a szabadterei játékokhoz, a focinhoz, a kerékpározáshoz, az önfeledt szaladgáláshoz hiányoznak a feltételek. Kevés még a gyerekjátészótér, a kisméretű labdarúgópálya. Ezért az üzemi sporttelepek teremthetnének jó lehetőségeket a szükséges testmozgáshoz mégpedig nem csupán a pályák átengedésével, hanem a legfontosabb felszerelések biztosításával is.

Nem anyagi kényyszerből

Sok diák, gyakran még az általános iskolások programjában is szerepel a nyári munka. Nem is annyira anyagi kényyszerből, mint inkább pedagógiai megfontolásokból ke-

HÉTFŐ: Meggyleves, rántott karfiol, saláta.

KEDD: Zöldborsóleves, tökfőzelék kaprosan, tejtörlél és sertésnérkölttel, őszibarack.

SZERDA: Zöldbableves, káposztáskocka, cseresznye.

CSÜTÖRTÖK: Tojásosleves, kelkáposztafőzelék, gombafánk, számoéca.

PÉNTEK: Karalábéleves, f

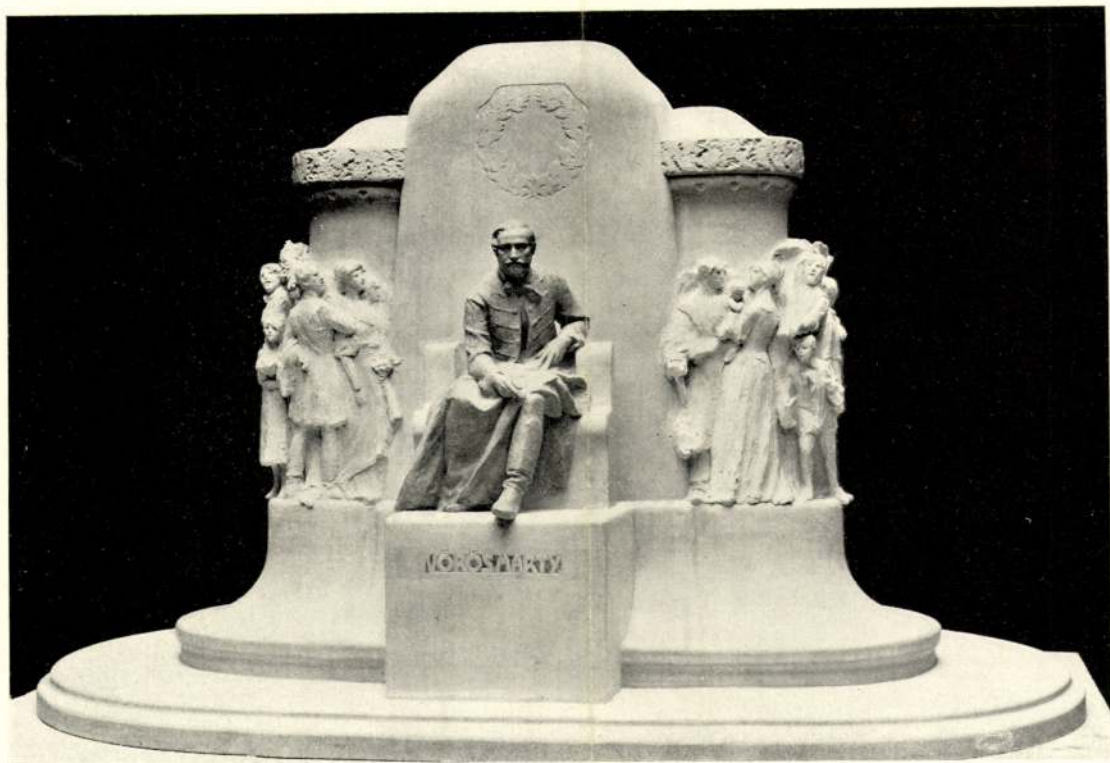
SZOMBAT: Karfiolleves, kacsarölt káposzta, meggyes piskóta

RECEPT

GOMBAFÁNK. Hozzávalók: 30 deka friss champignon gomba, 5 deka vaj, 2 tojás, 5 deka liszt, 8 deka zsemlemorzsza, 1 deci tej, zöldpetrezselyem, bors, só, zsír a készítéshez.

A gombát megtisztítjuk, megmossuk, apróra vágjuk. L. Vajban sóval, törött borssal — és vágott zöldpetrezselyemmel le megpirítjuk. Meghintjük a k liszttel és ráöntjük a tejet, a sz tojások sárgáját és az egé d szet addig hevítjük, amíg sű k

Művészet 1903. 215. p.

A VÖRÖSMARTY-SZOBOR PÁLYÁZAT
TELCS EDE ÉS MÁRKUS GÉZA MINTÁJA
AZ 1000 KORONÁS ÖTÖDIK DÍJ NYERTESE

Telcs Ede. Markus Jere

Bánffy Miklós gróf építész és Telcs Ede szobrászművész síremléke. Márványmunkáját készítette Seenger Béla r.-t. ♦ Graf N. Bánffy (Architekt) und E. Telcs (Bildhauer): Marmorgrabdenkmal. ♦ Monument funéraire par Comte N. Bánffy (architecture) et E. Telcs (sculpture).

109

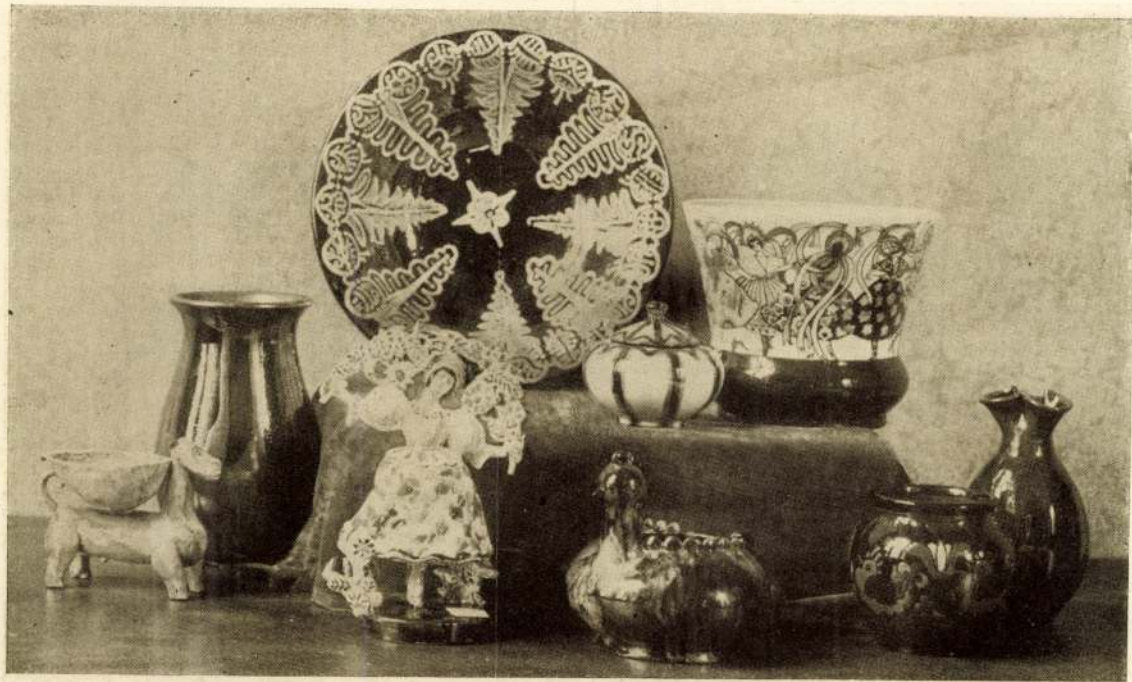
4

ced!

Magyar Szemle

1924. 109 l.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

110

Újabb magyar kerámiák. 1., 6. Gádor István. 2., 3., 8., 9. Keramos. 4., 7. Zilzer Hajnalka. 5. Borszéký Frigyes.
Lakatos Artur; Csomózott szőnyeg. Készült a Turán Szőnyegműhelyben. ♦ Aus der Ausstellung der ung. Landes-
gesellschaft für Kunstgewerbe. Exposition de la Société Hongroise des Arts Décoratifs.

Teljes éke

48.

	Kikiáltási ár pengőben
989. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, A Milói Vénus. Bronz. (Antik eredeti után)	56
990. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Herkules. Márvány	75
991. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Női fej. Fehér márvány	35
992. ISMERETLEN MŰVÉSZ, XVIII. SZ., Fafaragvány	140
993. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Napoleon. Bronz	32
994. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XVIII. SZ., Táncoló gyermekek. (Tengerentúli világrések megszemélyesítői.) Két elefántcsontszobor. (Egyik hibás)	150
995. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XIX. SZ., Centaur. Bronzirozott terrakotta	600
996. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Elefánt. Bronz	23
997. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, Elefánt. Bronz	23
998. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XIX. SZ. KÖZEPE, Női akt. Elefántcsontszobor.	40
999. ISMERETLEN SZOBRÁSZ, XIX. SZ. KÖZEPE, Szt. Sebestyén, elefántcsontszobor	50
1001. KLEIN R., Hindenburg háborús plakett, 1914. Ezüst	8
1002. LANG, I., Stiftt Andreas Josep emlékérmé. Ezüst, 29 gr	17
1003. LÁNYI DEZSŐ, Bölény. Bronz, márványtalapzaton	140
1004. —, Mecklenburgi ló. Bronz, márványtalapzaton	160
1005. —, Lóitatás. Bronz	250
1006. —, A szüret. Bronz	115
1007. —, A halászat. Bronz	115
1008. —, Öregasszony. Tanulmányfej. Márvány	170
1009. LIGETI MIKLÓS, Erzsébet királyné szobra. Gipsz	20
1011. LOUDRAY, C., Francia szüreti emlékplakett. Ezüst	7
1012. MAGDELAINE, F., Dr. Zamenhof, az eszperantó nyelv alkotójának emlékérmé. Ezüst	4
1013. MAGYAR ÖTVÖSMŰVÉSZ, XIX. SZ. Csatajelenet. Kalapált ezüst lemez	150
1014. MARKUP BÉLA, Medvetáncoltató. Bronz	135
1015. MARTINELLI JENŐ, Női akt. Bronz, márványtalapzaton	65
1016. MÁTRAY LAJOS, Leányka babával. Bronz	50
1017. —, Fiucska. Bronz	60
1018. MEDGYESSY FERENC, Mosakodó nő. Bronz	15
1019. MESSERSCHMIDT FRANZ XAVER (1732—1783?) Férfi tanulmányfej. Viaszdombormű. Keretben	15
1020. —, Férfi tanulmányfej. Viaszdombormű. Keretben	15
1021. MEDICI, ULDERÍGO (1828—?), Atléta. Bronz	70
1022. MOREAU M. L'amour vient. Bronzirozott fehérfém	70
1023. NESNERA IDA, Ülő akt. Bronz	22
1024. RADNICZKY, C., A bécsi Gartenbaugesellschaft emlékérmé. Ezüst	8
1025. REMÉNYI J., Kalotaszeg. Ezüst. (Éremkedvelők)	20
1026. RIVIERE, THEODORE, Carthago. Bronz, részben aranyozva	90

Tolsz Ede

A

	Kikiáltási ár pengőben
1027. SAMASSA BIBOROS EMLÉKPLAKETTJE. Ezüst. 100 gr	16
1028. SCHARFF, Ferenc József jubileumi emlékérmé, 1898. Ezüst	7
1029. SCHWARTZ STEFAN, Adagio. Ezüstözött fémplakett .	3
1030. SENYEI KÁROLY (1854—1919), A kürtös. Bronz . . .	150
<i>(Illusztrálva a XII. táblán)</i>	
1031. SIDLÓ FERENC, Dávid. Bronz	120
1032. SZAMOSI-SOÓS VILMOS, A kémikus. Bronz dombormű, márványtalapzaton	14
1033. TAUTENHAYN, JOSEF, I. Ferenc József emlékérmé. 1898. Ezüst. 38 gr	7
1034. —, Kupelwieser Paul emléklakettje. Bronz	3
1035. TELCS EDE, Löwenstein Arnold emlékérmé. Ezüst, 65 gr	8
1036. —, Alpár Ignác és Kornfeld Zsigmond emléklakettje. Ezüst, 290 gr	29
1037. —, Benedikt tanár plakettje. — Pásztor János, dr. Gener- sich Antal tanár plakettje. — Csillag, Goldzieher tanár plakettje. Bronz. (3 drb)	4
1038. —, Boszorkány. Ezüst plakett (Éremkedvelők)	10
1039. —, Alpár Ignác, Kornfeld Zsigmond és Vízmai Lukács Antal emléklakettje. Bronz (2 drb)	6
1040. VAN DER THAU, Női mellszobor. Bronz	100
1041. VERNIER, S. E., Verduni emlékérmé, 1916. Ezüst	5
1042. TÓTH, GY., Luther Márton emlékérmé. — A reformáció 400 éves jubileumára készült emlékérmé. Ön (2 drb)	4
1044. TRUBECKOY PÁL HERCEG, Táncosnő. Bronz	200
1045. IFJ. VASTAGH GYÖRGY, Kakas. Bronz	200
<i>(Illusztrálva a XIII. táblán)</i>	
1046. —, Kottlós csibékkal. Bronz	150
<i>(Illusztrálva a XIII. táblán)</i>	
1047. VIGH FERENC, Gladiator. Márvány dombormű	12
1048. ZALA GYÖRGY, Kon'z Gyula emléklakettje. — Báró Harkányi Frigyes emléklakettje. Bronz. (2 drb)	4
1049. ZITA, H., Szt. Mihály. Nagy ónplakett	10
1050. ZUTT RICHARD ADOLF, A »Kéve« háborús emlékérmé, 1914. Ezüst. 330 gr	28
1051. ZUTT RICHARD, A hadsegélyző hivatal emlékérmé. Ezüst. 100 gr	15
1052. DOMBORMŰ, ezüsből. A pásztorok hódo lata. Öntve és cizellálva	20
1053. TALLÉR, Miksa főherceg porosz kormányzóé 1614-ből. Ezüst	14
1054. TALLÉR, brabanti. Ezüst, 1563	7
1055. TALLÉR, Ágost szász hercegé, 1584-ből. Ezüst	7
1056. TALLÉR, nürnbergi, a XVII. sz.-ből. Ezüst	8
1057. TALLÉR, II. Rudolfé, 1532-ből. Ezüst	7
1058. A KOPPENHÁGAI FRANCIA KIÁLLÍTÁS EMLÉK- PLAKETTJE. Ezüst, 110 gr	10

— 44 —

Árverési Császári aukció Est.
1933. okt. (3. ny)

ronát, ugyanakkor Dick József szerint „ezt az ösztöndíjat a zalaegerszegi gimnázium kapja annak idején.” A két város közti ellenségeskedést nem sikerült félretenni.

Végül a pénzügyi bizottság véleményét fogadták el, emellett Remete Géza a nagykanizsai gimnáziumban alapítandó új Deák-ösztöndíj eszméjét vetette fel, melyet többen pártoltak⁵⁵.

A Deák-ünnepre Nagykanizsán 1903. október 18-án, vasárnap került sor „mélto pompával s a nagy férfiú iránt való kegyelettel”⁵⁶.

A város házai lobogódíszben fogadták az ünnepnapot. Délelőtt a különböző felekezetek hálaadó istentiszteleteket tartottak, majd fél 12 órakor nyílt meg a városháza dísztermében a díszközgyűlés. A képviselőkön kívül nagy számmal jelentek meg a város polgárai, a „honleányok”, s az összes egyesület képviseltette magát.

Vécsey Zsigmond polgármester megnyitóbeszéde után Remete Géza ügyvéd, városi képviselő, Deák egykori képviselőtársa mondta el hatásos ünnepi beszédét. A polgármester javaslatára a beszédet jegyzőkönyvbe vették s később kinyomtatták. (Egy példányát ma a Thúry György Múzeum őrzi.⁵⁷)

Ezután Remete Géza Deák Ferenc emlékének megörökítése tárgyában benyújtott indítványát ismertették: 1. Halhatatlan érdemeinek jegyzőkönyvbe foglalása. 2. Arcképének megfestetése. 3. A nagykanizsai főgimnáziumnál 5000 koronás Deák Ferenc-ösztöndíjalap létesítése. A képviselők mindhárom javaslatot „egyhangúlag, lelkesedéssel” elfogadták⁵⁸.

Az elnök végül a Nagykanizsai Irodalmi és Művészeti Kör által tartandó ünnepségre hívta meg a jelenlévőket, mely fél 4 órakor a gimnáziumépület

déli oldalán a lepellet letakart emléktábla előtt kezdődött meg. Testületileg felvonult a város összes hivatala, a gimnáziumi ifjúság, s nagy számban a város közönsége. A kör meghívta az összes városi tanintézet tantestületét, ifjúságát, a fővárosi és vidéki nagyobb irodalmi egyesületeket is⁵⁹.

Csóti Márk gimnáziumi tanár, az irodalmi szakosztály elnöke megnyitóbeszéde után dr. Révai József kegyesrendi tanár erre az alkalomra írt ódáját szavalta el Gärtner Antal joghallgató⁶⁰.

Az ünnepi szónok Szalay Sándor író, tanító, az elemi iskola igazgatója, a Zala szerkesztője volt. A Zalai Közlöny hírlapírója szerint beszéde „nem volt egyike a mindennapos ünnepi beszédeknek”, egész hallgatóságát magával ragadta. A tábla leleplezése ezalatt történt. Az ünnepségen az Irodalmi és Művészeti Kör dalárdája Huber Károly „Fohász”-át adta elő. Horváth György gimnáziumigazgató, a kör elnöke záróbeszédében Deák kanizsai kötődését emelte ki: „aki a mienk, mert bölcsője megyénk, nevelője városunk és gimnáziumunk”.

Végül Vécsey Zsigmond polgármester a város nevében átvette az emléktáblát, köszönetet mondott az egyesületnek s a lelkes éljenzéssel fogadott, jelenlévő alkotónak, Telcs Edének⁶¹.

A Telcs Ede által készített bronz tábla a gimnázium Sugár úti épületén

A bronztablán Deák domborművű arcképe látszik, felirata: „Deák Ferencz emlékezetére, aki az 1813/14 = 1816/17 iskolai években ezen gimnáziumba járt. Születése százados évfordulója alkalmából állította a Nagykanizsai Irodalmi és Művészeti Kör kezdeményezésére a város közönsége”. A tábla alján olvasható idézet: „Félre minden irigységgel hazánk fiai, adjuk neki az elsőséget. – mondja róla Széchenyi.” A gimnázium 1904-ben az Eötvös téri épületből az időközben megürült Sugár úti honvédlaktanyába költözött el. A régi épületet 1919-ben lebontották. A táblát – nem tudni pontosan mikor, a költözéskor vagy az épület bontásakor – az új épületen helyezték el. Jelentőségét emelte, hogy ez volt a város „első, nyilvános történelmi emléke”, egyedüli köztéri művészeti alkotása⁶².

A Deákhhoz méltó, „fényes ünnep” este a Szarvas Szálló éttermében társasvacsorával fejeződött be. A díszközgyűlésen hozott azon határozat, mely Deák Ferenc arcképének megfestéséről szolt, néhány év késedelemmel, 1905-ben valósult meg. A városi képviselőtestület már korábban, 1900-ban elhatározta Erzsébet királyné arcképének, 1902-ben, születésének 100. évfordulóján Kossuth Lajos képének megfestését⁶³.

A Budapesten és Párizsban tanult, jóformán kizárólag arcképeket kiállító Endrey Sándor festőművész budapesti műterméből 1905 márciusában érkezett meg Nagykanizsára az Erzsébet királynét, Ferenc Józsefet, Kossuth Lajost és Deák Ferencet ábrázoló, négy életnagyságú olajfestmény, melyeket a városháza közgyűlési termében helyeztek el. Később került melléjük Endrey Széchenyi Istvánt ábrázoló képe, s 1912-ben az ugyancsak ismert, szombathelyi arcképfestő, Bardócz Dezső által festett Rákóczi Ferenc-kép⁶⁴.

Ma már csak a közgyűlési termet ábrázoló fotófelvételen láthatjuk őket. A II. világháború alatt a városháza megsérült, a földszint kivételével leégett. A padláson elrejtett festményeknek nyoma veszett, egyes adatok szerint külföldre szállították. Hasonló sors várt volna az 1950-es évek elején a Deák-táblára is. Szerették volna beolvasztani, új szobrot önteni belőle. Kerecsényi Edit, a Thúry György Múzeum igazgatója emlékei szerint Kalmár József karbantartó, „mindenes” segítségével éjjel „lopta” el a táblát, így mentve meg az elszállítástól, s a múzeum pincéjében rejtette el⁶⁵.

A leltárkönyvbe később a „megszerzés módja” rovatban a következők szerepelnek: „Vasgyűjtés alkalmával a Fémipari Technikum pincéjéből került elő, s adták át a múzeumnak.” 1968-ban – mikor a város fotók alapján szerette volna a tábla másolatát elkészíttetni – adta elő az igazgatónő a múzeumi raktárból. Azóta is a Sugár út 11. számú – ma a Piarista Általános Iskola és Gimnáziumnak helyt adó – épületet díszíti.

Az 1903. évi megemlékezések után Deák halálának félszázados évfordulóján, 1926-ban került sor újabb jelentős, emlékezetes ünnepségsorozatra. Zalában a megye „legnagyobb városában”, Nagykanizsán rendezték a vármegyei emlékünnepséget. A Zalai Közlöny 1926. január 30-i, szombati számában a címloldalon közölte a felelős szerkesztő, Kempelen Béla írását Deák Ferencről. „...talán sohasem volt időszerűbb egész Európának züllött közállapota elől elmenekülni abba a múltba, mely ... hazafias gondolkodásával és tiszta erkölcsi fel fogásával mint világitó fáklya megmutatja az utat a jövőre nézve.” – írta. Példának állította kortársai elé Deák s Széchenyi elvhűségét, hazafiságát, tiszta belátását, józan ítélőképességét, melyből

bölcsének emlékét pedig a kanizsai közöny”⁴².

Az Irodalmi és Művészeti Kör már 800 koronát gyűjtött s farsangi mulatóságának teljes jövedelmét is erre a célra szerette volna fordítani⁴³. Az 1895-ben alakult, 320 fős egyesület tagjai között találjuk a város neves pedagógusait, helytörténeti íróit, orvosait, műgyűjtőit, poétáit; képviselőtestületi tagokat, a város polgármesterét, Vécsey Zsigmondot, s dr. Neumann Ede főrabbit is⁴⁴.

Nagy Samu újságíró a Zalai Közlöny hasábjain (cikkét csak N.S. monogrammal aláírva) üdvözli a kör tervét, különösen, mivel a városban még egyetlen emlékmű sem áll. Ugyanakkor a kivített, hogy Deák emlékét csak egy táblával akarják megtisztelni, „túlságosan szegényesnek”, „Kanizsához képest smucignak” találja. A mozgalom kiterjesztését javasolja a város egész közönségére, s egy szerényebb szobor felállítását. Deák Ferenc emlékéhez „több méltó egy emléktáblánál”, s méltatlan volna egy olyan várostól, mely „25 000

magyar embert számlál lakosául”. – írja 1903 februárjában⁴⁵.

A Kör a zalai születésű híres művészettörténészhez, műegyetemi tanárhoz, a millenniumi ünnepek művészeti kiállításainak előkészítőjéhez, dr. Nyári Sándorhoz fordult segítségért⁴⁶. A professzor a körhöz intézett levelében közölte a szükséges tennivalókat, s a tábla elkészítőjének Telcs Ede budapesti szobrászművészt javasolta⁴⁷.

Az egyesület az irodalmi szakosztály elnöke, Csóti Márk gimnáziumi tanár vezetésével egy emléktábla-bizottságot hozott létre, mely felvette a kapcsolatot a művésszel, s június 26-ára meghívta Nagykanizsára.

Telcs terve szerint a gimnáziumépület Teleki utca felőli homlokzatán elhelyezendő, 130 cm széles, 90 cm magas tábla ágyúbronzból készülne, jobb felén Deák domborművű arcképével, bal oldalán feliratot, emléksorokat, esetleg egyéb szövegrészeket helyeznének el. A kör választmányának tetszett az elképzelés, a felirat megszerkesztésére Csóti

A Deák emléktábla avatóünnepsége 1903. október 18-án, a gimnázium előtt
Fesselhoffer József felvétele

Telcs Ede

Márk tanárt és dr. Villányi Henrik polgári iskolai tanárt, a Zalai Közlöny szerkesztőjét kérték fel⁴⁸.

A fiatal, még csak 31 éves Telcs Ede már ekkor hírneves szobrász. Tanulmányait Pesten az Iparrajziskolában, s a bécsi Képzőművészeti Akadémián végezte, majd hosszabb európai tanulmányutat tett. 1879-ben tért végleg haza. Ettől kezdve a hazai kiállítások rendszeres és sikeres résztvevője volt. Nemzetközi ismertségét egy, a Párizsi Szalonban 1900-ban kiállított munkája hozta meg.

A század első éveiben – a Deák-dombormű tervezésének időszakában – készült az egyik legismertebb köztéri szobra, a budapesti Vörösmarty téren álló Vörösmarty- emlékmű (1902-1908), a Kerepesi temetőben felállított Barabás Miklós-síremlék, s Kecskemétre teljes alakos, bronz Kossuth-szobra (1905-1906). Jelesebb alkotásai a későbbi időszakból: Szent László és III. Károly szobra a Millenniumi Emlékművön (1911), Munkácsy Mihály síremléke, s a városligeti Vajdahunyadvár előtt felállított Alpár Ignác – szobor. Architektonikus művekhez simuló szobrokat is mintázott (pl. a Zeneakadémia domborműve), de igazi területe a kispasztika, az érmészet volt⁴⁹. Beck Ö. Fülöppel együtt őt tartják e műfaj megalapozójának.

Földes Mária szerint „a magyar éremművészetnek nemcsak elindítója, hanem folytonosságának biztosítója is volt”⁵⁰.

1904-ben a Művészet című folyóiratban Márkus László hosszú írásban mutatja be a fiatal alkotó műveit, művészetét. A Telcs-plakettekről szóló megállapításai a Deák-táblával kapcsolatban is helytállóak: „megtartja az ő intímen megérezett tömegekből és lapokkal határolt formákból építő stílusát, gondosan hangsúlyozza, hogy ami az alak körvo-

nalán kívül van, ahhoz neki semmi köze”, „a plakettnél a fején kívül nem tördök semmivel”⁵¹.

1905 februárjában a modern művészet előharcosának tartott, jelentős angol művészeti folyóirat, a The Studio cikkét közöl a magyar szobrászati törekvésekről, s az „új iskola egyik legtehetségesebb tagja”-ról, Telcs Edéről, ki „született szobrász”. „Telcs az emberi formában megnyilvánuló isteni tartalom mesteri interpretálója ... Nála a forma minden, figyelmen kívül hagyja a csupán képszerűt,... munkája teljes mértékben kiegyensúlyozott, méltóság-teljes és visszafogott, a központi motívumot soha nem homályosítja el semmiféle oda nem tartozó részletezés” – olvashatjuk az írásban⁵². Számunkra külön érdekesség, hogy terrakotta szobrai s a Barabás-síremlék mellett a Nagykanizsára készült Deák-táblát mutatják be illusztrációként.

Az Irodalmi és Művészeti Kör a városhoz fordult segítségért, hogy a tábla Telcs Ede terveinek megfelelően elkészülhessen. A közgyűlés 1800 korona hozzájárulást szavazott meg e célra⁵³.

A kör egy „nagyobb szabású ünnepség” keretében szerette volna Deák születésének 100. évfordulóját megünnepelni, az előkészületeket már júniusban megkezdték⁵⁴.

Az 1903. augusztus 8-i városi közgyűlésen Remete Géza javaslatára a képviselők is „egyhangú lelkesedéssel” egy bizottságot választottak, melynek feladata a városi ünnepi program összeállítása volt. Ugyanakkor a Deák emlékére létesítendő megyei ösztöndíjalaphoz való hozzájárulás kérdésében élénk vita alakult ki. A pénzügyi bizottság 200 koronát, a tanács 500 korona hozzájárulást javasolt. Egyes képviselők „szűkkeblűségnek” tartották a 200 ko-

1262. GYÖNGYSOR, nyaklánc, 115 gyöngyszemből, 36 karát arany, csatjában két brilliáns és egy smaragd. Tokban. Perlreihe.
1263. ZSEBÓRA, arany, á trois couleur, hátlapján domboru jelenet három vadász alakjával. Jelezve: *Joseph Nigge*. — Taschenuhr, Gold á trois couleur, mit Relieffiguren. Francia, XVIII. sz. k. Illusztr. XXIX. tábl.
1264. ZSEBÓRA, arany, trébelt barokk diszitással és jelenettel. Jelezve: *Wm. Crayton London*. — Uhr, Gold, mit getriebenem Barockdekor. Angol, 1740 k. Illusztr. XXIX. tábl.
1265. ZSEBÓRA, arany, ütőszerkezettel, kettős tokban, a külső áttört és trébelt rokokódiszitással és jelenettel: Ülő nőalaknak római vitéz koronát nyújt át. Belső tokja áttört és vésett indás diszitésű. Jelezve: *London*. — Taschenuhr, Gold, mit Schlagwerk u. Doppelmantel, mit getriebene durchbrochene Rokokoornamente. Angol, 1750 k. Illusztr. XXIX. tábl.
1266. KERÉK SZELENCE, aranyozott karton és üveg, színes lepkével. Biedermejer. Runde Dose.
1267. SZELENCE, mandulaalak, békateknő, rézverettel. XIX. sz. Dose.
1268. GYÜRÜ, arany, beágyazott zománccal, fejében két gyémánt közt egy gyöngyszem. — Ring, Gold, mit Email champlevé u. Perle.
1269. GYÖNGYSOR, csattal, 76 egyenletes szemből áll. — Perlreihe mit Schliesse.
1270. NYAKLÁNC MÉDAILLONNAL, arany, a lánc recés, az ovális médaillonban 3 gyémánt. — Halskette mit Medaillon, Gold. 1870 k.
1271. NYAKLÁNC, KARKÖTŐ, BROS ÉS KÉT FÜLBEVALÓ, fekete lágakő, arany foglalatban, kameókkal. Tokban. — Halskette, Armband, Brosch und zwei Ohrgehänge. Olasz, XIX. sz. e. f.
1272. MELLTŰ, aranyozott ezüst, ovális női fejet ábrázoló intaglióval. — Brustnadel, Silber vergoldet, mit Intaglio. XIX. sz. e. f.
1273. MELLTŰ, arany, benne római intaglió, nőalakkal. — Brustnadel, Gold mit Intaglio. Foglalata XIX. sz.
1274. SZELENCE, aranyozott ezüst, kék zománccal, födelében petit-point rózsacsokor. — Dose, Silber vergoldet, mit Emaildekor. Modern.
1275. GYÜRÜ, platina, kerek fejében à jour foglalt négy nagyobb, több kisebb brilliáns, egy nagyobb és több kisebb szafir. — Ring. Platina mit Edelsteinen. Modern.
1276. GYÜRÜ, arany, fejében apróbb brilliánsok és rubinkeretek közt két brilliáns. — Ring, mit Edelsteinen. Modern.
1277. KÉT FÜLBEVALÓ, arany, benne à jour rozetta alakba foglalva kétszer 9 kisebb és egy nagyobb brilliáns. — Zwei Ohrgehänge, Gold, mit Brillianten. XIX. sz.
1278. GYÖNGYNYAKLÁNC, 16 soros, három gyémántos arany pánttal. — Halsschmuck aus Perlen. XIX. sz.
1279. SZELENCE, ezüst, domboru födelén színes festett zománc kikötői jelenet, domboru aranyozott barokk keretben. — Dose, Silber, mit Maleremail. Német, 1730 k.
1280. NŐI ZSEBÓRA, arany, kettősfedelű, lapján kék zománccal színes női fej és virág. — Damenuhr, Gold, mit Email. Svájc, XIX. sz.
1281. ZSEBÓRA, kettősfedelű, arany, vésett diszitással. — Taschenuhr, Gold, graviert. Svájc, Biedermejer.
1282. SZIVALAKU ÓRA, nyakláncal, arany, kettős fedelű, sötétkék zománccal alapon vésett

VII. FÉMTÁRGYAK. — METALLGEGENSTÄNDE.

1290—1469.

1290. NIETSCHÉ-ÉREM, öntött bronz falapon. Kiss József hagyatékából. — Nietsche-Medaille. Német, modern.
1291. ÉREM, fiuarekép, öntött bronz, falapon. Jelezve: N. J. Kiss József hagyatékából. — Medaille Knabenportrait, Bronze. Magyar, modern.
1292. GOZSDU ELEK-PLAKETT, öntött bronz, falapon. „Telcs Ede“ műve. Kiss József hagyatékából. — Plakett, Alex. Gozdsu darstellend. Magyar, XIX. század vége.
1293. SZÁVALÓ NŐ, bronzozott ónöntvény, vörös márvány talapzaton. Ajándék Kiss Józsefnek. Jelezve: J. Causse. Kiss József hagyatékából. — Deklamierende Frauenfigur, Bronze. Modern.
1294. OLASZ FIU FEJE, öntött bronz, kockaidomu márványtalpon. Kiss József hagyatékából. — Kopf eines italienischen Knaben, Bronze. Olasz, modern.
1295. NŐI FEJ, öntött bronz, fekete, kockaidomu márványtalapzaton. Kiss József hagyatékából. — Frauenkopf, Bronze. Olasz, modern.
1296. VÁZA, vörös réz, felületén vésett szövetmustrás disszel. Kiss József hagyatékából. — Kupfer-vase, mit Stoffmuster. India, XIX. század.
1297. PALACK, vörösréz, az 1296. sz.-hoz hasonló diszitéssel. Kiss József hagyatékából. — Kupfer-flasche. India, XIX. sz.
1298. ÜLŐ FŐ-KUTYA, öntött bronz. Kiss József hagyatékából. — Sitzender Fo-Hund. Japán, XIX. század.
1299. SZATIR MELLSZOBROCSKA, öntött bronz. Jelezve: Clodion. Kiss József hagyatékából. — Büste eines Satyren. Francia, XIX. sz.
1300. KÉT GYERTYATARTÓ, öntött bronz, empire diszitéssel. Kiss József hagyatékából. — Zwei Bronzeleuchter. XIX. sz.
1301. PAPIRVÁGÓ, öntött bronz, nyelén női fej. Kiss József hagyatékából. — Papiermesser. Modern.
1302. TŐR, acél, rézverettel, bőrhüvelyben. Kiss József hagyatékából. — Dolch, Stahl. Modern.
1303. MOZSÁR, öntött bronz, domboru két alakkal. Kiss József hagyatékából. — Bronzemörser. Spanyol.
1304. DISZTÁL, cloisonné, fekete alapon színes lepkék. Kiss József hagyatékából. — Prunkschüssel, Cloisonné. Japán, XIX. sz.
1305. VÁZA, öntött bronz, négyszögü testtel, rajta négy beágyazott zománcos sáv. Kiss József hagyatékából. — Bronzevase, vierseitig, mit Dekor in Email champlevé. Kína, XIX. sz.
1306. CLOISONNÉ-VÁZA, öblös alak, kék alapon színes virágok. Kiss József hagyatékából. — Cloisonné-Vase, mit Blumen. Japán, XIX. sz.
1307. KISS JÓZSEF FEJSZOBRA, öntött bronz. Mintázta: *Telcs Ede*. Kiss József hagyatékából. — Kopf des Dichters Josef Kiss. Magyar, 1903.

Telcs Ede

Hubay Andor

Croniqueur!

TELCS EDE ÉS HUBAY ANDOR KIÁLLÍTÁSA

Az Ernst-Muzeum ezúttal két olyan művész előtt nyitott kaput, akik nem csupán egy úgynevezett progresszív társaság, hanem az egész művészet-szerető közönség érdeklődésére tarthatnak számot. Helyes lenne, ha ez a tárgyilagosság nem csupán szórványos jelenség maradna.

A két kiállító közül a szobrász művészetének tekintélyes multjával a háta mögött pályájának zenitjén áll, a festő most lépett a trambulínra.

Telcs Ede közel 30 darab szoborral és egy sereg éremmel, plakettel mutatja be oeuvrejét. Így együtt még erőteljesebben hatnak művészetének kiváló tulajdonságai. A forma intim érzése, helyesebben az az intim előadása a forma látásának, mely annyira egyéni vonása az ő mintázásának, az a borotvaélen biztosan álló egyensúlyérzés, mely megóvjá attól, hogy az egység kárára merüljön el a részletezés örömeiben és az a szinte félelmetes tudás, mely a részleteket egy szigorú egység stílusába zárja, — mindez most szinte manifesztálódik azokon a portrékon és zsánerjeleneteken, melyek a mester multját felvonultatják. Külön kell szólnunk persze a Szent Kristóf haraszi mészkőbe faragott kompozíciójáról, mely klasszikus példája annak, hogyan lehet az intimitásnak monumentális hatása. Ugyanilyen példa a Hoffmann professzor plakettje is, melyben a mintázás egyszerűsége és tisztaságra törekvése kap monumentális megjelenést. Így részletezhetnének gyermekcsoportjainak és arcásainak hosszú sorát kisplasztikai műveivel együtt, a végén pedig meg kell állapítanunk, hogy az a mult, melyet ezek a művek reprezentálnak, a magyar szobrászművészet történetének egy tartalmas fejezetét fogják alkotni, — még akkor is, ha Telcs mester egy másik ilyen fejezetet ír meg azokkal a munkáival, melyeket új stílusban a régi tehetséggel és erudícióval az utóbbi években alkot. Telcs mester alkotásainak reprodukcióit egy összefüggő sorozatban külön fogjuk bemutatni.

Más az esete Hubay Andor festőművésznak. Ő még fiatalember, aki nem két, de egy fejezetet sem írt még a magyar művészet történetébe. Az a meggyőződésünk azonban, hogy a most bemutatott gyűjtemény biztos elindulás egy értékes művészi kibontakozás jövője felé. Lelkiismeretes elmélyedés a piktura studiumába, szinte szobrászian plasztikus látása a világ jelen-

ségeinek és erős érzék a nagy kompozíció iránt jelenlegi értékei Hubay Andor művészetének. Fejlődésének irányvonalát épp ezért a figurális piktura, a történelmi tablók irányában keressük. *Sámson és Delila* c. nagyméretű vásznát éppen ebből a szempontból is a tárlat legfontosabb lépének tekintjük. Ez a szuggesztív hatású kompozíció első állomása Hubay Andor piktori karrierjének, mely, hisszük, hogy a történelmi festészet ma legkevésbé kultivált területein találja meg érvényesülése útját. *Croniqueur.*

HÍREK

Képrövidítés

1928. 14. 27.

KERT

császári és királyi udvari szállit

BUDAPEST, VI. Teréz-kö

Karlovszky Bertalan, Nádler Róbert és Zala György ünneplése. A magyar képzőművészet három büszkeségének 70 éves születésnapját ünnepelte a *Magyar Képzőművészek Egyesülete* olyan keretek között, melynek jelentősége túlnőtt a banketten. *Karlovszky Bertalan, Nádler Róbert és Zala György* tiszteletére megjelent az egész művésztszadalom és a hivatalos világ gr. *Klebensberg* Kunó, m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszterrel az élén. A toastok sorát *Wälder Gyula*, a Magyar Képzőművészek Egyesületének elnöke nyitotta meg, aki meleg szavakkal üdvözölte az ünneplést mestereket és a minisztert. Az üdvözlést *Nádler Róbert*, majd *Zala György* köszönte meg meghatott szavakkal hangoztatva, hogy működésük mindig a nemzeti irányú művészet jegyében folyt le, távol tartva művésztüktől a divatos áramlatokat, melyeknek semmi közük sincs a nemzeti gondolathoz és a magyar nép történelmi fejlődéséhez. Ennek a hagyományokat figyelő, nemzeti irányú művészetnek támogatására kérték a minisztert.

Klebensberg gróf válaszul az üdvözlésekre, hangoztatta, hogy nem kívánt felszólalni, mert az az érzése, hogy a miniszter csak akkor beszélhet, ha már előzetesen a tettei szóltak mellette, már pedig ő mindezekig a magyar képzőművészet érdekében, — azt hiszi — még nem tett eleget. Az a bizalom azonban, mely itt iránta megnyilvánult, arra készíti, hogy mégis fel-

ennek a munkának, melynek elvégzésére az ország minden részéből összesereglettek a magyar művészek. Mindenesetre a művészek köszönete illeti meg azokat, *Déry Bélát*, a kongresszus főtákarát és *Bardócz Árpádot*, a kongresszus ügyvivő titkárárt, akik a kongresszus bonyolult adminisztrációs apparátusát mozgatták, önzetlenül szolgálva a művésztszadalom ügyét. Ugyanígy hálával kell megemlékeznünk a kongresszus ügyvivő elnökéről *Ugron Gábor* ny. miniszterrel és a különböző szakosztályok elnökeiről és előadóiról, akik valamennyien derekas munkát végeztek. A »Képzőművészet« előző számában közölte már a kongresszus elé kerülő javaslatokat, melyeket túlnyomórésztben a kongresszus határozatra is emelt. Vannak azonban az elfogadott határozatok között olyan nagyjelentőségű kérdések rendezésére irányuló javaslatok, melyeket legközelebbi számunkban indokolásaikkal együtt fogunk közétetni a művészeti közvélemény tájékozására.

Kiállítási naptár. *Műcsarnok:* Dec. 16-án nyílik a Téli Tárlat. Beküldés nov. 26. és 27. — *Nemzeti Szalon:* Nov. 11-26, a *Munkácsy-céj* első kiállítása. Dec. 1. *Bascf Andor* gyűjteményes kiállítása. Dec. 20. *Vadász Miklós* hagyatéki kiállítása. — *Ernst-Múzeum:* Decemberben *Rippl-Rónai József* hagyatéki kiállítása.

(*) **M. Kende Jolán iskolája.** M. Kende Jolán, okl. iparművész iskolája tanfolyamát megkezdte. A tananyag: természet utáni rajz és festés, valamint iparművészeti tervezés. A tanfolyamon úgy csoport-, mint magánórákat lehet venni. Cim: V. Katona József u. 26. Telefon: Aut. 136-29.

(*) **Budapest Penzió** (Budapest, V. Falk Miksa ucca 10). Telefon Teréz 139-05. Fennáll 1910 óta. Kényelmes otthon egyeseknek és családoknak. Elsőrendű ellátás. Mérsékelt árak. A nyugati pályaudvar, Dunapart, Margitsziget, Országház közelében. Villamos. Autóbusz.

(*) **Mütermekiállítás.** R. Reissmann Gizella festőművész, aki hónapok óta Olaszországban tanulmányúton van, a karácsony előtt mütermekiállítást fog rendezni azokból az érdekes képekből, melyeket olaszországi útja alatt festett.

(*) **Vignali Ráfael Hungária műöntödéjének** legújabb mesterművei *Holló Barnabás Toldija* és *Stróbl Alajos Nővérek* c. két figurális kompozíciója. Mindkettőt a *Székesfőváros* rendelte meg a legjobban felszerelt magyar műöntő műhelyben.

A szerkesztésért felelős: Dr. Gyöngyösi Nándor

A kiadásért felelős: földvári Dr. Nagy Jenő

Tevan Nyomda és Könyvkiadóvállalat Békéscsaba

Szeplők ellen, továbbá májfoltok, pör-
senések ellen

Crème Montreuil Edy

BIZTOS! ♦ GYORS! ♦ KELLEMES!

Kapható: gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertárakban.
Figyelmeztetés! Vigyázzon, mivel a Montreuil-féle Crème Eva és Savon Eva neve megváltozott! Ügyeljen, hogy eredeti »Montreuil«
féle crémot és szappant kapjon! Utánzatot utasítsa vissza.

Magyarországi főraktár: TÖRÖK PATIKA
Budapest, VI. kerület, Király-ucca 12. szám.

ták feltalálni. Az öreg úrral egyetemben felkutatattuk a dunamenti falvakat, a hol áldozatait a folyó partra szokta dobni. Pénzbeli jutalmat tűztünk ki a halászoknak, kerestünk, kutattunk, utazgattunk a Duna mentén, de a sors kegyetlen volt. Még azt a vigasztalást is elvette tőlünk hogy a Magda koporsóján jól kisorhattuk volna magunkat.

A folytonos kutatások közben észre sem vettem, hogy a kis Horváth-gyerekek Magda halála óta a színét sem láttuk. Csak annyit tudtak felőle, hogy a mikor hírét vette Magda halálának, kijelentette, hogy ő sem akar tovább élni. Szegény, ifjú rajongó! Ki tudja hová, merre bujdosott el? Hol húzódott meg sebével, a melyet ideális lelkén az élet töre ütött? De hát ő majd csak kiheveri a fájdalmat, én azonban soha többé mosolyogni, örülni nem fogok. Az én életemnek immár örökre vége van. Higyjétek el, hogy az ember csak akkor ismeri meg a fájdalmat teljes valóságában, a mikor saját magán tapasztalhatja. Ne gúnyoljátok a búslakodókat, szomorú embereket!

Az öregek valóságos kultuszt üztek elhalt leánykájuk emlékezetéből. Meghagyták rózsafabütoros leányszobácskáját, ruháit, apróságait itt összegyűjtötték és éjjel-nappal sirtak. Én feljárom hozzájuk és segítettem nekik búsulni.

Ebben az időben látogatott meg egy orvos barátom. Különös arccal nézett rám, megtapogatott, megvizsgált és így szólt hozzám:

— Barátom, vedd a sátorfádat és menj ebből a városból. Menj akárhová. Neked felejteni kell mindenáron.

Elutaztam.

Körülbelől esztendő múlt el. A szívem épen úgy fájt, mint azelőtt. Egy felvidéki barátom hívott meg vadászatra. A regényes, zordon vidéken, a mély völgyekben, sötét rengetegeken napokig kószáltam, a nélkül, hogy puskámat levettem volna vállamról. Igazi ösrengeteg volt az ott a hegyek között, félnapi járásra nem lehetett találni se falut, se emberi lakot. A rengeteg közepén valami középkori várkastélynak a maradványai voltak. Leomlott tornyok, bedőlt falak, repkénynyel benőtt néma folyosók: ez volt a várkastély, a melyben a hagyomány szerint egy elborult elméjű nagyúr lakott régente. Az örült nagyúr szelleme állítólag még mindig ott kísértett a romok között. A szénégetők és más, a tájra vetődött emberek látták is. Ugyan ki adna hitelt a nép fantáziájának?

Magamban sokat üldögéltem a várkastély romjai között. Bizony én nem láttam gyíkon, baglyon, denevéren kívül egyebet.

Egy holdas, koraőszi éjjel ott talált a rengeteg közepén, a várkastély közelében. A romok óriásivá nőttek a holdfényben, a denevérek, baglyok, mint csodálányok röpködtek a falak körül. Egyike volt azoknak a csodálatos éjjeleknek, a mikor a műveletlen, képzelődő emberek az égett fatuskókat, kődarabokat élő lényeknek nézik. Az ilyen éjszakák szülik a kísérteteket, a melyek, hogy nincsenek, mindnyájan tudjuk.

Szinte kíváncsi voltam, hogy vajjon erőt vesz-e rajtam is a gyermekes képzelődés; a hely és idő a legalkalmasabb reá. Lássuk tehát azokat a kísérteteket. Egy csöpp félelmet se éreztem a szívemben. Leültem egy régi kő-lóczára és néztem a holdfényben úszó várat. A rengeteg aludt körülöttem. A hold virrasztott az alvó táj felett.

Körülbelől éjfélre járt, a mikor a néma falak között valami különös neszt hallatszott. Mintha valaki közeledett volna a törpe bokrok között. Tehát, most jön a kísértet! Várjuk meg csendesen.

A hold tisztán világította meg a helyet. Nem bújhat el a kísértet, ha csakugyan itt van. Én bizony semmi félelmet nem éreztem abban a perczen. Inkább valami türelmetlen kíváncsiság dobogtatta a szívemet.

A bokrok szétnyíltak és a holdfényben, a kastély folyosóján ott állott a kísértet.

Az első pillanatra megismertem: Magda, a menyasszonyom állott előttem. A ruhája a régi, a hajviselete ugyanaz, a hogy utoljára láttam. Megdörzsöltem a szemem: ébren voltam.

A következő perczen talpra ugrottam.

— Magda! — kiáltottam és az éji alak felé rohantam.

A látomány felém fordult és rémülten nézett

Berán Antal domborműve.

Lajta VAS- ÉS FÉMIPARI KIÁLLÍTÁS ÉRME.

Teles Ede domborműve.

rám. Aztán futni kezdett. Nem úgy, mint a kísértetek szoktak, hanem mint az asszonyok, a földiek. Felkapta a ruháját és menekült előlem.

Megbotlottam valamely kőben és a földre terültem. Akkor láttam, hogy több ölnyi mélység tátong előttem. Menthetetlenül belezuhanok, ha még egy lépést teszek előre.

A kísértet eltűnt előlem.

Nemsokára virradt és én átkutattam a várkastélyt. Persze, nyomát sem találtam a kísértetnek. Fejcsóválva mentem hazafelé. Sehogyse tudtam megérteni a dolgot. Ébren, józanul, nyugodt idegekkel ültem ott, a mikor a kísértet megjelent. Nem tévedhettem, — láttam teljes bizonyossággal Magdát.

Alig tudtam bevárni az éjszakát, hogy felkeressem ismét a várkastélyt. A rejtély nem hagyott nyugodni. Éreztem, hogy valami rendkívüli dologgal állok szemközt. Csak azt az egyet nem hittem még akkor se, hogy kísértetek, földöntúli lények vannak a világon.

Lesbe állottam a várkastély mellett. Borzasztó hosszú volt az idő odáig, a míg a hold fölemelkedett a rengeteg koronái felé. Akkor egyszerre nappali világosság öntötte el a tájat. Az órák múltak és már azt hittem, hogy a látomány elmarad ezen az éjszakán, a mikor hirtelen ott állott előttem a múlt éjszakai alak: Magda.

Magda volt, teljes bizonyossággal Magda volt. Feszülten figyeltem és pár pillanat alatt átvillant lelkemen a gondolat, hogy a leány akkor nem veszett el a Dunában. Szándékosan ugrott a vízbe és jó úszó létére csakhamar partot ért, a míg holttestét keresték a sötét folyóban. Elment, elbujdosott, mert nem akart a feleségem lenni, a mire talán, tudomásom kívül, szülei is kényszerítették. De hát hogyan került akkor ide az elhagyott rengeteg közepébe, a kísérteties kastélyba?

Ott állott tőlem tíz lépésnyire és világosan kivehettem arcvonásait. Nem sokat változott, a mióta nem láttam. Ugyanaz a szelid, szomorú mosoly az ajkán. Sötét szemei gondolkozva néztek szét. Vajjon mire gondol?

Nem sok idő múlt el. Az erdőből lépések közeledtek. Kutycasaholás hangzott fel és a sűrűből kilépett egy erdészruhás, puskás fiatalember. Vidáman közeledett a leány felé és mikor elérte, a keblére szorította. Aztán kartkarba fogva, elindultak a rengetegbe...

Arra tértem magamhoz, hogy kormosarcú szénégetők jártak körülöttem. Tehát aludtam és álmodtam az egész éjszakai jelenet.

A valóság az álommal összekeveredett. Most már igazán nem tudtam, hogy mi az igazság. Nyugtalanágomban felkutatattam az erdőt napal. Semmi nyomra nem találtam. Sőt a rombadőlt várkastély körül is hiába örködtem. A kísértet eltűnt, többé nem mutatkozott.

A földbirtokos elhallgatott. Mosolyogva nézett körül a társaságon.

— No, ugy-e ez nem valami borzalmas história? — kérdezte.

A társaság egyik tagja most megszólalt:

— Azt mondtad, hogy félig igazság a történeted? Hol van tehát az igazság?

Gömöri kesernyösen nevetett:

— Az igazság az, hogy két év múlva meg-

került halottnak hitt menyasszonyom és most annak a bizonyos Horváth Sándornak a boldog felesége.

Ezzel aztán vége is volt a további kísérteties történeteknek. Egynémelyikünk elgondolkozott, mások poharaikhoz nyúltak. A Hernád, az a csalfa, ott bujdosott valahol a messzeségben, fűzek, bokrok mögé rejtőzve.

A VAS- ÉS FÉMIPARI KIÁLLÍTÁS ÉRME.

A tavalyi vas- és fémipari kiállítás a hazai szakkiállítások közül magasan kivált szakszerű rendezésénél és gyakorlati rendeltetésénél fogva. A rendező-bizottság a kiállítást mindvégig mintaszerűen vezette, a miről élénk tanubizonyosságot ad a kiállításnak most megjelent kitüntetési oklevele és az ezzel együtt járó kiállítási emlékérem, melynek rajzát mai számunkban bemutatjuk.

Az emlékérem a legjobb plakettek egyike, a melyek nálunk újabb időben készültek. Egyik oldalán, melyet *Berán Antal* készített, az elismerés géniusza megkoszorúzza a becsületes munkát, a másik oldal pedig a kiállítás védnökének és helyettes védnökének, *Kossuth Ferencz* kereskedelmi miniszternek és *Szterényi József* kereskedelmi államtitkárnak képét mutatja *Teles Ede* művészi munkájában, a mely a két kiváló férfiú együttműködésének és alkotásainak egyik érdekes emléke lesz.

ÚJ NÉPSZINHÁZAK.

Budapest életében megszívlelést érdemel az az újabb szociális jelenség, mely a villamos színházak nyomán keletkezett. Pár év előtt ennek a nemrégiben általánossá vált intézménynek meg a neve sem volt kialakulva. Neveztek kinematografnak, projektografnak, mozgóképeknek s még vagy nyolczféle néven az új vállalatot, a míg megkapta végre a villamos színház nevet. Persze ez is csak olyan kényszer-elnevezés, de valamivel közelebb jár a valósághoz és többet fejez ki, mint az előbbie. A mozgókép kezdetben az uri- és előkelő osztályok számára való látványossággal szolgált. A fővárosi *Urania* színház alapítása is ebből a tendenciából történt s azóta szép sikerrel szolgálja ezt a törekvést. A legalsóbb néposztályok számára az *Urania* azonban aránylag drága árai miatt megközelíthetetlen maradt továbbra is, de az esti 7-től 10-ig tartó előadási idő sem kedvezett a szégyensorsúak életviszonyainak. A munkából élő és a nehéz testi munkában kifáradt embernek ez az idő alvási való és családja körében való tartózkodásra. A városligeti villamos színházak téli beköltözésével tavaly óta egyre nő ebben a vállalatban is a konkurrenzia, úgy, hogy Budapestnek nincs ma olyan forgalmasabb utcája, hol legalább három-négy villamos színház ne hívogatná a járókelőt.

Ezek a feltartóztatlanul sűrűsödő vállalatok eszközei ma már az újfajta öröme és szórakozások terjesztésének. Vannak közöttük per-

sze rangosztálybeli különbségek is, a melyekkel vele jár az, hogy más a műsora, más az árszabályzata annak, a melyik előkelőbb nivóra törekszik, ellenben tíz, tizenöt és húsz krajczár között határolódik a másod-, harmadrangúak által nyújtott élvezeti jegyek ára, melyek belépőül szolgálnak a Budapest nyomorától, inségétől és zilált viszonyaitól megihletődött villamos szociológia vagy ha jobban tetszik, — mozgókép-líra színházaiba.

Kétségeskedés nélkül megállapítható, hogy ezek immár a nép igazi színházai, azok az új népszínházak, hol a nép, vagyis a szegénység és a proletárság minden órában zsufolásig jelen van. Minél kijebb hatolunk Budapest külső városai fele, annál határozottabban öltik magukra ezek a színházak a népi vagy a proletárjellegzet s majdnem bizonyos, hogy pár hónap, esetleg egy-két esztendő múlva olyan speciális jellemet vesznek föl, mely hiven fogja visszatükrözni annak a közönségnek érzését, gondol-

embert és társadalmi osztályt az érdekel legjobban a művészetben is, a mi a saját izlését, gondolkodásmódját, erkölcsét és aspirációit tükrözteti vissza. A konkurencia kényszere alatt az új népszínházaknak immár százakra növekedett tömegében idő kérdése csupán, hogy ez a program, mely tendenciákkal tör előre és tendenciózus esetektől illetődik, megkapja a maga végleges és állandó jellemét.

Még gyorsabb tempóban fog kialakulni az új népszínházak szociális programja, ha a vállalkozók áruikat majd első kézből, a leendő Budapesti főtelepről és nem Berlinből, Párisból, Bécsből, — másod-, harmad kézen át szerezhetik be. Mert ha a nyomornak és szegénységnek nincsen is nemzeti vagy felekezeti bélyege, de mások a lokális viszonyok, melyekben a nyomor jelentkezik. Magyarországon készített felvétel például az a képsorozat, mely olyan jelet mutat be kétféle következtetésében, mikor egy uri nő sejtmet lép és egy szegény asszony

kontrája. A csarnokban egy rongyos ruházatú, megviselt arcú munkásnő az élelmiszer árusok bódéi mellett ólálkodik. Mikor azt hiszi, hogy senki sem látja, elemelni próbál egy kosarat, de visszateszi, mert megijedt. Addig próbálja végre a dolgot, míg kendője alá rejt egy kenyerepet épen akkor, mikor a gazda tekintete reá esett. Nosza támad egy pillanat alatt ribillió. Rendőr! rendőr! kiáltják mindenfelől, de mire a rendőr megérkezett, az ütlegek egész zápora zúdult a szegény asszony fejére-hátára. A rendőr kiméletlenül tuszkolja előre s viszi a kapitányságra. Az előbb bemutatott rendőrkapitány elé vezeti az asszonyt, kinek láttára a szigorú igazságőr még szigorúbb ábrázatot ölt. Kezdődik azután a kihallgatás. Az asszony sir, védekezni akar, de nem engedik, beszélni. A vége az, hogy elítélik s mikor az ő érdekében is megjelennek rongyokba öltöztetett gyermekei, a rendőr nem hajlong többé, mint az előkelő tolvajnál, hanem kilöketi az asszonyt is, a gyermekeket is.

LAGUNAI HALÁSZ.

HAZATÉRŐ BÚCSÚSOK.

POLL HUGÓ FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

kodását és vágyait, mely őket naponként látogatja.

Az Üllői-úton, a Ferencz-körúton, az Arénaúton és a Kerepesi-út külső sarkán levő villamos színházak műsorában fellelhető például az az irányzatosság, mely a proletariatus gondolkodását ma egészben áthatja. A képtémák nagyobb része azt az ellentétet mutatja be, mely a szegény ember élete és a gazdagoké között meg van. A négyszögű fehér lepelre vetített kép ilyen formán izgató vezércikké válik, mely nemcsak a szemnek, hanem a szívnek és az agynak is anyagot ad a vele való foglalkozásra. A napilapok rendőri krónikáinak nemzetköziesen tipikus esetei; az előkelő áruházakból való lopás, a tapasztalatlan lányok elcsábítása, a szegény embereknek kis dolgokért nagyban való büntetése, a gazdagoknak ügyes kisiklása, az éjjeli mulatóhelyek tragédiái, a nyomor útjára került megtagadottaknak a züllése mind olyan témák, melyeket összefüggő képsorozatba foglalva, a villamos-színház kompozíciójának igényeihez mérten érthető czélzattal mutat be a villamos-színház a maga publikumának, abból a kétségtelen üzleti elvből indulva ki, hogy minden

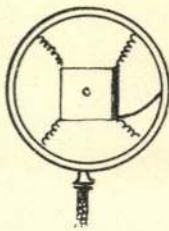
a csarnokból kenyeret. A négyszögű fehér lepelre hatalmas forgalmú, előkelő üzletet vetít a villamszóró gépezet, mely bevilágítja azt az urinőt is, kit az imént értek a segédek tetten, mikor az elemelt portékával távozni akart. Az üzlettulajdonos feljelentésére a rendőrség természetesen letartóztatta az uri nőt s a képen azt a jelenetet látjuk, mikor a rendőrkapitány az esetről jegyzőkönyvet készül felvenni. De mi történik most? Megjelenik egy előkelő, cilinderes, prémekkel bélelt bundájú úr a rendőrségen, bemutatkozik, megnevezi magát s íme egyszerre nyájásra változik a törvény öréke zordon, szigorú arca. Vajjon, mi történhetett? Semmi. Az előkelő úr csupán megnevezte magát s úgy látszik, ebben volt megjelenésének a varázsa. Tett azonban egyebet is. Megkérte a zordon tekintetű igazságőrt, hogy tekintsen el az esettől, hiszen úgy is szórakozottság, tévedés volt az egész, szót sem érdemel, majd ő is hálás lesz érte. Egymásután olvadnak fel a szigorú rendőr arczáról a redők s az előkelő úr az előkelően öltözött hölgygel a rendőrkapitány hajlongása között távozik.

Ez az egyik kép. Most következik ennek a

Íme egy szemelvény abból az újfajta színművészetből, melyet a külteleken a villamos be rendezésű népszínházak kultiválnak. A közönség, mely nyolczvan perczentben a munkásosztály köréből való, tapsban és elismerésben tör ki e képek láttára, de nemcsak a munkásosztálybeliek, hanem a közömbösök is ezt tesszik a bennünk lappangó igazságérzet hatása alatt, mely arra ösztönöz, hogy védelmére keljünk a védteleneknek. Az új és modern népszínházak szakkapacitásai gondoskodnak róla, hogy ebből a részvétből és igazságérzésből soha ki ne fogyjunk. A börtönbe vetett asszony képjátékát felváltja más és más, a nyomor lírájának különböző gyászesei, különféle felkiáltó jelekkel. A villamosságot fejlesztő gép pedig ráteríti fényét a hatalmas lepelre, mely Budapest művészeti palotái között egy eddig soha nem látott színházi közönségnek tolmácsolja képletes nyelven a maga három méternyi hosszú s két méter széles vászondarabján a legújabb keletű népszínműveket.

Zuboly.

Zenedélutánok a Hubay palotában

Nem a naptár és nem az első hó jelentette a budapesti «high life» szezonjának megindulását, hanem egy kapu kinyílása, autók felsorakozása a Margit-rakparcon. Hubay Jenő palotája nyílt meg a társaság előtt, hogy az Európaszerte híres zenés délutánok továbbra is teljesítsék nemes hivatásukat, melyet több mint egy évtizede betöltenek.

Minden alkalommal — egy szezonban hatszor-nyolcszor — érdekes társaság gyűlik össze az elsőemeleti zeneteremben és a szomszédos szalónokban. Érdekes, mert a meghívandók listáját nem osztályszempontok szerint állította össze a magyar muzsika doyenje, mindenki ajtaján kopogtat a meghívó, akit rangja vagy tehetsége érdemesít erre. A kormányzó és neje, királyi hercegek és királyi hercegnők, diplomaták és külföldi vendégek, világhírű művészek és országvezető politikusok mellett minden alkalommal ott találjuk a fiatal művészeket, a csodagyerekeket, a növendékeket, akiknek fejlődéséhez Hubay Jenő reményeket fűz. Ez elv a házigazdánál. Összehozni a fiatal tehetségeket az előkelőségekkel, a külföldiekkel, az impresszáriókkal, az újságírókkal.

Mire képes a muzsika és egy nobilis lélek liberálistusa...! A harmadik szalónban van egy szép plakett, amelyet Telcs Edével mintáztattak meg a vendégek: «Hálából Hubay Jenőnek, hogy a szomorú időkben újra összehozott bennünket.» Ez a plakett arra az időre utal, amikor a zenés délutánok megindultak.

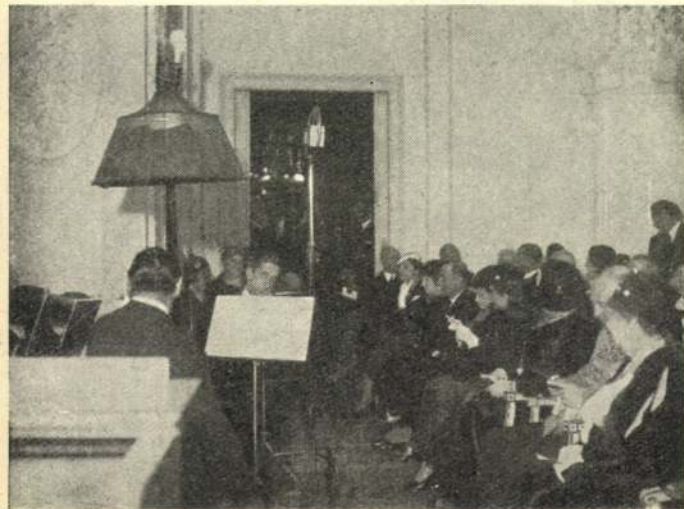
Mert a legválságosabb időkben gyűjtötte össze a muzsika hívó szavával Hubay Jenő a szétzilált társadalmat. A kommün után, amikor legnagyobb volt a széthúzás, amikor pártpolitika villongott, amikor gyűlölködés volt az úr, Hubay Jenő elhatározta, hogy összehozza az embereket, nagyokat és kicsiket, kényszeríti őket, hogy kezet fogjanak, beszélgessenek, összebarátkozzanak muzsikaszó és tea mellett. Az emberek boldogan fogadták a meghívást, hiszen a legtisztább művészetet kapták ajándékba. Kezdték sikk lenni a Hubay-délutánokon szerepelni, a legelső külföldi és hazai művészek megtiszteltetésnek, művészetük méltánylásának vették, ha a palotában felléphettek.

A Hubay-palota az elit-társaság legkedvesebb találkozóhelye lett. Nem fordulhatott meg Budapesten előkelő külföldi a nélkül, hogy a palotába el ne látogatott volna. Akikkel magam találkoztam az évek folyamán... Richard Strauss, Mascagni, Marcel Journet, Jan Kiepura, Nanny Larsen-Todsen, Vincent D'Indy, Juan Manén, Claudia Victrix, Szigeti József, Vecsey Ferenc, Erich Kleiber, Franz Schalk, Felix Weingartner, Juschny, Széll György, Chiappe, a párisi rendőrfőnök, Lady Snowden, Ella Ilbak... Ki győzné felsorolni? És itt van az állandó helye, amelyet kegyeletből ma sem foglaltak el, Apponyi Albertnek, akinél zeneértőbb ember, a magyar zenének nagyobb barátja sohasem ült még a kultuszminiszteri székben.

És míg annakidején: politikai országválság, mostanában: gazdasági világválság dúlt odakinn, a palota falain belül egy-egy délutánra letűnt korok szalónjainak hangulata éledt fel, a George Sand párisi szalónjáié, ahol Liszt, Chopin, Berlioz, Heine voltak a vendégek, a Sayn-Wittgenstein Karolin hercegnő weimari szalónjáié, ahol Liszt Ferenc és Cornelius Péter töltötték szép életüket. Igen... a magyar zenetörténet is feljegyezte azokat az eseteket, amikor a művészet találkozott az arisztokráciával. De milyen más, ha Hubay Jenő a mecénás és nem az Esterházy-hercegek, akiknek kismartoni kastélyában, ha odaszereződtek is Haydn-t, úgy kezelték

mint egy jobbfejta lakájt. Zártkörű volt gróf Zichy Géza szalónja is, amelyben Liszt, Mosonyi és állítólag Wagner megfordult, sőt Apponyi Alberté is, aki a háború előtt rendezett a házában koncerteket.

Ez az intim, előkelő hangulat, a Hubay palota atmoszférája... A berendezés eleganciája. A falak zöldernyős lámpái művészet történeti értékű festményeket világítanak meg. Itt egy Turner, ott Jan és Pieter Brueghel-ek, Rembrandt, Van Eckhout Bruyns, Lucas Cranach, két Szinyei Merse Paál László, Segantini, és természetesen so Munkácsy, hiszen a nagy magyar piktorra személyes jóbarátságban volt Hubay Jenő párisi tartózkodása alatt. Aki feljön a belső lépcsőn, egy gyönyörű XVII. századbeli óriás

A hangverseny

Turner 1934. január

A TÜKÖR
FÉNYKÉPPÁLYÁZATA

TE KI VAGY?

FOTO MOCSONOKY LAJOS BUDAPEST

SIBOTOK

FOTO Dr. KOCSIS ELEMÉR MISKOLC

KÖR
YKÉP-
ÁZATA

KOSSUTH FERENCZ FOGADTATÁSA.

már nem nő, csak vastagszik. A Danka Gábor kútjának a gémetlen ágafája is csakúgy mered az égnek s most is varju ül rajta. Arról jött a csősz... De mintha a vizek kisebbek volnának; nagy szárazság volt úgy-e?

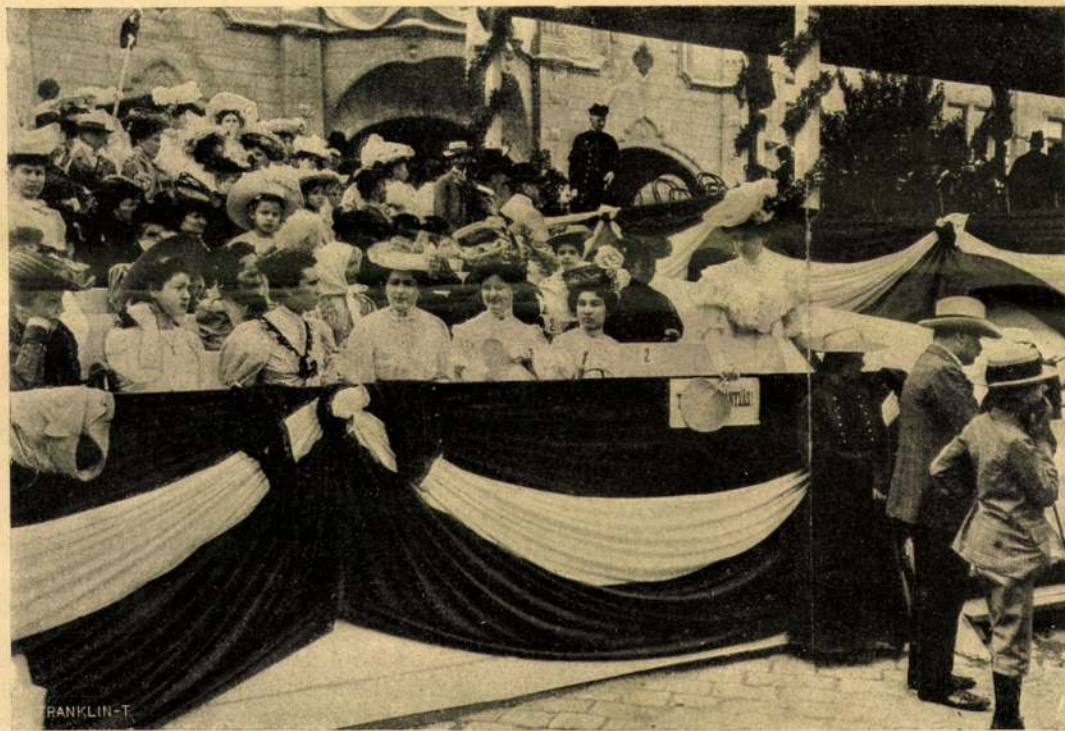
Ennek a zagyva beszédnek valamikor a felét se lehetett volna belőle kicsikarni. Nem volt bőbeszédű; inkább csak szemes. Mindent meglátott s mindenről hallgatott. Csak úgy a kezével, karjával intett, mutatgatott, a szemével pislantott, hunyorított; még azzal is beszélt, a hogy a homlokbőrét mozgatta; csak a nyelvét kimélte mód nélkül. S most megeredt a zsilip.

Vagy a többi rabkosztos között szokhatta meg, vagy az öröm, hogy lám, mégis hazakerült, tette bőbeszédűvé: de beszélt. S a közben vezetett.

Most már nem kellett tanakodnom, hogy merre is forduljak, hol kanyarodjam, melyik lapost hogyan kerüljem ki; itt volt Gazsi, a ki most is tudta.

— Mi is történt akkor, leánykőköröcsin-nyiláskor? — kérdeztem.

— Akkor itt nagy volt az áradás. A folyó kiöntött; a rétek mind víz alatt álltak. Csak a csupka-gerincz volt kint belőle, jó hosszasan; az ott, a hol az imént keresztül jöttünk. Egy tenger volt a környék; de sok kis sziget kukuskált ki belőle s azokon üldögélt napos dél-

A HÖLGYEK EMELVÉNYÉRŐL.

A KECSKEMÉTI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE. — Jelfy Gyula fényképe.

ben a rajzó viziféreg, a temérdek rucza, szárcsa, bibicz. Én biz' az egyetlen tehénkémmel nem tudtam, hova legyek; kihajtottam a csupka-gerinczre, a hol volt fű bőven. Olyan bujaság volt, hogy egy egész gulya is rajt legelhetett volna; csakhogy nem volt szabad. Az már az uraságé, és a perjési csősz vigyázta akkor is.

Megállott, hátranézett. Megint elborult az arca; megint ráncz támadt a homloka közepén.

— Jó, jó, — mormolta magában. Tán csak gondolkodni akart s nem is tudta, hogy halom. — A mi elmúlt, elmúlt; de a kend életét az én nehéz rabságom bánja... Hangosan folytatta: Tessen csak oda nézni; a Danka Gábor régi kútja felé; nem lát ott valakit a ténsúr?

Biz' én senkit sem láttam. Meg is mondtam.

— Akkor csak elkápráztam, — dörmögte. — Mert szoktam néha. A mikor a ténsúr a vállamra ütött, akkor is azt hittem, a föld alól nyúlt fel valaki, az fogott meg.

— Nagyot ugrott, Gazsi. De «az eset», az eset...

— Mondom, kihajtottam a tehénkémet, hanem éltem a gyanúpörrel s a halászkunyhóból előhívtam az asszonyt, a feleségemet, annak parancsoltam: Erigy a gerinczre ezzel a kis jószággal, s nyitva legyen a szemed; ha a veres

AZ ÖREG HONVÉDEK ÉS A GYEREK-KATONÁK.

csősz meglátod, visszatérülj, nehogy megszállgadjon.

Az asszony roszkedvű lett. Minek küld kend engem? durcáskodott. Én úgy sem bírok a csőszszel. Rosz ember az. Sohasem nyughatik az.

— Ezt meg honnan tudod? — kérdeztem csudálkozva. — Tőled csak nyughatik; iszén ezerében egyszer ha megfordul a folyónál...

— Az a', istennyilát! Mit tud kend, a ki örökké kint jár? Én csak látok a szememmel. Messziről is, hát még jó közélről...

Itt elhallgatott, mintha elvágta vón a szavát.

Hajh, de énbennem felforrott valami; többet kérdezni pediglen rösteltem. A mire gondoltam, úgyis elég volt nekem; az asszony becsületes volt mindenképen, azt tudtam. De a veres csőszre szörnyűképen kezdtem haragudni. Mondok: Erigy ki csak a gerinczre, s ha látod, rögtön térülj. Nem leszek messzire, gondolhatod.

Az asszony szót fogadott s kihajtotta a tehénkénket; én meg a kunyhóban hálót foltoztattam; de az ablakrésen egyre kitekintgéltem. Egyszer csak látom ám, hogy kezdi az asszony a tehénkét nógatni, hajkurászni, de a mi még sohasem volt, a tehénke megbomlott, s nem erre igyekezett, hanem arra. Onnan pedig a veres csősz közeledett.

Tyűhh, ez már nem tréfa; így magam vittem

De a halál még szép lehet,
Ha ott sirom ki lelkemet,
Hol millió ajkon rival
Szebb part felől a régi dal.

Szebb part felé! de hát vajon
Odajut-e rengő hajóm?
A mély vizek hullámain,
Ringatva lágyfuvalmu hit,
Nem veri-e fel a vihar?
S nem küzd-e újra a magyar
Dúlt homlokával egyedül,
Vérbe tiport zászló körül?

Szebb part felé! — tudom, tudom,
Ott érhet el majd alkonyom,
A hol hajód, én nemzetem,
Szírtek között, mély vizeken,
Zúgó viharral szembe néz,
Aztán a hullámsírba vész . . .
Hurráh! azért is fel, jerünk,
Isten velünk, ki ellenünk!

Fejes István.

PUSZTAI TALÁLKOZÁS.

Elbeszélés.

Irta Bársony István.

Egy ember ment előttem a pusztán.
Furcsán kaszált a féllábával, mint a ki sokáig
volt huszár s gyalog is hosszú kardot viselt, a
mibe, ha nem vigyázott, minduntalan belebotol-
hatott. Battyú volt a vállán, a melyet időnként a
másik oldalára vetett át; de inkább csak szóra-
kozásból cselekedte, minthogy az a batyúcska
könnyű lehetett. A batyút boton vitte s egy
csöppet sem hajlott meg alatta. Dudolgotott,
tehát jó kedve volt. Fürgén mozgott, a nélkül,
hogy sietne, mert néha megállott s nézelődött;
a távoleső füzes irányában érdekelte valami, de
nem a géme s a többi mocsári és vizimadarak,
a mik arra felé röpködtek, mert sokkal közelebb
is fel-felzárkózott egy görbényakú gém a nagy
mezőség laposaiból, s ruczafalkák is keringtek
néha körülöttünk: azokkal nem törődött.

Csöndes, szinte kihalt volt a pusztá; csakis
a szárnyas vándorok élénkítették valamennyire.
Ha egy ácsorgó gém fellohogott valahonnan a
levegőbe: nagyot vakkant. Recsegő érdes hangja
olyan volt, mintha káromkodnék s szidná a
megháborgatóit. Azután elkezdett húzni, vo-
nálni, ki-el a messzeségbe, ki tudja hová —
olyan helyre, a hol nyugodtabban lehet a gé-
mek ácsorogni, lesni a mocsár szélén a kis czi-
gányhalat.

Az én emberem rá sem nézett a géme; se a
többi repülő állatra; se az ürgét nem leste, a

mely innen is, onnan is kibújt a föld alól s két
lábra állt, úgy kíváncsiskodott. A füzes körül
lehetett valami, a mit a szeme elé hajlított
tenyere alól nézett, vagy csak keresett; de
sehogysem vette észre, mert minduntalan újra
kezdte a keresést, a nézelődést, a mi elég hosz-
szadalmas «munka» volt, minthogy a füzes is
úgy húzódtott hosszú szalagképen a folyó mel-
lett.

A puha gyepen úgy lépkedhettem gummi-
talpú cipőmmel, mint az árnyék, teljesen nesze-
telenül. A mikor utolértem az embert, meg-
érintettem az üres vállát (a másikon akkor is
ott lógott-fityegett a battyú), olyat ugrott a kajla
lábával, hogy elkaczagtam magamat. Megfor-
dult s zavartan nézett rám. De a következő pil-
lanatban már lekapta a kalapját.

— Jó napot adjon Isten; ejnye, de megijesz-
tett a tekintetes úr.

— Látom, Gazsi. De iszen tudhatna volna
kend, hogy senki sincs itt. Végig pusztá a
pusztá.

— Senki? No lám. Én is valaki volnék, a
ténsúr is . . . aztán itt van ám valahol a perjési
csósz . . .

— Ki az? Hol van?

— Azt tessén kérdezni: Ki volt az. Hogy
pedig hol van? hm! az bizony itt lent van.

Lemutatott a földre.

— Meghalt?

Bólintott az emberem. Aztán szóval is erősít-
tette:

— Meg a'; meg kellett neki halni, de hun
jár erre a ténsúr, a hun a madár se jár?

— Vagy épen csakis az jár. Tele vannak a
vadvizek ruczával.

— Úgy veszem észre magam is. De most
nem gondolnék velök. Elfelejtettem őket.

Nagyot néztem.

— Hogy lehet az, Gazsi?

A mint megakadt a tekintetem az arcán, úgy
láttam, hogy halvány, színtelen, fakó. Egyáltalá-
ban nem olyan, a milyennek valamikor, néhány
évvél ezelőtt ismertem. Akkoriban sokat jártam
erre s mindig Gazsi volt hűséges társam. Senki
se tudta úgy, mi van a pusztán s hol van. «Ke-
rítettetni» mással egyáltalában nem lehetett. Ah-
hoz tudni kellett, hogy melyik vizről melyikre
szerez átfordulni a megzavart vízi vad. Az em-
ber megbújt az egyik tónál s várt, a míg Gazsi
felverte a másikon pihenő vízi szárnyast. Azok
úgy jöttek erre, mintha zsinóron húzták volna
őket.

Gazsi nem sietett a felelettel: azért gondol-
kodhattam ilyen hosszasan. Utoljára mégis
csak kirukkolt. — Be voltam csukva, kérem
szépen. Most jövök meg azóta először. Azt se
tudtam, hol lelem az öcsémet, a ki halász, s a
füzes ilyenkor a hazája.

— Vagy úgy! . . .

Most már értettem a kajlán kaszáló járást.
Bilincs volt azon a lábon; két rab összekötve,
hogy egyik a másikat fogja, — marasztalja.

— A tekintetes úr nem igen tudhatott róla,
mert itt csak ilyenkor látjuk, nyár derekán, ősz
elejéig. Az az eset pedig akkor történt, a mikor
a leánykörcörsin nyílt.

(Tehát tavasszal, valamikor húsvét és pün-
kösd közt. Különben esztendők óta nem lát-
hattam én itt még az őszi kikirics lilapiros vi-
rágait sem.)

— S aztán miben állt az az eset, Gazsi?

Elkomolyodott. Ráncz szaladt a homlokára.
Mély barázda, a két szeme közt. Felülről lefelé,
Ez a ráncz vagy erős gondolkodást, vagy valami
sötétséget jelent.

— Hát . . .

— No csak ne röstelje.

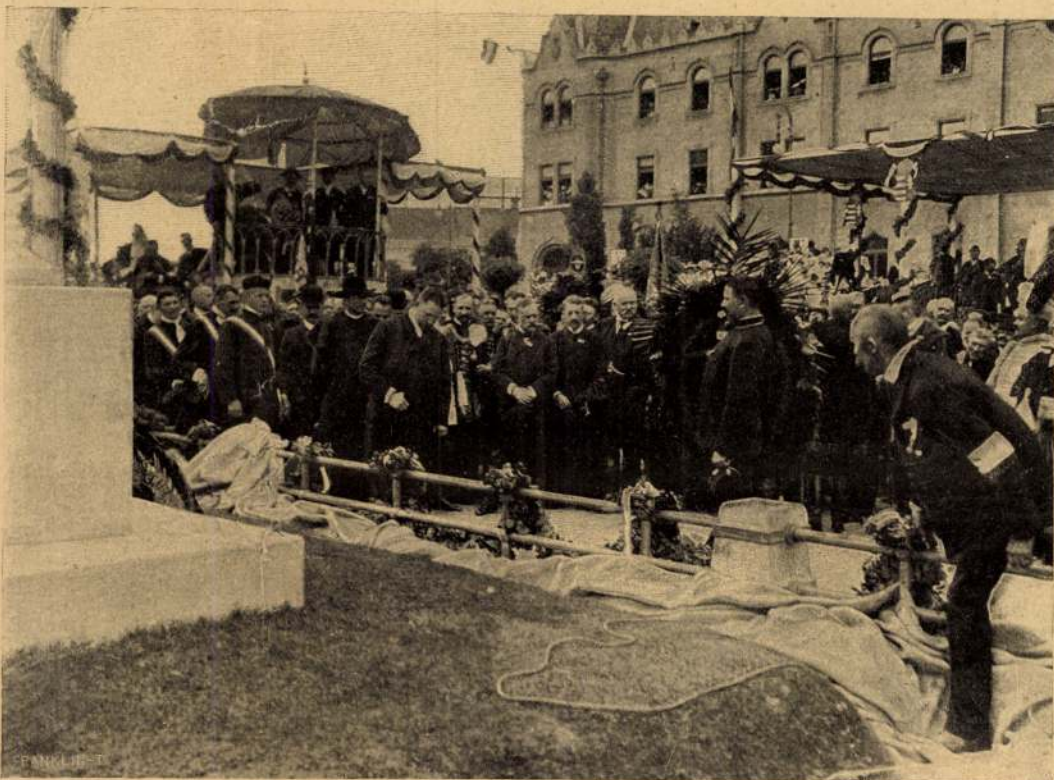
— Semmit sem tetszett hallani? De igazán
semmit sem?

— Nem én, ha mondom. Legalább öt éve,
hogy nem jártam erre.

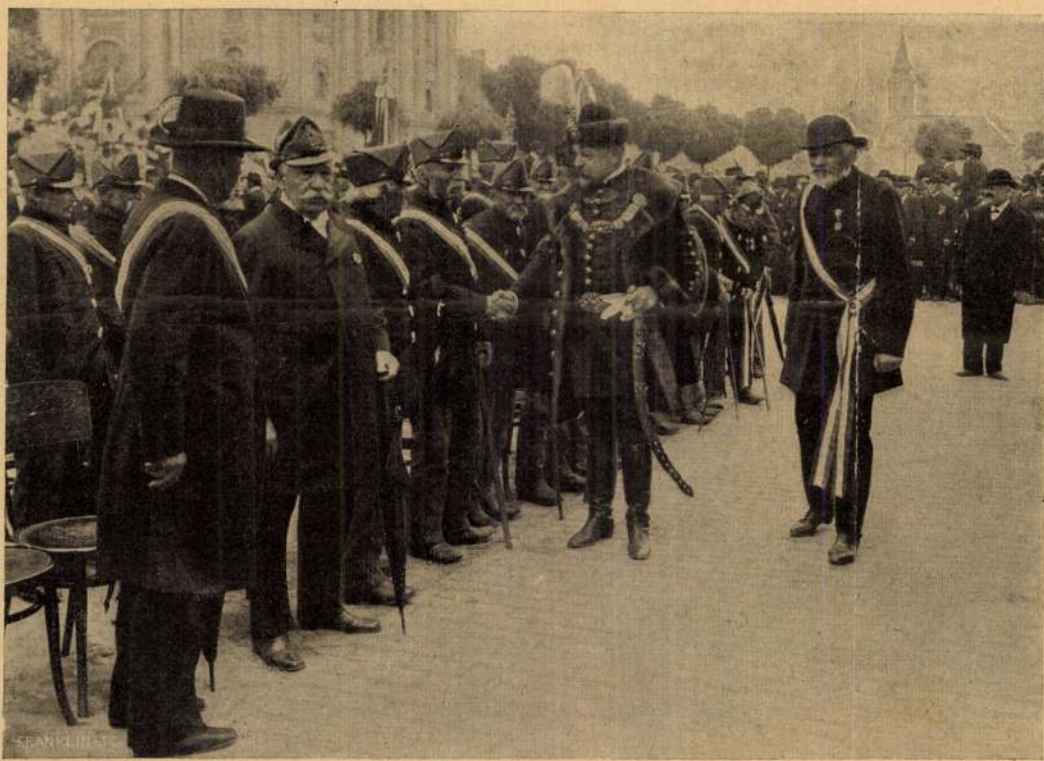
— Az más. Akkor hiszem. Azóta húzta a
lánc az én lábamat is. Merre tetszik menni?

— A füzesnek tartok; ott vár a szekere.

— Annál jobb; akkor együtt megyünk. Út-
közben elmondom. Hanem hogy ez a pusztá
semmit sem változott! Most is csak ott van a
perjési nagy fűzfa; se nagyobb, se kisebb. Az

SZTERÉNYI JÓZSEF ÁLLAMTITKÁR LETESZI A SZOBORRA A KORMÁNY KOSZORÚJÁT.

JUSTH GYULA AZ ÖREG HONVÉDEK KÖZÖTT.

A KECSKEMÉTI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE.

Telcs Ede

MDK

A Széchenyi téri kut reliefjének mintája, gipsz

Hüvelyk Matyi, bronz

Műcsarnok 1931 Művészcsoporthok kiállítása

Teles 860

A Bécheryt bari kuo veltėjama miltų, gaus

Milveik baly, bronz

Milveik 1901 Miltųveikimo miltų

Telcs Ede

MIK

Hüvelyk Matyi, bronz

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Telcs "de" szobrász

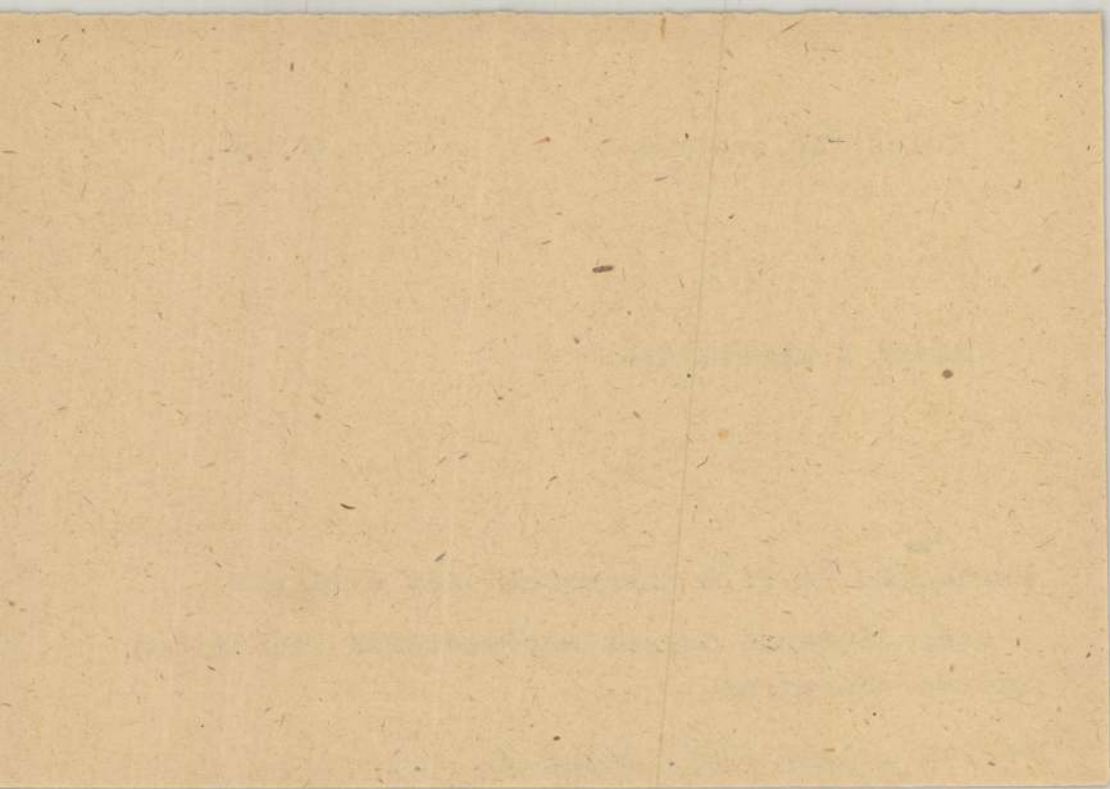
M.D.K.

Művei a kiállításon

Perneczky Géza: A szecesszió kép évtizede

A századforduló magyar művészetének kiállítása
Székesfehérváron

Magyar Nemzet 1965. május 20. 4.1.

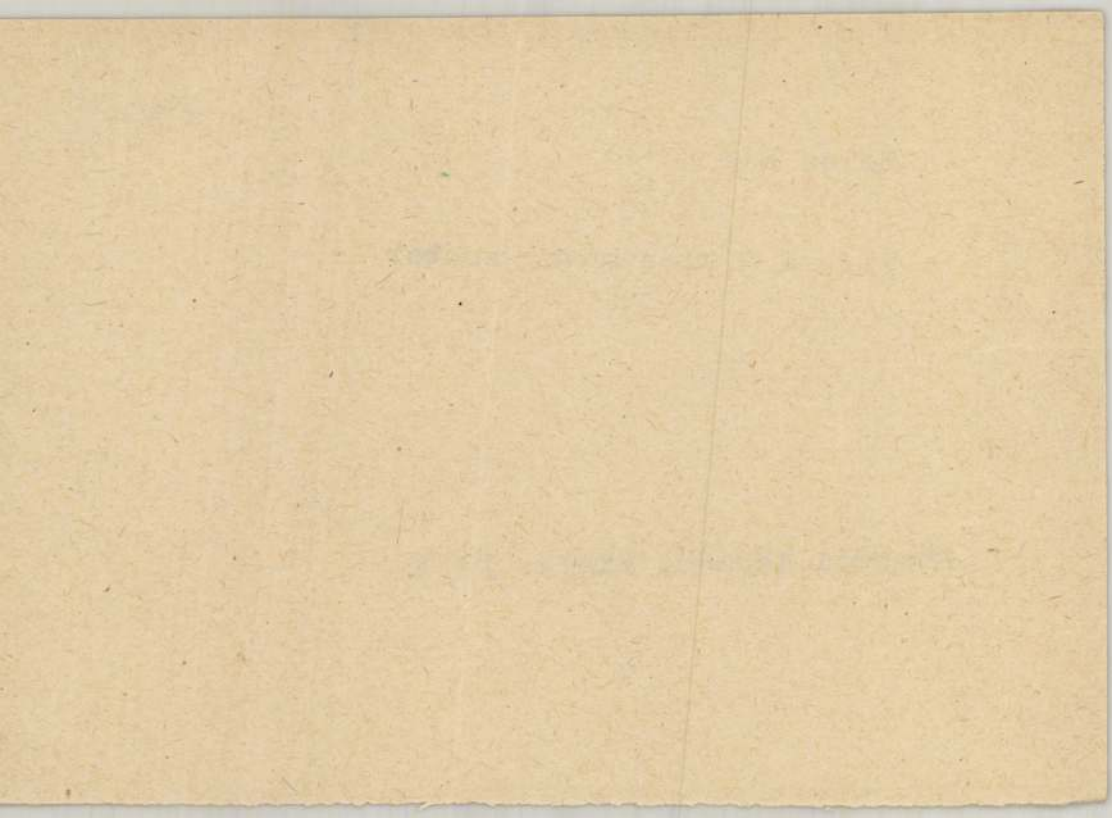

MDK

Telcs Ede

Ligeti Miklós műve, szobor

Nemzeti képzőm. kiáll. 1933.

MDK

Telcs Ede

Nieuwe Rotterdamse Courant. 1921. máj. 10.

1875

1875

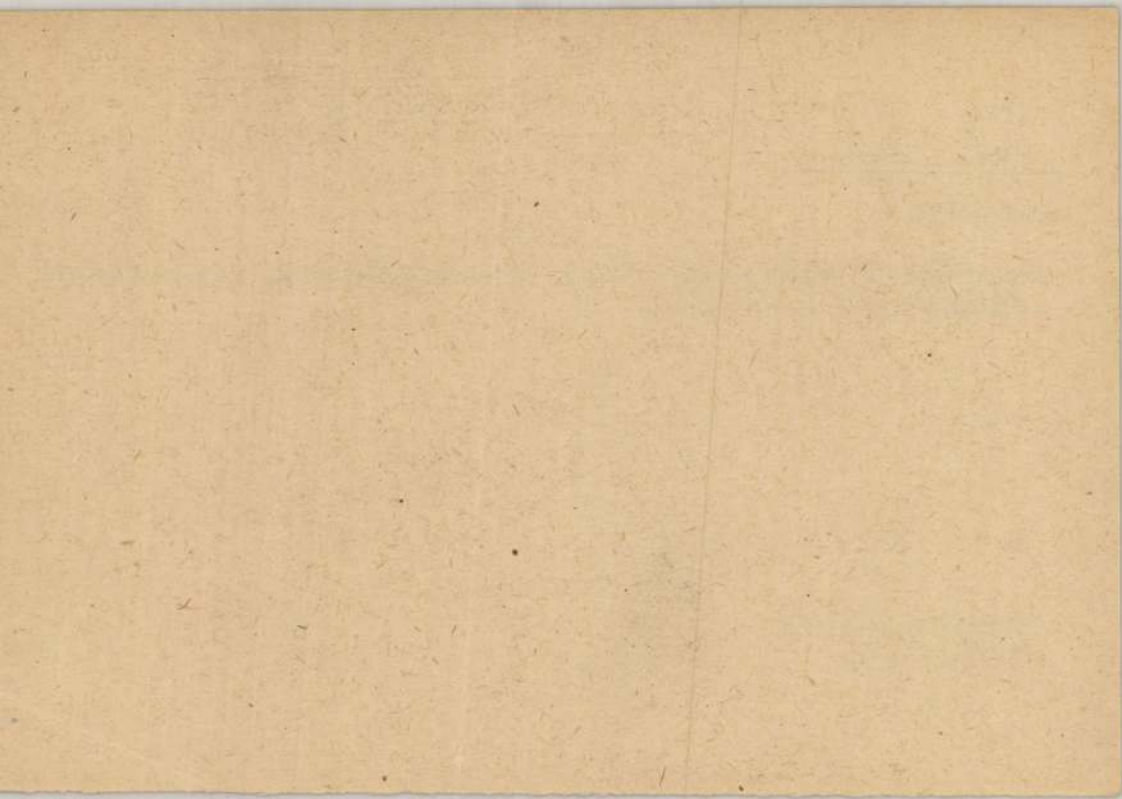

Felcs Ede

szobrász

Barcelonai világhírlítés képművészeti kiállítása
- részvétel szerepel.

Henneti Újság
1929. VI. 9.

MDK

Telcs Ede és Mészáros építész

Emlékkut a Széchenyi téren

Képes Pesti Hírlap 1930 LII dec. 25. 36. v.

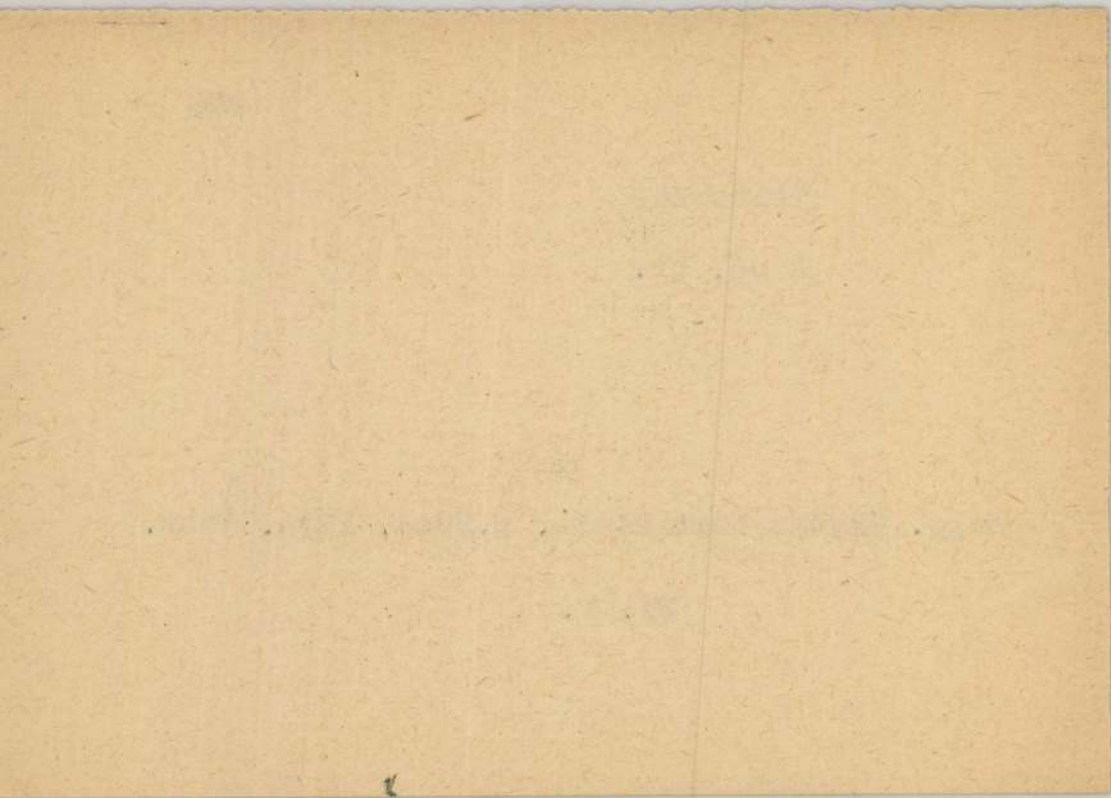
MDK

Telcs Ede

A nő, br.

Magy. Művészetiért kiáll. r. Műcs. 1940. febr.

25. 1.

Telcs Ede

MDK

A nő , bronz

G.S.-né arcmása, bronz

Műcsarnok 1936 A nő a művészetben c. kiáll.

1871

1871

1871

1871

1871

Pelcs Ede
szobrász

MDK

kívételi, hogy a képző művészeti Társulat 3 tagja
alkossa a hűvöbriotlságot a Kossuth Művelődési
központban.

Nagy István: A Kossuth Kultúra a magyar művészetben

MMM Eötvös 1952. 9. 1.

Telcs Ede

Művészek hadiszolgálatai. Magy. Iparművészet. 1917
141-142 l.

Wages, Geop. Kivall. 1921. Sept. 20-21 1.

Grodecki hid, olaj
Kacsák, olaj
Bogják, olaj
Haldvillágnál, olaj

Rep mill festőművész, Szolnok 1884.

MOK

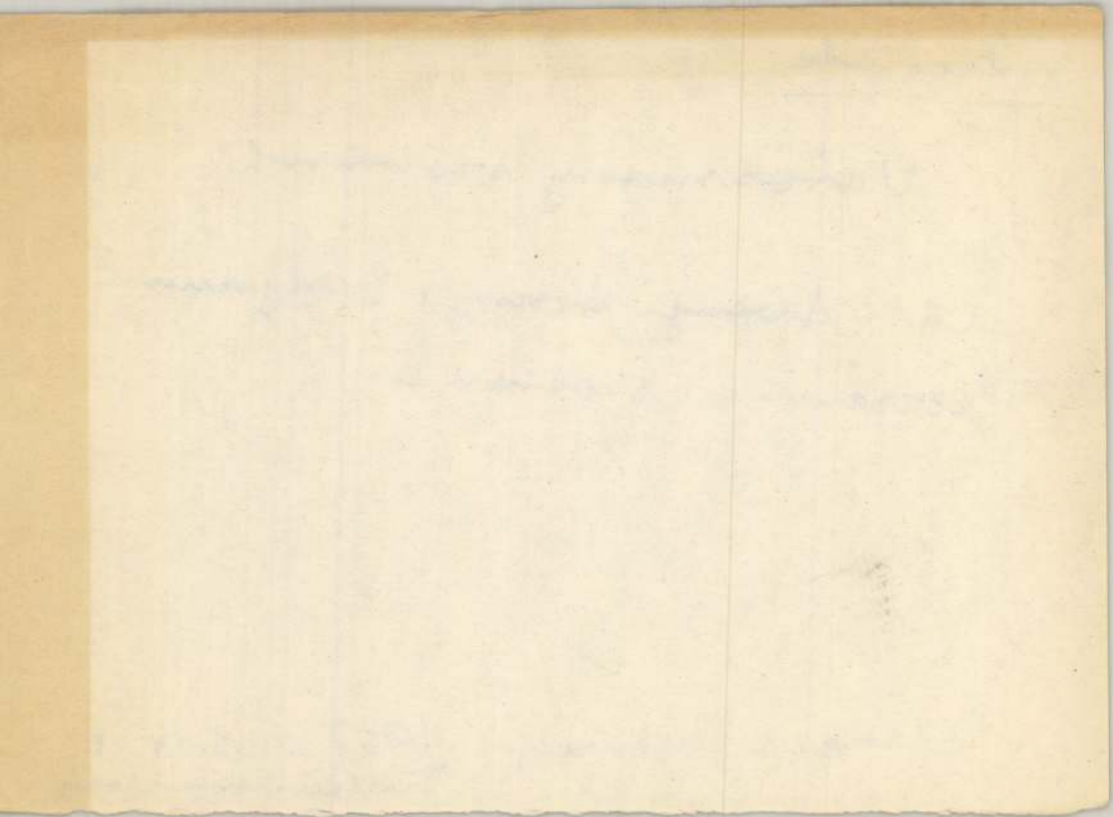
Teles Ede

Vörösmarty sóbányáról.

U. Abonyi Arany: Sóljának
Korrának a sóbányái.

Magyar Nemzet,

1967. VIII. 6. 14. o.
Törtélel szemelvény!

Telcs Erde, [Móbrán]

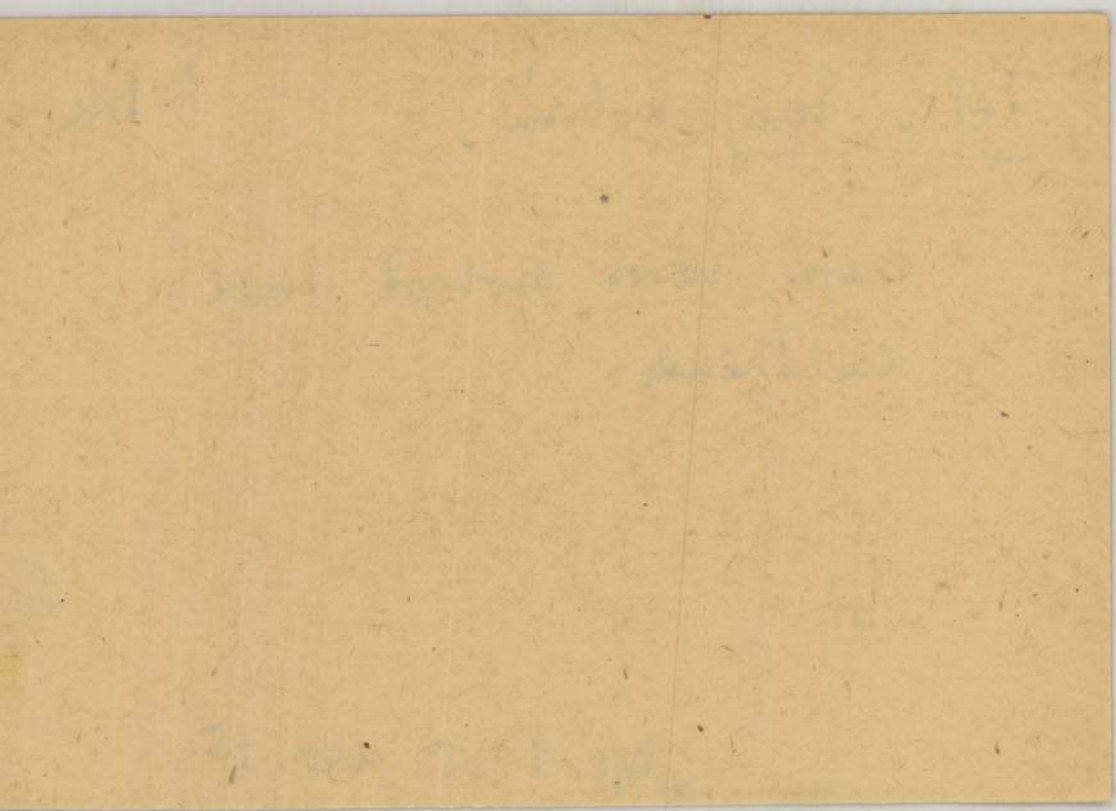
MDK

Baja város mohót emel
emlékének.

— : Hír

6

ESTI HIRLAP, 1965. nov. 15.

MDK

Telcs Ede

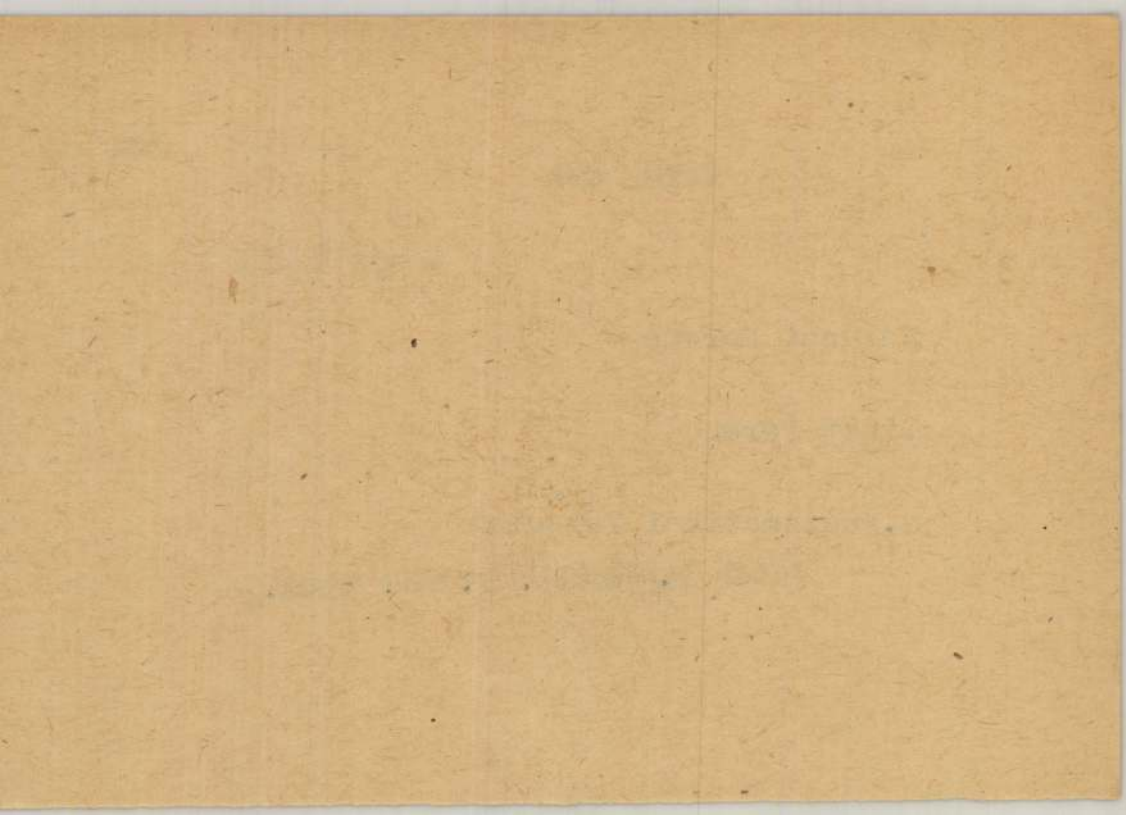
bronz érmek

Rákóczi Ferenc

Liszt Ferenc

M.Numizmatikai Társulat

Telcs E. kiáll. N.Gal. 1963.

MDK

Telcs Ede

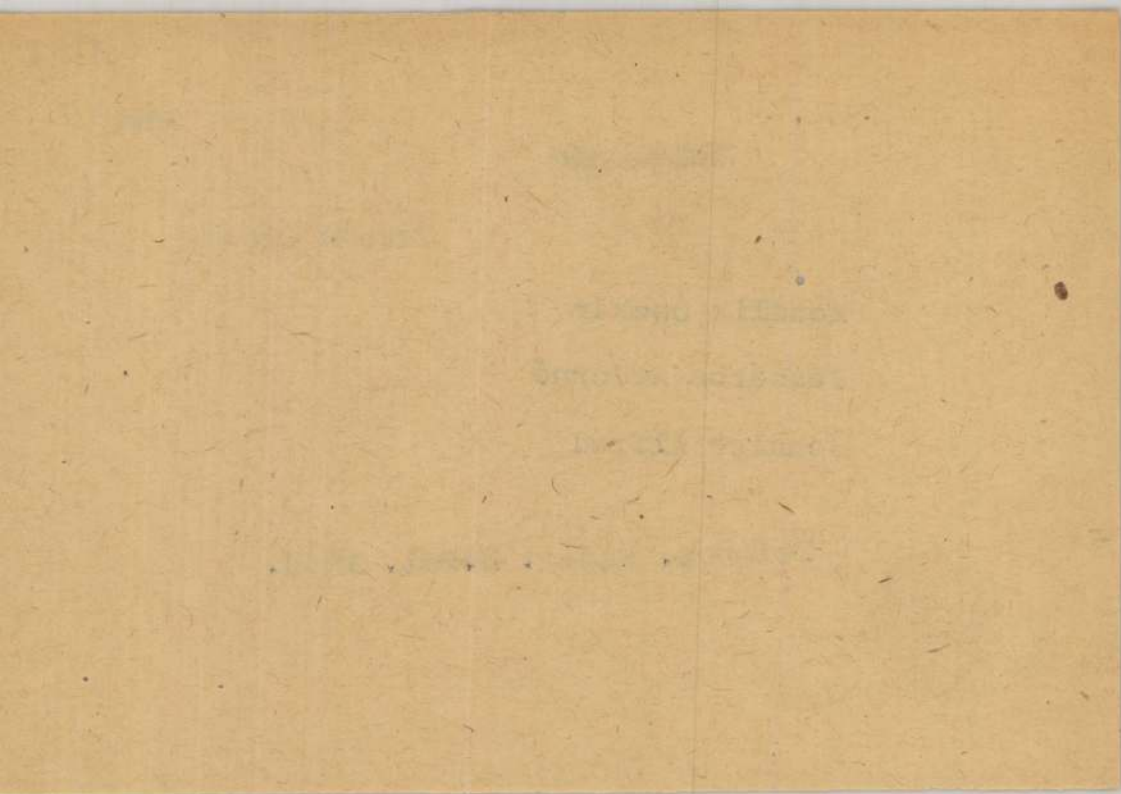
bronz érmek

Mendlik Oszkár

Mészáros Andorné

Schulek Alfréd

Telcs E. kiáll. N.Gal. 1963.

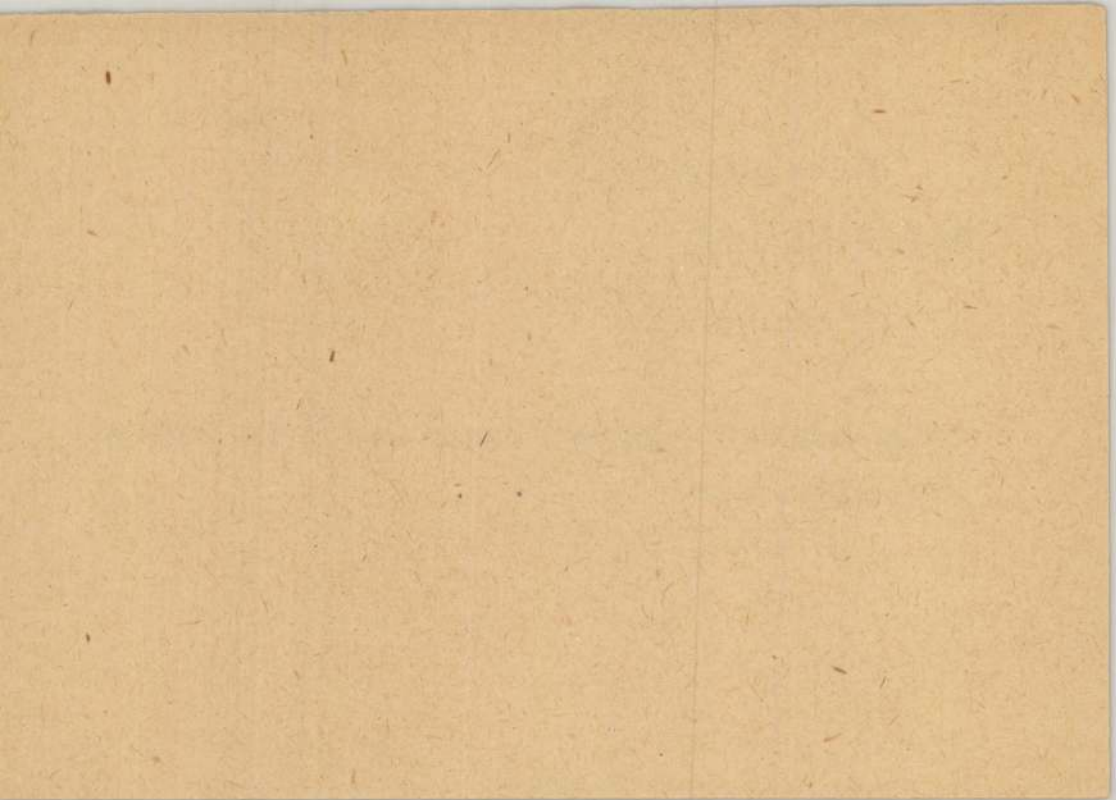
MDK

Telcs Ede, Baja

Füger-díj 1892

Bécsi képzőm. akadémiá magy. ösztönd. névsora

Fleischer Bécs 103. 1.

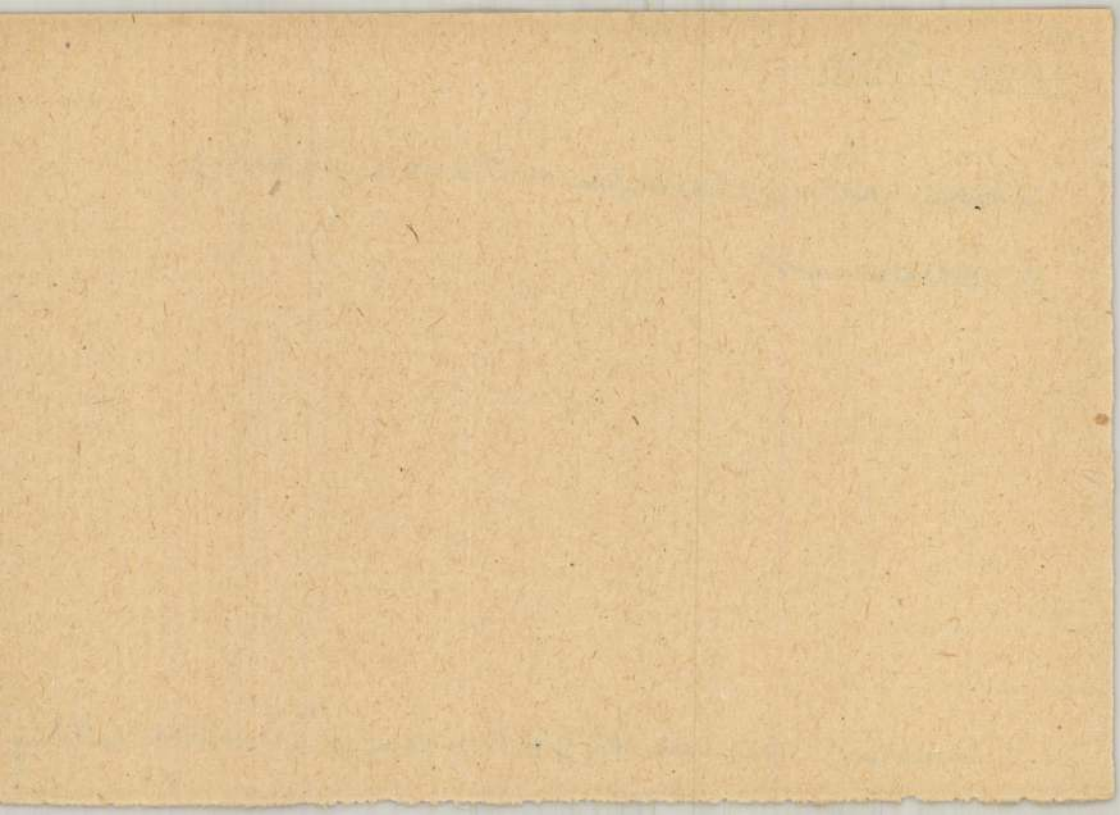

Telcs Ede

Leírás névfelirata a Vörösmarty
problémán.

Magyar Hírlap, 1967. VII. 21. é. o. Tisz. Személyes

Telcs Éde, Nóbrián

179k.

bajai Tüvi J. Nülem, képművészet:
gyűjtésénél is több műve látható.

művészi magy. plasztikai és érem anyagot
ajánlókhoz a műveitől szülővárosra műve-
tanulnak.

Megnyílt a bajai állami képtár

Népszabadság, Gy. 1959. ápr. 24.

9-1

Teltsch Ede

"A két bornemissza és a Góliáth szobor azt sejteti, hogy különösen a humor iránt van érzéke", - írja a művészről Hevesi Ándor: "Képek, szobrok, rajzok" c. -az ezredéves kiállításról szóló- cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1896. június hó. 25. kötet
546-568. lap

Telcs Ede

MDK

A Magyar Képzőművészek Egyesülete szobrászati szakosztályának ülésén ismertette a Zsolnay szobor-pályázatra vonatkozó tényállást, s résztvett az illetékesekhez intézett átirat megfogalmazásában.

Szobrászművészek sérelme.

Műcsarnok.1911.15.sz.2no.1.

A Magyar Népköztársaság Kormányzata
 az oktatásügynek illetékes miniszterének
 az oktatásügyi miniszternek a köznevelés
 tárgyában a köznevelési törvény
 végrehajtásáról.

Budapest, 1951. évi március 15. sz. 26.1.

Talos Ede
nobrás

M.D.K.

A főiskolai College István
Mestere előtt,

Sós István: Meglevő öbölök tületés napján . . .
Művészet, 1966. november - 28 lap.

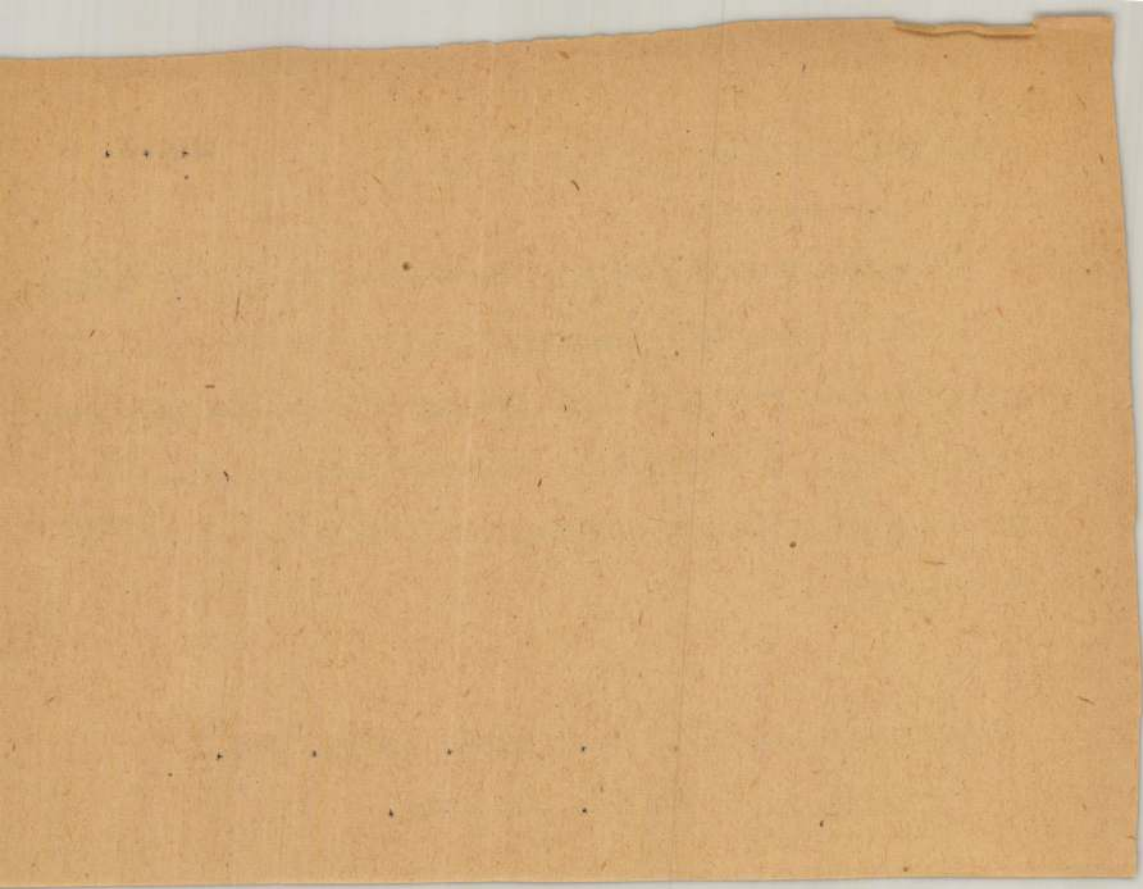
Telcs Ede, nobrás

M.D.K.

gyűjtőművészes plakett-hiállobá-
sa, sor pótolhatatlan művészeti-,
iparművészeti és grafikai tárgyjal
egütt, a tűzvész áldozata lett
a milánói nemzetközi hiállobá-
ción.

Műlalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

— any. 29. sz. 10. old.

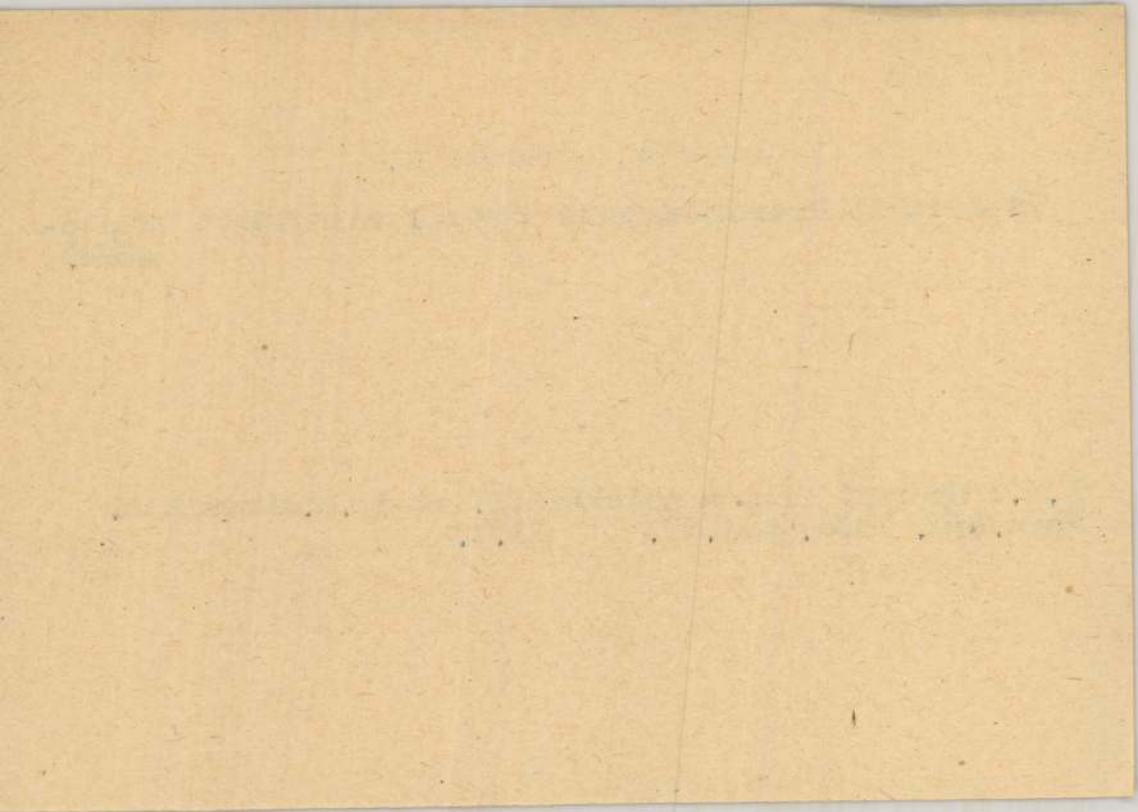

Telcs Ede, szobrász, m.

kiállított kisebb-nagyobb szobrai válogatott szépség-
güek.

K.M.: Györgyi Kálmán emlékkiáll. az Ip.m. Muzeumban.
Nasz.Ujs. 1934. máj. 19. 1111.

Az 1902/3. évi Téli Kiállításon a Röck-jutalmat
- 2000 koronát - 12 pályázó közül egyhangulag
T.E. nyerte el a 95. sz. alatt /kat./ kiállított
"Tanulmányfej" c. szoborművéért.

A Téli tárlat kitüntetései.
Műcsarnok. 1902. 6. sz. 32. l.

Telcs Ede

Szobrászművész.

Havas Lujza:

Tíz éve halt meg Telcs Ede,

Népszava 1958. júli 19. 4.old. 169.szám.

Telcs Ede, szobrász

Munkácsy Mihály síremlékét a megtekintésre érdemes művek között sorolja fel:

Dénes Tibor: Précis de l'Histoire des Beaux-Arts en Hongrie. Debrecen, 1936. 14.old.

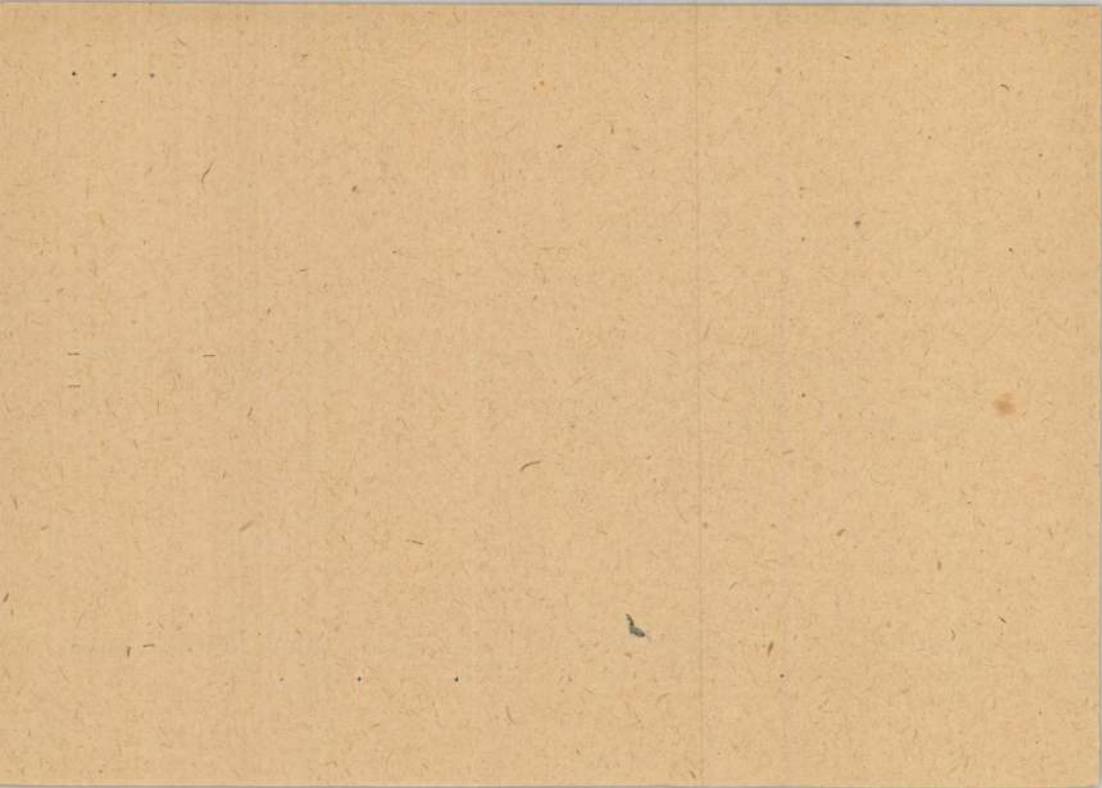

Telcs Ede, szobrász

művészetét a kibontakozó realista-naturalista XIX. századi magyar szobrászat kiálvó képviselői között említi:

Dénes Tibor: Précis de l'Histoire des Beaux-Arts en Hongrie. Debrecen, 1936. 11.old.

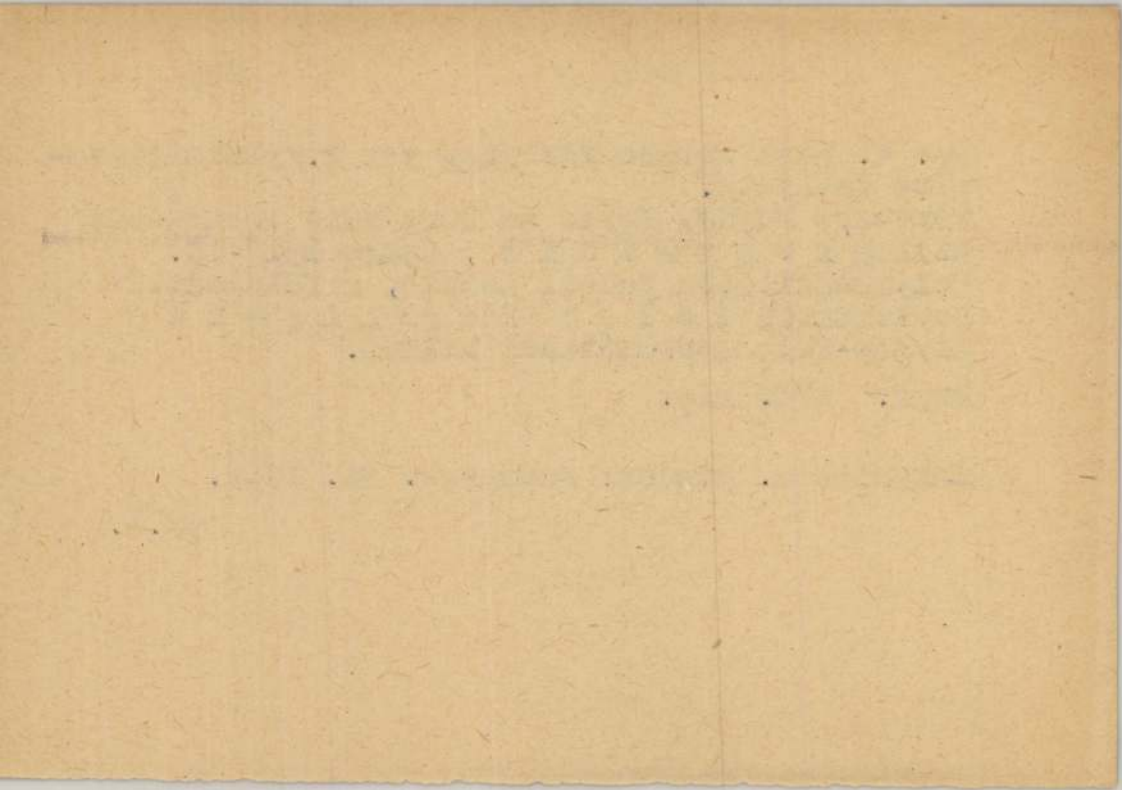
Bp. V. Deák Ferenc ~~út~~ ~~útja~~ tér 2./Adriai Bizto-
sító Intézet/.

Tervezte Pogány Móric és Tóry Emil irodájában
Willem E v a s n i c k a , épült 1914-18.
Helyreállította Lauber László, a földszinti
homlokzatot T e l c s E d e és L i g e t i
Miklós-féle szobordíszei nélkül.

Repr. 173. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

97.1.

Az utóbbi hetekben három szobrot avattak fel.
Prielle Kornéli szobrász T.E.mintázta és a
nemzeti Színház előcsarnokában avatták fel.

Művészet. 1902. 225.1.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ANNUAL REPORT OF THE BOARD OF TRUSTEES
FOR THE YEAR ENDING JUNE 30, 1905

CHICAGO, ILL., 1905

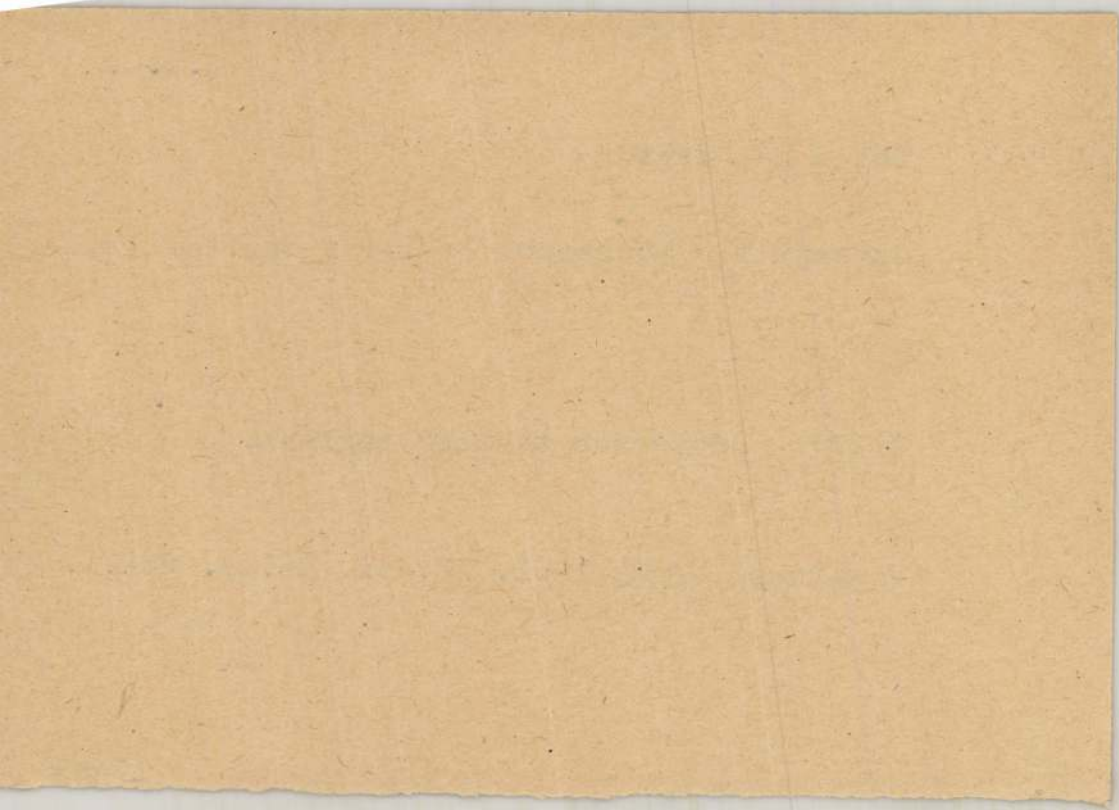

Telcs Ede festő

Szerepelt a Múcsarnok 1901-évi tav.tárlatán.

Cikk: A Múcsarnok tavaszi tárlata.

Vasárnapi Ujság 1901. 48.évf. 16.sz. 262.1.

Telcs kőde.

A magyar kiállításra beküldött
művek hivatalos tájékoztatójának szám-
kézjében történt vett.

Budapest, 1927. márc. 10.

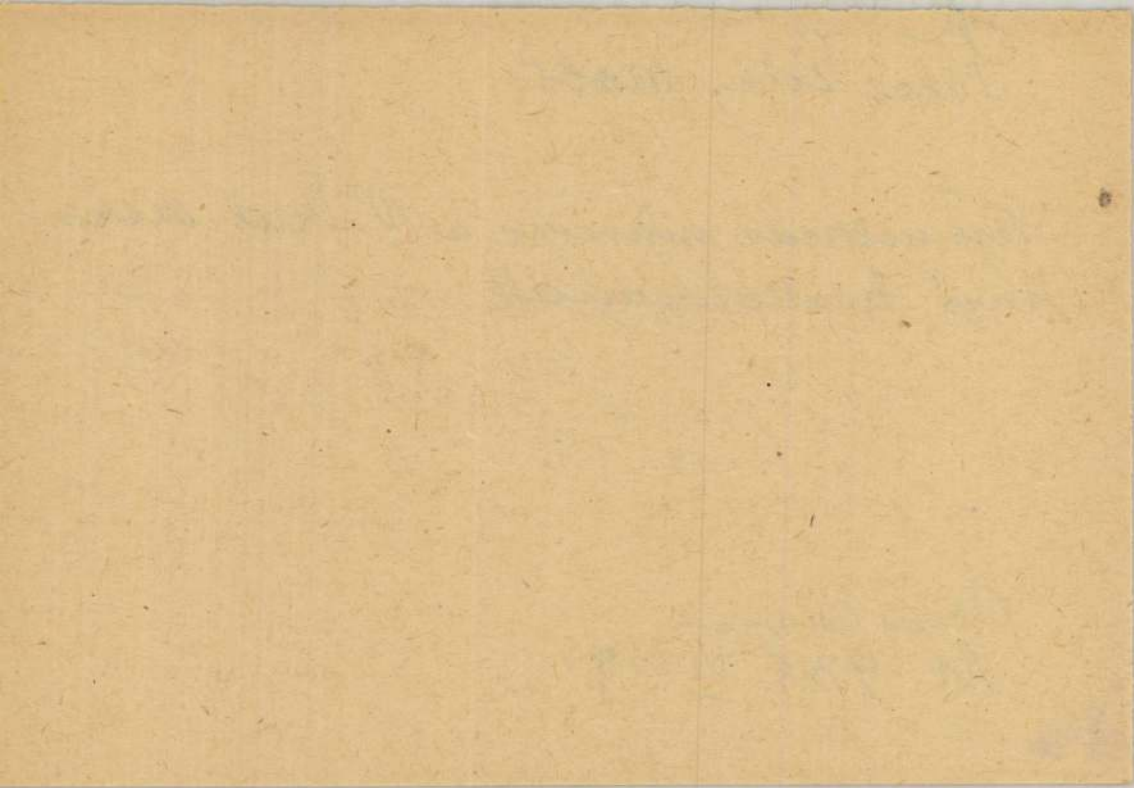

Telcs Ede, nobt.

Kiemelkedő művésze a N. Szal. Mestermű-
vészi Kiállításának.

Dékány András
M. 932 VI. 19.

Telcs kód.

Alkotása kerepelni fog az ápr.
2. án megnyitja városi magyar
kiállításán.

Magyarország, 1927. márc. 19.

Table 10

Abstracts of papers presented at the
Annual Meeting of the American
Sociological Association, 1927.

Chicago, Ill., 1927.

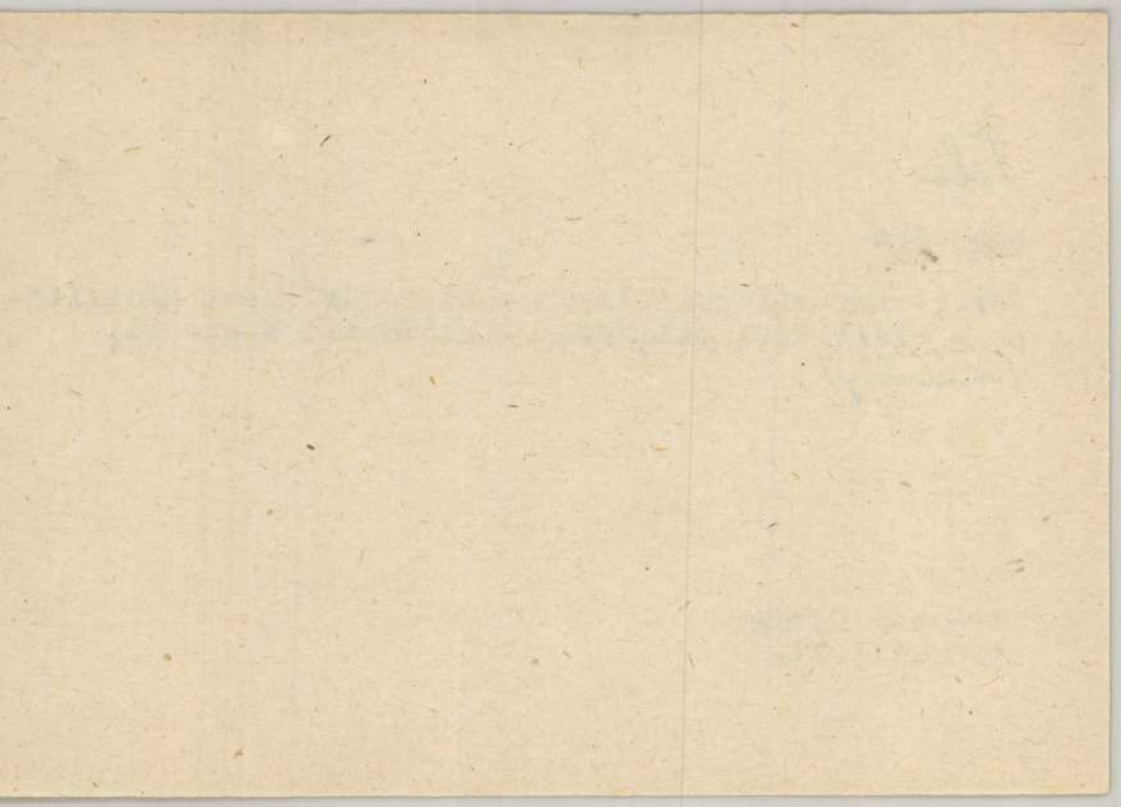
Felcs

szobrász

Barcelonai világkiállítás - képzőművészeti kiállítás-
sa - kiállítási palotában - szoborral szerepel.

(m. ábrány)

Nemzeti Újság
1929. VII. 31.

Telcs

Szoborműve, a "Céhbeliek" kiáll.-án a Nemzeti
Szalonban.

P.N. 932.III.20.

Telcs Ede

"Hüvelykmatyi" c. szoborműve, a szfóv.műgyűj-
teményének kiáll.-án a Múcsarnokban.

N.U.932.VI.17.

Teios äds

"Hüveijmaty" c. seborndve, a salfv. sdyu]-
temnyéneki kiffi.-én a légszínház.

B. U. 932. VI. 17.

Teles kide.
molevan

A viki magyar bepro - es ipatmivi
reti kiallitasa kenulo miveki alap
kivalobozottagi - tagga valasztotak.

Magyarorszag, 1924. febr. 14.

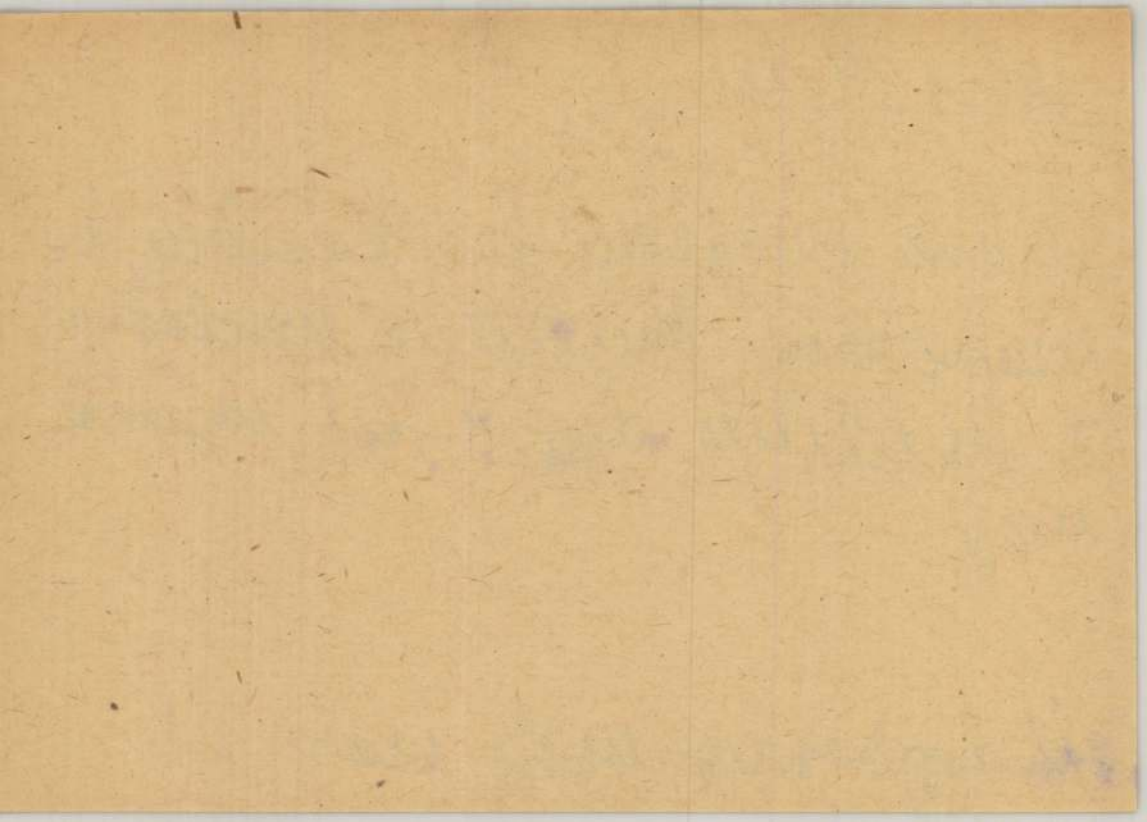

Telcs kde.

Műve részben fog Bécsben a
művelői kiállítás keretében.
a kiállítás apr. 9-én nyílik
meg.

Magyarország, 1924. márc. 31.

Telcs Ede

Alkotásával szerepel a "Céhbellek" kiáll.-án.

N.U.932.III.22.

1914

Telcs Ede

Szoborműve, a "Céhbeliek" kiáll.-án.

P.H. 932.III.20.

Teica K&e

Telcs Ede

"Női arckép" c. műve a Céhbeliek kiáll.-án
a Nemzeti Szalonban.

Est, 932. III. 20.

Teles adu

"Moi arceq" c. wove a Gabelker kiki. - 47
a kemeri asalonan.

Est. 922.111.30.

Telcs Ede, szobrász.

Hösi emlékek kiállítása a Múcsarnokban.

T.E. alkotása: Térleplő gényusz ölébe tartja a
földön elterült halott höst. Repr. 851.1.

Uj Idők. 1927. 36.sz. 251.1.

Telcs Ede szobrász. és Györgyi Géza
építész

Az Erzsévet királyné emlékére kiirt pályá-
zaton részt vettek. Repr. Cimlap.

Közös mű. I. díj.

Ország-Világ hetilap . 1913. jun. 1. XXXIV. évf.
Kiállítva: Múcsarnok. 23. sz.

1914

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1914

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1914

MDK

Telcs Ede

Barabás Miklós képmása, repr.

Műsarnok 1904/5. téli kiáll. kat.

1881

Teles Bde

Barabas Miklos képmása, 1891.

Barabas Miklos képmása, 1891.

Telcs Ede szobrászm. és Györgyi Géza
építész

Az Erzsévet királyné emlékére kiirt pályá-
zaton részt vettek. Repr. Cimlap.

Közös művükkel az I. díjat nyerték.

Ország-Világ hetilap . 1913. jun. 1. XXXIV. évf.
Kiállítva: Műcsarnok. 23. sz.

1888

John H. ...
...

As ...
...

...

...

...

...

Telecs Ede, szobrászm. MDK

A Zeneakadémia új palotájának szobrászati és
díszítő művészetének kivitelezője.

Csüdák Bertalan: Az Országos Magyar Kir. Zene-
akadémia új épülete.
Vas. Ujs. 1907. máj. 12. 54. évi. 19. sz. 369-370. l.

MDK

Telcs Ede

Képzőművészet 1927. 2. sz. 23.1.

101

Teles 2de

Kapitelübersicht 1927. 3. Aufl. S. 1.

MDK

Telcs Ede

E. von Hoffmann, repr.

Képzőművészet 1928. máj. II. évf. 10. sz.

115.1.

Telcs Ede

1908.máj.24.-én leplezték le a budapesti
Vörösmarty-szobrot, Kallós Ede, Telcs Ede
és Márkus Géza alkotását.

Művészet, 1908. 272.1.

Telcs Ede

A király a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki, a magyar művészet körül szerzett érdemeiért.

Művészet, 1908. 271.1.

111

John Doe

A letter to the Honorable Secretary of State
Washington, D.C. 20520
Dear Sir:

Very truly yours,
John Doe

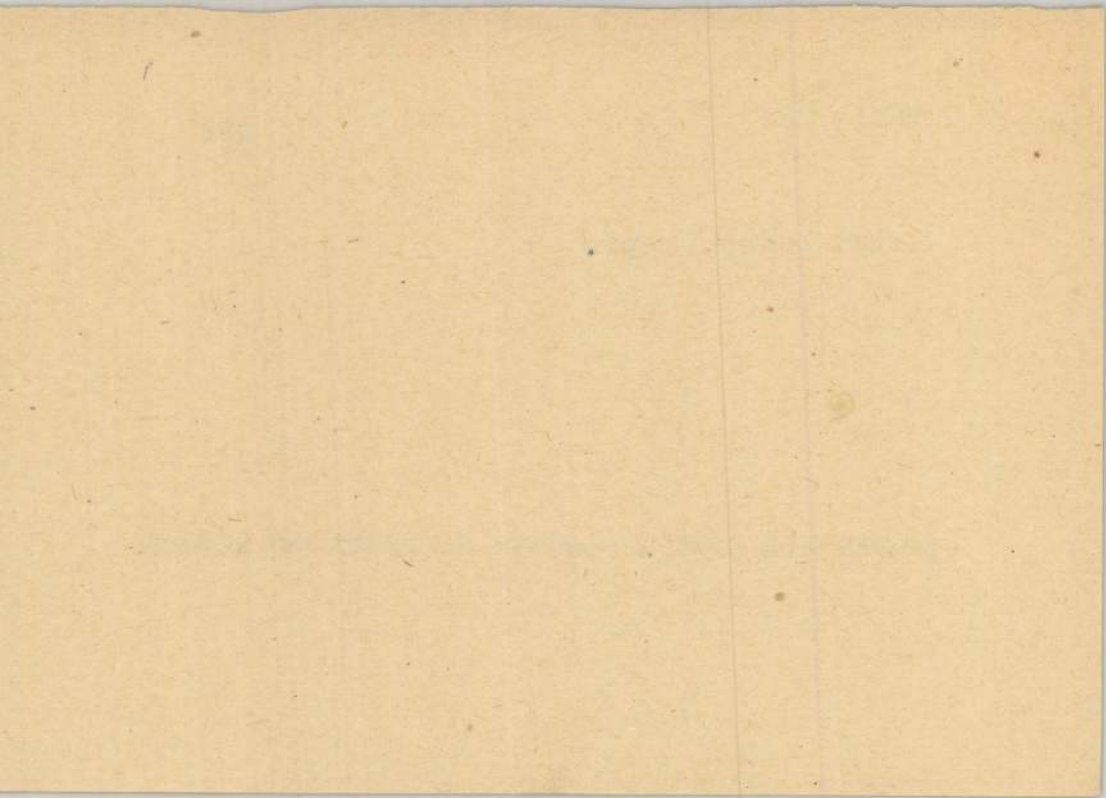

Telcs Ede

MDK

Olasz leány, repró

Műcsarnok 1901. tavaszi nemzetközi kiáll.

Telcs Ede

MDK

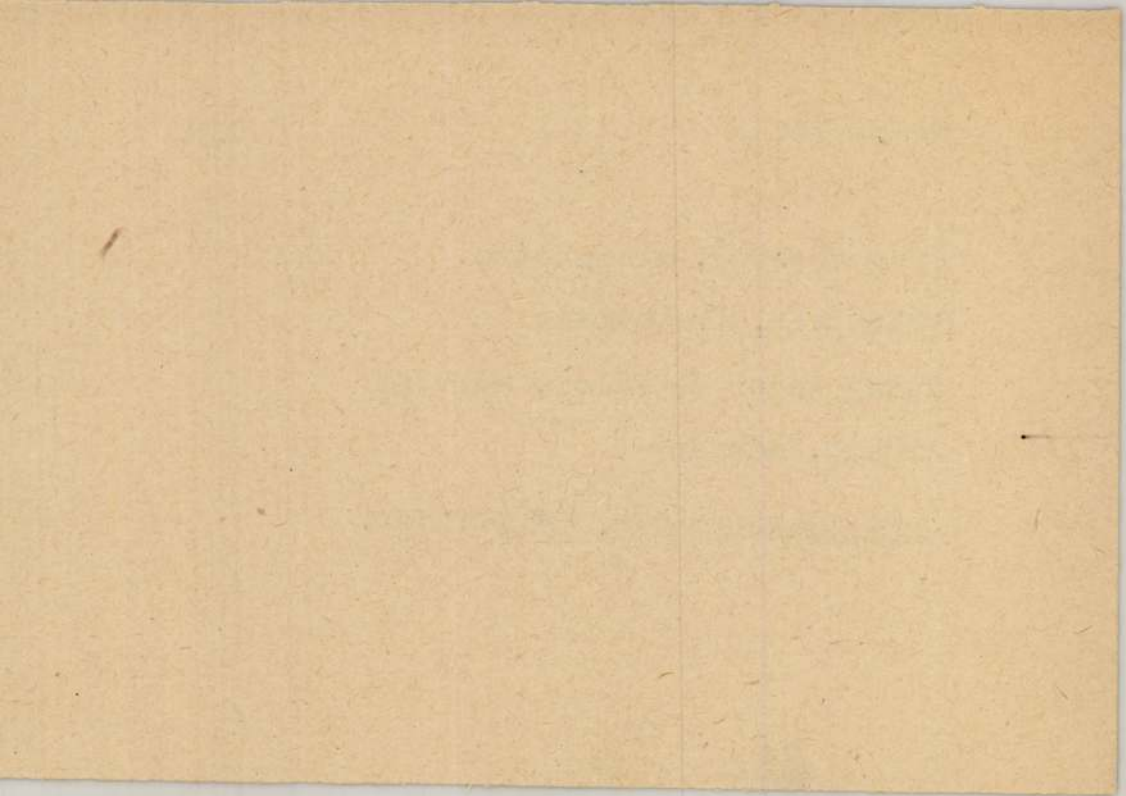
Öreg asszony, terrakotta

Földmives, terrakotta

Hubay Andor és Tibor, márvány

Arckép, márvány

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Telcs Ede

MDK

S.A. asszony arcképe, szobor

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállítás

Telex 282

S.A. Bureau, 282, 282

Telcs Ede

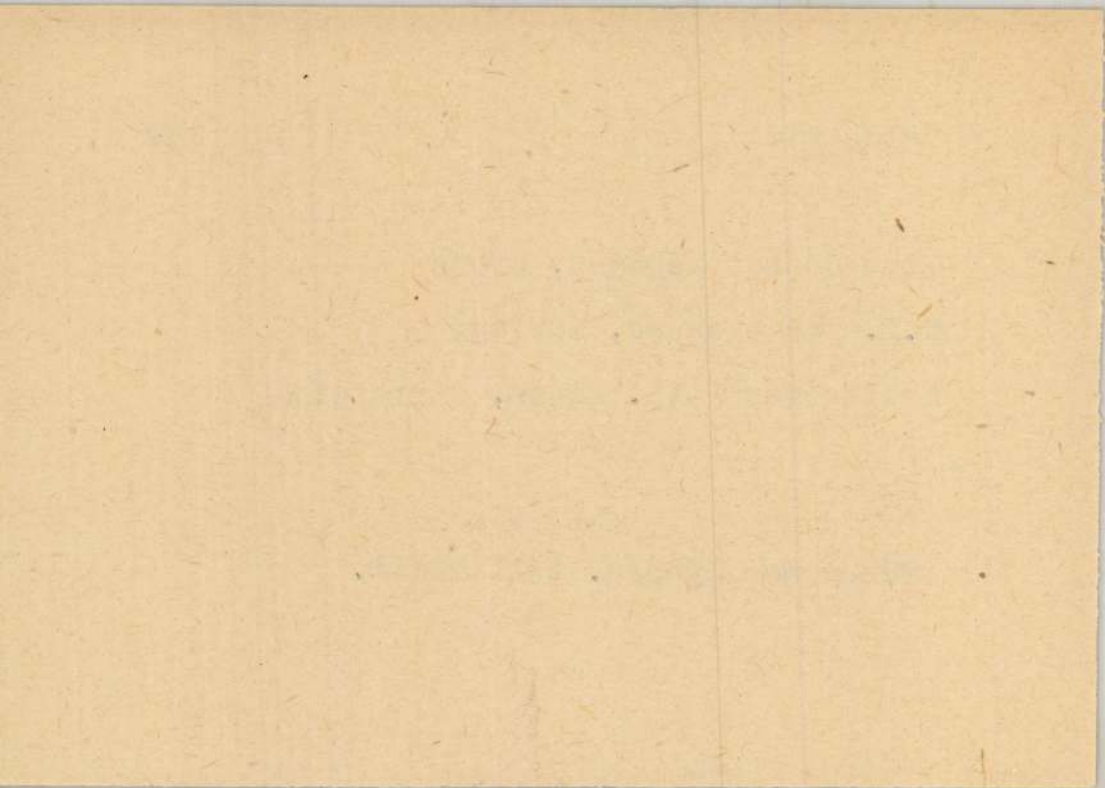
MDK

Kiss József képmása, bronz

P.I.urnő arcképe, márvány

Mellszobor I-II. gipsz, terrakotta

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Telcs kede.

Kialltoara as krost-miense-
umban nyilt meg.

Testi Hétlap, 1928. Okt. 31.

Telcs Ede

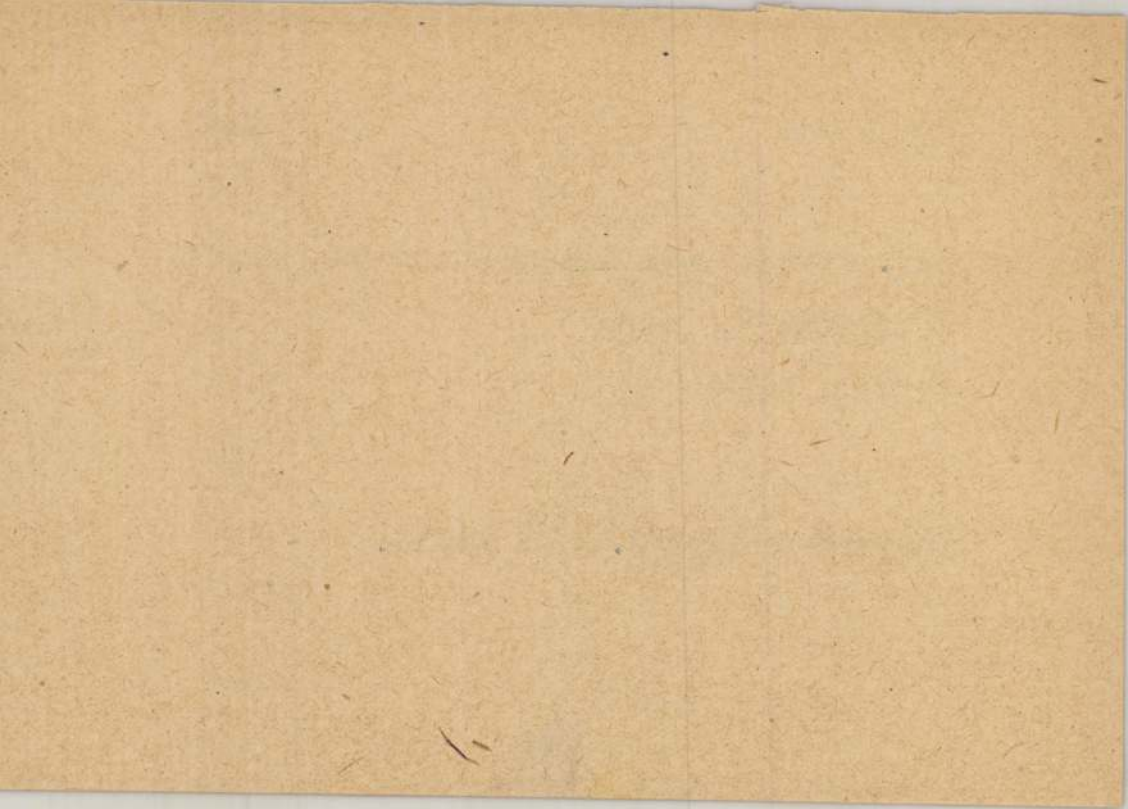
MDK

özv. Bornemissza Ignácné arcképe, gipsz

Tanulmány fő, gipsz

Arckép, bronz

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

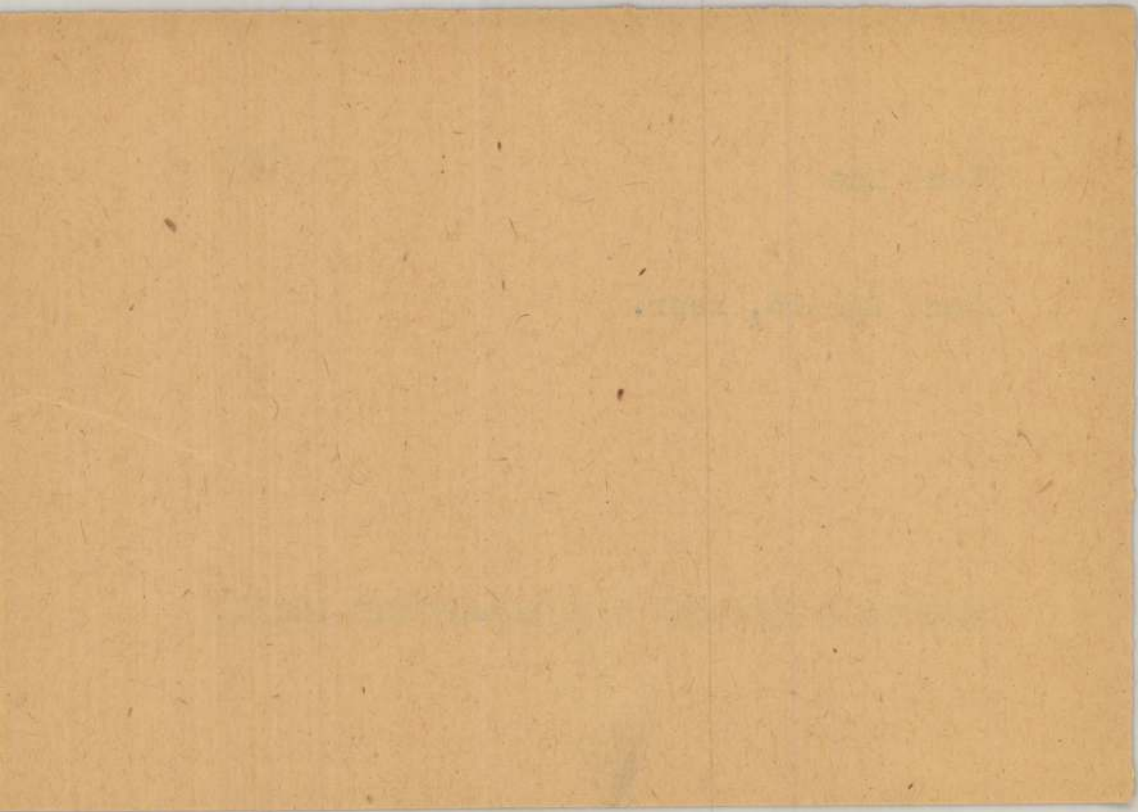

Tlecs Ede

MDK

Szent László, repr.

Micsarnok 1908/9. évi nemzetközi kiáll.

Telcs Ede,^{x)} orobráz

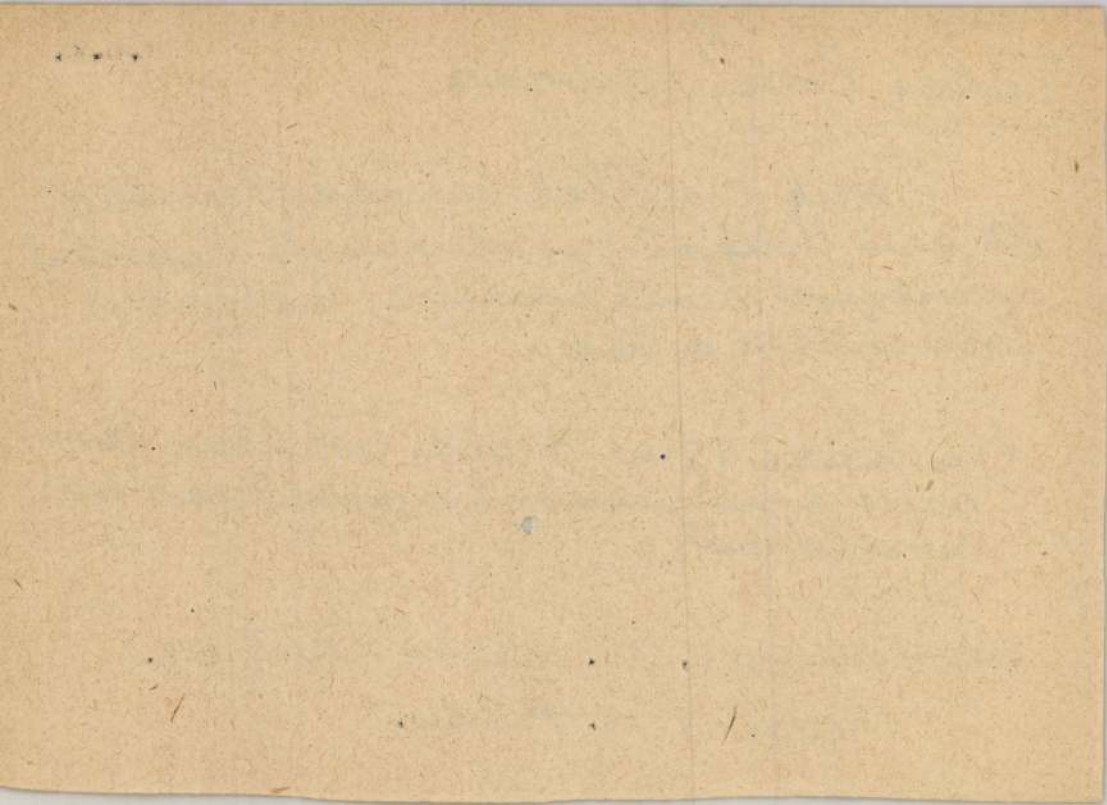
M.D.K.

Törög Emillel közösen kiadott
és első díjjal jutalmazott Errebes
hírdelmei cselekményét hosszúan
ismereteti a Lap.

x) a márc. 18. az 8. old. közlése be-
rűnt a pályázatot megdönvő mi-
nősítettség.

Művelődés Lapja, Bp. 1902. XXIII. évf.

febr. 19. sz. 4-5. old.

Telcs Ede, szobrász

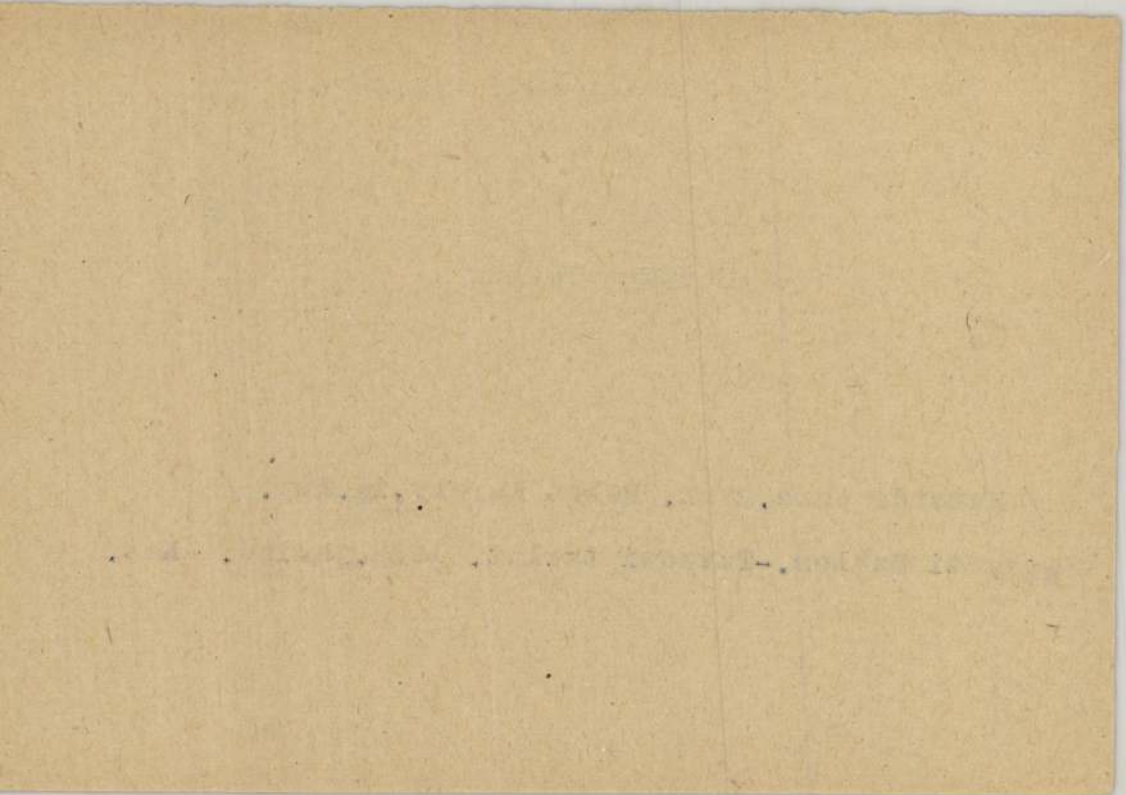
Flórián.

Színes

Horthy plakett

"

/ Herendi porc. gyár. Roboz Károly, ip. műv. /
Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1932. június. Kat.

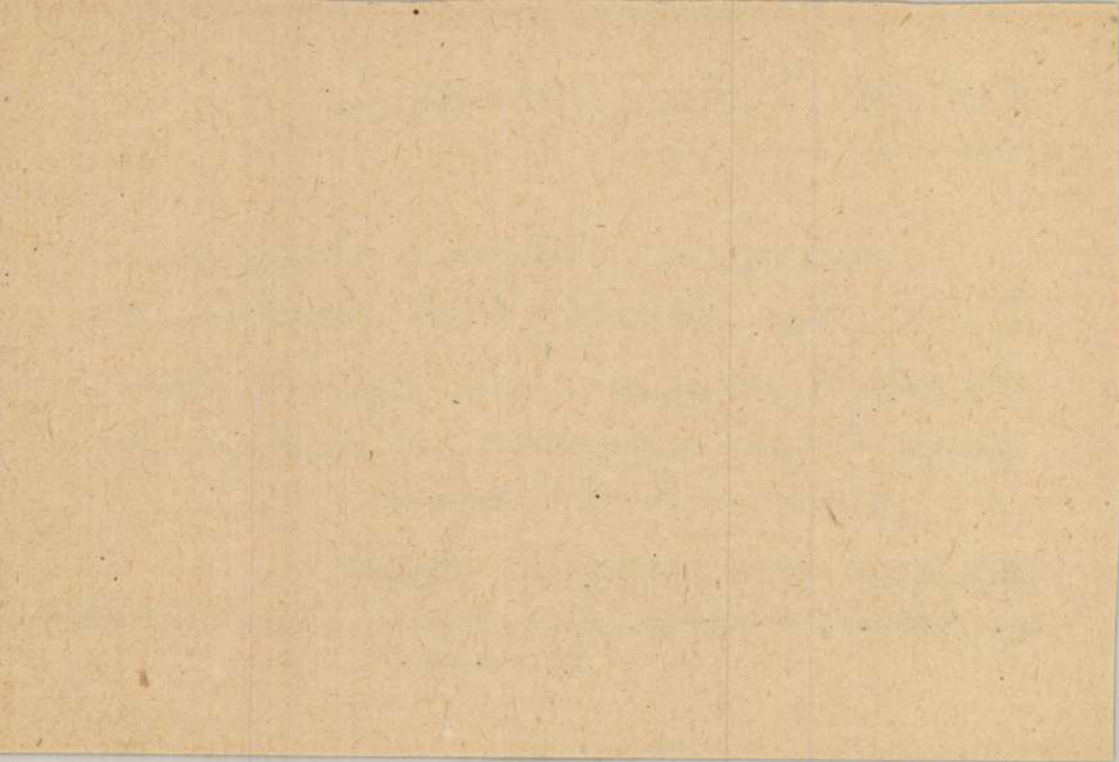
Telcs Ede, orobrán

műve Alpár József
1831-ben felállított orobra a
Vajdahunyad-vári épületszo-
port bejáratainál, mindjárt
a „felvonóhid” előtt

Róna Tibor: Budapesti kirándulók helyek

Bp. /1960./, Panoráma, /Magyarország írásban és kép-
ben 1. köt./

256. old

M.D.K.

Teltsch Ede

"Garabonciás diák" c. művét említi meg N. Istvánffy Gyula festőművész: "A Képzőművészeti Társulat kiállítása" c. kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó, 23. kötet
230-254. lap

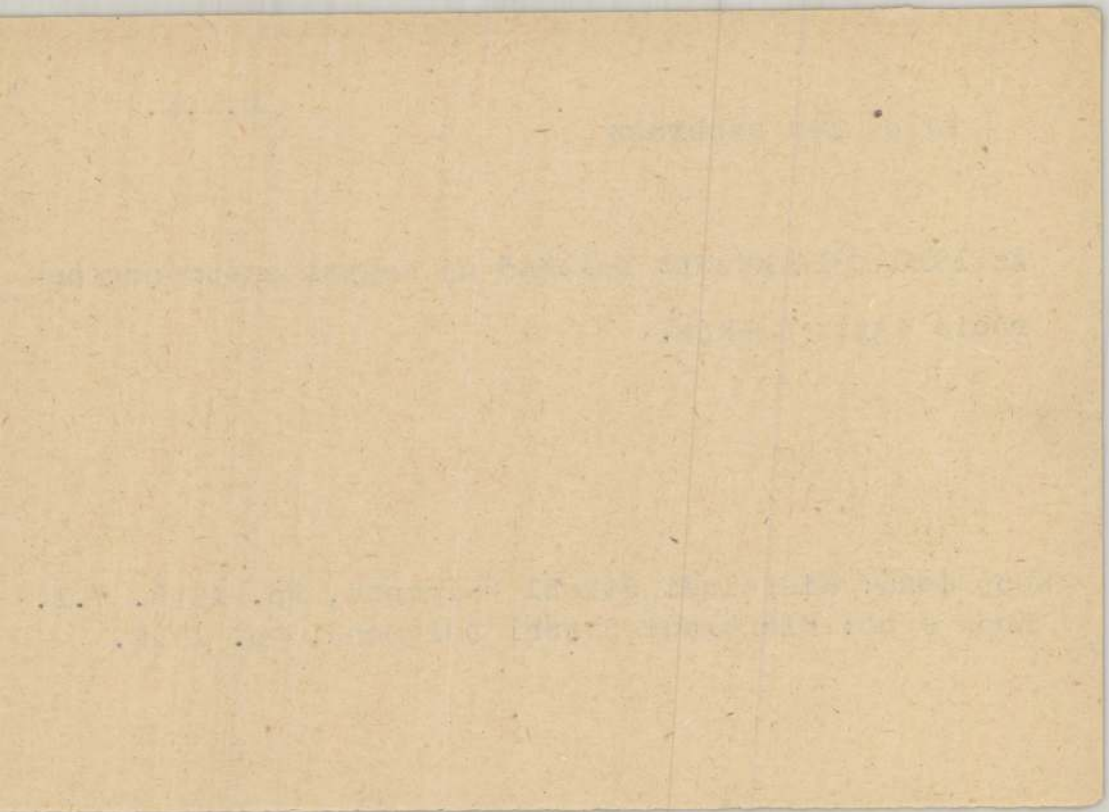
Telcs Ede szobrász

M.D.K.

Az 1910-1914 között feltűnő új magyar szobrászgeneráció egyik alakja.

Kopp Jenő: Kisfaludi Strobl Zsigmond, Bp. 1956. 7.1.

Kopp Jenő: Kisfaludi Strobl Zsigmond, Bp. 1956.

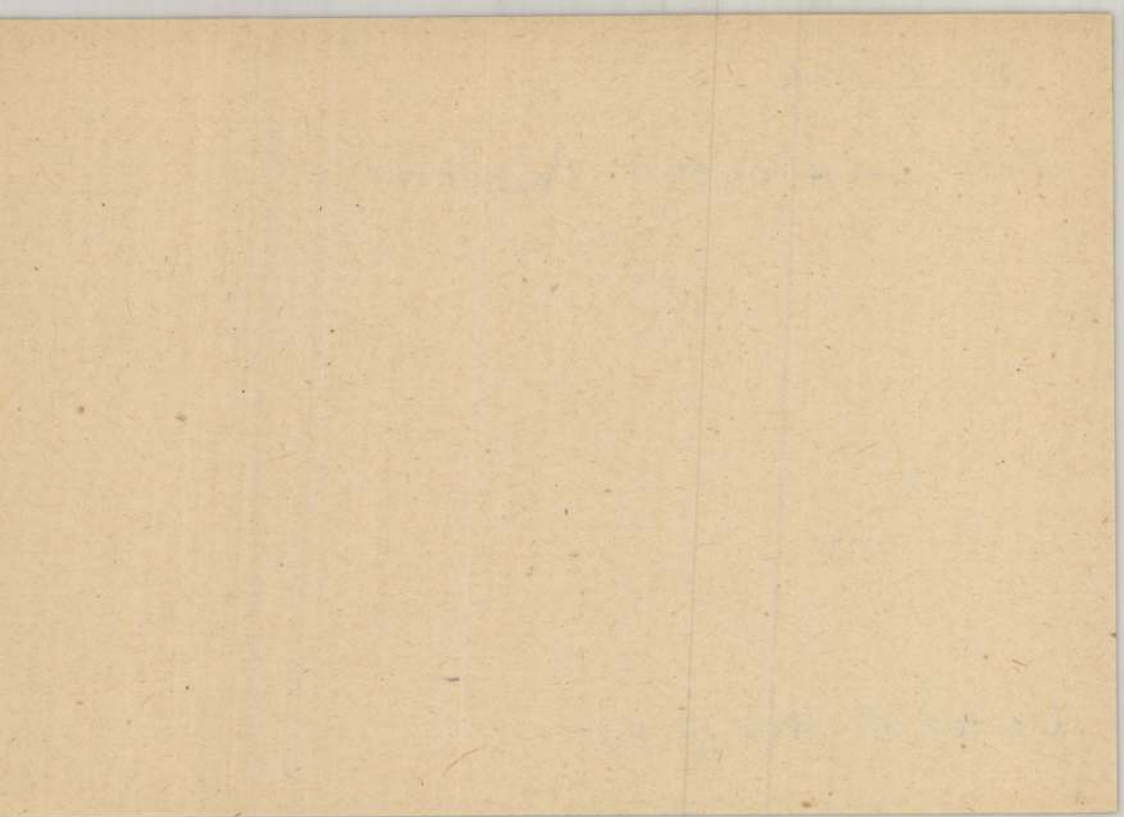

Telis Ede

Sok pláretet készített

Vetelő 1967. XII. 28

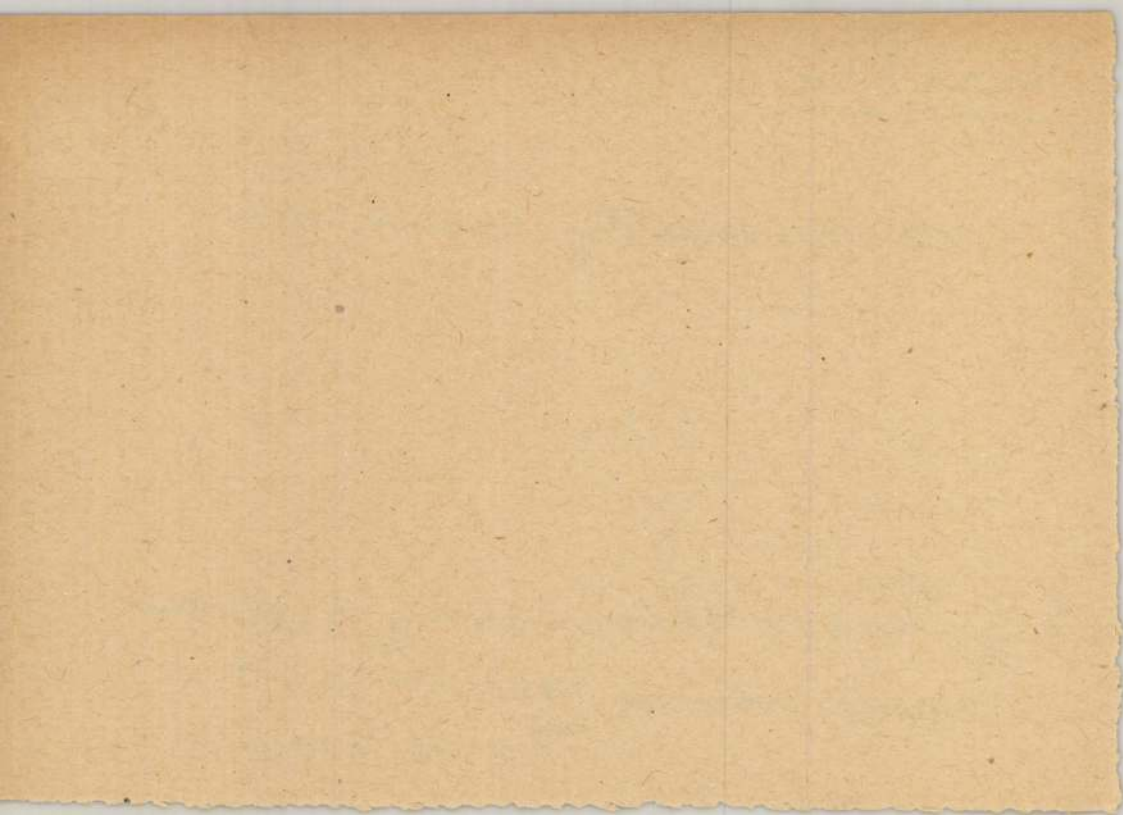
Telecs éde

Vörösmarty szobránól

hly: Tolt a Vörösmarty szobron.

Magyar Nemzet, 1967. VIII. 13. 14. o.

Tiszelt Szerkesztő!.

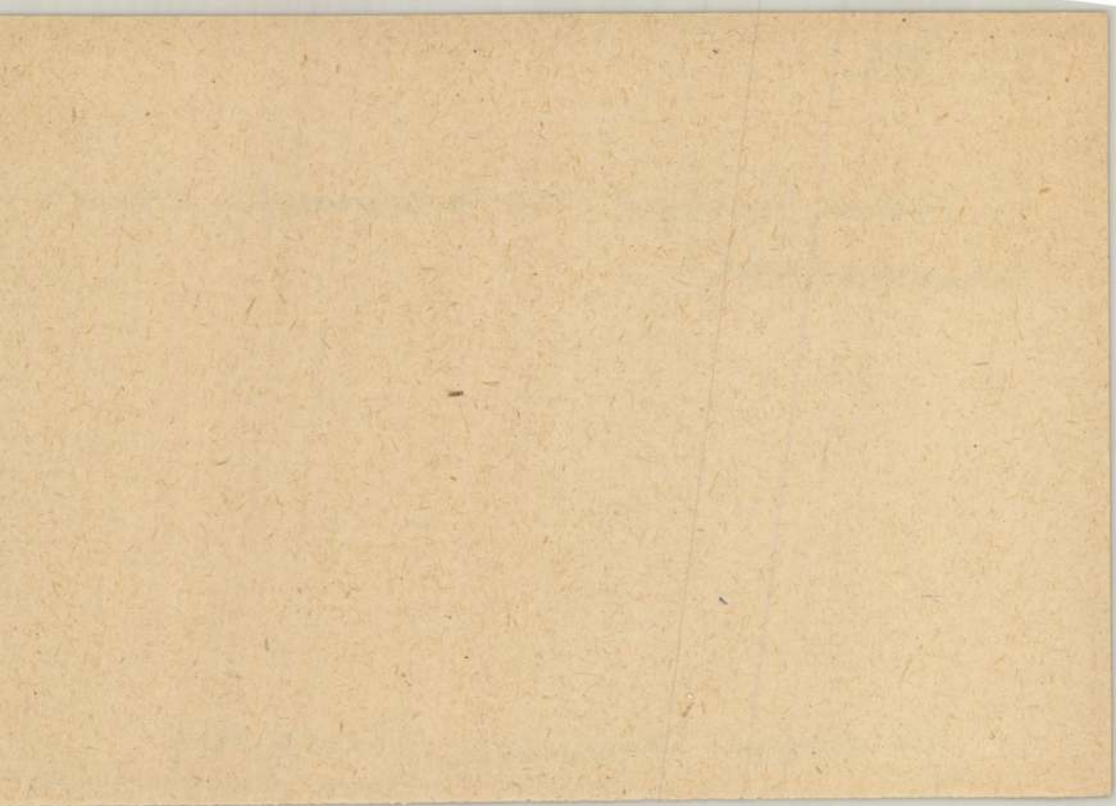

Teles Ede

Móra Gábor: Vörösmarty eries
huzaráról.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 3. 14. o.
Tiszelt Szerkesztő!

M.D.K.

Telcs Ede szobrász

Századvégi vásárlásokkal kerül a Szépművészeti
Múzeum gyűjteményébe.

A Szépművészeti Múzeum 1906-1956, Bp. 1956. 194.1.

JELCS EDE

Vizmai Lukai Antal

Hámon Biro Armin

Politzer Adám

Peis (Janus Pannonicus Museum) modern
magyar képtár Forgács Hank Erzsébet
emlékgyűjtemény (2 rész fordítva G.)

Tsmeretó: Romány Ferenc

Telus Ede

A lelt csepphárom köcsöt rőmíd
időt Vdsáshelyen költöt.

Ambros Tobor: A vásárlás. művészet
műltja

Kostárs 1968 II. 304 old.

1882

Received of the Treasurer of the
Board of Education the sum of

Five hundred dollars and no/100
for the year ending

March 31st 1882

MDK

Telcs Ede

hex bronz érmek

Zathureczky Ede

M.Numizmatikai Társulat

Telcs E. kiáll. N.Gal. 1963.

es unmöglich ist, die Elemente
verschiedenen Gruppen als ider
Betrachtungen, die unter de
stehen und zum Nachdenken e
wie sehr man die Dinge vere
turgütern das Attribut "urt
einfach anhängt und sie nur
bute voneinander scheidet,
holt darauf hin, dass es mi
trachtungen unmöglich sei,
akteristische Merkmale des
ters an sich tragen und die

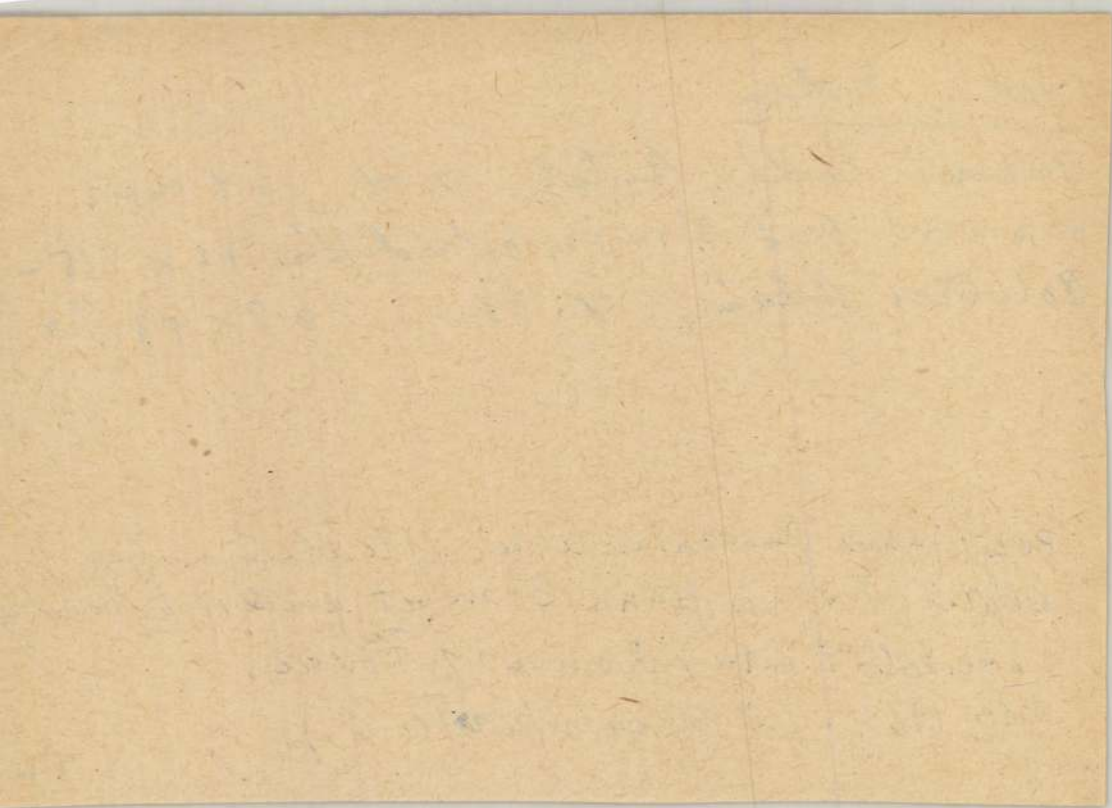
Trick

Telus Ede

Vizmai Lukis Antal, v. br. 64 mm.
Hámori Bús Árpád, ö. hadi/csi, 75 x 515.
Politres Adam, v. br. 68 x 43. "

Pis (Janus Pannonius kineem) modern magyar
képtár. Forgás Hann Erőbet emlékszüjtésény.
7 smetelöt ita: Romváry Ferenc.
Pés 1964. (A műveem (üretci 6).

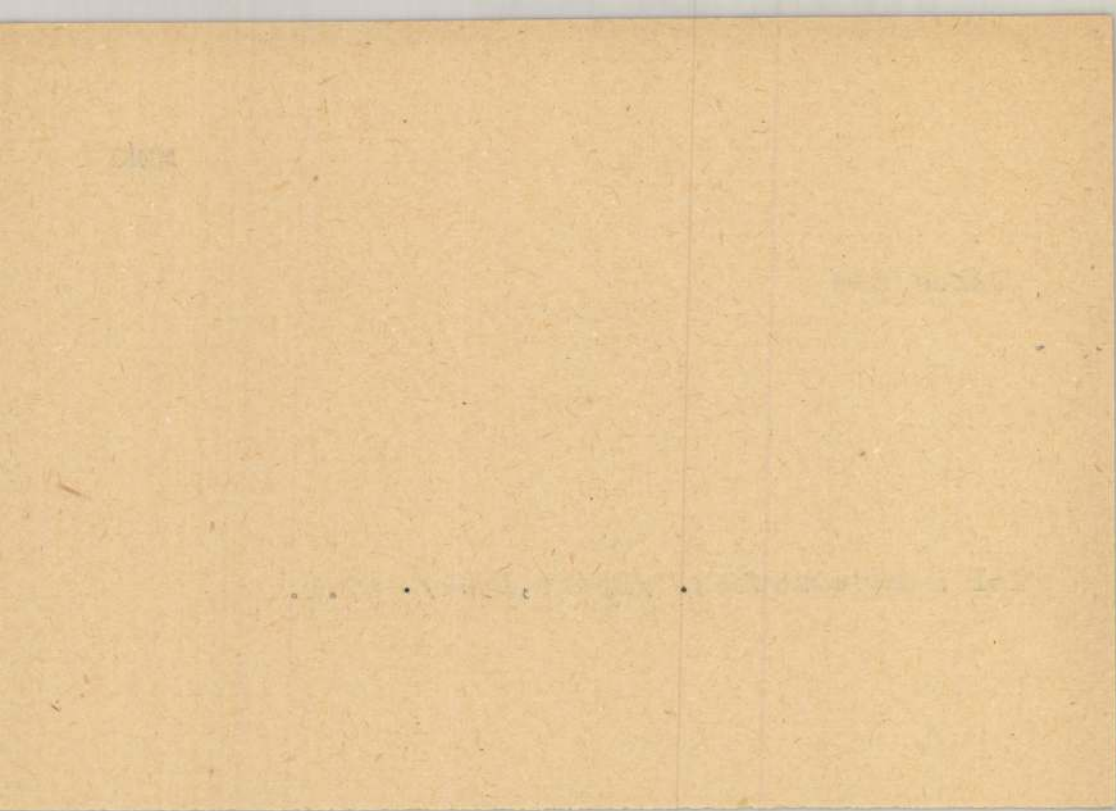

, MDK

Teles Ede

Tél a művészetben. /Bpest, 1940/. 87.1.

Telcs Ede

szerepelt a kiállításban.

**Csengeryné Nagy Zsuzsa: Magyar éremművészet a XX.
században. Kiállítása Janus Pannonius Múzeumban.**

Dunántúli Napló 1964. júl. 5.

Table 1

Table 1

Table 1

Table 1

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután
1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-
mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla.

Stephaneum r. t. Budapest.

Tales Sale

1.

Banffy Butlers =

Emilekemi Bot. Tokorawa

1932. 12. 8.

150.-

MDK

Telcs Ede szobrász

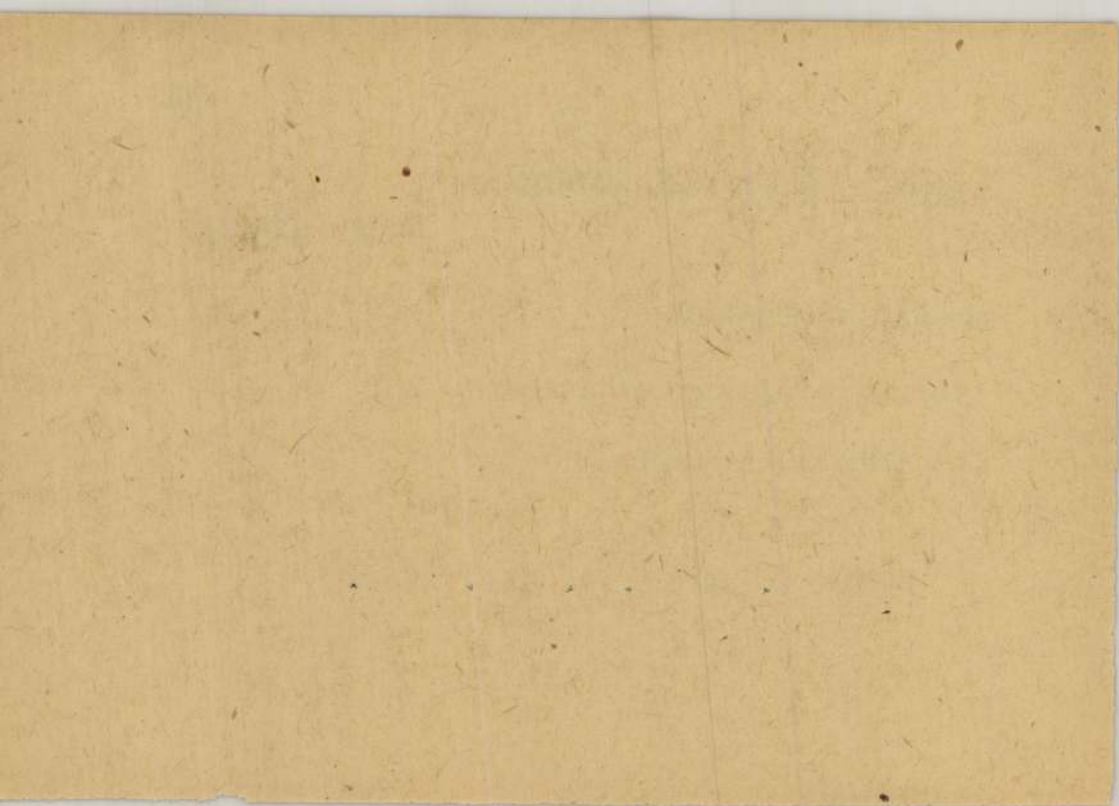
bronz érmek:

Aaltje Noordewier

Gyermek tragikus maszkkal

Két táncoló anygal

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

Telcs Ede szobrász

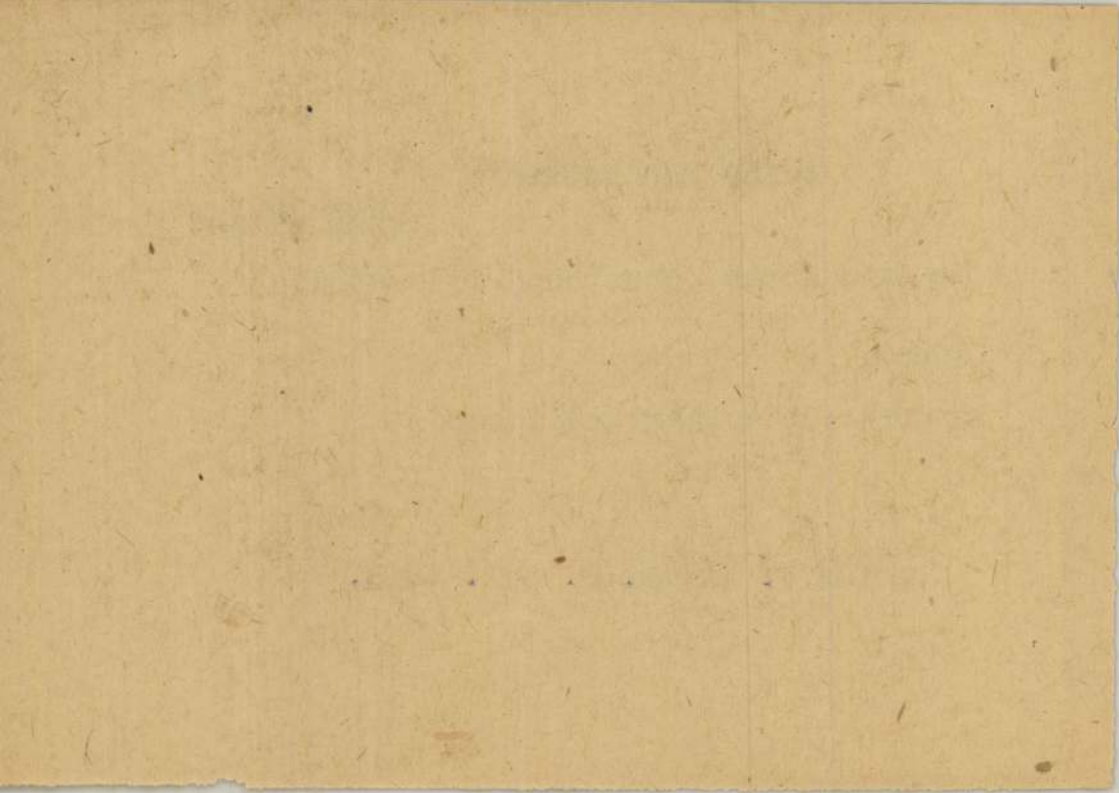
bronz érmek:

Nederlandsche Schaatsendrijdersbond

Amazon

Nemzetk. sütőipari találkozó

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

Teles Ede szobrása

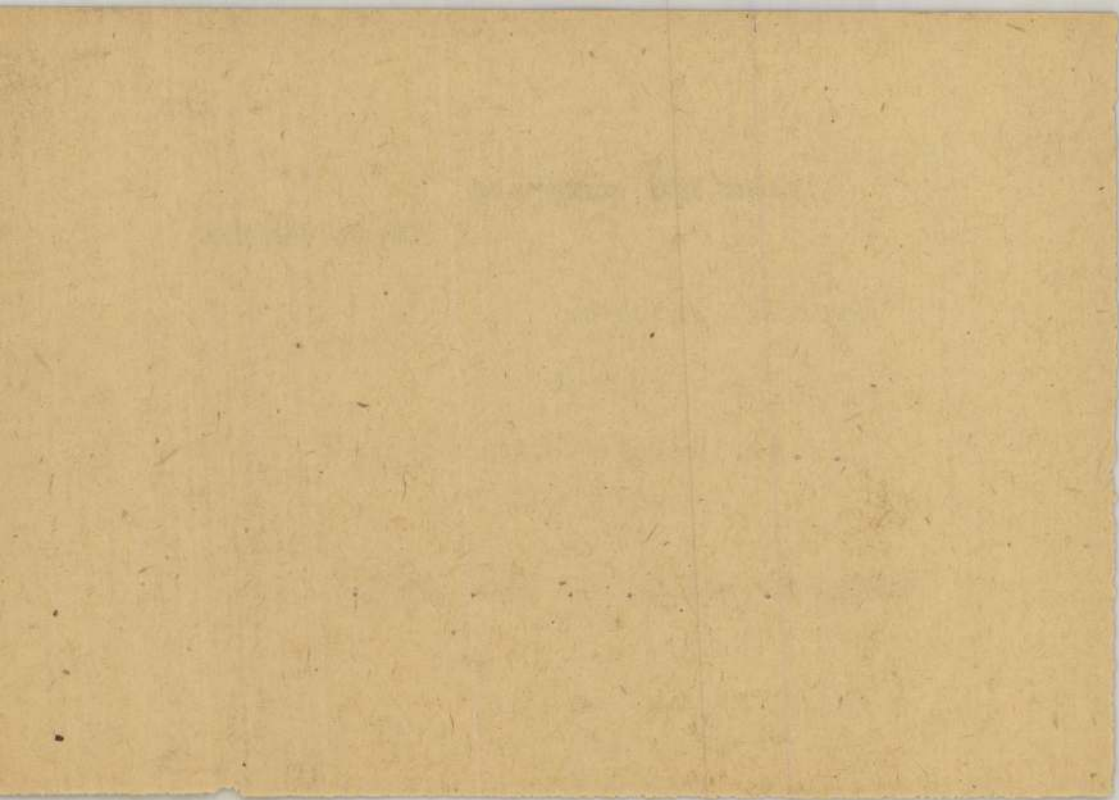
bronz érmek:

Arnold Gilissen

Kislány virággal

N.V.Koninkluke Nederlandsche Edelmetaal
Bedrijven

Teles E. kiáll. N. Gal. 1963.

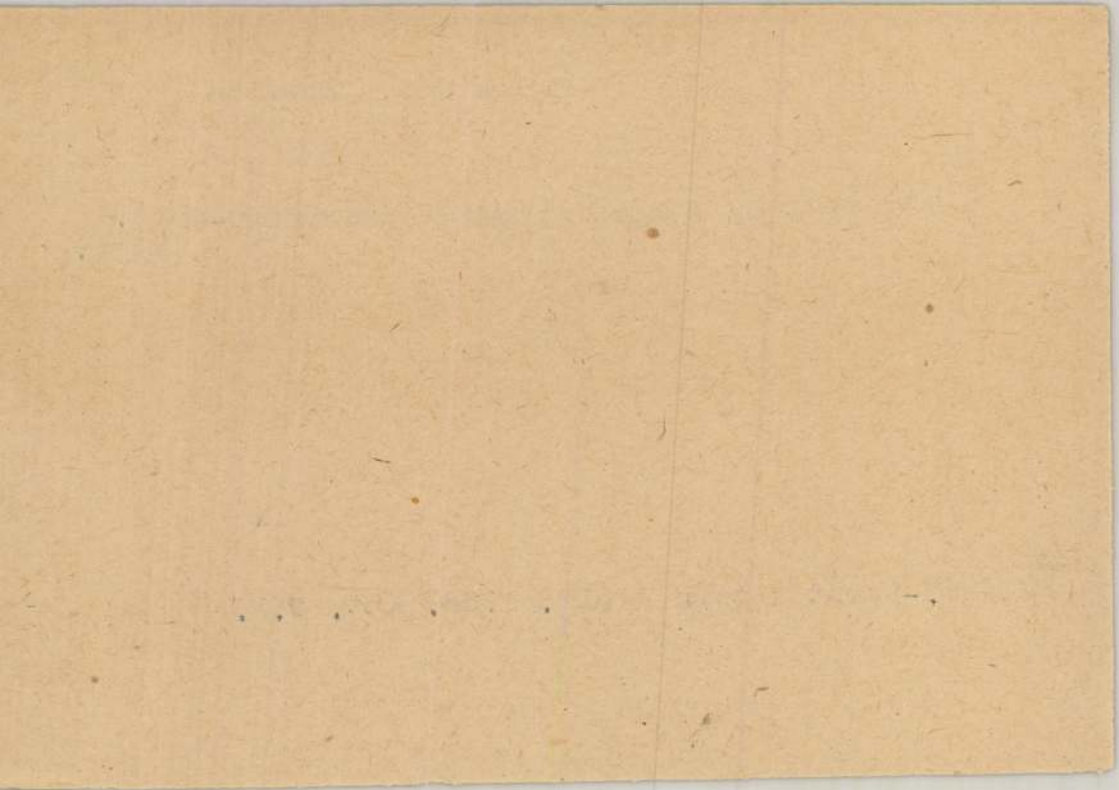

Telcs Ede, szobrász

MBK

Berzeviczy Albert siremlékének domborműve.
Gipsz.

KMTárs.-Szent István kiáll. 1938. Kat. 9.1.

M.D.K.

Telcs Ede szobrász

Plakettje a Szépművészeti Múzeum szoborgyűjté-
ményében

A Szépművészeti Múzeum 1906-1956, Bp. 1956. 207.1.

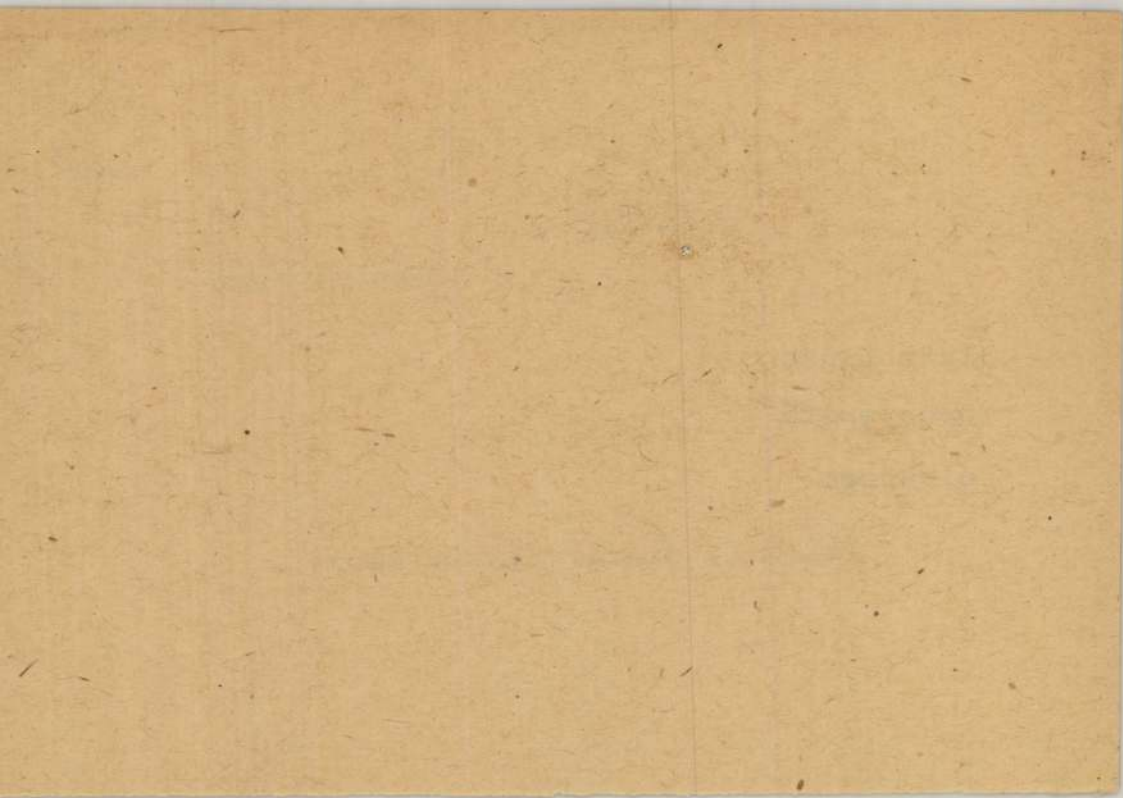

Teles Mde

reprodukciók:

Alpár Ignác
Toronyépítő
Feleségem

Teles M. kiáll. M. Gal. 1963.

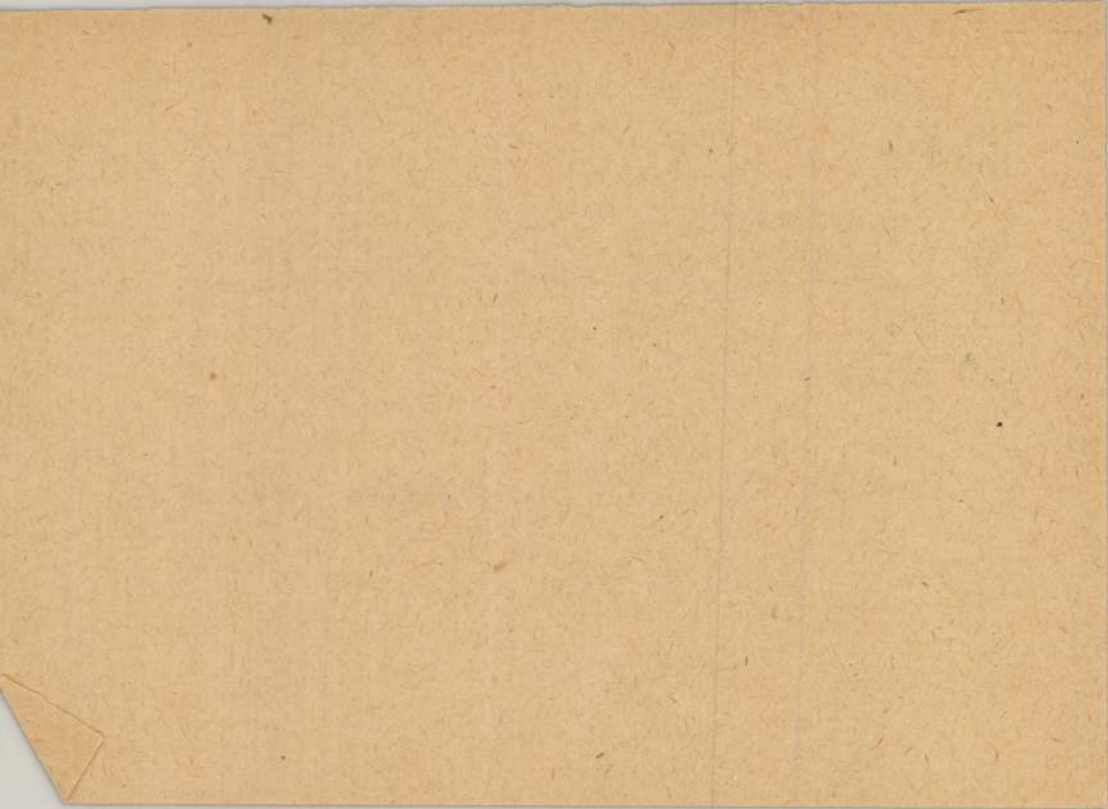

MDK

Telcs Ede: Gróf Andrássy Gyula szoboremlékének
leleplezésére vert emlékérem, 1906.
bronz

Árverési Közlöny 1940.dec.7.rk.sz.96.aukció

Telcs Ede, nobrain

MDk

Szilónóráiban, Baján, a Türr István
Múzeumban őrzik hagyatékeit, nobrain-
nak, plakettjeinek gyűjteményét. Most a
művésze önéletrajza került a múzeum
hírbököibe.

—: Kulturális hírek

9

NÉPSZABADSÁG, 1965. júl. 16.

MDK

Telcs Ede   szobrász

Zámborszky I: A magyar Országház. Bp. 1937. 94 l.

137

Pécs Ede

szobrász

Tisza-szobor pályaműve.: Elismerés mellett kiváltan
Tiszáját, amelynek az önis pályaművelében
leszorgóval a megoldása.

Budapesti Hírlap
1929.VI.16.

Fides Ede

szobrász

A Fiszta István gróf szobor-éremlyeinek emlékeztető
pályaszövege.-

Hosszú Újság
1929.VI.5.

Felsz. Ede

szobrász

A Tiszta István gróf szobrásza benyújtott tervezeteket
felülbiztosi vizettség 3000 pengő jutalommal részesít-
tette benyújtott pályázatát. -

Hegyerősi
1929. VI. 15.

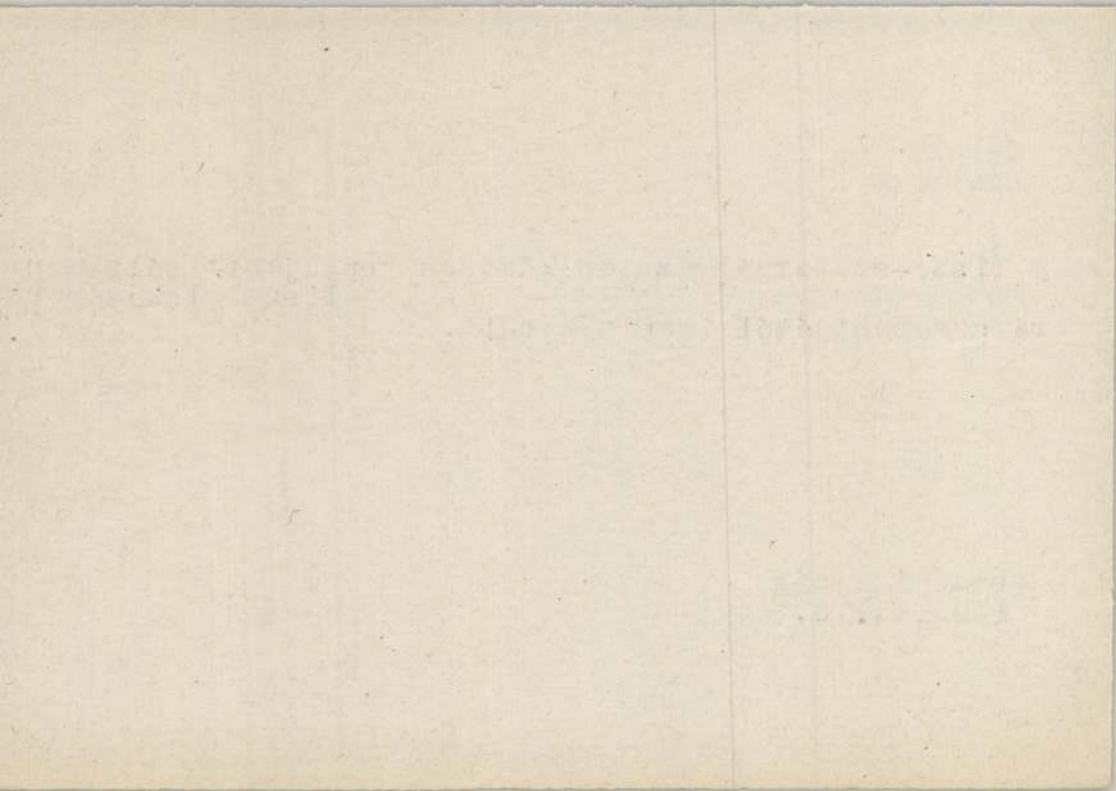

Telcs
szobrász

A Tisza-szobor pályázaton közösen benyújtott pályaműn
-Kotal építésszel együtt - Tisza alakja port-
ré szempontjából igen sikerült.

Nemzeti Ujság
1929. VI. 16.

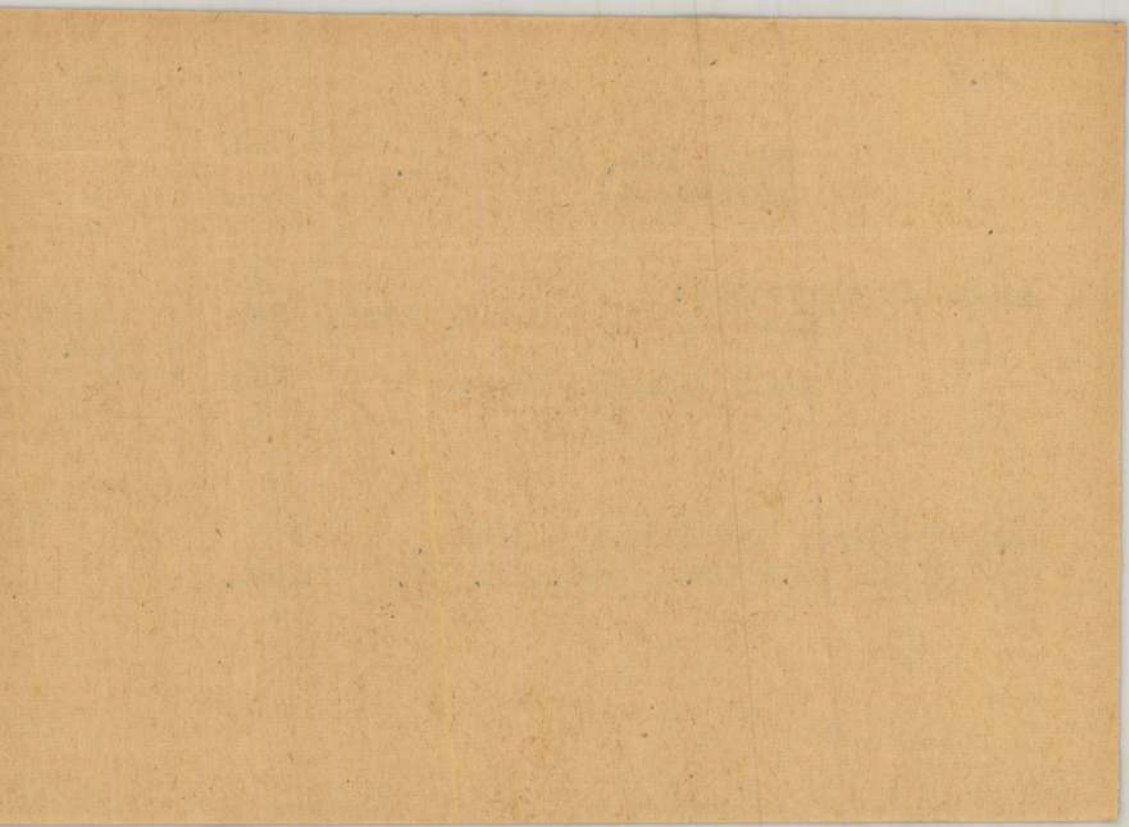
Eelcs Ede, szobrászm.
1872-1948

Érmek és plakettek:

Vizmai Lukács Antal. 1903.	Vert bronz két oldal.
Thaly Kálmán. 1904.	Vert bronz.

Szülővárosának ajándékozott művei.
Városi Múzeum, Baja. 1948. aug. 20.

Kat.

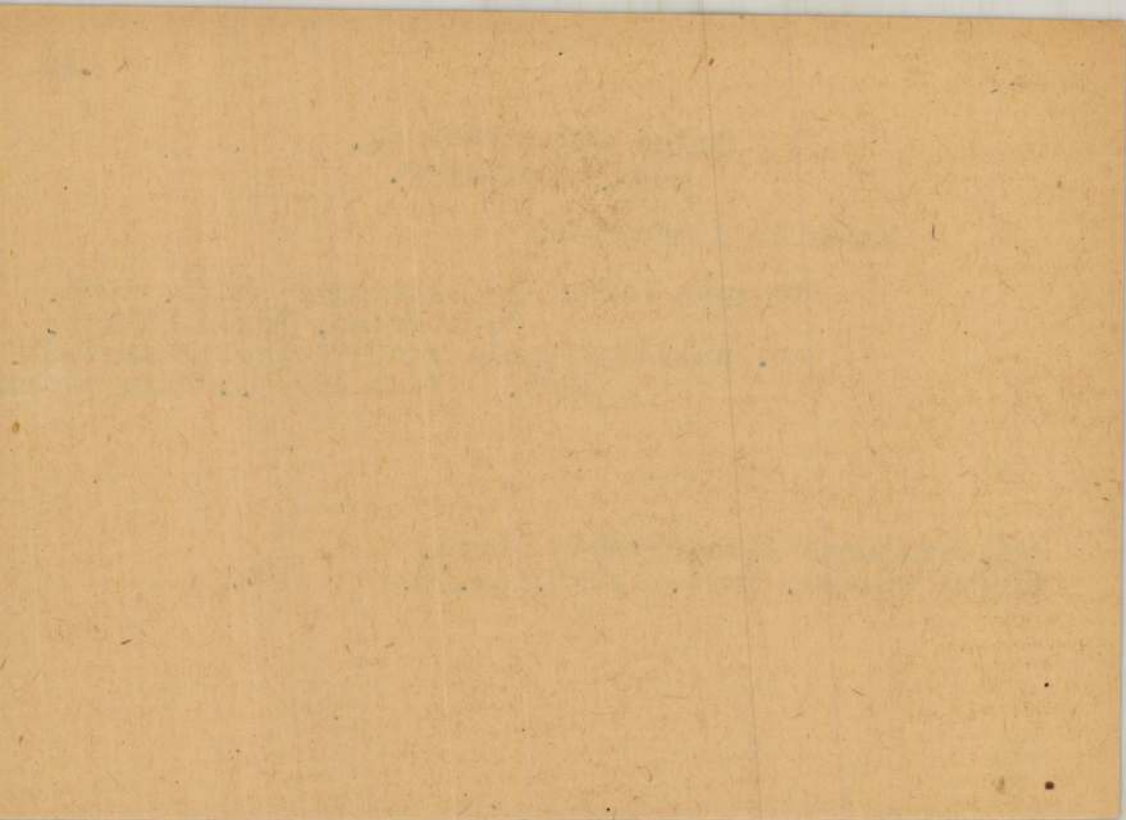

Telcs Ede, szobrászm.
Baja. 1872-1948.

Érmek és plakettek:

Kossuth Ferenc és Szterényi, báró. 1906.
Vert bronz. Berán hátlap.
gr. Andrássy Gyula szoborlelepleplakalmából.
1906. Vert ezüst.; Zala hátlap

Szülővárosának ajándékozott művei.
Városi Múzeum. Baja. 1948. aug. 20. Kat.

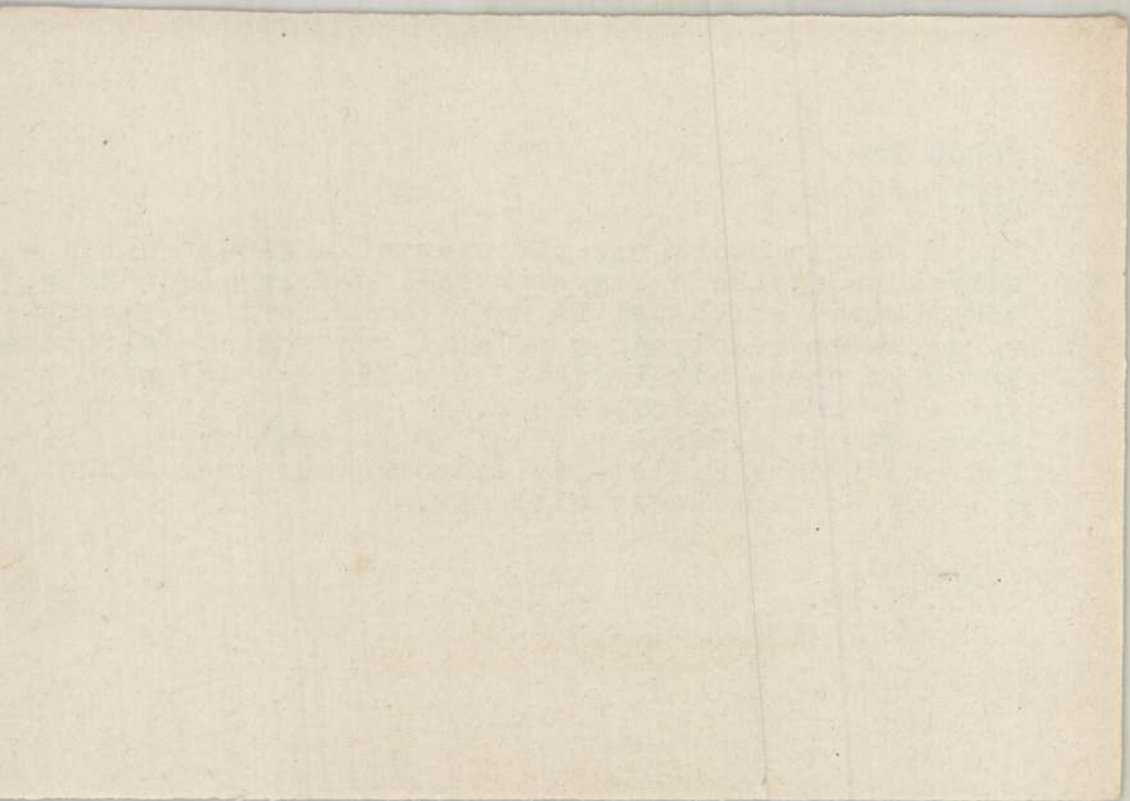

Telcs Ede
szobrász

Tisza István szobrának pályatervei - Múcsarnokban - pályaműve egyike a figyelemreméltóbb megoldásoknak, amely kevés eszközzel is sokat mond. Puritán egyszerűség, nemes komolyság a polgári ruhás alak felfogásában s az ehhez alkalmazkodó pár lépcsős talapzat közel áll Tisza egyéniségéhez. Kár, hogy a fejben nincs több aktivitás. Kisplasztikai jellegénél fogva a Parlament terének épület- és szoborkolosszusai között ez a különben finom terv eltűnnék.-

Magyarság
1929.VI.16.

Tillys Ede

szobrász

A Tiszta István gróf szoborpályasatra behelyezett
pályaszűrt.-

Hagyomány
1929. VI. 5.

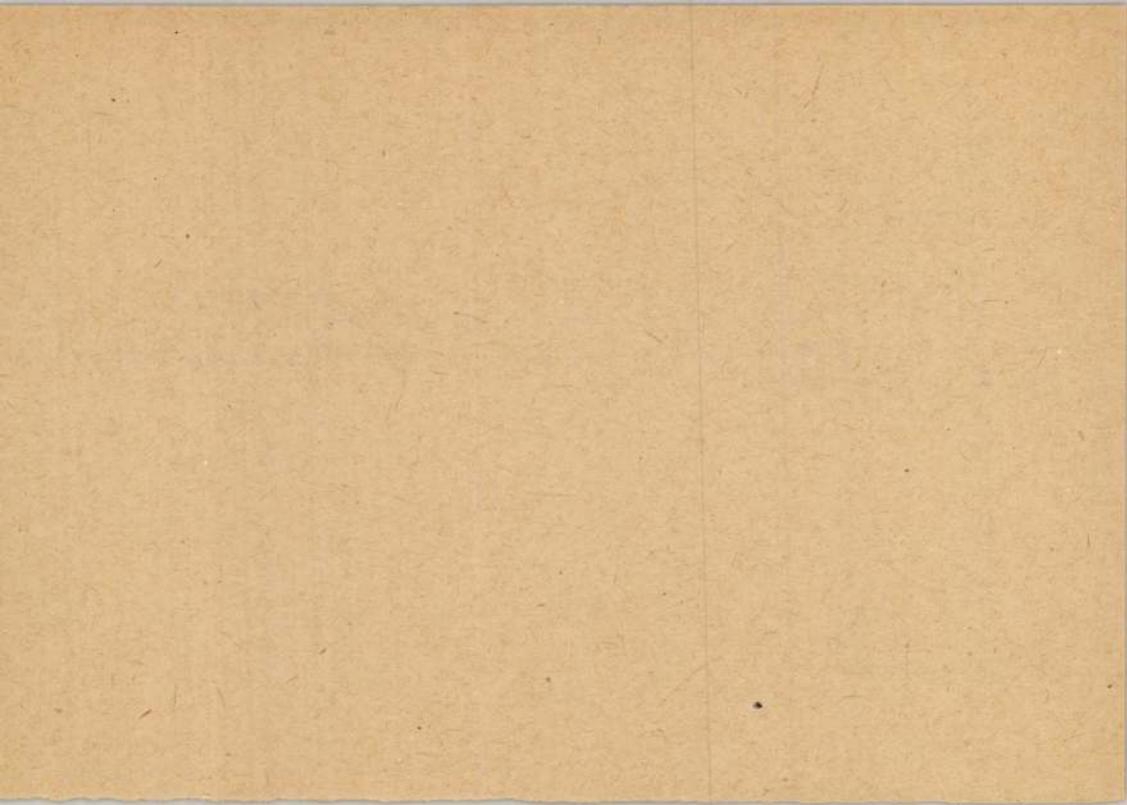

Telcs

szobrász

Tista-szobor t rvei - Műcsarnokban - pályázatát be-
nyújtotta. Készletében nem kevés értéket, de egészé-
ben a konvenció hatalmasodik el rajtuk, ahogy megjele-
niti a főalakot.

Pesti Napló
1929. VI. 16.

Telcs Ede

Szerelt a műveincsepartas műcsamoli is-
allításain

Est 1931. II. 22.

Felcs Ede

Szerepelt a művelődéspártos műcsarnok ki-
állításán .

SK 1931. V. 24.

Telcs Ede, szobrászm.

Herthy Miklós kormányzó,

A Tavaczi Tárlat portréi.

Képzőművészet. 1929. 18. sz.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Telcs Ede

Kelletés, bronzpl.

Gr. Andrássy Gyula szoboremlékének leleplezésére vert érem 1906. Bronz

Árverési Katal. 1940. okt. 4. rk. 95. auk.

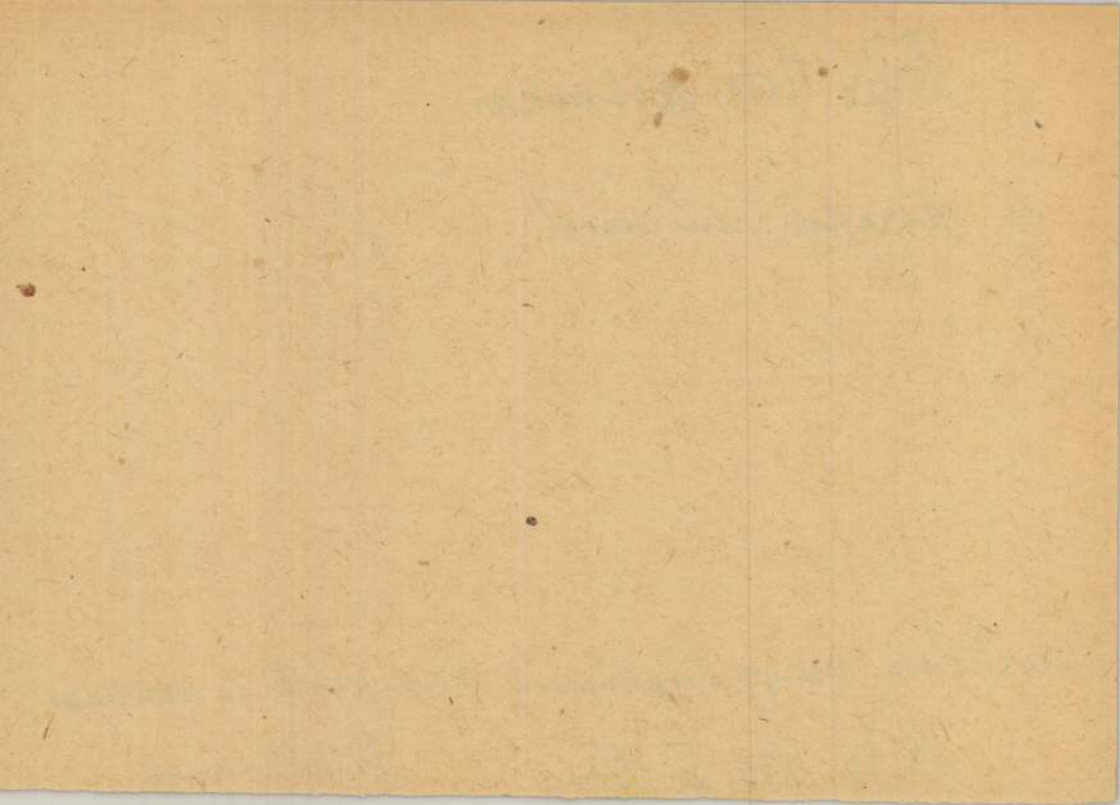

Telcs. Ede, Kobrixm.

is szerepel műsívól.

Lárkiloné magy képműs. oca jésat a boueriaci
N. U. 932. III. 27. Biállitáson.

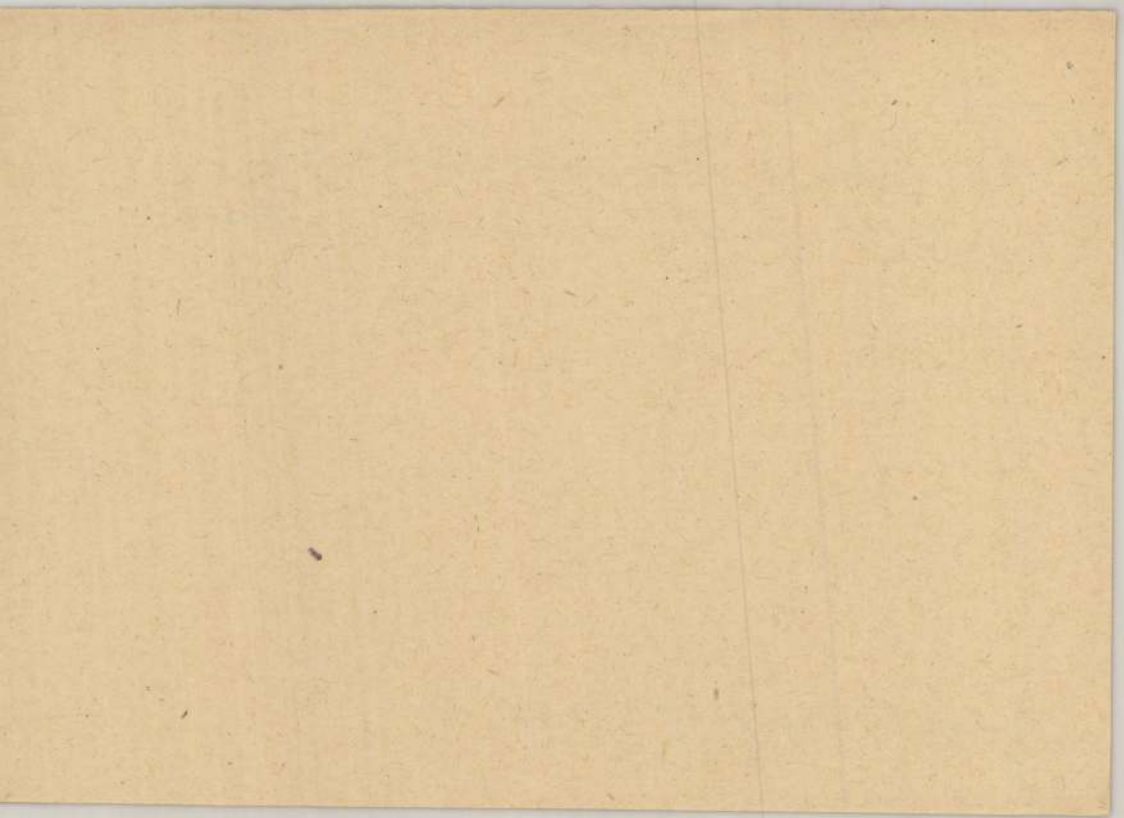

Jelus Ede

Keresed a hős: emel'et tervek
kialakítását a Magyarországon.

Magyarország 1927 VIII. 19

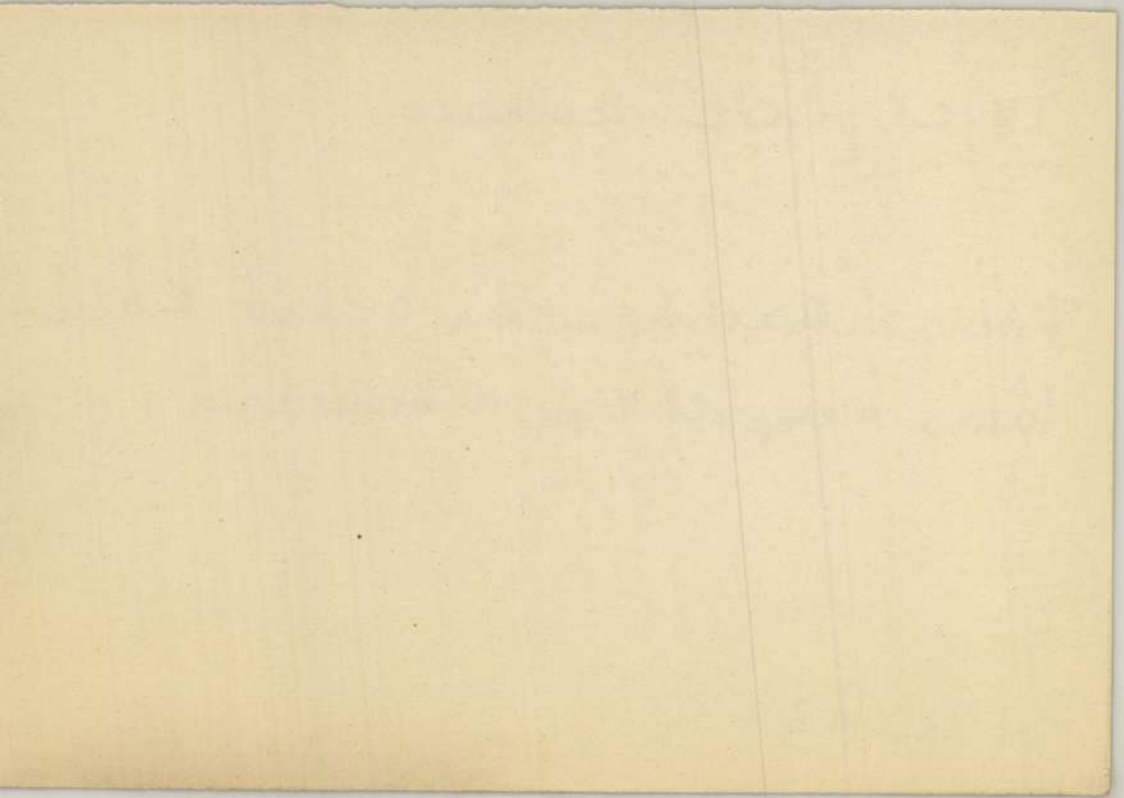

Telcs Ede szobra

Postakarékpenztár aukció kiállítá-
sában szerepel egy alkotásával.

PH.930.III.30.

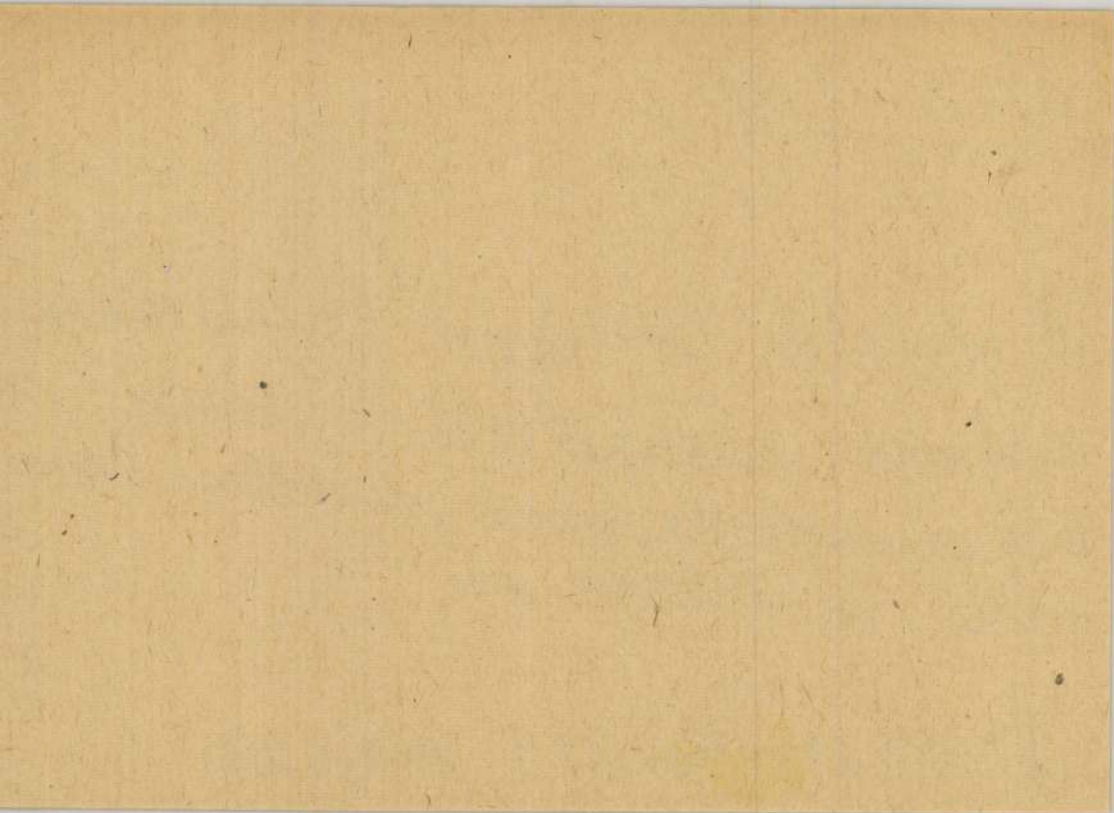

Telcs kede.

A városi magyar kiállításán
szobrai tisztelet. A városi
köznevelési tanulat "mention hono-
rable" - lal tüntette ki.

Magyarország, 1927. máj. 29.

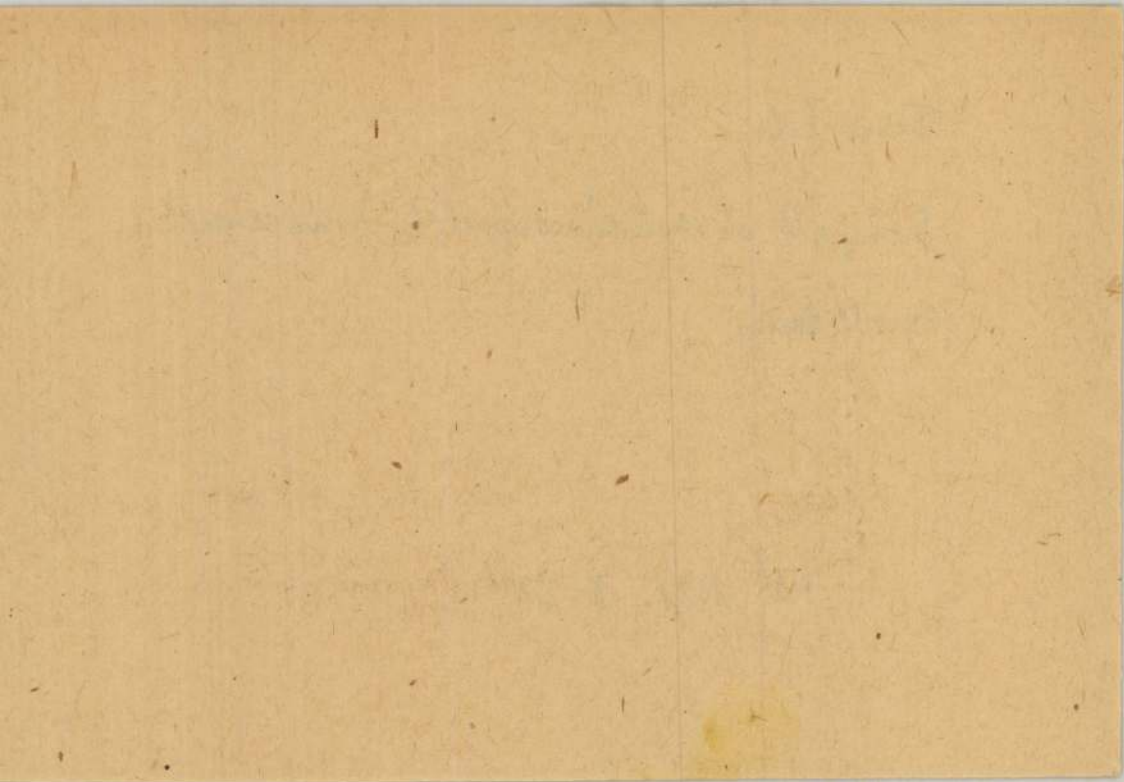

Telcs Ede

Szerelt a művészetek műismereti
szakkönyvét.

P/V 1931. V. 22.

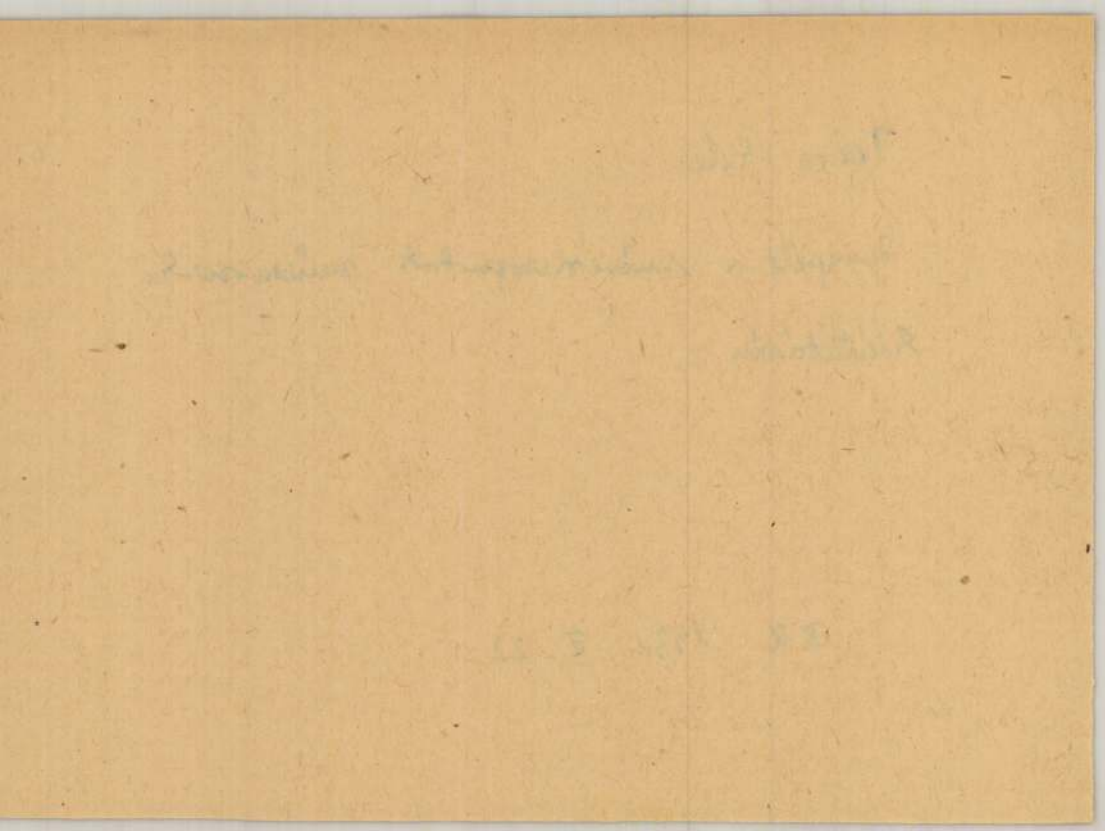

Telcs Ede

Szerelt a művelésopistol műsámaki
kiállításán

BK. 1931. II. 22.

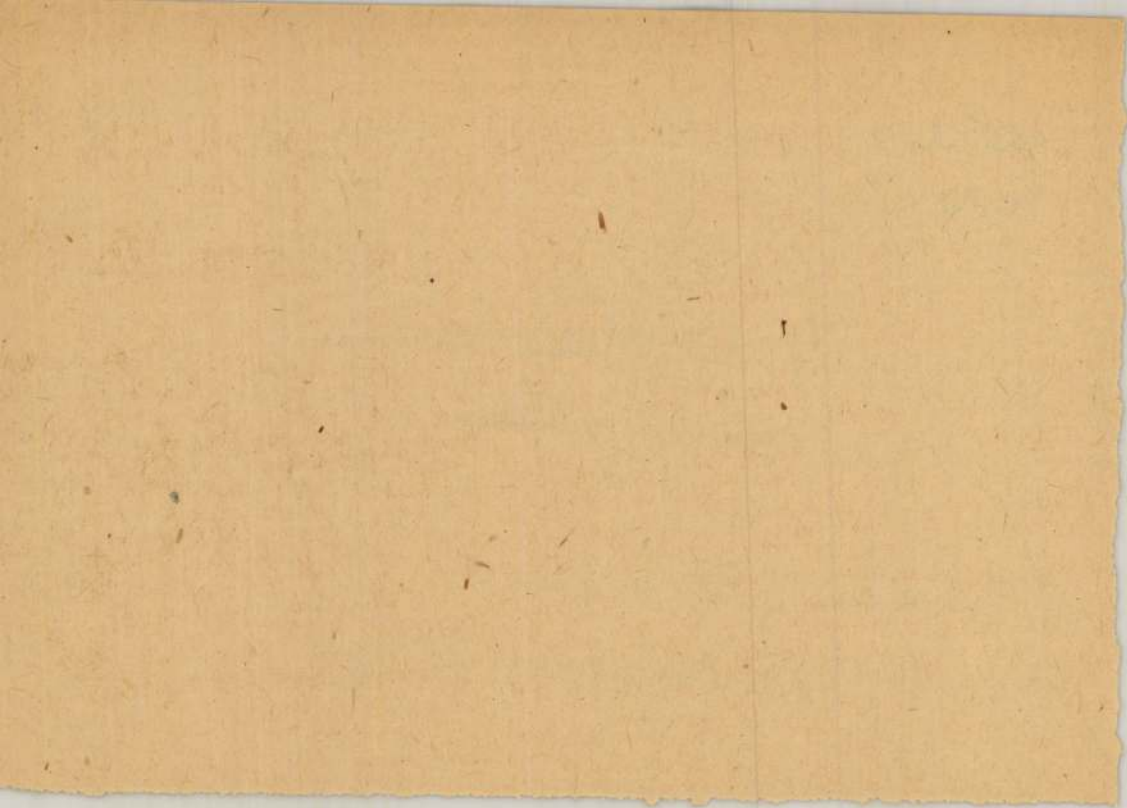
Telcs Erde
12011111

M.D.K

Gia
J. Fehete ~~11111111~~ tanára
Molt a Főiskolán

W. Peresova: J. Fehete Gia.

Művészet, 1966. december 29 lap

MIM

Telcs Ede

reprodukciók:

Telcs András
Atalanta, érem
Politzer, "

Telcs E. kiáll. N.Gal. 1963.

MDK

Telcs Ede

Farkasházy Zsigmond-siremlék pályázat... Magyar
Iparművészet 1931, 28. 1.

Felcs Edle
Kobrán

Tavarni L'acvilés - műcsinokban - igen kiválóak
a kisebb - nagyobb plakettek. A bronzdíjazásról is
munkásságuk igen domború művet. Kétféle munka az a
Berk plakettje.

Budapesti Hírlap

1929. III. 3

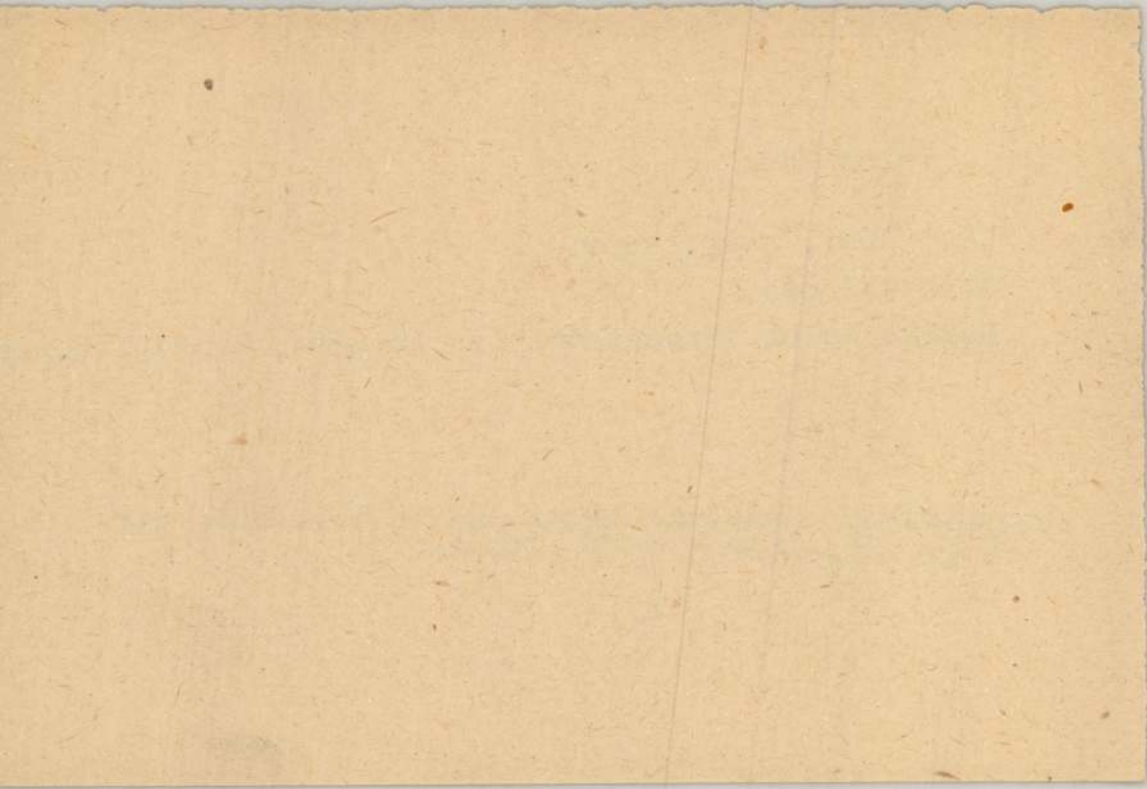
Telcs Ede

Kati néni, terr. rept.

Bronz-képmás, "

Lukács Antal főrendiházi tag képmása, bronzplak.repr

Magyarors. művészeti csop.-jainak hiv. tárnyu-
tatója. St.-Louisi kiáll. 1904.

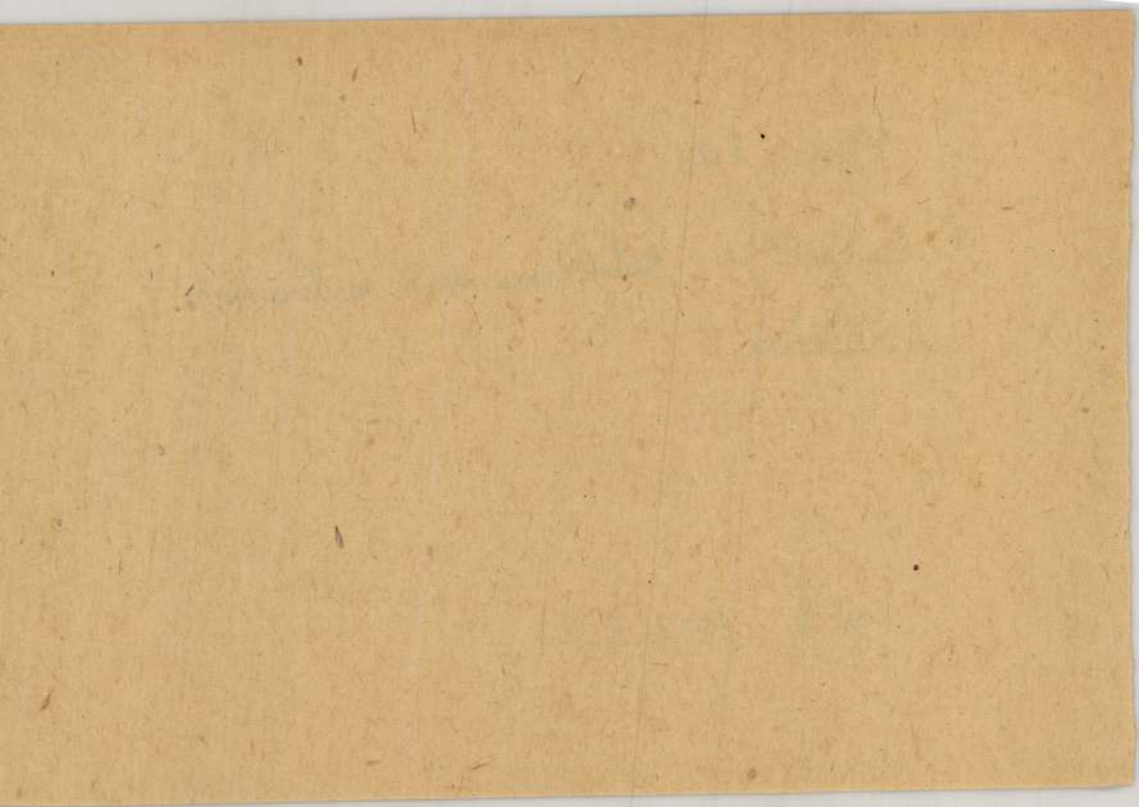

Telcs Ede

Szerelt a művelőcsoporthal műismereti
kiállításán.

P. H. 1931. II. 21.

Telco Ede

Serepelt a műisamol Tavani lakalán.

PFC 1927. IV. 2.

1857

Received of the Treasurer of the
Board of Directors of the
City of New York

the sum of \$1000.00

Telcs Ede ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
szobrászm.

T.E. Erzsébet -szobra. I. díjban részesült.
Repr. 538.l.
/A királyné álló szobra./

b.j.: Az Erzsébet-szoborpályázat. Műcsarnok.
Ország-Világ. 1913.jun.l. 538.l.
XXXIV.évf.23.sz.

100

Table of Contents

1. Introduction
2. Methodology
3. Results
4. Discussion
5. Conclusion

1. Introduction
2. Methodology
3. Results
4. Discussion
5. Conclusion

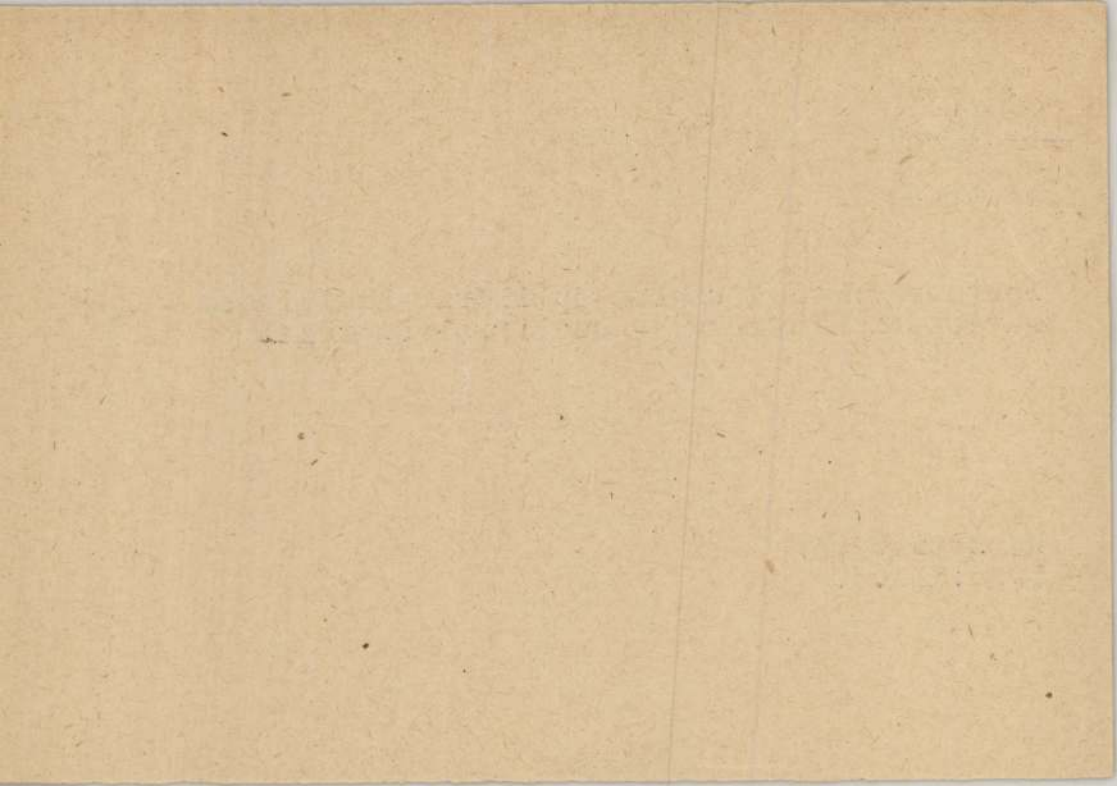

Telcs

szobrász

Iparművészeti Társulat jubiláris kiállítása - Ipar-
művészeti Múzeumban - szoborral szerepel

Nemzeti Ujság
1935.XII.5.

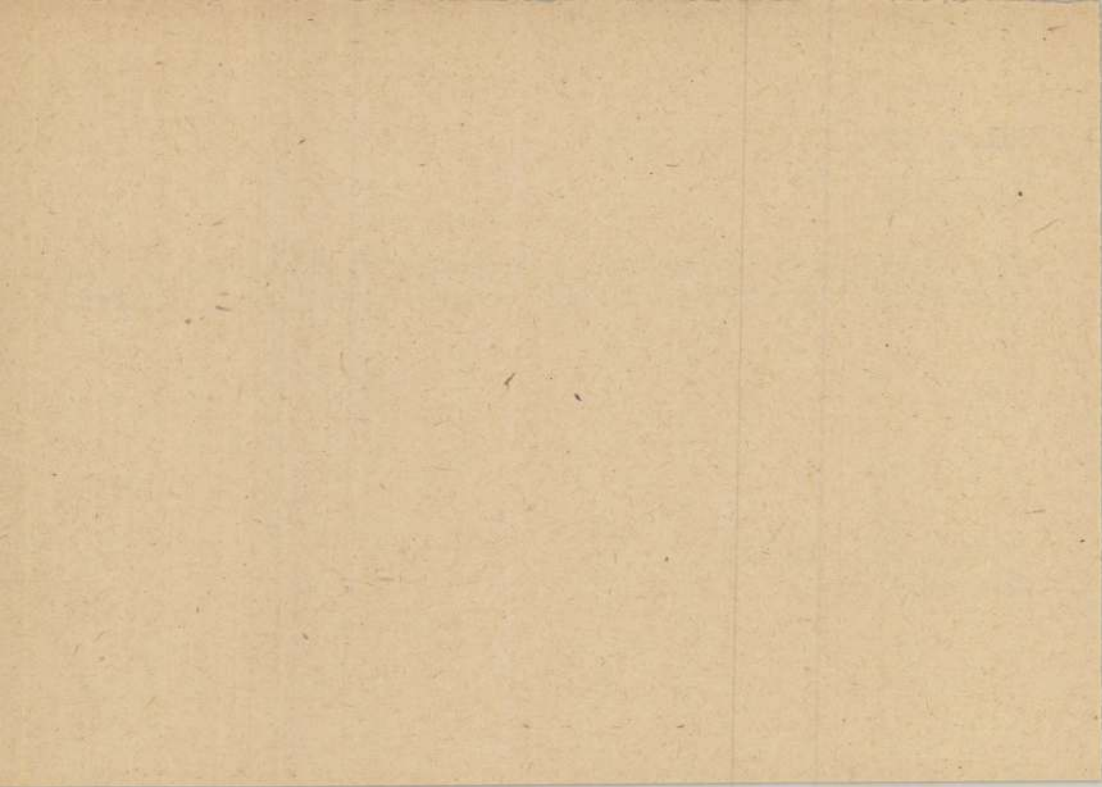
Telcs Ede

---

szobrász

Iparművészeti Társulat jubilearis kiállítása - Iparművészeti Múzeumban - szoborral szerepel. Plakett

Budapesti Hírlap
1935. XII. 4.

Telcs Ede

A megalakult Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének szakosztályi elnöke.

PH. 932.V.24.

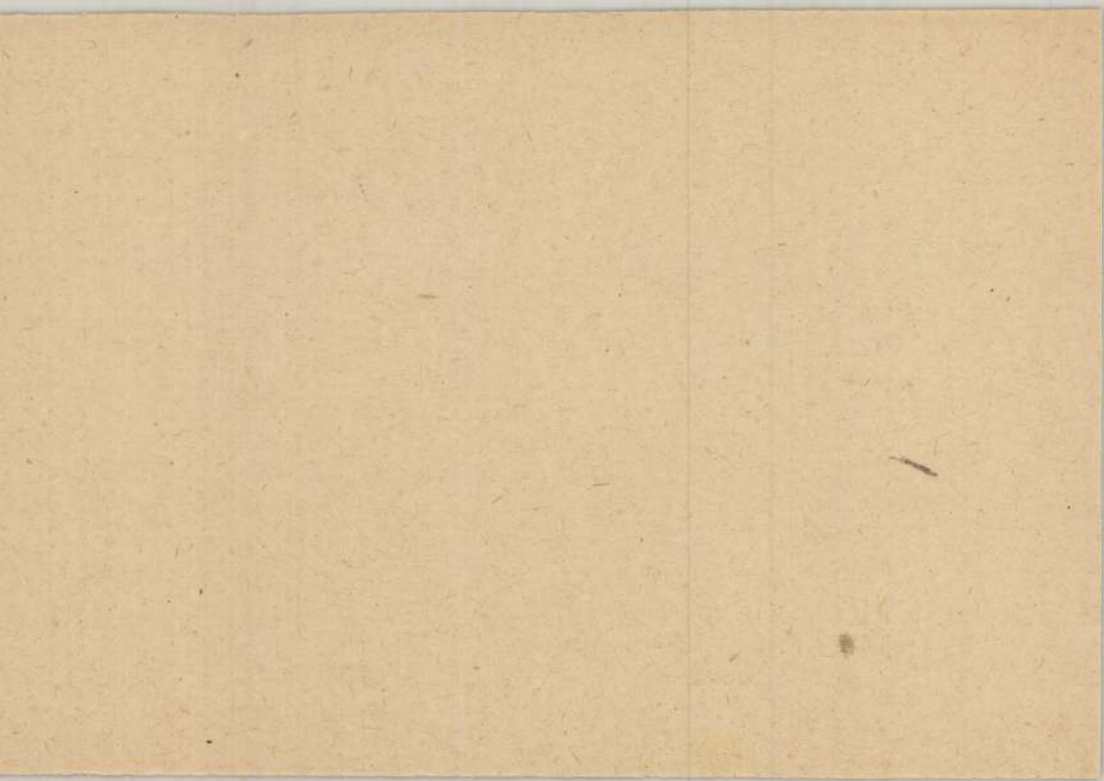

Telcs Ede

Magyarországi a Blaha-teremtés zrt-ének
pályázatára.

Magyarország 1926. X. 16.

MDK

Teltsch Ede

Gyermekképmás, repr.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll. kat.

1880

1880

1880

Telcs Ede

Cikk: Költözködő szobor. A budapesti Vörösmarty-szobor.

Pesti Napló, 1909.ápr.4.

1921

1921
1921
1921

1921

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

138.	Leh felesége.	Bronz.
140.	Gyermekarckép.	Márvány. Mgt.
141.	Gyermekarckép csoport.	" "

Ernst Museum kiállításai. XCIX/b 1928. Kat. 12. 11.

Telcs Ede koll. kiáll.

Tel of Eds. Johnson

Receipt:

100.00 Cash received

100.00 Overpayment

100.00 Overpayment

Printed name: Eds. Johnson, 100.00

Telcs Ede

Műcsarnok reprezentatív kiállításán neve szerepelt.

BH.932.II.21.

Telcs Ede

MDK

Horthy Miklós, gipsz

Arcmás, bronz

Műcsarnok 1929 tavasszi kiállítás

Telecs Ede, szobrászm.

Szobrai:

142.	Bronzplaque.	Mgt.
143.	Andriska,	Márvány. Mgt.
144.	Törönyépítő.	Bronz.

Ernst Museum kiállításai. XCIX/b 1928. Kat. 12. l.

Telecs E. koll. kiáll.

Yel ou Ede, accubans

Deputat:

142. Hymnysa melleo

143. Angulus

144. Teryy edic

Yel ou Ede, accubans

Yel ou Ede, accubans

MDK

Telcs Ede

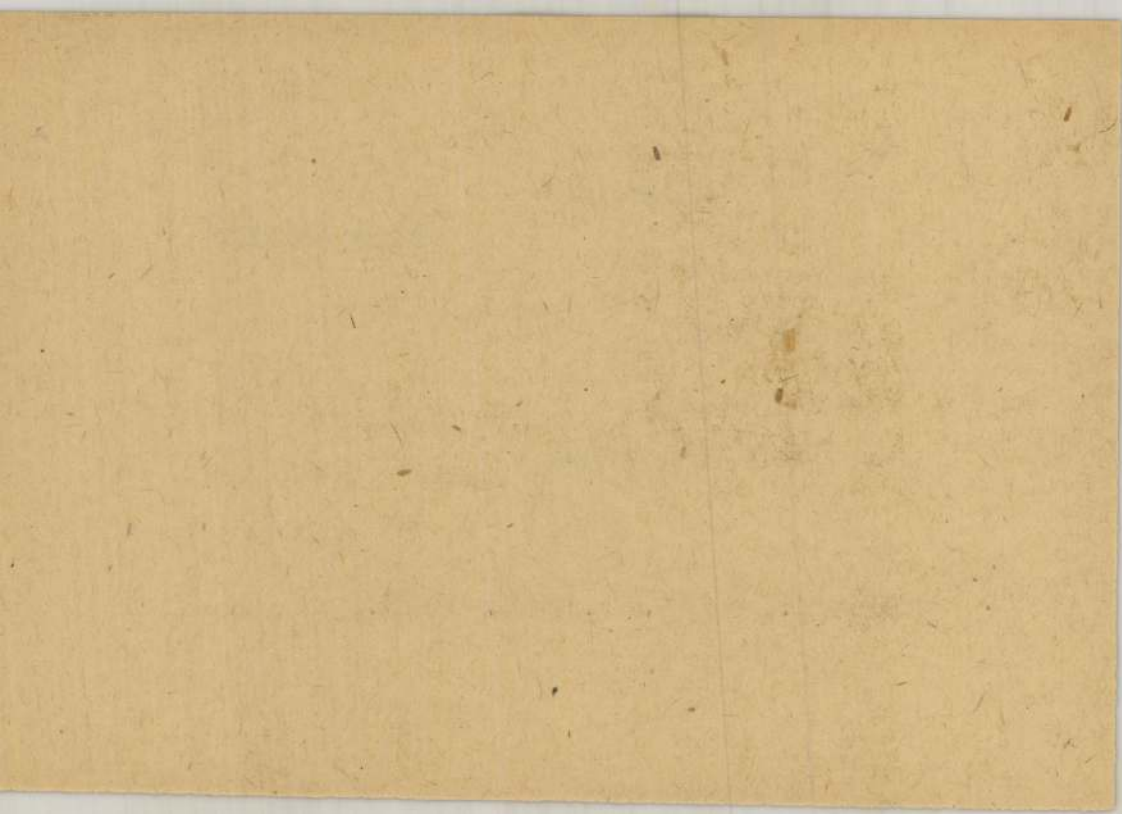
bronz éremek:

Gozsdu Elek

Beöthy Zsolt

Szoldatits Ferenc

Telcs E. kiáll. H. Gal. 1963.

Telcs Ede

MDK

Tanulmányfej,

Műcsarnok 1922 Jubileumi kiállítás

Teleki Ede, szobrása.

77. Siremlék reliefje.

Repr.

/Jézus kitarja karjait a kis fiú felé./
 Felírás: Boldogok akiknek szívek tiszta.
 mert ők az Istent meglátják.

Máté 5,8.

Károlyi 1904-1910.

Magyar Iparművészet. 1919.

92.1.

CONFIDENTIAL

MEMORANDUM FOR THE DIRECTOR

Subject: [Illegible] [Illegible] [Illegible]
Reference is made to [Illegible] [Illegible] [Illegible]
[Illegible] [Illegible] [Illegible] [Illegible] [Illegible]
[Illegible] [Illegible] [Illegible] [Illegible] [Illegible]
[Illegible] [Illegible] [Illegible] [Illegible] [Illegible]

Very truly yours,
[Illegible Signature]

Teljes Kécszebrások.

Szebrások:

148.	A két berni íszza 1893.	Gipasz.
149.	Női arckép.	Márvány. Mgt.
150.	Arckép.	Bronzembermü.
151.	Arckép.	Gipasz. Mgt.
152.	Szeber fragmentum.	Bronz. Mgt.

Ernst Museum kiállításai, XCIX/b 1928. Okt. 12. 1.

Teljes E. koll. kiáll.

10/28

RECEIVED

NOV 1908

143	A 100	1000
144	100	1000
145	100	1000
146	100	1000
147	100	1000
148	100	1000

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Telcs Ede

Kisplasztikai alkotása az iparművészeti társ.
Györgyi Kálmán emlékkiállításán.

Magyarország, 934. V. 19.

Telcs Ede, szobrász.

Szobrai:

145. Capriccio I. Bronz.
- 146... M. m. s. Rudolfi egy. tanár arcképe.
AZ utrechti Röckefeller-intézet tul.
147. Capriccio II. Bronz.

Ernest Museum kiállításai. XCIX/b 1928. Kat. 12.1

Telcs E. koll. kiáll.

... ..

...

... ..

... ..

... ..

... ..

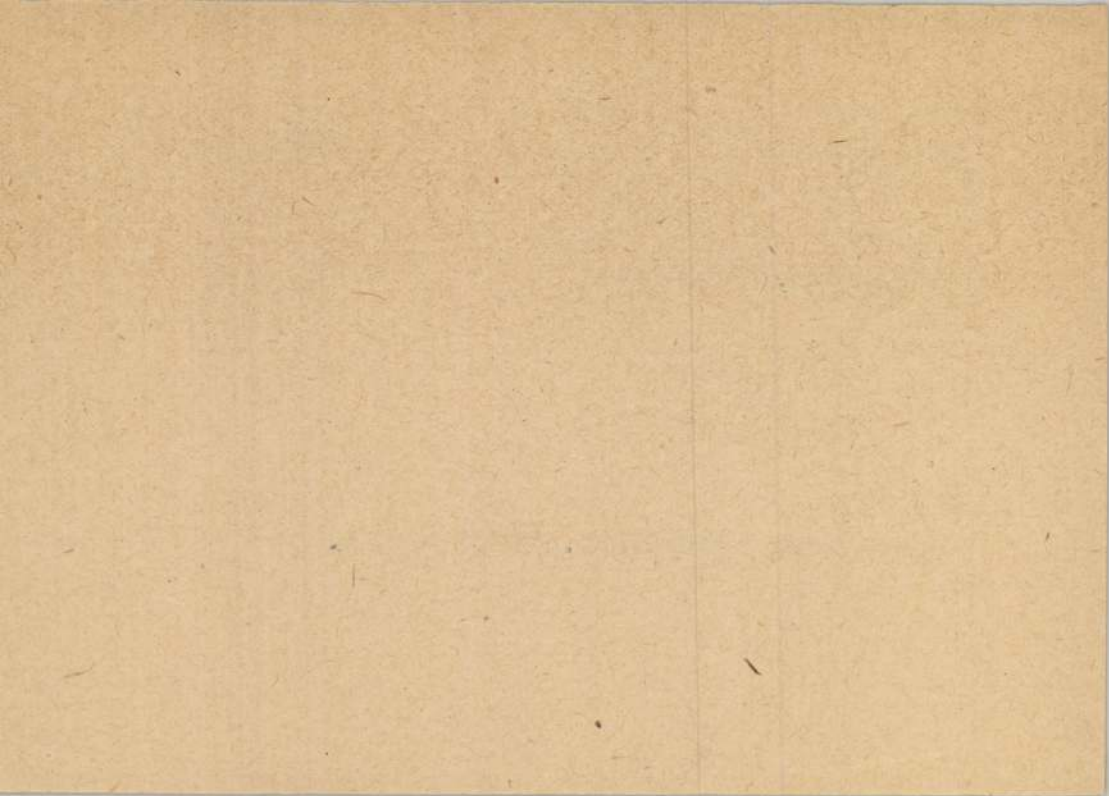

Telcs Ede

MDK

Enyelgés, dombormű

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

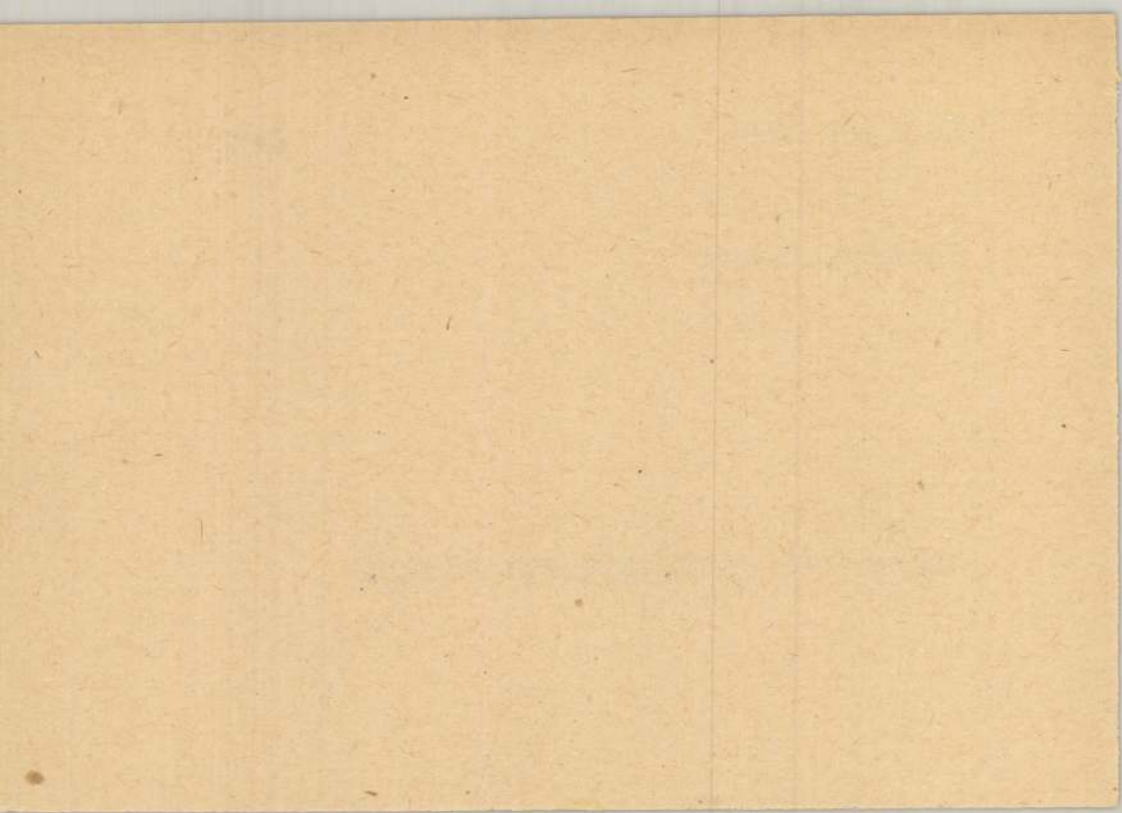

Teltsch Ede

MDK

Arckép, bronz

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Telcs Ede

IV.Károly királynak felajánlott nemzeti
ajándékot magában foglaló lánán angyalokat
mintázta Telcs Ede.

Magyar Iparművészet, 1917. 28.lap

1890

IV. 1890. 1890. 1890.

1890. 1890. 1890.

1890. 1890.

1890. 1890. 1890.

MDK

Telcs Ede

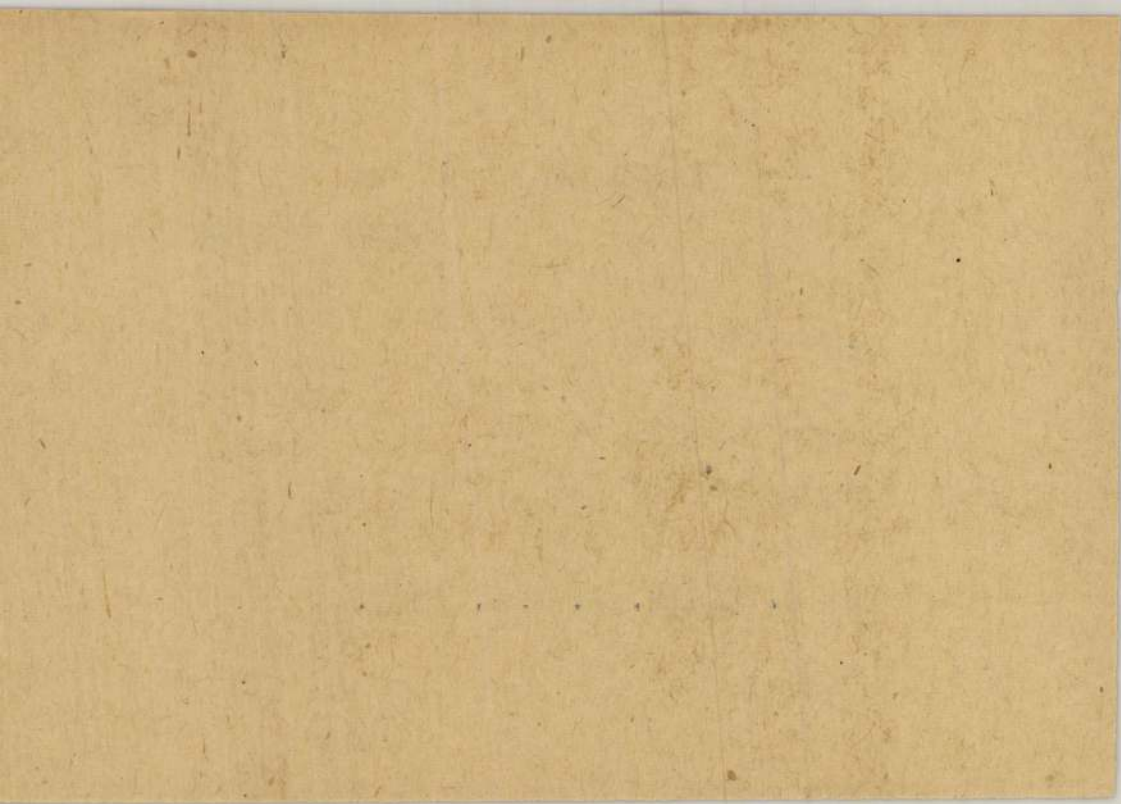
bronz érmek:

M. Numizmatikai Társulat

Férfi arckép

Görgey Artur

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

MIR

Telcs Míe

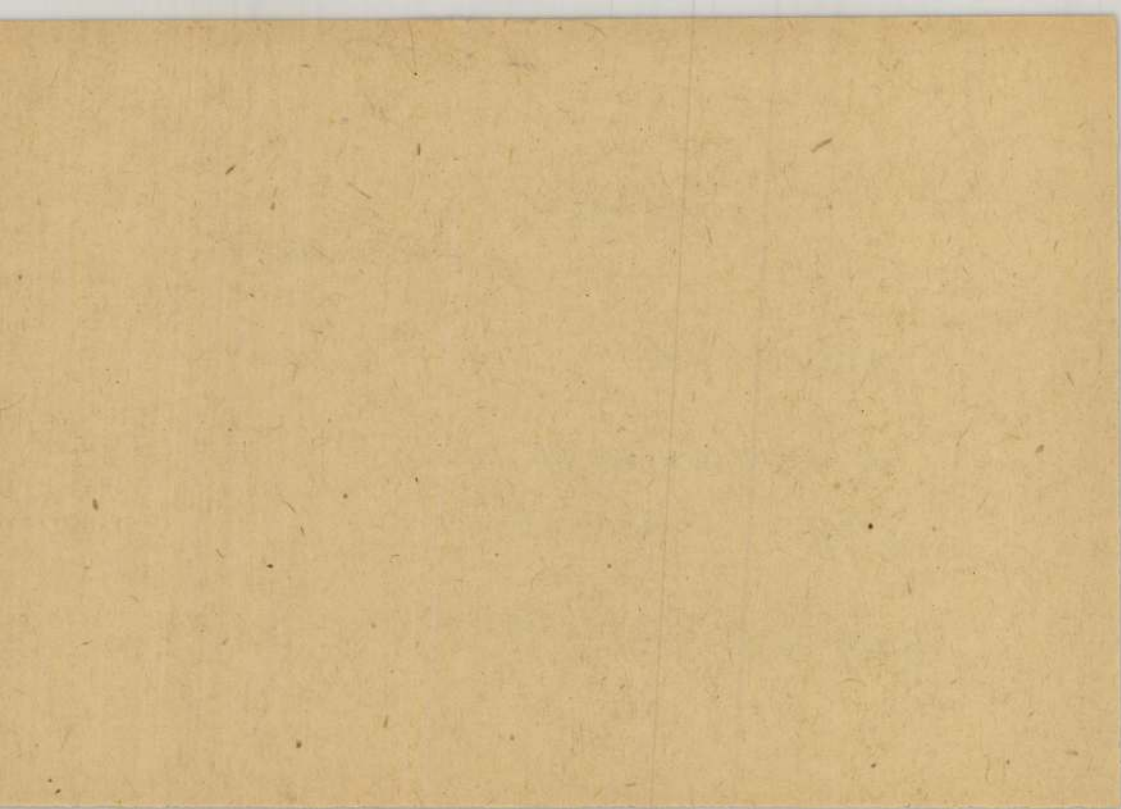
bronz érem

Reissmann Mór

Telcs Edéné, Gerőfi Anna

Allegorikus mese kompozíció

Telcs M. Műv. N. Gal. 1963.

Telcs Ede, szobrászm.

a Steindl -Céa művészeti egyesület egyik szakosztály
előadója volt.

Krónika:

A Steindl Csa.
Magyar Építőművészet. 1907. 9.sz. 22.1.

TELCS EDE

Farkasret

2003.

152.0.

TELCO - EDE

Farmer's

2003

125.00

Telcs Ede, robrás

M. D. K.

Töry Ezzel közös terület
az Erzsébetvárosi roborváros-
tér területje, a második is med-
dő pályázaton ama t. terv köz-
vetlen, melyet szerzőit - 6000 K
kértalánással - újabb művel-
tési pályázatra költött fel

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.

jun. 17. sz. 3. old.

1861

Dear Mother
I received your kind letter
of the 10th and was glad
to hear from you
and to hear that you
were all well
I am well at present
and hope these few lines
will find you all the same
I have not much news
to write at present
I am your affectionate
son
John

Yours affectionately
John

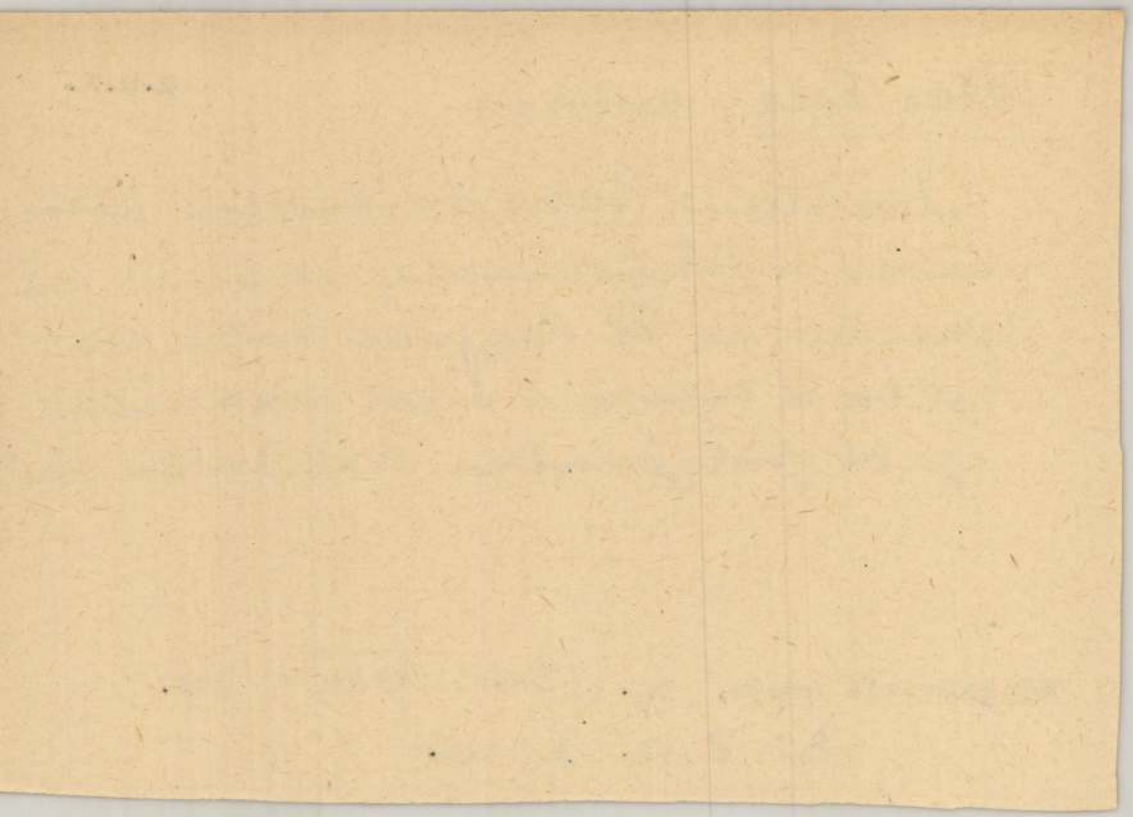
Telcs Ede, nobrás

M.D.K.

Marlus Géza építéssel körös
művet a Vörösmarthy. nobor pá-
lyáraton az őt lezjölle köré be-
rolta a zsiúri s azor nerrőit
ugabb pályáraton nölitotta fel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1902. XXIII - évf.

okt. 8. sz. 3. old.

Telcs Ede
festő

M.D.K.

A Magyar Nemzeti Galériában
művelői kiállítását

Oktober - Múzeumi hónap

Művészet, 1963. október - 31. nap

1857

1857

Received of the
Hon. Secy of the Navy

for the purchase of
the sum of \$1000

Teltsch Ede

MDK

Nevető, tanulmányfej, bronz

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

1962. január hó	1536
O.képz.m.Társ. Vas.Ujs.1874.	30
K.A. Cennini. ... Nemz. Ujs.1926.jan.31.	7
" 3.kiáll.1926.febr.N.szal.	7
Tolnai világlapja 1932.12.sz.	7
Képzőművészet,3.évf.17.sz.	40
Kfj: Kiáll. M.N.Művész ,1938.4.sz.	42
Művészet 1918.	34
Vas.Ujs. 1914. 16.sz.	7
Fejérváry... Magy.Iparm. 1901.	8
Györgyi cikke. MI. 1900.	32
Árv.Közl.1940.okt.	5
K.L. Thököly nyughelye.Vas.Ujs.1908.49.	3
Föv.Képt.jub.1944.jan.	14
F.képz. Ip. kiáll,Ernst Muz.1955.jun.	11
Az Ujs.1913.IX.30.	5
Ernst Muz. aukc.31.	5
Pécsi Képz.Müb.T. 1927.nov.	84
	23

KMars 1903/4 teil Kall. kat.

Kis Jozsef arkepe, szob.

Jelcs Ede

MDK

Telcs Ede. szobrász

Maribus Gerával közösen ké-
szült Vörösmarthy - emlékművét
a Kallóséval koronázva minő-
síti a cikkíró, de megjegyzi, hogy
amivel az építész és szobrász össz-
hangja gyengébb.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1902. XXIII. évf.

sept. 29. sz. 3. old.

• N. O. •

• N. O. •

EDK

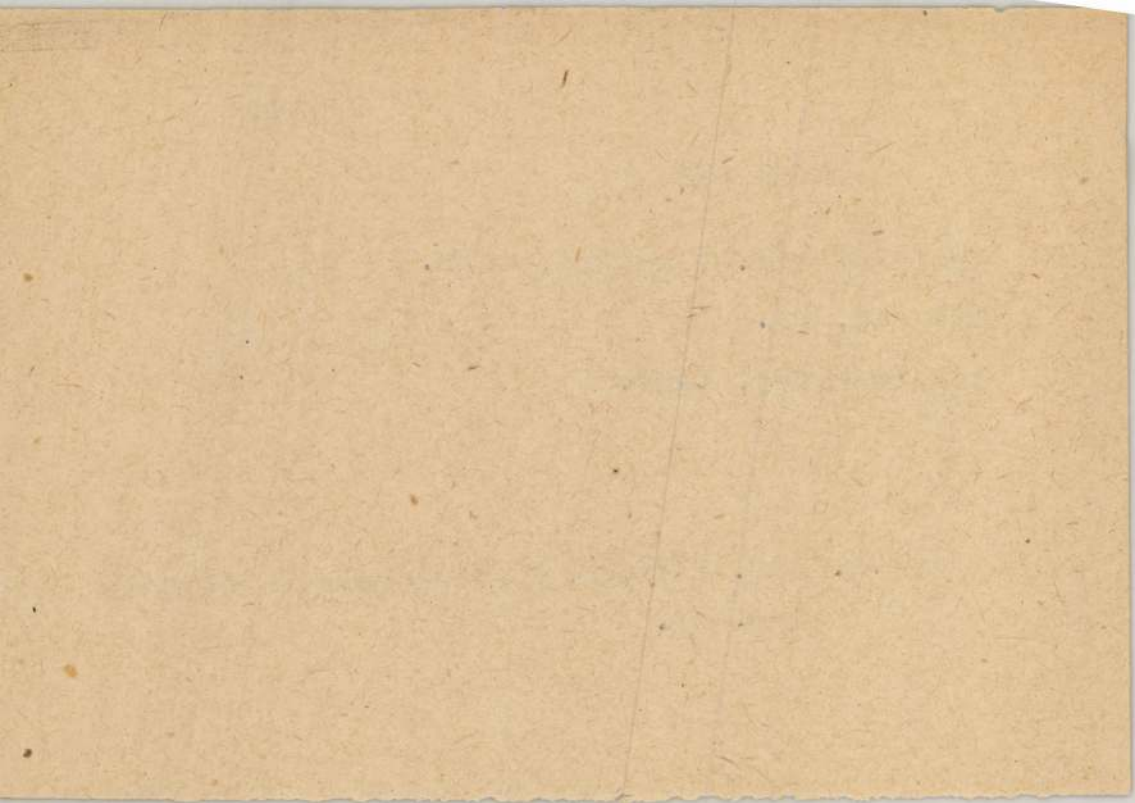
Telcs Ede

Erzsébet kir.né szobra, terr.

Kis fiu, br.

Tanulmányfej, márv.

Művész. Muz. háborús veszteségeinek jegyzőke
1952. Bp.

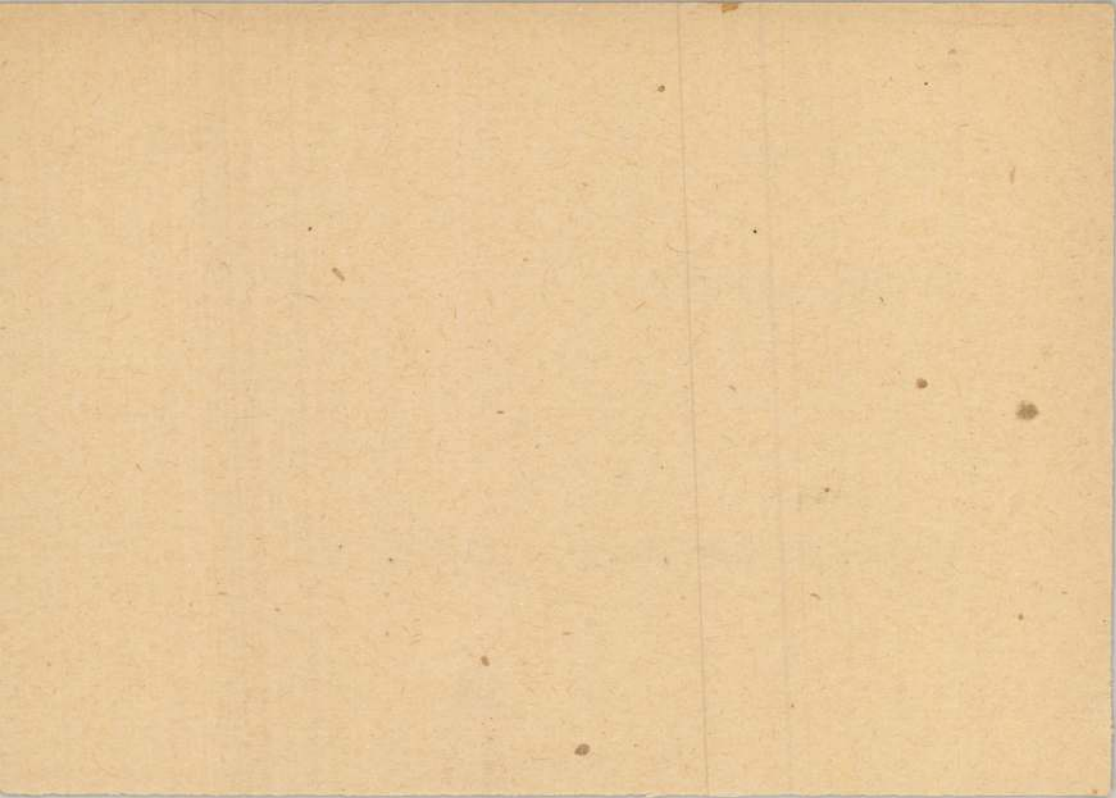

Teltsch Ede

MDK

Arckép, márvány

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Telcs Kde.

Dr Ernst-Hüsemann Gyulai
Andrással egyidőben nyílt meg a
kiállítás.

Budapesti Szilap, 1928. Okt. 30.

Telco Koll.

On first - last -
substantial evidence
in fact -
billboard.

Barbara's Bill, 1932, Ch. 30.

MDK

Teltsch Ede

A műcsarnok téli tárlata. Vas. Ujs. 1897.
827-828.l.

1875

1875

MDK

Teltsch Ede

A műcsarnok tavaszi kiállítás. Vas. Ujs. 1895.
16. sz. 259.1.

Telesch Ede

A. ... ..
...

Telcs Ede

Plakett c. műve. Repr.

Művészet, 1907. 105.1.

1871

1871

1871

Telcs Ede

"Enyelgés" c. szoborművével pályázott a Rudich József báró alapítványi ösztöndíjra.

Cikk: Pályabiróságok ülései.

Műcsarnok, 1899. 17.sz. 260.1.

1875

Received of the Treasurer of the
Board of Directors of the
City of New York

the sum of \$100.00

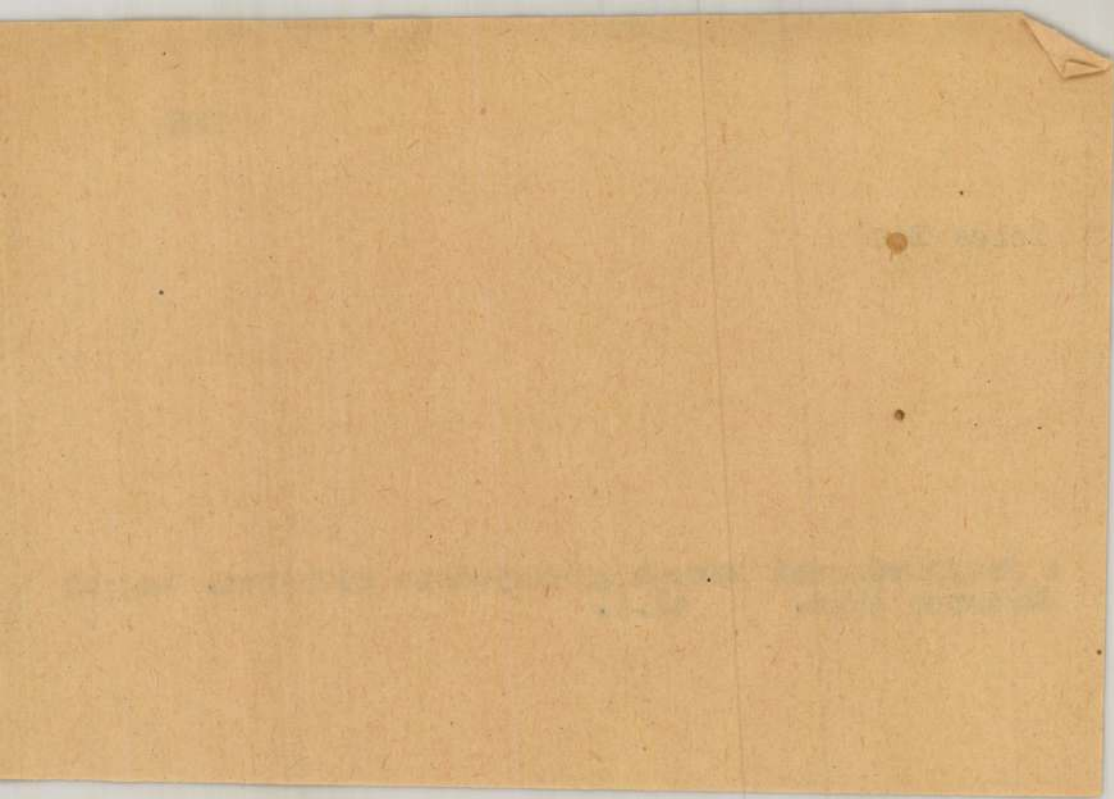
for the year ending 1875

MDK

Telcs Ede

A Szépművészeti Múzeum gyarapodása 1925-ben. Magyar
Művészet 1926. 41.1.

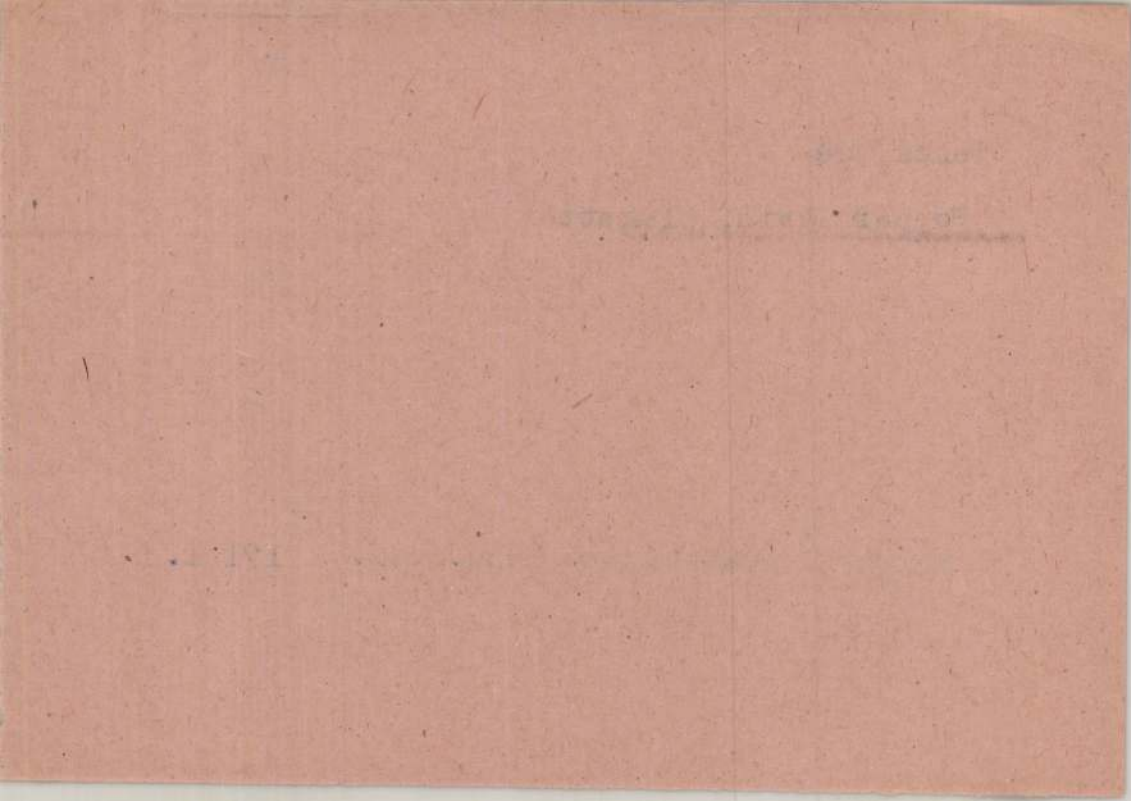

Telcs Ede

Popper Dávid, plakett

Magyar Iparművészet. 1908. évf. 171 l.

Telcs kde.

Az Ernst-muzeumban Hubay Audor
festményével egyidejűleg nyílt meg a kiál-
lata. A muzeum nagyszemű római fog-
lalták le. Plakettjét látjuk, kompozíci-
ói körül "Szent Kúros" ja, két kis dombot-
műve is egy fragmentuma szerepel.
(mellé.)

Sóvái Ujság, 1928. Okt. 2.

Table No. 1

Dr. Hunt - Museum - Alaska -
 - general -
 - Alaska -
 - Alaska -
 - Alaska -
 - Alaska -
 - Alaska -

Alaska, Mrs. W. G. A.

M. D. K.

FelcsÉde
szelvény

Érmeivöl.

Magyar Képművészet, 1959. aug. 20.

Ditka Kőrösi: A magyar grafika és emlékművészei 82

M. D. N.

MDK

Telcs Ede

Szoborművei a párisi vilagkiallitason.

Dr.Kovács Dénes: A párisi vilagkiallitas.

Vas.U.,s.1900.47.évf.36.sz.590.1.

Telas Cole, molnás

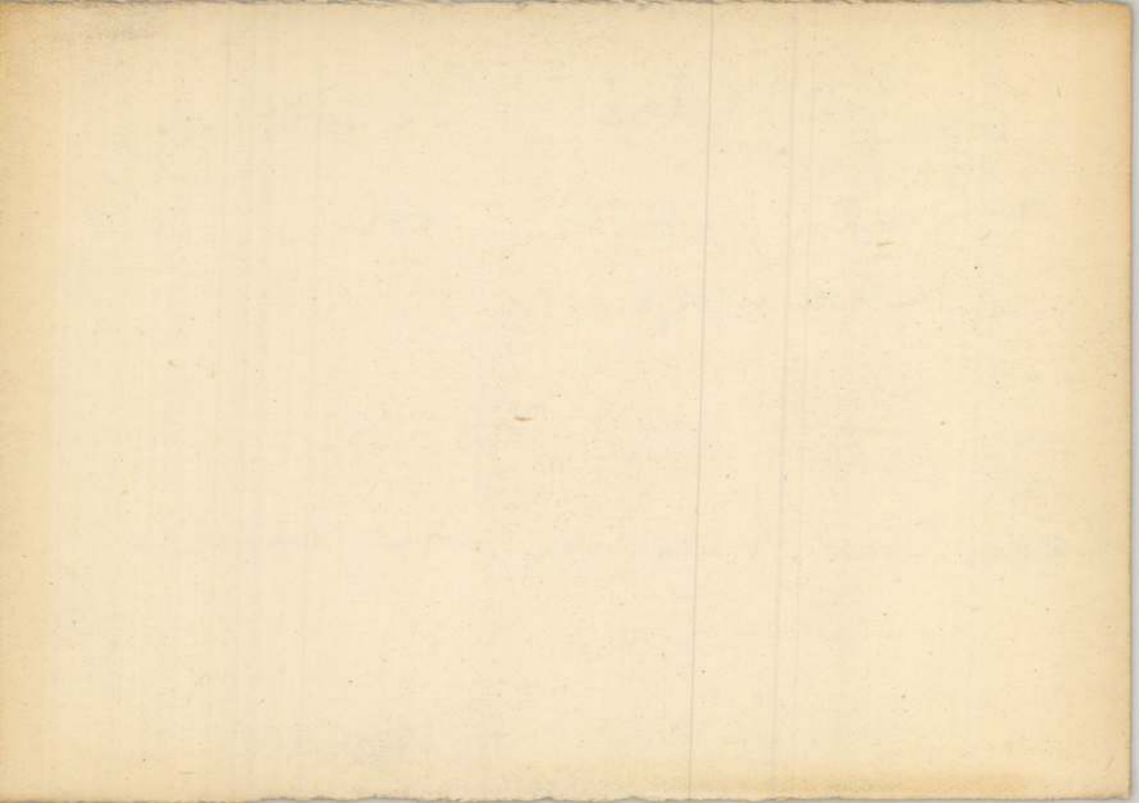
1924

A Lendvay utca-ban volt
műterem villája.

Rexa Deszö: A Lendvay utca anfaltra 3.

ESTI HIRLAP

1963. aug. 12.

Telcs Ede

1914 ápr. ban a Nemzeti Szalonban volt az az évben
ala/kult Céhbeliek Társaságának első kiállítása,
melyen részt vett.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán 1965 Bp. 309.

This is a copy of the original
manuscript of the book
written by the author.

Telcs Ede

MDK

Arckép, márvány

Tanulmányfej, magyar márvány

L.A. arcképe, márvány

K.C. arcképe, márvány

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

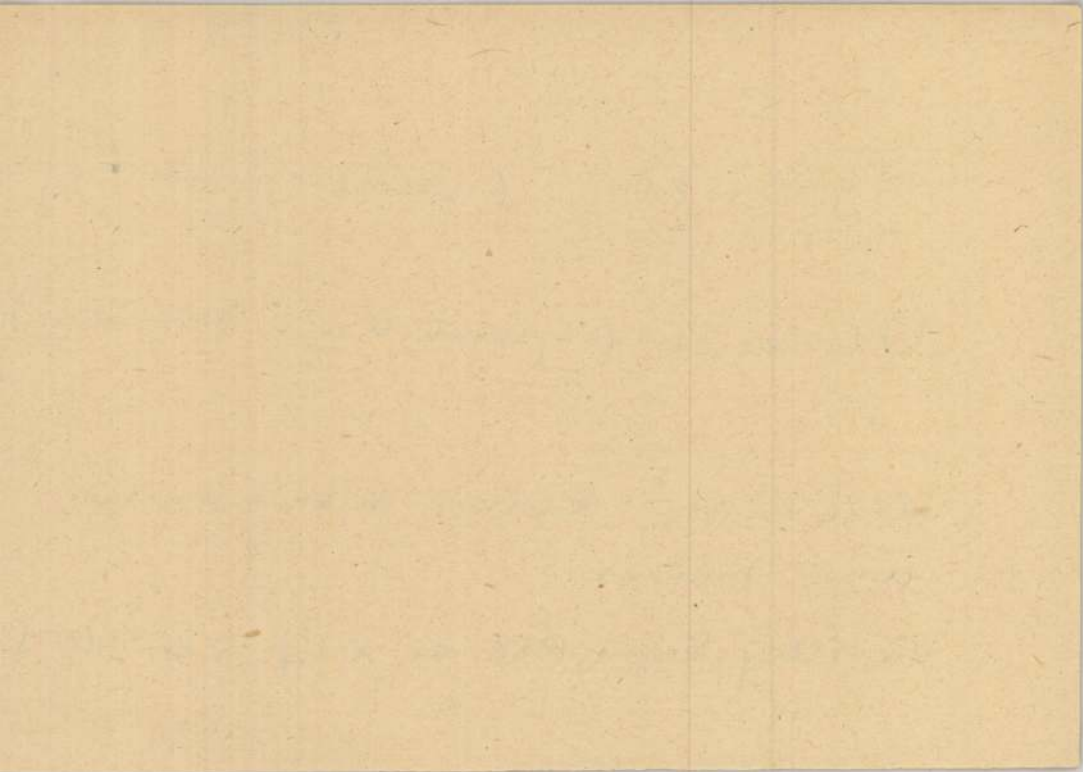
MDK

Telcs Ede [szobrászművész ?]

(Levelezést folytatott Amer Imrével.)

Elek László: Radnóti Miklós levelei
Amer Imréhez.

Tusztay, Szeged, 1956. okt. 1. évf. 5. sz. 410. l.

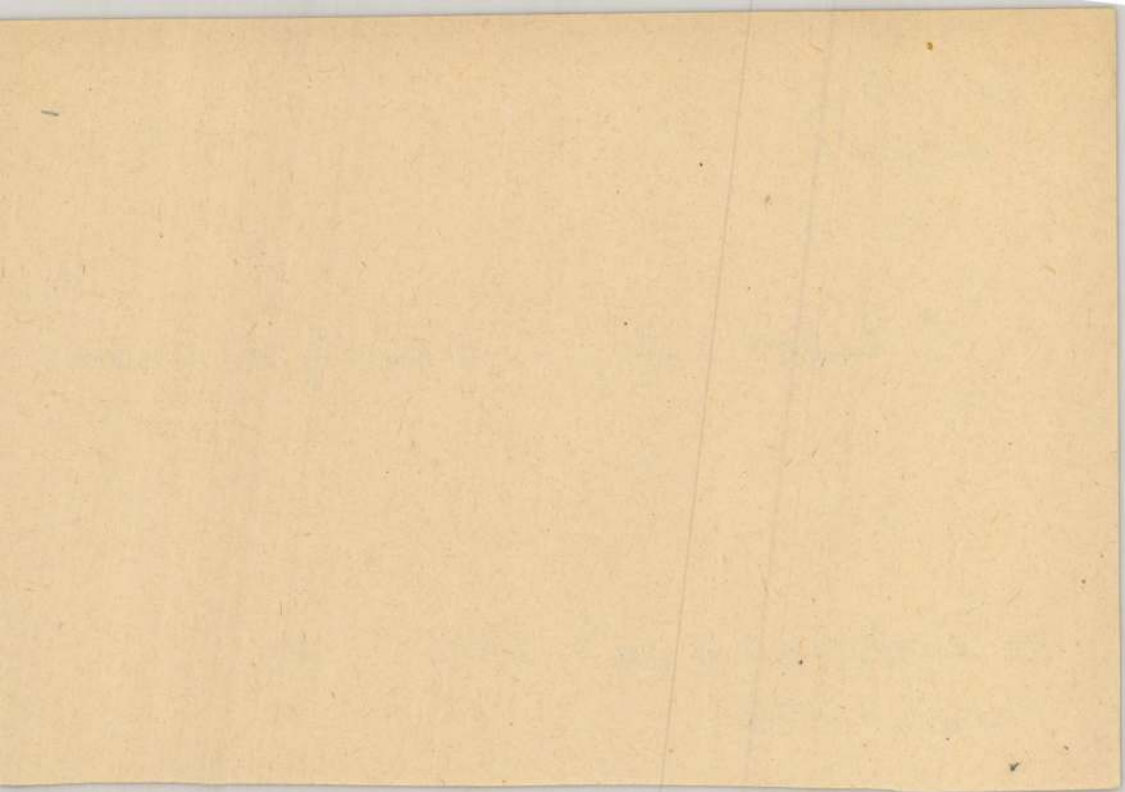

Telus Ede
Sobran

~ s' Kallor Ede: Vāōrnastj eulikau".

A wāgy wāwāf' nu"o. fōrt .i. 44g.
Corvina 1970.

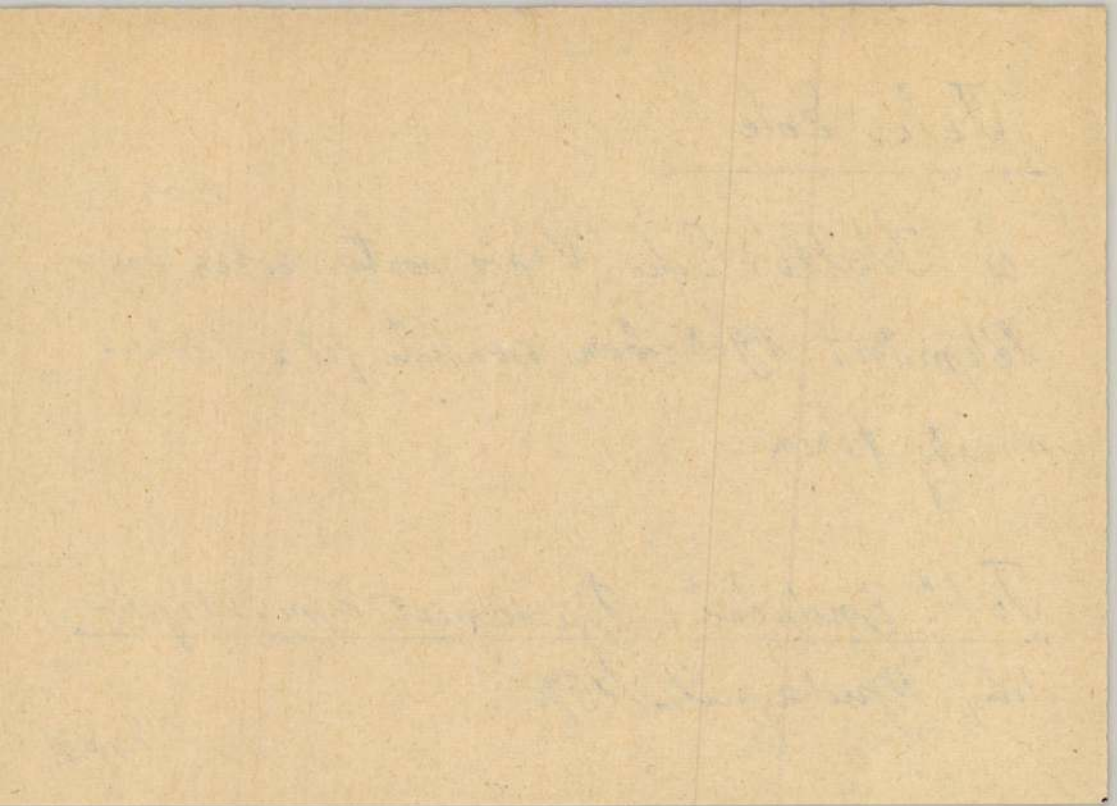
Telcs Ede

és Kolló's Ede Vörösmarty robor em-
lékművet 1908-ban avatták fel a Vörös-
marty téren.

Jóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970.

4071

Jelcs Ede

es 'Grol' Istvan dombozművei díjszítik
& Zene akadémia nagyszerű melnek falait.

Toth Ernőné: Budapesti Enciklopédia,
Budapest, 1970

4081

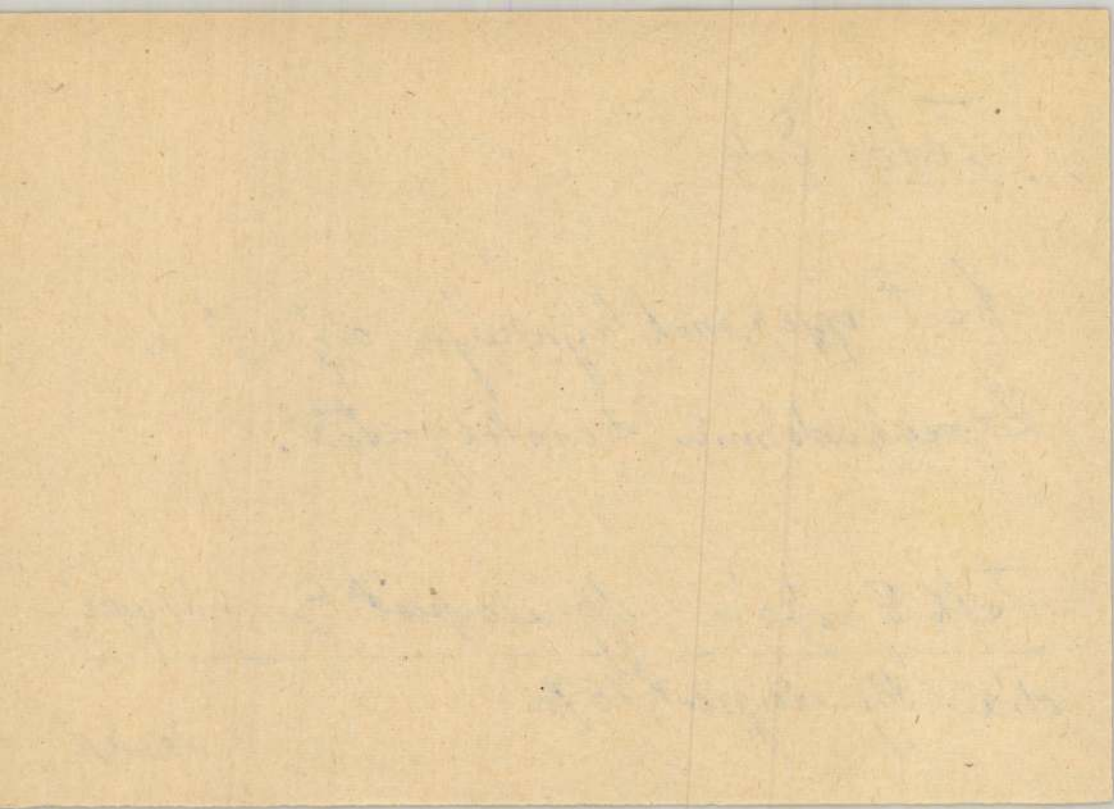

Jelcs Ede

hozt gyjermekfigatája olipiti a
Zeneakade'mia homlozatot.

Toth Endre: Budapest Enciklope-
dia, Budapest, 1970.

3088

TelcsÉde
móbrán

Munkái körül néha újat
bemutattak a területen.

Borbély László: A Petró-gyűjtemény kiállítása.

Nívészet, 1971. január - 30. lap

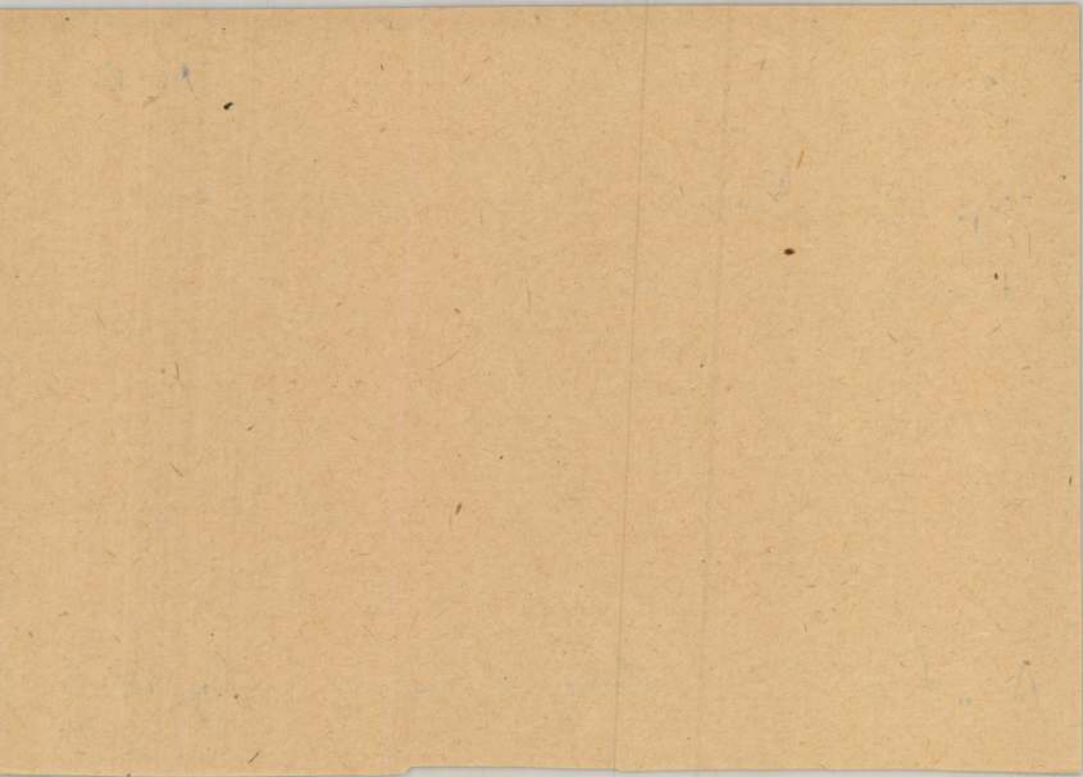

Telus Ede mobraim

M. O. G.

Bp. VI. Réway n 16. 1928 - Tol a
Tines club baayja.

A "Tines" .... baayjeq, re'le Bp. 1928
59

Felszede kovrán
(1872-1948)

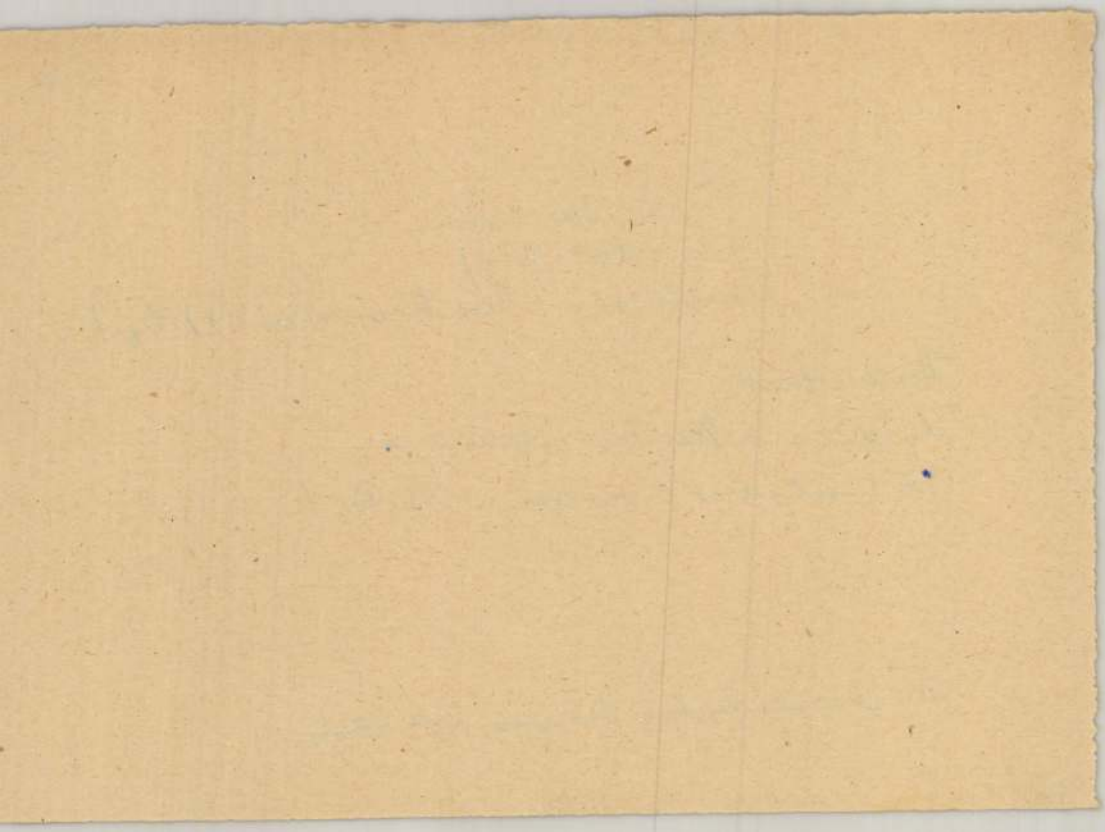
"Parnutashony" - Déri Múzeumban (17. laps)

Deisenbe tansol.

Munkácsy és Barabás síremléke.

Sok emlékezetes és minták. - (31. laps)

Déri Múzeum legyűjtés Debrecen, 1954. 47. laps.

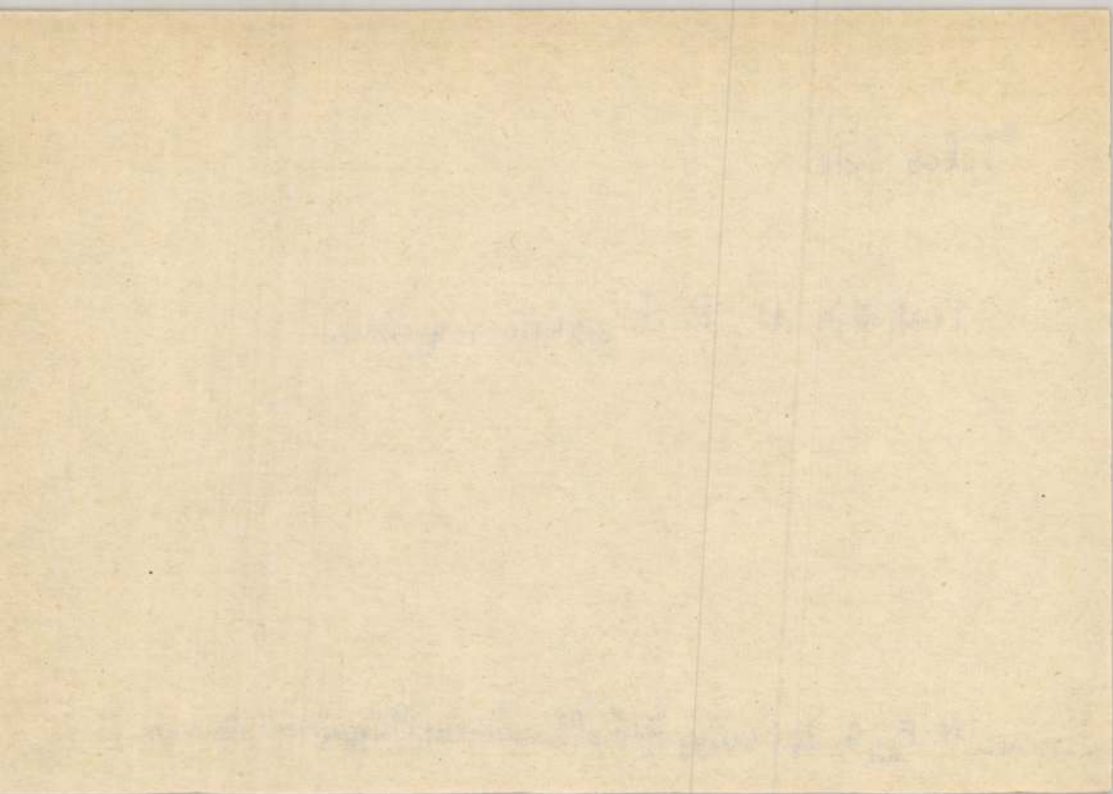

Telcs Ede

Plakettje dr. P. F. gyűjtéséről.

Losonc M.: Egy budai mügyűjtő otthonában; Mügyűjtő, 1976. 4. sz. 14. l.

Felcs Ede

MIK

Marcsa, repr.

Micsarnok 1939 dec-1940 január

1891

March, 1891.

March 1891

MDK

Telcs Ede

-rp-: Az élő magyar keramika seregszemléje.
Magyarország 1942. nov. 6.

188

Table 10

Table 10. Summary of the results of the analysis of variance for the different factors of the experiment. The values in parentheses are the degrees of freedom.

Telcs Ede

Műveit bemutatták a "Magyar művészetért" címmel, a régi Mücsarnokban rendezett nagyméretű kiállításon.

Színházi Magazin, Bp. 1940. febr. 18. III.
évf. 8. sz. 4-5. lap

1940.

Talca 28

Leveit felelteték a "Magyar Kivészetért" című
köl, a régi költészetben rendezett nagyvonalú
kiállításra.

Magyar Kivészetért, Bp. 1940. Febr. 18. III.
Évf. 8. sz. 4-5. lap

MDK

Telcs Ede, Györgyi Géza, Bánffy Miklós
építészek, I. díj.

Palóczy Antal: Az Erzsébet eml.mű. Építő Ipar Építő
Művészet. 1916. 30, 31.sz.

MDK

Telcs Ede

Alpár Ignác szobra

Leleplezték Alpár Ignác szobrát. Képzőművészet
1931. 43-44. sz. 208.l.

1911

Teles 832

Alfred Lewis

1911. 4-14. no. 1. 1911. 4-14. no. 1. 1911. 4-14. no. 1.

Telcs Ede

A Hósi emlék I. pályaterv-kiállításán részt-
vevő művészek. Képzőművészet 1927. 2. sz.
3.1.

MDK

Telcs Ede

márvány

F.K.-né urasszony arcképe, magyar

márvány

A.D.-né urasszony arcképe, magyar

Műcsarnok 1909/10. télikiáll. kat. 42.1.

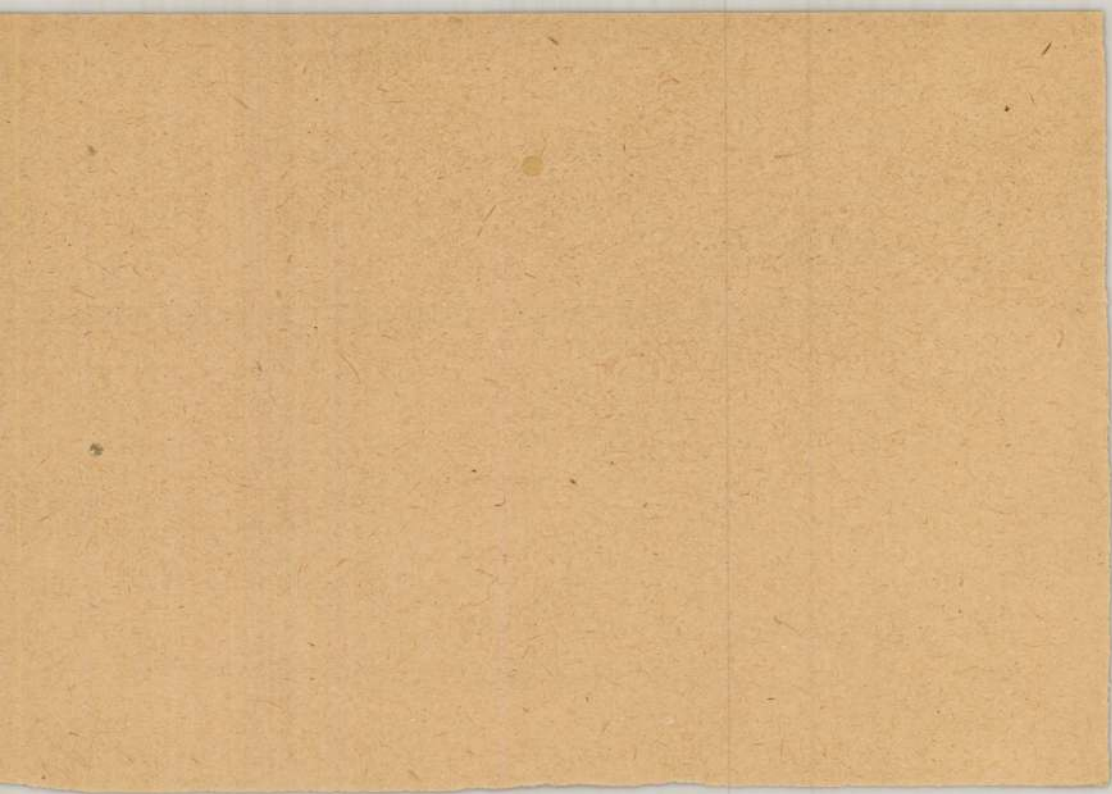

Telcs Ede.

A Tamás Galéria kiállításain szereplő művész.

Bende J:

A képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Telcs Ede

Kisfaludi Strobl Zs. nyerte meg a Madách-
szobor pályázatot. B. H. 1938. okt. 19. 9.1.

182

182

182

MDK

Telcs Ede

Öntött és vert érmek

Műcsarnok 1904/5 téli kiáll.

MDK

Telcs Ede

Réti I.: Madách és Luther. Két szoborpályázat.
Az Est 1938. okt. 22. 6.1.

100

Table 2

Table 1.1. Method of analysis. The concentration
in 1970. 1970. 1970. 1970.

Teltsch Ede

MDK

Gyermekképmás, gipsz

Micsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Teltsch Ede

MDK

Gyermekképmás, mellszobor

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

Telcs. Ké. szobrászm.

Szent Kristóf.

Repr.

Szobornü.

Képzőm. Társ. jub. kiáll. 1911-12.

John K. Johnson

John K. Johnson

John K. Johnson

John K. Johnson

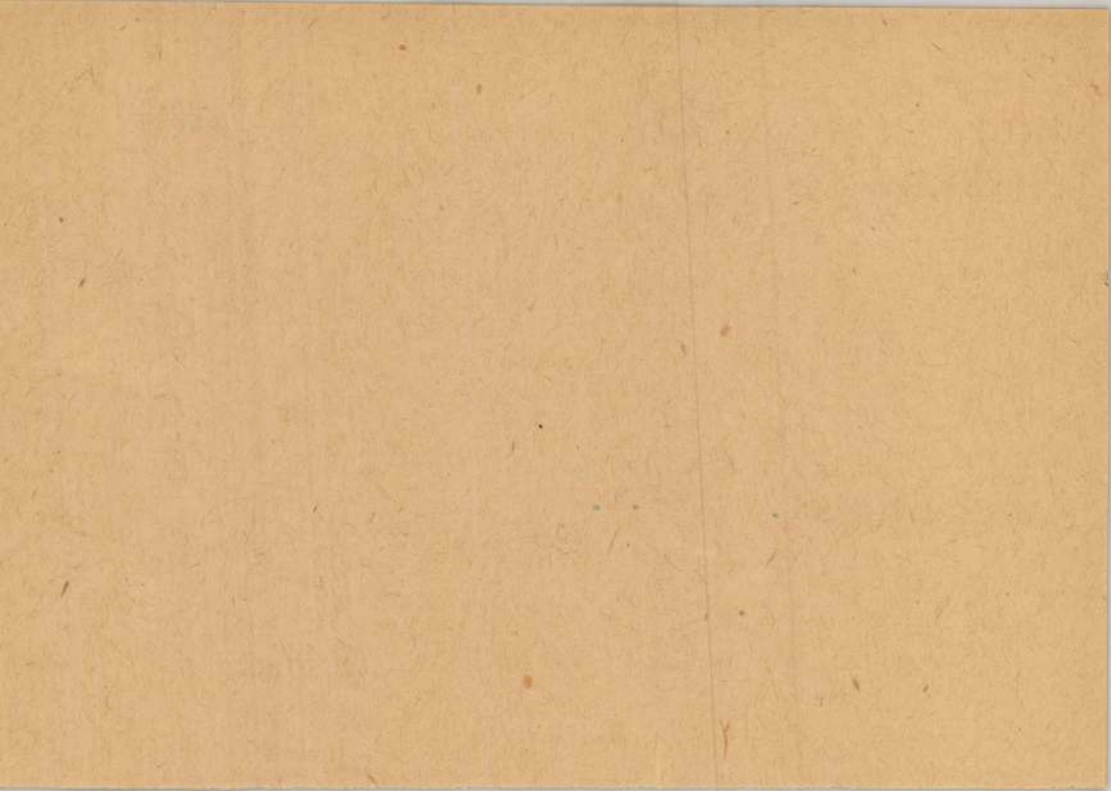
John K. Johnson

MDK

Telcs Ede

Művészet 1907. 263.1.

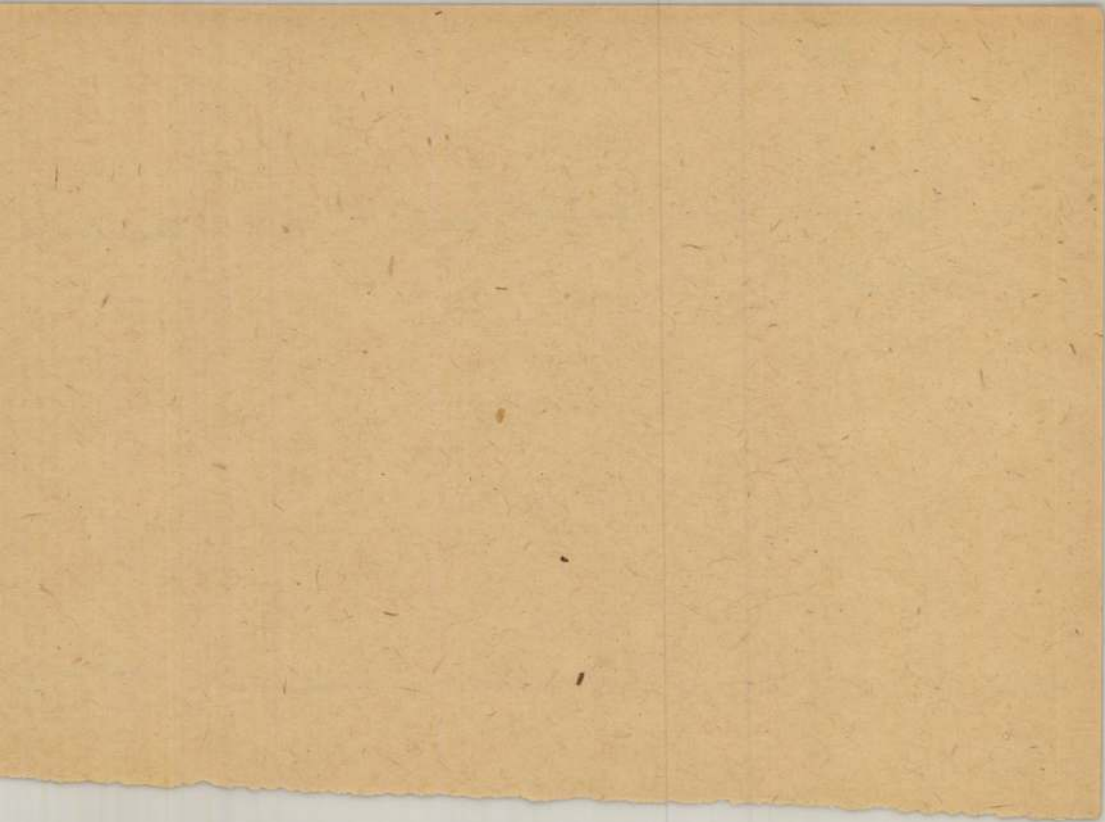

Telcs Erde

a Zoltay gyűjteménye képlantiái növények
vadászat file

D. Brstyanly Hona: A kerámiák a parcellán kőzetek
Bp. 1966

107.0

MDK

Telcs Ede

mintázza Szent László szobrát

Rövid hírek a művészvilágból. Művészi Ipar
Nemzeti Művészet. 1906. 78.1.

111

Price 25c

Manufactured by the

United States Government
Washington, D.C. 20540

MDK

Telcs Ede szobrász

bronz érmek:

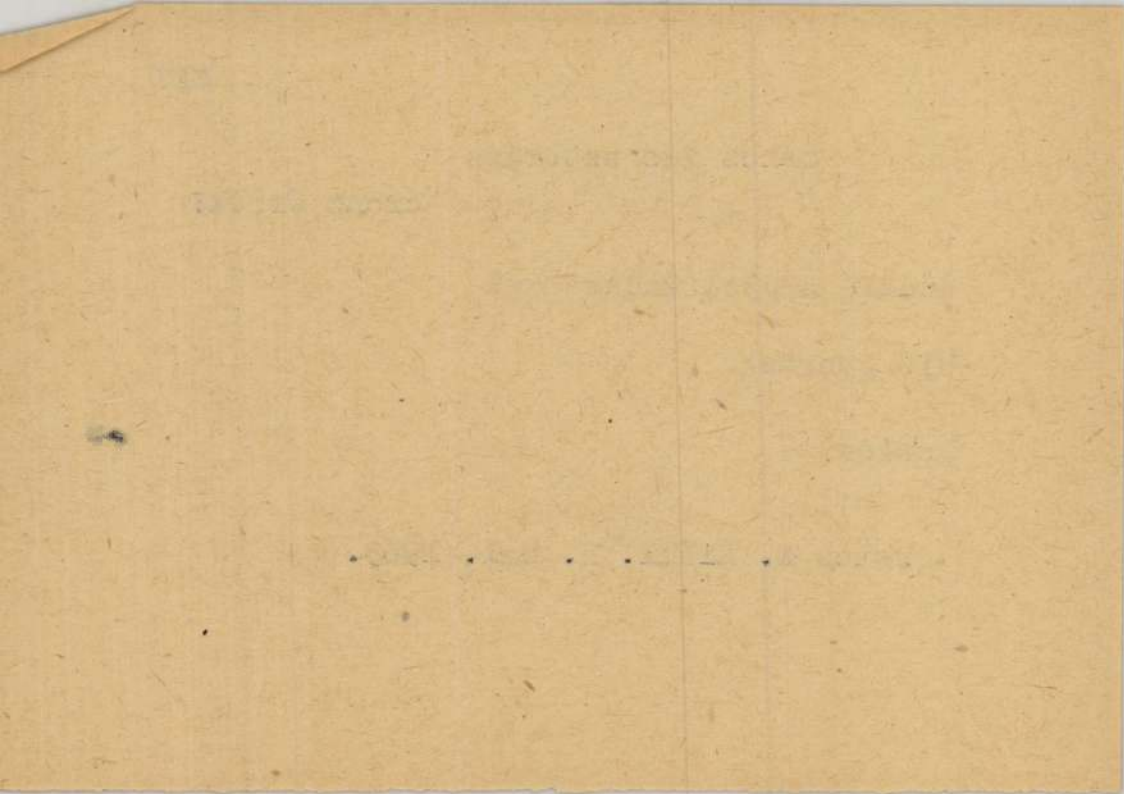
Éneklő angyal madarakkal

Ülő gyermek

Musica

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

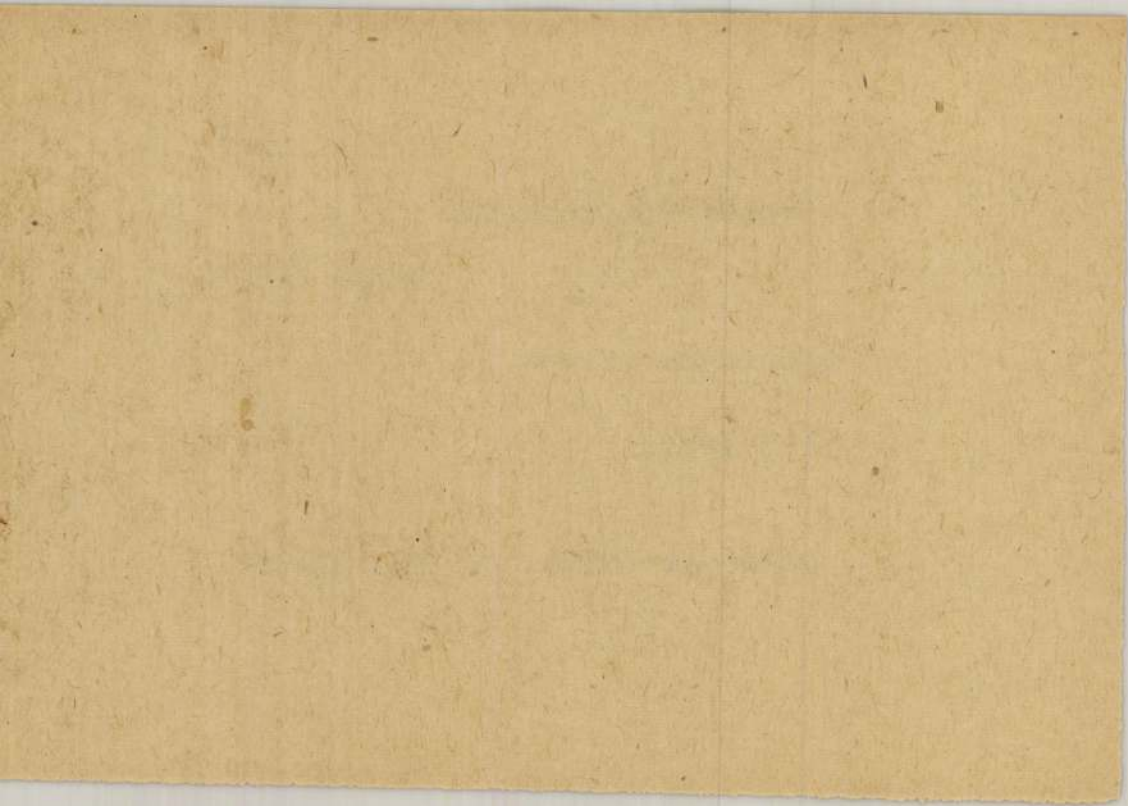
Telce Ede szobrász

bronz érmek:

Manninger Vilmos

Biró Ármin

Telce E. kiáll. N. Gal. 1963.

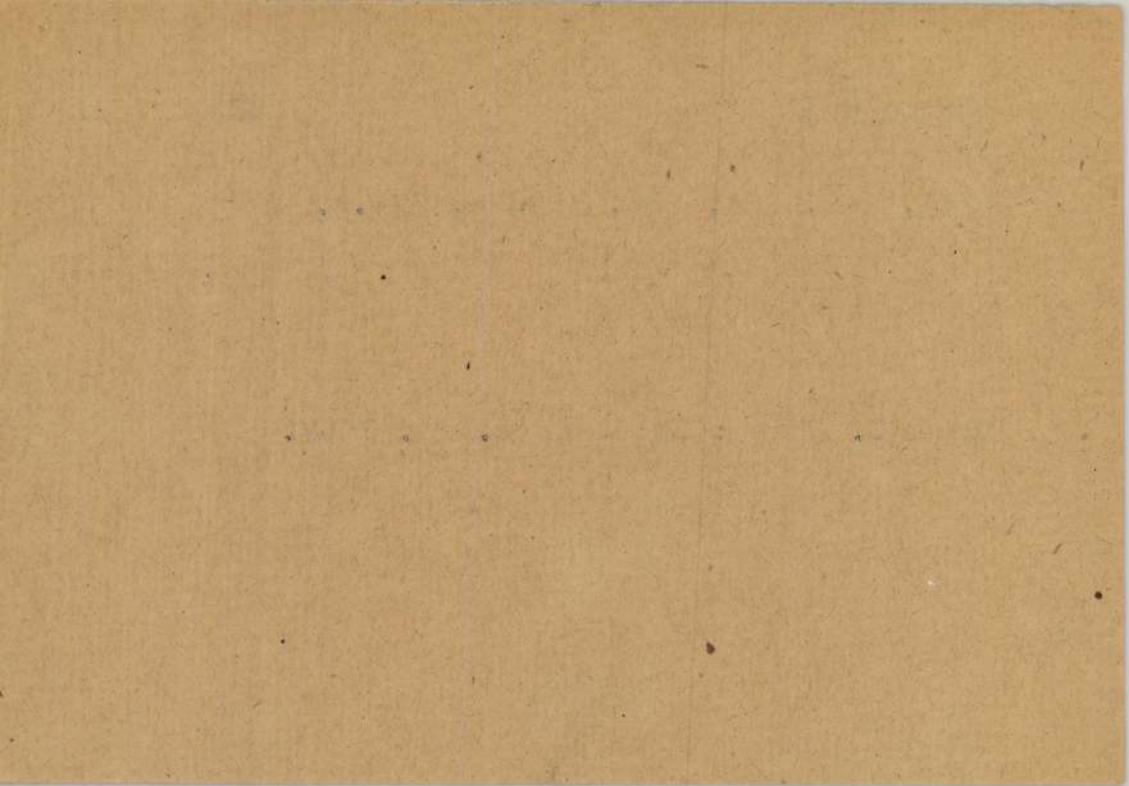

Telcs Ede

MDK

243, 248, 264, 286, 369-70, 374.00.

Beck Ö. Pülöp: Emlékezése. Bp. 1957.

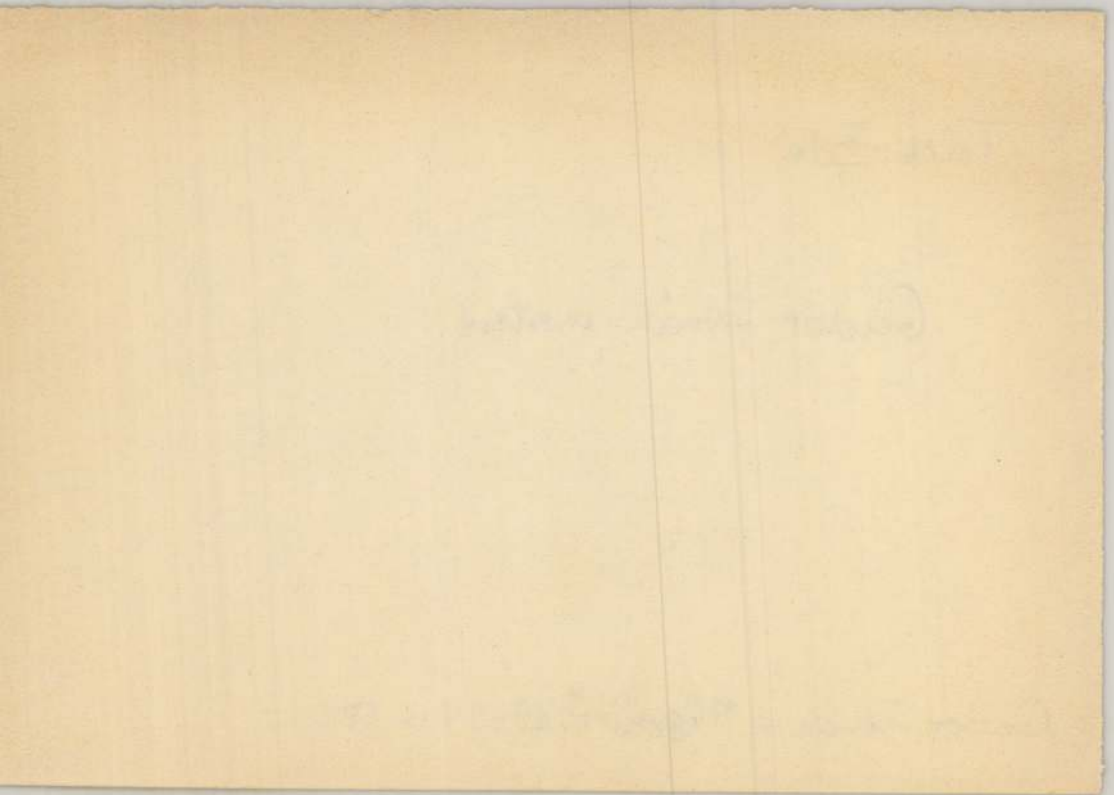

Telcs Fide

Gábor István mestere.

Gábor István. — Műgyűjtő, 1969. 1. sz. 59. l.

Telcs Ede

ADK

Görgey Artur képm., br.ére,
Alpár Ignác arcképe, gipsz
Ülő női akt, gipsz

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Lyka Károly

Lyka Károly: Márk Lajos. Művészet 1907. 281-94.1.

MDK

Telcs Ede szobr. - Fory Emil építész

Erzsébet emlékmű gipszmod.

Művészet II.évf.1903. 243.1.

MDK

Fónay Béla

Művészet V.évf. 1906 353-65.1.

Művészet II.é. 1903. 215 l.

Vörösmarty-szobor pályázat, 1000 K-s V. díj

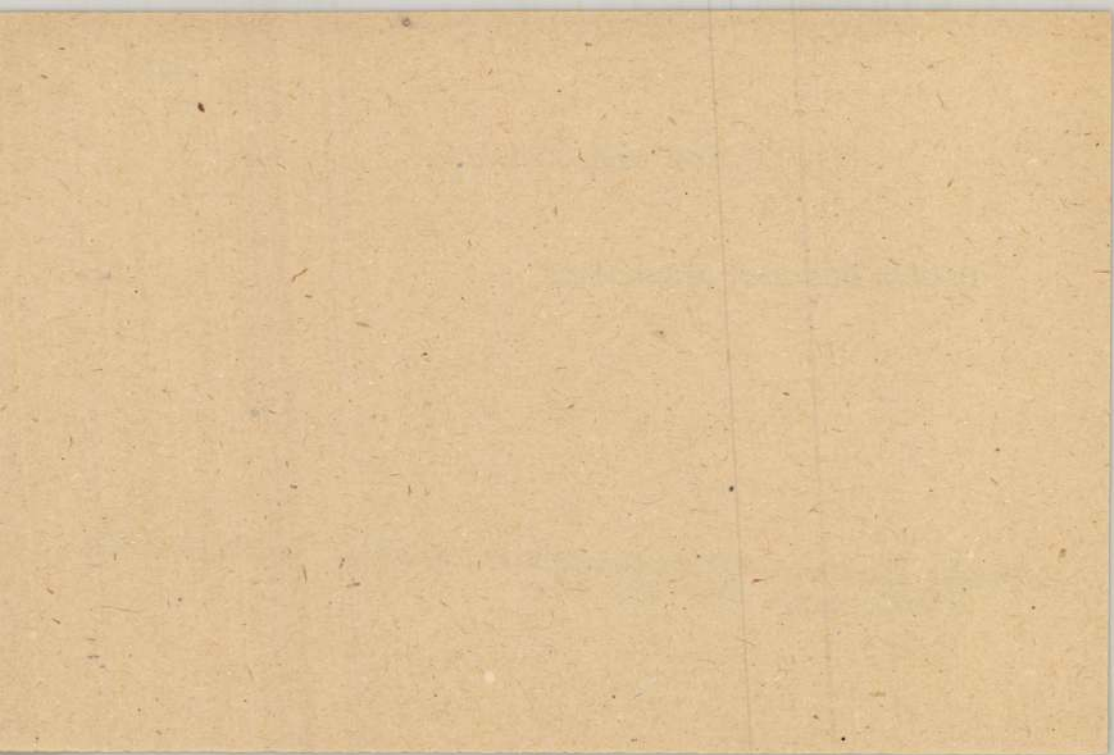
Telcs Ede - Márkus Géza

MDK

Telcs Ede szobr.

Szent Ferenc, szobormű

r. sz. l: H. Szol. törzstagsainak kiáll. Új Magyarország.
1941, ápr. 27. 16. l.

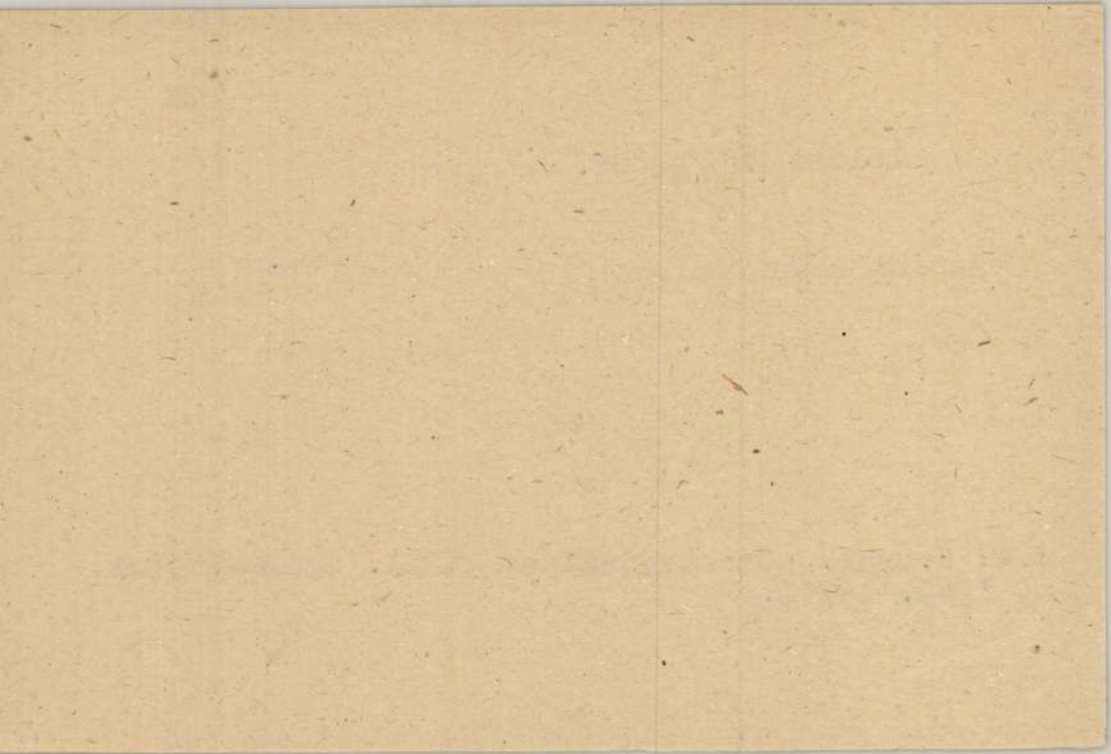

MDK

Telcsæ Ede szobr.

Assisi Szent Ferenc

V.P: N.Szal. törzstagjainak kiáll. Szépművészet,
1941. 157 l.

Telcs Ede .

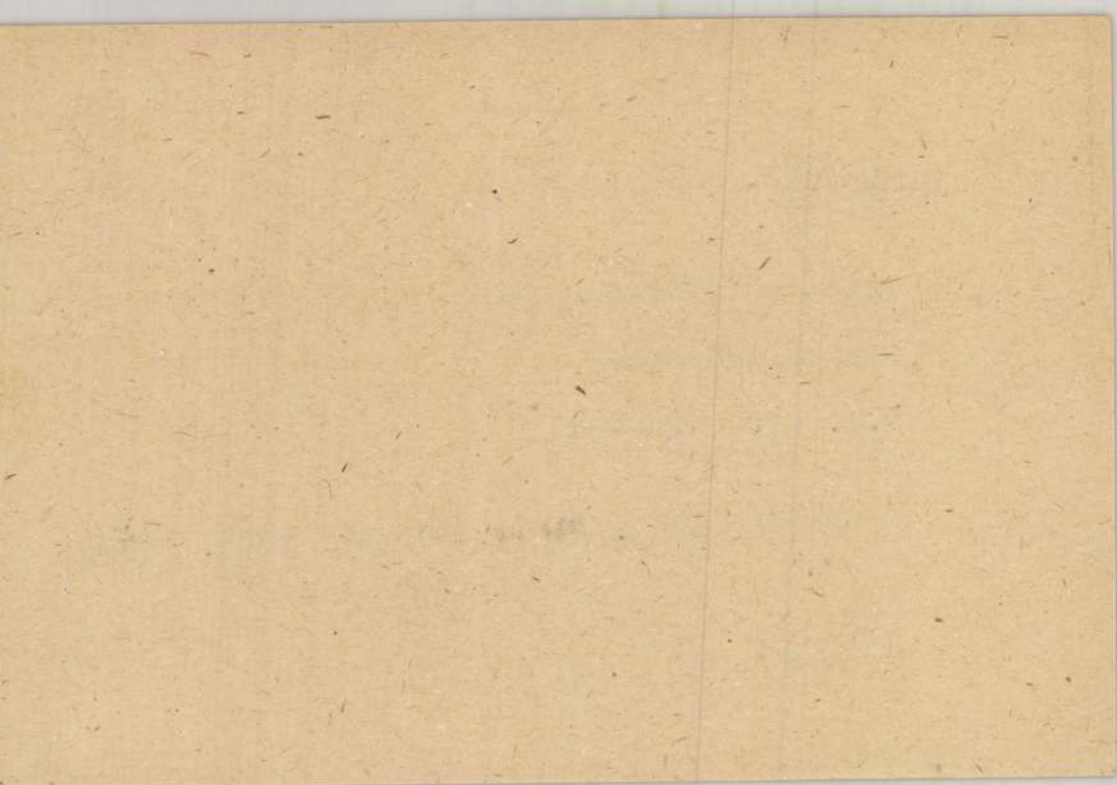
Prielle Kornélia, gipsz

Fiu mellszobra, "

C.A. urnó arcképe, "

A törzstagok 2. kiáll. N.Szal. 1944. febr.

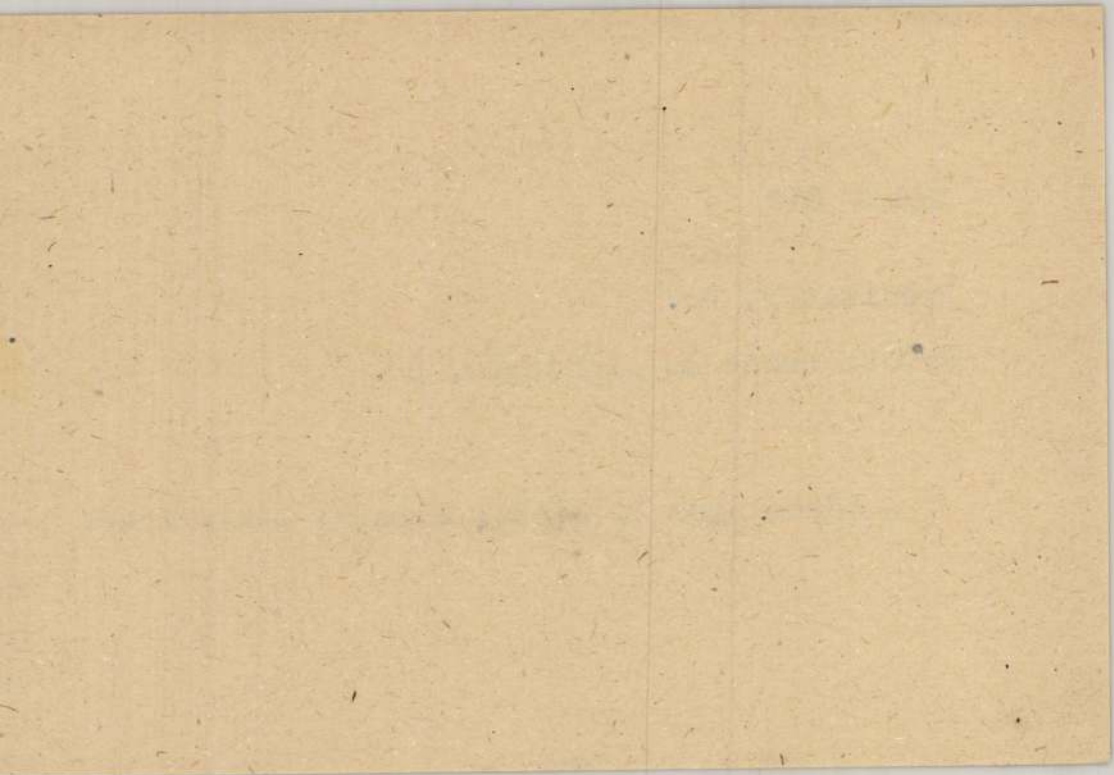

Telcs Ede

Prédikátor, br.

Öntött érmek és plakettek, br.

A törzstagok 2. kiáll. N.Szal. 1944. febr.

Telcs Ede szobrász

Résztvett a Céhbeliek VI.kiállításán.

A Céhbeliek (Elek Artur cikke)

Nyugat, 1926 márc.16. 57o 11

Telcs Ede, ezobrász.

Baja. 1872-1948.

Érmék és plakettek:

Szentgáli Károly. 1925. 146.mm. Öntött br.

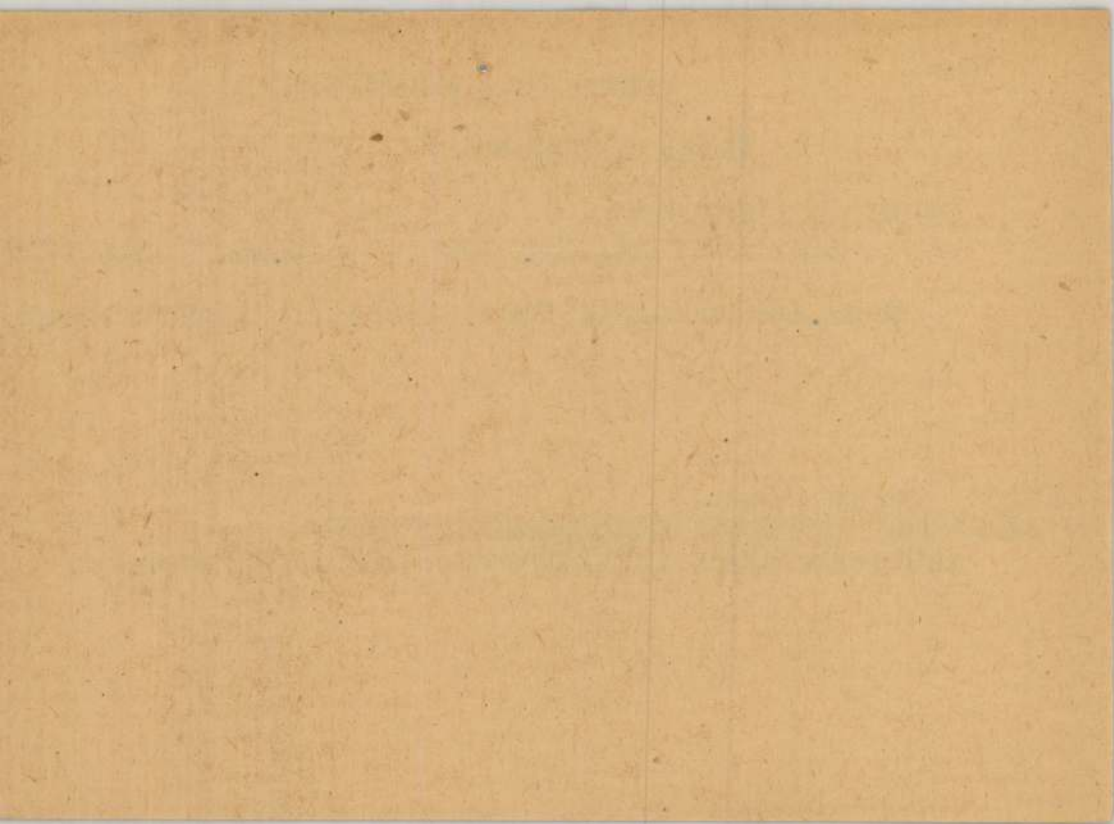
Magy. Numizmatikai Társ. 1926. Öntött bronz.

Városi Muzéum. Baja.

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

Szülővárosának ajándékozott művei. 1948. aug. 20.
Köt.

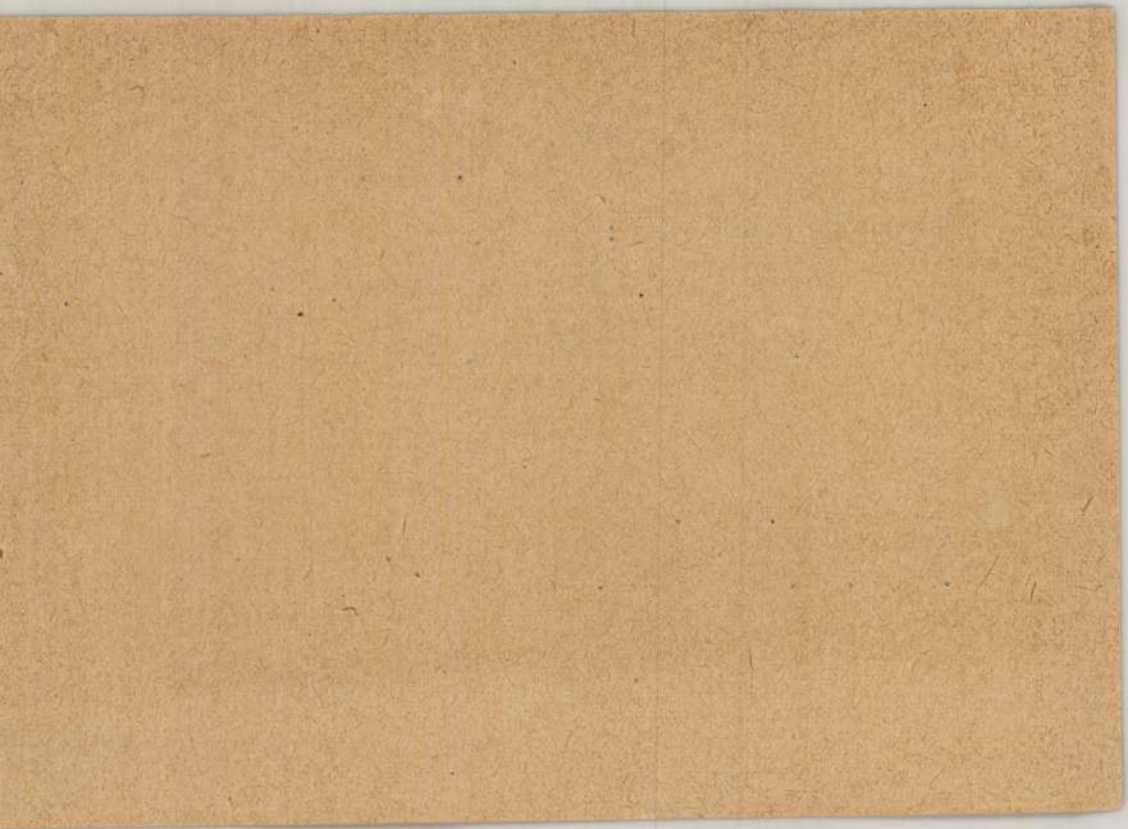

Telcs Ede, szobrász.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek:

Hubay Jenő. 1927. 59/43 mm. Vert bronz.
Br. Welfner Tivadar. 1927. Vert ólom.

Városi Múzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 20. Kat.

Telcs Ede, szobrász.

MDK

Kiss József archépe. Mellézetber. Repr. 794.1

Vas.Ujs. 1903. 50.évf. 794.1.

MIX

John H. ...

John H. ...

John H. ...

Tells Ede, kobrain

1704

Vincse Pál, Londonban él

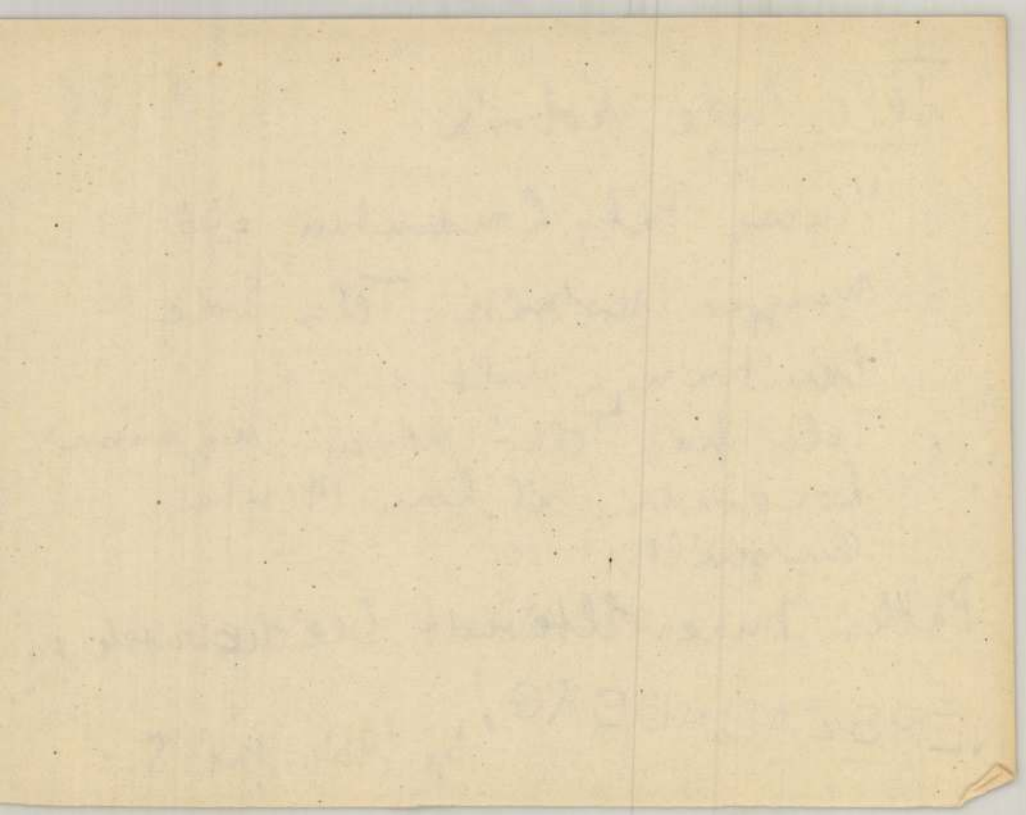
magyar kobrain Tells Ede
tenitványa volt.

Tells fia Telkó néven nyugatra
Londonban él, kora 1919-ben
emigrált.

Pathó Mure: Utóvédtt beérkezettek 12.

NÉPSZABADSÁG,
1964. júl. 5.

Tele s Ele, szobrásznr.

MD K

Kossuth és Szterényi József ker. áll. titk.
Képét mutatja T.E. művészi munkája.
Dombormű. Repr. 187.1.

A vas- és fémipari kiállítás érme.
Vas. Ujs. 1907. 54. évf. 10. sz. 187.1.

1871

Received of the
Hon. Secy of the
Interior
for the
year 1871

1871

Telcs Ede és Györgyi Géza

közös terve. Az 1913-i Erzsébet emlékmű pályázat I. díj nyertese.. Két kép. 205.lap.

Az Erzsébet emlékmű pályázat.

MŰVÉSZET. 1913.. 205.lap.

Teljes Életrajzi Összeállítás

Külső levél. Az 1913-1. évi életrajzi összeállítás
 az I. évi életrajzi összeállítás.

Az életrajzi összeállítás.

Művelet. 1913. évi életrajzi összeállítás.

4./ Telcs Ede és Györgyi Géza

közös terve. Az 1913-1 Erzsébet emlékmű pályázat I. díj nyertese. Két kép. 205.lap.

Az Erzsébet emlékmű pályázat.

MŰVÉSZET. 1913. 205.lap.

Köszönet. Az 1913-1. évi törvények emlékiratának előzetes
 rész I. díj nyertese. Két. Kép. 305. lap.

Az emlékirat emlékiratának előzetes.

MUVEK. 1913. 305. lap.

Telcs Ede szobrászm. és Györgyi Géza^{MDK}
műépítő.

közös műve a XI.sz. teremben.

Műsarnok.- Kiállítás.

Az Erzsébet-müemlék.

Művészet. 1913. 205-6.1.

1913. évi törvény a Győrfi Gáz

Műhely.

köze márc. XI. sz. törvény.

Műszerek - Kézikönyvek.

Az Erzsébet-műhelyek.

Művészet. 1913. 202-6.1.

MDK

Telcs Ede

Erzsébet királynő arcképe, repr.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat.

1882

Texas 1882

Excelsior, Kirshyn's archive, 1882.

Excelsior, Kirshyn's archive, 1882.

Tells Ede, nohvra

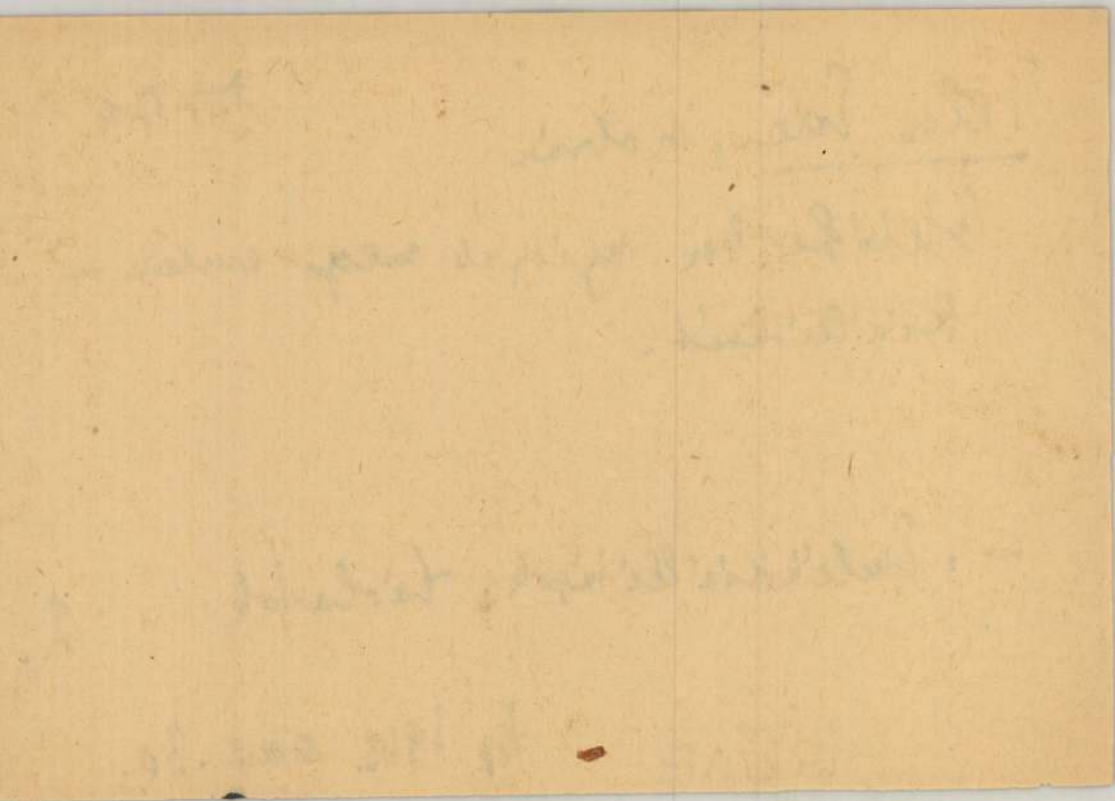
M 24

Gleb'herben nyitiak meq emleke -
Kia'lli'it'it.

- : Emle'ekia'lli'it'it, t'arlatok 2.

EST/ HIRLAP - sp. 1963. aug. 30.

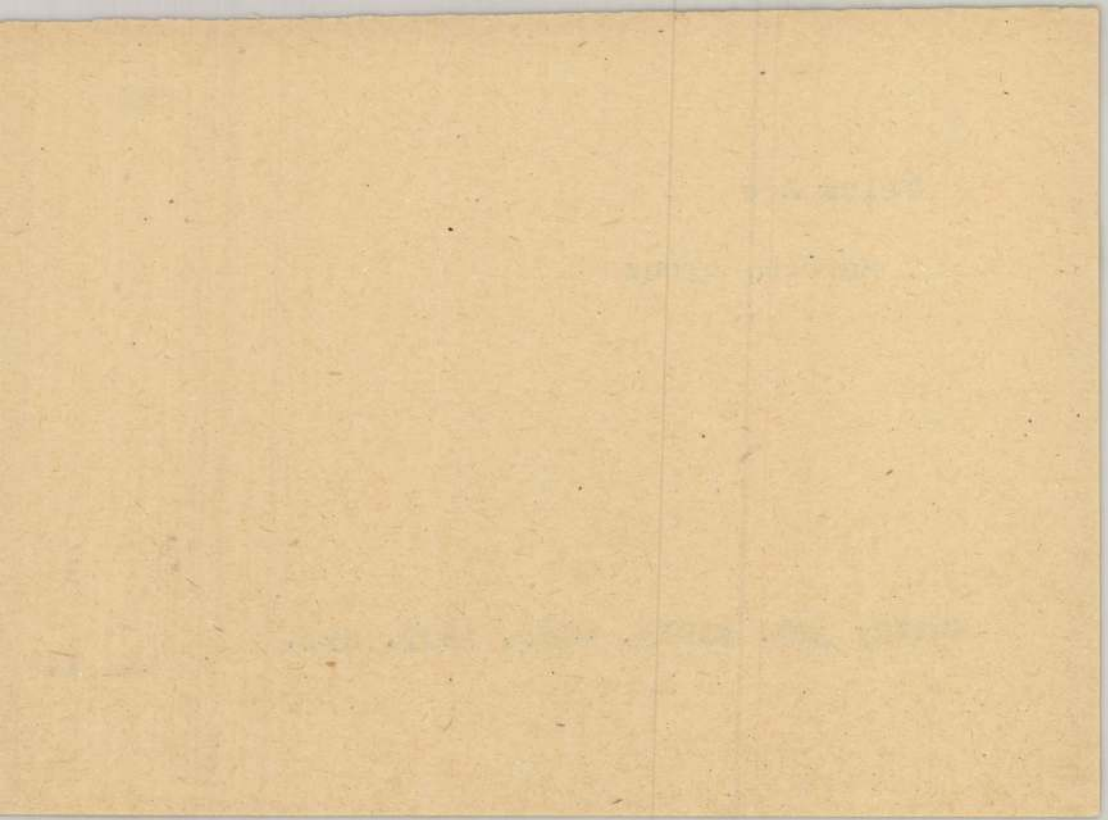
MDK

Telcs Ede

Marcza, bronz

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

11. 1.

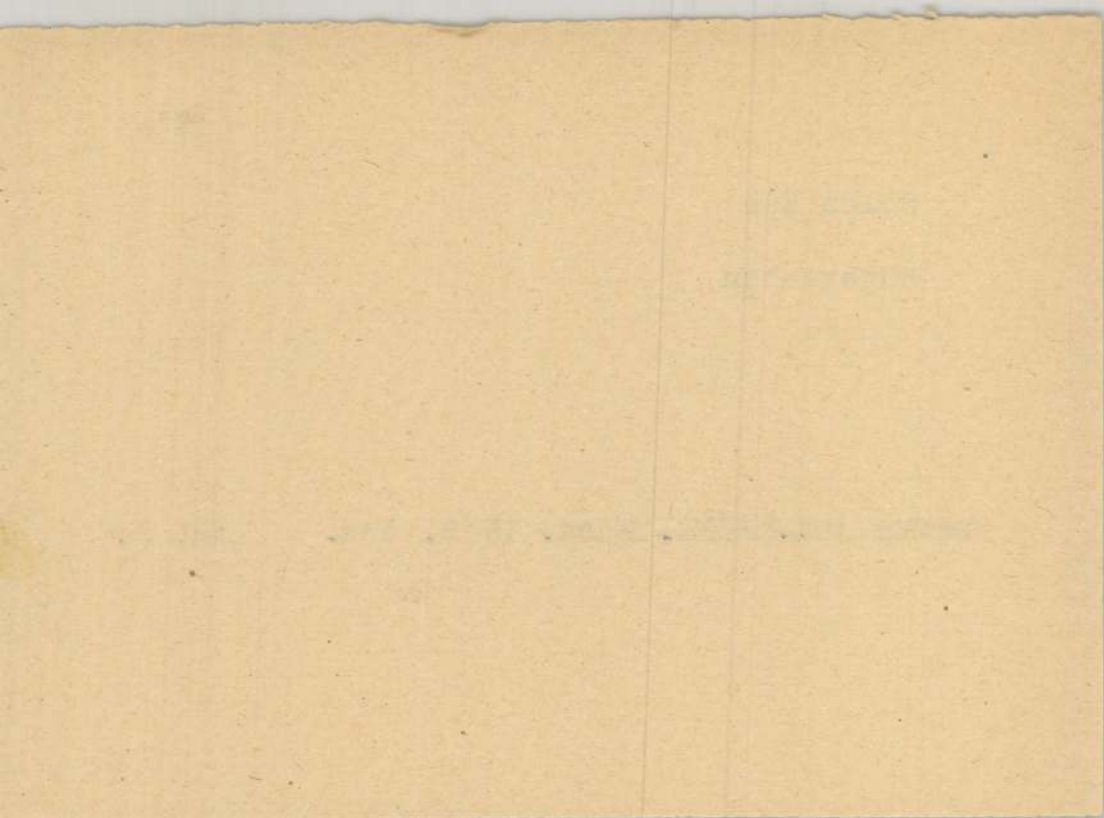

MDK

Telcs Ede

Müteremben

Horthy jub.kiáll. Múcs. 1939. dec. 12. 1.

MDK

Telcs Ede

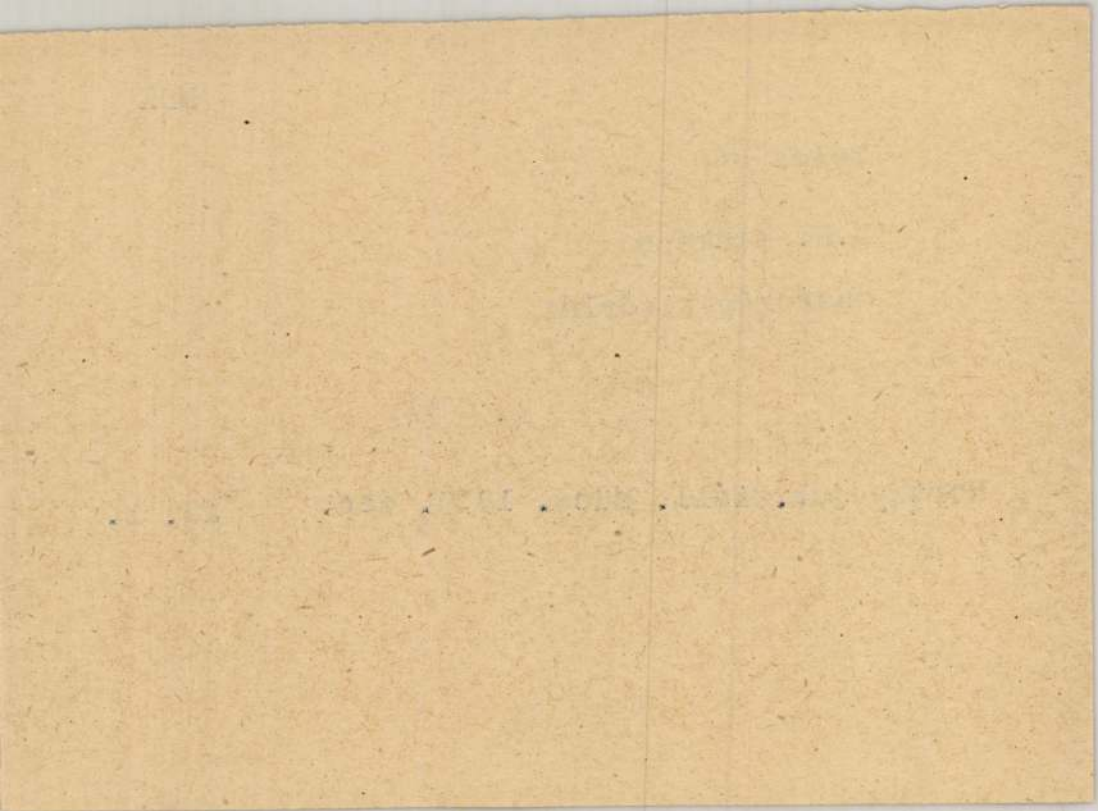
B.H. arcképe

Önarckép-kisérlet

Horthy jub.kiáll. Műcs. 1939. dec.

12. 1.

MDK

Telcs Ede

Öreg asszony faszob.

Magy. Művészetért kiáll. r.Műcs. 1940. febr.

21. 1.

1200

MDK

Telcs Ede

Kati néni, bronz

Magy. Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr.

2o. 1.

Teles Ede

Ki'allit

N. V. 1935. I. 20.

MDK

Telcs Ede

három évre az országos képzőművészeti tanács
tagjává nevezték ki

A magyar orsz. képzőm. tanács. Építő Ipar 1908.
jul. 12. 285.l.

188

188

188

188

Telcs Ede

MDK

Ligeti Miklós, bronz

Műcsarnok 1933. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Teica Ede

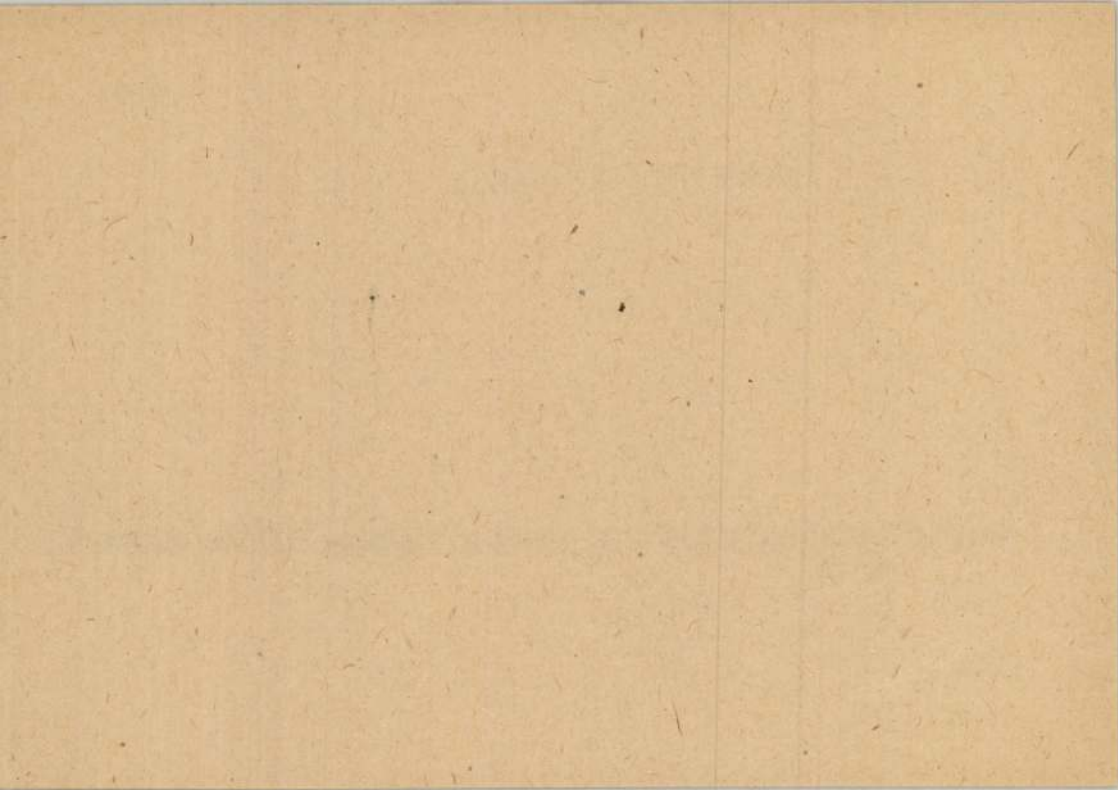
Ihgetti Mikida, prona

Manuscript 1937, National Historical Society, U.S.A.

Telcs Ede szobrász

A Haddék-szoborplýánt soroz. Ujság, 1938. márc.9.
4 l.

Telcs Ede, szobrászm.

a Képzőművészeti tennében szerepelt műveivel.

Az Iparm. Társulatnak az Iparm. Muz.-ban rendezett 50.
éves jub. kiáll. -nak résztvevői.

Magyar. Iparművészet. 1935. 264. 1.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS DEPARTMENT
530 SOUTH EAST ASIAN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60607

ADIK

Telcs Ede

szobrász, ezüstérem

Classics: Párisi kiáll. kitüntetései. Mics. 1900.
326-7 l.

Télcs Ede

MDK

Erzsébet királyné pályázat főalakja, gipsz

Az Erzsébet emlékmű szoborcsoportozata, gipsz

Műcsarnok 1920-21 téli kiállítás

101

101

At present, the only person who is
able to do this is the person who
is in charge of the work.

101

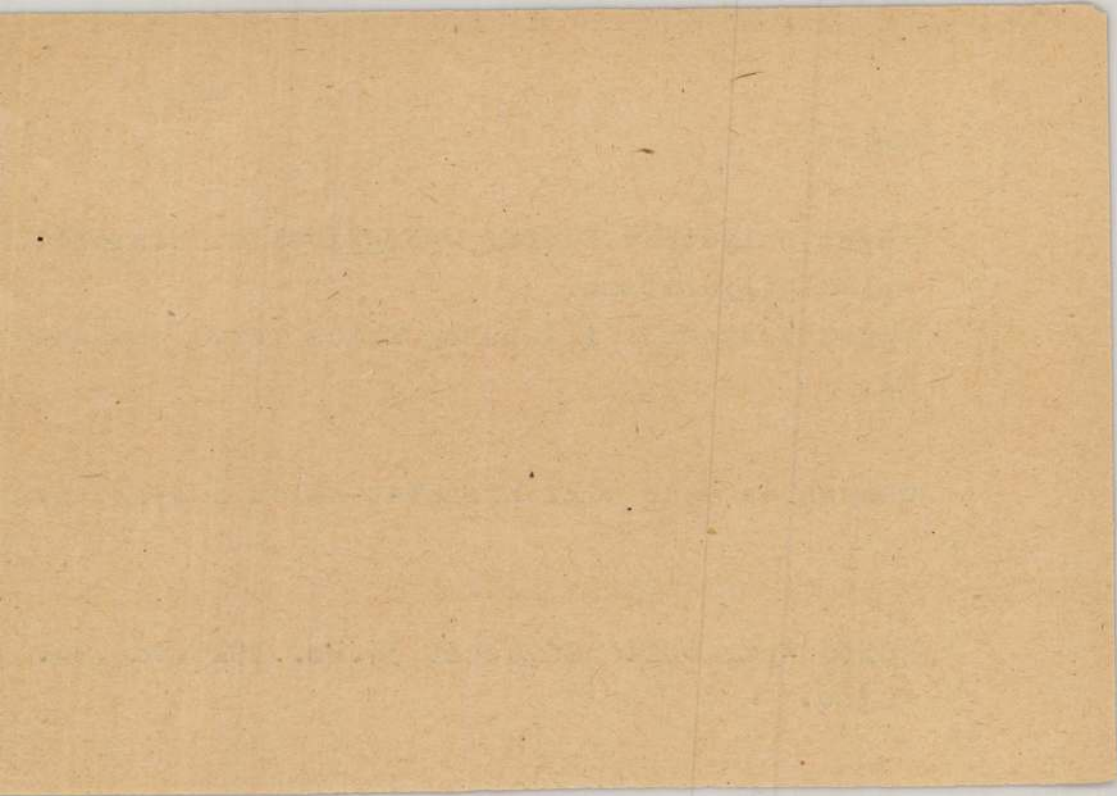
Telcs

Közös pályaterv Banffy Györgyivel az Erzsébet
emlék pályázatára.

Magát a szobrot illetőleg Telcs terve emelendő
ki.

Ohmann és Hahn : Az Erzsébet-emlék pályázata.

Építő Ipar Építő Művészet 34.sz. 1916.aug.20.
203.o.

MDK

Telcs Ede

Önarckép.

Tanulmányfej.

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 2o.l.
Műcs.

275 -

docsay 1960, 12.

1960, 12

docsay

docsay

docsay 1960, 12.

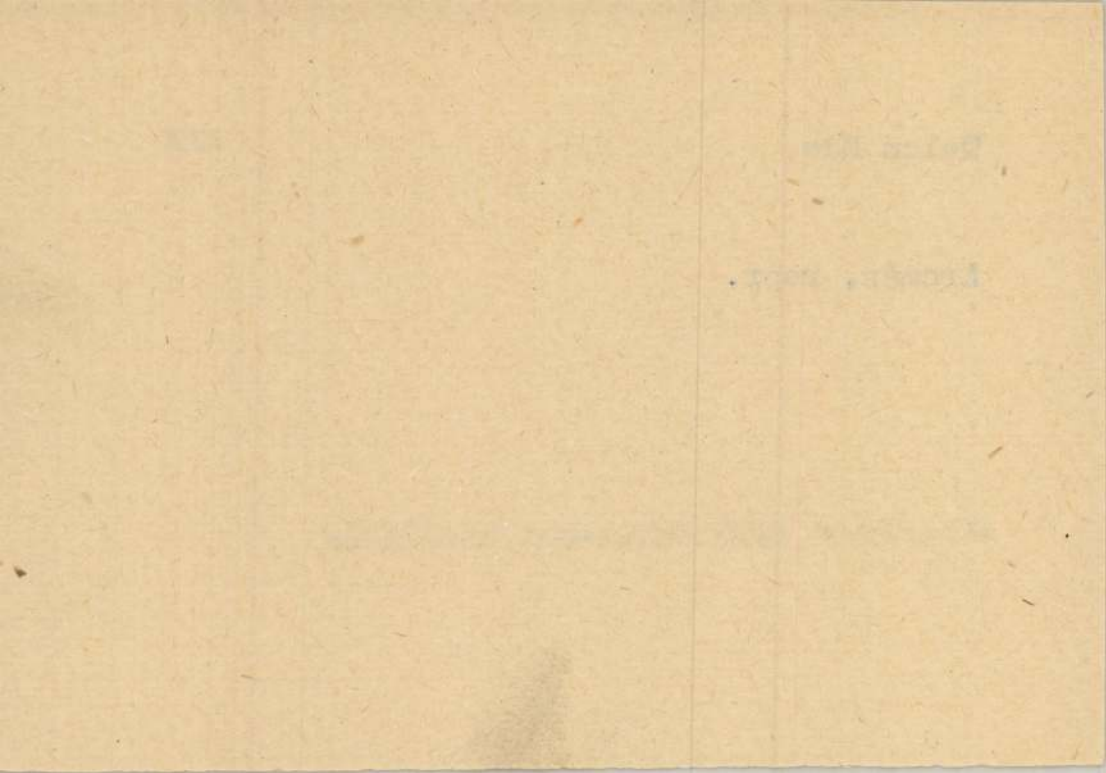
Telcs Ede

MDK

Arcmás, repr.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

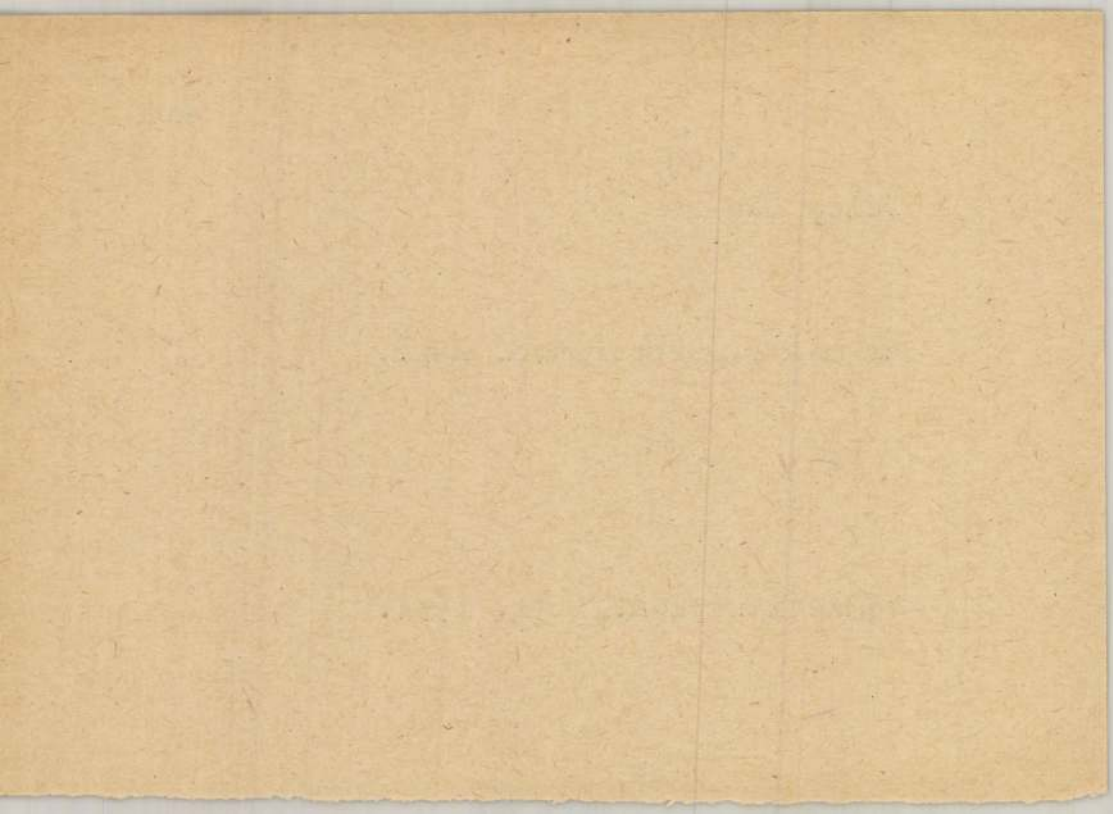

MDK

Telcs Ede

Arcmás c. szoborműve. Repr.

Nemzeti képzóm.kiáll. 1934.

Telcs Ede

Ligeti Mihállyal együtt behatárolták abba a jelleg-
zetes századvégi esztétikai törekvésébe, amit a festői
domok, domok hangulatok rögzítése jellemezett.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 42. l.

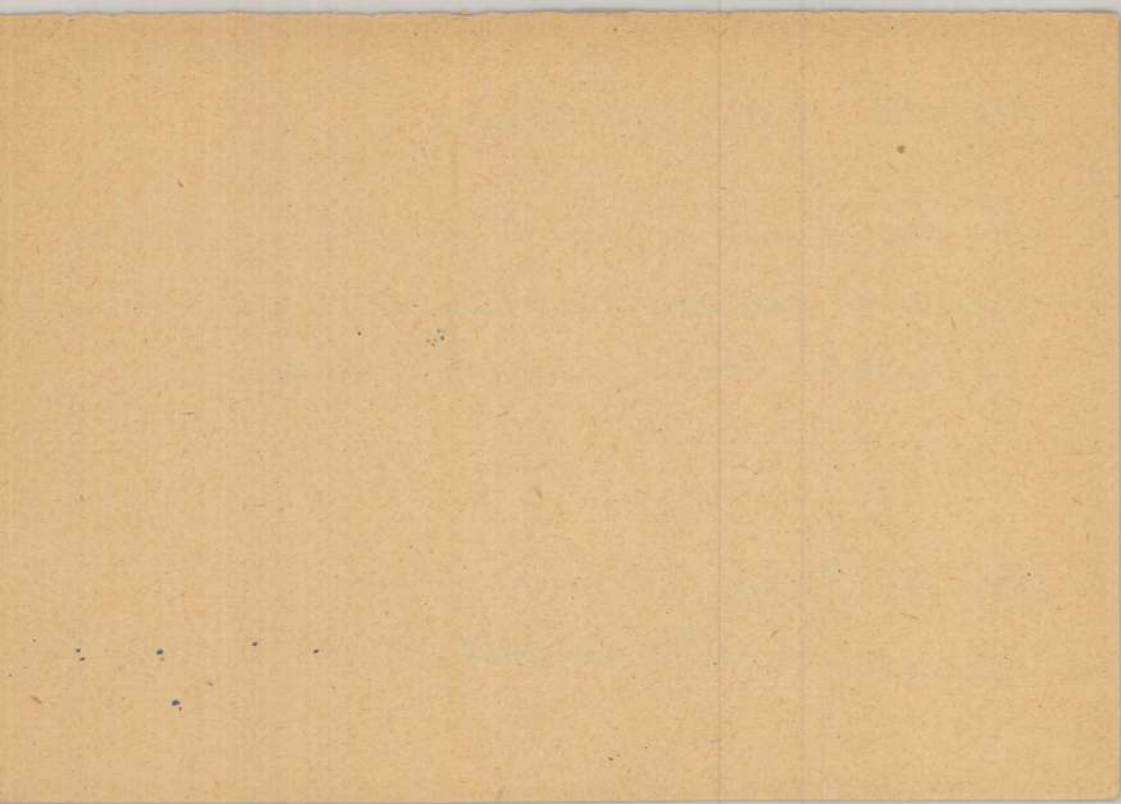
TELCS Ede Stóbrás^r2

Mózes. novos a Lajta Béla leve
 revint épült kereteskár (ma Foleg-
 zebéretti Klinikka) oromboláia (Resr.)

Vámos Ferenc: Lajta Béla

Magyar Építőművészet 1956 (U.) 2. 78. 58. 78.

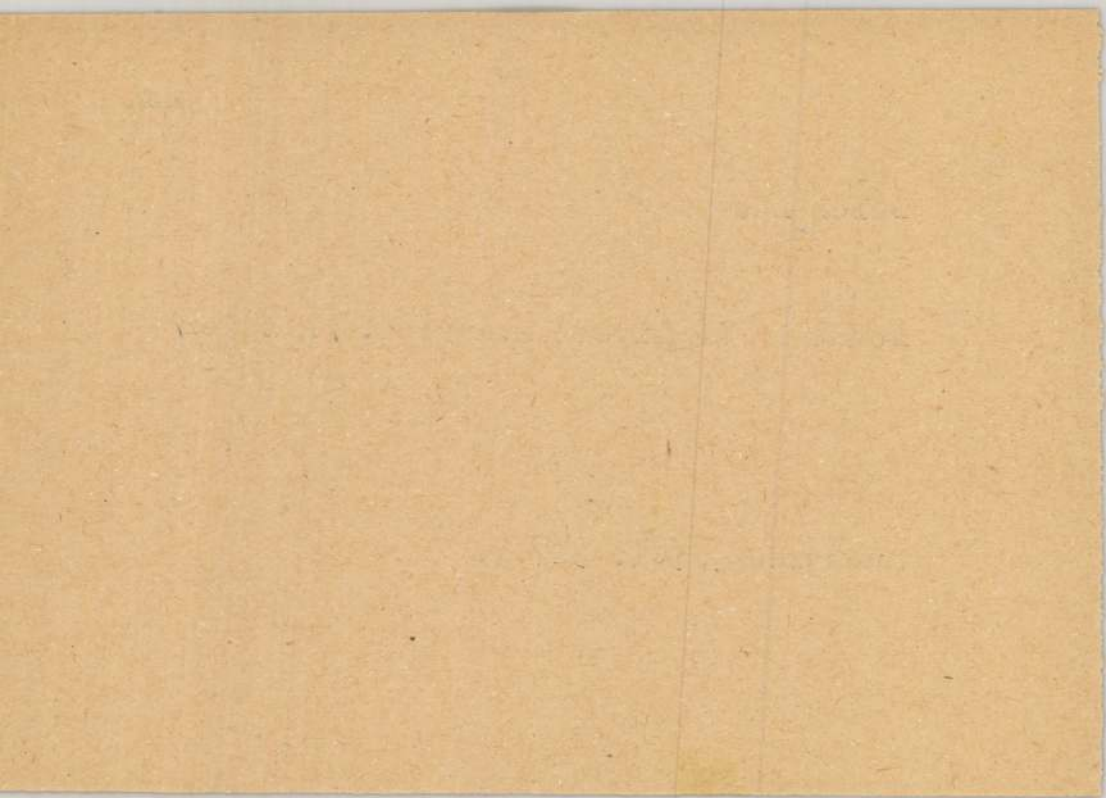

Telcs Ede

Londonba meghívott m.művész. /Kétszer/

Múcsarnok, 1901. 327.1.

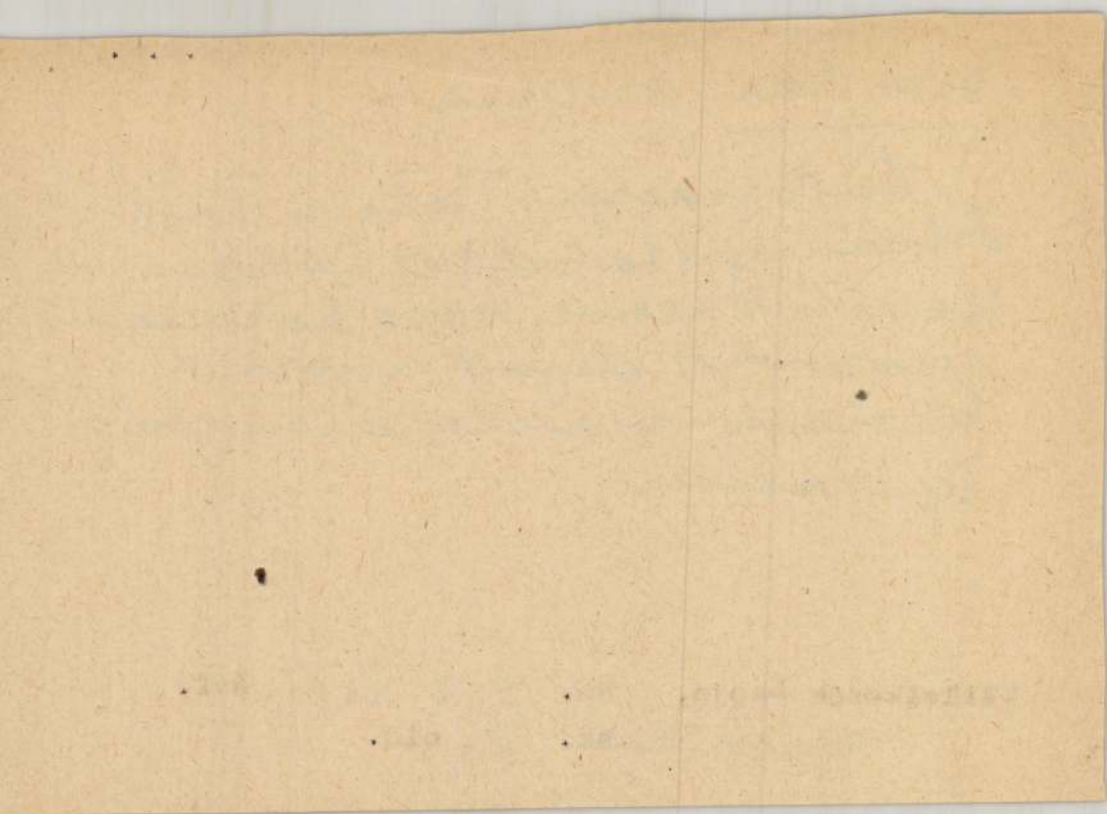

Telcs Ede, orobrás

Leitensdorfer Béla é. Tóth
 István építészekkel közösen
 készített terve 1000 koronás
 művelői díjat nyert a
 Kossuth-mauzóleum ja-
 gyárolásán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1962. XXIII. évf.

1 márc. 26. sz. 3. old.

x)
Tellsch Ede, nobris

folyamint 300 koronás
 megvétel miatt a pécsi
 Zoológiai-múzeum feljegyzésén.

x) ugy tudom „cs”-vel írta a nevet

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII-évf.

ápr. 17. sz. 7. old.

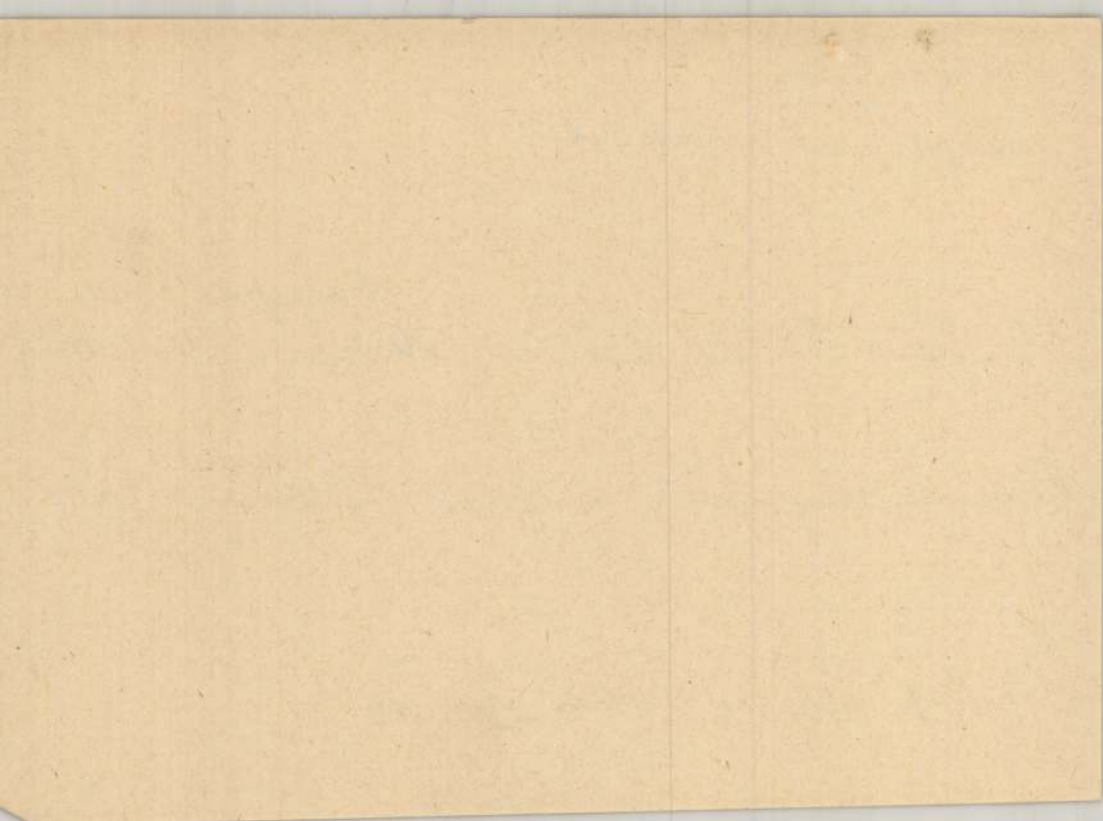
Teles Ede

Kiplantikkal

kelepel a
baya: Tüür Astvan Kuruarm Tal'lotan

Kelmäsky hävra: Baya kerdömmiveste

Pe kōf. Net e 1970 VIII. 11

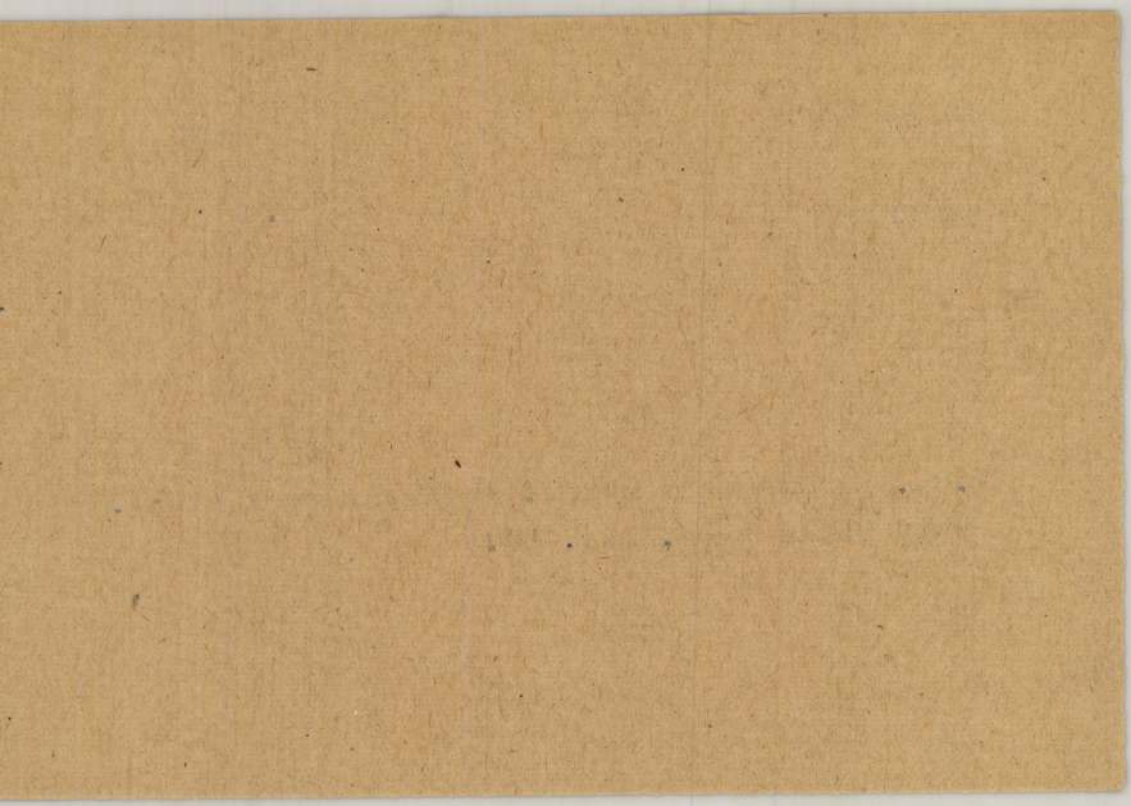

Telcs Ede'

MDK

szobrász

L.Gy. Az Erzsébet emlék. A pályatervek kiáll.
Pesti Napló 1913. máj. 28.

Telei Ede, szobrász

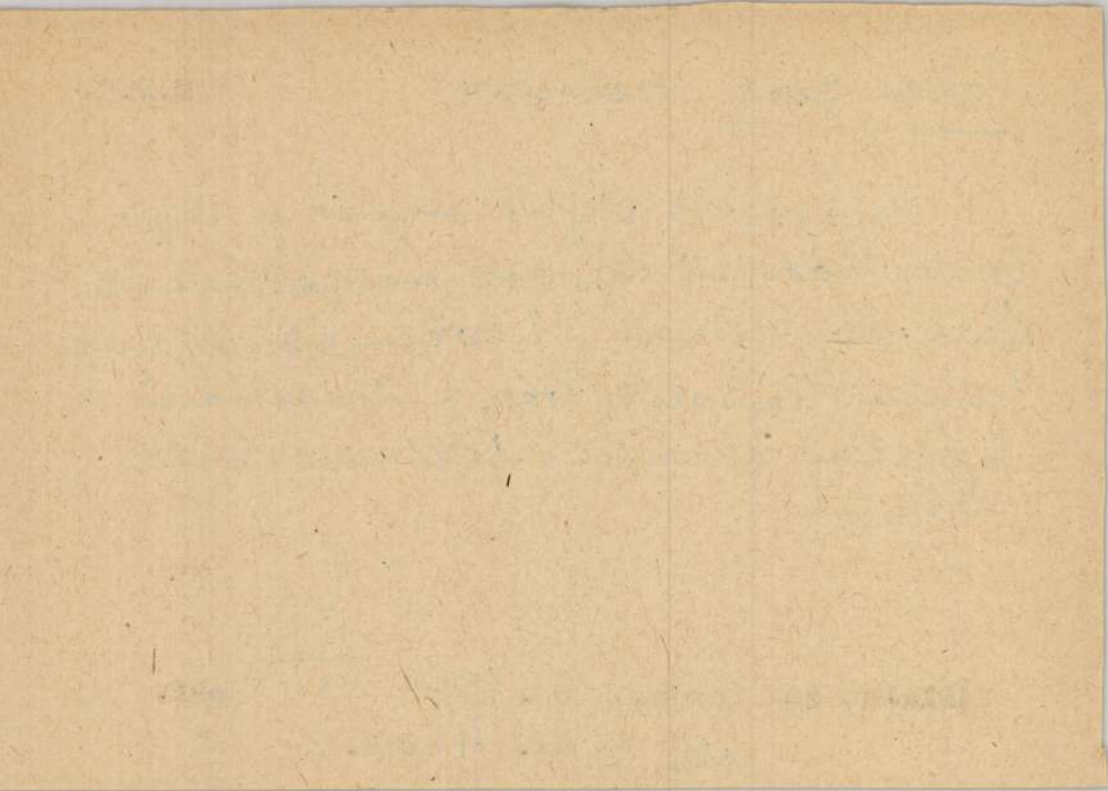
M.D.K.

Működés díjat nyert a csep-
lédi Kossuth-szobor pályázaton.
Cikkirő szerint „hevényésnek mun-
káját látszik, bár a műtárs-
kérség arónnal felismerő-
benne.”

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII. évf.

okt. 19. sz. 4. old.

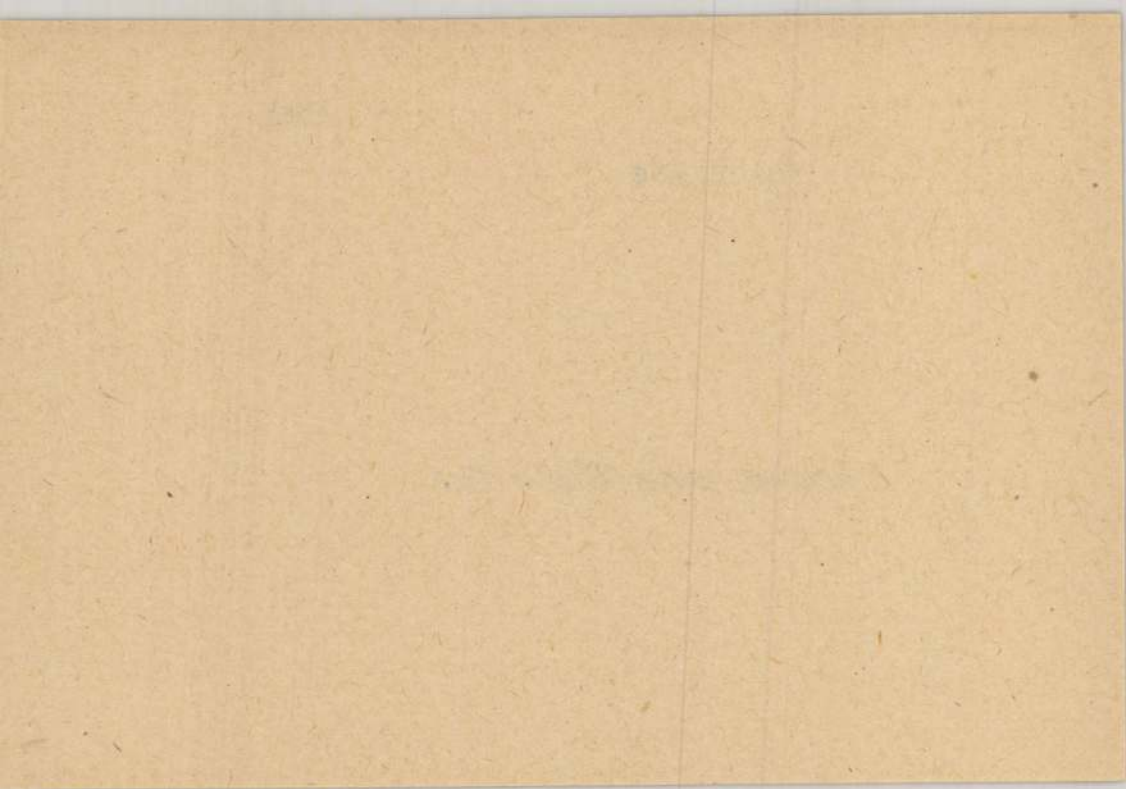

MDK

Telcs Ede

Mostra Roma 1928. VI.

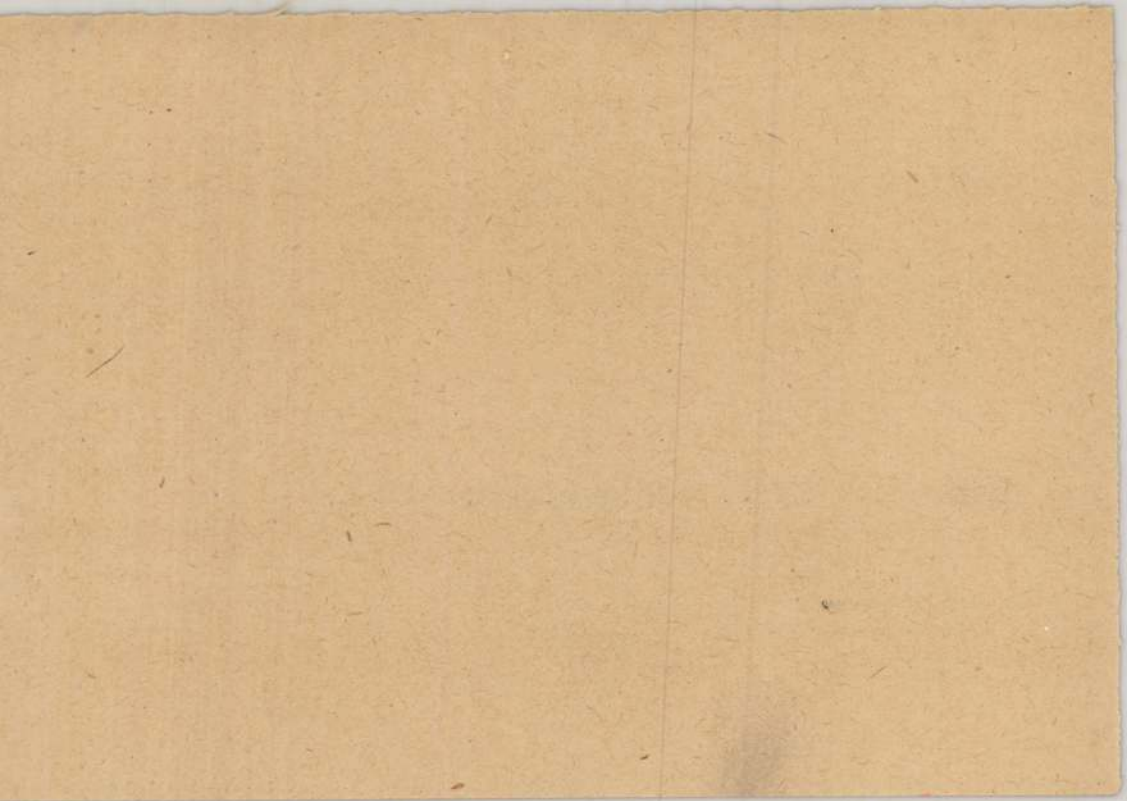

Telcs Ede

MOK

Hüvelyk Matyi, bronz

Műcsarnok 1936. máj.jun.Jul. kiáll.

Teljes Éde

Künyv sorozat (szel.) -

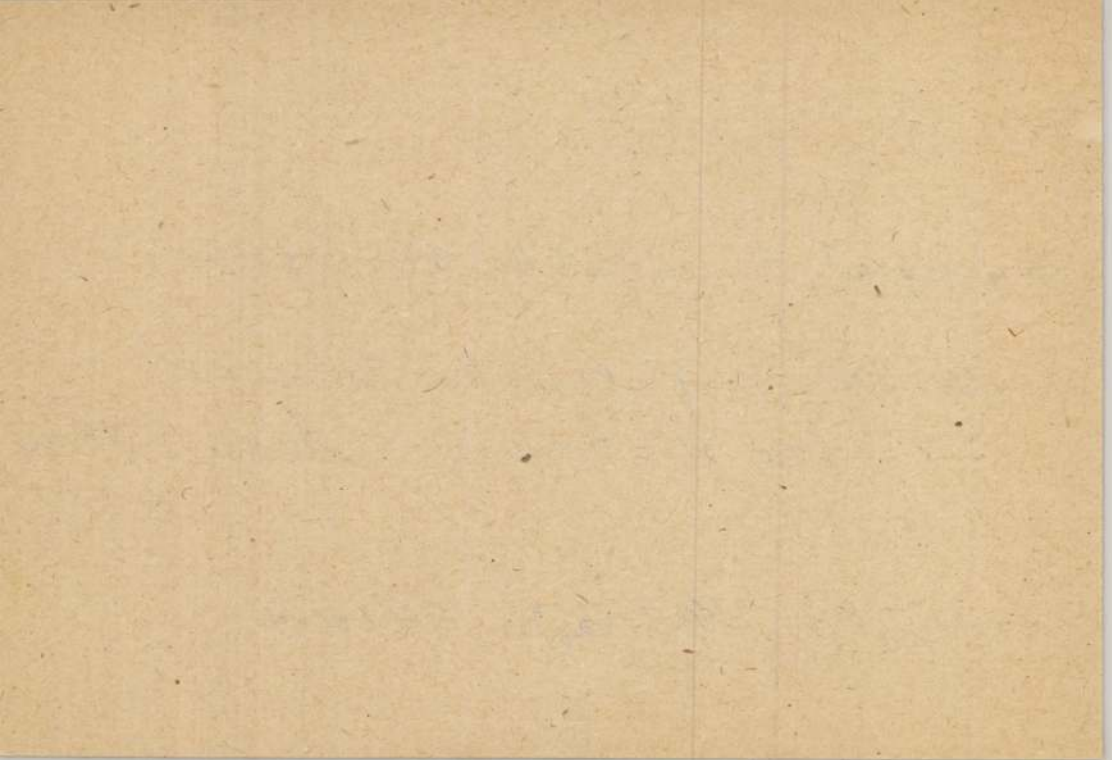
Függelék az országos társulatok

N. N.: Künyv illusztrációk

Petöfi Hódolások. Művészeti

Felentök 1969 évi. 371 old.

TE LCS Ede

Jánka Pál szabadsági újságíró levele
1907

Örökös, 1997/7-8. 414-415.

2000. 406, {2} p., {16} t. ill., részben színes.
20. Beitrage zur Geschichte und entwicklung Szerkesztette. Szögi László. (Kiadja az) ELTE Levéltára. Budapest, 2000. 148 p.
21. Berzeviczy Klára: A magyar katolikus klérus Levéltára. Budapest, 2000. 148 p.
22. Böhm Antal – Ferenczi Zoltán – Szakál Gy véleményye Győrről és önmagukról. Győr Megyei Jogú Város Levéltára. Győr, 2000. 63
23. Buda szabad királyi főváros címeres kiváltság az ismertetőt írta: Csáky Imre. Latin fordítá István. Közreműködött: Jancsó Éva. Fotó: Bar Főváros Levéltára. Budapest, 2000. 47 p. 1 t. 1
24. A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyet értekezleteinek napirendi pontjai 1949–199 Közgazdaságtudományi és Államigazgatási E Budapesti Közgazdaságtudományi és Állam 155 p.
25. Budapesti Negyed. Lap a városról. 7. évfoly 2000. tavasz) Főszerkesztő. Gerő Andrá Összeállította: Michael Katz és Tom Sugr (Kiadja) Budapest Főváros Levéltára. Budape
26. Budapesti Negyed. Lap a városról. 8. évfoly András. Budapest-dilemmák. Szerkesztette: K Főváros Levéltára. Budapest, 2000. 192 p.

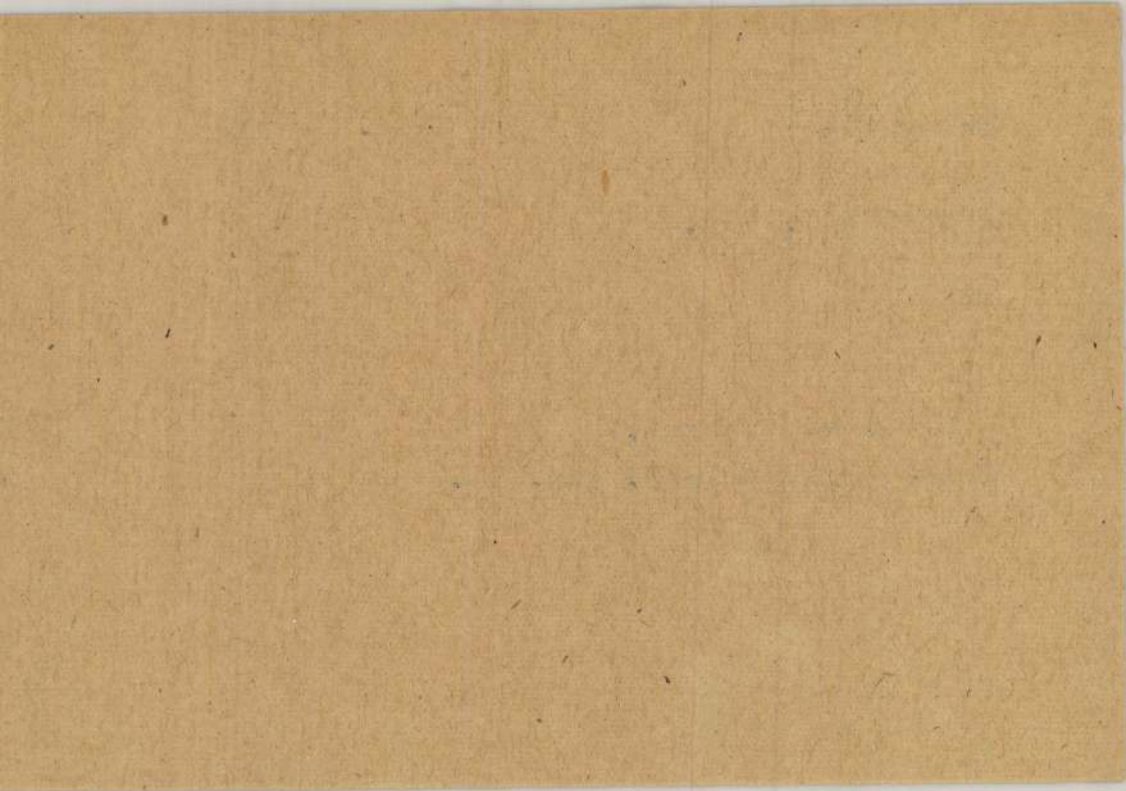
Telcs Ede

MDK

szobrász I. díj.

A királyné szobrai.

Magyar Hírlap 1913. máj. 28.

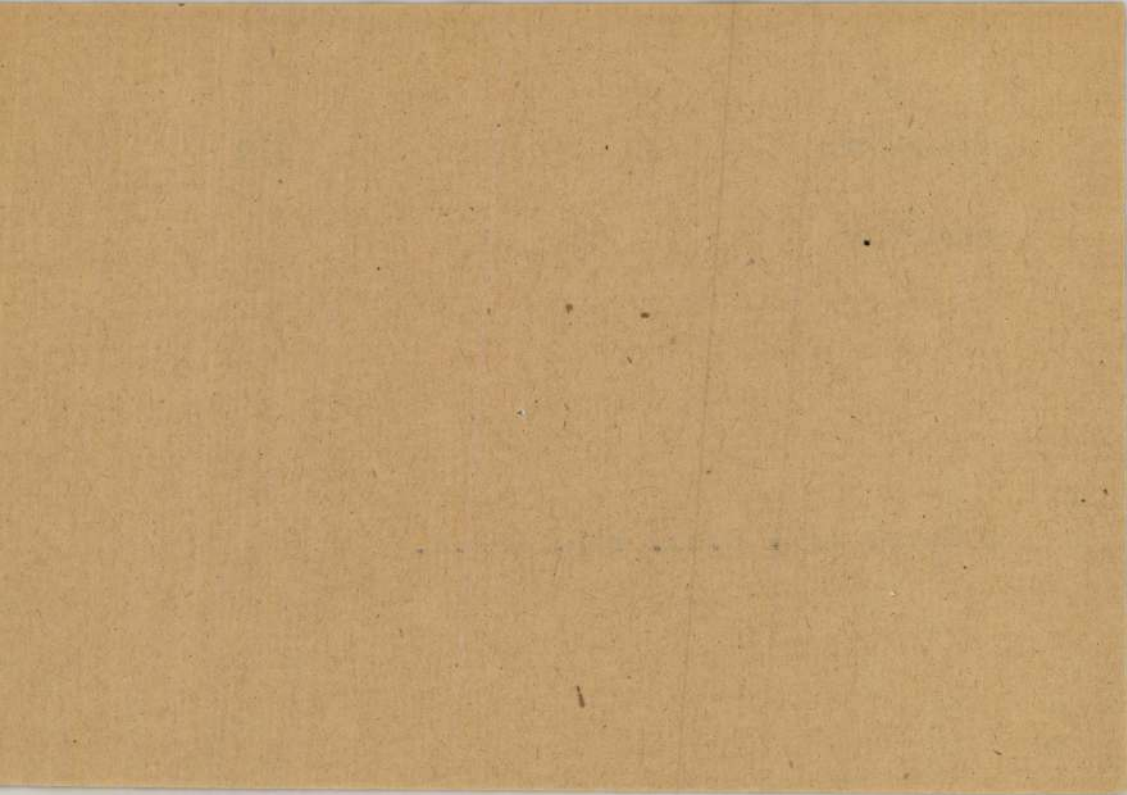
Telcs Ede

MDK

szobrász

A Lakás III. 8.sz. 126, 129.◦.

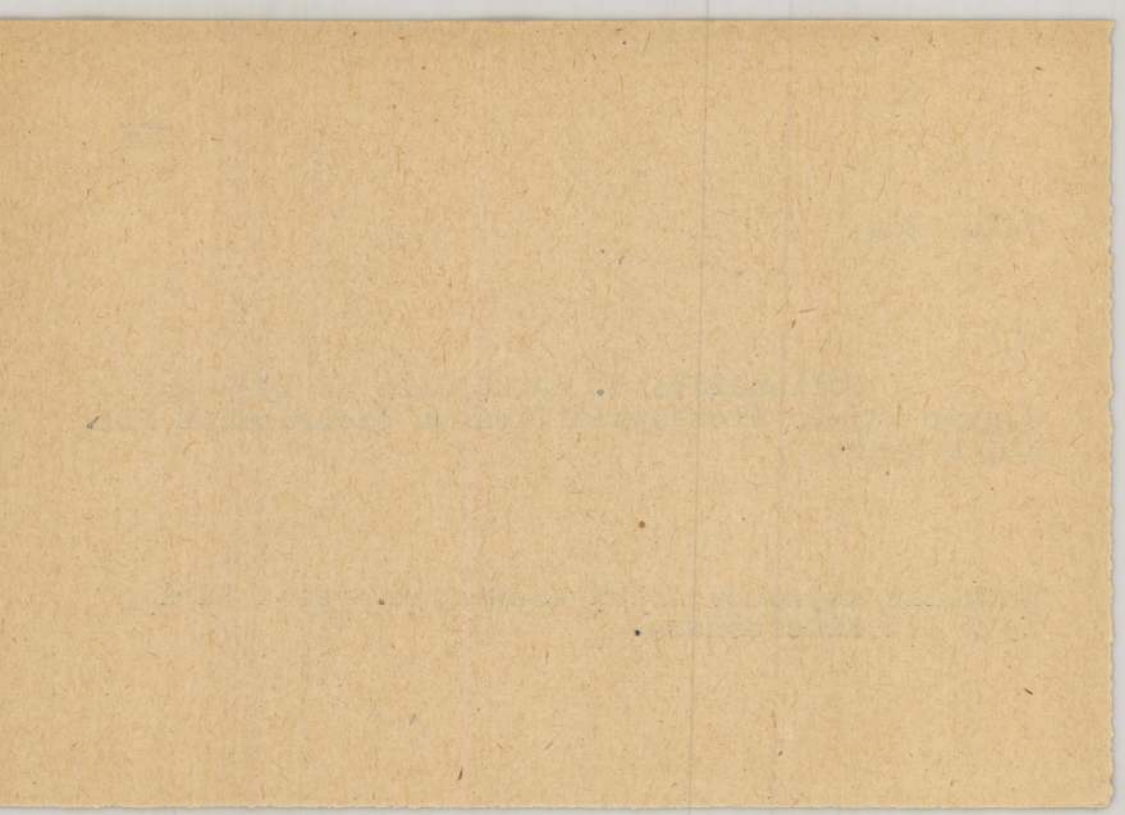

MDK

Telcs Ede

Hollandiába c. munkájáért az 1927 évi
Magyar táj-és életképkiallításán szobrászati III.
díjat nyert

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hírlap
1927 évi Kincsháza.

EDK

Telcs Ede

"Apostol", bronz

Magyar Művészetek Reprezentatív Képzőm.
Kiall. 1947. Jan. Ernst Múzeum. Kat. 11.1.

MDK

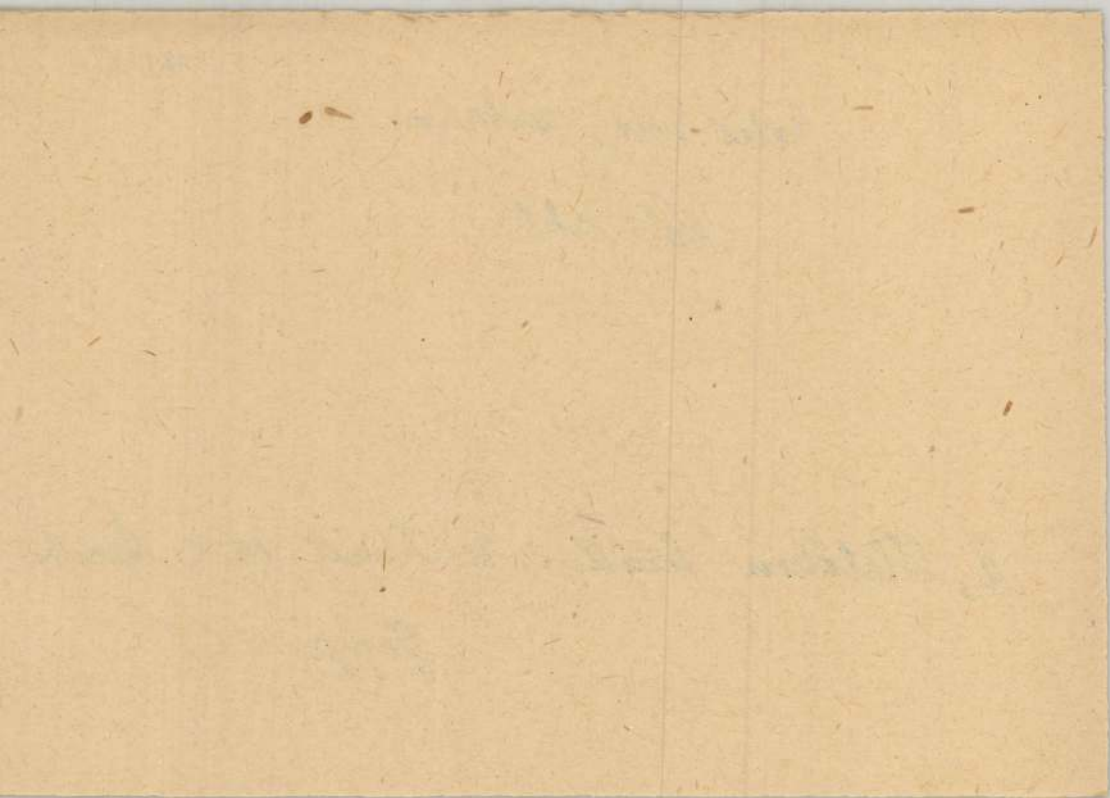
Felcs Erde, noبران.

Noi akt.

A, Helikon "kiäll.-i. III. Kiäll. 1922. Aprilis

Jegyz. 21. l.

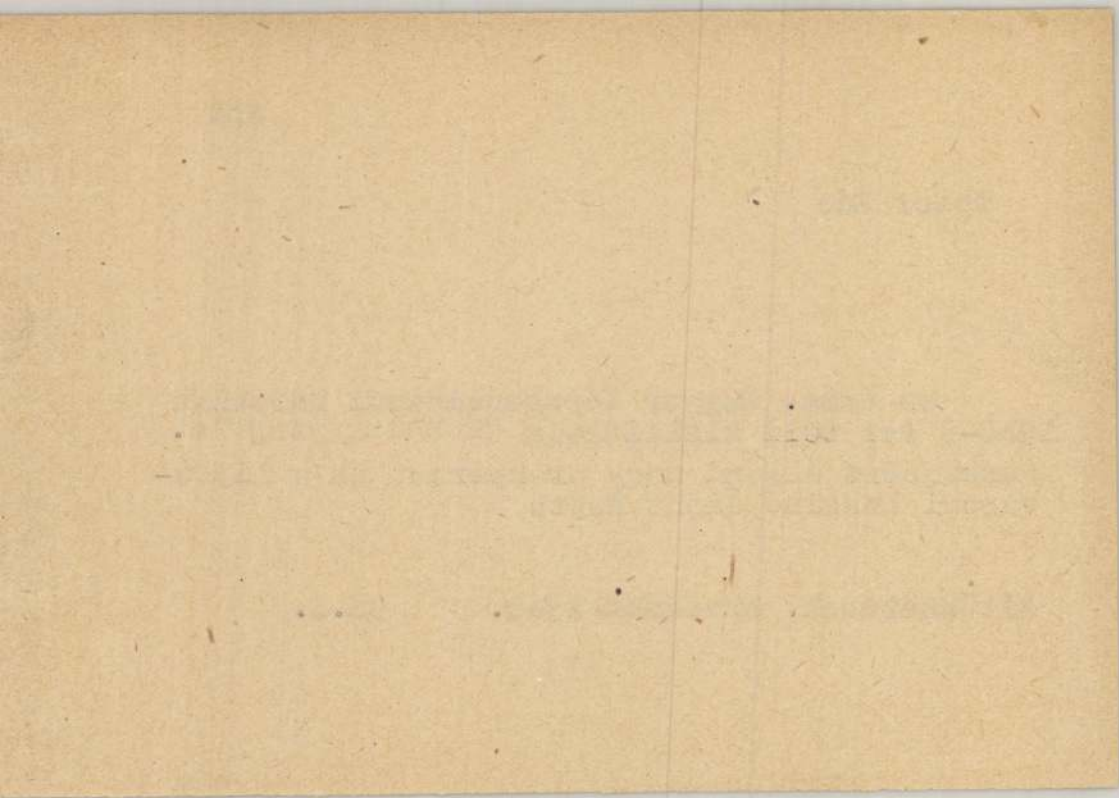

Telcs Ede

az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat
1908-9 évi téli kiállításán "Tanulmányfej" c.
munkájáért állami nagy aranyérmes és a Lipót-
városi Kaszinó díját kapta

Kitüntetések. Művészet 1909. 56.1.

Telcs Ede - Maróti /Géza?/

Pettenkofen Ágoston emlékműve

Revue de Hongrie 1910. III. V.I. 240-41 l.

1881

Walter B. - 1881 - 1882
Walter B. - 1881 - 1882

Walter B. - 1881 - 1882

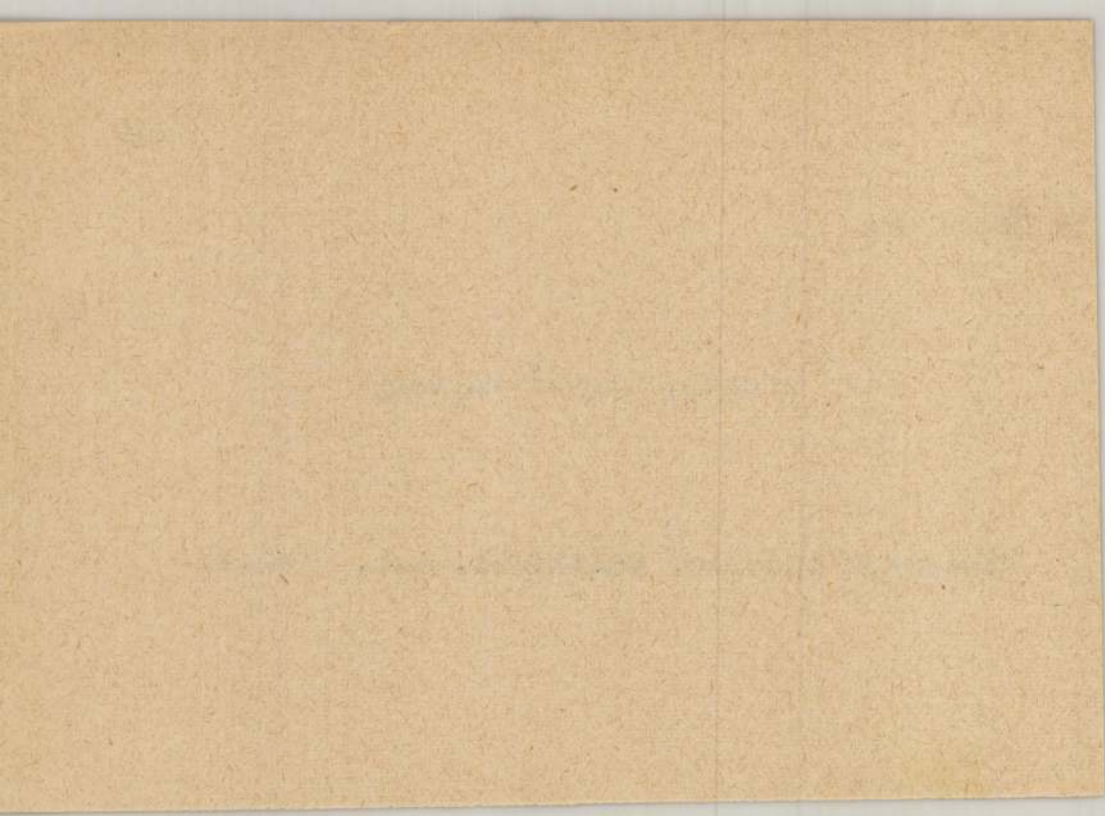
MDK

Telcs Ede

Arckép, magyar márvány

Műcsarnok 1909/10. télikiáll. kat. 42.1.

Telcs Ede

MDK

Arcmás, repr.

Műcsarnok 1935 III. Nemzeti Képzőművészeti kiáll.

MDK

Telcs Ede **s**zebrász

A Képm. Társ. téli kiáll. Vas. Ujs. 1903. 797 l.

pontok és vonalak bennél
mélyedésekbe jutott fest

Telcs.

A III. Nemzeti Lepényszereti kiállítá-
sáson roboratívával szerepelt.

Uj Magyarag, 1925. Márc. 24.

1862

Wm. West, Westchester, N.Y.
New York, N.Y.

Wm. West, Westchester, N.Y.

Telcs Ede

MDK

Toronyépítő, bronz

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának ka-
talógusai

MDM

Tales Hde

Toronyésio, orons

Micéarof 1934 Bp. Szászvárosi Könyvtárak ka-
balogusa

Telcs Efe, szobrászm.

Bohém.

Gipszszobor.

KMT. 1899. tav.nemzetk.kiáll. 41.1.

11

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

1950

PHYSICS DEPARTMENT, UNIVERSITY OF CHICAGO

Telcs Ede, szobrászm.

kisebb-nagyobb művével gazdagította a tárlat szob-
rászati részét.

A sárosi művész-serejének kiállítása.
Művészet. 1915. 342. l.

121

John H. ...

... ..
...

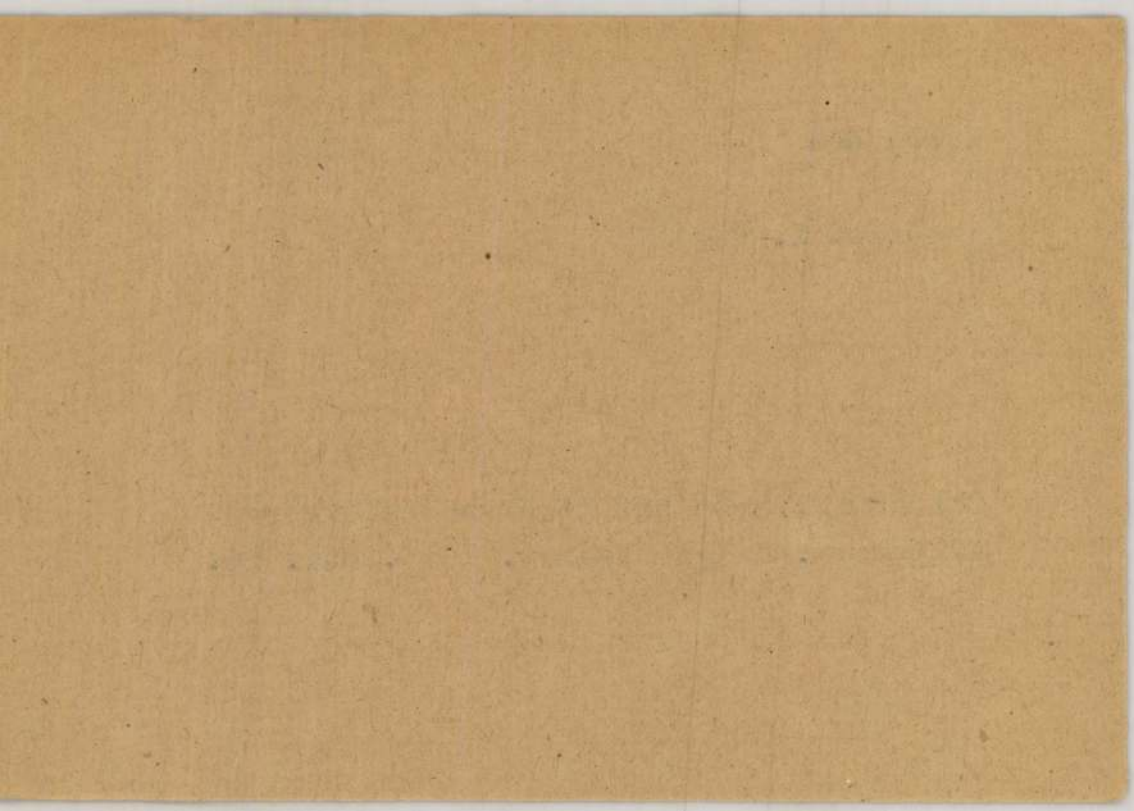
... ..
...

Telcs Ede

MDK

szobrász I. díj

Ybl Ervin: Erzsébet királyné emlékművének
pályázata. Magyar Nemzet. 1913. máj. 28.

Telcs Ede, szobrászm.

n. Bischitz Johanna urhölgy képmása. Márv. mellszobor.
57. Képmás. Brenz dombormű.
58. Képmás. Brenz mellszobor.

KMTÁrs. 1899-1900. téli kiállítása. Kat. 25.1.

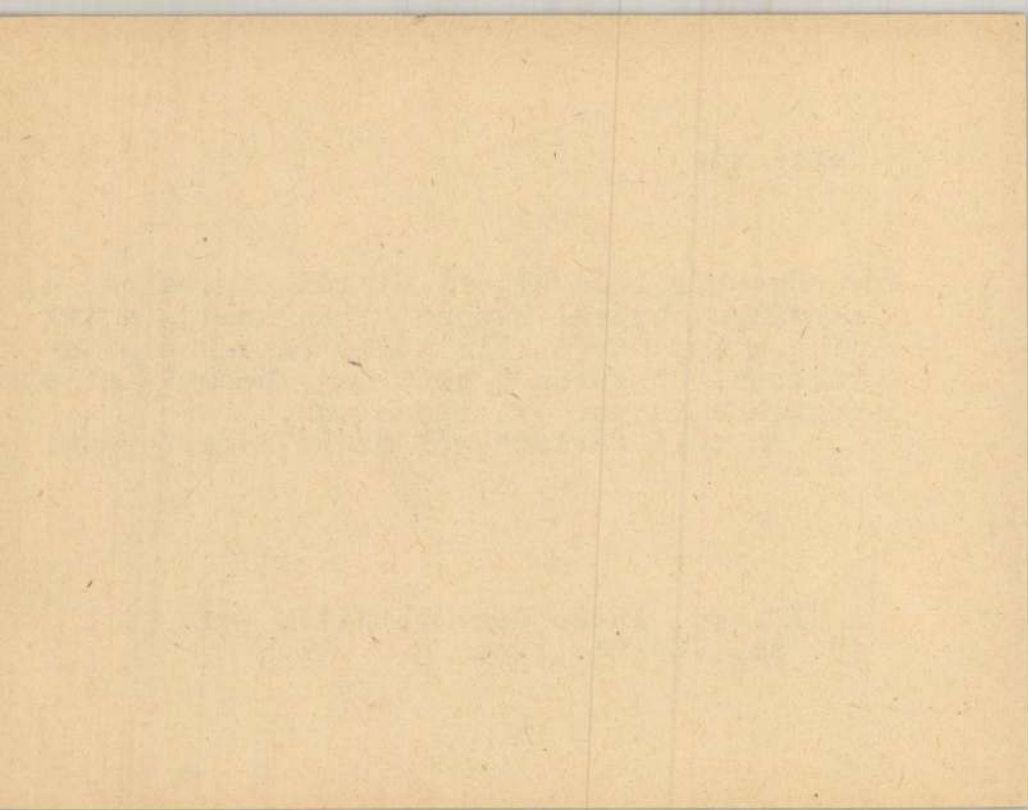
Telcs Ede

Művészetéről és Ligeti Miklós "Szerелеm" c. márványszobrával kapcsolatban mondja a kritika a két művészről: méltó társak a plasztikában, s ketten együtt nagy becsületet szereztek a magyar szobrászatnak.

X.: "A téli tárlat"-ról szóló ismertetése.

A HÉT, Bp. 1902. dec. 7. XIII. évf.
49. sz. 783-784. lap.

Telcs Ede

Kallós Ede és Márkus Géza, a három művész, akit a Vörösmarty szobor elkészítésével véglegesen megbiztak. Két szobormintát a két művész közösen készített, mindkettőnél Márkus Géza építőművésszel közösen.

Telcs Edét külön is kiemeli a közlemény: "zseni és forma"-írja jellemzésül.

Művészet c. rovat: "A Vörösmarty-szobor" c.

A HÉT, Bp. 1903. május 3. XIV. évf.
18. sz. 295. lap.

Telcs Ede

Márkus Géza műépítész-szel együtt készítették Erkel Ferenc síremlékét a Kerepesi temetőben írja a lap.

/Egy másik helyen, a "Hónapról-hónapra" c. rovatban Kallos Edét jelöli meg az emlék alkotójul, aki valóban együtt dolgozott Telcs Edével és Márkus Gézával a különböző emlékszobrokon./

Magyar Salon, Bp. 1904. dec. hó. 41. kötet
250. lap

Telcs Ede

"Az Erzsébet-szobor pályázata" címmel, m. sign.-val közli a lap a pályadíjnyertes művészek nevét:

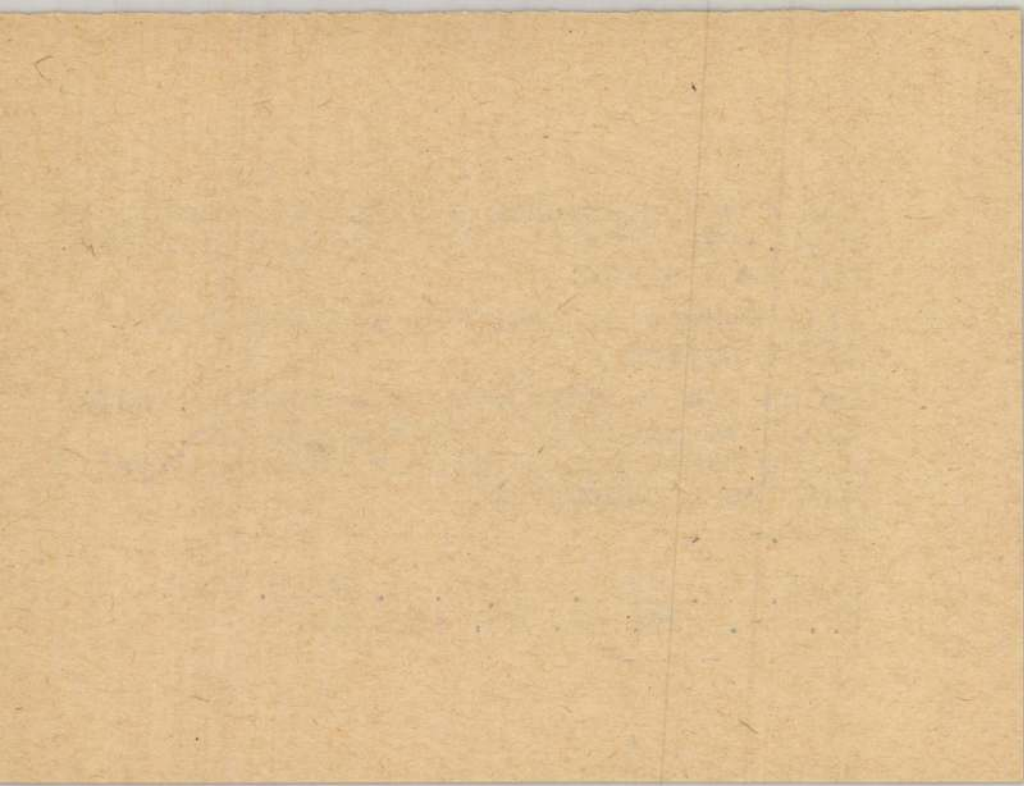
Zala György az Erzsébet szoborpályázat I. díját nyerte el.

Telcs Ede és Róna József szintén I. díjat nyert az Erzsébet szoborpályázaton.
A lap bemutatja mindhárom művész pályadíjnyertes szoborművét.

Repr.-ók.

Élet, Bp. 1916. júli. 9. VIII. évf.
28. sz. 25, 42, 43. lapokon.

Telcs Ede, szobrászm.

MDK

mintázza a főkapuzat két oldalán elnyúló
friszben a lírai, iróniai, egyházi, tánc, vig- és
népszene eszméit gyermekesepertekből AXIOMOKK-
OGYHIDOKKOK szimbolizálva. Domborművek.

Korb és Giergl. - A Zeneakadémia.

Magyar építőművészet, 1927. július. 17-24. l.

18

1900-01-12

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..

Telcs Ede

"Vasárnapi levél" c. rovat visszaemlékezése
Munkácsy Mihályra a Kerepesi temetőben, a
művész siremléke előtt.
Kép a siremlék leleplezéséről.

Telcs Ede készítette a sir-emléket.
"Munkácsy Mihály, a magyar festőgénusz
siremléke a Kerepesi temetőben" címmel
egy másik képet is bemutat a lap.

Reprók.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf.
I. kötet. 737, 739. lap.

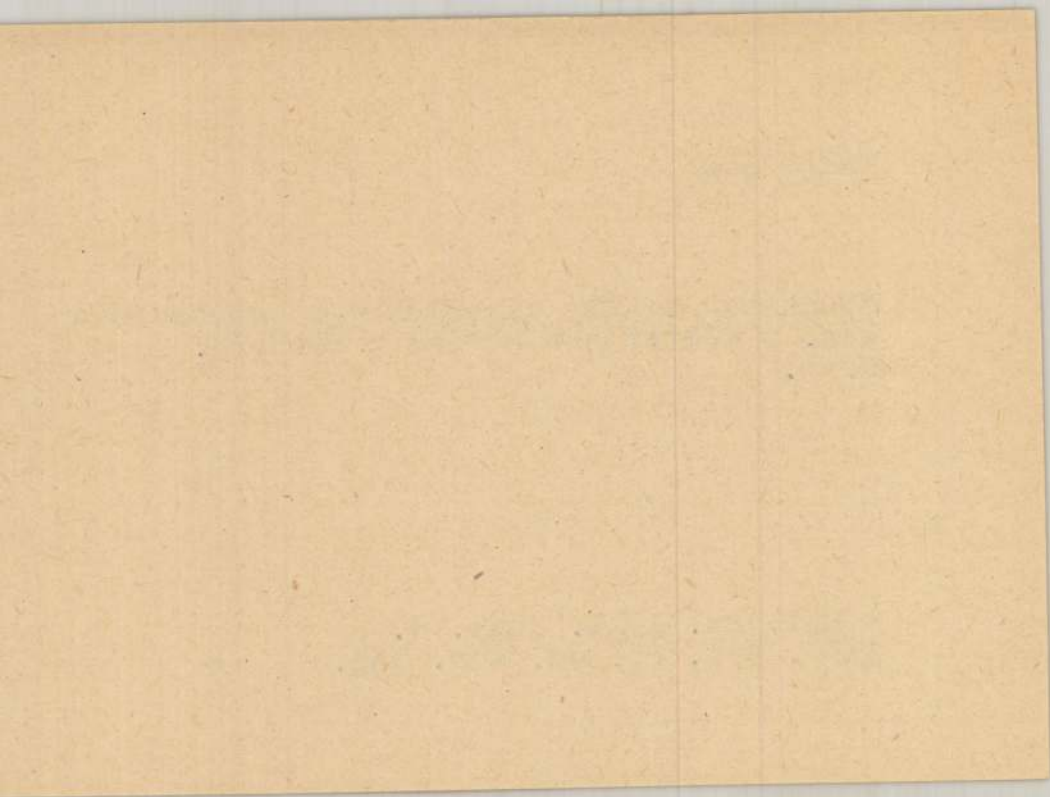

Telcs Ede

"Munkácsy Mihály siremléké"-t bemutatja a
lap, s méltatja a művész alkotását.
Repr.

A HÉT, Bp. 1911. juni. 4.
XXII. évf. 23. sz. 400. lap.

Telcs Ede

A Rudolf-szobor elkészítésével a Képzőművészeti Tanács öt művészt bizott meg: Kallós, Telcs, Ligeti, Holló és Istók, nevét sorolja fel a Művészet c. rovat.

A szobrot a Stefánia ut mentén szándékoznak felállítani, -közli a Művészet c. rovat.

A HÉT, Bp. 1904. juli. 17. XV. évf.
29. sz. 468. lap.

Telcs Ede

MDK

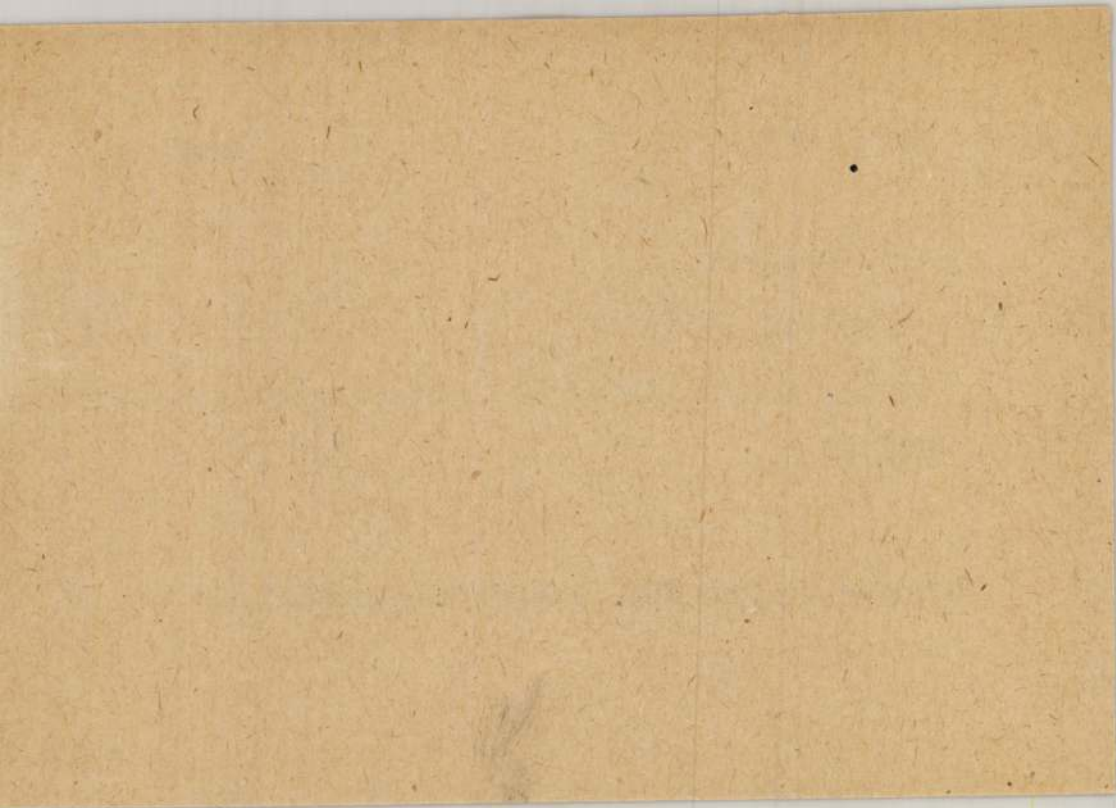
Szt. Kristóf,

Arcképtanulmány

Bőség. Dekorativ szoborminta az Artézi fürdőhöz

Távirzó

Műcsarnok 1911/12. Jubiléaris kiállítás

Telcs Ede

"Szent Kristóf" c. szobra kiemelkedő alkotás. Repr.
 "Öreg ember" c. szoborműve "finoman faragott archaisztikus remekmű, mely kiválik a Mücsarnok jubiláris téli tárlatán.

Az itt felsorolt szobrászok szerepelnek még a kiállításon:

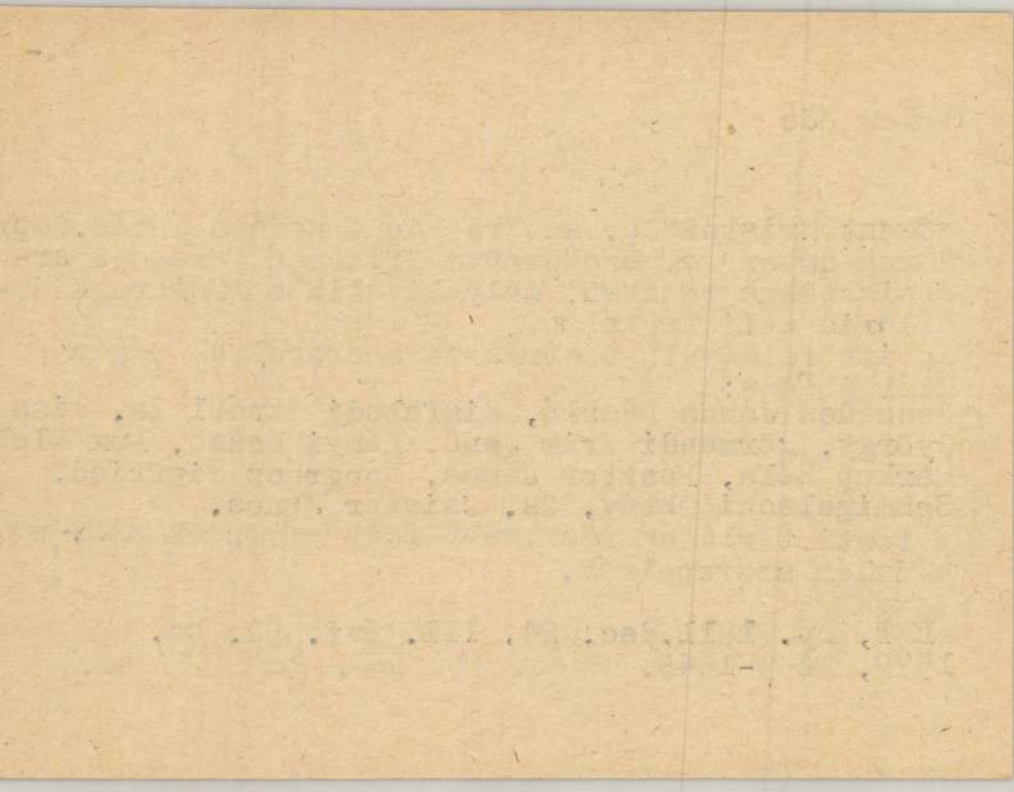
Beszédes János László, Kisfaludi Stróbl Zs. Kiss György, Körmendi Frim Jenő, Lányi Dezső, Lux Elek Markup Béla, Pásztor János, Pongrácz Sigfried, Schmigelschi Oktáv, Zs. Csiszár János.

A fenti tárlaton résztvevő festőművészek a 2. sz. cédulán szerepelnek.

ÉLET, Bp. 1911. dec. 24. III. évf. 52. sz.

1578, 1643-1645. dec. 31. III. évf. 53. sz.

MDK

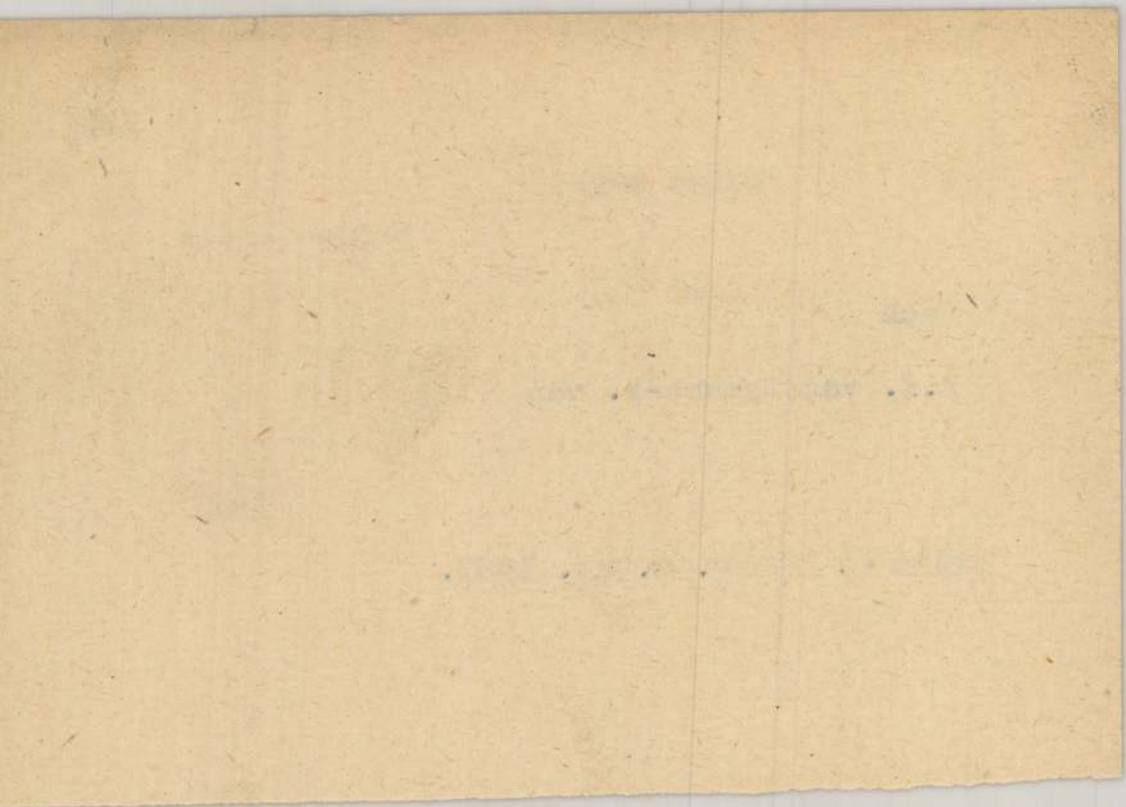
Teles Ede

bronz éremék:

Bach

F.W. vanStyruma-A. van

Teles E. kiáll. N.Gal. 1963.

MDK

Telcs Ede szobrász

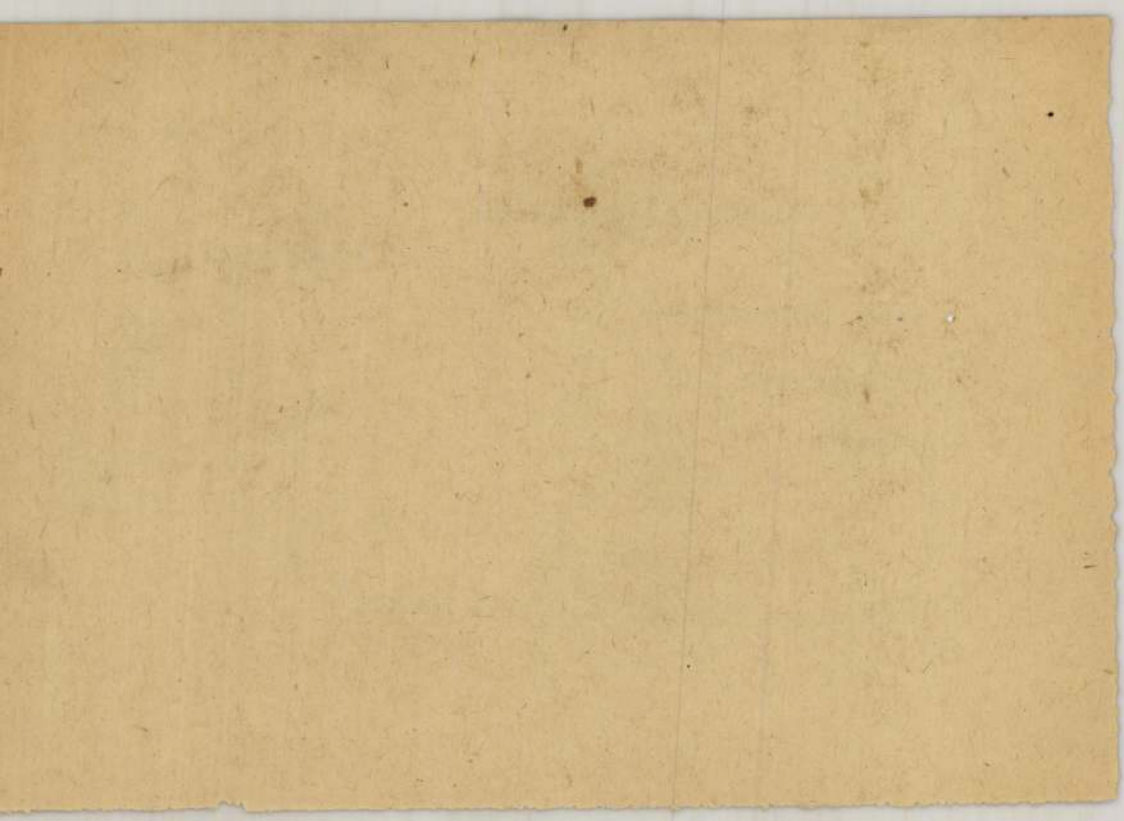
bronz éraok:

A.R. Zimmermann

Rabenhaupt

Anyánk

Telcs E. kiáll. B. Gal. 1963.

MDK

Teles Ede

bronz érmék:

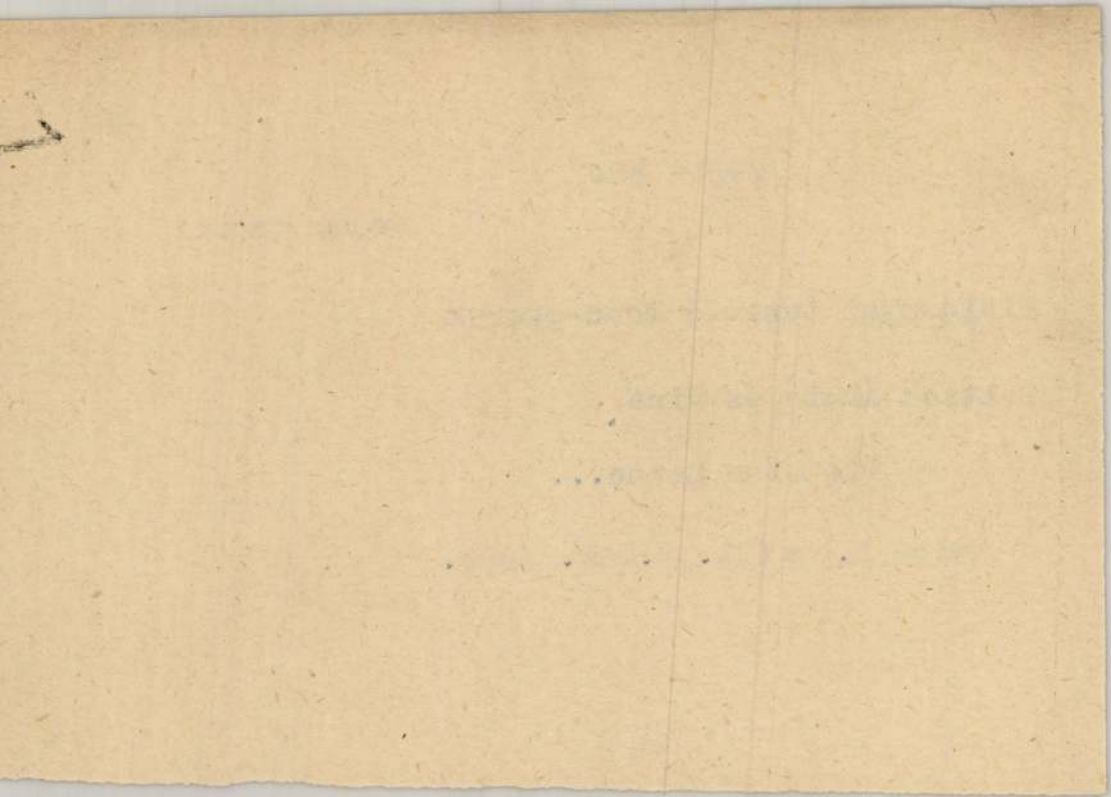
Kislánnyal táncoló faun-gyerek

Teltsch Ármin és Gina

Nis Sine Magno...

Teles E. kiáll. N.Gal. 1963.

MDK

Telcs Ede

Déry Kult. 1921. 39, 40. 1.

1881

John Doe

100 Main St. N.Y.C.

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmék és plaketter:

Dr. Procepius Béla. 1939. 127 mm. Öntött bronz.

Glücksthal Gyuláné 1941. 119 mm. " "

Városi Múzeumó Baja.
Szülővárosának ajánlékezett művei.
1948. aug. 2e. Kat.

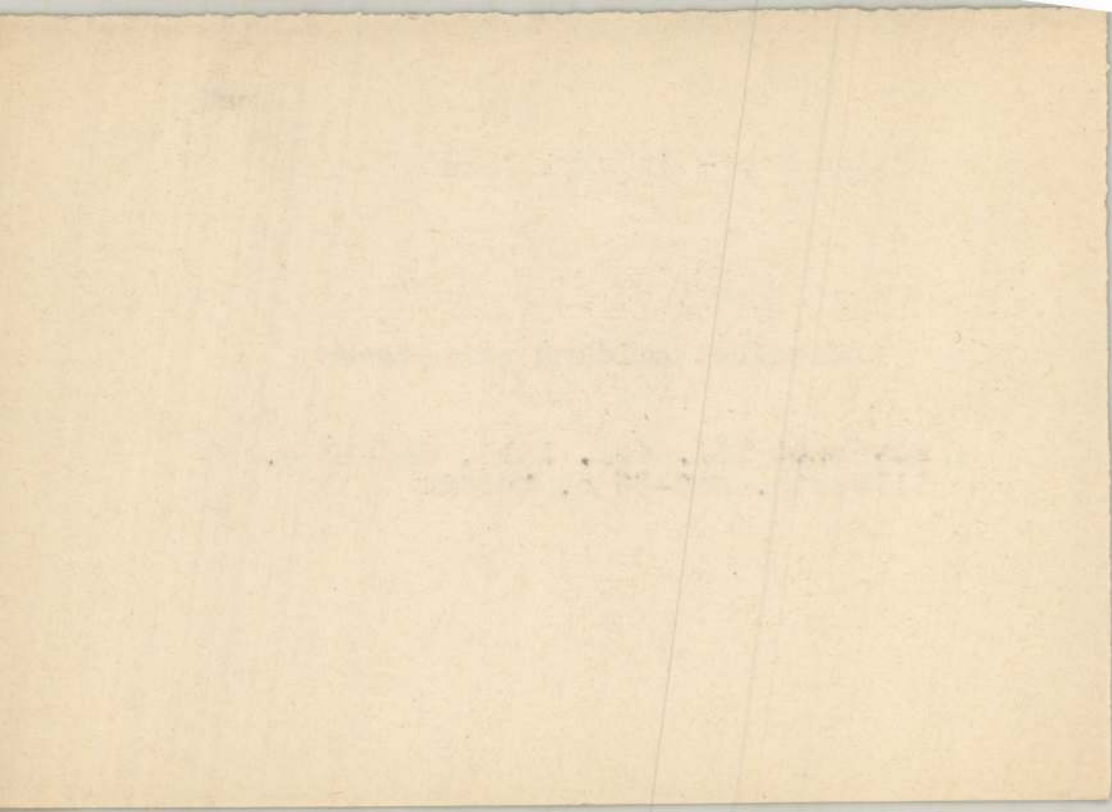
MDK

Telcs Ede - Györgyi Géza

Erzsébet emlékmű pályaterve

Művészet XII. évf. 1913, 206-11 o.
illusztr. 205-36 o. között

Telcs Ede, Baja

MDA

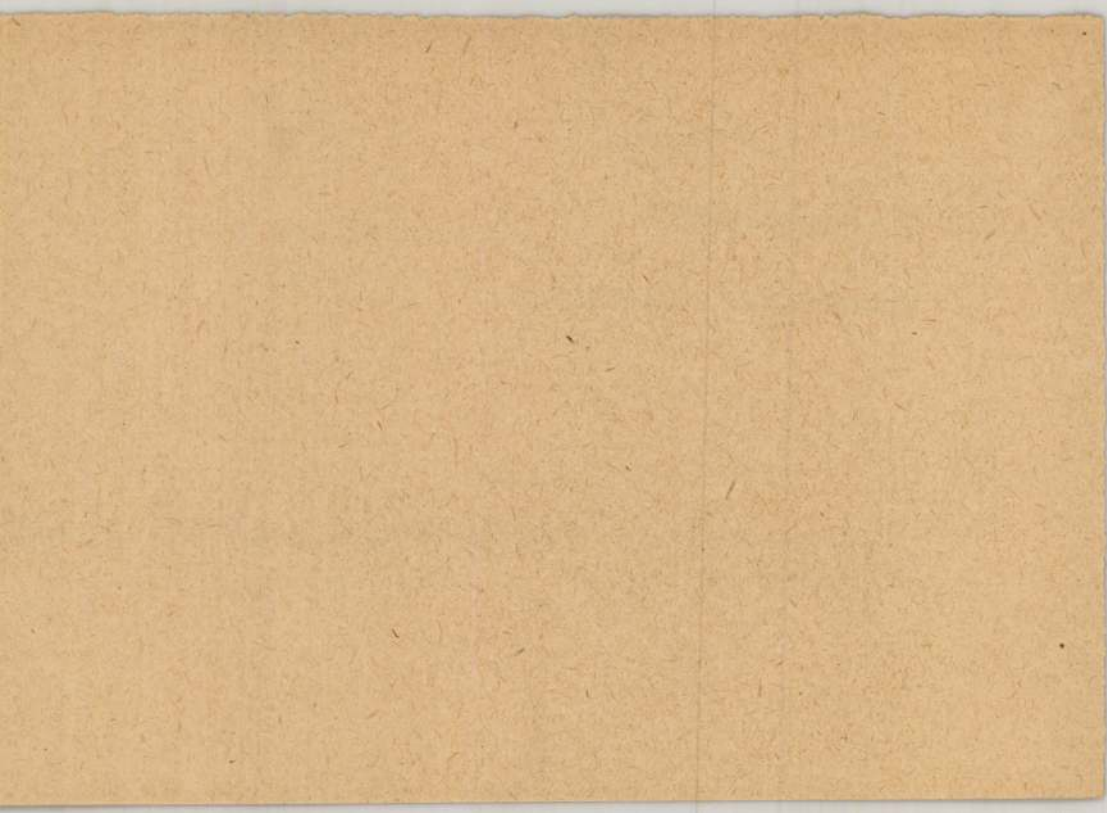
~~Magyar Kir. Mesteriskola~~

Mesteriskolai díj

1893

~~Magyar Kir. Mesteriskola~~

Bécsi séptés. akadémiás nagy. festőnd. nevű
Fleischer Bécs. 185. 1.

Telas Lode, koban

MIDH

Felujitiak as V. Subudjig-téri
hechenyi emlékkönyv, Telas Lode
alkotásait.

-: Hír

6

ESTI HIRLAP, 1964. jún. 23.

40

NDK

Telcs Ede szobrász

Eltemették Tóth István szobrását. Új Magyarország,
1934. dec. 16. 2o 1.

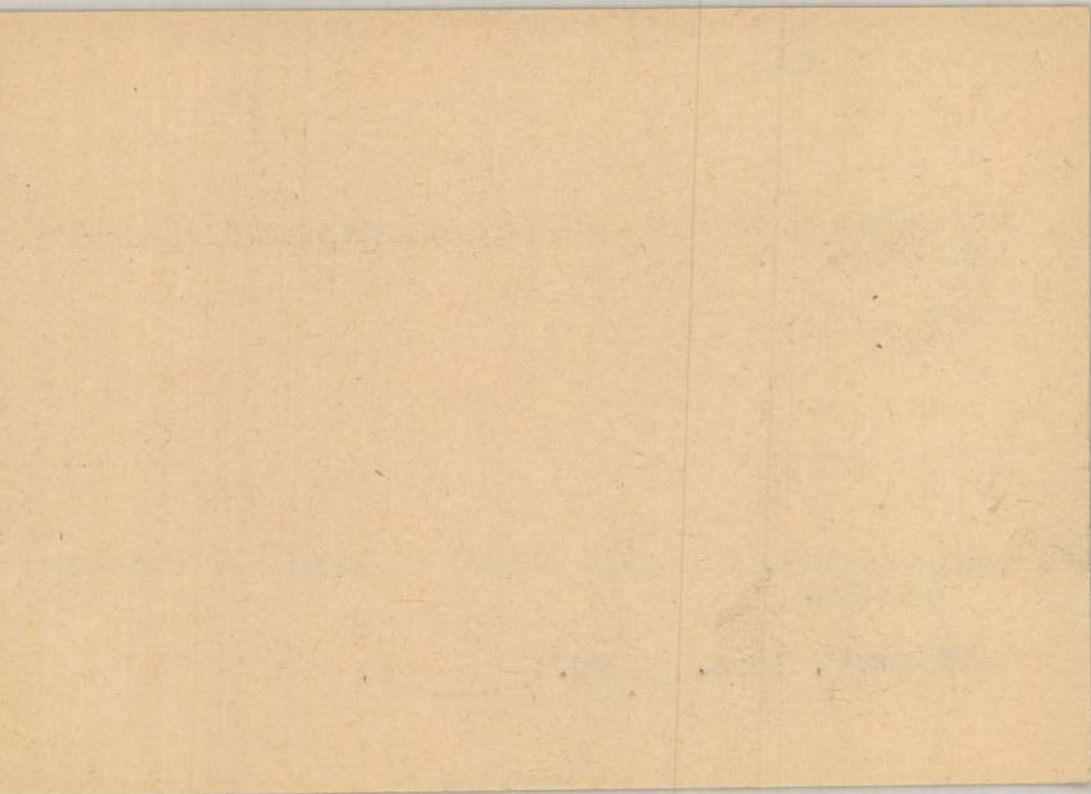

Telcs Ede

résztvett a Gresham-palota szobrászati díszének készítésében.

Gábor István: Egy régi épület új arca - a Gresham-palota.

Budapest, 1970. 11. sz. 30-32. l.

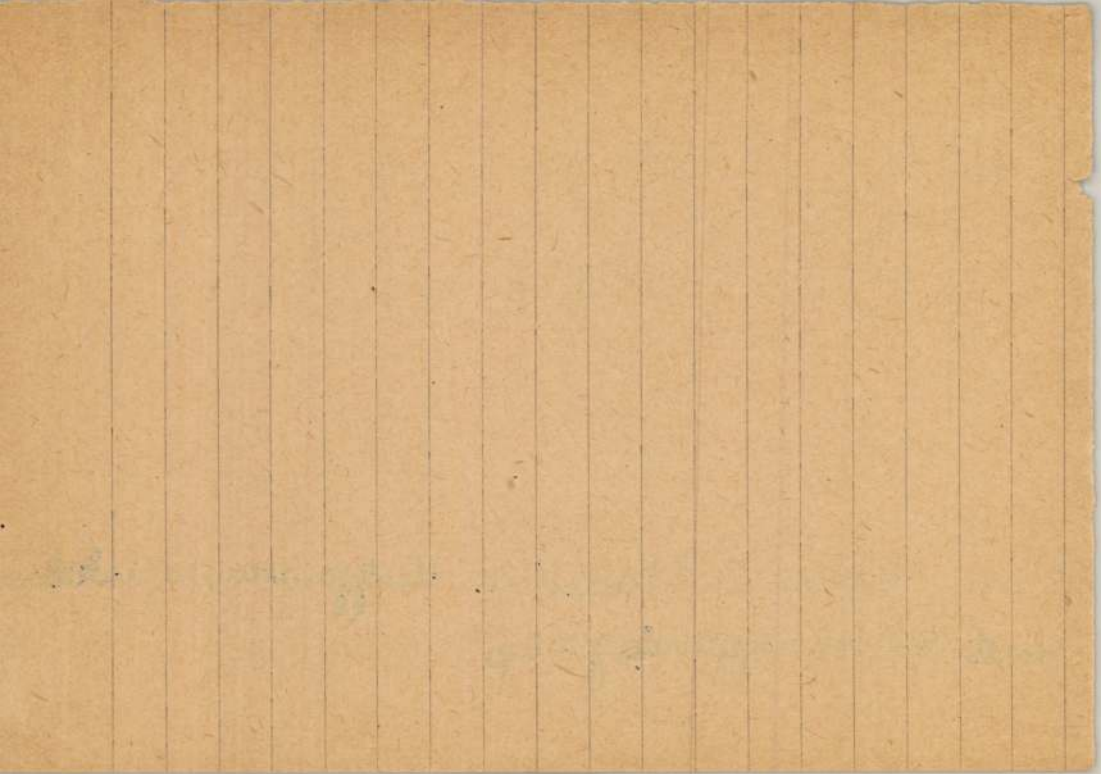

Jelcs Ede
érmész

M.D.K.

Méltóság .

Fővárosi Képtár Kiállításai XLIV. : Magyar érem és plakettmű-
vészet 1800tól napjainkig. 7 lap. Budapest 1949.

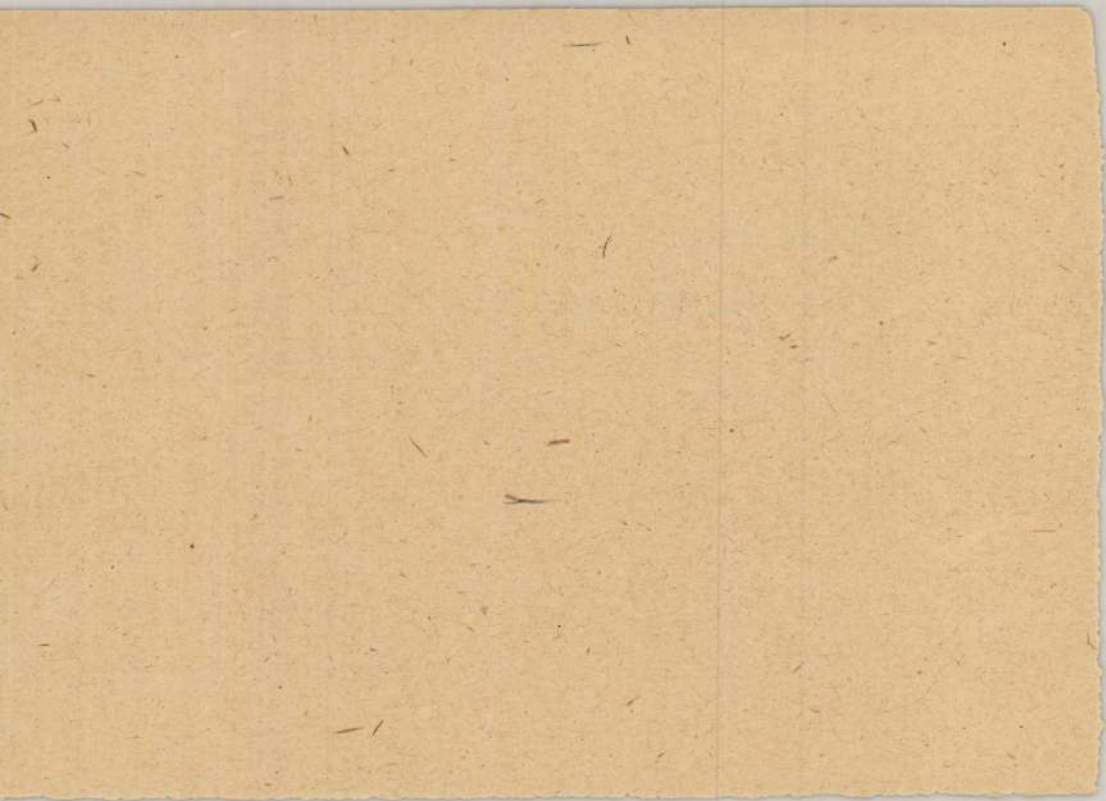
Telcs Ede

Szobrászművész emlékérmét készített Zala György szobrászművész által mintázott Andrássy Gyula szoborról.

Az Andrássy szobor leleplezése.

Városok Lapja. 1906. 1.óvf. 9.szám. 17.old.

Telcs .Ede 10 forintos szobrászati díj

Ujság. 1927. jan. 27. /A táj- és életkép-kiáll.
díjai/

TELCS EDE

207 S.A. Urasszony arcképe. Szobormű. Magánt.

KMF 1912. tav. kiáll.kat. 48.oldal

I L . . j . . 1 2 . v j . 2 2 I T L

MDK

Telcs Ede, 1872, szobrász

Kende Béla: Őszi tárlat a Műcsarnokban. Művészet.
1940. 36.sz. 101-102 l.

111

Price No. 105, 106, 107

Price No. 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200

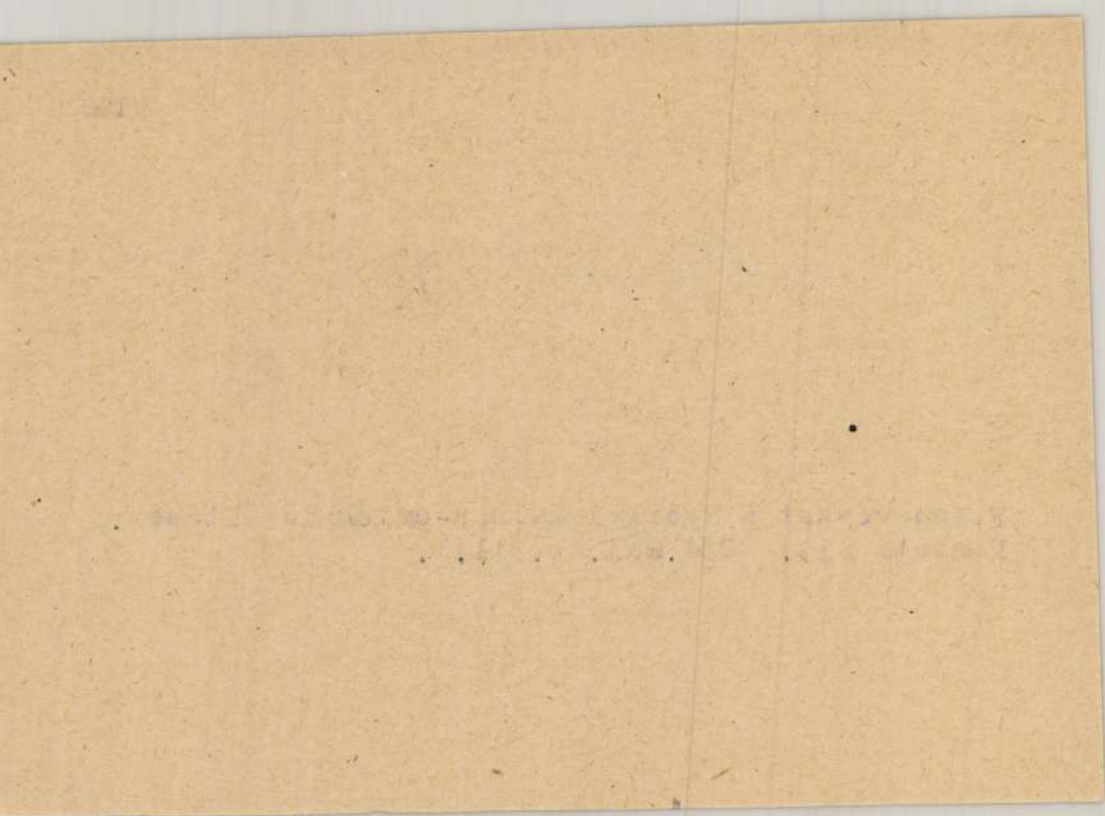
Price No. 105, 106, 107

Teles Ede, szobrász.

MDK

franciás finomságu plakettjeinek egész sora
látható a kiállításon.

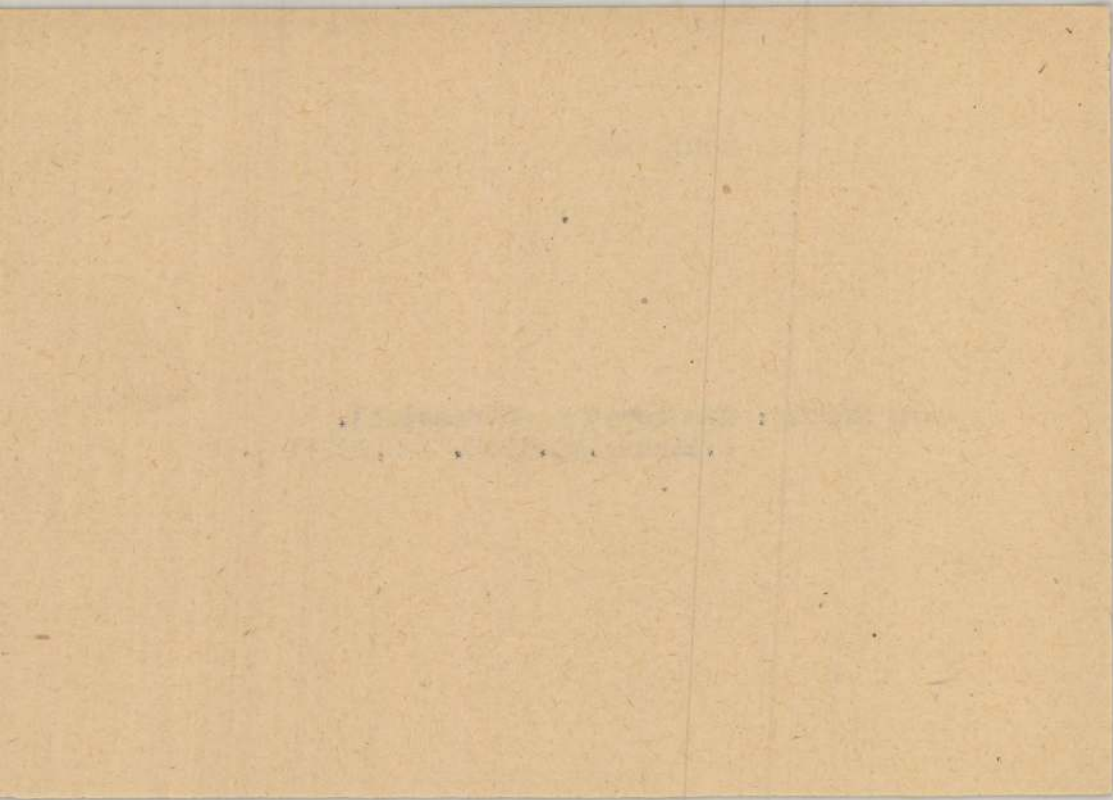
Éremművészet a Györgyi Kálmán-emlékkiállításon.
Nemzeti Ujs. 1934.máj.25. 11.1.

TELCS EDE

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről.
I.kiadás.Bp.1904. 142,152-155.lap

Telcs Ede

MDK

Szent László, A Zala-féle Millenárisemlékmű
mellékalakja,

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Telcs Ede

MDK

A Blaha Lujza díremlékpályázat pályaműve

Megvásárolt mű

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállítás

MIM

Talos Ede

A Buda köznevelési bizottságának előterjesztésére

megválasztották

1927. évi köznevelési bizottság tagjává

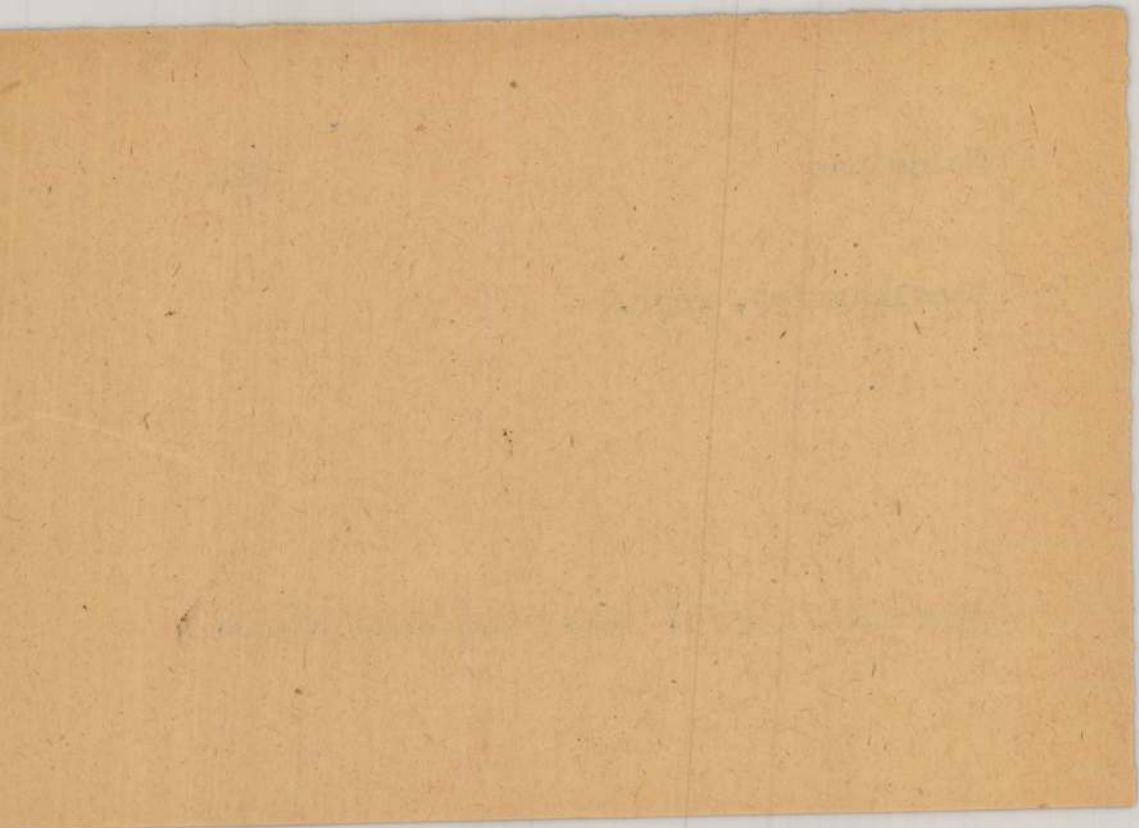

Telcs Ede

MDK

Tanulmányfej, repr.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Teltsch Ede

"Góliáth" c. szoborművét hozza a lap.

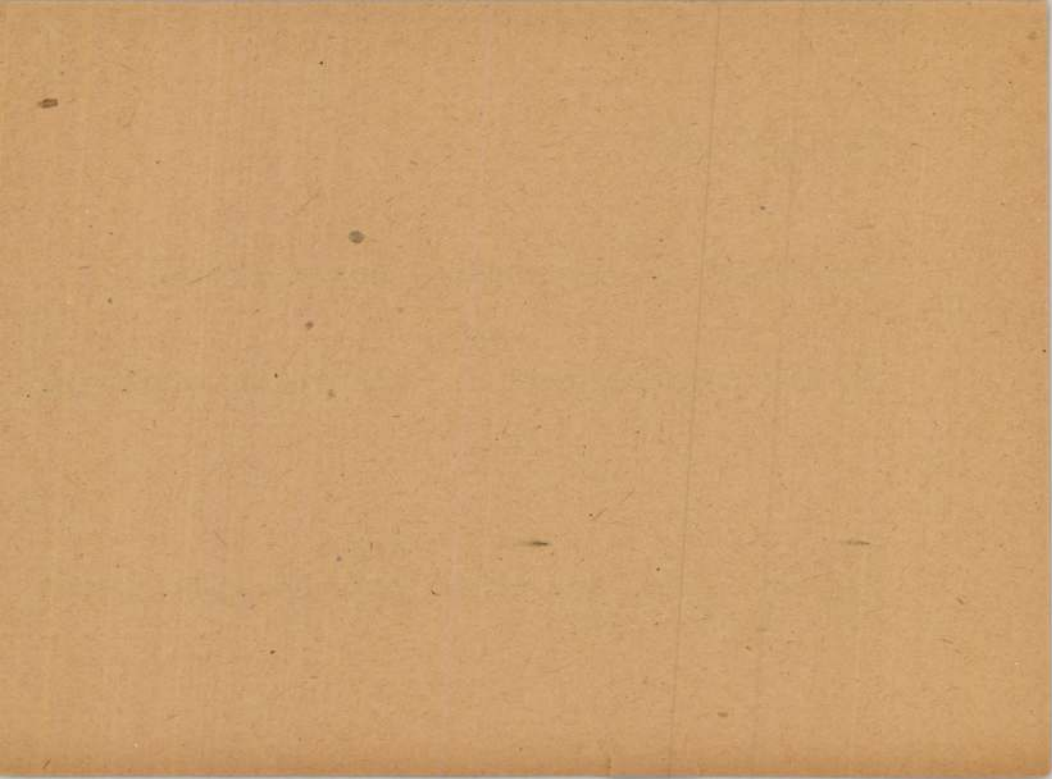

"A kis bornemissza" c. szobrának repr.-ja.

Magyar Salon, Bp. 1896. ~~nov.~~ dec. hó . 26. kötet
457. és 473. lap

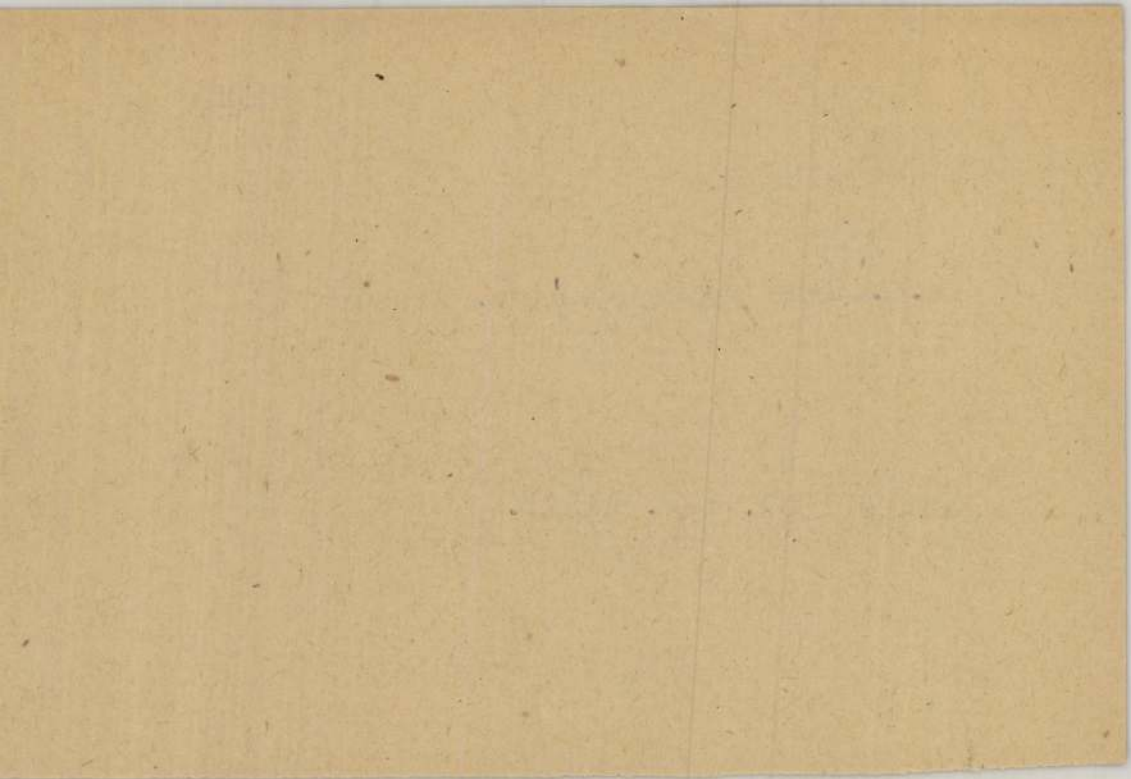

MDK

Telcs Ede

Cs.G. urnő arcképe, repr. szobor

KMTárs 1907. tav. kiáll.

Telcs Ede

MDK

szobrász. Az Erzsébet emlékmű. I. díj repr.

Uj Idők 1913. I. 581-582.o.

TELCS Ede szobrász

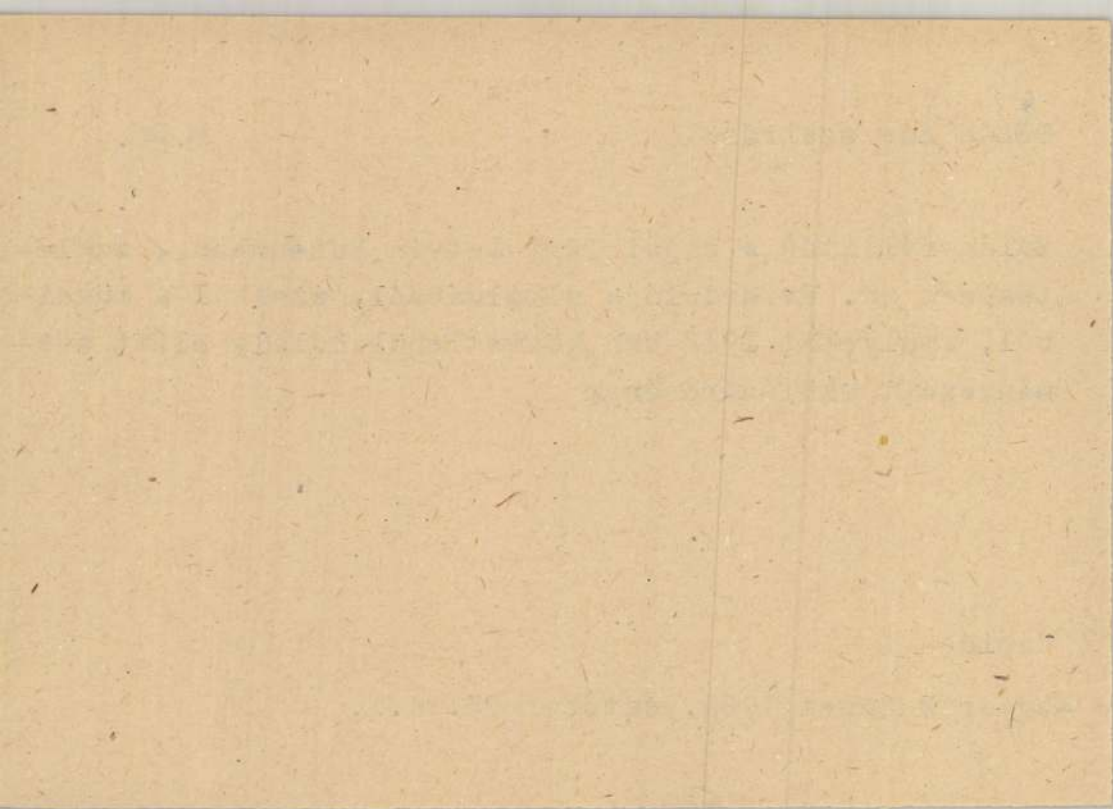
M.DK.

Emlékiállítás a bajai Türr István Muzeumban , születésének 90. évfordulója alkalmából, azokból a műveiből, amelyeket 1948-ban közvetlenül halála előtt adományozott szülővárosának

apló

Magyar Nemzet 1962. október 23. 4.1.

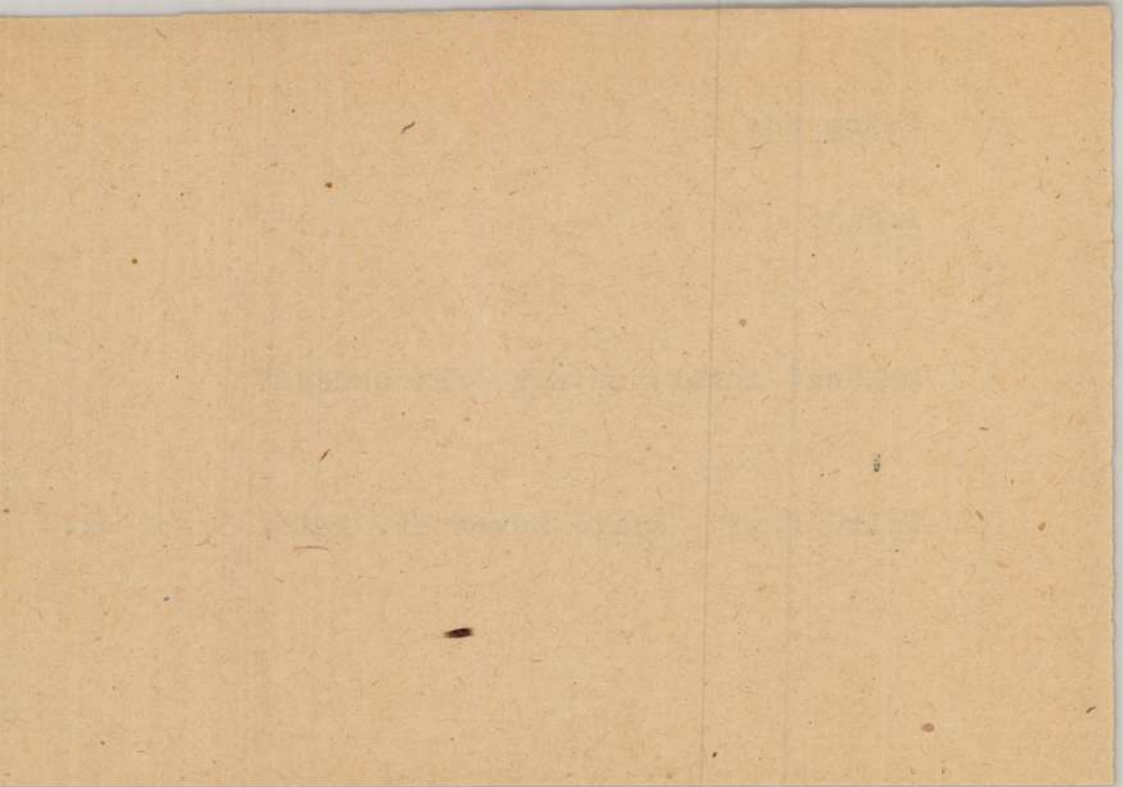

Telcs Ede

I.díj.

Palóczy Antal: Az Erzsébet emlékmű

Építő Ipar - Építő Művészet. 1916. 30-31 sz.

Telcs Ede

MDK

Hollandiába!, bronz

Műcsarnok 1927 Magyar táj- és életképkiáll.

121

1870

1870

1870

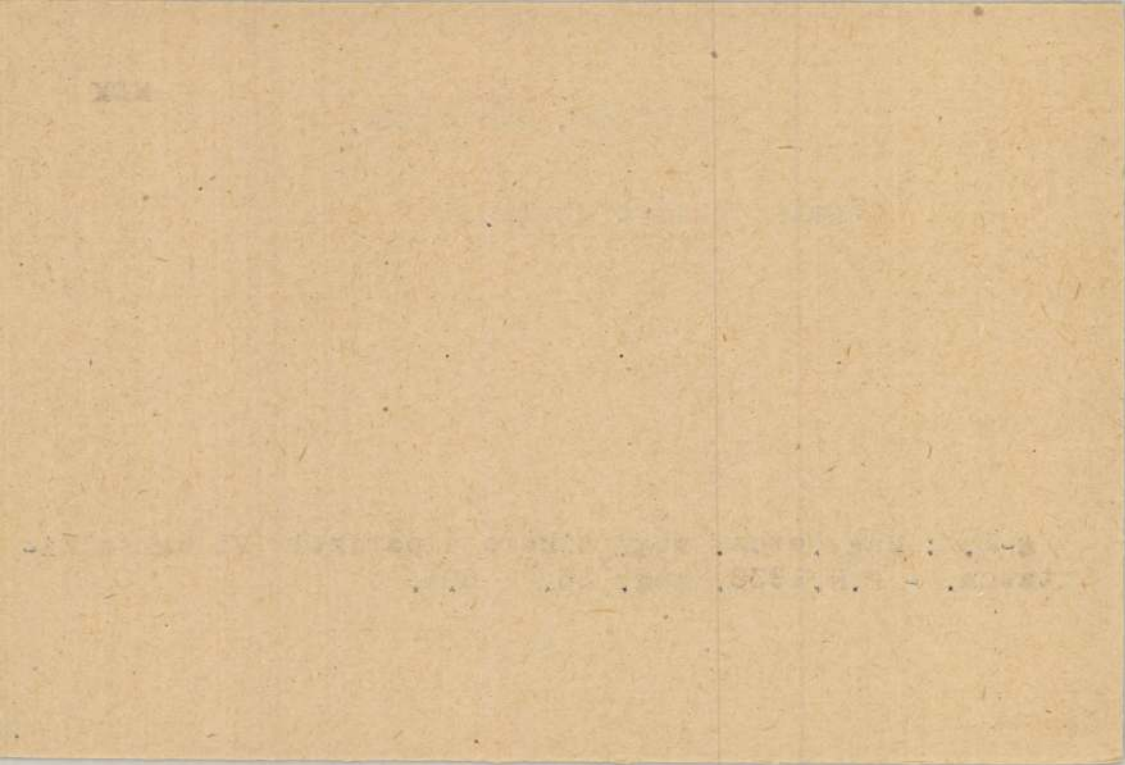
MDK

Telcs Ede, szobrász.

Grand Prix-t nyert.

/g-d./: Magyarországi nagy sikere a párizsi Világkiállításán. - P.H. 1938. aug. 26. 6.l.

Telcs Ede

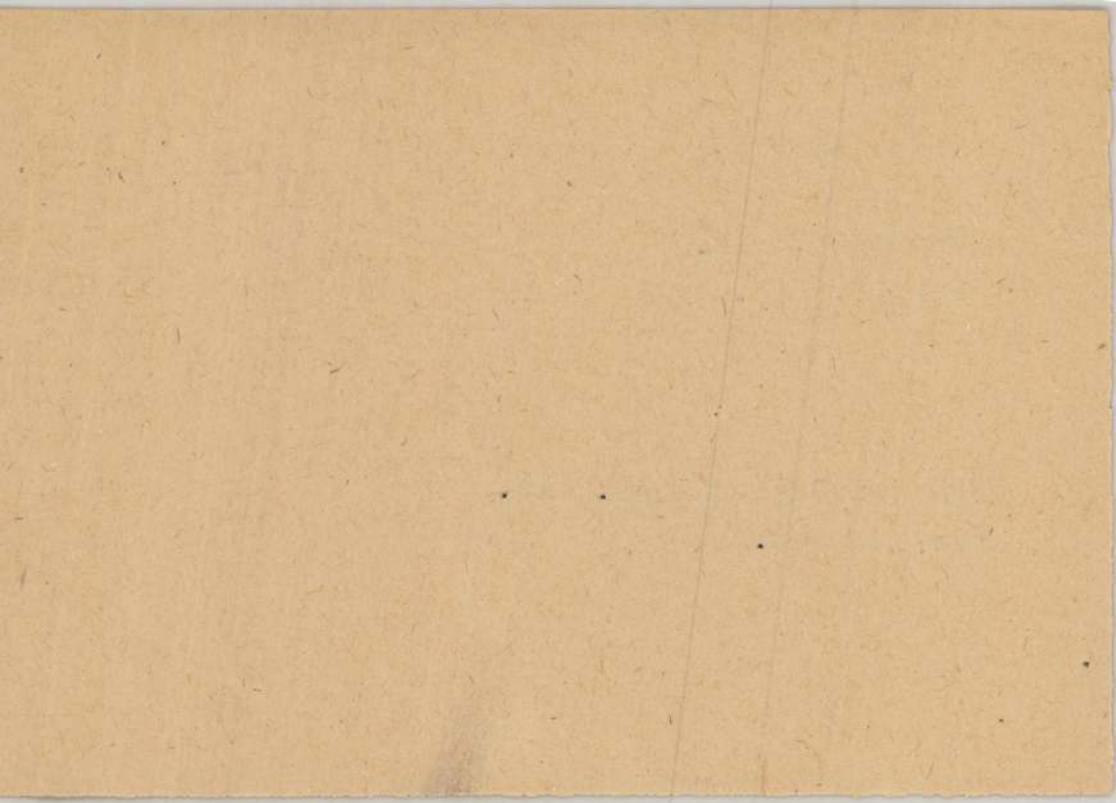
MDK

Önarckép, olf.

Portré, olf.

Nemzeti Szalon 1942. okt.

Őszi tárlat.

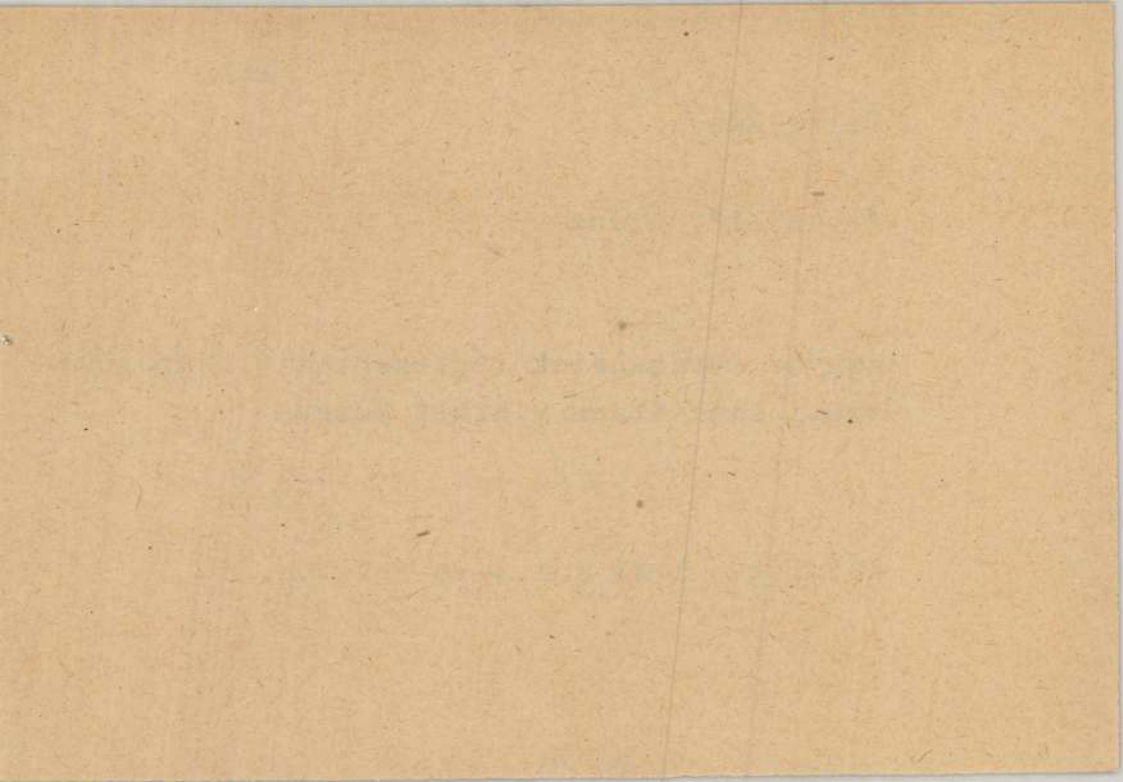
MDK

Telcs Ede

"Apostol", bronz

Magyar művészhetek reprezentatív képzőművészeti kiállítása v. Ernst Múzeum

Katalógus 1947 jan.4-26-ig.11.o.

TELCS EDE

Velencei Biennale 1932. 306.1.

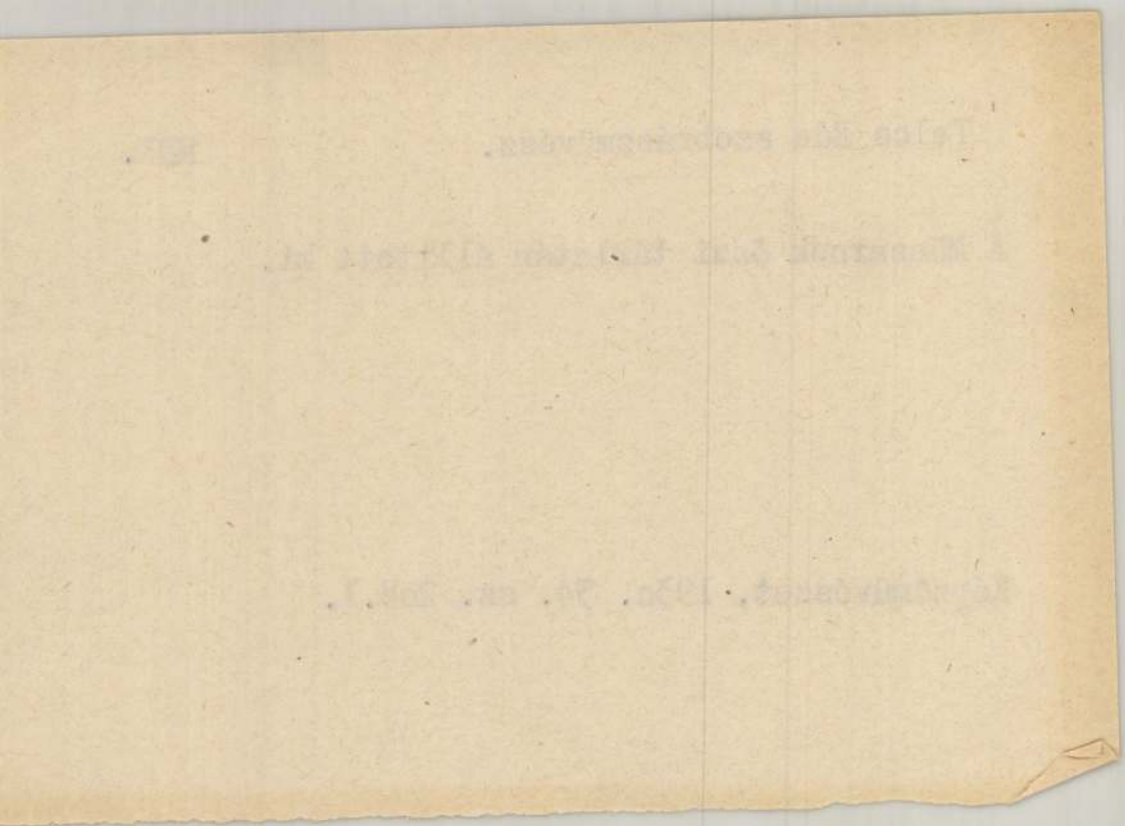

Telcs Ede szobrászművész.

MDK.

A Múcsarnok őszi tárlatán állított ki.

Képzőművészet, 1930. 34. sz. 205.1.

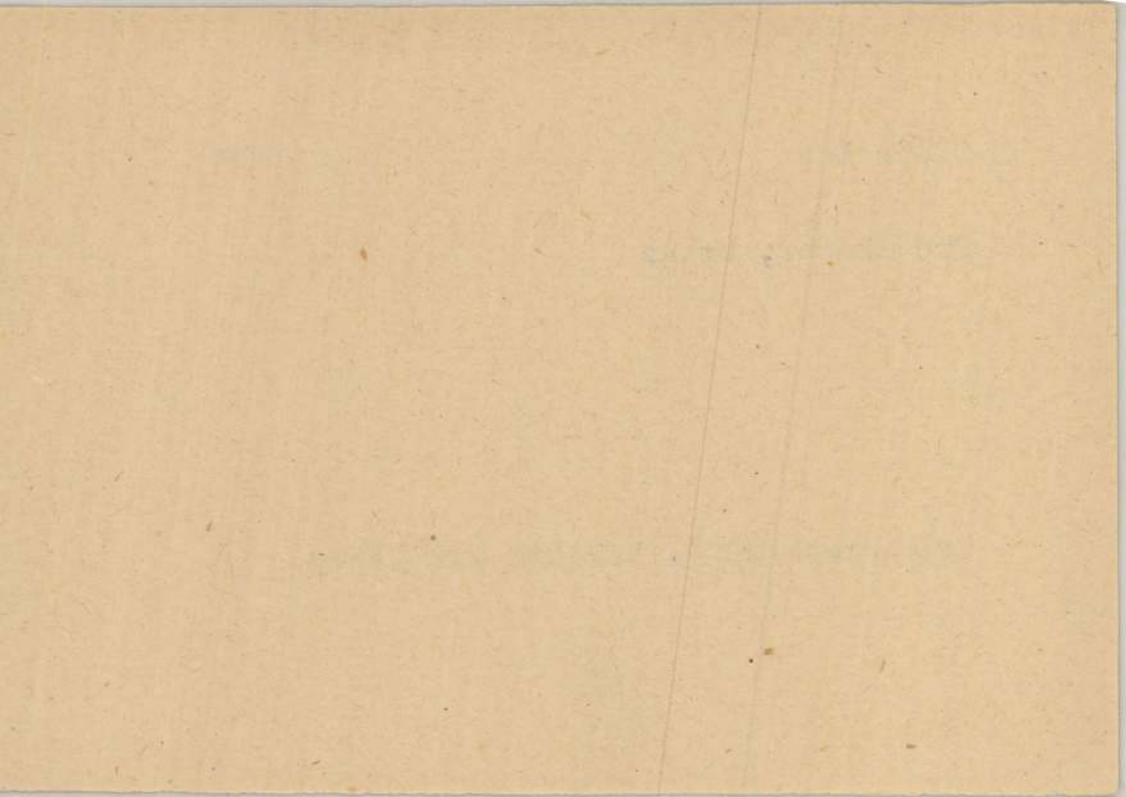

Telcs Ede

MDK

Prédikátor, bronz

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállítás

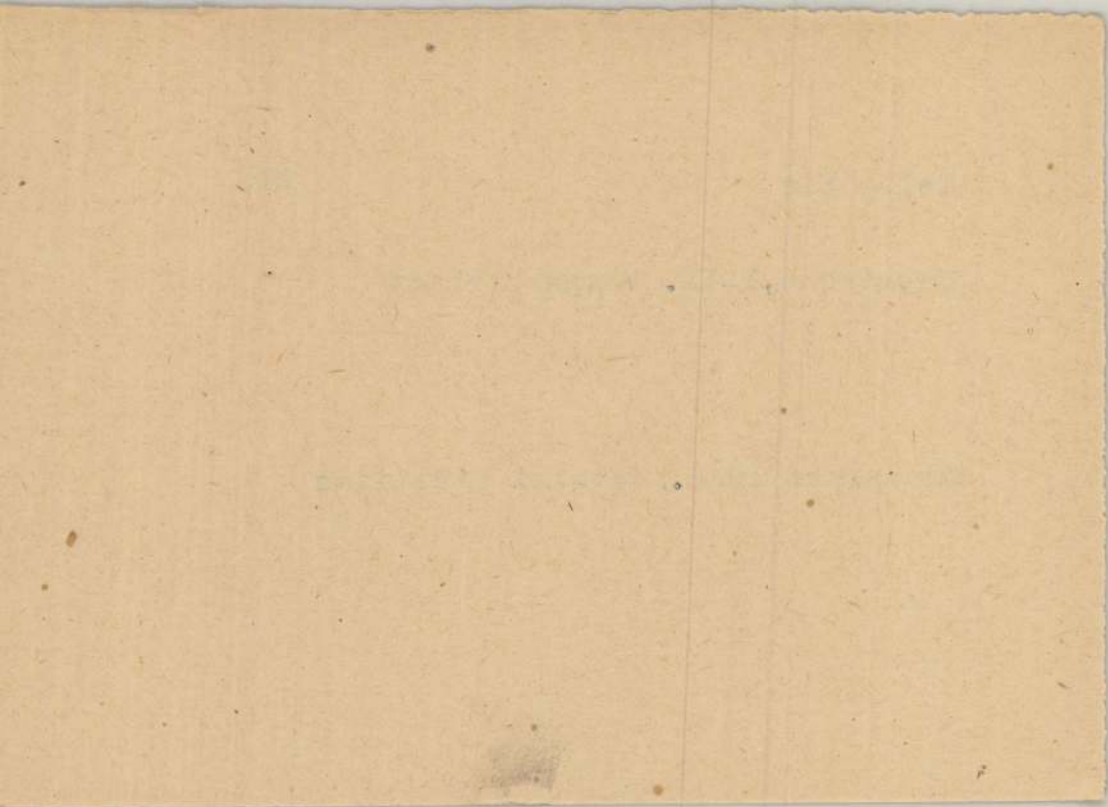
Telcs Ede

MDK

Capriccio, I-II. bronz plakett

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállítás

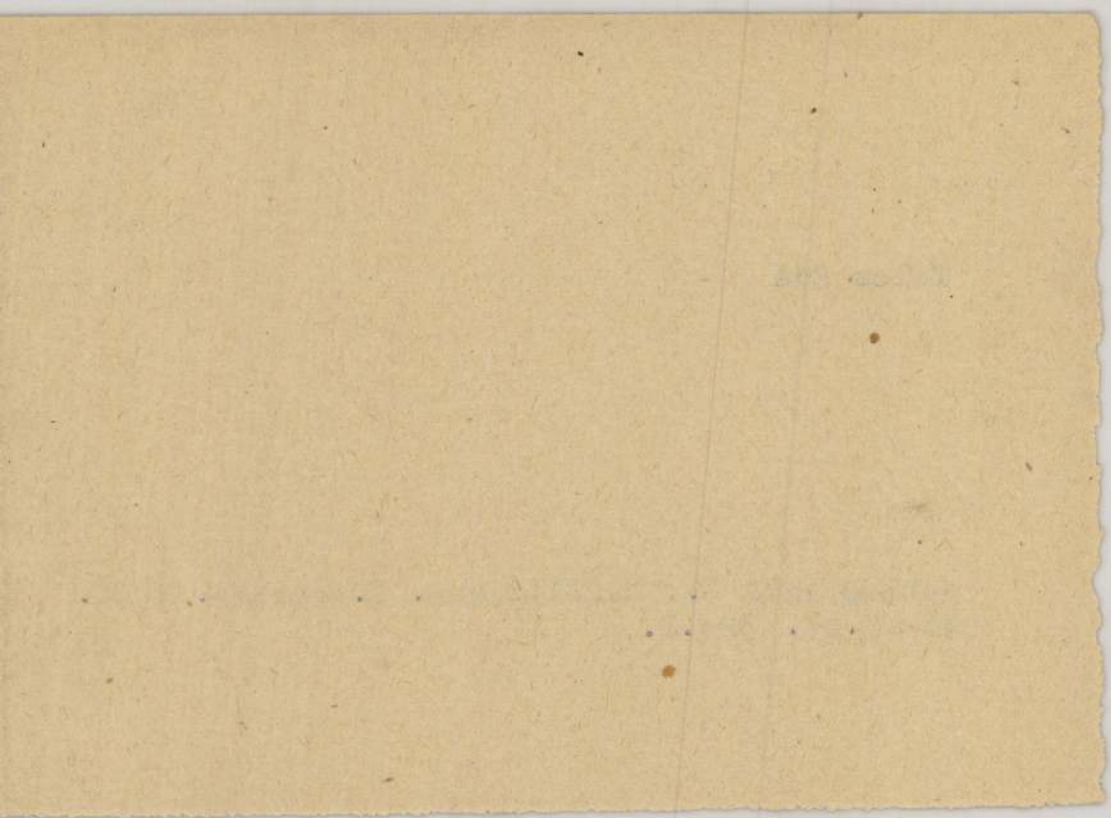

MDK

Telcs Ede

Rabinovszky M.: Kiállítások. M. Grafika. 1928.
11-12.sz. 32o.1.

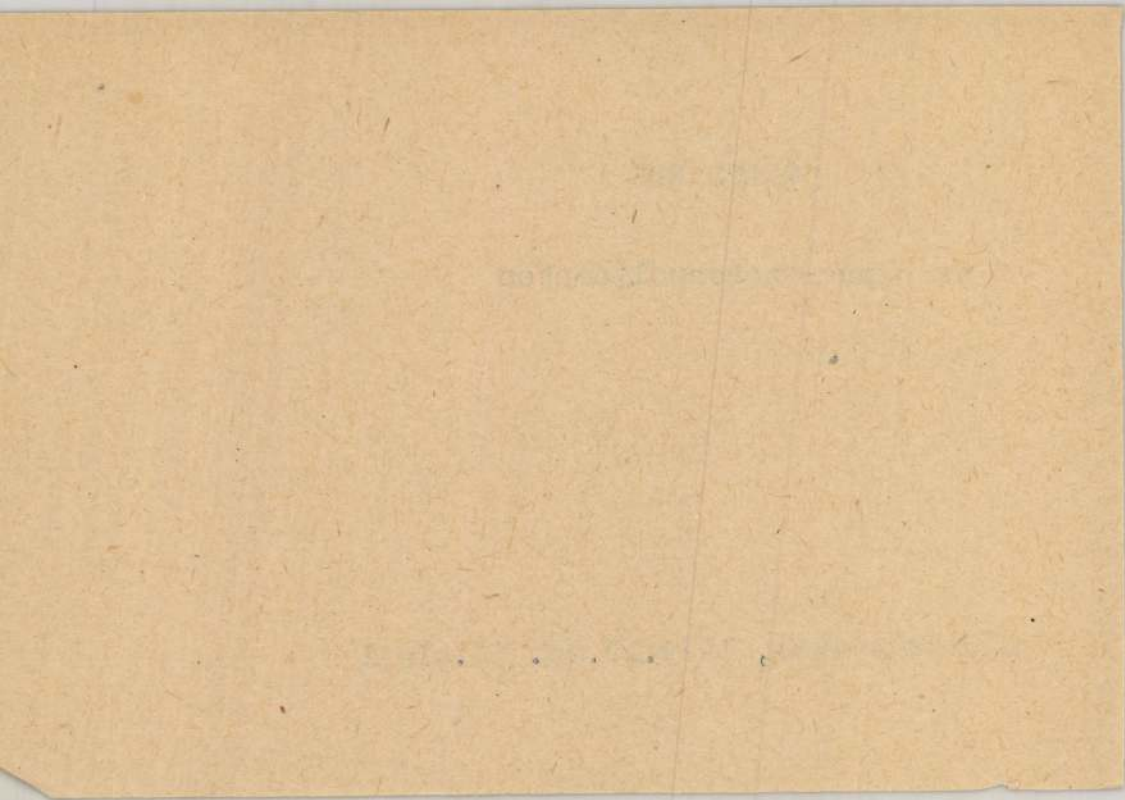

TELCS EDE

az Alpár-szoborpályázaton

Képzőművészet, 1929.17.sz. 56.oldal

MDK

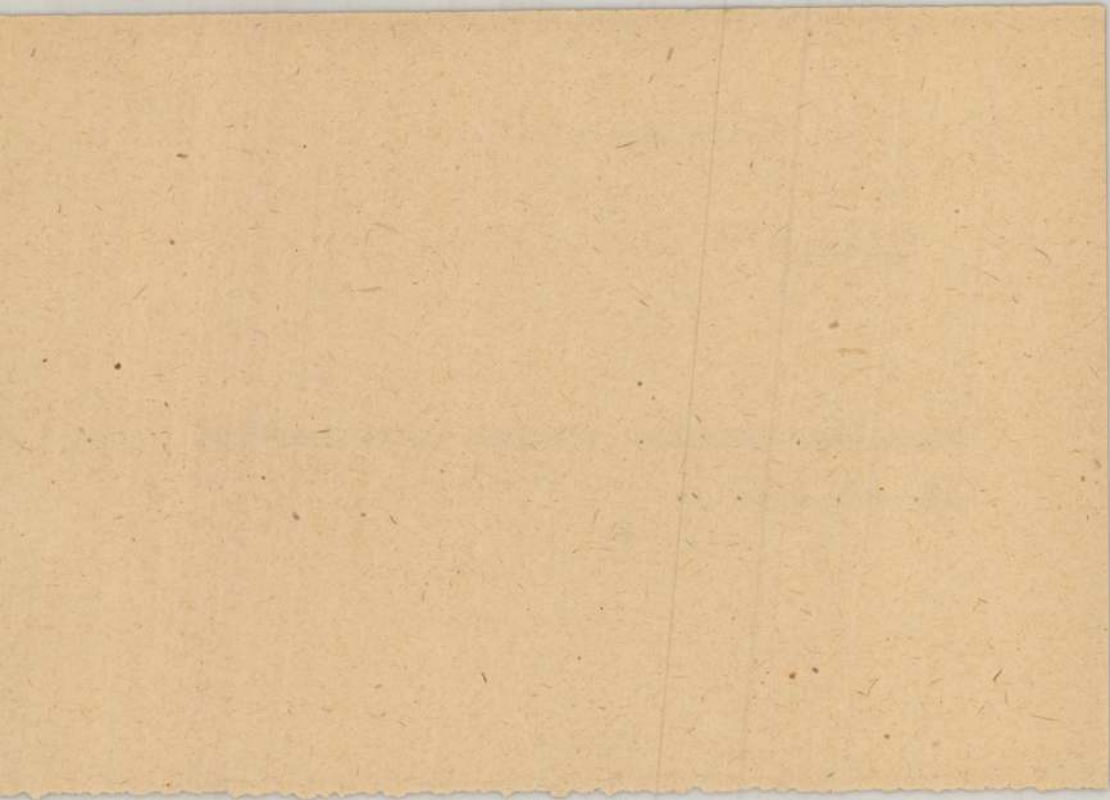
Telcs Ede szobr.

Pázmány

Képzőműv. szemle. Magyar Kulturszemle, 1940.

11. sz. 263. l.

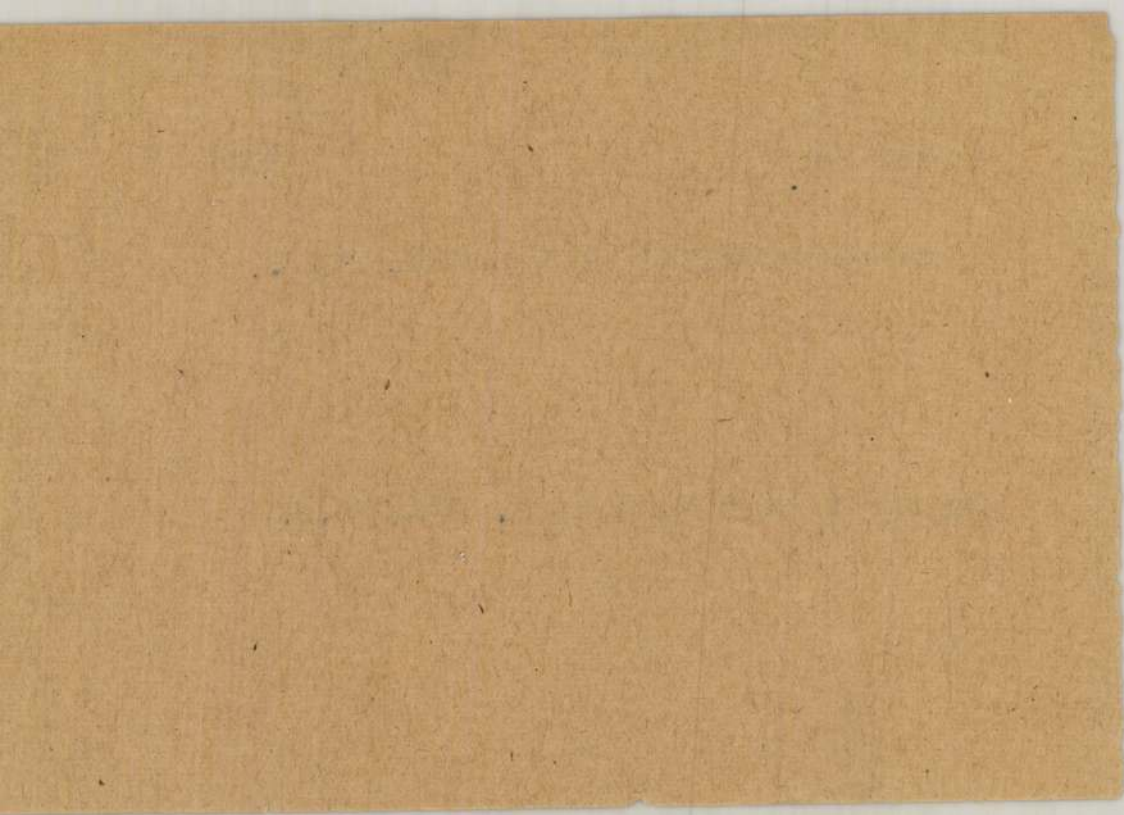

Telcs Ede

MDK

Erzsébet királyné álló szobra. repr.

Magyar Iparművészet 1916. 223-230.o.

Telcs Éde
Nobman

HDK

Meltatis

Kerman Lipót: A 60 éves Főrek Klub
Élet és Tradíció, 1961 (sept 9 - 11 p.)

HCH

1870
1871

1872

1873 - 1874
1875 - 1876

MDK

Telcs Ede szobrász

Góliát

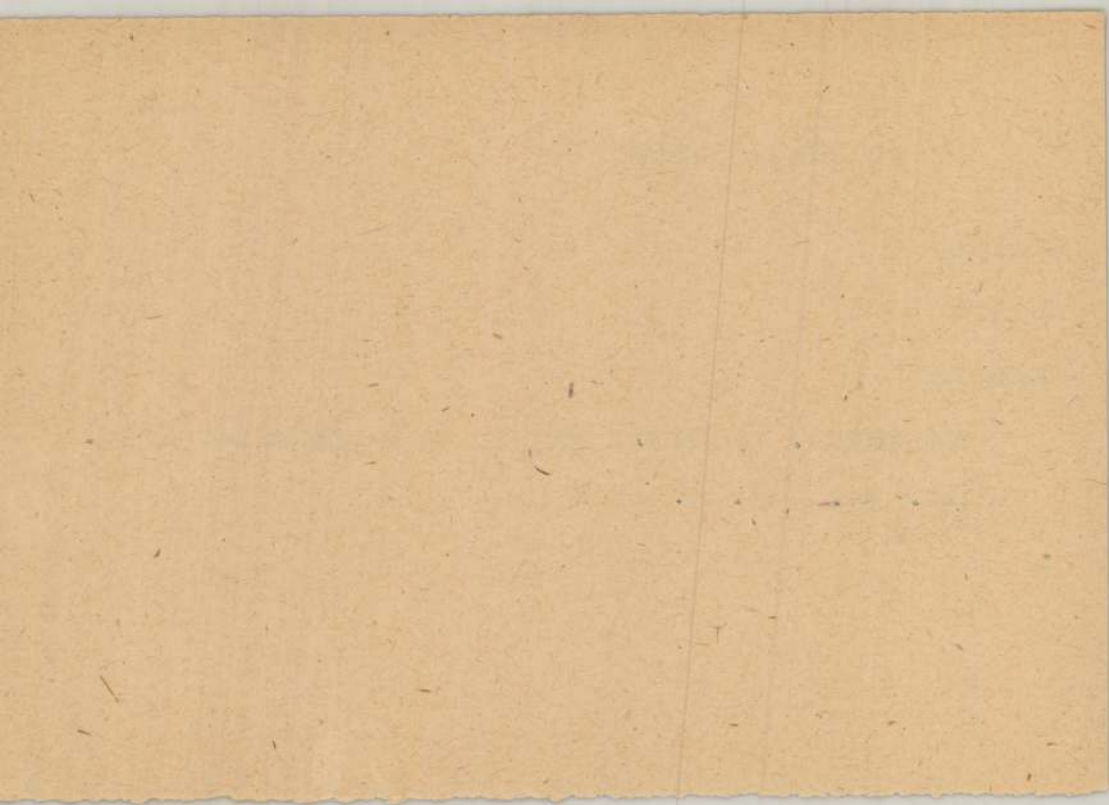
Mozart

Rákóczi

Képzőműv. szemle. Magyar Kulturszemle, 1940.

11. sz. 263. l.

MDK

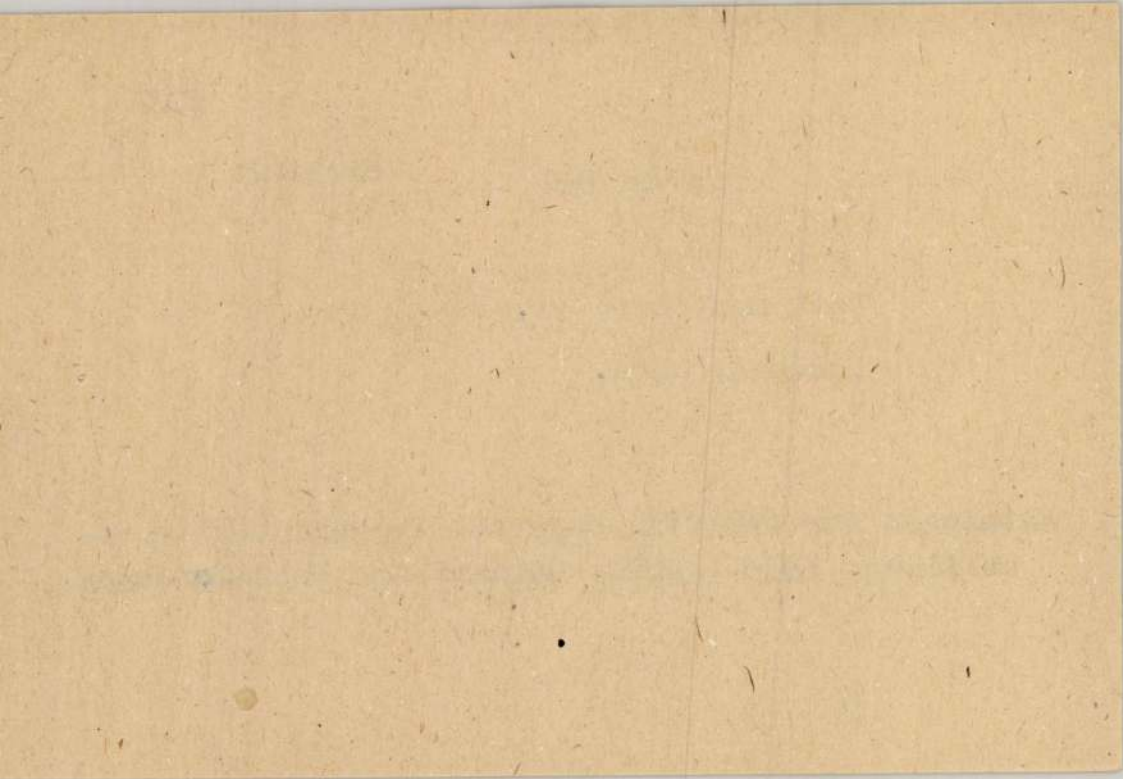
Telcs Ede

szobrász

Barn med Kurv, bf, plak.

Madonna, márv.

Katalogen for den VII. Ungarske Representative Utstilling. 1923. April. Christiania Kunstforening.

NDK

Telts Ede, szobrász

Mellszobor

Céhbeliék kiáll. A N.Szal.ban. Vas.Ujs. 1914.

16.sz. 309. l.

képek

MDK

Telcs Ede

Eber L.: Erzsébet királyné emlékszóra. MI 1916.
218.1.

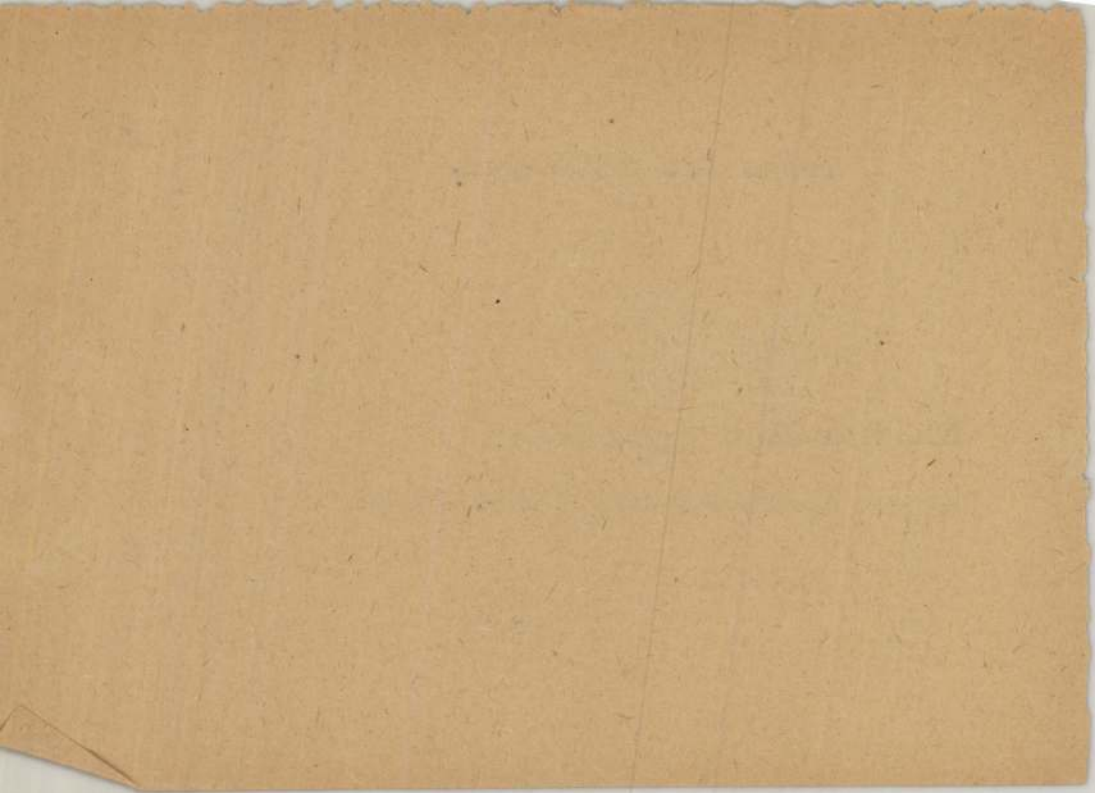

MDK

Telcs Ede szobrászm.

Éremkedvelők egyesülete.

Magyar Iparművészet, 1906. 31 l.

Telcs Ede

"Politzer Adám" arcképe" c.szoborműve.Repr.

"Görgey Arthur tábornok arcképe" szobormű.Repr.

"A művész anyjának arcképe" szobormű.Repr.

Művészet,1908. 174, 175.1.

188

Table 100

"Lettre de M. de ..."
"Général ..."
M. de ...
"A ..."

175.1, 174, 173.1

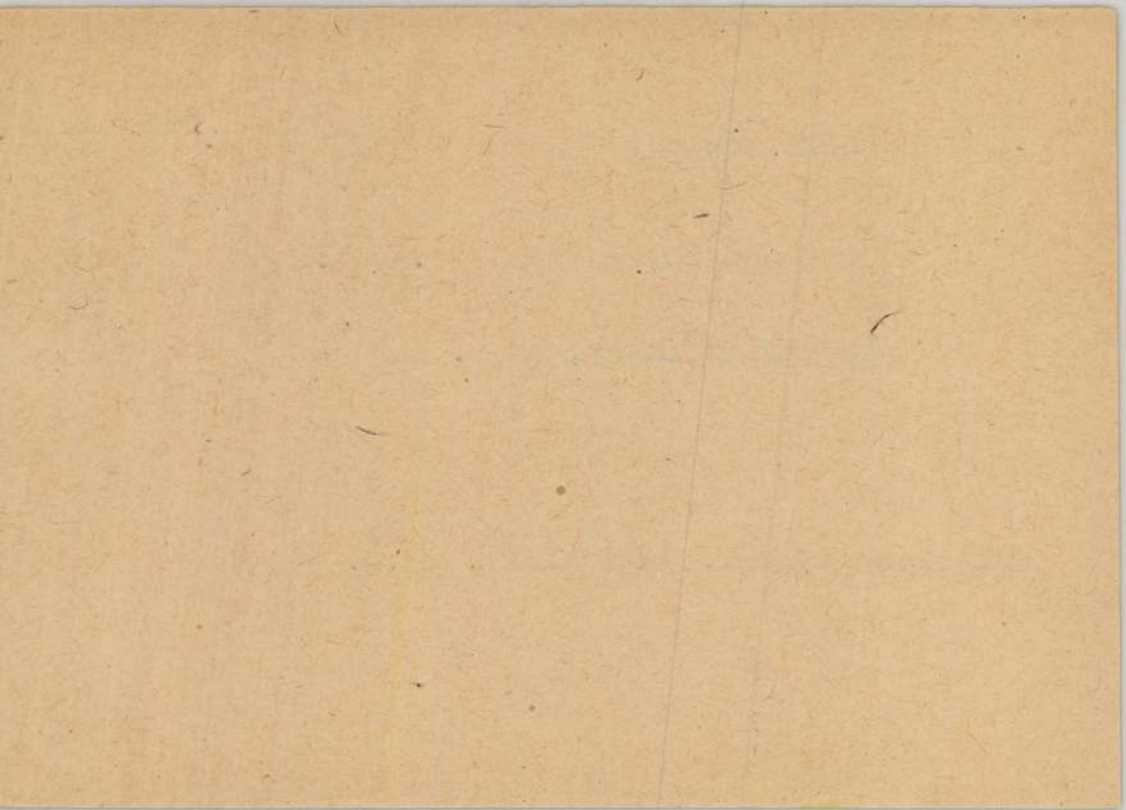
Telcs Ede

Öreg asszony tállal, br.szob.

Arcképtanulmány, terr. "

Műcsarnok 1900/1. téli kiáll. 33.1.

Teles Ede festőművész.

Velencei Kiállítás.

MDK.

Műcsarnok, 1901. 182. 1.

Telcs Ede

MDK

G.S.-né arcmása, bronz

A nő a művészetben. Műcsarnok 1936. okt-nov.

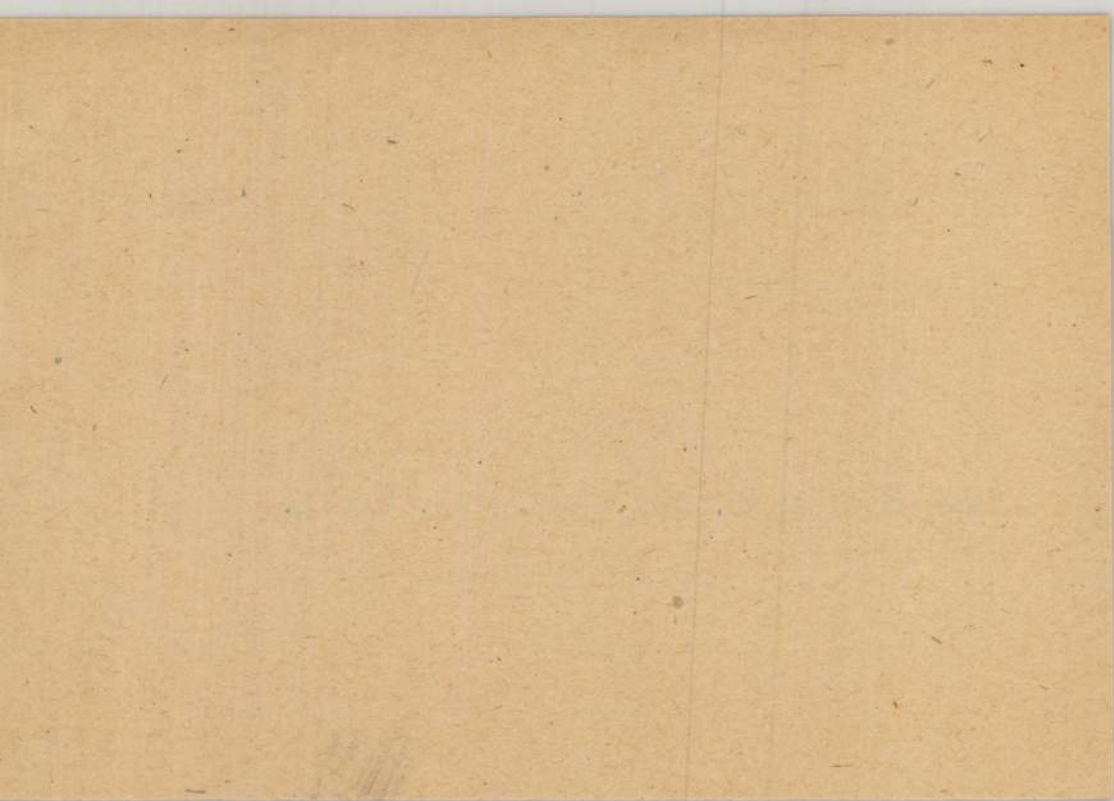
Telcs Ede

MDK

Arcmás, márvány

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

MDK

Telcs Ede,

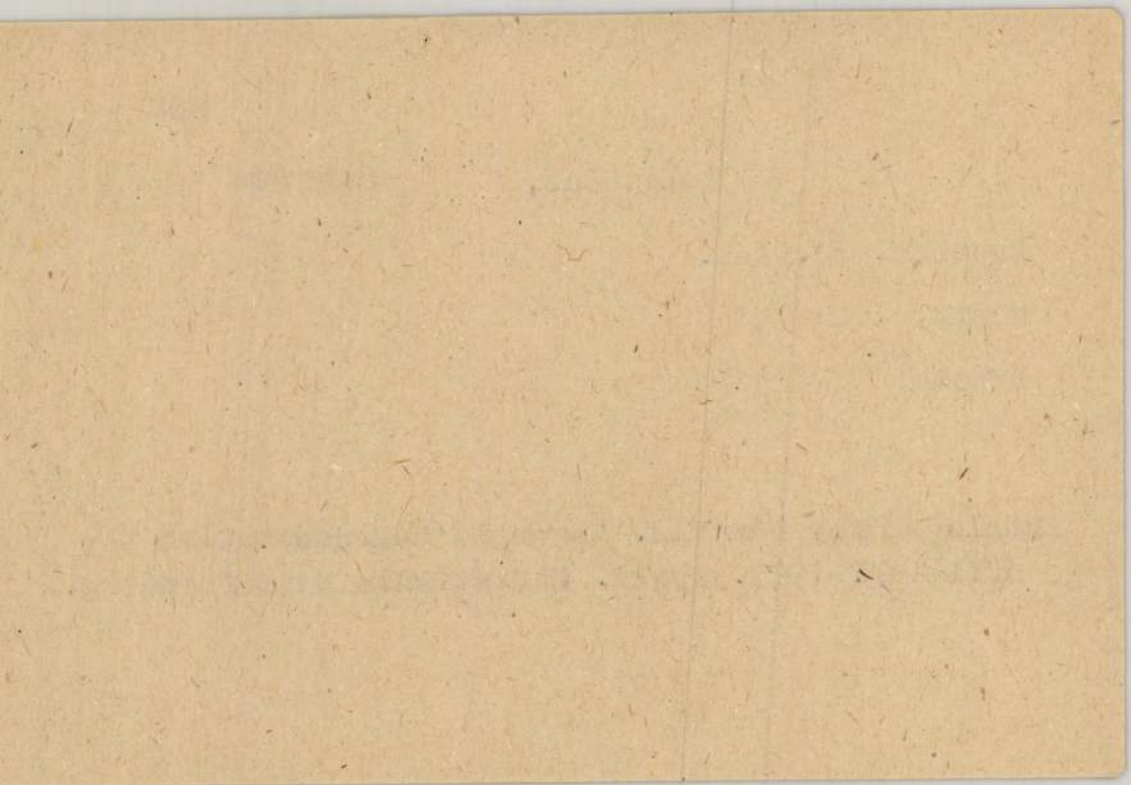
szobrász

Fabelen, br.plak.

Musik, " "

Dansen, " "

Katalogen for den VII. Ungarske Representative Utstilling. 1923. April. Christiania Kunstforening.

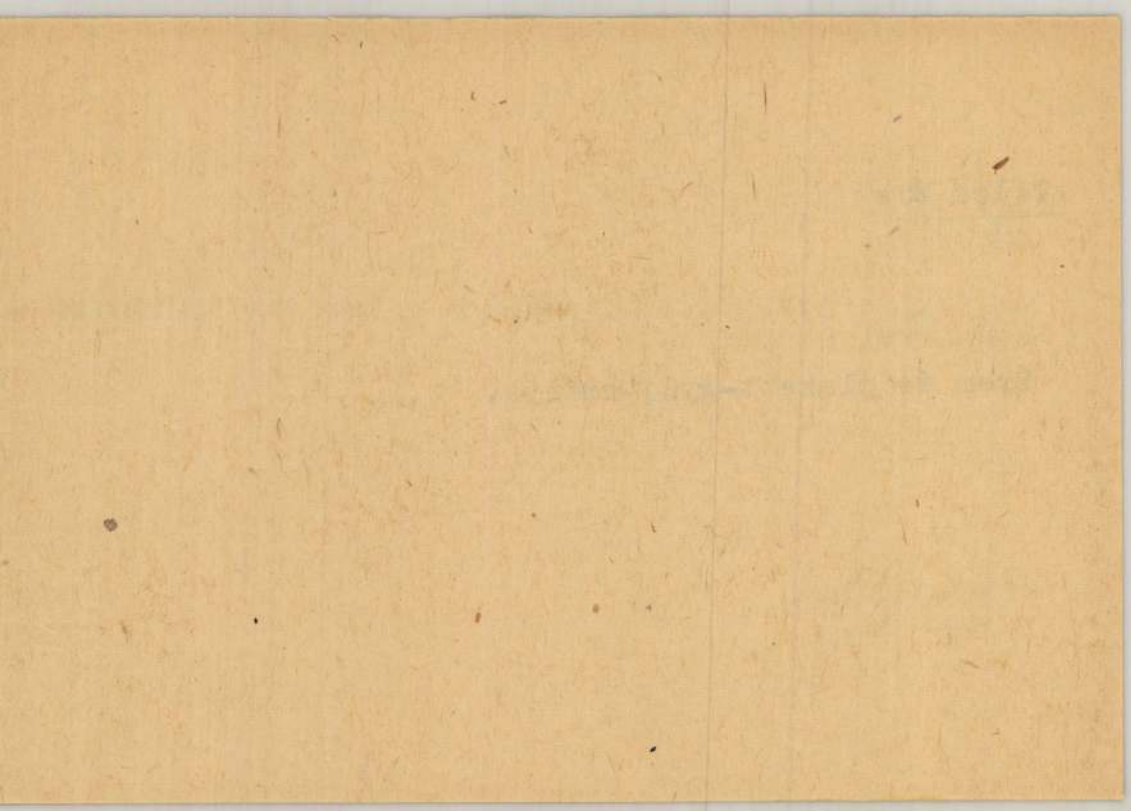

Telcs Ede
szobrász.

Csánbeliek jubilearis kiállítása - Nemzeti Szalonban -
szoborral szerepel.

Érem és plakett-gyűjteménye.

Pesti Hírlap
1934. I. 14.

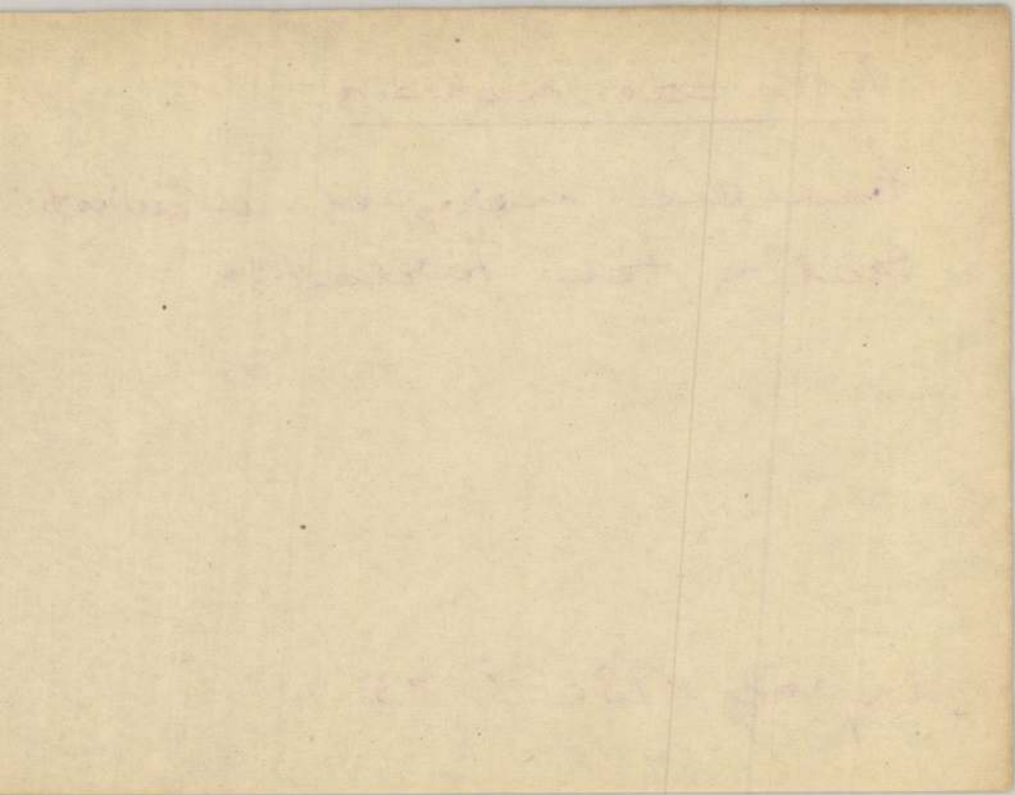

Jelen Ede nobrás

Énnekkel megajelt a New York
Salon teli Tárlatán

Magyar 1938 I. 25

Telen Ede nobv. 27

haryal a nauronon. XXI.
valence. bicaudéu

Nauronon. 1938, jan. 19

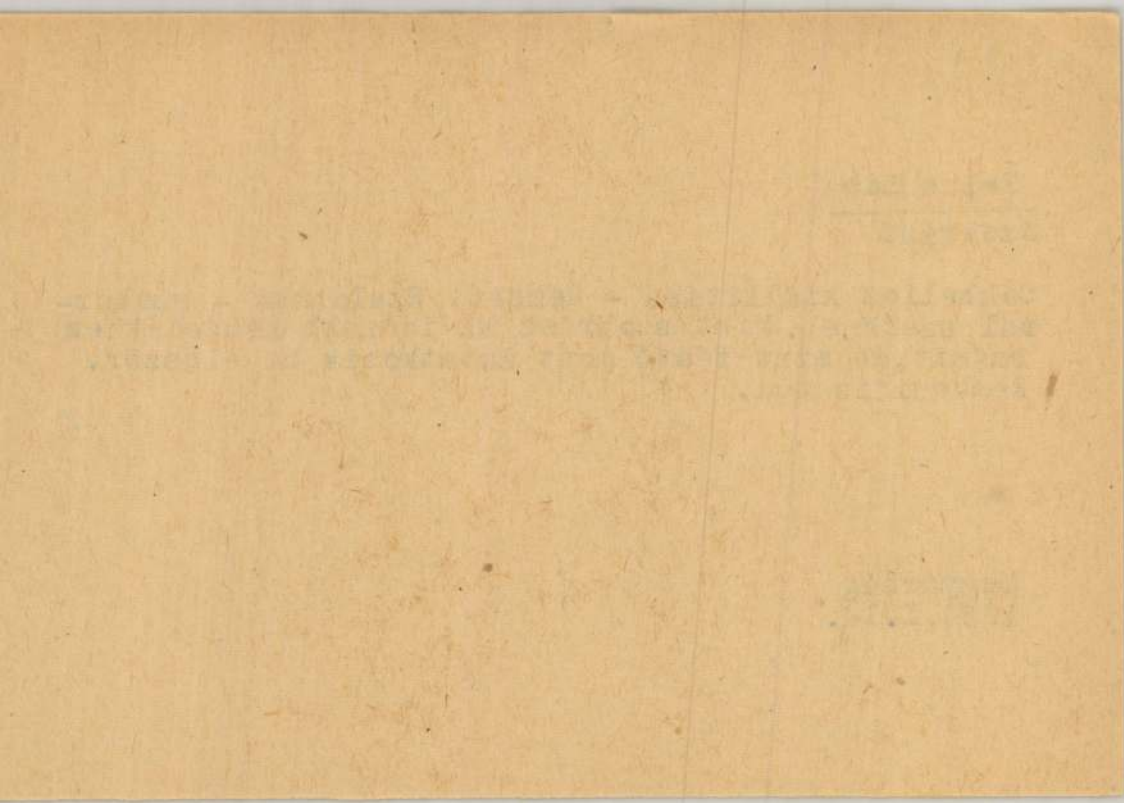

Telcs Ede

szobrász

Céhbeliék kiállítása - Nemzeti Szalonban - szobor-
ral szerepel. Mint szobrász az idősebb nemzedékhez
számít, de mint festő most mutatkozik be először.
Festeni is tud.

Magyarság
1934. I. 14.

MDK

Telcs Ede   szobrász

AZ új pályázat zsűrijének tagja

A debreceni Kossuth-szobor pályázat.
Vállalk. Közl. 1909. jul. 21. 4. l.

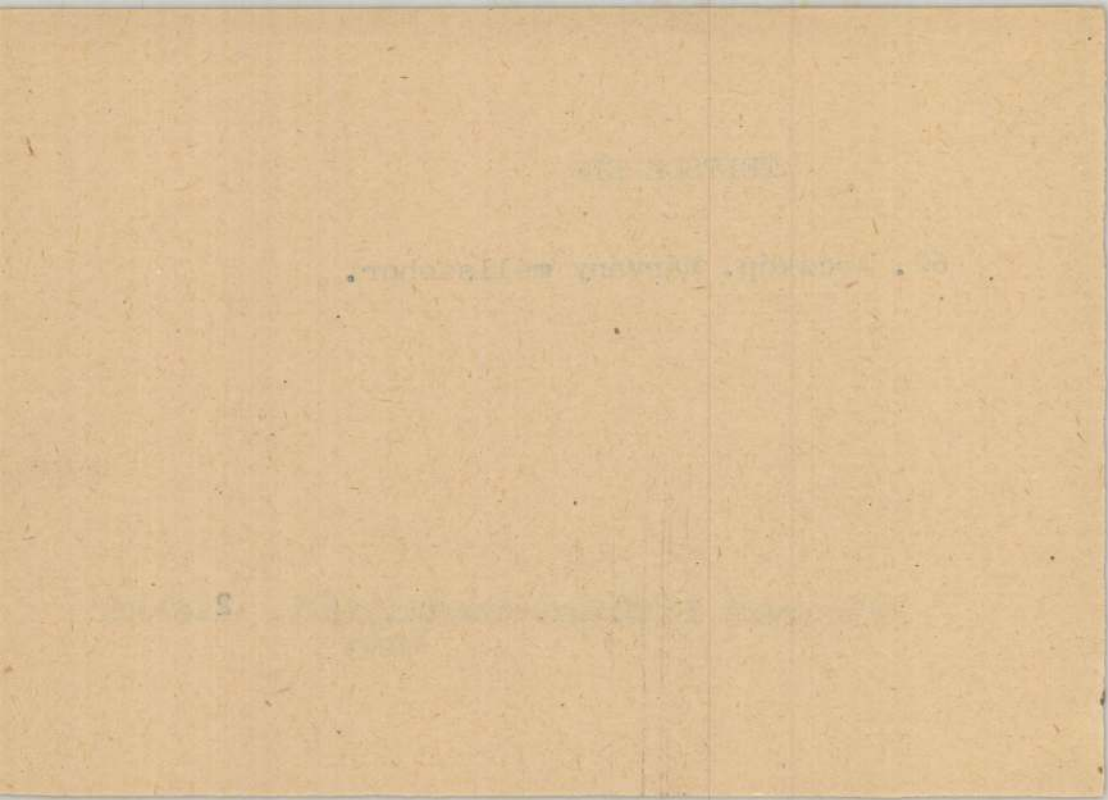

TELOTSCH EDE

62. Arczkép. Márvány mellszobor.

Műcsarnok 1898.tav.nemzetk.kiáll. 12. oldal
kat.

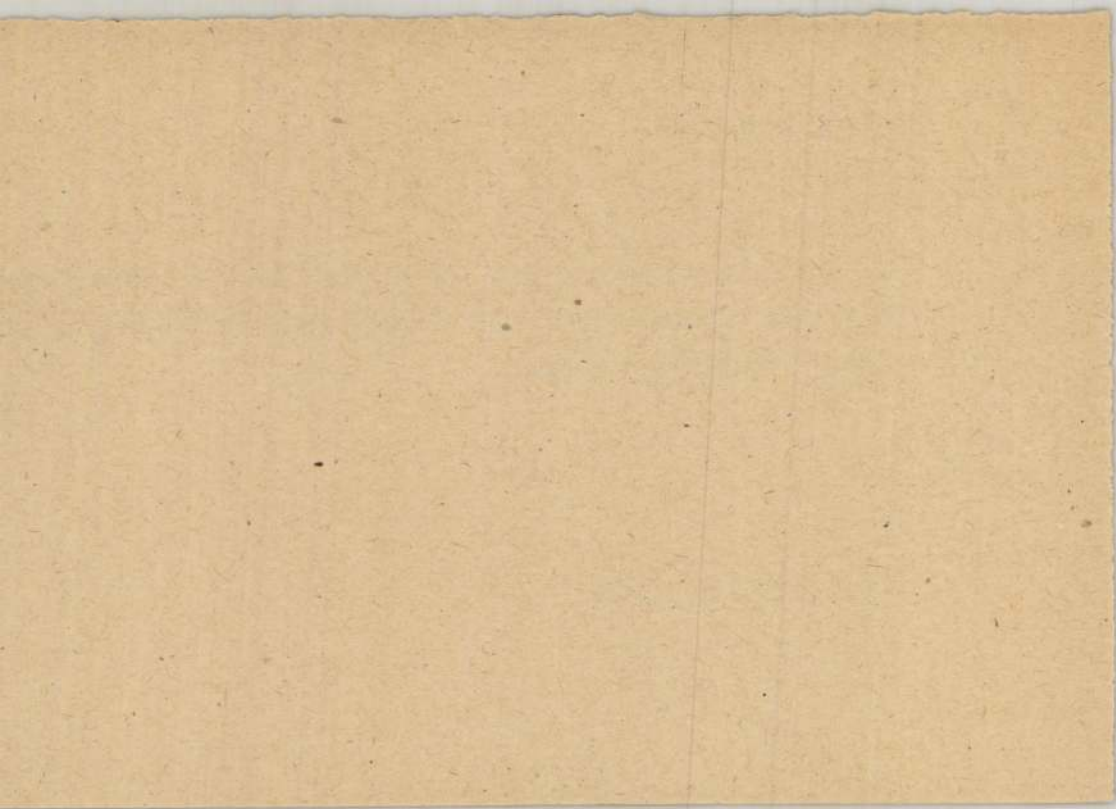

Telcs Ede

A svédországi magyar éremkiállításon kitüntetésben részesült. Egy érmét megvásárolta a Svéd Nemzeti Múzeum.

N.U. 936. XII. 23.

Talcs Ede

Kilenczáré extendó érmeiben
c. kiállításán szerepelt.

MU. 934.IV.21.

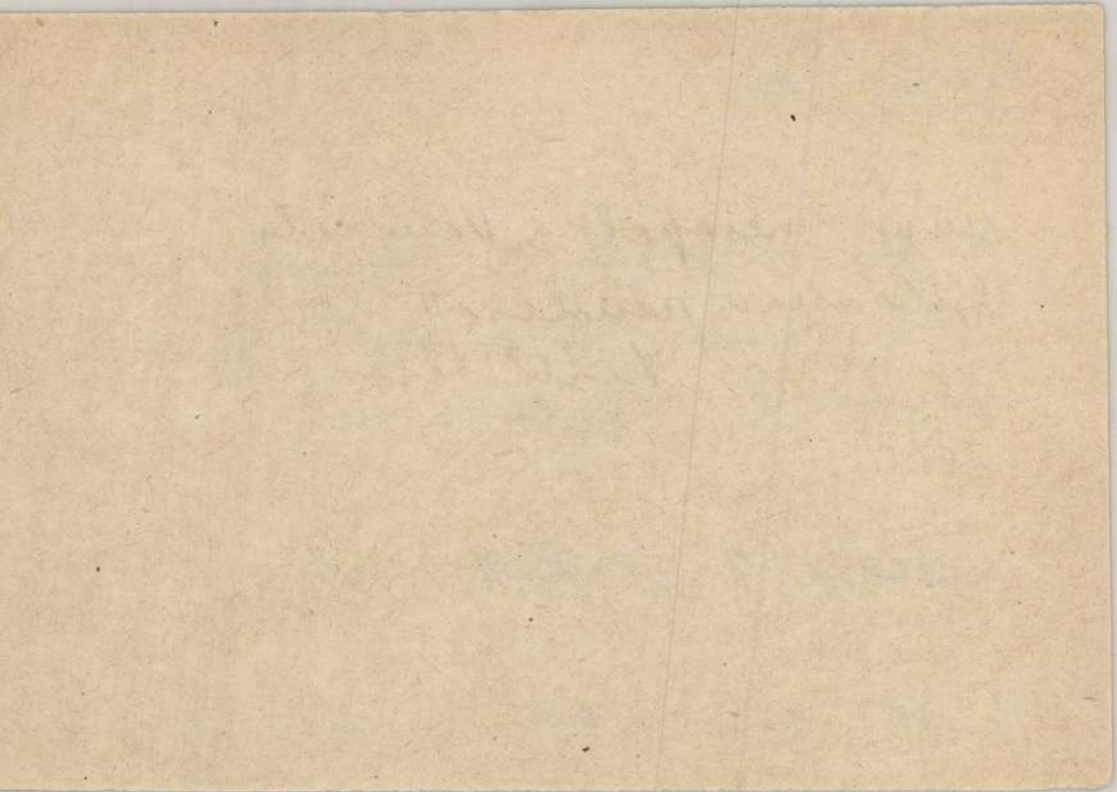
Jels Ede

mine neresel a Neureti
keloubau, reuderott Sport-
mübeneti Kiallitáson.

Kiemeli? plakkett - jett.

B. H. 934. v. 20.

ujini, 1935. v. 20.

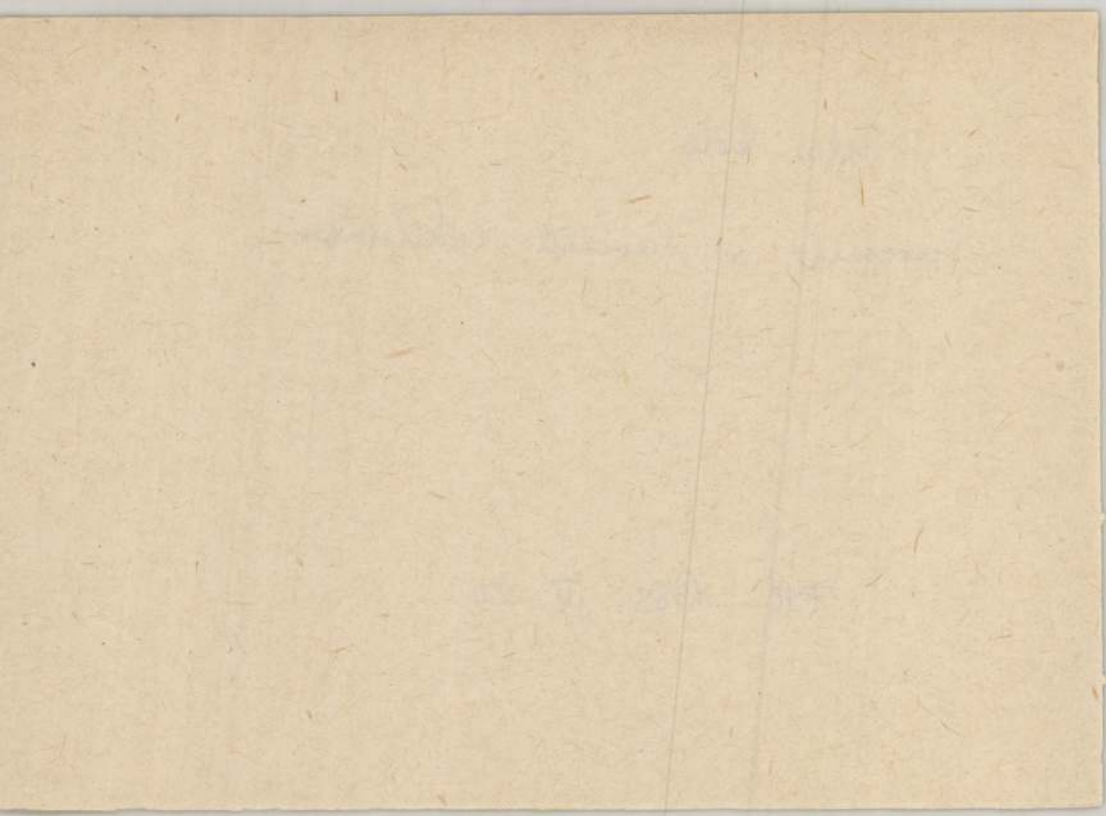

Telcs Ede

Szereplő a nemzeti vállalatban .

7A 1933. IV. 20.

Telcs Ede

szobrász
XXXXXXXXXX

Harmadik Nemzeti Építőművészeti Kiállítás - Múcsar-
nokban-szoborral szerepel.

Ujodg
1935. III. 23.

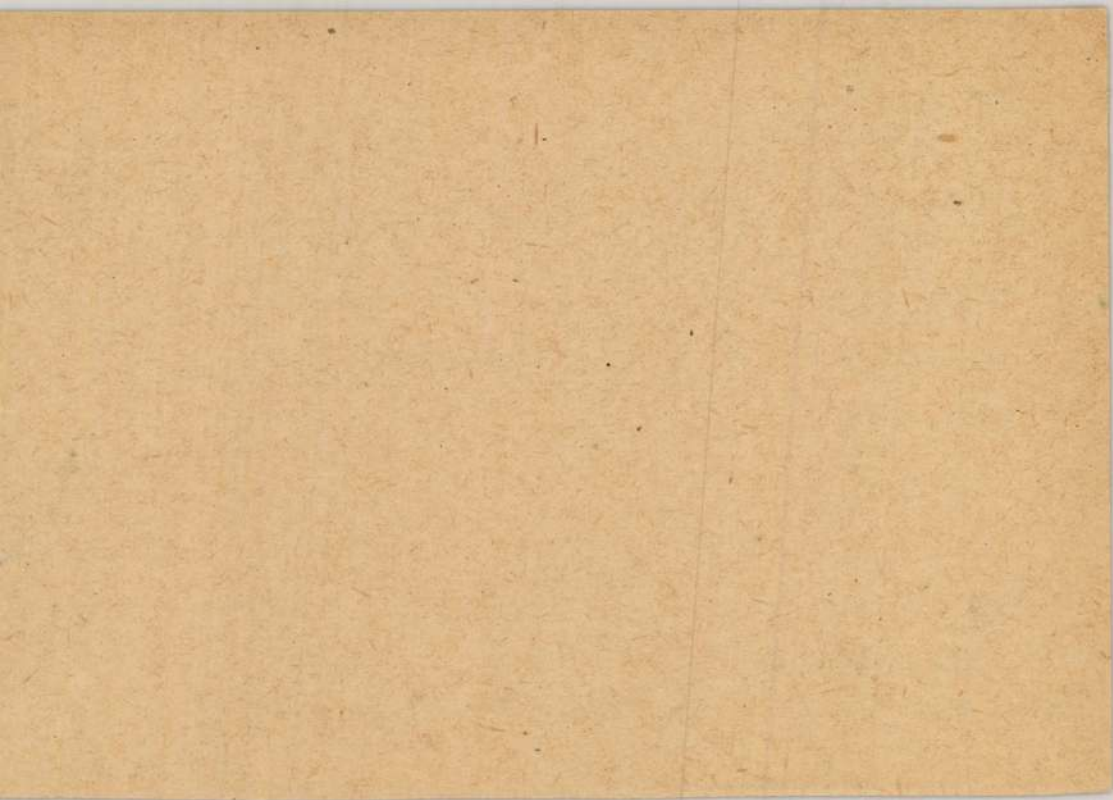

Jelas Edle

1926 Zrnat a Zsolnay-jiri
meposirad tote hisplanline
teruclat i pscelambau kivi-
clerik.

P. Bresgenyky Hon
reud may a viciat St. Ap. 1766
107. l.

Telcs Ede

Kiváló noبران, a herendi
kiváló gyári a 30-as években
modelljét vásárolt tőle.

P. Brestyánsky Flóra,

született meg a Kármán utca, Bp. 966,
212 l.

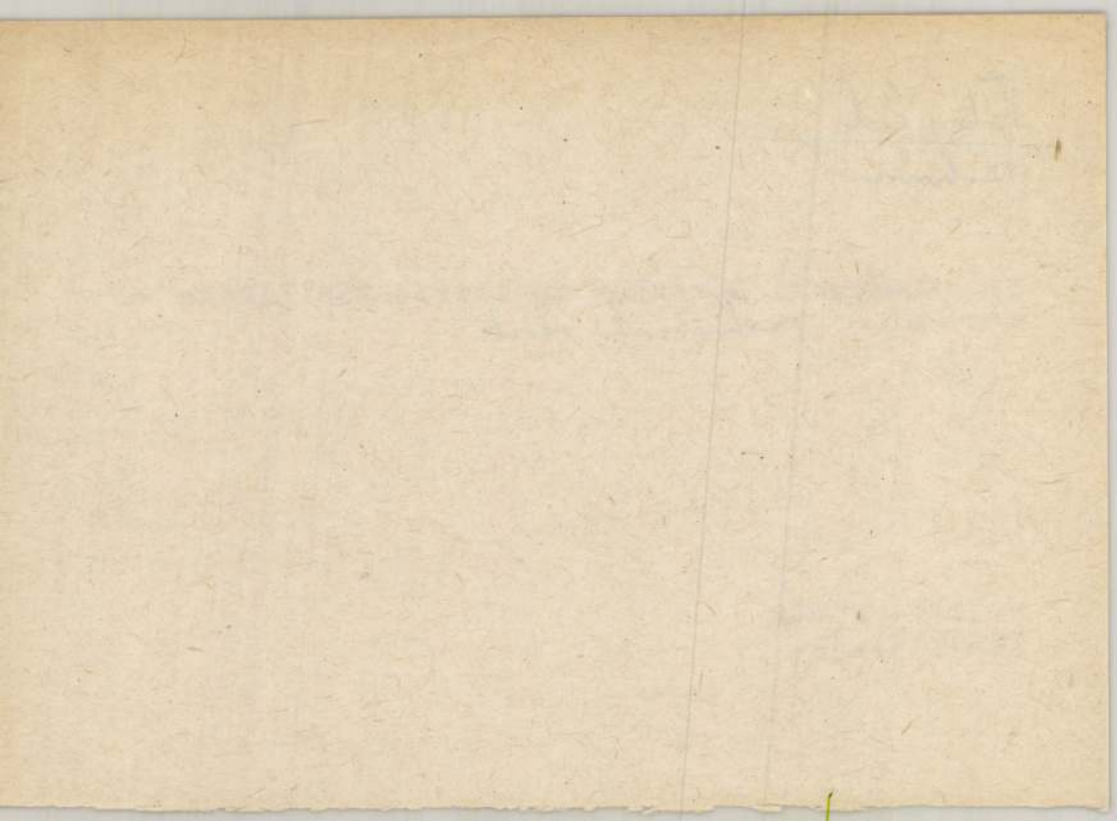

Teles Ede
nóhán

Iparművészeti Társulat jubiléris kiállítása -
rendezi a nóhánati részt.

Nemzeti Újság
1935. VII. 26.

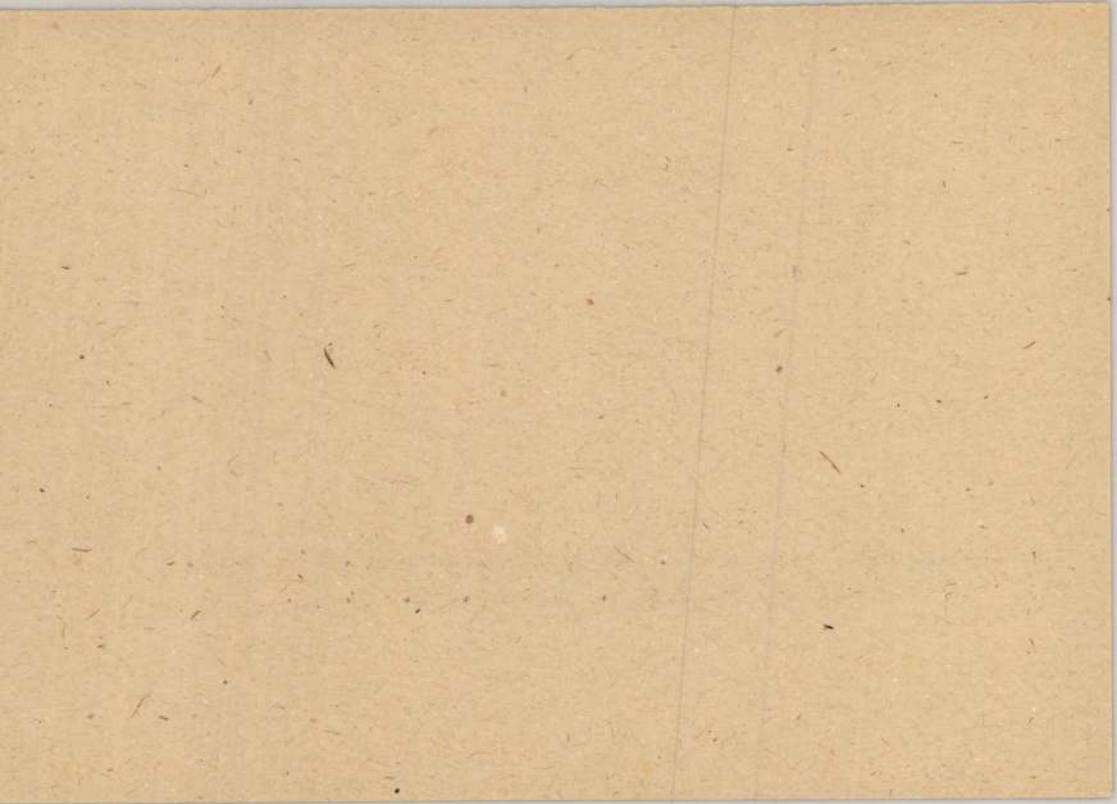

MDK

Telcs Ede

O: Látogatás az Orsz. képkultúra műv.telepén.
Művész-Élet 1933. 12-13.sz. 2. l.

MDK

Telcs Ede

Réti I.: Tájékoztató. Nyugat 1928. jun. 1.

802.1.

1918

1918

J. Sob

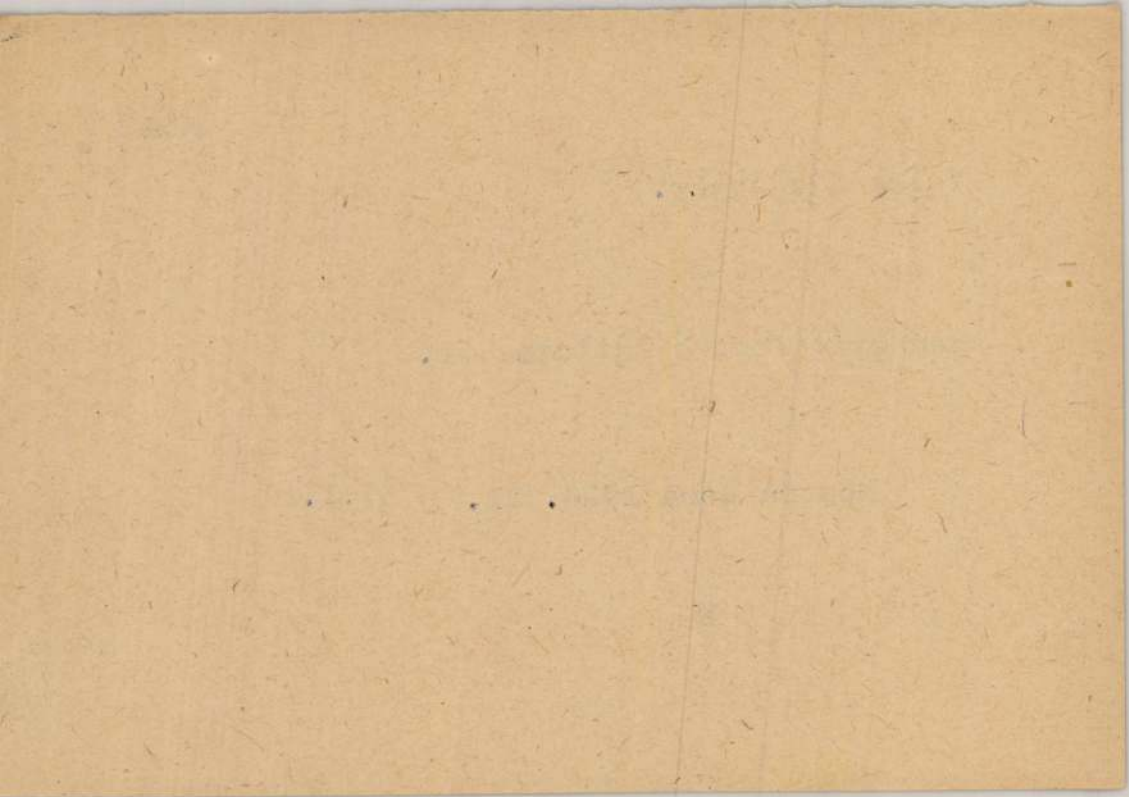
MDK

Telcs Ede szobr.

Medaglie fuse e battute, br.

Mostra Roma 1928. VI. 57.1.

Telcs Ede

szobrász

Céhbeliak Kidallítása- Hazzeti Szalonban - szoborral szerepel.

Rendkívül finom,artisztikusan elgondolt plakettet állított ki,őnarcképe viszont azt bizonyítja,hogy az olajfestést is lelkiismeretes tudással üzi.

Budapesti Hírlap
1934.I.14.

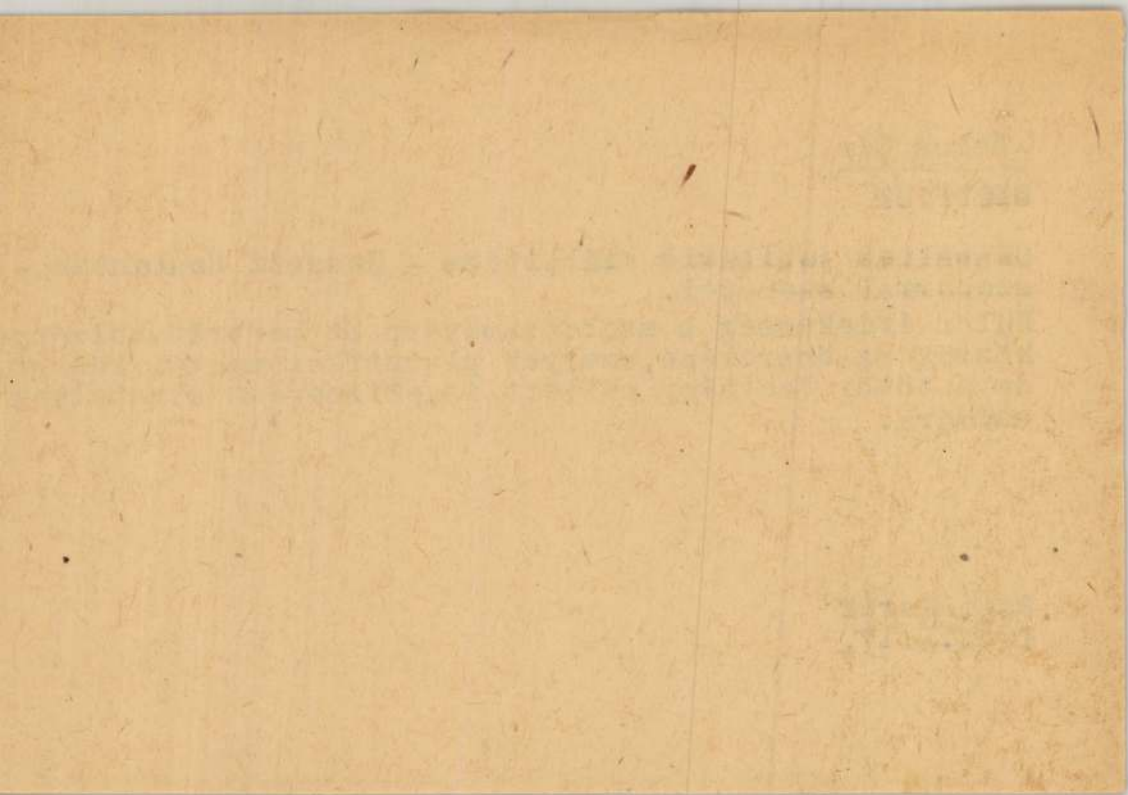

Telcs Ede
szobrász

Céhbeliék jubiláris kiállítása - Nemzeti Szalonban -
szoborral szerepel.

Külön érdekesség a szobrászművész öt portrétanulmánya
köztük az önarcképe, amelyek plasztikai munkái között,
de a többi festmény mellett is, elismerést követelnek
számára.

Esti Kurir
1934.I.17.

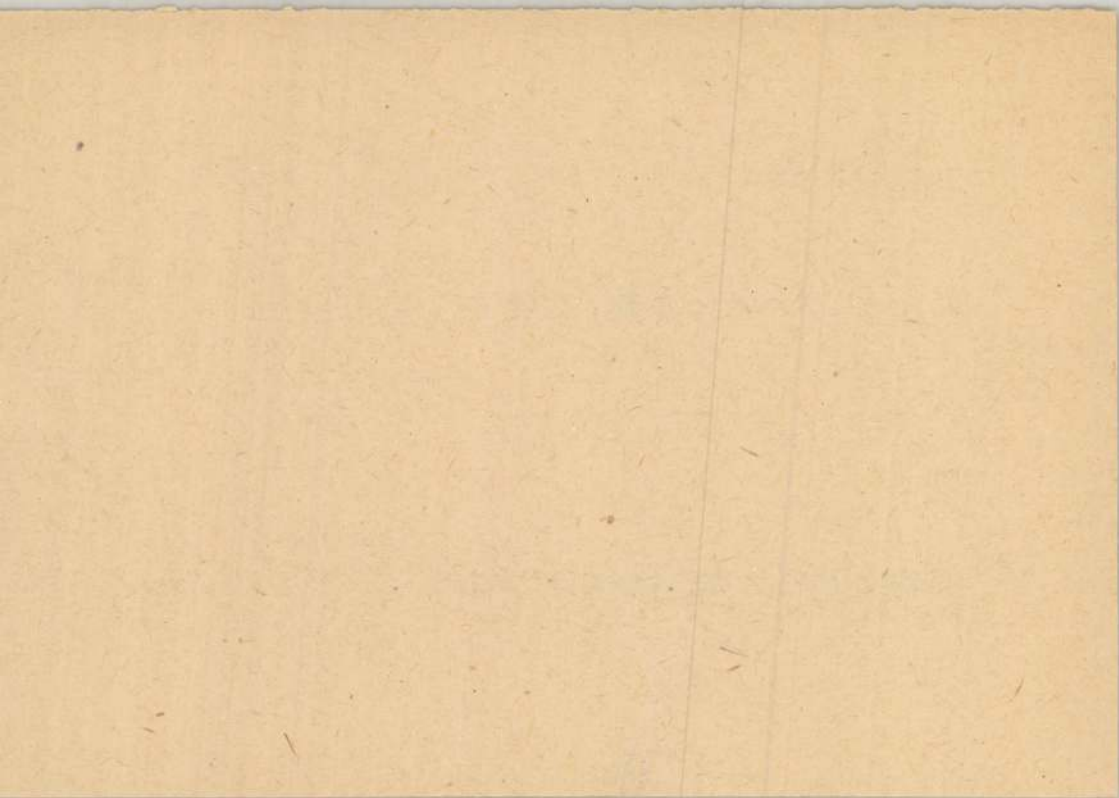
Teltsch Ede

MDK

A garabonciás diák, gipsz

Micsarnok 1895. tavaszi kiáll.

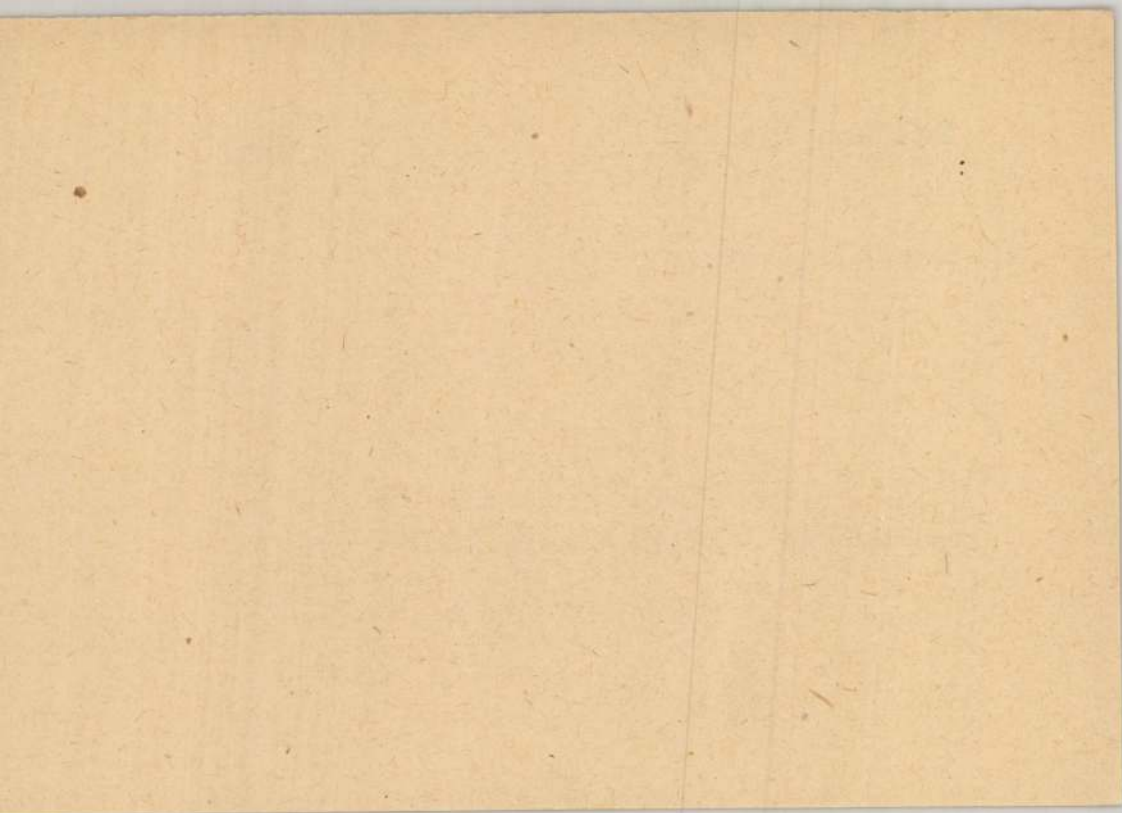

Teltsch Ede

MDK

Nevető, repr.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

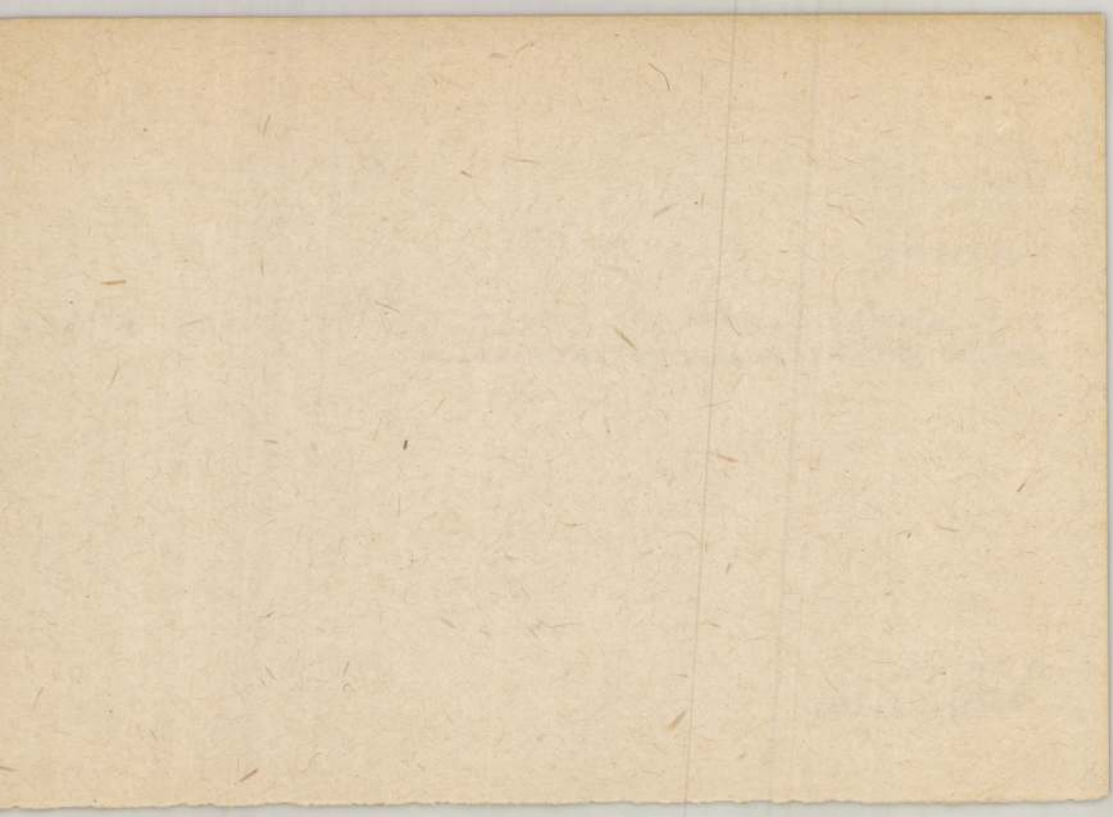

Telcs Ede

szobrász

A budapesti I. honvédek és népfölkelők emlékmű pályá-
zatán résztvesz, szobor tervével.-

A Reggel
1935. XI. 18.

MDK

Telcs Ede

Hüvelyk Matyi

/k.i./: Téli tárlat a Nemzeti Szalonban.
Pesti Napló 1938.jan.23.

101

Wife's name

Husband's name

A.I.: Full name & married name.
Date of birth 1928 Jan. 25.

"Az Erzsébet-emlékmű pályázat 1902. évi eredménye" a. cikkelyhez.

I. díjjal kitüntetett pályamű.

Képek: Az emlékmű középő része.

1. ezenkívül még a III. és V. táblát, valamint a 6., és 7. ábrát a 8. és 9. oldalán.

A szárnak domborzatai. 2. Kép. VII tábla.

MMEE Közlönyének 1902. évi XXXVI. kötetéből.

1871

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

...

Telcs Ede, szobrászm.

213. Tanulmányfej.

Repr.

Műcsarnok. 1908/9 téli nemzeti kiáll.

1871

1871

1871

MDK

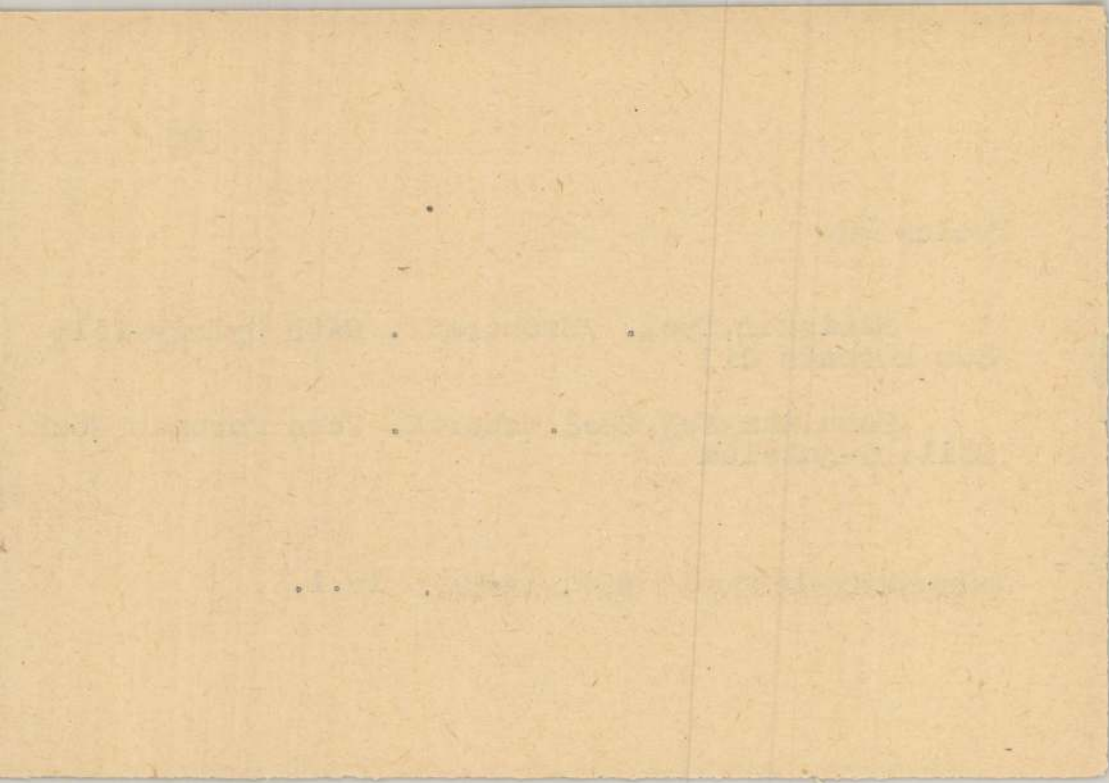
Telcs Ede

Háziszer, 1901. /Szobormű/. Ráth György-féle
600 koronás díj

Tanulmányfej, 1902. Szobormű. 2000 koronás Röck
Szilárd-jutalom

Műcsarnok 1900/11 tav. kiáll. 16.1.

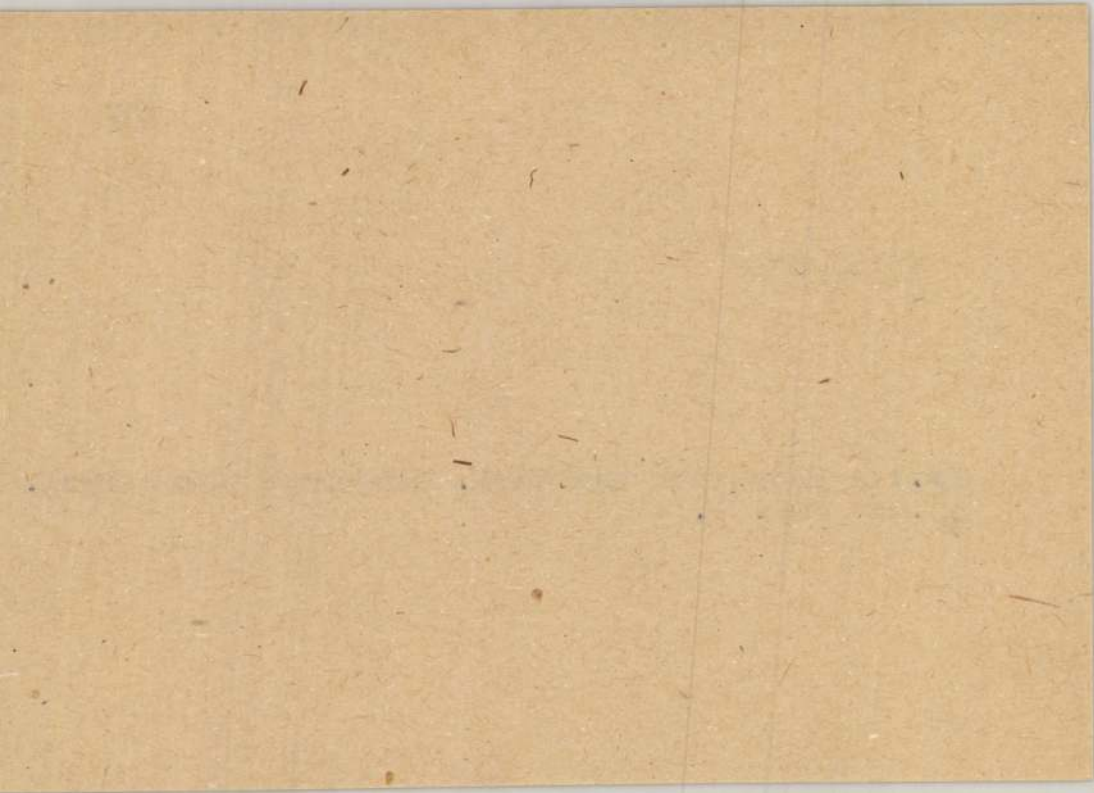

MDK

Telcs Ede

Sz.: A Műcsarnok tav.tárl. Vasárnapi Ujság 1901.
16.sz. 262. l.

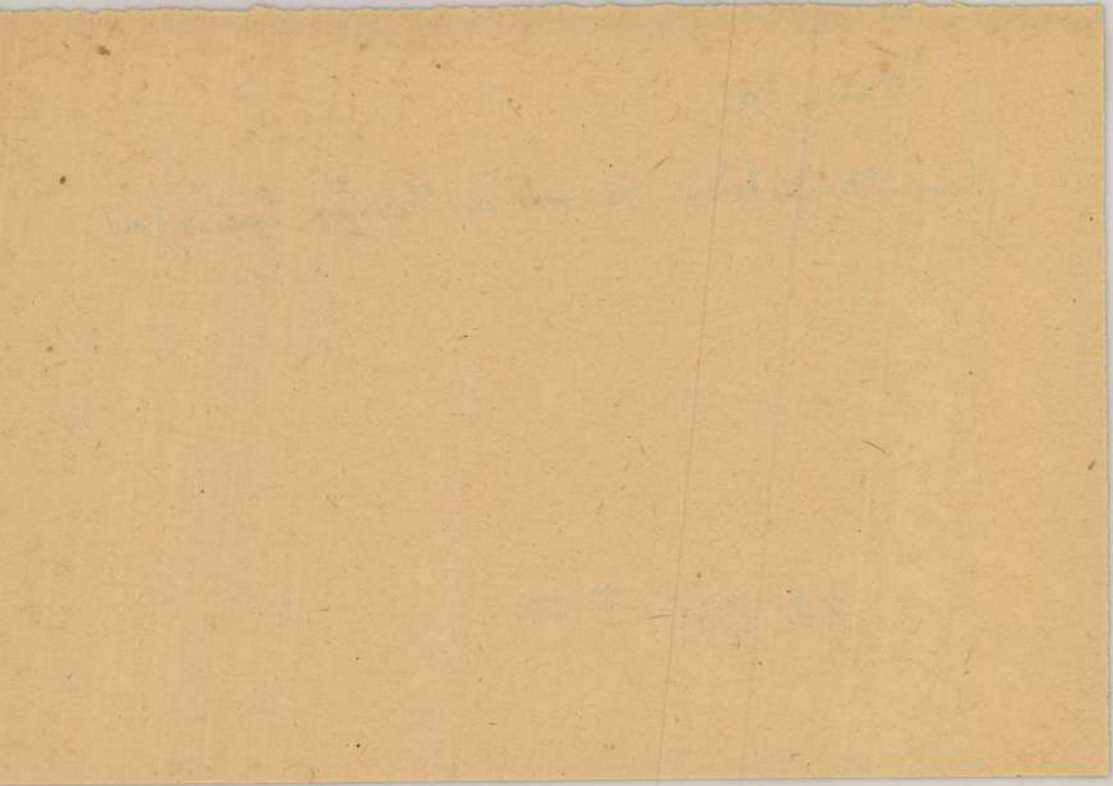

Teles Ede

Csapatiriallításom részelt a Tomás Galiciában.

PK 1935. I-20.

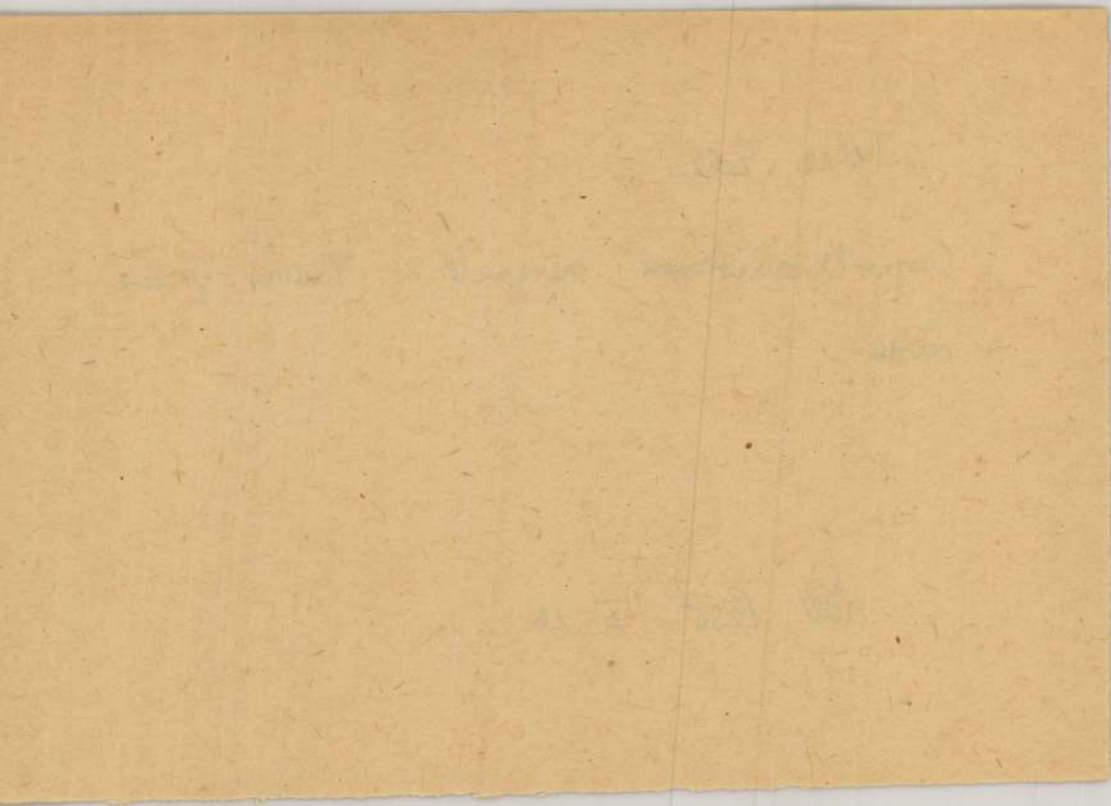

Telcs Ede

Csoporttrállításon verezelt a Tamás Gabéi -
alban.

1935. I. 20.

MDK

Telcs Ede

Hüvelyk Matyi

Képzőművészet 1932. 52. sz. 153.1.

Telcs Ede, szobrászna.

Kiss József arcképe. Fej. Szobormű.

Repr. 794.1.

Vas. Ujs. 1903. 50. évf. 48. sz.

100

John Doe, Esq.

123 Main Street, New York, N.Y.

Page 100

Very truly yours,

Telcs Éde, szobrászm.

71.	Öreg asszony.	Bronz-szobor.
72.	Archéptanulmány.	Szán. gyps-szobor.
73.	Olasz leány.	" " "
74.	Kis fiu.	Bronz-szobor.

KMT 1901 tav. nemzetk. kiáll. Kat. 24.1.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT
5712 S. DICKINSON ST.
CHICAGO, ILL. 60637

LETTER TO THE EDITOR
OF THE JOURNAL OF
PHYSICS

NO. 1
1952

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

MDK

Telcs Ede

Barabás Miklós képmása, repr.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat.

100

Teles Ede

Barbara Miklos Kepness, rpt.

Michigan State Univ. Cell Mail. Inc.

Telcs Ede

Arcképtanulmány. Gipsz-szobor. (Dr. Tausz
Béla tul.)

Enyelgés. Márványdombormű.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. 40. l.

Telcs Ede

IIIK

Kis József arcképe, repr.

Műcsarnok 1903/4. téli kiállítás.

MDK

Telcs Ede

A Képzőművészeti Társulat téli kiáll. Vasárnapi
Ujság 1903. 48. sz. 797.1.

1891

1891

MDK

Telcs Ede

A főváros műpártolása. A Műgyűjtő 1928.
1.sz. 23.l.

1884

Price 1/6

A series of lectures on the history of the British Empire
delivered at the Royal Institution, London, in 1884.

Telepítés, szobrászat.

Jézus Krisztus emléke.

Repr. a címlapon

A Művészet emléket megörökítő országos pályaterv
 kiállítása.
 Képzőművészet. 1927. szept. 1. I. évf. 2. sz.

John W. Johnson

John W. Johnson

John W. Johnson

A HUSBAND AND FATHER - JOHN W. JOHNSON
 JOHN W. JOHNSON
 JOHN W. JOHNSON

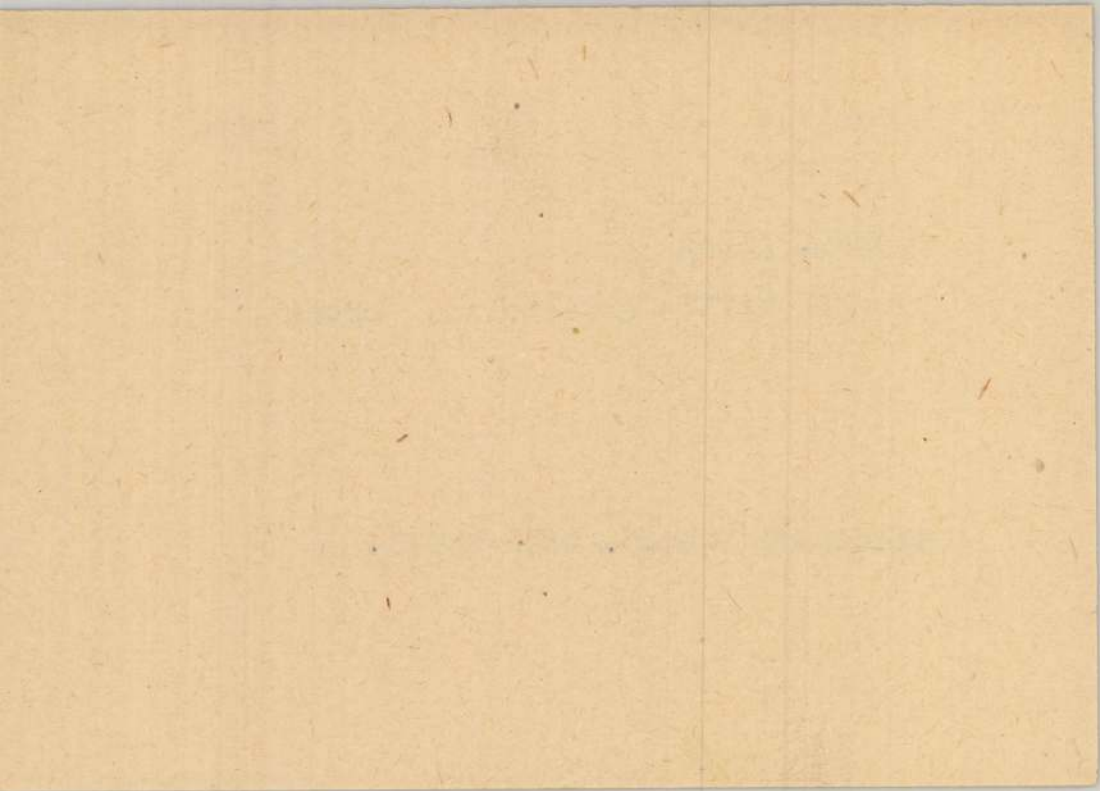
Telcs Ede

MDK

Arckép, gipsz

Barabás Miklós mellszobra, bronz

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Teltsch Ede /?/ szobrása.

74. Enyelgés.

Repr.

Szebernyü hátfallal.

Képzőművészeti Társulat 1899. tavaszi nemzet-
közi kiáll. Kat.

1888

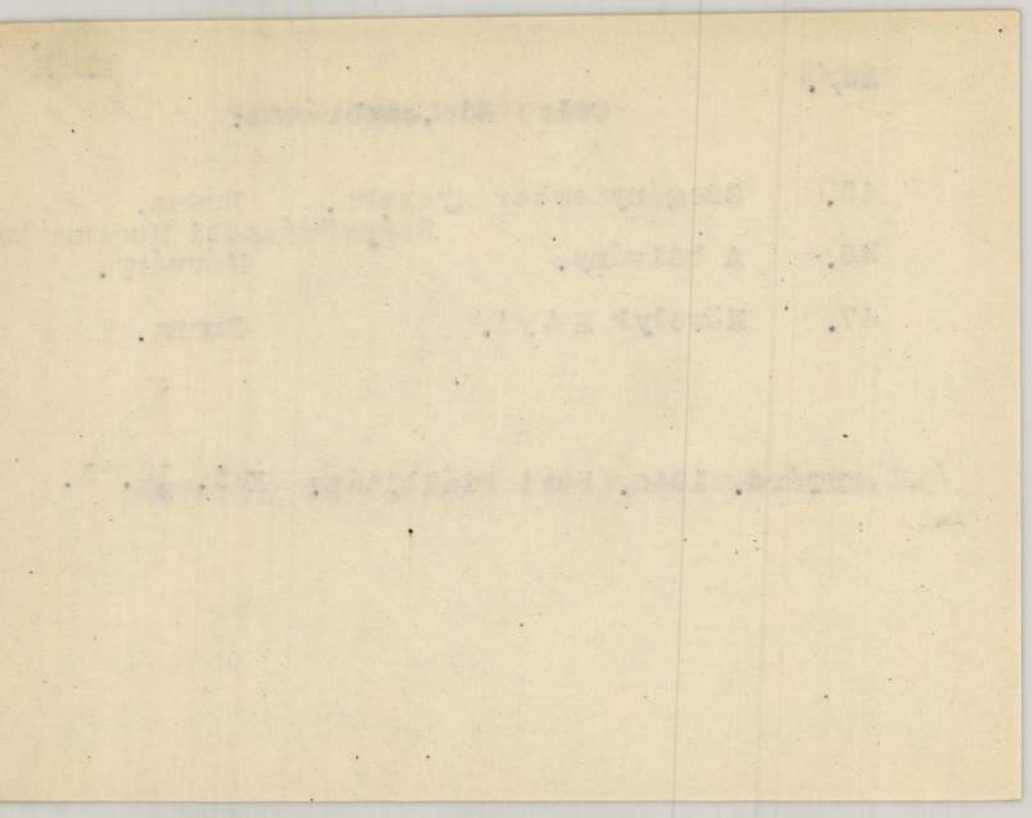
James H. ...
...

Telcs Ede, szobrász.

45. Szegény ember gyereke. Bronz.
Szépművészeti Múzeum tulajdonsága.
46. A bálvány. Márvány.
47. Hüvelyk Matyi. Bronz.

.I. KMTár. 1940. őszi kiállítás. Kat. 12. 1.

Teljes Ede, szobrász.

MDK

Arcmás. /Fiatallány./

Fej.Szobormű.

Repr.

Nemzeti Képzőm. kiáll. 1934. Kat.

1874

John W. ...

...

...

...

...

...

Telcs Ede szobrászművész

A turini világkiállítás magyar háza kupola-csarnokában álló magyar és olasz királyok mellszobrai Telcs Ede szobrászművész alkotása.

Cikk: A turini világkiállítás magyar háza.

Magyar Iparművészet, 1911. évf. 253-257. l.

Leica Ede azobromidveés

A tartint vialkjalitias magyar hazs kupa-
oartokaban alic magyar es olasz kirelyor
mellazozint Leica Ede azobromidveés aiko-
tas.

Cikr: A tartint vialkjalitias mag sz hazs.

Magyar Iparveészet, 1911. ev. 257-257.1.

MDK

Telcs Ede

Barabás Miklós mellszobra, repr.

Vasárnapi Ujság 1904. 49. sz. 834.1.

188

Table 10

Barbados, 1904-1905

Yearly 1904-1905

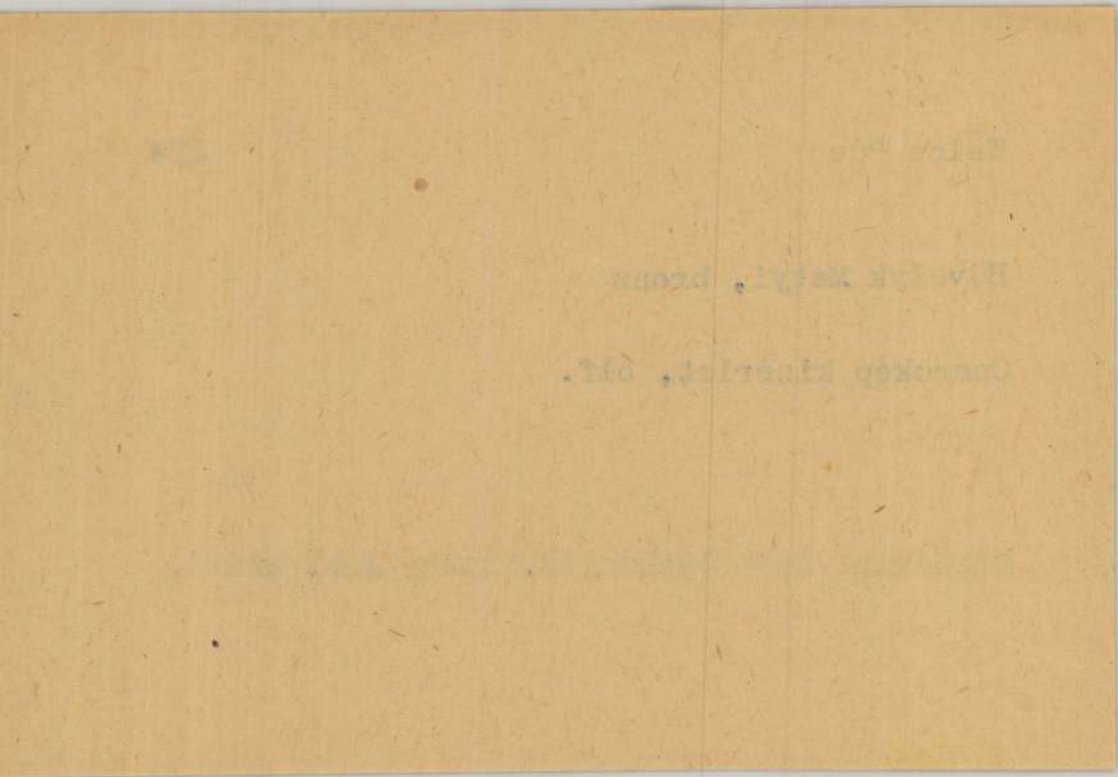
Telcs Éde

MDK

Hüvelyk Matyi, bronz

Onarckép kíséret, olf.

Műcsarnok 1944 Székesfőv. Köptár Jub. kiáll.

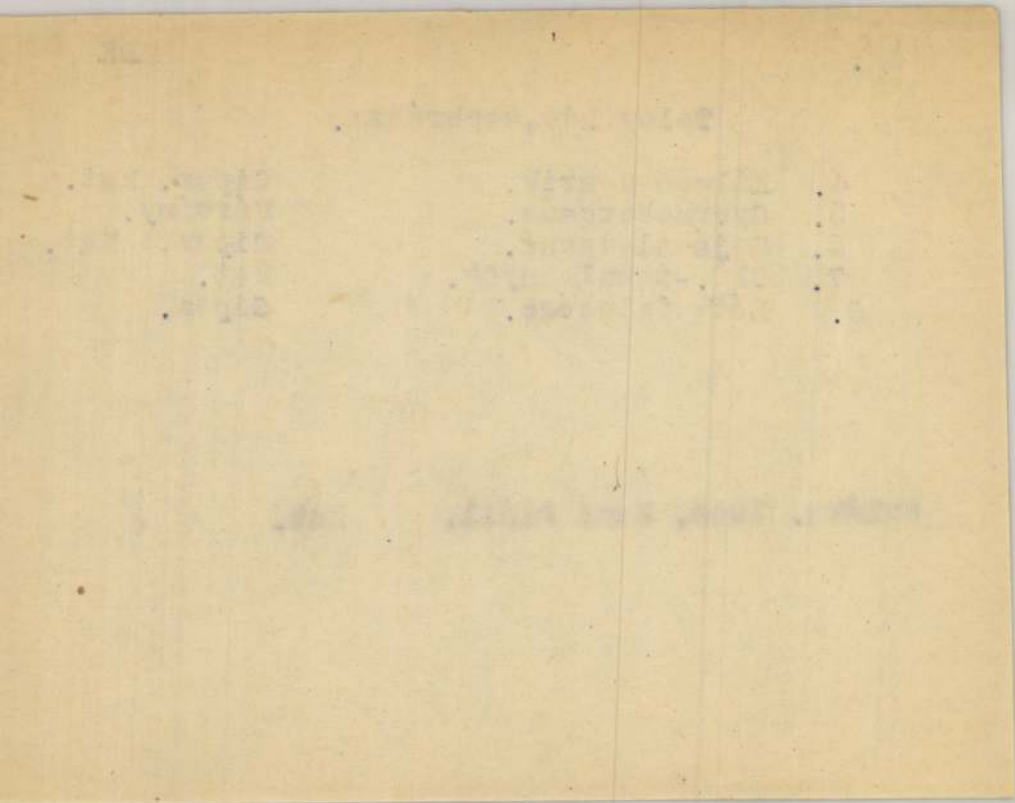

Teles Ede, szobrász.

4.	Kálmán Henrik.	Gipsz. Mgt.
5.	Gyermekarcmás.	Márvány.
6.	Sajó Aladárné.	Gipsz, Mgt.
7.	Olé.-tanulmányok.	Mgt.
8.	Lóth felesége.	Gipsz.

KMTérs. 1940. Személyi kiáll.

Kat. u. l.

Telcs Ede

MDK

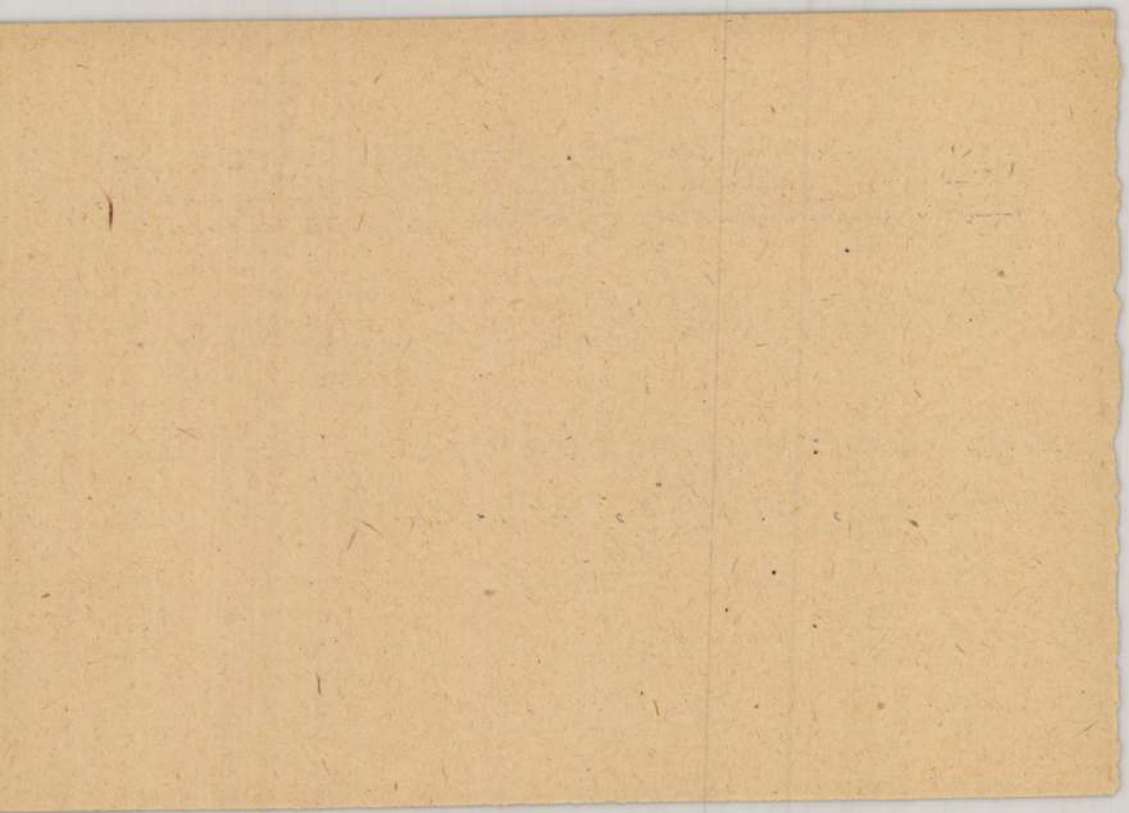
Szenepelt a bajai III. Béla gimnázium 200 éves jubileumán rendezett képzőművészeti kiállításon, melyet az öregdiákok és művésztanárok műveiből rendeztek.

Ludas Matyi szobra,
az Ember tragédiája néhány miniatűr ábrázolása.

Kováts Andor: Országos hírnűművészek kiállítása
Baján.

Petőfi Népe, Kecskemét, 1957. jun 25

Teles Ede, robrás

nevet, csak általánosap-
 ban, azaz török nyelvű a szerző,
 ariusmet munkássága az első vi-
 lági háború utáni időről is el-
 nyúlott.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
 Bp. 1966. Corvina

291. old.

Telcs Ede, szobrász.

22. "Erzsébet királynő arcképe" Szobormű.
 /Vállig/. Repr.

Képzőművészeti Társulat 1901-2. téli kiállítása.
 10. Kat. 2. 46. l.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1912

PHYSICS DEPARTMENT

REPORT

ON THE THEORY OF THE ...

BY ...

Teles Ede, nobrás

Elkészítette a kecskeméti
Kossuth-nobor agyarmu-
táit, melyek Róma Főcsé-
műöntőjében öntés alá ke-
rültek. A nobor alaprajza
Törny Emil tervei szerint már
felállítottak

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

dec. 27. sz. 8. old.

Faint, illegible handwriting on aged, yellowish paper. The text is mostly obscured by fading and bleed-through from the reverse side of the page.

72. Enyelgés. /Dombornü. Idős pár/. Repr.

KM Társ. 1900/1 téli kiáll.

1871

John W. ...

1871

John W. ...

John W. ...

MDK

Telcs Ede és Kallós Ede

Vörösmarty Mihály szobra.

Repr.

Számon Ujság. 1908. 10.sz.

1000

John R. K. Miller

Very respectfully,
Yours truly,
John R. K. Miller

John R. K. Miller, 1908

Teles Ede és Sárkány István

szobrászm.

irod.-

Szobrász-Szobor tervpályázatok Bpest, 1907.
Műleírás, költségszámítás.

Bírálat. 5.1.1.
31.1.1.

DK

Notes on the ...

...

...

...

...

Telcs Ede szobrász

Műcsarnokban a nagy magyar
kiállításán neve szerepelt.

EK. 932.1.24

Telcs Ede szobrász

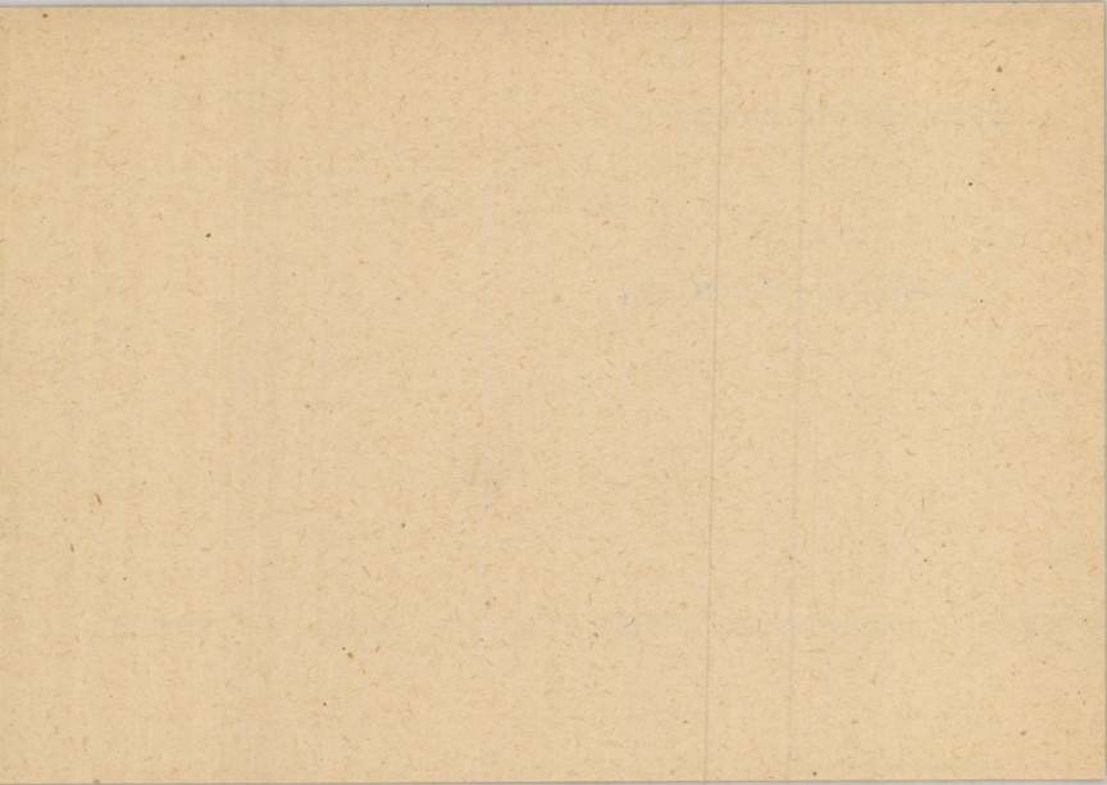
H.D.R.

/ 1872 - 1948 /

Munkácsy-siremlék,

lyka: A művészetek története, 1965.

201.1.

Telcs Ede

MDK

Gyermekarcmás, márvány

Sajó Aladárné, gipsz

Olajfestmény-tanulmányok

Lóth felesége, gipsz

Micsarnok 1940 őszi tárlat

Teica Ede

Gyermekorvos, mérvény

Szék Alföld, igaz

Családorvos-panaszok

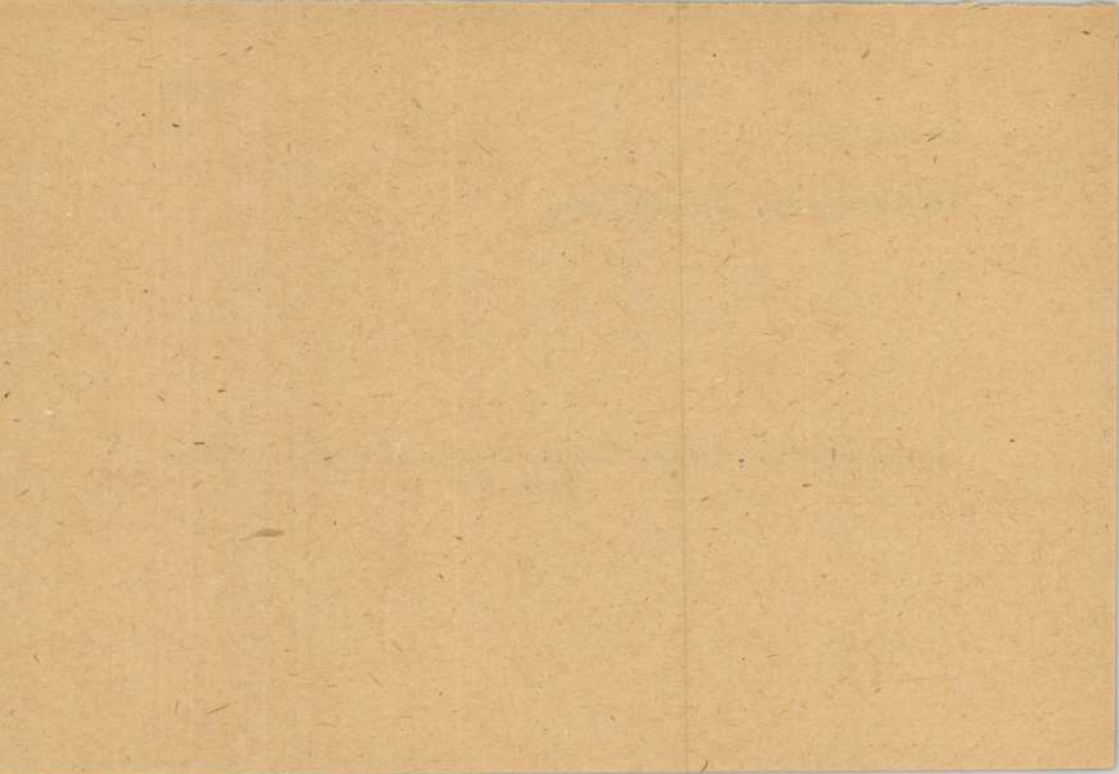
Lélek felnevelés, igaz

Érdekes történetek

Telcs Ede

Emlékérmek, plakettek

Arv. Közl. 1933. dec. 4.rk.sz. 68. aukc.
50. o.

MDK

Telcs Ede

Művészet ~~1918~~ 1918. 21. o.

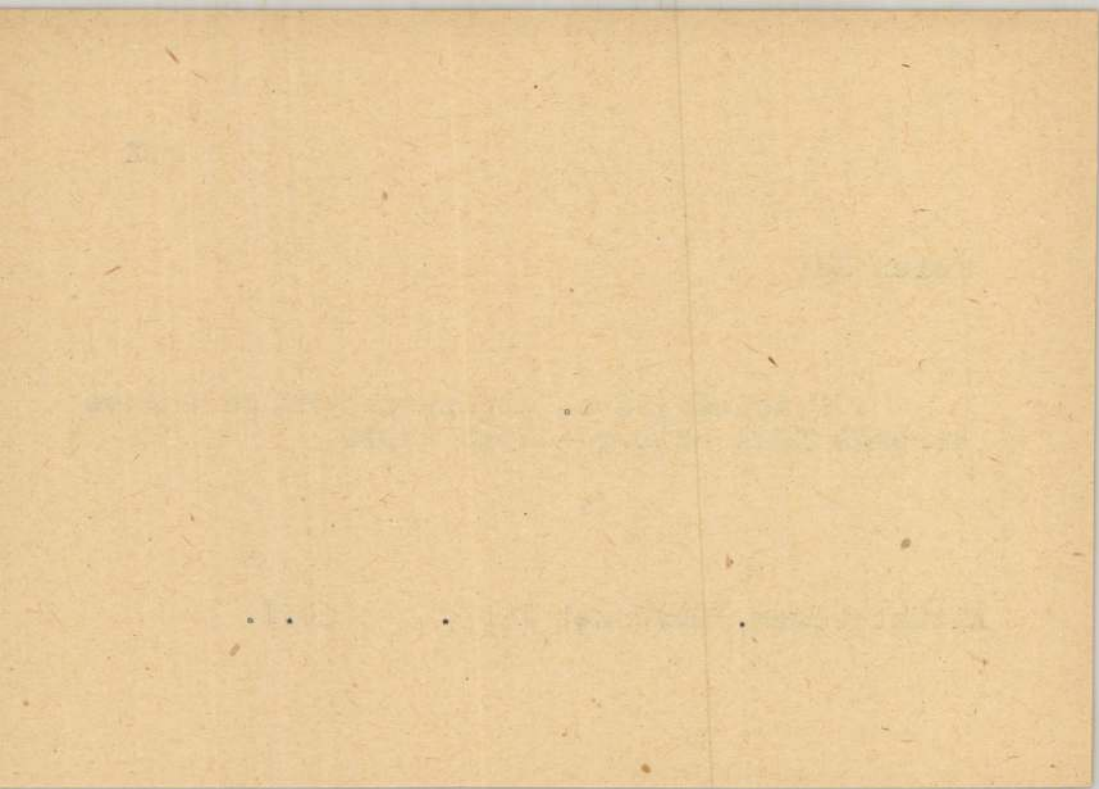
MDK

Telcs Ede

Tanulmányfő c. gipsz-szoborműve a 2000
koronás Röck Szilárd-díjat kapta

Kitüntetések. Művészet 1903. 64.1.

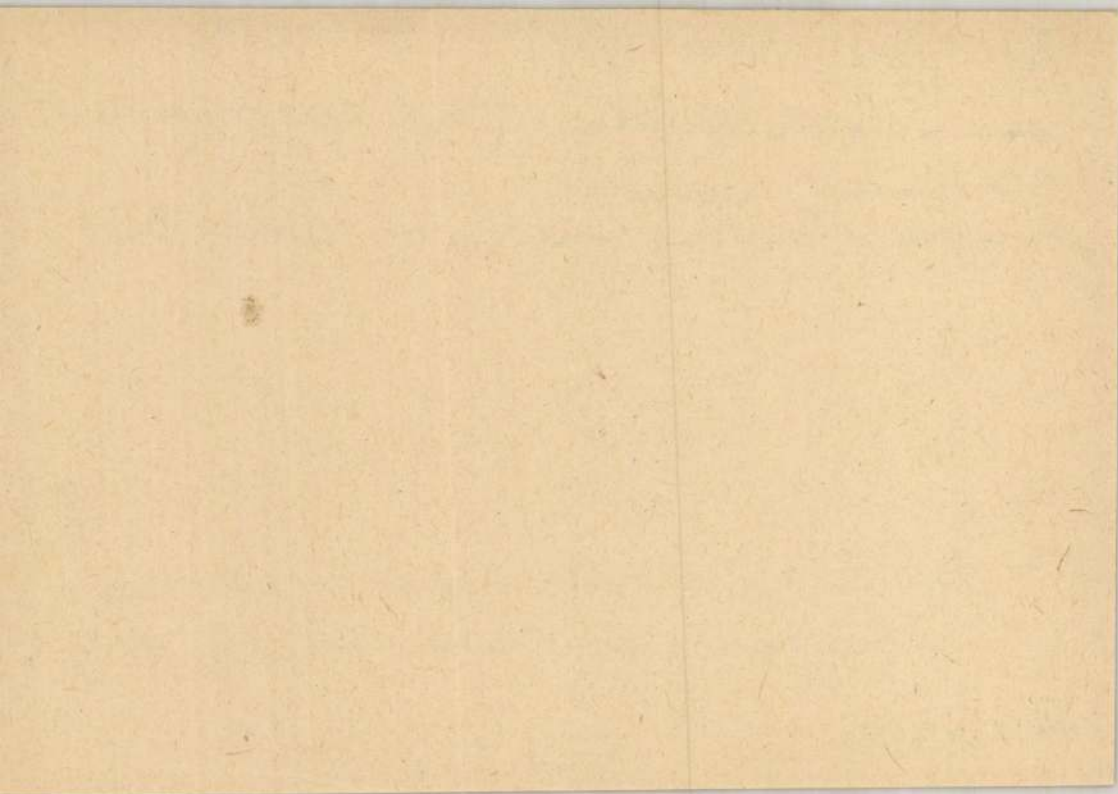

Telen Ede (1872 - 1948)

Am is értekezés (1907, erüstplátó)
6.7 x 10 cm, lepítő /
kappas Newret / hűreum E. Leontola

Kiss László: kapparomog költészetek
Leje Toupe 1849-1945 (Bj. 1969)

103 old.

Telcs Ede

Magyar kiállító művészek névsora. Műcsarnok,
1899. 22.sz. 346-348 l.

1897. 22. 22. 346-348 J. .
MONTAGNI. GREGORIO. MONTAGNI. MONTAGNI.

MDK

Telcs Ede, Leitersdorfer /Lajta/ Béla és
Tóth

Kossuth-émlékmű pályaterve

Kossuth emlékmű. Művészet, I.évf.1902. 225 l.

187

Tales of the Past

187

187

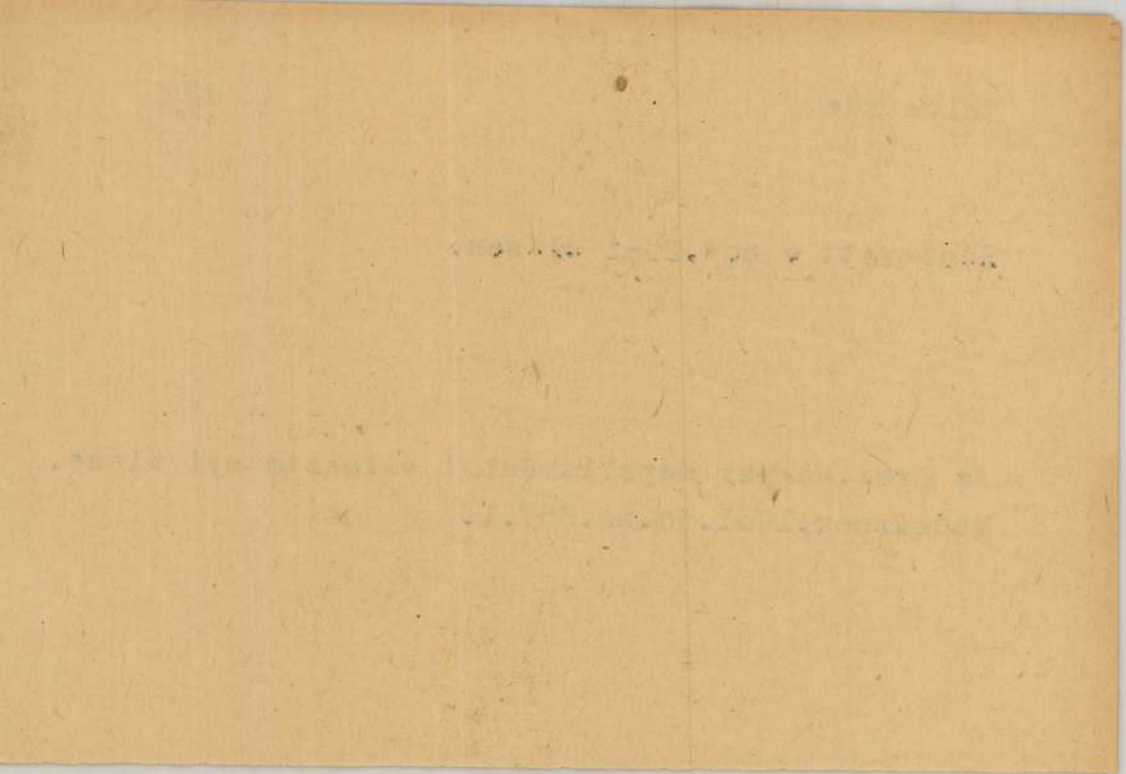
187

Telcs Ede

MDK

Résztvett a nov.25-i ülésen.

Az Orsz.Magyar Képz.Társulat választmányi ülése.
Mücsarnok.1901.30.sz.367.1.

Telcs Ede

reprodukciók:

Földmives

A bohém

Telcs E. kiáll. N.Gal. 1963.

helye: .....

MDK

1963. 1790.

F.L. 1966.

Ovid Densusi anu:

Telcs Fde

III.

szobrász

Széchenyi kutja

10. o.

Ódor Endre: Budapest szobrászai. Bp. 1955.

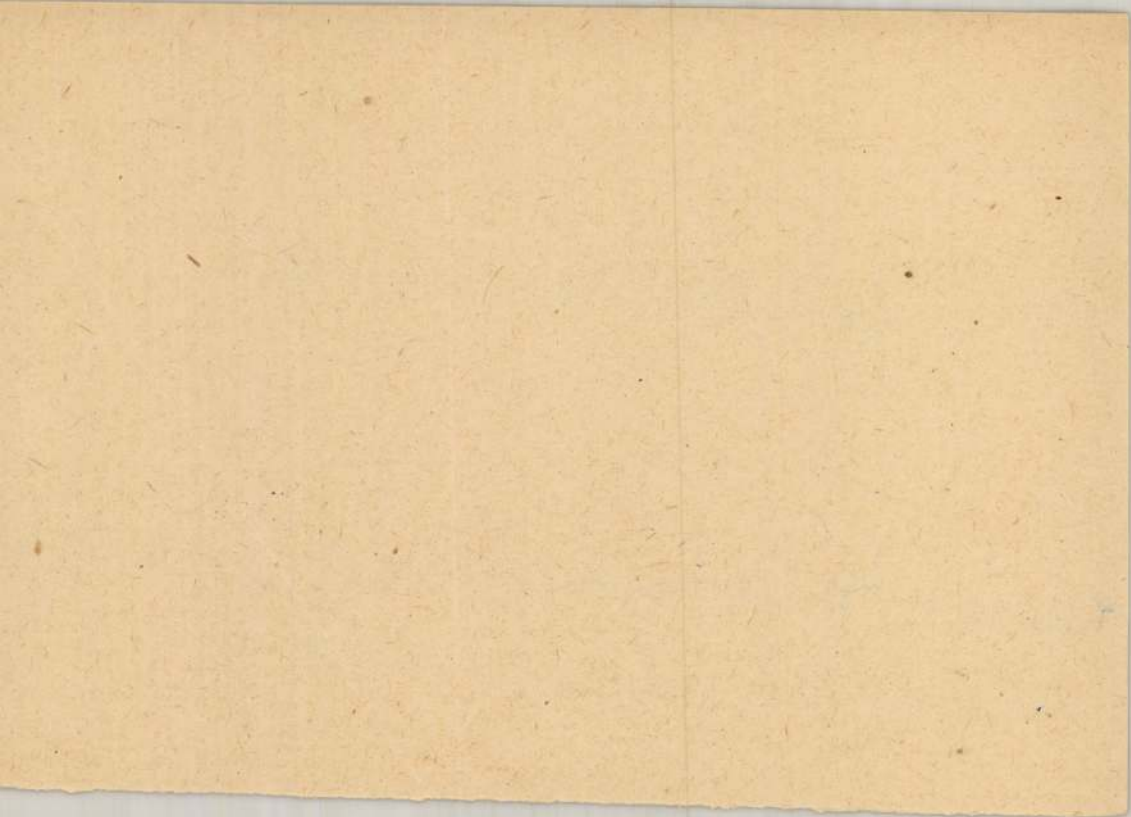

Telcs É de
nobrañ

H.D.K

Gador István Samára volt

Kiallítások. P. Bestyánsky Glona: Gador István művei kiterjed
Művészet, 1962. március. → 35 f.

MDK

Telcs

Az Erzsébet-émlékmű-pályázat. Telcs és Tóry
műve. Repr.

Uj Idők, 1903. 26.sz. 593.1.

1914

Telex

At present-enigma-polymer. Telex is 1014
move. Hepr.

U.S. 1914, 1913, 20. ex. 222.1.

Telcs Ede és Tóry Emil

Pályamunkájukat I. díjjal tüntették ki.
Az emlékmű modelljének nézete, repr.

Az Erzsébet-emlékmű pályázat 1902.évi eredménye.
MMÉEKözl. 1902. XXXVI.kötet.VI. tábla.

MDK

Telcs Ede szobrász

Croniquer: Telcs Ede és Hubay Andor kiáll.

Képzőművészet, 1928, 14.sz.

217

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

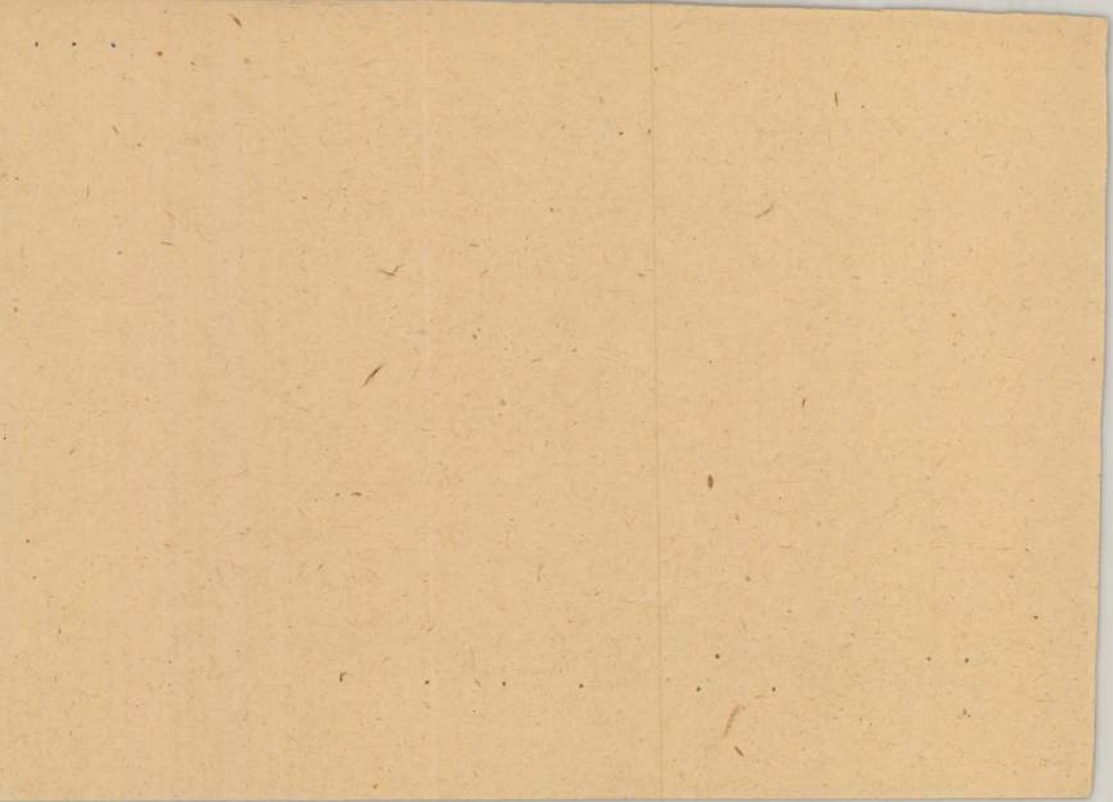

Telcs Ede, szobrász

herendi szobra:

"Händel plaszt" álm. 130 mm terés

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és
domborművek. Bp. 1959. 43.old.

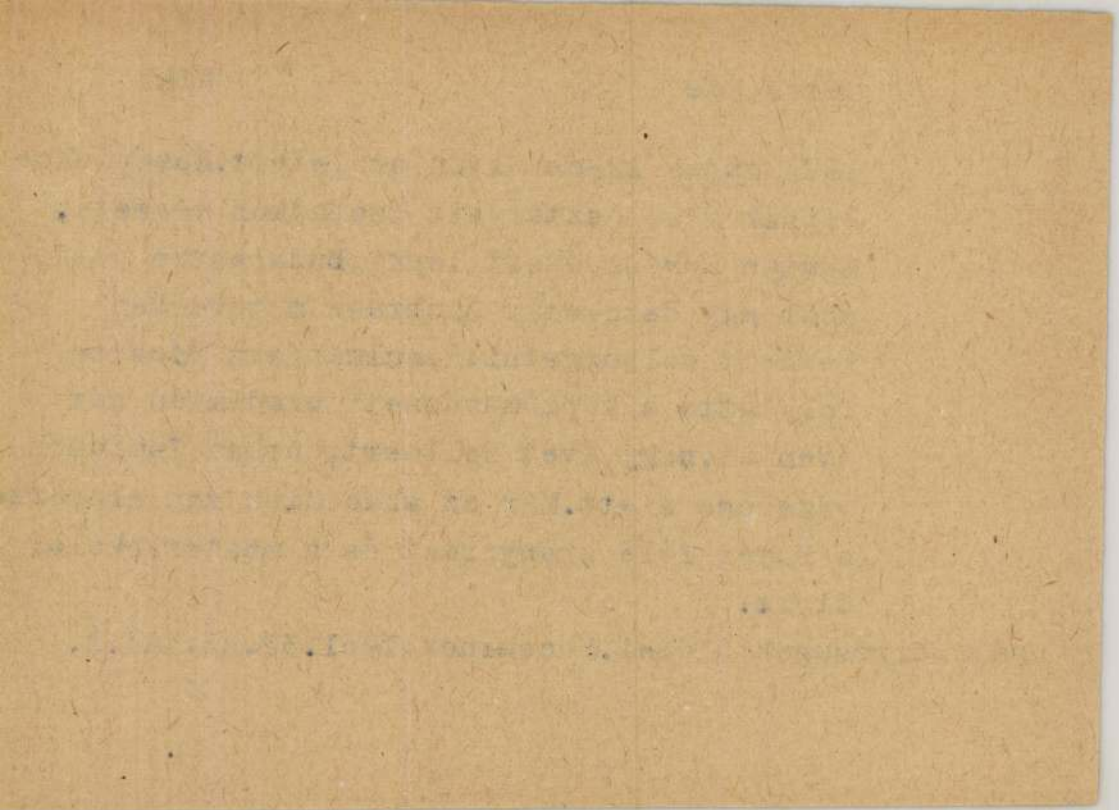
Telcs Ede

MDK

1872 május 12-én Baján született. Középfiskoláinak alsó osztályait Szabadkán végezte, Múttán művész akart lenni, Budapestre jött, ahol egy dekoratív szobrász műtermében kezdett dolgozni. Tanulmányait Bécsben folytatta a képzőművészeti akadémián hét éven át, négy évet Hellmert, hármát Zumbusch vezetése alatt. Már az akadémián ~~xxx~~ elnyerte a Füger féle aranyérmét és a mesteriskolai díjat.

Pályabíróóságok ülései. Műcsarnok. 1901. 32. sz. 383. 1.

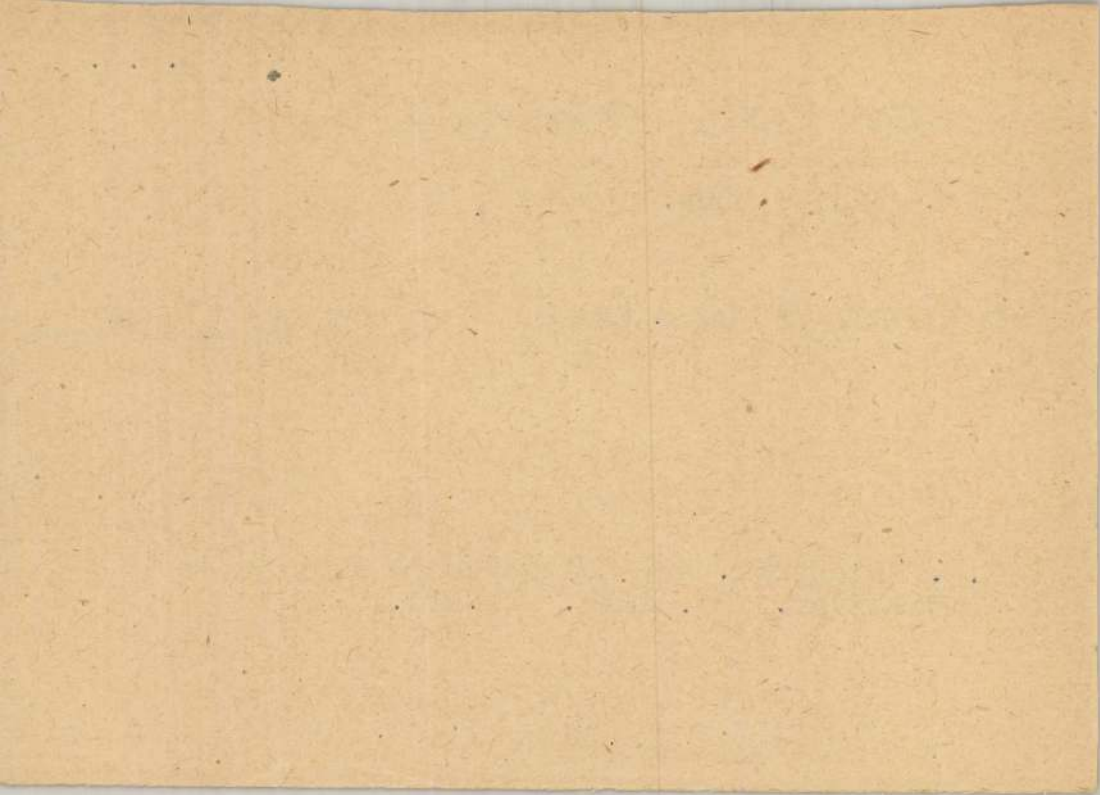

Tócsa Ede, orobrás

herendi szobra:

hívóképek katalógus 210 mm magas

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és
domborművek. Bp. 1959. 19.old.

Telcs Ede

H.D.K.

herendi szobra :

szobrász

Szent Flórián

258 mm

ferri
és
mues

É.M. Arjegyzék. Herendi porcelán szobrok és
doborművek. Bp. 1959. 25. old.

Texas Lake

1900-1901

1900-1901

Great Britain

228 a.m.

John
+
Mary

1900-1901
228 a.m.

Telcs lóle, szobrain

M 04

"Hüvelyk Matyi" c. figuráját a
"Külöld nivesen véséséje."

S. Nagy László: Herendi porcelán 35 ornaighen
11. f

NÉPSZABADSÁG, 1961. aug. 12. [Vidéki]

M. B.

John's Lab. notes

Report of the
Committee on
the subject of
the proposed
amendment to
the constitution

Report of the
Committee on
the subject of
the proposed
amendment to
the constitution

Report of the
Committee on
the subject of
the proposed
amendment to
the constitution

TELCS Ede Stobráisz

1750. Paraszt legény Iksz.: 52.137.

1751. Paraszt menyecské (1899.)
Iksz.: 52.138.

1752. Prozmaring Iksz.: 58.54-U.

1753. Sajó Aladárné Rémeása
(1910.) Iksz.: 8286.

A. D. U. Galeria de aqjeqre T. /k. reio
Dn. 1953. 255-257.e.

- 4. -

le. P. U

TELCS Erde szobrosz

1757. "Ülő" paraszti (1899.)

Llx.: 52.043

1758. Vasárnia Llx.: 58.58-ü.

A. de. N. Galeria allagjeqjere T. 16. reip

Pa. 1959. 258. l.

TELCS Erde szobrász

1741. A bohém Lsz.: 52.954.

1742. Díszedény (1911) Lsz.: 2070.

1743. "Füé némas" Lsz.: 56.656-U.

1744. Földművés (1901.) Lsz.: 2279.

1745. Góliásh (1894.) Lsz.: 1592.

A le. U. Galéria. álla gye gye T. B. 1917
Bk. 1959. 252-253. e.

TELCS Ede Szobrácz

1872-1948

1734. Néző parasztasszony Sz.: 54.120.

1735. Alpár Ignác Sz.: 52.843.

1736. Ambrosovics Veronika nevelő -
Szobrácz Sz.: 7086.

1737. Gáspár Pücher Istváné néző
szobrácz (1903) Sz.: 7921

A. G. U. Valéria a la g. g. g. T. 10. Sz.

P. 1959. 249-250. l.

TELCS Ede Szobroisz

1738. tölő mő (kaposi Pucher István-
né) 1903. Lsz.: 56. 486-U.

1739. Beethoven, a melléklet
Lsz.: 9767.

1740. Bohém. Lsz.: 52. 945.

U. D. U. Galéria a Magyarországi T. I. B. 2012
Pécs - 1959. 251. l.

TELECS Ede szobrász

1754. Tanulmányai (1908.)

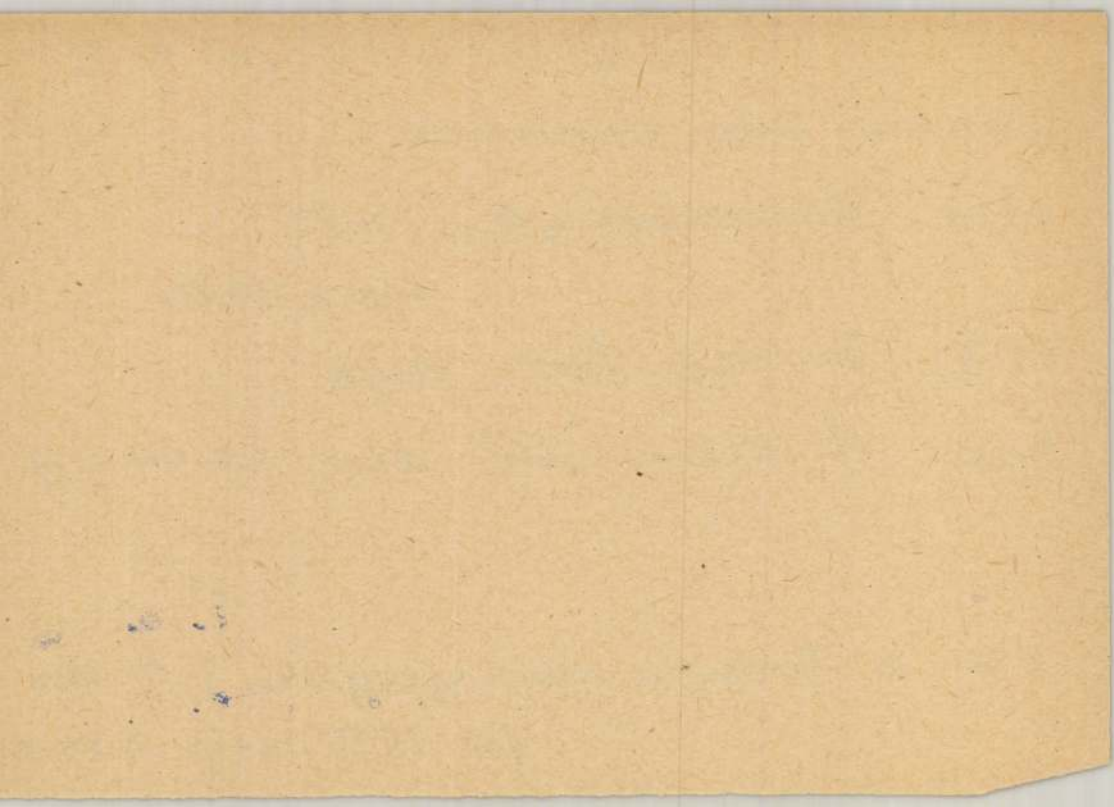
Lsz.: 3871.

1755. Távozó Lsz.: 4096.

1756. A toronyépítő Lsz.: 59-94-U.

A de. D. Galeria all'acquedotto T. 16. viz
Pn. 1659. 257. 258.e

TELCS Erde szlovák

1746. Késűi szlovák szlovák. 1996.

1747. Késűi szlovák szlovák. 2069.

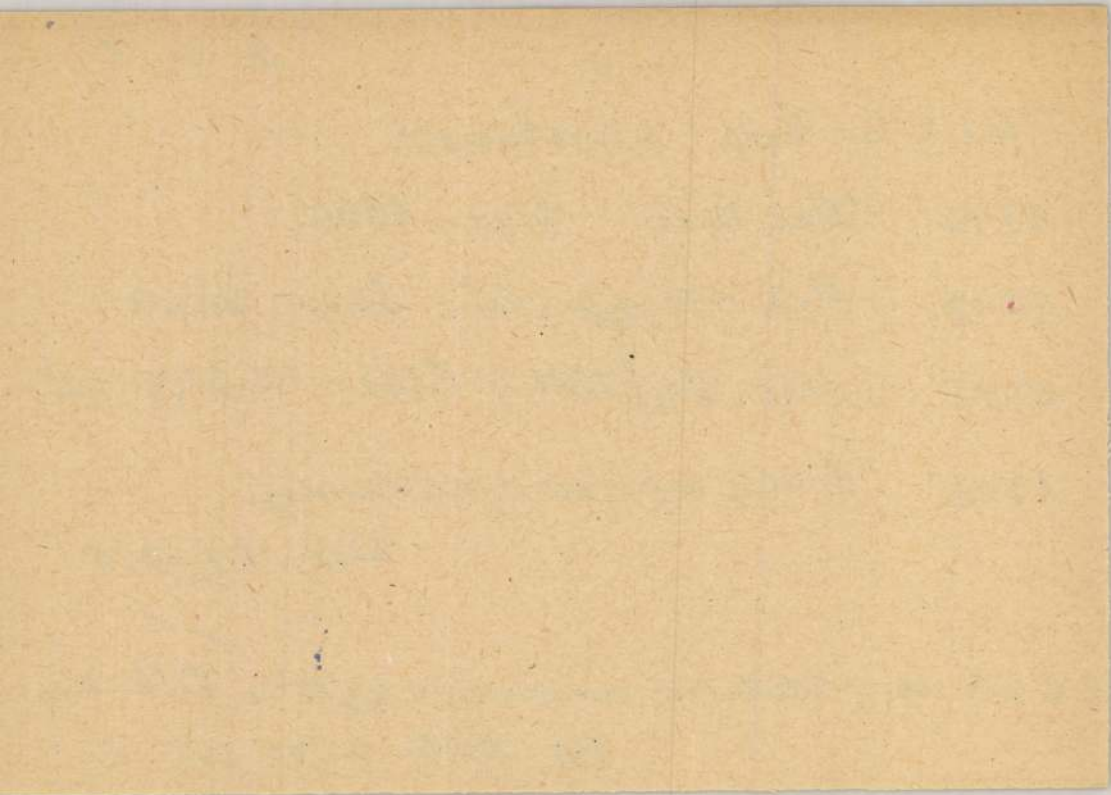
1748. Késűi szlovák (1911.) szlovák. 56.654 = U.

1749. Öreg parasztlászló

szlovák. 52.955.

et de. d. Késűi szlovák szlovák T. / G. Késűi

szlovák. 1959. 254-255. l.

Telcs Ede

MDK

Arcmás, bronz

Műcsarnok 1934. Nemzeti Képzőművészeti kiáll.

MIDK

Telco B&E

Armed, Bronx

Michaelson 1984. New York. Képzőművészeti Kiállítás.

MDK

Telcs Ede

A Magyar Iparművészet 9-10. száma. Építő Ipar -
Építő Művészet 1928. jan. 1. 5.1.

100

Police file

A letter from the Bureau dated 1-10-58. The letter is dated 1-10-58. The letter is dated 1-10-58.

Telcs Ede szobrász

M.D.K.

Exlibris-e a kiállításon

Soltész Zoltáné: Ex libris kiállítás az Orsz.
Széchenyi Könyvtárban
Magyar Grafika 1964. /6.

1964

Telex 246 200000

Kalifornia e kirjallisuus

toimittaja ja kustantaja: Kirjallisuuden keskus - Helsinki

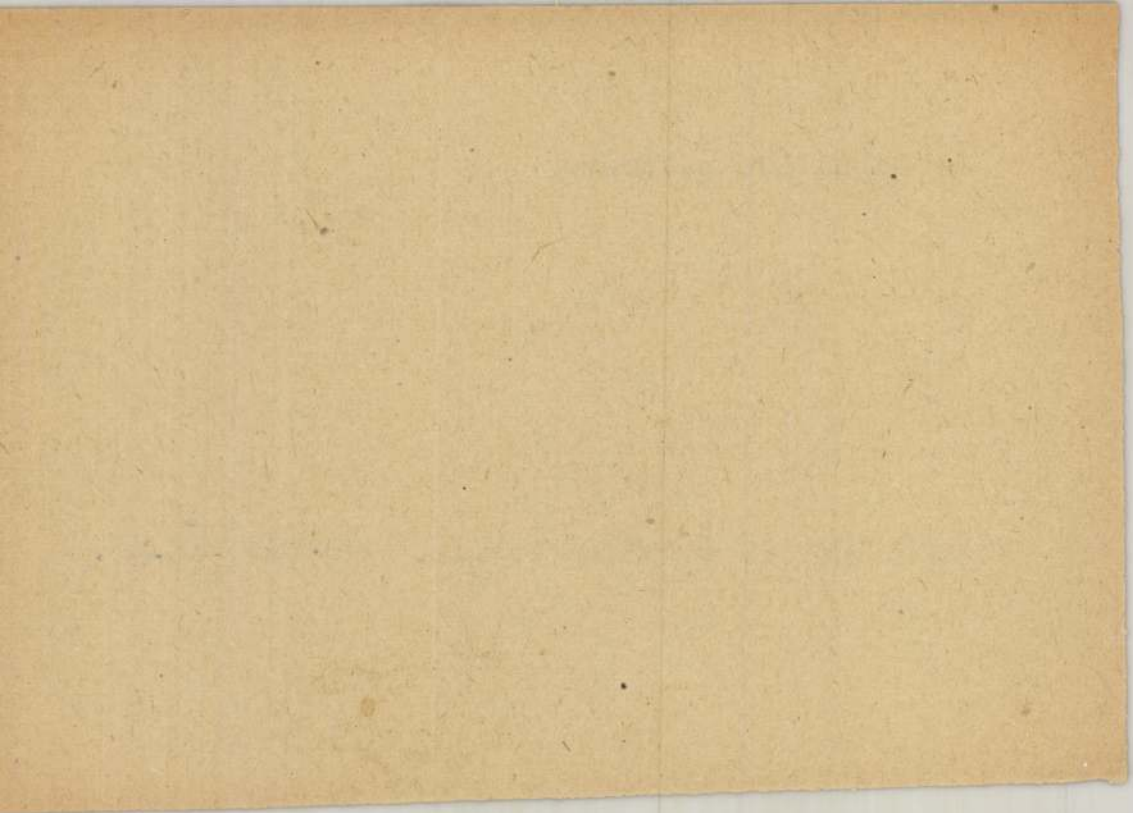
toimittaja ja kustantaja: Kirjallisuuden keskus - Helsinki

toimittaja ja kustantaja: Kirjallisuuden keskus - Helsinki

Telcs Ede szobrász

Zászlós István szobrász levele. Bp.1930.IX.17.

Telcs Ede szobrász

Az Érem, XVI.évf. 1960. 15.sz.

1890

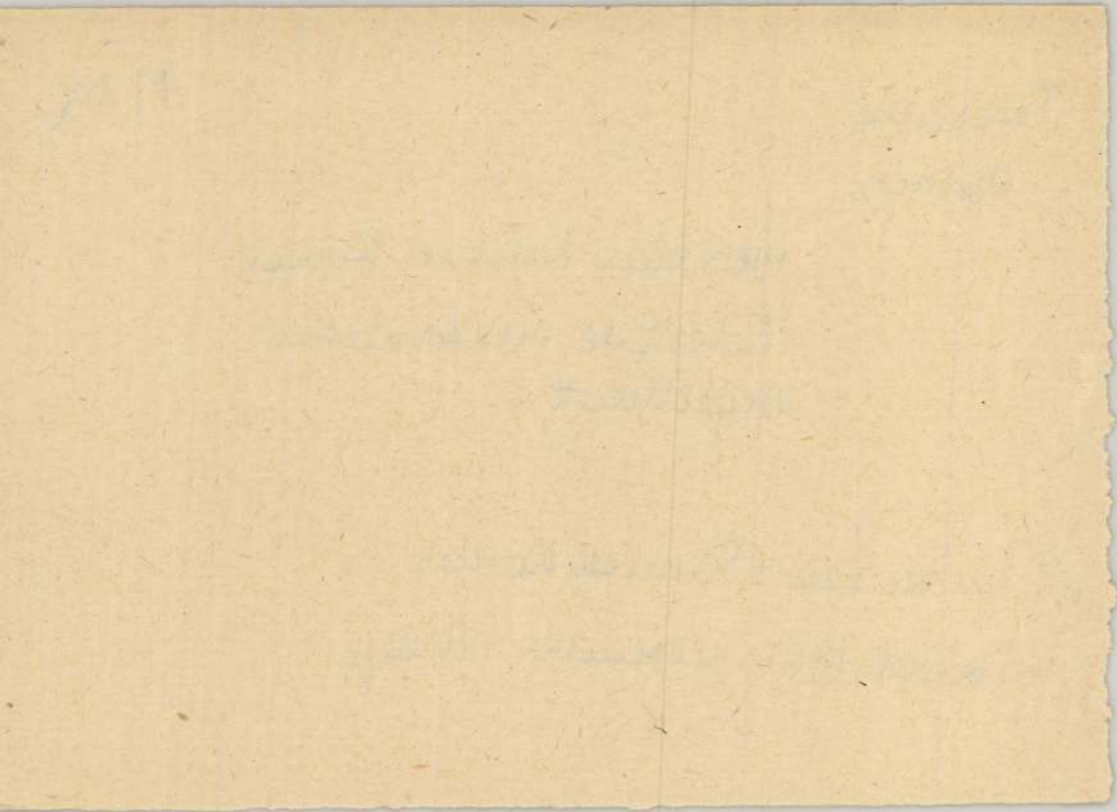
1890

Telcs Ede
Molnár

M.DK

1908-ban Samuel Körtel
Telcs Ede műtervében
szegélyezett.

N. Péter Esz: Samuel Körtel
Művészet, 1965. november - 14 lap

Telcs Ede szobrász és Tóry Emil építész

A második Erzsébet emlékmű pályázaton első
kategóriába osztott pályamű teljes gipszmodelljé-
nek fényképe.

Művészet II. évf. 1903, 243.1.

ge:

nevelése és az ezzel kap-
t. /11. lap; 1 rajz/.
43/65.

/Dr. K. Kovács Péter/
osztályvezető

Telcs Ede - Márkus Géza

Pályamű a Vörösmarty szoborpályázatra. az er.
gipszmod. fényképe. Az 1000 K-s V. díj nyertese

Művészet II. évf. 1903, 215. 1.

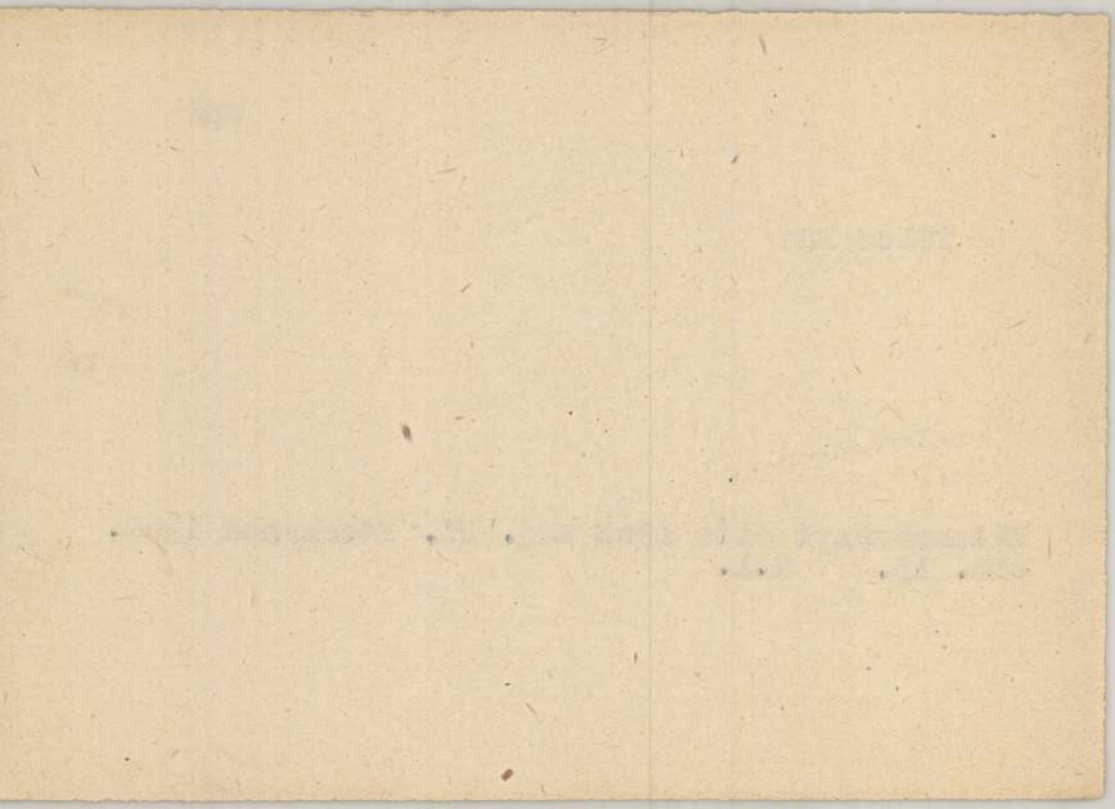

MDK

Telcs Ede

Választmányi ülés 1908 máj. 21. Micsarnok 1908.
okt. 15. 2.1.

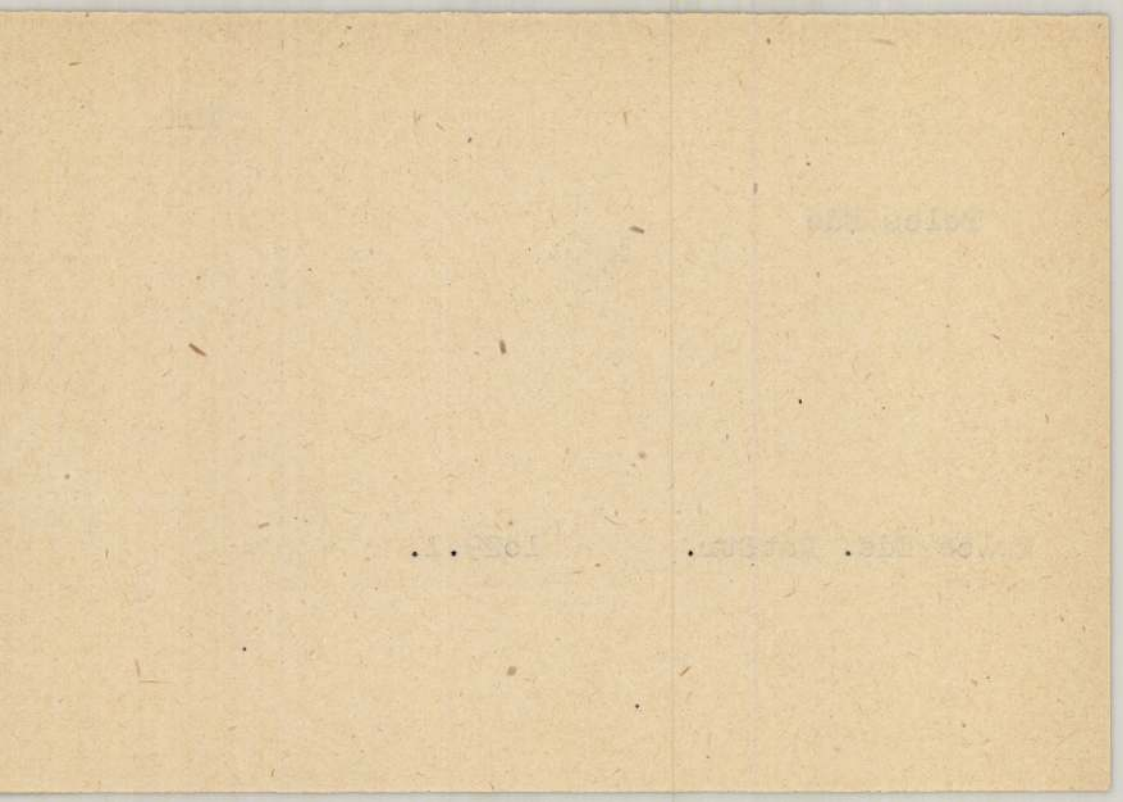

MDK

Telcs Ede

Telcs Ede. RátStr.

1029.1.

Teles Ede

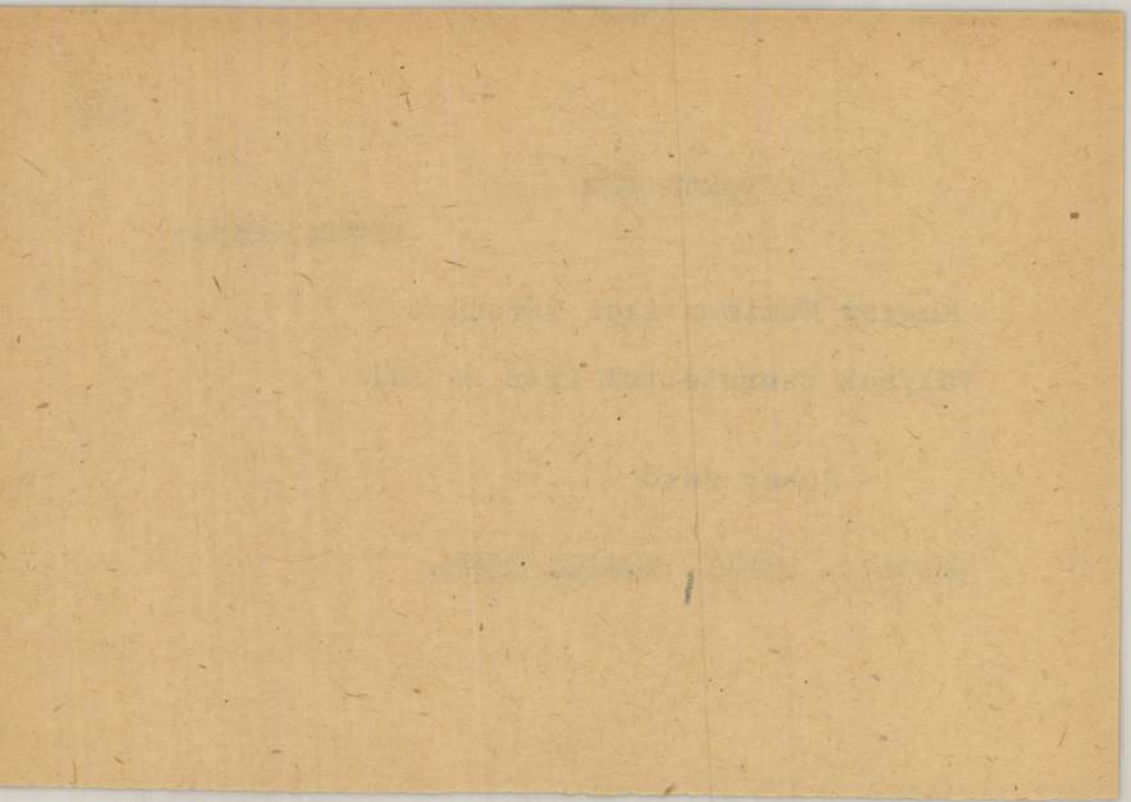
bronz érmék:

Magyar Numizmatikai Társulat
Valynak szeretettel Irén és Edi

Hubay Jenő

Teles s. kiáll. s. Gal. 1953.

MDK

Telcs Ede

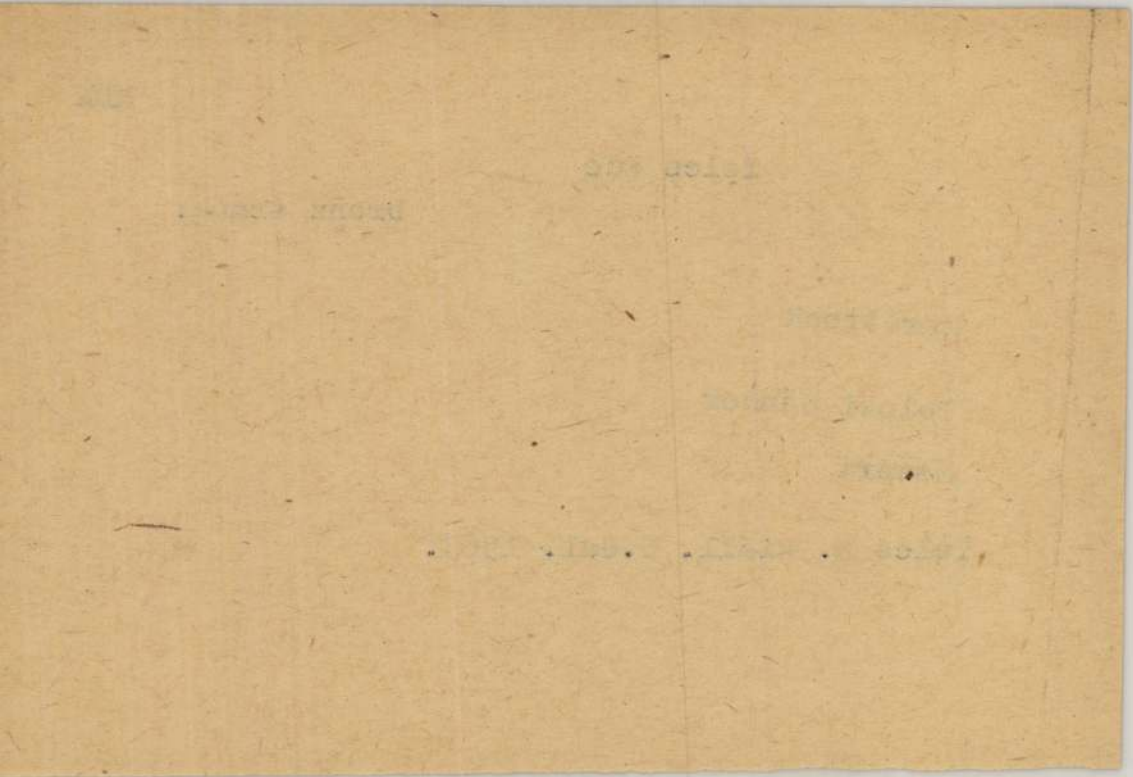
bronz érmék:

Marótinak

Teleki Sándor

Mozart

Telcs E. kiáll. N.Gal. 1963.

Telcs

Kiállítási naptár. Képzőművészet 1928, 13.sz. 211 l.

MDK

Telcsa Ede

Anyaság, érem, repr.

Maternité, " "

plakettái és kisplasztikai művei

sz 1906-os Világkiállításon.

18.o.

Czakó: Milanoi. 1907.

MDK

Teles Mde

bronz éreák:

Automobil Club

Szentgáli Károly

Jókai Mór

Teles M. kiáll. H.Gal. 1963.

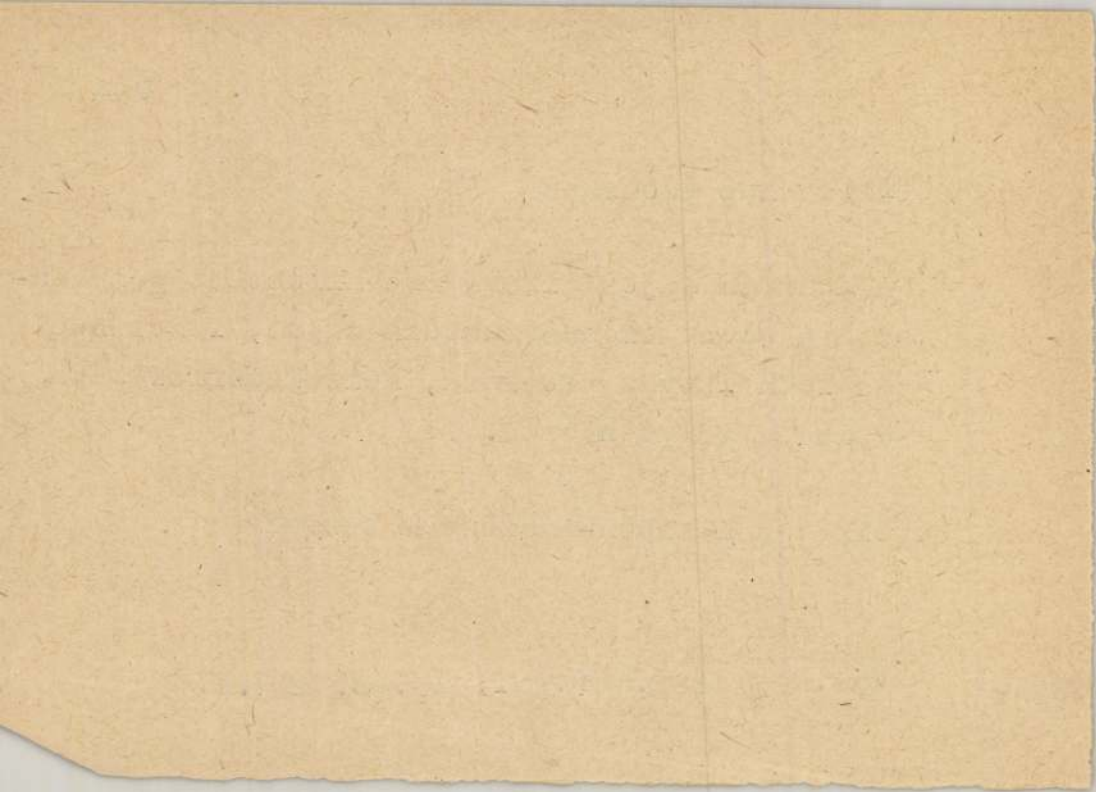
Telcs Ede szobrasz

A Kossuth Lajos siremlékre hirdetett pályazaton a 4000 koronas masodik dijat, Telcs Ede és Tóth Istvan szobrasz, Leitersdorfer Béla építész terve nyerte.

Cikk: A Kossuth-mauzoleum tervei.

Vas.Ujs.1902. 49.évf. 13.sz. 207.1.

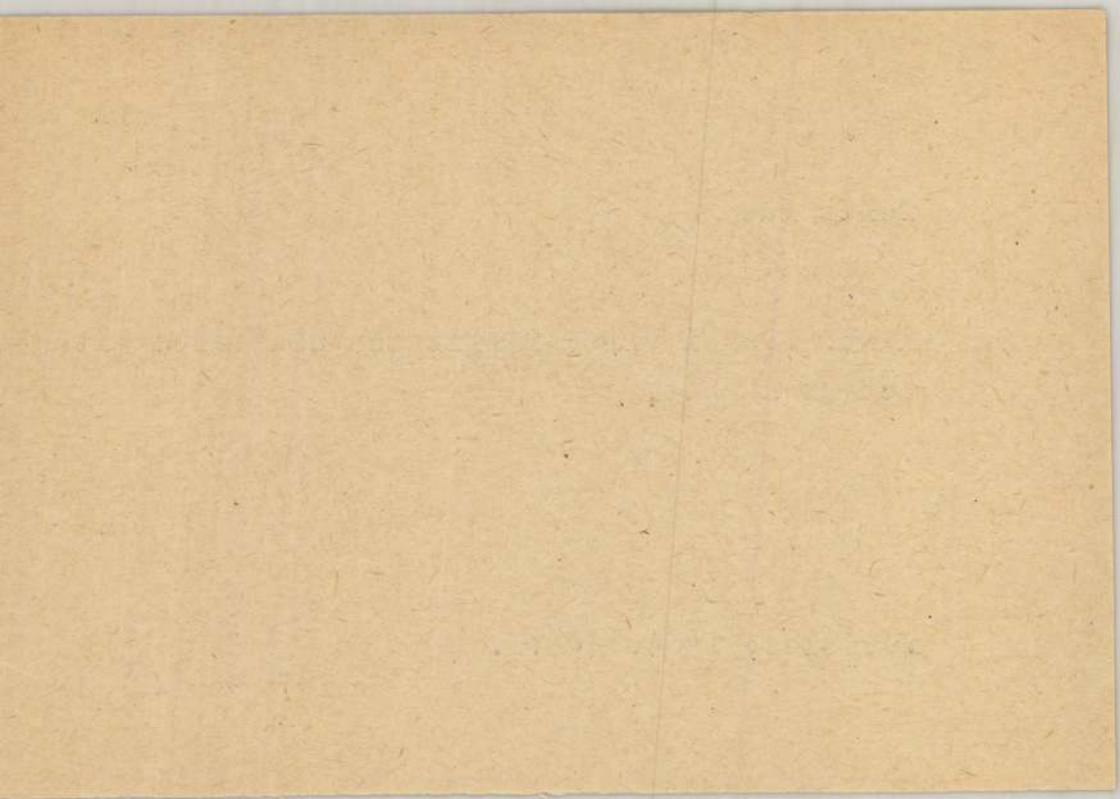

Telcs Ede

A st. louis-i világtalálkozón ezüstérem kitüntetést kapott.

Művészet, 1904. 406.1.

Telcs Ede szobrász

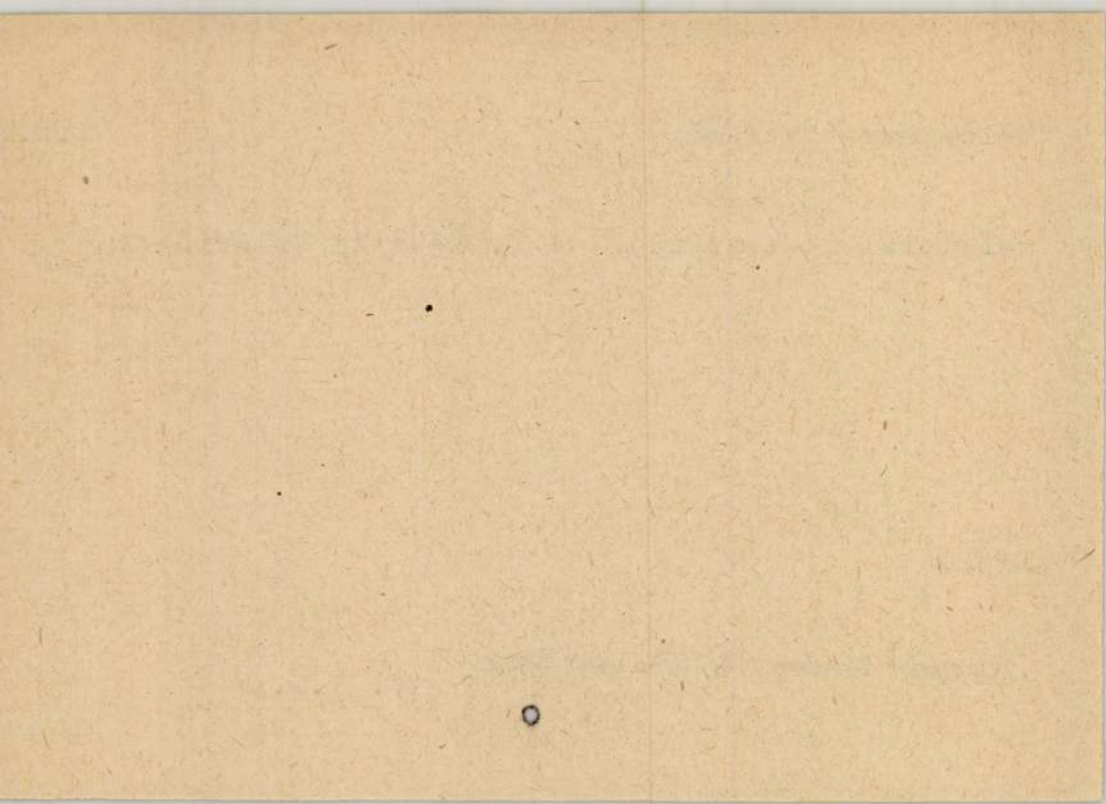
m.D.K

Emlékiállítás nyílik a M. Nemzeti Galériában

Napló

Magyar Nemzet 1963. október

24. 7.1.

Telts Ede

"Bájos domborművei"-ről repr.-ókat készít a Könyves Kálmán Műkiadó vállalat, mint Dr. Némere István: "A reprodukció művészete" címmel írja és cikkében felsorolja azokat a művészeket, akiknek alkotásairól a repr.-ók megjelentek.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. jan. 3.
26. évf. 1. sz. 15. lap

KÖZPONT

Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Telcs Erde, művészet

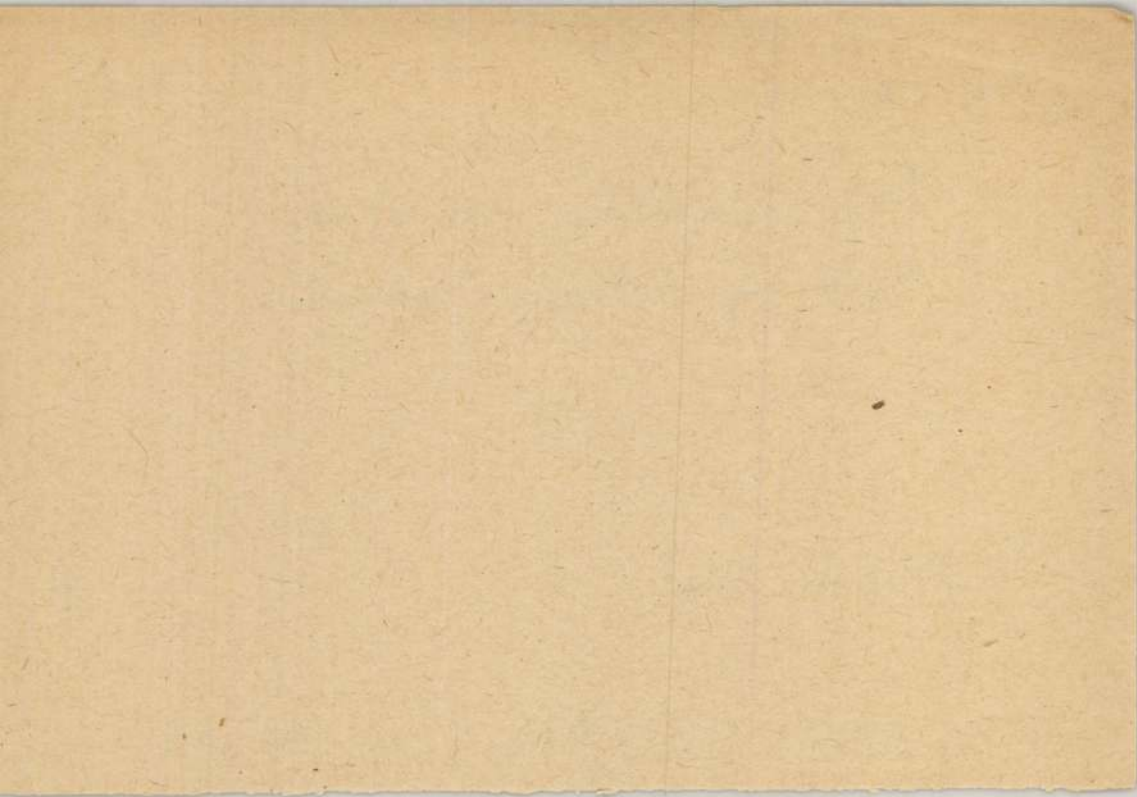
M Dk

Érdeklődés a Művészet okt. 27-én
nyílt meg a Nemzeti Galériában.

— Kulturális hírek

8.

NÉPSZABADSÁG, 1963. okt. 29.

Teljes íde, hobrain

MDK

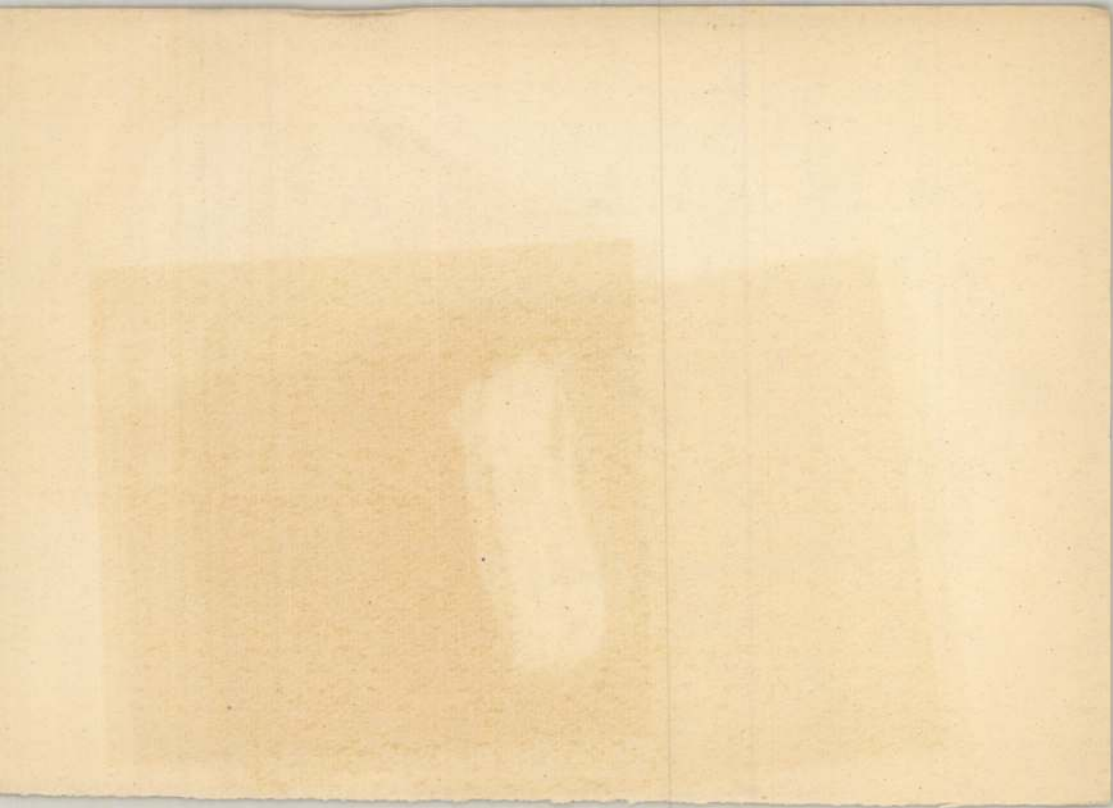
Okth. 27-én emléktábla' lli' tá'ra nyílták
a Nemzeti Galériában.

- : Kulturális hírek

8.

NÉPSZABADSÁG, 1963. okth. 24.

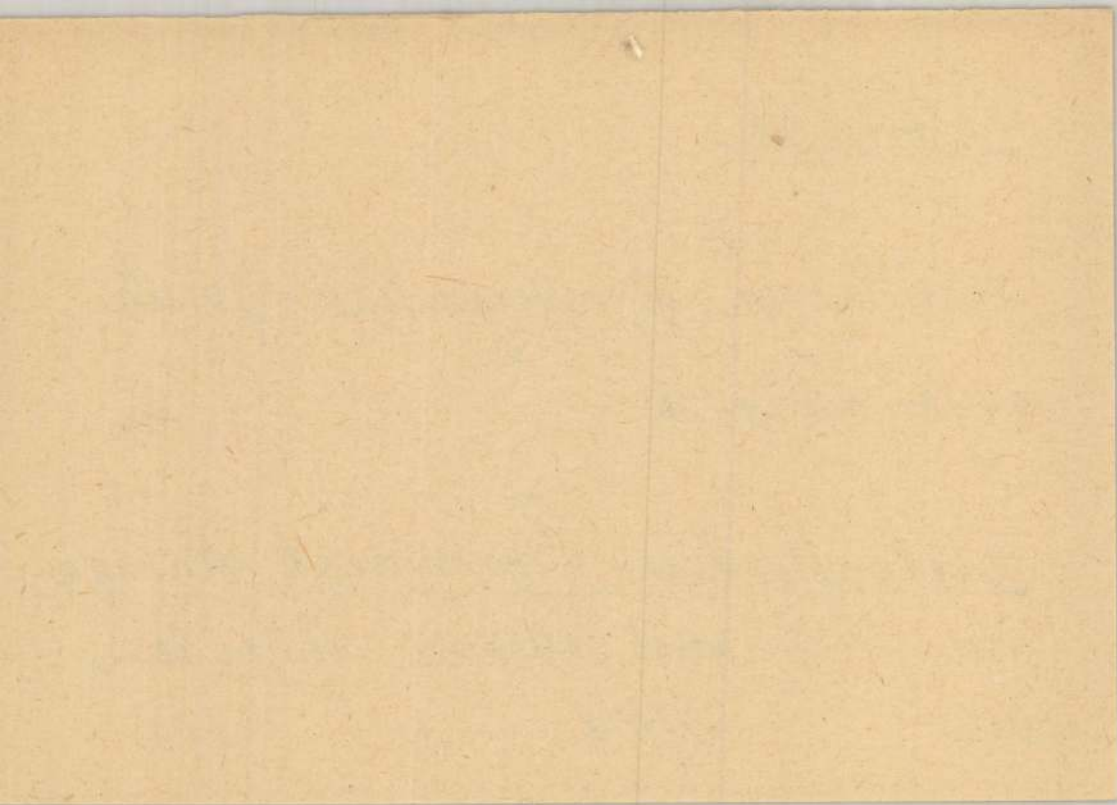

Teles Ede

tenitv'nya Gudaputen Garta
Lajos robrdsz.

Fekete Mdszov: Prominent Hunga-
rians Home and Abroad, München,
1966. 334 p. 31 p.

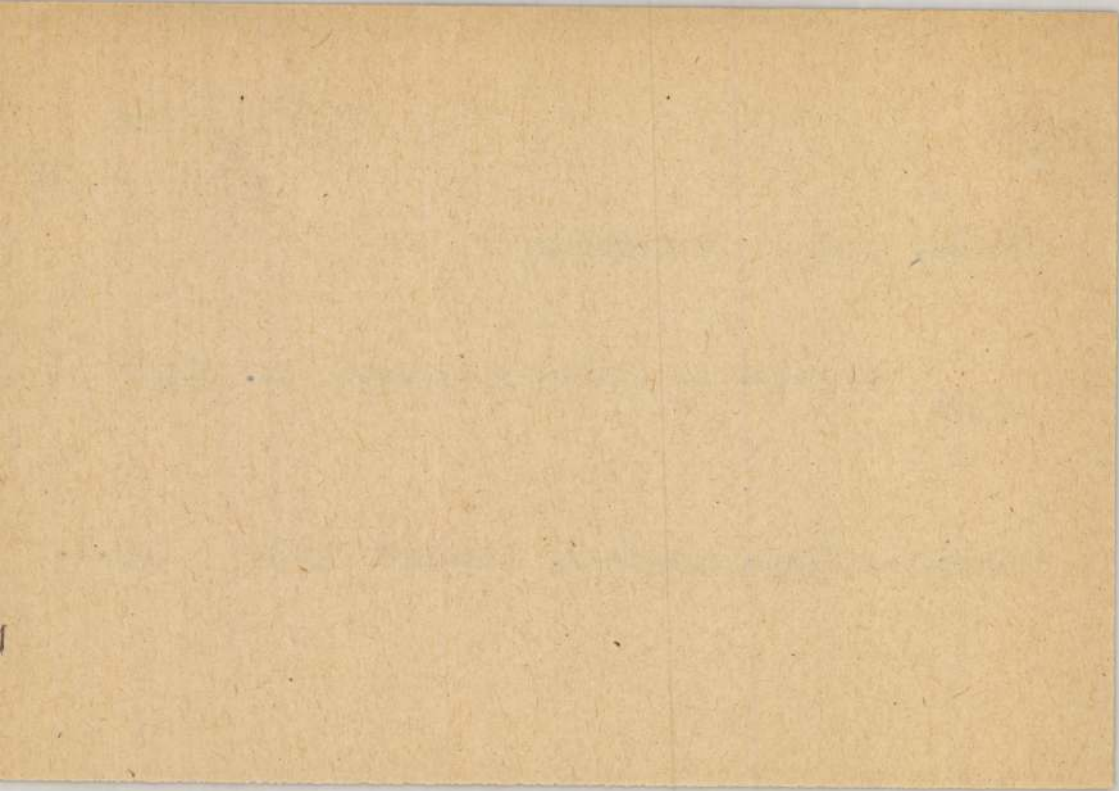
MDK

Teles, Tóth és Leitersdorfer

Munkájuk az alábbi pályázaton II. díjat
nyert

Kossuth-emlékmű pályázat. Művészet 1902. 225.l.

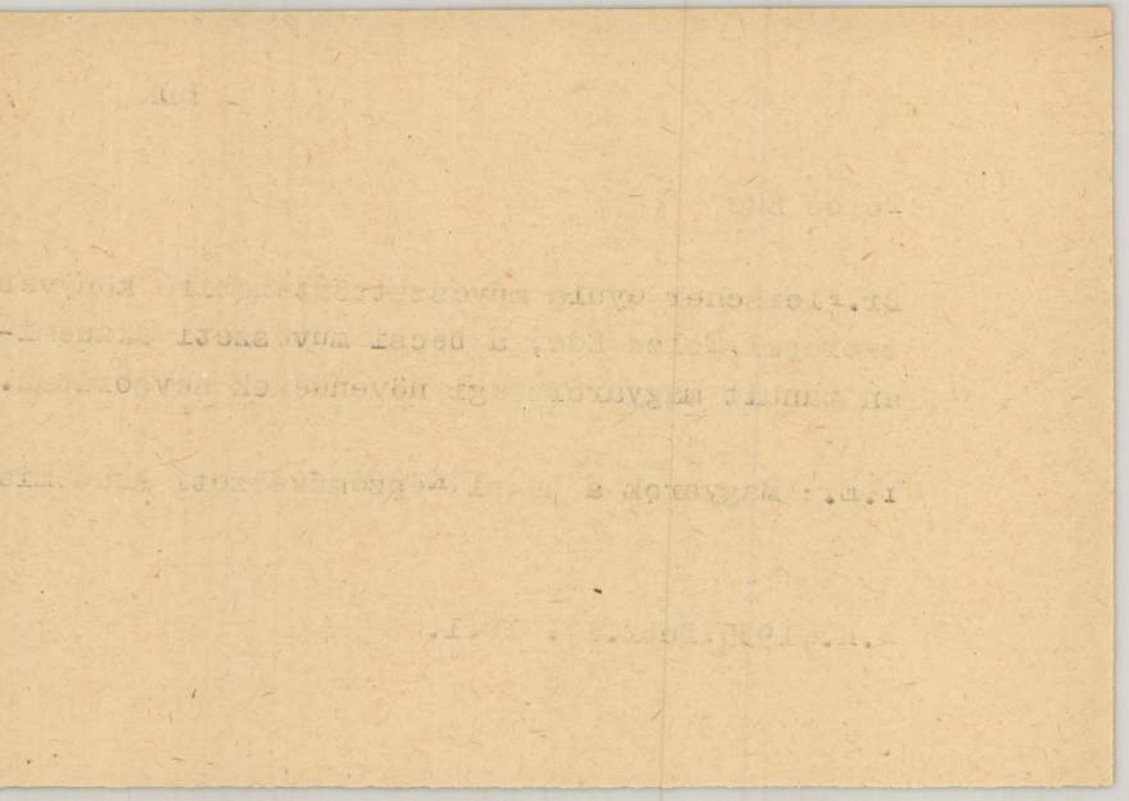

Telcs Ede

Dr.Fleischer Gyula művészettörténetirő könyvébe szerepel Telcs Ede, a bécsi művészeti akadémián tanult magyarországi növendékek névsorában.

Y.E.: Magyarok a bécsi Képzőművészeti Akadémián

B.H.,1935.febr.17. 18.1.

Telcs Ede

MDK

Prielle Kornélia arcképe, repr.

Vasárnapi Ujság 1902. 256.o.

Telcs Ede szobrász

MDK

Kiállítások. Magyar Művészet, 1928. 7.sz. 600.1.

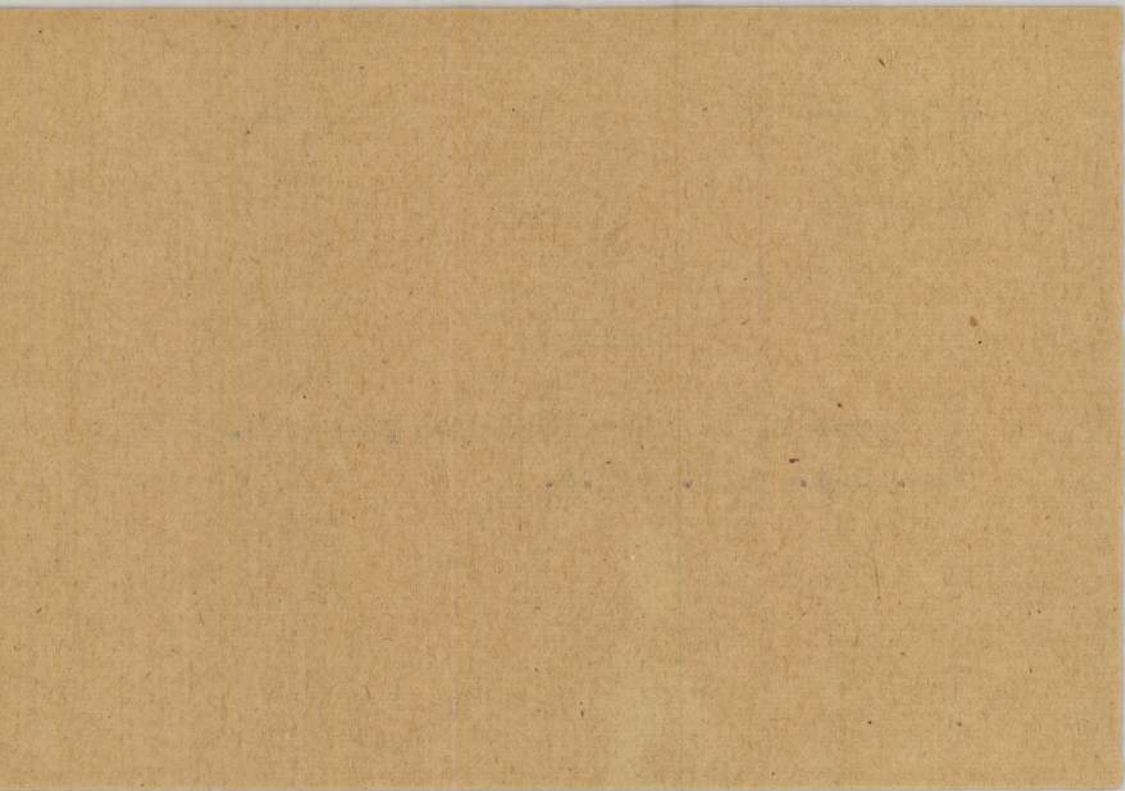
Telcs Ede

MDK

szobrász

Az Erzsébet királyné emlékmű pályázat.képpel.
Vas. Ujs. 1913. 428.o.

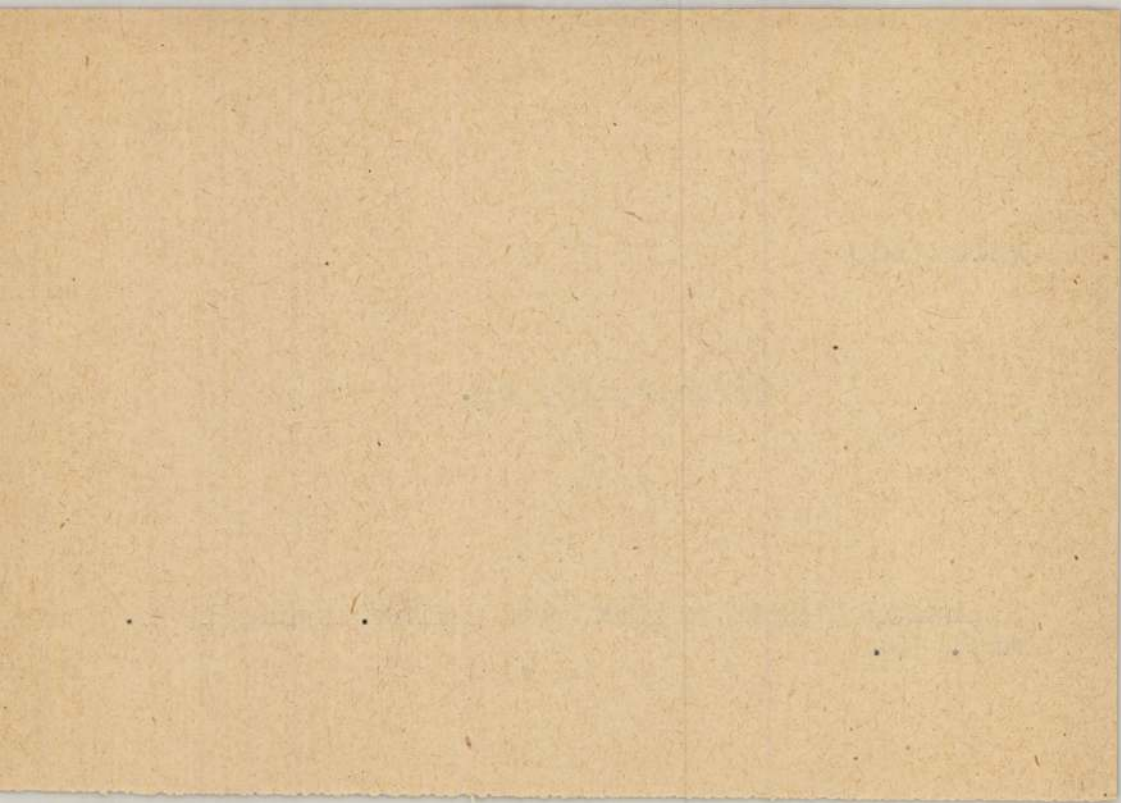

MDK

Telcs Ede

Toronyépítő, br.

Százezer pengőt kaptak művészeink. Ujság 1928.
máj. 27.

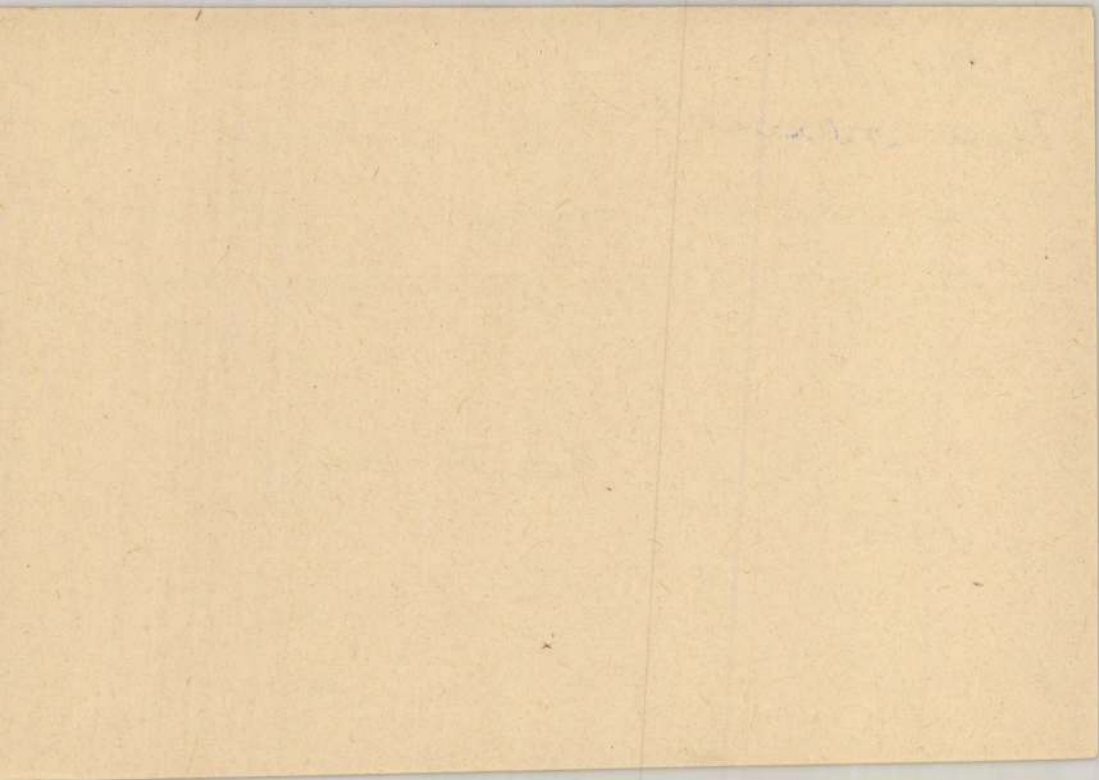
Teles Ede

Tõnu Istvaldusel ja Lajta Beldval
Lõõs müse xdrjelt a kossu
mardõleim pölyarõtsõ (1901)
rejo

Võimus tõre: Lajta Beld.
P. 1970

53old.

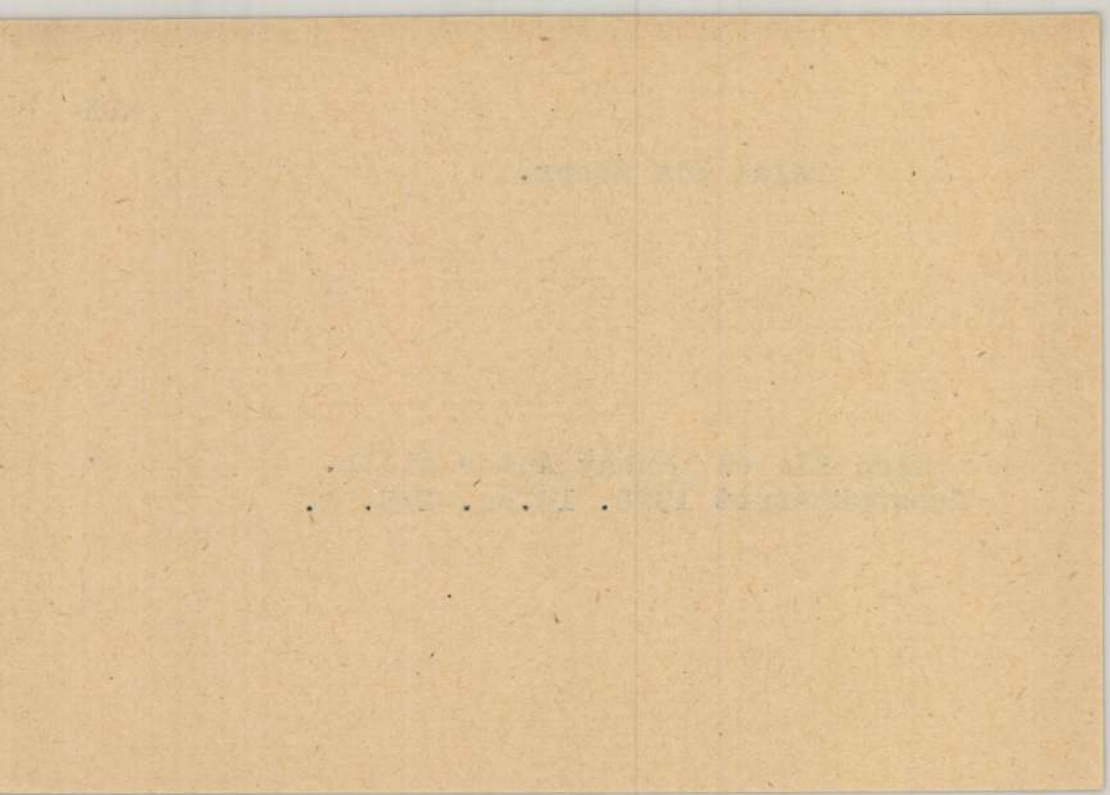

MDK

Telcs Ede szobr.

Telcs Ede és Hubay Andor kiáll.
Képzőművészet 1928. 14.sz. 235. 1.

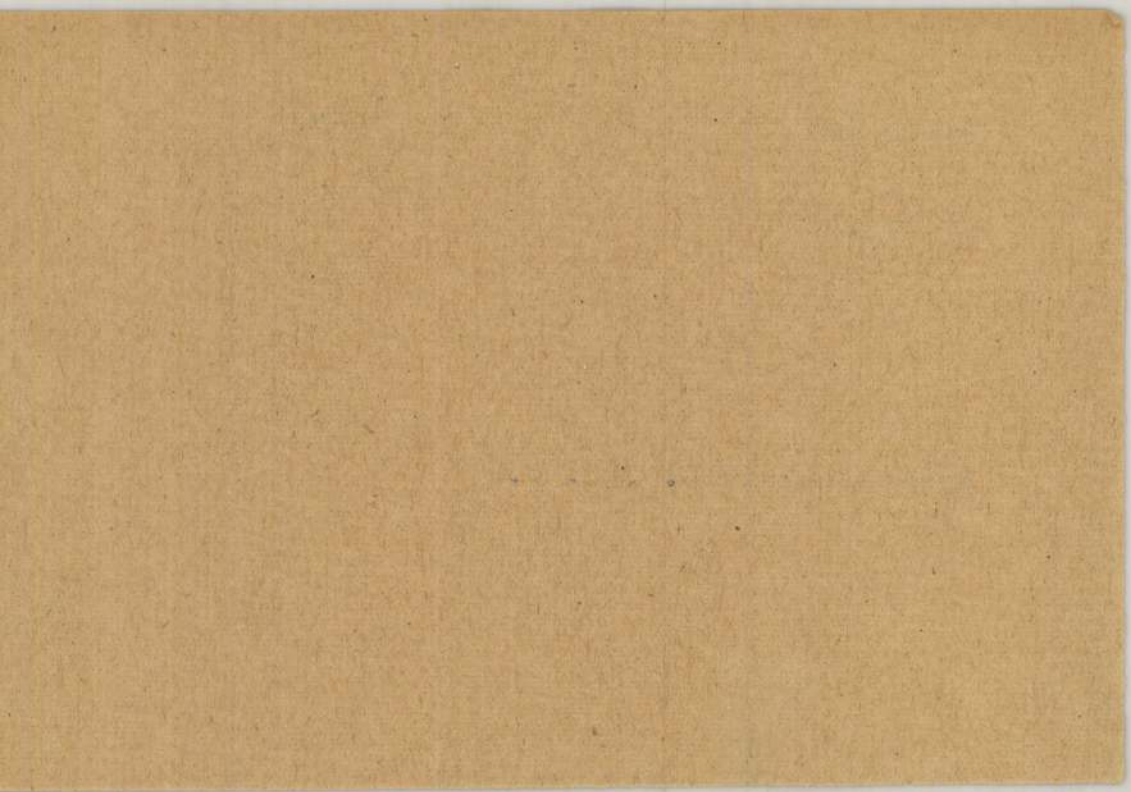
Telcs Ede

MDK

szobrász

Építő Ipar 1913. 282. o.

Teles Edé

A budapesti áru és értéktörzsde építésé-
nek emlékére e. bronz plakettje 1907-ből
Élőt díszes épület, látlapou két zakállat
feriféj profilbau, felirat Alpár Ignác építész,
Kronfeld Sigmund elnök.

Lengyel T. 1961 évi Szakmai Beemlato

Lengyel T. Múzeum előkönyve 1961-62

Bp. 1963.

128-29. l.

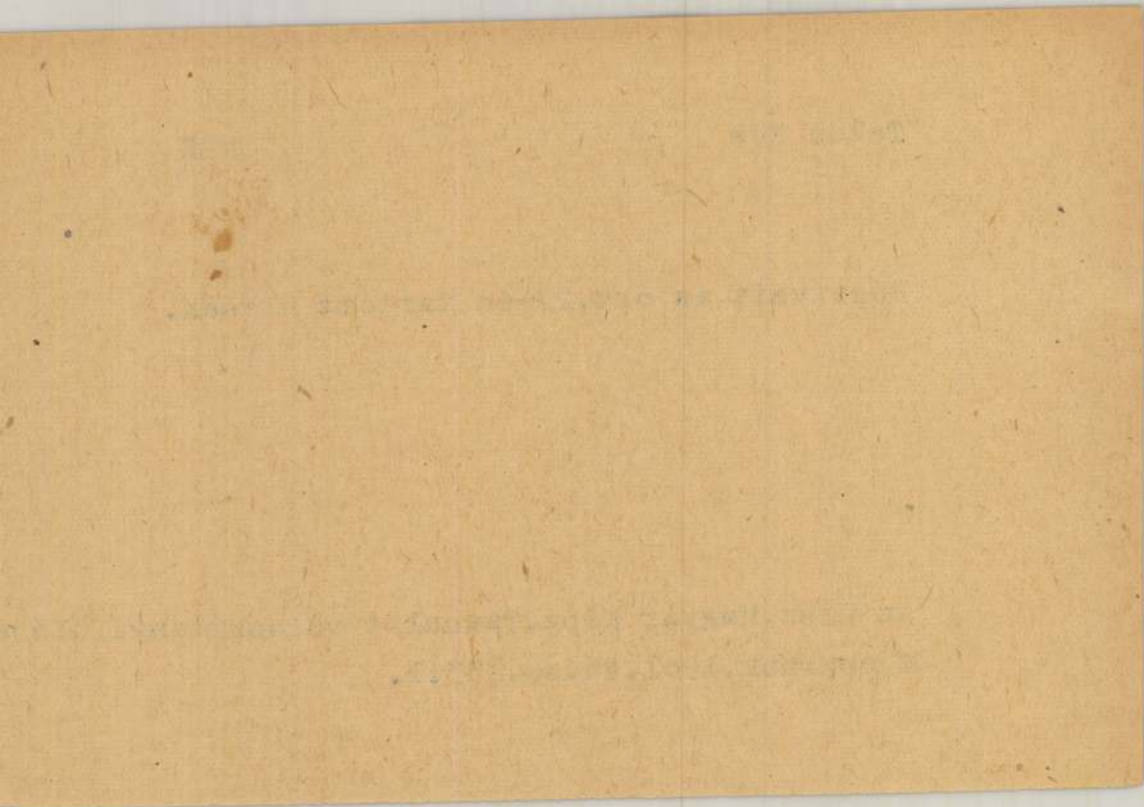
Telcs Ede

MDK

Résztvett az okt.27-én tartott ülésen.

Az Orsz.Magyar Képz.Társulat választmányi ülése
Mücsarnok.1901.26.sz.333.1.

Telcs Ede

MDK

A cikk beszámol arról, hogy a művész alkotásainak egész sorozatával szándékozik résztvenni a Drezdában tervezett kiállításon.

Magyar művészet a külföldön.

Műcsarnok.190.11.sz.173.1.

1911

John Doe

I hereby certify that the above named person is a
resident of the State of New York and is entitled to
the right of suffrage in the State of New York.

Witness my hand and seal this 1st day of
January, 1911.

Teljes Ide, nabra

kiabb két nabra s több
 plakettje került a lejár
 műveimbe.

— : Hír

8.

Jelcs Ede

---

műteremben dolgozott Reményi József.

Csengeryné Nagy Zuzsa : Reményi József.
"Művészet" folyóirat. Budapest, 1968. márc.

3. sz.

22 f.

Teles és Márkus

közös műve, első kategóriába esztett pályamű.
repr. 329.1.

A Vörösmarty-szeber pályázat.
Művészet. 1907. 329.1.

MDK

Teles és Márvány

Községi Művelődési Bizottság, elnöki kategória
1939. I. 1.

A Vörösmarty-emléknapok
1939. I. 1.

MDK

Teles Ede

Szt. Kristóf, repr.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

TELCS EDE, szobrász, éremművész

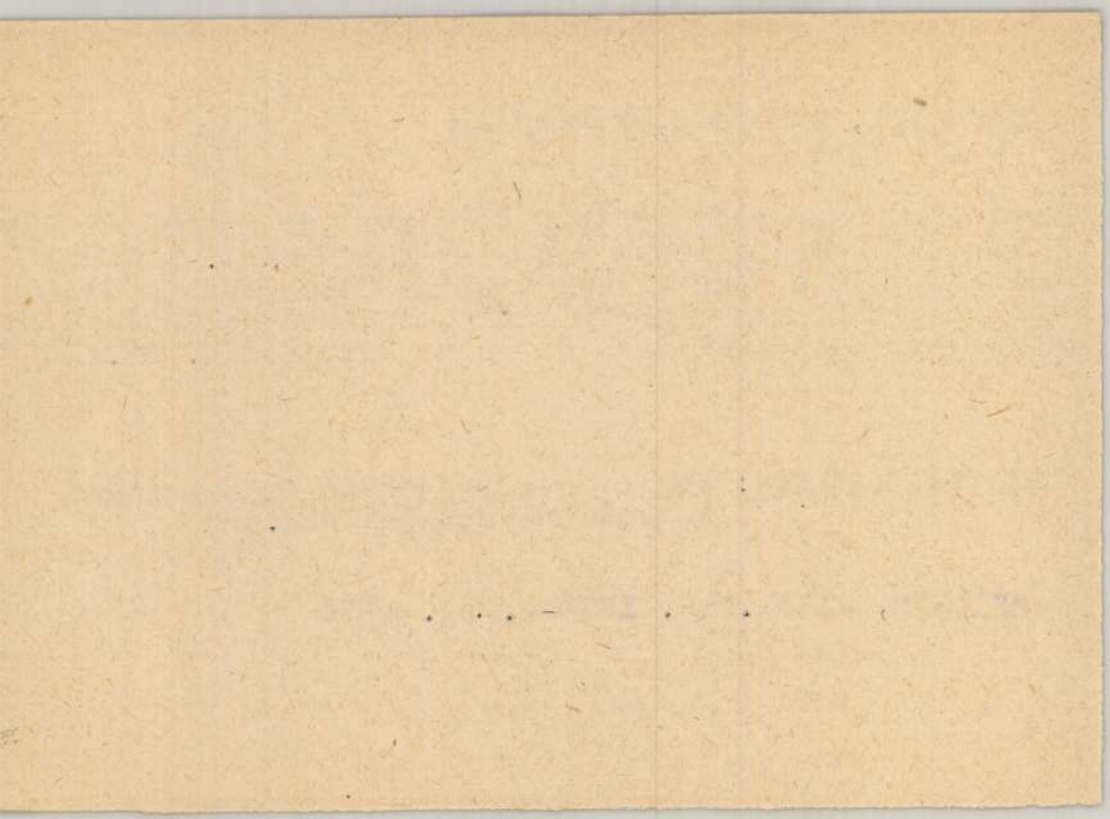

Nemcsak a nagyszobrászatban közismert, de számos értékes éremmel is gazdagította a magyar művészetet.-A közel-múltban volt a Nemzeti Galériában "Telcs Ede és Tanítványai" címmel nagy sikerű kiállítás, ahol ezekből az önarckép plakettekből több darabot bemutatattak. 27.old

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM, XXXII.évf. 1975-1. Bp. 1975

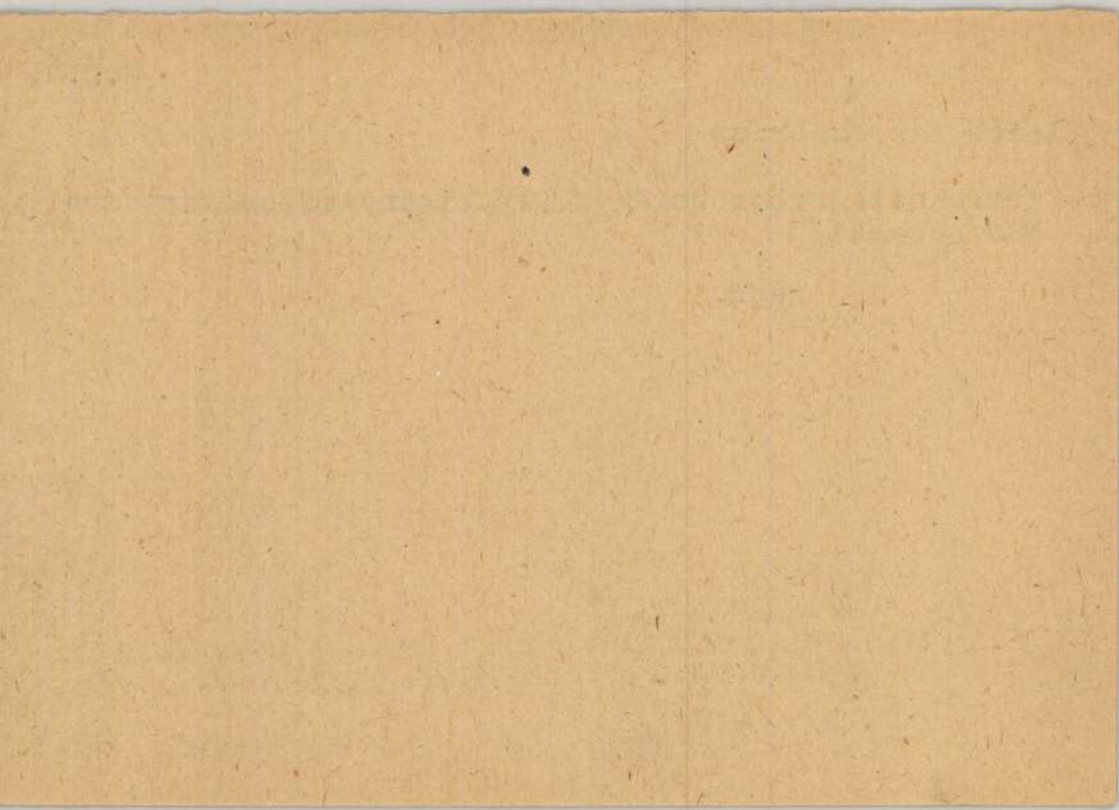
Telcs Ede szobrász

M.D.K.

terrakotta szborozókák / ülő cigányasszon, kártyával,
 ülő paraszt/

repr.

Györgyi Kálmán: Az iparművészet a párisi kiállításon
 az "világ iparművészete Párisban .1900. szerk. "ittler
 Smill és Györgyi Kálmán
 Kiny. A magyar Iparművészet 1900. évi folyamából 112.1.

Telcs Ede szobrász

"A Céhbeliek" jubiléris tárlata" címmel rövid beszámoló keretében néhány festményt mutat be a lap a Nemzeti Szalon kiállításáról és megjegyzi, hogy a tárlat egyik szenzációja lesz, amikor a szobrász Telcs Ede, mint festő mutatkozik be. /A lap hiányos, így a repr.-t. melyre hivatkozik a beszámoló cím hiányában nem lehet jelölni./

Színházi Élet. Bp. 1934. jan. 28. -febr. 3.
XXIV. évf. 6. sz. 42. lap

"A Csehországban született magyarok emlékeztetője" címmel közzétett
 beszámoló keretében néhány festményt mutat be a
 lap a hazai hazafiak kiállításáról és megjelöléséről,
 hogy a terület egyik szomszédja lesz, amikor a
 azobras teljes éle, mint festő műalkotásai be-
 /A lap hányosa, így a 1934. évi. 42. számú kiadvány
 a beszámoló cím hiányában nem lehet jelölés.

KXIV. évt. 6. sz. 42. lap
 Színházi élet. 59. 1934. jan. 28. - Febr. 3.

Telcs Éde

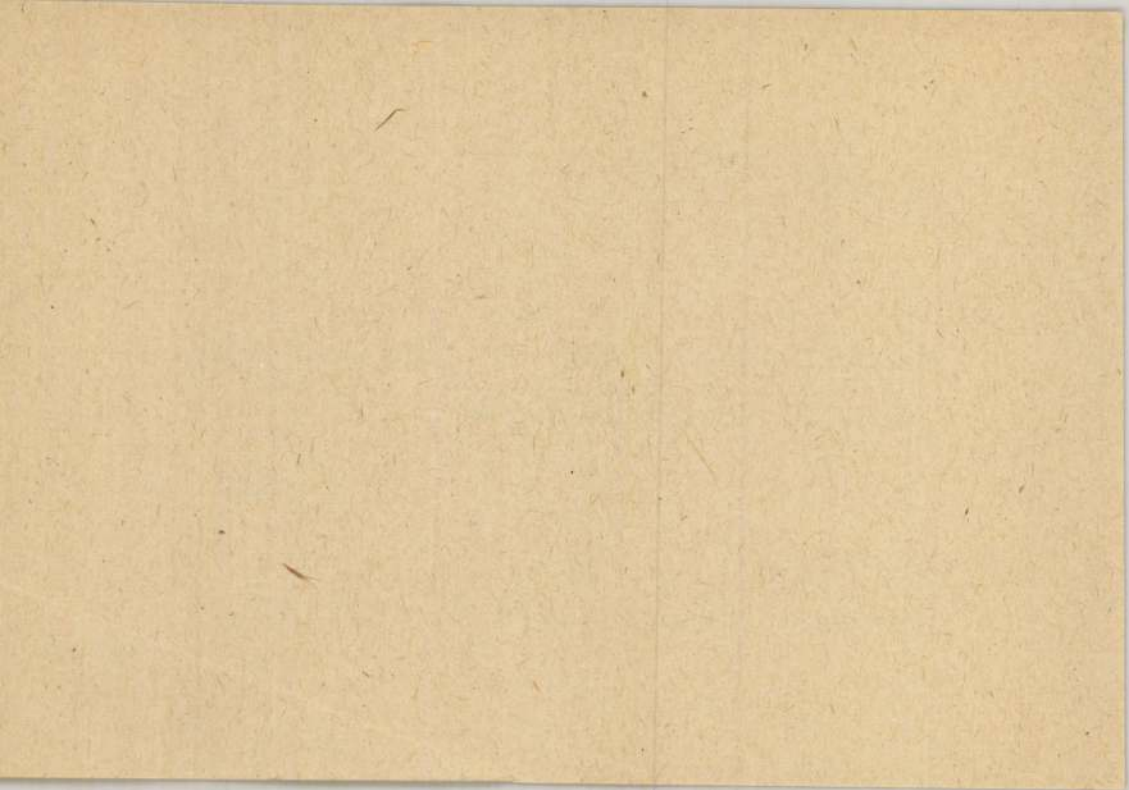
születésnapja a. Művelői Galériában,
 1963. 11. 15. csfordulója.

/ Képfotó /

Ország - Világ 1963.

45. sz.

17. L

MDK

Telcs Ede, Tóry Emil

az előbbi pályázaton pályamunkájukat a 6000
koronával díjazott első csoportba sorolták

Az Erzsébet-émlékmű második pályázata. Művészet
1903. 278.1.

100

Tele. No. 100, 101

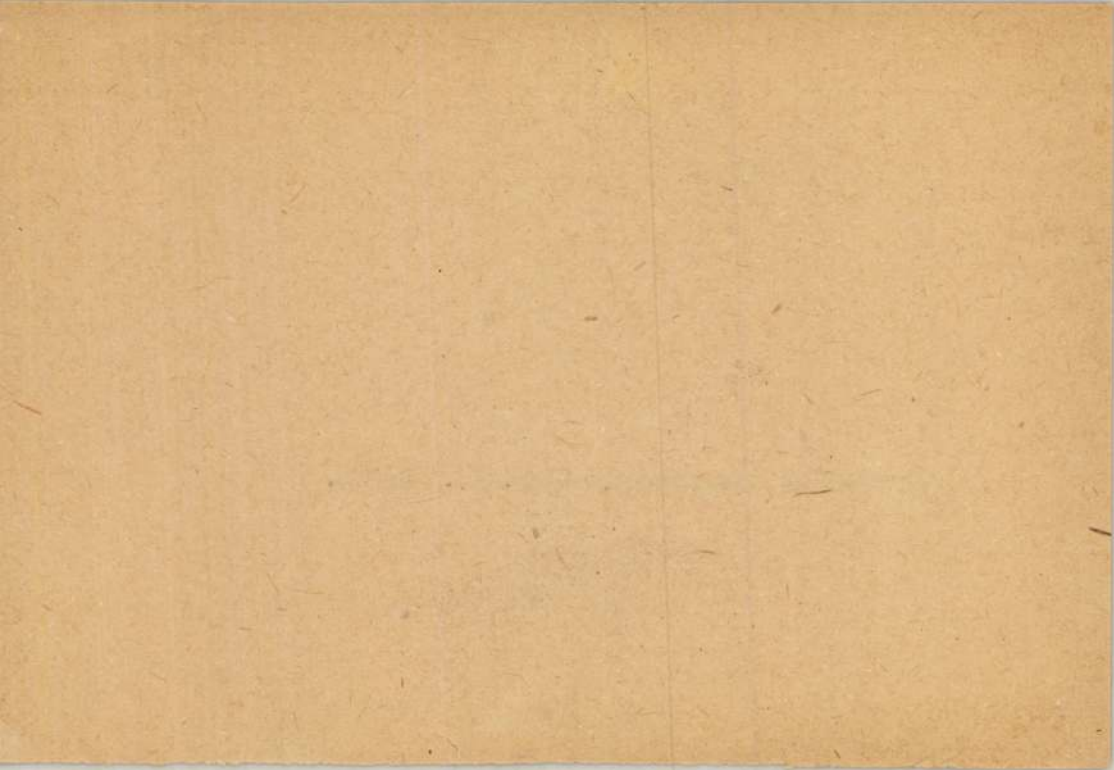
at 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200

at 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200

MDK

Telcs Ede

Árverési Csarnok, 113.sz. 1945.

MDK

Telcs Ede

Thaly Kálmán, bronzpalkett

A Bpesti Leányegyesület, eml.érme, bronz

Árverési Közl. 1941, márc. 1.rk.sz.

17

1.

Telcs Ede

Az 1911-i turini magy.kiáll. eml.plakett, ez.

Alpár Ignác építész és Kornfeld Zsigm. eml. ~~plakett~~
plakett, ezüst

Arverési Közlöny, 1940. 3.kk.sz. 47 1.

TELCS
Telcs Ede - Berán Lajos

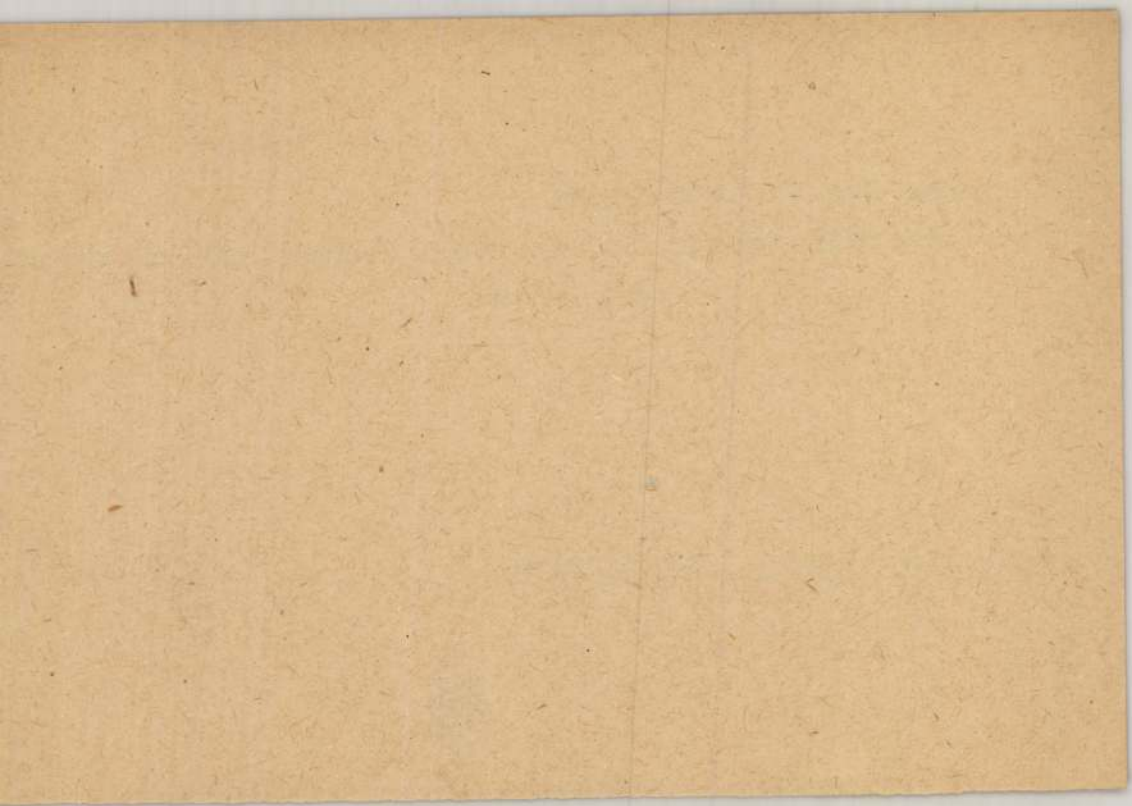
Kossuth Ferenc és Szterényi József emléklakett-
je, bronz

Árverési Katalógus. 1938. 4. sz.

41

1.

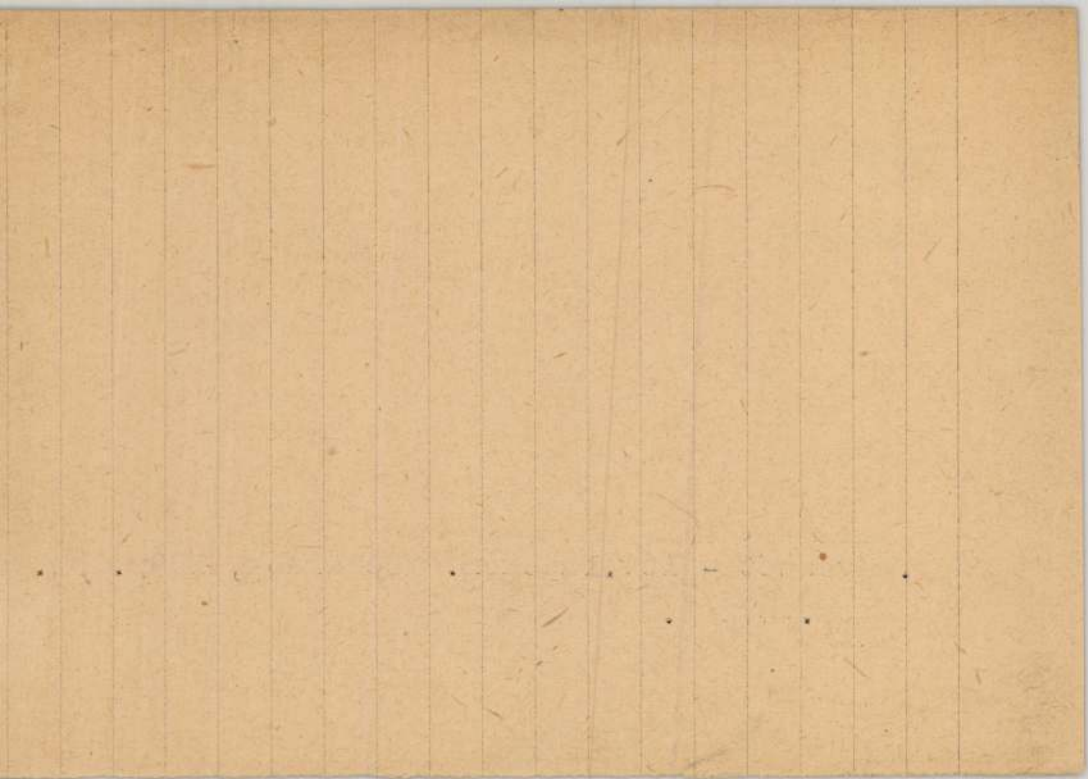

MDK

Telcs Ede

Enyelgés

Magy.művészet - lev.lapokon. Műcsarnok, 1899. 31.
sz. 472 l.

Teles Ede nővérén

Meglátogatja Beck Ö. F. + Helembau.
Többször jár Beck Ö. F. néi gödön
Pénzmintát kért a kormányzónól

Beck Ö. Fülöp Emlékeresi. Pp 1957 243
248, 264, 286, 369, 374,

MDK

Telcs Ede

az alábbi kiállítás bíráló bizottságának
tagjává választották

A varsói kiáll. előkészületei. Építő Ipar - Építő
Művészet 1927. márc. 15. 44.l.

1917

Telec 236

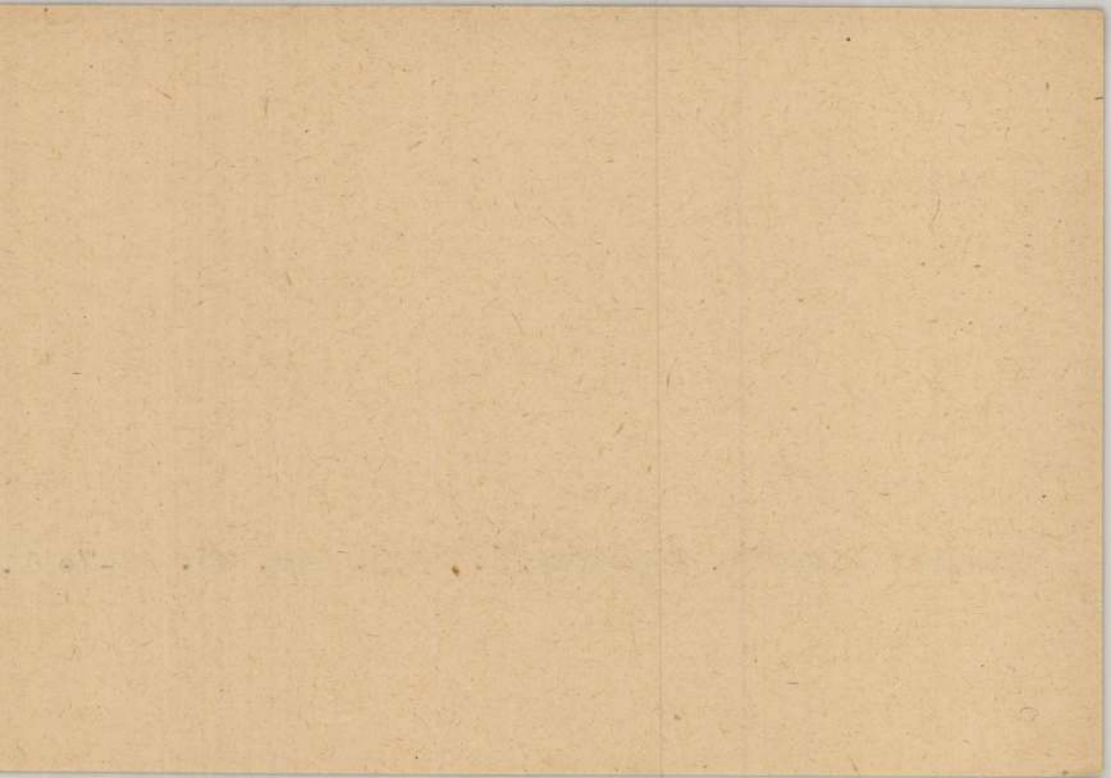
széles körű vizsgálatok
végzése végett

A vizsgálatok elvégzésére
1917. márc. 12. napján

Telcs Ede

Művészi divatok. Egyetértés. 1907. dec. 25. 69-70. 1.

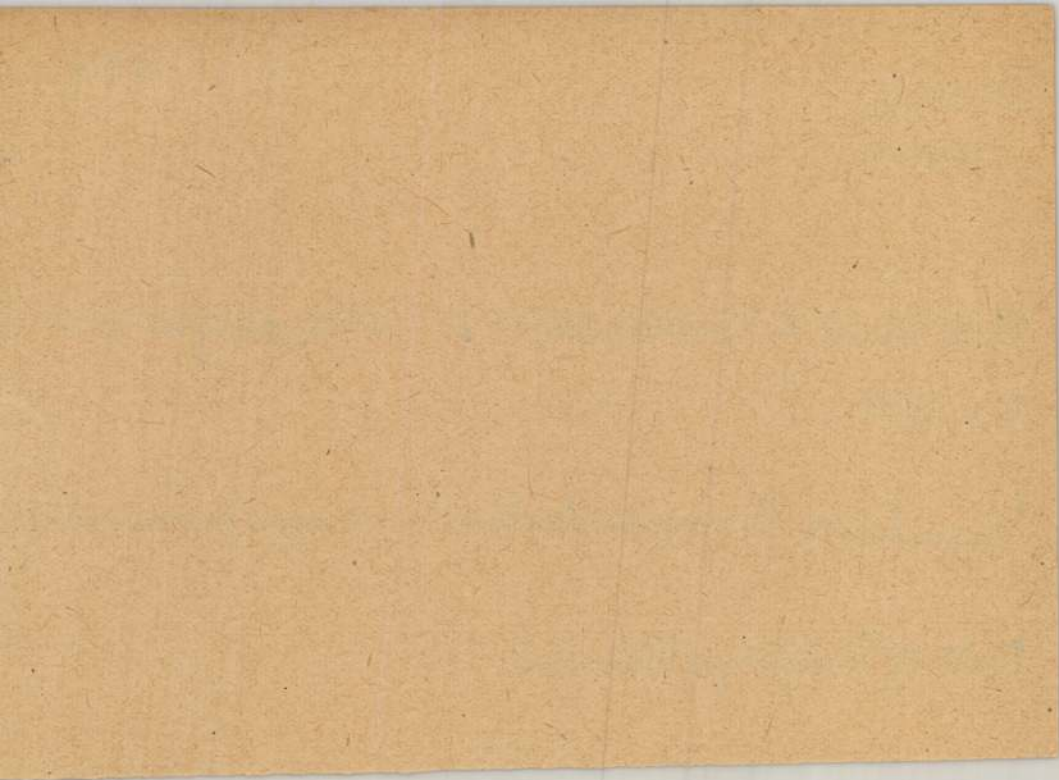
FelcsÉde
móbrásr

MDK

1908-ban a Kossuth próbat másodike pályázatain
vesztett.

Vayer János: A Kossuth kultusk r magyar művészetben

M. M. M. Érchömpye 1952. 16 l.

MDK

Telcs Ede, sz. Baja, 1872. május 12.

Szentiványi Gy. jegyzete.

1875

1875

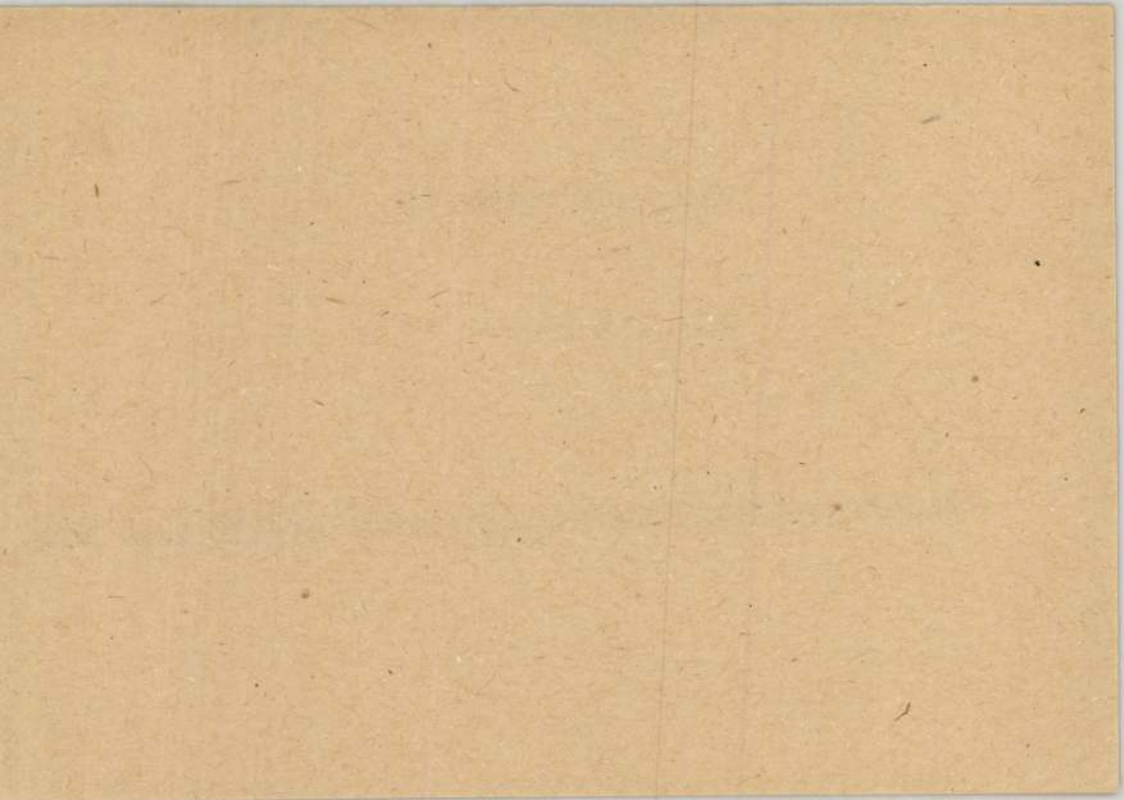
1875

1875

Telcs Ede szobrász

Hüvelyk Matyi

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934

Telcs Erde, szobor (2) M Dk

A művésznek van két magydi-ját
nyert márvány Tanulmányfej-e
1908-ból.

Repr.

- : A Nemzeti Galéria műtárgyaitól 8.l

NÉPSZABADSÁG sz. 1962. máj. 13.

M.D.

Texas State Library

1888-1889

Journal of the Legislature

1888-1889

1888

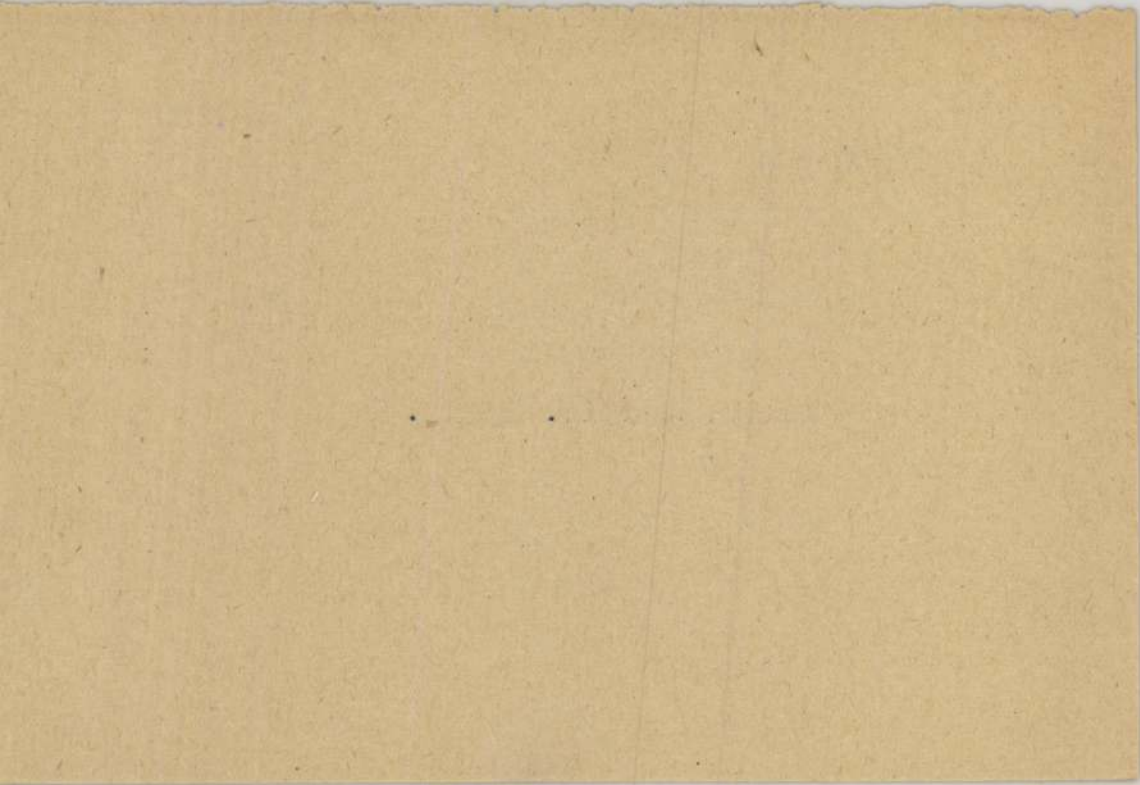
- A. M. ...

ESSEBARD ...

MDK

Telcs Ede

Művészet 1914. 232. 1.

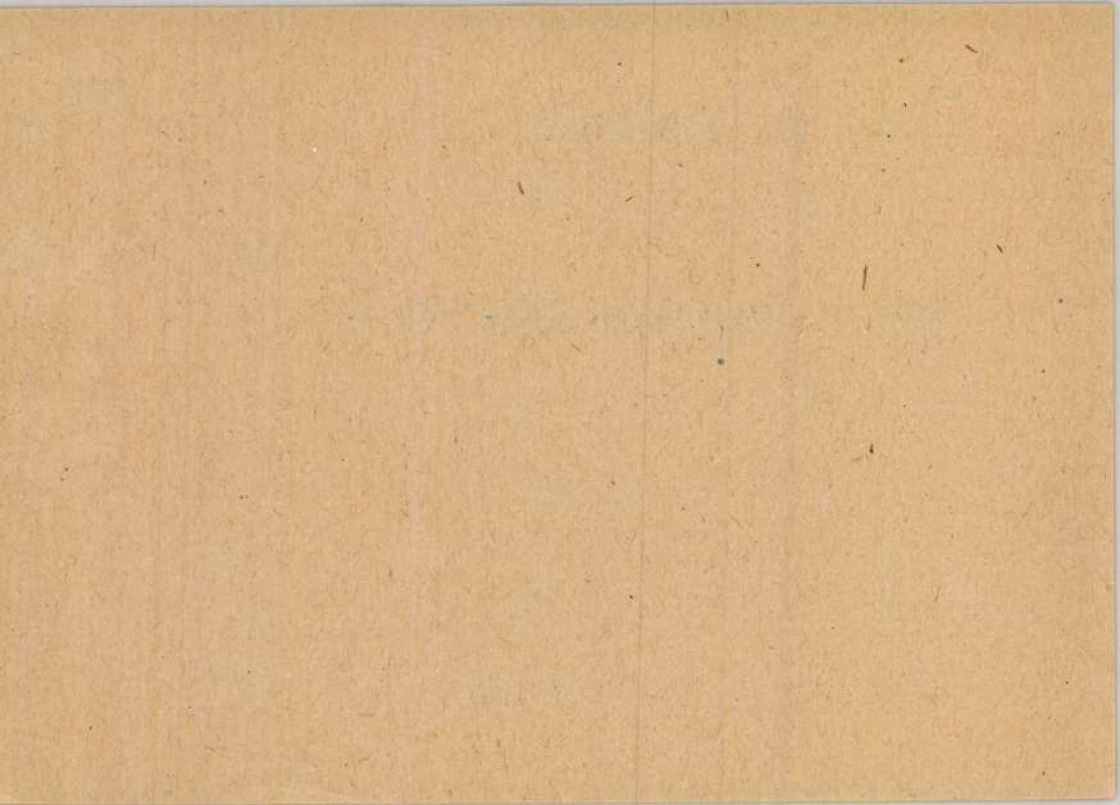

MDK

Telcs Ede szobrászm.

Krónika. Művészet, 1915. 429 l.

Telcs Ede

Vörösmarty Mihály szobra /Bp.V. Vörösmarty tér/

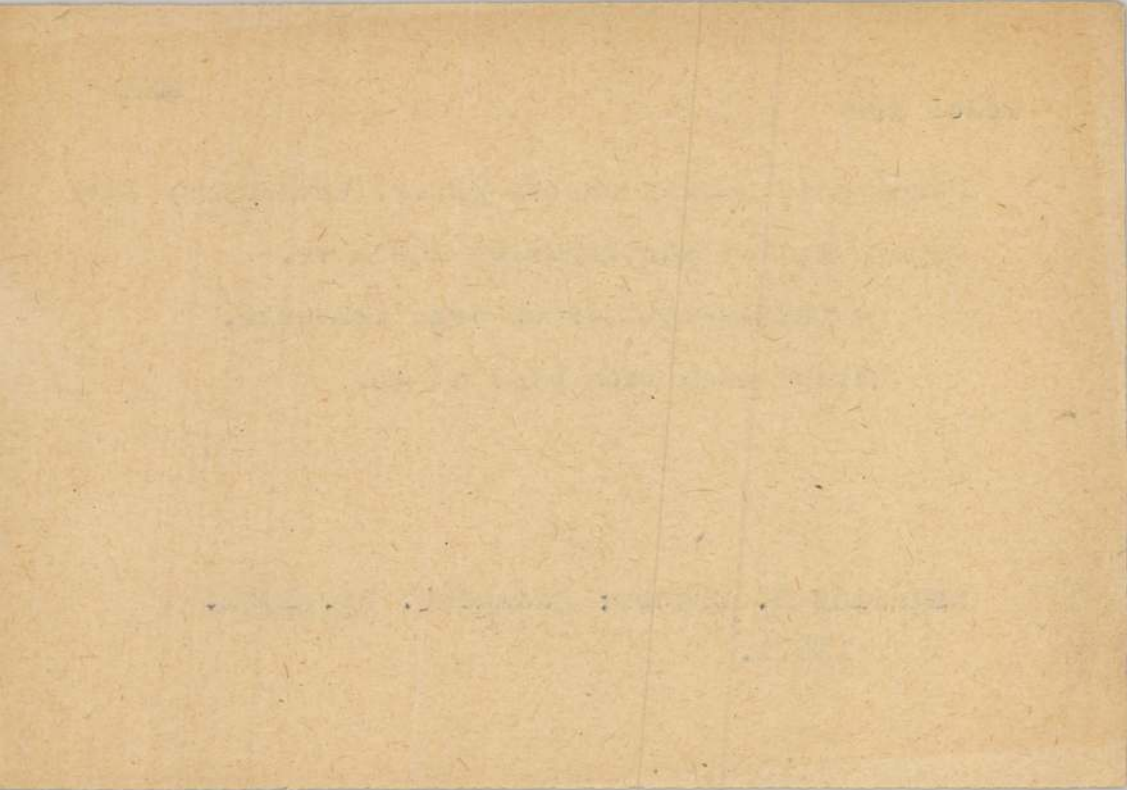
Kallós Ede és Telcs Ede műve.

A talpazatot Márkus Géza tervezte.

Leleplezték 1908 máj. 24-án.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 5. 1961.

135.1.

Telcs Ede

MDK.

Az Orsz. Magy Képzőművészeti Társulat 1899. évi
rendes közgyűlésén vett részt.

Micsarnok, 1899.215 1.

Telcs Ede szobrász

Toronyépítő

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

Telcs Ede

Választmányi ülés 1907. ... Múcsarnok, 1907,
dec. 15. 3.sz. 13-14. 1.

1875

... ..
...

MDK

Telcs Ede

Petri-Pick L: Megjegyzések a monumentalitás
problémájához. SZM. 1954. ápr. 66. 1.

Telas Rade, Mohrain

17D4

Th. Käivlyt K'niilt sobta murembea
kerit.

(ts): hobor. murembea nup'lik 2. l

ESTI HIRLAP, bn. 1960. aug. 7.

Telcs Ede szobrászművész
Prielle Kornélia
Fiu-mellszobra
C.A. urnó arcképe
Prédikátor
Öntött érmék és plakettek
Törzstagok második kiállítása
Nemzeti Szalon, .1944. február 20.

Miklós címere, körfelirattal: A. RMI D. NIC.
OLA. ARCHIEPI. STRI. PRIM. UNG. LEG.
NATI ZC.

Velencében, 1543-ban készült, a Giunta testvérek nyomdijában. Oláh Miklós esztergomi érsek (1554—1568) egész lapot betöltő festett címere minden bizonnyal valamivel később készült magyar munka. Valószínűleg Oláh Miklós miniatúra, I. K. mesler festette. A fametszetek színezése, a kis címér és a három díszítő motívum festése még Olaszországban készíthetett.

A nyomtatvány Oláh Miklós tulajdonában volt.

Az Ia lapon (előzéklap) olvasható egykorú latin bejegyzés szerint az esztergomi székesegyház káptalanjának 1618 májusában, Pozsonyban ajánlódokozta Pázmány Péter, akinek a könyvet Hetesi Pethé László végrendeletileg hagyományozta. A Pontificale a XVIII. században a Nagyszombatban lévő esztergomi káptalani könyvtárban volt; a könyvtár 1790-ben és 1833-ban készült katalógusaiban szerepel. (Catalogus Biblioth. Ven. Capituli E. M. Strigon. Anno 1790. Tomus I. 341. l. és Catalogus Biblioth. Super Ven. Capi. E. M. Str. Tyrnaviae A. 1833. 161 l. N° 1. 12.)

A nyomtatvány fametszeteinek kitérnő színezését valószínűleg még Olaszországban készítette egy elsőrendű miniatör. Ugyancsak ő festhette az Ia lap fametszeti keretdíszítésében, a két angyal által tartott kis festett Oláh címert, amelynek színezése a fametszetek színezésével teljesen megegyező, továbbá a IIa lapon a tulajdonképeni címlapon található aranyvilíomos díszítő motívumot s az e mellett levő két parányi díszítőmotívumot is. Az előzéklap nagy festett címere, a kereszt-

MDK

Telcs Ede

rp: Az élő nagy. keramika... Magyarország,
1942. nov. 6. 7 l.

1913-1914

MDK

Telcs Ede
Gyermekfej

Hivatalos vásárlások a Műcs. őszi tárlatán. Pesti
Hírlap. 1940. nov. 21.

1870

1870

MDK

Telcs Ede

**Hagyar művészek Oroszországban. Műcsarnok,
1899. 26.sz. 405 l.**

100

100-100

100-100
100-100

Telcs Ede

A Rűcsamoz 1927 - en
tavami tãrlatãm nerezelt.

M. 1927. IV. ?

Jan 20

A. Johnson
1925

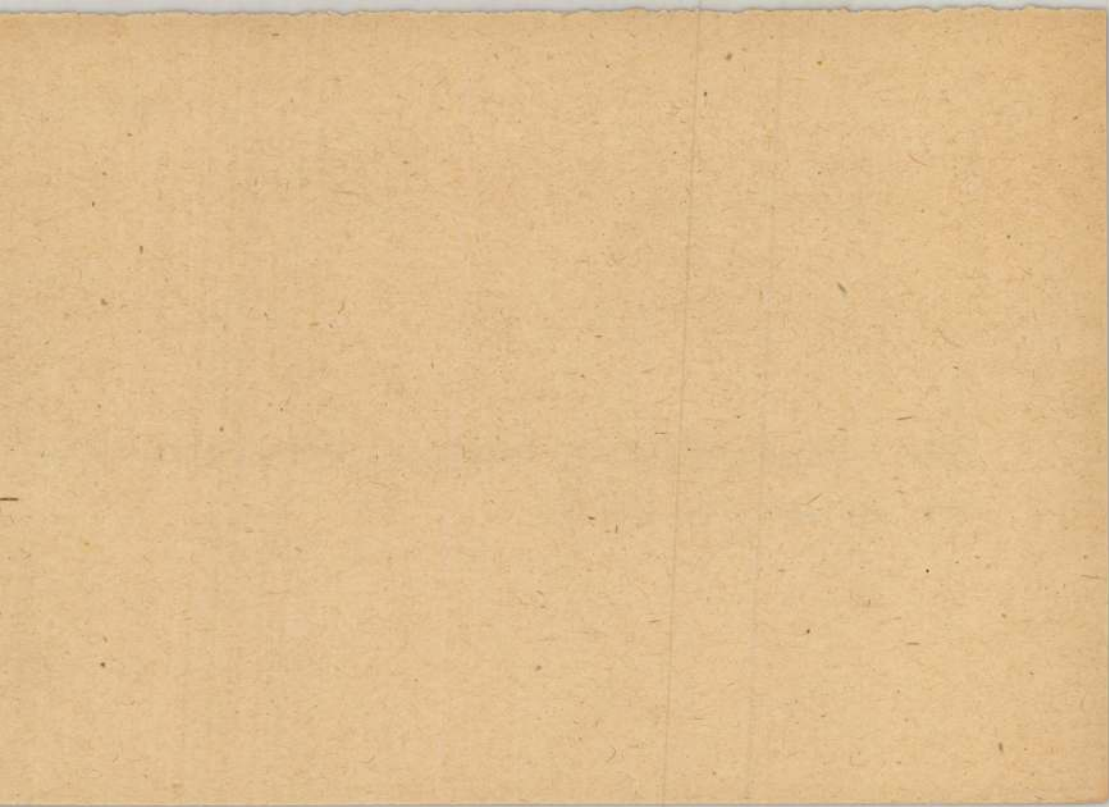
1925

MBK

Teltsch Ede

Zala György: Művészek lakomája. Műcsarnok. 1898.
nov. 20. 16. sz. 145 l.

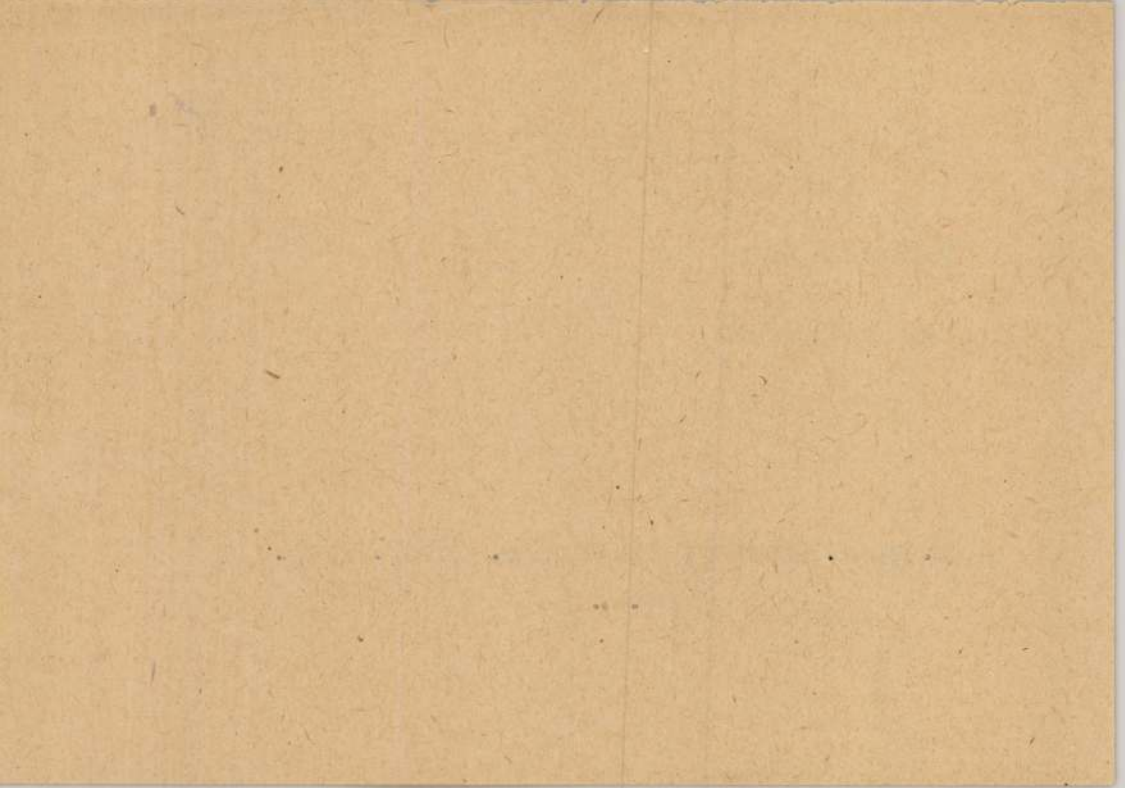
MDK

Teltsch Ede

Bas reliefek

N.Szal.Rendkívüli kiáll. 1897. dec.

14.1.

Telcs Ede, szobormű

a legifjabb szobrászek közt első föllépése óta vidám genret műveli. Most féldomborműben készített jókedvű jeleneteket.

Nincs édesebb mint a méz./Fiatal pár/.

Mikor én még legény voltam/ Idős pár/.

Szoborművek.

Vas.Ujs. 1901.48.évf. 3.sz. 41-42.l.

Tételek, amelyek

a legújabb szabványok közt első fölépés
 óta minden esetben meg kell jelölteni. Most a szabványban ké-
 szített jelöléseket.
 Minoségük mint a más. / Ezzel a
 Mivel én még legény voltam / Ide a

Szabványok.
 Vas. U. S. 1901. 48. évf. 3. sz. 41-42. l.

Telcs Ede, szobrásznm.

89. Prielle Cornélia arcképe.
Mellszobor.

Repr.

Műcsarnok 1902. tav. nemzetk. kiáll. Kat.

1874

John H. Johnson

1874

John H. Johnson
New York

Massachusetts, New York, New Jersey, New York

MDK

Telcs Ede szobrász és Tóry Emil építész

Az Erzsébet királyné szoborpályázaton
10.000 koronás III. díjat nyertek

Erzsébet királyné szobra. Vasárnapi Ujság 1902.
7. sz. 106-107.1.

1800

1800

1800

TEGZES Ottó építész

Rajnis u. sarokházi 1989

Banitsa 1995 63.

Művészeti oktatás, művészeti szervezetek és intézmények

1464. FARKAS P. József: Művészek Hantán. Táborgazda a termelészövekezet. = Népszava, 1986. november 6. 6.
1465. GYETVAI Ágnes: Képzőművészeti kapcsolataink a világgal. = Magyar Nemzet, 1986. június 21. 8.
1466. HAINOCZI Gyula: Unterrichtsreform an der Fakultät für Architektur. = Periodica Polytechnica. Architecture, 30, 1986. 1-4. 269-272.
1467. HARSÁNYI Zoltán: Amatőr képzőművészei tábor Tokajban. = Népszava, 1986. augusztus 15. 6.
1468. Ist die Bauhaus-Pädagogik aktuell? Hrsg. von Rainer Wick. Köln, König, 1985 **ism.** RITTER P. Aladár: Aktualis-e még a Bauhaus pedagógiája? = Ipari Forma, 10, 1986. 4. 22-23.
1469. KÉPZŐ- és Iparművészek közgyűlése [Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének XII. Közgyűlése]. = Magyar Hírlap, 1986. március 26. 6.
1470. A KÉPZŐ- és Iparművészeti Lektorátus által zsűrizett kiállításokon odaítélt díjak. = Tájékoztató, No 36, 1986 69-80.
1471. KITTÜNTETÉSEK [1985]. = Tájékoztató, No 36, 1986 30-38.
1472. KONIG Róbert: Nehány gondolat az 1986. évi utrcéhi Ex libris Kongresszus kapcsán. = Kisgrafika, 15, 1986. 3. 2-3.
1473. [MAGYAR Építőművészek Szövetsége] Szövetségi hírek. = Magyar Építőművészet, 1986. 1. 56-57.
1474. [MAGYAR Építőművészek Szövetsége] Szövetségi hírek. = Magyar Építőművészet, 1986. 2. 5-8., 61.
1475. [MAGYAR Építőművészek Szövetsége] Szövetségi hírek. = Magyar Építőművészet, 1986. 3. 6-7.
1476. [MAGYAR Építőművészek Szövetsége] Szövetségi hírek. = Magyar Építőművészet, 1986. 3. 6-7.

TEGZÖ Benedek Zoltán

Az árkai templom nyugati bejáratának
munkálatait veje 1778-ban

Tudós 1995 57, 64, 68.

aknak, mert számos önéletrajzi összefoglalásában említette ottani tanáraként, Adolf Schrödter nevét (Lakban).²¹

Az önéletrajzokhoz írt kérvényekben írottak szerint apja anyagi tönkremenetele miatt a család megszakította és gyakorlatilag kényszerűen az is megtudható, hogy a család elköltözött Schickedanz Ferdinándhoz Tokajban van elfoglalva, hol a család (Schickedanz Ferdinánd tehát) Magyarországra. Először 1846-47-ig a Magyarországra költözött. Ekkor Késmárkon telepedtek le, s a polgárjog elnyeréséhez elegendő összegig pontosan nem ismert okból, annan a felmerült anyagi nehézségek miatt Magyarországra jöttek, de már nem Schickedanz Ferdinánd, aki már előzőleg költözött, itt - talán csak

TEGL, Johann epítén

1Y07+1812

Levéltau: Kál. 1987 224.

1837

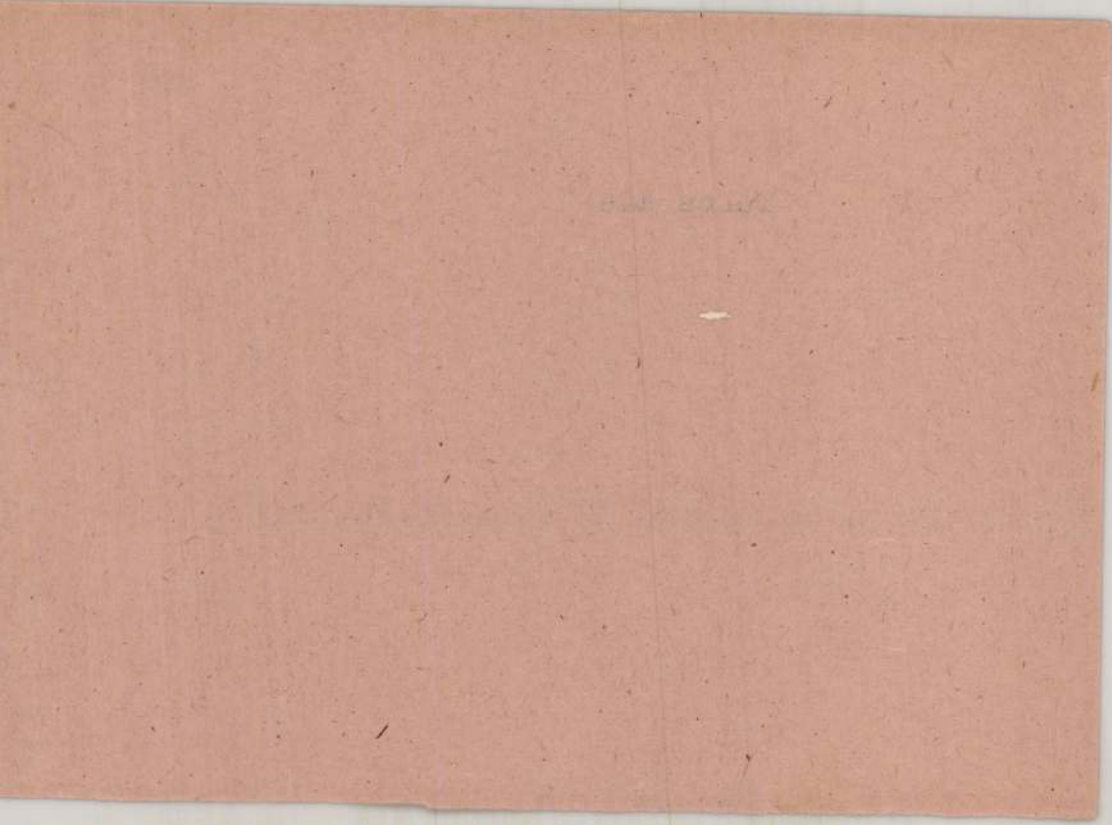
1837

1837

Telcs. Ede

mu kiállítás Szolmokon. VU 1904.40.sz. 685 l.

Telcs Ede

Popper Dávid, plakett

Az éremkedvelők egyesülete. Művészet, 1909. 51 l.

1910

1910

MDK

Telcs Ede

"Enyelgés" c.műve.Repr.

Lyka: Téli tárlat 1900-1. Bpest.1901.

MDK

Telcs Ede

Arcmás.Márvány.Mgt.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936.máj-jun. 12.1.

111

1880

1880

1880

Az itt hű másolatban valódi nagyságban bemutatott Alpár plakettet Telcs Ede mintázta. A pompás munkát az alakok hasonlósága is dicséri. A tőzsdepalota méltó záróköve.

Az előlapján Alpár Ignácnak és Kornfeld Zsigmondnak domboru mellképe, a hátsó lapon a börze távlati képe.

Építőipar. 4 sz. 1908. jan.26. 37.1.

Amikor a katonák a városba érkeztek, a német csapatok a városban voltak. A városban voltak a német csapatok. A városban voltak a német csapatok.

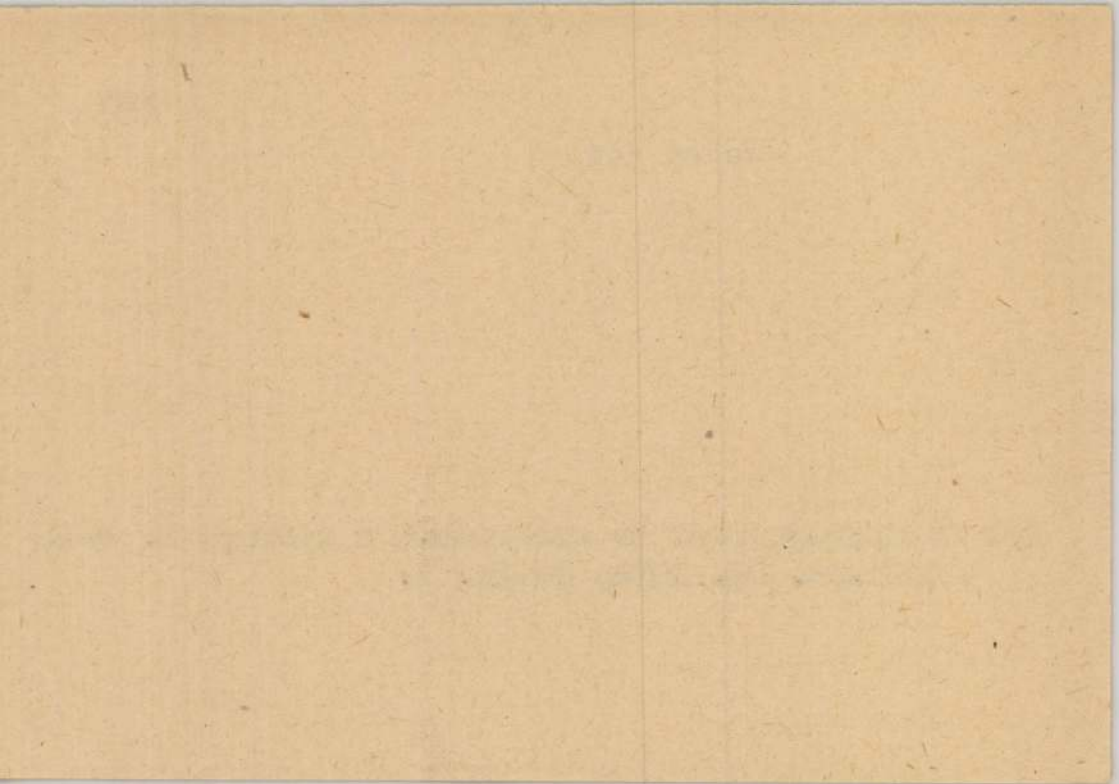
Az első napok a városban voltak. A városban voltak a német csapatok. A városban voltak a német csapatok.

Értesítés. A városban voltak a német csapatok. A városban voltak a német csapatok.

MDK

Telcs Ede

Ybl E: Iparművészet és szobrászat a Györgyi K. eml.
kiáll.on. MI. 1934, 84-86. l.

Teles Ede, szobrászm.

A terenyépítő. Szobormű. "epr. 199.1.

A Céhbeliek kiállításából.

Uj Idők. 1924. XXX. 11.sz. 199. l.

MDK

Telcs Ede, székessz.

A törvényhat. Székessz. 1901. I.

A Gőbbeliek Képviseletének.

Új László, 1904. IX. 11. sz.

MDK

Telcs

Iparművészeti Iskola pályázatai. Magy. Iparművészet.
1904. 67 l. képekkel.

Telcs Ede szobrászm. és Györgyi Géza^{MDK}
műépítő.

közös műve a XI.sz. teremben.

Műsarnok.- Kiállítás.

Az Erzsébet-műemlék.

Művészet. 1913. 205-6.1.

WIKI
Körsen des Göttergottes

WIKI

Körsen des Göttergottes

WIKI - Körsen

des Göttergottes

WIKI, Körsen, Göttergottes

MDK

Telcs Ede

Pesti Hírlap 1934. évi nagy naptára. 61.1.

100

Table 1

Table 1. Summary of the data. (continued)

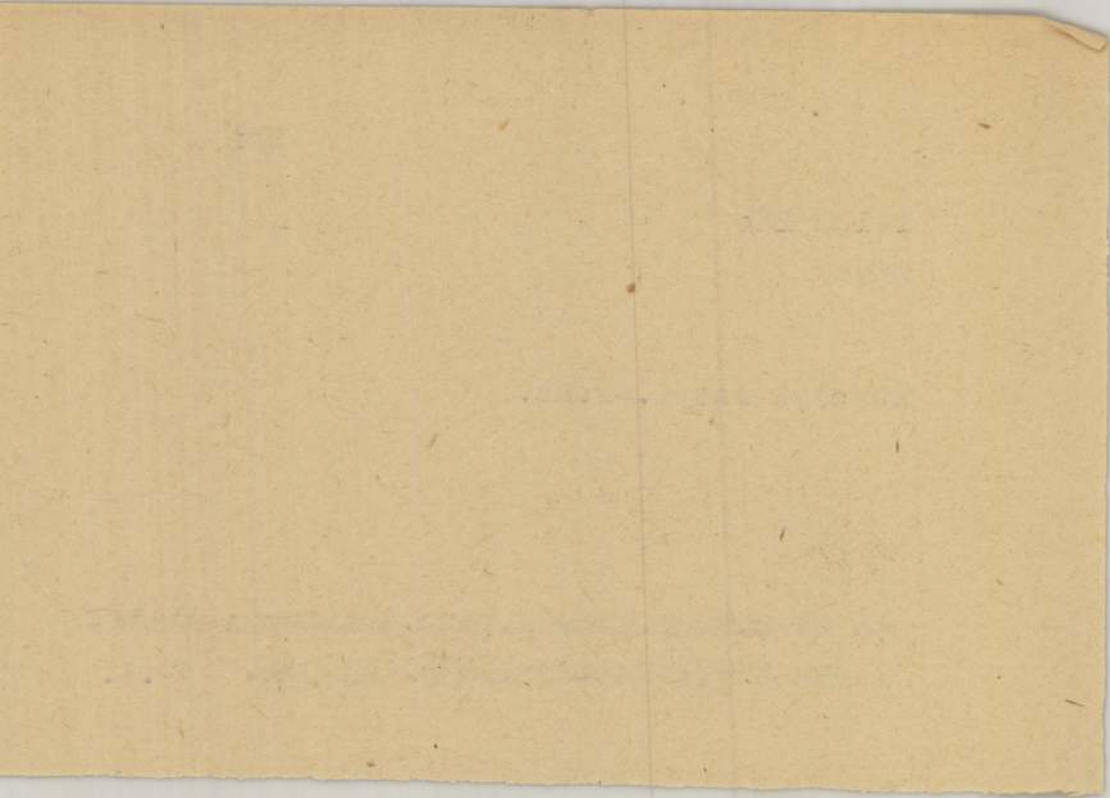
MDK

Telcs Ede
műve:

Hüvelyk Matyi. Bronz.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. maj-jun. 40.1.

Telcs Ede, szobrászn.

S/zebrai:

129.	E. von Hoffmann szobrásztanár arcképe.	Brenz. Mgt.
130.	Női arckép.	Márvány. Mgt.
131.	Szent Kristóf.	Harszti mészkö.

Ernet Muzem Kiállításai. Telcs E. koll. kiáll.
 XC/IX /b /1928/ Kat. 12.1.

Table 100, 100, 100, 100

Number:

100, 100, 100, 100, 100, 100, 100, 100

100, 100, 100, 100

100, 100, 100, 100, 100, 100

100, 100, 100, 100, 100, 100

100, 100, 100, 100, 100, 100

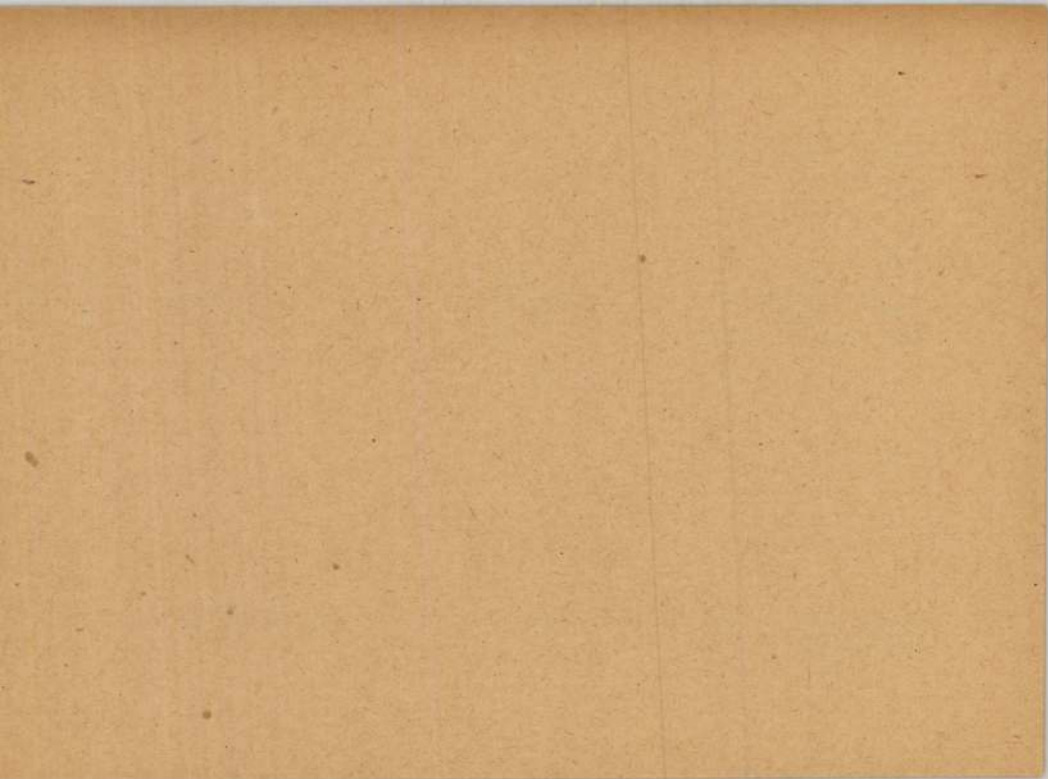
Table 100, 100, 100, 100, 100, 100, 100, 100
100, 100, 100, 100, 100, 100, 100, 100

Teltsch Ede

"Bájos Erzsébet-portrait-ja - egyik legyszébb alkotás" -írja Lázár Béla: "Téli tárlat" c. beszé,olójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. dec. hó XXXVI. kötet
242-253. lap

Telcs Ede

szobrász

Barcelonai képzőművészeti kiállítás - szoborral
szerepel.

Magyarország
1929.VII.10.

MDK

Telcs Ede

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 12.1.

187

187

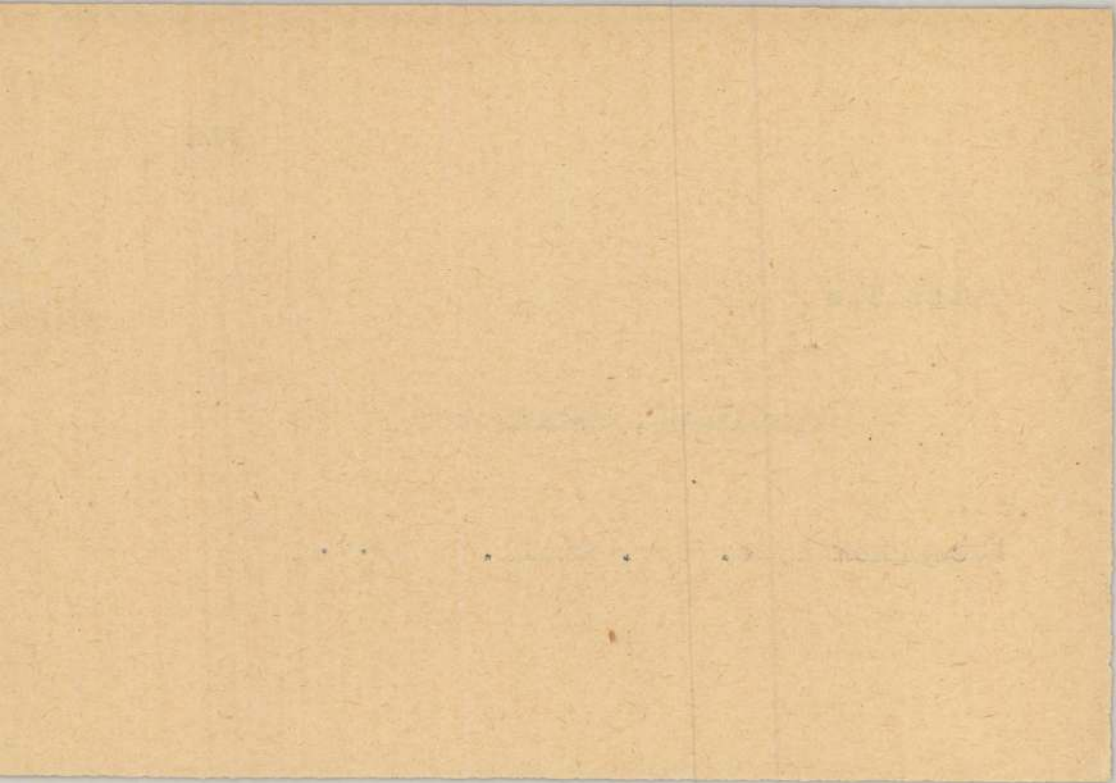
187

MDK

Telcs Ede

Tanulmány, mellszobor

Műcsarnok 1900. tav. kiáll. 33.1.

MDK

Telcs Ede

A Vörösmarty-szobor.

Budapesti Hirlap, 1909. jun.9.

100

Tele. No.

A. V. ...

... 1902, Jan. 2.

Az Erzsébet-emléksü pályázat első díjat nyert
művei: Telecs Ede, gróf Bánffy Miklós és Győr-
gyi Géza mintája. Kép. 52.1.

Külön repr. Erzsébet királyné
ülő szobra. 52.1.

Uj I. évf. 1916. XXII. 29. sz. 52.1.

The following is a list of the
 names of the members of the
 Board of Trustees of the
 University of Chicago, for the
 year ending June 30, 1911.
 The names are arranged in
 alphabetical order.

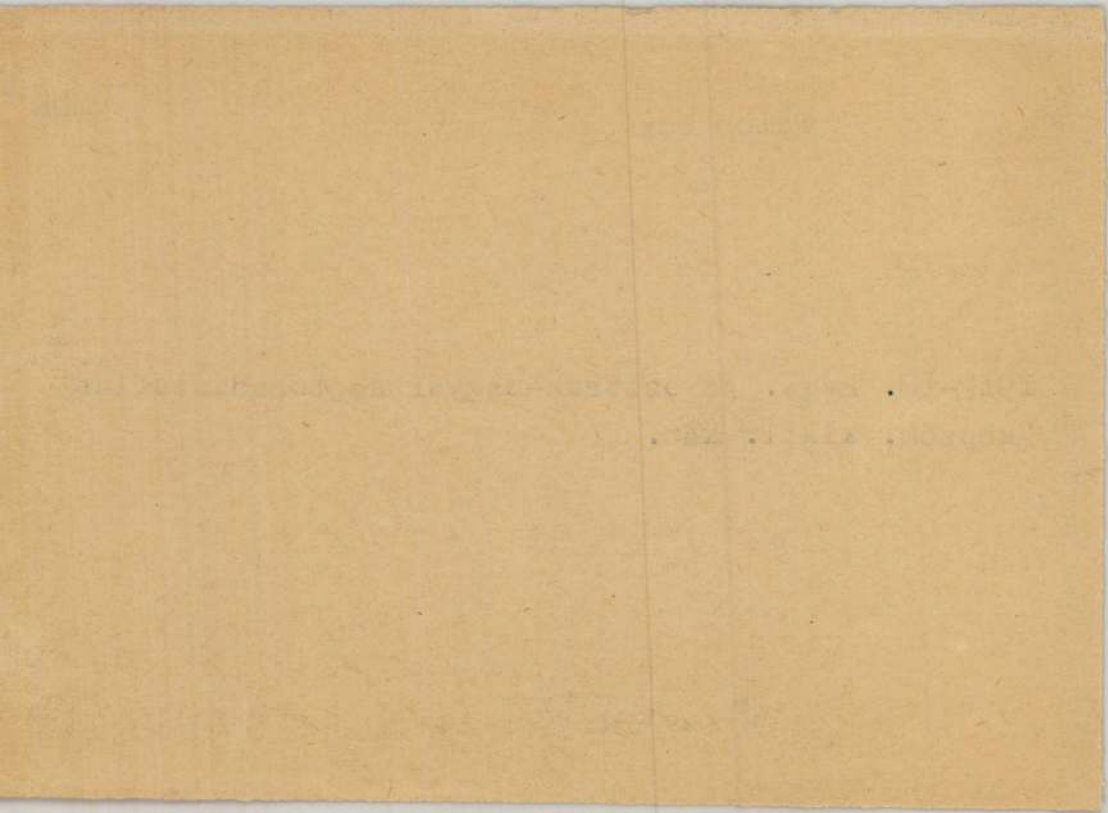
ALFRED D. BRONSON, President
 JOHN D. HANCOCK, Secretary
 JOHN W. GARDNER, Treasurer
 JOHN W. GARDNER, Secretary
 JOHN W. GARDNER, Treasurer

Telcs Ede

MDK

1917-18. Hága. Az osztrák-magyar sajtóhadiszállás
képzőm. kiáll. kat.

Telcs Ede

A Munkácsy-szobor pályázatából. Telcs Ede
műve. Repr.

Uj Idők, 1906. 43.sz. 402.1.

111

1880

A. M. ... ..
Nov. 1880

U. S. ... ..

Telcs Ede

Telcs Ede műve a Munkácsy-szobor pályázatán.

Lyka Károly: Washington - Semmelweiss -
Munkácsy.

Új Idők, 1906. 43.sz. 401 - 403.1.

111

Teles ade

Teles ade mive y amnacy-ecobor palana-

tan.

lyka areoly: washlyton - somelwelas -
amnacy.

of pack, 1966. 43. an. 401 - 403.1.

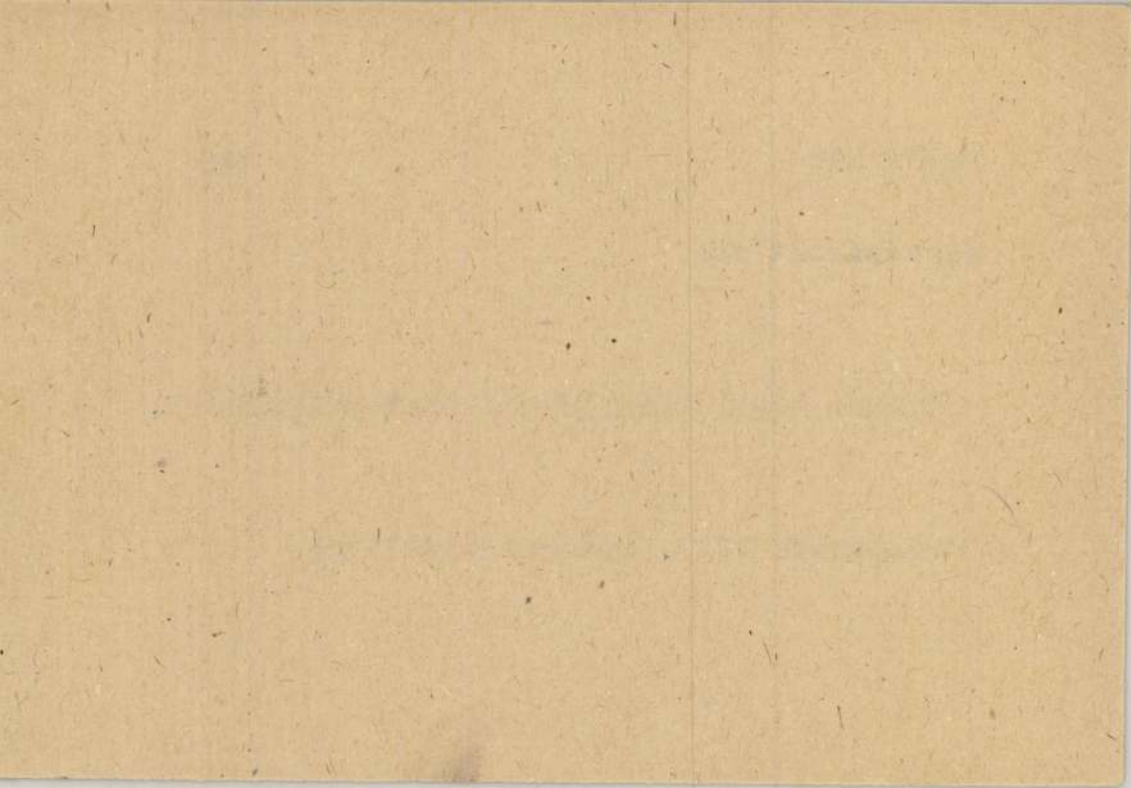
Telecs Ede

MDK

Megvásárolt mű

A Blaha Lujza siremlékpályázat pályaművei.

Műcsarnok 1927. tavaszi kiállítás

Telek Híd, szobrázatok.

48.	Akt-tanulmány.	Gipsz.
49.	A nő.	Bronz.
50.	Assisi Szent Ferenc.	Gipsz.

.I.Sz .Sz .Képzőművészeti .Művészeti .Művészeti

John W. ...

...

...

...

...

Tolcs Rde, szobrása.

Arcmás. / Férfifejt.

Repr.

Nemzeti képzőművészeti kiállítás. Kpt. 1935.

21

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY

Telek Ede, szebrász.

56. Tanulmányfej. Gispz.
57. Olf.-tanulmányok. Mgt.
58. Öntött érmek és plakettek.

KHÉrs. 1940. űzi kiállítás. Kat. 12.1.

John W. ...

...

...

...

...

MDK

Telcs Ede szobrász

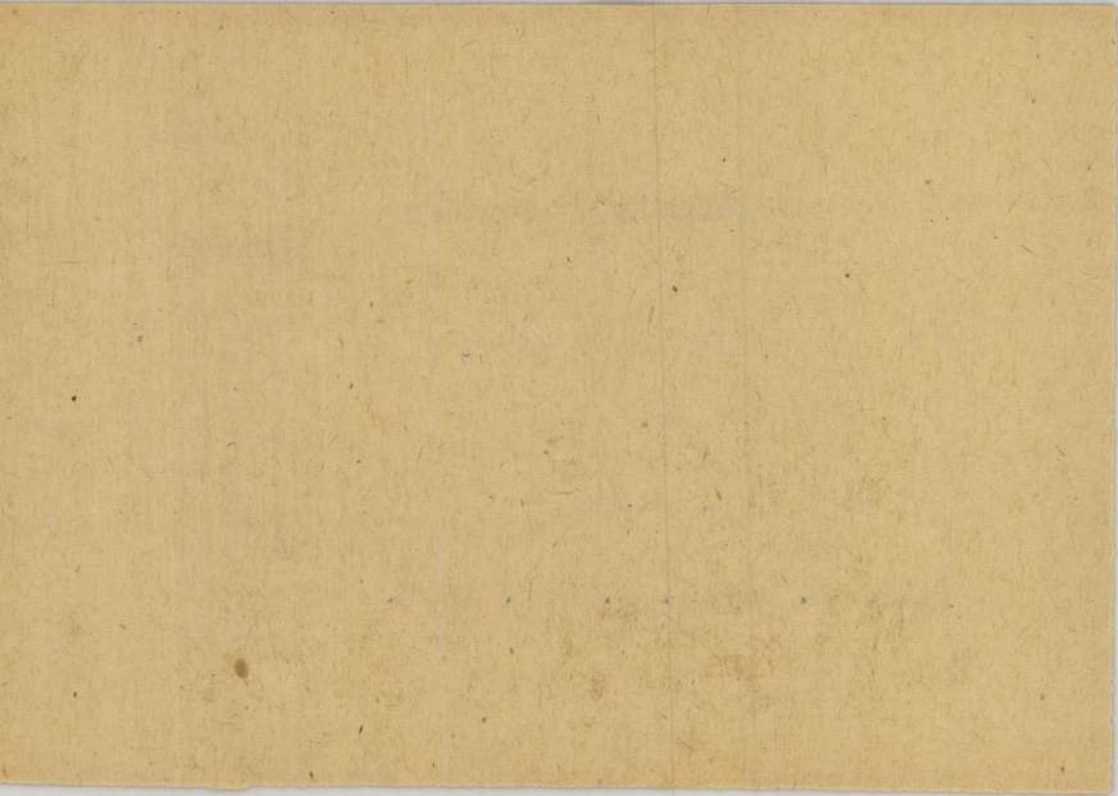
szobrok:

Sajó Aladárné, márv.

Távozó, br.

Női fej, gipsz

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

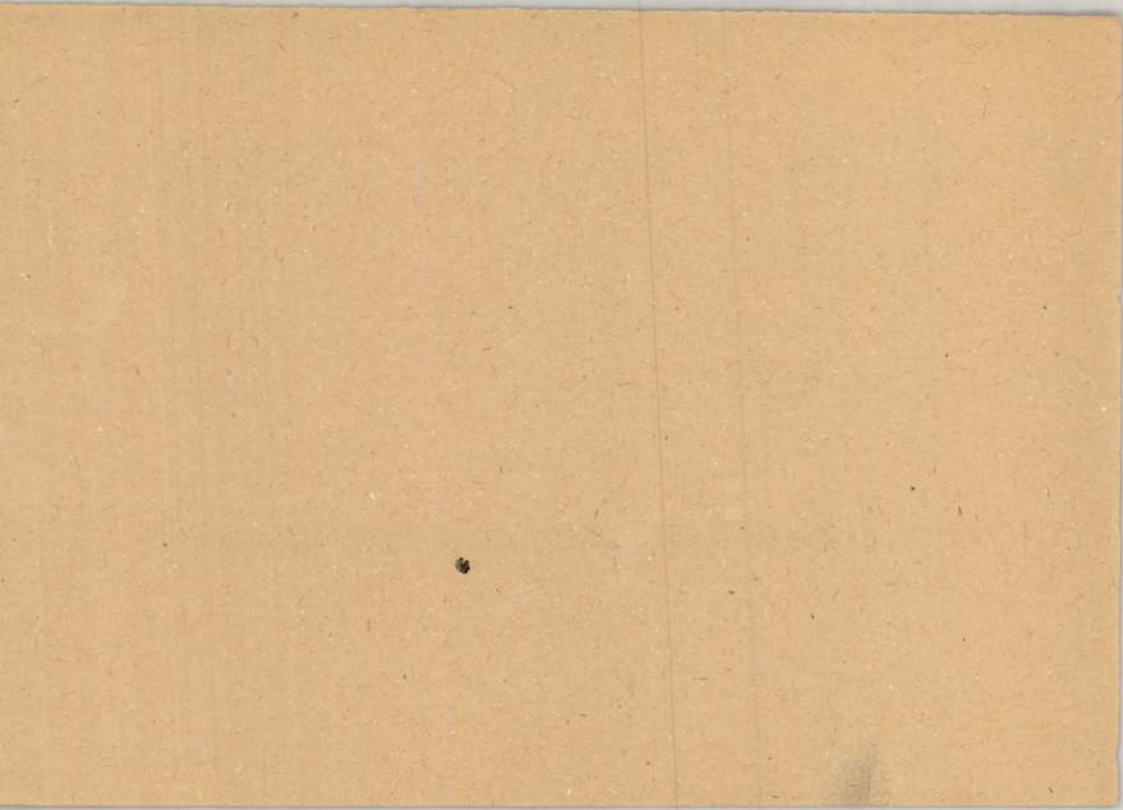
Telcs Ede

MDK

A. np, bronz

A nő a művészetben. Műcsarnok 1936. okt.-nov.

MDK

Telcs Ede

Szfvi Ipm. Biz. Magyar Iparművészet, 1914. 279. 1.

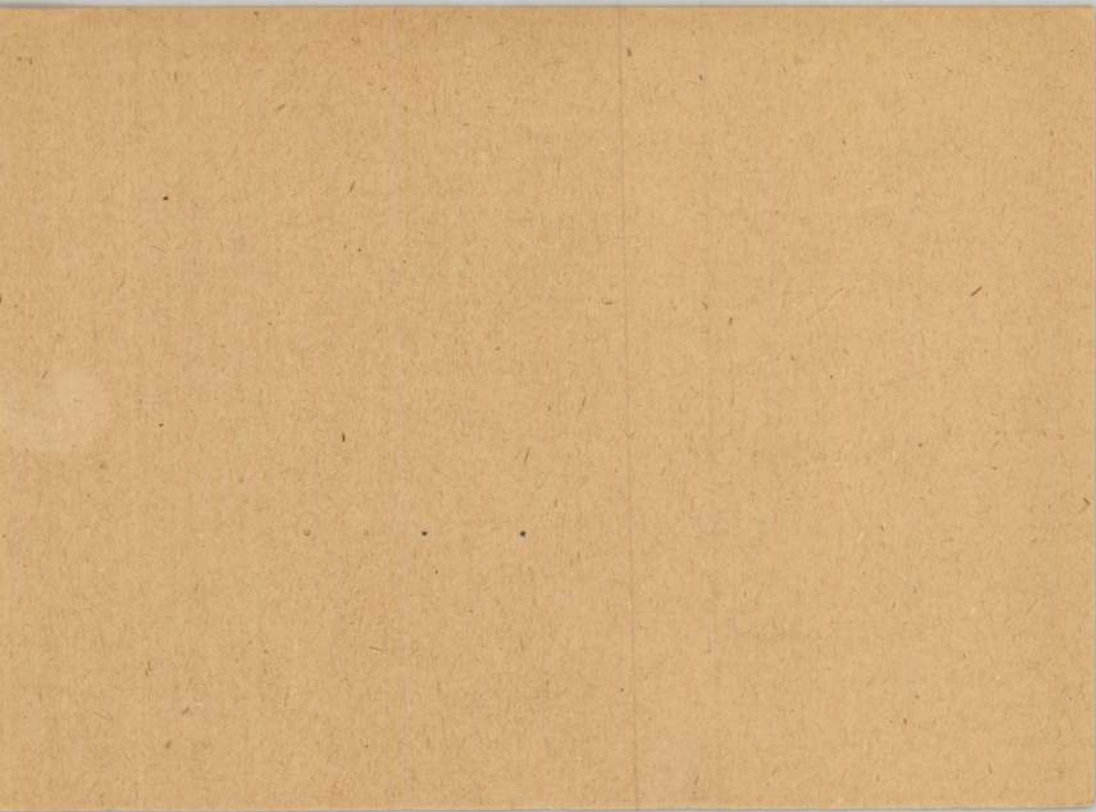

MDK

Telcs Ede: A Magyar Numizmatikai Társulat
35 éves fennállásának emlékérmé-
vert egyoldalú érem. Bronz

Árverési Kötlöny 1937. okt.rk.sz.

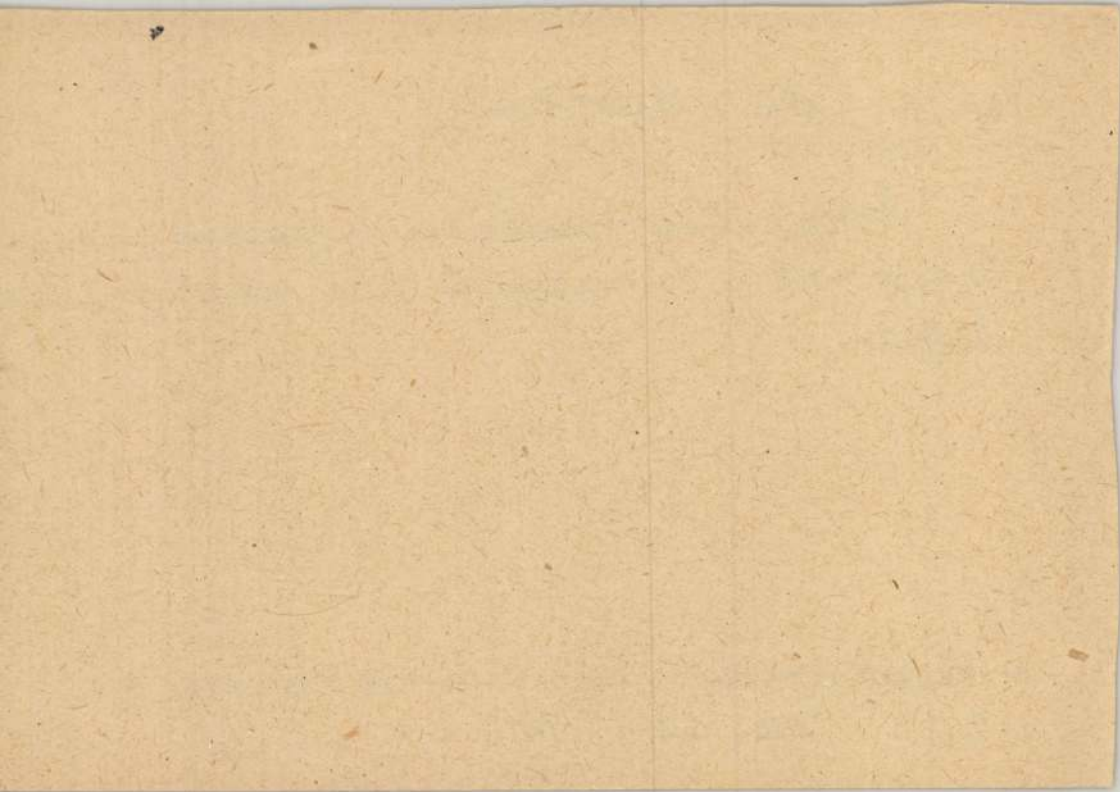
Telcs Ede, orobrás

M. D. K.

Erzsébet-családjának pályaszem-
kötéséről a hercegné ülő alakjának
képe.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.

1902. 36. kötet. VIII. 4.

Telcs Ede

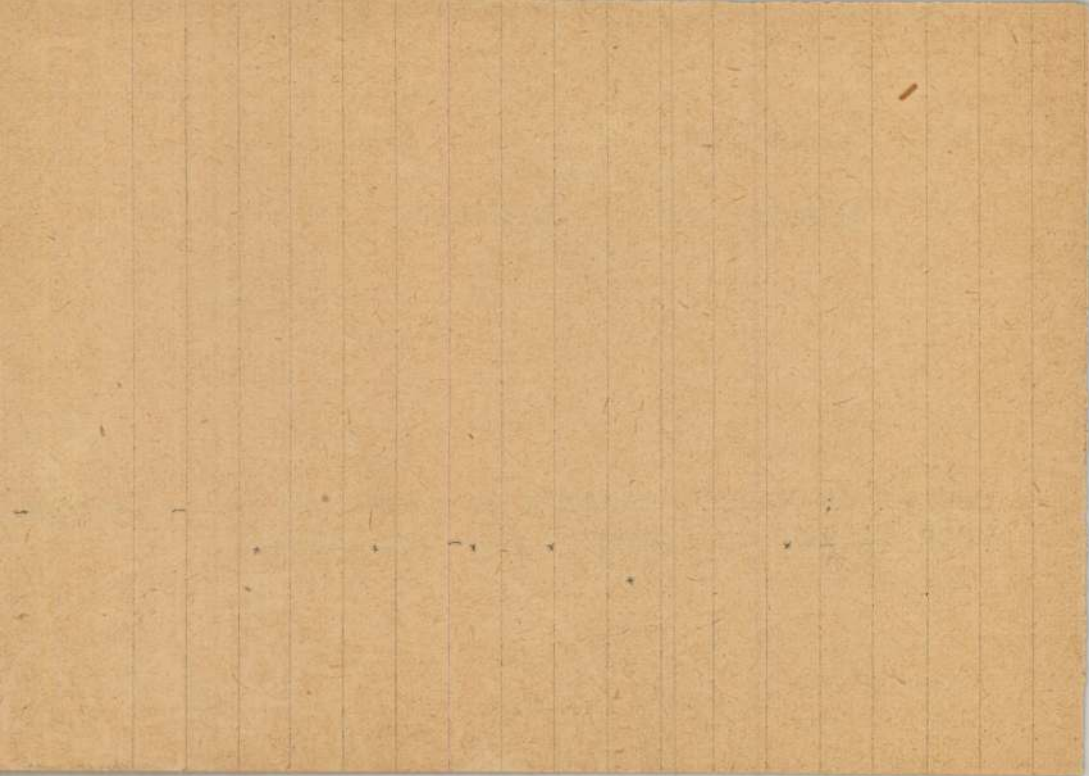
Giacomo Puccini-plakett

Csányi K: Bpesti gyűjtők és művészek érem- és plakett kiáll. az Iparműv.Muz.-ban. 1924.

XXIV

1.

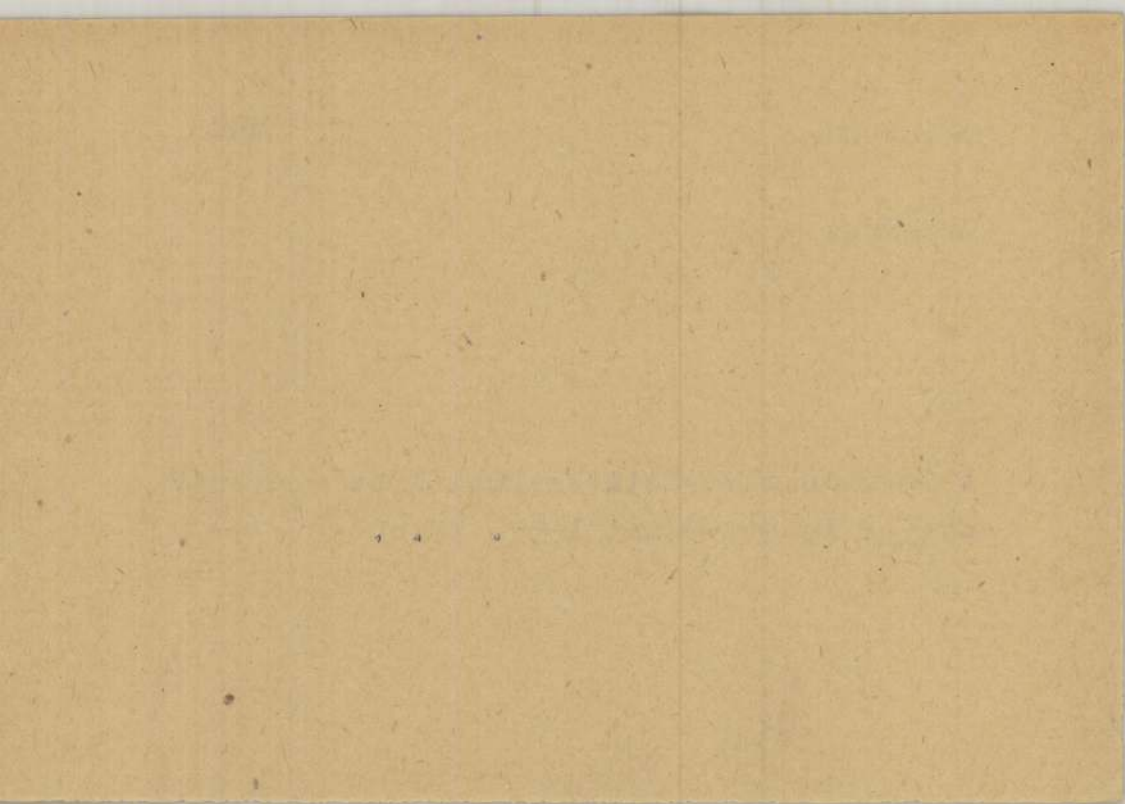

Telcs Ede

MDK

szobrász

A főváros művészeti szaktanácsot alakított
Magyar Iparművészet 1932. 33.é.

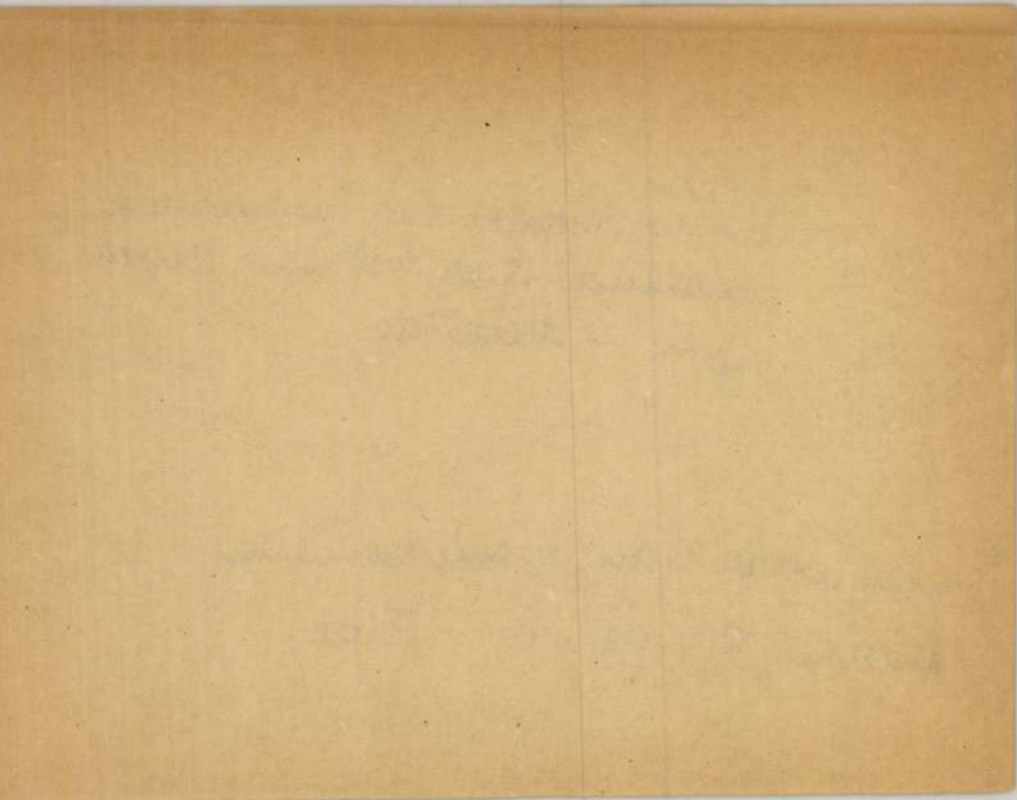
Telas Ede
~~szobrás~~

M.D.K.

A Kereseti Galériában tanulmányok
halálainak 15 ik évek. — "Armas"
repro. — Műtatis.

Farkas István: Telas Ede emlékkiállítás
Művészet, 1964. február — 38 lap.

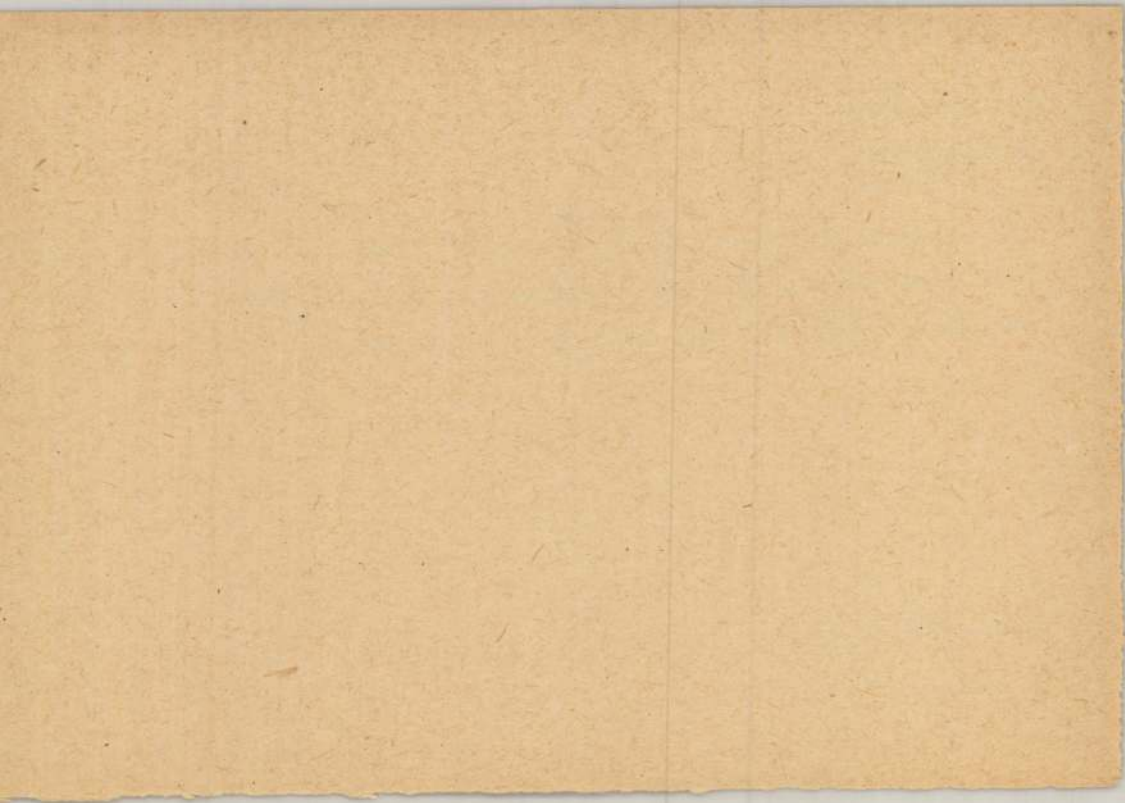
Telcs Ede

~~Magyarországi~~
Szabón

A nevezett Szabónban készült francia avant-gárdista
művészek szimulációja a baltranzmimikta a nevezett Ka-
amában ebédelt edes, amelyen megjelant.

Nevezett újság

1929 III. 7.

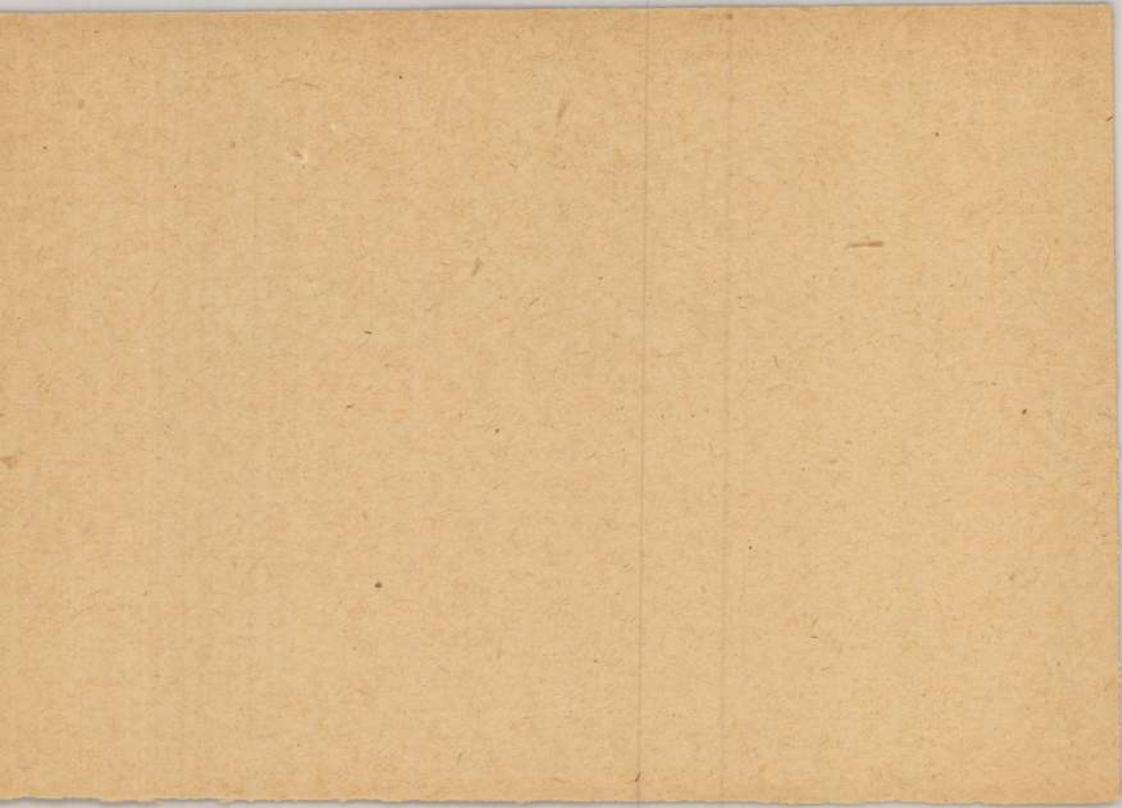
Talos Ede
arban

Dieboldberg Tuni Ede huzar univ. a kemmit.
Kölnben bicikli francia Arant. sodista univ. és
fr. felteve a kemmit. Keszinóban elédit adok. amide
megjelen.

Leopold

1929. 11. 7

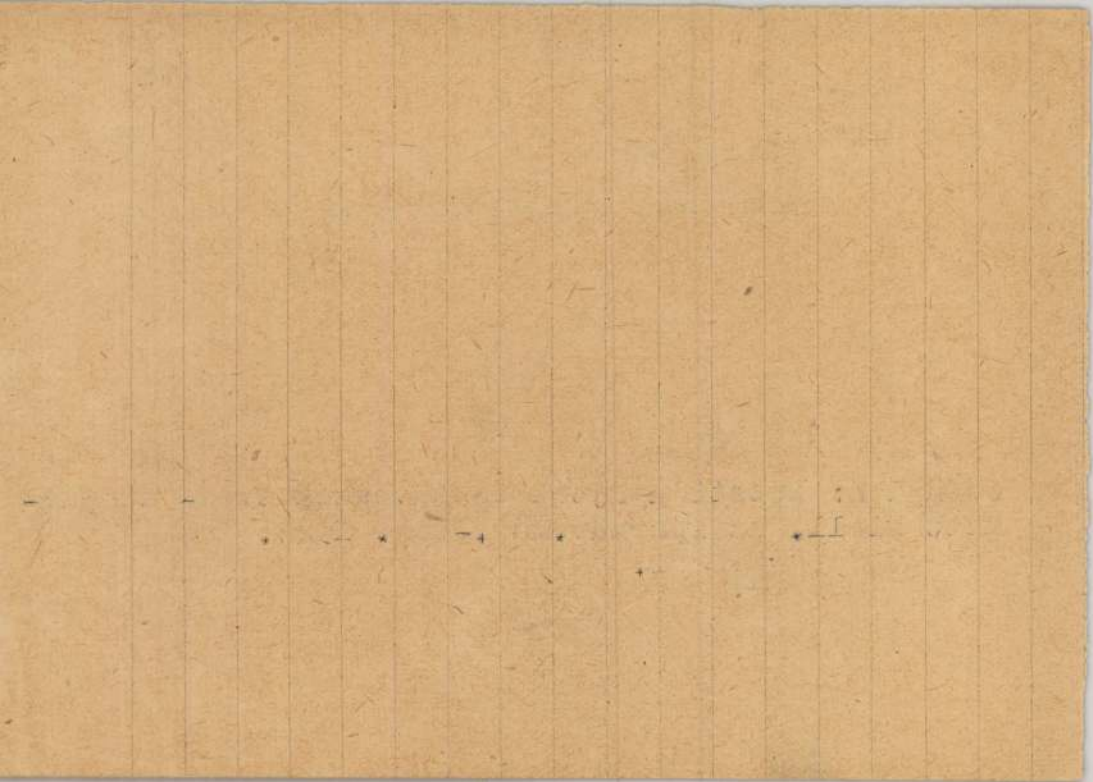

Telcs Ede

Andrássy Gyula gróf érme

Csányi K: Bpesti gyűjtők és művészek érem- és plakett kiáll. az Iparműv.Muz.-ban. 1924.

XXIV 1.

Telcs Ede

MDK

Szent Kristóf, kő

Lót felesége, bronz

Arcmás, bronz

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállítás

187

John M.

South Bristol, N.H.
The Messrs. Brown
Brown, N.H.

Received of the Messrs. Brown

Telcs Ede. szobrászm.

" Miker én még legény voltam.."   Magas dombormű .
Repr.

A Műcsarnok téli tárlata.

Uj Idők. 1900. VII.évf. 10.sz. 224.l.

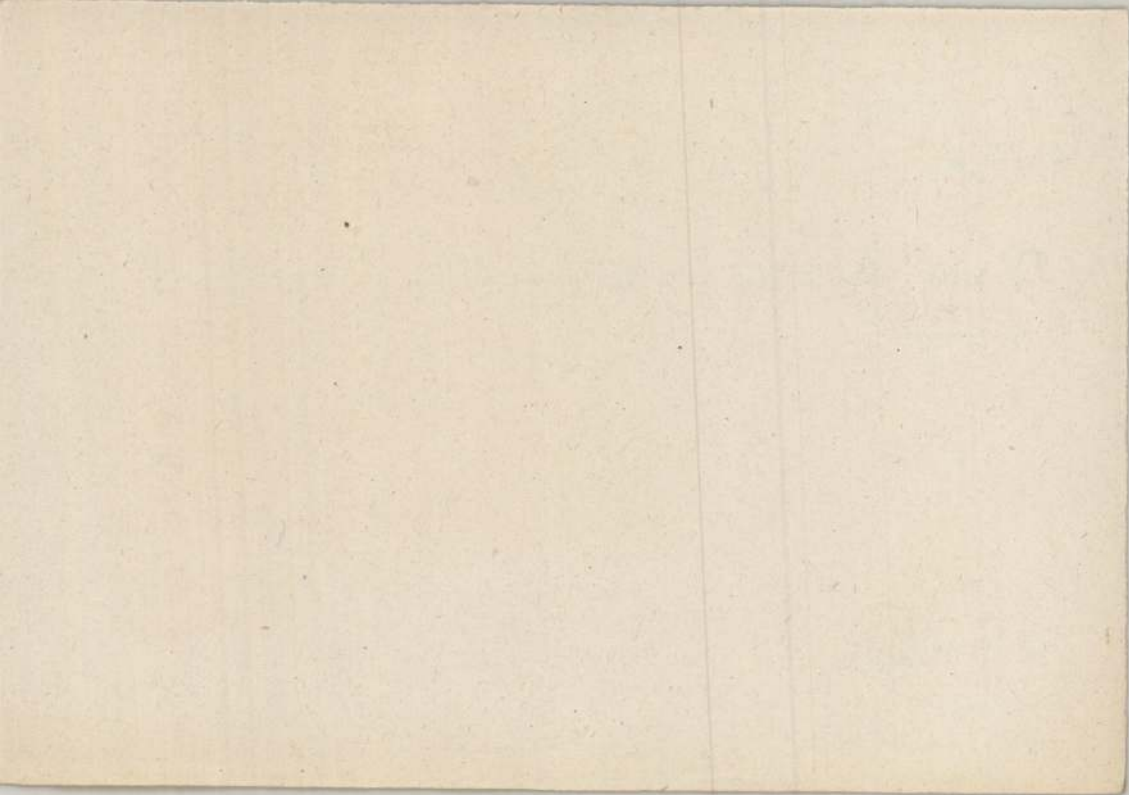
Teles Ede
szobrás

Farszi Bicskítés - Műsamarokban - szoborral
szepül

Esti Hunia

1929. 11. 3

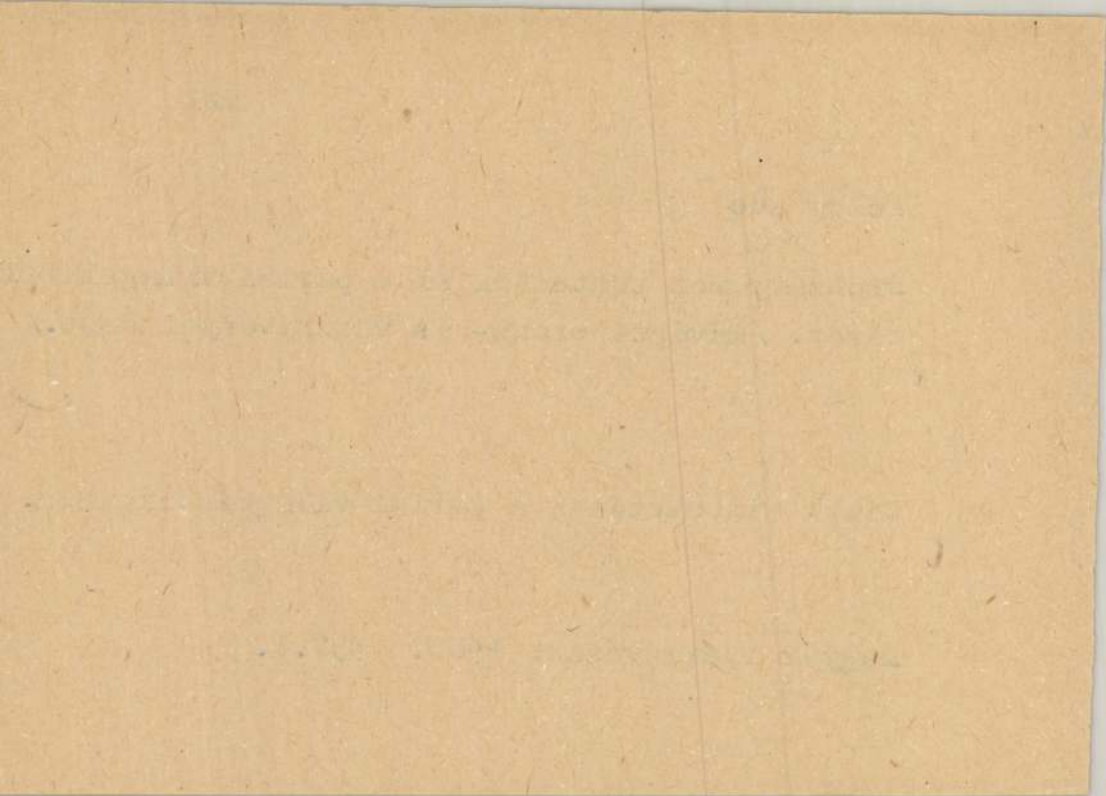

Telcs Ede

Bronzéremmel tüntették ki a párisi világkiállításon. /Művészi bronz- és vasöntvények oszt./

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállításon.

Magyar Iparművészet 1900. 357.1.

MDK

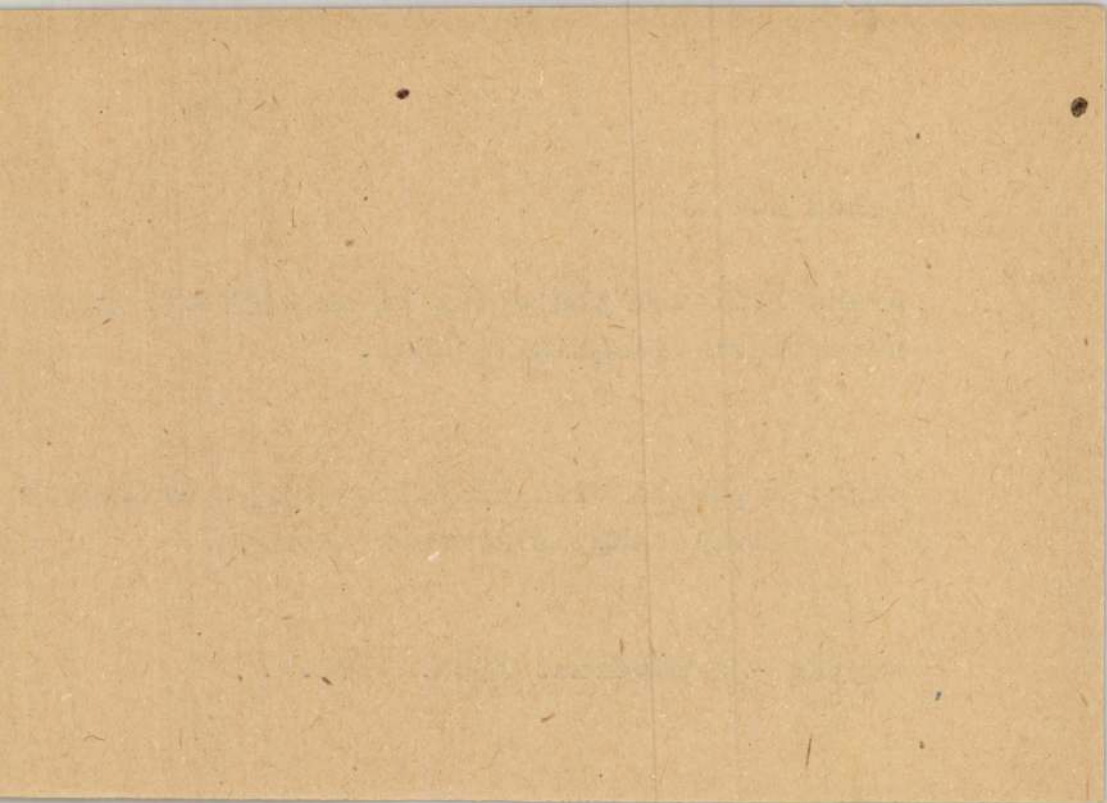
Telcs Ede

Grand Prix-vel tüntették ki az 1937-évi parisi nemzetközi világkiállításon.

Cikk: A parisi világkiállítás magy.pavillonja kiváló nagy sikerének mérlege.

Magyar képművészet 1938. 178.1.

Telds Ede

MDK

Gyermekarcmás, márvány

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c. kiáll.

XIII

1852

Gyermekorvoslat, ártalmatlanít

Miscarionok 1940 Gyermek a kivételben c. 1851.

MDK

Telcs Ede

Prielle Kornélia mellszobra

Höllr. Némz. Szinh. kiáll. 84,1.

100

100

100

100

Telcs

A modern magyar érmészet egyik legkiválóbb képviselője.

Schulek Alfréd dr.: Erem- és Plakettkiáll.
az Iparművészeti Múzeumban.

Magyar Iparművészet, 1924. 54.1.

Teljes

A modern magyar érmészet egyik legkiválóbb
képviselője.

Schulok Alfred dr.: Érmés- és falkettőztől.
az Érmészet Múzeumában.

Magyar Érmészet, 1924. 24. l.

MOK

Telcs Ede

Kempis Antal: Az újabb magyar szobrászat. A
szépművészetek könyve. Bp. 1940.

512,514.1.

1882

1882

Received of the Treasurer of the
Board of Directors of the
City of New York

the sum of \$100.00

MDK

Telcs Ede

Török Gy. : A turini világkiáll. Építő Ipar
1912. ápr. 21. 156.1.

100

100

100

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek:

Numizmatikai Társulat. 1941. 48 mm. Vert
bronz.
Tubinak. 1943. 97 mm. Öntött bronz.

Városi Múzeum. Baja.
Szlövárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 20. Kat.

MDK

Telcs Ede szobrász

Vámos M: cikke. Nemzeti Ujság, 1928. okt. 20. 10.1.

MDK.

Telcs Ede

Kiállított művei Nyiregyházán

Keletmagyarország 1965 juni.27.lap -

MDK.

Teles Ede

Kisilittott mivet Nyiregyházaan

Kisilittott mivet Nyiregyházaan 1967. júni. 27. nap -

Telcs Ede

MDK

Szent ^H~~F~~lórián, repr.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállítás

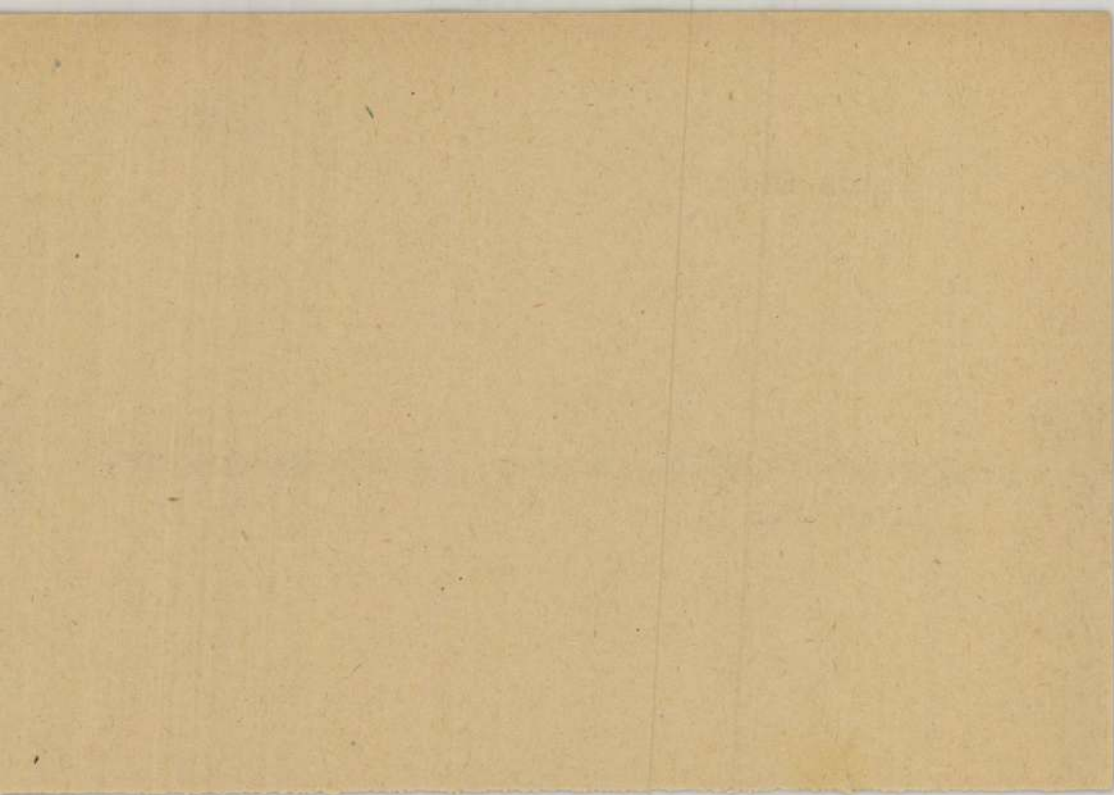

MDK

Telcs Ede

A Társulat köréből. Magyar Iparvédelem, 1910.
8.sz. IX. 1.

MDK.

Telcsz Ede

Székesfehérváron kiállított műveiről

Magyar Nemzet 1965.V.21.lap -

1887

John Doe

Residence of John Doe, New York

Printed at the University of Chicago Press - Chicago, Ill. 1887

MDK

Telcs Ede

bronz érmék

Piçk Ernő

Önarckép

Reitzer Elemér

Telcs E. kiáll. N.Gal. 1963.

helye: .....

F. L. 1966.

Ovid Densustanu:

Telcs Ede

MDK

Arcmás

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállítás

MDK

Telcs Ede - Györgyi Géza

Erzsébet emlékmű, pályaterv. Az első díj nyertese

Művészet, XII. évf. 1913, 205.

1913
1913
1913
MUSEUM
GY. GYÖRGI GÉZA
1913

ETI MÚZEUM

SA GYÖRGY ÚT 41

429-759

Tárgy:

Hiv. sz.:

Melléklet:

TelcsÉde

M.D.K.

- 9.) Heibonius plakett. Hadifém,
10.) Arva. Hadifém.

Fővárosi Leptár kiállításai XLIV. : Magyar érem és plakett -
művészet 1800-tól napjainkig, 20 lap. Budapest 1949.

Teles Ede notái

M. D. K.

I. díjjal tüntetés ki a 1916-os. Eressbet
kiváló emlékmű pályázaton.

A Eressbet kiváló emlékmű töltséte. Bp.
1932, 2.

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

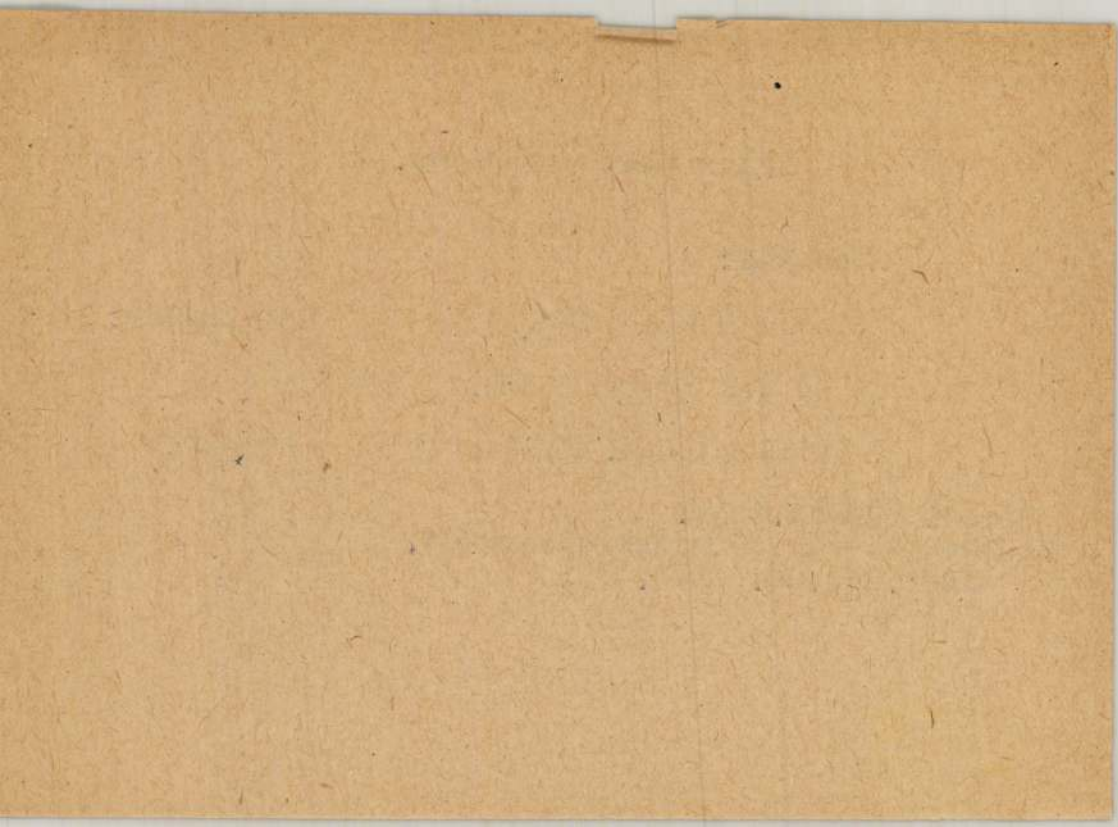
Szakállas férfi.

Mell szobor.

A két bernemiséza.

Vigasztalás. /Krisztus és a koldus./

Városi Múzeum, Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 20. Kat.

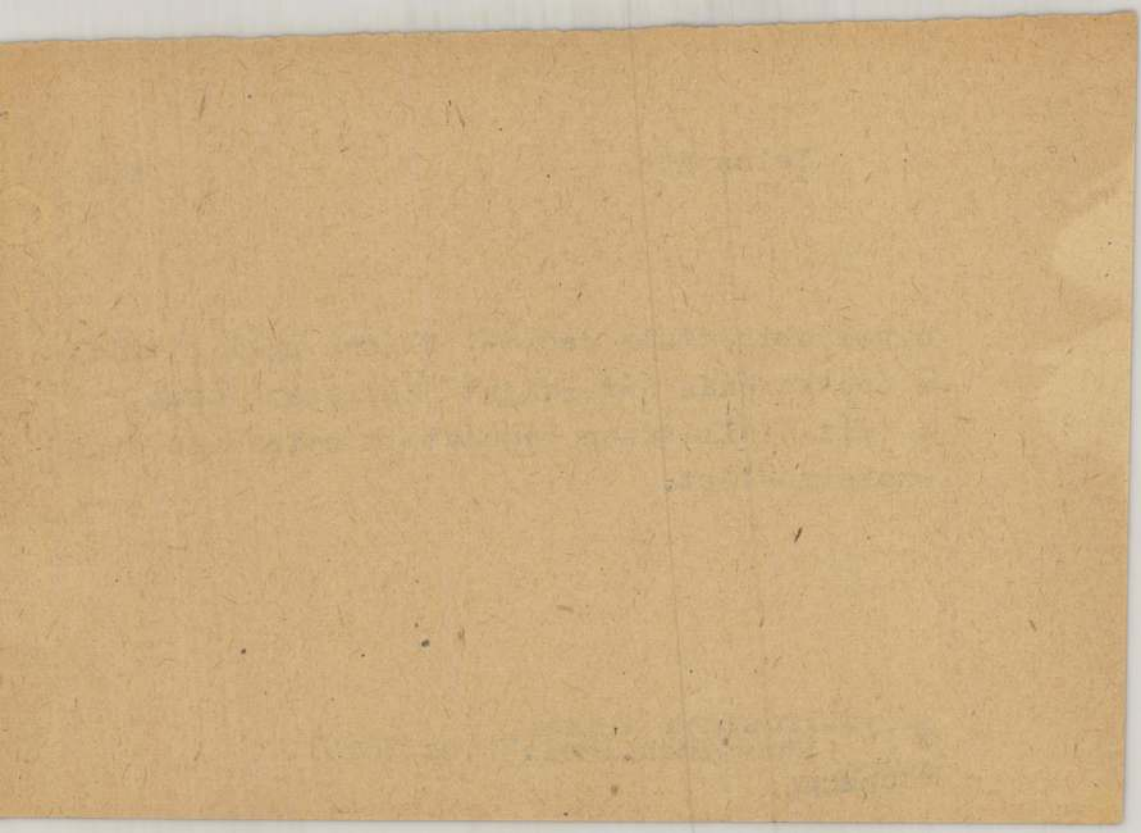
Telcs Ede

MDK

A pályabizottság dec.8-i ülésén neki ítélte
a 600 koronás Ráth-díjat "Háziszer" című,
a Téli Kiállításon bemutatott színezett gipsz
szoborművéért.

Pályabírószágok ülései.
M Mücsarnok.1901.32.sz.382.1.
XXXX
Mücsarnok

terrakotta szobrocskák. / előkelő külföldi muzeumok
vásárolták meg.

Györgyi Kálmán: Az iparművészet a párisi kiállításon.
A világ iparművészet e Párisban . 1900. Szerk. Fittler
amill és Györgyi Kálmán

ky. a Magyar iparművészet 1900. évi folyamából 22.1.

M. D. K.

Györgyi Kálmán: Az iparművészet a párisi világkiállítás-
son
A világ iparművészet Párisban . 1900. Szerk. Wittler.

MDK

Telcs Ede

bronz érmek

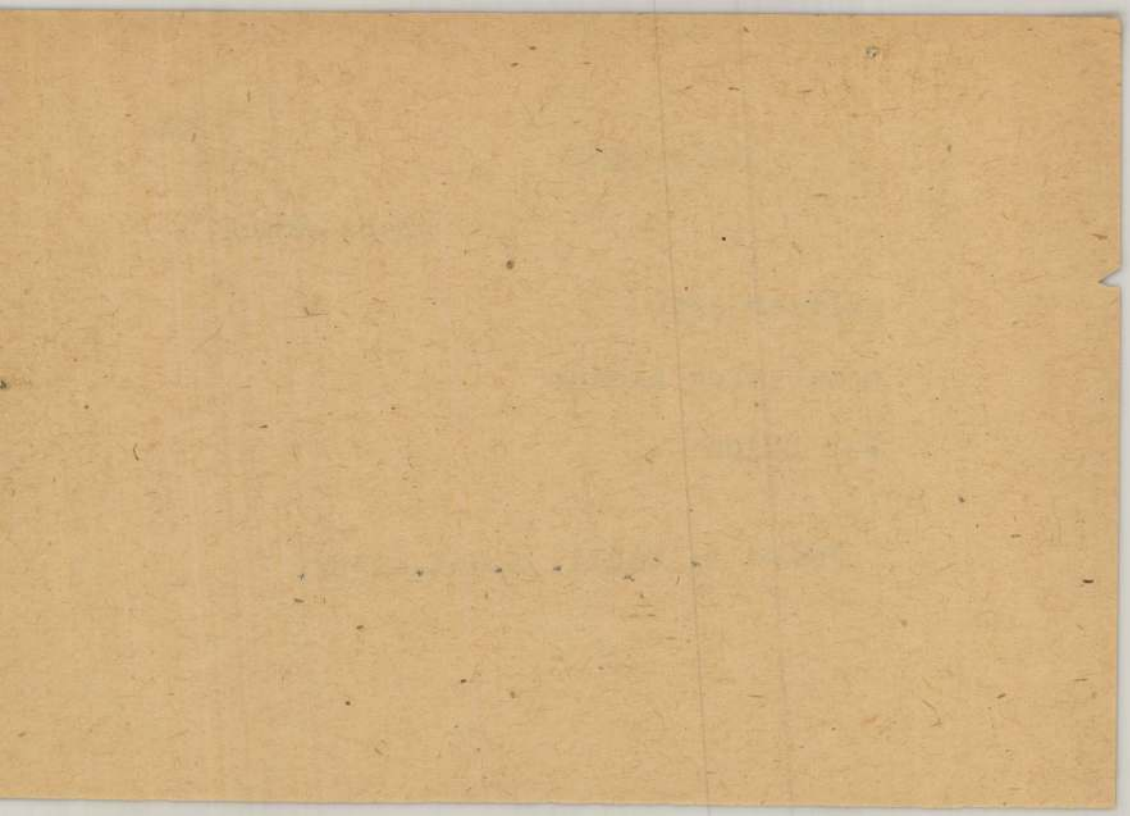
Reitzer Jenő

Edvi Illés Aladár

Pap Lajos

Telcs E. kiáll. N.Gal. 1963.

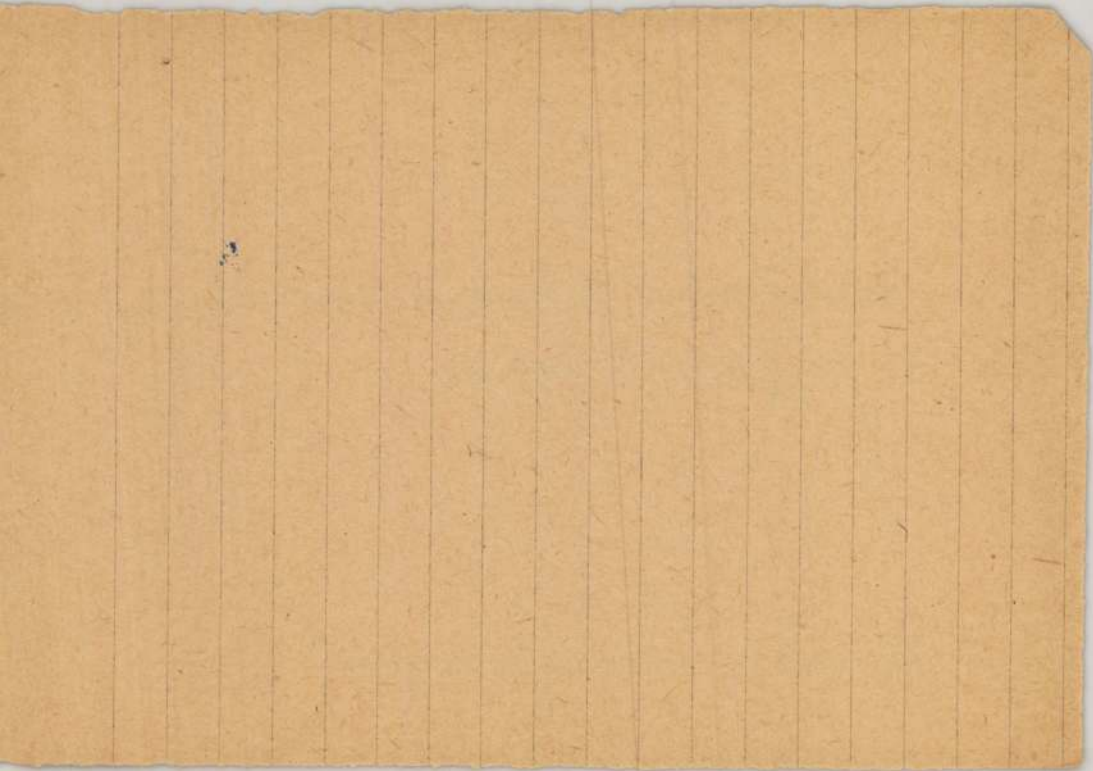
Telcs Edel
szobrász

M.D.K.

Telcs Edel készítette a Vörösmartyu szobrot,
a Vörösmartyú tereu elhelyezésére.

Budapest und Umgebung, Budapest.

308.

TeljesEdde
módrán

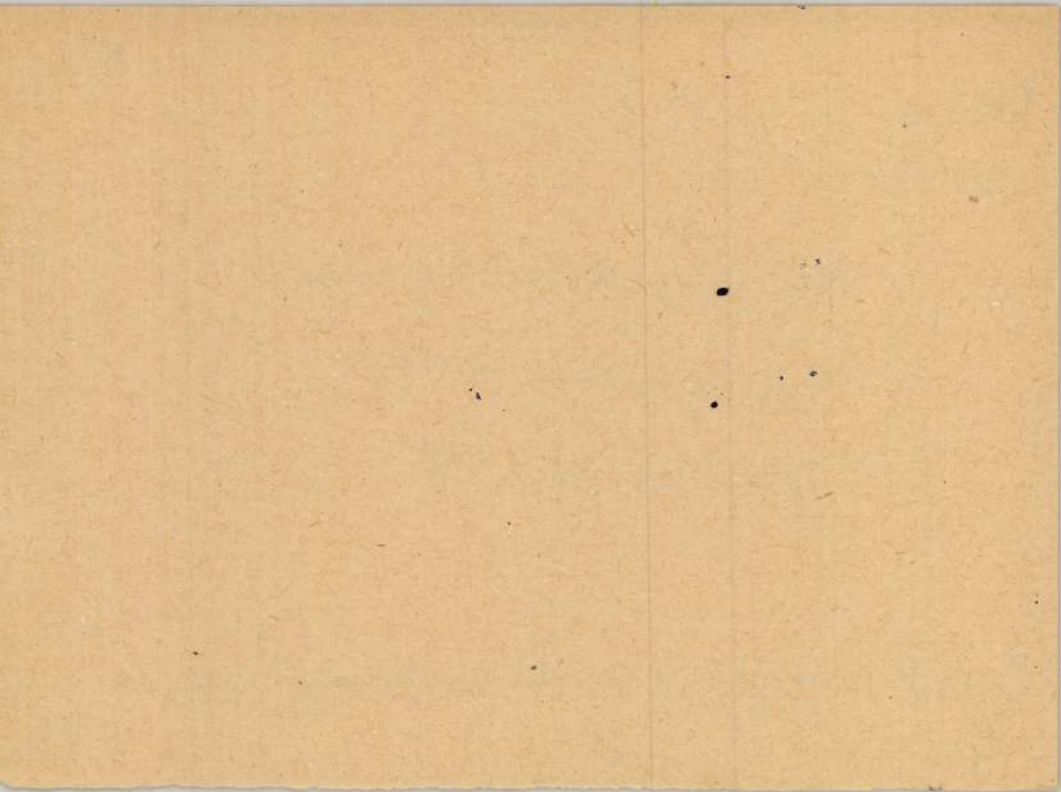
780) Góngy Arthur képmása

781) Alpár Gyula archépe

782) " " női élet

Egyet- kétulajdonból elvezet műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

1111

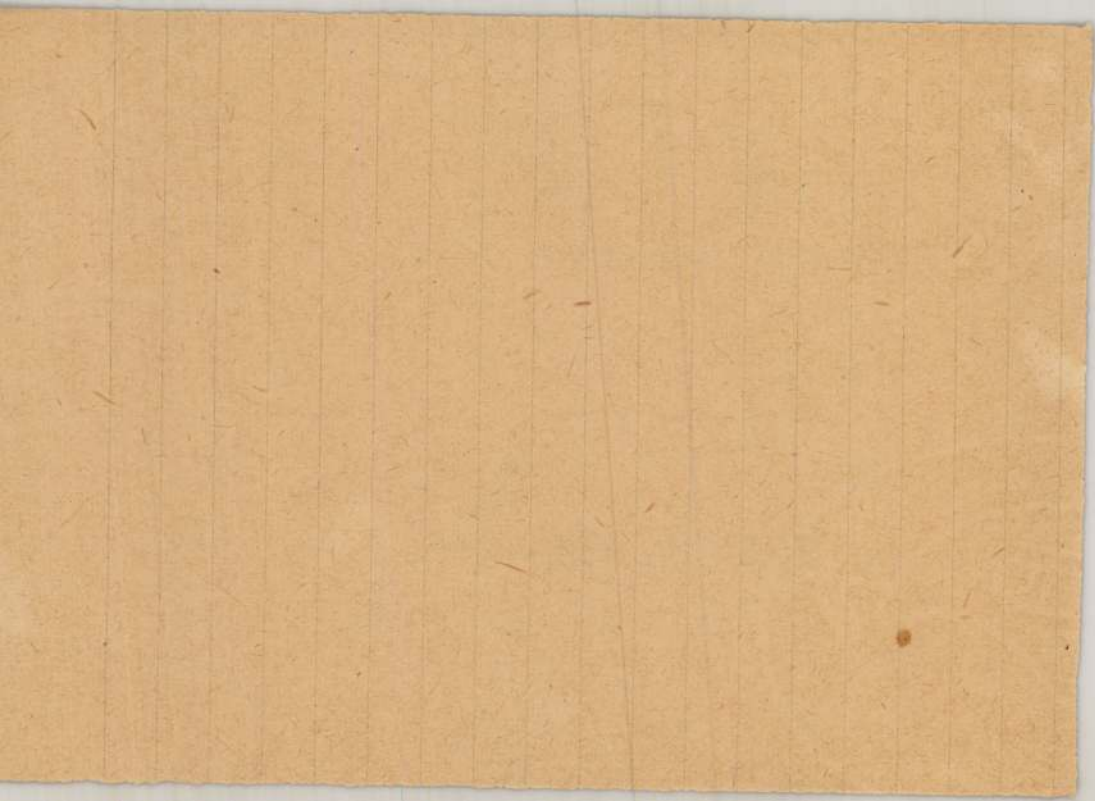
Telcs Ede

Női akt, szobormű

Helikon 3. kiáll. 1922. Apr.

21

1.

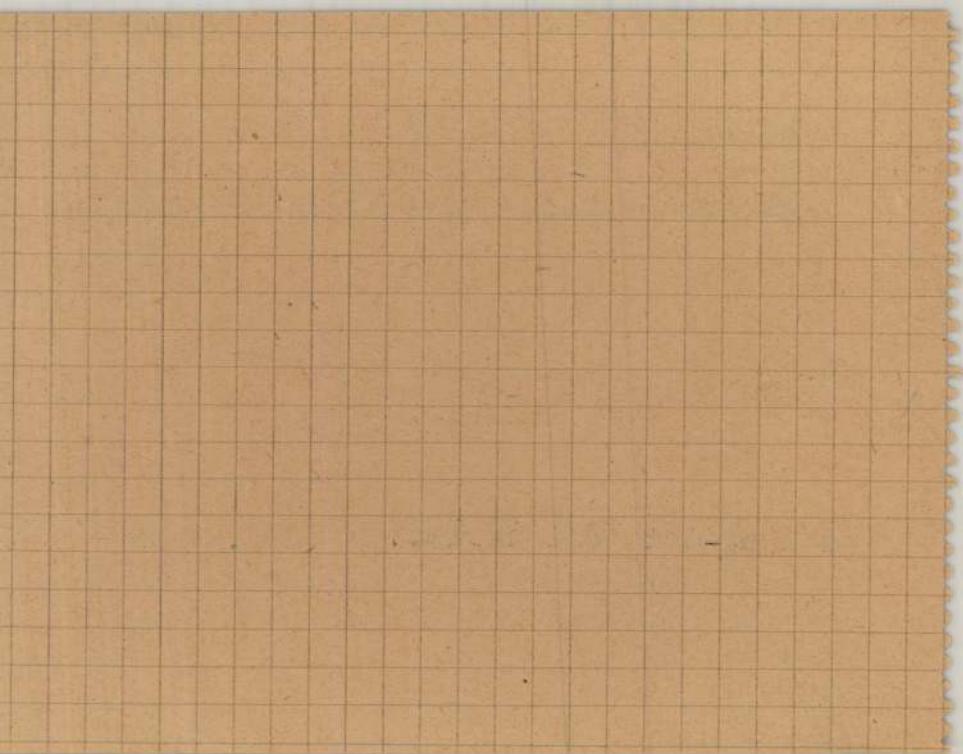

Telcs Ede

Barabás Miklós festőművész mellszobra

Az 1904-iki téli tárlat. 8 l.

Telcs Ede

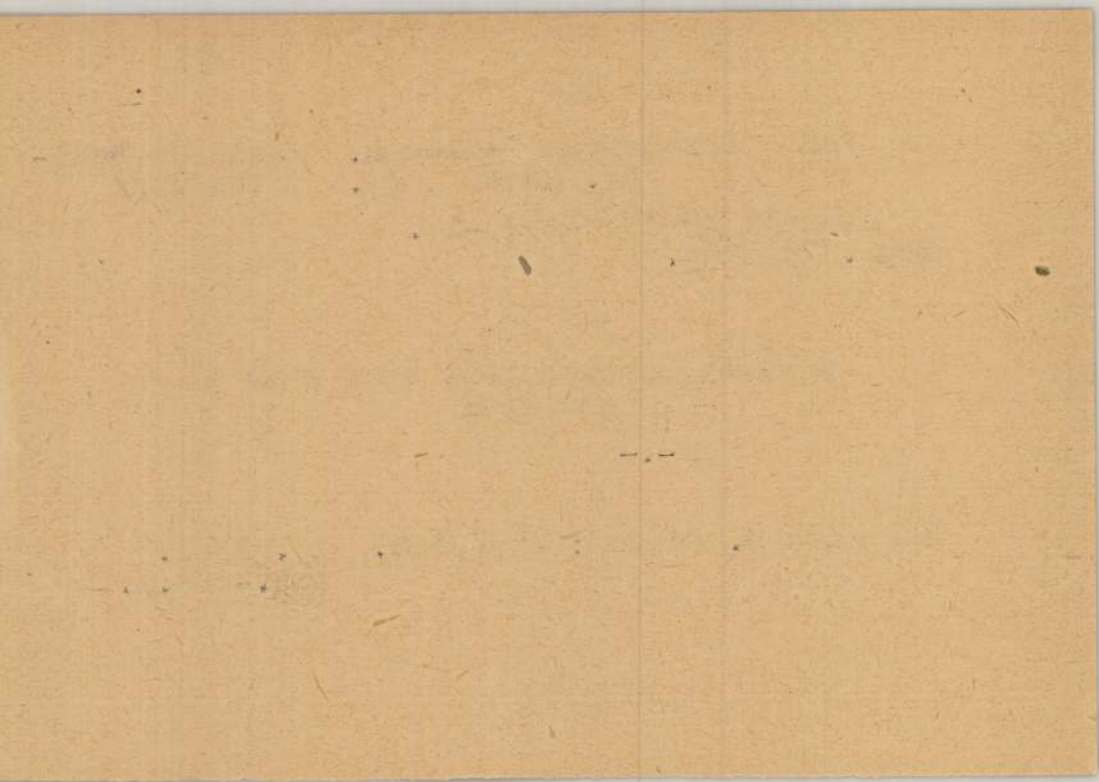
~~/Ez~~ Ezredésves emlékmű. /Zala és Schi-
Bp. Hősök tere. ckedanz/

Készült ~~X~~ 1896-1929-ig.
Repr. 291 kép.

A királyszobrok közt az ő műve is
szerepel

--

Zakariás G. Sándor: B^Udapest. Bp. 1961.
185.-186.l.

Teles Ede

MIK

Alpár Ignác szobra

THALY TIBOR: A 200 éves Városliget. Bp. 1958.

134.1.

Teles Ede

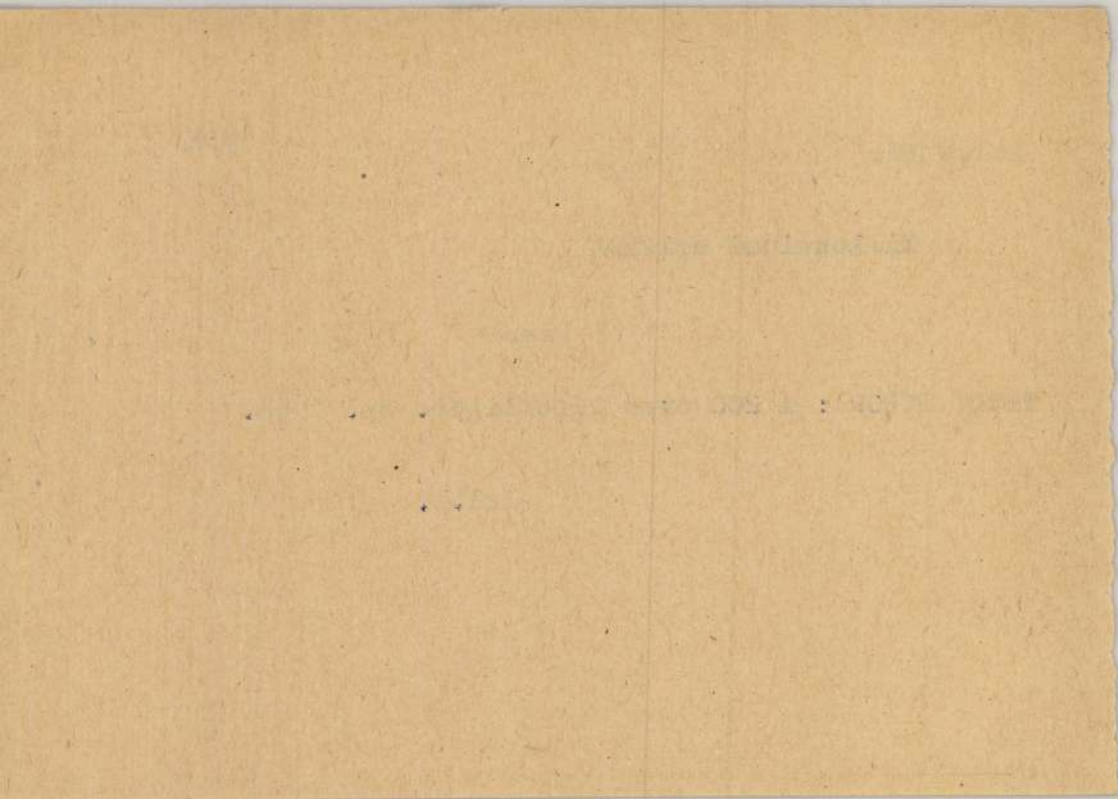
MDK

Millenniumi emlékmű

László

THALY TIBOR : A 200 éves Városliget. Bp. 1958.

121.1.

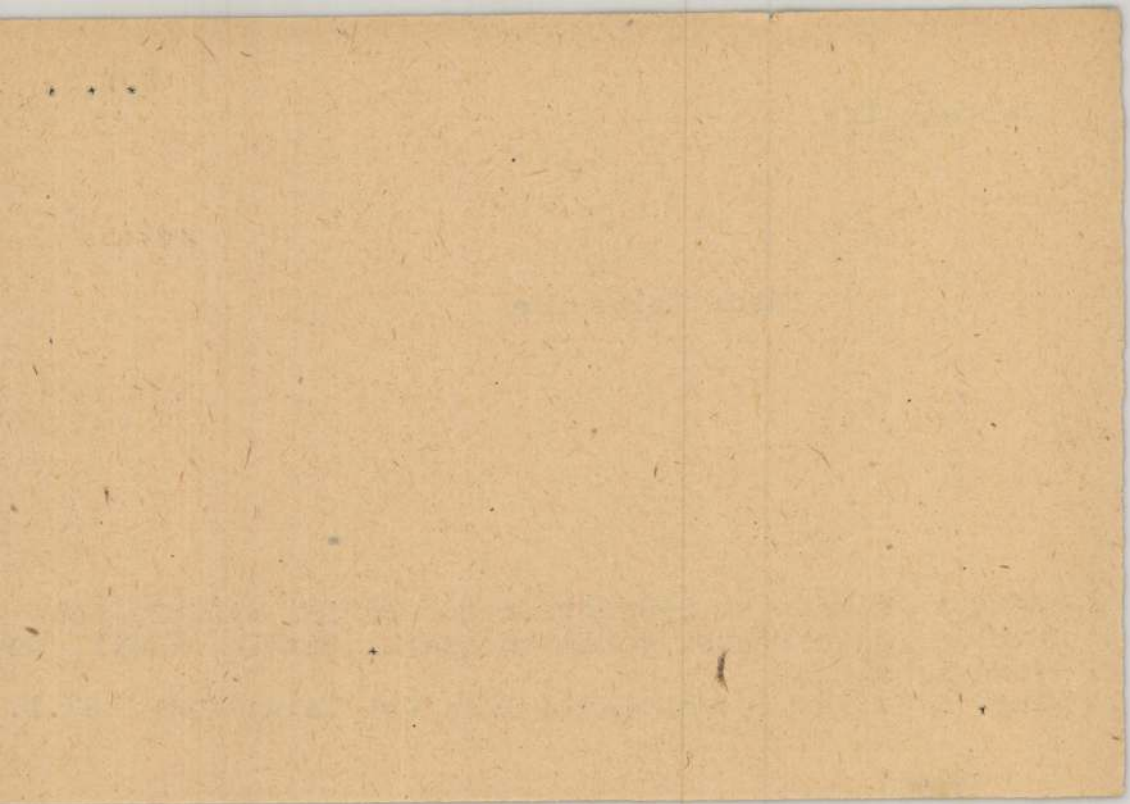

Teltsch Ede

Lásd: Telcs Ede

Györgyi Kálmán: Az iparművészet a párisi kiállításon
A világ iparművészet Párisban szerk. Fittler Kamill és
Györgyi Kálmán
Klny. a Magyar Iparművészet 1900 évi folyamából 27.1.

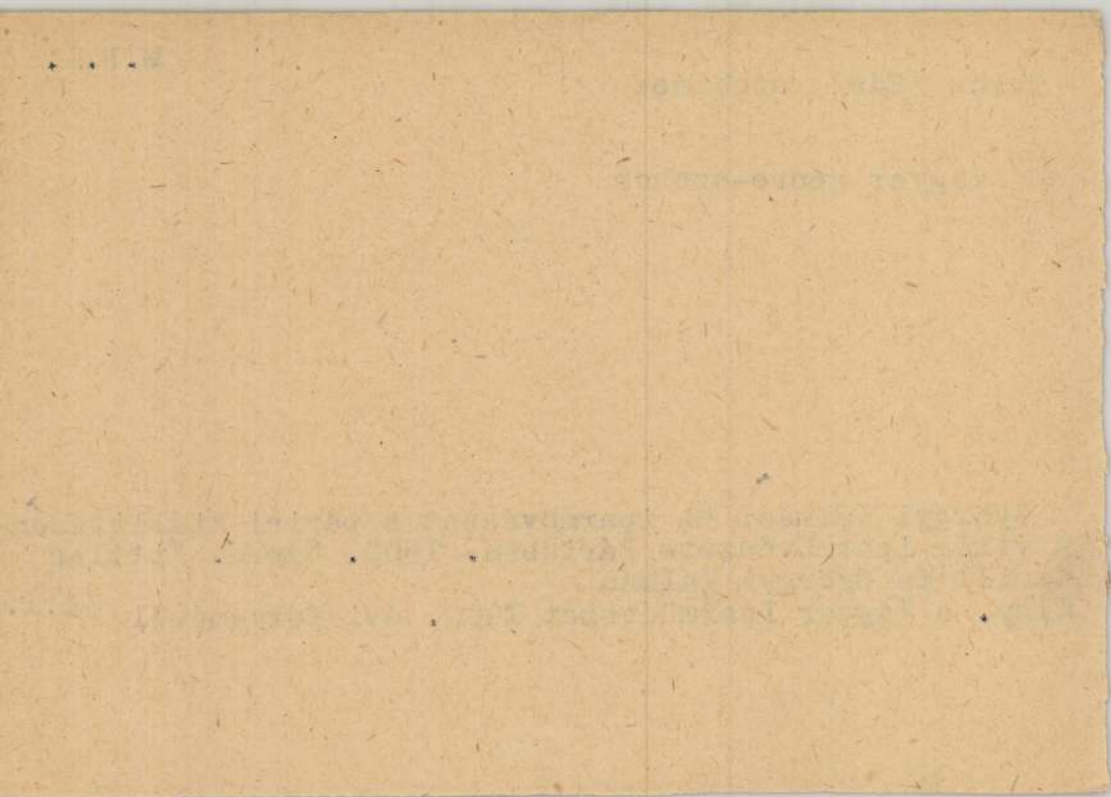

Telcs /Ede/ szobrász

M.B.K.

magyar genre-szobor

Györgyi Kálmán: Az iparművészet a párisi kiállításon
A világ iparművészete Párisban. 1900. Szerk. Fittler
Kamill és Györgyi Kálmán
Klny. a Magyar Iparművészet 1900. évi folyamából 31.1.

Telcs Ede

MDK

S.A. asszony arcképe, repr.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállítás

1912

1912

U. S. A. National Academy of Sciences, 1912.

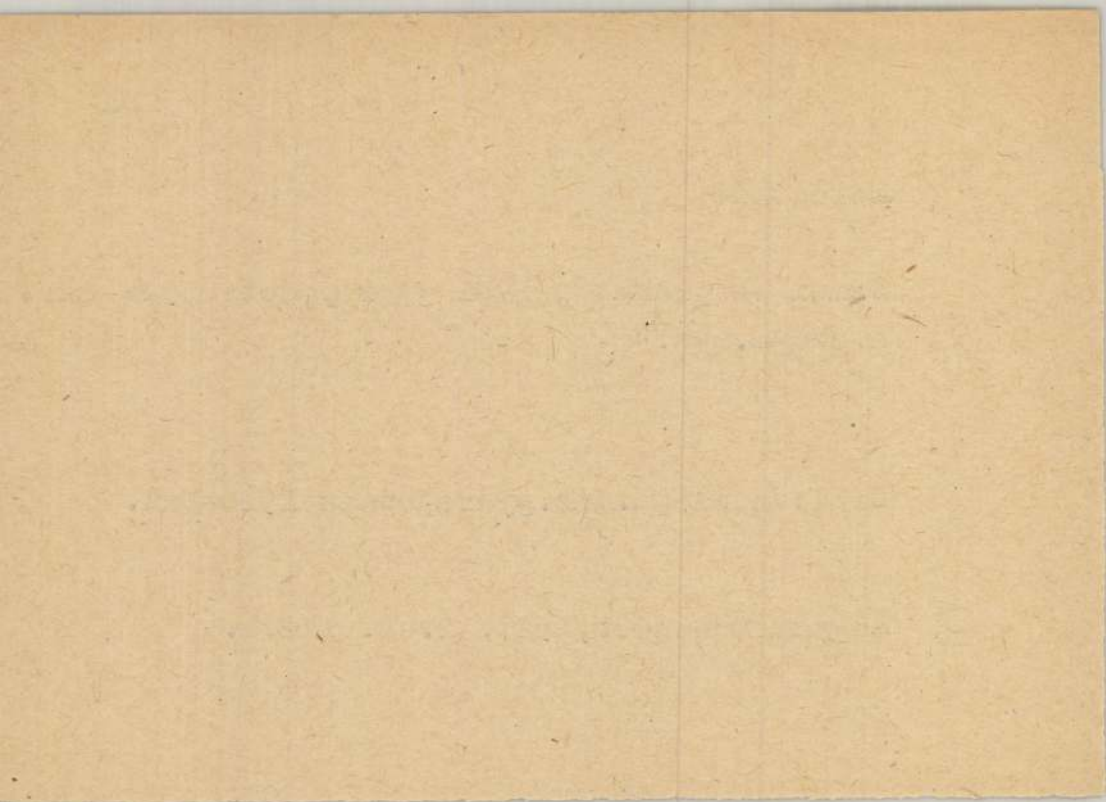
U. S. A. National Academy of Sciences, 1912.

Telcs Ede

Ermei és plakettjeivel gyarapodott 1926-ban
a Szépm. Múz.

Cikk: A Szépm. Múz. gyarapodása 1926-ban.

Magyar Művészet, 1927. 2. sz. 112. l.

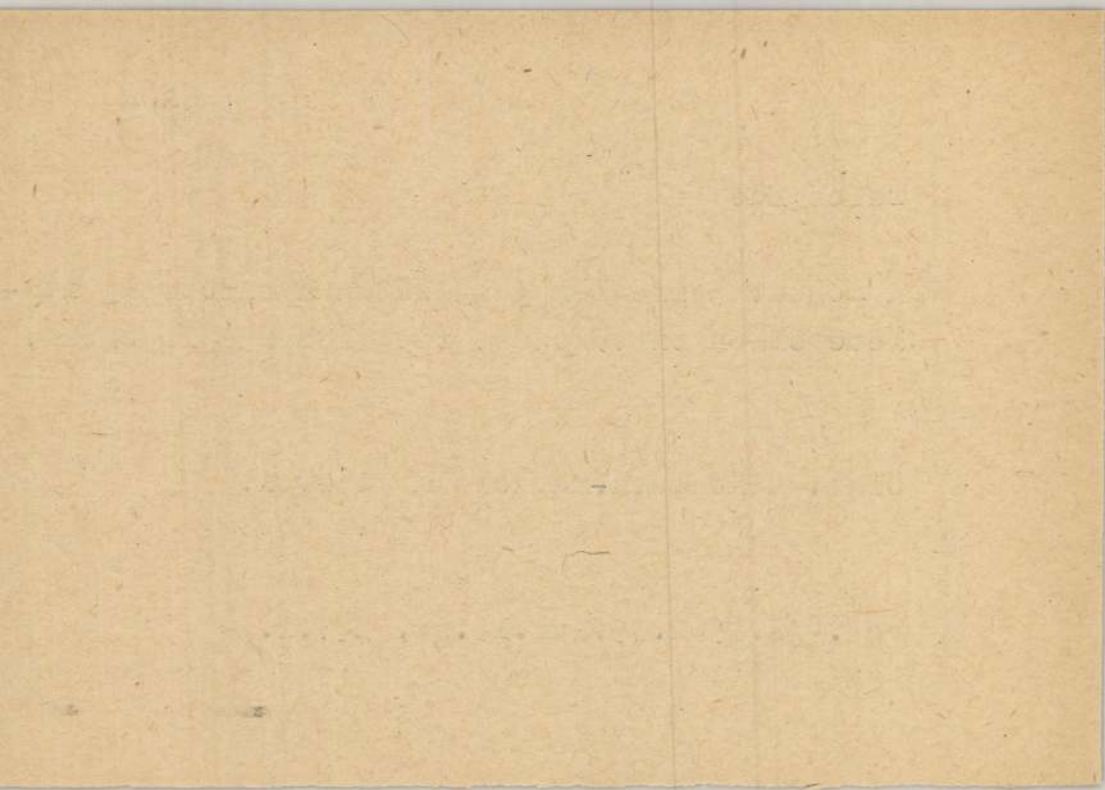
Telcs Ede

A Kossuth síremlék pályázatan a bizottság íté-
lete ellen tiltakozást tett közzé a lapokban.

Cikk: A Kossuth-mauzoleum tervei.

Vas. Újs. 1902. 49. évf. 13. sz. 207. l.

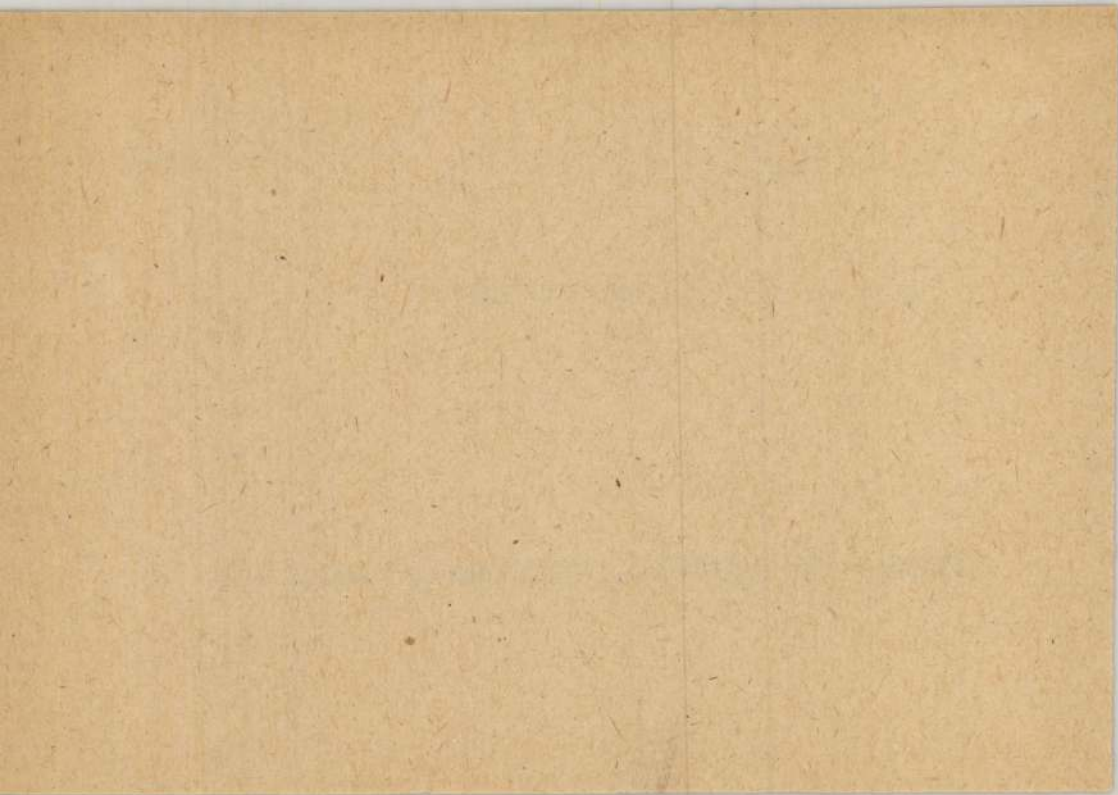

Telcs Ede

MDK

Öreg ember, faszobor tervezet

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

Teles Ede

MDK

Millenniumi emlékei

III. Károly

[THALY TIBOR: A 200 éves Városliget. Bp. 1958.

121.1.

MDK

Telcs Ede szobrász

Telcs Ede jubilál. Magyar Iparművészet, 1940.
10.sz. 110.1.

1940

Police des étrangers

Police des étrangers. Maysz Iparvizsag, 1940.
10. sz. 11. l.

Telcs Ede, szobrász

pályaművét a bírálóbizottság meg~~is~~ vette.
Sárkány Istvánnal együtt tervezett.

A Szabadságharc-szobor tervpályázata.
Vállalkozók Közlönye. 1907. jun. 12. 5.1.

Teles Ede

Thaly Kálmán domborművét min-
tásta /21 x 12 cm/ - Déri Múzeum
Szobortárbau.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bógel József/
1961. Debrecen 95. l.

Telcs Ede:

MDK

Telcs "Elkésett csók" c.bronzasztikáját
a karácsonyi kiállitából megvette Bolza
báró.

Vásárlások a Téli Kiállitáson. Mücsarnok.
1901.2.sz.30.1.

Page 11

There is a small
number of people
who are not
satisfied with
the present
state of
affairs.

It is
to be
expected
that
the
present
state
of
affairs
will
continue
for
some
time.

M.D.K.

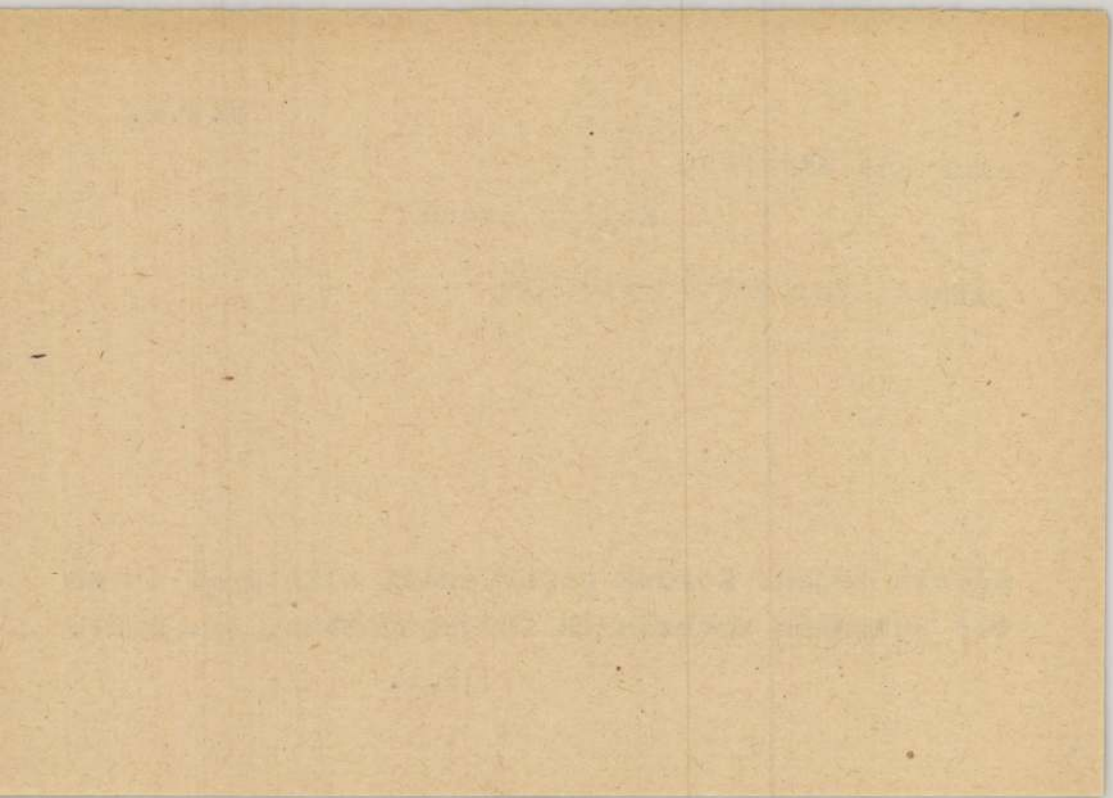
Telcs Ede szobrász

Kallós Edével

Araxx Vörösmarty-émlékmű

Németh Lajos: Korunk szobrászati alkotásai és ma
élő jelentős szobrászok fővárosunkban, Bp. 1967.

52.1.

TÉLCS EDE

MDK

~~szobánmunka~~

kezeletese, rajzolta
Gehert Lajos

Gehert Lajos: Egy cipő, egy kőszög
(Kezeletese). Bp. 1928.

1004

313 20 135

[Faint, illegible handwriting]

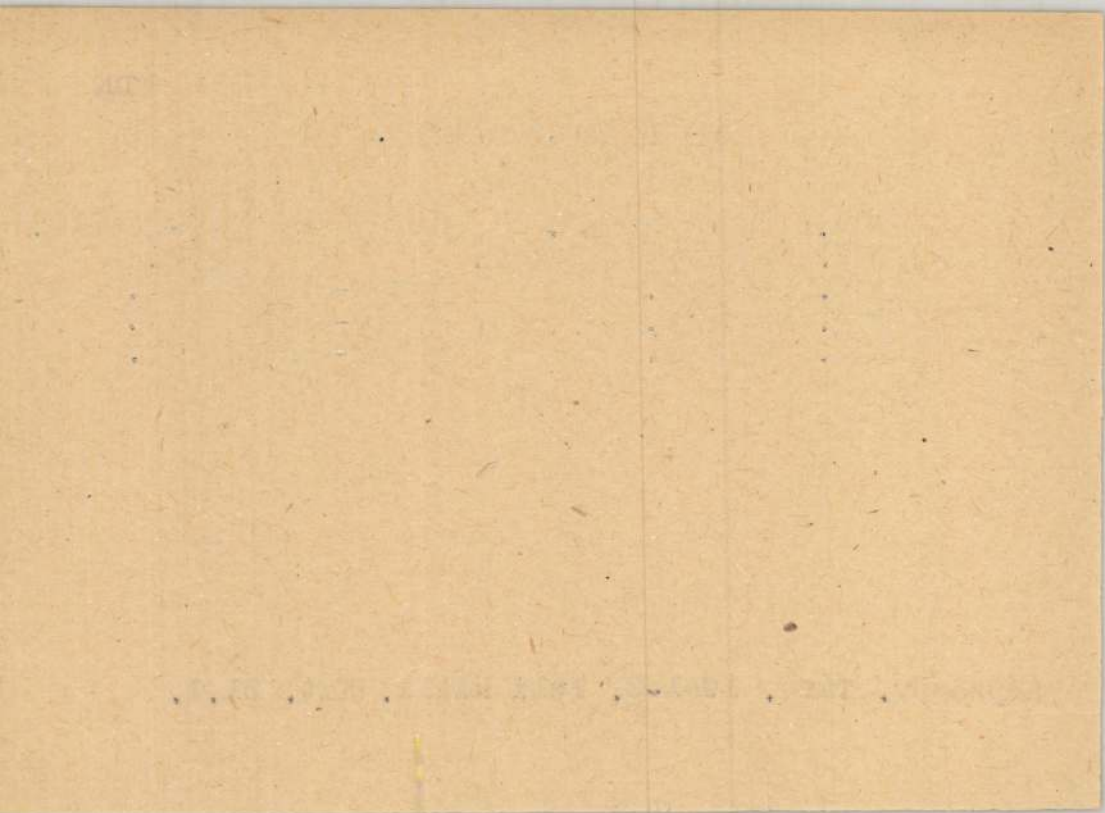
[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

Telcs Ede, szobrász.

126.	"Házi szer".	szánezett gyps-szobor.
127.	Arcképtanulmány.	Gyps.
128.	Arckép.	Bronz-mellszobor.
129.	Arckép.	Bronz-mellszobor.
131.	Arckép.	Bronz-mellszobor.

Képzőműv. Társ. 1901-2. Téli kiáll. Kat. 31.1.

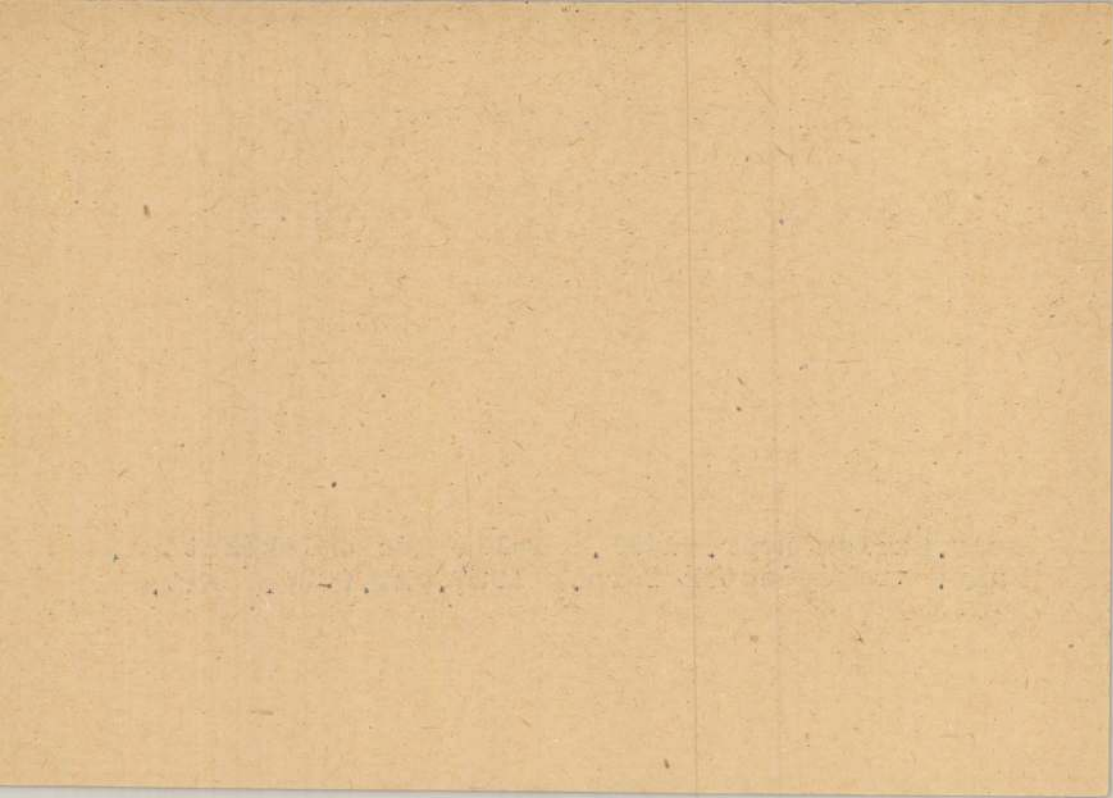
Telcs Ede, festő-szobrász

Arckép.

Olajf.

Nemz. Szalon Repr. Kiáll. Balló Ede emlékezetére.
Magy. Arcképfestők Társ. 1937. okt. 9-24. Kat.

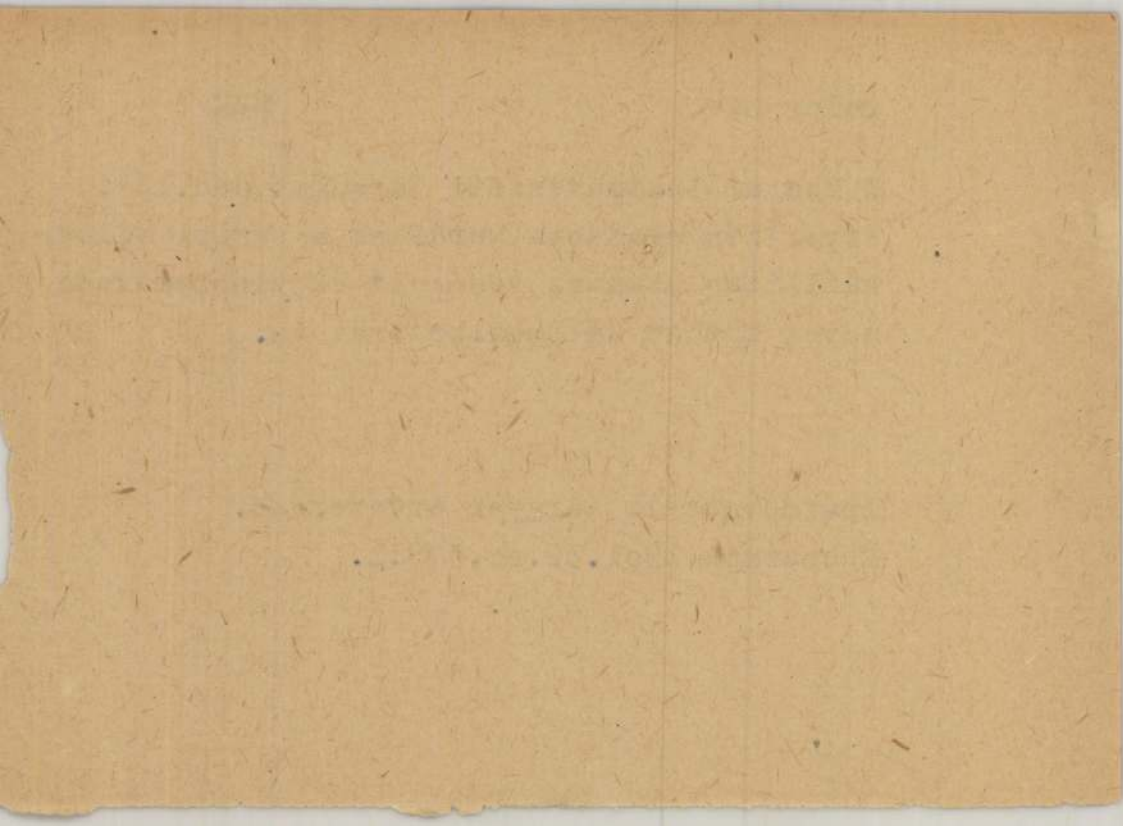

Telcs Ede

MDK

A Magyar Iparművészeti Társulat dec.16-i árverésén eladásra kerültek a párisi világiállítás számára vásárolt és visszamaradt művek között Telcs alkotásai is.

Iparművészeti tárgyak árverezése.
Műcsarnok.1901.32.sz.388.1.

Telcs Ede

apró térrakokról tesz említést a
"Keszö".

Lyka László: His könyv a művészet-
ről, Budapest, 1964. 56 f.

Telcs Ede

MDK

Zene és tánc öntött bronzplakett

Műcsarnok 1924 fevaszi kiállítás

Teige Ede

Gene de tano ontött bronnlakett

Wolfgang von Bayern Altbayern

EDK

Telcs Ede

A Magyar Nemzeti Galéria 1965

Tálcza Ede, szobrászm. MDK

Arckép-plakett. /Karap Ferenc 70-ik életéve
betöltésének emlékére halás szeretettel rokonai
Jelzéssel.

Művész et. 1903.

1870

1871

1872

1873

1874

MDK

Telcs Ede

Műcsarnok 1899. 13. sz. 191.1.

1891

Price 25c

Published by the
American Book Company
New York

Telcs Ede

Arcmás. Bronz. Mgt.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24 - Máj 15. Műcsarnok. Kat. 6.1.

1890

1890

1890

1890

Telcs Ede

MDK

Capricció I-II, bronzplakett

Műcsarnok 1924 őszi kiállítás

Teles Ede

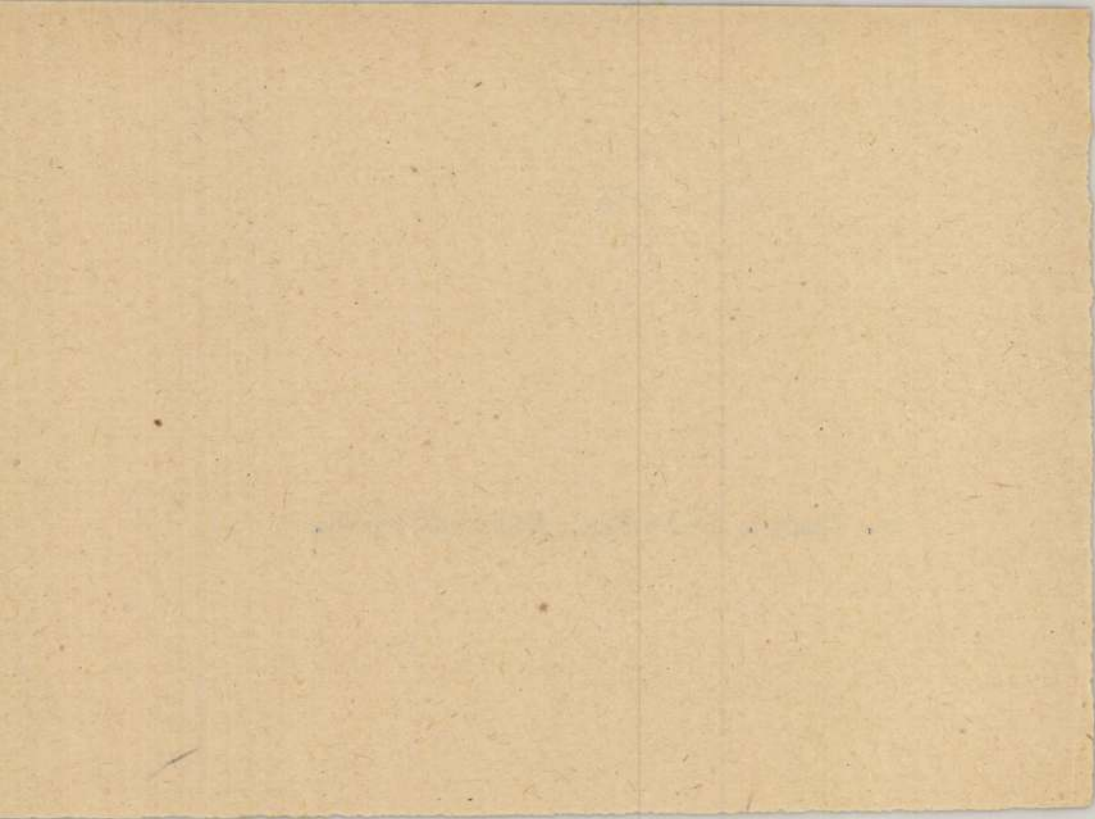
Gastricoid I-II, Bromogelakt

Stomach 1921 General History

MDK

Telcs Ede

M. Nemz. Galéria, vezetõ 1965.

Técsy Ede, Advokat

M. D. K.

műve a Széchenyi fürdő
népfürdői honlapján lévő
cikk női aláír.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

juun. 17. sz. 6. old.

1872

San Jose, California

Dear Mother
I received your letter
of the 10th and was
glad to hear from
you.

Very affectionately,
John W. [unclear]
P. O. Box 1013, San Jose, Cal.

Telcs Ede

Tharaud testvérek. Bronzplakett.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24. - Máj. 15. Műcsarnok. Kat. 19.1.

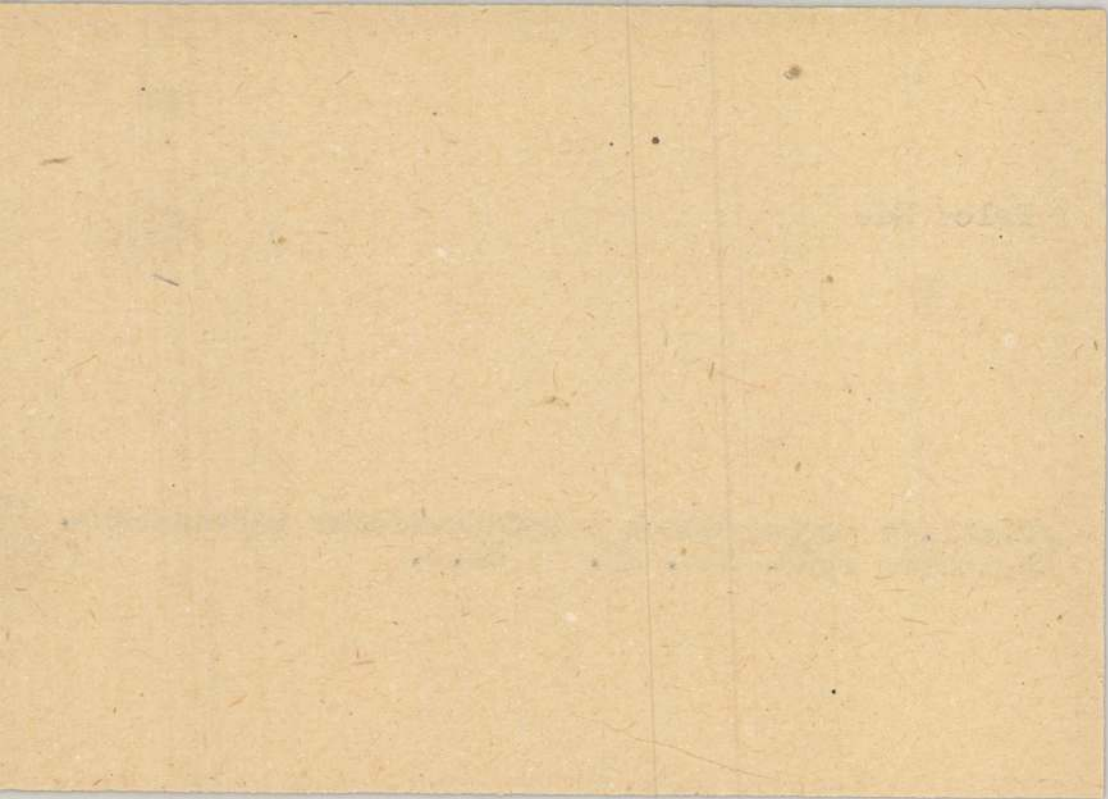

MDK

Telcs Ede

/Vigil./: Megjegyzések a Medách-szobor pályázathoz.
Magyarország 1938. okt. 27. 11.1.

Tele Ede, rovatán

Görög József úrval közös pályá-
műve 15.000 K.-as első díjat
nyert a megismételt Erse-
bet-emléremű pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

nov. 28. sz. 13. old. +
9. " vesécske

John Doe, Attorney

Received of the
Trustees of the
City of New York
the sum of \$1000.00
for the purchase of
land in the City of New York

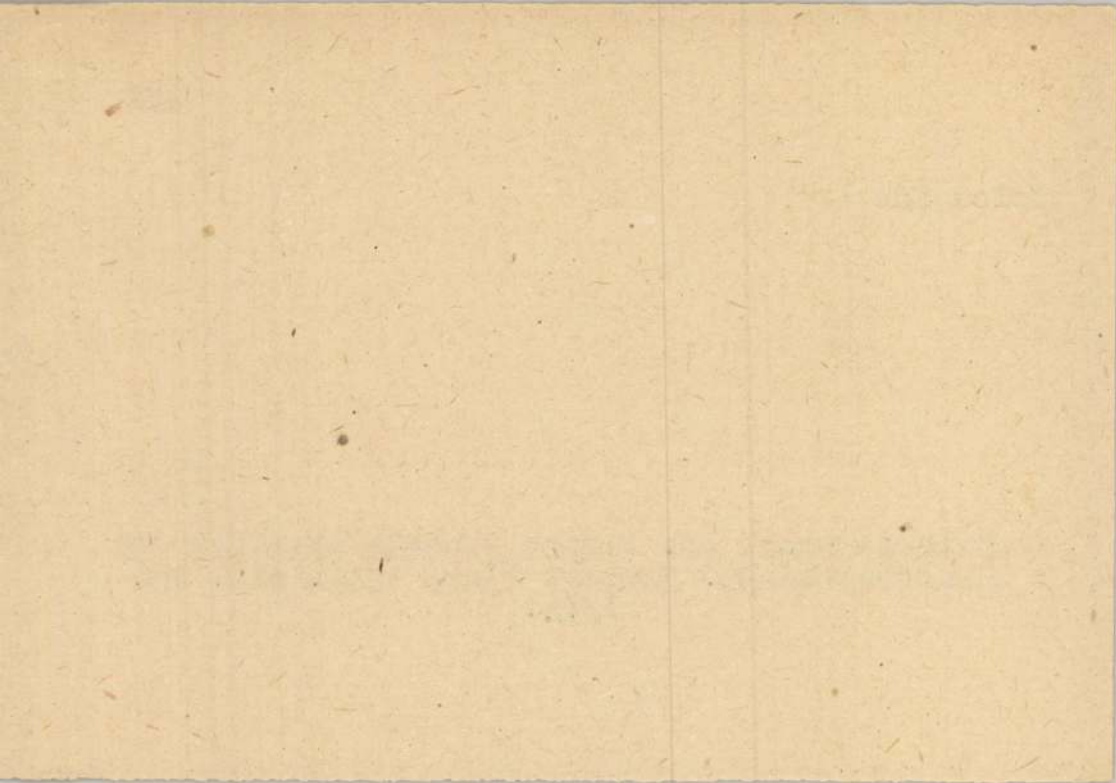
Witness my hand and seal this 1st day of January 1888
John Doe
Attorney

NDK

Telcs Ede

Kiafeludi-Strobl Ze. Madách szobrát állítják fel
a Döbrentey-téren. Nemzeti Újság 1958. okt. 19.
13.1.

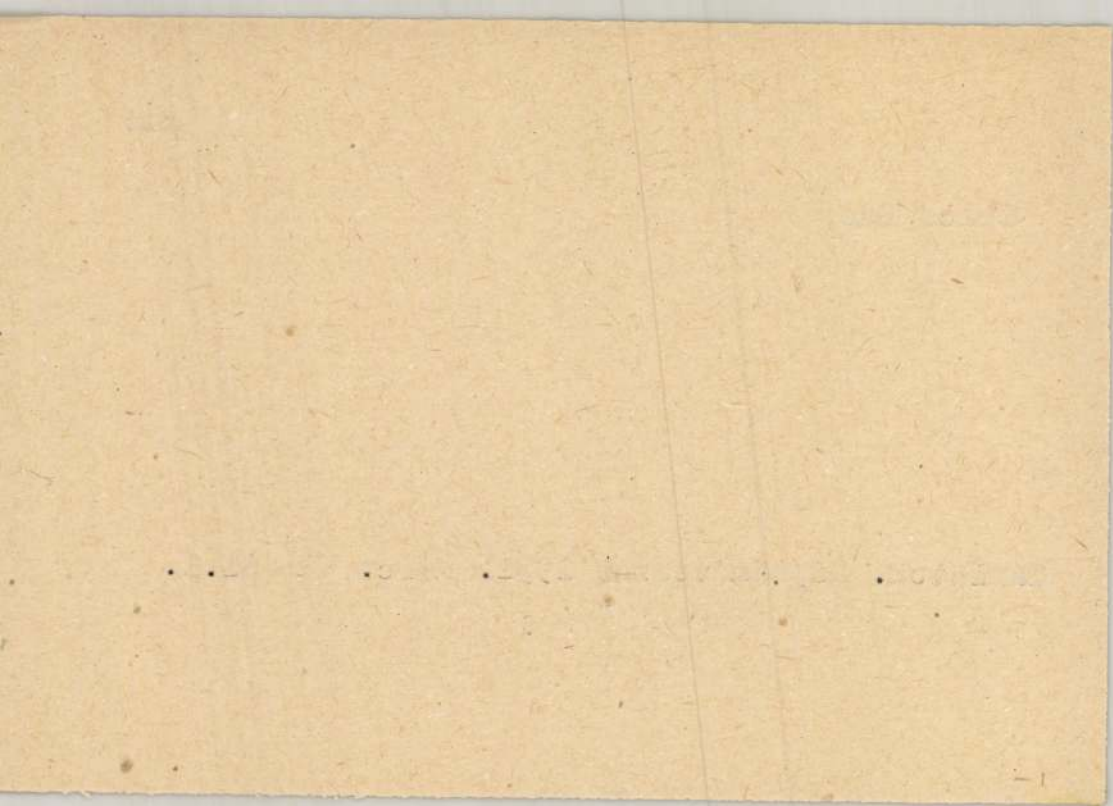

MDK

Telcs Ede

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 61.1.

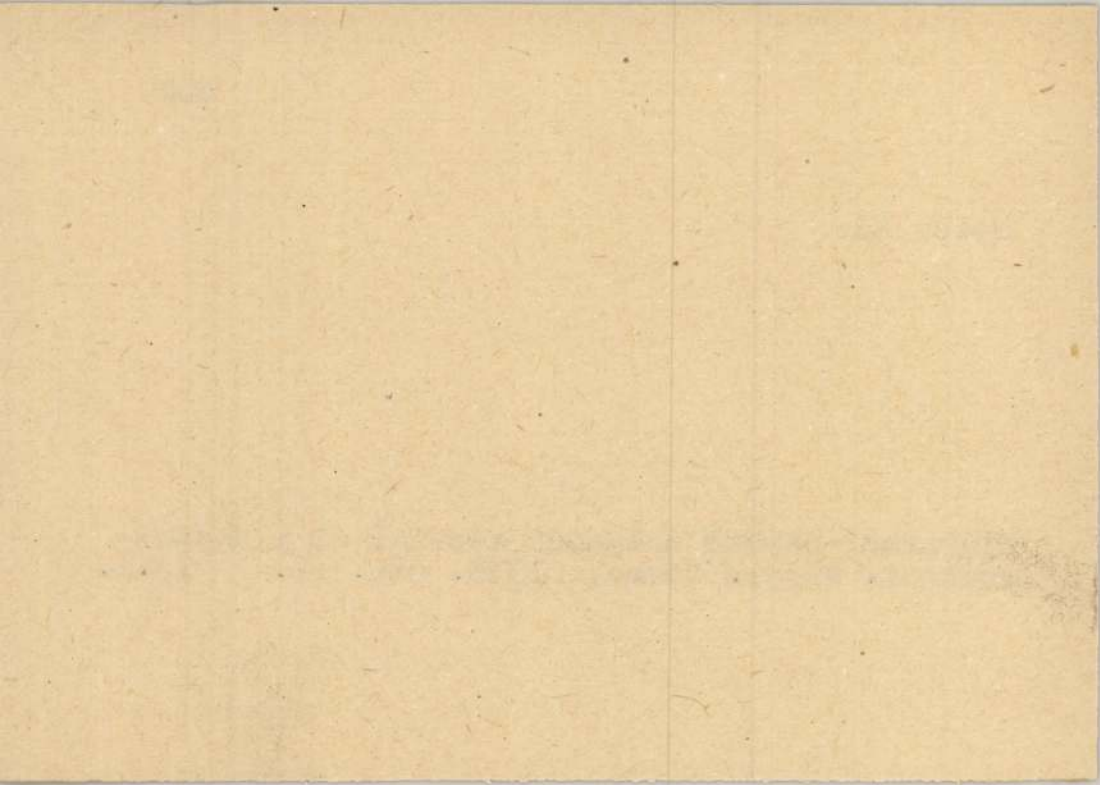

MDK

Telcs Ede

Kisfaludi-Strobl Zsigmond készíti el a Madách-
szobrot. Magyar Nemzet 1938. okt. 19. 13.1.

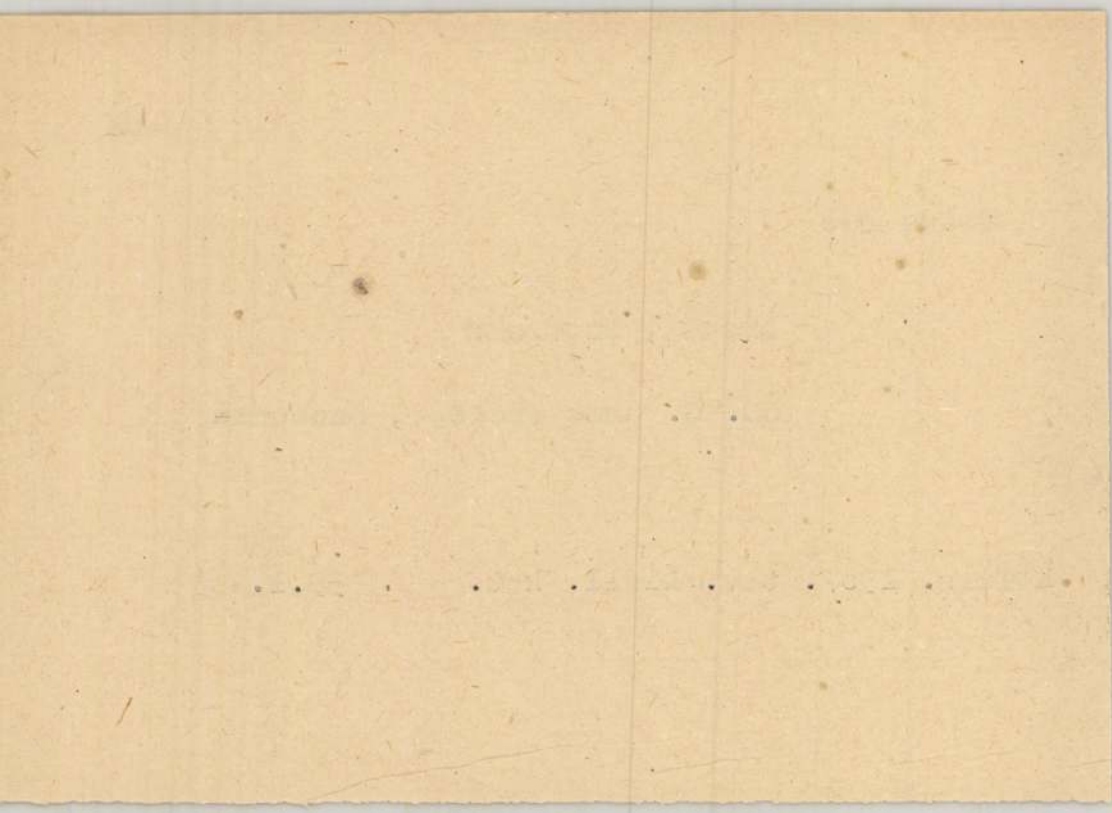

Telcs Ede

Arckép, szobormű

CS. G. urnó arcképe, szobormű

KMTárs. 1907. tav. kiáll. kat. 33.1.

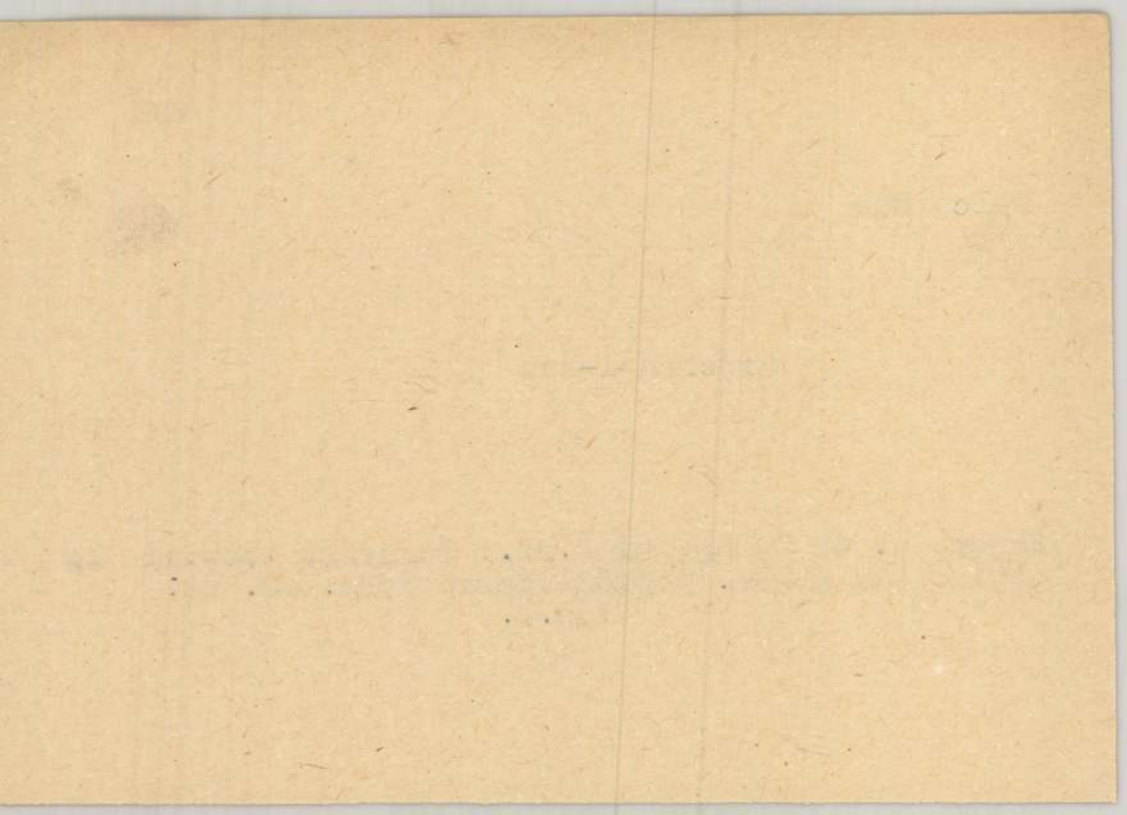

Telcs Ede

Széchenyi-kut

Jajczy J. és Gyöngyösi N.dr.: Budapest szobrai az
utolsó tíz évben. Képzőművészet 1931. 42. sz.
153.1.

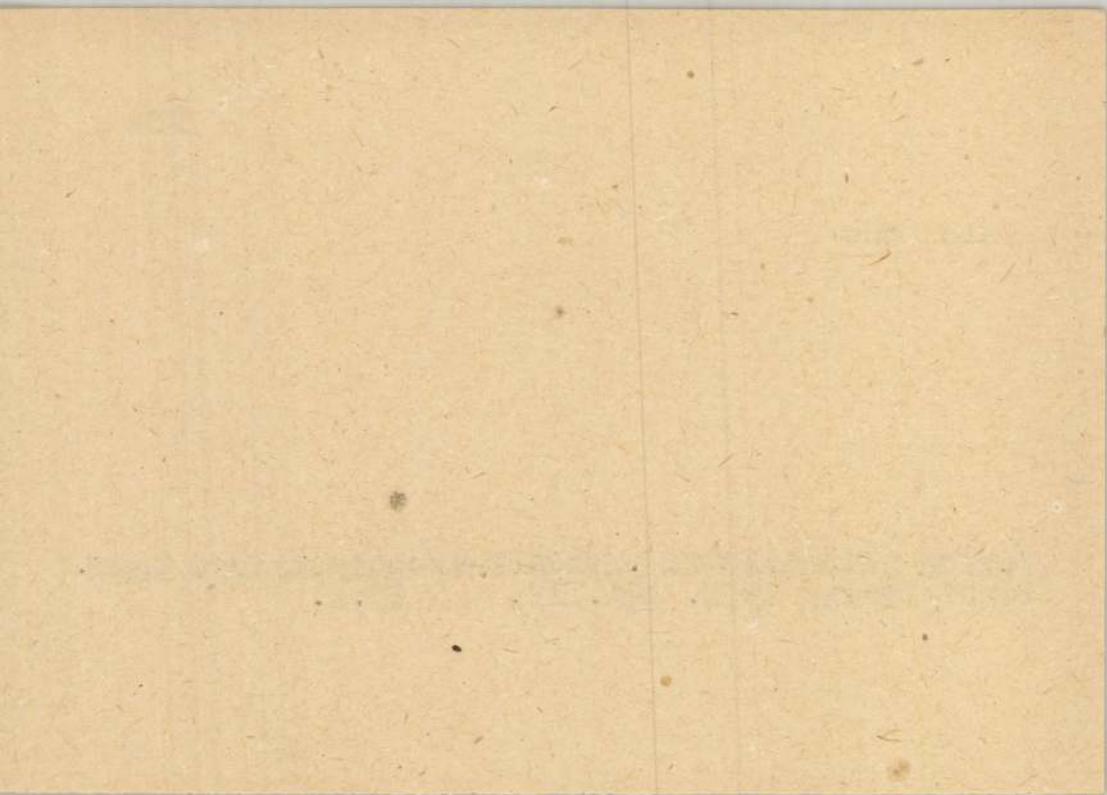

MDK

Telcs Ede

Végleg elintéződött a Madách-szobor pályázat ügye.
Festi Hírlap 1938. okt. 15. 15.1.

MDK

Telcs Ede

Művészet 1913. 26.1.

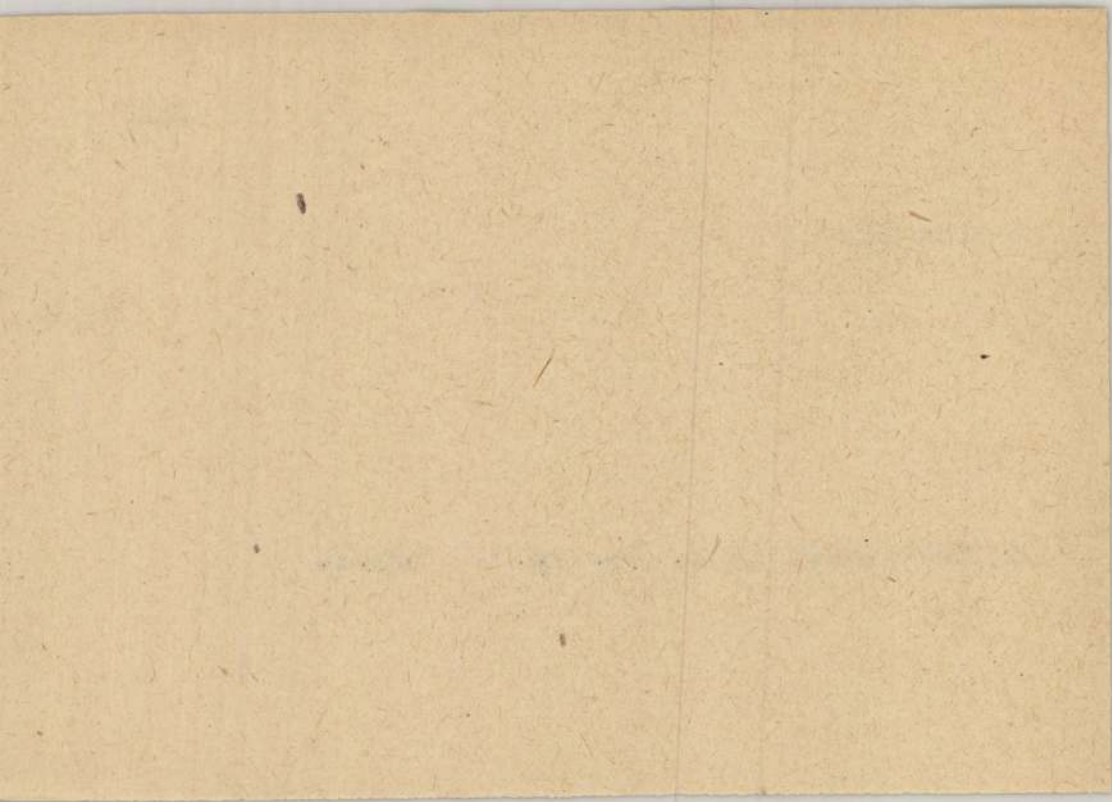

MDK

Telcs Ede

Képzőművészet 1930. 34. sz. 205.1.

Telcs Ede szobrászművész

Kisplasztikai műve, az Iparműv. Társ.
kiállításán.

Ybl Ervin: Az Iparműv. Társ. jub. kiáll.

Magyar Iparművészet, 1925. 173. lap

188

Teles ebe eobras eobras

Alphabetic move, as ipariv. lara.
Killican.

The number of ipariv. lara. lara.

Alphabetic move, 1888. 1888.

MDK

Telcs Ede

Farkas I.: A halhatatlan törzsvendég. Leschner Ödön
és művész asztaltársasága. Pesti Hírlap 1936. máj. 21.
11.1.

ály

MDK

Telcs Ede

A királya Mücsarnokban. Vasárnapi Ujság 1901.
18. sz. 296.1.

1881

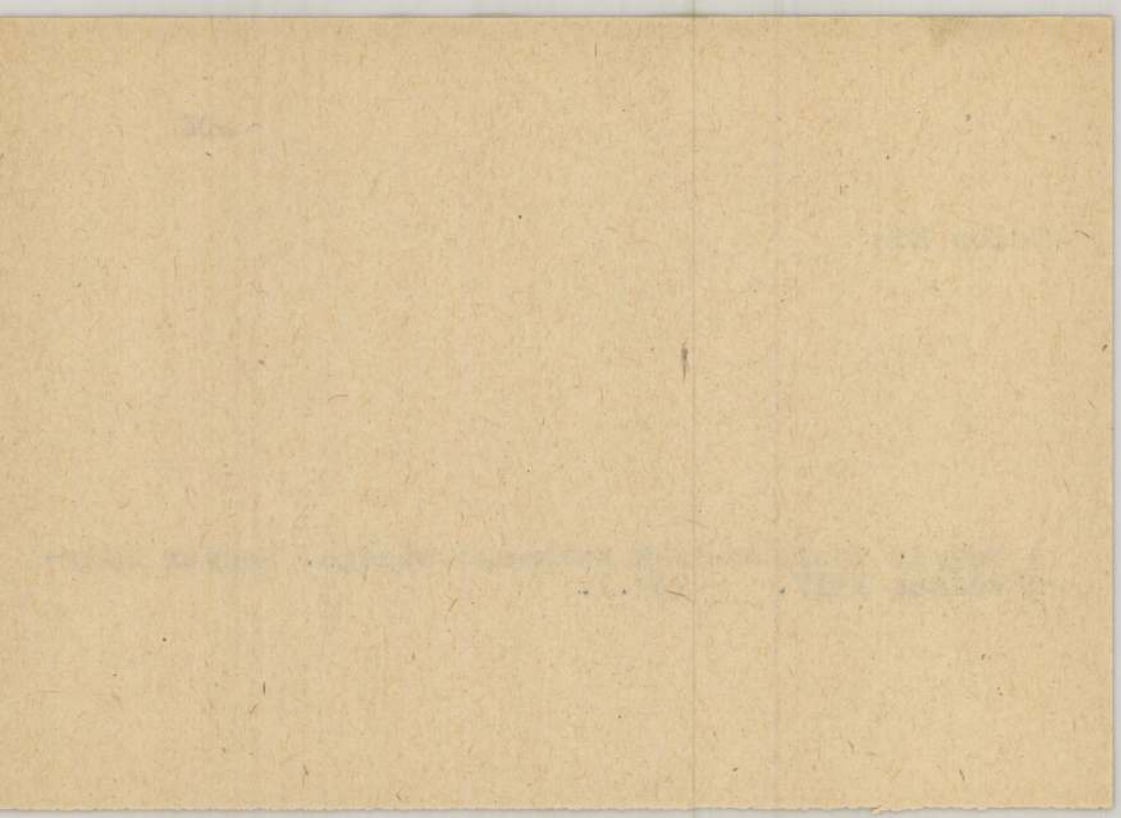
Teles Bde

A kind of Missionary. Vastly different. 1881.
18. 18. 1881.

MDK

Telcs Ede

A Magyar Iparművészek Munkaszövetsége. Magyar Ipar-
művészet 1917. 237.1.

MDK

Telcs Ede

Sajtóvélemények a velencei magyar kiállításról.
Magyar Művészet 1926. 7. sz. 415.1.

100

100

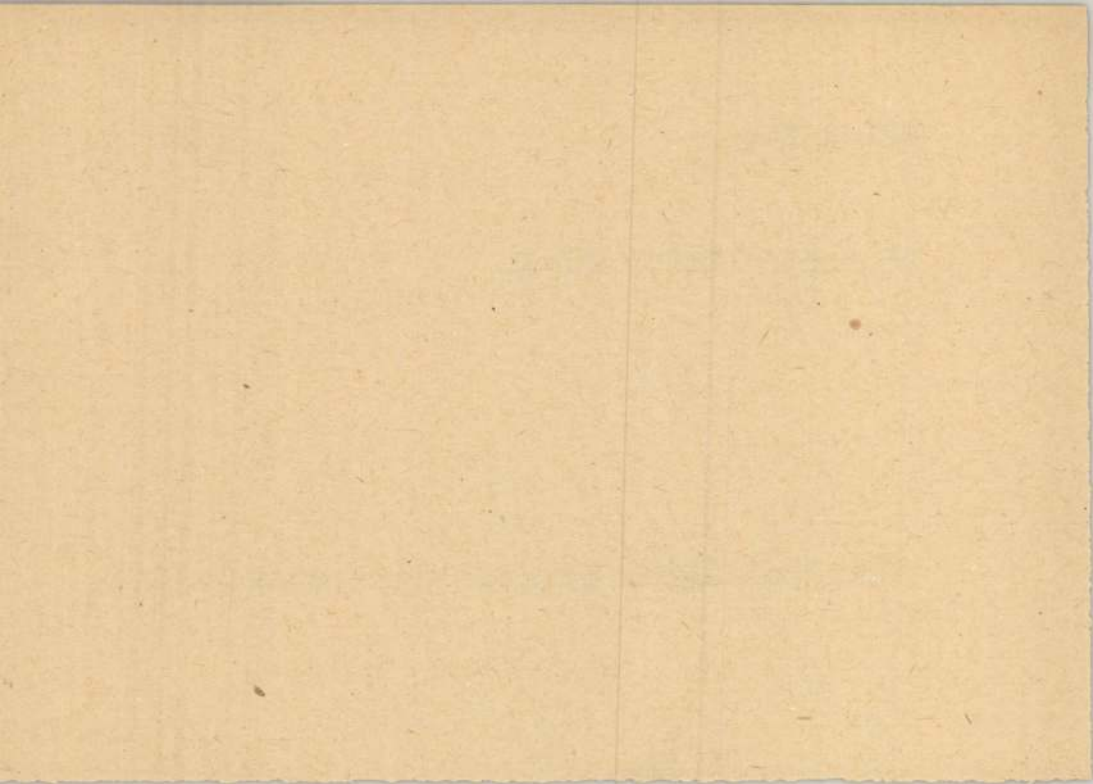
100

Telcs Ede

MDK

Szobortanulmány fából

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

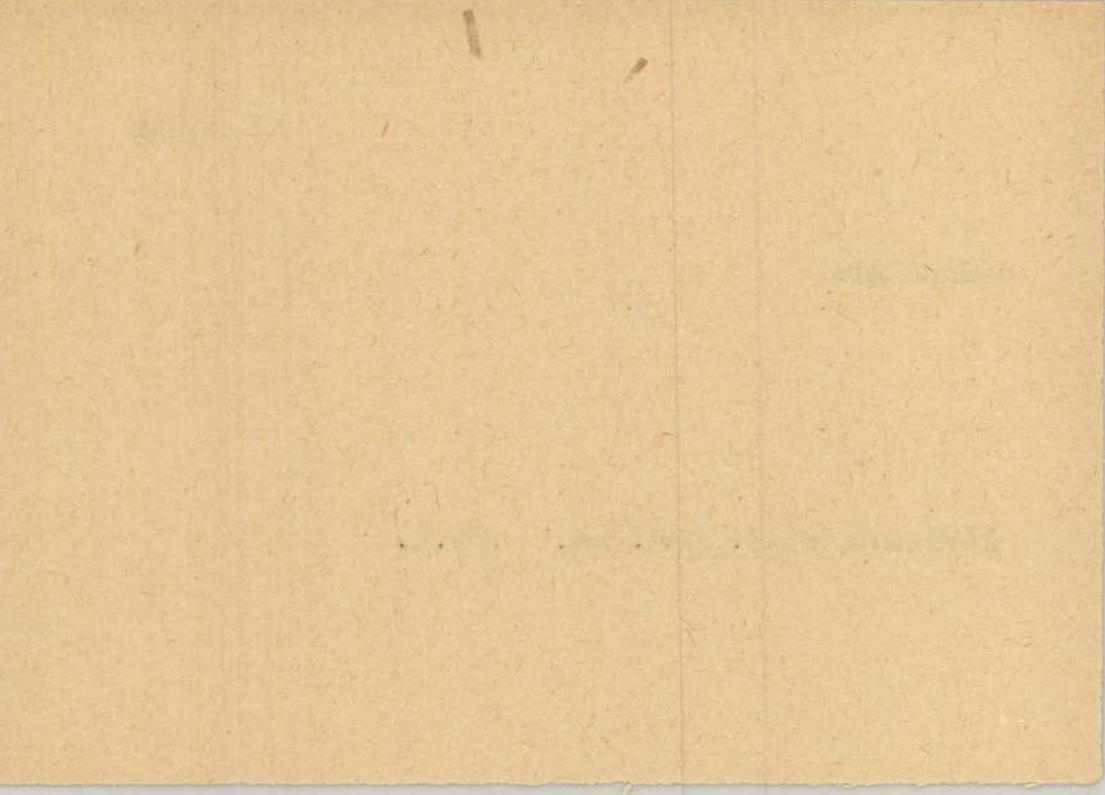

MDK

Telcs Ede

Művészet 1936. 3-4. sz. 60.1.

MDK

Telcs Ede

Hazai krónika. Művészet 1909. 46.1.

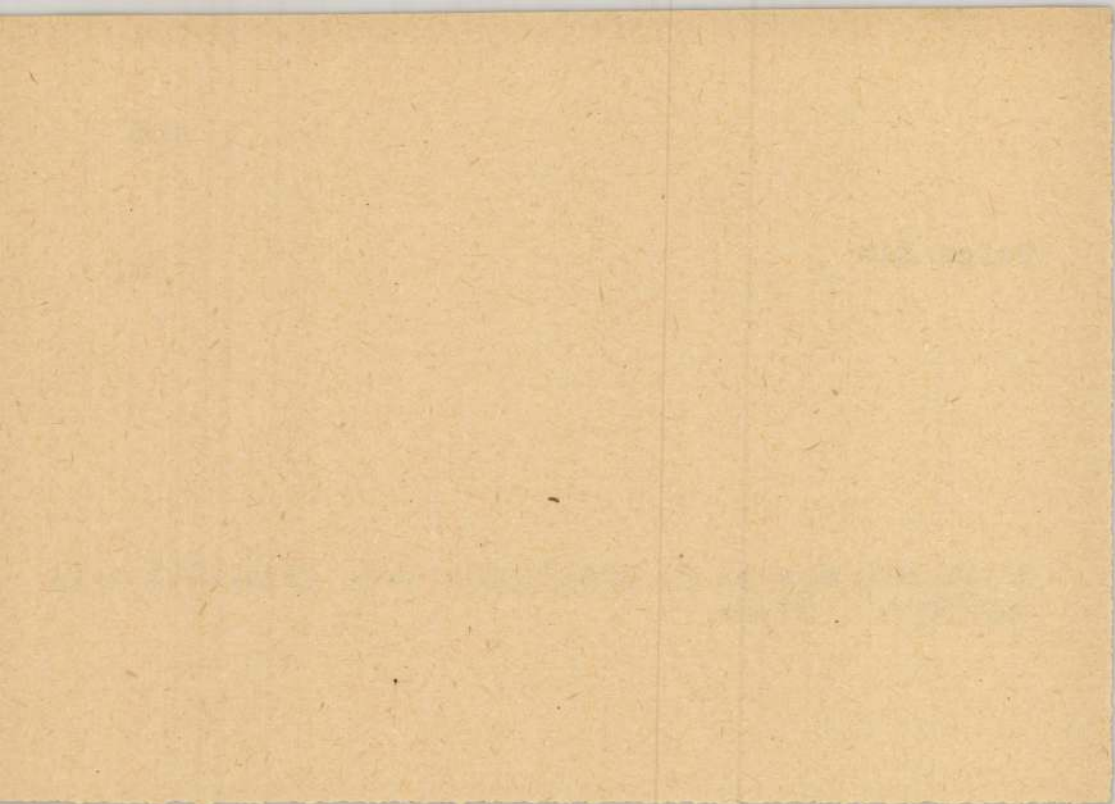

MDK

Telcs Ede

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1933. évi nagy
naptára. 54.1.

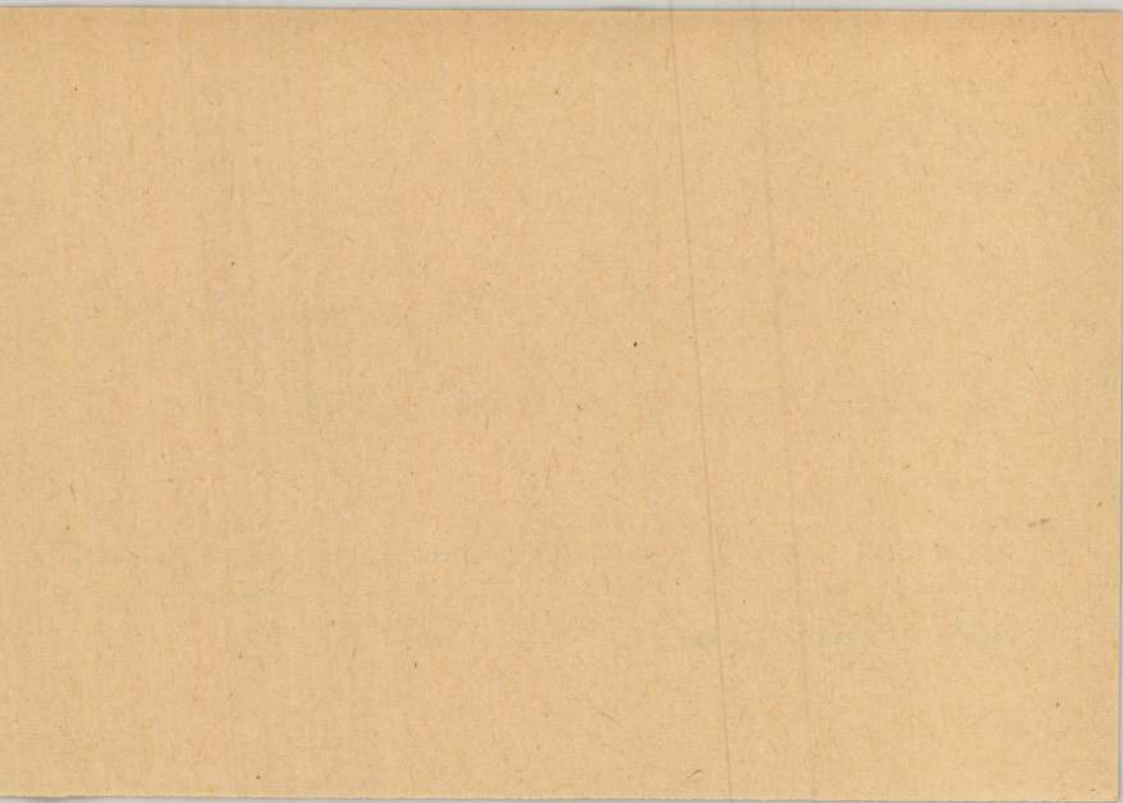

Jelas Ede

Kolló's Edeivel alkotott meg a buclá-
pesti Köpösmarty névvel 1908-ban.

Lyka Kollóly: Vándorlósvárn a művezet
könyv, Gyulogyant, 1970. 363p

Telcs Ede, szobrász

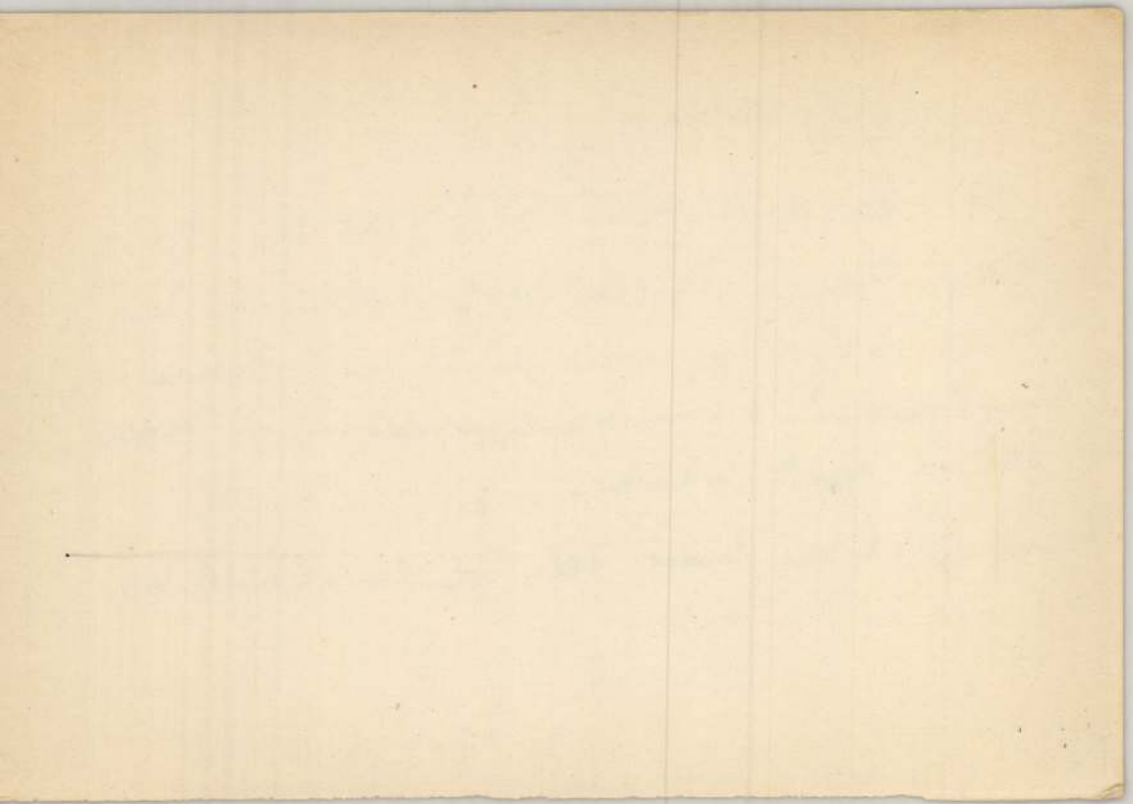
1704

1872-ben született, 15 éves (1948-ban) halt meg. Nem a legjelentősebb szobrász művészek közül való, de az emlékhelyállítás mindenképpen megérdemelt. A Vörösmarty emlékművet Kallós Eddével együtt állhatta.

Munkácsi-Kovács Endre: Telcs Ede emlékhelyállítás

9.

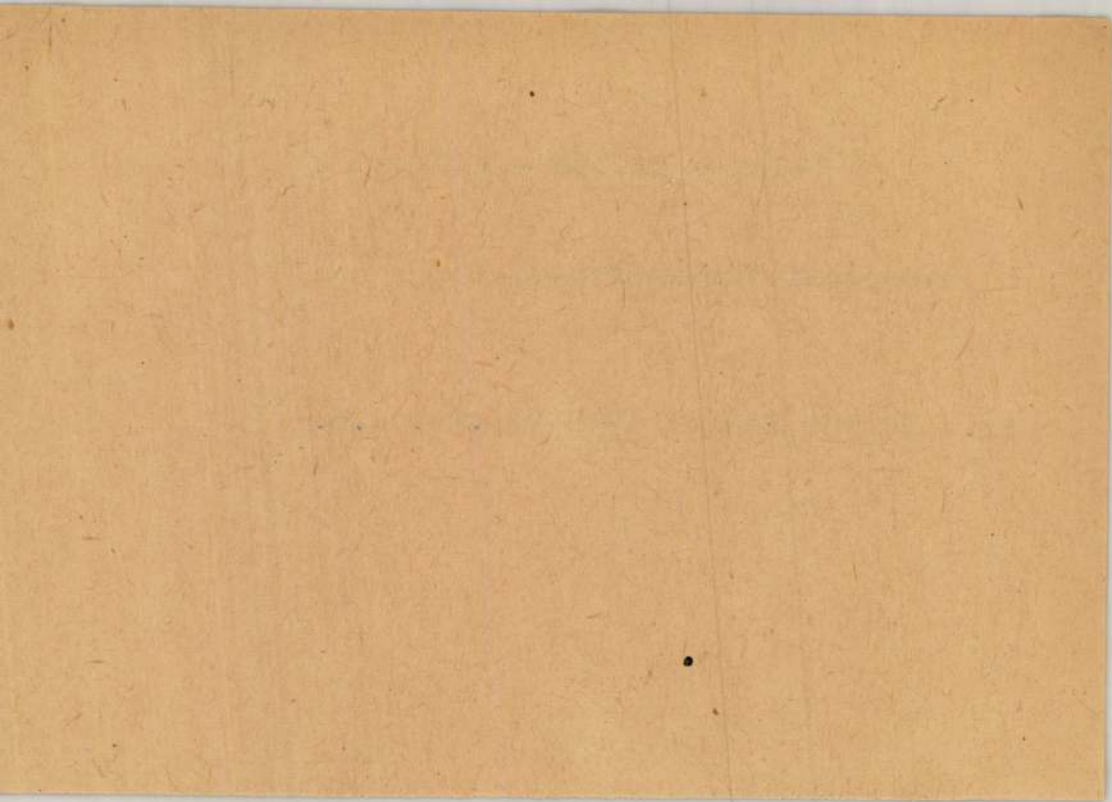

Telcs - Kallós - Márkus

budapesti Vörösmarty-szobor

Hir. Magyar Nemzet 1948 VII.2o. 4.o.

MDK

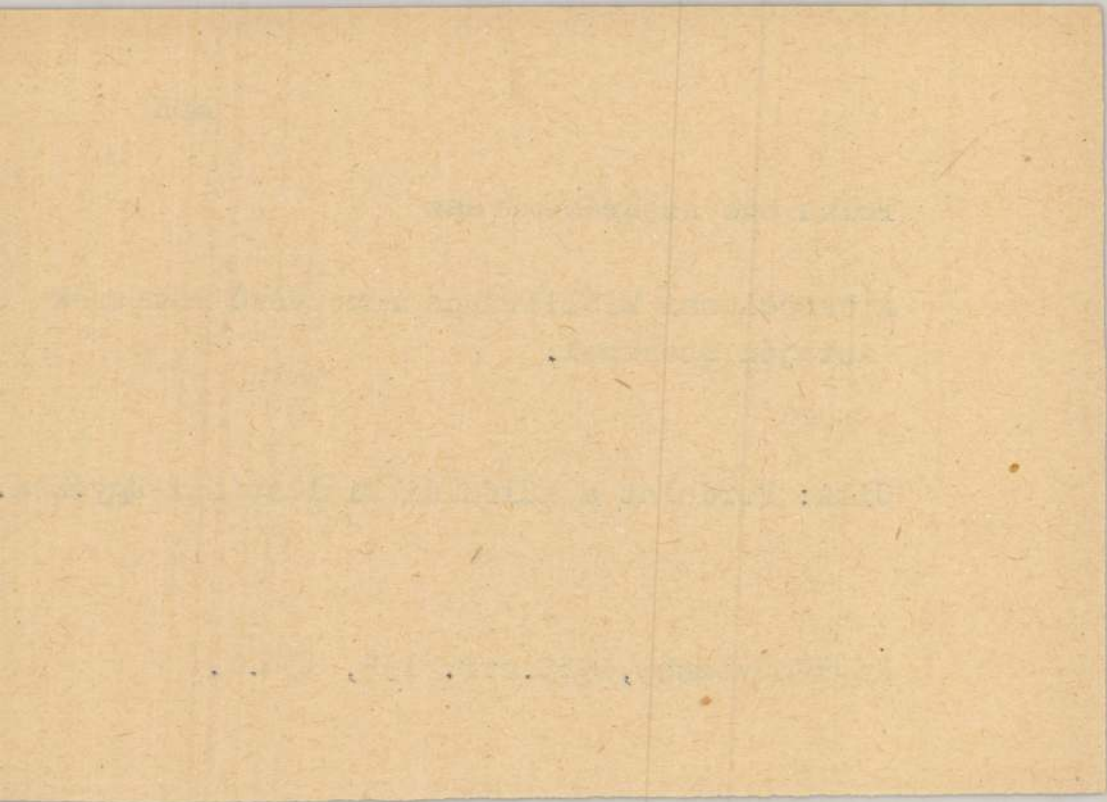
Telcs Ede szobrászművész

A barcelonai kiállításon résztvevő művészek
listáján szerepel.

Cikk: Fordulat a külföldi kiállítások ügyében.

Képzőművészet, 1929. évf. 155, 156.1.

Telcs Ede

A Múcsarnok háborus kiállításán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállítás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

Tecs Ede szobrász

M. . . .

Vörösmatty-szobor ^{tt}allós Edével

Schelken Pálma: ^{tt}egyen olvasható a szobrok alkotójának neve

Magyar Nemzet 1965. március 7. 14. 1.

1880

Verdammte - nach, alle Bäume

1880

1880

1880

MDK

Telcs Ede - Hubay Aladár

kiáll. Ernst Muz.

ritika. 8 Órai Ujs. 1928, X.21. 4.

1872

James E. - James E. - James E.

James E. - James E. - James E.

James E. - James E. - James E.

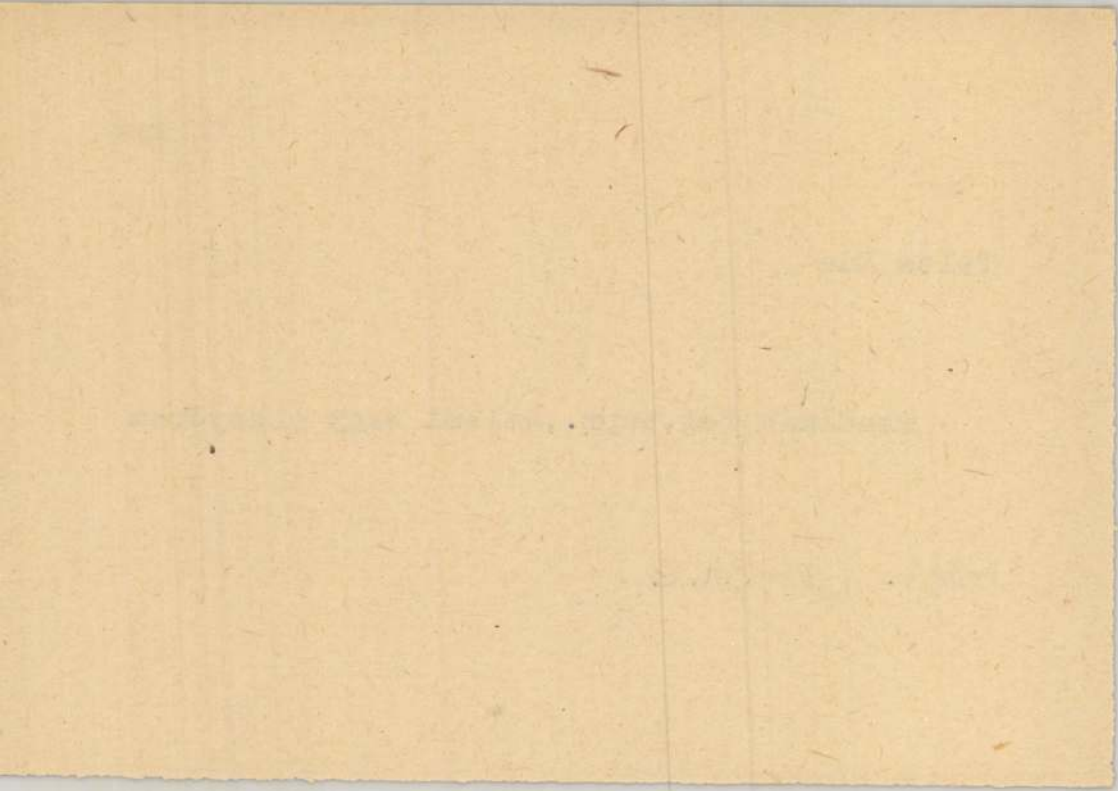
MDK

Telcs Ede

Tanulmányfej,repr.,állami nagy aranyérem

Szakt. 50-155.1.

Telcs Ede

MDK

Barabás Miklós képmása, repr.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

Telcs Ede

MDK

Öntött és vert érmék

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

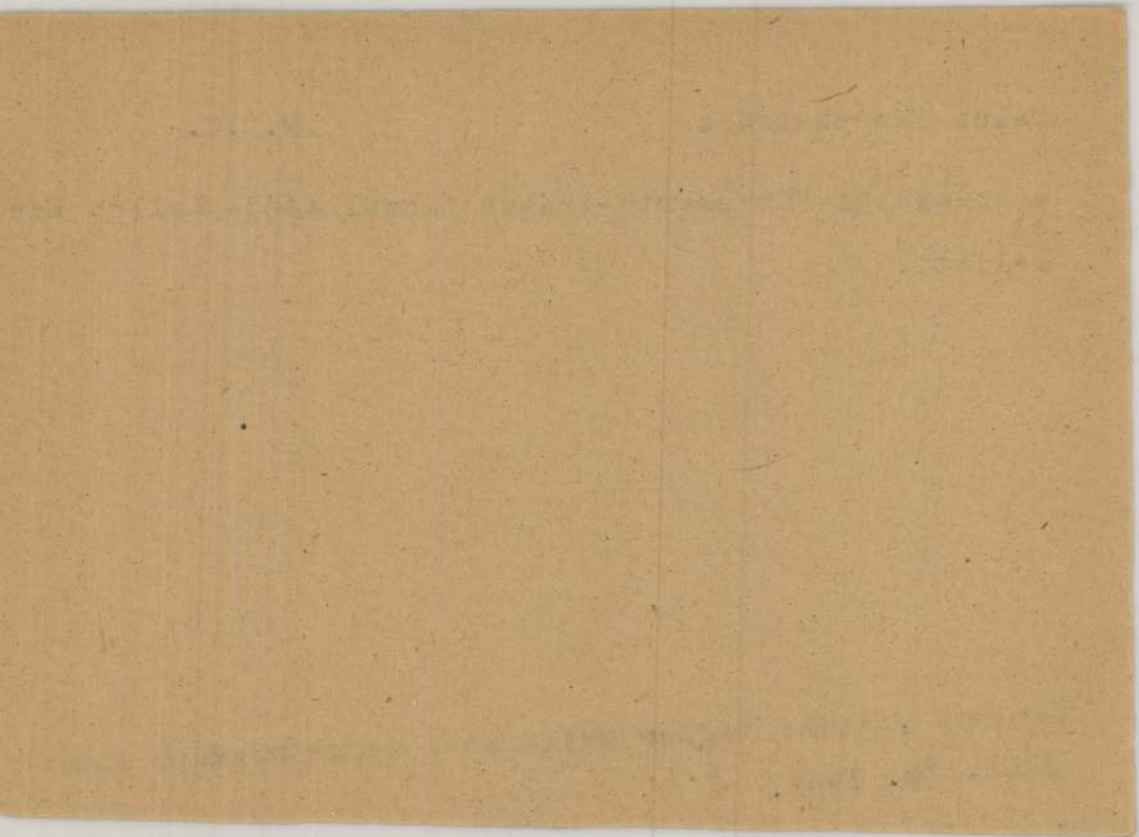

Telcs Ede szobrász

M.D.K.

a budapesti Vörösmarty-szeber társalkotója Kallós Ede
mellett.

Genther István: Magyar művészet a századforduló ide-
jén . Bp. 1962. 4.1.

Telas Ede, emléke

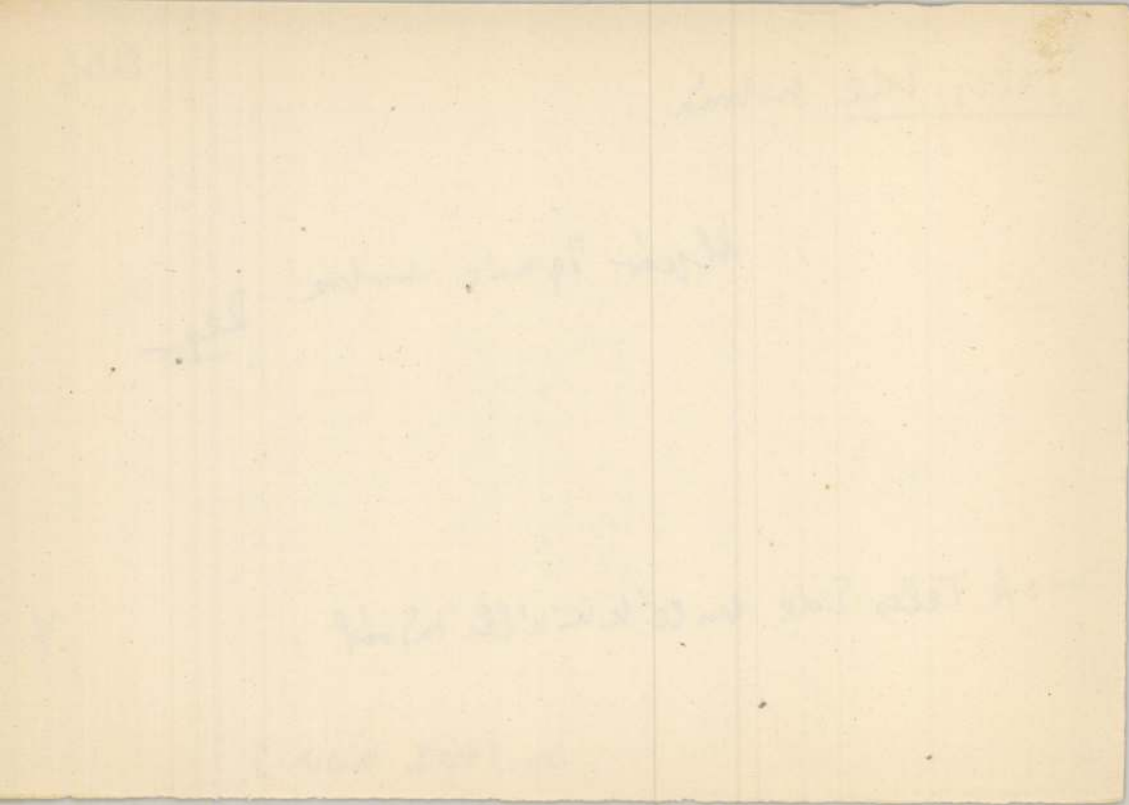
1104

Almás György emléke. Repr.

-: A Telas Ede emléke kiállításáról

4.

MDK

Telcs Ede

Telcs Ede, Kisfaludi Strobl Zsigmond mestere.

Művészet XII. évf. 1913. 26.

1913

Police Dept

Police Dept, Kitchener, Ontario

Published XII. 1913. 26.

Telcs Erde, Holmár

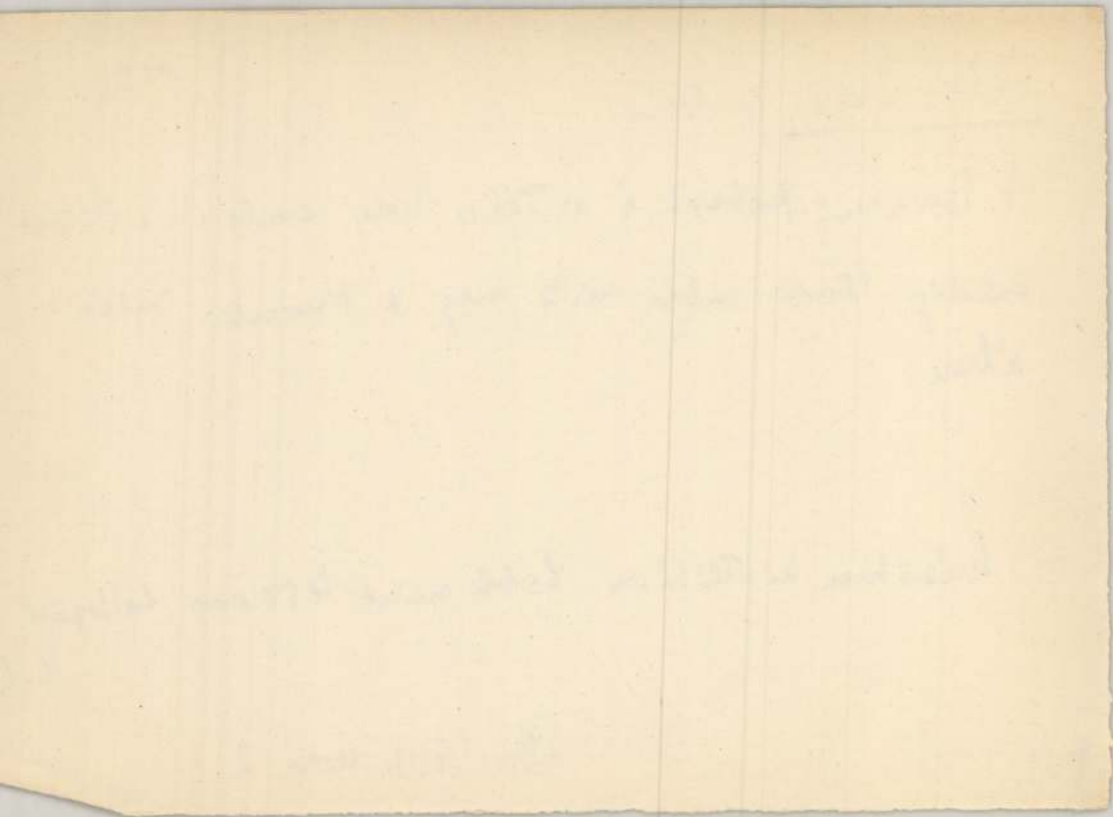
1124

A Berény Róbert s a Telcs Erde emlékhelyállítását
eddig 18000 ember nézte meg a Nemzeti Galéri-
ában.

- : Közönség kiállításán több mint 450000 látogató
4.4

NÉPSZABADSÁG. Bp. 1963. nov. 2.

Telcs Ede

Telcs Ede, Juhász Gyula mestere

Művészet XII. évf. 1913. 27,

1882

John H. ...

John H. ...

November 11, 1882

Telcs Ede

Arckép. Magyar márvány

vány
F.K.-né urasszony arcképe. Magyar már-

vány
A.D.-né urasszony arcképe. Magyar már-

Képzőm. Társ. 1909/10. téli kiáll. kat. 42.l.

12

Teica Ede

Archev. Magyar Királyság

F. K. - né utasozony archev. Magyar Kir-

vány

A. D. - né utasozony archev. Magyar Kir-

vány

Magyar Királyság, Budapest, 1881. évi. 12. sz.

MDK

Telcs Ede

A "Céhbeliek" jub.kiáll. Nemzeti Ujság 1934. jan. 14.

100

Police file

A "Catholics" Job. 1934. Jan. 14.

MDK

Telcs Ede

Lyka K.: Téli tárlat 1900-1901. Epest 1901.
46.1.

1913

THE U.S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE

1913

MDK

Telcs Ede

Női képmás, repr.

Művészet 1914.

230.1.

1911

Police Dept

1000 Broadway, New York

1911

1911

Telcs Ede, szobrászm.

Vörösmarty Szóber pályatervét közösen
részítették: Telcs Ede és Márkus Géza.

V 24. Ujs. 1902, 643.1.

100

John Doe, Secretary

Very respectfully,
John Doe, Secretary

V. M. D. 1901

MDK

Teles Ede és Tóry Emil
szobrász építőművész

A budapesti Erzsébet emlék.

Képekkel.

irod.

Építő Ipar 1903. 27, 28.

187

Leica Kde de Tiry Emil
épitélémén

A Budapesti Erzsébet emlék. képekkel.

170.

1903. 27. 28.

MDK

Telcs Ede

reprodukciók:

Kisfiu

Örgg parasztasszony

Parasztlegény

Telcs E. kiáll. N.Gal. 1963.

sich mit der Entwicklung se
halb der grossen Änderungen
halten. Ausserdem muss sie
gänge, die sich in der Verg
ben, nach Möglichkeit genau
Zum Schluss macht er noch d
bei den Untersuchungen die
steigertem Masse zu Rate zi
dann, wenn man solche Absch
schichte zu untersuchen hat
phie keine ~~Erinn~~ Genügender
besitzt.

Telcs Éde, nővér

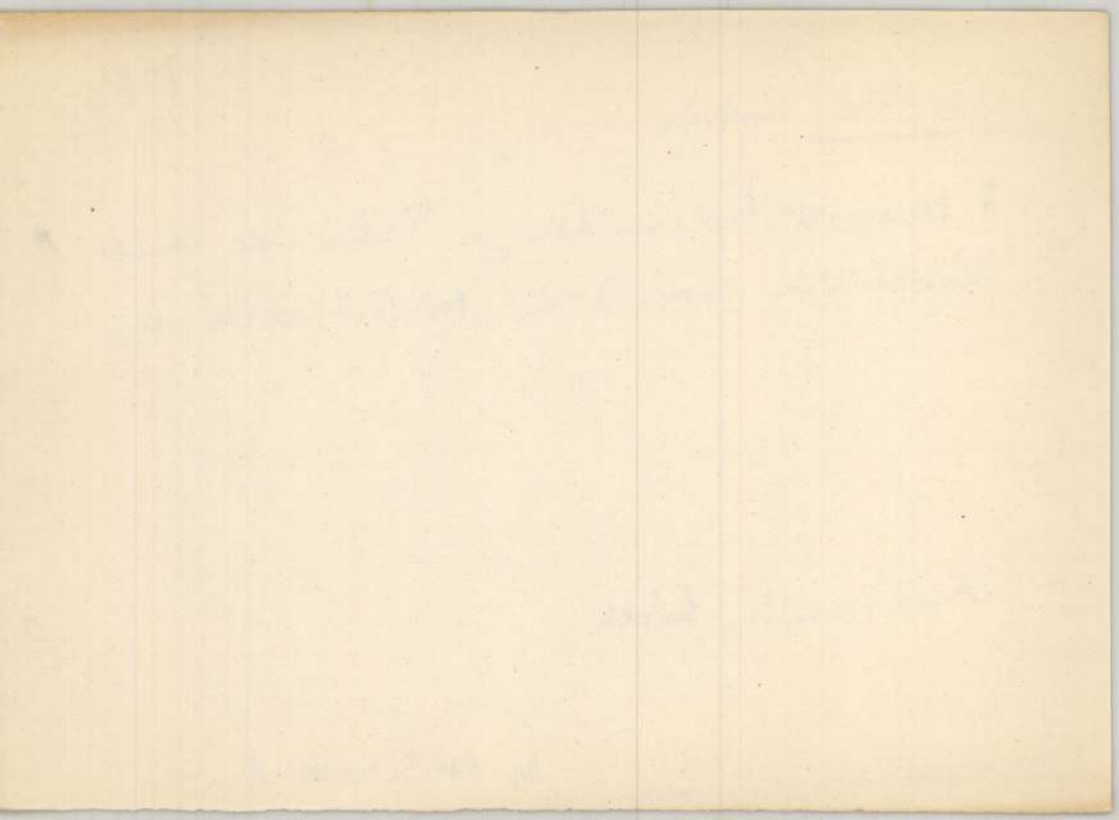
MDH

A Nemzeti Galériában, a Telcs Éde emlékkiállításán nov. 3-án kedves veretét lén.

- : Kulturális hírek

9

NÉPSZABADSÁG, 1963. nov. 1.

Telcs Ede és Márkus Géza.
Szobrászm. építész

MDK

T.E. és M.G. Vörösmarty-szobor mintáját közöl-
jük a 215. oldalon.
Ez a mű a legutóbbi kiállítás díjnyertes.

Művészeti. 1903. 207. sz.

100

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1900

1900

Telcs Ede, szobrászm.

1901. Ráth György-féle 600 korenés díj.
"Háziszer" Szobornü.
1908. Áll. aranyérem." Tanulmányfej"
Szobornü.
1902. 2000 korenés Röck Szilárd-jutalom:
Tanulmányfej" Szobornü.
1908. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 korenés
díja: "Tanulmányfej" Szobornü.

? Kitüntetett művészek. Kat. ? 18.1.

1900

1901. Mrs. D. G. G. - 1115 E. 1st St. S.
"Hawthorne"

1902. Mrs. D. G. G. - 1115 E. 1st St. S.
"Hawthorne"

1903. Mrs. D. G. G. - 1115 E. 1st St. S.
"Hawthorne"

1904. Mrs. D. G. G. - 1115 E. 1st St. S.
"Hawthorne"

1905. Mrs. D. G. G. - 1115 E. 1st St. S.
"Hawthorne"

1906. Mrs. D. G. G. - 1115 E. 1st St. S.
"Hawthorne"

1907. Mrs. D. G. G. - 1115 E. 1st St. S.
"Hawthorne"

MDK

Kallós Ede, Telcs Ede
szobrászok

Márkus László: Két magyar szobrász.

Művészeti Krónika I. 6.

Művészet 1904. 278 l.

100

Revised and revised

Revised and revised

Revised and revised

Revised and revised

Telcs Ede és Töry Emil
szobrásza.

A második Erzsébet-émlékmű pályázaton az első
kategóriába osztott pályaműük. Repr.

Művészet. 1903. 243.1.

102

Telef. N.º 1000

1000

A. N.º 1000 - 1000
1000

M. N.º 1000

Teles Ede és Töry Emil építész

A második Erzsébet-émlékü pályázaton az első
kategóriába esztett pályaműük. Repr.

Művészet. 1903. 243.1.

1875

Journal of the

of the

1875

Telcs Ede és Márkus Géza
Szobrászm.

mintája a Vörösmarty -szobor pályázaton az I. osztályú
keresés ötödik díj nyertese.

Művészet. 1903. 215.1.

John Doe & Company

1900

Received of John Doe & Company
the sum of \$100.00

John Doe & Company

68.   Andrásy - érem.   Repr.
          /A plaketten Andrásy feje./

          /Gr. Andrásy Gyula/

Ujabb plaketek. -
Magyar Iparművészet. 1907. 37. l.

AD 1

1890

1890
1890
1890

1890
1890

1./

MDK

/T.2./ Telcs Eédéné, Stricker Gina
szobrász

Telcs Ede tanítványa volt, később
felesége. Gyűjteményes kiállítása volt
1934. jan. a Nemzeti Szalonban.

Nemzeti S zalonban 1270/lap/

E.G. II. 525. lap. /L ásd :Telcs Gina Kernsteok
Károlyné/

1. /
 T. S. \ Teles Kádós, Stricker Gias
 azobras

Teles Kde tantványa volt, később
 felesége. Gyűjtésnyes kihittás volt
 1934. Jan. a Nemzeti Szalonban.

Nemzeti Szalonban 1970/Jan.

E. G. II. 525. Jap. \ J. Kád: Teles Gias Kernstock
 Károlyné \

Tels Ede, kóvára

1704

Emlékeztetlek a megjelölt a
Neumeti Galériában.

Eszterházi György: Október: orvosi
múzeumi kért 2.

ESTI HIRLAP, 1963. sept. 13.

Jel	Szám	Drb	Neme	Tartalom	Súly
				1./ 1 nagy festmény viendő az Iparművészeti Főiskolába, Haranghy Jenő tanár ur műtermébe. Fávollétében a József portás ur veszi át.	
				2./ 6 láda és 1 keret viendő: 1 doboz Lenke tér 7.V/5 sz. alá Dr. Szentiványi igazgató ur lakásába.	

EISLER ALADÁK Nemzetközi szállítmányozási
és raktárház vállalat

Telcs Erde.

l. Mrs. Krónska

1904. C. H.

Telcs Ede és Kallós Ede

Bpest., Vörösmarty Mihály, Vörösmarty -tér.

Liber Bpest szobrai. 271.1.

1887

THE

OF THE

OF THE

Telcs Ede, szobrászm.

MDK

Tanulmányfej. /Női fej/ Repr.

Az állami nagy aranyérem és a Lipótvárosi
Kaszinó díjának nyertese.

Művész et. 1909. 43.1.

1821

Journal of the ...

... ..

... ..

... ..

Telas Kede, sulbrin

MID

Eule'khi'n'li'kisa les.

— : Hin

8

ESTI HIRLAP, 1963. okt. 26.

/T.2./ Telcs Eádéné, Stricker Gina
szobrász

Eleinte főképpa portrét kultiválja, úgy
nagy plasztikában, mint plakettben, később
a genre-dolgok kezdtek érdekelni.

Nemzeti Szalonban 1270/lap/

E.G. II. 525.lap. /L ásd :Telcs Gina Kernstock
Károlyné/

108

\T. S. \Tales Kötés, Stricker Gine
szobrász

Erinte lőkép a portrét kivíválta, ugy
nagy plasztikában, mint plakettben, kéőbb
a genre-dolgozok kezdék érdekelni.

Newslet 2 szelvényben 1870/1871.

E. G. 11. 335. lap. \1. ábr: Tales Gine Kéretjeok
Kéretjeok

Telcs Ede és Töry Emil
szobor. műép.

Az emlékmű középső része.

Kép. 120. l.

Az emlékmű előlről nézve.

Kép. 120. l.

Sz Erzsébet-szobor pályatervei.
Vas. Ujs. 1902. 49. évt. 8. sz.

székely
Tételek az 1874. évi évi

Közp. 120. sz.
Közp. 121. sz.

Az előző évi évi
Az előző évi évi

Az előző évi évi
Az előző évi évi

Teles Ede és Töry Emil
szobr. műp.

Az emlékmű középső része.

Kép. 120. el.

Az emlékmű előlőről nézve.

Kép. 120. l.

Sz Erzeébet-szobor pályatervei.
Vas. Ujs. 1902. 49. évf. 3. sz.

Telcs Ede, szobrászm.

1903-ban a st-Louisi világkiállításon ezüstérmét kapott. Egész Európára kiterjedősikert a párisi kiállításon aratott apró magyar típusaival aratott, amelyek a legkülönbözőbb múzeumokban kaptak végleges helyet.

Telcs Ede.

Művészeti, 1909. 46. 47. oldal.

Table 1. Summary of results.

1955-56 and 1956-57. The results are given in Table 1. The mean number of eggs per female was 1000 in 1955-56 and 1200 in 1956-57. The mean number of larvae per egg was 1.5 in 1955-56 and 1.8 in 1956-57. The mean number of pupae per larva was 1.2 in 1955-56 and 1.5 in 1956-57. The mean number of adults per pupa was 1.0 in 1955-56 and 1.2 in 1956-57. The mean number of eggs per adult was 1000 in 1955-56 and 1200 in 1956-57. The mean number of larvae per adult was 1.5 in 1955-56 and 1.8 in 1956-57. The mean number of pupae per adult was 1.2 in 1955-56 and 1.5 in 1956-57. The mean number of adults per adult was 1.0 in 1955-56 and 1.2 in 1956-57.

Table 2. Summary of results.

Az Erzsébet-szobor pályázat megismerétlődött
- Telcs is résztvett rajta, de ez a pályázat
minimáig /1909/ meddő maradt. Művét azonban az
első kategóriába sorozta a nemzetközi zsűri.

Telcs Ede. -

Művészet. 1909. 46,47. old.

1111

John Doe, Esq.

1911

As directed - enclosed herewith is a copy of the report of the committee on the subject of the proposed amendment to the constitution of the State of New York, which was adopted by the convention held at Albany, New York, on the 15th day of August, 1901.

John Doe, Esq.
New York, N.Y.

Töty Emil építész és Telcs Ede szobrászm.

"Az Erzsébet- emlékmű pályázat 1902. évi
eredménye" c. cikkelyhez.

Az emlékmű medelljének nézete. Kép. VI. tábl.
Ezenkívül még a IV. és V. táblátó

MMEE Közlönyének 1902. évi XXXVI. kötetéből.

100

100

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

BY JOHN B. HENNINGSHAW

NEW YORK: G. P. PUTNAM'S SONS

1890

Copyright, 1890, by G. P. Putnam's Sons

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

Telcs Ede, szobrászm.

Dombormű. két fej.

regr.

/Kossuth és Szterényi arcával/
 Az érme másik oldalán az elismerés gúniuz a.
 mintázta Beran A.Lajos, szobrászm.

Vas- és fémipari kiállítás érme.

Vas.Ujs. 1907. 54.évf. 10.sz. 187.11.

1914. 10. 10. 10. 10.

100

100

100

100

100

Telcs Ede, szobrász.

Az Erzsébet emlékmű második pályázata.

A szobrászati rész sokkal érettebb és finoman átérzett. Kissé genre-szerű volta eshet kifogás alá. - Az architektúra kiképzését illetőleg nem emelkedik az egy év előtti pályamű művészi színvonalára.

Első csoport.
Művészet. 1903. 279.1.

1903. 10. 10.

As regards the above mentioned...

A number of...
...
...
...
...

Yours faithfully,
W. H. ...

MDK

Telcs Ede

Kisfaludi Strobl Zs. kapott megbízást a Madách-
szobor kivitelezésére. Magyarság 1938. okt. 19.

Telcs Ede, szobrászm.

MDK

Közös pályaműük képen bemutatva.
Telcs Ede, szobrászm. - Töry Emil, műépítész.

Az Erzsébet -emlékszeber pályatervei.
Vas.Ujs. 1903. 405.1.

1882

John H. ...

John H. ...
... ..

... ..
... ..

MDK

Telcs Ede szobrász

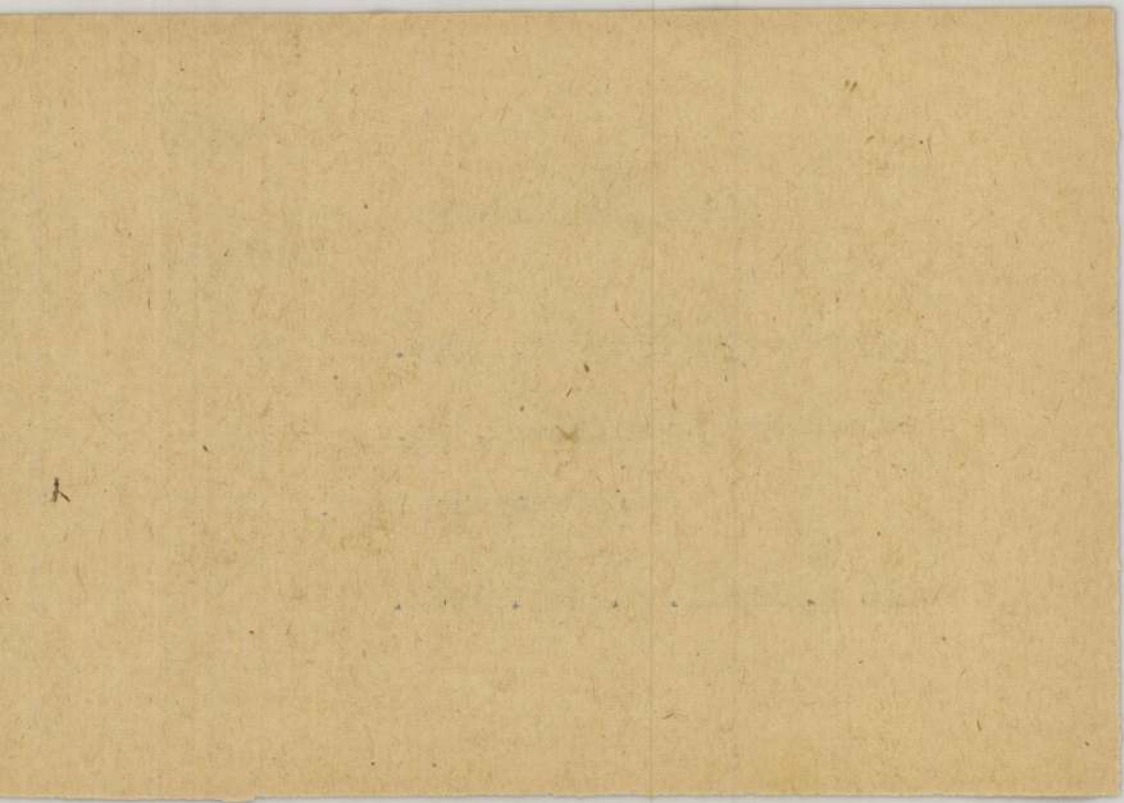
szobrok:

Ambrozovics Dezsőné, márv.

Munkácsy siremlékterv, gp.

" "fejtanulmány, gp.

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

Teles Ede szobrász

szobrok:

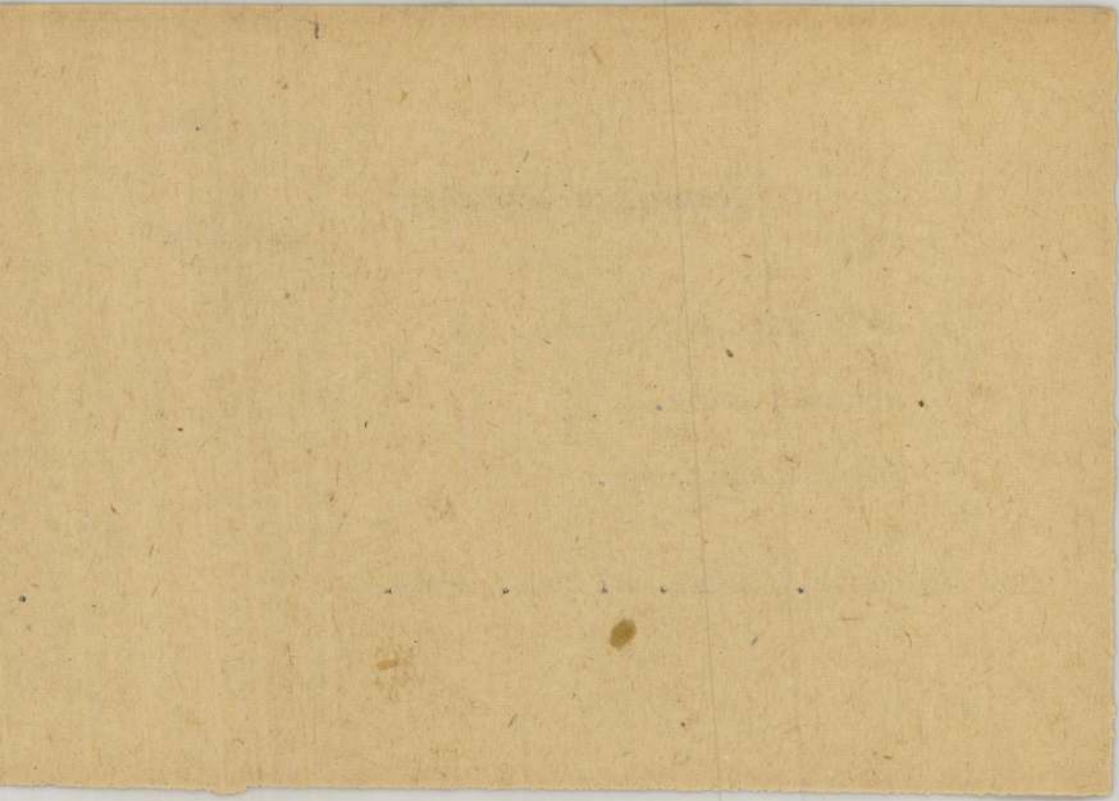
Álló paraszt ásóval, gp.

Arcmás, márv.

Gerőfi Anna, gp.

Teles E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

Telcs Ede szobrász

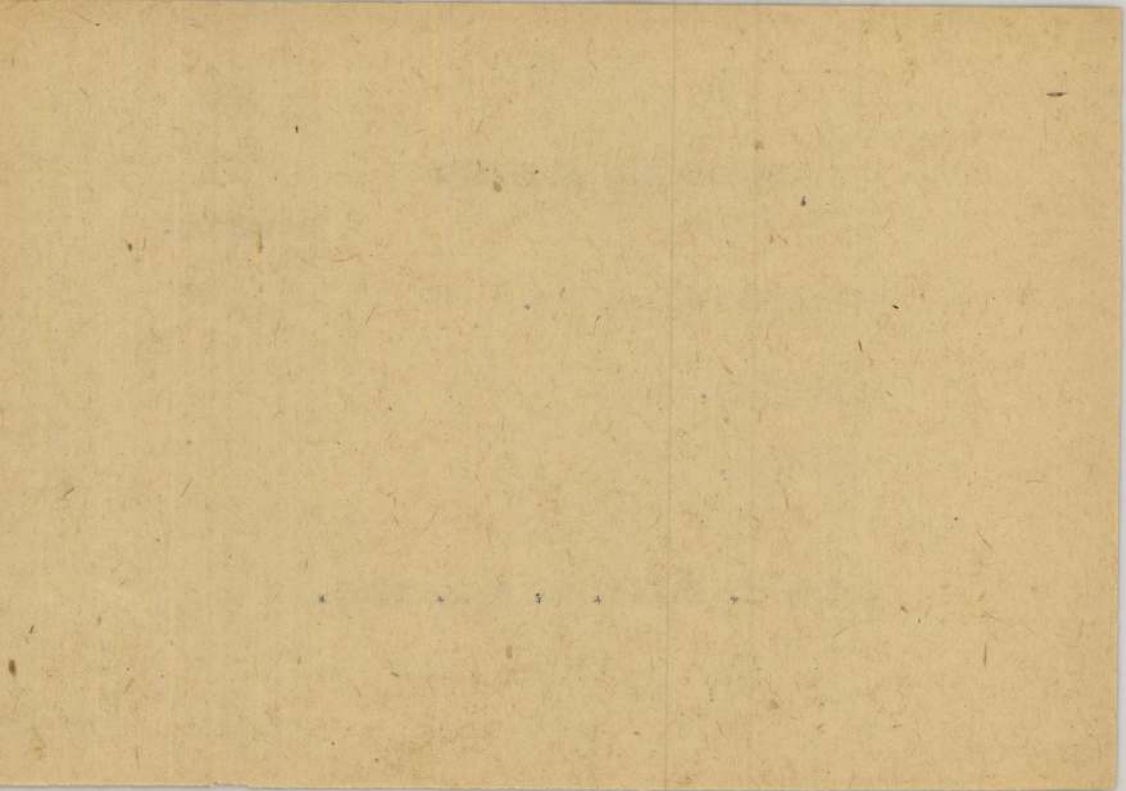
szobrok:

Parasztasszony, br.

Rozmaring. ón

Vásárfia, "

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

Teles Ede szobrász

szobrok:

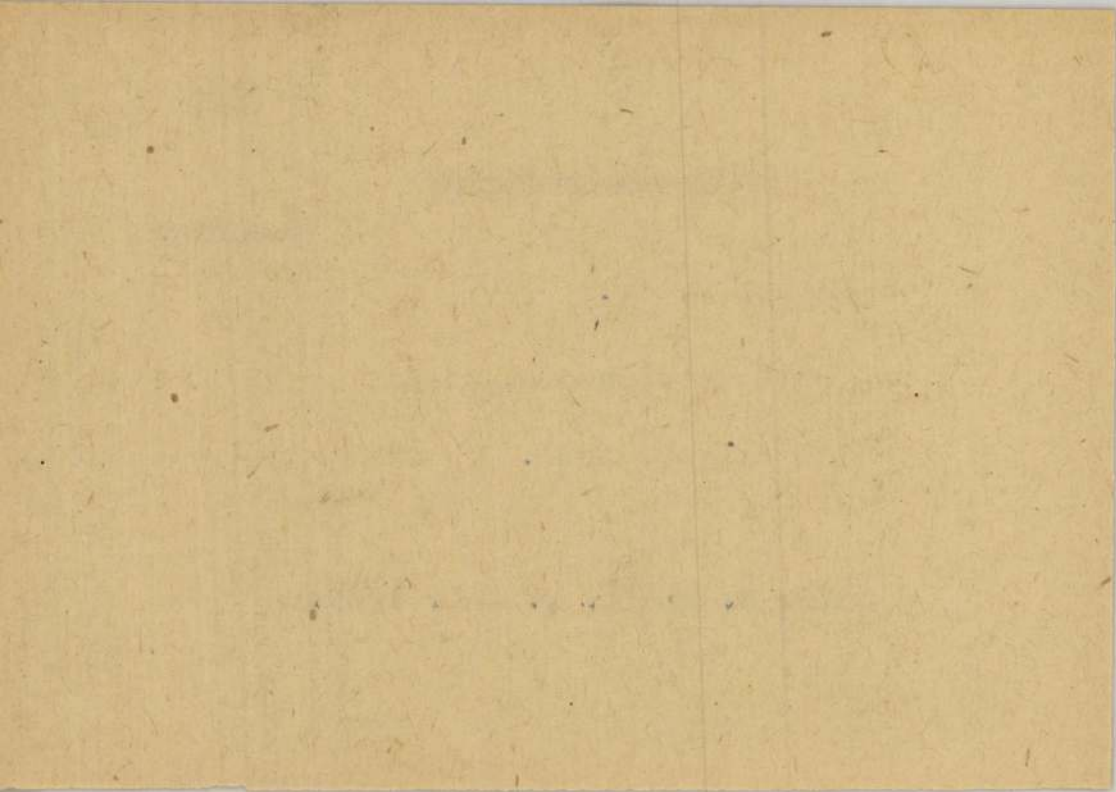
A bohém, br.

Prielle Kornélia, gipsz

Földműves, terr.

Teles E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

Teles M. szobrász

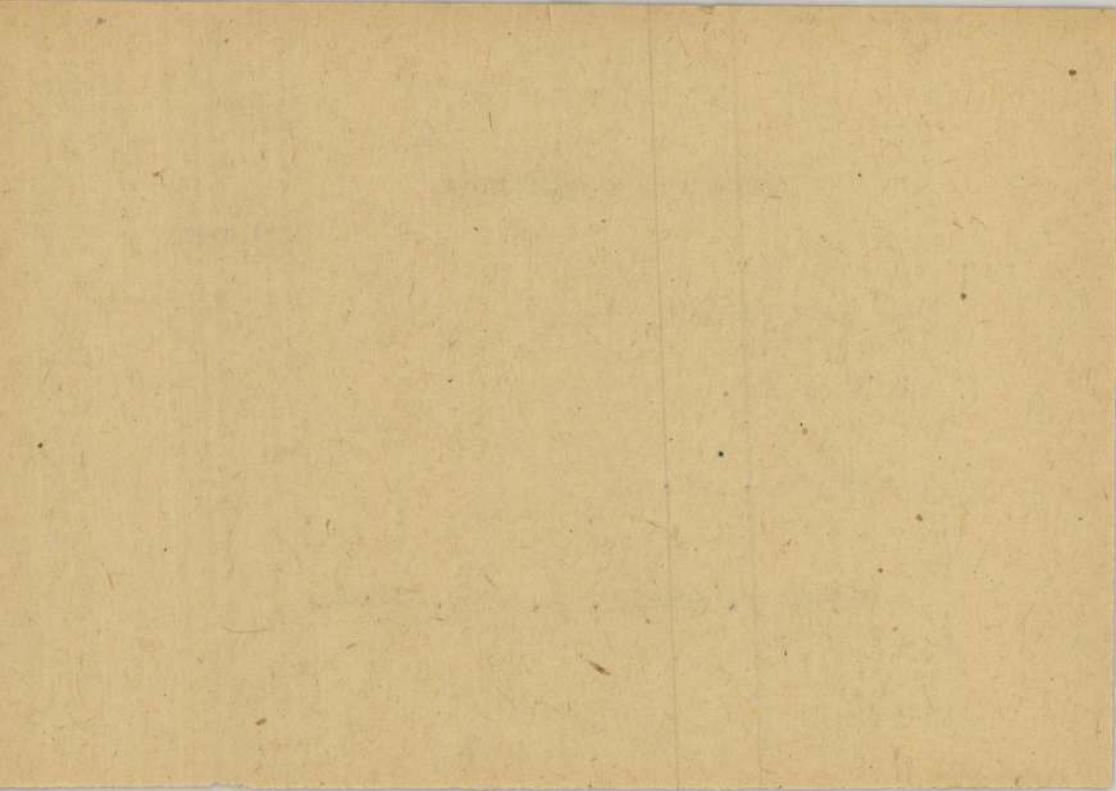
szobrok:

Kis szégyenlős, terr

Kisfiu, br.

Diszedény, br.

Teles M. kiáll. M. Gal. 1963.

MDK

Telcs Ede szobrász

szobrok:

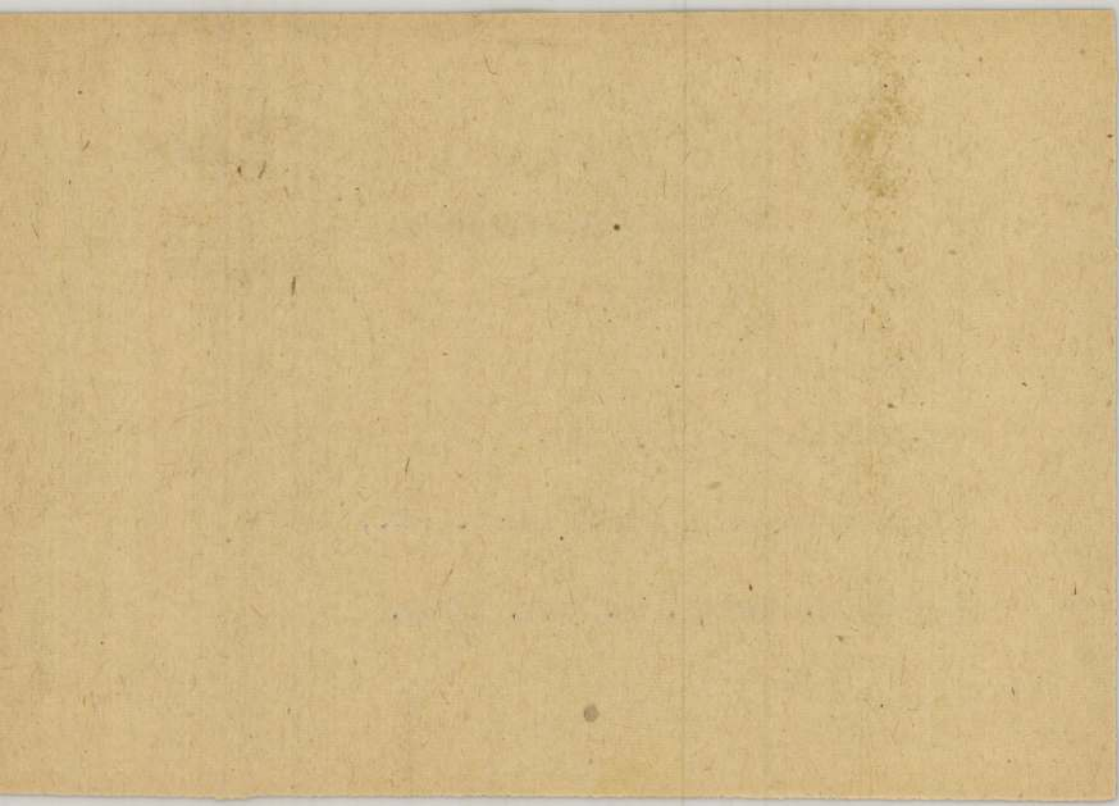
Beethoven, gp.

dr.Stiller Bernát, gp.

Szoborterv az Adria Bizt.Intz., gp.

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

Telcs Ede szobrász

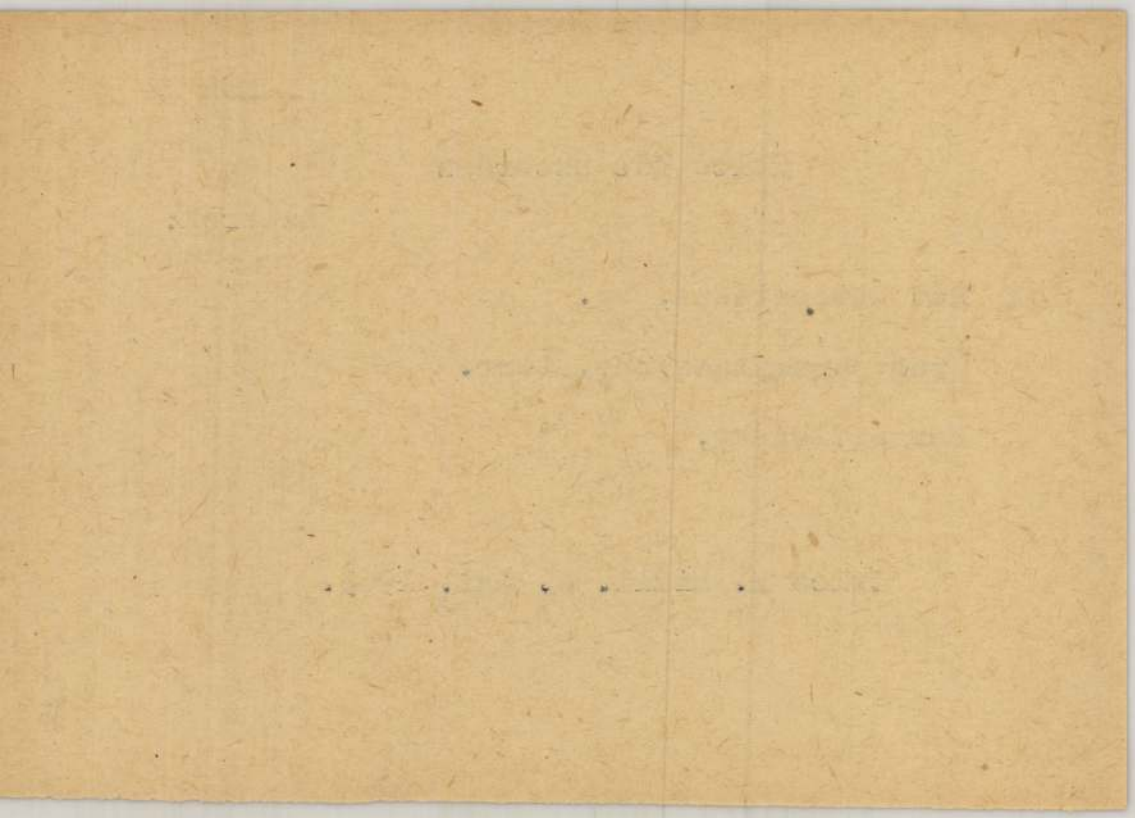
szobrok:

A két Bornemissza, br.

Öreg parasztasszony. terr.

Parasztlegény, "

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

Teles Ede szobrász

szobrok:

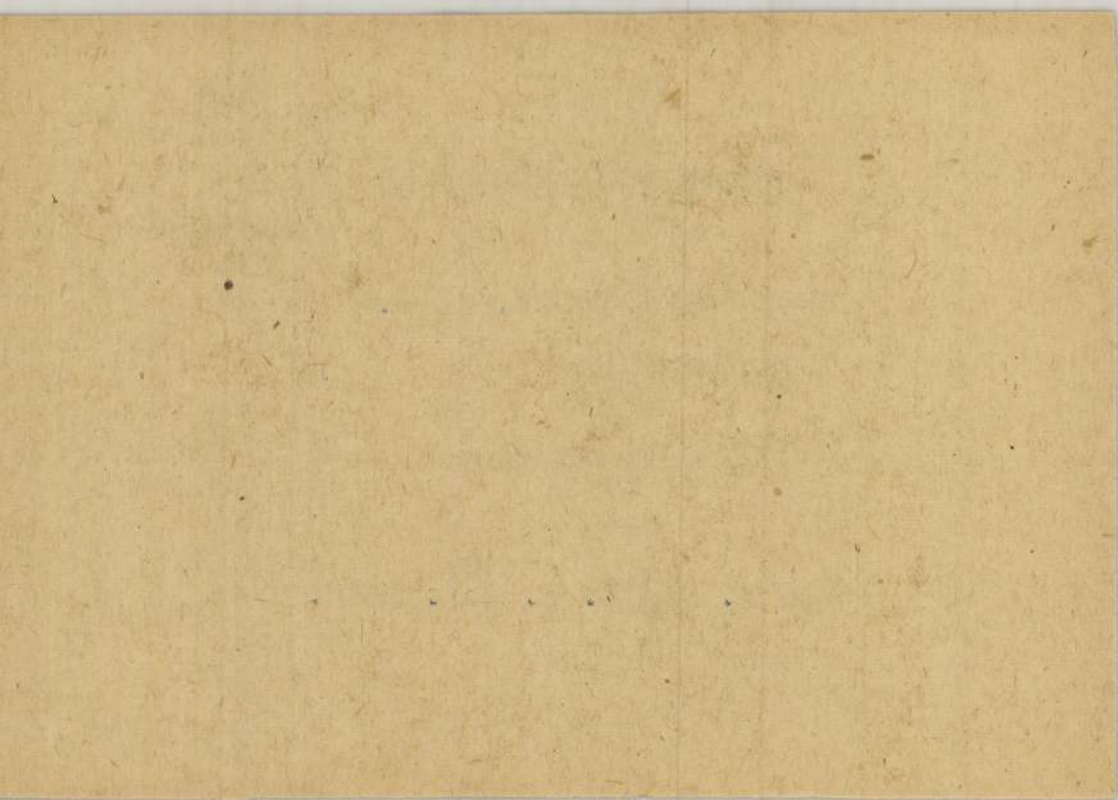
Parasztmenyecske, terr.

Ülő paraszt, "

Teltsch Ármin, gipsz

Teles E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

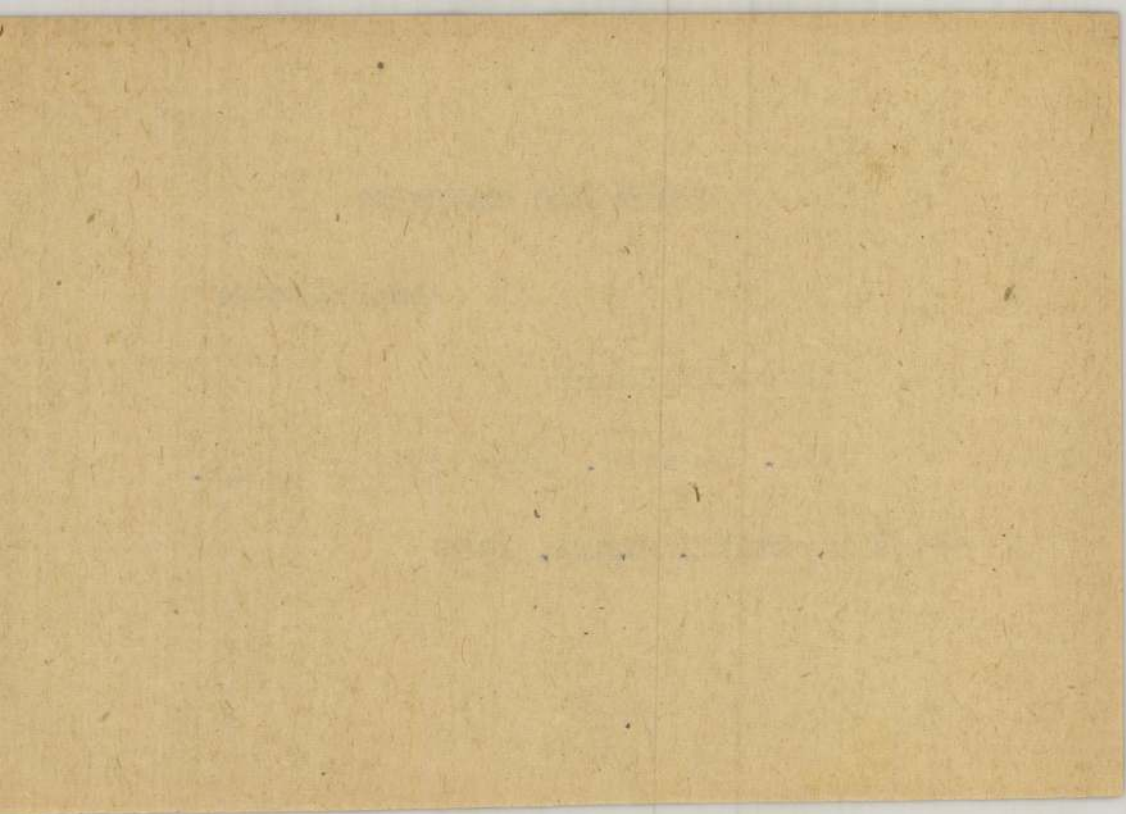
Teles Ede szobrász

bronzérmek:

Marczali Henrik

VII. Nemzetk. fegyintézeti kongr.

Teles E. kiáll. N.Gal. 1963

MDK

Teles Ede szobrász

bronz érmék:

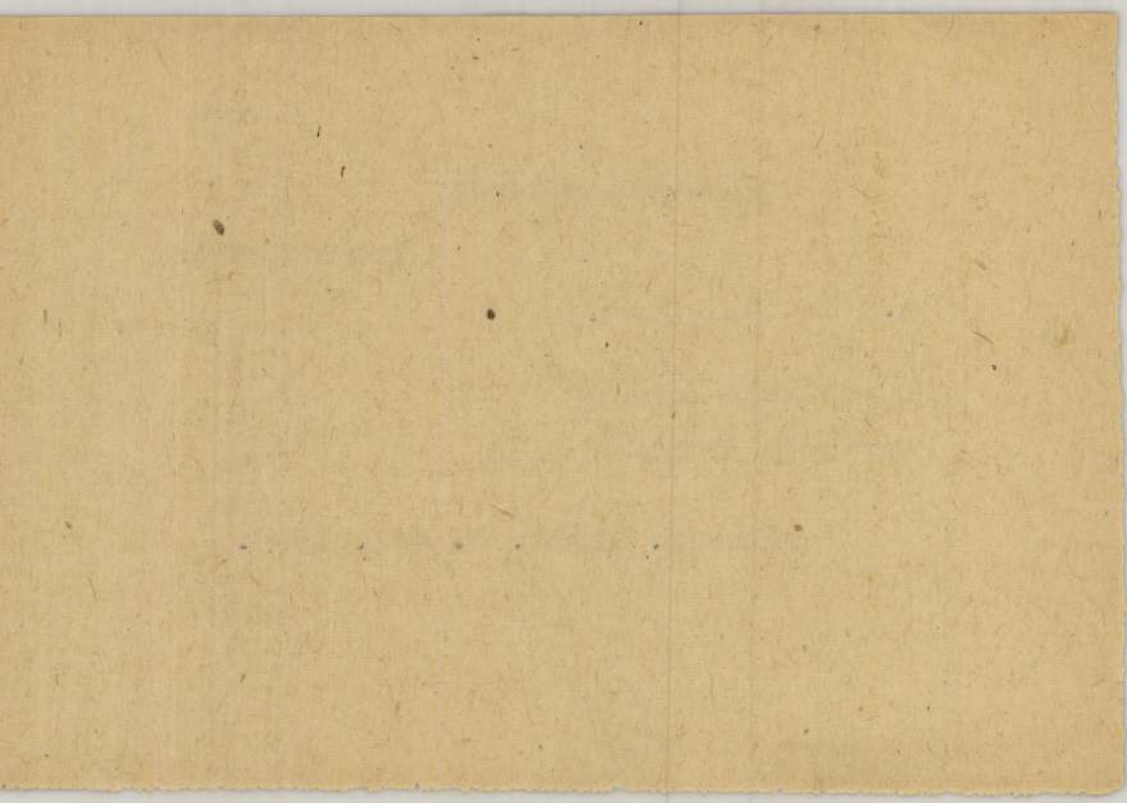
M. Atlétikai Szöv.

Löwenstein Arnold

Wertheim Ármin és neje

Teles E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

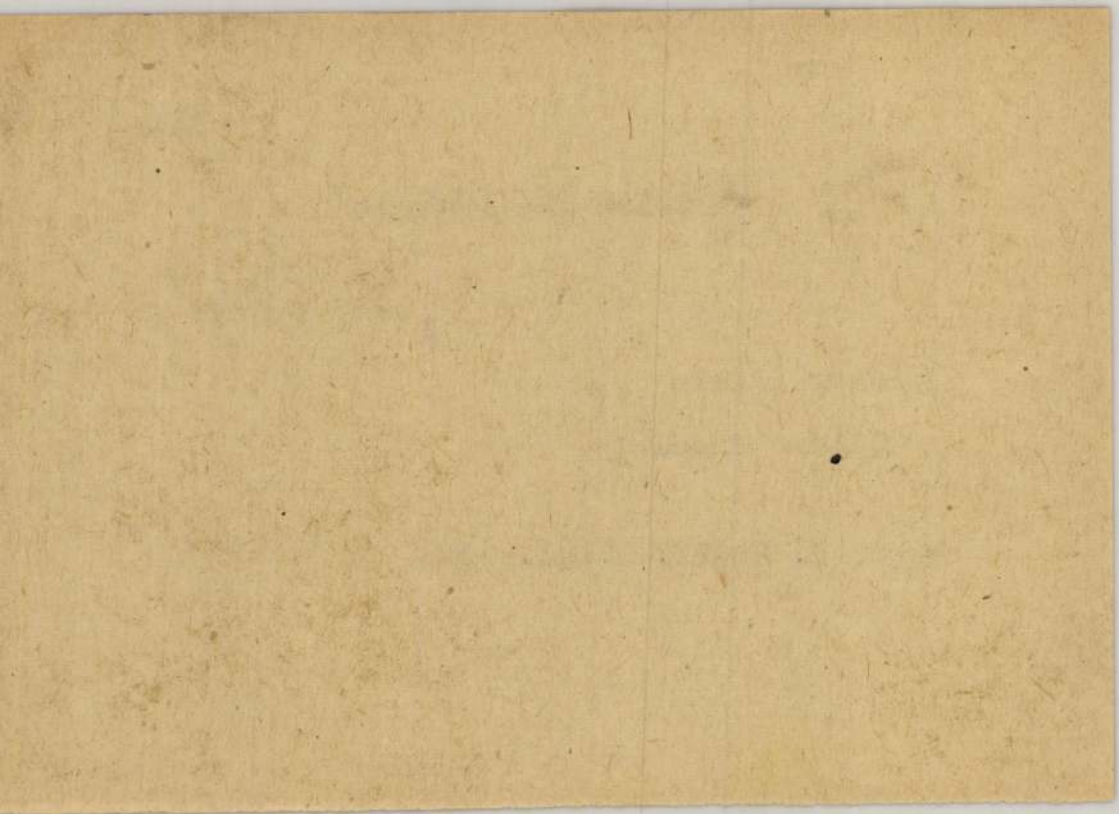
Teles Ede szobrász

bronzérmek:

Fayer László

Giaçomo Puccini

Teles E. kiáll. H.Gal. 1963

Telcs Ede

---

szobrász

A Céhbeliek Művészegyesülete rendes taggyűlésén Telcs Ede bejelentette, hogy egészségi állapota miatt lemond az elnökségről. A gyűlés az egyesület örökös díszelnökéül választotta meg.

Tales Ede, nobra's

MAK

Habay Andol festo also master.

Habay Andol gijel k'akitan

Bp. 1p36. 1.2.

M. D.

Table of Contents

Table of Contents

Table of Contents

Table of Contents

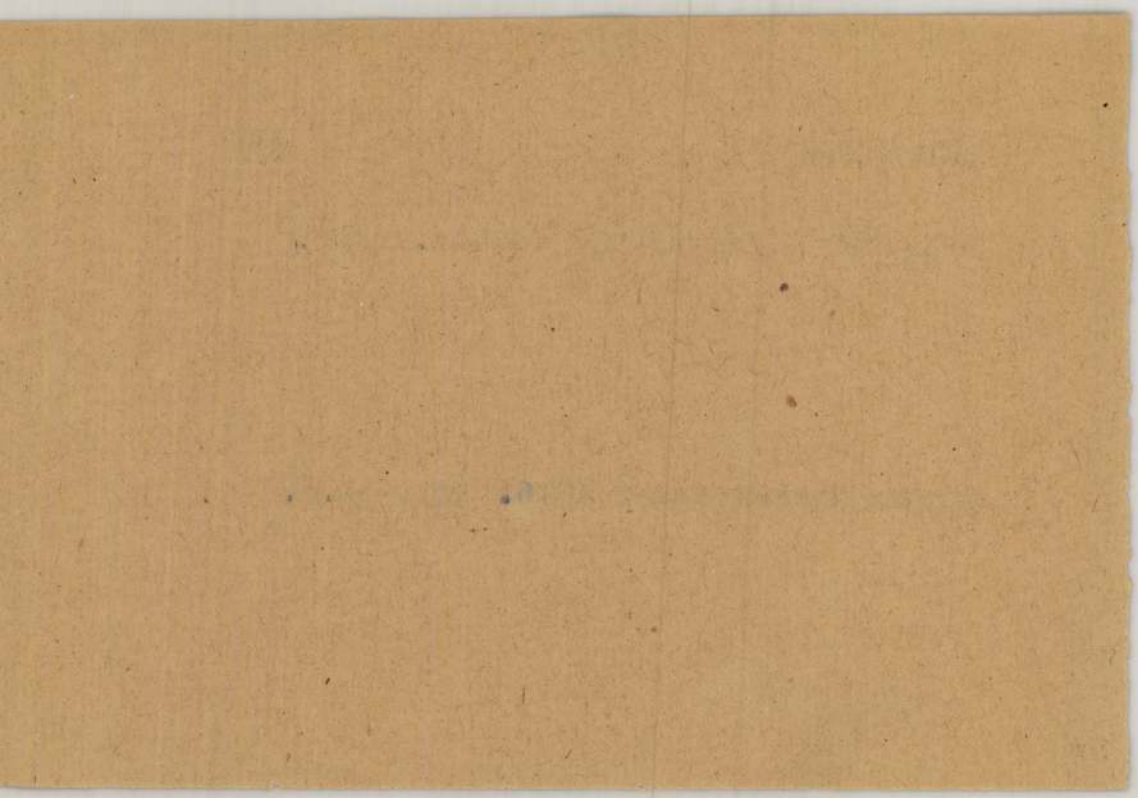
Telcs Ede

MDK

Erzsébet királyné ülő szobra. repr.

Magyar Iparművészet 1916. 225-230.o.o.

Telcs Ede

Vásárlások a Liezen-Mayer és Győrök kiáll.ból.
Műcs, 1900. 10.sz. 131-34. o.

Price 1/6

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON

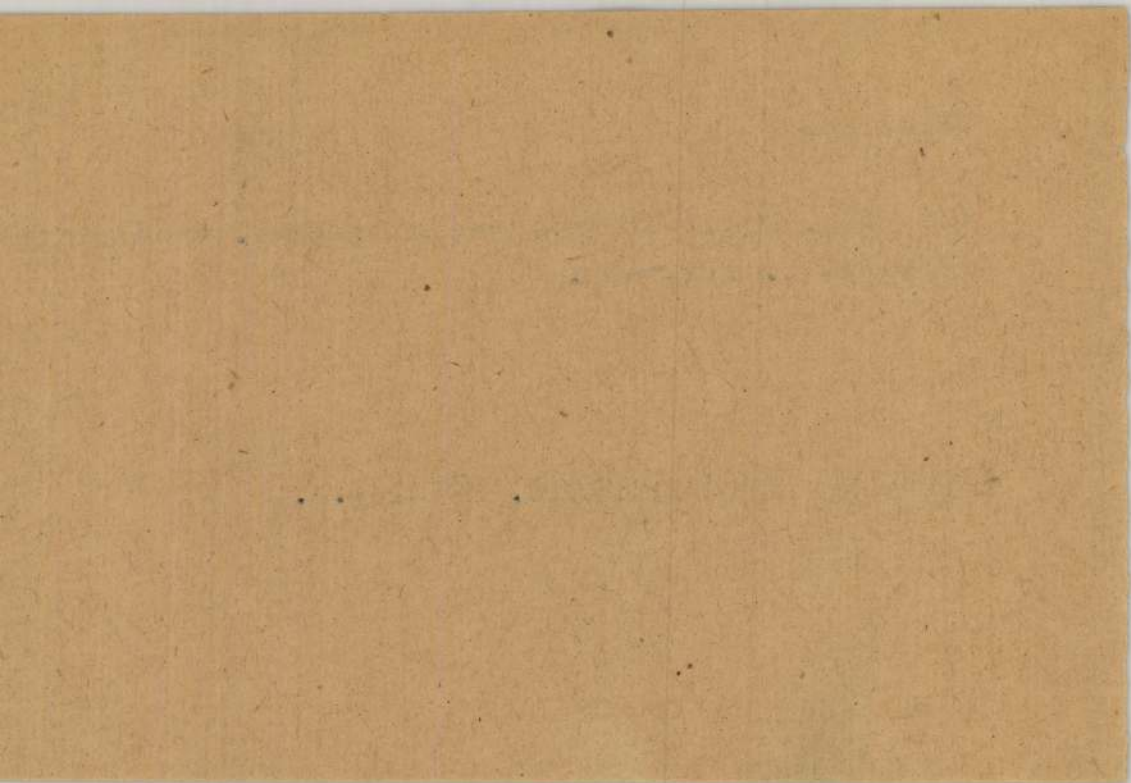
Telcs Ede

MDK

szobrász. Erzsébet királyné emlékműve. Városligeti
megoldás I. díj repr.

Magyar Iparművészet 1916. 225-230.00.

Telcs Ede

Vásárlások a Liezen-Mayer és Győrök kiáll.ból.

Műcs. 1900. 10.sz. 131-34. o.

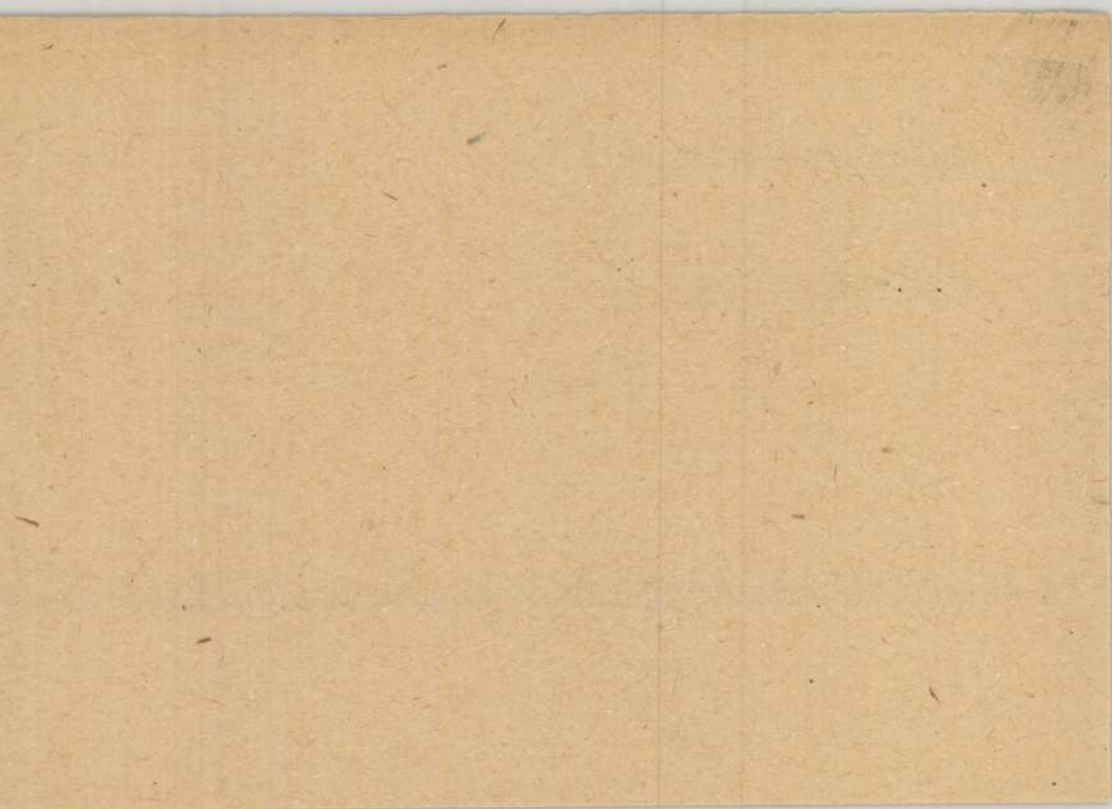

Telcs Ede szobrász

G.S.-né arcmása

"A nő a művészetben" kiállítás katalógusa, 1936. Micsarnok

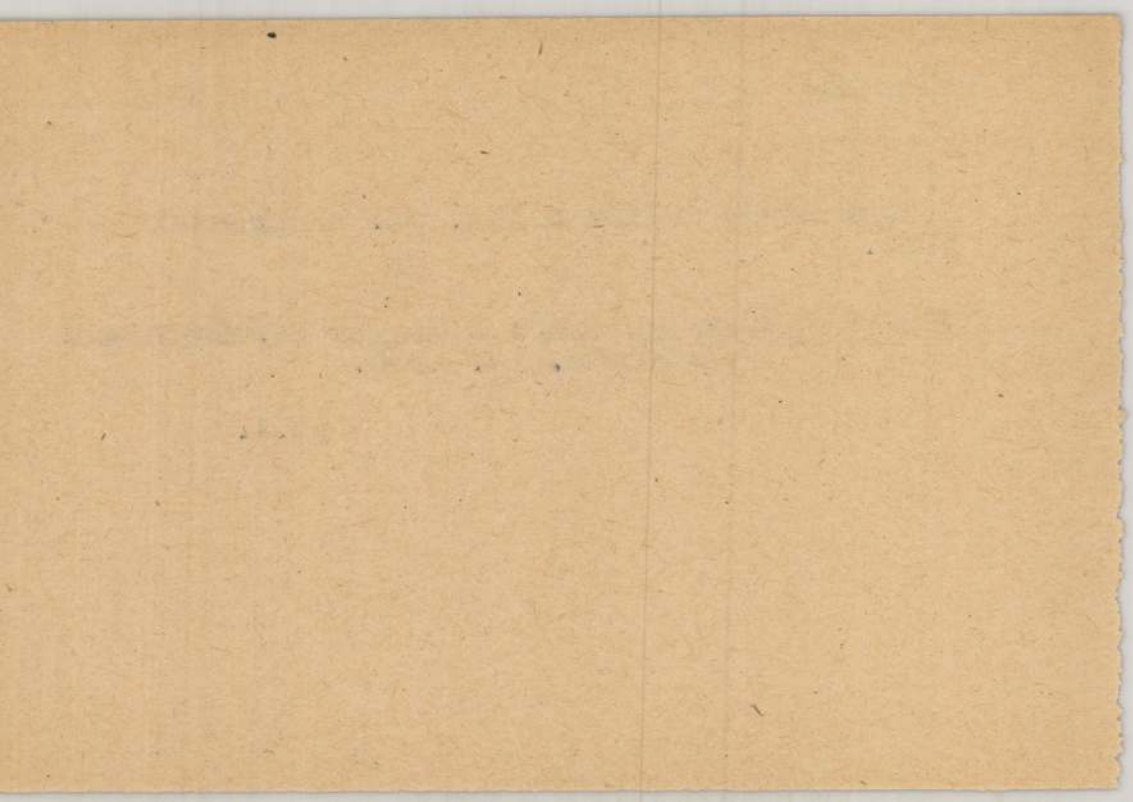
Telcs Ede

MDK

Csak nevét említi a XIX. sz. szobrászai
közt.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet
története. Bp. 1906.

58.1.

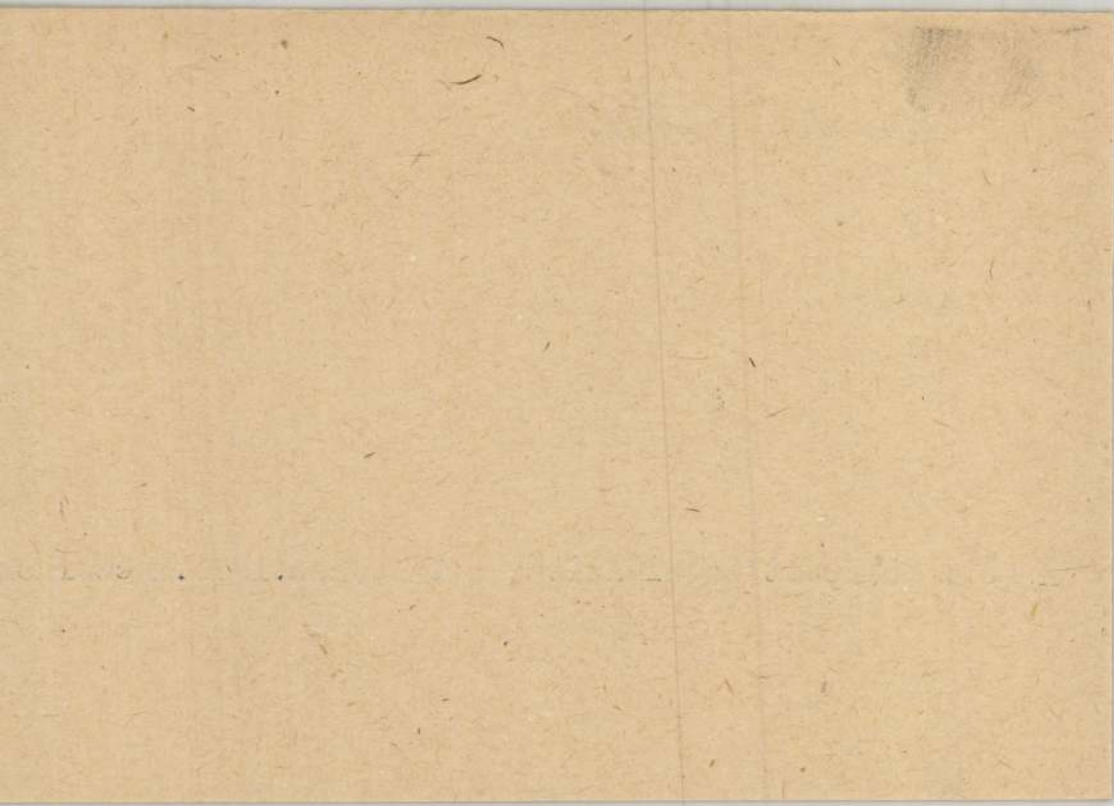

Telcs Ede szobrász

A nő

"A nő a művészetben" kiállítás katalógusa. 1936. Micsarnok

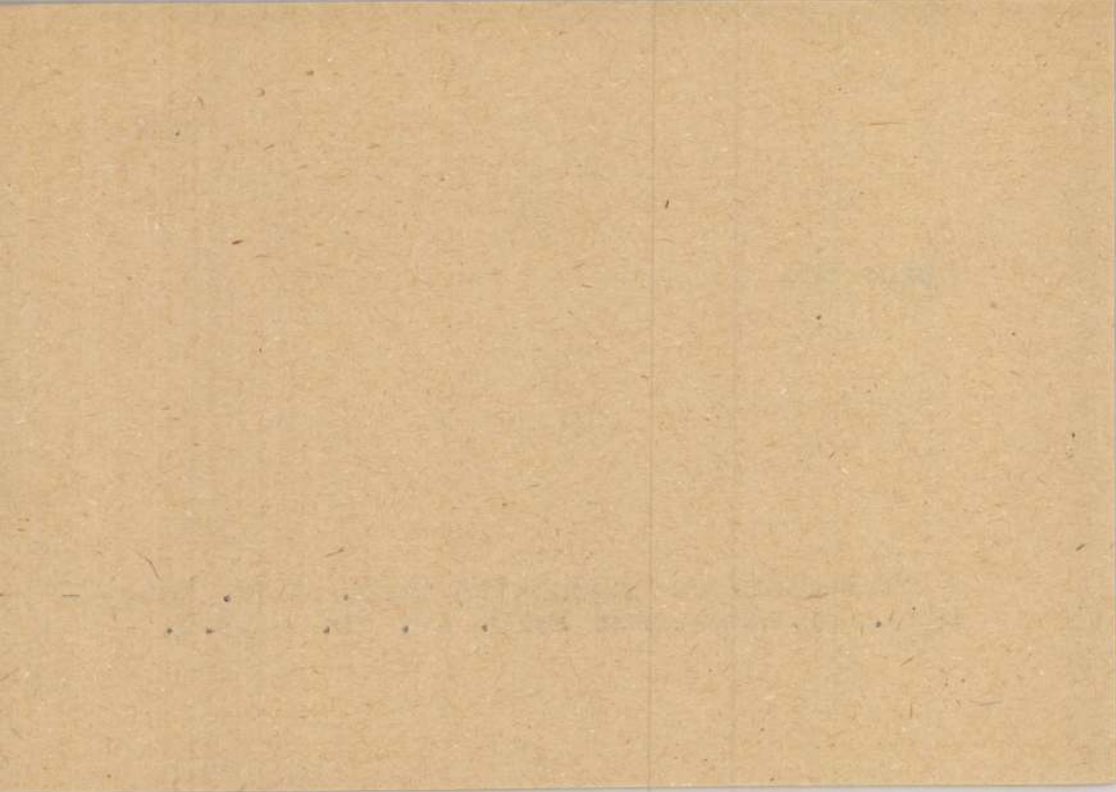

MDK

Telcs Ede

A Hősök Emlékét Megörökítő Orsz. Szöv. közgyű-
lése. Képzőművészet 1929. 17. sz. 53.1.

MDK

Telcs Ede

1.

Arv.Csarnok 1947.febr.

1850

1850

M. 112.

Telus & de

unikki-állítás a M. Nemzeti Galériában

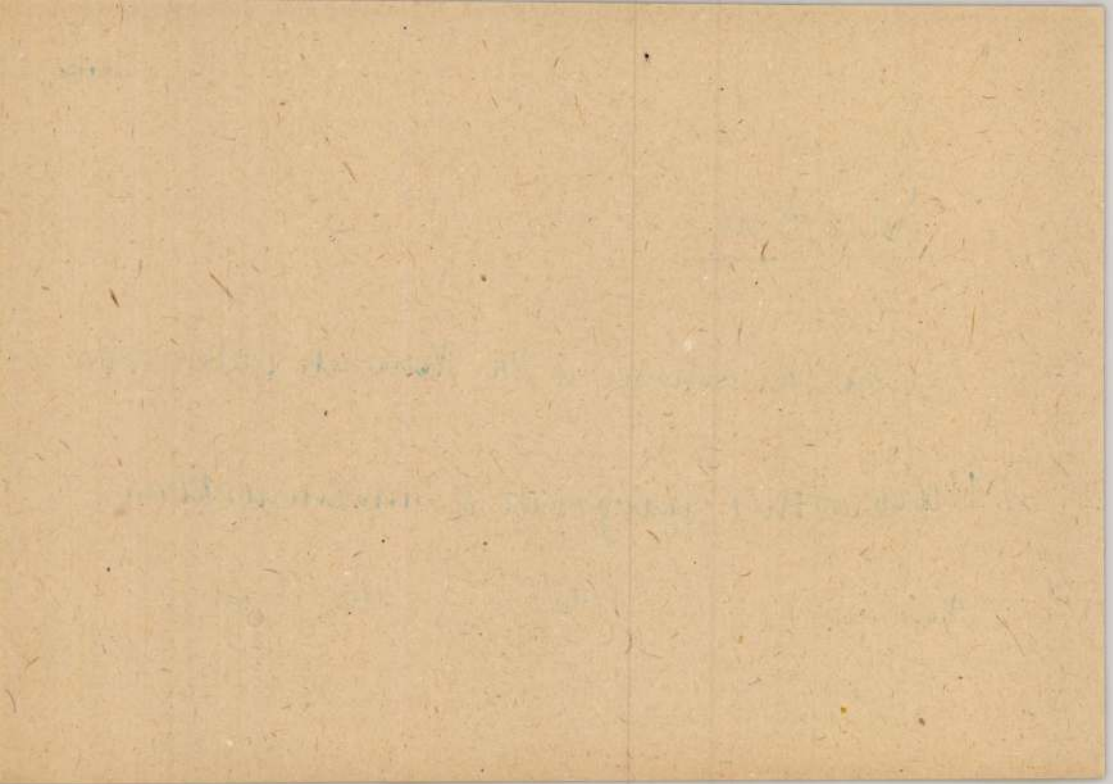
* Karácsonyi program a múzeumban.

Nyíráva,

1963.

dec. 17. cu

P. L

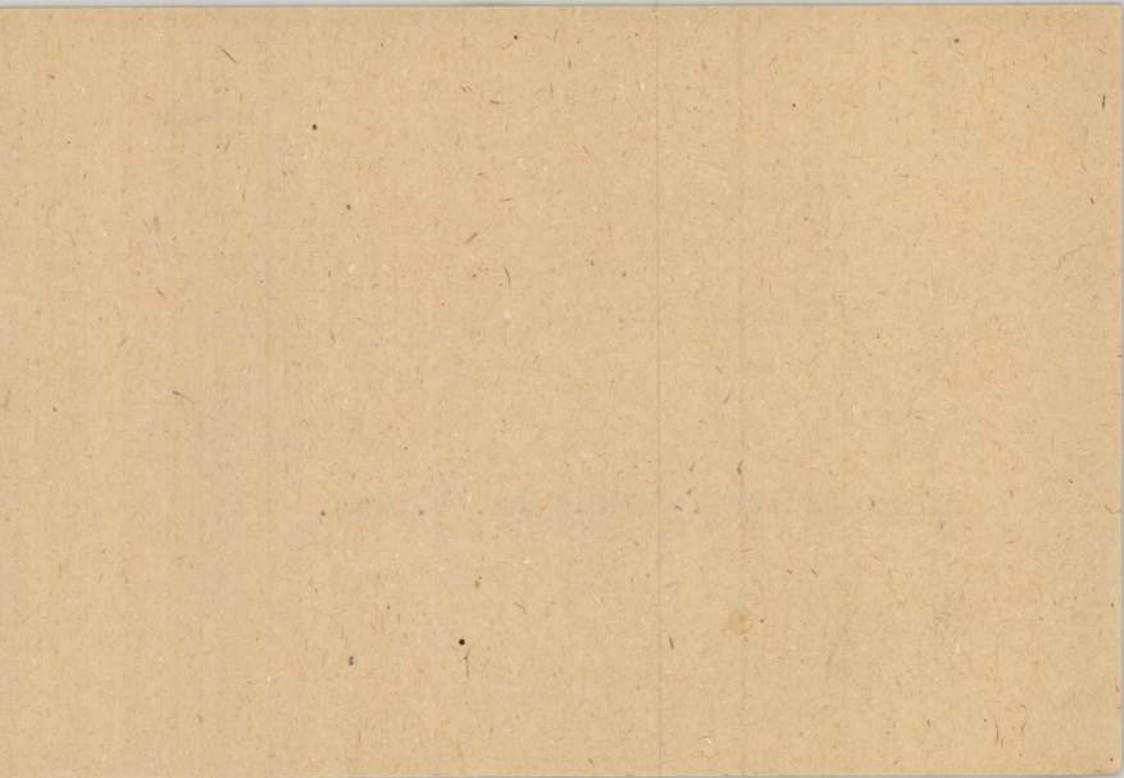
MDK

Telcs Ede

Úlő nő, br.

Árverési Közl. 1936.febr. 1.rksz.

Telcs Ede szobrászművész

La donna *brass*

Vecchio *marble*

Plachette *brass*

Esposizione Internazionale d'Arte. Katalógus.
Vérence 1926.

helyett.) — Gerevich PA, 243—244. l.
(Id. Jan Breughel.)

SCHALKEN, GOTTFRIED (holland festő,
1643—1706)

Falkyút fűvő gyerekek

Fa, olaj, 16×12 cm.

Simor primás vásárolta a brünni Volavy-gyűjté-
ményből.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása.

Új Magyar Sion, XVI., 1885., 850. l. —

Maszlaghy II., 285. szám. — Lepold—Homor

97. l. — Gerevich PA, 244. l. — Lepold—
Lippay 56. l.

Falkyút fűvő gyerekek

Fa, olaj, 16×12 cm.

Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA,
244. l. — Lepold—Lippay 56. l.

SEGHERS, DANIEL (flamand festő, 1590—
1661.)

Angyali üdvözlet virágkeretben (133. kép)

Réz, olaj, egyenként 53.5×40 cm.

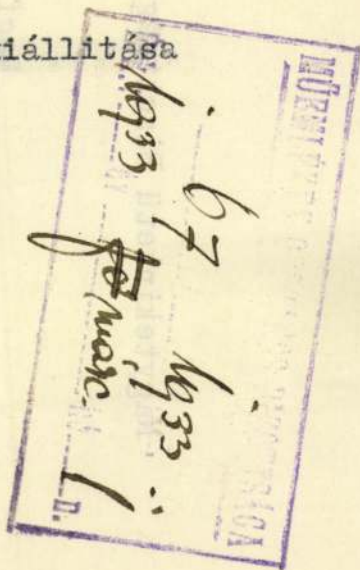
Szánóffy Antal esztergomi kanonok hagyatékából.

Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár.

Új Magyar Sion, VII., 1876., 33. l. —

Földvály István: Az esztergomi érseki kép-

Telcs Ede szobrász
Enyelgés. Bronzöntvény
Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállítása
1900 szeptember 16

Nagytekintetű Bizottság!

Megfelelv

taknak van szerencsém bejelen
évi helyreállítási munkái le
tem a szállítók által vissza
kitévő összegét és behelyezett
rékpénztárnál a "Zsámbéki ter
betétkönyvbe. Az ellennyugtá
nyét felmentésemre van szere

Eszerint

nevezett betétkönyvben

azonkívül ugyanazon pénzüinté

Teles Ede

* Nücsanor 1927 - 4
tavani tarlatin nevezelt.

? 1927. IV. 1.

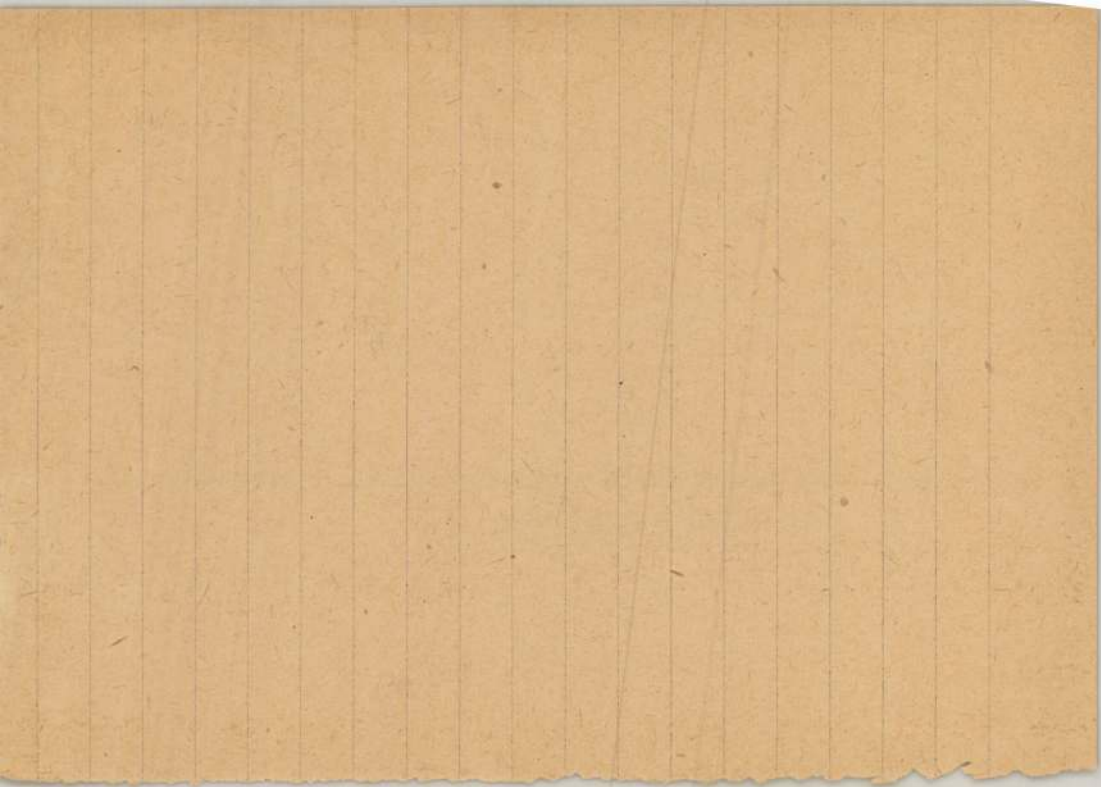

MDK

Telcs Ede

Magyar művészek svéd kitüntetése. Pesti Napló,
1936, dec. 23.

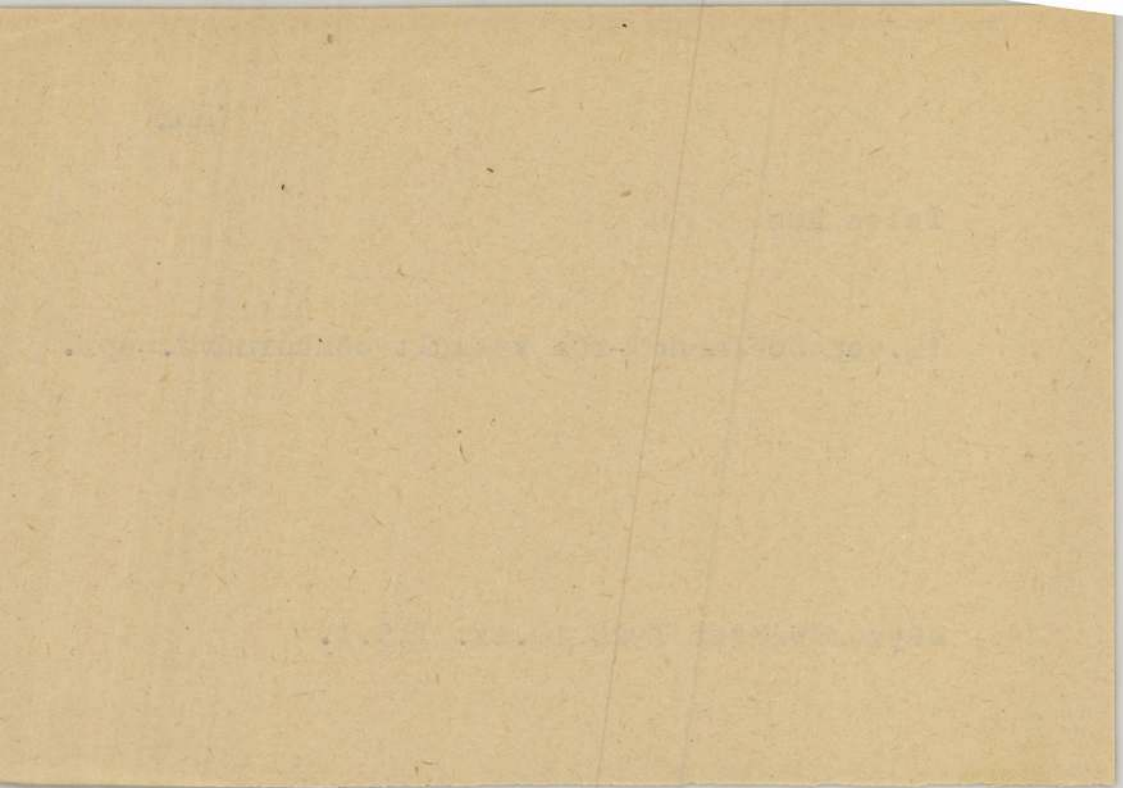

MDK

Telcs Ede

"E.von Hoffmann"-ról készült domborműve.Repr.

Képzőművészet 1928.10.sz. 115.1.

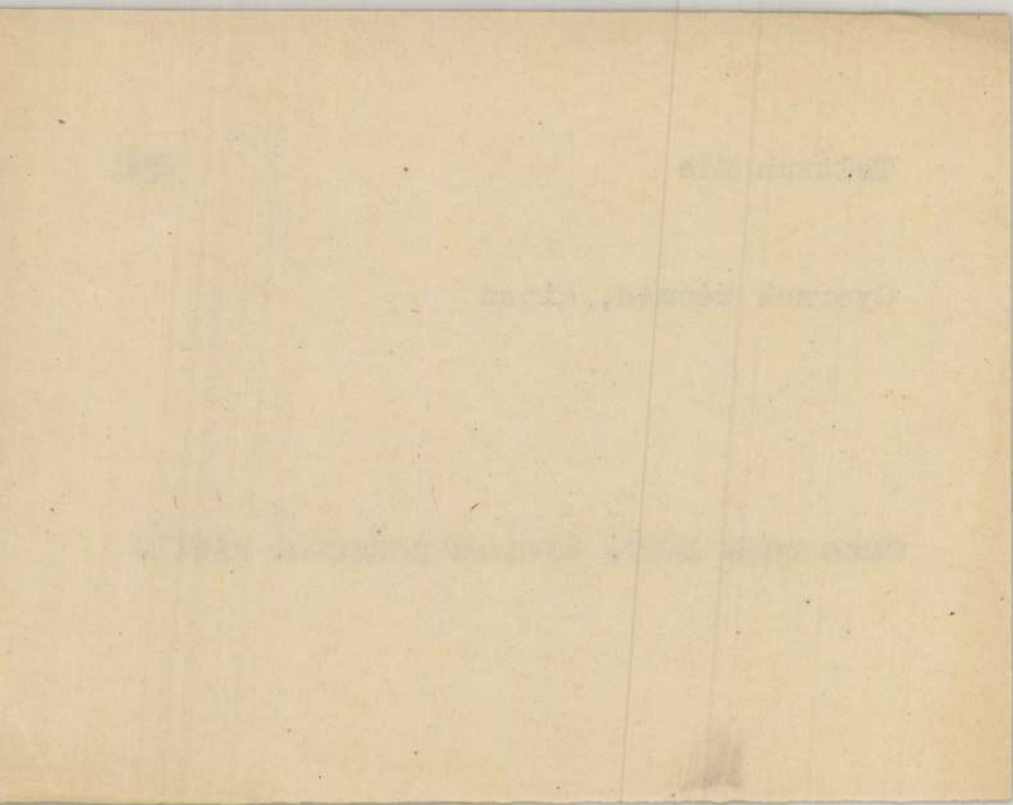
Teltsch Ede

MDK

Gyermek képmás, gipsz

Micsarnok 1897, tavasszi nemzetk. kiáll.

Teltsch Ede

MDK

A két bornemisza, gipsz

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

1871

1871

1871

1871

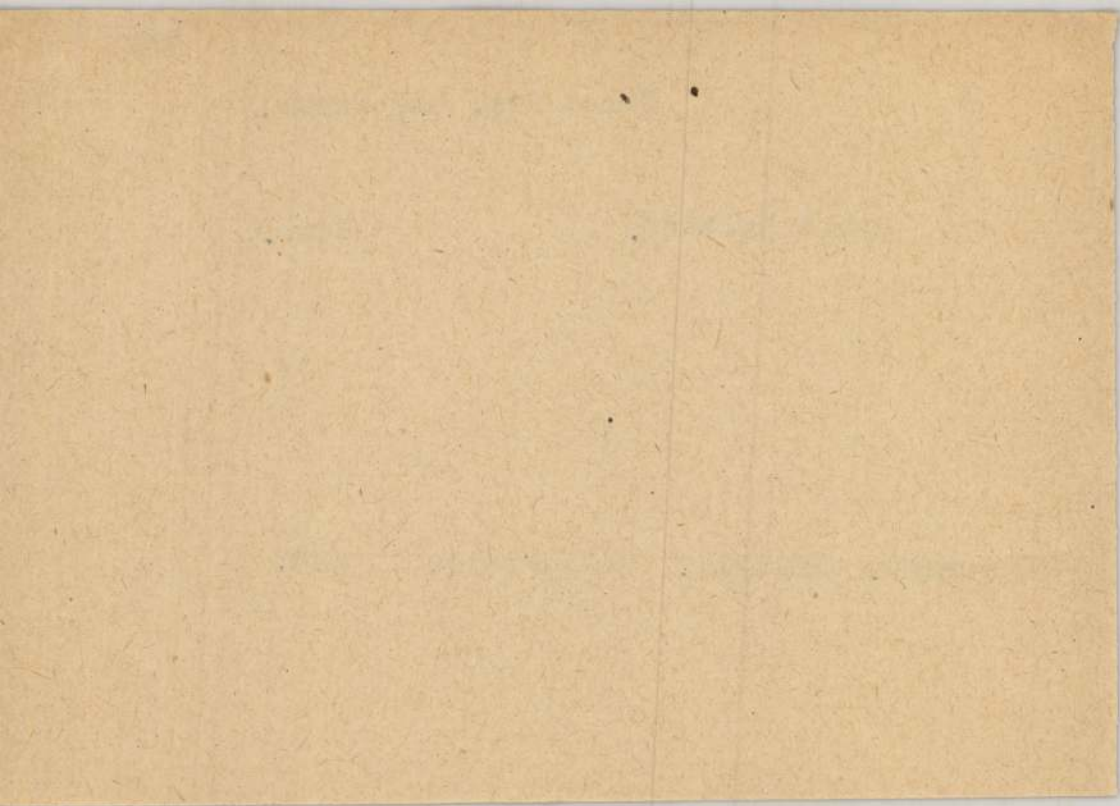
Telcs Edé, szobrászm.

Szent Kristóf.

Repr.

Műcsarnok. 1911/12. Téli Kiáll. Kat.

/27/

MDK

Telcs Ede, szobrászm.

"Nincs édesebb, mint a méz." Szobormű.
Dombormó. Repr. 39.1.

"mikor én még legény voltam." Szobormű.
Dombormű. Repr. 39.1.

A " Könyves Kálmán " tulajdona.

vas. Ujs. ~~1901~~ 1901. 48. év f. 3. sz. 39.1.

MDK

~~1271~~

Telcs Éde, székelyszék.

"Nincs édesebb, mint a mész." Székelymű.
Dembermő. Rész. 39.1.

"Mikor én még legény voltam." Székelymű.
Dembermő. Rész. 39.1.

A "Könyves Kálmán" tulajdona.

vas. Újs. 1911. évi. 48. évf. f. 3. sz. 39.1.

Telcs Ede szobrász

M.D.K.

Munkássága már átnyult az első világháberut
követő időbe.

^ampis ^ntal: A képzőművészetek története
A Kultúra Világa Bp. 1963. 696.1.

Telco des services

Les services de la compagnie de téléphone de la ville de Montréal

ont été établis.

Les services de la compagnie de téléphone de la ville de Montréal

ont été établis le 1er mars 1963.

Telcs

Az Erzsébet-émlékmű második pályázatára beérkezett munkák közül kiváló figyelmet érdemel Telcs-Tóry műve.

Lyka Károly: Új Erzsébet-émlékművek.

Új Idők, 1903.26.sz. 596, 597.1.

Teles

As fresser-omlékni mssodak polyanstria
bedikozott munkak kövel kiv-fo-lygysimmet
erdemel teles-tory mive.

lyka karoly: ut fresser-omlékni mive.

ut lach, 1903.26. az. 200, 227.1.

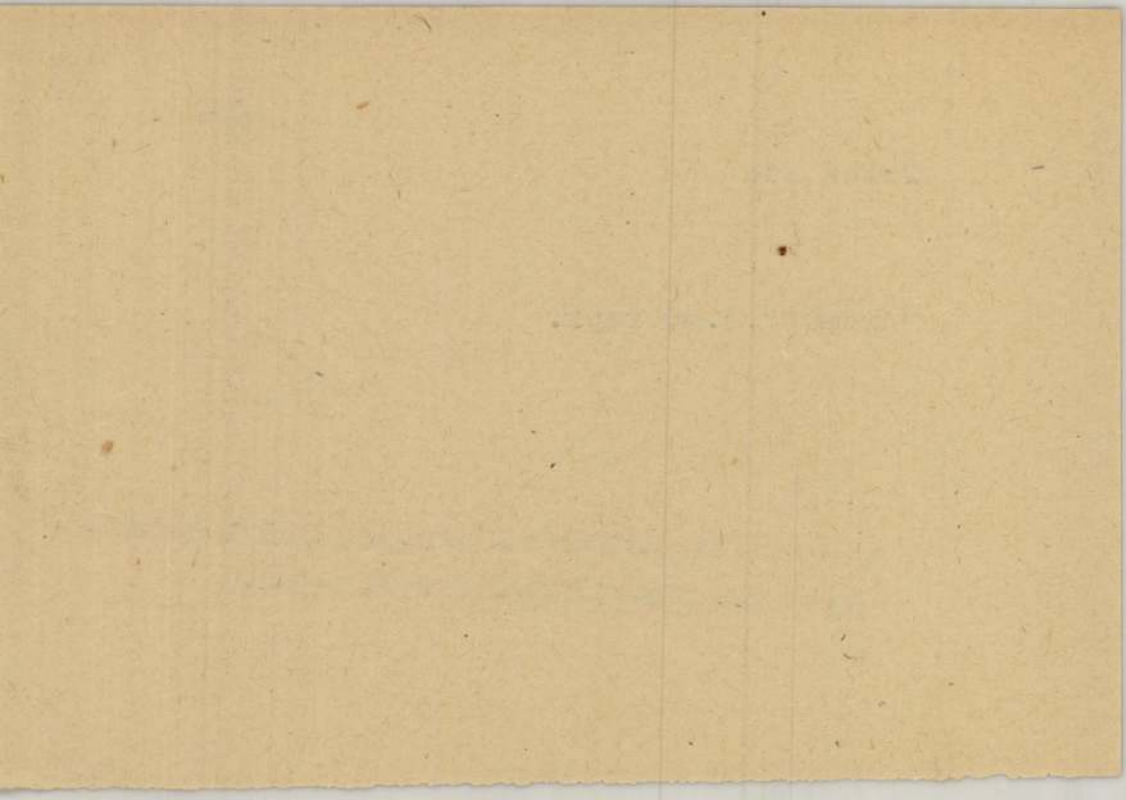
MDK

Telcs Ede

"Arcmás".c.mű repr.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1956.máj-jun.

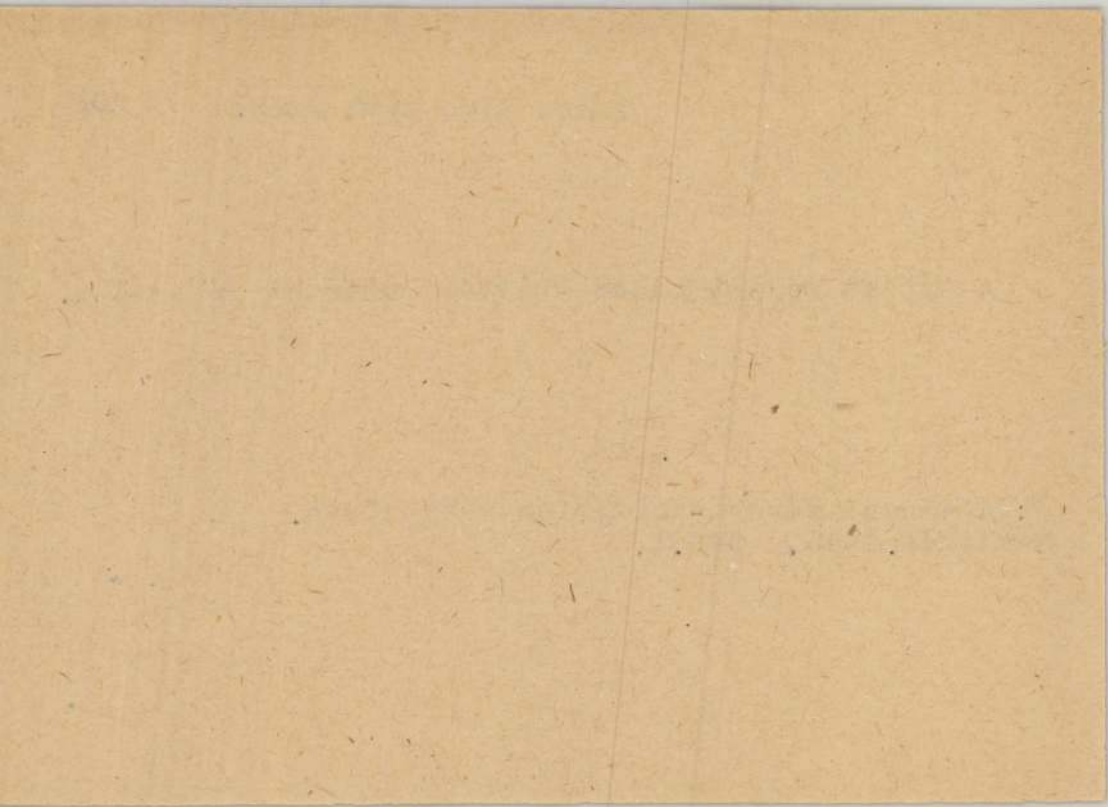

Telcs Ede, szobrászm.

MDK

A tárlat célját kisebb-nagyobb művével szolgáltatta.

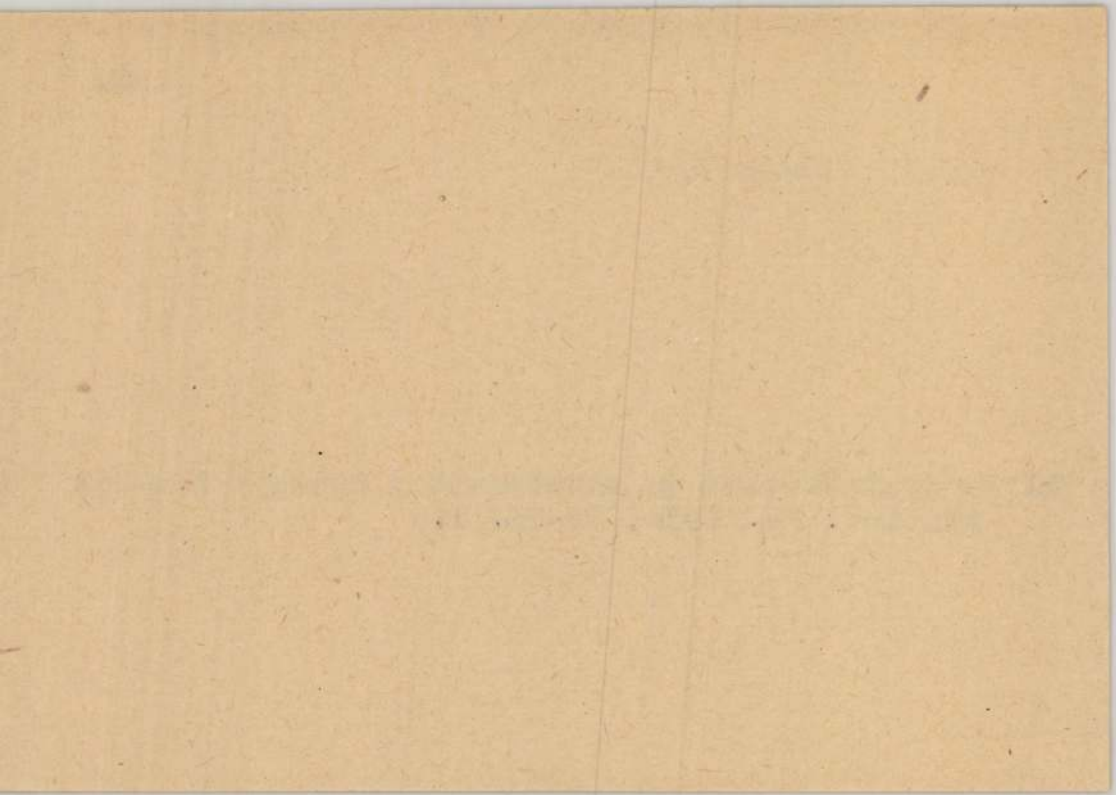
?: A sárosi művész-sorsjáték kiállítása.
Művészet. 1915. 342.1.

Telcs Ede

Ybl E: Iparművészet és szobrászat a Györgyi K. emlék
kiállon. MI. 1934, 84-86. l.

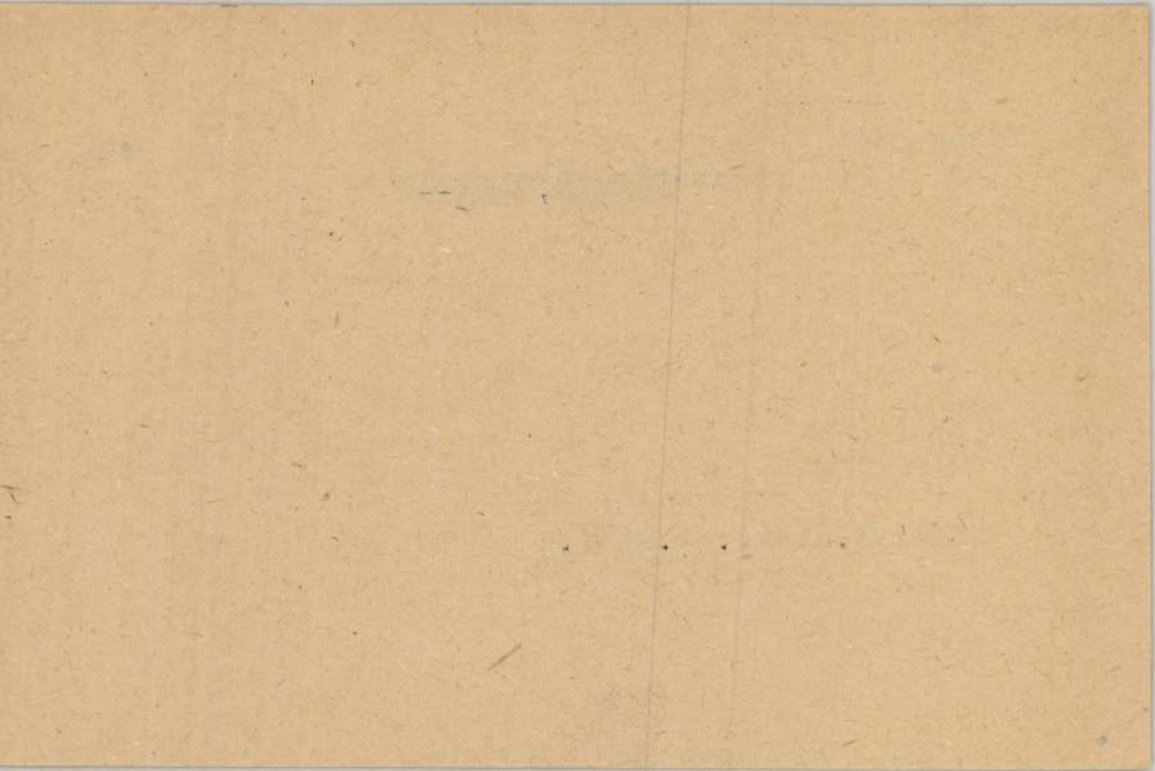

Telcs Ede

MDK

Telcs Ede
CX89898#098xc9

Gádor I. kiáll. N. Szal.

MDK

Telcs Ede

Arckép, márvány

Női arckép, bronz

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 29.1.

1891

Archives, Bureau

1891 Archives, Bureau

1891 Archives, Bureau

MDK

Telcs Ede

Diszedény, bronz

Arckép, terrakotta

Arckép, bronz

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 29.1.

18

Table 10

Alaska, 1900

Alaska, 1900

Alaska, 1900

Alaska, 1900. Total population, 1900.

Teltsch Ede

HDC

Dr. Gruber bécsi egyetemi tanár arcképe,
dombormű

Micsarnok 1897. téli kiáll.

184

184

184

184

184

Teltsch Ede

MDK

Dr. Benedikt Móricz arcképe, bronz

Micsarnok 1897. tavasszi nemzetk. kiáll.

Teltsch Ede

MDK

Goliát, repr.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

1871

1871

1871

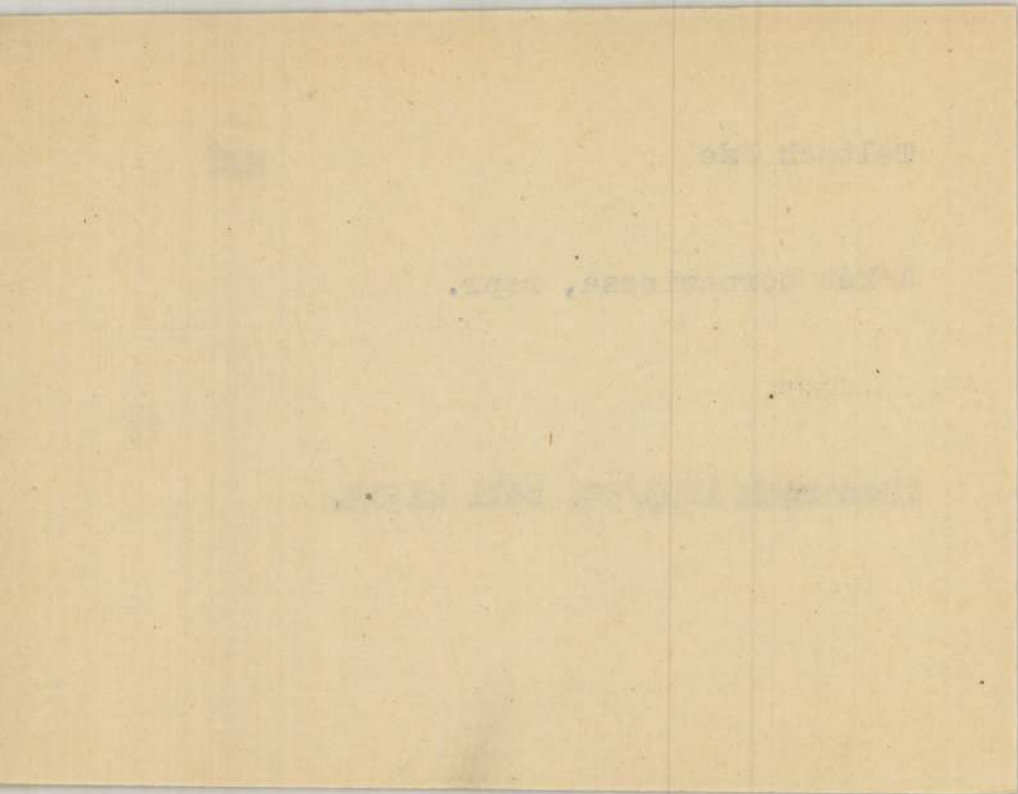
1871

Teltsch Ede

MDK

A két bornemissza, repr.

Micsarnok 1893/94. téli kiáll.

Teltsch Ede

MDK

Dugovics Titusz halála, gipsz

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

187

Journal 187

Journal of the ...

Journal of the ...

Telcs Ede

MDK

Bischitz Johanna képmása, márvány

Képmás, bronz dombormű

Képmás, bronzmellszobor

Műcsarnok 1899./1900. téli kiáll.

MDK

Teles Ede

Arckép, márvány

Arckép, márvány

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 29.1.

1860

ATKINS, MARY

ATKINS, MARY

ATKINS, MARY . . . . .

Teltsch Ede

1894

Goliát, gipsz

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

187

187

187

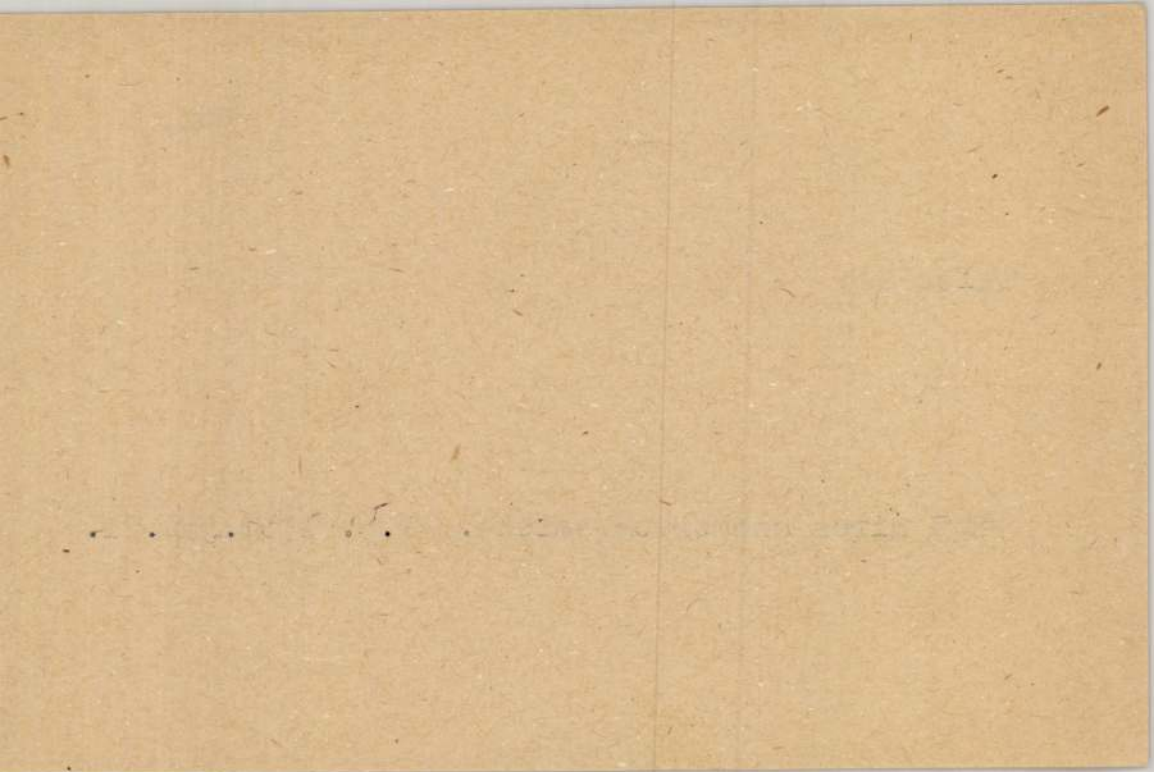
187

MDK

Telcs Ede

/Egy híres szemorvos emléke./ P.H. 1908.jan.21.

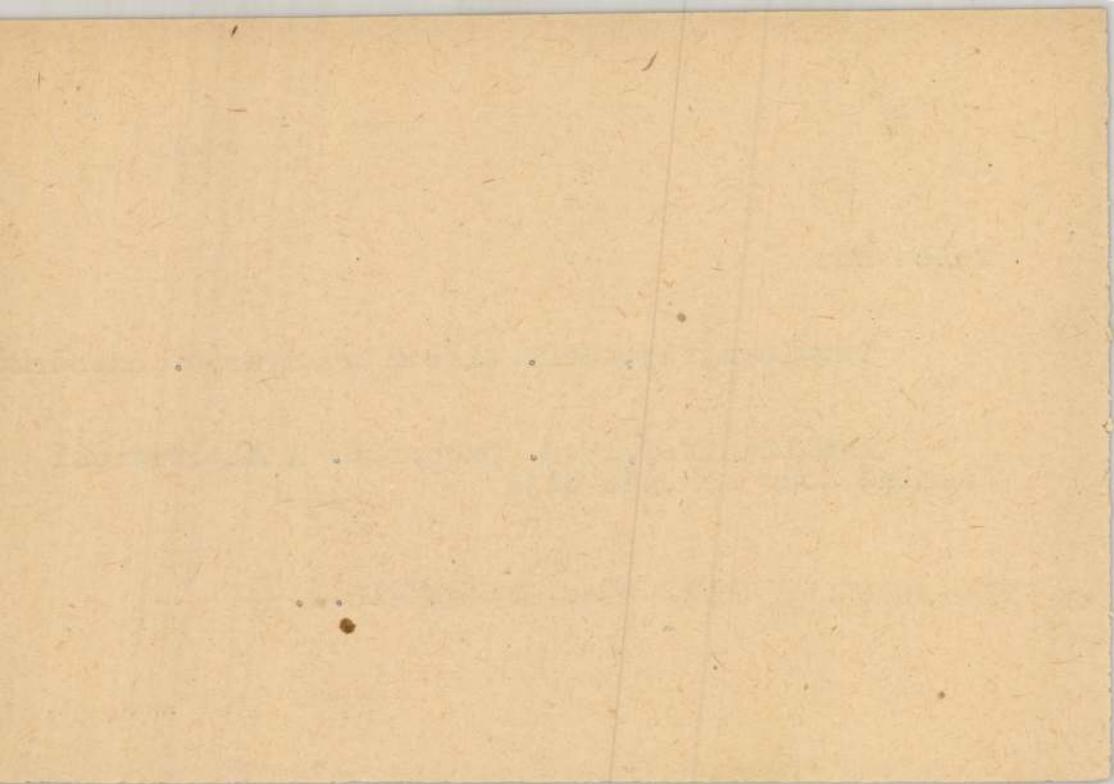
MDK

Telcs Ede

Tanulmányfej, 1908. Állami aranyérem. Szobormű

Tanulmányfej, 1908. Szobormű. A Lipótvárosi
Kaszinó 1000 koronás díja

Műcsarnok 1900/11 tav. kiáll. 16.1.

MDK

Telcs Ede

E. von Hoffmann, repr.

Képzőművészet 1928. 10. sz. 115.1.

1871

Teles 888

F. von Hoffmann, Tebr.

Königsberger 1928. Jo. 22. 11. 1.

MDK

Telcs Ede

Arckép, terrakotta

Kis szégyenlős, terrakotta

Öreg honvéd, terrakotta

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 29.1.

188

Teles Ede

Arckép, barokk

Kis székelyház, barokk

Óreg híd, barokk

1881. évi. 1. sz. 1. kötet.

Telcs Ede

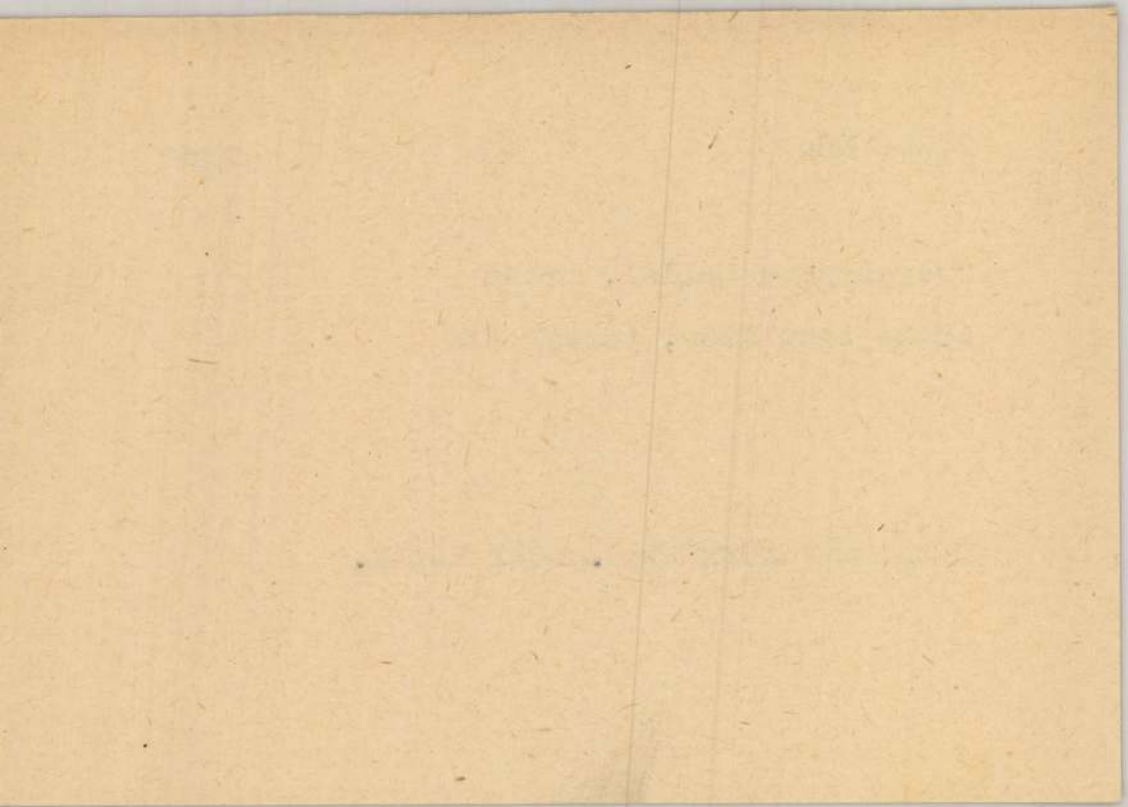
MDK

Öregasszony tállal, bronz

Arcképtanulmány, terrakotta

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

MDK

Telcs Ede

Tanulmányfő, gipsz

Arckép. Bronz

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 31.1.

1880

1880

1880

1880

Telcs Ede

Hubay Andor és Tibor. Márvány

Arckép. Márvány

Özv. báró Bornemissza Ignácné arc-
képe. Szinezett gipsz

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 31.1.

Telca Bde

Habay Andor és Tibor. Művész

Arckép. Művész

Órv. Dr. Bornemissza Ignác és
képe. Színház

Művész. Művész. Művész. Művész.

Telcs Ede

Öreg asszony. Terrakotta

Földmives. Terrakotta

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 31.1.

MM

Telc Rds

Österr. Reichsbank

Feldbureau

Kriegsministerium, Wien, 1.1.1918

Telcs Ede

Alkotása nyeresénytárgy. A művészeti sorajd-
ték anyagának kiállításán.

B. U. 932. II. 11.

1891

Telep Hő, es-brácsán.

A számai:

135.	Tánc és zene.	BRONS.
136.	A munka.	"
137.	A nő.	"

Ernst Museum Kiállításai. - Telep. G. Kall. Kiáll.
 XC IX /b /1928/ Kat. 12.1.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1/15/1918

RECEIVED

1918

1918

1918

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Telcs Ede, szobrász.

Műsobrai:

132.	Fremda iró.	Gipsz. Mgt.
133.	Prédikátor.	Bronz.
134.	Testnevelési tanács plaquettje.	Bronz.

Ernő Huszár Kiállításai. - Telcs E. koll. kiáll.
 XC/IX /b /1928/ Kat. 12.1.

Table 100, continued

1950-1951

100	100	100
100	100	100
100	100	100
100	100	100

Table 100, continued

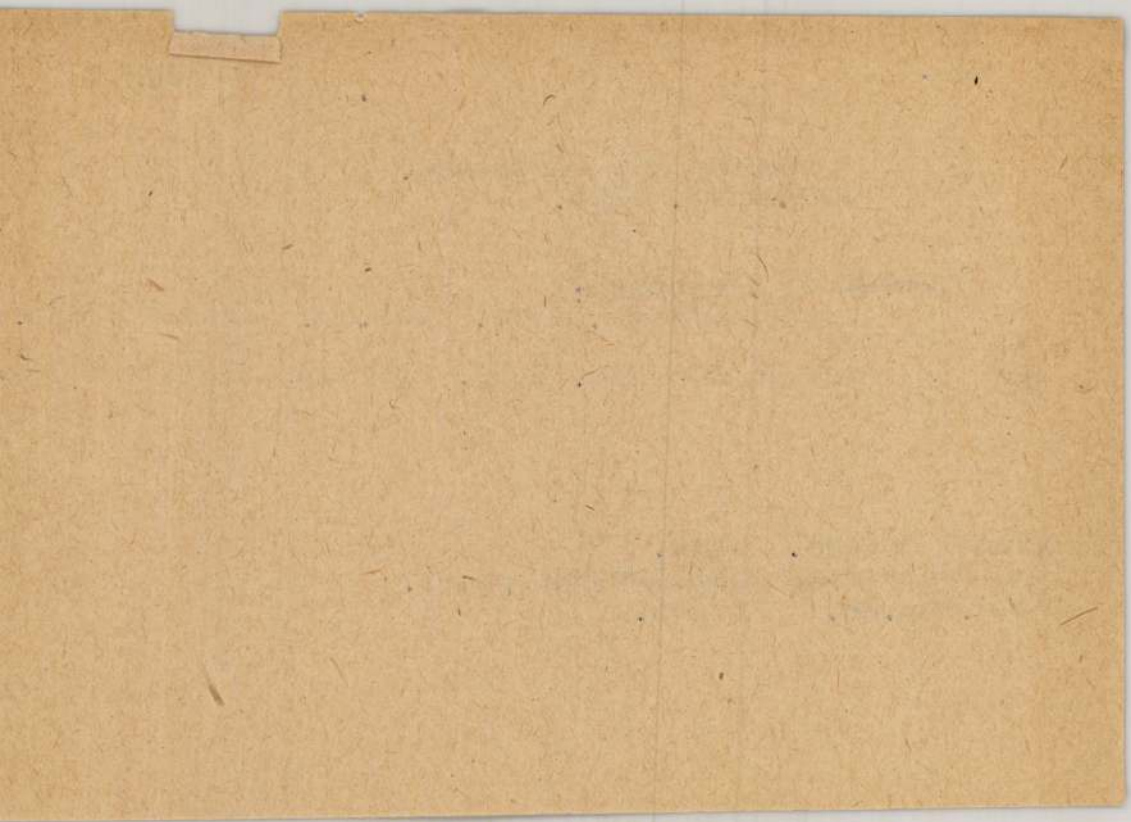
Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Ermek és plakettek:

Panni Hugonnak. 1939. 157 mm. Öntött bronz.

Zathureczky Ede. 1939. 154 mm. Öntött bronz.

Városi Muzemó Baja.
Szülővárosának ajánlékezett művei.
1948. aug. 20. Kat.

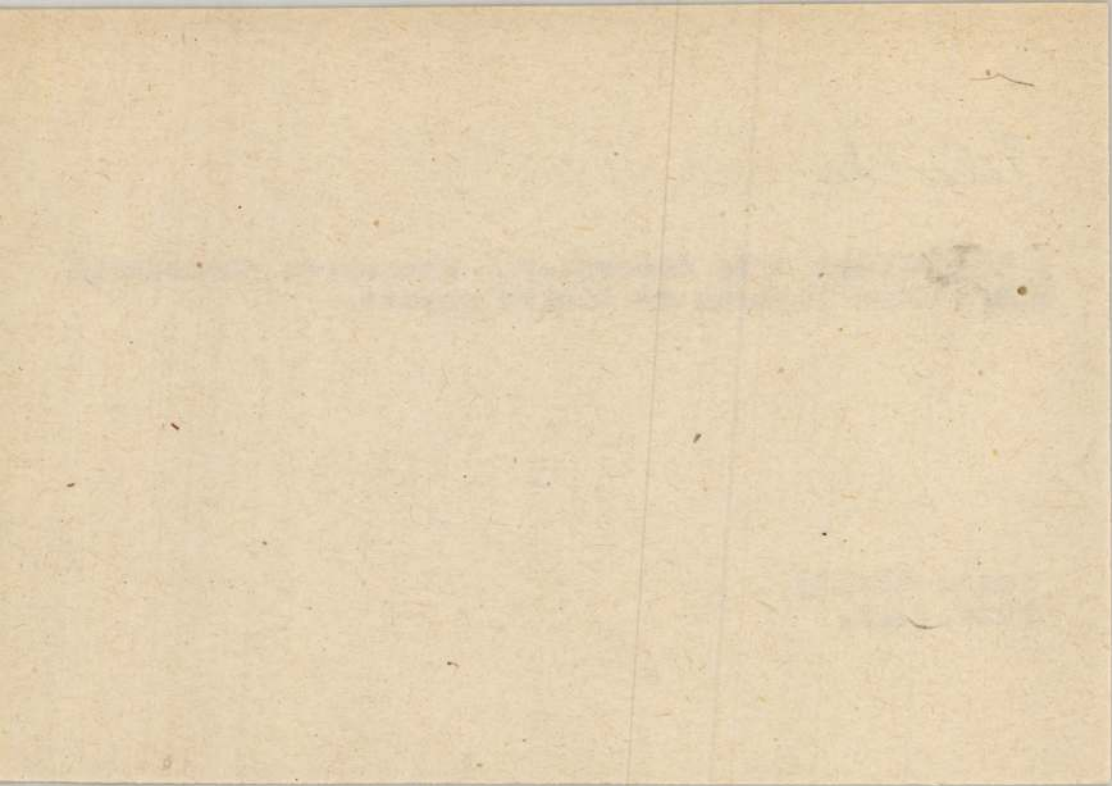

Telek Ede

A Barcelonai Arte Moderna-San Ferrerett nemzetközi
művelési Diploma de Honoris kapott.

Pesti Hírlap
1930. II. 9.

A Múcsarnok téli tárlatának bíráló-bizottsági
nak döntése:

a 600 koronás Ráth -díjat Telcs Ede apró szob-
rainak ítelték oda.

Művész kitüntetések és ösztöndíjak.
Vas.Ujs. 1901. 48.évf.50.sz. 813.1.

1888

A report of the

of the

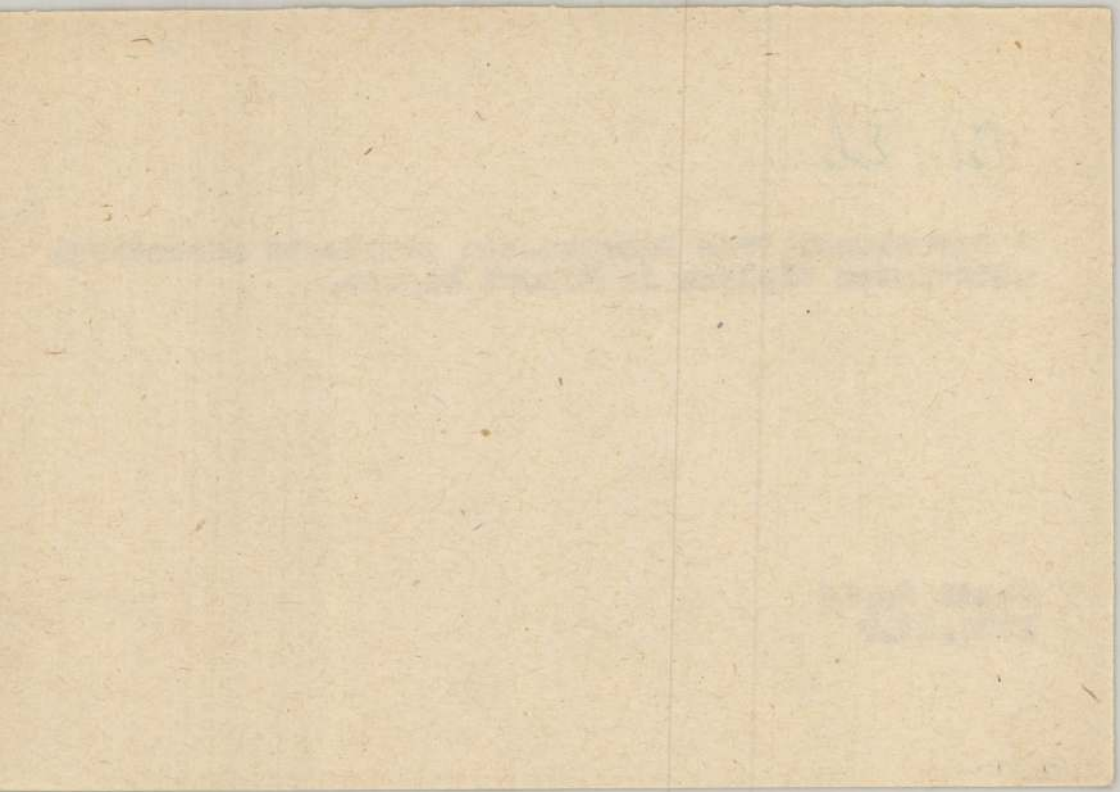
of the

Péles Ede

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi
művészeti díjnyerésért Diplomă de Honor kapott.

Pesti Hírlap
1930.11.9

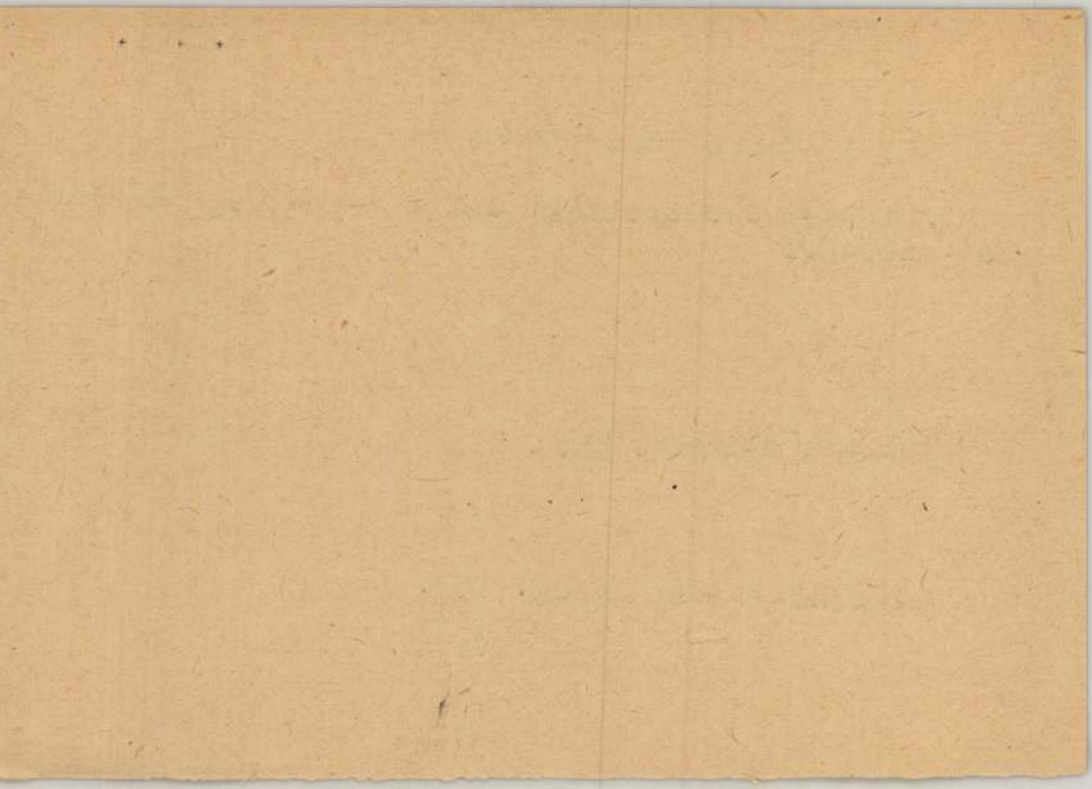

TELCS Éde nobrán

Az 1899-i oroszországi osztrák-magyar kiállítá-
son szerepel

Magy. or. iparmin. tk.

Weinerné: Orosz kapcs. 152. 1.

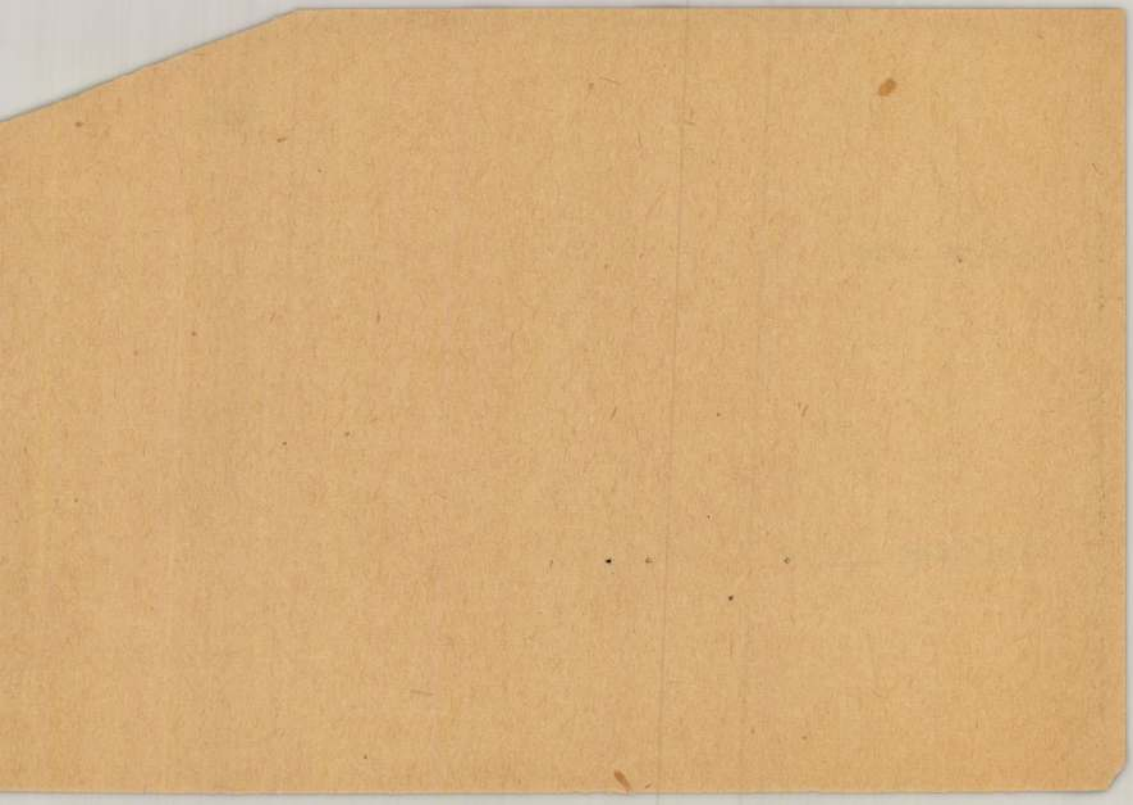

MDK

Telcs Ede

Művészet 1917. 72.1.

Telef. kóde.

Alpár Ygnárol kémitelt robráualk
modelljét mutatják be az Alpár-
emlékkiállításán.

Alpárt könépkösi taronyepítőmester gya-
nánt ábrázolja robra. (emléke.)

Budapesti Hírlap, 1928. Okt. 28.

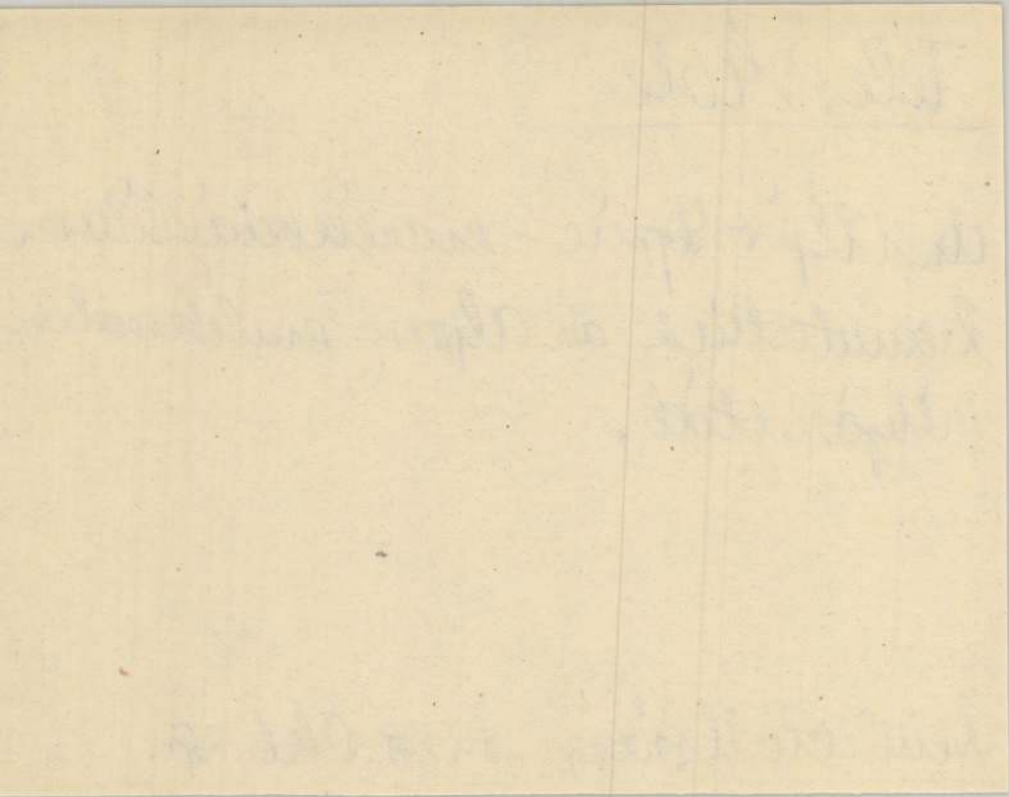

Teles Kóde.

Am Alpár Gyűjtemény - emlékeztetőn
lemondták am Alpár - emlékeztető-
pályázatát.

Mezőti Újság, 1928. Okt. 29.

Telas kode.

Alpár Györgyööl kevértelt robrának
müntája az Alpár - emlékeidelli-
táson kesül bemutatásra :
(emléke).

Magyarország, 1921. Okt. 21.

Faint handwritten text at the top right of the page.

Main body of faint handwritten text, appearing to be a list or series of entries.

Faint handwritten text at the bottom of the page.

Solymos Ede
szobrász

M. D. K.

A bajai szarvmarási szobrász, plakett és
szobor gipszteményét a múzeumba hagyta.

Solymos Ede: A Tisza-Isztván Múzeum története és
ismertetése. Baja 1958. 19 l.

17. 17

17. 17

17. 17

17. 17

Telcs kide.

Alpár Ignác építész mabrának megal-
kotására pályázatot írtak ki, mely-
nek részvételére meghívták.

Újkezdék, 1928. Okt. 30.

Teles kide.

Az Alpár György - emlékeztetőben
bemutatták az Alpár - roborpályázatra
kiszabott tervet, melyet középkeri
névelésben ábrázolja Alpár alakját.
(Műltre.)

Ujváros, 1928, Okt. 28.

1862

to the first of the month of the year
the number of the year is the same
as the number of the month of the year
and the number of the day of the month
is the same as the number of the day
of the month of the year.

(1862)

1862

Telcs kade.

Alpár Gyűjtemény-összeállításán be-
mutatásra készült a magyar faj-
közösség leírásai. A művek
középső részét alkották Alpár-rob-
bat leírásai. (összeállítás)

Pesti Hírlap, 1928. Okt. 28.

Table 1

The first column contains the names of the subjects. The second column contains the dates of the observations. The third column contains the number of observations. The fourth column contains the number of subjects. The fifth column contains the number of observations per subject. The sixth column contains the number of observations per subject. The seventh column contains the number of observations per subject. The eighth column contains the number of observations per subject. The ninth column contains the number of observations per subject. The tenth column contains the number of observations per subject.

Table 2

Telcs kóde.

As krost-museumban Szibay Andor-
tal egyidőben nyílik meg kiállítás.

Magyarország, 1928. Okt. 13.

These books

As part of the
the collection of the
the collection of the
the collection of the

the collection of the
the collection of the
the collection of the

Telcs kde.
robrán

Ar kst. muzeum aposthiallita-
m gijtemeizes munkajoval rese-
pel, plakettjeit is latjuk.

Ar kst, 1928. Okt. 21.

Taken 1862

1862

The first museum was established
in 1862, and the first collection
was made in 1862.

The first, in 1862, was in 1862.

1
1111

Telcs Ede

Nichaus: De Tele-raaf. 1921. wj. 29.

1.

Copyright © 1904 by
The University of Chicago Press

Produced by

NDK

Telus Ede robrán

Magyar Nemzet VI. 1950 okt. 19. 3e.

Telcs Ede

Ezüstérem /1913/

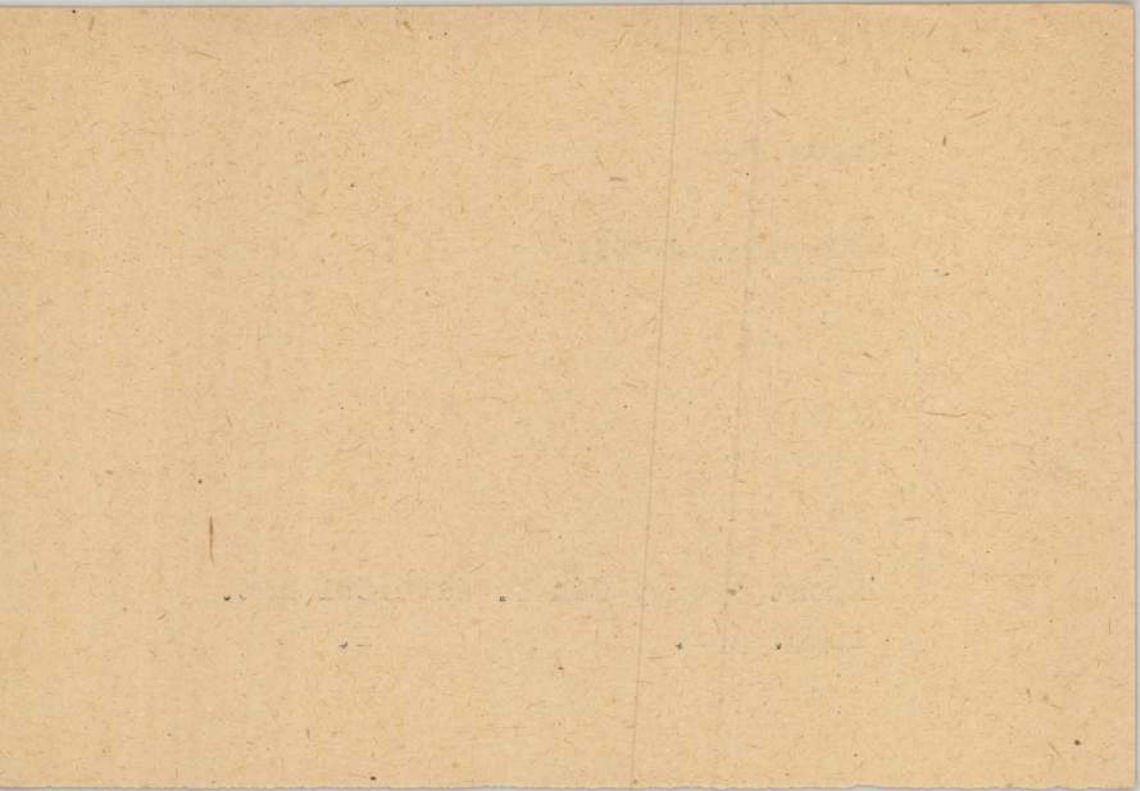
Szent György Céh I. árverési kat.

1910. ápr.

17

1.

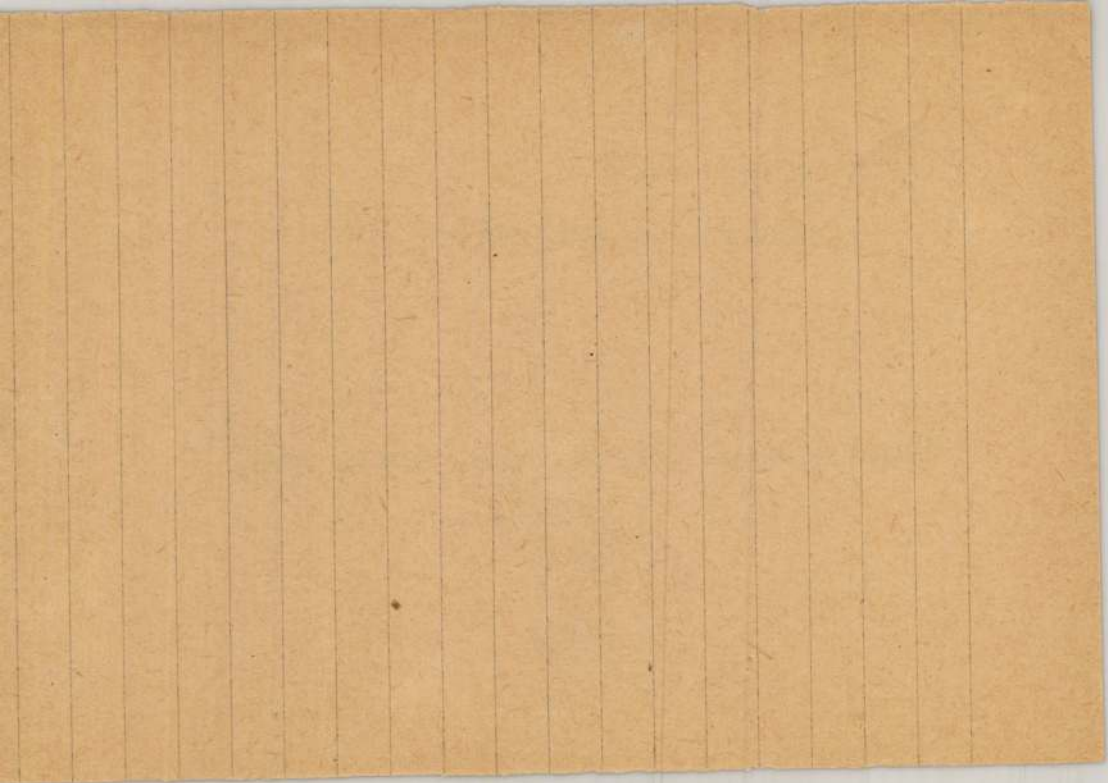
HDE

Telcs Ede

Kossuth és Szterényi

Szent György Céh II. auk. 1911. nov.

58 l.

Teljesíde
szobrász

H.D.K.

1948-tól hagyatéki kiállításra volt Baján
a Múzeumban.

Szövegíde: A Tűz István Múzeum történel. és
ismertetője. Baja 1958. 23 l.

11. 27. 11

10/11/11
10/11/11

10/11/11 - 10/11/11
10/11/11 - 10/11/11

10/11/11

10/11/11
10/11/11
10/11/11

Telcs Ede
Tanulmány, bronz

Ernst-Museum CXXVI. /jubiláris/ kiállítása. 1932.
május, 20 1.

Jelezve fent jobbra: Paczka F. Tanget.

Simor primás vásárolta a művésztől.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 849. l. — Maszlaghy II., 442. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Fatma tangeri mór leány arc képe

Fa, olaj, 24 × 14 cm.

Jelezve fent jobbra: Paczka Ferenc, Tanget.

Simor primás vásárolta a művésztől.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 849. l. — Maszlaghy II., 441. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Lepold—Lippay 56. l.

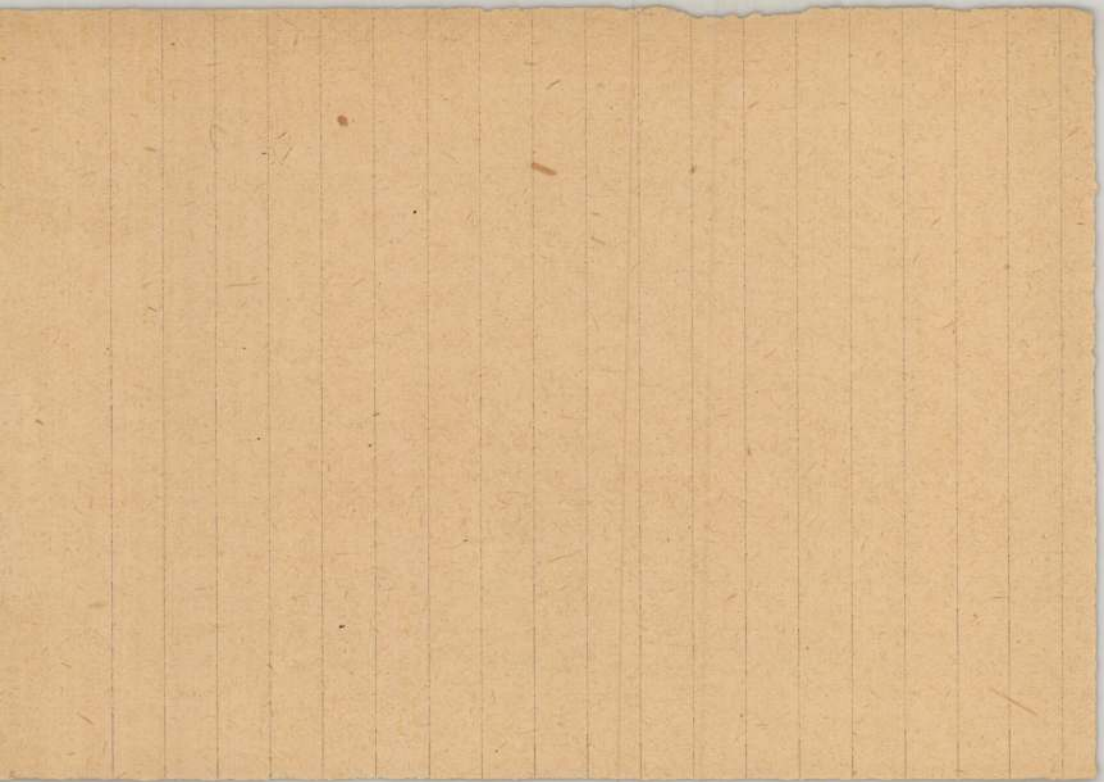
Telcs Ede

M.D.K.

- 9) Habonius plakett. Hadifém.
- 10) Arz. Hadifém.

Fővárosi kiptár kiállításai XLIV.: Magyar érem és plakett
művészet 1800-tól napjainkig 20 lap. Budapest 1949.

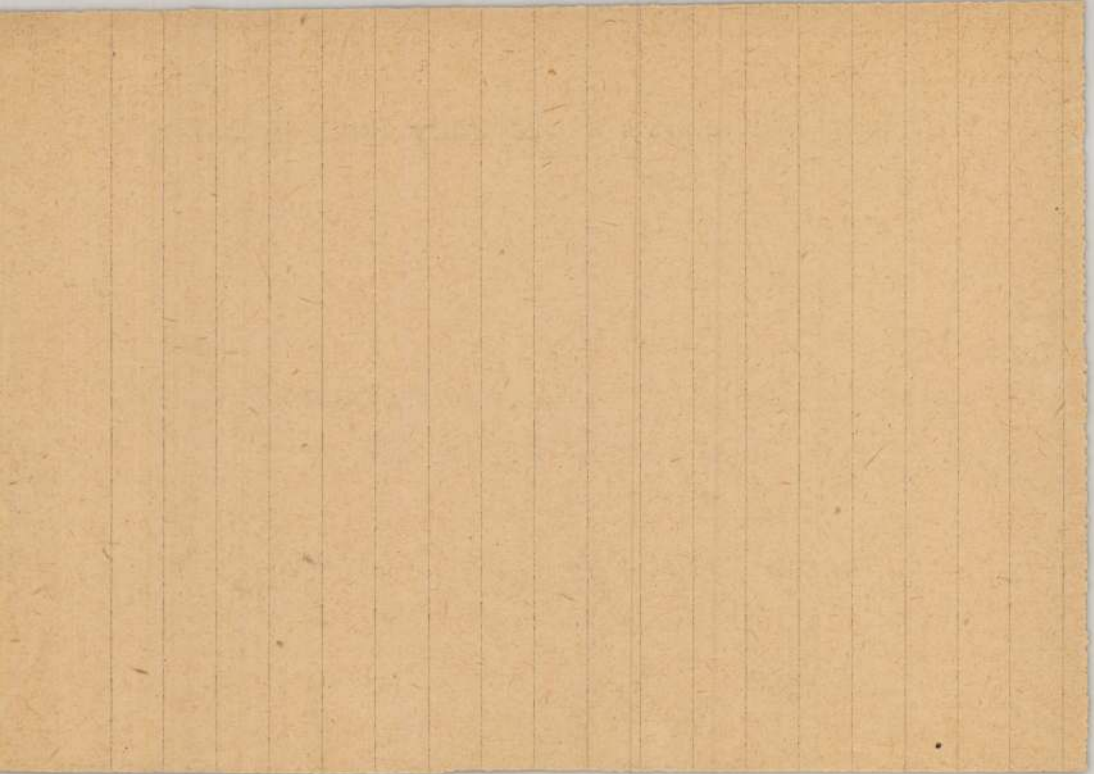

MDK

Telcs Ede szobrász és Töry Emil építész

Jusst F. cikke az Erzsébet-onlékról. ~~MUSE~~,
1902, IV.f. 153-63 l. képek.

MDK

Telcs Ede

Ligeti Miklós műve, bronzszobormű

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

31

1.

188

Telca Ede

La geti mikiõs cãve, pãnzãroborãni

1933. 1933. 1933. 1933. 1933. 1933.

1.

15

MDK

Telcs Ede

Dékány A: Az Ipm. Társ. Gy.K. emlékiáll. Magyarság, 1934. máj. 19.

MDK

Teles Ede

Magyarorszag, 1934. máj. 19.
Dékány A: Az Ipm. Társ. Gy. K. emittálta.

MDK

Telcs Ede

Műcsarnok, 11.sz. 1900, márc. 18. 140-41 l.

Szobrászművészek sérelme c. cikk.

184

Page 184

Manuscript, 11. 18. 1844, No. 14-41
Zabrzeżaniek, 1844, No. 14-41

MDK

Telcs Ede

Kati néni, bronz

N.Szal. I. nagykanizsai kiáll. 1906. 8 1.

100

100

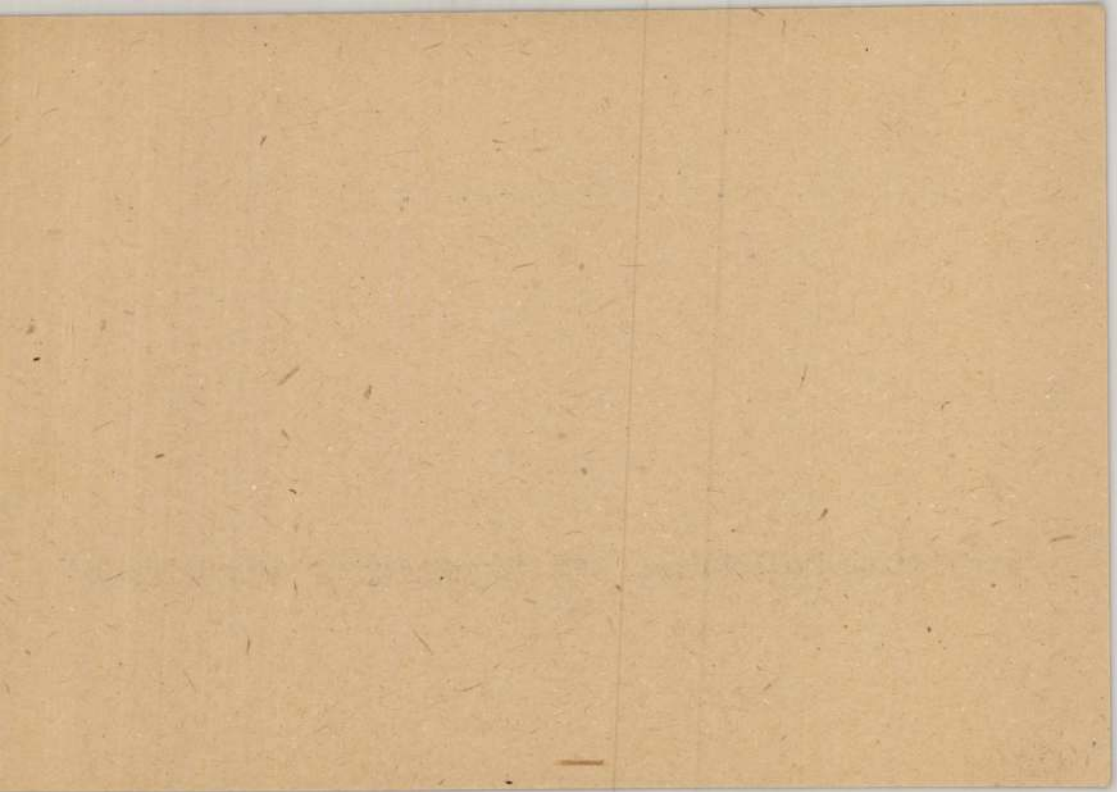
100

100

Telcs Ede, Bp. I. Alkotás-u. 41.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

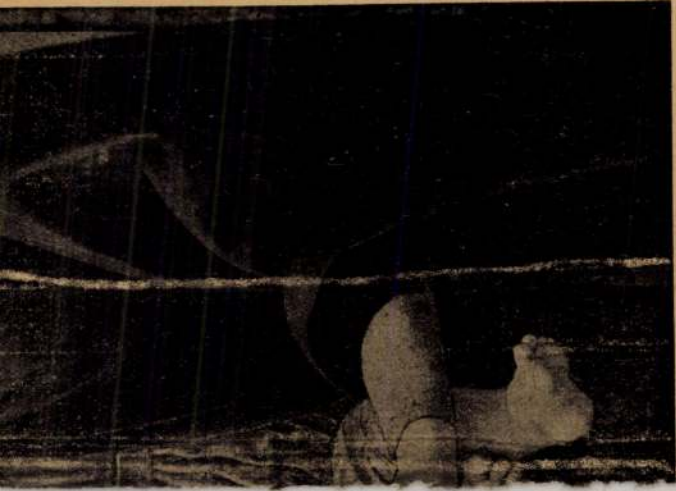

Telcs Ede

Kati néni, bronz

A Nemzeti Szalon első bajai kiállításán, 1906.

9 1.

5
L
Lippo : Madonna Jézussal.

75

(2)
7

MDK

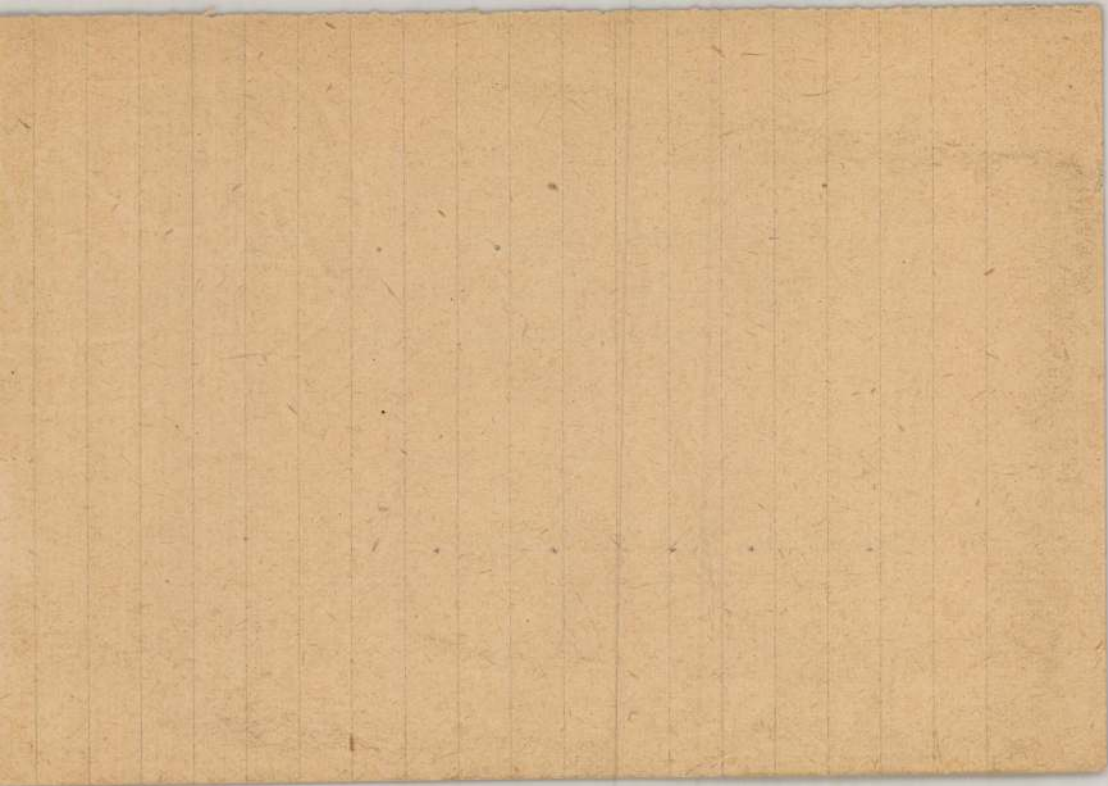
Telcs Ede

Az 1911-i turini magy.kiáll. ezüstplakettja
Alpár Ignác építész és Kornfeld Zsigmond 1907
emlékplakett, ezüst

Árv. Közl. 94. aukc. 1940.

47 l.

Telcs Ede

Falk Miksa és neje aranylakodalmának emlékére,
bronzplakett

Faun,

"

Gr. Teleki Sándor 1861-1919, bronzérem

Világháborús eml. plakett, fehérfém

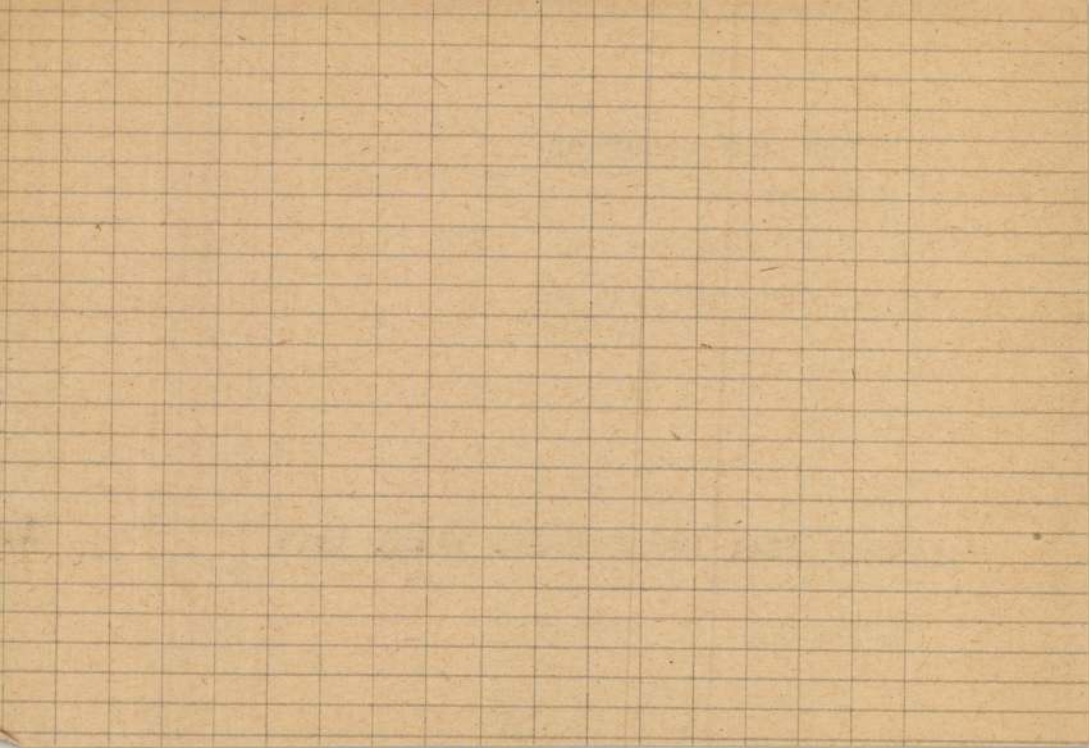
Telcs Ede szobrász
Női akt

Helikon III. kiállításán. 1922. ápr.

21

1.

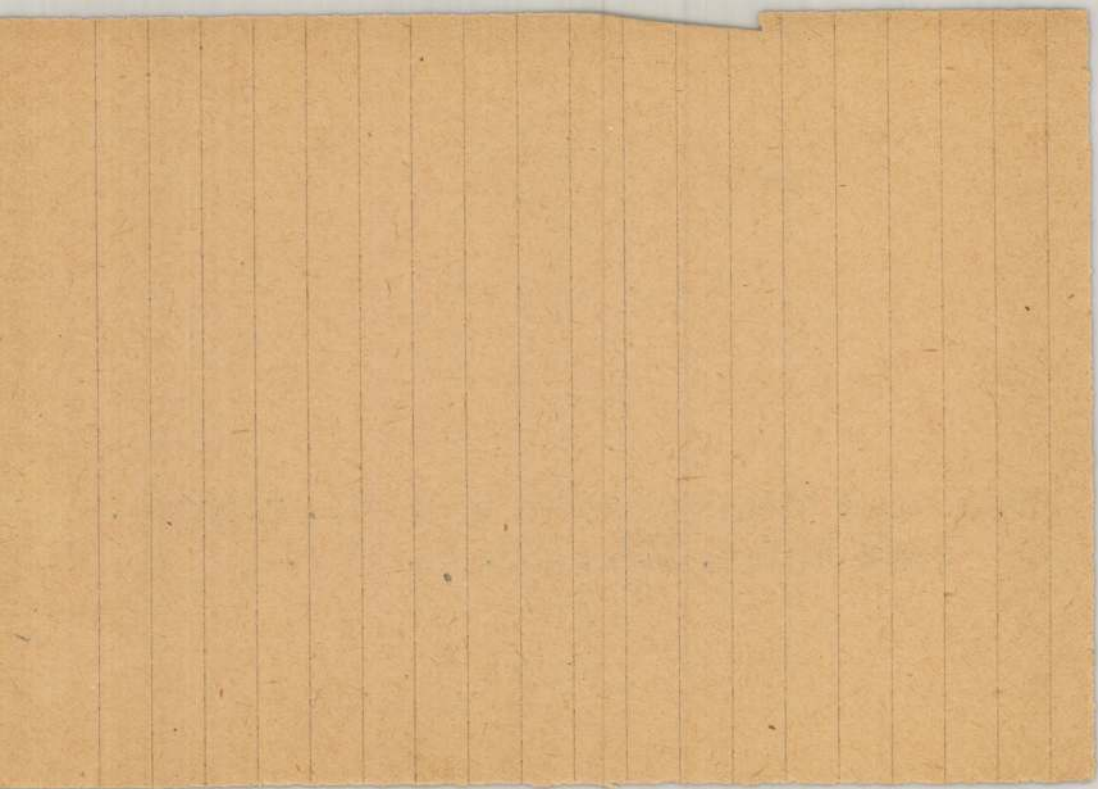

MDK

Telcs

B.I: Magy. kisplasztika és éremkiáll. Milanóban.
Pesti Hírlap, 1940, máj. 28. 7 l.

Telcs Ede

Kati néni, bronz

A Nemzeti Szalon nyitási kiállítására. XXX. vidéki
kiáll. 1907. 10 1.

ban, régebbi és újabb időkben

Népies utikeresztek. Tölgyfa

fakereszt közül a régebbi a

"Zambó I

"189

Barta Miksa karancssági mest
magas talapzaton, négy oldal
sok: Urmutató, Nap és Hold,
láncza, kereszt, létra. Az
zető uton áll, hasonlít a m
gazdagabban díszítve. Itt a
gó, kalapács és Judás 30 ez
urmutató, alatta kehely és:
ves rokkant ember munkája,

MSH

Telcs Ede

Nagy Kristóf, gipsz

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti
kiállítás. 1914.

7

1.

szem
kicsi
felet
tal
litó
a ha
ból
része
zását
vözlé
többi
térde
egy
mell
nyit
sal.
A ha
tott
erdő
Buda
~~pléb~~
zésii

272

Kist

séta

indu

pilla

olda

tély

lekhá

toron

ablak

dalon

sarko

h. jló

zaton

front

ablak

só ajt

Az ere

Leírás 11

Telcs kede.
Kobridamüvém

Am Alpár-emlékiallításom bemutatására
beszél az Alpár Györgyöl készített mo-
bor pályázati leve. (említés.)

Neuwelti Ujász, 1928. Okt. 26.

1872

1872

1872

1872

Telcs Ede

Anyaság, bronzplakett

Andrássy Gyula gr. szoboremlékének lepelhullása
alk. 1906. bronzplakett

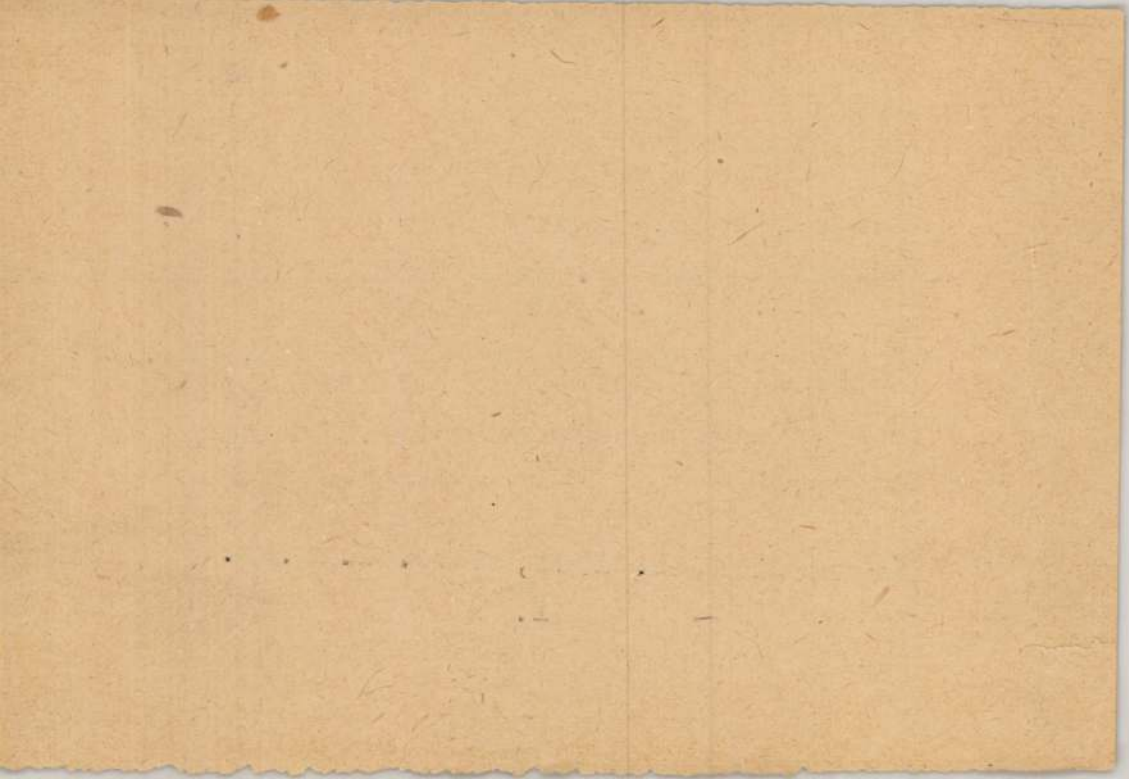
Az 1905-ben Bpesten megtartott VII.nemz.közi
börtönügyi kongr. eml.plakett, bronz

Szoldatits Ferenc, bronz eml.plakett

A tánc, " plakett

Árverési Közl. 1941, márc. 1.rk.sz.

17 1.

Telcs Ede, szobrász

Idegenbe.

Bronz.

Műcs.-GUMT. "A gyermek a művészetben" kiáll. -1940. II.-
III. 11.1.

Kat.

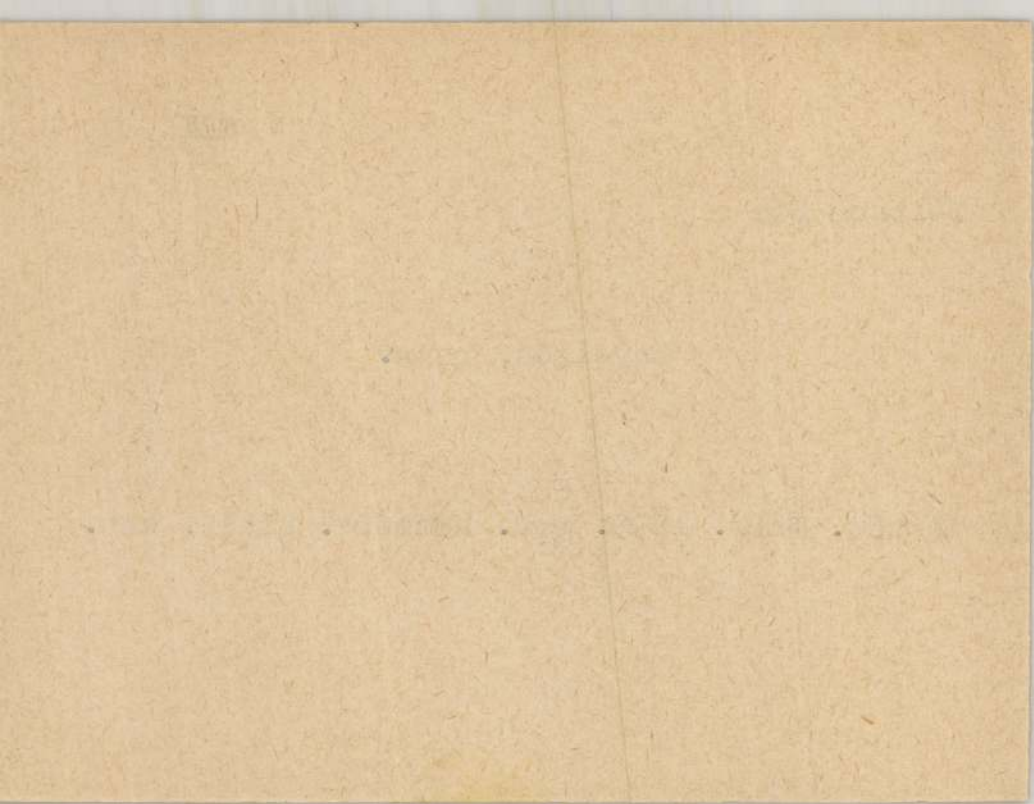

MDK

Teltsch Ede

Enyelgés, repr.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. kat.

MDK

Telcs és Kallós

Részletek a Vörösmarty-szoborról, repr.

A HÁZ Építőművészeti folyóirat. 1908. I.4. sz.
101,102,103,104.1.

100

Felcs és Kális

Részletek a Vándorlók-egyesület, 1900.

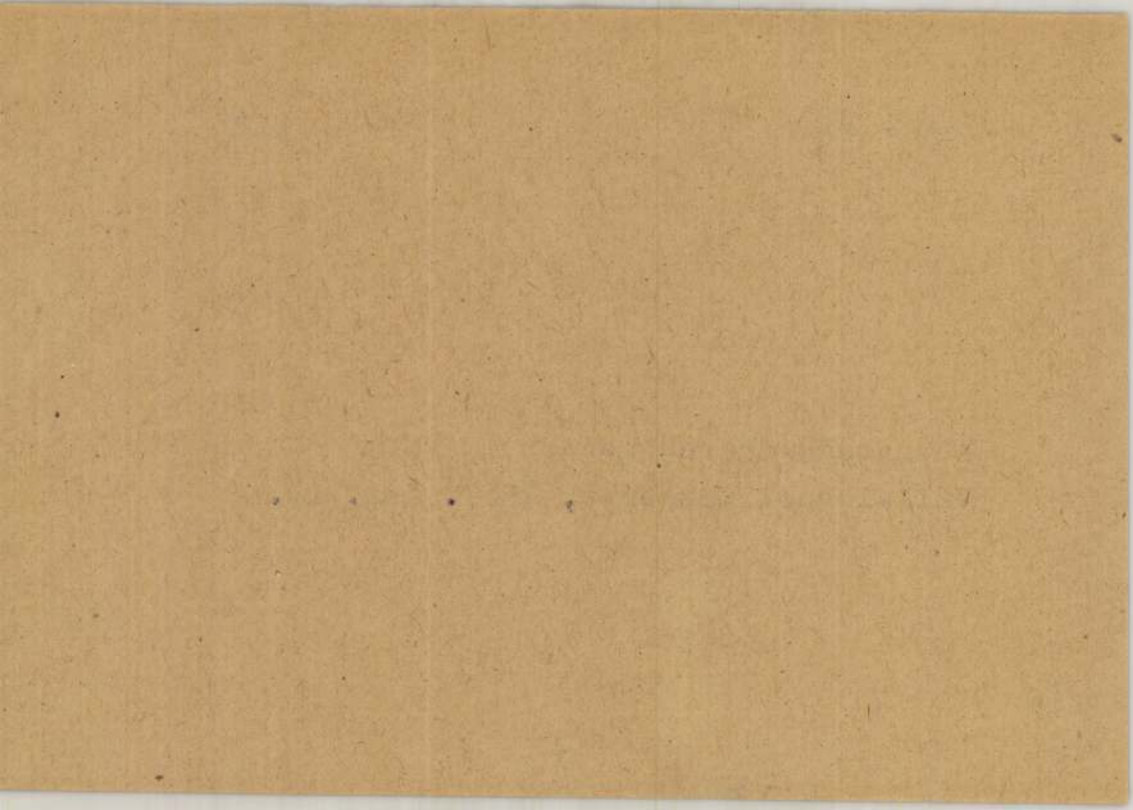
Az egyesületi költségvetés 1900. évi adatai.
100, 100, 100, 100.

Telcs Ede

MDK

A szabadságharc-szeber

Vállalkozók Közlönye, 1907. jun. 19.

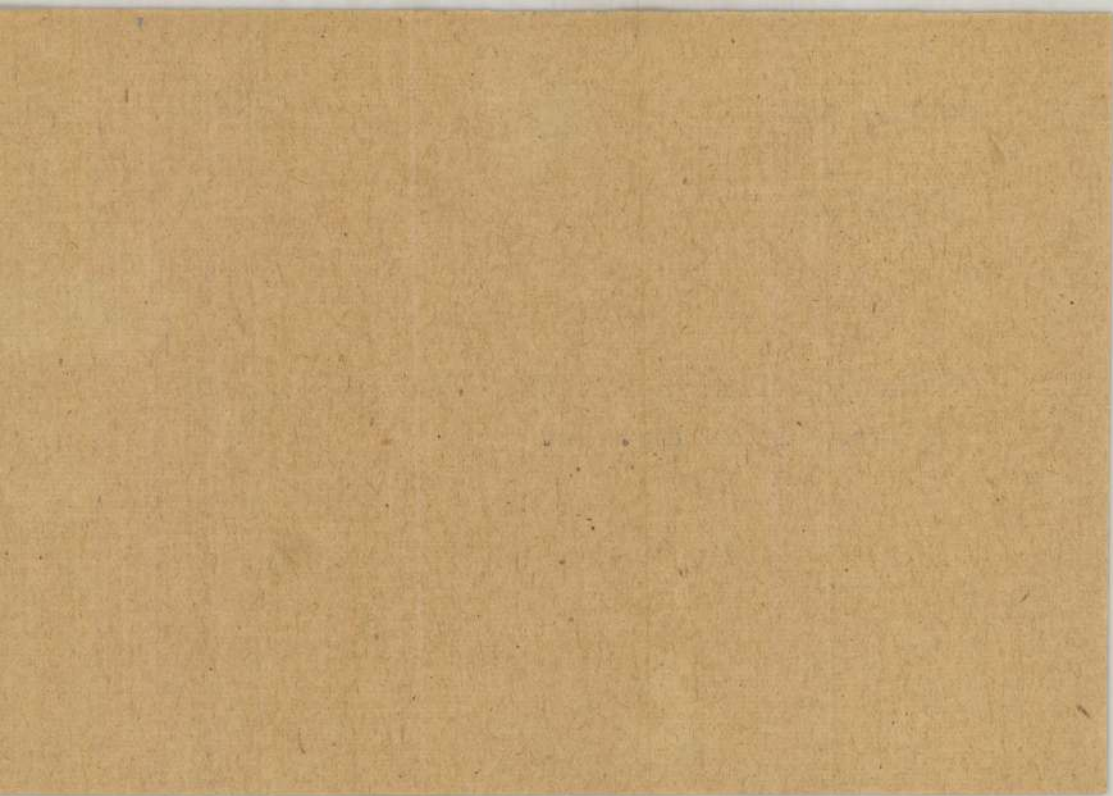
Telcs Ede

MDK

szobrász

Erzsébet királyné emléke írta Elek Artur
Az Ujság 1916 jun. 30.

M.D.K.

Telcs Ede szobrász

Műve a kiállításon

Perneczky Géza: Magyar szobrászat 1920-1934

Kiállítás Székesfehérvéren

Magyar Nemzet 1966. márc. 25. 4.1.

Teles Ede exobras

Telcs Erde, m. br. m.

1754

A magyar képművészet története a kiállítá-
sion bemutatunk műveivel.

-: Két kiállításban

16.

NÉPSZABADSÁG 1911. évi. újr. 6. [Videki]

1870

1871

1872

1873

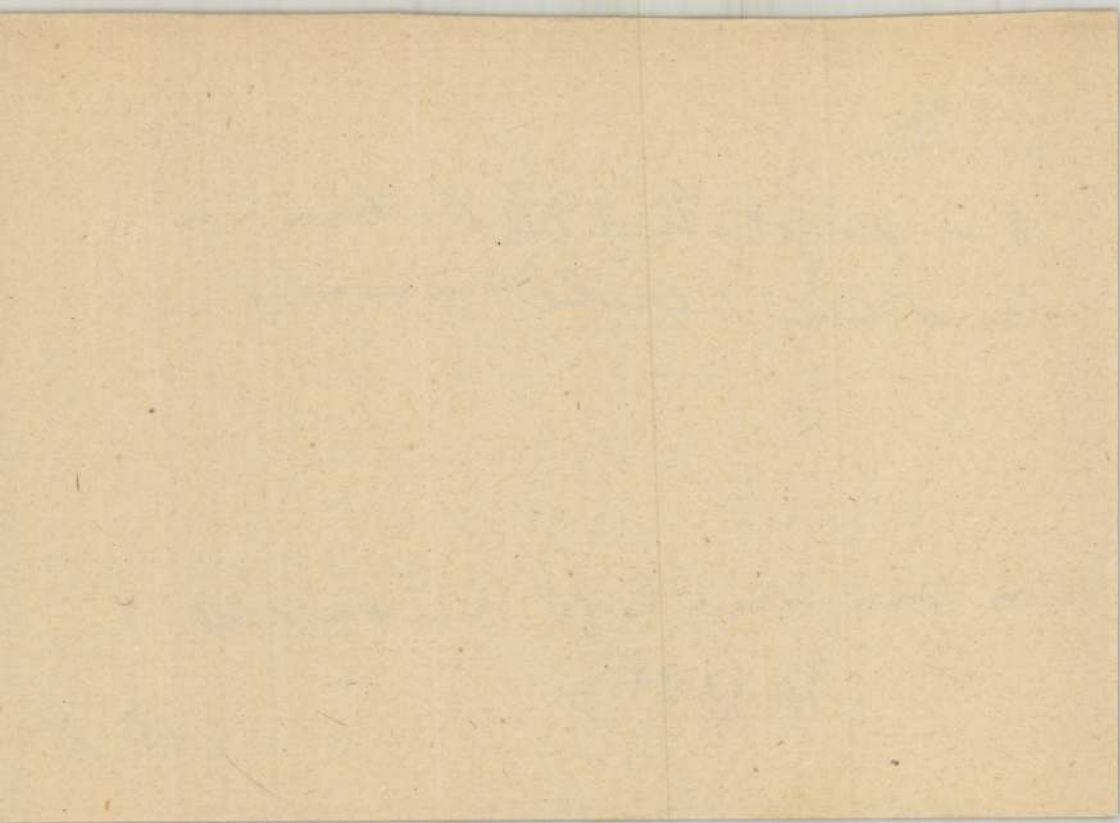
1874

Jels

Ö in påsar 1906 - ban a
Mauricei kulitune,

10 in ljin, Väsihafi miniolet
3h. 1957

145 l.

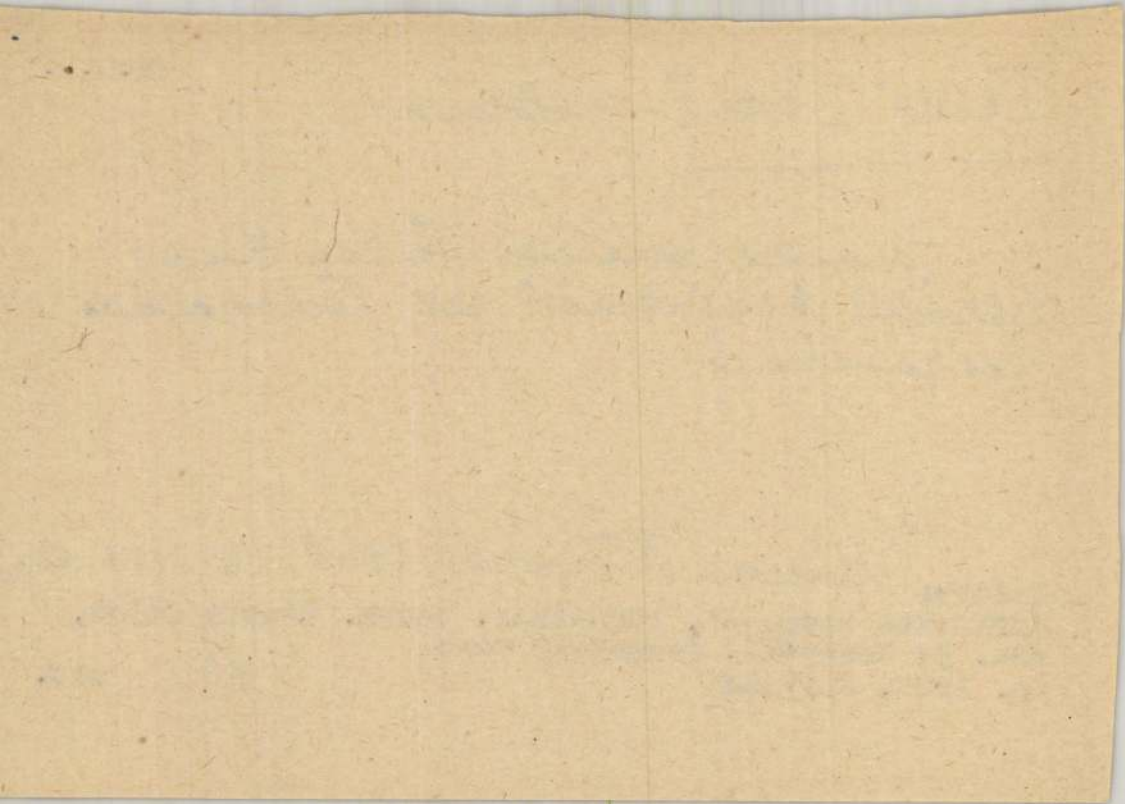
Telcs [Ede]. nobria

M.D.K.

nevet emliti Fülep Lajos
Ströbl Alajosnál tett látogatás
leírásában.

Időzve: *Modern Művészet*, 1905. 134-143. old.
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Pernecky Géza,
Bp. 1967. Corvina 74. old.

Telas
robrán

Tawasi Tállet - Múis unobben - robrónel
regeel

Pan unals

1929.11.3

SAKUNTA

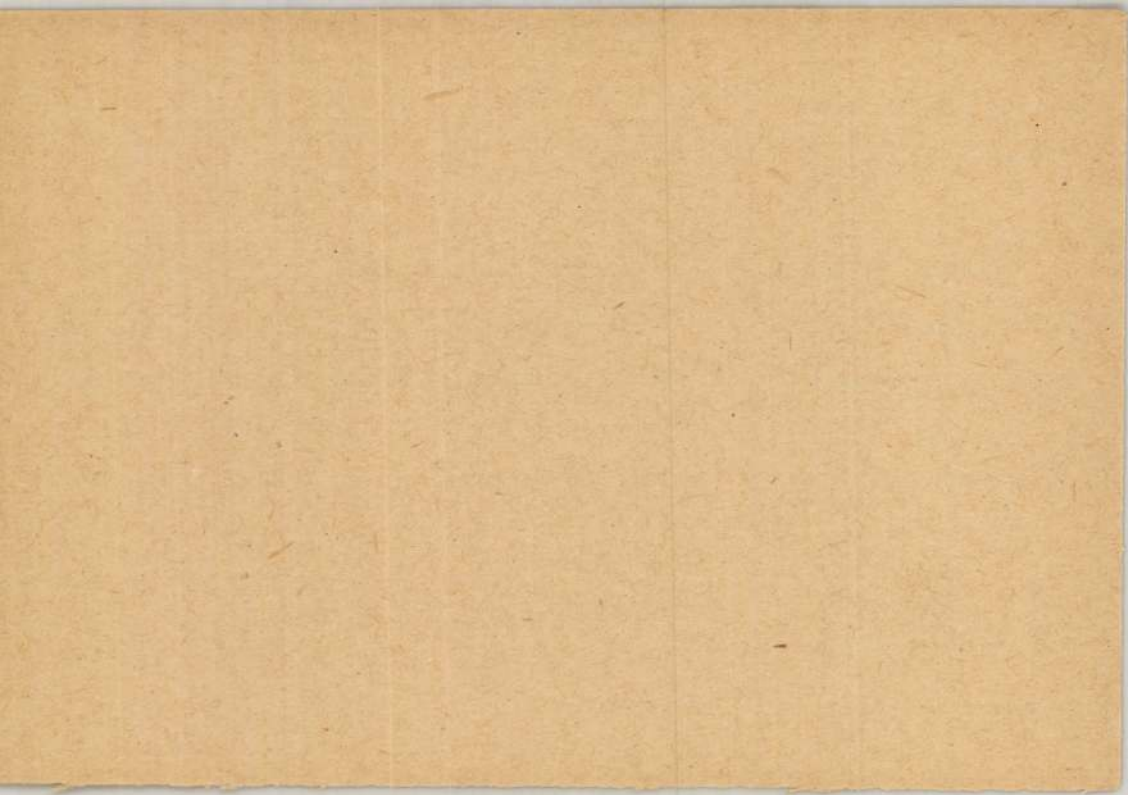
Jules Edes
Koborn

"Kauger hól" uníværðri bádættin - útruboglen a
Koris Halle-bur - a bádættin arngay bídættin.
Sábur ríndog a bádættin orboral nersel.

P. H. Hildan

1929 I 24

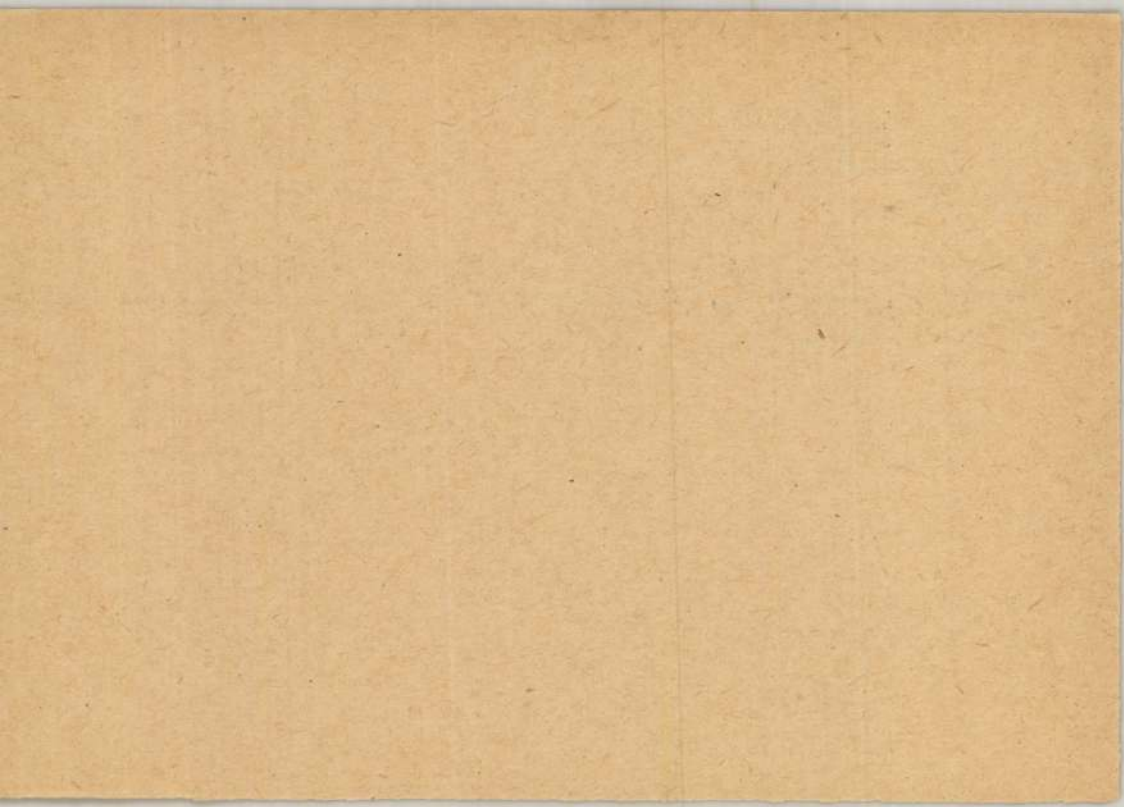
Felsz Edle

szobrász

Magyar szobrászművészeti kiállítás - Genfben a genfi
Musée d'Art et d'Histoire termeiben - szoborral szere-
pel.- *Plakettel.* -

U j s á g

1929.VIII.25.

ADK

Telcs Ede szobrász

Művészeti hírek. Múcs. 1900. 4.sz.

96. o.

Telcs és Kallós

Vörösmarty-szobor

Bory Jenő: Hogyan készül a márványszobor?
Képzőművészet, 1933. 57.sz. képek.

32-34.o.

1888

1888

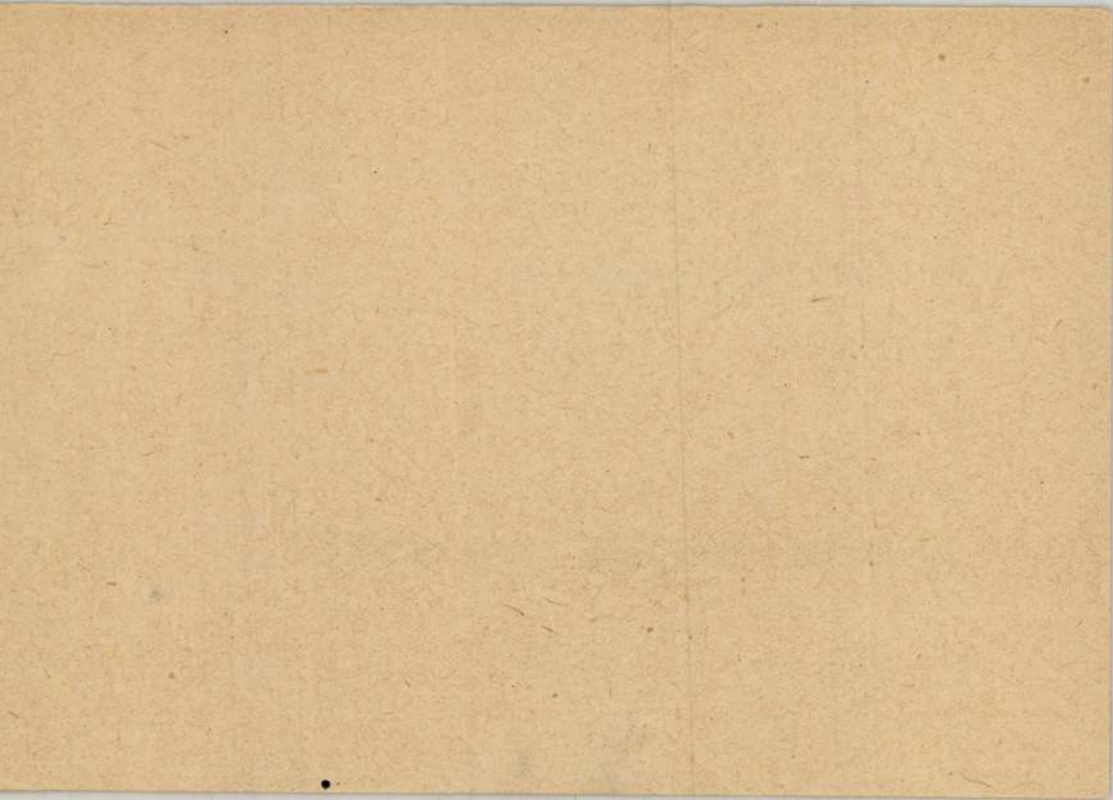
Telcs Ede

MDK

Öreg asszony, terrakotta

Miscarnok 1900/1901. téli kiáll.

Telcs Ede

MDK

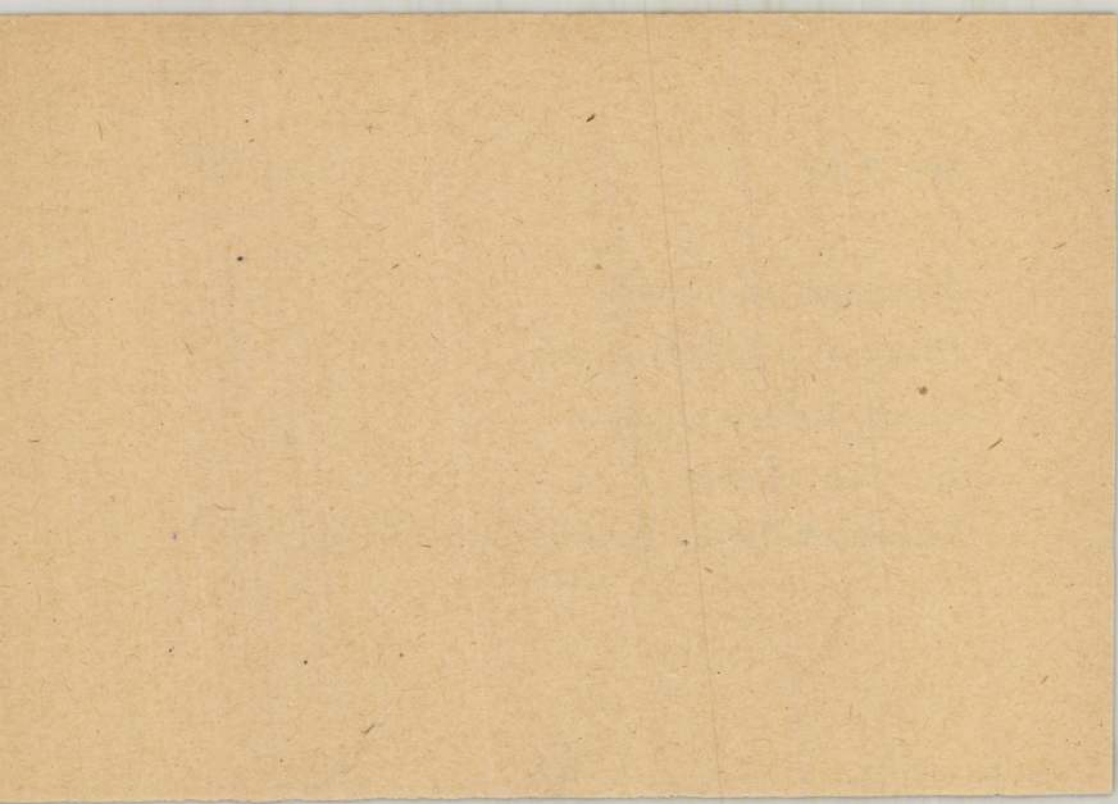
Öregasszony, bronz

Arcképtanulmány, gipsz

Olasz leány, gipsz

Kis fiu, bronz

Műcsarnok 1901. tavaszi nemzetközi kiáll.

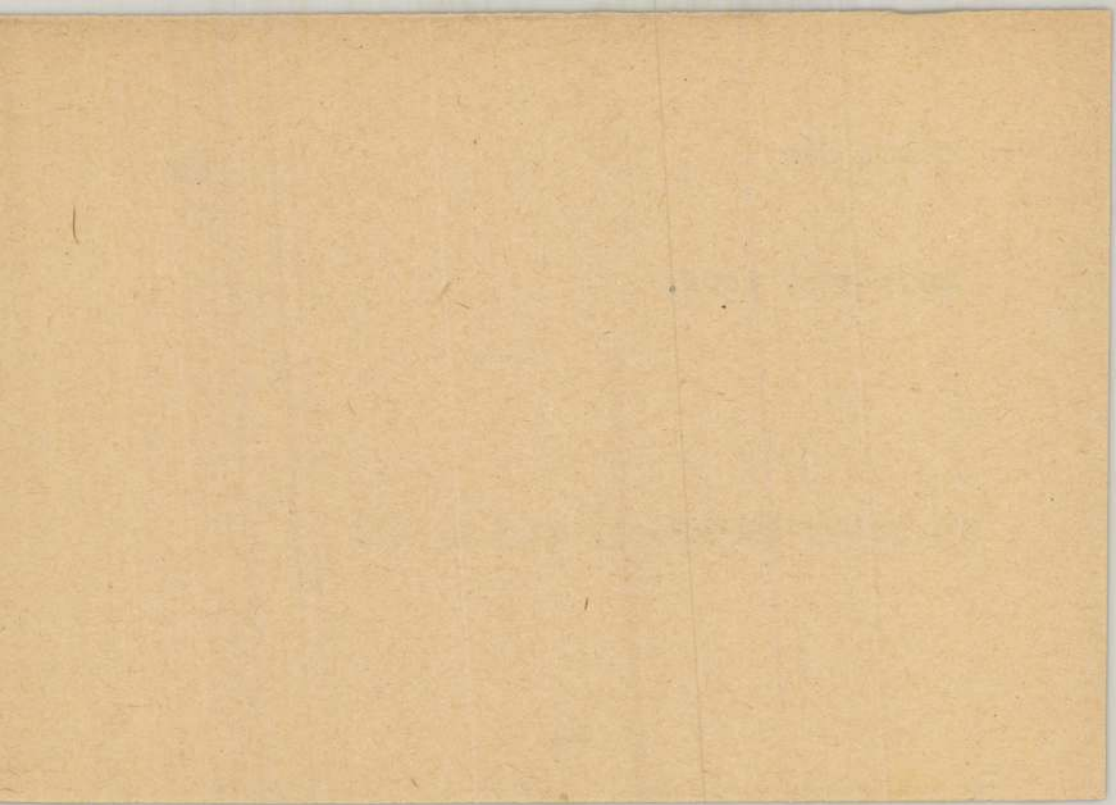
Telcs Ede

MDK

Enyelgés, repr.

Micsarnok 1900/1901. téli kiáll.

/5/ Telcs Ede, szobrászm.

Telcs Ede pályaműve: A Vörösmarty-szobor
az építészeti részt tervezte Márkus Géza.

Kép.

A Vörösmarty-szobor pályaművei.
Vas. Ujs. 1903. 84.1.

73
 A/ Telco Ede, székelyszék.

Telco Ede pályaműve: A Vörösmarty-szeber
 az épitészeti tért: tervek és Művészet Géza.

Kép.

A Vörösmarty-szeber pályaműve.
 Vas. Ujs. 1923. 24.1.

Telcs Ede

Négy szoborműve repr.-ban a Művészet 1903.évi
1.sz.-ban.

Cikk: Művészet.

Uj Idők, 1903. IX. 12.sz. 274.1.

1910

1910

1910

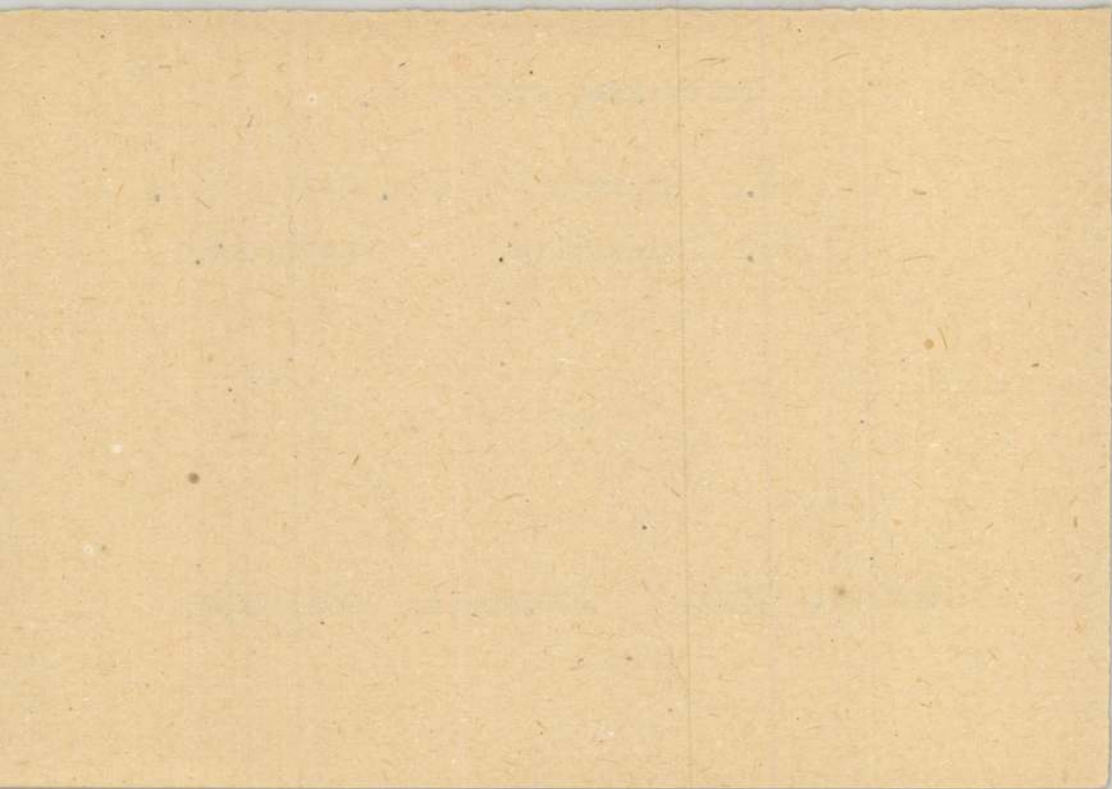
1910

1910

Telcs Ede, szobrászm.

44. Gyermek képmása. Melliszobor.
45. Cigányfiú. Szobormű.

Műcsarnok. 1900. Tav. kiáll. Kat. 31.1.

Telcs Ede

Apró szobrai a Múcsarnok tav.kiáll.-án.

Cikk: A király a ...

Vas.Ujs.1901. 48.évf. 296.l.

1911

Teles 188

Agro-ekonomski i medicinski fakultet, Zagreb.

... A kiraly ...

Vas. D. a. 1901. 48. evf. 22. 1.

Telcs Ede, szobrászm.

207. S.A. uraságnak arcképe. Szobornü. Fej.
Repr.

KMT 1912. tav. kiáll.

Kat.

187

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

187

PHYSICS DEPARTMENT

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

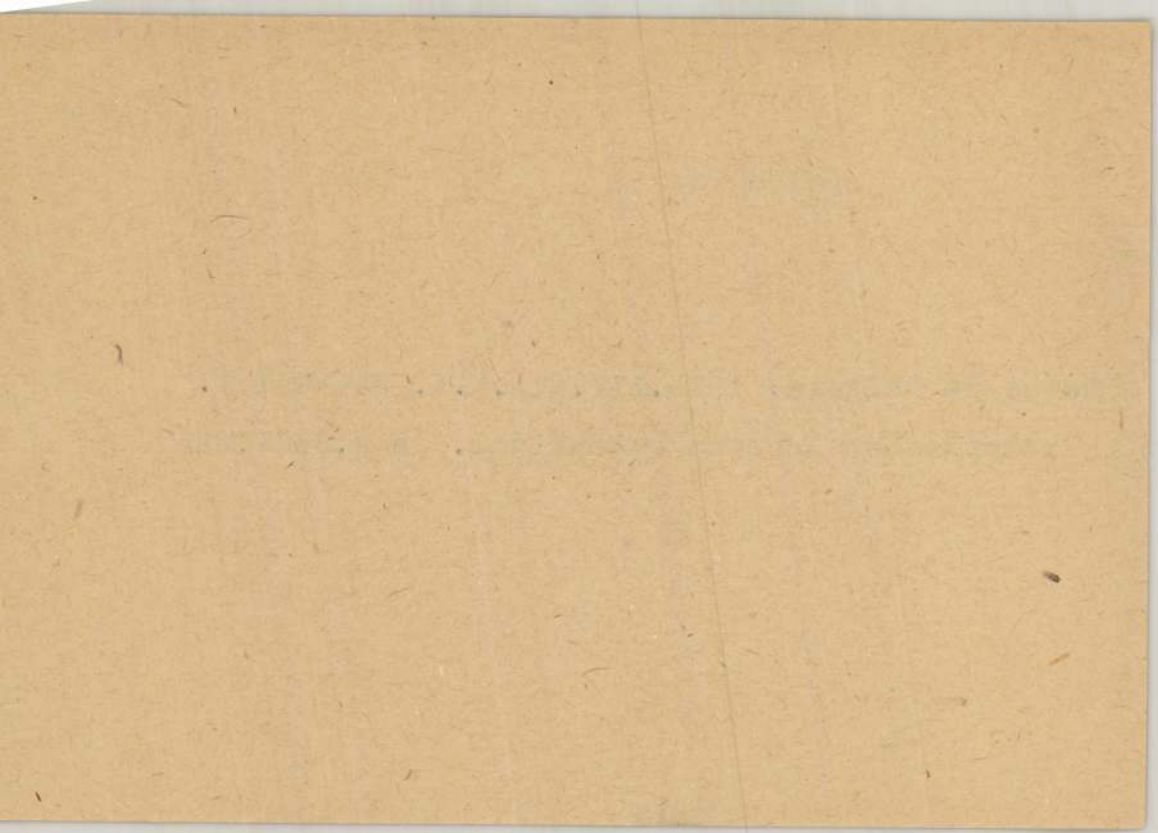
MDK

Telcs Ede

Revue de Hongrie. 1910.III.ann.V.t. 240-241 l.

Pettenkoffen Ágoston emlékkiáll. a N.Szal.ban

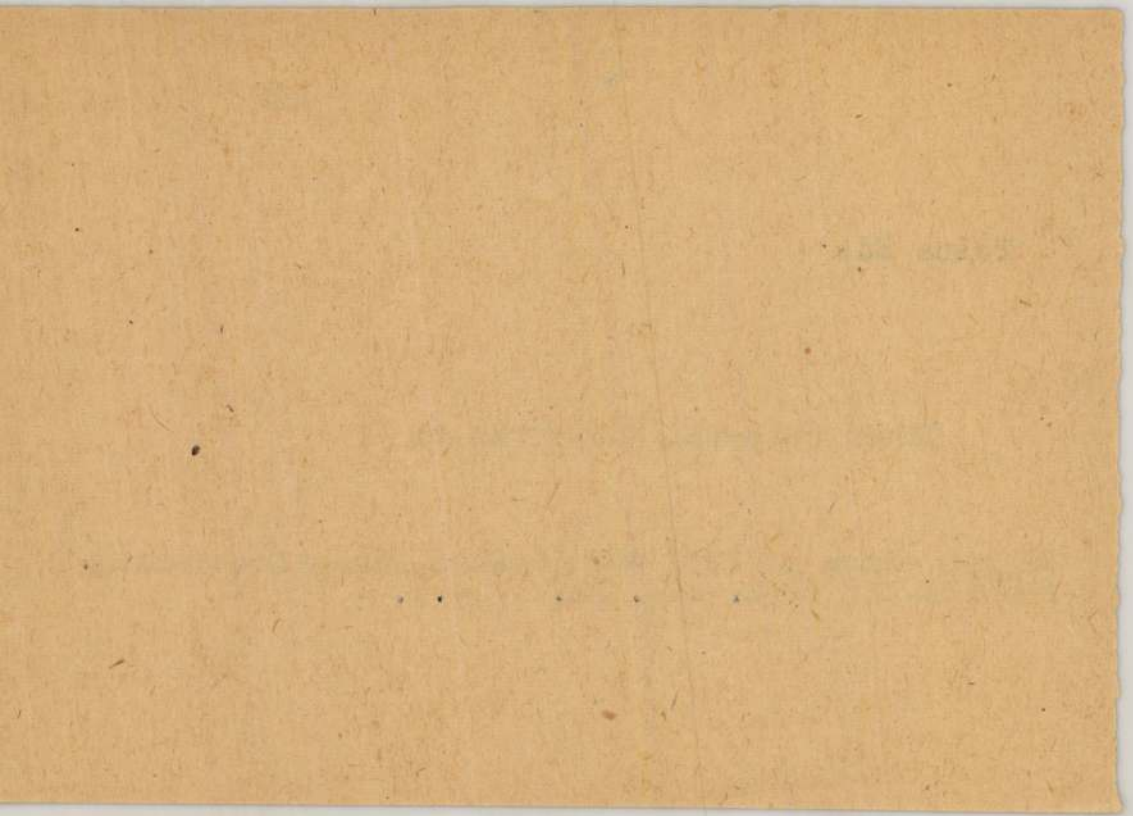

MDK

Telcs Ede

Grand Prix-vel tüntették ki

Magyar siker az 1937 évi párizsi világkiállításon.
Pesti Napló 1938. aug. 26. 4.l.

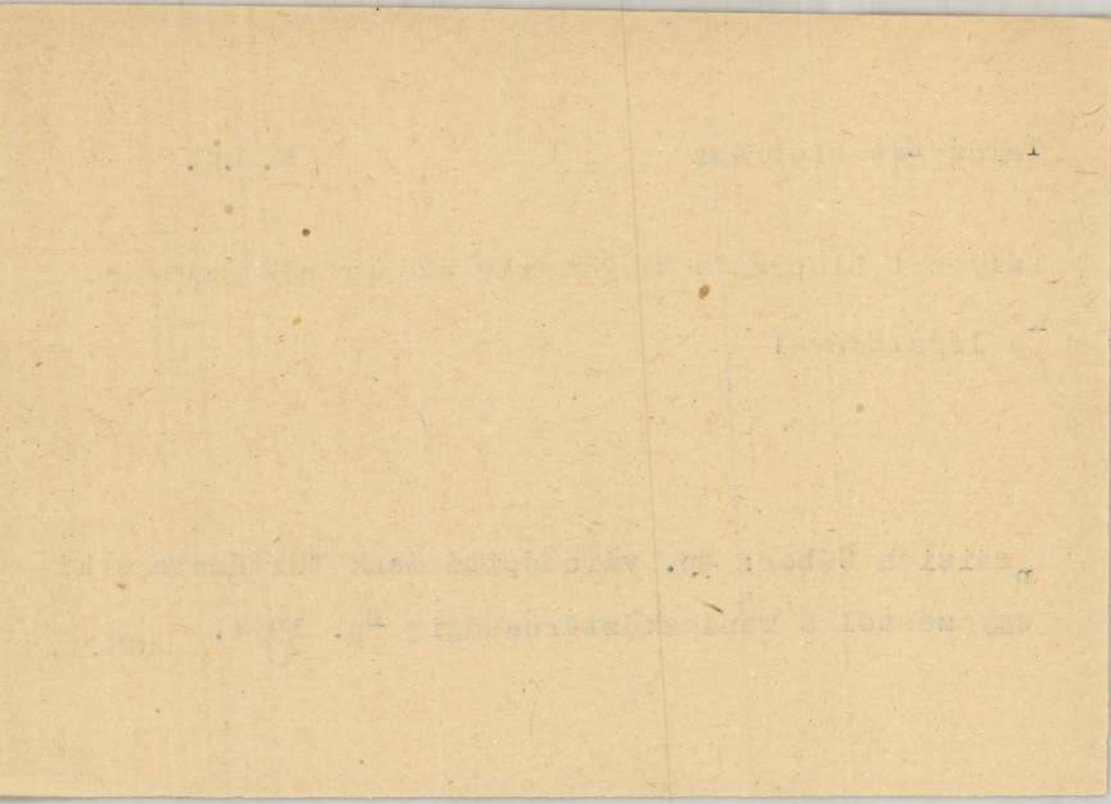
Telcs Ede szobrász

M.D.K.

Pályázat alapján a Vörösmarty szobor elkészítése
a llós Edével

reisch Gábor: Bp. városépítésünk története a ki-
egyezéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 19 4. 105.1.

Telcs Ede, szobrászm.

1906 jul. elsején leplezték le Kossuth Lajos szobrát Kecskeméten. A szobor Telcs Ede műve. / 1904-ben szavazták meg kivitelre benyújtott tervét, az arch. rész tervezője Töry Emil volt/.

Uj szobrok.
Művészet. 1906. 422.1.

28

1862

Received of the Treasurer of the
Board of Directors of the
City of New York the sum of
\$1000.00 for the year 1862

Witness my hand and seal
this 1st day of January 1862

TELCS

Vörösmarty, István

Fejős J.: Vörösmarty képmása

Műveltség 1955 VI évf. 47 n. nov. 20, 5 l.

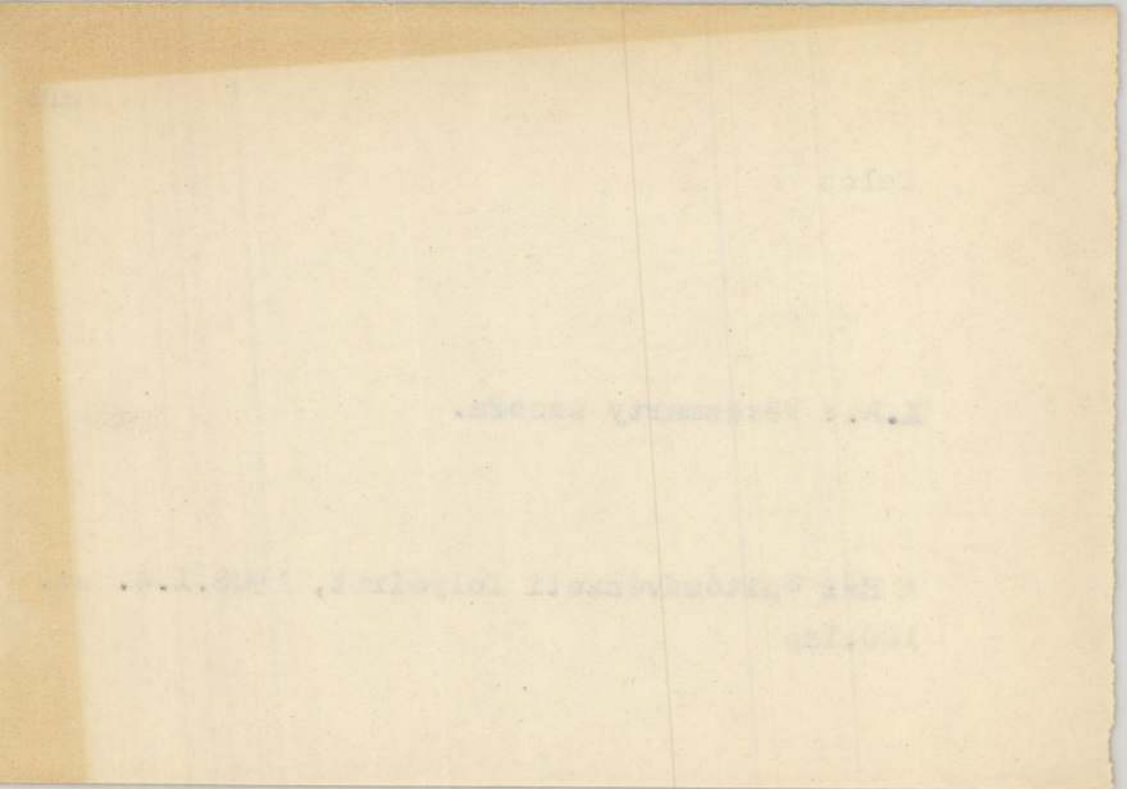

Telcs

K.L.: Vörösmarty szobra.

A Ház Építőművészeti folyóirat, 1908.I.4. sz.
100.lap

Telus Ede

niwa wamuk a nabsokan
mudamboa

Keles. Zoltan: Kopsolatok Szeped is
Szabados. Lepsimire me te bou

Tirokaj 1967 x. n. 922 old.

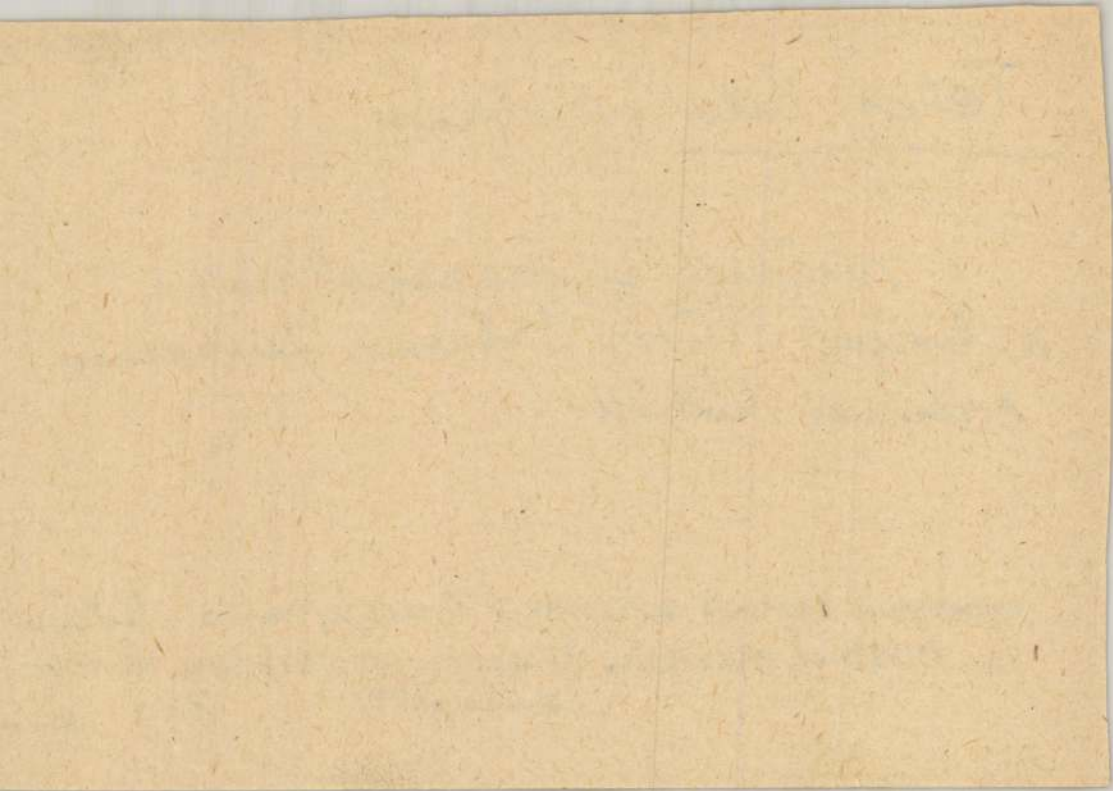

Telecs Ede, műbrán

művei is szerepelnek a
a bajai Tűrs István Műremek
értékeléséről.

Szombathy Viktor: Budapest - *Dunai-partok - Mórafi*
Bp. /1961./ Panoráma, /Magyarország írásban és kép-
ben 15. kötet/ 117 old.

Teles Ede

Szobran

Aldobolyi Nagy M. Hódmezővásárhely

#12 és Tuzolmány 1963 nov. 18 19.l.

Tales of

Madison

Published by the
Madison Book Co.

1912. No. 100. Price \$1.00

Telcs Ede, szobrászna

Hüvelyk Matyd.

Nis szobor. Repr

Képzőművészet. 1932. 52. sz.

101

1870

1870

1870

1870

Telep Éde, szobrázma.

MDK

190. Cs. G. urnő arcképe.

Mellezőber.

KMT 1907. tav. kiáll.

Ket.

1871

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

1009 5th Ave. New York, N.Y.

MDK.

Telcs Ede, szobrászm.

Szent Flórián szobormű repr.

KMT. 1928. Tavaszi Kiállítás.

Kat.

MDK.

Tejce Ede, szoborján.

Szent Flórián szoborján
regr.

KMT. 1928. Tavaszi kiállítás.

Kat.

MDK

Telcs Ede

Tésasszony, szin. rajz

Éjjeli séta, " "

Árverési Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96.auk.

38 l.

1881

General, and

1881

General, and

1881

MDK

Telcs Ede

Két kiállítás. Mai kisplasztika és szoborportré.
Pesti Napló 1935. jan. 20. 13.1.

13

Telex 346

For information. Not applicable to the report.
First Report 1957. Jan. 20. 19.1.

MDK

Telcs Ede

Öregember

Idegenbe

Szokolay B.: Budapesti kiállítások. Erdélyi
Helikon. I. évf. 1928. nov. 7.sz./ 560.l.

100

Teles Ede

Ergebnis

Ergebnis

Ergebnis der ...
Ergebnis der ...

Telcs Ede, szobrászm.

Szent Kristóf.

Szobormű. Repr.

Uj Idők, 1926 II. félev. 63.1.

Télece Éde, azobrász.

Szent Kislát. Szobornü. Repr.

Uj lak, 1926 II. félév. 63.1.

Telcs Ede

Ligeti Miklós, bronz

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. Ápr.

47 1.

1912

Teles. No.

11001 Mikko, Bronx

11001 Mikko, Bronx, N.Y.

11001

Telcs Ede

Megyünk Hollandiába

Ernst-Museum CERNI. /jubiláris/ kiállítás.

1932. május, 11 1.

a többi a franciak erosen megdezsmitak.
helyezték át, ahol a vizivárosi ferencrendiek
olvadt a Nagyszombatból szintén idehozott
nyezésére épült fel az új könyvtári palota,
agyszombati 20.094 kötetes könyvtárt (közt
ék át, és egyesítették az ottlévő könyvtárral,
kkel is gyarapodott. 1855-ben az egyesített
gi kéziratból állott. 1860 óta minden főegy-
sült művéből egy példányt beküldeni. 1874-
önyvtárt újra katalogizálta. 1895-ben készült
egész könyvtárat kényelmesebb kezelés és
tár jellege általános, elsősorban azonban tör-
nyújt.

138 ösnyomtatvány, igen sok kézirat, továbbá
elhelyezve.

Le

Len

3E

289

Magyar Királyi Könyvtár

Teles Ede és Tóry Emil
szobrász építőművész

A budapesti Erzsébet emlék.

Képekkel.

irod.

Építő Ipar 1903. 27, 28.

187

Teljes Életrajza
Dr. J. J. Árkai

A Budapesti Királyi Magyar Akadémia tagja.

1874.

Budapest, 1874. évi. 27. sz.

MDK

Telcs Ede

A csók, bronz

H. Szal. I. nagykanizsai kiáll. 1906.

4 1.

1882

Police Dept

A. J. ...

W. J. ...

...

126. "Házi szer" Szinezett gyps-szob.
127. Arcképtanulmány. Gyps. Mgt.
128. Arckép. Bronz-melliszobor. Mgt.

Képzőm. Társ. 1901-2 téli kiáll. kat. 51.17

This is to certify that
 the sum of \$100.00
 has been received of
 the said [Name]

Witness my hand and seal
 this [Date] day of [Month] 19[Year]

Telep Éte, szobrász. .

272. Ülő nő. szobormű. Repr.

Árverési Közlöny. 1936. febr. 1. rk. sz. Kat.

T. J. O'Connell

272, 1st St. N. W. Washington, D. C.

L. J. O'Connell, 272, 1st St. N. W. Washington, D. C.

Telecs Ede, szobrászm.

mDK

Telecs Ede t. képe Glatznoszbártól.
Színes csemkerajz.
46 x 38 cm.

Almágy-Teleki v. 1941. 200.sz.

MDK

Telef. Nr. 1041

Telef. Nr. 1041
Hauptstadt
46 x 38 cm

Almásy-Teleni v. 1041. Ser. 10.

Teles Ede /Eduard/, szobrász.

MDK

Der Turmarchitekt. - A törényépítő. Repr.

Künstlerhaus/Wien/ IX. Ungarische represent. iwe
Kunst-Ausstellung 1924. - Magyar represent.
Képzőm. kiáll. 1924.

1811

Die Kunst der Buchdruckerei

von Johann Neumeister, k. k. Hof-Druckerey-Meister

Wien, bey der k. k. Hof-Druckerey, bey
Joseph Neumeister, k. k. Hof-Druckerey-Meister,
in der Stadt, in der Kärntnerstrasse, bey
Nr. 1111.

129. Arkép. agt. bronz-mellezeter.
131. Arkép. agt. " "

Képzőm. Társ. 1901-2. téli kiáll. Kat. 31.1.

1891-1892

1892-1893

1893-1894

/32/

MDK

Telcs Ede, szobrászom.

92. Hubay Andor és Teber. Meliszeber.

Repr.

KMTára. 1902/3 téli kiáll. Kat.

111

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

1931

REPORT OF THE COMMITTEE ON THE

Telcs Ede, Szobrászm.

73. Olasz leány /ülő fiatal nő/ szobormű
repr.

KMTT 1901. Tavaszi Nemzetközi kiáll..
Katalogus.

MOK.

Teica Bde, éaprésem.

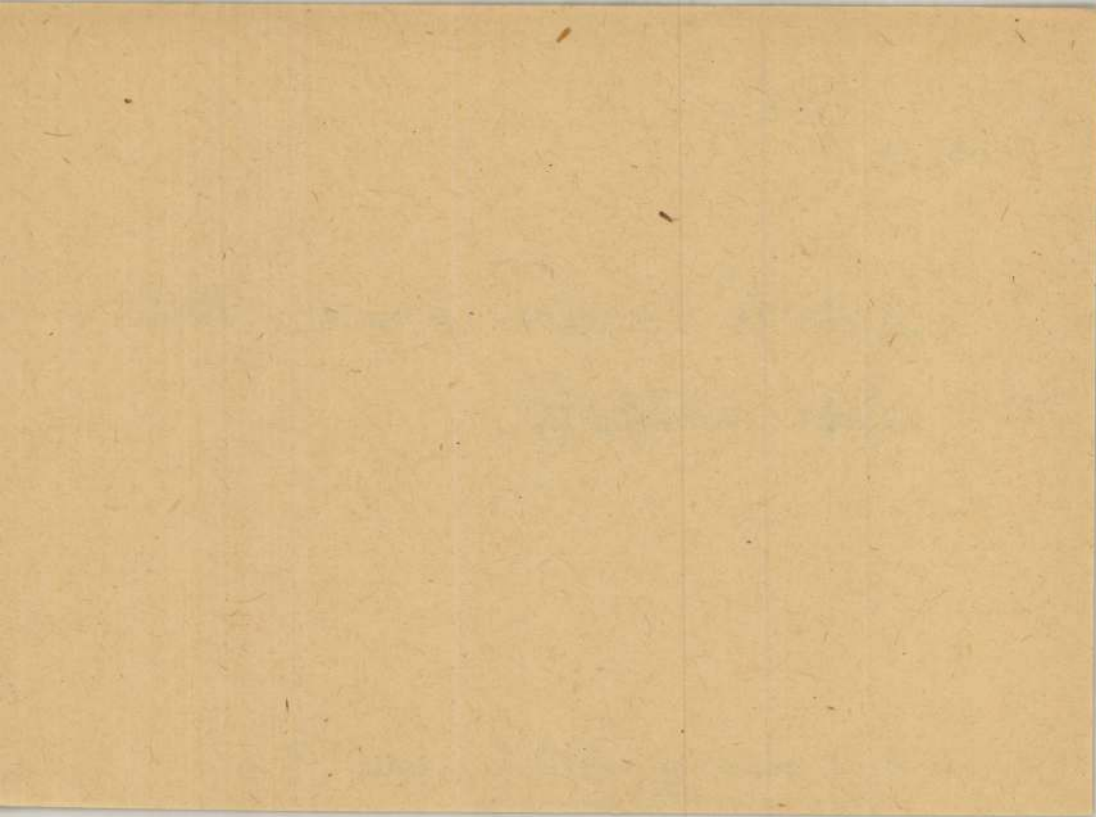
73. Oiasz léány \Núé tálati nóg azobornai
regr.

KMT. 1901. Tavassz Nemzetközi Kélti.
Katajanna.

Telas kide.
Kobran

A Newreli Szalon bajai tásla-
tán műve rezept.

Magyarország, 1927. jan. 4.

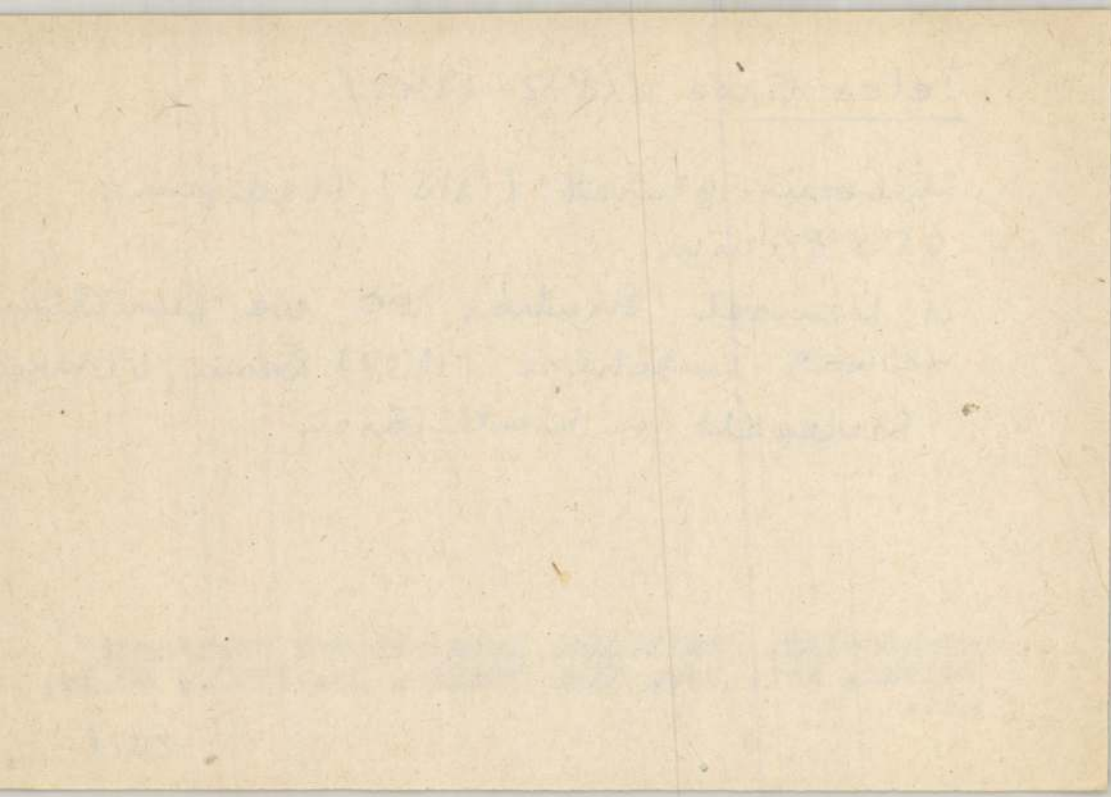
Telcs Éde (1872-1948)

Háborús plakett. (1915.) Madifium,
65 x 82 mm.

A Nemzeti Színház 100 éves jubileum-
éremje emlékére. (1937) Bronz, 60 mm.
Szerepelt a kiállításban.

Munkácsy-Érem. Kiállítás. Legújabbkori Történelmi
Museum, Kat. bev. Kiss Sándor. Bp. 1959., 48 l.,
ill.

Telcs Ede (1872-1948)

kiállított érem:

Lint Ferenc, 1936. Bronz, av. sz.
átm: 67 mm.

(A Góh J. Képtár (Hl - emlékműjében.)

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székes-
fehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky
Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A hu-
szadik század magyar művészete./

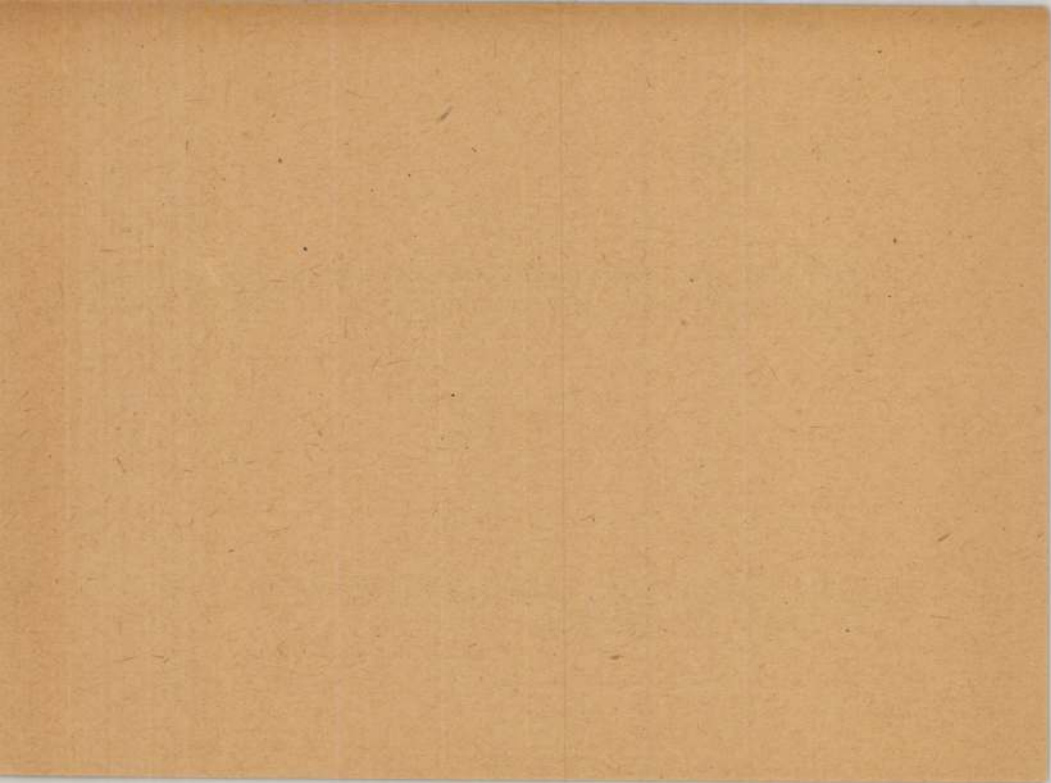

Teltsch Ede

"Góliáth" c. szoborművét hozza a lap, melyet
a "Diák Otthon" javára ajánlott fel a művész.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1898. május hó
337. lap. 29. kötet

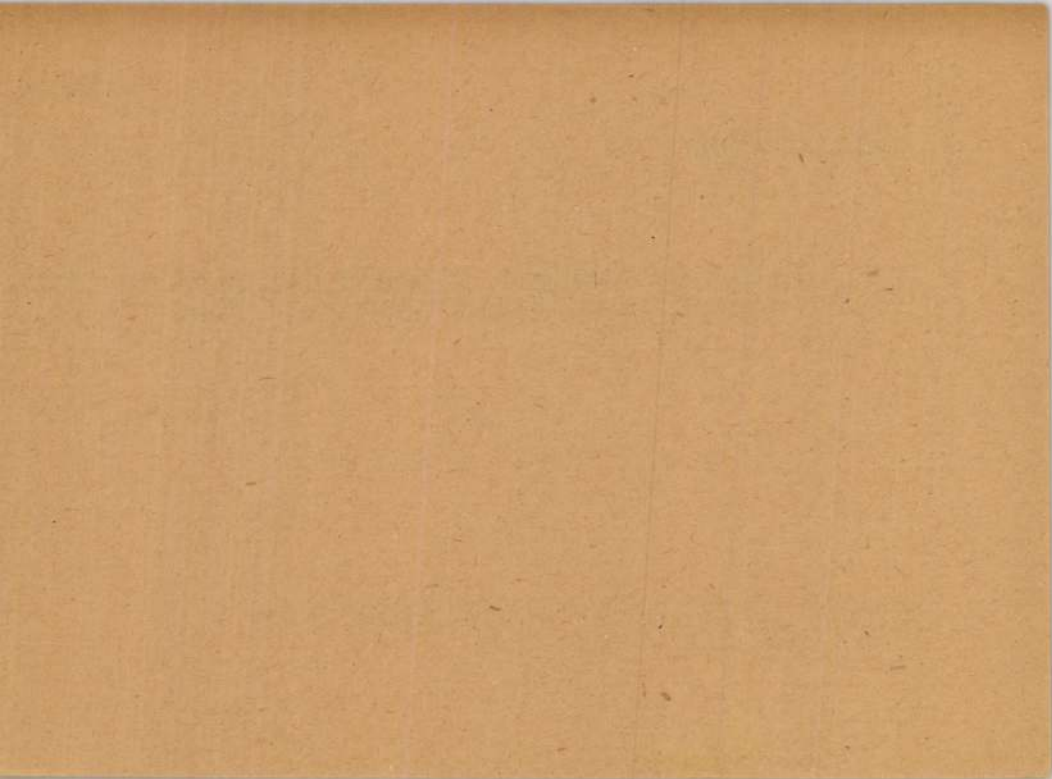

M.D.K.

Teltsch Ede

"Enyelgés" c. szobrát kiemeli Lázár Béla "Tavaszi tárlat"-ról szóló beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

Pelcs Ede, robrám.

Háziaker. (Kobornü.) 1901.

Ráth Gy. - féle. 600 kot. dij.

Tanulmányfej. (Kobornü.) 1902

2000 kot. Röck Sz. - jntalom.

Tanulmányfej. (Kobornü.) 1908. M. ar. érem.

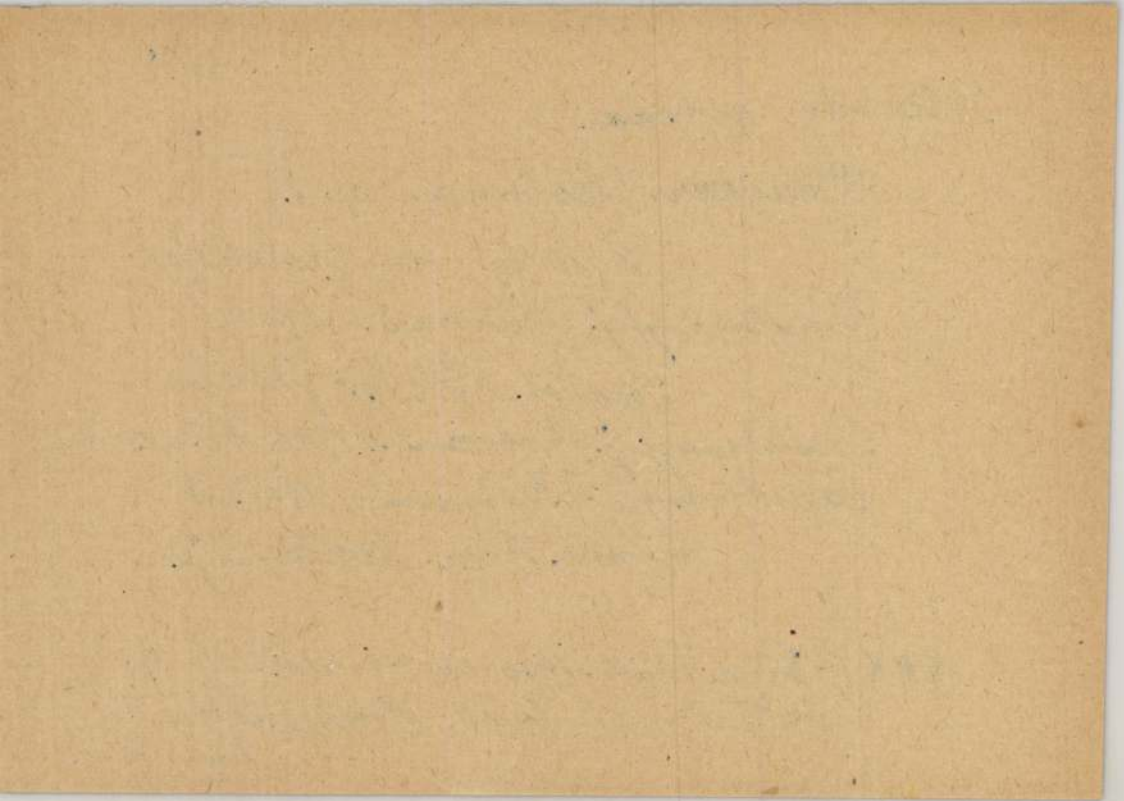
Tanulmányfej. (Kobornü.) 1908. A

Lipóto. Kan. 1000 kot. dija.

DMKT - Vánd. kiáll. 1910 sept. 8 - dec. 27 - ig.

Kitünt. műs. lajst. - Hornyánszky F.
kny. 70. l.

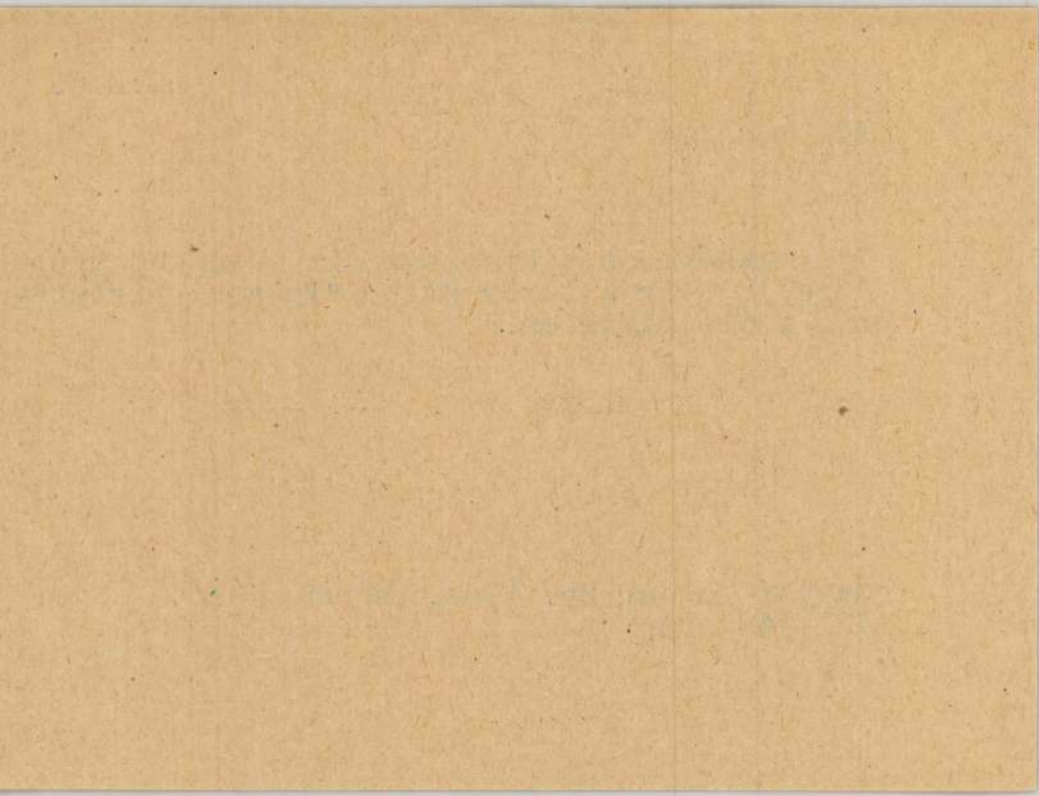

M.D.K.

Teltsch Ede

Gyermekképmása a kisplasztika érdekes nipp-
darabja, -írja Lázár Béla: "Tavaszi tárlat"-
ról szóló cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1900. május
321-344. lap

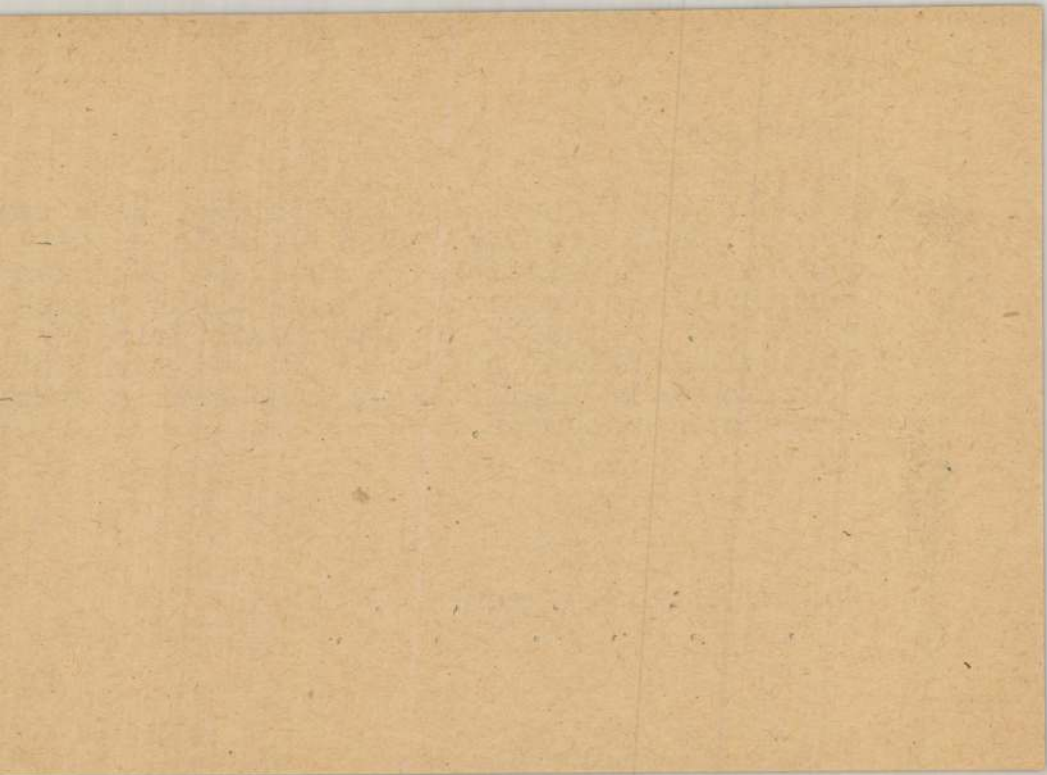

Telcs Ede

A szobrászművészek közül Telcs Ede, Róna József, Zala György, Ligeti Miklós és Hüvös László ajánlották fel műveiket önkéntes adományként a hadbavonult szaktársak megsegítésére. A festők és szobrászok felajánlott alkotásaiból a Képzőművészeti Társulat "Jótékonycélu Kiállítás"-t rendezett a Szépművészeti Múzeumban.

A HÉT, Bp. 1914. nov. 13.
XXV. évf. 46. sz. 682. lap.

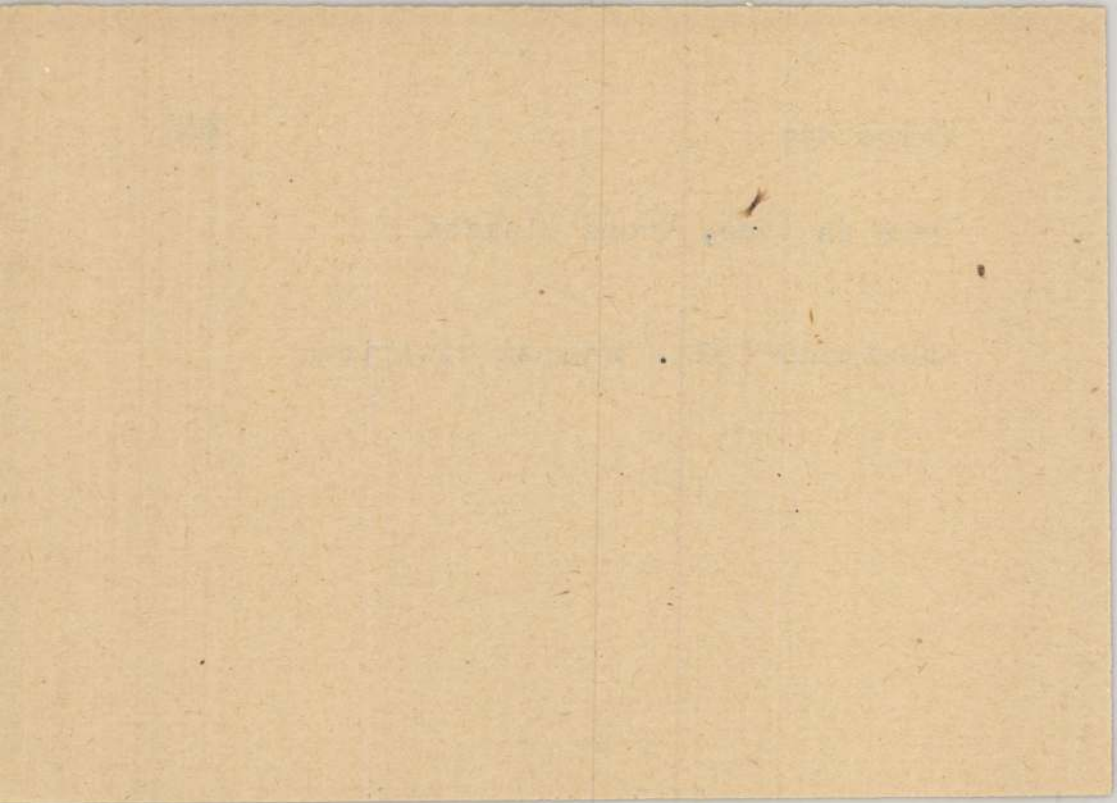

Telcs Ede

MDK

Zene és tánc, bronz plakett

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállítás

Telcs Ede

MDK

Sári leányom, gipsz

Horti Pál, gipsz

Illyés Gézáne, gipsz

Kálmán Henrik, gipsz

Mücsarnok 1940 Őszi tárlat

MDK

Telca 186

Sári Iendrom, Rigas

Horti Pál, Rigas

Tilyés Géza, Rigas

Kálmán Henrik, Rigas

Mészáros Iqao Ózai tárlat

Telcs Ede

a Molnáy-oppis kenelet uasárol tölle

Patary deusne: A Molnáy kerámis. Bp. 1955.

15.0.

építész

"Az Erzsébet-emlékmű pályázat 1902.évi eredménye" c.cikkelyhez .

I. díjjal kitüntetett pályamű.

Képek: Az emlékmű középső része.

1. ezenkívül még a III. és V. táblát, valamint a 6., és 7. ábrát a 8. és 9. oldalán.

A szárnak domborművei. 2. Kep. VII tábla.

MMKÉ Közlönyének 1902. évi XXXVI. kötetéből.

Töty Emil építész és Telcs Ede szobrász.

"Az Erzsébet- emlékmű pályázat 1902. évi
eredménye" c. cikkelyhez.

Az emlékmű modelljének nézete. Kép. VI. tábl.
Ezenkívül még a IV. és V. táblát.

MMEE Közlönyének 1902. évi XXXVI. kötetéből.

1875. 11. 1. 1875. 11. 1. 1875. 11. 1.

"An die Herren - Mitglieder des Vereins für die Geschichte der Stadt."

1875. 11. 1. 1875. 11. 1. 1875. 11. 1.

1875. 11. 1. 1875. 11. 1. 1875. 11. 1. 1875. 11. 1.

1875. 11. 1. 1875. 11. 1. 1875. 11. 1. 1875. 11. 1.

Telcs Ede

MDK

prof.E.v. Hofmann arcképe, bronz

Micsarnok 1928 tavasszi kiállítás

187

187

Prof. Dr. v. Hofmann ercheide, Bonn

Stuttgart 1873

Telcs Ede

MDK

Szent Flórián, gipsz

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállítás

Telcs Ede

MDK

br. Wolfner Tivadar arcmása, bronz

Műcsarnok 1928 tavasszi kiállítás

szobor

Telcs Ede ~~festő~~művész
~~Oszták-Hagyar monarchia művészeinek ki-~~
~~állítására~~ Oroszországban
Mücsarnok, 1899, 405 lap

KIVONAT
A
MŰVEK

KIVONAT

KIVONAT

KIVONAT

KIVONAT

és felszerelése, kapcsolónhely
apos dugaszoló, sülyesztett fa-
agsorban rendelkezésünkre bo-
inak felszerelése és bekötése P. 9.---

Ö s s z e s e n : P.47.---

atainkban foglalt feltételek szerint

adott

Kiváló tisztelettel

DOBOS BÉLA

okl. gépészmérnök

Williamson és társaság
Budapest, IV., Váci-u. 36/38,

Telefon: 84-8-98.

/23/

Teltsch Ede, szobrász.

MDK

139.

Nevet ő.

Repr.

szoború.

KMTárs. 1898. tav. Kiált.

1891

1891

Nov 3

Rep.

Nov 3

Nov 3, 1891

1891

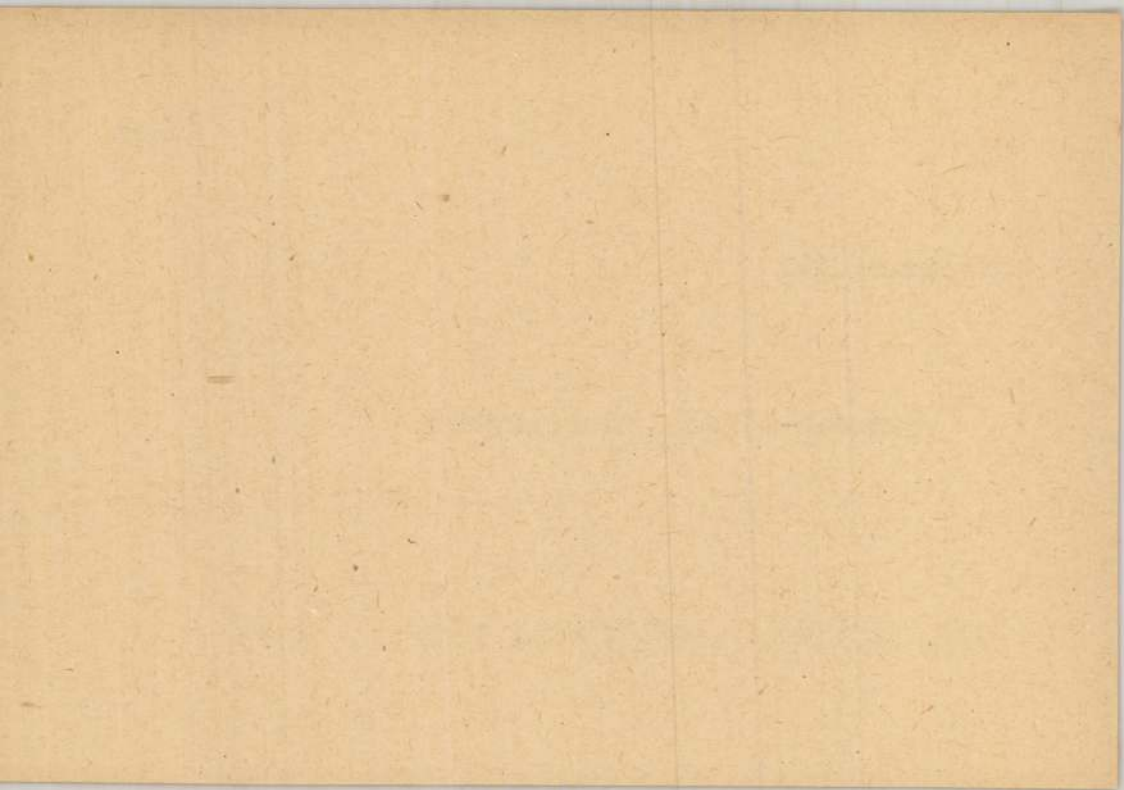
Nov 3, 1891

MDK

Teltsch Ede

Gyermek-képmás, mellszobor

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 25.1.

Telus Ede

Kiahit

Ujnép 435. I. 22.

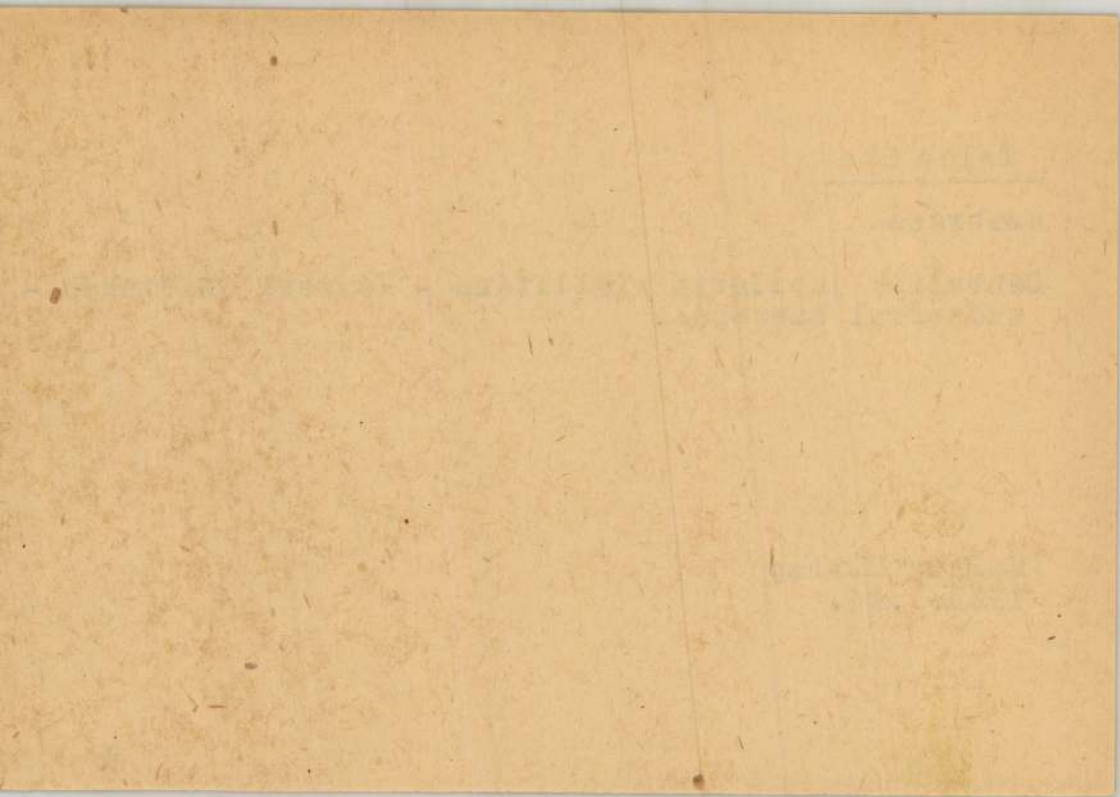

Telcs Ede

szobrász

Céhbellek jubiléris kiállítása - Nemzeti Szalonban, -
szoborral szerepel.

Magyar Hírlap
1934. I. 14.

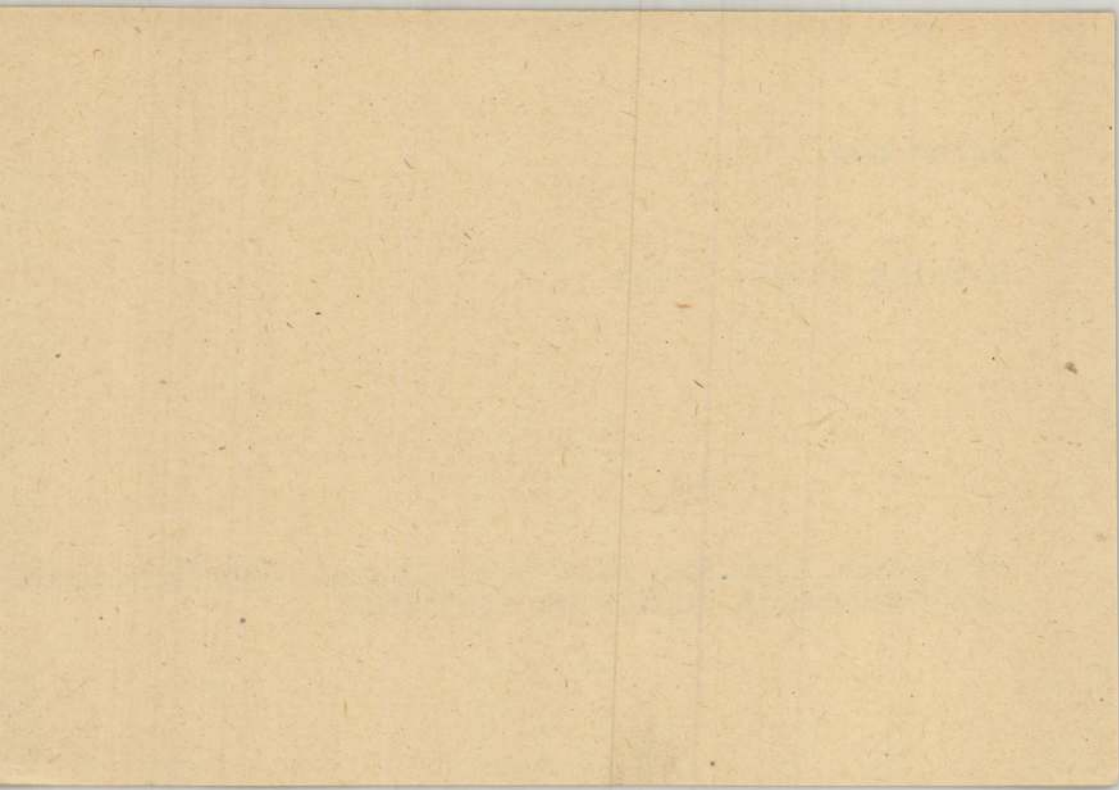
Telcs Ede

MDK

Hüvelyk Matyi, bronz

Műcsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti
gyűjteményéből rendezett kiállítás

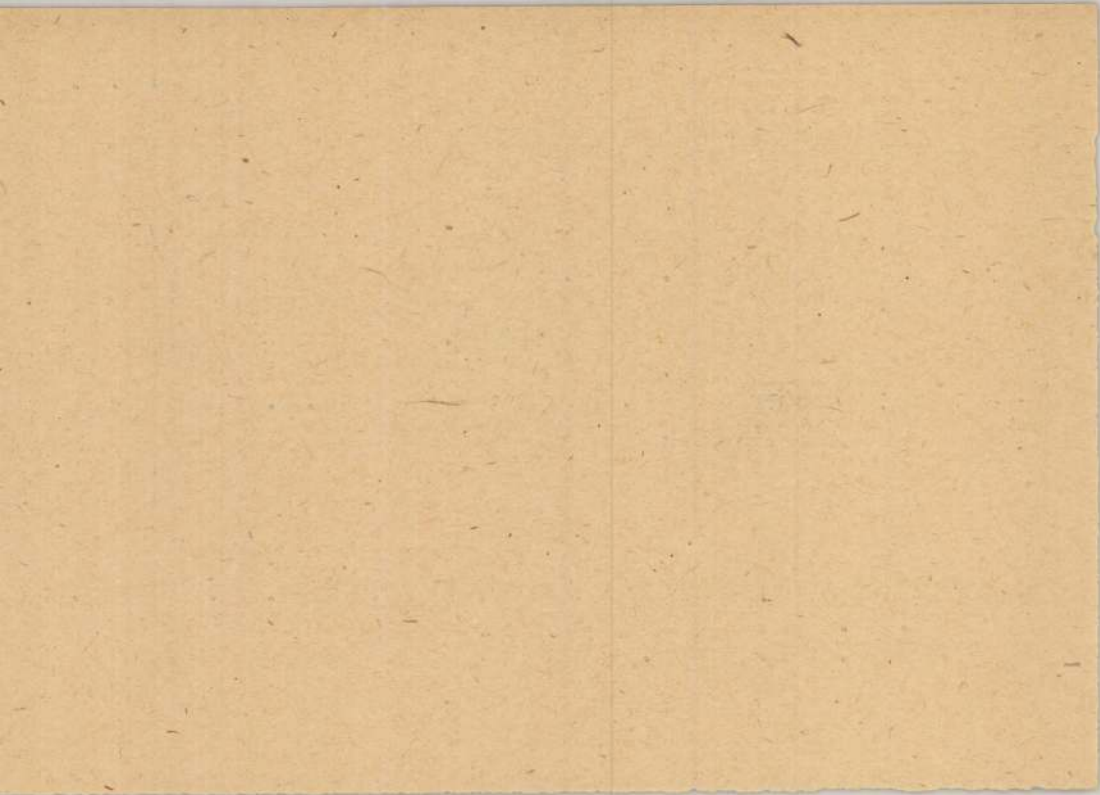

Telcs Ede /1872-1948/

780. Görgey Arthur képmása. Bronzérem 11.8 cm
Elveszett. /Főv. Tört. Muzeum/
781. Alpár Ignác arcképe. Rózsaszínűre festett
gipsz dombormű 76x65.
Elveszett. /Főv. Képtár/
782. Ülő női akt. Gipszszobor 46cm.
Elveszett. /Szegedi Muzeum/

Háborús műtárgyvesztés-jegyzékek. V. füzet.
57. 1.
MUMOK. Bp. 1952.

Telcs Ede, szobrász.

Arcmás.

Bronz.

Bp. Műcs.-OMKT. Nemz. Képzőműv. kiáll. 1934 ápr. 29.-
Kat. 5.1. jun. 17.

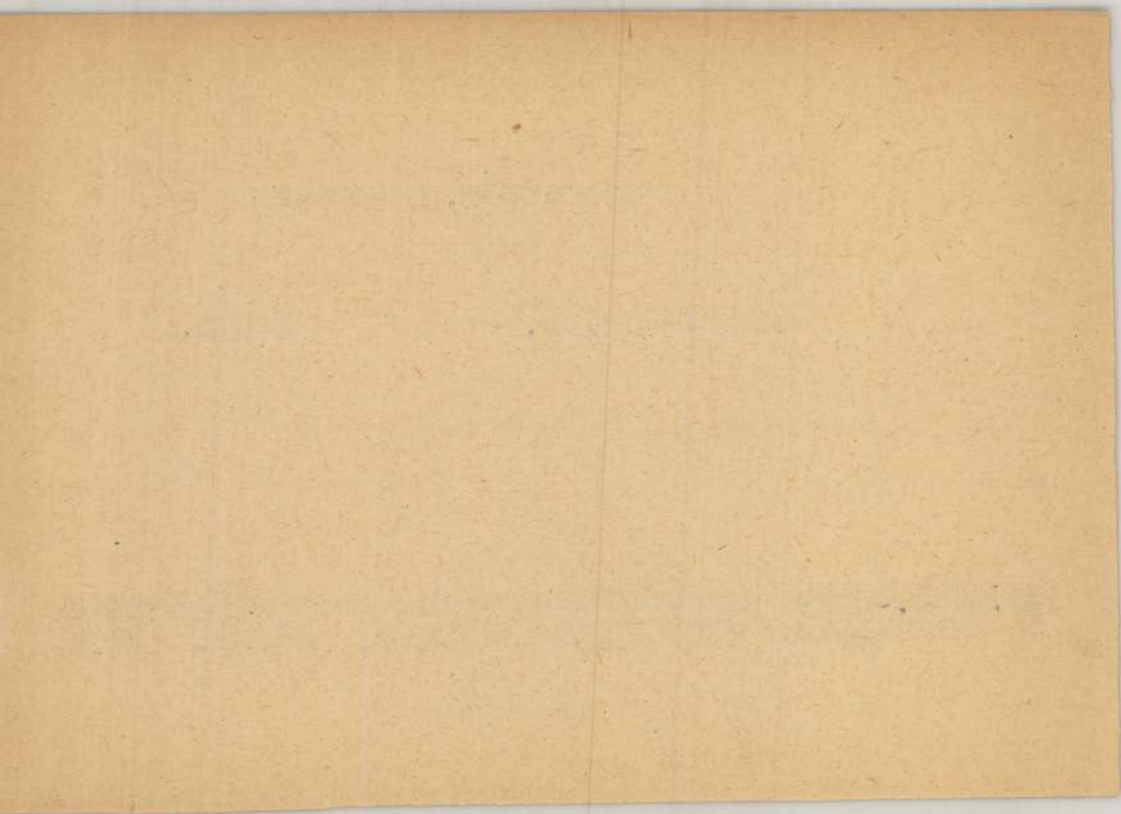

Telcs Ede, szobrász.

Ligeti Miklós.

Bronz.

Bp. Műcs. - OMKT Képz. Képzőműv. kiáll. / Rend. M. Kir. Vall. -
és Képz. Min. / 1933 ápr. 19. máj. 25. Kép. tá. 47.1.

Telcs Ede. szobrász

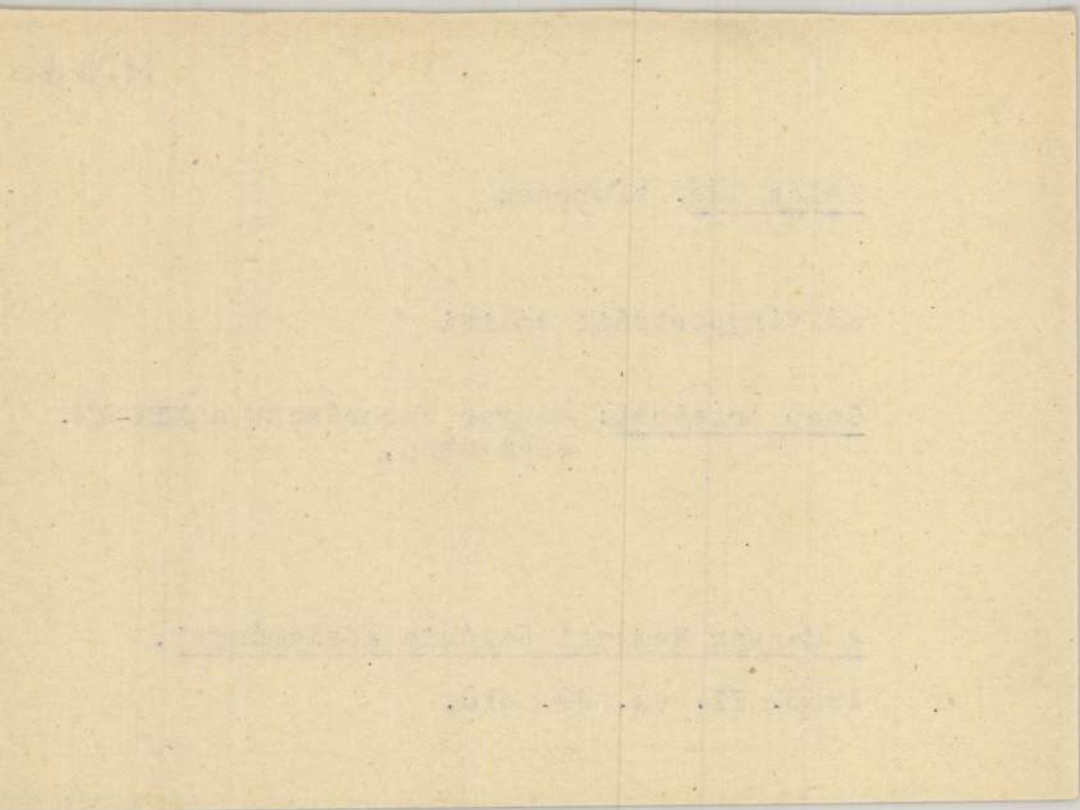
márványportréit említi

Csap Erzsébet: Magyar szobrászat a XIX-XX.
században,

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei,

1960. II. sz. 99. old.

Telcs Ede

/1872 Baja - 1944 Bp/

MDK

szobrász

Bécsben tanult.

"Kossuth Lajos" Kecskemét.

"Szilágyi Dezső" Telepes

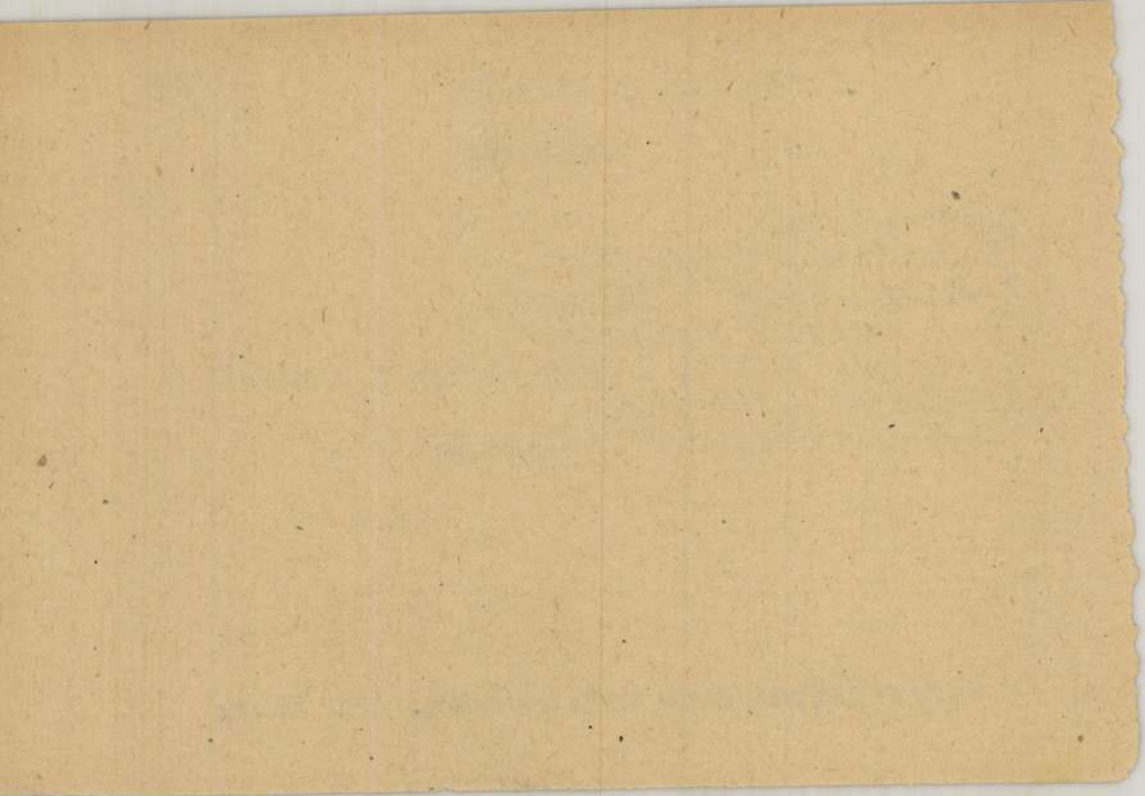
"Hösi emlékmű" Jászberény

Szt László és III. Károly alakjait mintázta a
Milleniumi emlékművön.

"Vörösmarty emlékmű" /Hallós Edével./

49.0

Gábor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Telcs Ede

MDK

Hüvelyk Matyi, bronz

Műcsarnok 1934 Bp. Székesfőváros Képtárának ka-
talógusai

Telcs Ede

MDK

Arcmás, repr.

Micsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás

Price 10c

ALBANY, N.Y.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

MDK

Telcs Ede

Fiuarcmás, bronz

KMFárs kiáll. 1941. dec. Műcs.

14. l.

ak hallgatása után ilyen bánatos,

Telcs Ede

MDK

Arcmás, bronz

Műcsarnok 1935 III. Nemzeti Képzőm. Kiállítás

1931

John Doe

1234 Main St

Chicago, Ill. 60601

+
Felcs Ede

MDK

Tharaud testvérek, bronzplakett

Műcsarnok 1935.III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

John Doe

Thames Street, London

London, 1st January 1911

Telcs Ede

MDK

Arcmás, márvány

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Telcs Ede

MDK

Arcmás, bronz

Micsarnok 1951. Hívésceportok kiállítása

Telcs kede.

On krist-muoneumban vadnuap
nyilt meg Tel-Slubayaudmal ege-
tunke-, kiállitva.

Magyarors, 1928. Okt. 23.

Table 1

On the first - measurement -
right side of the -
table, -

March 1st 1903

Telcs kóde,
Robozárnummíer

A Varsában rendezett magyar ké-
állításon stratuso művészt a varjai
képrönművészeté társulat tisztelati
és elimaró akkivellet tüntette ki.

Magyarország, 1927. okt. 4.

Telcs lde.

A lücsamok táj-éi népéleti kihal-
létáruak hamadik robráratí
díját "Hollandidába" c. brownok
rának tette oda a lücsóbiratt-
ság (múltje)

Magyarország, 1927. janu. 27.

1.

TELCS EDE

és Tóry Emil alkotása x Kecskemétén Kossuth Lajos álló bronzszobra /Kossuth tér, a városházával szemben/, igen szépen ülő mellékalakokkal, szecessziós alapon. Készült 1906-ban.

Entz Géza - Genthon István - Szarpanos Jenő:
Kecskemét. Bp. 1961. Műszaki könyvkiadó. - 183 l.
/Városképek - Műemlékek sorozat./ - 107. l., 172. l.
/211. jegyz./

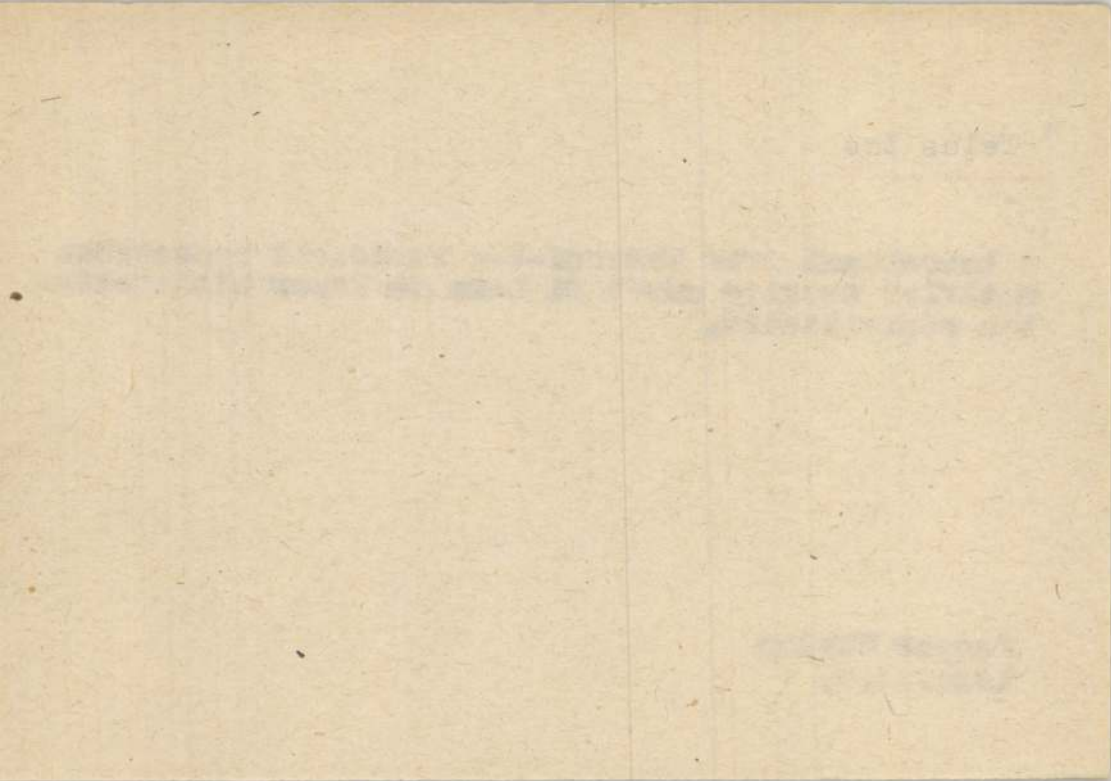

Telcs Ede

A barcelonai Arte Moderni-ban rendezett nemzetközi
művészeti kiállításán a művészt díjazták a Legnagyobb Díj
díjjal a művészetért.

Hagyományok
1933. II. 9.

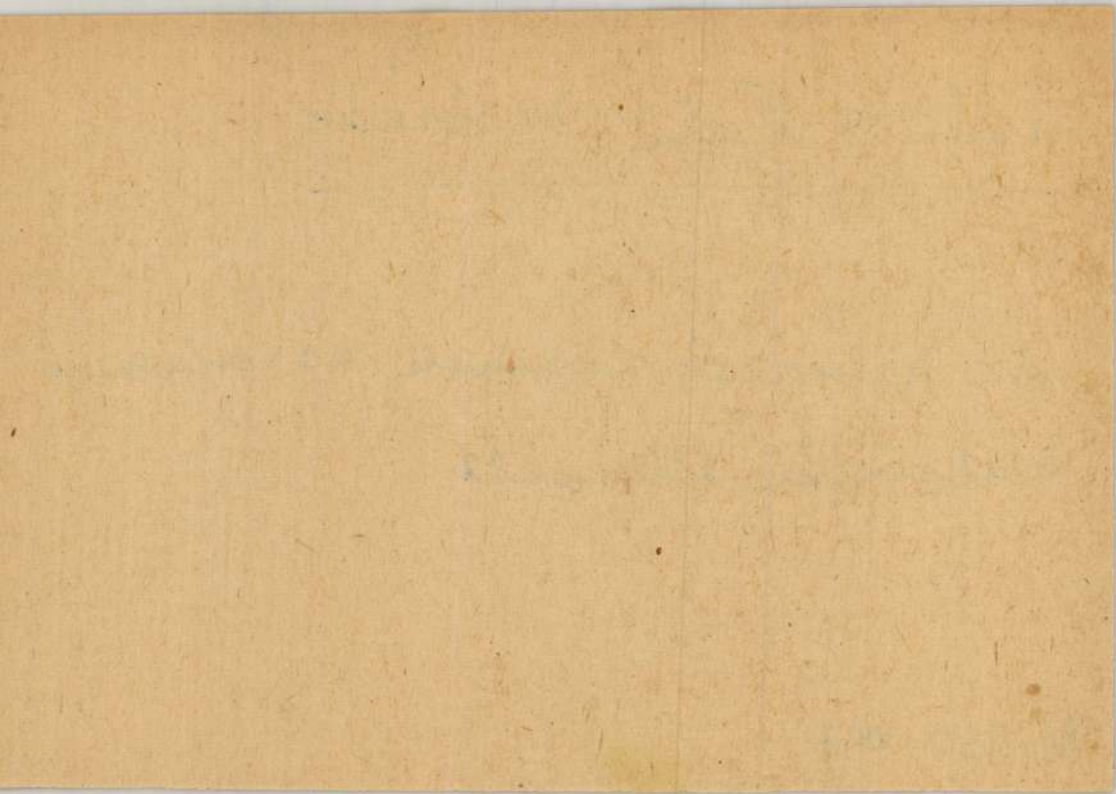

Telcs Ede szobrász

Az Árverési Csarnok karácsonyi
aukcióján szerepelt.

M. 930. XII. 7.

Telcs Ede

festőművész

Céhbeliek jubiláris kiállítása - Nemzeti Szalonban -
képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.I.14.

MDK

Telcs Ede

Bronzkirályok az Andrássy-uton. Vas. Ujs.
1908. 35. sz. 702.1.

ADP

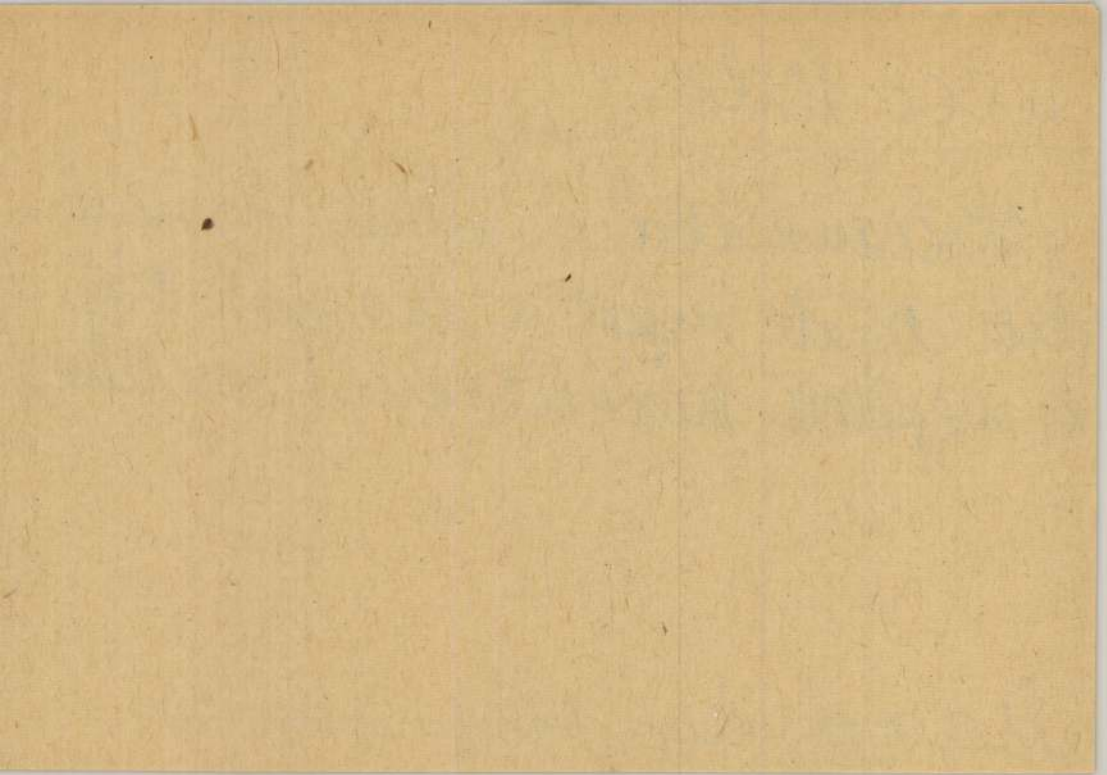
Teles 810

1933. 38. 2. 1. 1.
Fronkialyon an Ambassador. Ves. 1933.

Telcs kede.

"Hollandiába" c. műve korua-
dik díjat nyert a magyar táj-
és népeleti kiállításán. (szelvény)

Magyarország, 1927. Jan. 30.

Tells Tale, nobrair

MDK

A hoi baji mapshon (jun. 29-ai)
allit, s' fel a baji Roosevelt
h'eren Tells Tale nobrait"

- : □ A h'eron mapshon.....

2

ESTI HIRLAP,

3n. 1968. jun. 25.

MDK

Teltsch Ede

Dugovics Titusz halála

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasár-
nap Ujság 1895. 48. sz. 799.1.

104

1870

1870

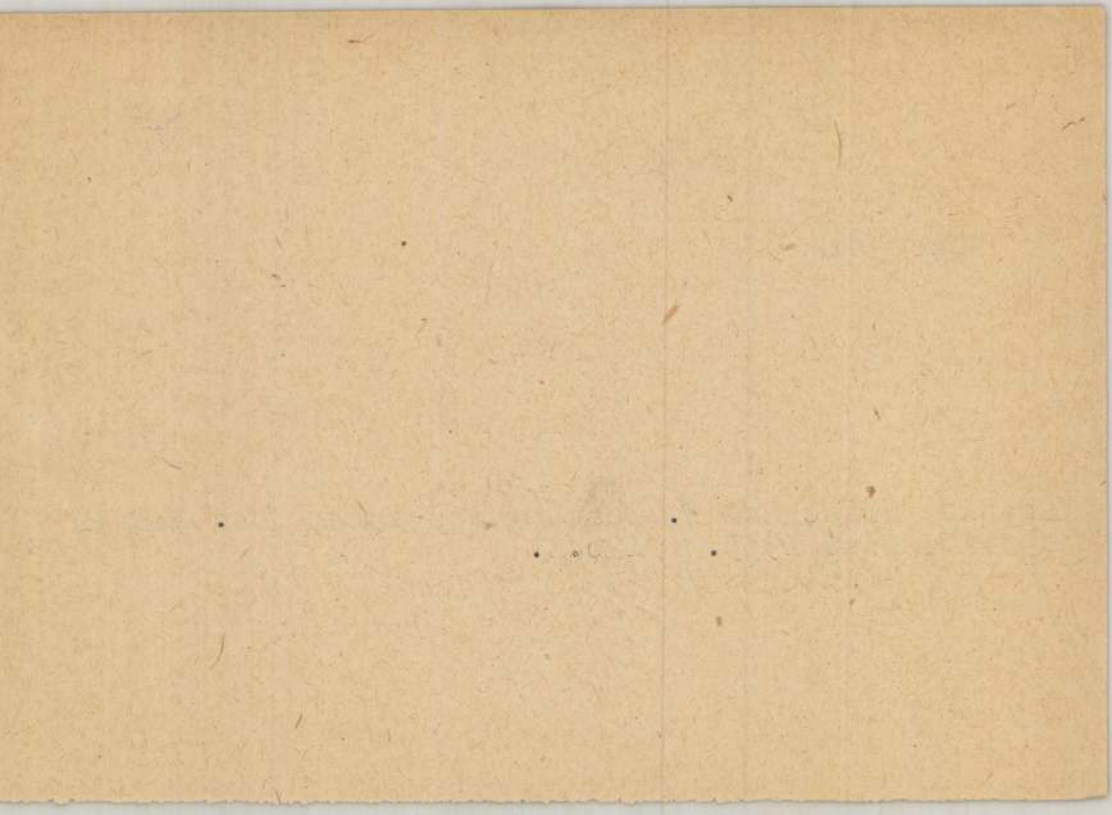
1870

MDK

Telcs Ede

Szablya Frischauf F. festőművész-tanár jub. Magyar
Iparművészet 1933. 120.1.

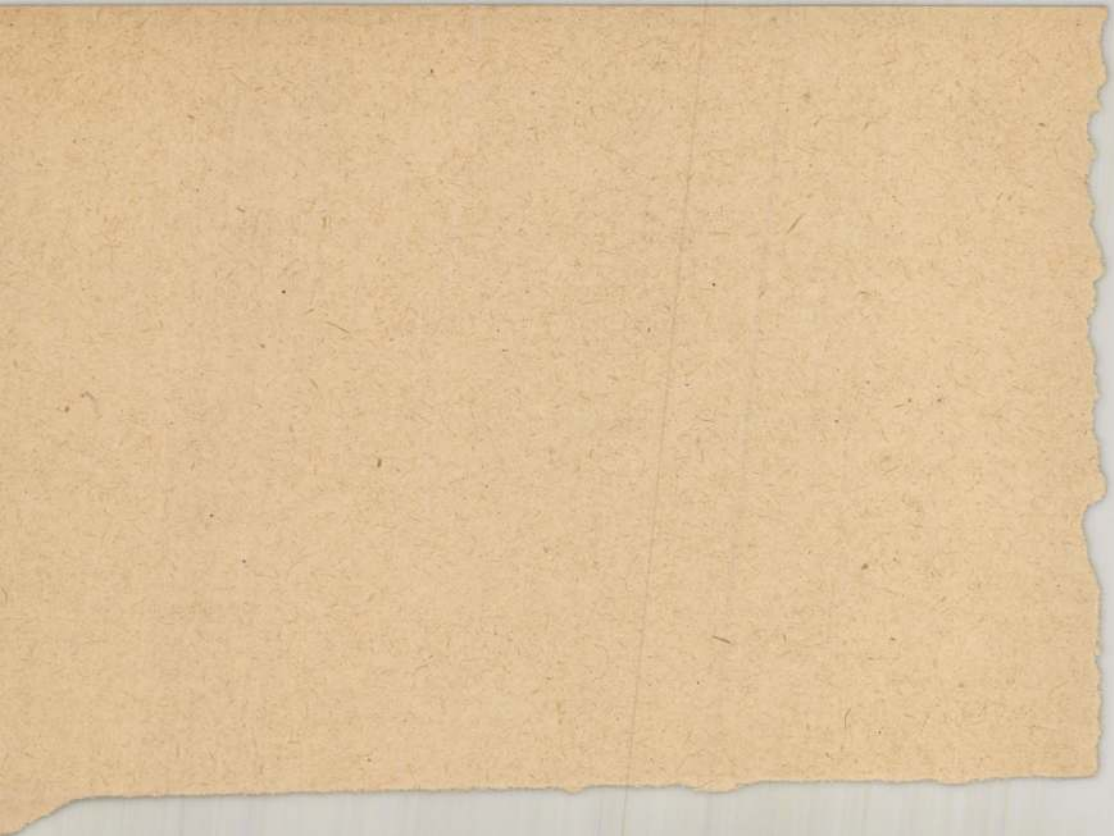

MDK

Tedesco Anna

Kiállítási hír

Budapesti Husipar 1968 máj.23.

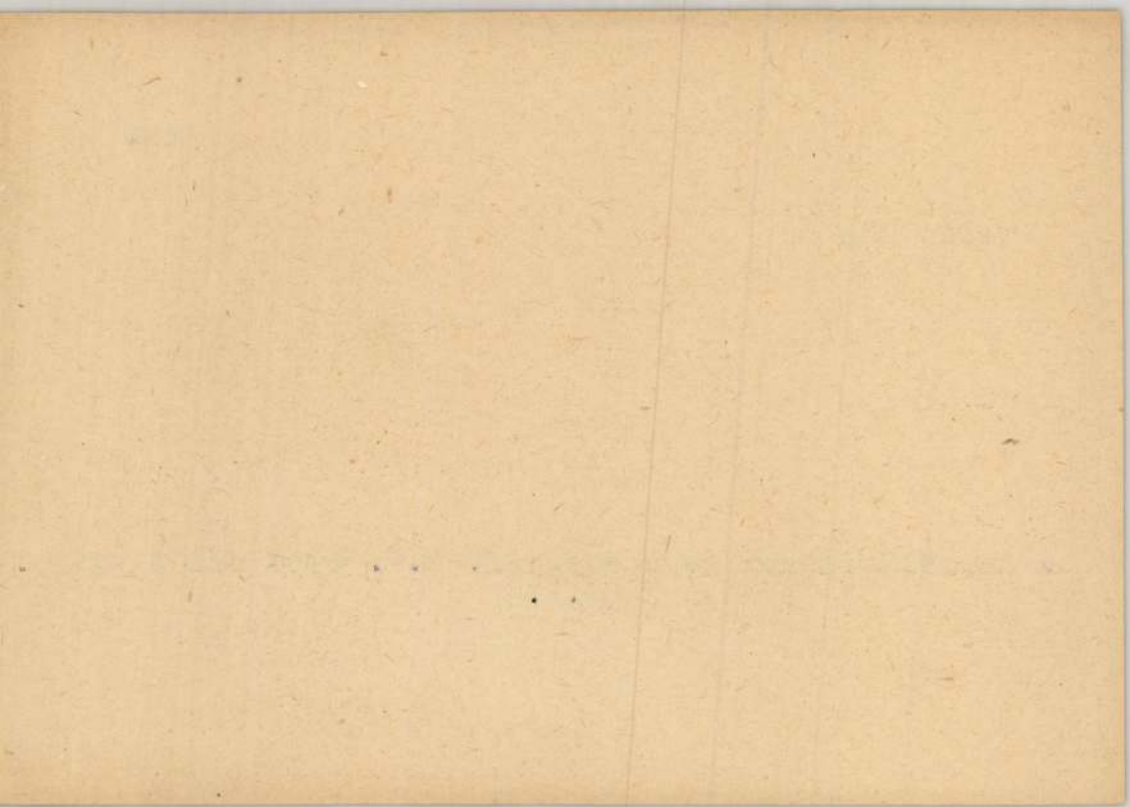

MDK

Telcs Ede

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1934 évi naptára.
6e.l.

Telis lde, kotnik

MDK

Kinello smekhenito volt.

—: Baiavohok dijai

6

ESTI HIRLAP Br. 1968. jún. 27.

The first part

of the manuscript

is written in

1700

Felcs Ede

MDK

A kormányzó, repr.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállítás

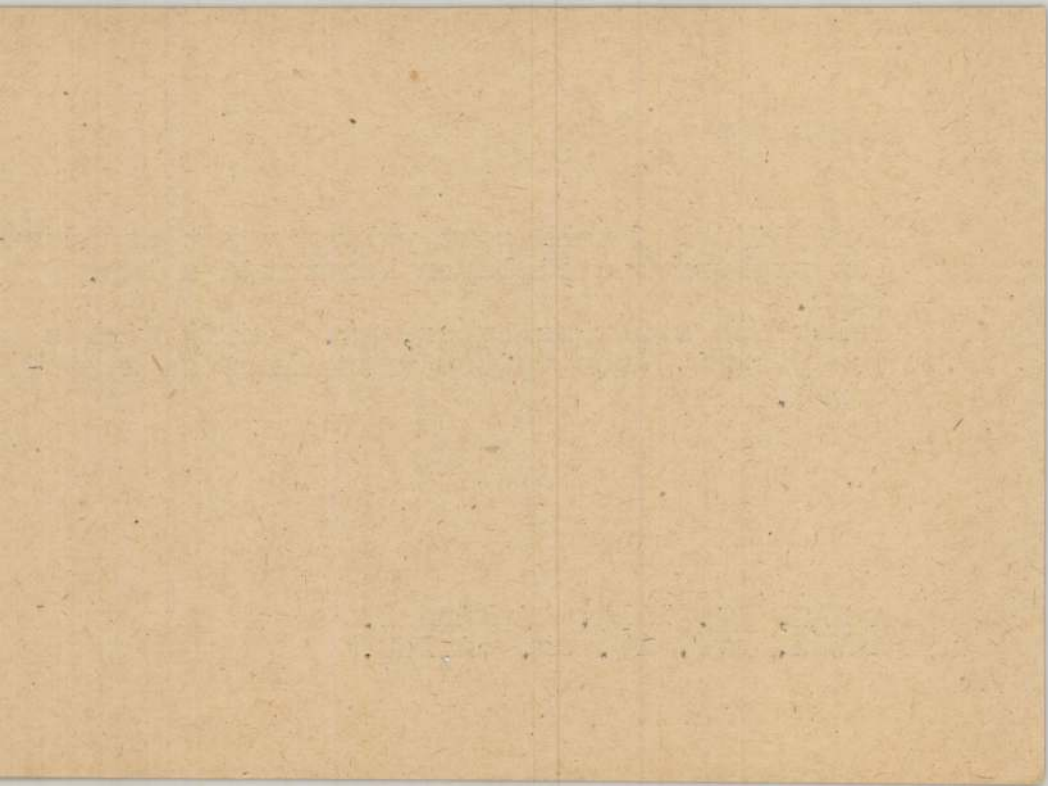
Telcs Ede

Első díjjal jutalmazott pályaműüket az Erzsébet szoborról a címlapon bemutatja a lap.

Repr.

Telcs Ede szobrászművész, gr. Bánffy Miklós és Györgyi Dénes építőművész alkotása a szobormű.

A HÉT, Bp. 1916. július 2.
XXVII. évf. 27. sz. címlap.

Telcs Ede

MDK

Berzeviczy Albert siremlékének domborműve, gipsz

Műcsarnok 1938 Szent István Kiállítás

Teles Ede

Berevitsky Albert atamlékének bombázó, gépés

Magyarország 1918. évi honvédelmi minisztere

MDK

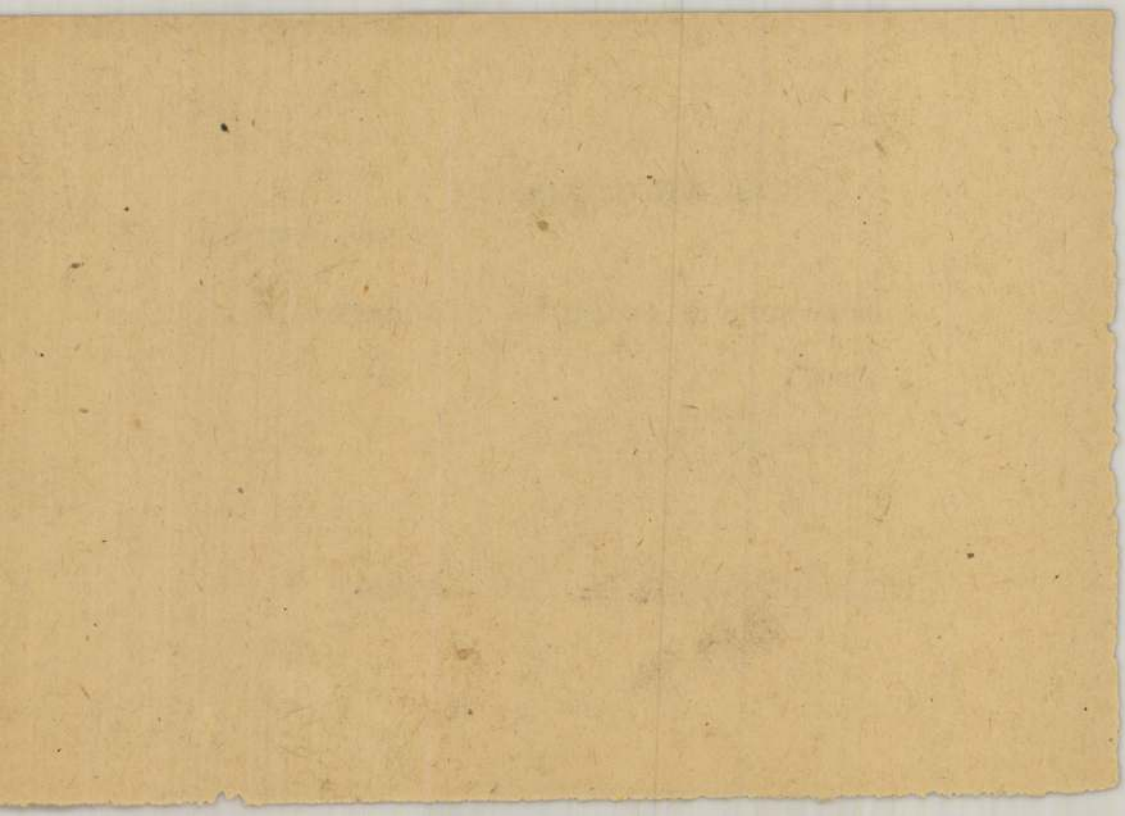
Telcs Ede szobrász

bronz érmék:

Edelmataal Bedruven Afdeeling Medailles
Kroll

Pánsipot fujó faun

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

Telcs Ede szobrász

szobrok:

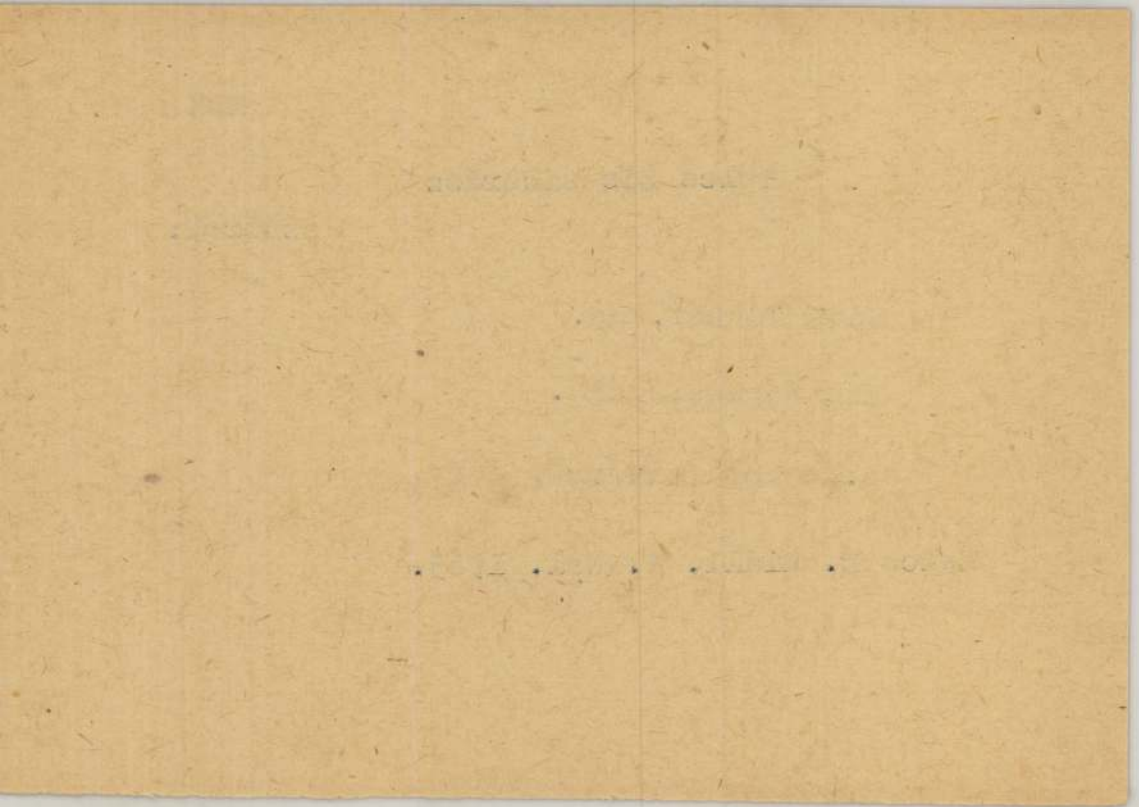
Kiss József, gp.

Fiu képmás, márv.

b.Pucher Istvánné, márv.

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

Teles Mű gyűjtemény

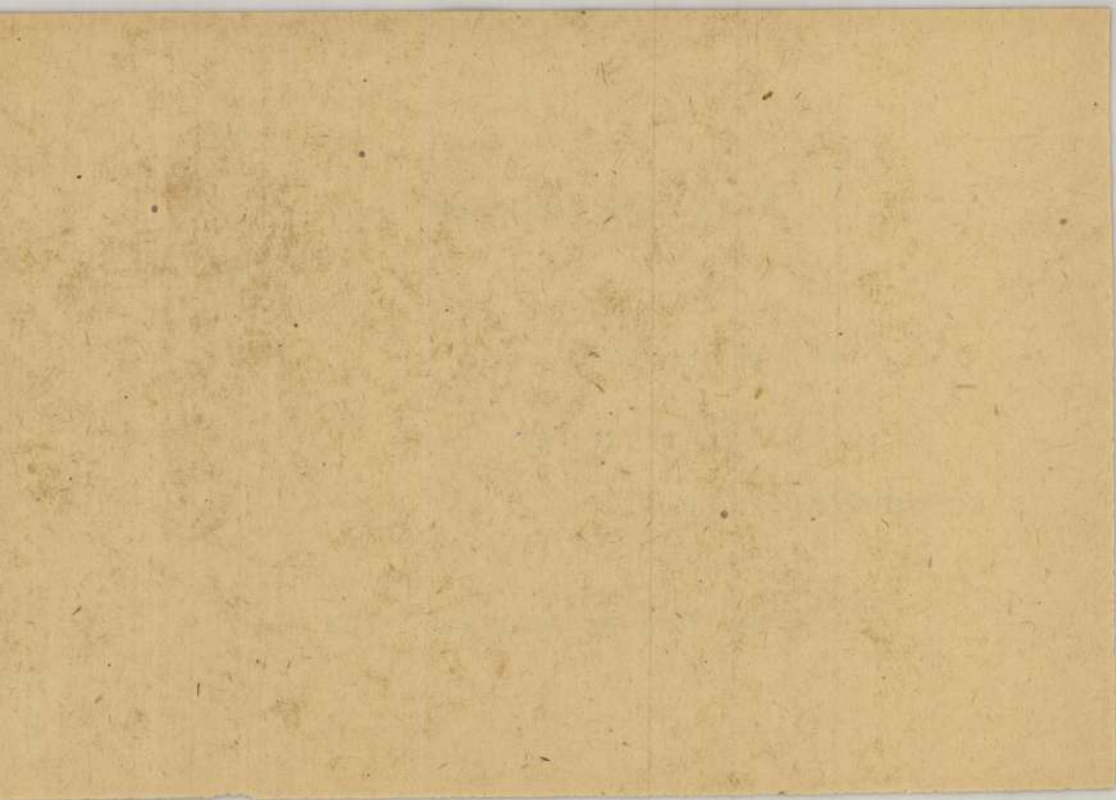
gyűjtemény:

Tharaud Emil, gp.

Dunaiszky László, gp.

Tanulmányfej, "

Teles M. kiáll. M. Gal. 1963.

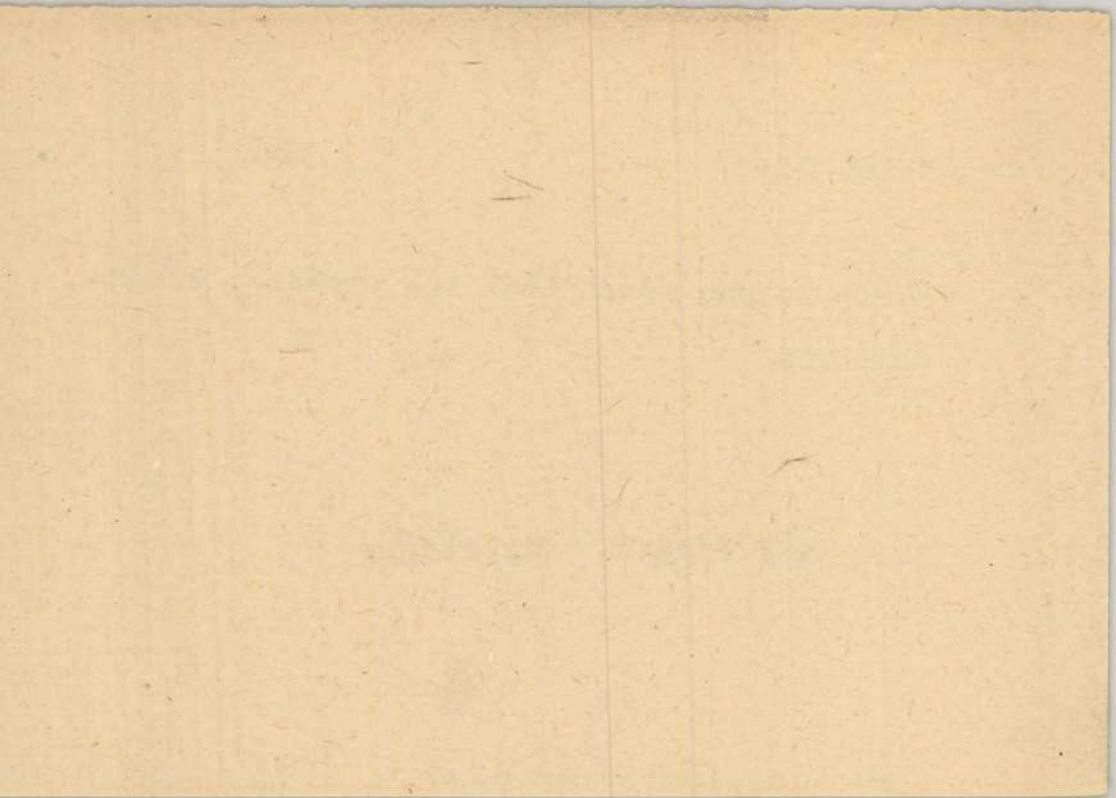
Telcs Ede

EDK

Karap Ferenc főrendiház tag arcképe, bronz-
dombormű

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

TELCS EDE

A Gellért-fürdő épületszobrászati munkáit
készítette Telcs és Borsányi 1909-1918

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építésze. Bp. : Szépirodalmi,
1990 40.p.

A Gellért-tervezési és építési osztály
 Budapesti Tervezési és Építési Osztály 1909-1910

1910. évi

Telcs Ede

A koronázási ünnepségekre felajánlott ajándékoknak gr.Bánffy Miklós által tervezett ladán két cizellált angyala.

Cikk: A Koronázás Iparművészete írta Nádai Pál.

Magyar Iparművészet, 1917. 30.1.

Telen Ede

szobrász

A Tisza-szoborpályázat felkeltéséről részletesen beérkezett pályaművet 5000 pengő jutalmában részesítette.

Pesti Hírlap
1929. VI. 15.

Telcs Ede, nőbrán

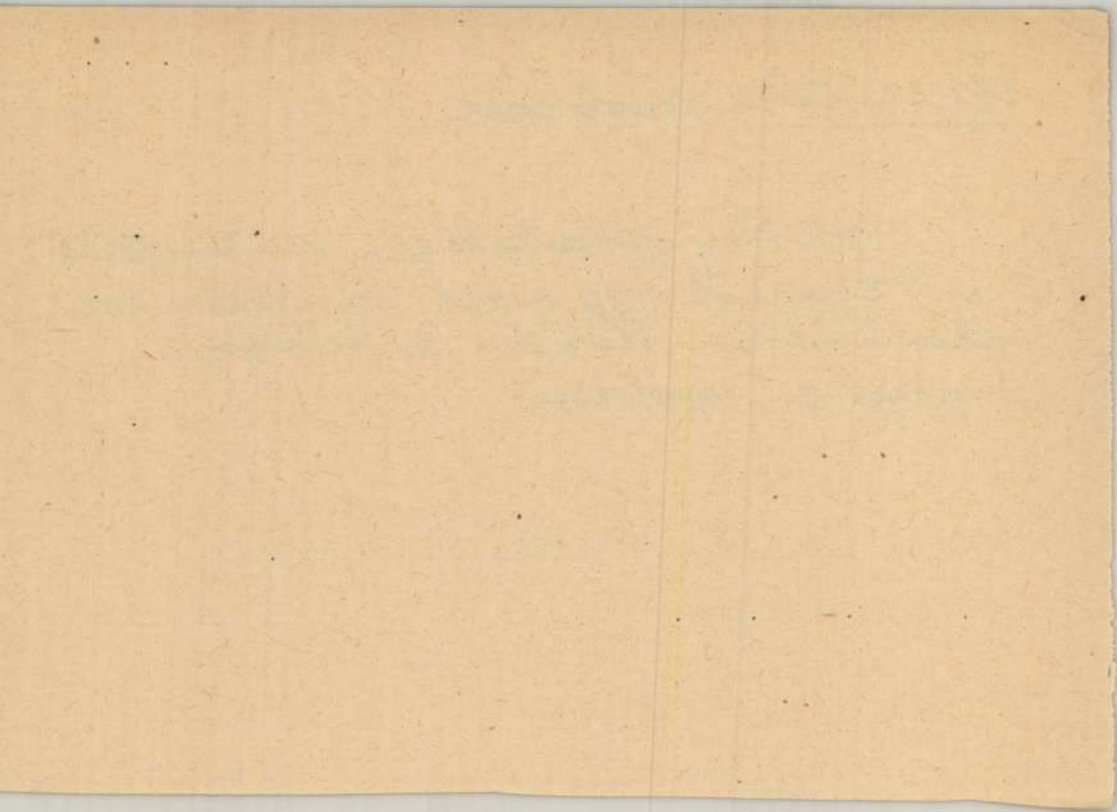
Hortlvy plakettje szerepelt
a "Herend 100 éves" kiállításon,
valamint Szt. Flórián és Hüvelyk
Mátyi c. nőbrái.

34

"Herend 100 éves" kiállítás katalógusa.

Bp. 1939. 34.old.

Selcs Ede

szobrász

Tisza István-szobor pályaművek kiállítása - Múcsar-
nokban. - tervével szerepel, Katal Heurik ajánlás-
sal együtt. Művén egészen felegyenesített talp-
zaton Tisza álló alakja, az alomból, mint
kavicsból. Akad tiszteletre

Pesti Hírlap
1929. VI. 16.

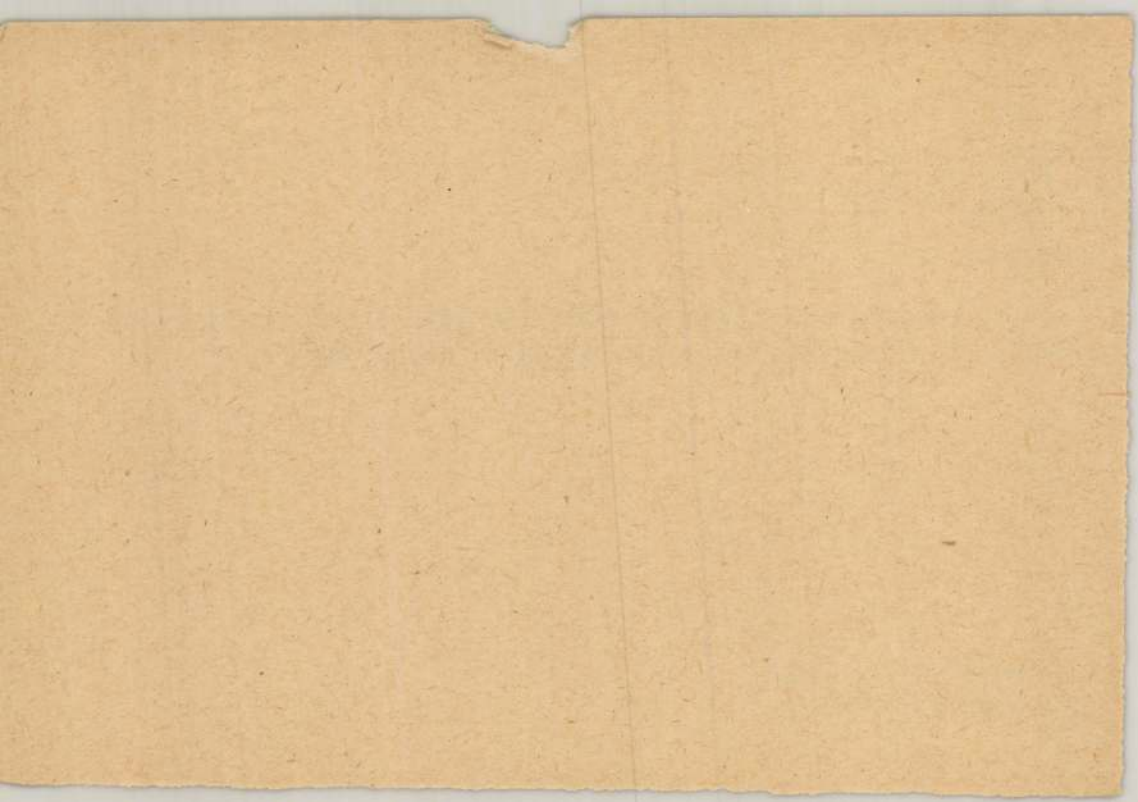

Telcs Ede

szobrász

A Tisza-szoborpályázat felülbíráló bizottsága pályázót 3000 pengős jutalommal részesítette. -

Heszeti Ujodg
1920.VI.15.

MDK

Telcs Ede szobrász

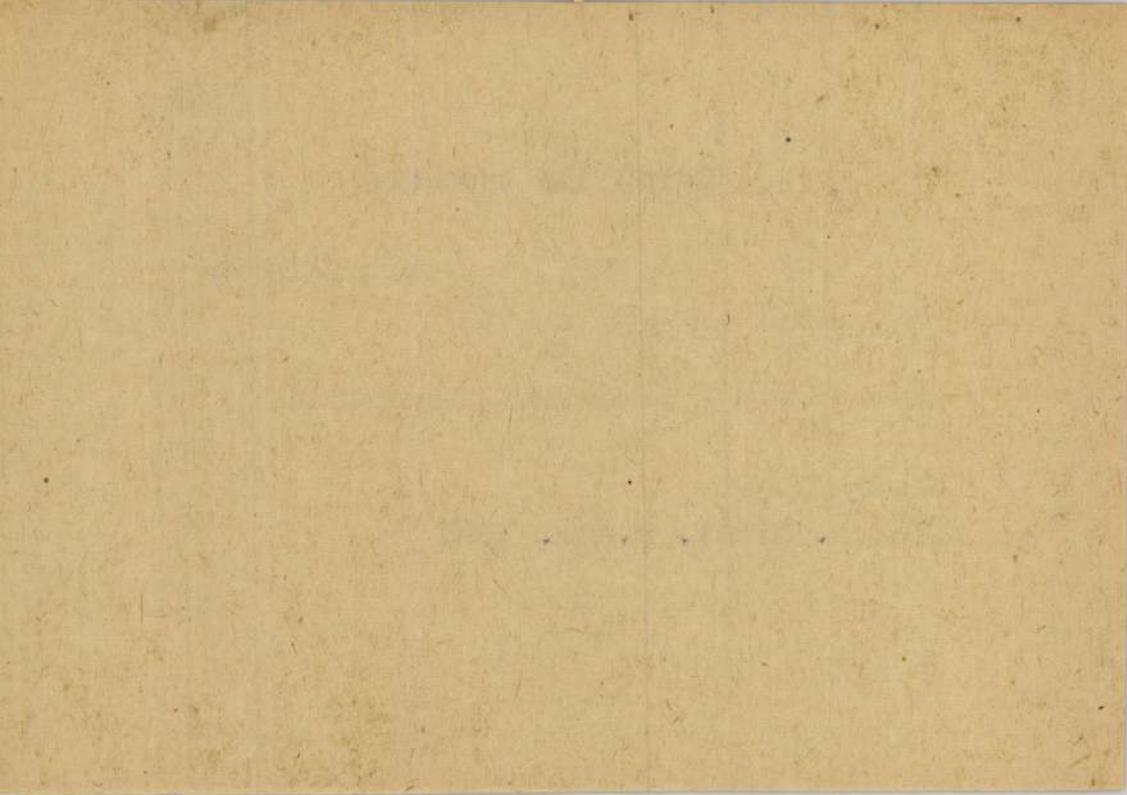
bronzérmek:

MmeLouisa Germain

Falk Miksa - Schindler Klementina

Thaly Kálmán

Telcs E. kiáll. N.Gal. 1963

Telcs Ede szobrász

M.D.K.

Halálnak 15-ik évfordulóján emlékkiállítás.

Kallós Edével közösen "p. Vörösmarty-szobra / 1908/

A Milleniumi Emlékmű Szent László szobra

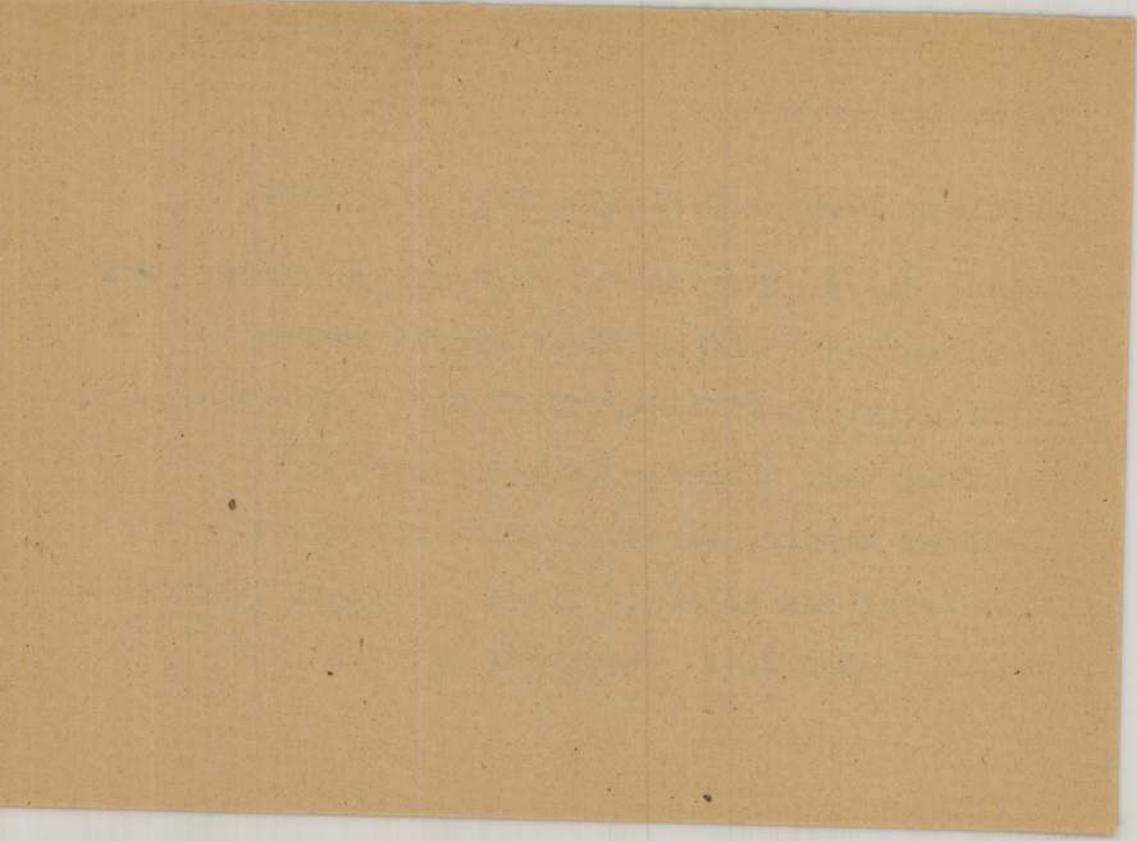
A Széchenyi fürdő bejáratánál álló Ferrás c. akt.

Tanulmányfej. Prielle Kornélia portréja.

Munkácsy Mihály, Barabás Miklós siremléke.

S.M. Telcs Ede emlékkiállítás a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1963. november 2. 4. l.

M. D. K.

Telcs Ede szobrász

Művei a kiállításon

Perneczky Géza: Magyar szobrászat 1920-1945

Kiállítás Székesfehérváron

Magyar Nemzet 1966. márc. 25. 4.1.

1918 200 200

Telcs Ede szobrai

Postakarékpénztár Árverési Csarnokának áprilisi aukcióján szerepelt

NU.930.III.30

MDK

Telcs Ede

képmása, készítette: Ligeti Miklós.Repr.

Nemzeti képz. kiáll. 1933. kat.

1911

Police No.

Report, Kankaria: Light Micro. Rep.

Report on the ...

Jels Ede

Központ a Magyar Ardegyestök
Előállításán a New York Szabvány

ny. 1937 X. 9

MDK

Teles Ede

reprodukciók:

Sajó Aladárné

Prielle Kornélia

Teles E. kiáll. N.Gal. 1963.

schäftigt sich gesondert mit
Rauhfutter der Äcker, dann
Hand dieser Aufzählungen mit
Er schliesst seine Arbeit,
Arten der Heubereitung und
beschreibt, und die verschie-
denaufbewahrung, die je nach
Gegenden verschieden ist. In
bereitung betreffend auf we-
dener technischer Lösungsmö-

G. SZEBENI: A csiki juhász-
scharhaltergenossenschaften

MDK

Teles Mű

bronz órák:

Kacsóh Pongrác

Multon épül minden jövődő

Bp.-i Leányegyesület

Teles M. kiáll. B. Gal. 1963.

Telcs Ede

MDK

Szobrok és plakettek

Műcsarnok 1925. Iparművészeti Társ. Jubiláris
kiállítása

1925

John Doe

George Washington

Washington, D.C. 20540

1925

MDK

Telcs Ede

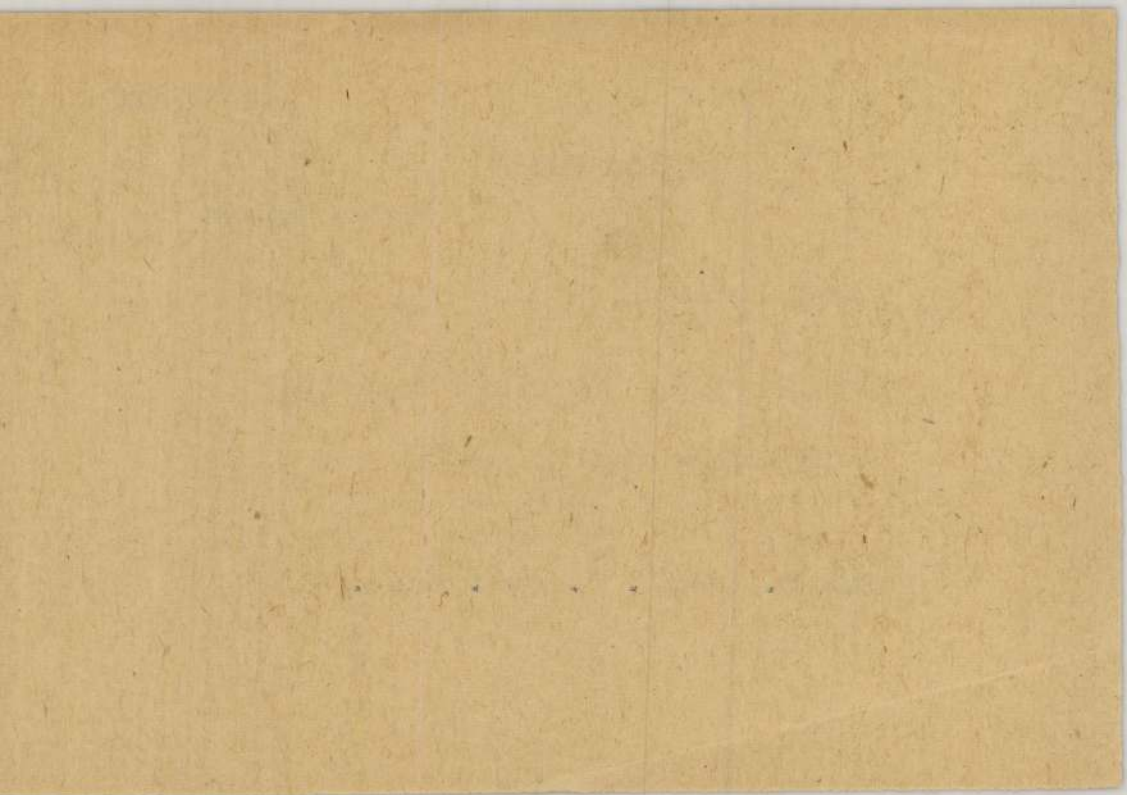
bronz érmek:

Adamo Politzer

Alpár Ignác - Kornfeld Zsigmond

Adolf Sonnenthal

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

9/3

Telce Ede, azobraszm.

Vitrin I.:

Vert érmek és plaquettek.

Vitrin II.:

Öntött plaquettek.

Ernst Múzeum Kiállításai - Telce E. koll. Kiáll.
XCIX / b 1928 Kat. 13. 1.

John F. Kennedy

VIETNAM

John F. Kennedy

VIETNAM

John F. Kennedy

John F. Kennedy
VIETNAM
John F. Kennedy

NDK

Teles Ede szobrása

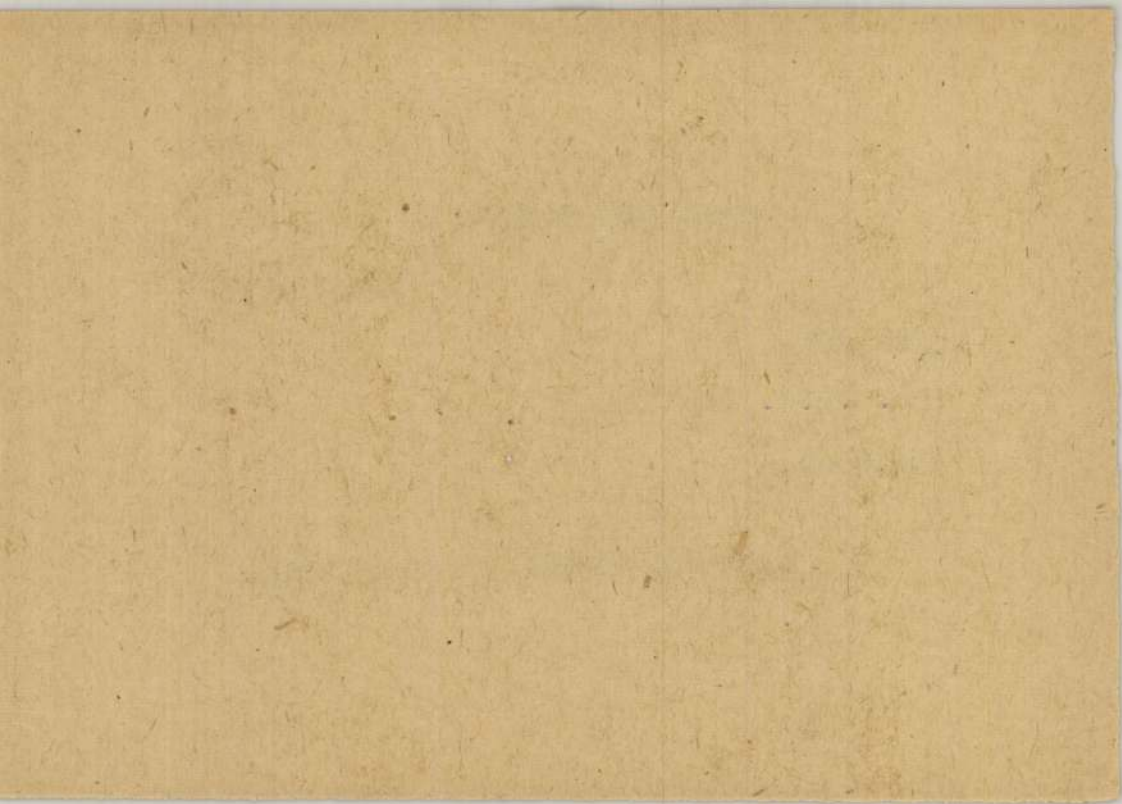
bronz érem:

Atalanta

Dr. W. P. C. Knuttel

Beethoven

Teles E. kiáll. N. Gal. 1963.

MDK

Telcs Mde szobrász

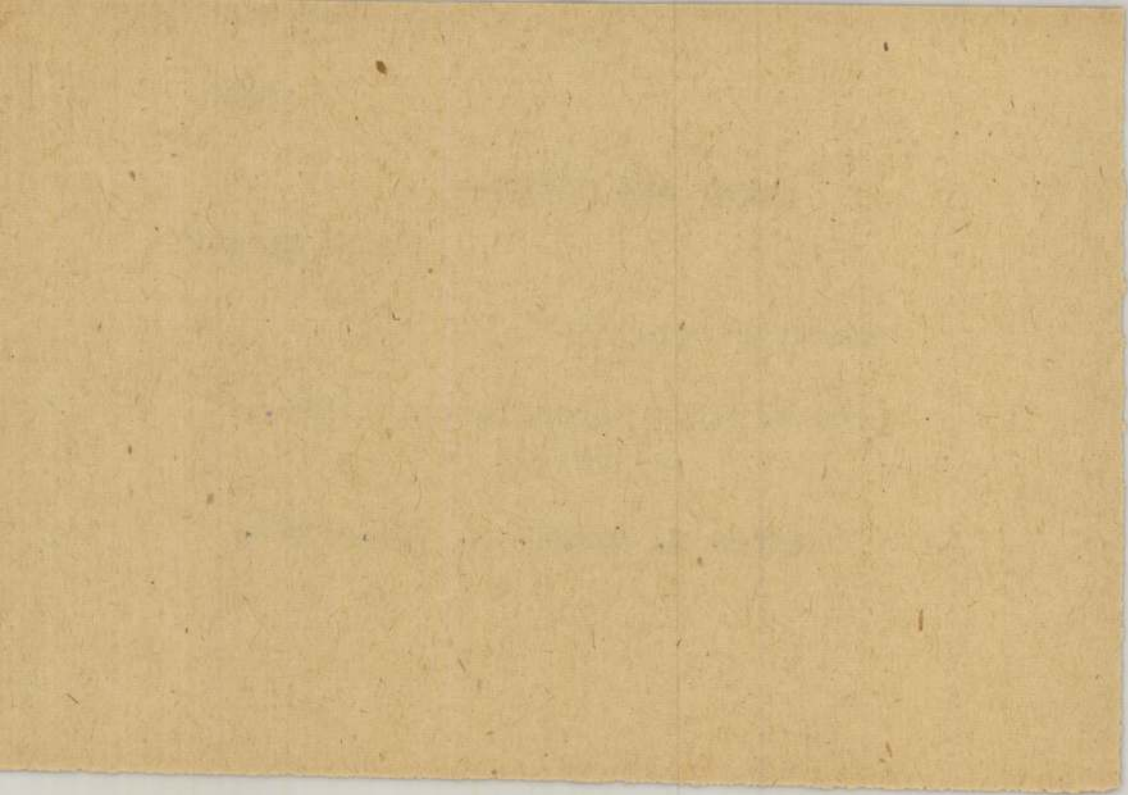
bronz érmek:

Rechnitz Béla

Eremkedvelők Egyesületének 1915.évi
plakettje

Telcs E. kiáll. E. Gal. 1963.

MDK

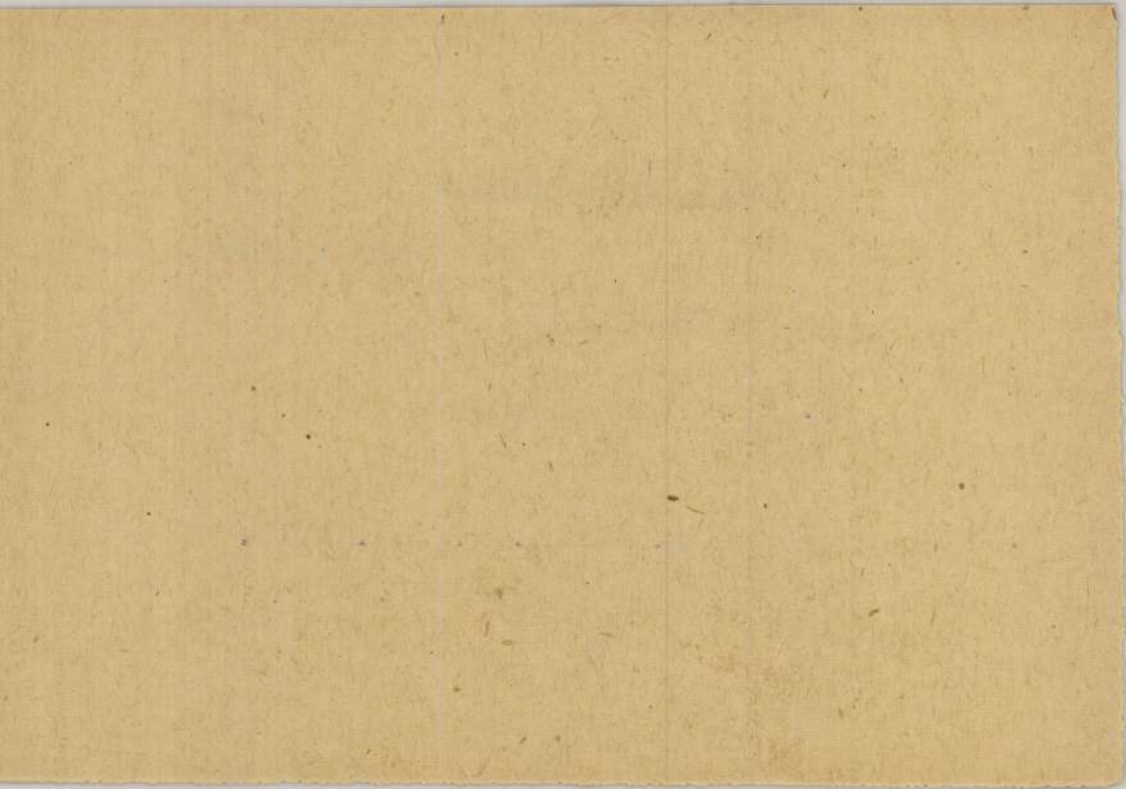
Telcs Ede szobrász

bronz érmek:

Bp. Székesfőváros díja

M.Kir.Posta mérnökei

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

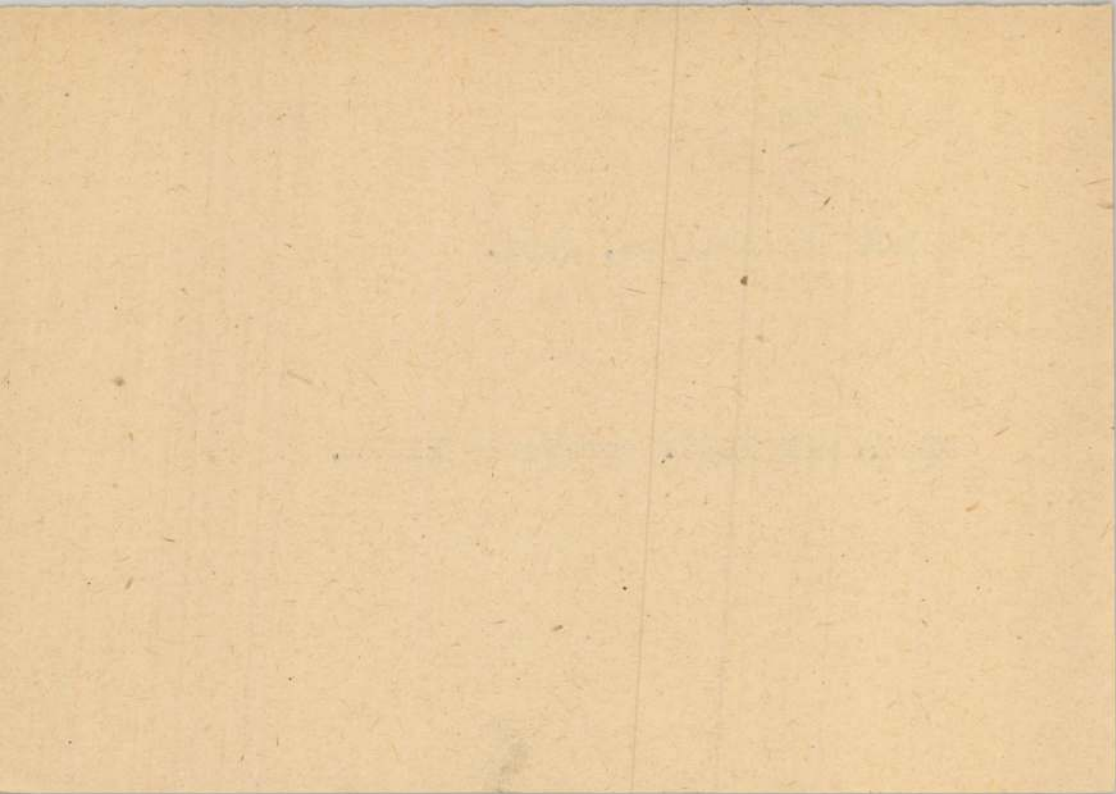

Telsch Ede

MDK

A két bornemissza, repr.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Telcs Ede és Tóry Emil

pályamunkájukat az előbbi pályázaton az I.
kategóriába osztották . Repr.

A második Erzsébet-émlékmű pályázat. Művészet 1903.
243.1.

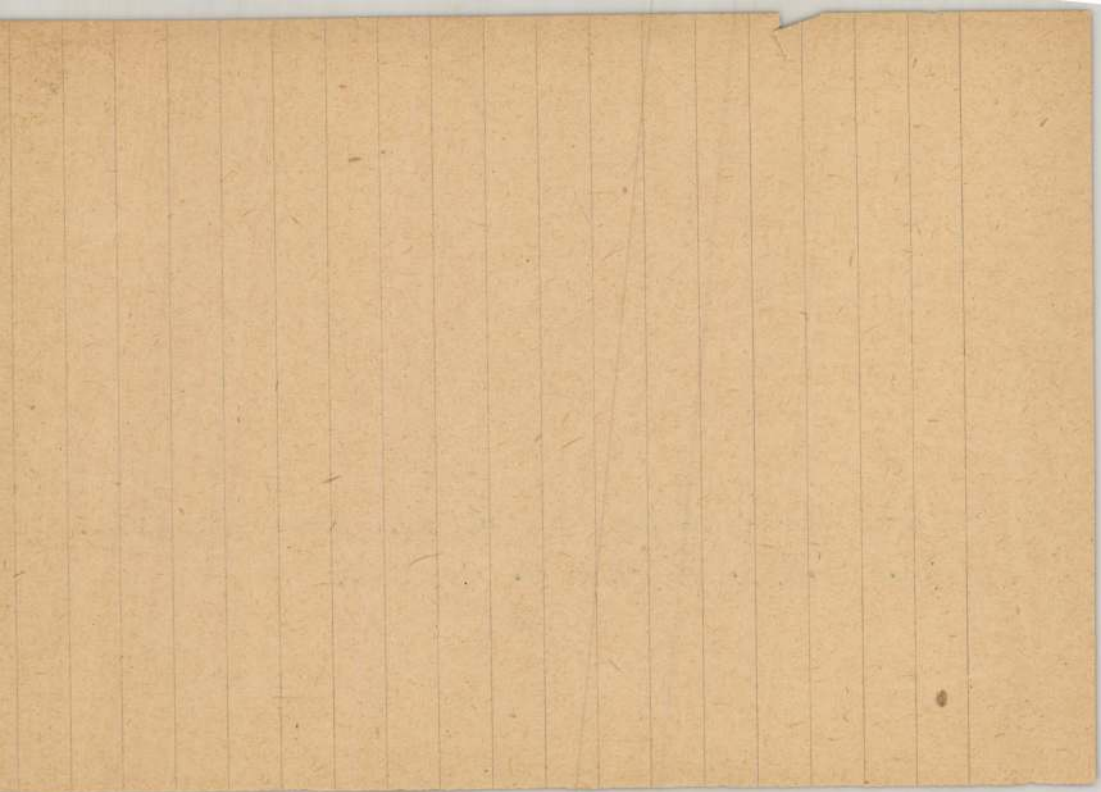
Police Box de City Hall

ALL INFORMATION CONTAINED
HEREIN IS UNCLASSIFIED

DATE 10/15/2001 BY SP-6
J. J. [unclear]

Telcs Ede szobrász

Az Krassóbet-szobor pályatervei. Vas.Ujs. 8.sz.
1902. 49.évf. 121-122 l. képpel.

TEICHNER Ádám

PEREHÁZY Károly: Az ezüstkoszorus műlakatos Teichner
Ádám munkássága, = Műemlékvédelem, 36, 1992, 4. 238 -
242. ill. E

Presumably, we can reckon with a group of 17th century catafalque paintings Sopron which, however, cannot be explained on the basis of our present knowledge. One example is the picture of the parson Zichy from the end of 1674.⁷⁷ (Fig. 10.) We know whether his memory was eternized or not on the basis of the form for the encouragement of local trade or as an appreciation of his efficient work taken against the Lutherans of Sopron and the zeal shown in the dissemination of Catholicism. Our knowledge regarding his person is derived from the records of his chaplain in Sopron, which mention that he was a man of high education and encouraged arts.⁷⁸ However, one thing is certain: the painter stated with a high degree of probability, that the painter of the work adapted himself to the tradition of catafalque paintings, according to which the deceased was presented from the front, "in strong leaning", and the figure was represented in a detailed form. Besides this, the composition of the face gives evidence of the painter's ability for characterization.

I mention lastly the catafalque paintings of the four Eszterházy youths fallen in fight with the Turks at Vezekény, although chronologically they do not belong among the last works

Telcs Ede

novén, az 1930-as években a hendei porcelánipar
újra elad modelleket.

P. Brestyányi Alona: A Kerámia és a porcelán története
2.12.0. Bp. 1966.

Teles Ede, orobris

M.D.K.

Góliát c. orobris, mint a
Nevreli Galéria leletje, a Gulai
villa szerves Erdel-múzeum bejá-
ratánál van felszólítva

Szabó József : Budapest - Dél-Tiszántul

Bp. /1961/, Panoráma, /Magyarország írásban és képben
8. kötet./

62 old.

Telcs Ede

MDK

Hüvelyk Matyi, bronz

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c. kiáll.

relos Rde

Hüvelje makti, prons

Allegorisch 1900 Symbole & Verhältnisse d. Welt.

Telcs Ede

MDK

A két bornemissza, bronz

bagosⁿ Pucher Istvánné, márvány

Alpár Ignác, bronz

Péter fiam, mészkő

Micsarnok 1940 őszi tárlat

Telca Néde

A két bornomlász, prons

begosé Fischer Istvánné, márvány

Alpár Imre, prons

Péter László, márvány

Előzetes leírás

Telcs Ede, szobrász

Öntött és vert érmek és plakettek.

Liszt érmek.

Hüvelyk Matyi.

Bronz.

Nemz. Szalen.-Téli tárlat. 1938 jan.-febr. Kat.

Telcs kőle.
Robortművés.

Ami kőst. Múzeumban Slubay
Andor festőművéssel egyide-
jűleg vasárnap megnyitják ki-
állítását.

Magyarország, 1928. Okt. 16.

Telcs Kde.

robrámmúvára

Am kinnat Muzseumban e hó 21.-én
nyílik meg kiállítás, Gubony Andor
festményeivel együtt.

Pesti Hírlap, 1928. Okt. 16.

Table No. 1
Faint handwritten text, possibly a title or header.

The first column contains the
names of the persons, the second
column contains the names of the
places, and the third column
contains the names of the
dates.

Table No. 1, Part 1, 1880.

Teles Ede

Az Országos Blaha Lujza Emlékbizottság
megvásárolta Blaha Lujza síremlékének pá-
lyamunkáját.

M.1927.II.6. (Magyarország)

T. J. ...

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..

Telcs Ede

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

1875

1875

Telcs Kde.

rabrison

Az Ernst-muzeum új csoportkiállításán
néhány régebbi művet és újabb műveiből
kiállítás nyílt. "Oregender" c. műveire
járt látjuk és érem- és plakettgyűjteményét.
(melléve.)

Ujság, 1928. Okt 21.

1871
1872

The first volume of the
series is a history of the
United States from 1776 to
1876. It is a very
interesting and valuable
work. It is written in a
clear and concise style.
(continued)

History of the United States

Telcs kide.

an Kunst - museum csapathidallitáson
Anabrai mezepelek: plakettpostbrít, gjer -
mekerabrait látjuk a hidallitáson.

Uj Nemzedék, 1928. Okt. 21.

Telcs Ede, orobán

M.D.K.

Mint a Herendi gyárnak dolgozó művészből
említés történik

Herendi Porcelán 1839-1954. Kiállítás. Bp. 1954.
Dobrovits Aladár előszavával, 18.old.

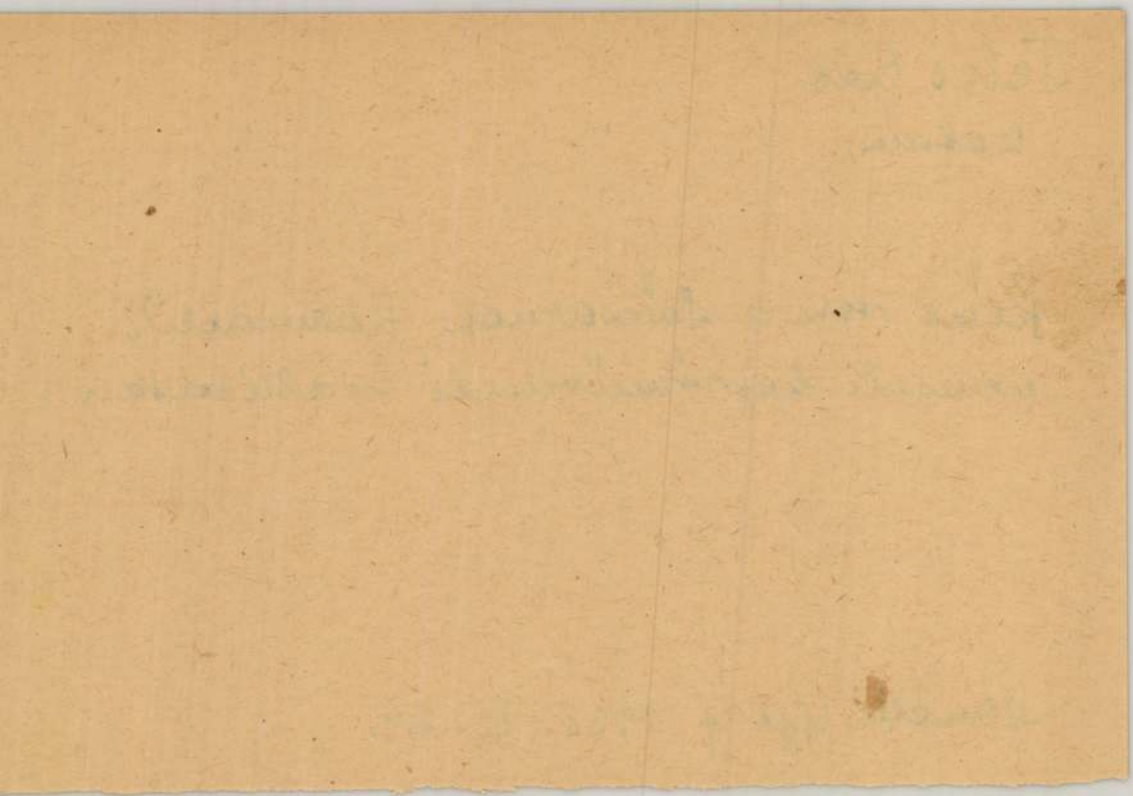
1914

Telcs Ede
kötésén

Részt vesz a Műcsarnok harmadik
nemzeti képrömvételei kiállításán.

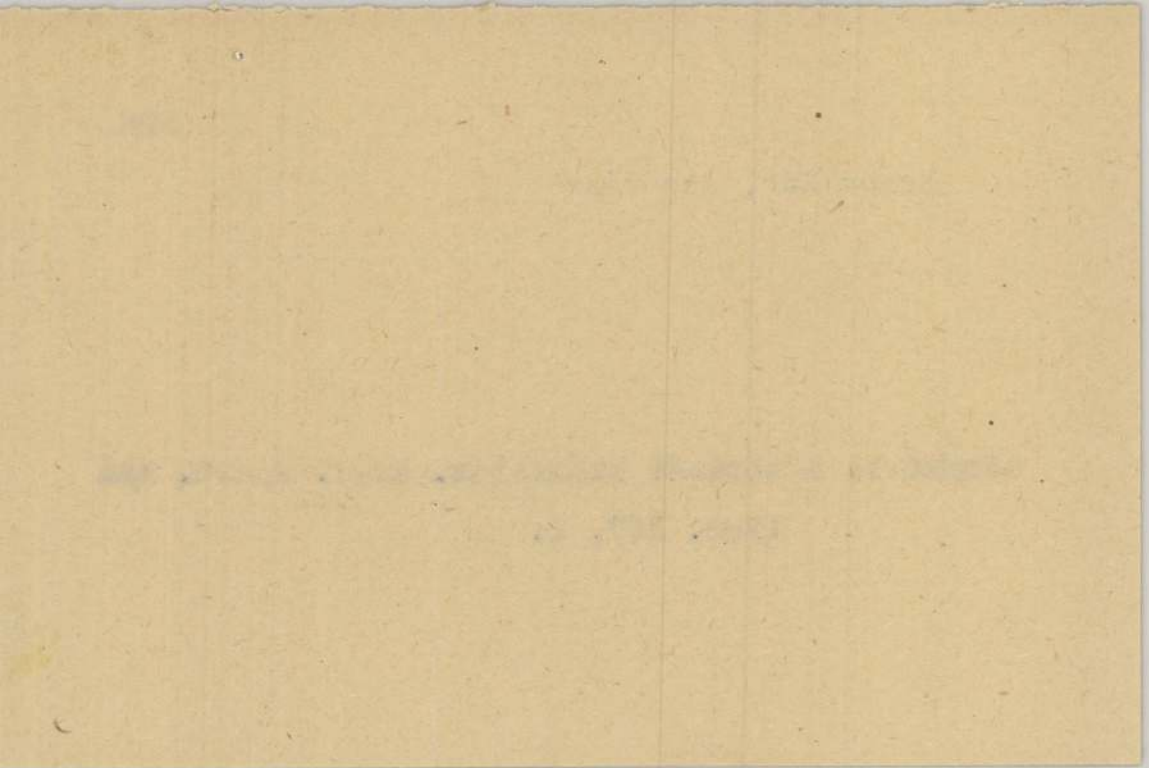
Nemzeti Ujság 1935. III. 24.

MDK

Telcs Ede, szobrász

Czakó E: A torinói kiállítás. Magyar. Iparm. 1902.
1902. 167. 1.

Telcs kide.

Ar kunst-lüzeemu espostkaidallitardu
nehdeny postret diltott ki, köstük
kiss yöref-säl mintasott postrejal
lötjiek. (emlitte.)

Budapesti Szilap, 1928. Okt. 21.

1870

The first of the year was a very
unpleasant one, with a
great deal of rain and
wind, and the crops
were very much
damaged.

There was a great deal of
rain and wind, and the
crops were very much
damaged.

Telcs kede.

On krost lurenuban meqazilo
Czapothkiddetaron portrei, kompozici-
oi, donborumboci zerepeluek.

Neuzeti Ufidog, 1928. Okt. 21.

MDK

Telcs Ede

bizottsági tag.

Pályázatok tervekészítésre. Kossuth-szob.pályázata.
Vállalkozók Közl. 1908. márc. 4. 6.1.

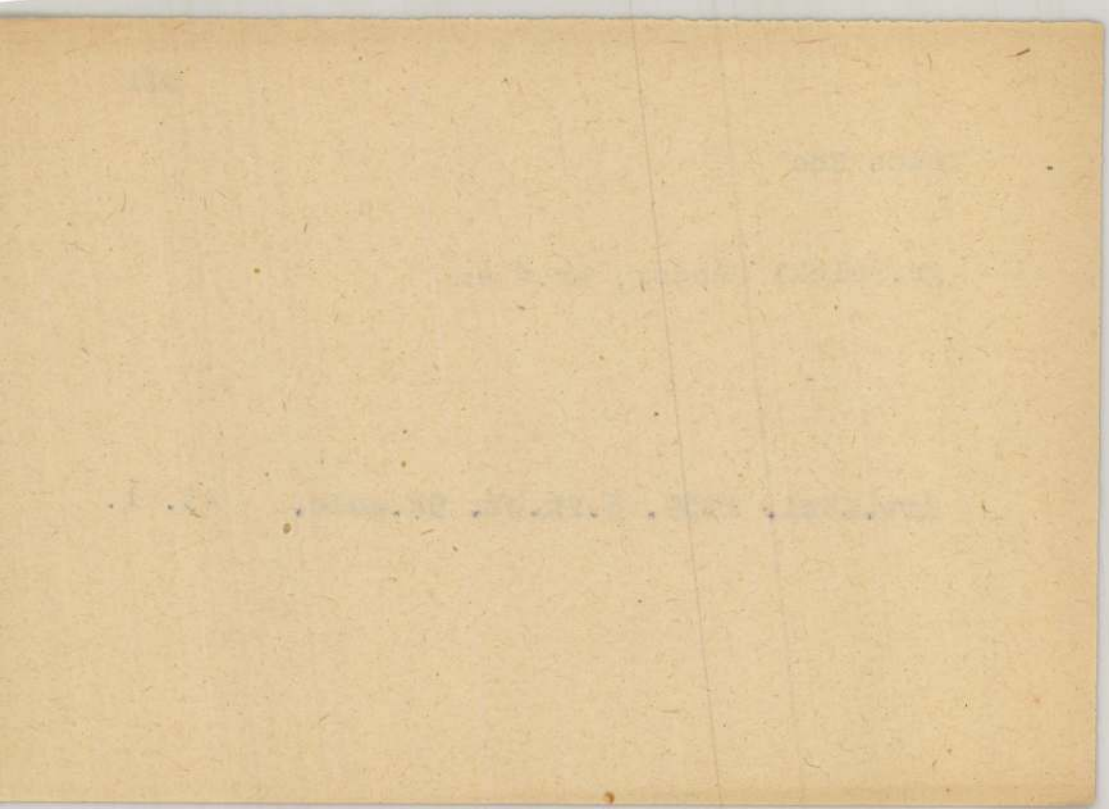

Telcs Ede

gr. Teleki Sándor, br. érem

Árv. Közl. 1939. 5. rk. sz. 92. auke. 43. 1.

Telcs kóde.

Hubay Andor első mestere volt. Az
Kunst-museumban a festőművés kiállítá-
sánál egyidejűleg díjazott műveit, ér-
meit, plakettjeit bemutatták kiállításra.

Pethő Napló, 1928. Okt. 21.

1870

Received of the
Hon. Secy of the
War Dept. the sum of
\$1000.00 for the
purchase of land.

Wm. H. ...

Telcs Ede

szobrász!

MDK

Az Erzsébetkirályné emlékszobor kiviteli tanulmányterveinek elkészítésével megbízott művésztársaival együtt hátrálékos tiszteletdíjuk kintalását kérik a miniszterelnöktől. /1919 márc. 6. /.

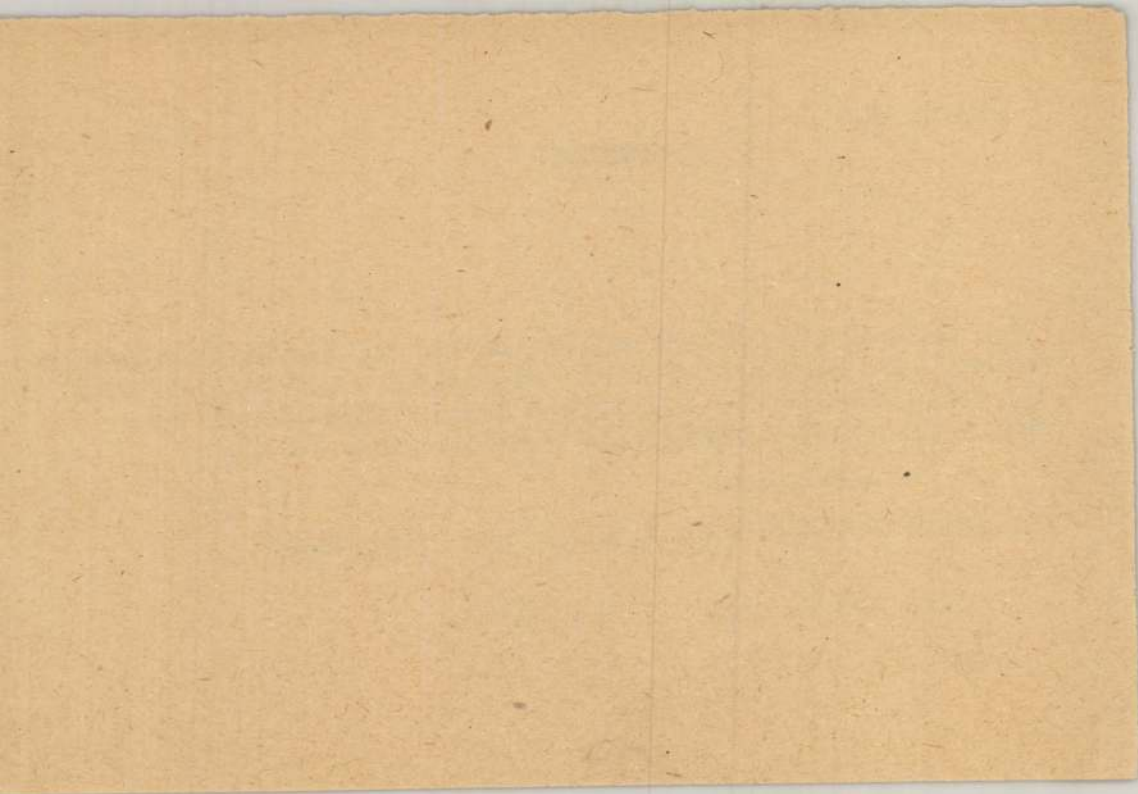
25-26.o.

Az Erzsébet-szoborról lásd még 23-32.o.

M.T. Képa. El.

Bp. 1960.

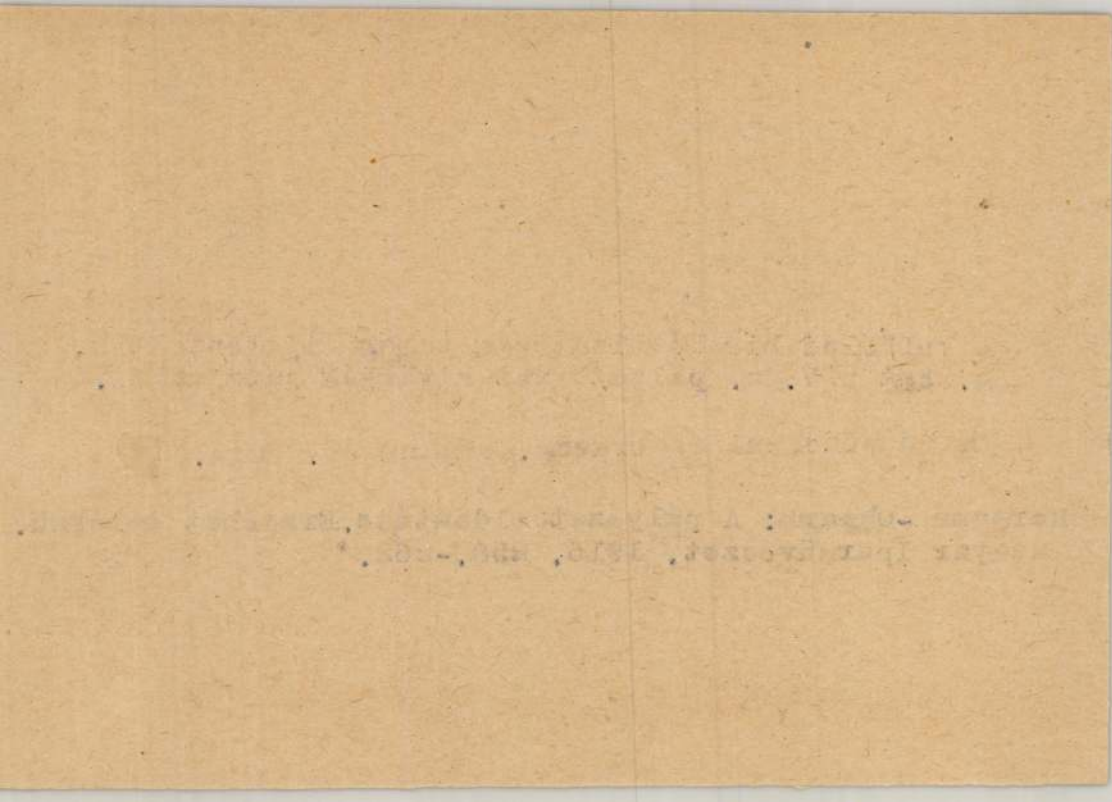
Teles, Bánffy gr., Györgyi Géza

egész mű 6000 K. Hahn első helyre sorozza a tervezetet, mely szerinte kivitelre változtatással alkalmas.

A külföldi bíráló bizottság tagok kijelentették, h. ezt a 7.sz. pályatervet kívánják jutalmazni.

/Hahn müncheni szobrászm. Ohmann ép. Bécs./

Hermann -Ohmann: A pályázat eldöntése. Erzsébet emlékmű.
Magyar Iparművészet, 1916. 258.-262. l.

Telcs

Bauer Henrik: Az Erzsébet szobor. EI és ES, 1916.
aug. 6. 189. l.

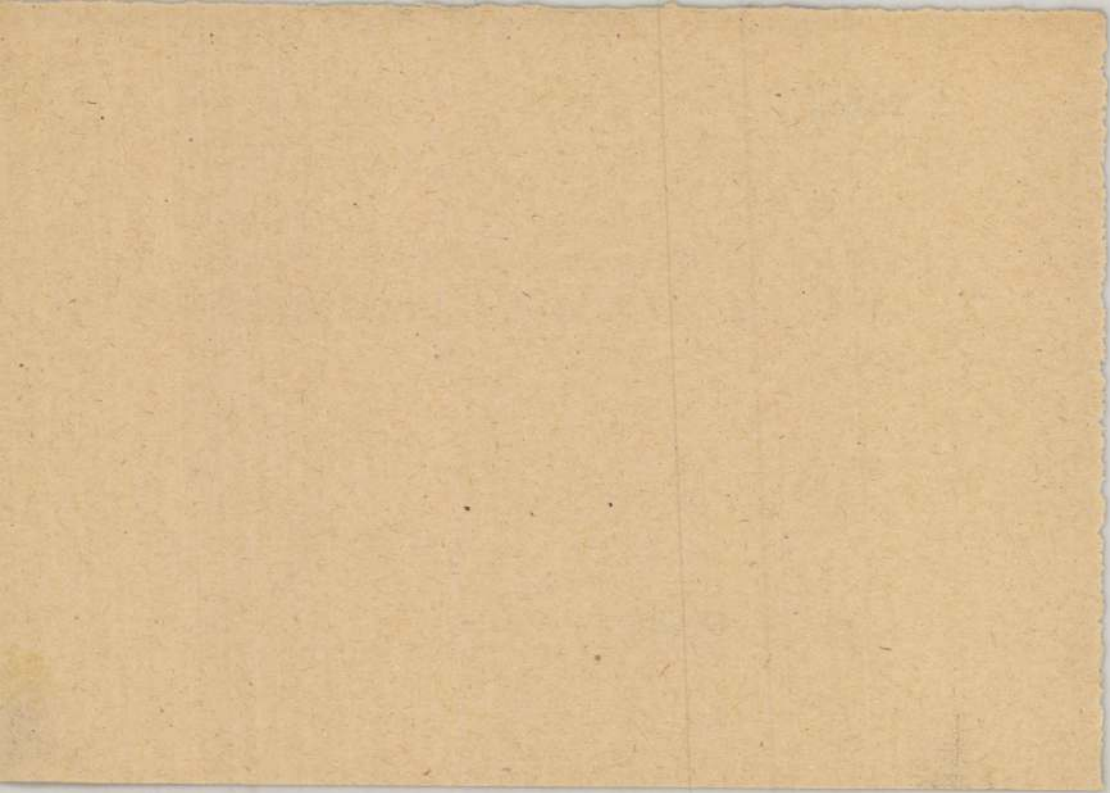

Telcs

Alkotása szerepel a magyar művészeti sors-
játék anyagának kiáll.-án a Nemzeti Szalón-
ban.

Kst, 932.IV.10.

Teltsch Ede.

OMKT.1895.tav.

Teles.

Ar Yharniivénsti luvunnuak Teleki Säändänie
profue adonänyäxott äien-äi plakettejüje-
meinye közätt alkotäxi sepeleuk.

Maanapäz, 1928. jän. 14.

Telcs

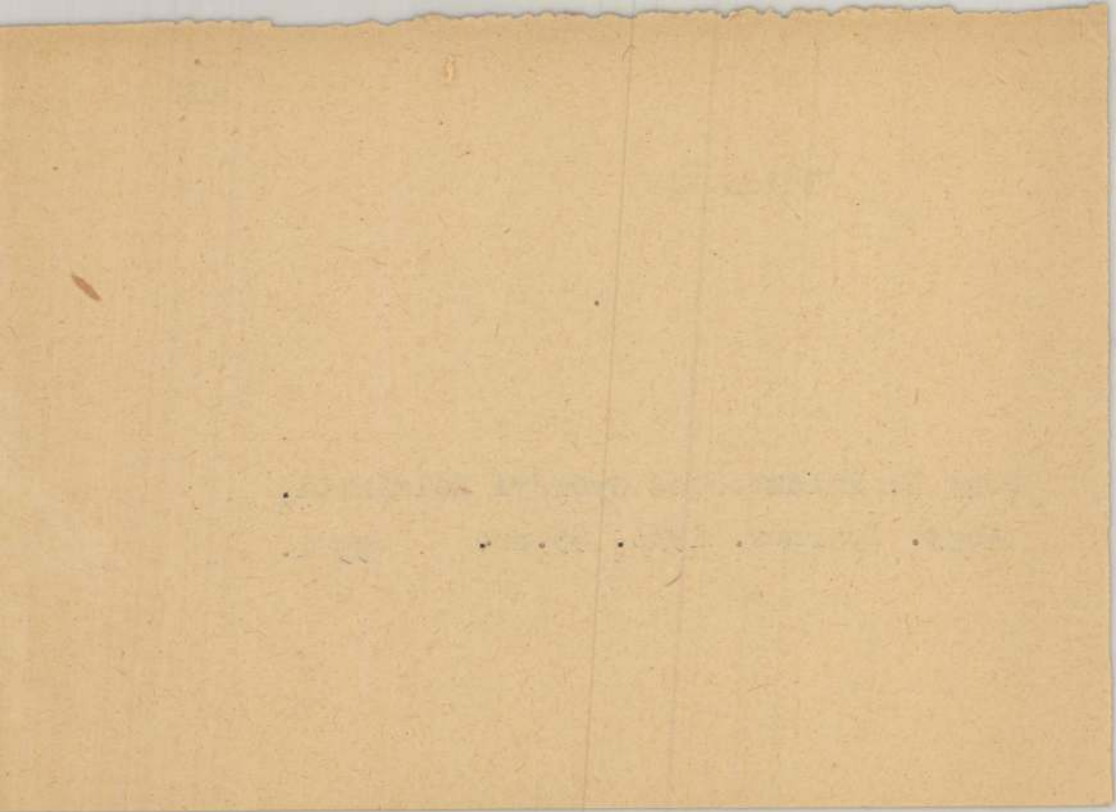
Lyka: Műv. krónika. Új Idők, 1901. VII. 543. l.

Telcs Ede

Nagy S: Emlékbeszéd Györgyi Kálmánról.

Magy. Iparműv. 1930. 95.sz. 95 l.

Telcs Ede

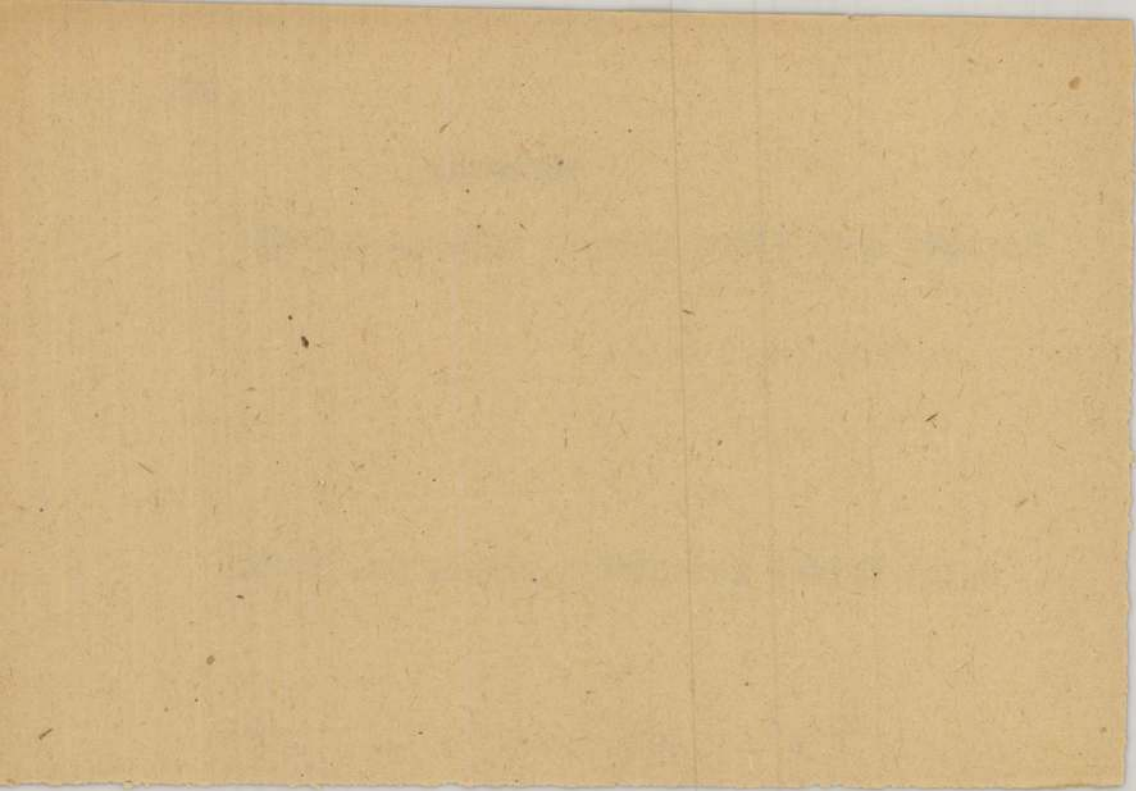
MDX

szobrász

Repr. 9/ a mű végén lap- és sorozám nélkül/

"Széchenyi kut"

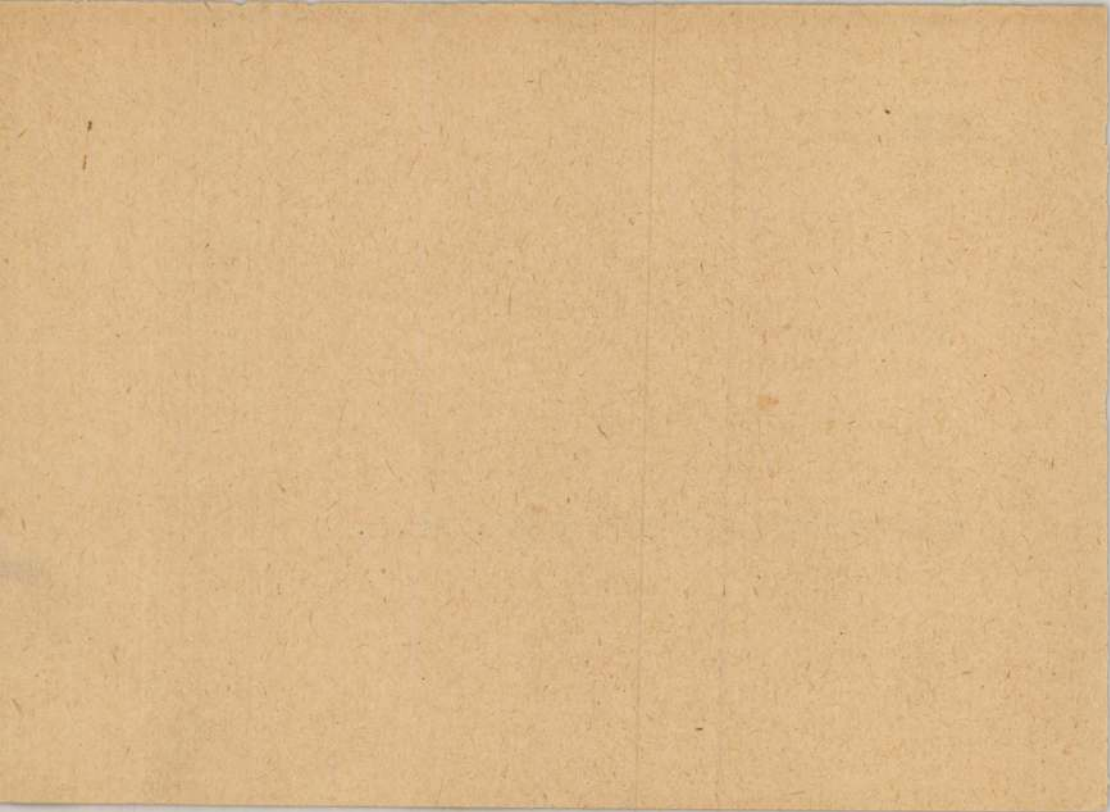
Gábor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1956.

MDK

Telcs

Magyar Iparművészet 1923. 70.o.

Teles Ede

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállításai bizottsága ülésén, amelyen a Newyorkban és Amerika több városában rendezendő reprezentatív jellegű magyar képző-és iparművészeti kiállítások ügyét tárgyalták, mint a tanács tagja résztvett.

Magyarország
1930. . . . .

Telcs.

Telcski Sándor grófú az Magyarországi Múzeum-
nak adományozott érem- és plakettgyűjtemé-
nyében alkotásai is szerepelnek.

Magyarországi Újság, 1928. január 14.

Table

Table with 2 columns and 3 rows of faint text.

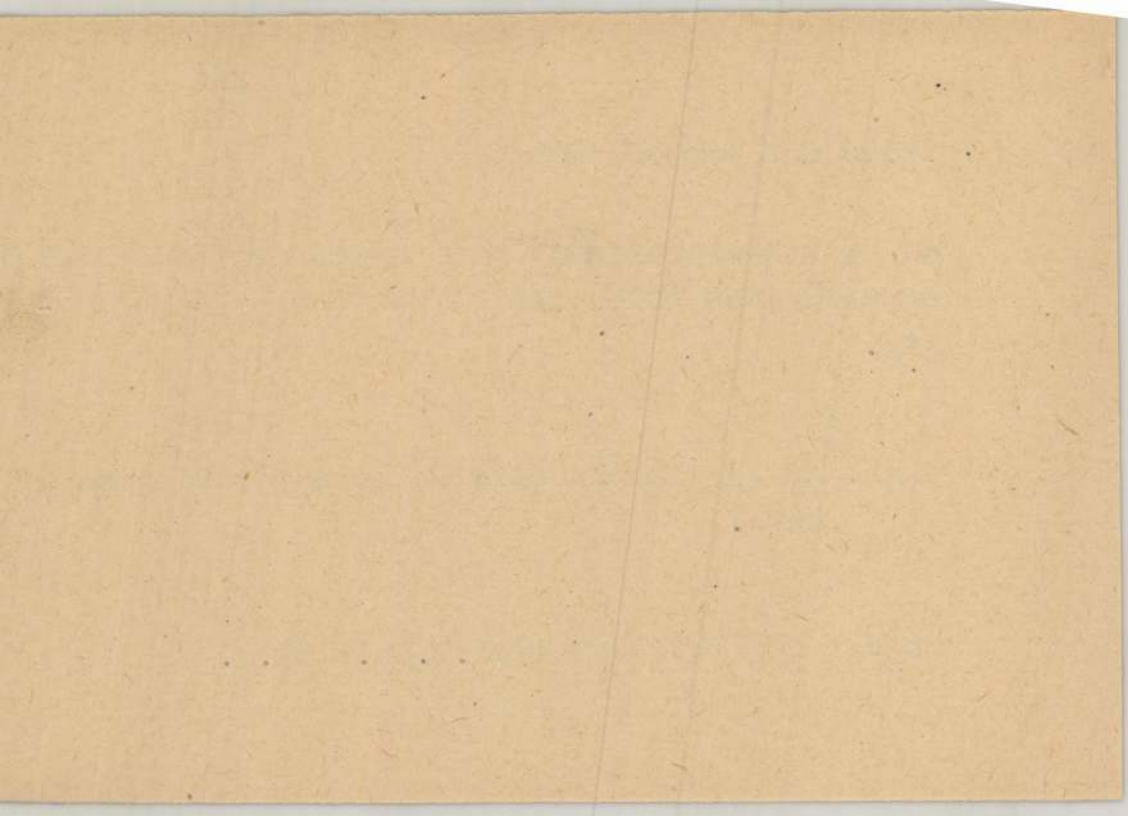
Table with 2 columns and 3 rows of faint text.

Telcs Ede szobrászművész

Az új zeneakadémia homlokzatán az első emelet magasságában Telcs Ede tervezte fríz vonul végig.

Cikk: Az új zeneakadémia homlokzatának domborműve.

Magyar Iparművészet 1906.3.sz. 139.o.

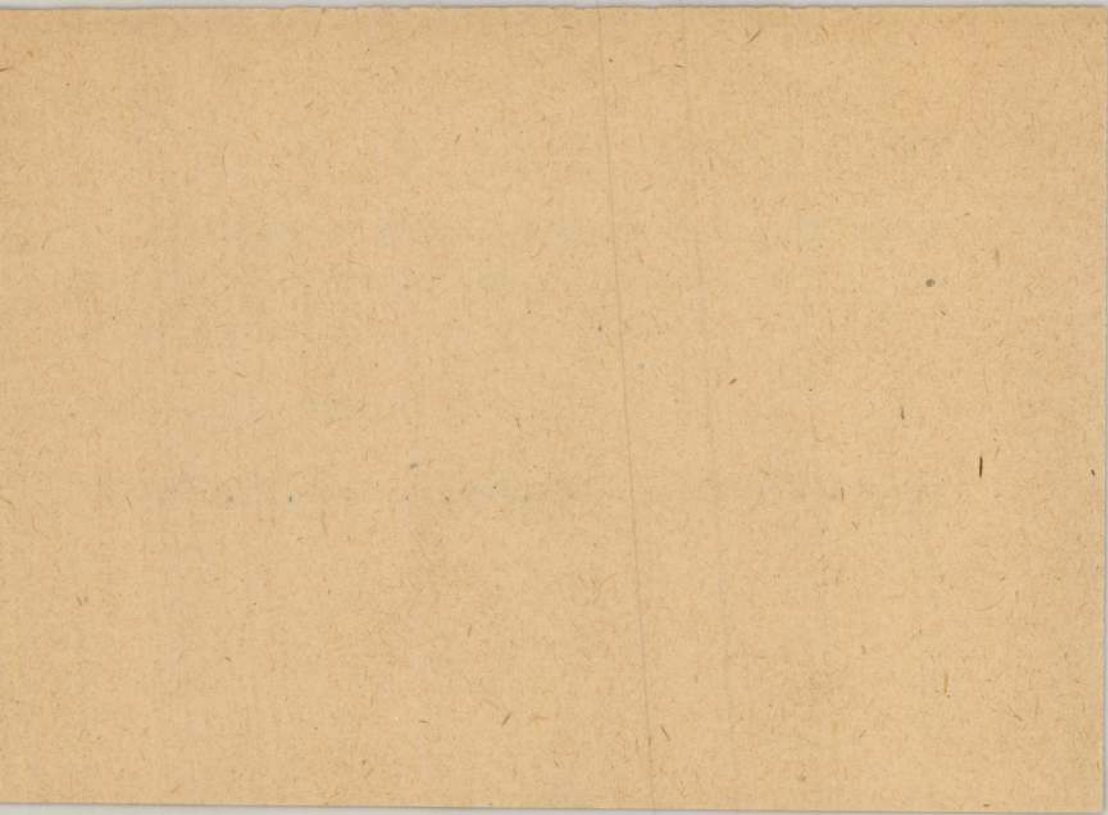

MDK

Telcs Ede: A budapesti áru-és értéktőzsde építésének emlékére.1907.bronzplakett
Thaly Kálmán ezüst emlékplakettje
1904.

Fekete Ignác emlékplakettje, 1928.bronz

Árverési Közlöny 1940.dec.7.rk.sz.96.aukció

Helcs Ede. szobrászm.
1872-1948

Érmek és plakettek:

Önarckép, 1931.

Dr. Moritz Benedikt, 1896.

Járosy Lajosné, 1896.

Öntött bronz.

Vert bronz.

Galvanoplasztika.

Szlövárosának ajándékozott művei.
Városi Múzeum, B-ajja, 1948. aug. 20.

Kat.

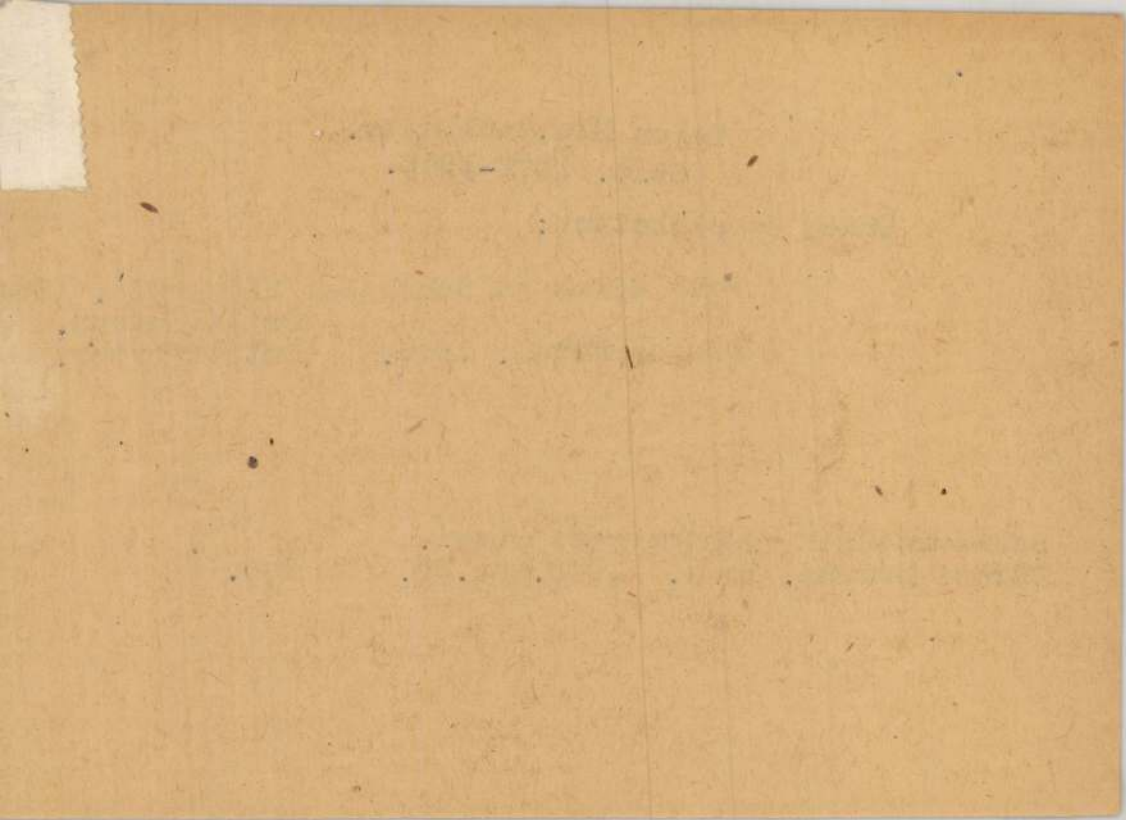
Telcs Ede, szobrászm.
Baja. 1872-1948.

Érmek és plakettek:

Falk Miksa és Schindler Klementin. 1904.
Öntött bronz.
Fiu sapkával. 1906. Öntött bronz.

Szülővárosának ajándékozott művei.
Városi Múzeum. Baja. 1948. aug. 20. Kat.

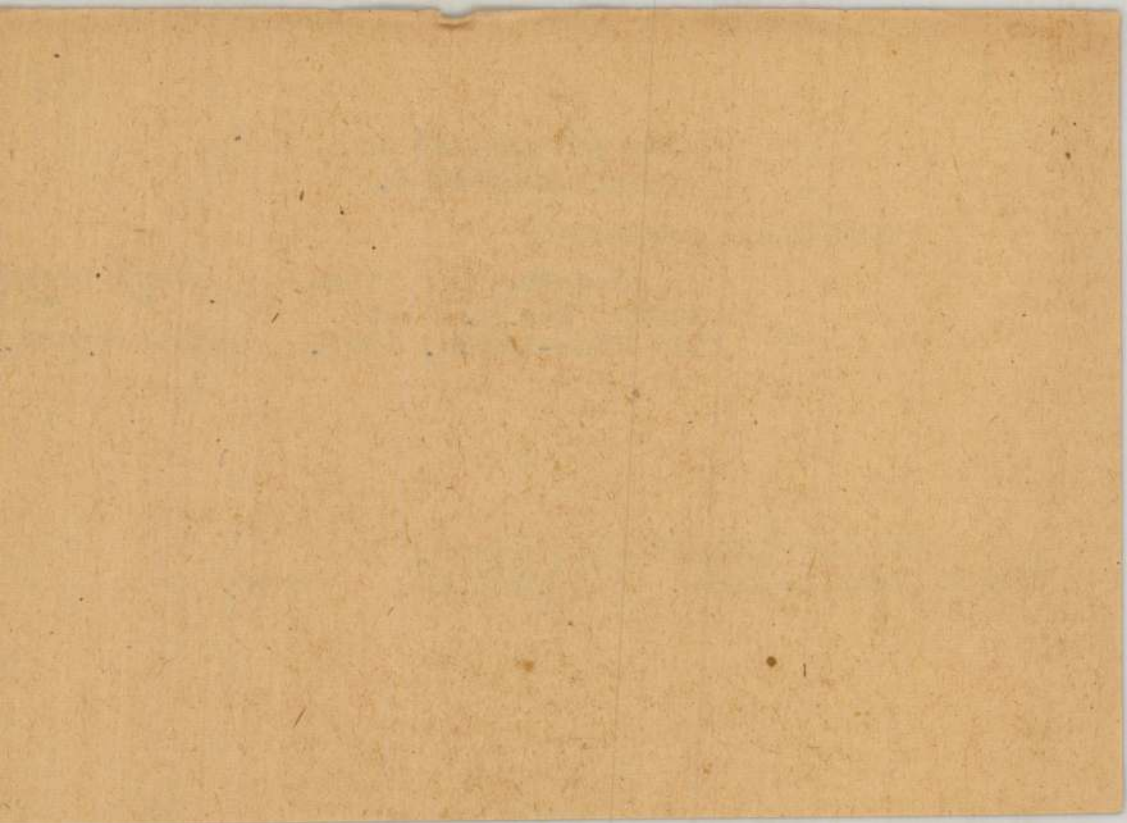

Teles Ede, szobrászm.
Baja, 1872-1948.

Érmek és plakettek:

Giacomo Puccini. 1906.	Vert bronz.
Pepper Dávid. 1906.	" "
Idea Chan-Lorie. 1906.	Öntött bronz.

Szulővécsejének ajándékozott művei.
Városi Múzeum, Baja. 1948. aug. 20. Ket.

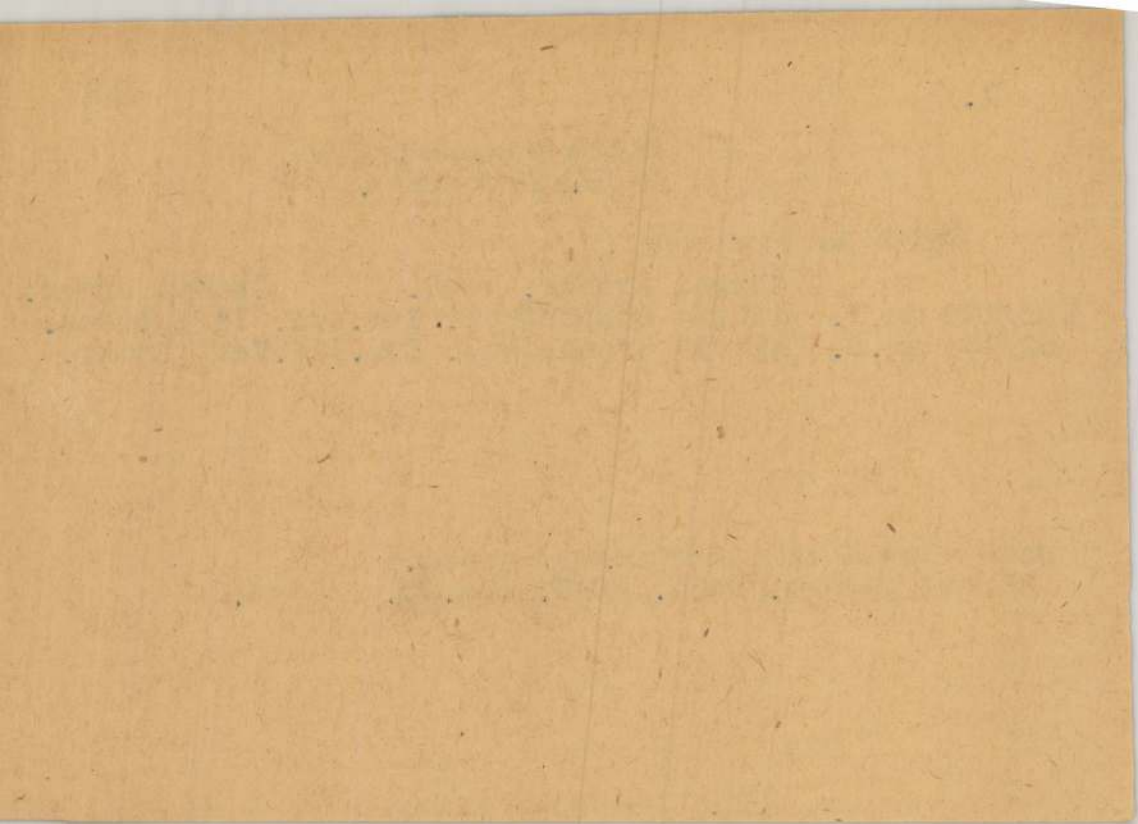

Telcs Eke, szebrázm.
Baja. 1872-1948.

Érmek és plakettek:

	Görgei Arthur. 1907.	Öntött bronz.
198/129 mm.7.	Alfréd Sennenthal. Iam.idő. V"	bronz.
61/42 mm.8.	Alfréd Sennenthal. Iam.idő.	Vert bronz.

Szulővárosának ajándékozott művei.
Városi Múzeum. Baja. 1948. aug.2c. Kat.

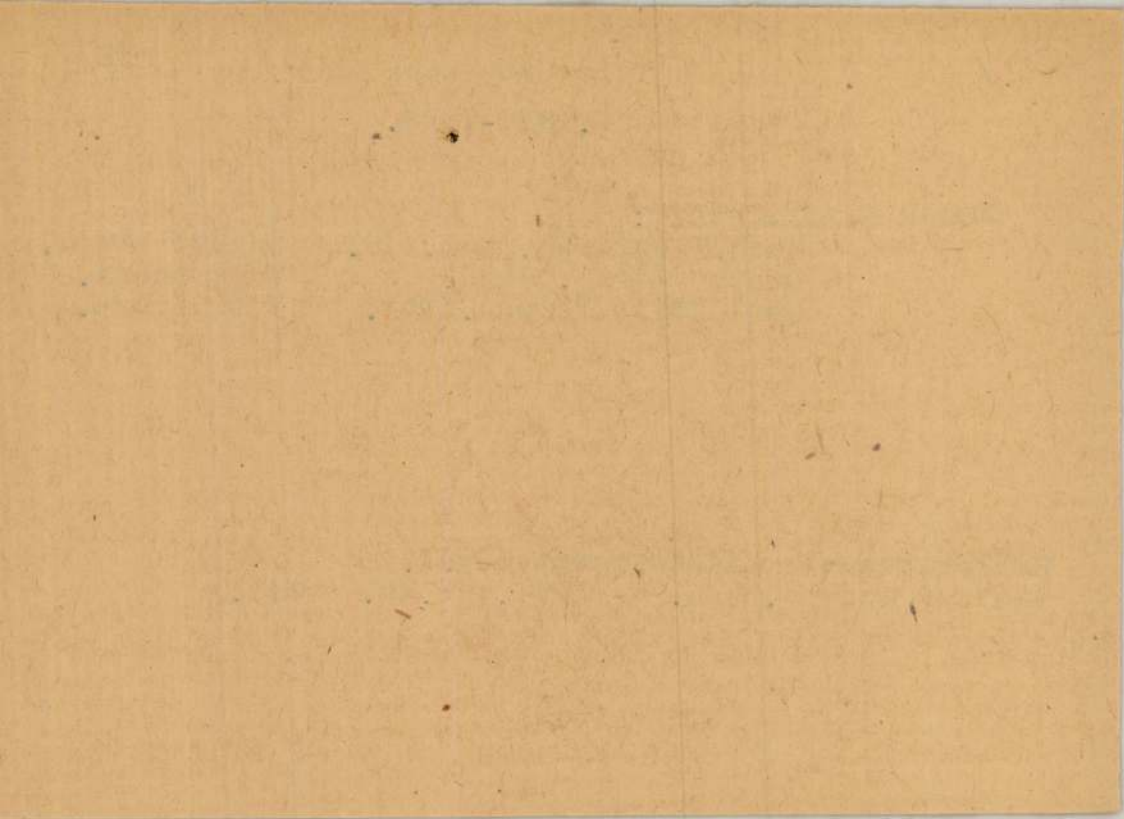
Baja, 1872-1948.

Érmekek és plakettek:

Kacsóh Pongrác. Ism. idő.	Öntött bronz.
Beöthy Zolt. 1908.	Vert bronz.
Szoldatits Ferenc. 1908.	Vert bronz.

Szülővárosának ajándékozott művei.

Váárosi Múzeum. Baja. - 1948. aug. 20. Kat.

Telcs Ede, szobrászm.
Baja. 1872-1948.

Érmek és plakettek:

Politzer Adám. 1907.

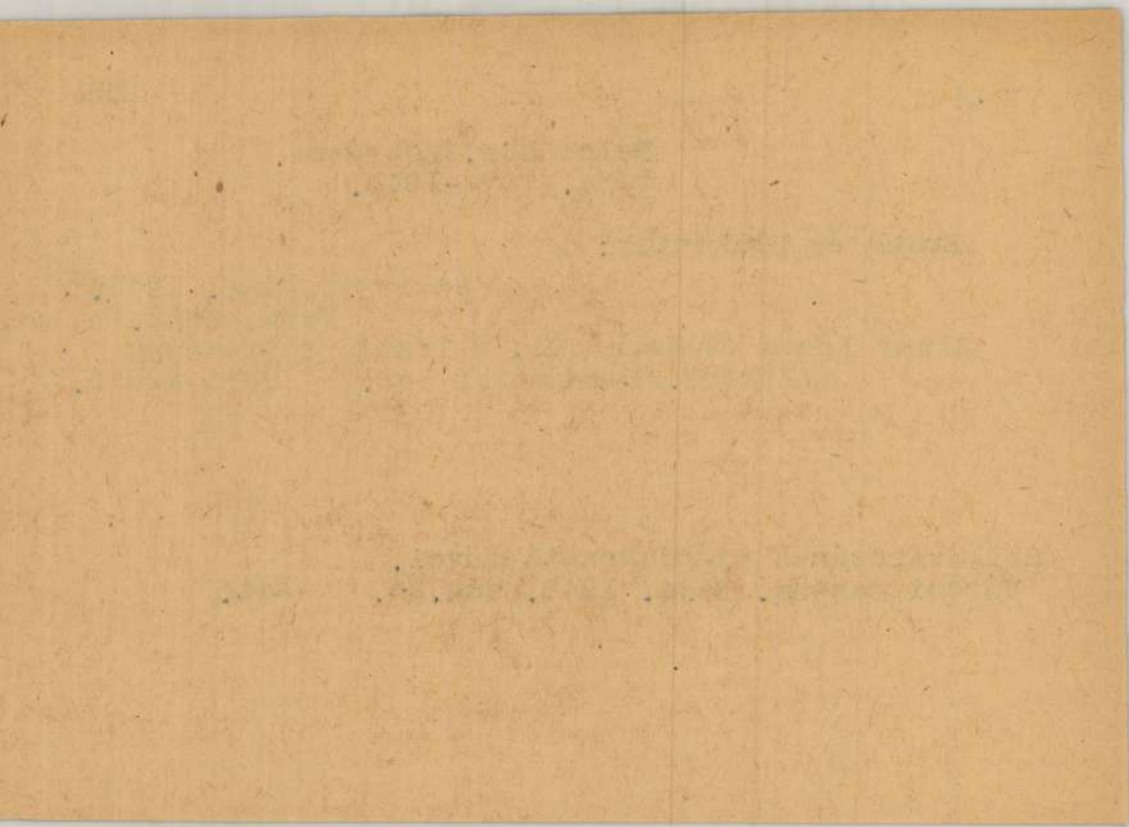
Vert bronz.

Alpár Ignác és Kornfeld, a Tőzsde építésének
emlékére./Ismeretlen idő./ Vert Ezüst.

Szülővárosának ajándékozott művei.

Városi Múzeum. Baja. 1948. aug. 20.

Kat.

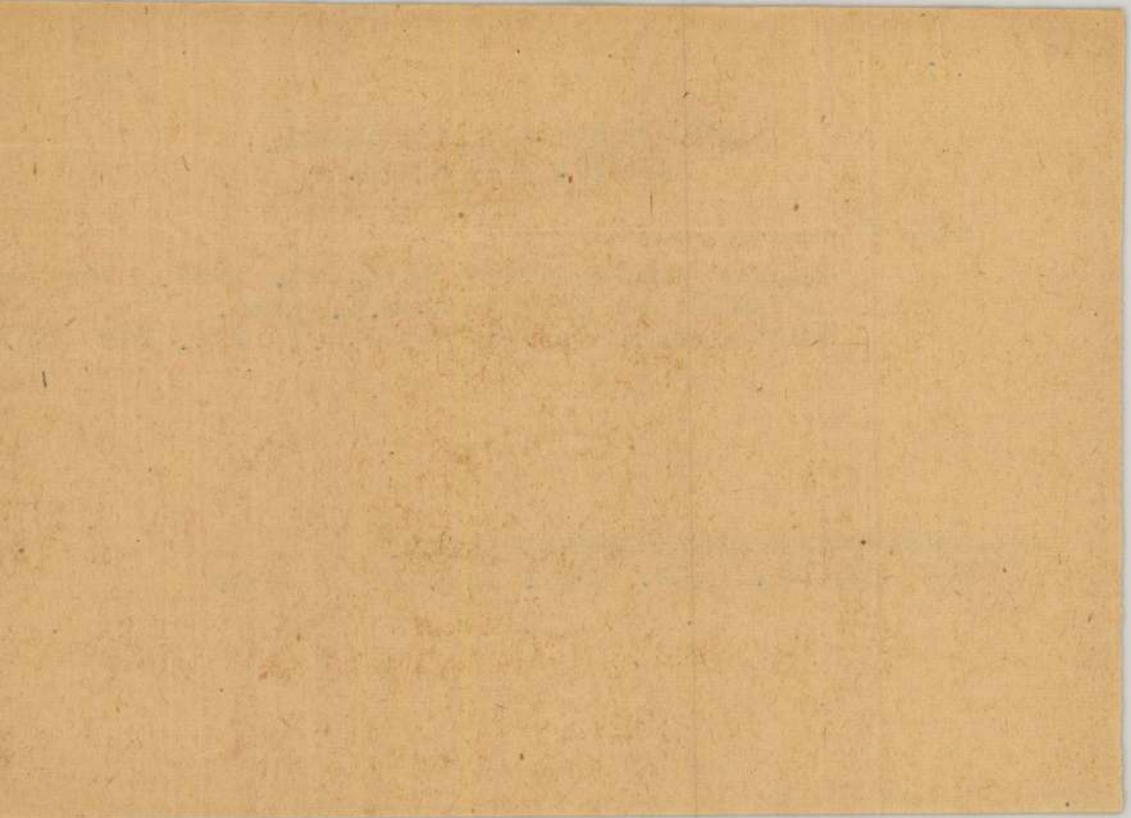
Telcs Ele. szobrászna.
Baja. 1872-1948.

Érmek és plakettek:

Magyar Numizmatikai Társulat. 1907. Vert br.
A Vallás és Közoktatásü.M. érme.
/Múltén épül minden jövődö./ 1908. Vert br.

Szülővárosának ajándékozott művei.
Városi Múzeum. Baja. 1948. aug. 20. Kat.

Telcs Ede

MDK

Fiuarcmás, bronz

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

188

John Doe

London, 1888

Received of Mr. John Doe

Telcs Ede, ezüstérem

St. Louisi kiáll. kitüntetési. Vas, Ujs. 1904.
809 1.

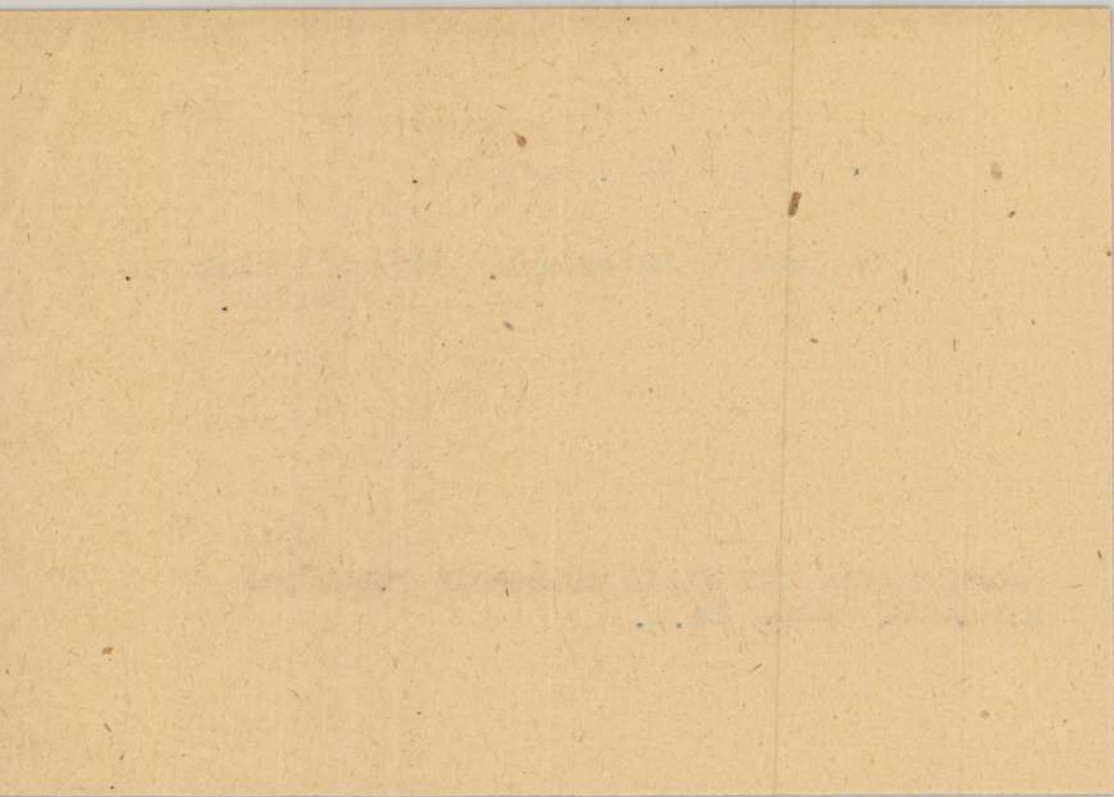

MDK

Telcs Ede, szobrász.

Kossuth és Szterényi. Porcellánplakett.
Herend.

Szent György Csa VIII. művészeti aukciója.
1911. okt. Kat. 24.1.

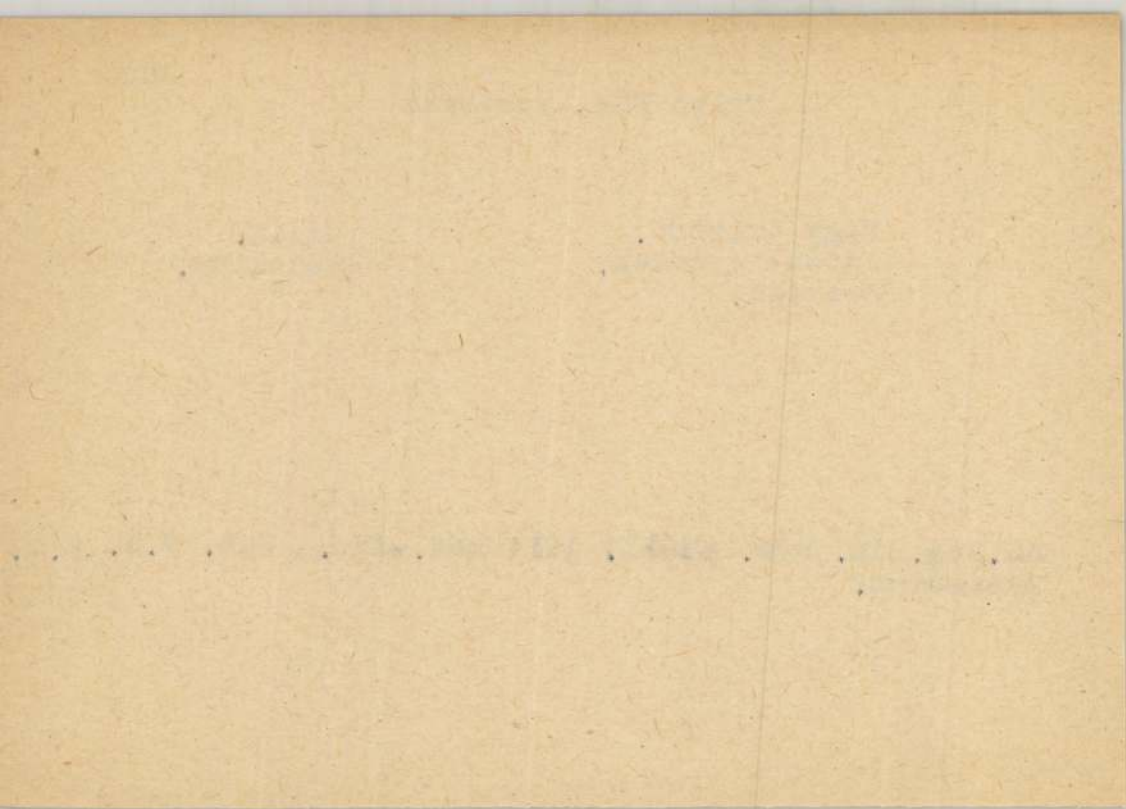

Telcs Ede, szobrász

Nagy Kristóf.
Játszó gyermek.
Apostol.

Gipsz.
Majolika.
"

MK.Seg.Biz. Műv. Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 7.1.,8.1.
Szépműz.

Telcs Ede /1872-1948/

- 890. Erzsébet királyné szobra. Gipszminta.
- 891. Öregasszony. Terrakotta szobor. 42 cm.
- 892. Kis fiú. Bronzszobor. 30.2.
- 893. Tanulmányfej. Márványszobor. 46.5 cm.

Háborús műtárgyvesztés-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 97. 1.

Teltsch Ede szobrász.

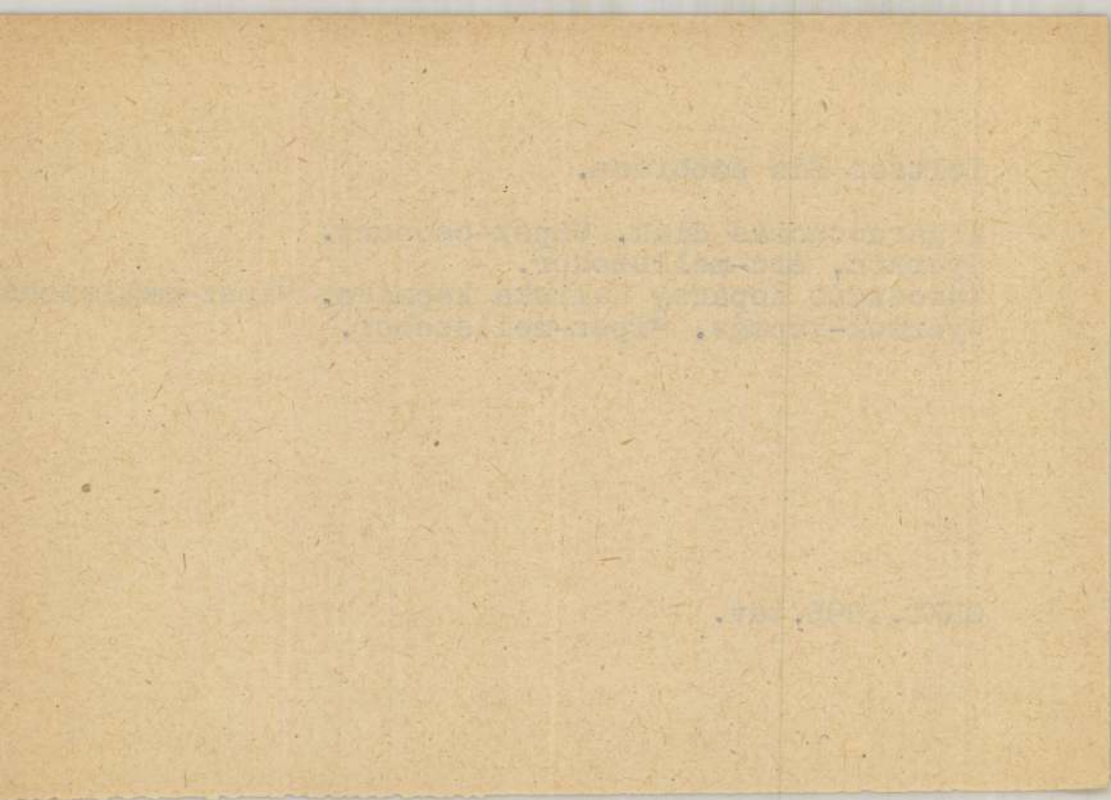
A garabonciás diák. Gipsz-csoport.

Gyerkőc, érc-mellszobor.

Karczagné Kopácsy Juliska képmása. Gipsz-mellszobor

Gyermek-képmás. Gipsz-mellszobor.

OMKT. 1895. tav.

MDK

Telcs Ede, ezüst érem

A torinói kiállítás kitüntetései. Magyar
Iparművészet 1902. 246.1.

100

100

100

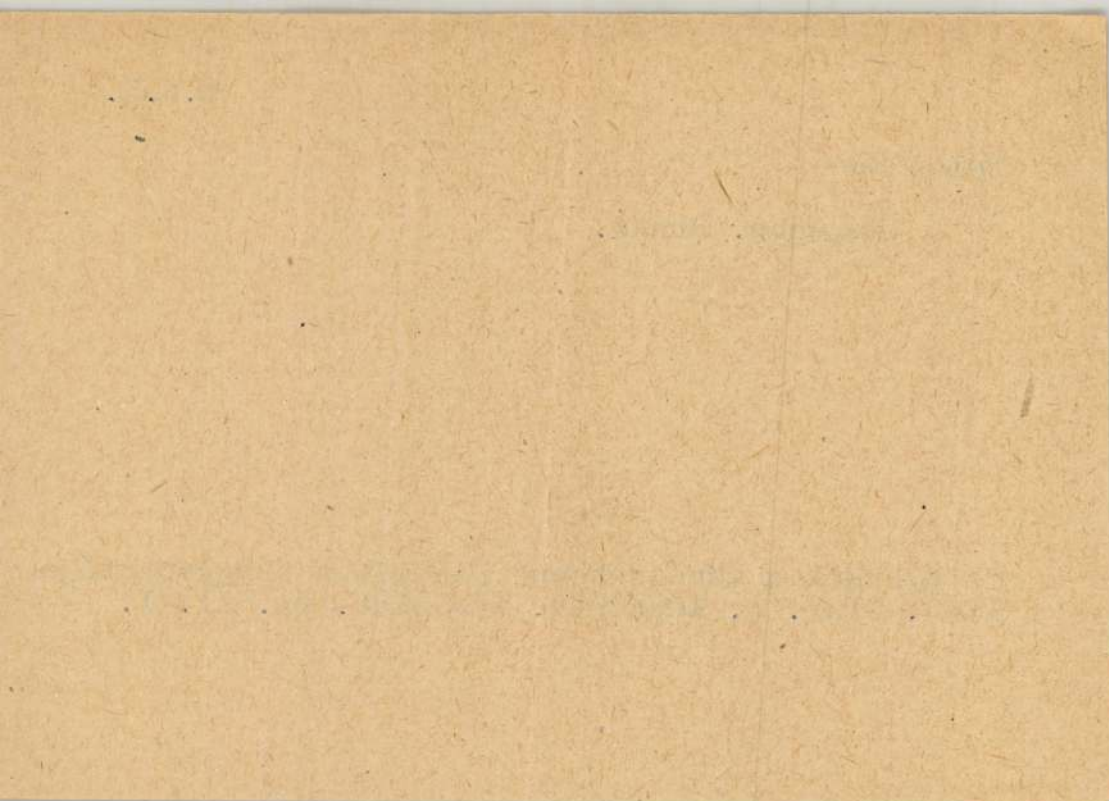

M.D.K.

Telcs Ede

Idegenbe. Bronz.

"A gyermek a művészetben" Kiállítás tárgymutatója
1940. Orsz. M. Képzőműv. Társulat. Bp. 11. 1.

MDK

Telcs Ede

Bornemissza, gipsz

Királyi vásárlások a Mics. tárlatain. SzéKT 50 -
134.1.

Price 2/6

Journalists, Alpin

Printed by the University Press, Cambridge
1914

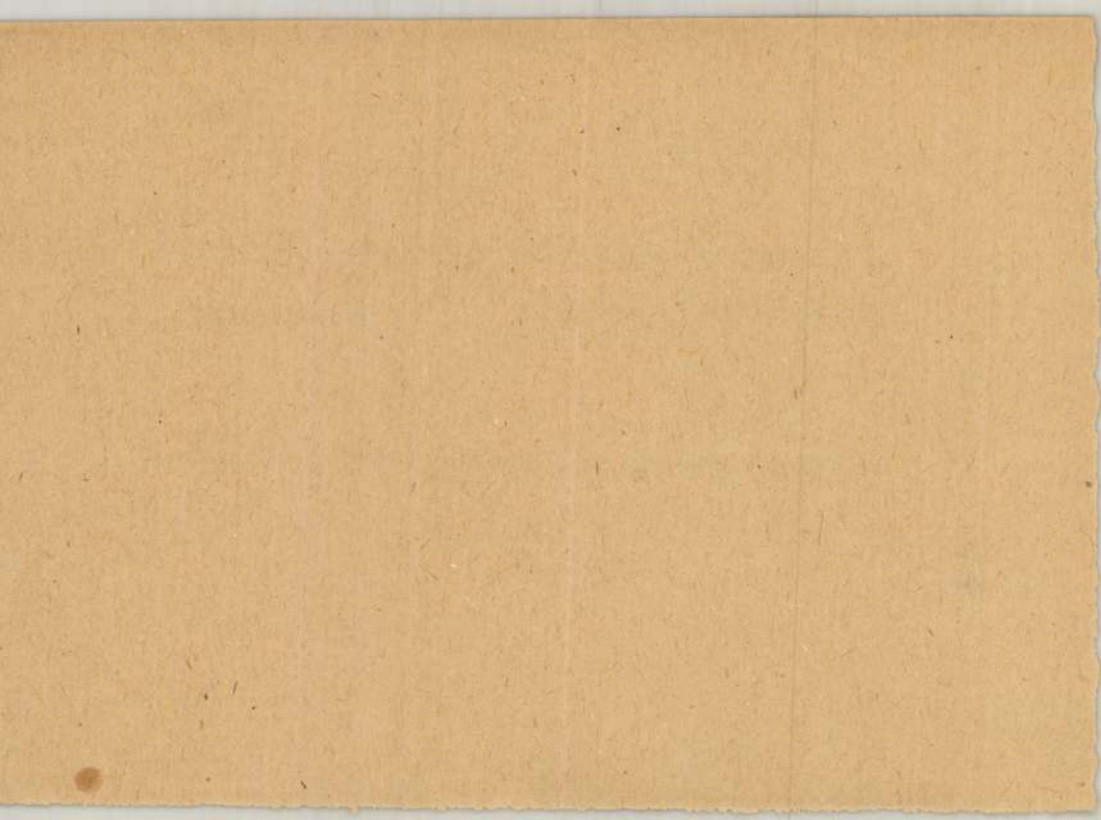
MDA

Telcs Ede

a turana nemzetközi irodalm. kiáll.on
kitüntetést kapott. ezüstérem.

Kitüntetések. Művészet, 1902. 254. l.

Felcs Ede

Madách - emléremű tisztelet lép.

Pesti Napló' 1938. okt. 23.

1850

1850

1850

Telcs Ede

MDK

Önarckép I-II.

Elcsarnok 1941 Arcképkiallítás

Telcs Ede, Baja

1892. Fuger-díj

1893. Mesteriskolai-díj.

Bécsi Képzőm. Akad. magyar ösztöndíjasainak névs.

Fleischer-Bécs. 103, 105. l.

1911

1912

1913

1914

Telcs Ede

Hollandiába!, br.

M.táj- és éleképkiáll. 19-20.sz. Mücs.
1927. jan.

John Doe

100 Main St., N.Y.

Received of John Doe, \$100.00
Jan. 1, 1912

Telcs Ede.

- 156. Gyermekarcmás. Márvány.
- 274. Hüvelyk Matyi. Bronz.
- 290. Érmek és plakettek. Mgt.

"A gyermek a művészetben" kiállítás tárgymutatója.
Bp. 1940. Orsz. M. Képzőműv. Társulat. 14.20. 1.

U. S. A.

Table 25a

196. Győrakadémia. Művelődés.
 194. Helyi közélet. Híradás.
 192. Helyi közélet. Híradás.

"A Győrakadémia művelődési és közéleti tevékenységéről"
 194. Győr. Művelődési Hivatal. 194. I.

Telcs Ede

MDK

"Beethoven" az 1906-os Világkiállítás
zenefülkéjében.

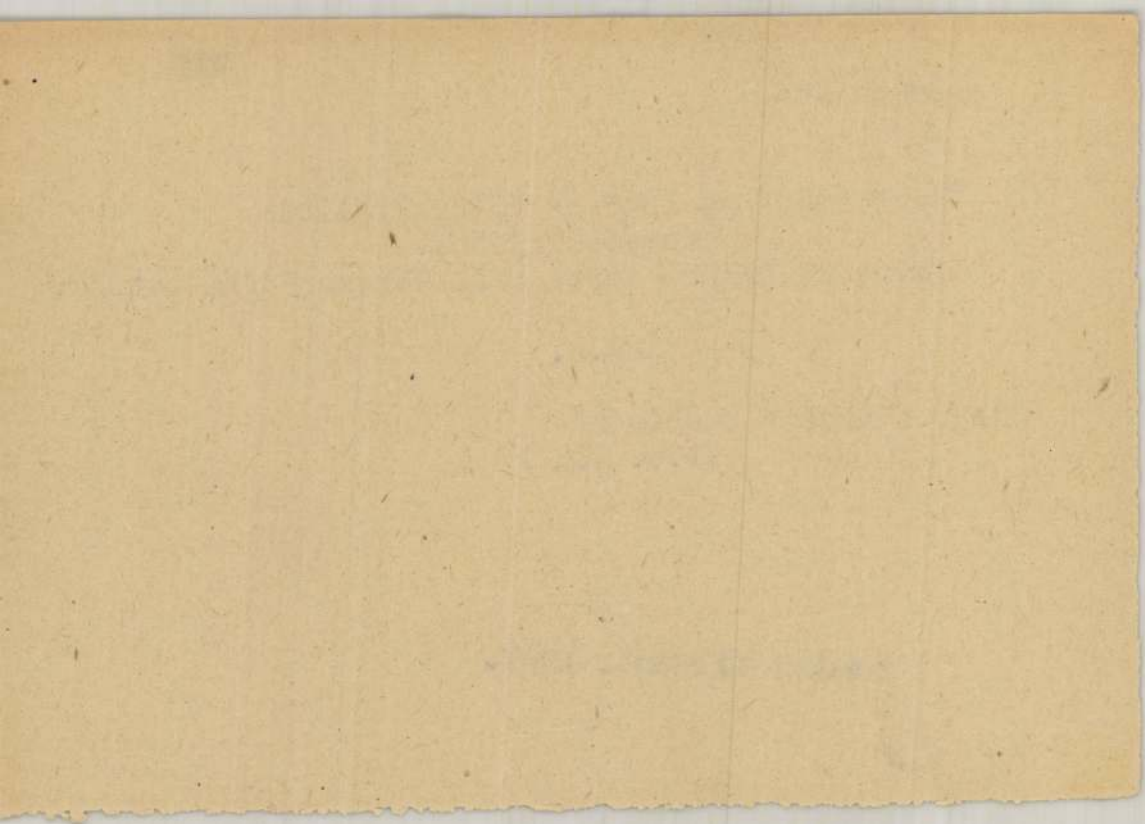
a zene különböző korszakait ábrázoló ~~pl~~ puttok.

20.o.

Repr.: "Zenélő bambinók".

21.o. 10. kép.

Czako: Milanoi. 1907.

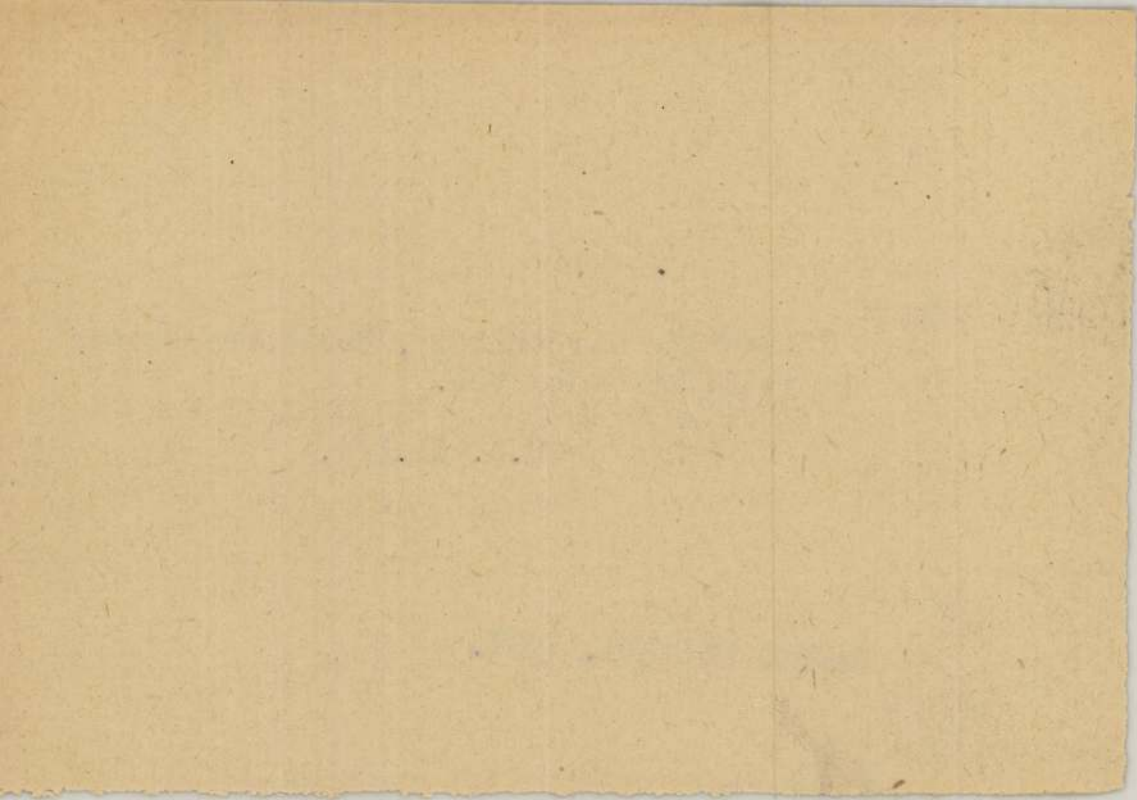

Repr:

"Zenefülde Maróthitól , Beethoven-szobor
és reliefek Telcs től."

23.o. 11.kép.

Czakó: Milanoi. 1907.

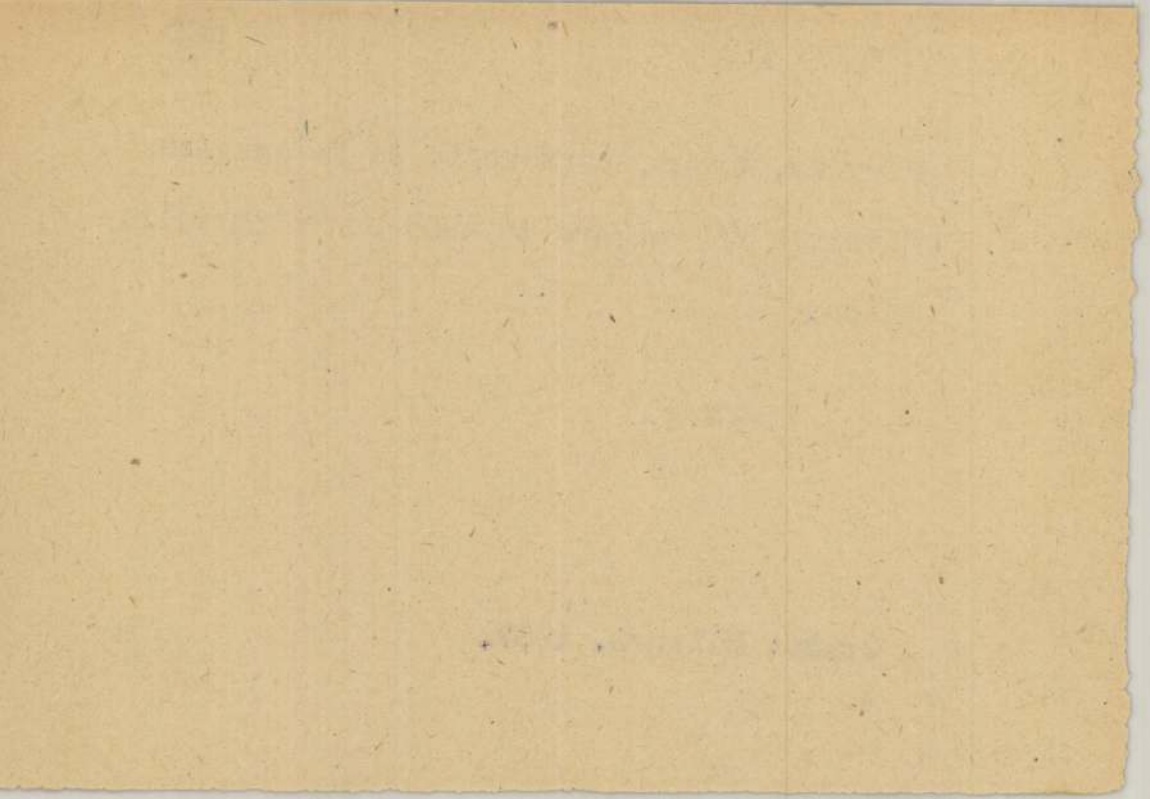
Telcs Ede

MDK

Márvány, bronz, terrakotta és fafaragásu
műveinek ~~A~~ sikere az 1906-os Világkiállí-
táson.

15-16.o.

Czakó: Milanoi. 1907.

Telcs Ede, aranyérem

Magy. művészet a san-franciscói kiállításon.
Az Újság, 1916. okt. 27. 14 l.

Ágy. Kényelmi i gények fejlődés
nosan

Jels Ede

1872-ben Baján külse.

Híve: éreng újterület 2 baján

szerepére hozta 1948-ban,

balala stb. híve népélet

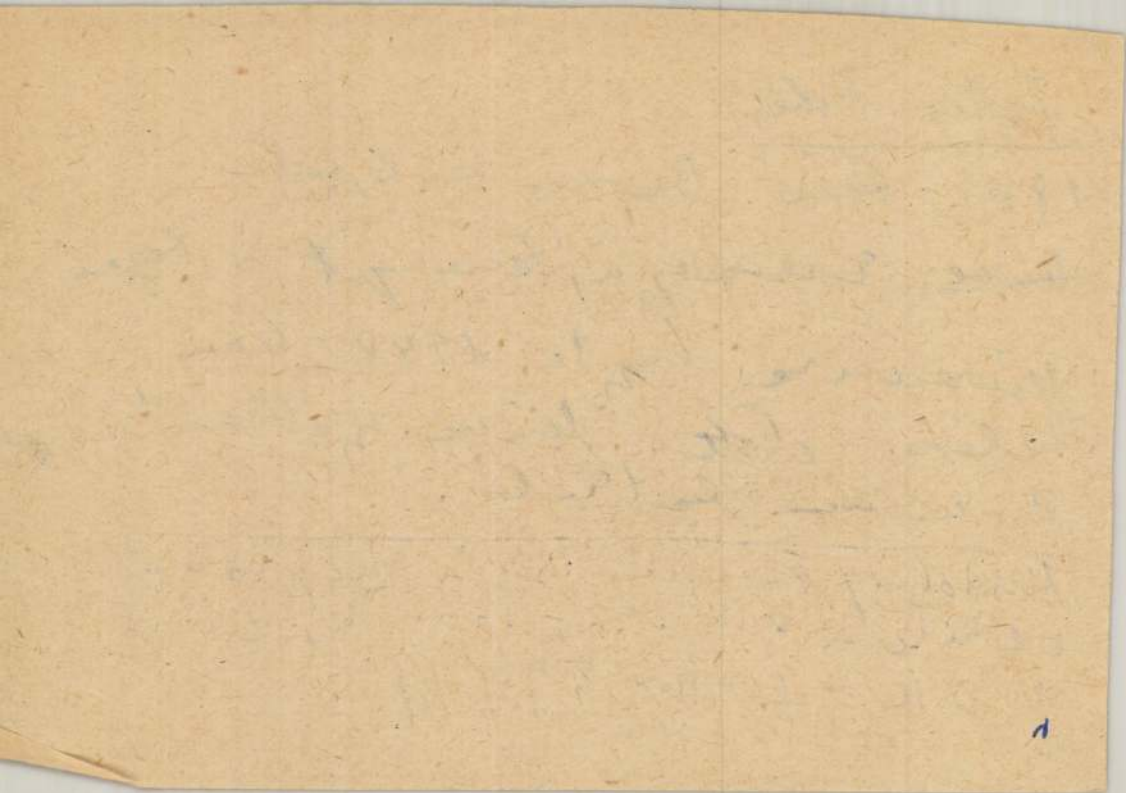
B-u nem jött ki.

Mitológia, Baján képről -
vevete a XIX. sz. kézirata.

MDK - C - II - 599/11

Telcs Ede

Kati néni, ~~szülő~~ bronz

A Magyar Népi Művészetek Néprajzi Múzeuma, Budapest.
Könyvtár. 1961. évi. 13. l.

164
visszalépő tornác. Kontyolt nyereg-
ad első fele, homlokzatát ujabban erő-

utóbb Györgypály-kuria.

végén. Földszintes, zömök, hosszán-
épület, homlokzatán enyhén előreugró
laknyilásai között falpillérek, lekerekít-
kokkal, oldalt két ablak és befalazott
, hátul öt falpillérekkel osztott mező,
es, zárkóves pilléreken nyugvó vissza-
l osztott homoru ereszpárkány, csapott
. 1770 körül. /Sérült./

Telcs Ede szobrász
Prielle Kornélia, gipsz
Fiu mellszobra, gipsz
C.A. urnő arcképe, gipsz
Prédikátor, bronz
Öntött érmék és plakettek, bronz
Magyar Képirók kiállítása, 1941 január

927. április hó 6-án.

zter rendeletéből:

Bányai

iszteri tanácsos.

t t s á g n a k,

B u d a p e s t.

SDK

Telcs Ede

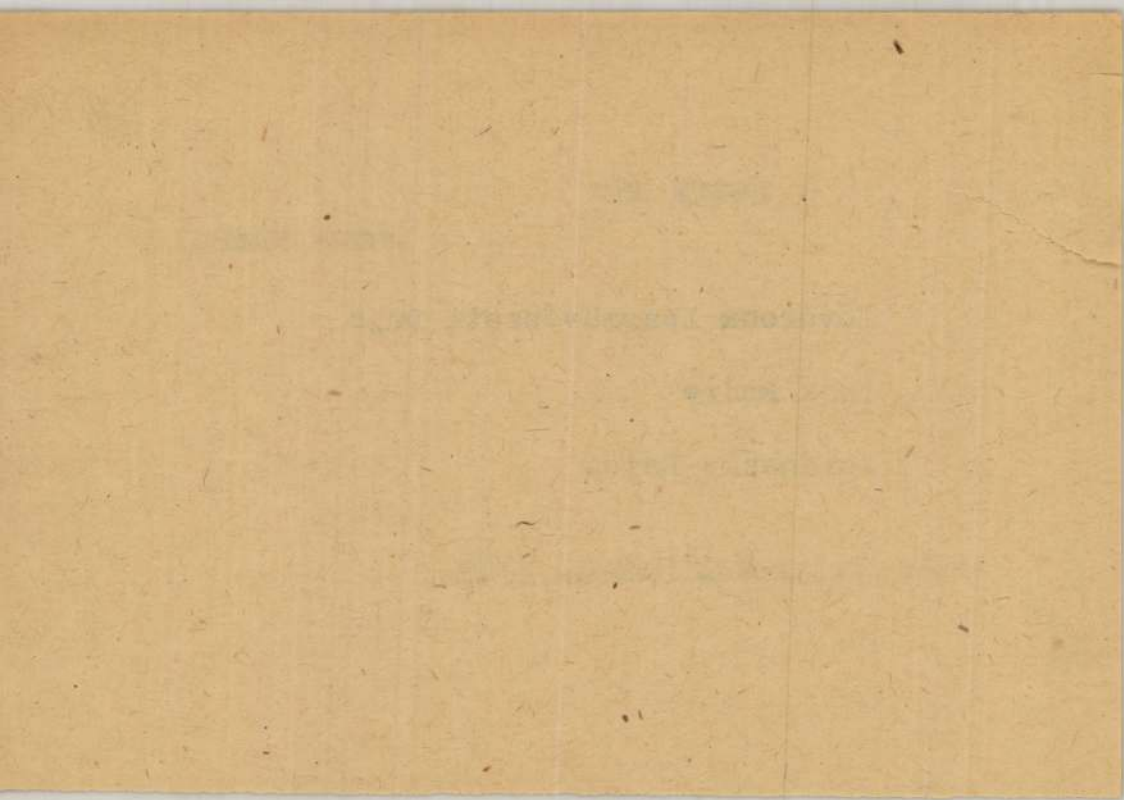
bronz érem:

Fővárosi Iparművészeti Duja

Thék Endre

Horánszky Lajos

Telcs E. kiáll. N. Gal. 1963.

szobrász

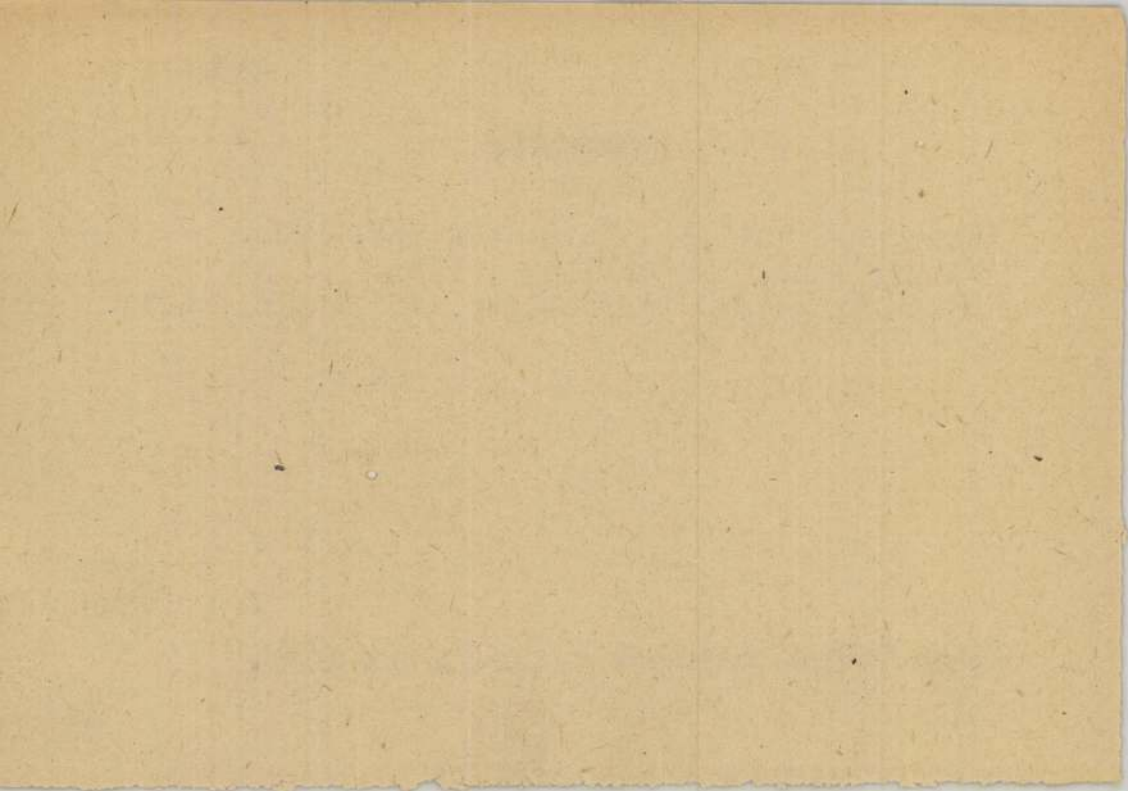
"Széchenyi kut" Bp. ~ szabadság tér. 1930.

"Alpár Ignác" Városliget. 1931

"Hüvelyk Matyi" Városliget. Vidám park. 1934.

49.o.

Gábor ^{András}: Budapest szobrai. Bp. 1986.

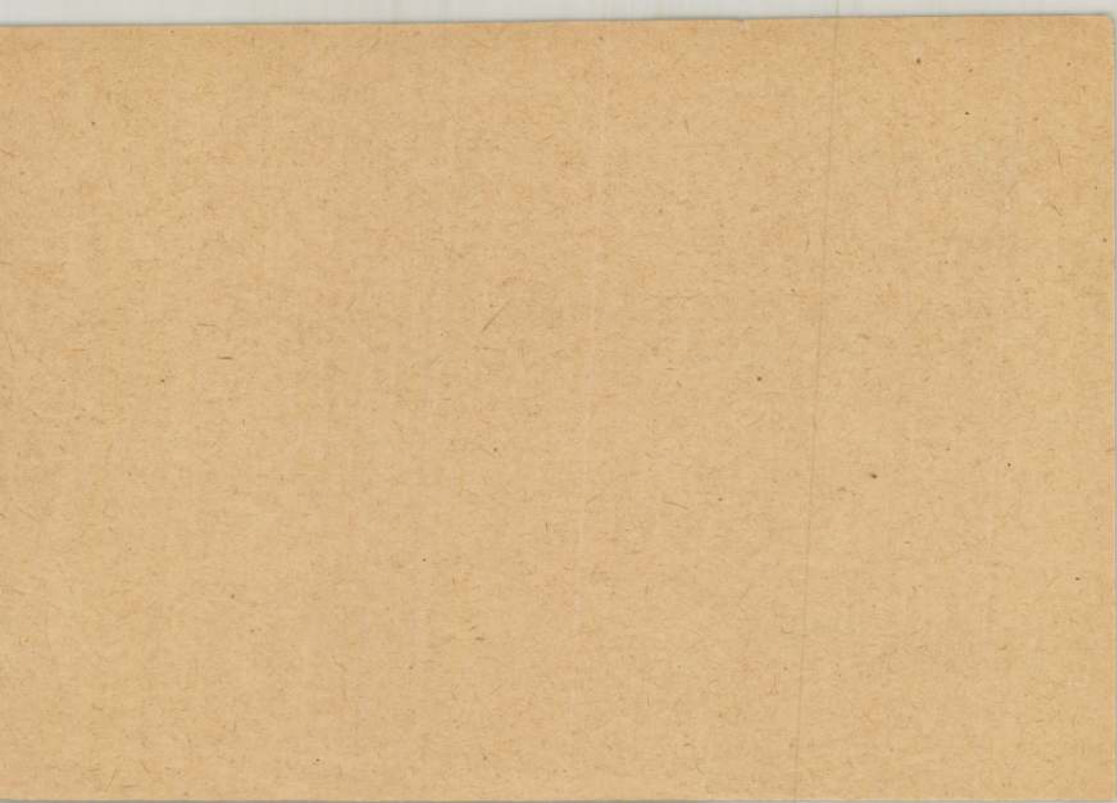
Felis Ede

szobrász

Barcelona világhírlés - magyar nyelvű lapok
kiszállítás - az ország szerte el.

Készült Ujodg
1989.V.9.

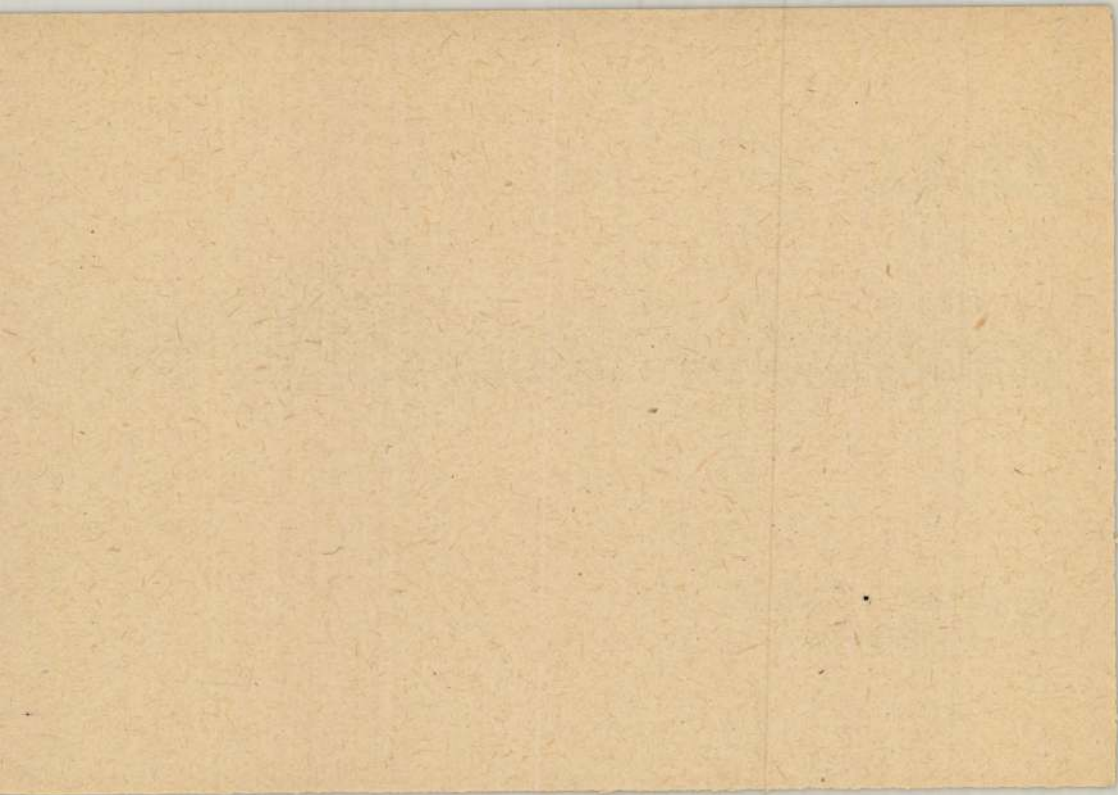

Téls Éde

szobrász

Geniben a Nemzeti Szobrászat - Szobrászokra kerülő
magyar reprezentatív jellegű képzés és iparművészeti
kiállítás anyagában - szoborral szerepel.

Budapesti Hírlap
1929. VIII. 15.

Telcs Ede

Játszó gyermek, majolika

Apostol,

"

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti
kiállítás. 1914.

8 1.

~~kb. ugyanezt az állapotot~~
szentélye déli vége felé
nyát mintegy kétharmad r
szíthetjük azokkal a tan
táblai esküdjegyző jelen
tanu szájából hangzottak
ben hallomás útján. Az e
tanu, hogy Pásztor városá
pár Cisterciták residenc
mellette templom is lett
megmutatják....?", és a
a kis patakon bóthajtáso
ba jártak régi üdőben?..
let kőfalját, tornyát, ka
alatt merre mentek volna.
1699 körül és azt megelőző

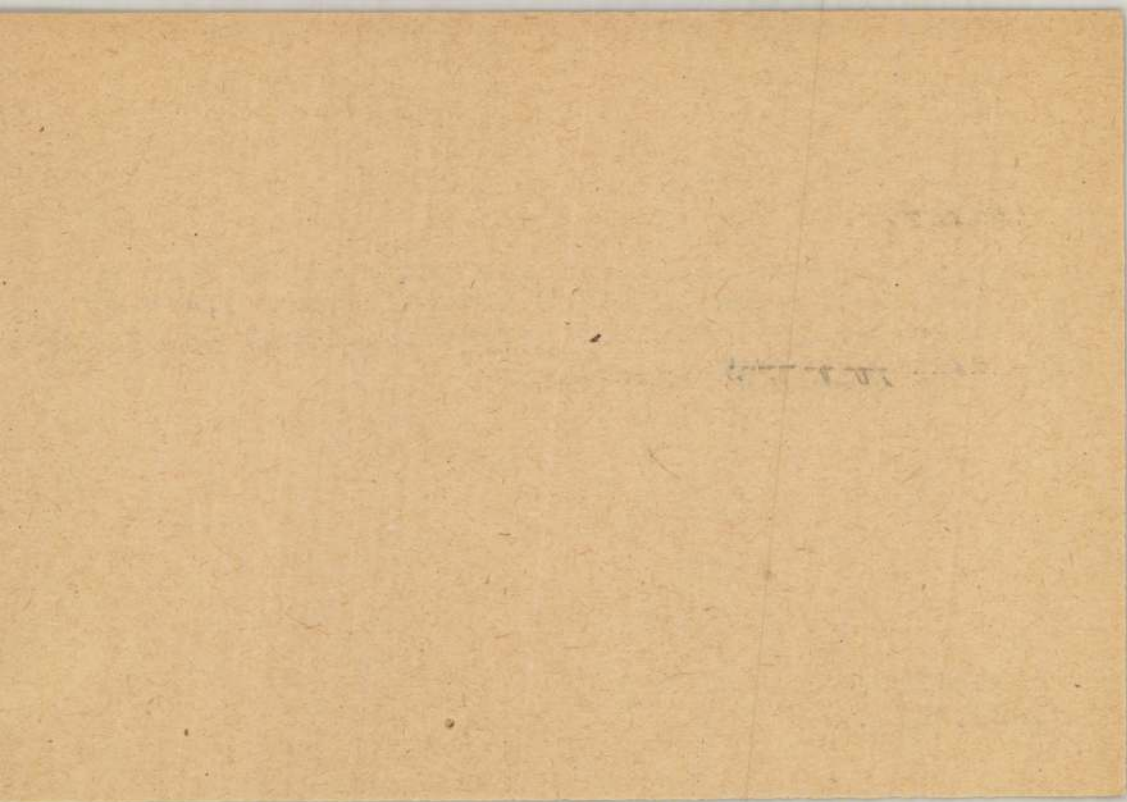
Telek Ede

szobrász

Magyar képző-és iparművészet genfi kiállítása -
a szobrászati anyag részére a genfi Musée d'Art et d'
Histoire igazgatósága két termet bocsátott rendelkezés-
re- ~~kétféle szoborral~~ szerepel.-

plasztikával

Nemzeti Ujság
1929.VIII.25.

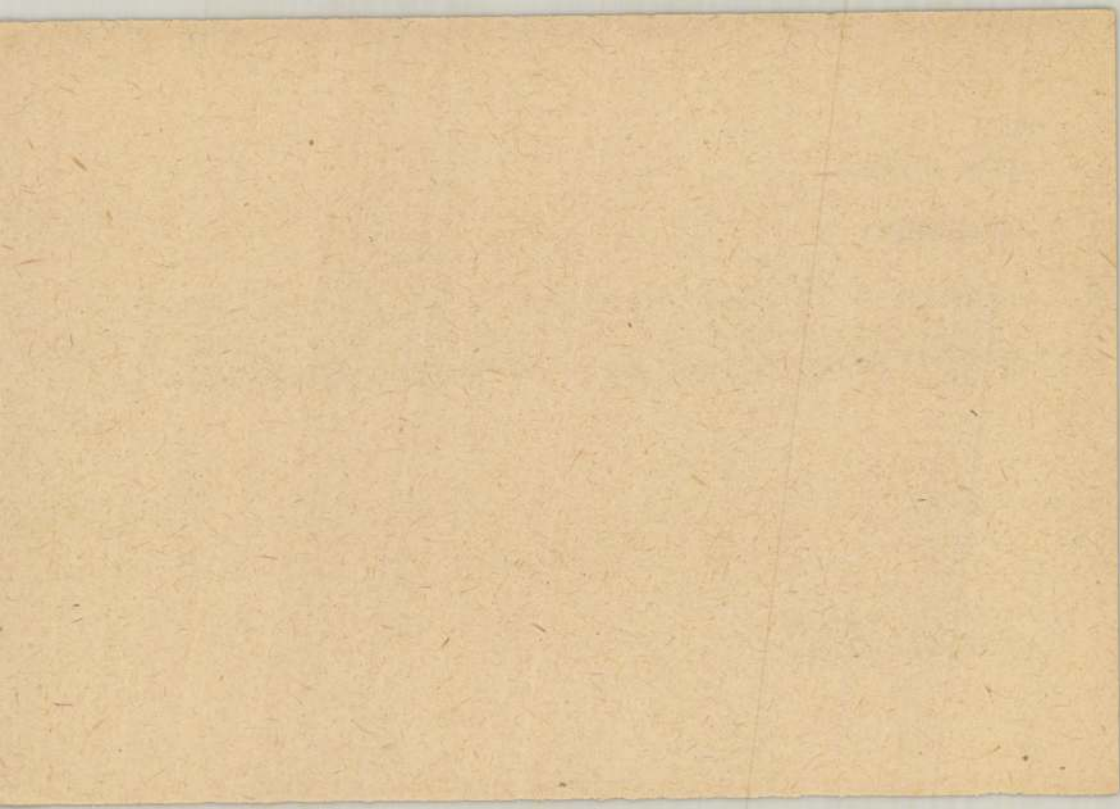

Telcs Ede

szobrász

Genfben a Nemzeti Szövetség - bemutatásra kerülő
szobrász reprezentatív jellegű képe - és iparművésze-
ti kiállítás anyagában - szerepel.

Nemzeti ujság
1929. VIII. 15.

Telcs Ede

MDK

Érmek és plakettek

Micsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

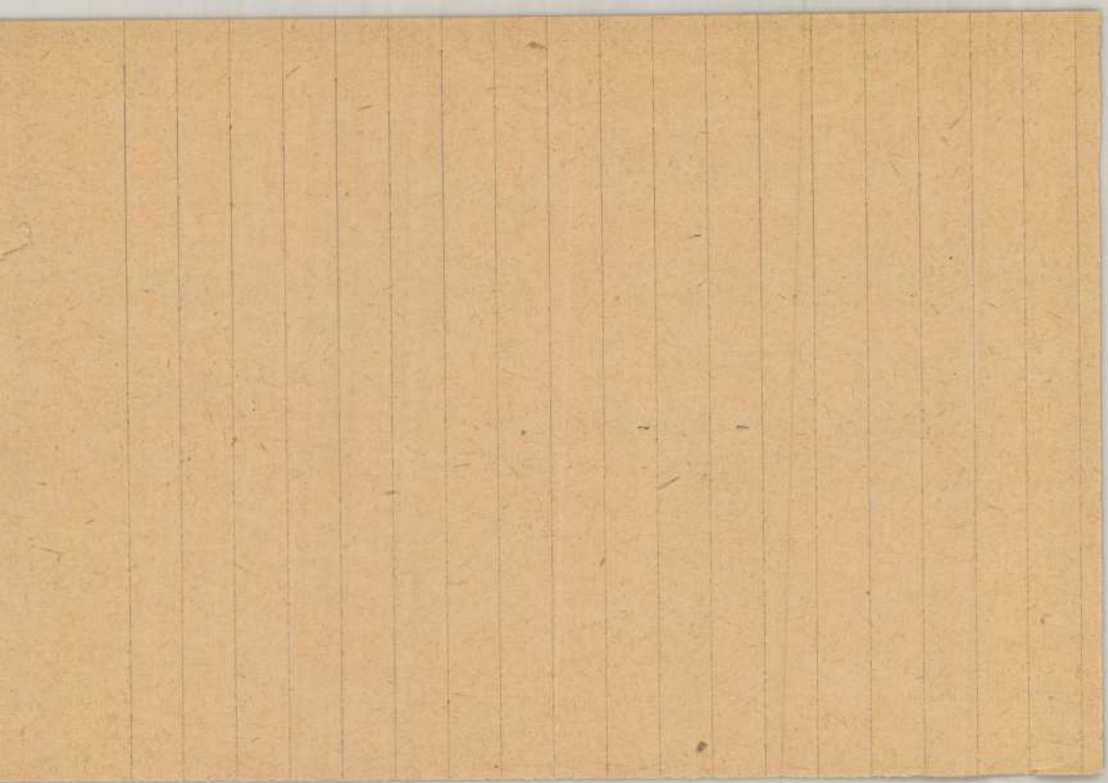
MDK

Telcs Ede

Tanulmányfej, márvány,

Lipótvárosi Kaszinó-díj,
1000 Kr.

SzmKT 50 - 131-132 l.

Telcs Éde, szobrásznm.

EDK

			Mgt.
136.	Kiss József képmása.	Bronz-mellszobor.	
137.	P.I. urnő képmása.	Márványszobor.	Mgt.
138.	Mellszobor.	Gipsz-szobor.	
139.	Mellszobor.	Eredeti terrakotta.	Mgt.
140.	Mellszobor.	Gipsz.	Mgt.

Képzöm. Társ. 1903-4 téli kiáll. Kat. 35.1.

Telek Ede, szobrászm.

77.	"Diszedény"	Brenzszeber.
78.	"Arczkép"	Mgt. Eredeti terracotta.
79.	" Arckép".	Mgt. Brenz mellszeber.
80.	Arckép".	Mgt. Márvány mellszeber.

Képzőm. Társ. 1901-2 téli kiáll. Kat. 29.1.

Notes on the collection

Mr. J. H. ...	"Dissertation"	77
Mr. J. H. ...	"Account of"	78
Mr. J. H. ...	"Account of"	79
Mr. J. H. ...	"Account of"	80

London, Nov. 1801. B. 1.1. 1.1. 1.1.

Telcs Éde, szobrászm.

81.	"Arckép"	Márvány-mellszobor.	Mgt.
82.	"Arckép"	"	" "
83.	"Női arckép"	Bronz-szobor.	Mgt.

Képzőm. Társ. 1901-2 téli Kiáll. Kat. 29.1.

Notes on the ...

- 1. "Aristotle" ...
- 2. "Aristotle" ...
- 3. "Aristotle" ...

... ..

Sok baj közepette kezdte meg tanulmányait Bécében. Eleinte Hellmer volt mestere, majd Zambusch mesteriskolájába került. Itt 3 évet töltött. Bécében állította ki első műveit: egy képmást és egy domborművet.

Művészet. 1909. 46. 47. l.

1881

John H. Johnson

My dear Mr. Johnson
I have just received your letter of the 15th and am glad to hear from you. I am well and hope these few lines will find you the same. I am sure you are doing well. I am sure you are doing well. I am sure you are doing well.

Very truly yours,
John H. Johnson

Itthon, Budapesten 1901-ben érte az első kitüntetés: "Háziszer" c. művére kapta a Ráth György-féle díjat. /A Műcsarnokban/. - Ugyancsak a Műcs.-ban 1902-ben a 2000 koronás Röck Szilárd-jutalmat egy tanulmányfejre.

Művészet. 1909. 46, 47.1.

100

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

UNIVERSITY OF CHICAGO

1864

1865

1866

1867

1868

1869

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

1896

1897

1898

1899

1900

1901

1902

1903

1904

1905

1906

1907

1908

1909

1910

1911

1912

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

1923

1924

1925

1926

1927

1928

1929

1930

1931

1932

1933

1934

1935

1936

1937

1938

1939

1940

1941

1942

1943

1944

1945

1946

1947

1948

1949

1950

1951

1952

1953

1954

1955

1956

1957

1958

1959

1960

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1970

1971

1972

1973

1974

1975

1976

1977

1978

1979

1980

1981

1982

1983

1984

1985

1986

1987

1988

1989

1990

1991

1992

1993

1994

1995

1996

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

2021

2022

2023

2024

2025

Telcs Ede

MAGYAR

IPARMŰVESZET

Készítés a harmadik kiállítás magyar rendezésében

1937. 165

Telcs Ede

MLK

szobrász

Repr: / a mű végén lap- és sorssám nélkül/

"Alpár Ignác"

Gábor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1953.

Cikkíró szerint Telcs is mint Lageti, Margó, Kallós az intim-szobrászatra volt beállítva, mégis monumentális emlékművek kivitelezésére kapott megbízást.

Az Ezredéves emlékmű Szent László és III. Károly királyok alakjait mintázta meg. Az Állatorvosi Főiskola kertje számára elkészítette Azary Ákosnak melliszobrát.

H

Balás-Piry László: Budapesti szobár-reviziók.
Az Ország. 1943. aug. 14.

Telek Ede, szobrászm.

1930-ban a Széchenyi-kutat mintázta meg. Domborműve azt a pillanatot ábrázolja, amikor Széchenyi Istvánné elülteti Pest új sétaterén az első platáncvetetét. Barabás Miklós és Munkácsy Mihálynak domborműveit T.E. mintázta.

Alpár Ignác műépítész és Thék Endre domborműveit is, melyek a Városligetben ill. az Üllői-utj és Thék Endre-utca sarkán láthatók.

Balás-Piry László: Budapesti szobor-reviziók.
Az Ország, 1943. aug. 14.

John H. [unclear]

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

Telcs Éde, ezobraszn.

S/zebrai:

126.	Kiss József.	Bronz.
127.	Öreg ember.	Márvány.
128.	Idegenbe.	Bronz.

Ernst Muzem m Kiállításai:

XC/IX/b /1928/ Kat. 12.4.

Telcs É. koll. kiáll.

John Lee, Esq.

Subject:

John
Henry
Hunt

185
187
188

John Lee, Esq.
185
187
188

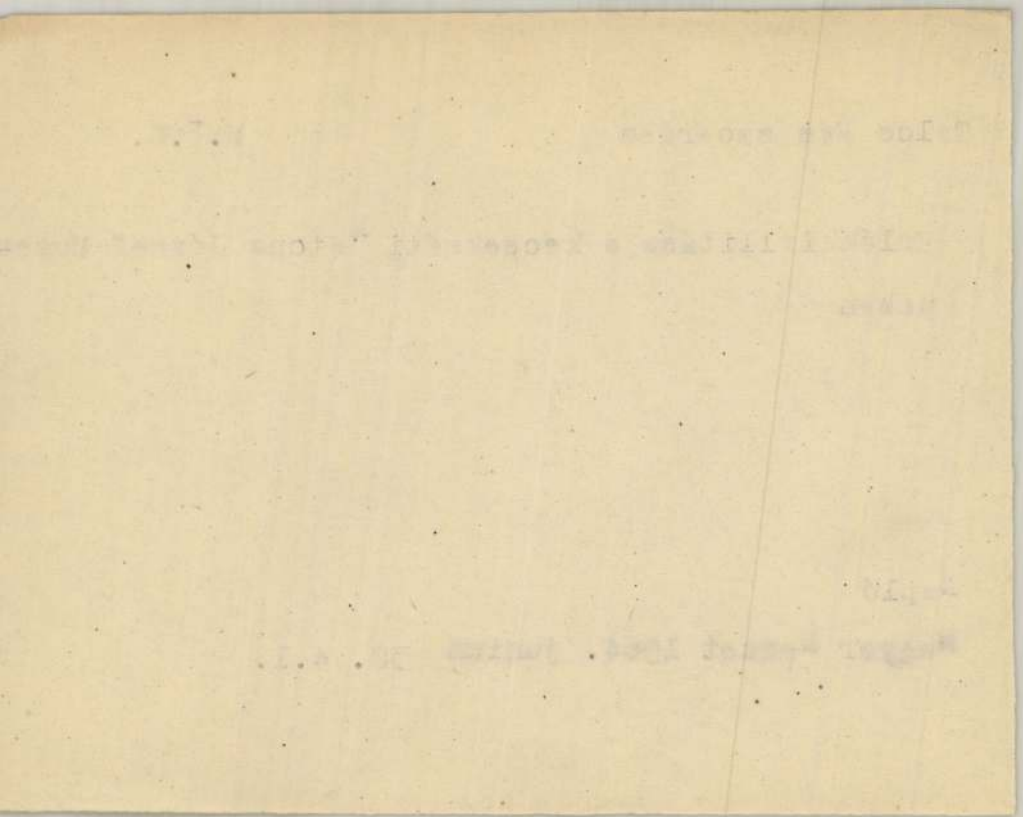
Telcs Ede szobrász

M. K.

Enlékkiállítás a kecseknéti Batona József Múzeu
unban

Napló

Magyar Nemzet 1964. június 30. 4.1.

Teltsch Ede

A két bornemissza, repr.

Közleményei, Az O. M. Képz. Társ. 1894-re.

MDK

Telcs Ede

Öreg asszony tállal, br.

Arcképtanulmány, terracotta

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. kat. 33.1.

100

Telca Ede

Greg easony talial, or.

Arkeptanmany, terracotta

1875. 1900. 1910. 1920. 1930.

Telcs Ede, szobrászm.

A Széchenyi kút reliefje. Repr. 149.1.

A Szabadság téren.

Jajczay János dr., és Gyöngyösi Nándor dr.:
Budapest szobrai az utolsó tíz évben.
Képzőművészet. 1931. 42.sz. 149. l.

Tolcsa Rózsám, szobrász.

A Széchenyi Könyvtár felújítása. Régr. 149.1.

A Széchenyi téren.

Jancsó János úr, és Gyöngyösi Mária úr.
 Budapesti szobrász és utasok társasága.
 Könyvtárak. 1931. 42. sz.

Telcs Ede, szobrászm.

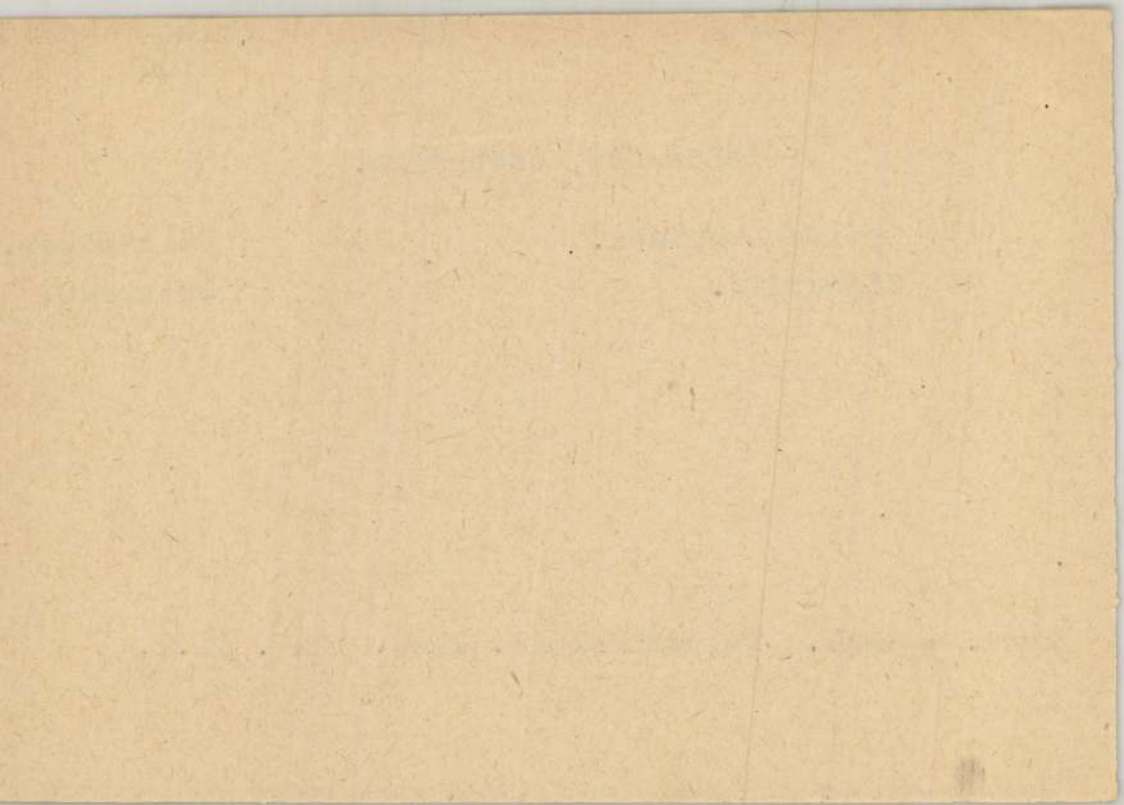
Gyermek képmása.

Mellszobor.

Cigányfiu.

Szobormű.

Műcs. - OMKT. Tavaszi kiáll. 1900. Kat. 31.1.

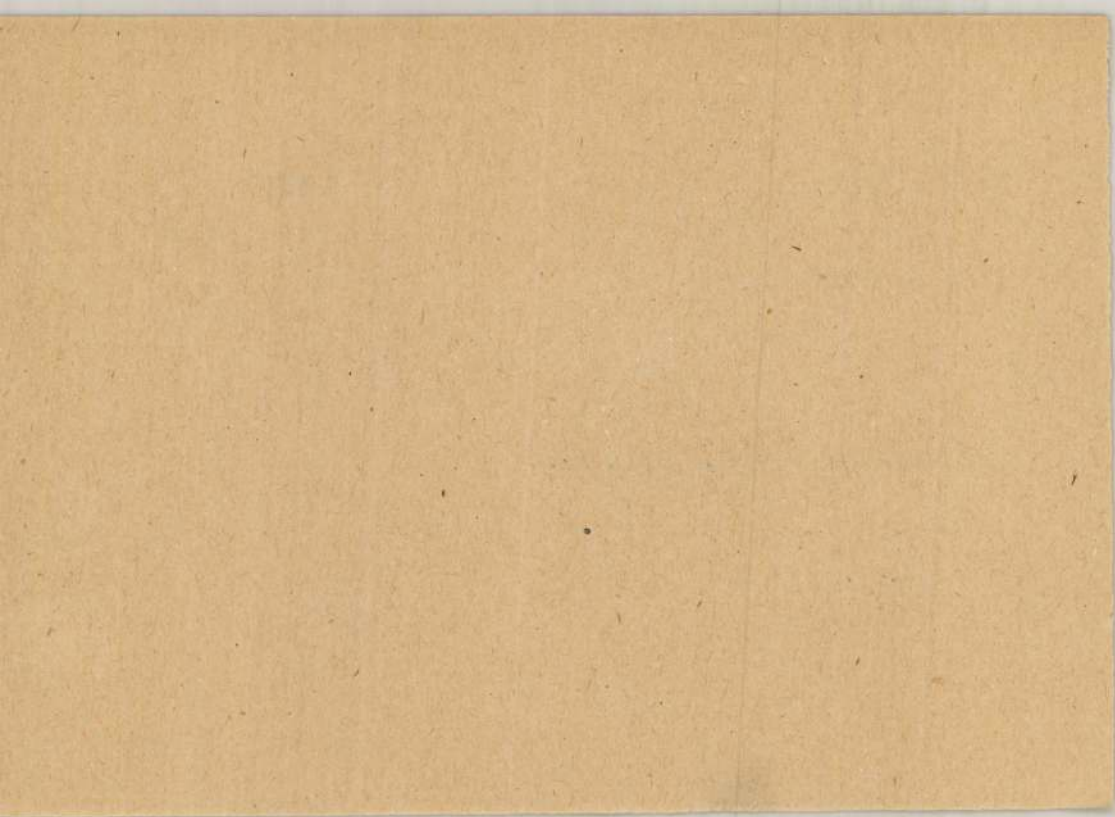

Telcs Ede

MDK

tíz éve halt meg.

Népszava, 1958. jul.19.

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek:

Budapesti leányegyesület. 1909.	Vert bronz.
Geröfi Anna, a művész felesége. 1910.	Vert bronz.
Női akt és furulyázó faun. 1910.	" "

Szülővárosának ajándékozott művei.
Városi Múzeum. Baja. - 1948. aug. 20. Kat.

Telcs Ede, szobrász.
1872-1948. Baja.

Ermek és plakettek:

Ignatius Fekete. 1928. 173 mm. Öntött bronz.

Ignatius Fekete. 1928. 59 mm. Vert bronz.

Városi Múzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 26. Kat.

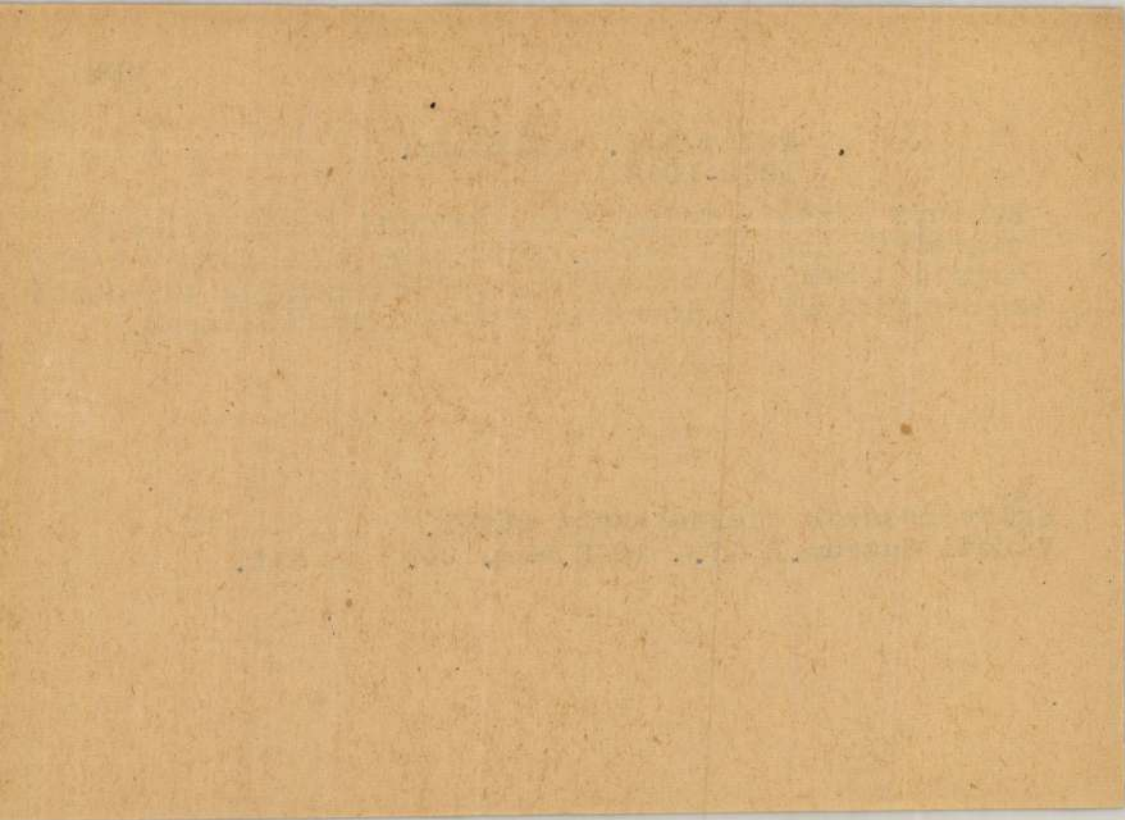

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948

Reményi József: Telcs Ede hazajött! Hazajött, mert
vagyódott szülővárosába. Jött, hogy soha többé el ne
hagyja s hogy alkotásait és lelkét nyújtsa szeretett
szülővárosának és innen az egész kulturvilágnak.

ü
Szülővárosának ajándékozott művei.
Városi Múzeum. B. aj. 1948. aug. 20.

Kat.

MDK

Telcs Ede

Déry Kult. 1921.7.1.

1914

Leica Bde

Départ. 1921. V. 1.

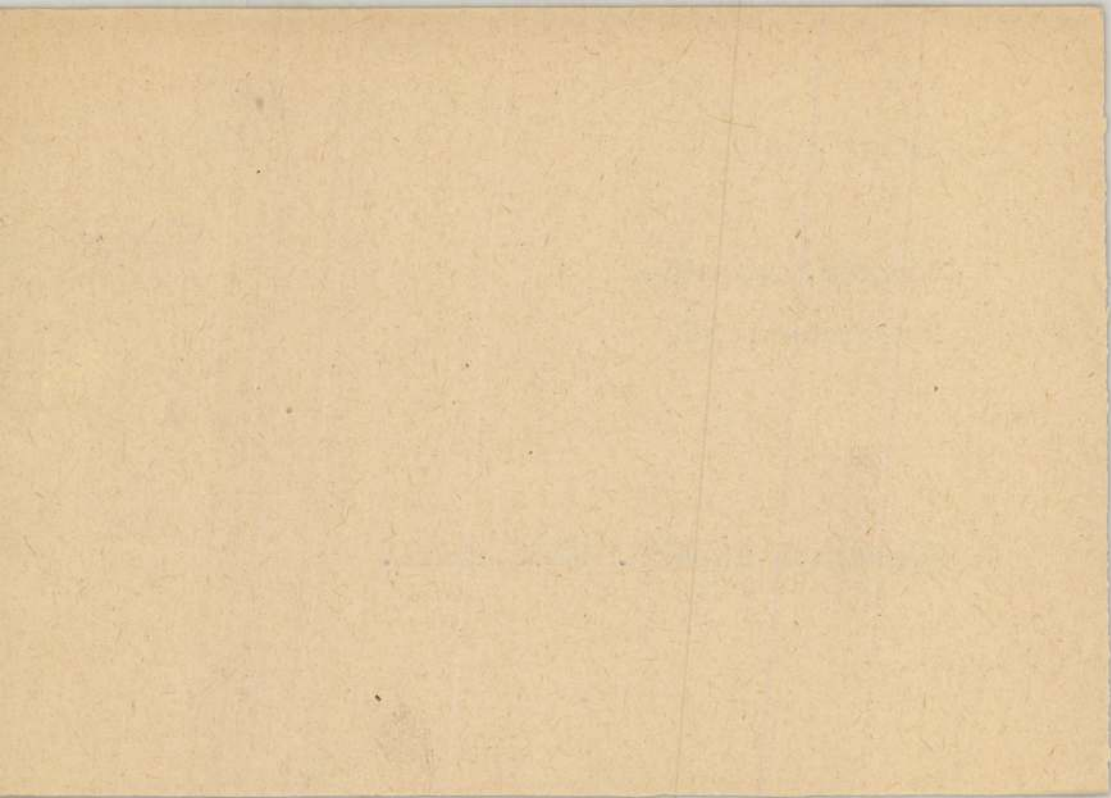
Telcs Ede

MDK

Arckép, márvány

Beethoven, kő

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Telcs Ede

A szabadságharc emlékszobrának pályaművei.
Vas. Ujs. 1907. 498.1.

100

Teles 500

A number of other specimens
Van. 1907. 498.1.

Telcs Ede, nőbrán

Külföldi úri díszít a
Gellértfürdő női termál-
medence csarnokát.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1919. évf. 12. sz.

92. old.

1871

Letter to the Editor

Dear Sir,
I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst. in relation to the matter mentioned.

I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,
J. S. [Name]

1/.

Telcs Ede, szobrásza.

MDK

Szül 1872-ben. A bp. iparrajzisk.-ban 1 évig
foglalkozott szobrászati tanulmányokkal, majd a
bécsi Akadémián Helmernél tanult. -Később Zumbusch
mesteriskolájában fejlesztett művészi tudását.
1893 óta a műcsarnok kiállítója .

KMTár. 1940. őszi kiáll.

Kat. 11. l

1911

1911

1911

MDK

Telcs Ede

Vas. Ujs. 1907. 54.évf. 10.sz.
187.1.

100

Price 80c

Van. U.S. 1907. 22. 10. 02.
187.1.

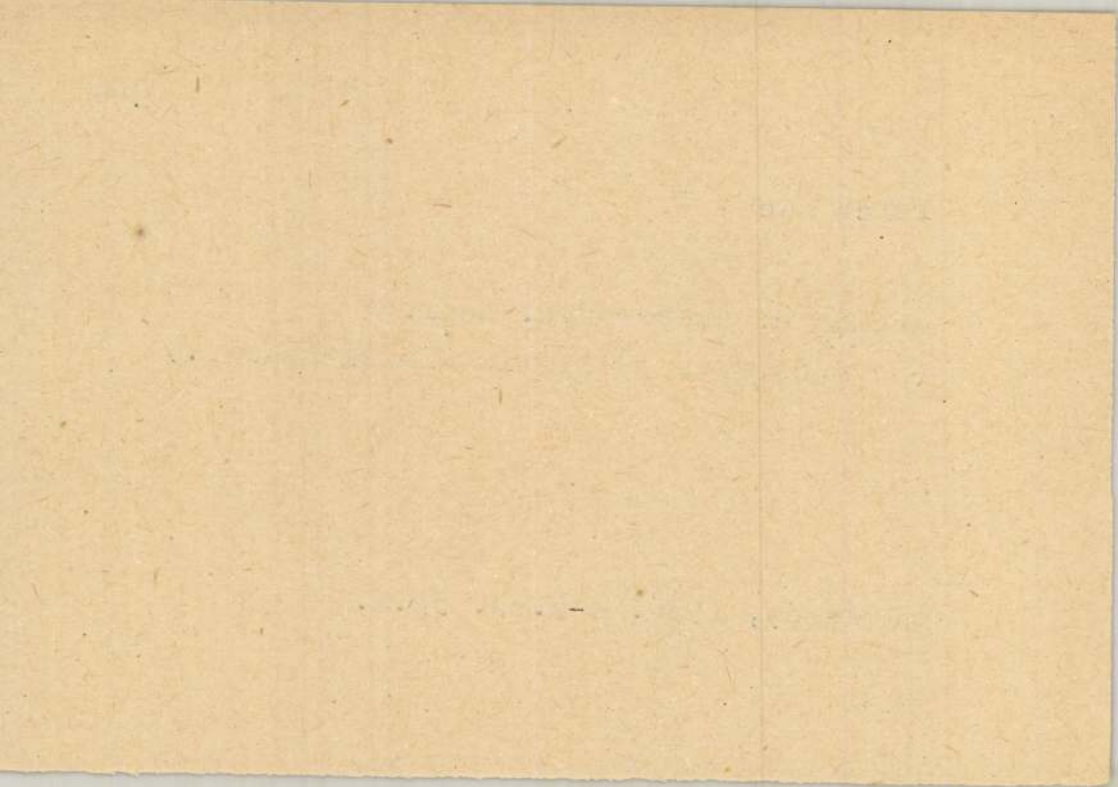

Telcs Ede

Arcmás c. szoborműve. Repr.

(A Múcsarnok jubilaris kiállításáról.)

Művészet, 1936. 4-5.sz. 58.1.

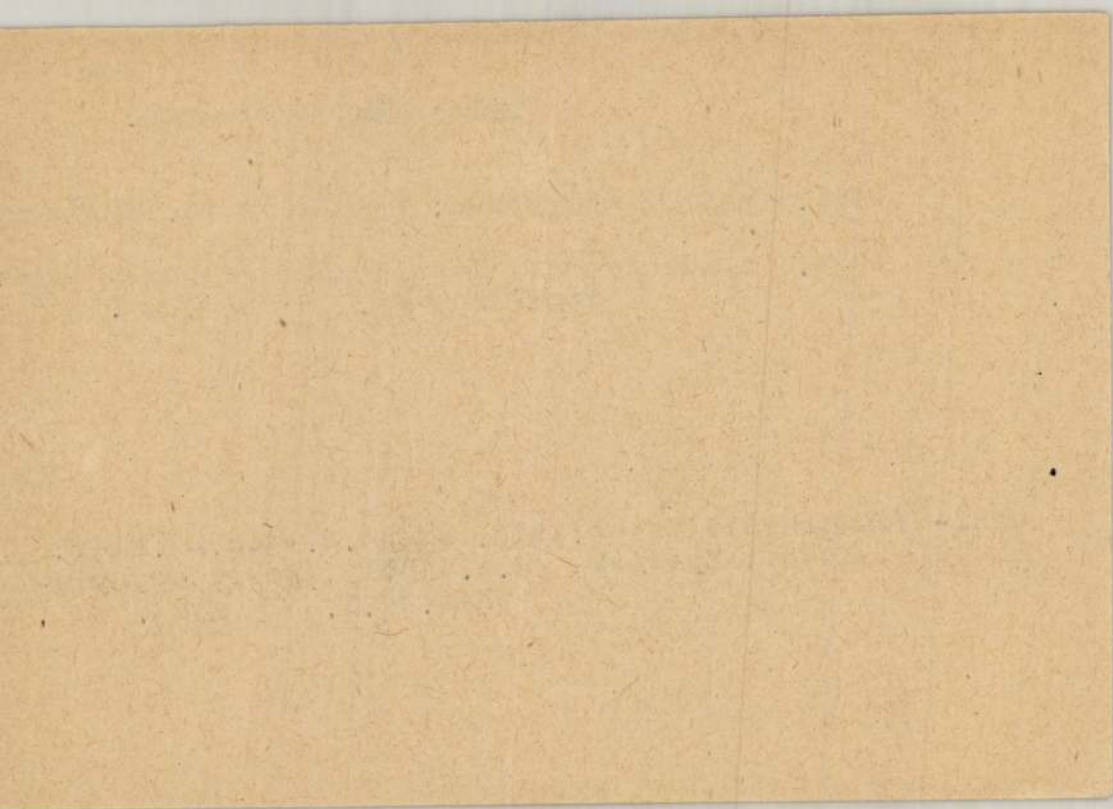
MDK

Telcs Ede, szobrászm.

1908. Állami aranyérem: Tanulmányfej. Szobormű

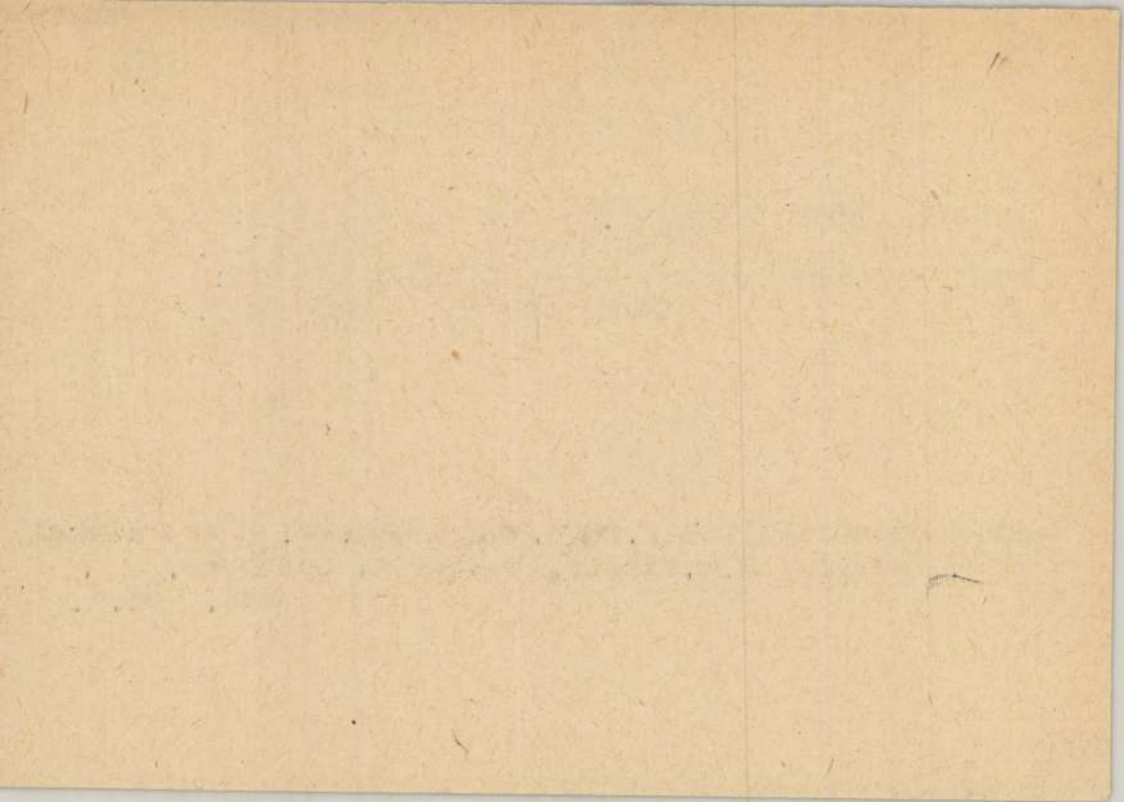
1908. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja:
Tanulmányfej. Szobormű.

OMKT - Vándorkiállítások. 1910. szept. 8. - dec. 27. Eger,
Miskolc, Kassa, Eperjes, S. a. ujhely, Debrecen, Gyön-
Kat. 70. 1. győs.

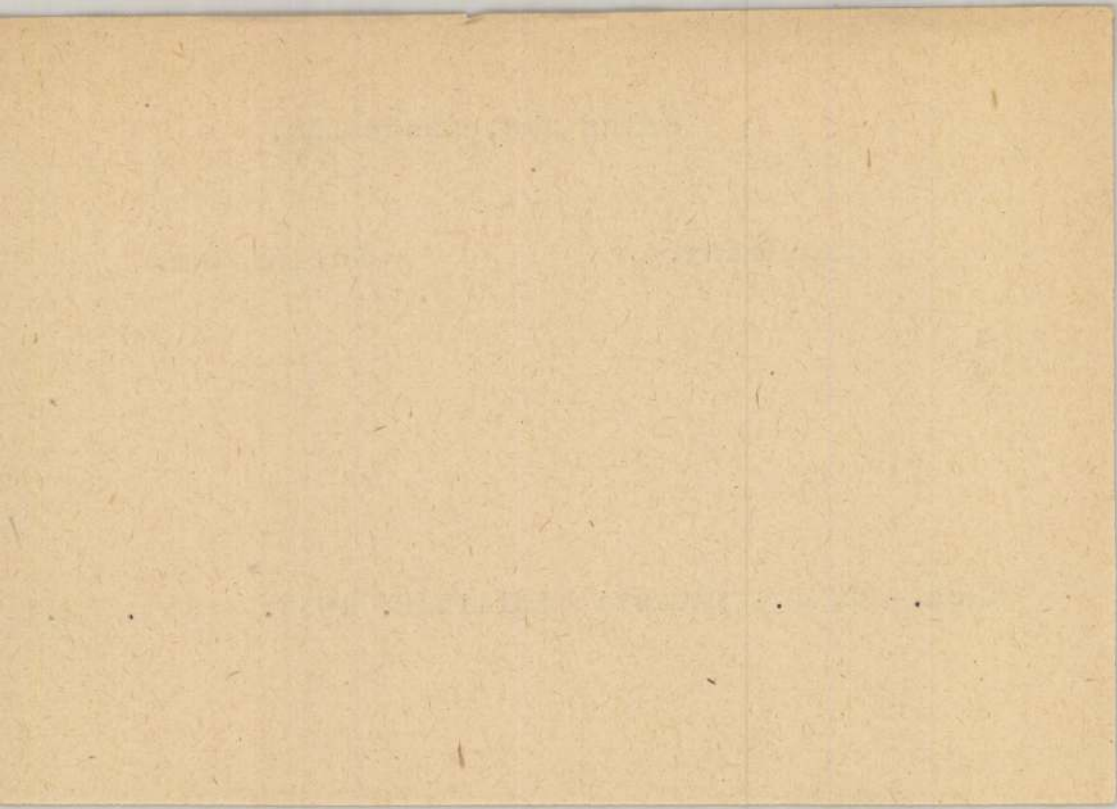

Telcs Ede, szobrászm.

Tanulmány.

Mellszobor.

Műcs.- OMKT. Tavaszi kiállítás. 1900. Kat. 33.1.

MDK

Telcs Ede

Az Orsz. Magyar Iparműv. Társulat XLIV. közgyűlése.
Magyar Iparművészet 1929. 125.1.

NDK

Telecs Ede, szobrászm.

a kiállítás szobrászainak egyike.

Elek Artur: A Céhbeliek. VI. kiáll. - Nyugat. 1926.
57e.1. márc. 16.

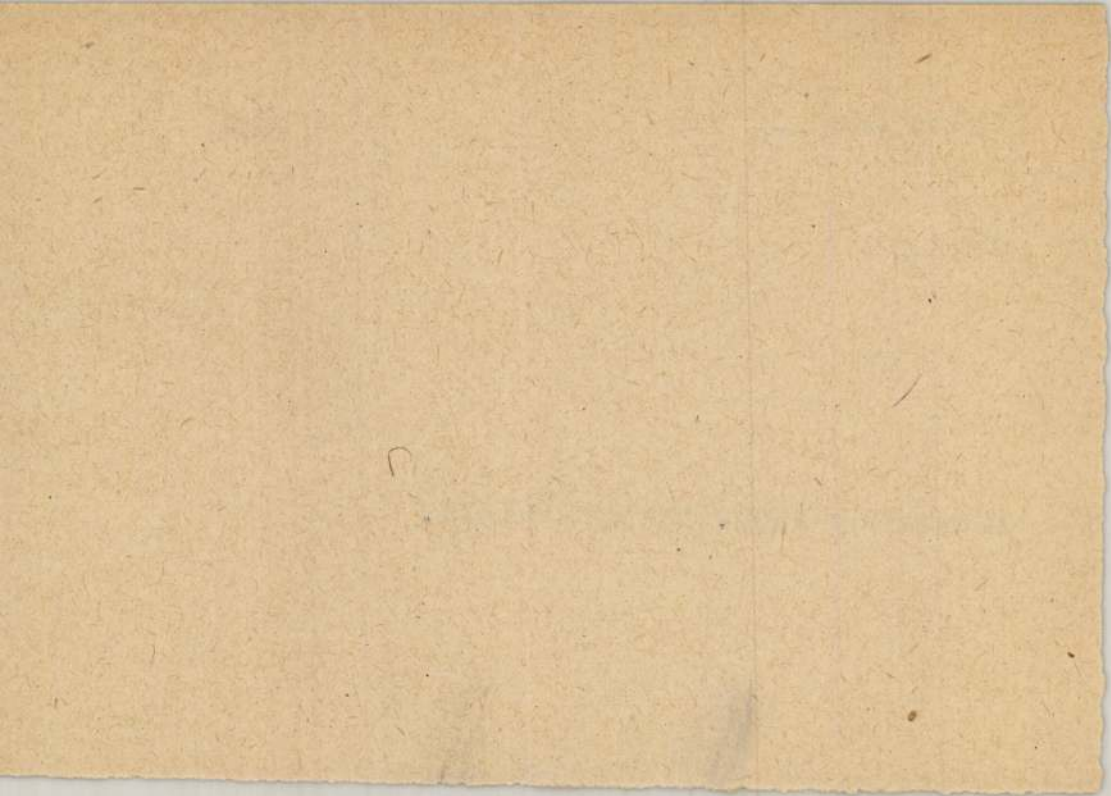

Telcs Ede

MDK

Arckép

Micsarnok 1907. tavaszi kiáll.

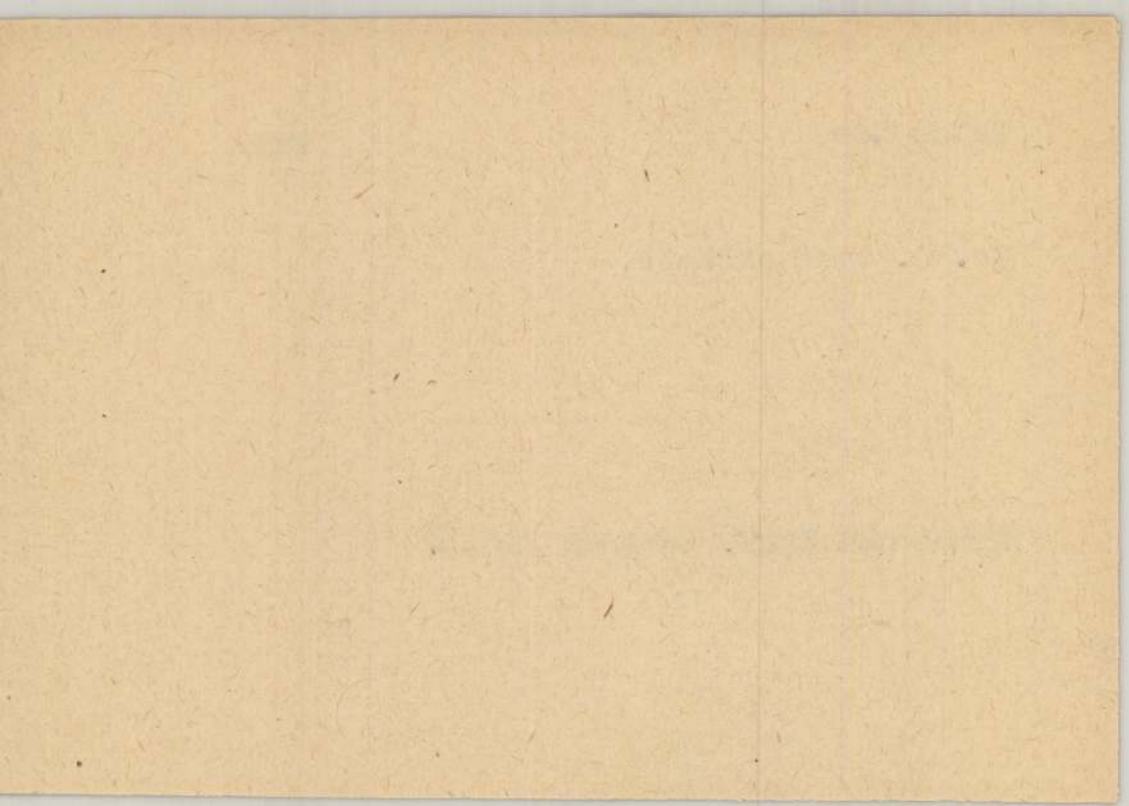
Telcs Ede

MDK

Cs. G. urnő arcképe,

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Telcs Ede, szobrászna.

MDK

A jászkeséri közi emlékmű. Rep r.

/Telcs Edeardó: Monumenta ai Caduti ai
Jászkesér. /

Czóky.

1871

John W. ...

1. ...

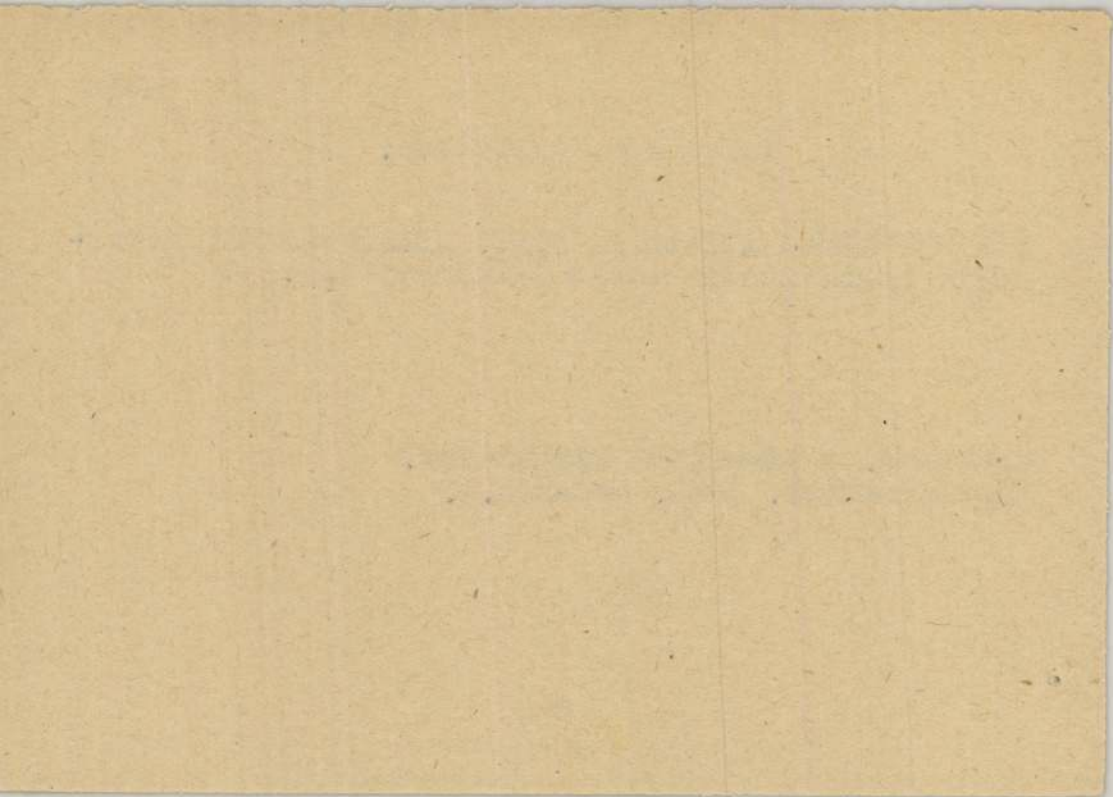
John W. ...

John W. ...

Telcs Ede, szobrászm.

Jól szerepel. Alkotásai közül különösen említésre-
méltó monumentális bronz tanulmányfeje.

Tárlatok. A Céhbeliek kiállítása.
Képzőművészet. 1932. 105-106. l.

M. D. K.

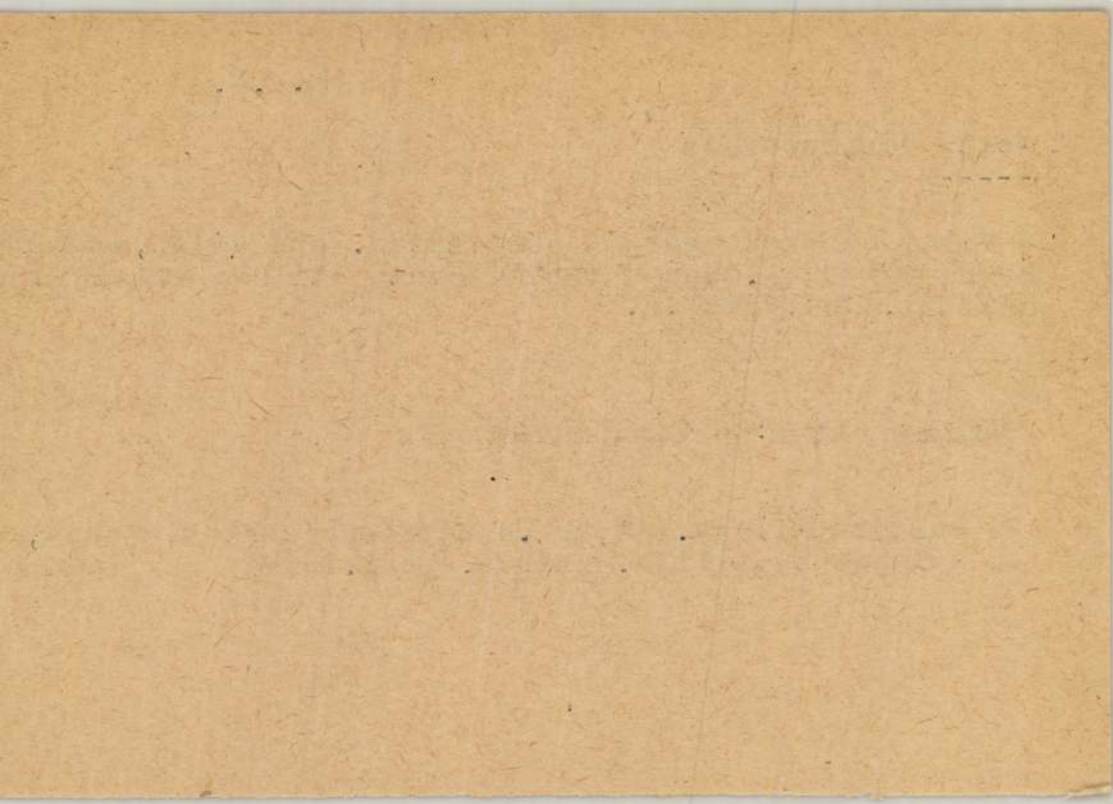
Telcs Éde, szobrász

A Királysobrok egyikét készítette. Főrekvései, munkássága már a XX. század megváltozott stílusáramlatait tükrözi. 484. és 487. o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa, III, köt. A képzőművészetek, a zene, a színház és a film. Minerva. Bpest. 1960

2/.

Telcs Éde, szobrászm.

MDK

1901-ben a Műcsarnok kiállításán a Ráth-díjat,
1902-ben a Röck Szilárd-díjat, 1908-ban az all.
nagy aranyérmes, u. abban az évben a Lipótv. Ka-
szinó díját, 1927-ben Barta Károly táj- és nép-
életi díját, 1931-ben Helms Izor kislemez-
díját nyerte el.

KMTérs. 1940. őszi kiáll.

Kat.

11. l.

1901

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1901

1901-1902
 1902-1903
 1903-1904
 1904-1905
 1905-1906
 1906-1907
 1907-1908
 1908-1909
 1909-1910
 1910-1911
 1911-1912
 1912-1913
 1913-1914
 1914-1915
 1915-1916
 1916-1917
 1917-1918
 1918-1919
 1919-1920
 1920-1921
 1921-1922
 1922-1923
 1923-1924
 1924-1925
 1925-1926
 1926-1927
 1927-1928
 1928-1929
 1929-1930
 1930-1931
 1931-1932
 1932-1933
 1933-1934
 1934-1935
 1935-1936
 1936-1937
 1937-1938
 1938-1939
 1939-1940
 1940-1941
 1941-1942
 1942-1943
 1943-1944
 1944-1945
 1945-1946
 1946-1947
 1947-1948
 1948-1949
 1949-1950
 1950-1951
 1951-1952
 1952-1953
 1953-1954
 1954-1955
 1955-1956
 1956-1957
 1957-1958
 1958-1959
 1959-1960
 1960-1961
 1961-1962
 1962-1963
 1963-1964
 1964-1965
 1965-1966
 1966-1967
 1967-1968
 1968-1969
 1969-1970
 1970-1971
 1971-1972
 1972-1973
 1973-1974
 1974-1975
 1975-1976
 1976-1977
 1977-1978
 1978-1979
 1979-1980
 1980-1981
 1981-1982
 1982-1983
 1983-1984
 1984-1985
 1985-1986
 1986-1987
 1987-1988
 1988-1989
 1989-1990
 1990-1991
 1991-1992
 1992-1993
 1993-1994
 1994-1995
 1995-1996
 1996-1997
 1997-1998
 1998-1999
 1999-2000
 2000-2001
 2001-2002

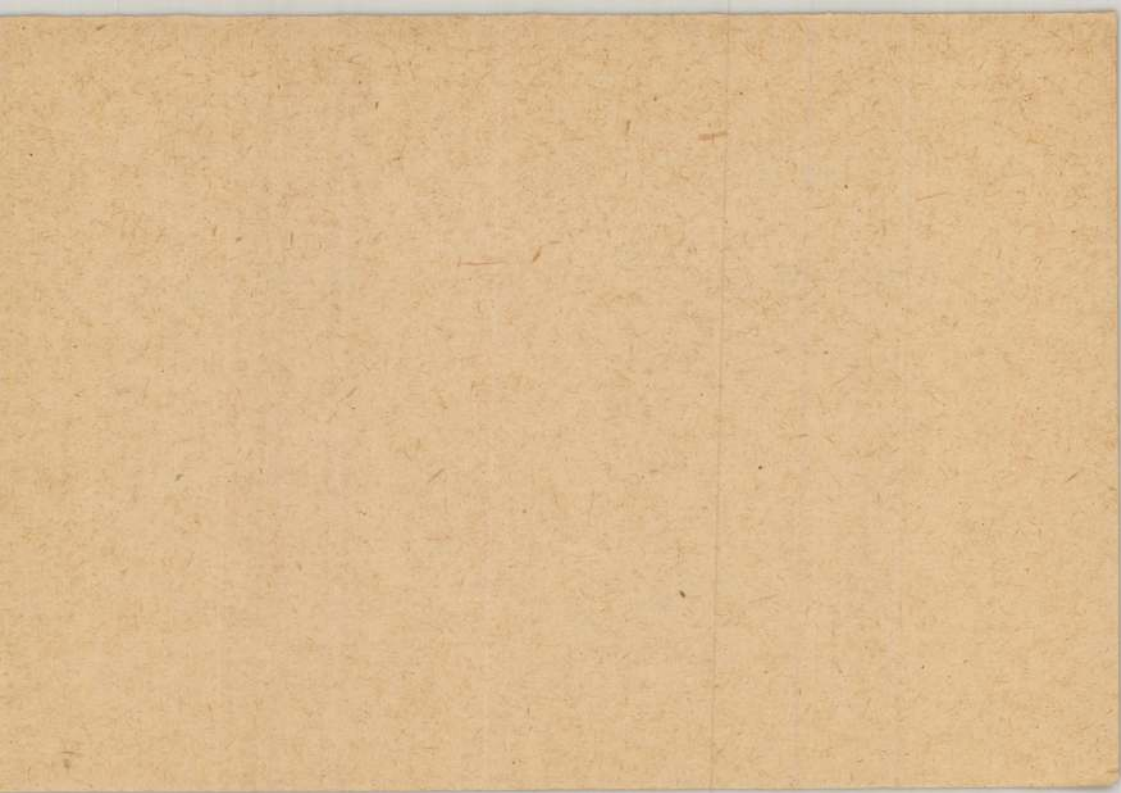
THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Telcs Ede

Serepelt az I. nemzeti tárlaton .

M. H. 1933. IV. 19.

Telcs Ede, szobrászm.

Kis József arcképe. Rp r.
/Fej talapzaton./

KMT 1903/4 téli kiáll.

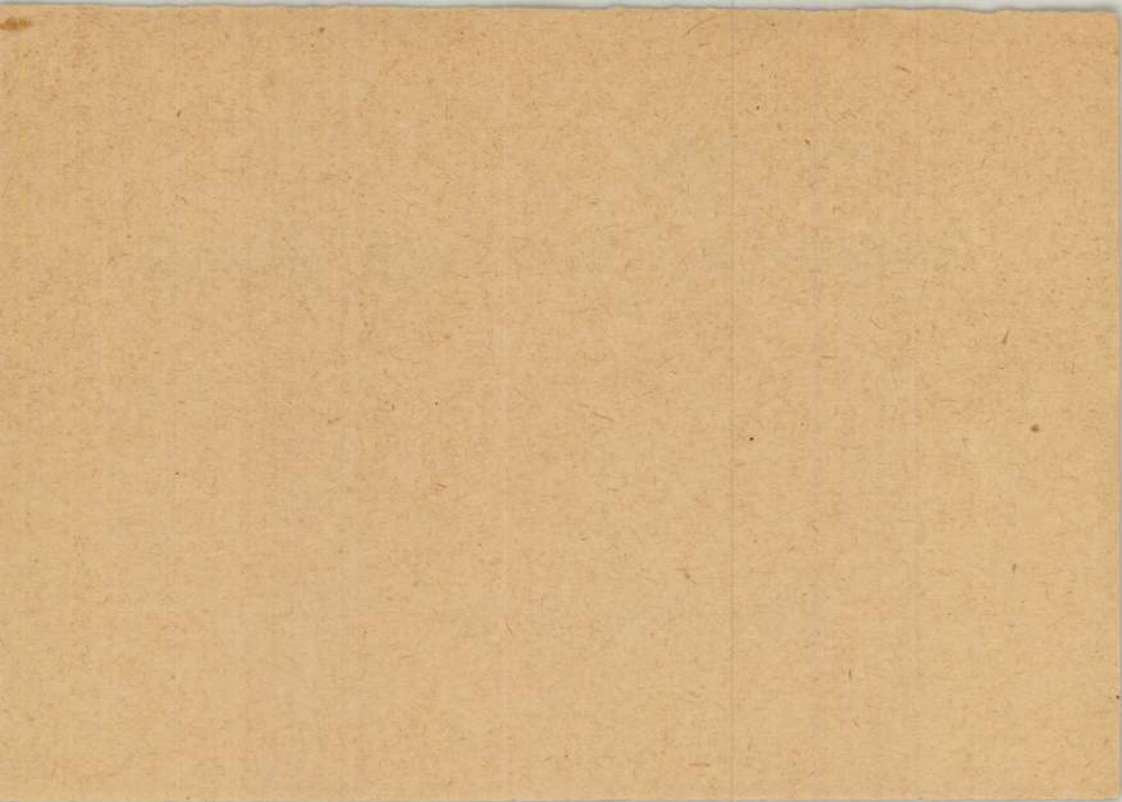
Kat.

Telcs Ede

Szerepelt az I. nemzetűi tárlaton.

Uk 1933. IV. 20.

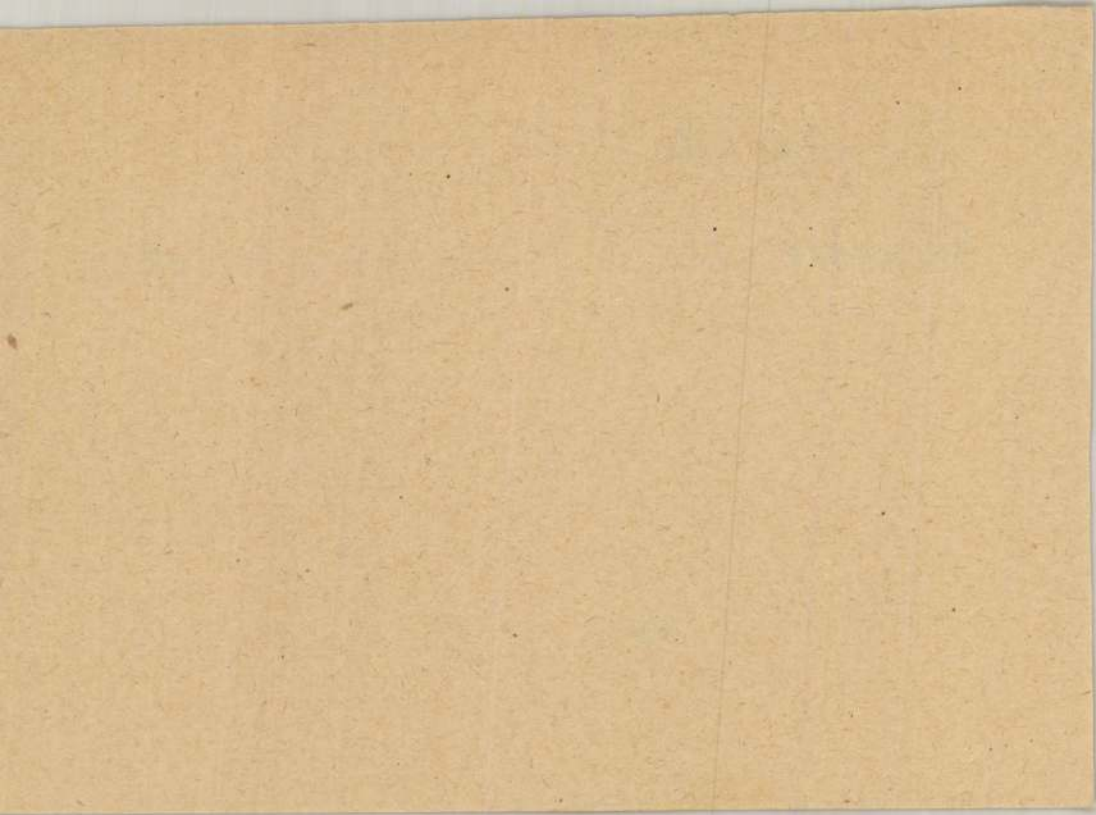

Felcs Ede

Szerpelt az I. nemzeti parlamban.

Szociális lista 1933. IV. 20.

MDK

Telcs Bó

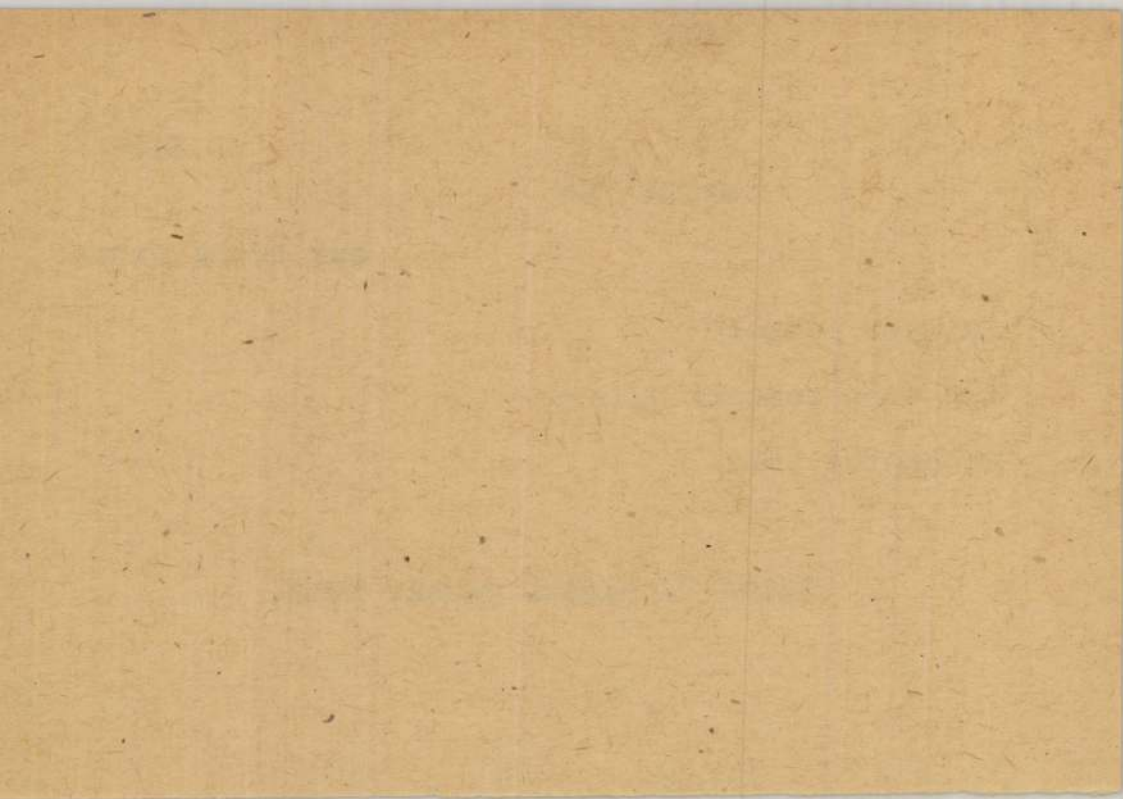
hex bronz érmek

Szinyei József

100 éves Nemzeti Színház

Procopius Béla

Telcs B. kiáll. N.Gal. 1963.

Twlcs Ede, szobrázsm.

A művész neje.

Bronzöntvény.

Páduai Szt. Antal.

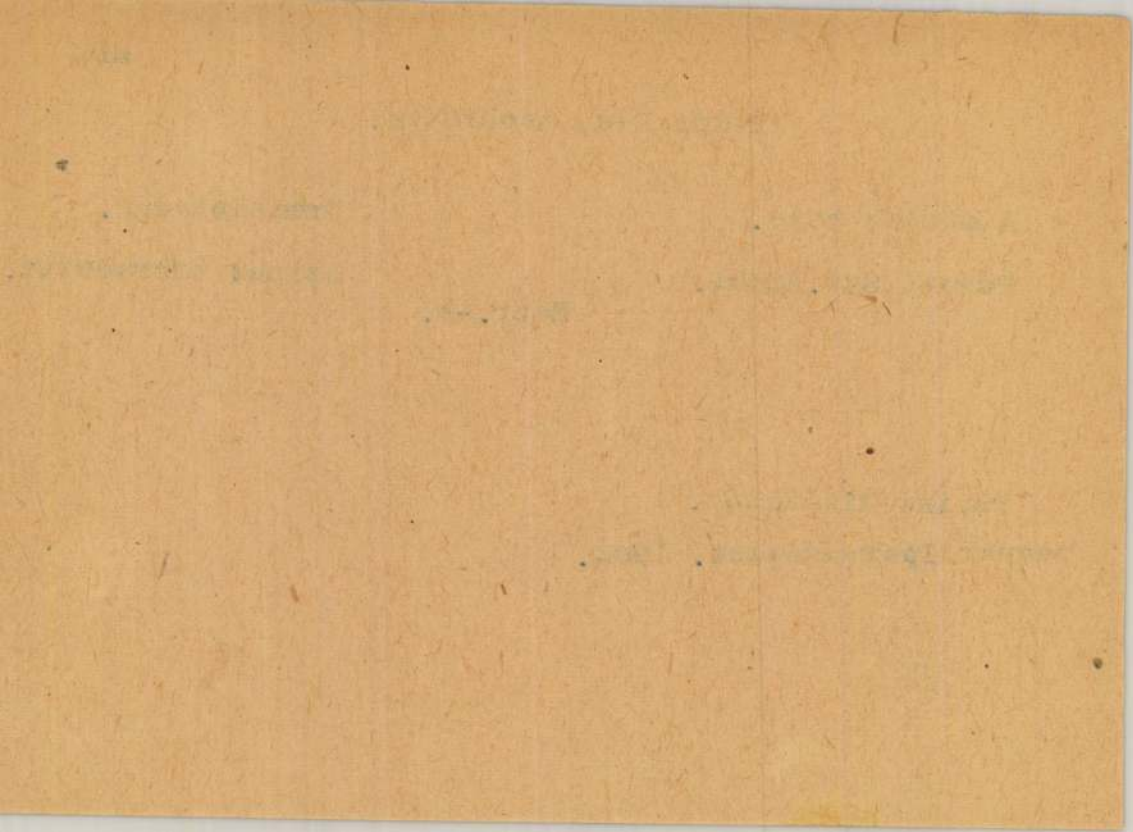
Szines terracotta.

Repr.-k.

Turini kiállítás.

Magyar Iparművészet. 1902. 126. l.

MDK

Telts Ede

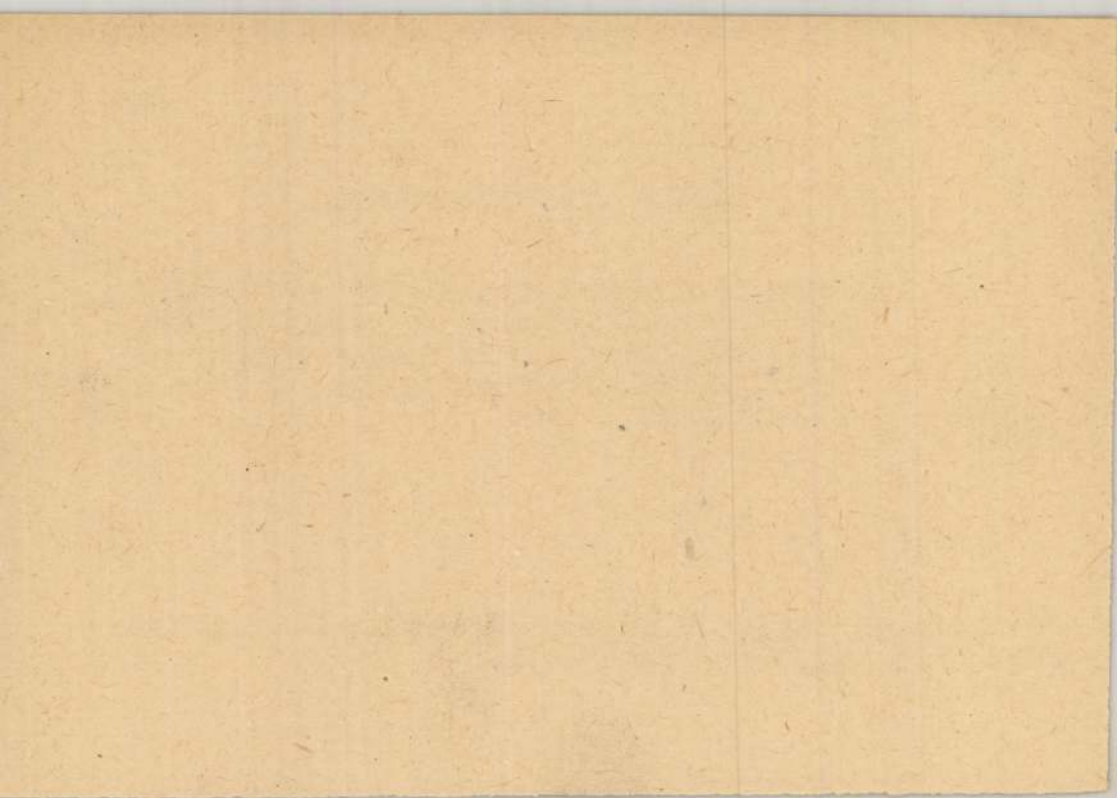
Szoldatits Ferenc: Madonna
A legszebb magyar képek. A Pesti Hírlap Vasárnapja
1932. aug. 20.

Telcs Ede, éremművész

1896-ban készítette első plakettjét. Gyönyörű emlékérmek és plakettjeink sorozata követte. Az összes elsőrangú medailleurök majdnem mind az ő iskolájából kerültek ki.

Dr. Procopius Béla: A Magyar Emlékérem-és Plakett-
Művészet. II. 1934 125-127. l.

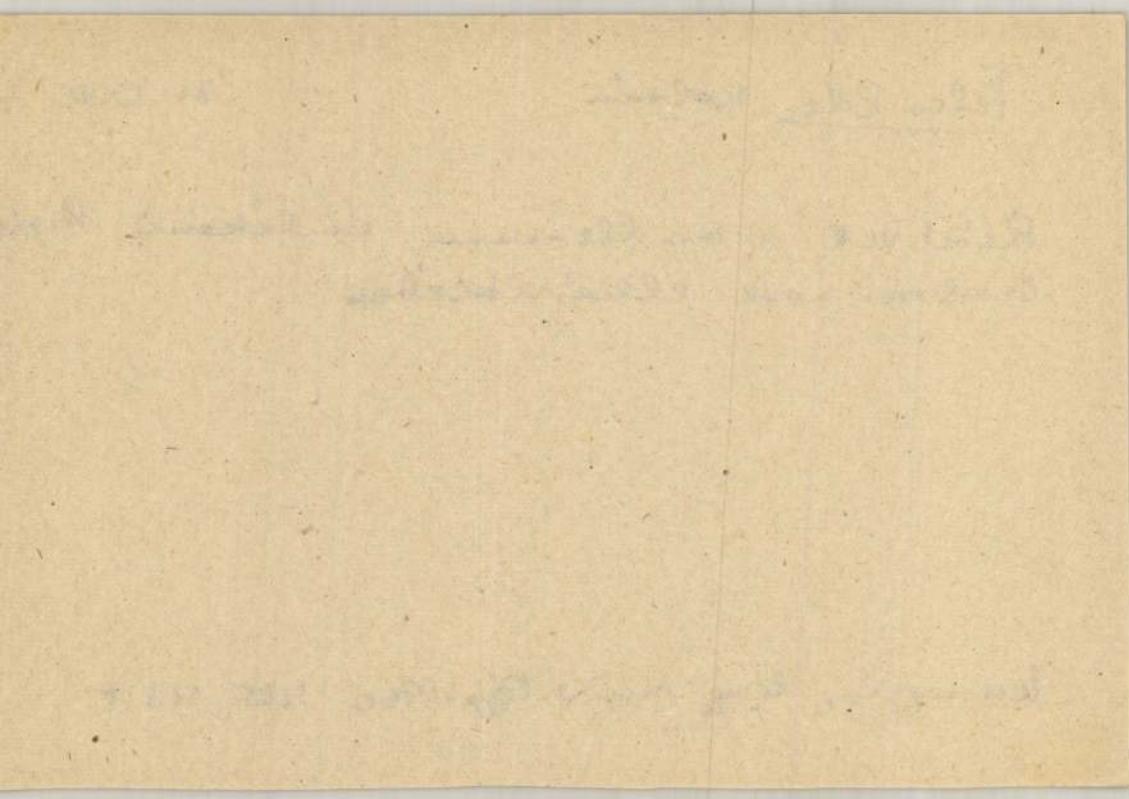

Telcs Ede halván

M. D. K.

Részt vet a millenniumi emlékmű kivágás
halvának elkészítésében

Kamuzs, lap. műv. Bp. 1960 485, 487

Telcs Ede

MDK

Vörösmarty szobor 1908. /Kallós-Telcs/

48.o.

Székely László/szerk /: Budapesti zsebkalauz.
Bp. 1959.

Telcs Ede

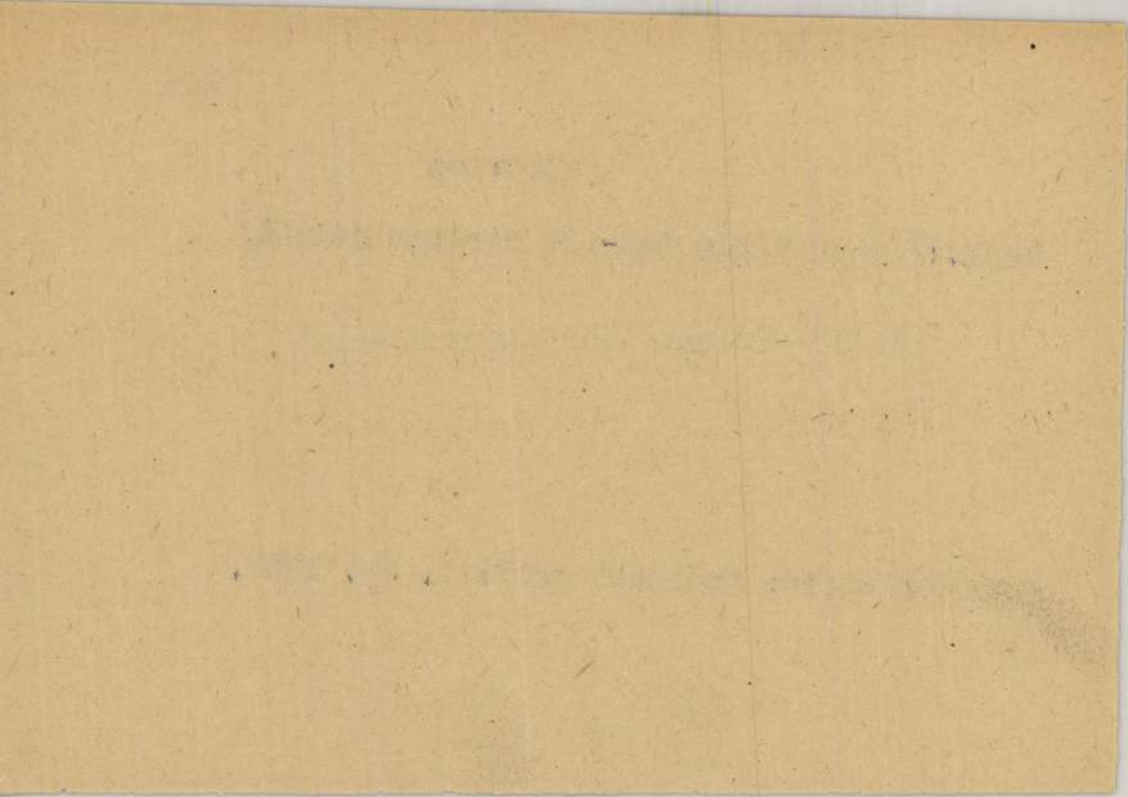
MDK

szobrász

Repr. 3/ a mű végén lap- és sorssám nélkül/

Kallós-Telcs: "Vörösmarty Mihály"

Gábor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

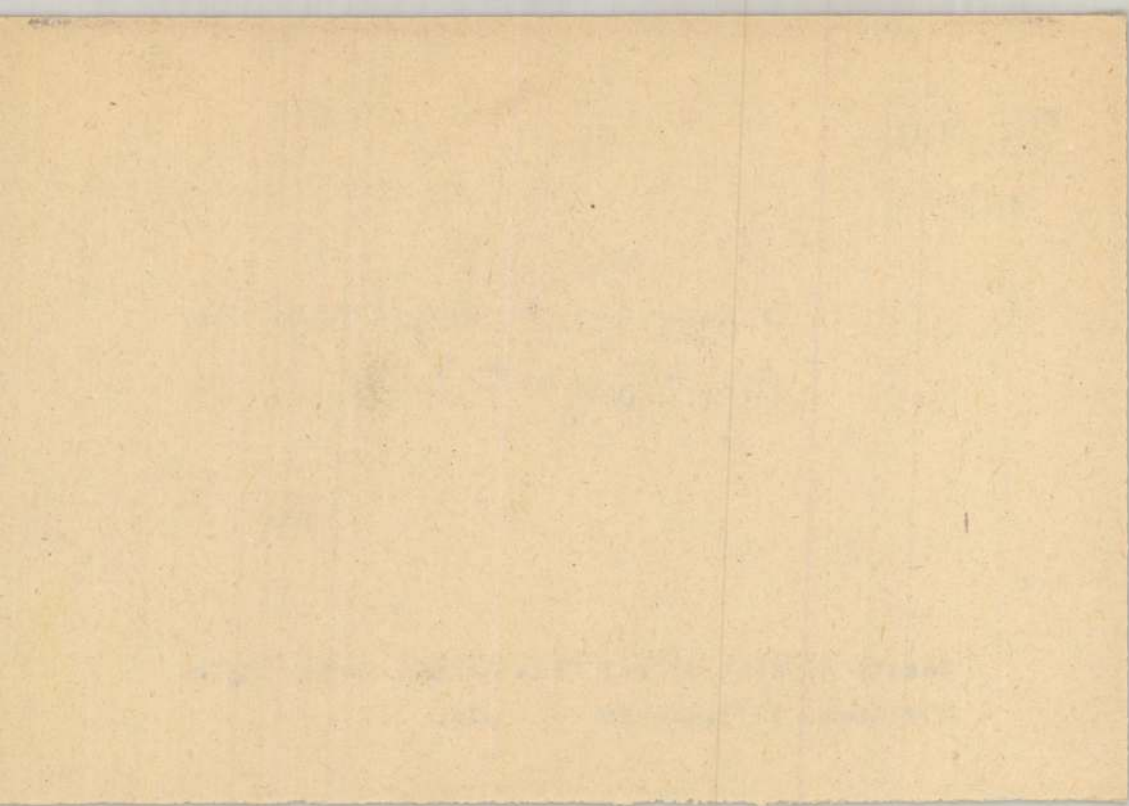

Telcs Ede
moharai

A moharai nagy magyomá-
nyait folytatták.

Gosztai László: Olcsai Fiso Zoltán munkássága.

Művészet, 1971. január - 8. lap

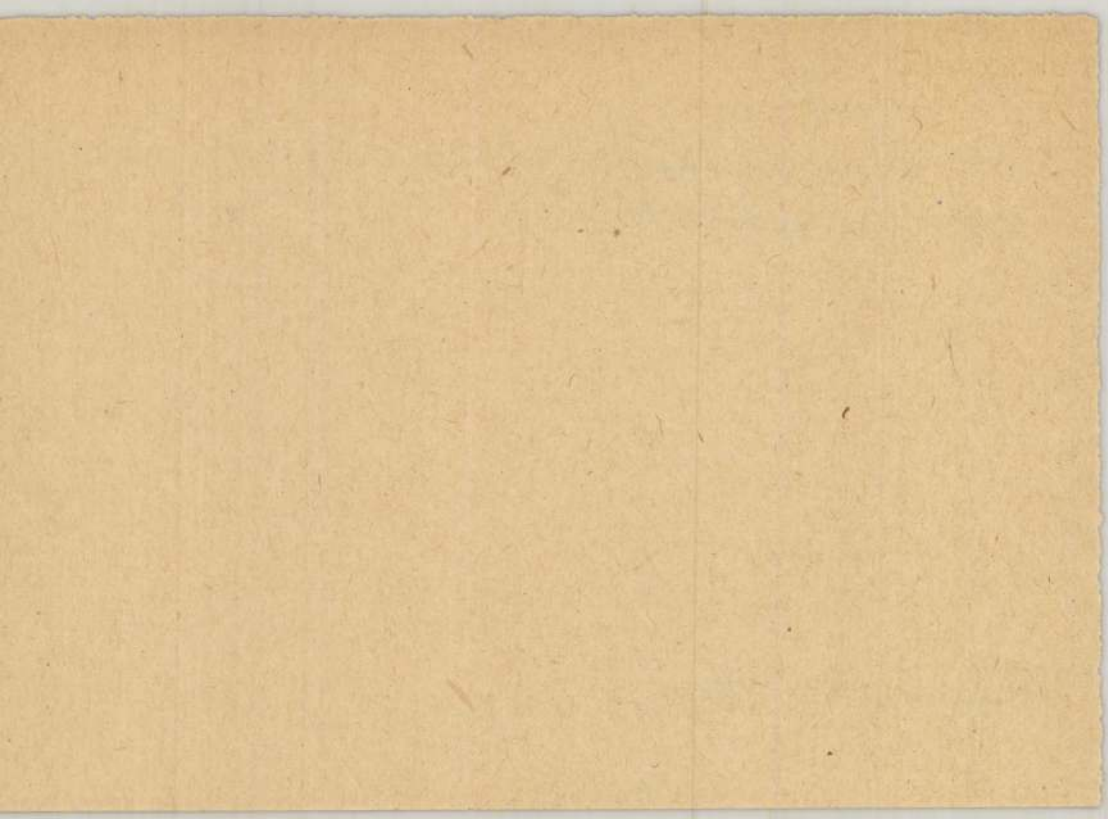

Teles Ede

A budapesti Vörösmartyr-robort
epik airotoja

Freibad Föld 1971 II. 21

Teles Ede
szobrász.

Y
Tánculmányfej. Műanyag. 45,5 cm.
Budapest MNC. Repr.

el. programjánál műv. köth. II. Képz. 721.
Lomina 1970

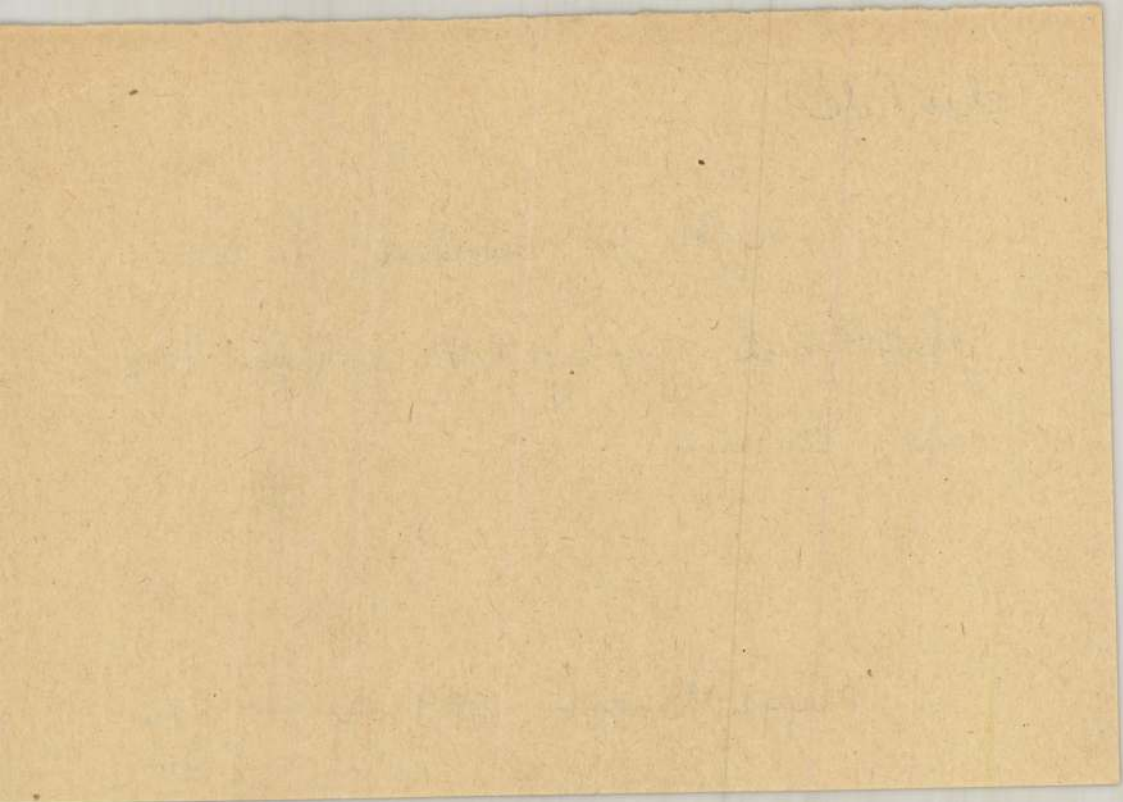
Telcs Ede

újabb két hóbróval és több

plakett, ével gazdagodott a Bajai Tűz
István Múzeum

Magyar Nemzet 1989 október 14
6. old.

Telcs Ede

MDK

Marcza, bronz

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

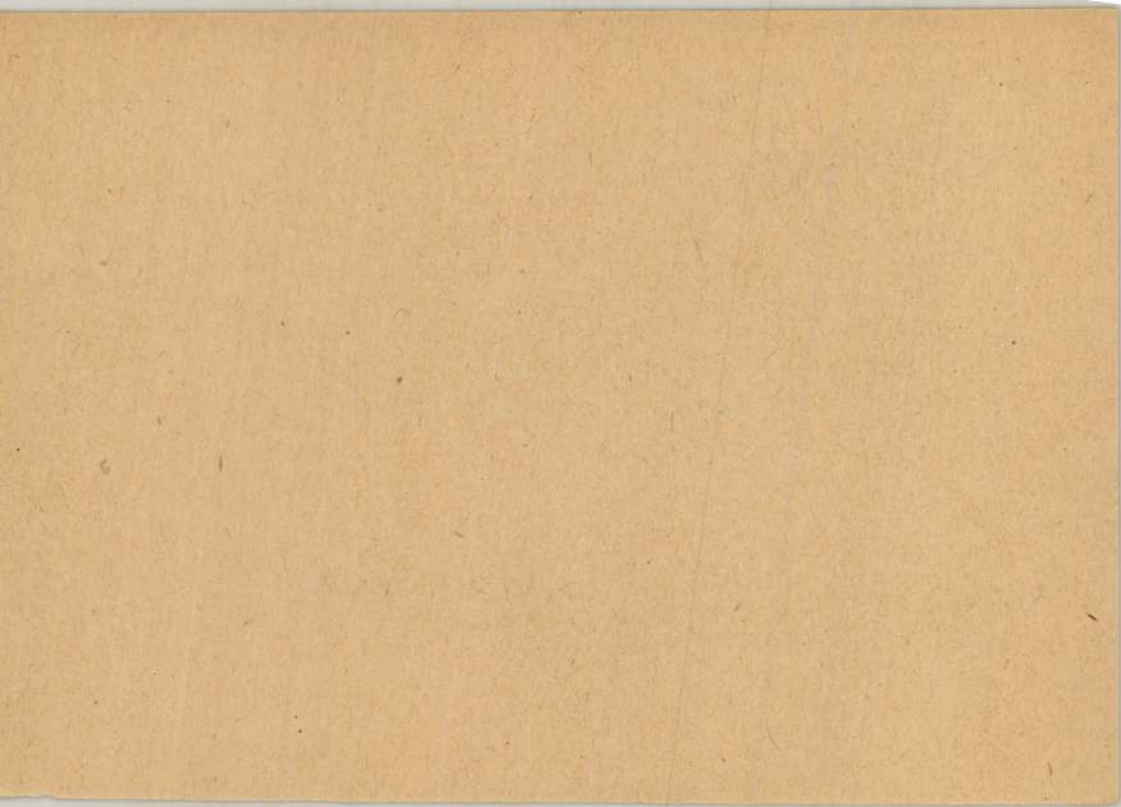

Telcs Ede szobrászművész

Tóth István, valamint Kézdi Kovács László festőművész volt a Kiss Ernő szoborbizottság zsűritagja. Kadocsa Lippich Elek a szépművészetek szobrászati albizottsága elnökével együtt fogadták el a szobor-mintákat és a főalak ércbeöntését.

1906. május 14.-én a szobrot felállították és 1906 május 27.-én leleplezték.

Hegedüs János: Kiss Ernő az aradi vértanu hős emléke. Nagybecskerek. 1906.
103. 1.

MDK

Telcs Ede és Márkus Géza

Vörösmarty szobor pályázaton I.kategóriába osztott
pályamű

Művészet I. évf. 1902. 5. sz. 329 l. /képpel/

MDK

Telcs Ede

Választmányi ülés 1904. jan. 28-án. Mücsarnok
1904. febr. 15. 2.1.

100

100

100

MDK

Telcs Ede

• Erzsébet emlékmű pályázaton 10 000 K díjjal
kitüntetett mű

Művészet I. évf. 1902. 2.sz. képek 107, 108, 109 o.

Adatok művészeti értékeiről. Művészeti, I.
ÉVI. 1902, 78.

Hunyadi Mátyás / atdolg. Götter P. J.
A Betti Művészeti 1847 évi kiadása

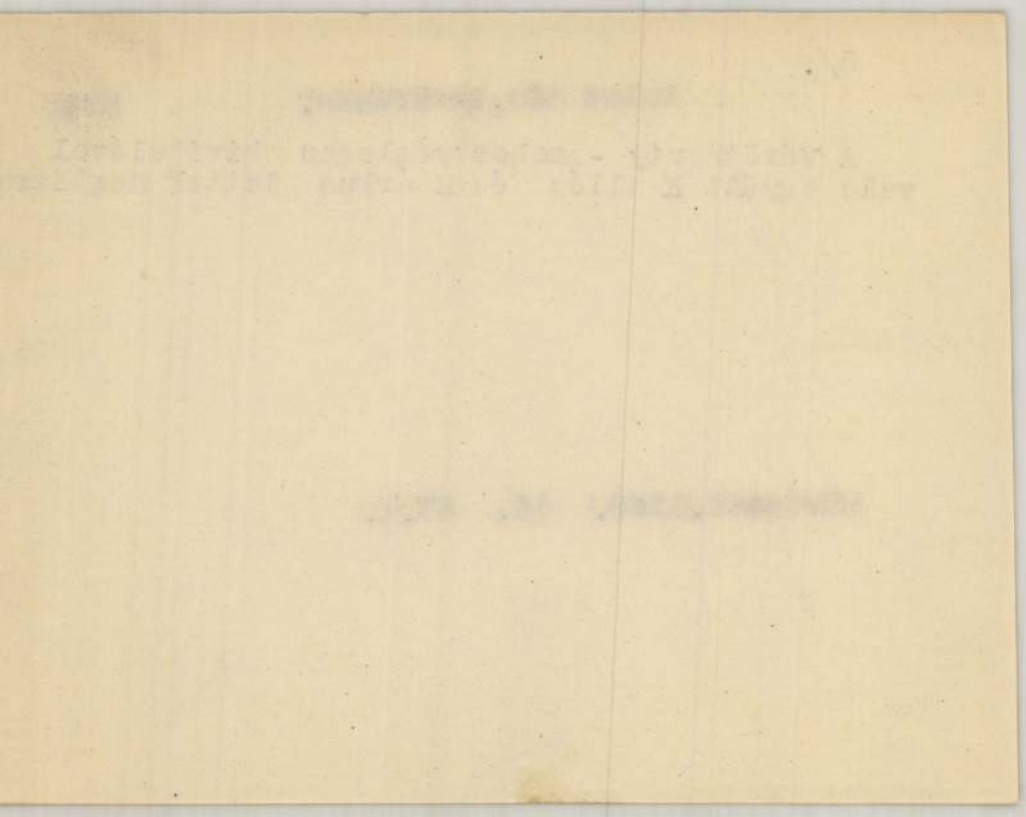
5/.

Telcs Ede, szabványos.

NDK

A Vörösmarty -szabvány végleges kivitelével
vele együtt K allós és M árhus lettek megbizva

Híröszt. 1969. 46. 47.1.

MDK

Telcs Ede, szobrászm.

176. F.K.-né urasszony arcképe.
/Fej/.

Szobormű.
Repr.

Képzőm. Társ. 1929/30 téli kiáll. Kat.

11

John H. ...

...

...

...

352. Szent László. A Zala-féle Millenáris-
emlékmű mellékalkja. Szobormű. Mgt.

Képzőm. Társ. 1908/9 téli kiáll. Kat.

1881

1881

1881

1881

Telcs Ede, szobrászm.

74. "Archép" Terracotta melliszobor. Mgt.
75. " Kis szégyenlős" Eredeti terracotta.
76. "Öreg honvéd". Mgt. " "

Képzőm. Társ. 1921-2 téli kiáll. Kat. 29.1.

John A. ...

74. "Harris" ...

75. "Harris" ...

76. "Harris" ...

Report ...

M. D. K.

Telcs Ede szobrász

Művei a kiállításon

Csep Erzsébet: Magyar szobrászat a XIX-XX. században
186.1.

A MAGYAR NEMZETI GALERIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Telcs Ede

Szoldatics Ferenc emléklakett 1908. Bronz

Thaly Kálmán emlékl. Bronz

Árverési Közl. 1940. okt. 4.rk. 95.suk.

Table 100

Scientific names and descriptions 1908. 1908.

Table 100. 1908. 1908.

Scientific names and descriptions 1908. 1908.

100

Telcs Ede

Az 1905. évi nemzetközi börtönügyi kongr.
emlékpl. Bronz

Vizmai Lukács Antal emlékérmé, 1903. bronz

Árverési Közl. 1940. okt. 4. rk. 95. suk.

Telca Ede

As 1905. évi nemzetközi kiállításra készült.

emléké. Bronz

Vissza látogatás emlékére, 1905. évi kiállításra.

Évforduló emlékére, 1905. évi kiállításra.

1905

MDK

Teles és Márkus *Géza*

közös műve, első kategóriába osztott pályamű.
repr. 329.1.

A Vörösmarty-szeber pályázat.
Művészet. 1902. 329.1.

Table des Matières

Table des Matières, une partie
1891.

A l'éditeur
Paris, 1891.

Telcs Ede

Hadbavonulás, 1914-15. Fehér fém

Bpesti leányegyesület emlékérme, bronz

Árverési Közl. 1940. okt. 4.rk. 95.auk.

MDX

Telcs Rde

Hadvonulás, 1914-15. évi tél

Építési költségvetés és emlékirat, 1915.

Árverési közi. 1940. okt. 4. rk. 95. auk.

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

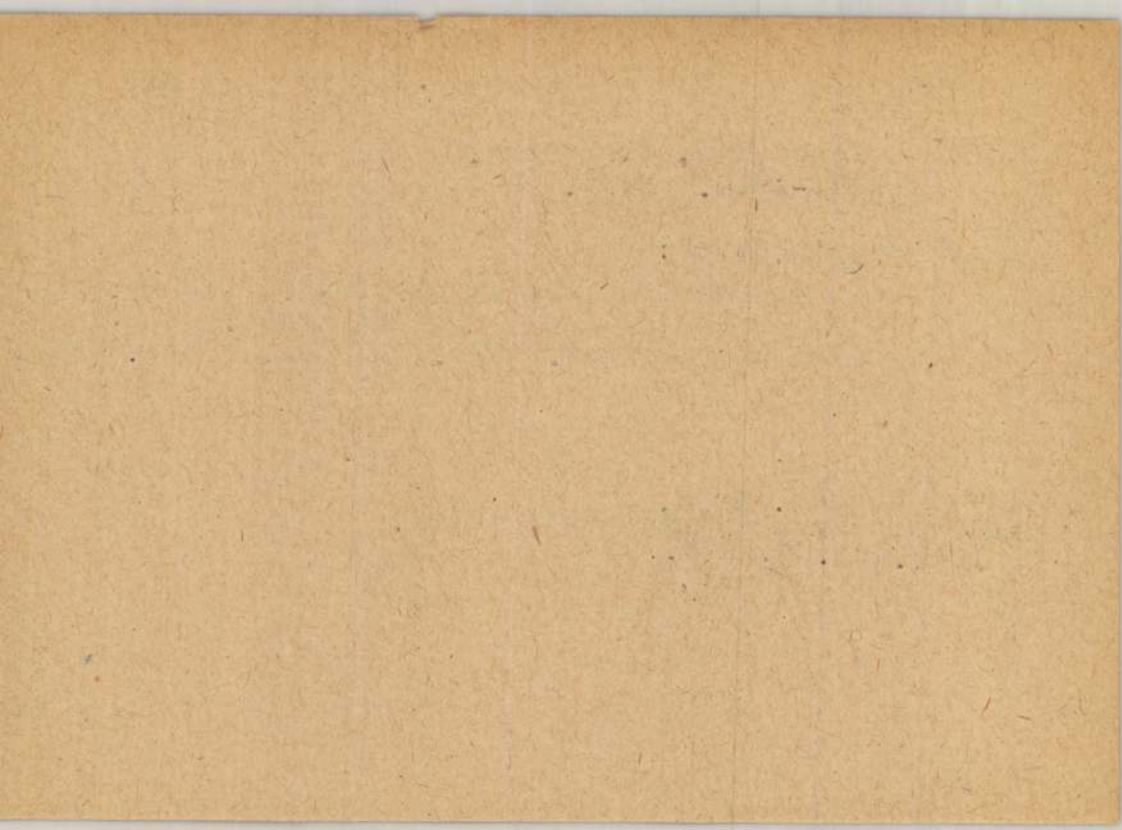
Érmek és plakettek:

Numizmatikai Társulat, 1936. 138 mm.
Öntött bronz.

Mészáros Andorné, 1935. 150 mm. Önt.brnz.

Városi Múzeum, Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 20. Kat.

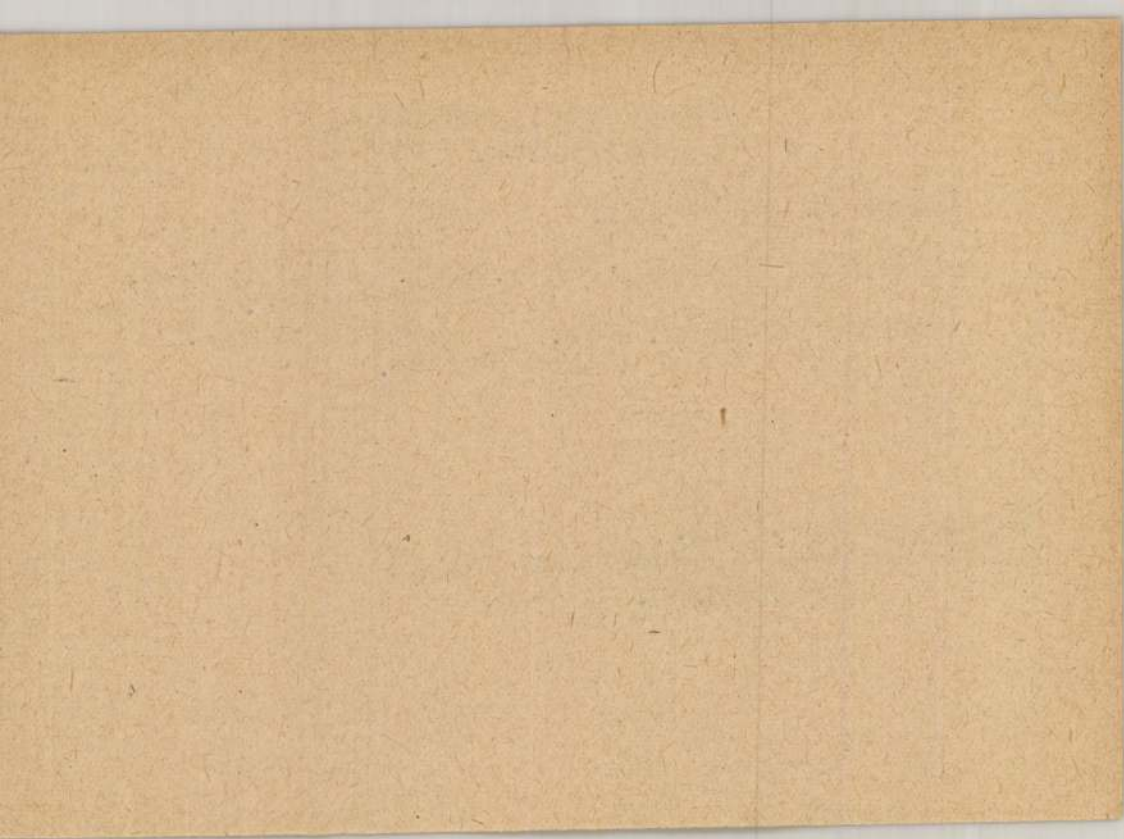

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948.

Érmek és plakettek:

Pázmány Péter 2 pengős. 1935. 25 mm. próba.
Vert ezüst.
Rákóczy Ferenc. 1935. Öntött bronz.
162/107 mm.

Várcsi Múzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 20. Kat.

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

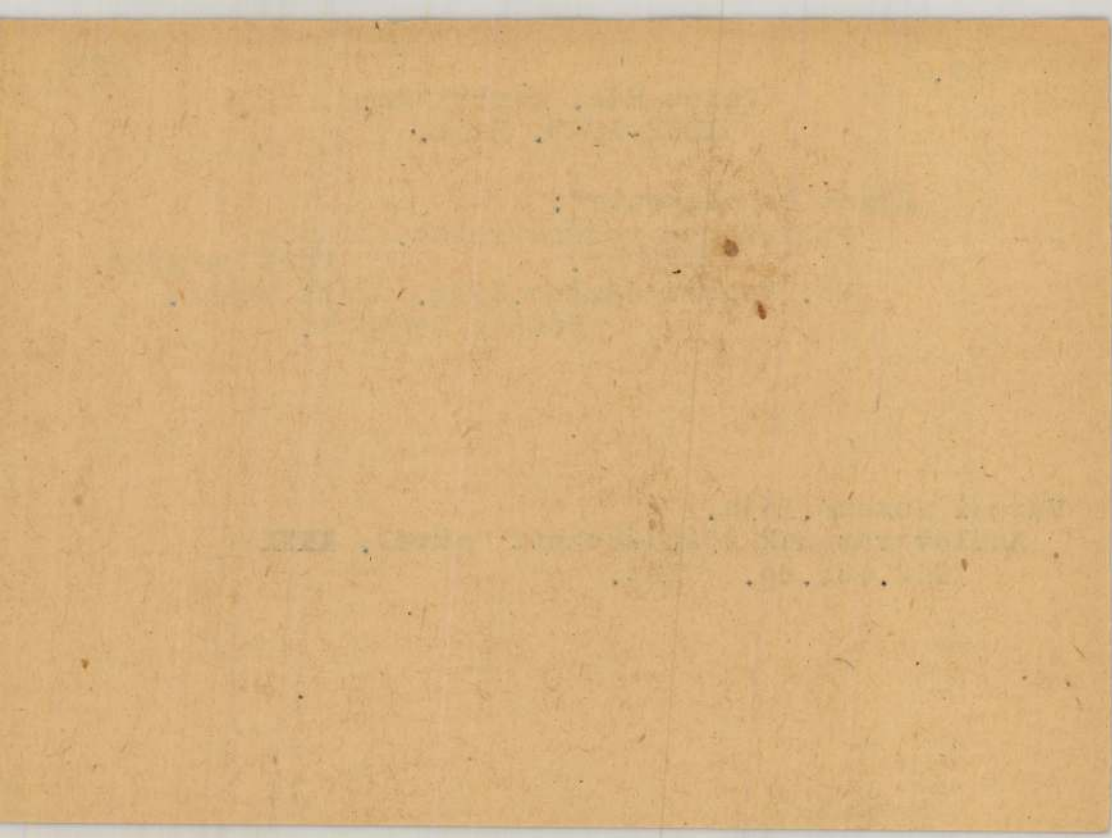
Érmek és plakettek:

Falkenhayn vezérezredes. 1916.
62/53 mm. Vert hadifém.
Gr. Teleki Sándor. 1923. Vert bronz.
Hátlap Beckó F.

Városi Muzéum. Baja.

Szülővárosának ajándékozott művel. ~~XXXX~~

1948. aug. 20. Kat.

Telcs Ede, szobrászm.
1872.-1948. Baja.

Érmek és plakettek.

Görgei Arthur emlékének. 1916. 112 mm.

Öntött bronz

Falkenhayn és Arz. Hátlap Szt. György. 1916.
267/225 mm.

Öntött vas.

Szülővárosának ajándékozott művei.

Városi Múzeum. Baja. - 1948. aug. 20. Kat.

Telcs Hó, ezobrász.
1872.-1948. Baja.

Erkek és plakettek.

Falkenhayn és Arz. Hátlap Szt. György. 1916.
64/53 mm. Vert bronz.
Arz A. vezérezredez. 1916. 270/228 mm.
Öntött vas.

Szülővárosának ajándékozott művei.
Városi Múzeum, Baja. - 1948. aug. 20. Kat.

Telcs Ede, szobrászm.
1872.-1948. Baja.

Érmek és plakettek.

Éremkedvelők Egy. tagilletménye. 1915. Vert hadifém.

Görgei Arthur, 1916. 126 mm. Öntött bronz.

Szülővárosának ajándékozott művei.

Városi Múzeum. Baja. - 1948. aug. 20. Kat.

Felcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

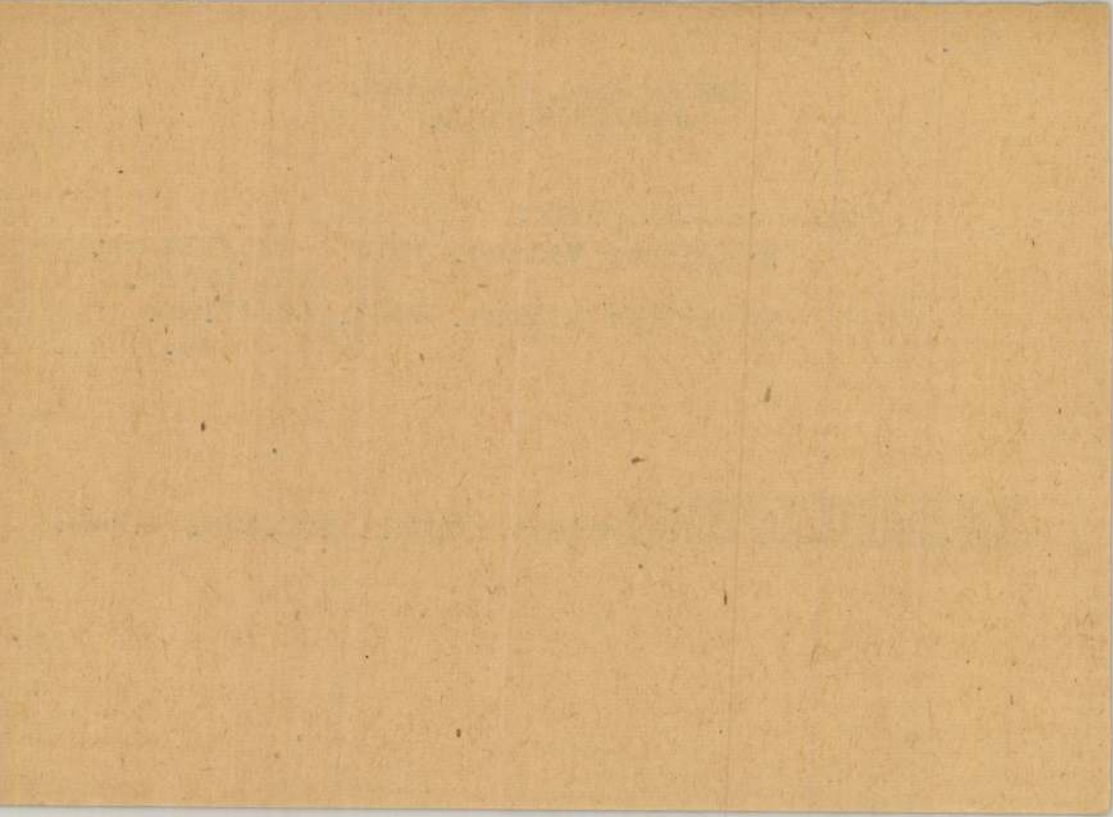
MDK

Emek és plakettek:

Manninger Vilmos. 1915. 225/134 mm.
Öntött bronz.
Manninger Vilmos. 1915. 63/47. mm.
Vert bronz.

Városi Múzeum. Baja. -

Szülővárosának ajándékozott művel. 1948. aug. 26. Kat.

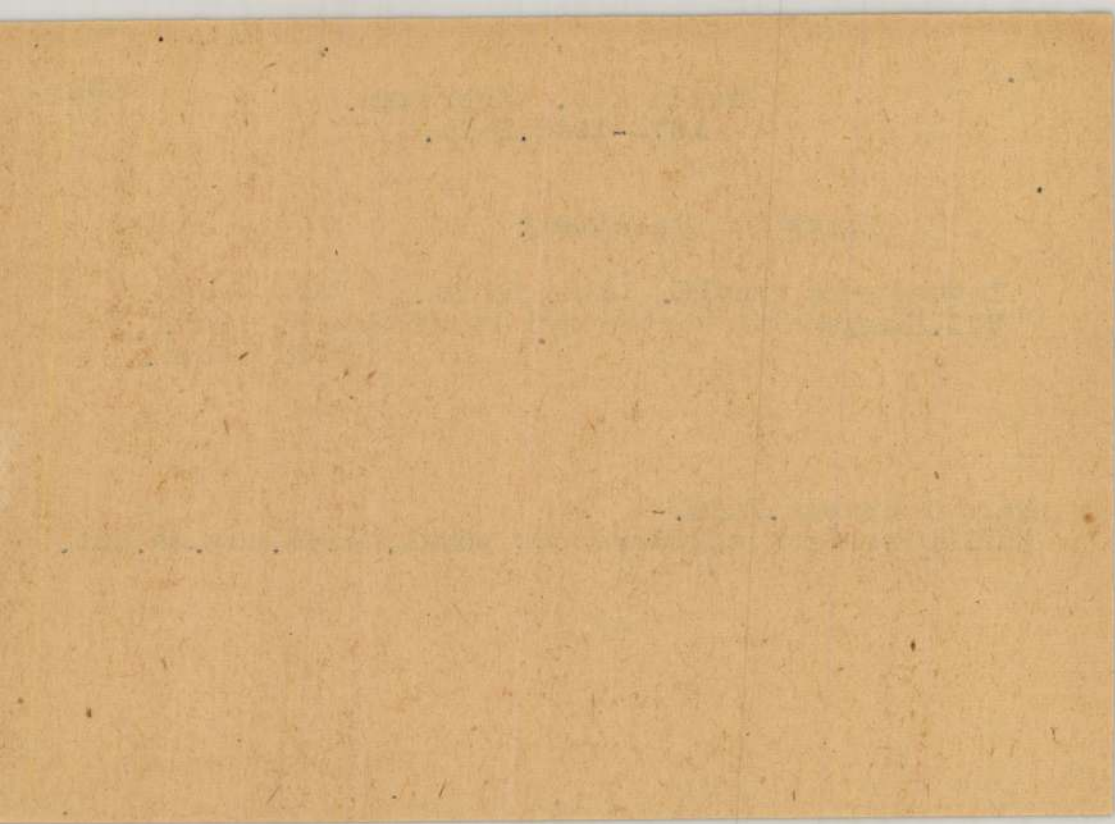
Felcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek:

Löwenstein Arnold. 1912. 59 mm. Vert bronz.
VII. Nemzetközi börtönügyi kongresszus. 1905.
Vert bronz.

Városi Múzeum. Baja. -

Szülővárosának ajándékozott művel. 1948. aug. 20. Kat.

Felcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

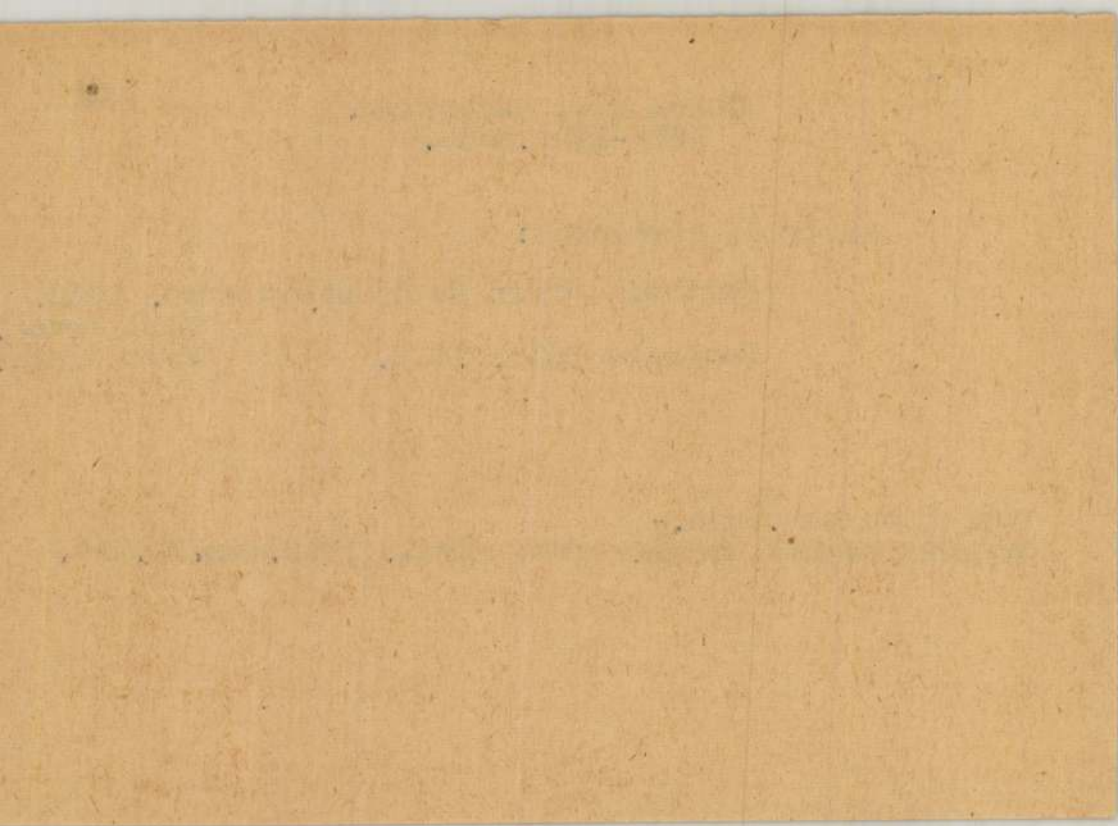
MDK

Érmek és plakettek:

Wertheim Armán és Grünfeld Irma. 1912.
Vert bronz.
Rechnitz Béla. 1914. Vert bronz.

Városi Múzeum. Baja.-

Szülővárosának ajándékozott művel. 1948. aug. 26. Kat.

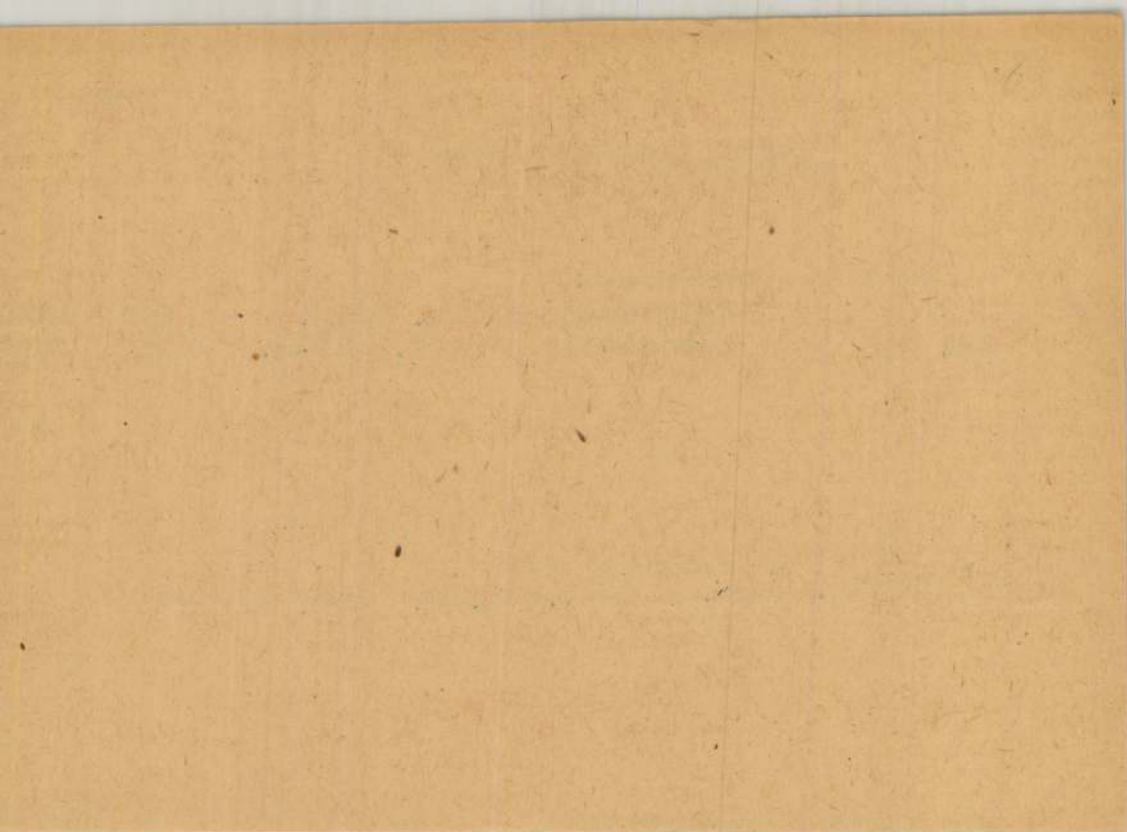

Telcs Ede, szobrász.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek:

141 mm.	Kolesseváry Endre. 1912.	Vert bronz
	Löwenstein Arnold. 1912.	Öntött bronz

Szülővárosának ajánlékosztott művei.
Városi Múzeum. Baja. - 1948. aug. 20. Kat.

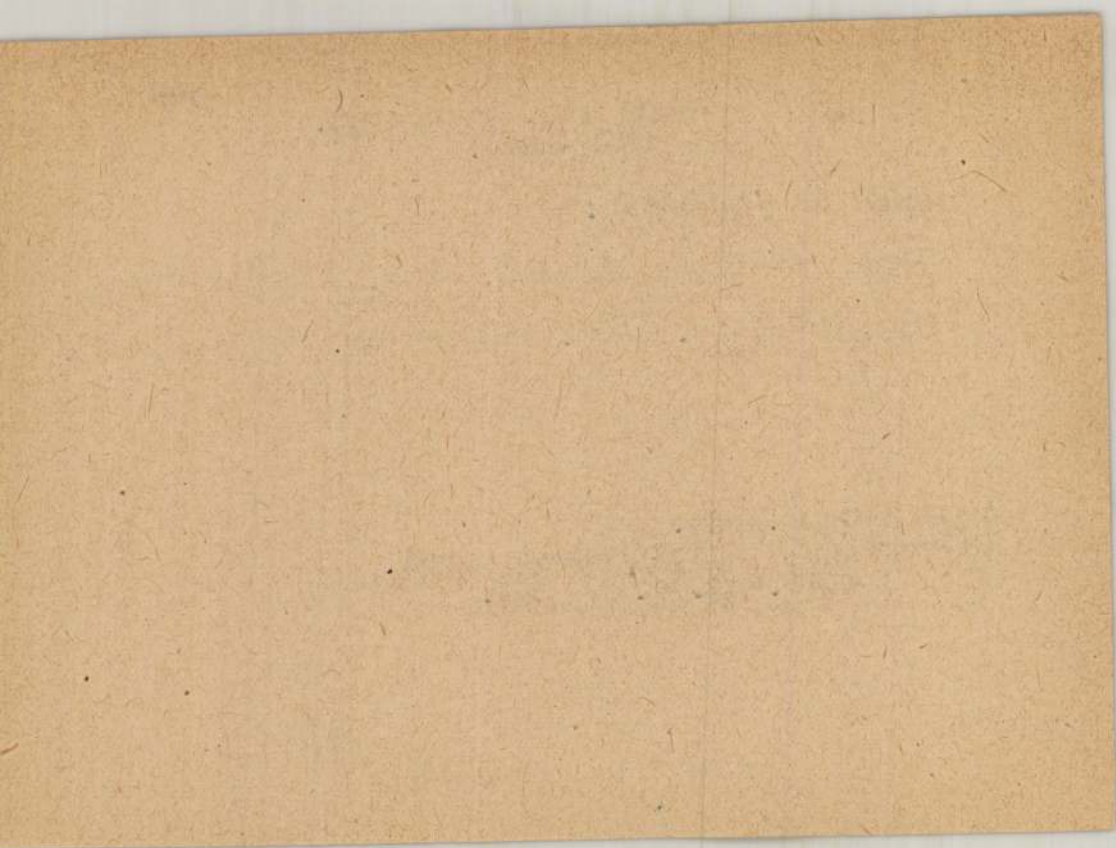
Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948.

Érmek és plakettek:

Jean et Jerome Tharaud. 1934. Öntött bronz.
Pázmány Péter. 1935. 162/107 mm. Öntött bronz.

Városi Múzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 20. Kat.

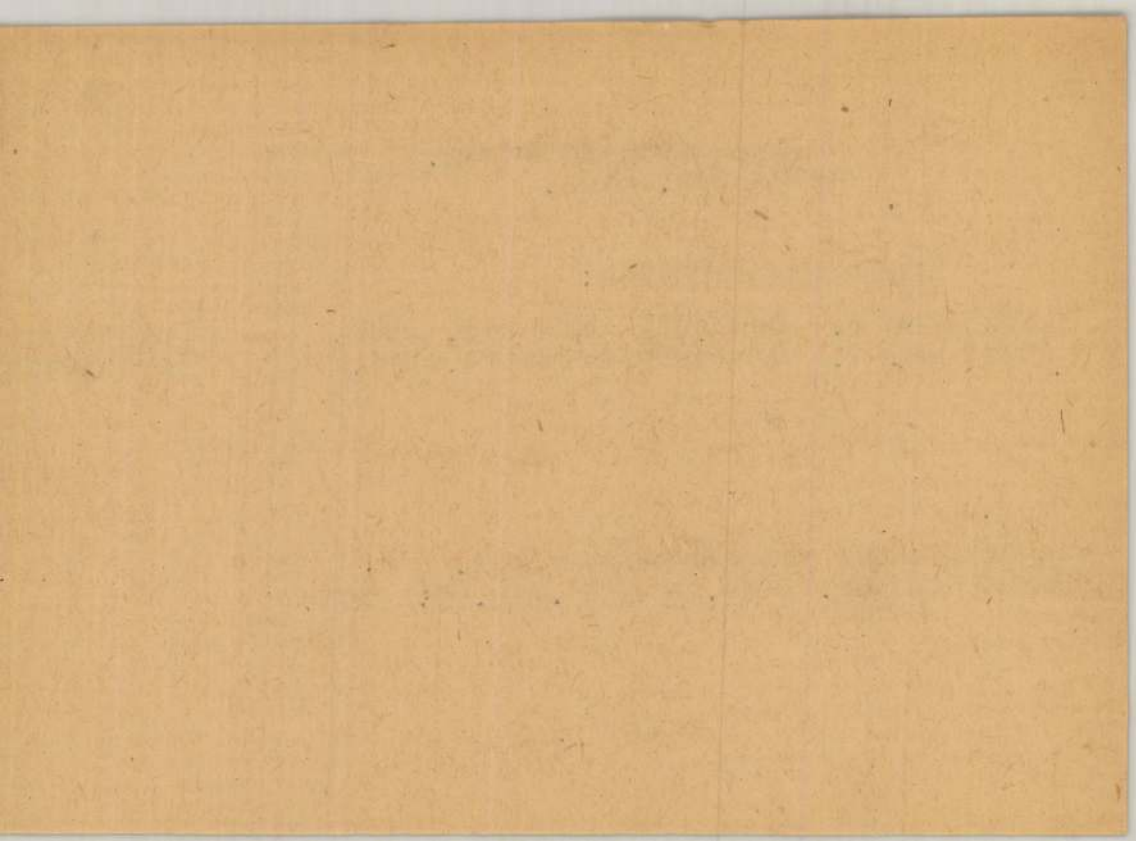
Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek:

185/142mm 6. Dessewfy Arisztid. 1911.
63/47 mm. 7. Dessewfy Arisztid. 1911.

Öntött bronz
Vert bronz.

szülővárosának ajánlékezett művei.
Városi Múzeum. Baja. - 1948. aug. 20. Kat.

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

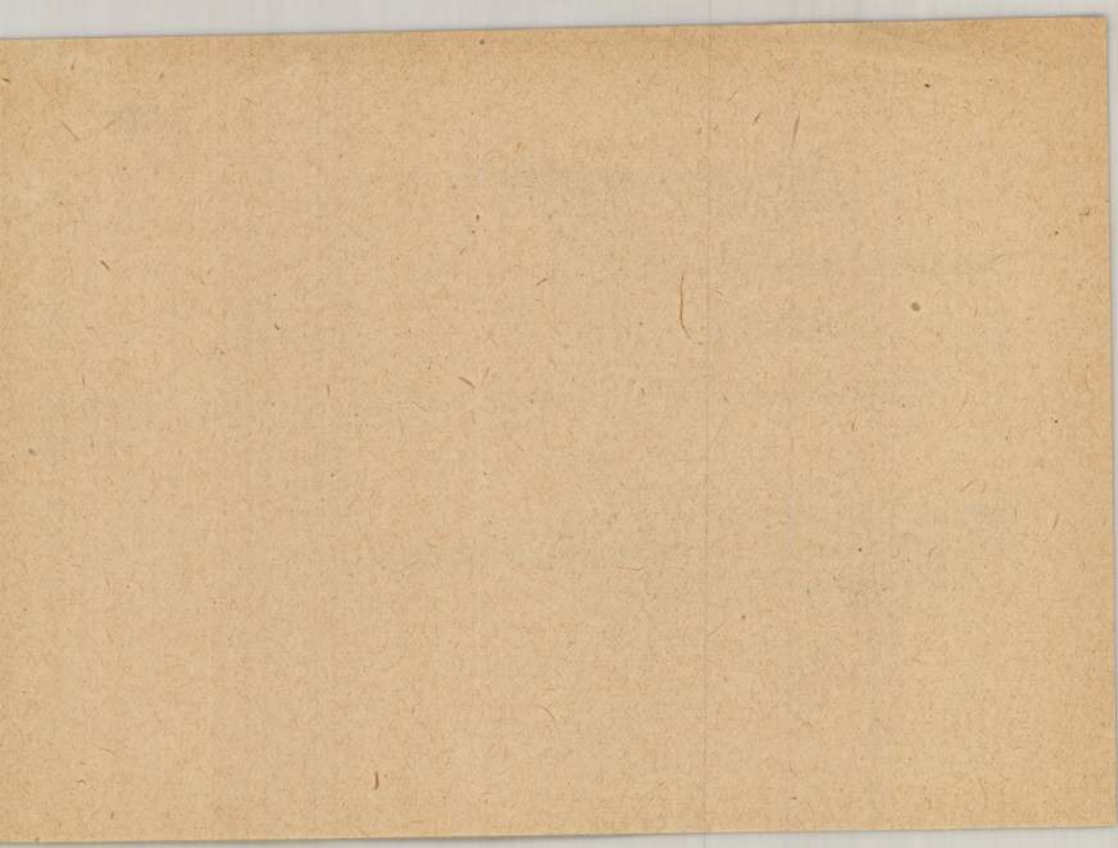
Érmek és plakettek:

Irénekének. 1932.

Bronz.

Gyermekkel táncoló faun. 1923. 10 mm. Öntött
bronz.

Városi Múzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 20. Kat.

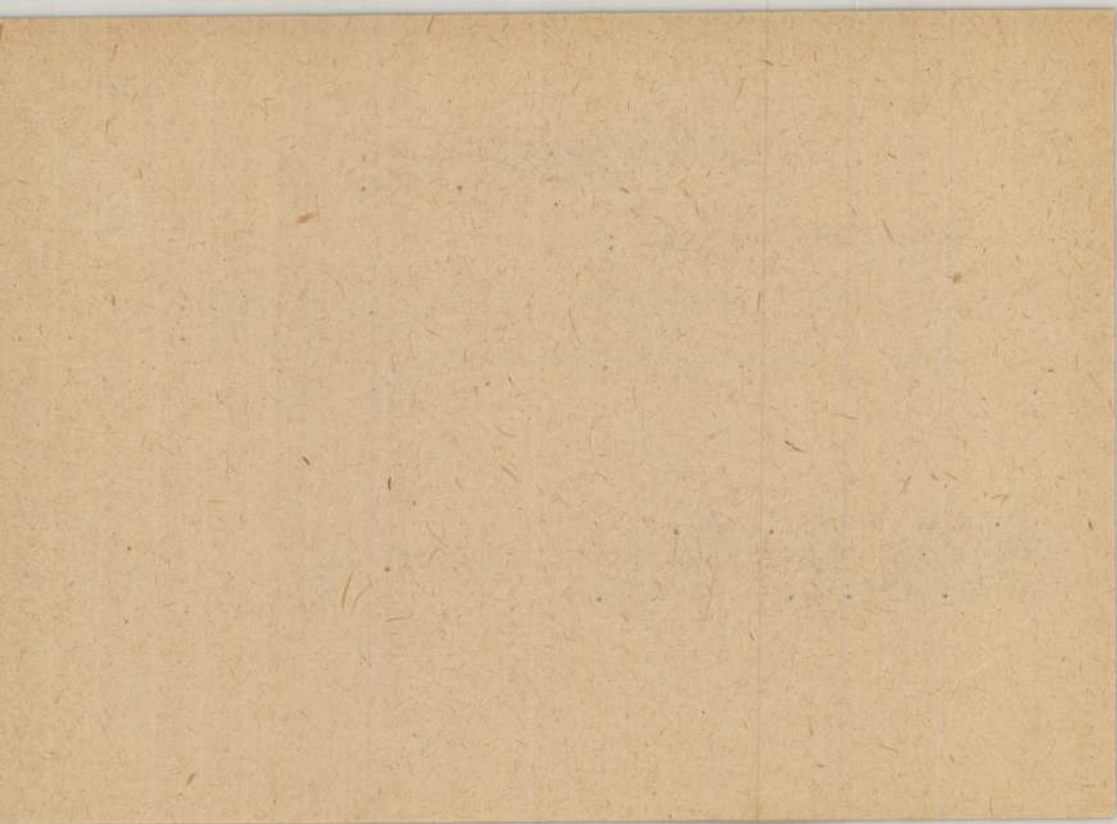

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek:

Fát döntő férfi. 1927. 292/173 mm.
Öntött bronz.
Orsz. Képzőm. Ipartárlat. 1928.
Vert bronz.

Városi Múzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1958. aug. 20. Kat.

Telcs Ede szobraszművész

Szakosztály-előadó volt a Steindl-Céh tarsaság
utolsó munkaévében.

Cikk: Steindl-Céh

Magyar Építőművészet, 1907. 9.sz. 22.1.

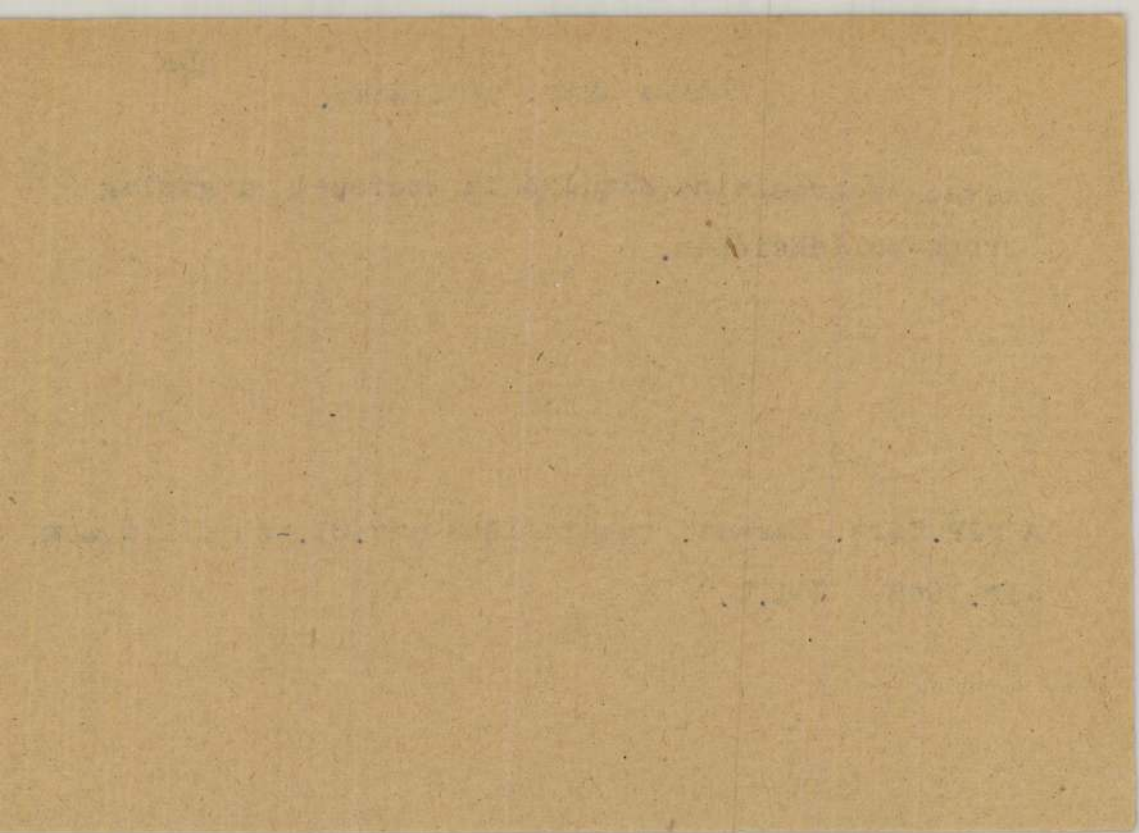
Telke Ede, szobrászm.

neves szobrászaink közül ő is szerepel a gazdag
bronz-kollekcióban.

A MIP.Társ. karác. vására 1908 nov.21.-én nyílt meg.

MIP.1908 341.1.

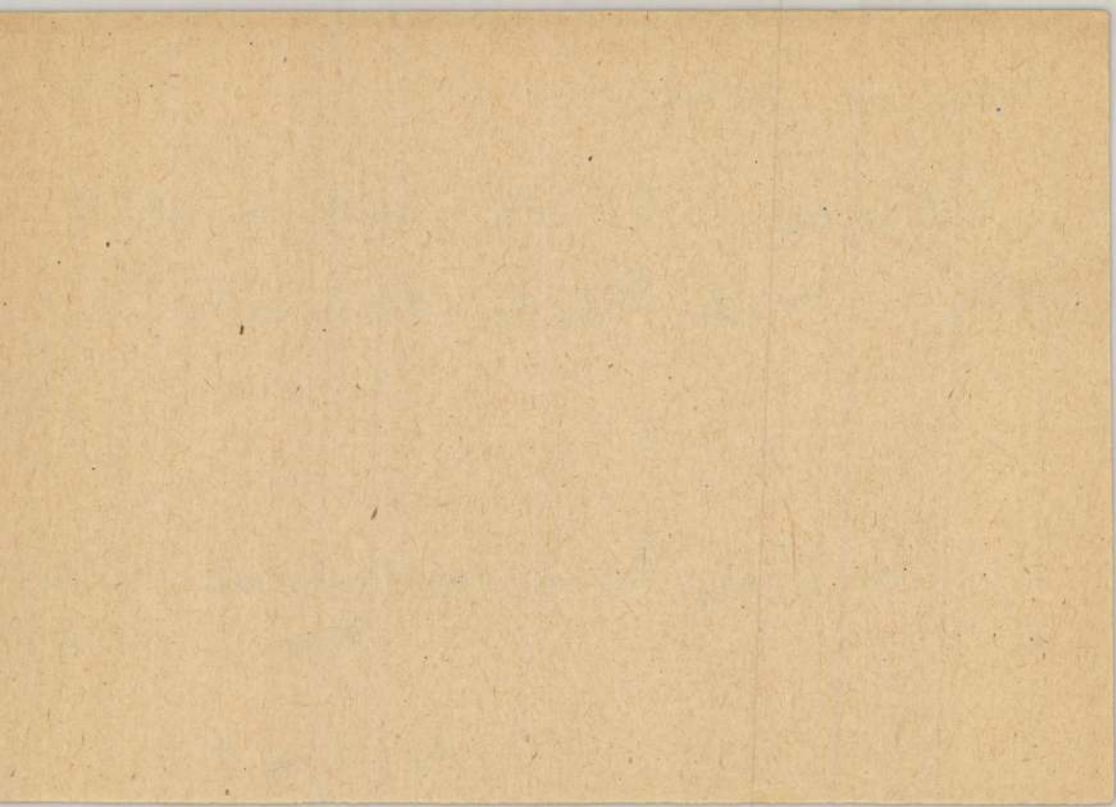
Telcs Éde, no brain

MD4

Októberben Telcs Éde - emlékkiállítás
a Nemzeti Galéria dísztermében.

- : A műreum. hónap Kezsművészeti Kiállítás-
tárai J.l.

NÉPSZABADSÁG, sz. 1963. aug. 31.

MDK

Telcs Ede

Magyar Iparművészet 1901. 290.1.

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

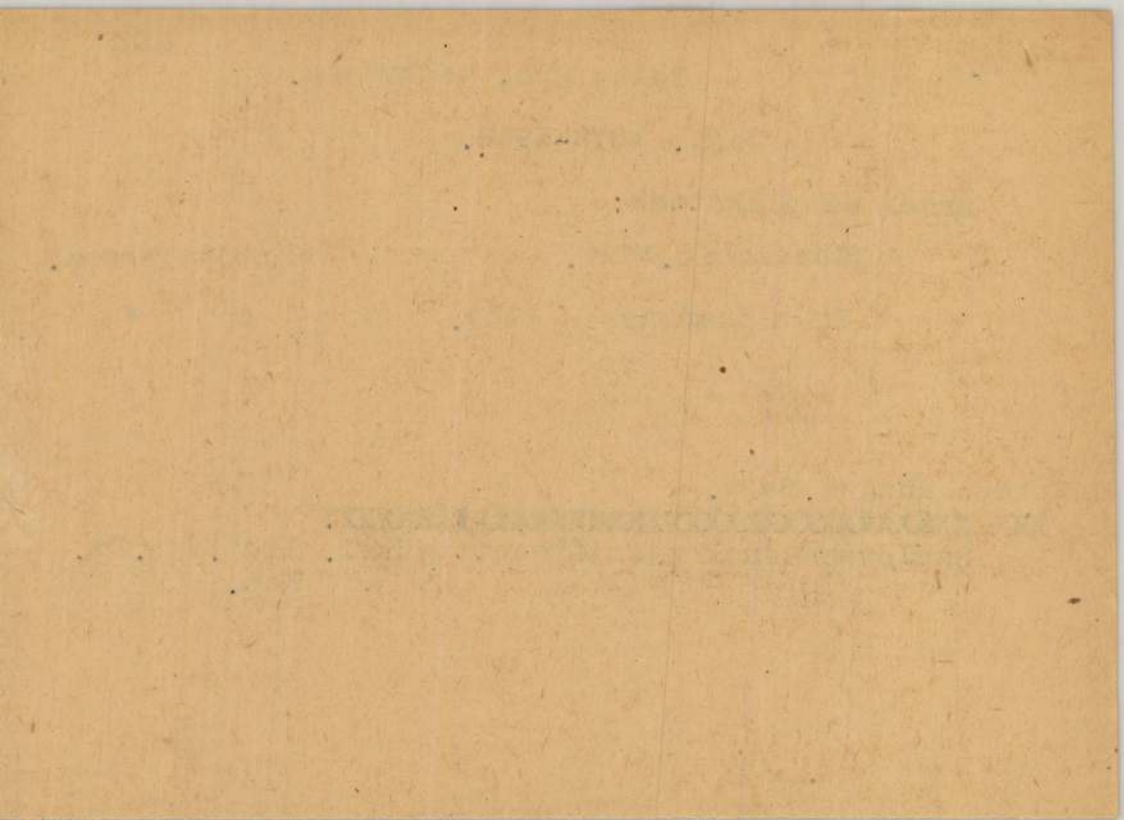
Érmek és plakettek:

- TVI.sz. 3. Testnevelési Tanács érme. 1924. 295/255
Tár.VI.szó 4. Testnevelési Tanács érme. 1924. 65/58 mm.
Vert bronz.

Várcei Múzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művel. ~~EXX~~
1948. aug. 20. Kat.

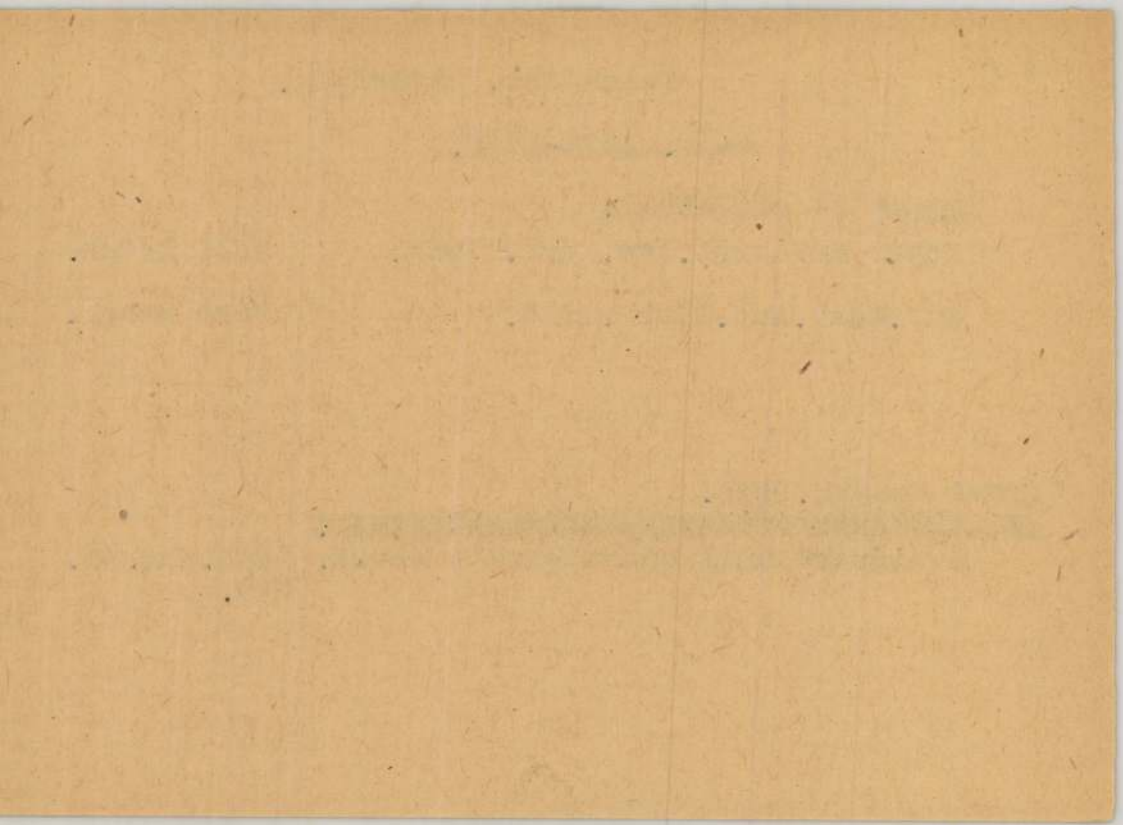

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek:

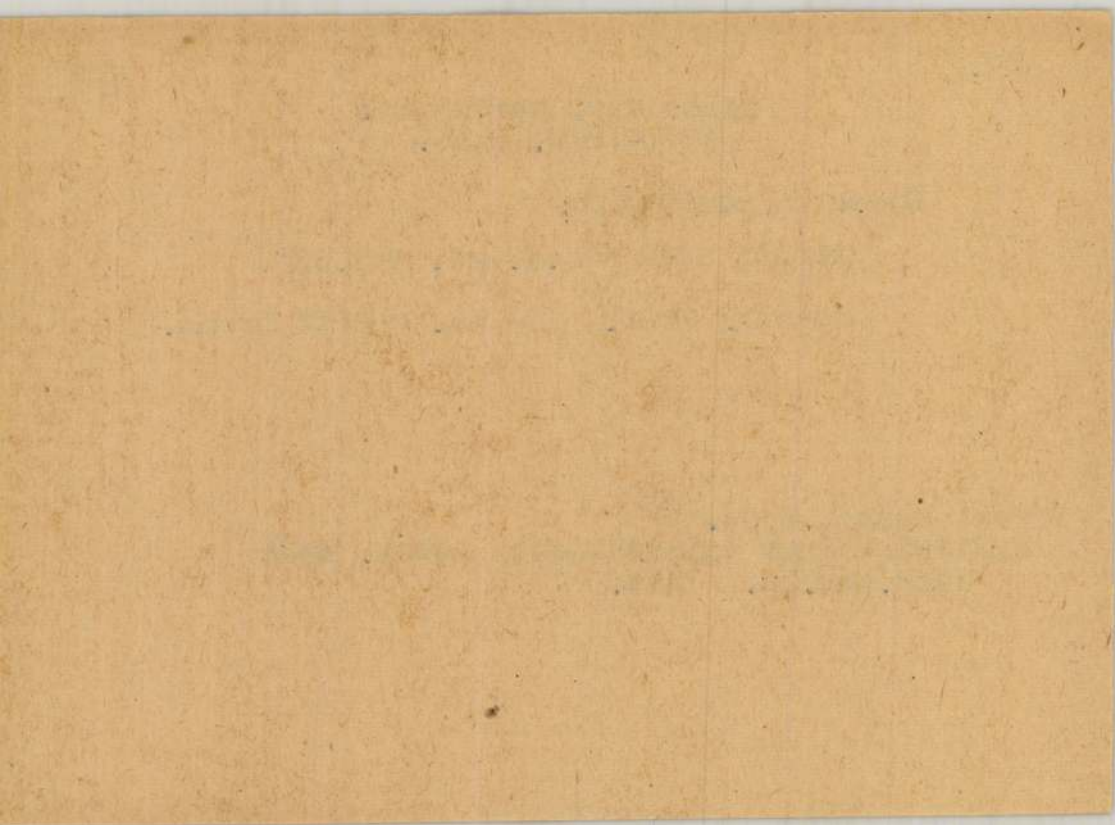
Maróti Géza házass.évf. Iam.idő.

Anyánk. 1922. 171 mm. Öntött bronz.

Városi Múzeum. Baja.

Azülővárosának ajándékozott művel. ~~REXX~~

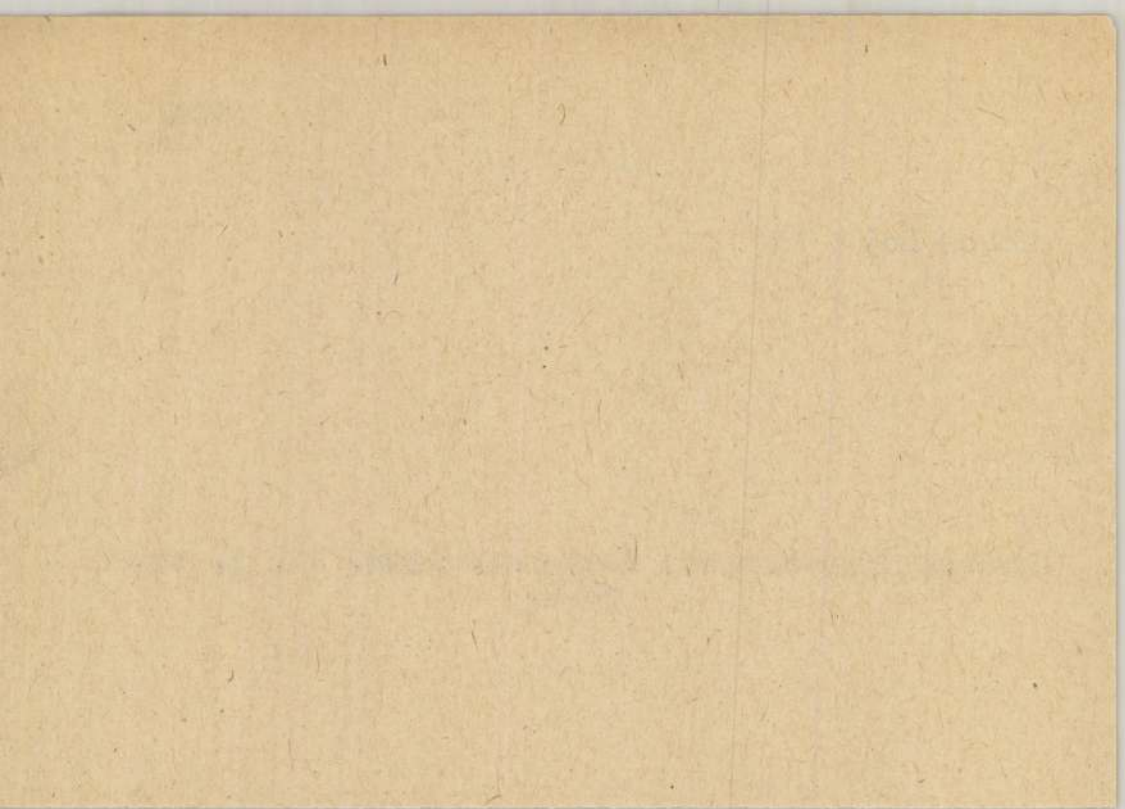
1948. aug. 20. Kat.

MDK

Telcs Ede

Művészi Ipar-Nemzeti Művészet. 1906. II. 3. sz.
78.1.

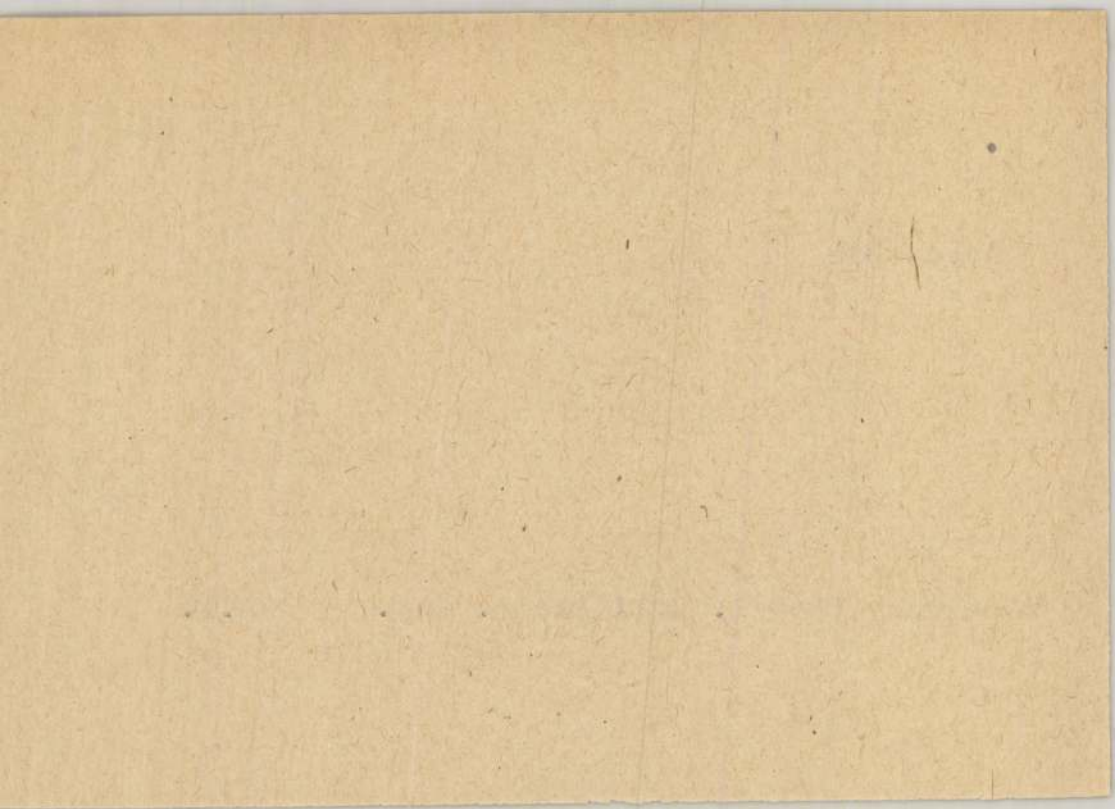

MDK

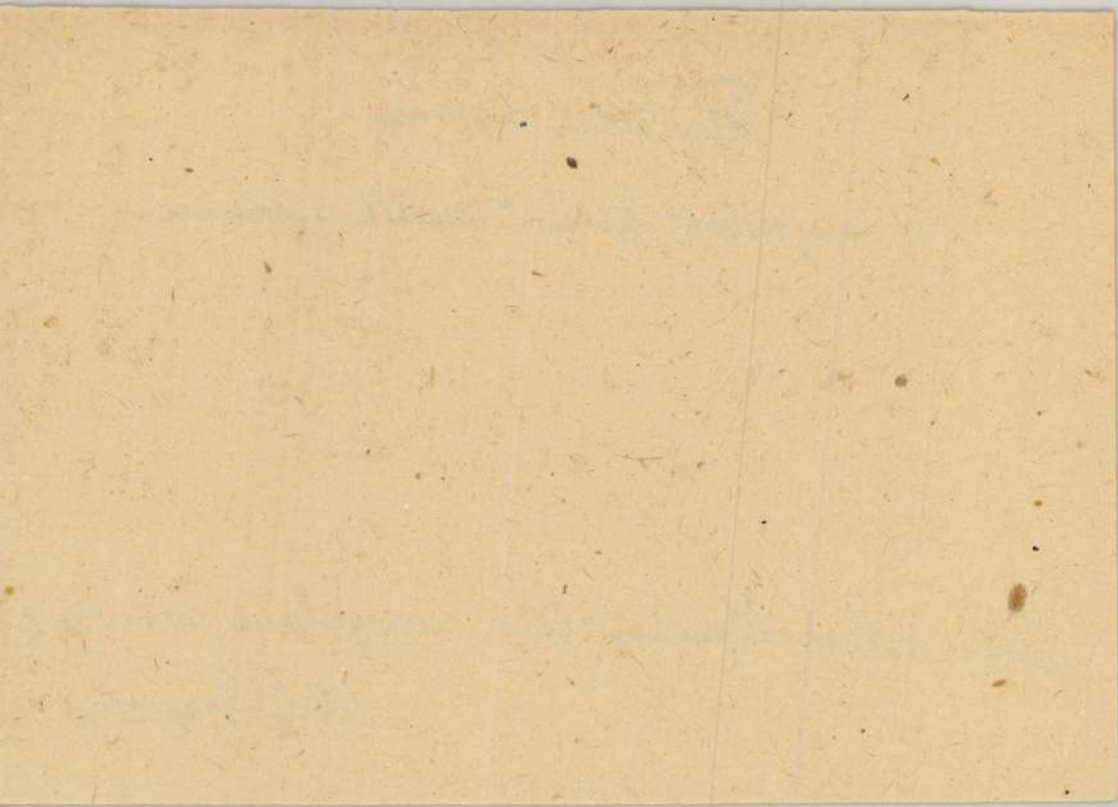
Telcs Ede

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 61.1.

Telcs Ede, noborin
(magyarországi kék színű koralitás jelleme.)

Útves. - Útves. képmű. kiáll. - Magyar Szemle, 1933 XUM. L.
166. l. - Gerevich.

Telcs Ede

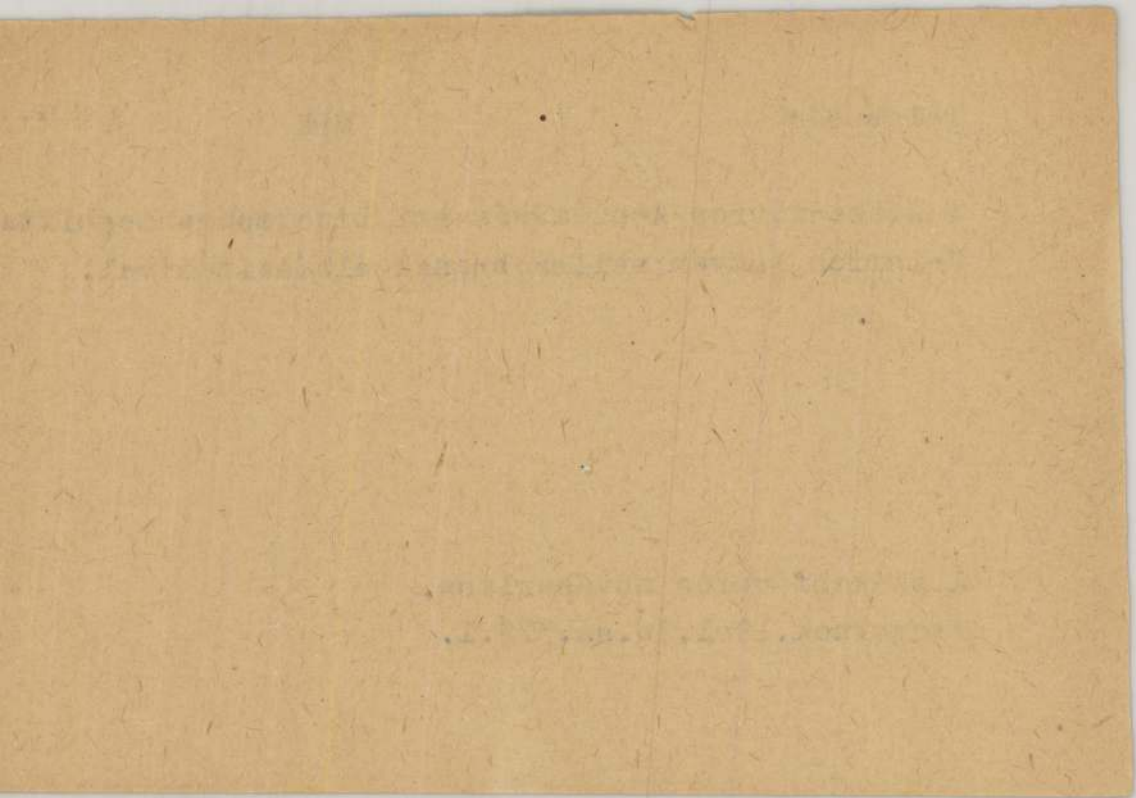
MDK

A székesfővros képzőművészeti bizottsága megbizta
Heinrich István mellszobrának elkészítésével.

A székesfőváros müvásárlása.

Mücsarnok.1901.30.sz.372.1.

Telcs Ede

"Az otthon művészete" címmel fénykép a művésztől munkaközben szobrával együtt.

- - -

"A jövő szobrászata: a kisplasztika" - mondja Telcs Ede..." címmel interjú a művésszel. Beszámol arról, hogy min dolgozik "a Vörösmarty szober kitűnő alkotója.." A "...hétmérföldes csizmákban haladó parasztgyereket faragja.." s a lap bemutatja iparművészeti éremvázlatának repr.-jét.

Színházi Élet. Bp. 1928. szept. 16-22. XVIII. évf. 38. sz. 113., 125. l.

1861

Received of the Treasurer of the
United States for the sum of

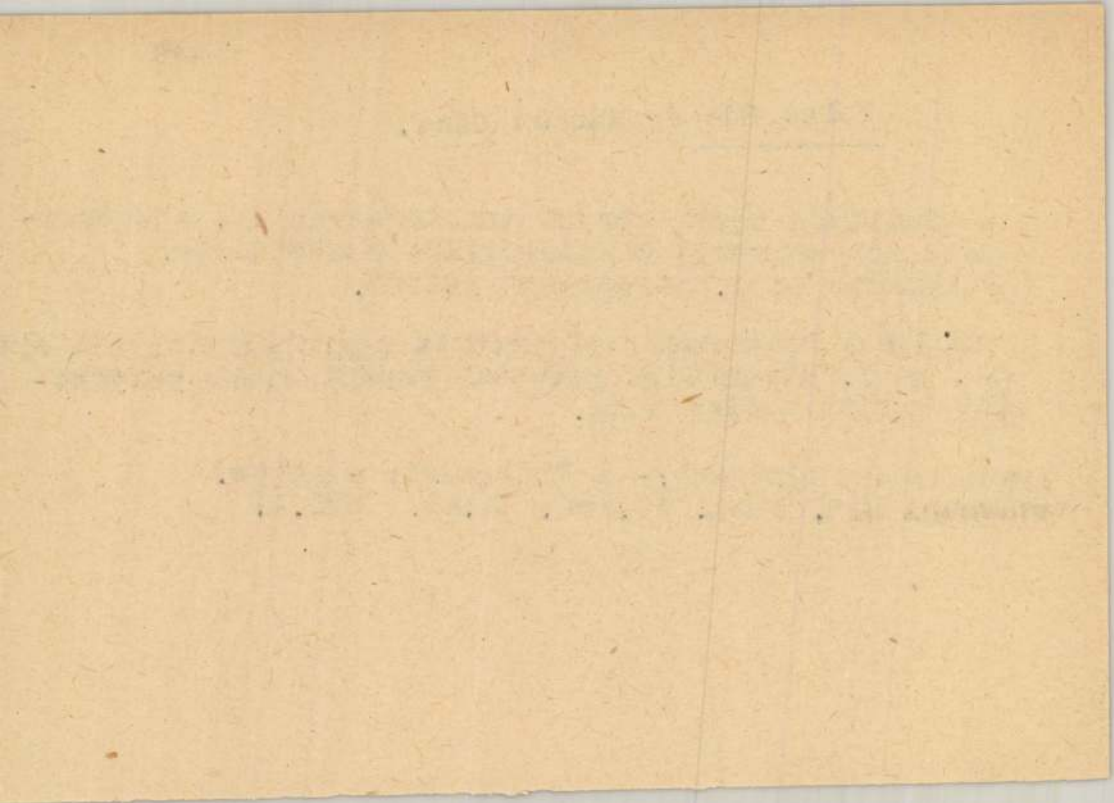
Five hundred and no/100 Dollars
for the purchase of
Land in the Territory of
Arkansas
This receipt is valid for the
purpose of the purchase of
Land in the Territory of
Arkansas
Witness my hand and seal
this 1st day of January
1861

Telcs Ede és Márkus Géza,

a bizottság egyik tervet sem fogadván el, a beérkezett pályaműveket 3 kategóriába osztotta be. Pályaműve az I. kategóriába jutott.

Mintegy kétharmad szavazatot/ egyik pályázó sem ért el, az I. kategóriába jutottak között újabb pályázatot hirdet a bizottság.

Irodalom és Művészet. - A Vörösmarty - szobor.
Vasárnapi Ujs. 1902. 49. évf. 41. sz. 675. l.

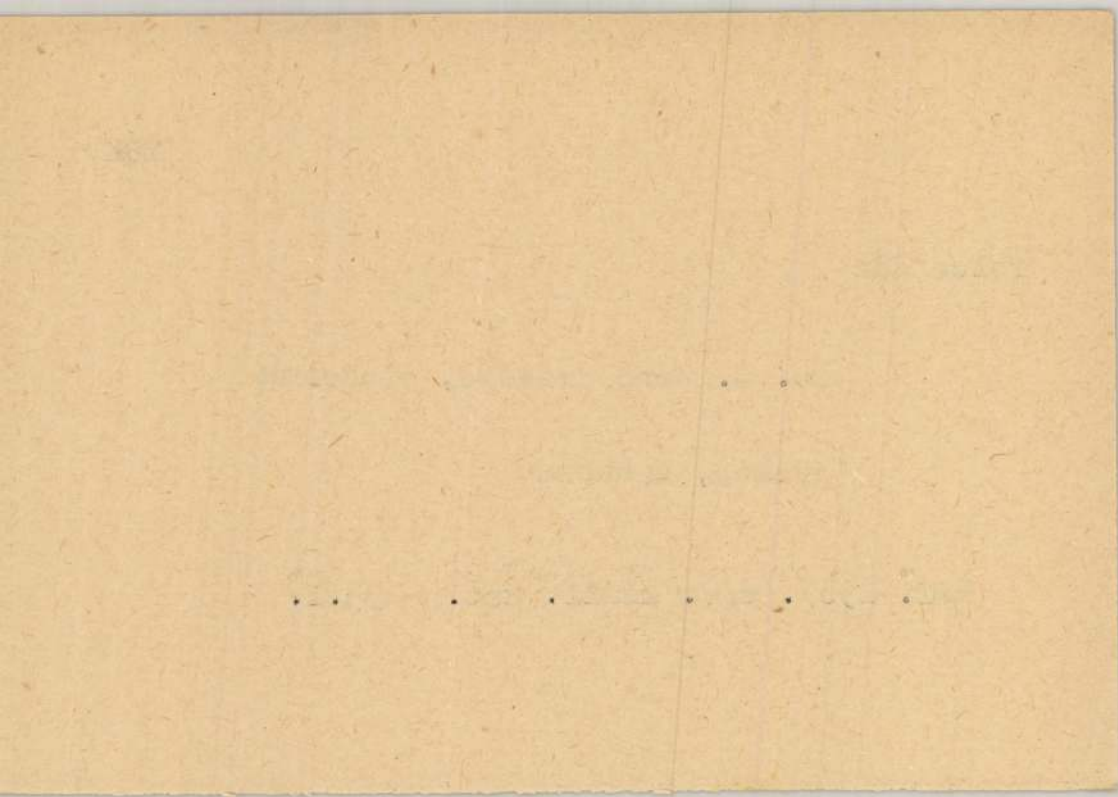
MDK

Telcs Ede

Cs. G. urnő arcképe, szobormű

Arckép, szobormű

KMT. 1907. tav. kiáll. kat. 33.1.

Telcs Ede

MDK

†
Törzso,

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

MDK

Teles 806

Torsø

Miscarok 1922 jubileum klubb

Telcs Ede, szobrászm.

3000 pengős jutalmat kapott.

Zala György és Urbán Antal nyerte meg a Tisza-
szobor pályázatot. Pesti Hírlap. 1929. jun. 15. 11.

Telcs Ede, robrón

M.D.K.

Töry Emil építéssel községi
késítette a miniszterelnökségi pa-
lota lebontása után a Szank György
térre maút Erzsébet-embertéri
pályatervét ismertető:

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1902. 36. kötet. 160-162. old. 6-7. oldal
VI-VII. oldal

Telcs Ede

Diszoklevéllel tüntették ki a monzai iparművészeti kiállításon.

Cikk: Kiállítások.

Magyar Iparművészet, 1924. 37.1.

Table 1

Table 2

Table 3

Table 4

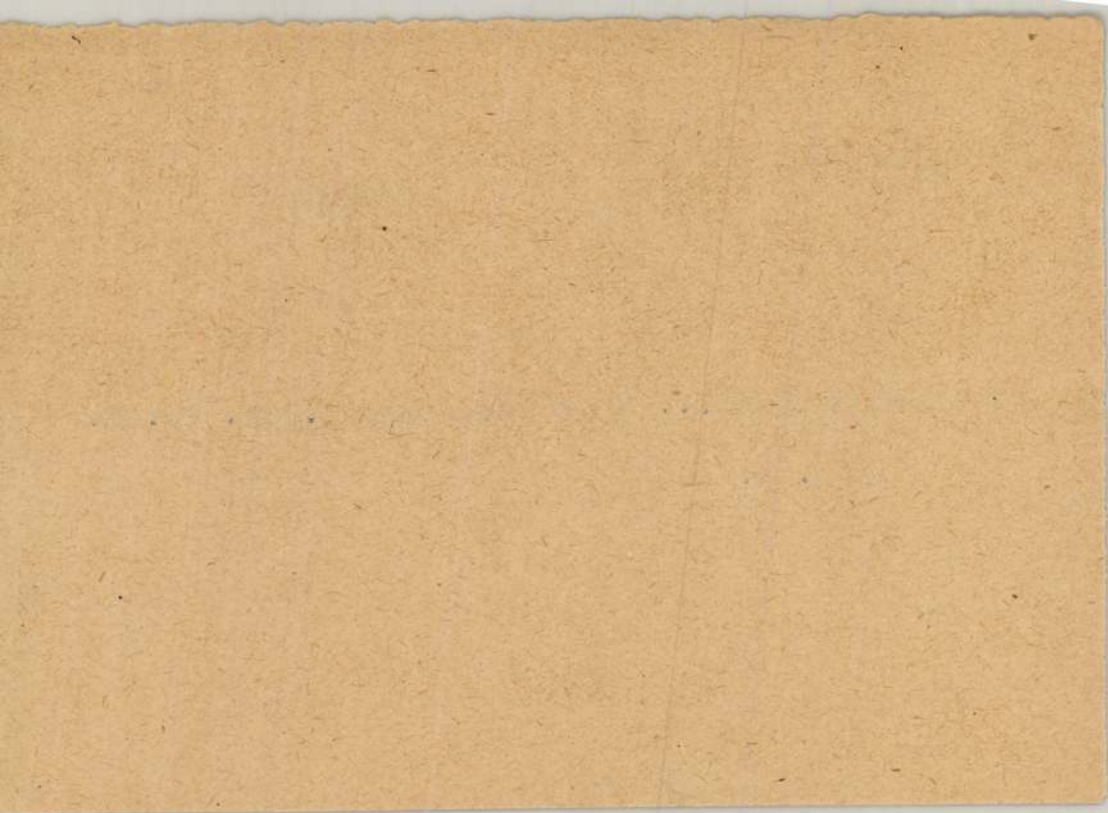
MDK

Telcs Ede

szobrász

A Hősök Emlékét... Képzőművészet, 3.évf. 17.sz.

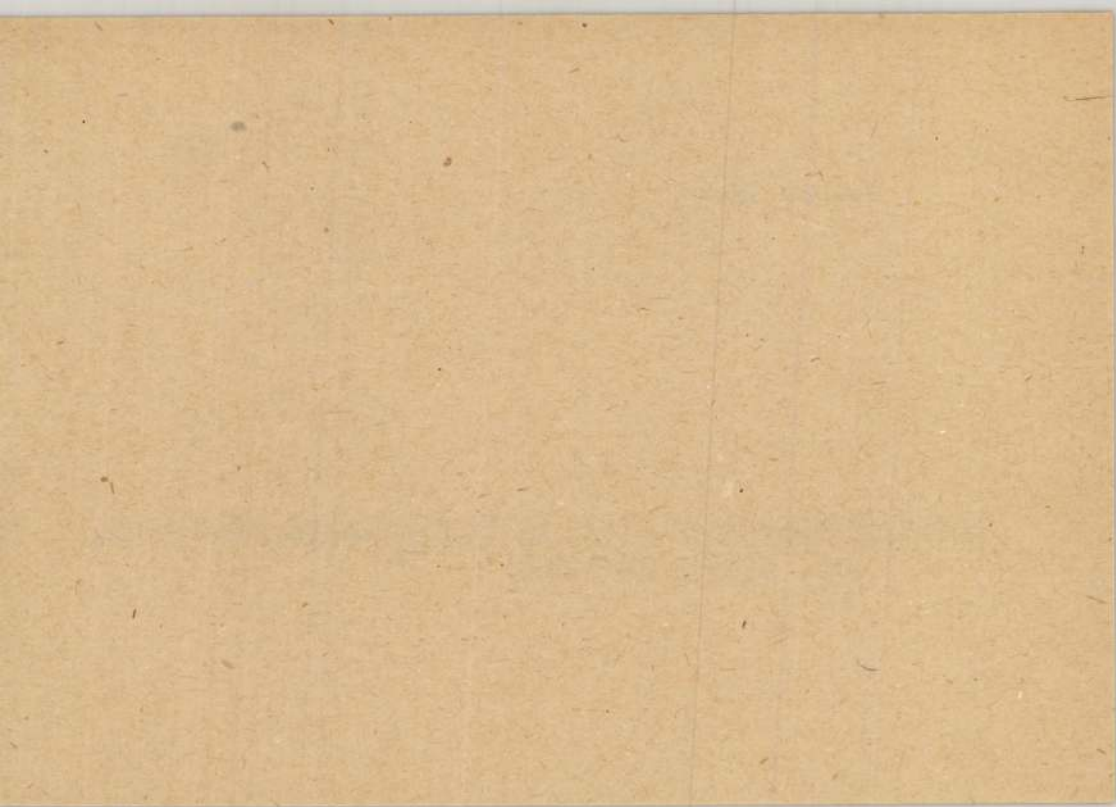
53. 1.

MDK

Telcs Ede

Fittler-Györgyi: A világ ipművészete Párisban.
Bp. 1900. 112-113.

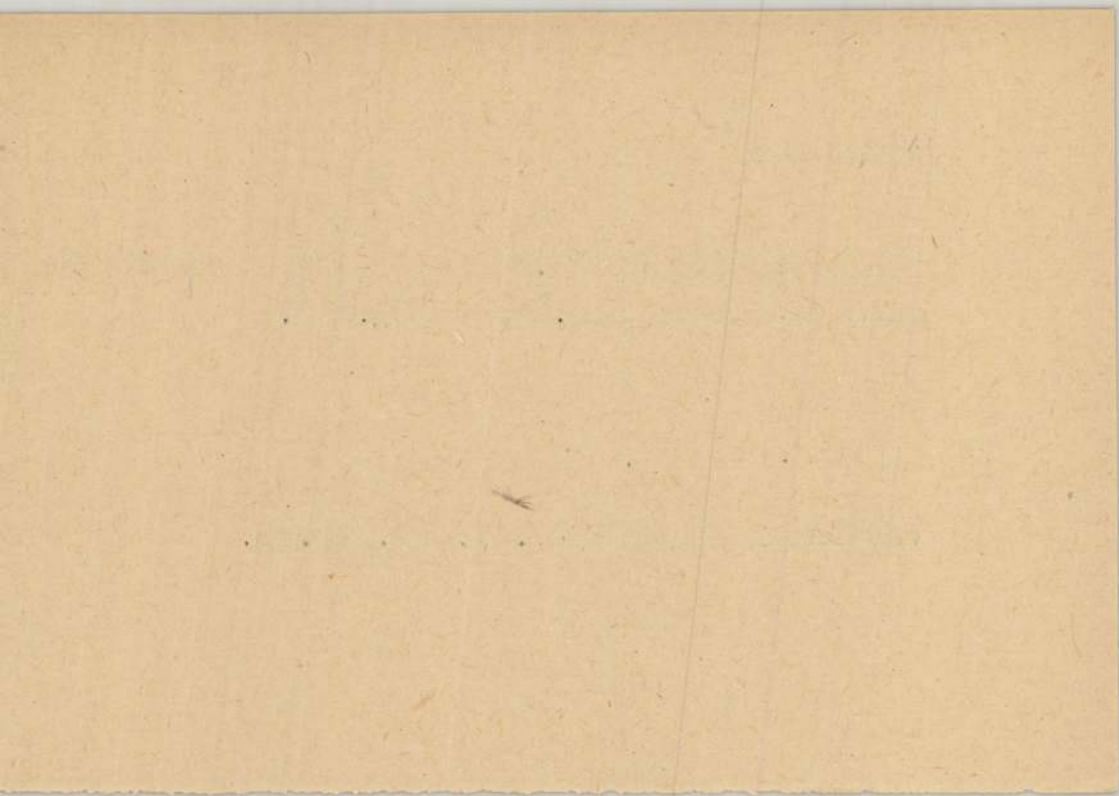

Telcs Ede

"Garabonczyás diák".Kandalló-óra, tervezte és
mintázta Telcs Ede.Kép a 367.old.

Vasárnapi Ujság 1900.47.évf. 22.sz.

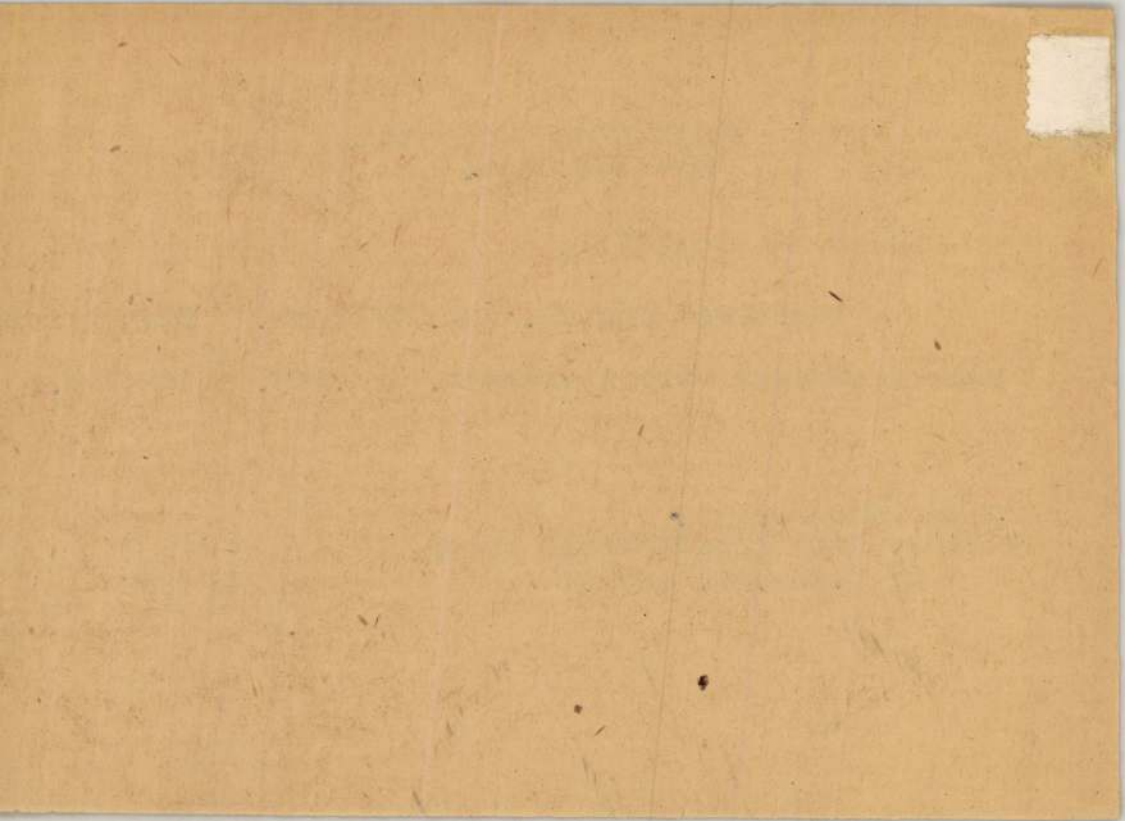
Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek:

Szinnyei József. Ism. idő 60 mm. Vert bronz.

Marcsvásárhely városi székfőz. Ism. idő. Vert ólom.

Városi Múzeum. Baja.
Szlóvárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 20. Kat.

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek:

Kisleány fej. /Csigas haj/. Ism. idő.

Öntött bronz.

Budapest szék.föv. díja. Ism. idő. Vert bronz aranyozva.

Városi Múzeum. Baja.

Szülővárosának ajándékozott művei.

1948. aug. 20. Kat.

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek:

Dr. Zielinszky Szilárd. 1930. Vert bronz.

Siklós Albert. 1930. Öntött bronz.

Városi Múzeum. Baja.

Szülővárosának ajándékozott művei. 1948. aug. 20.
Kat.

Ujdonságok.

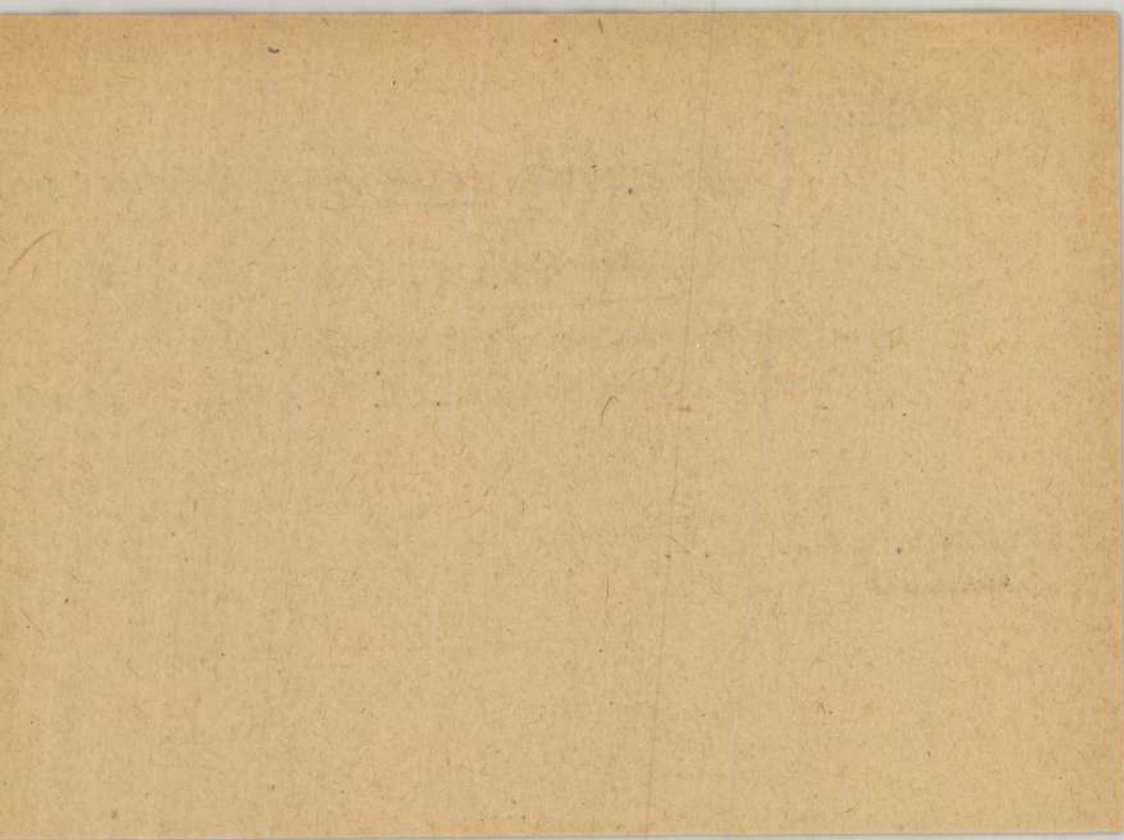
Beck Ö.Fülöp. Telcs Ede és Szirmai Ter

szobrászm.-k

legújabb emlékérméi és plakettjei.

Numizmatikai Közlöny. I.évf. 1902.

Művészet. 1903. 73.1.

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

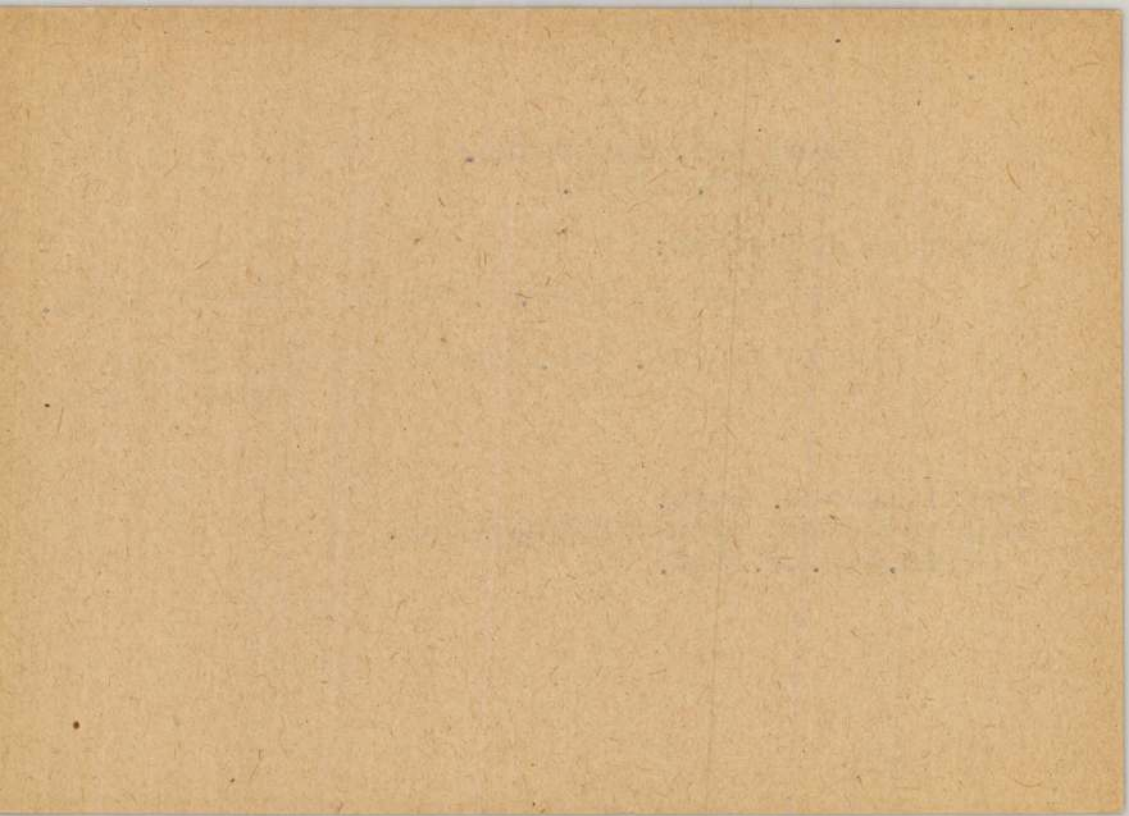
Érmek és plakettek:

Liszt Ferenc. 1936. 172 mm. Öntött bronz.

Liszt hátlap. Szt. Erzsébet. 1936. 174 mm.
Öntött bronz.

Városi Múzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 20. Kat.

MDK

Telcs Ede

Szépny. Mus. Évk. 1935. VII. 193 l.

1888

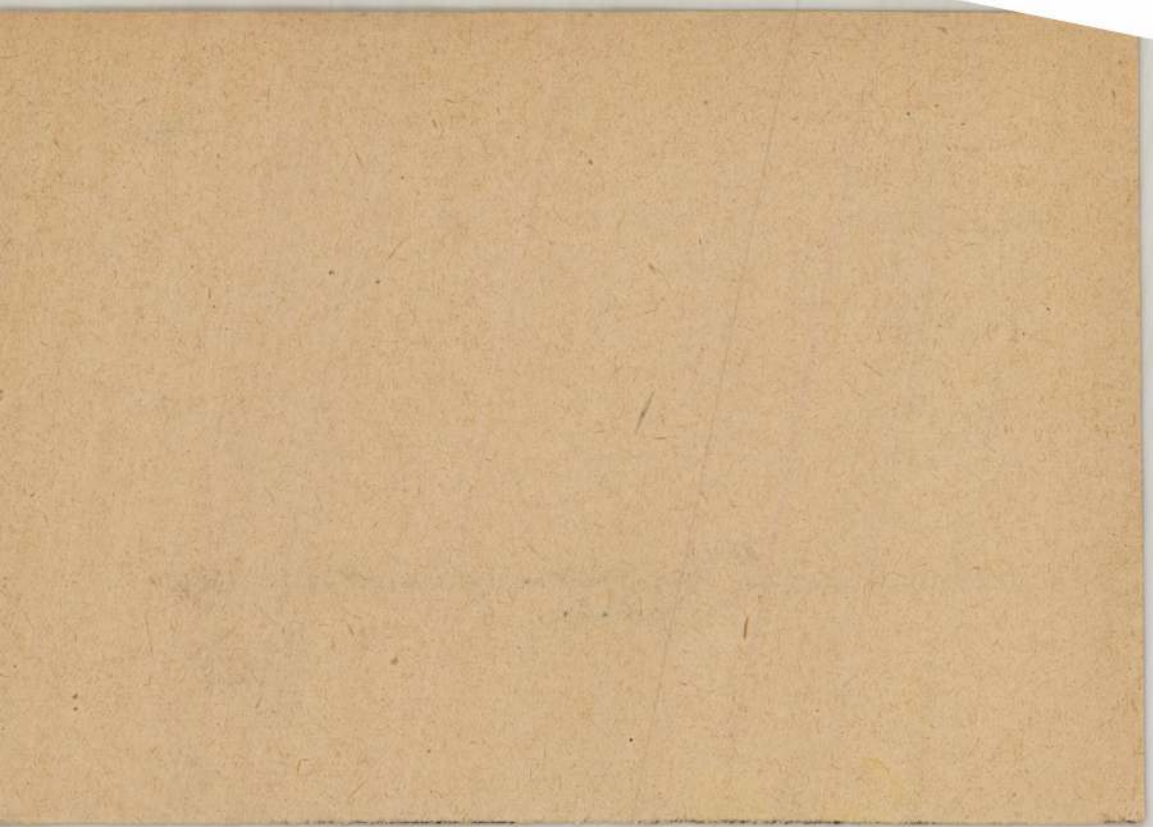
John Doe

John Doe, Esq., New York, N.Y.

MDK

Telcs Ede

A velencei magyar kiállítás. Ország-Világ 1909.
238.1.

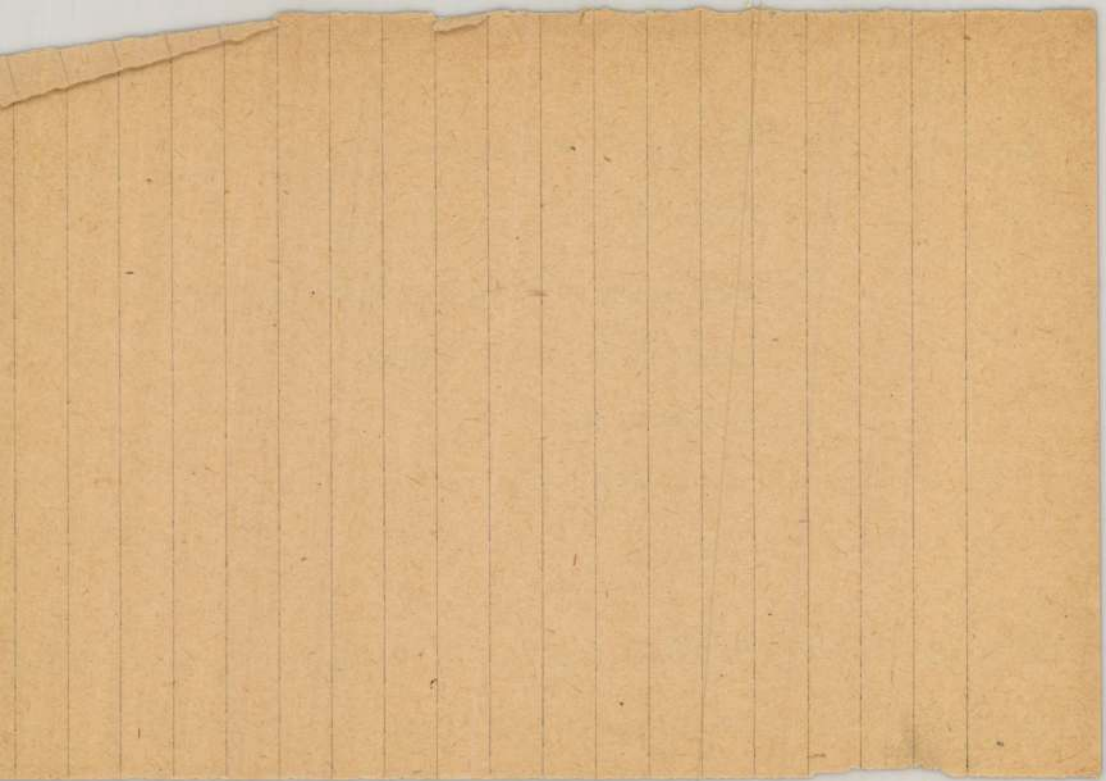

Tócsa Ede
művész

M.D.K.

- 13.) Női képmás. Bronz.
- 14.) Kacsok Pongrác. Bronz
- 15.) Budapesti Leányegyesület. Bronz.
- 16.) Thaly Kálmán. Bronz.
- 17.) Anyaság. "
- 18.) Női képmás "
- 19.) Érem. "

Fővárosi képtár kiállításai XLIV. : Magyar érem és plakett
művészet 1800-tól napjainkig. 15 lap, Budapest 1949.

Telcs Ede

MDK

Ligeti Miklós, bronz

Aaltje Noordewier-Reddingius, gipsz

Zene és Tánc, bronz

Öntött érmek és plakettek, bronz I-V

Műcsarnok 1940 őszi tárlat

Teica lãe

Itgeit Miklãa, bronz

Aaltje Noordewier-Beeldingus, gips

Van de Tãe, bronz

Ontzett ermek en plaketter, bronz

Waarom is de taal

Telcs Ede szobrászma és Töry Emil, ép.-mag. tan.

bemutatták 1:10 arányu gipszmodellt, melyet a kijelölt helyen, a Kossuth-téren, az új Városháza tengelyébe eső részen óhajtanak felállítani. -

A figurális részek bronzból, az architektúra kemény mészkőből vannak tervezve. A bíráló bizottság különösen hangsúlyozva a szobrász- és építészeti rész kellemes összhangját, a modell a kivitel alapjául elfogadta.

A Kecskeméti Kossuth-émlékmű.

Pesti Hirlap, 1904. febr. 28.

MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Marcza.

/Leányfej/.

Szebenü.Repr.

KMÁra. Herthy jub.kiáll. 1939-40. Kat.

188

John Lee, 1888

John Lee, 1888

John Lee, 1888

John Lee, 1888

Telcs Ede, szobrászm.

48. Szent Kristóf.

Repr. Szobornü.

Műcsarnok. 1932. febr.-márc. k. Kat.

100

1880-1881

1880-1881

1880-1881

Telcs Ede

A Széchényi kút reliefje. Repr.

Képzőművészet, 1931. 42.sz. 149.lap

MDK

Telcs lde

A Széchenyi kút felújítása. Hely.

Répgépművészet, 1931. 42. sz. 149. lap

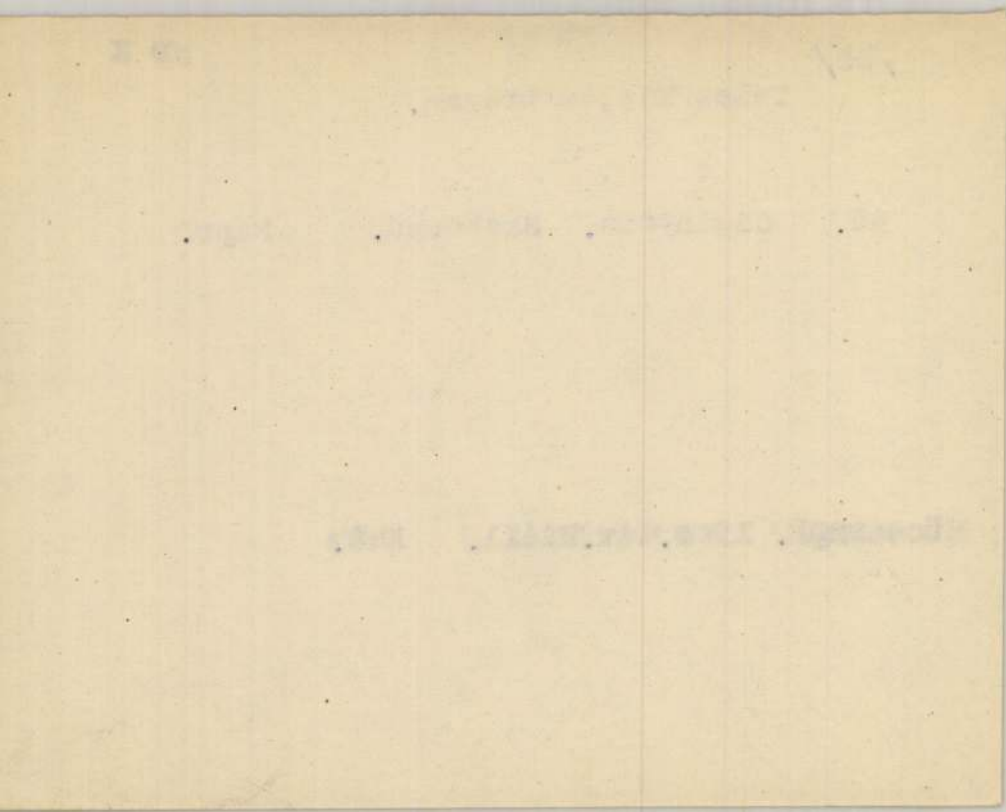
/25/

MD K

Telcs Ede, szobrászm.

45. Cigányfiu. Szobormű. Repr.

Műcsarnok. 1900. tav. kiáll. Kat.

Teltsch Ede

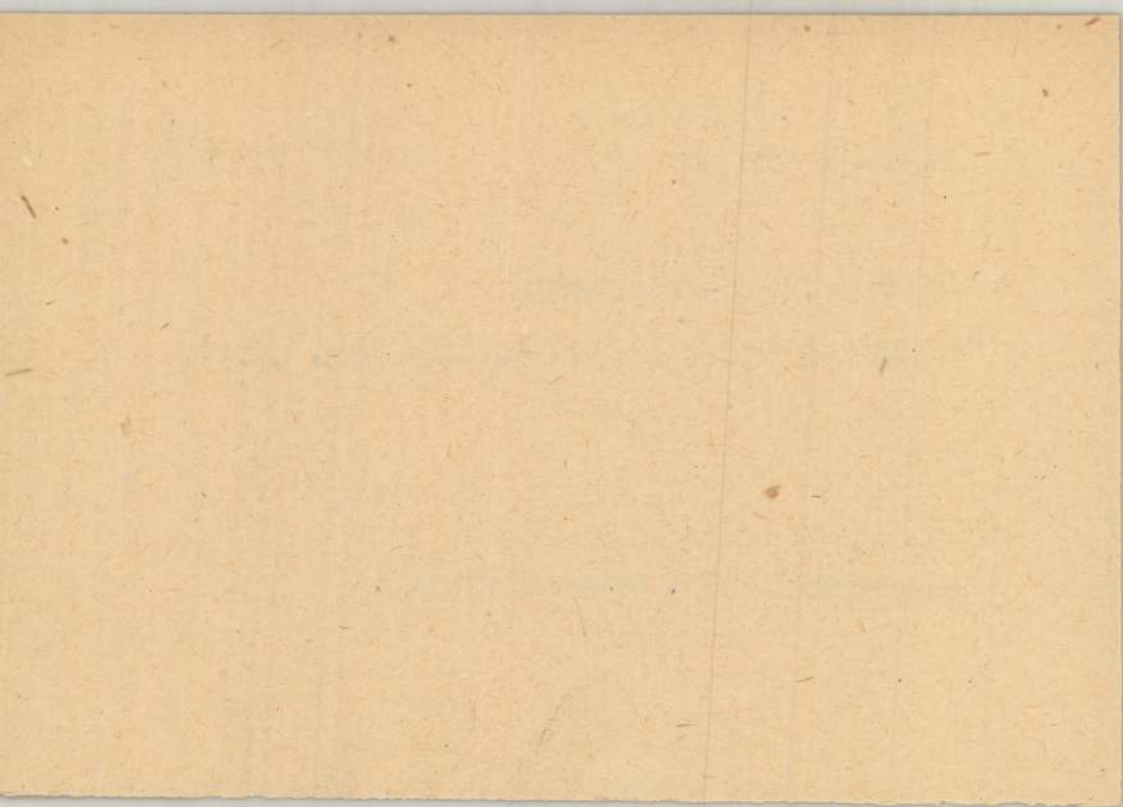
MDK

Gyerköc, érc-mellszobor

Karcagné Kopácsy Juliska képmása, gipsz

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

MDK

Telcs Ede

Öregember, márvány

Idegenbe

Budapesti kiállítások. Erdélyi Helikon 1928.
I. 7. sz. 560.l.

XX

Telca Kde

Öregember, marvány

laegerbe

Magyarországi Népi Művelődési Társaság, Budapesti Központ, 1958.
1. 7. sz. 1958.

Telepy Károly, festőm.

MDK

"Az akaratyi szakadék" c. elf.-t megvette:
Záramegye nemesi pénztára.

Vásárlások a társulati nyers tagok és magán-
ok részéről.
Műcsarnok. 1902. 65 sz. 31.1.

July 18th, 1864

At the residence of Mr. J. M. ...
of the ...

...
...
...

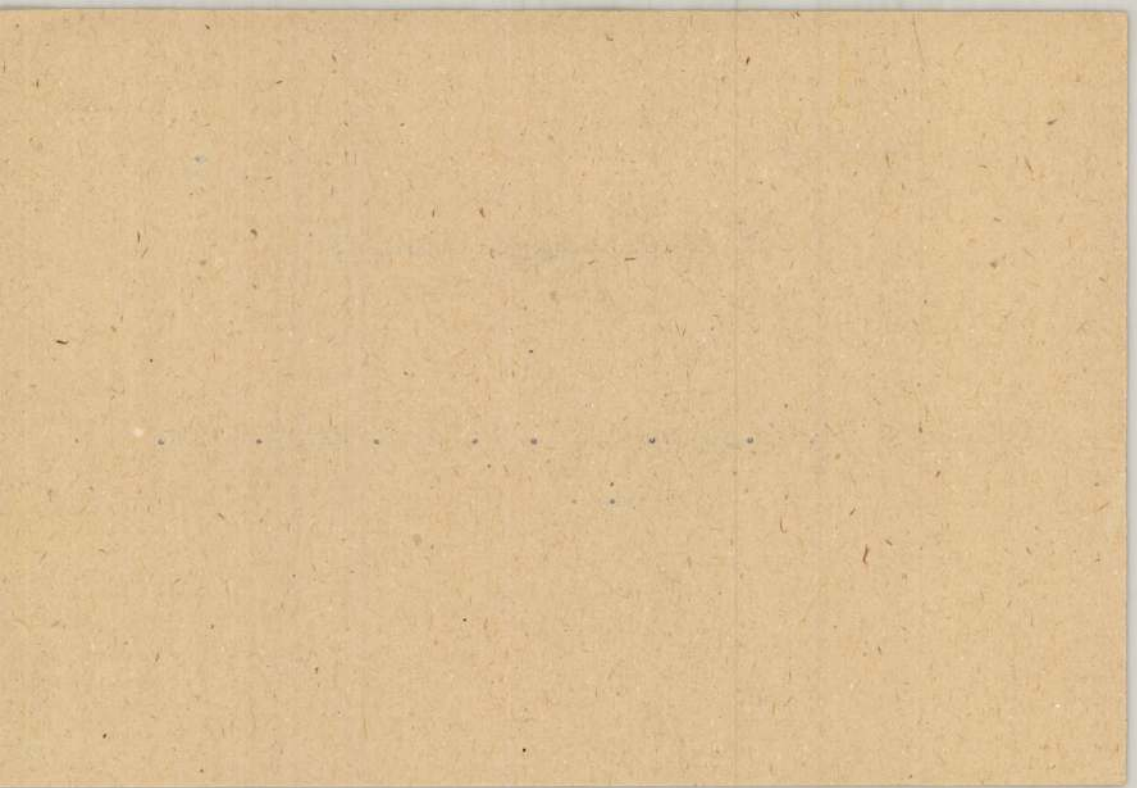
MDK

Telcs Ede

a Céh művésztagja, szobrász

Munkácsy Céh 8.repr.kiáll. N.Szal. 1935.márc.

4.1.

MDK

Telcs Ede, szobrász, ip. műv.

/Herendi érc. gy./

Hüvelyk Matyi /1937/

OMIP Társ. Bp. - Orsz. M. Ker. Kiáll. 1942. Kat. 18. l.

1870

1870

MDK

Telcs Ede

Mihelik J.: A kősznehorkai Franciska ereklye-
múzeum leltára. Kassa 1912. 122.1.

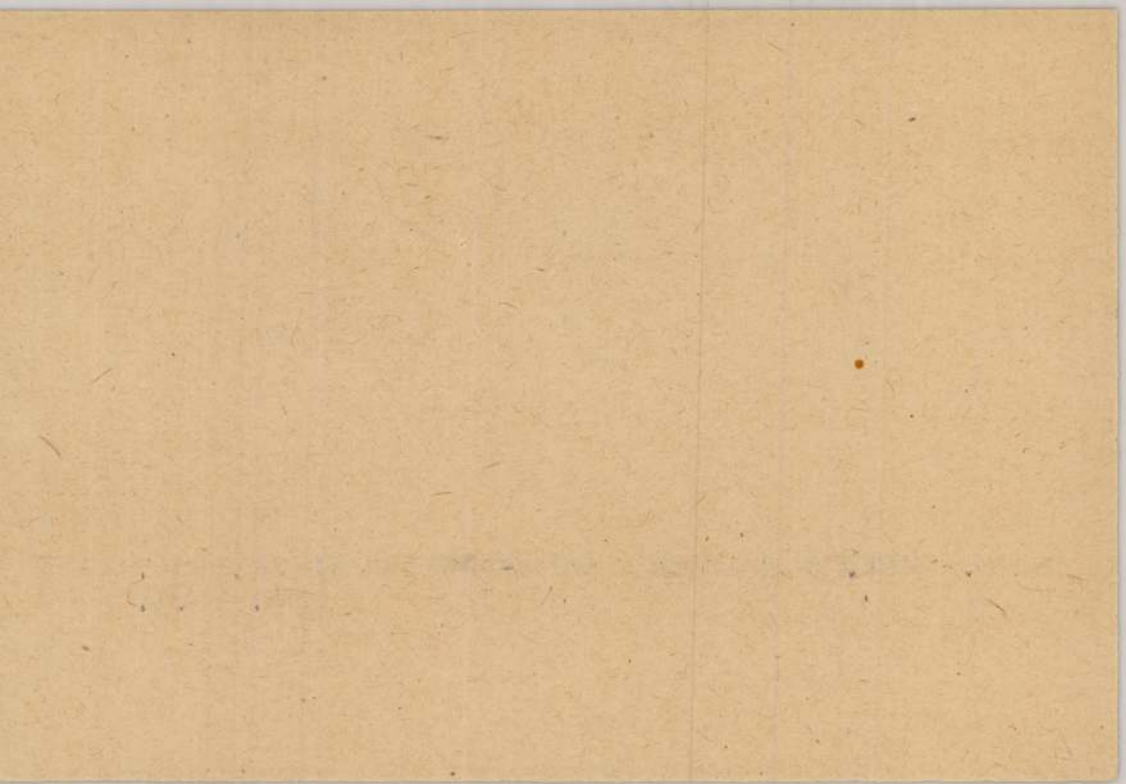
MDK

Telcs Ede, szobrász

Hüvelyk Matyi.
Ernek és plakettek.

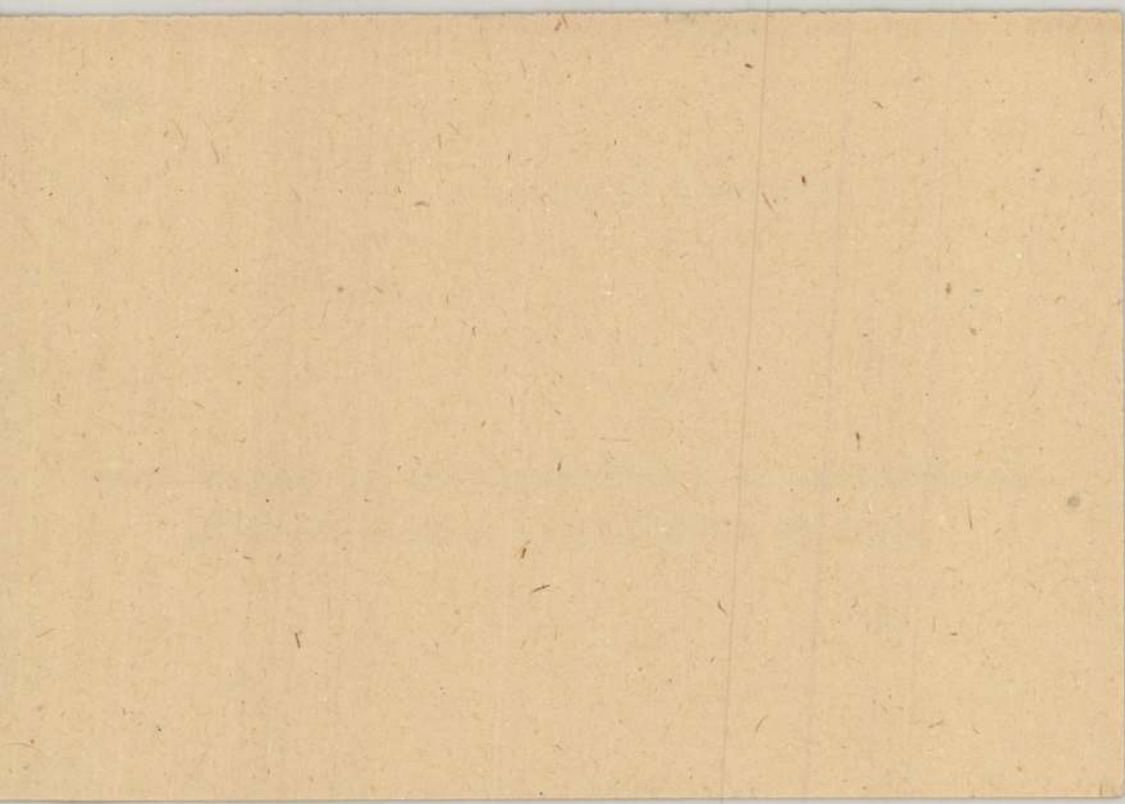
Bronz.

Műs.-OMKT. "A gyermek a művészetben" kiáll. 1940. II-II
Kat. 20.1.

Telcs Ede szobr.

Almási Belogh L: A karácsonyi kiáll. Magyar Iparművészet 1903. Jan.1. 1-28.1. képekkel

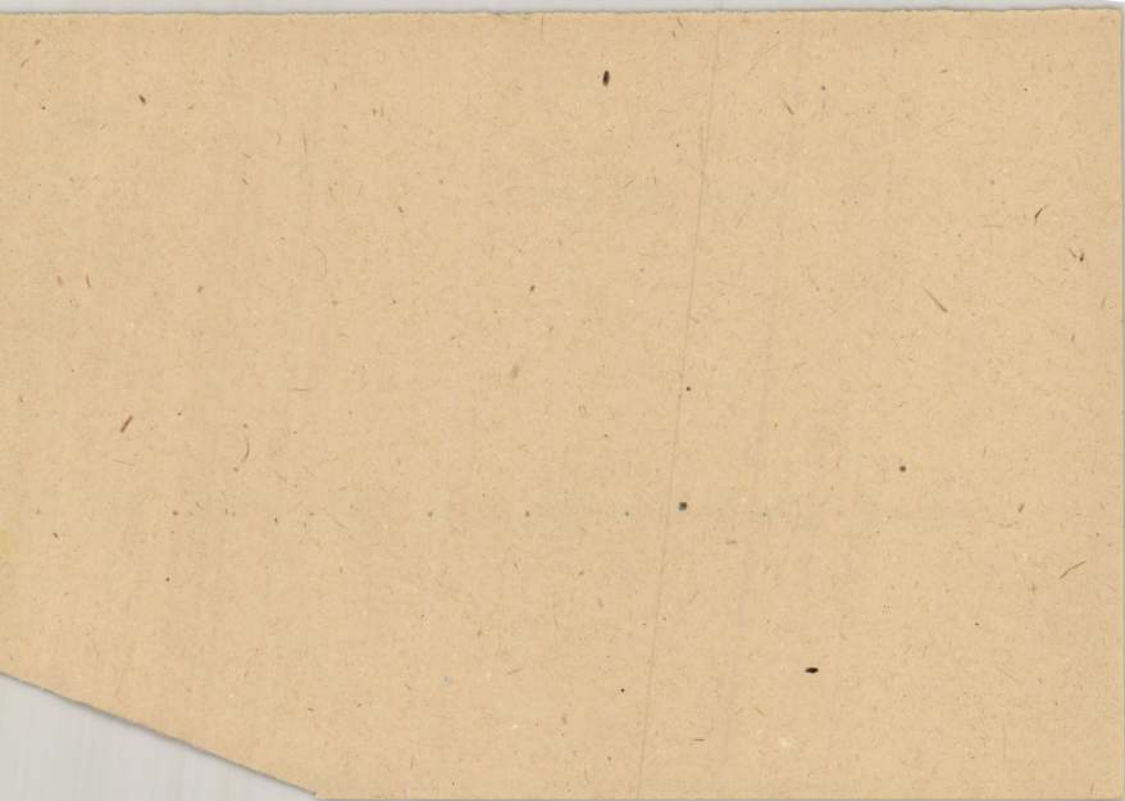

MDK

Telcs Ede szobr.

Szegedi ipm. kiáll. Vas. Ujs. 1901. 38.sz. 614 l.

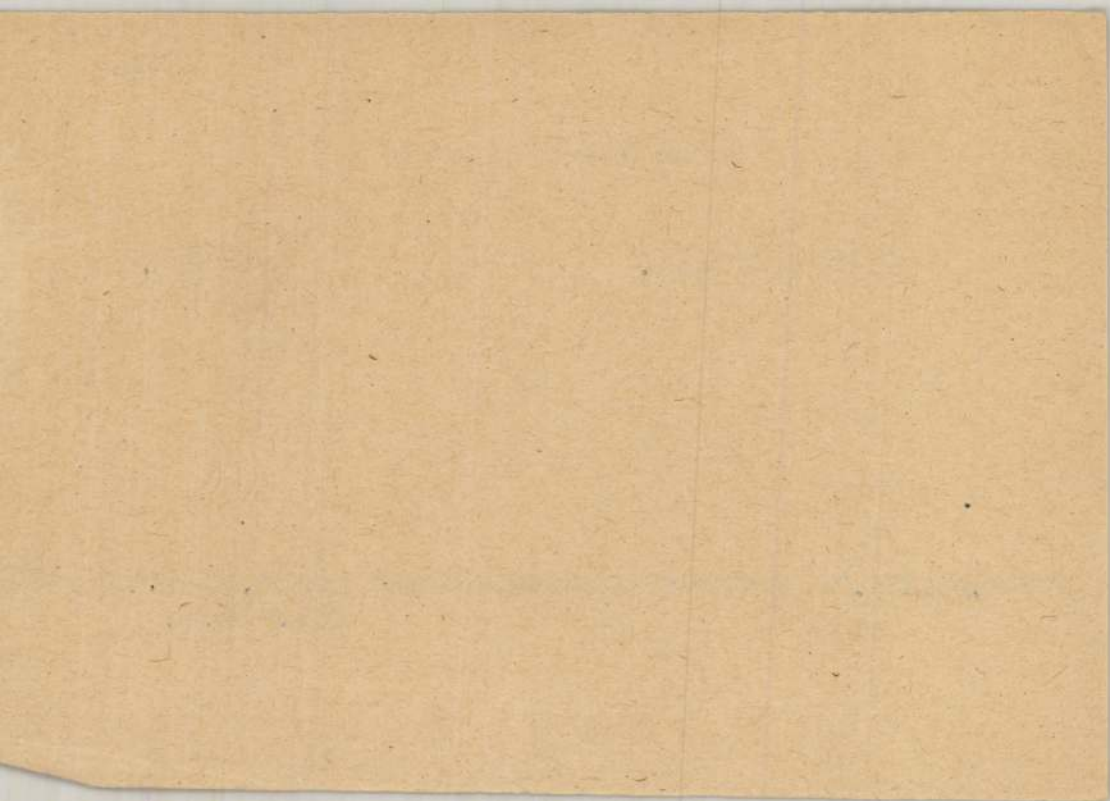

Telcs Ede, szobrász

Gyermekarcmás.

Márvány.

Műcs.-OMKT. "A gyermek a művészetben" kiáll. 1940s. II. - III
Köt. 12.1.

MDK

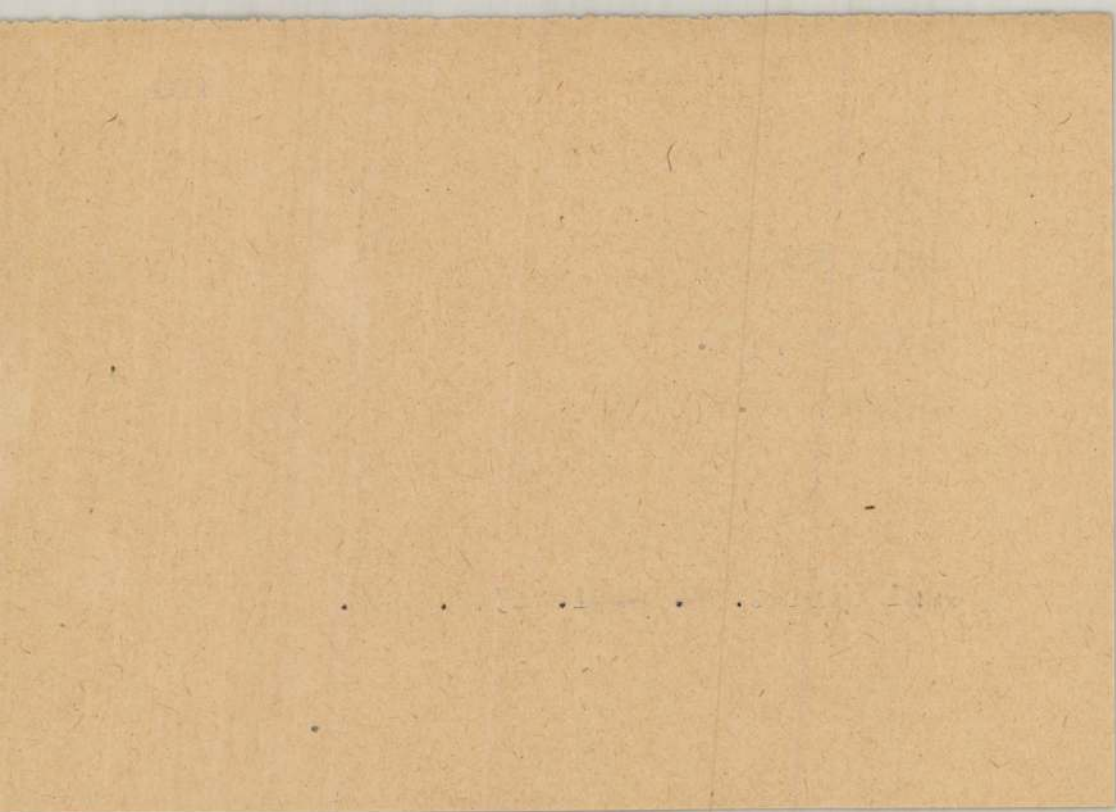
Telcs Ede

Önarckép, of.

Portré, of.

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

Telcs Erde, sobrain

↓

MDk

1842 - 1948. - Az életkép sobrainat művelője =
ként tünt fel. (Házi, Kis neiggenlő, földműves,
Bregasszony.) Képzett volt köztársasági állított sobrain =
val, emelékenyével, híremlekeivel, plakekijével
élt el sikert. (Vörösmarty - sobor [Kallós. Sol - vel
községi alkotás], a kecskeméti Kosuth sobor, Lainó
és M. Károly a milleniumi emlékművön, Alpar
Gyula sobor, Munkácsy és Barabás M. híremleke.)
- : 4 Nemzeti Galéria műtárgyiból 8. p

NÉPSZABADSÁG Bn. 1962. máj. 13.

Barabás Miklós festőművész és a Társulat volt alelnöke síremlékére, az elhunyt műveiből annak idején erre a célra rendezett külön kiállításon és társulat adományából 2066 kor. és 48 fillér gyűlt össze. A síremlék elkészítésére az igazgatóság Telcs Ede szobrászművészt kérte föl, aki a meghívást kész örömmel vállalta.

Jankó János és Barabás Miklós síremléke.

Műcsarnok. 1902. 6. sz. 32. l.

Table No. 1

1911

The following table shows the number of persons
 who were employed in the various occupations
 in the State of New York in the year 1911.
 The occupations are classified into three
 groups: agriculture, stock raising and
 fishing; manufacturing and mechanical
 trades; and other occupations.

Total number of persons employed in the State of New York in 1911, 3,000,000.

Telce Ede, szobrászm.

Góliát.

Szobormű. Repr. 828.1.

Telce Ede.

Vas.Ujs. 1894. 828.1.

John W. ...

... ..

...

John W. ...
... ..

Telcs Ede, szobrász.

a kiállításon fenti művész is szerepel szoberművé
vel.

? kiállítás.

Magyar Iparművészet. 1965 223.1.

1818

John W. ...

... ..
...

... ..
...

Telcs Ede szobrász

Kecskemét városa Kossuth Lajosnak szobrot
emel és a mű kivitelét Telcs Ede szobrászra
és Tóry Emil építészre bizta.

Cikk: A kecskeméti Kossuth-szobor.

Uj Idők, 1904. febr. 28. 541.1.

101

Telca de adobras

Assekens: Vares kassanin ajoannik asobrot
emel es a mi kivitelet Telca de adobras
es Tory hall sptitenne stran.

Cirk: A kecskemevi kassanin-asobor.

Uj Iokk, 1904. febr. 28. Del. I.

Telcs Ede

Petőfi-feje a Nemzeti Szalonban a Céhbeliek
negyedik kiállításán.

Cikk: A Céhbeliek kiállítása.

Magyarság, 1923. febr. 11. 10.1.

100

1850

1850-1851
1852-1853
1854-1855
1856-1857
1858-1859
1860-1861
1862-1863
1864-1865
1866-1867
1868-1869
1870-1871
1872-1873
1874-1875
1876-1877
1878-1879
1880-1881
1882-1883
1884-1885
1886-1887
1888-1889
1890-1891
1892-1893
1894-1895
1896-1897
1898-1899
1900-1901
1902-1903
1904-1905
1906-1907
1908-1909
1910-1911
1912-1913
1914-1915
1916-1917
1918-1919
1920-1921
1922-1923
1924-1925
1926-1927
1928-1929
1930-1931
1932-1933
1934-1935
1936-1937
1938-1939
1940-1941
1942-1943
1944-1945
1946-1947
1948-1949
1950-1951
1952-1953
1954-1955
1956-1957
1958-1959
1960-1961
1962-1963
1964-1965
1966-1967
1968-1969
1970-1971
1972-1973
1974-1975
1976-1977
1978-1979
1980-1981
1982-1983
1984-1985
1986-1987
1988-1989
1990-1991
1992-1993
1994-1995
1996-1997
1998-1999
2000-2001
2002-2003
2004-2005
2006-2007
2008-2009
2010-2011
2012-2013
2014-2015
2016-2017
2018-2019
2020-2021
2022-2023
2024-2025

1850-1851

1850-1851

Telcs

Telcs-Tóry közös terve az Erzsébet-émlékmű tervpályázaton.

Telcs-Tóry tizezer koronas díjjal kitüntetett műve. Repr. 107.oldalon.

Részlet Telcs és Tóry művéből. Repr. 108, 109.oldalon.

Lyka Károly: Az Erzsébet-émlékmű.

Művészet, 1902. 105-110.1.

Teles

Teles-ly kere leve az irasbet-dalk-
me terpalyazon.

Teles-ly tinezet korona allal kitan-
teret mive. Rep. 101. elan.

Teles-ly kere leve az irasbet-dalk-
100. elan.

Teles-ly: az irasbet-dalk-
100. elan.

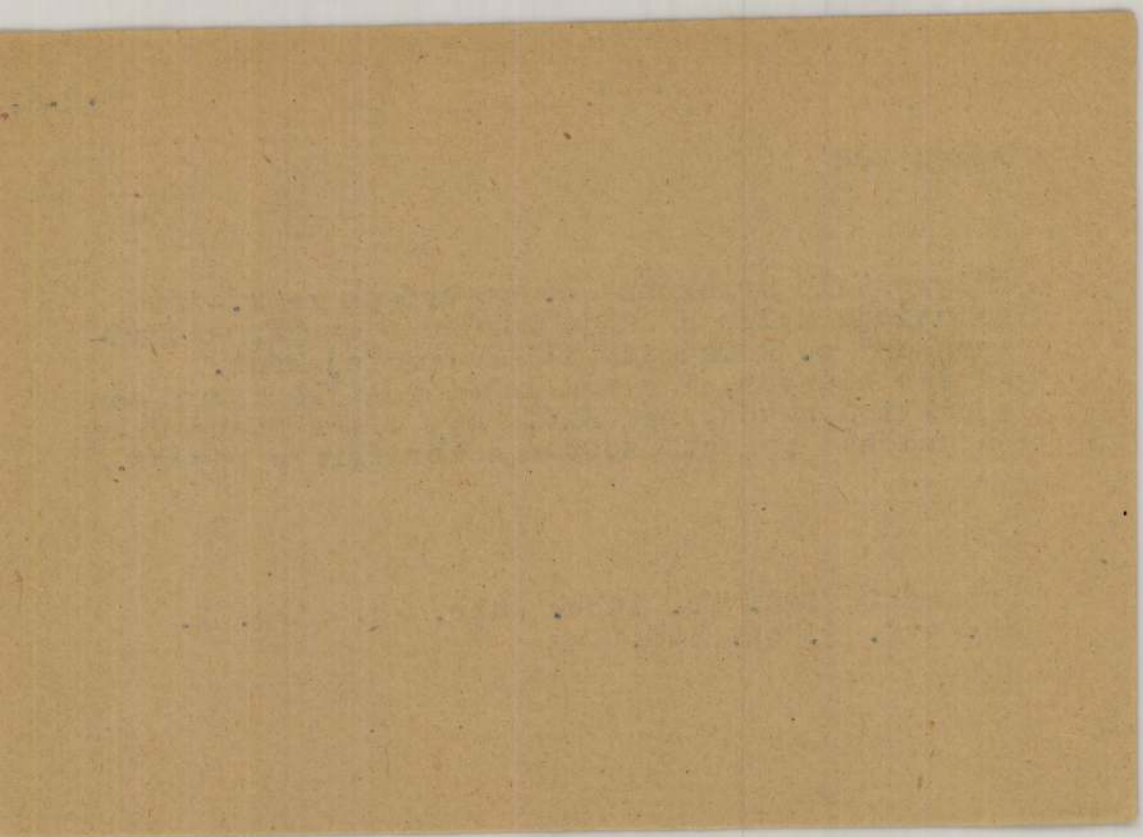
Teles-ly, 100. 101. elan.

Telcs Ede

"Vigasztaló Krisztus" c. szobrának repr.-jét
bemutatja a lap a "Fájó kérdés a magyar szobrá-
szokhoz" c. körkérdés illusztrációjaként.
/A lap hiányos, így nem lehet megállapítani sem
a cikkíró nevét, sem azt, hogy a más művészekhez
hasonlóan nyilatkozott-e a kérdésre a művész./

Színházi Élet. Bp. 1930. febr. 23.-márc. 1.
XX. évf. 9. sz. 5-6. lap

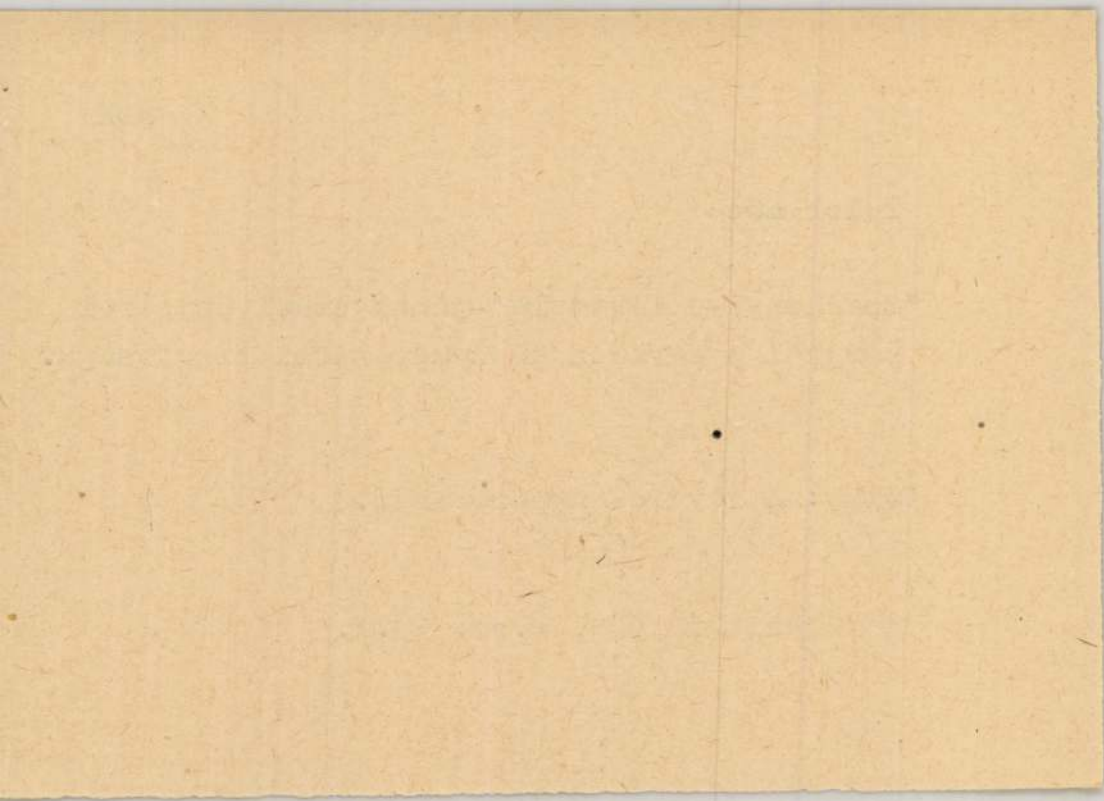

Telcs Ede

"Széchenyi-emléktábla"-jának elhelyezéséről
tárgyal a főváros képzőművészeti bizottsága.

Cikk: A főváros műpártolása.

A Műgyűjtő, 1928. 1.sz. 23.1.

MDK

Telcs Ede

Erzsébet királyné mellszobra

Vss. Ujs. 1901. évf. 754.1.

Page 100

Abstract of the Proceedings

1891

Telcs Ede szobrász

Szent Kristóf, repr.

Ernst-Muz. 99. kiáll. csop.kiáll. 1928. okt.

Telcs Ede szobrász

E.von Hoffmann szobr.tanár arcképe, br.

Női arckép, br.

Szent Kristóf, haraszi mésző

Ernst-Muz. 99.kiáll. csop.kiáll. 1928. okt.

2. Gyűjtés helye: .....

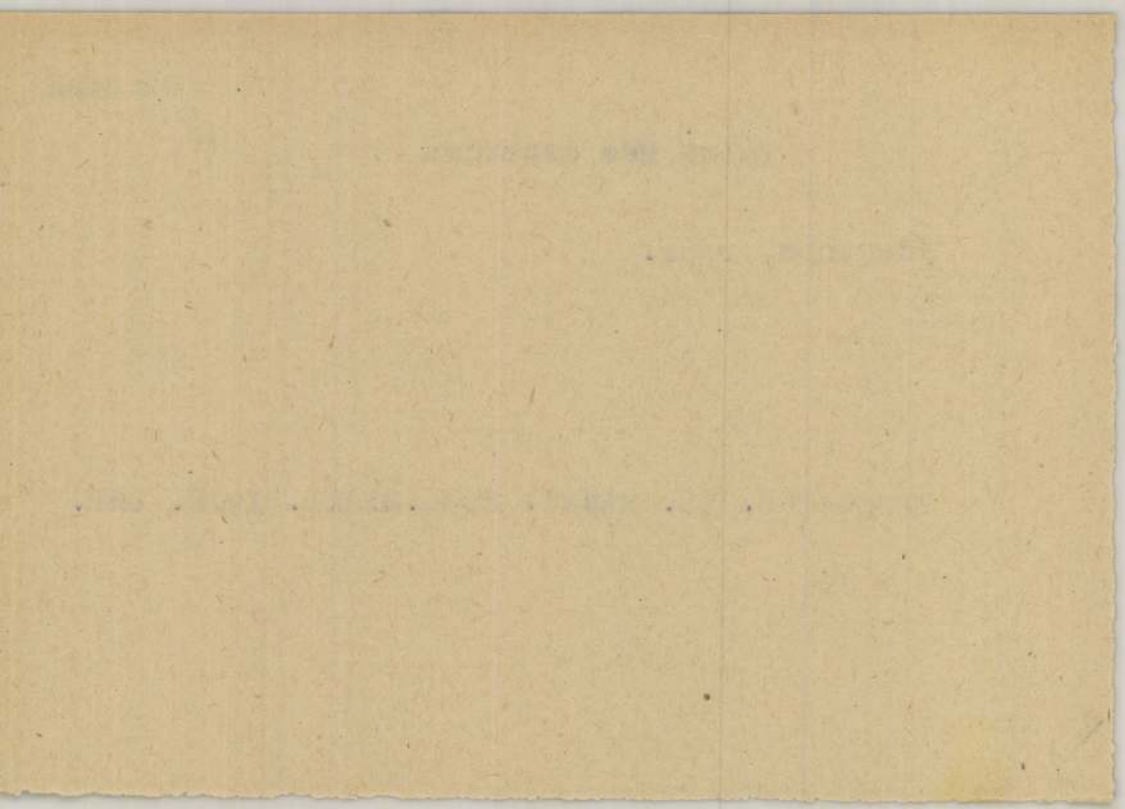

MDK

Telcs Ede szobrász

Idegenbe, repr.

Ernst-Muz. 99. kiáll. csop.kiáll. 1928. okt.

Telcs Ede szobrász

Kiss József, br.

Öreg ember, márv.

Idegenbe, br.

Ernst-Muz. 99.kiáll. csop.kiáll. 1928. okt.

Gyűjtés helye: .....

Telcs Ede szobrász

Kiss József, rept.

Ernst-Muz. 99. kiáll. csop.kiáll. 1928. okt.

Gyűjtés helye:.....

Telcs Ede szobrász

Arckép, gipsz

Szobor fragmentum, br.

Ernst-Muz. 99. kiáll. csop.kiáll. 1928.okt.

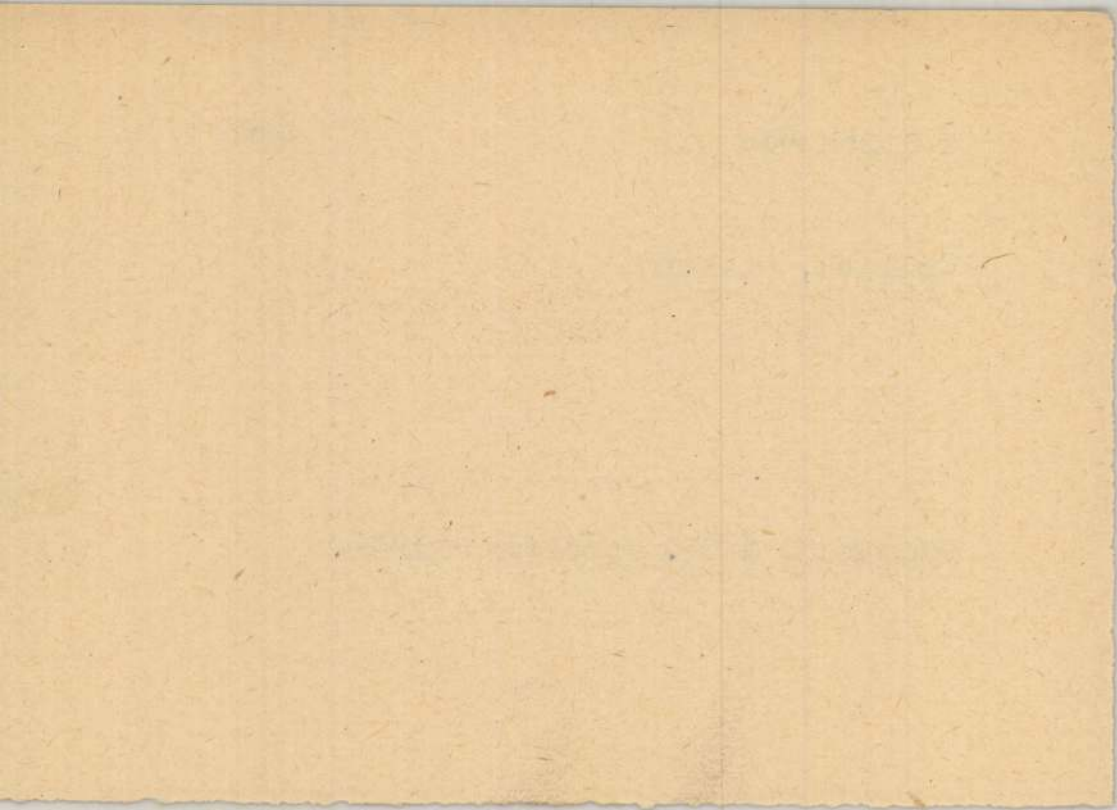
Gyűjtés helye:.....

Teltsch Ede

MDK

Góliáth, szobormű

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Telcs Ede

Művével résztvett az 1934.maj.-ban rend. Sport-
művészeti kiállítason.

-io: Sportművészeti kiállítás.

Pesti Napló, 1934.maj.20. 5.o.

Telcs Ede, orolász

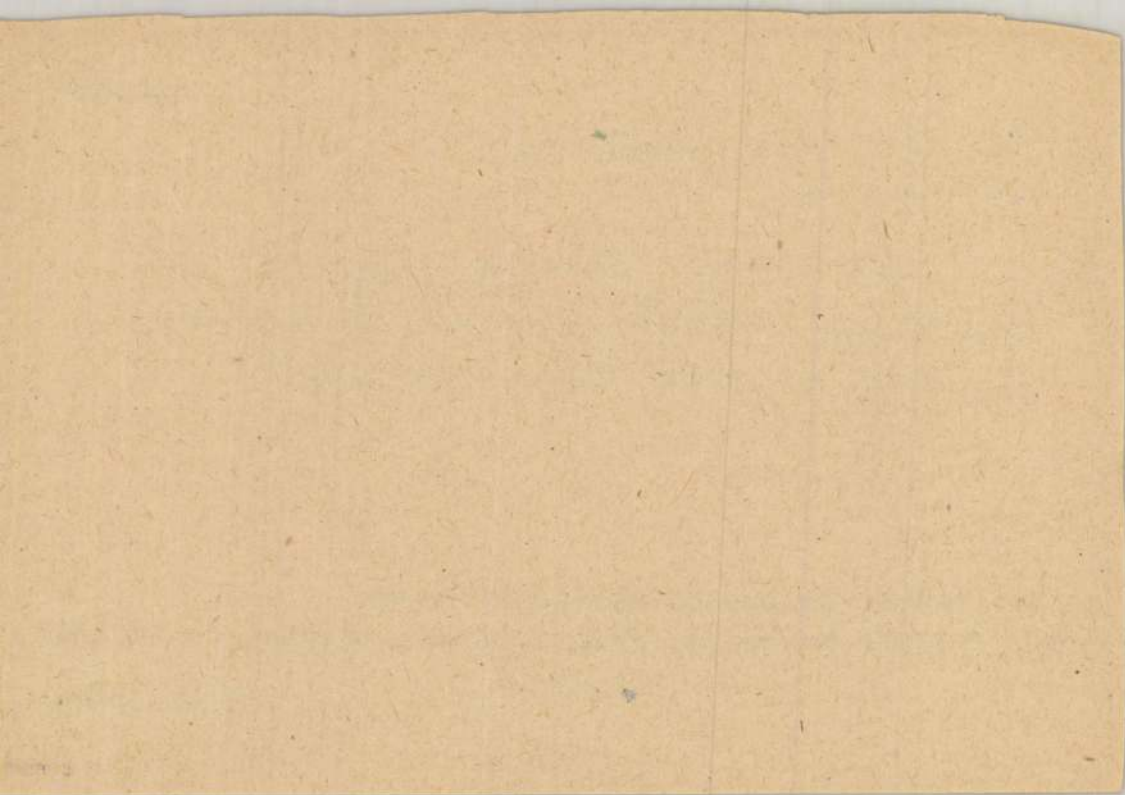
"Bősép" című műve a
Széchenyi Fővárosi Könyvtár és
Zalaújszántó nyert elhelyezést.

Róna Tibor: Budapesti kirándulóhelyek

Bp. /1960/. Panoráma, /Magyarország írásban és képen

1. köt. /

250. old.

Telcs Ede

"Arcmás" c. szoborműve. Repr.

KMTárs.jub.kiáll. 1936.

1882

John Doe

"Lynn" C. Bachman, No. 1.

March 1st, 1882.

MDK

Telcs Ede

Képzőművészet 1930. 34. sz. 210.1.

18

Table 1

1910-1911

Telcs Ede

Mellszobor című gipszöntvénye a téli tárlaton.

Meller Simon: A téli tárlat.

Budapesti Szemle, 1904. jan. sz. 131-136. l.

1881

of the year 1881

of the year 1881

of the year 1881

MDK

Telcs Ede szobrász és Tóry Emil építész

az Erzsébet- emlékmű pályázaton pályamun-
kájukat I. díjjal tüntették ki:

Az emlékmű középső rész, repr.

A szárnyak domborművei, repr.

"Az Erzsébet- emlékmű pályázat 1902. évi ered-
ménye." MMÉEKözl. 1902. évf. XXXVI. köt. VII.
tábla.

Telcs Erde

Veles delporatt Ménsiro Andor a Szabolcs és Kri.
Sédreégi Sütka és nreale'Sereu.

Sülföldtő a.

XX. náradi magor nárararósi művérel ~~idő~~ a.
Bp. műcsarnok, 1970. Bev.: Dr. Boguor József. 50. l.

MDK

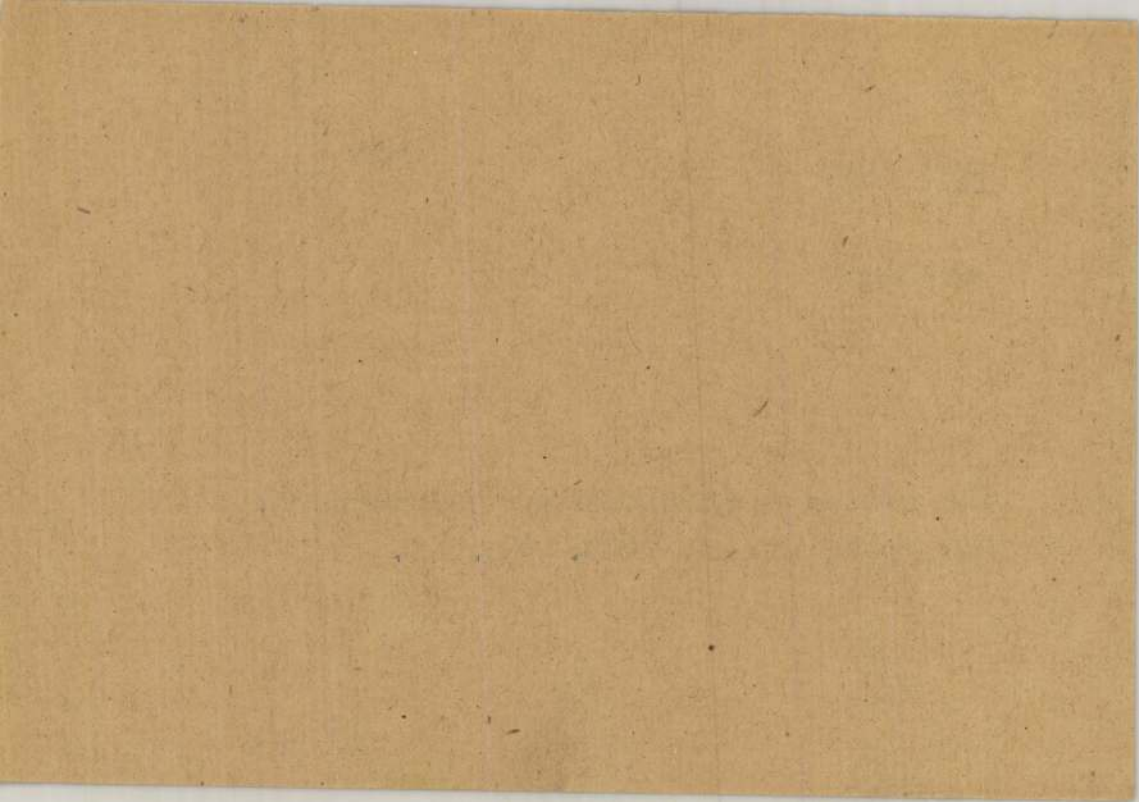
Telcs Ede

szobrász

Abl Ervin: A Tisza-szobor pályamunkái.

Budapesti Hírlap 1929. jun. 16.

Telcs Ede

Neve emlétre

Élet és tudomány 1966. máj. 27.

Taken at

have written

Let us understand the way of

MDK.

Telcs Ede

Műveinek bajai kiállításáról

Petőfi Népe 1966 ápr.17.

Table 24

Investment in Real Estate

1900-1909

Telcs Ede

MDK

Müteremben

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Table 10

Microfilm

Microfilm 1000-1000

Telcs Ede szobrászművész

Műveit emliti -ppp- sign.-val az őszi tárlatról szóló cikk, de többet megállapítani nem lehet, mivel a lap felét kivágták.

Film Színház Irodalom, Bp. 1940. okt. 18-24.
III. évf. 42. sz. lapszám nincs.

Telcs Ede

MDK

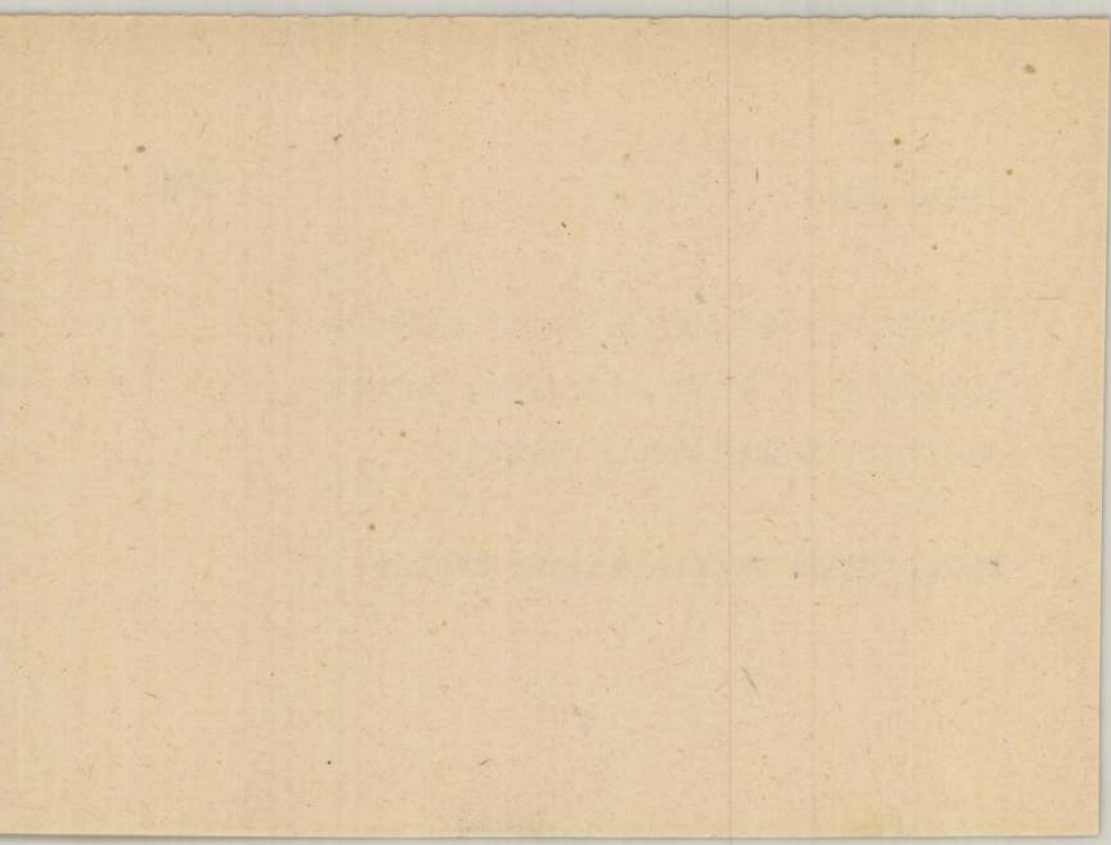
Vizmai Lukács Angal, bronz plakett

Hámori Biró Ármin, hadifém, plakett

Politzer Ádám bronz, plakett

Pécs, 1964. Modern magyar képtár

Telcs Ede

MDK

Idegenbe, bronz

Műcsarnok 1940 Gyermekek a művészetben c. kiáll.

1881

1881

1881

1881

Telcs Ede

MDK

B.H. arcképe

Önarckép-kisérlet

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Telex No.

B. F. archive

Österreich-Verlag

Österreichische Nationalbibliothek

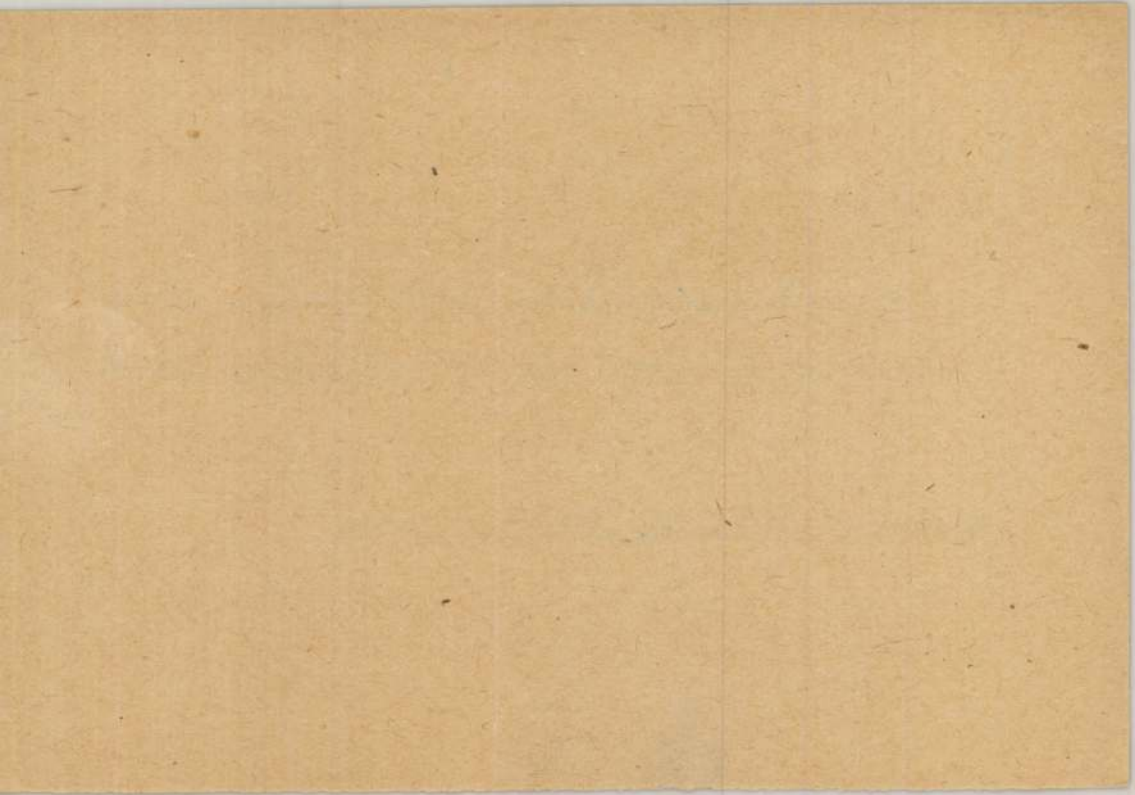
Telcs Ede

MDK

Az Erzsébet emlékmű szoborcsoportozata, gipsz

Az Erzsébet királyné pályázat főalakja, gipsz

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállítás

TELCS. Ede Szobrász
(1872-?)

Pop. Borosmarthy-Szobor Kollós Ede -
vel (regr.)

Tanulmányai (regr.)

Geathen-Németh-Végyvári-Zádor Magyar művészet 1800-194

v. 1962. 244, ~~248~~, 398,
273,

Hvári-Záder.

Jals Ede

4 Hrtobreit puelaha
ontoket xxx h, kandelin

Uolun Laito, Sierendi, pA-
alun h o w o h, Vainpsein.

6 l.

MDK

Telcs Ede

Itéljete! Pesti Napló, 1939. feb. 25. 9.1.

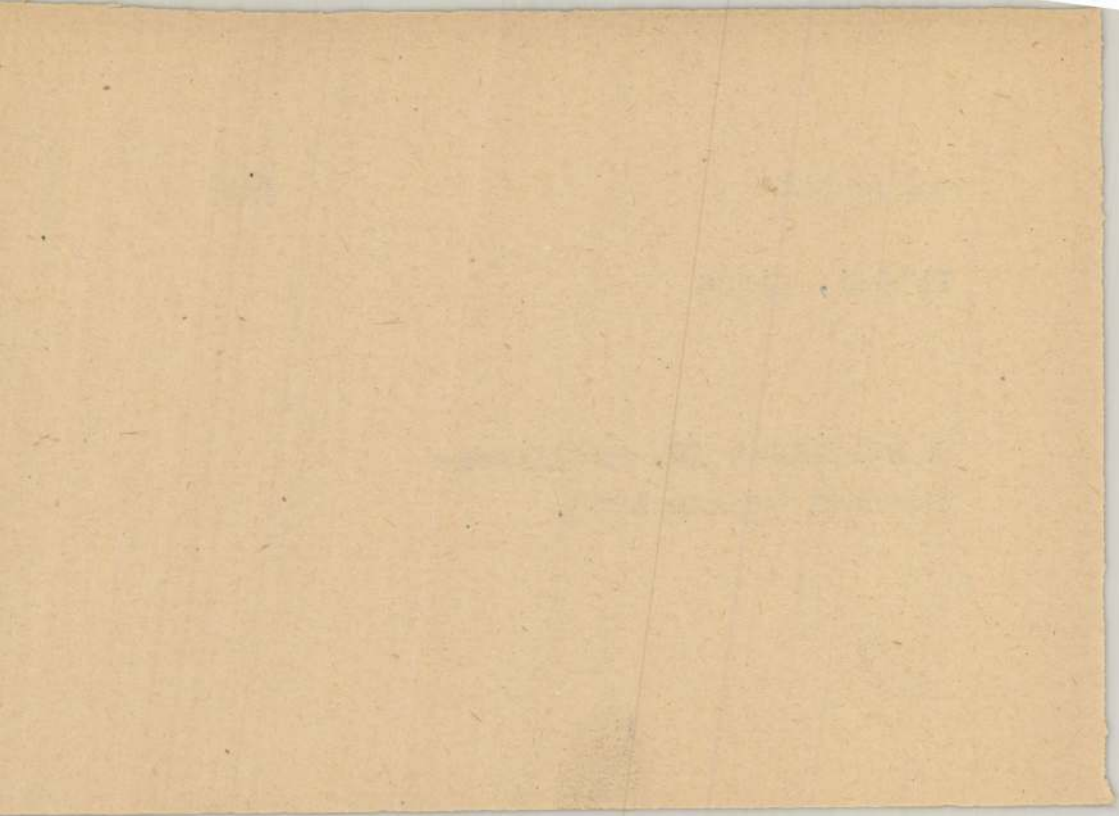

Telcs Ede

MDK

Petőfi, gipsz

A Céhbeliek IV. kiállítása
Nemzeti Szalon 1923.

Teljes Életem.

Thaly dombozsinisz (21x12 cm)
a debreceni Déry Múzeum
6. október

A képzőművészeti Debrecenben,

1961

95 oldal

1891

1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

1891

1892

1893

Telcs Ede

Bohém. Gipszszobor. 200 frt.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. 41.1.

John Doe

1234 Main Street
New York, NY 10001

Phone: (212) 555-1234
Fax: (212) 555-5678

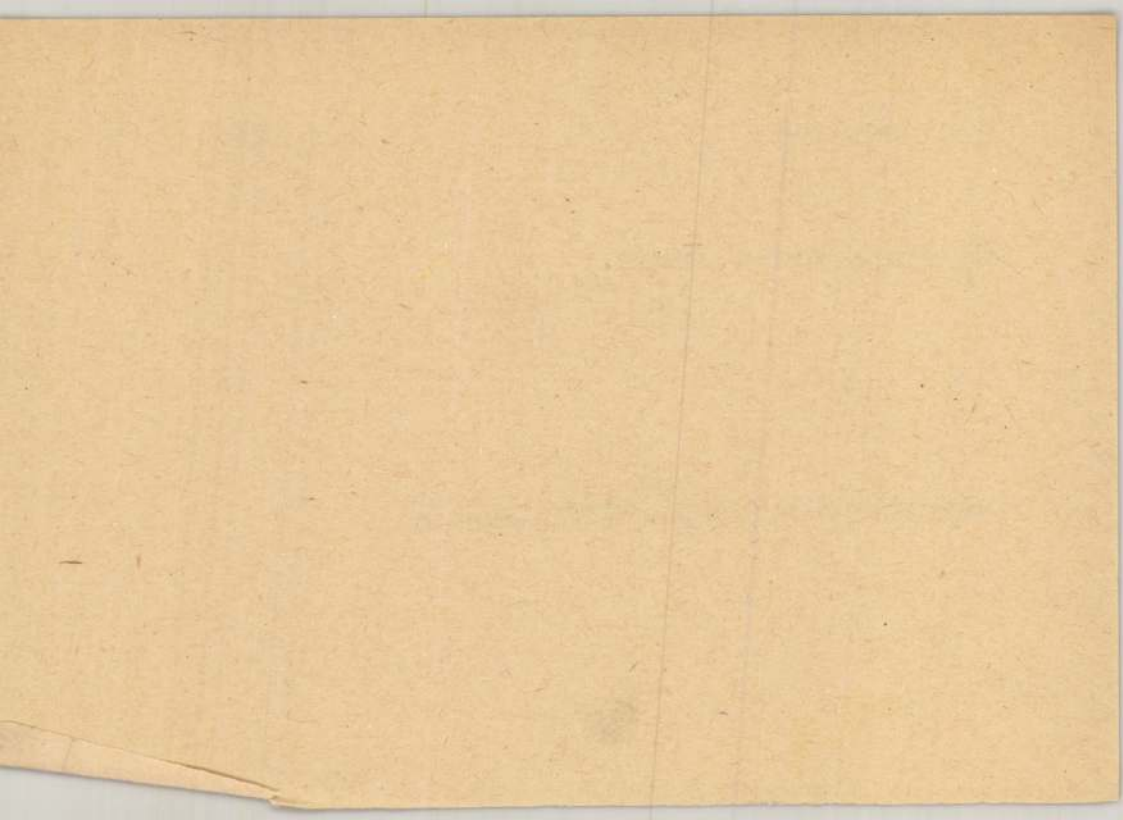
Teltsch Ede

LIDK

Gyermekképmás, repr.

Miscarnok 1898/99. évi kiáll.

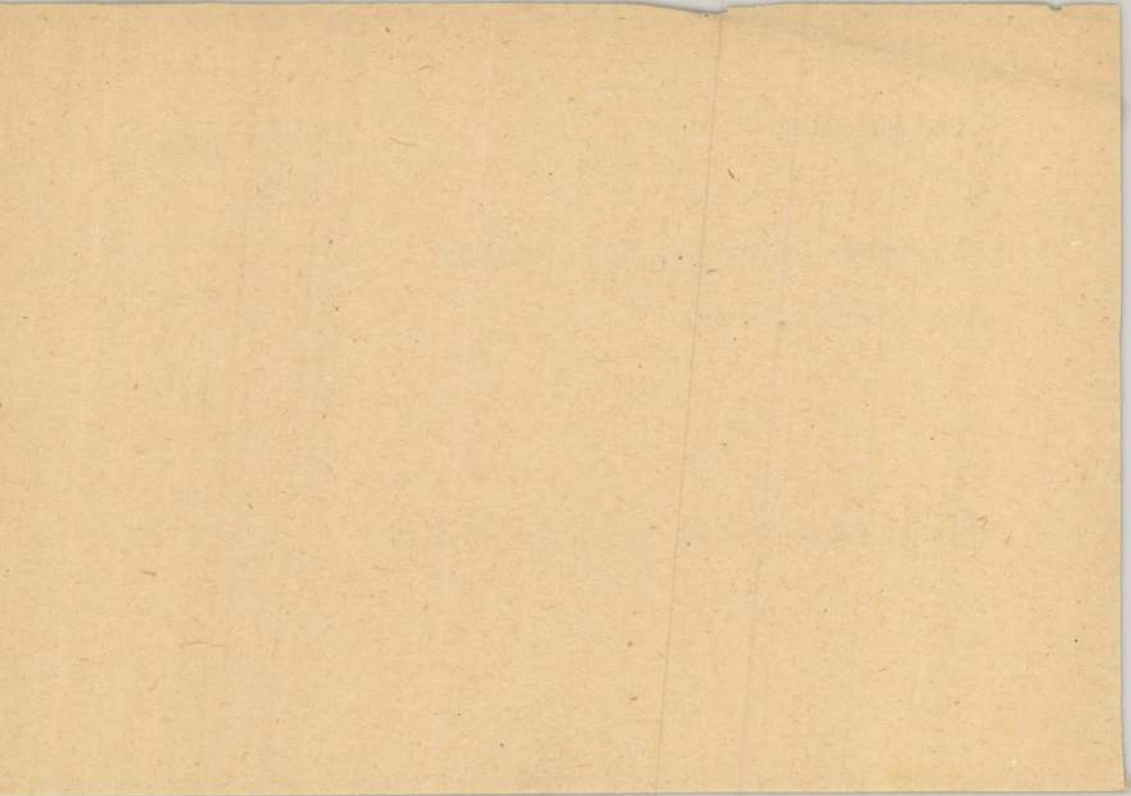
Telcs Ede

MDK

Gyermek képmása, mellszobor

Cigányfiu, bronz

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

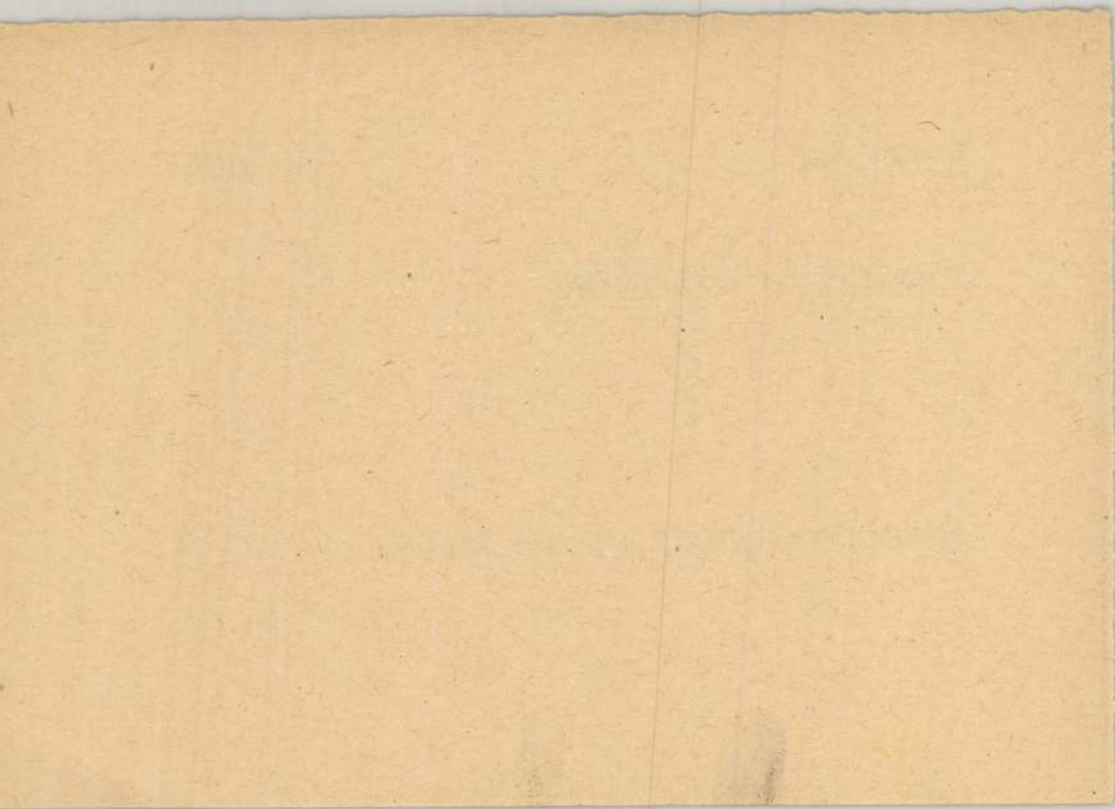

Telcs Ede

MDK

Tanulmány, mellszobor

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Telcs Ede, szobrászm.

"Garabonciás diák". Kanifalló-óra.

Tervezte és mintázta Telcs Ede. Kép. 367.1.

Vasárnapi Ujság. 1900. 367.1.

100

1871

1871

1871

1871

MDK

Telcs

s.f: Grafikai ... művészetünk ...
Az Est, 1934. máj. 19.

1885

1885

... 1885 ... 1885 ...
... 1885 ... 1885 ...

Telcs

MS

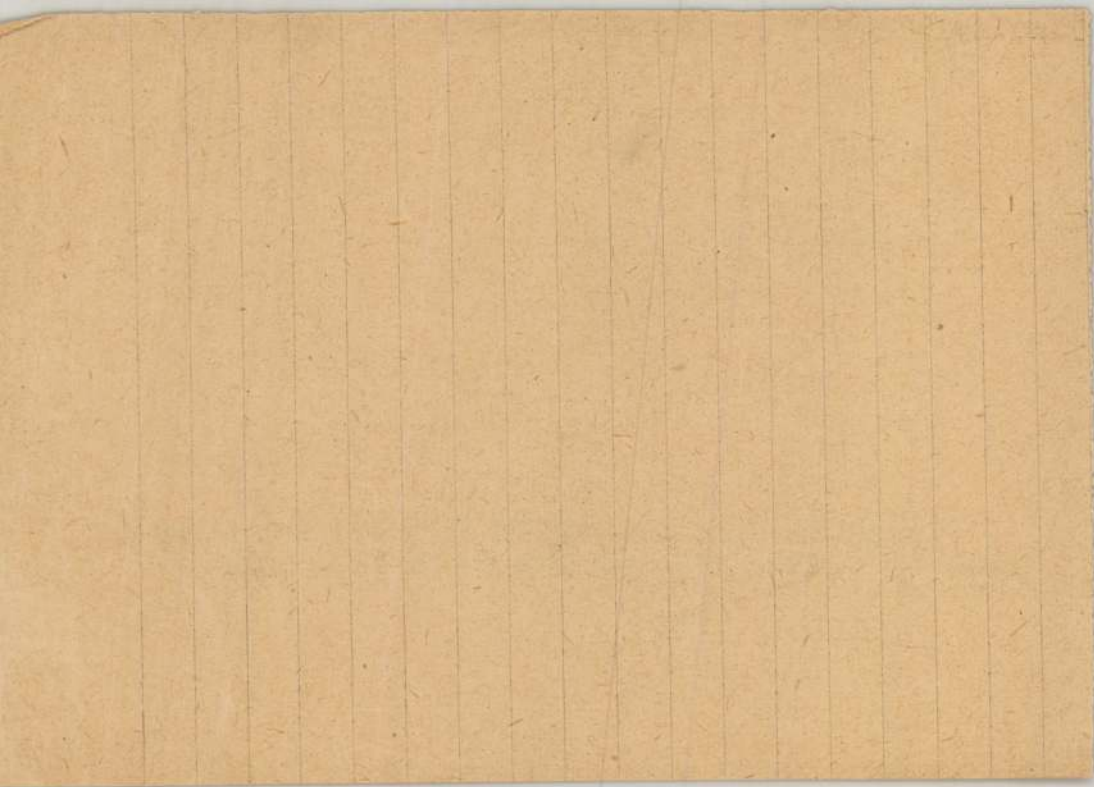
Lukács Antal, repr.

Csányi K: Bpesti gyűjtők és művészek érem és
plakett kiáll. az Iparműv. Mus.-ban. 1924.

XXIII

1.

MDK

Telcs Ede

Ungarn. Bp. 1917. 451.1.

100

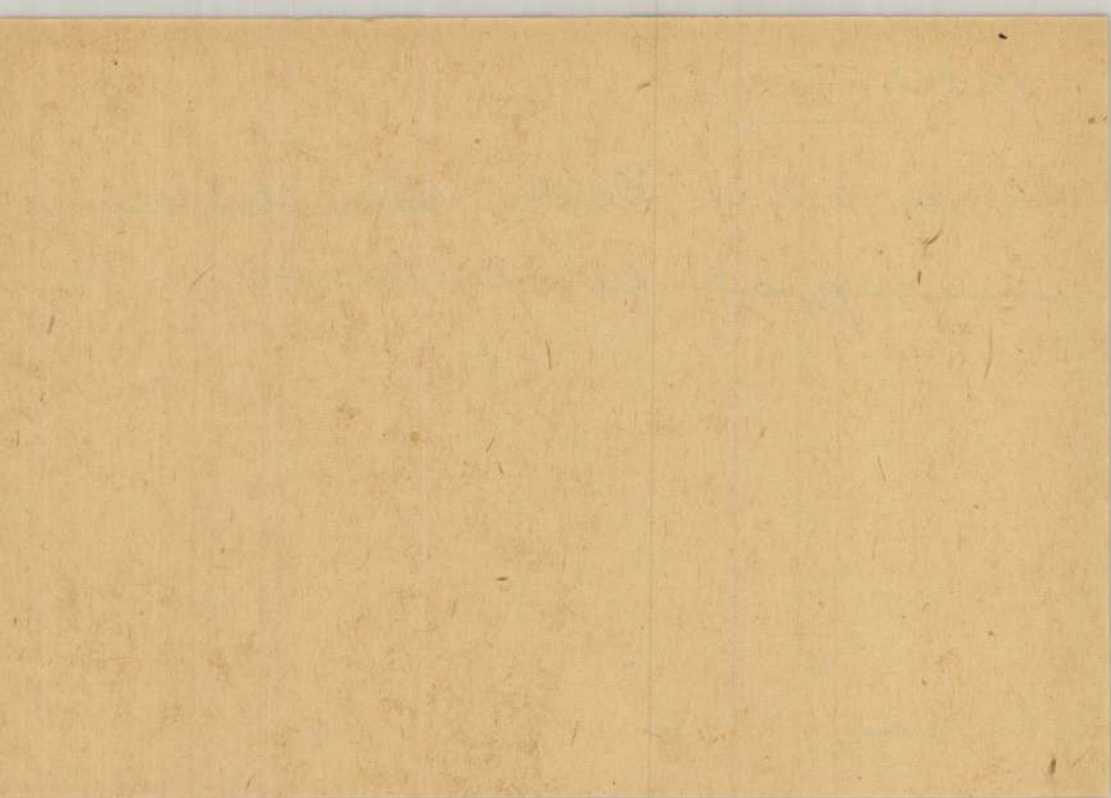
Table 10

1911-1912

Jules Edel

Kerepele a beise Künstlerhaus
ungar keislerhoiser

Lipsig 1937 III-6.

Telus Ede nobra'u

Élet s' Frodalom II. 5n. 1958 jau. 31.
Paku J: Vasárhegi művelélet.

Telcs

L.É: A szolnoki művésztelep kiáll. Új Idők, 1904-5.
XI.1.sz. 19 l.

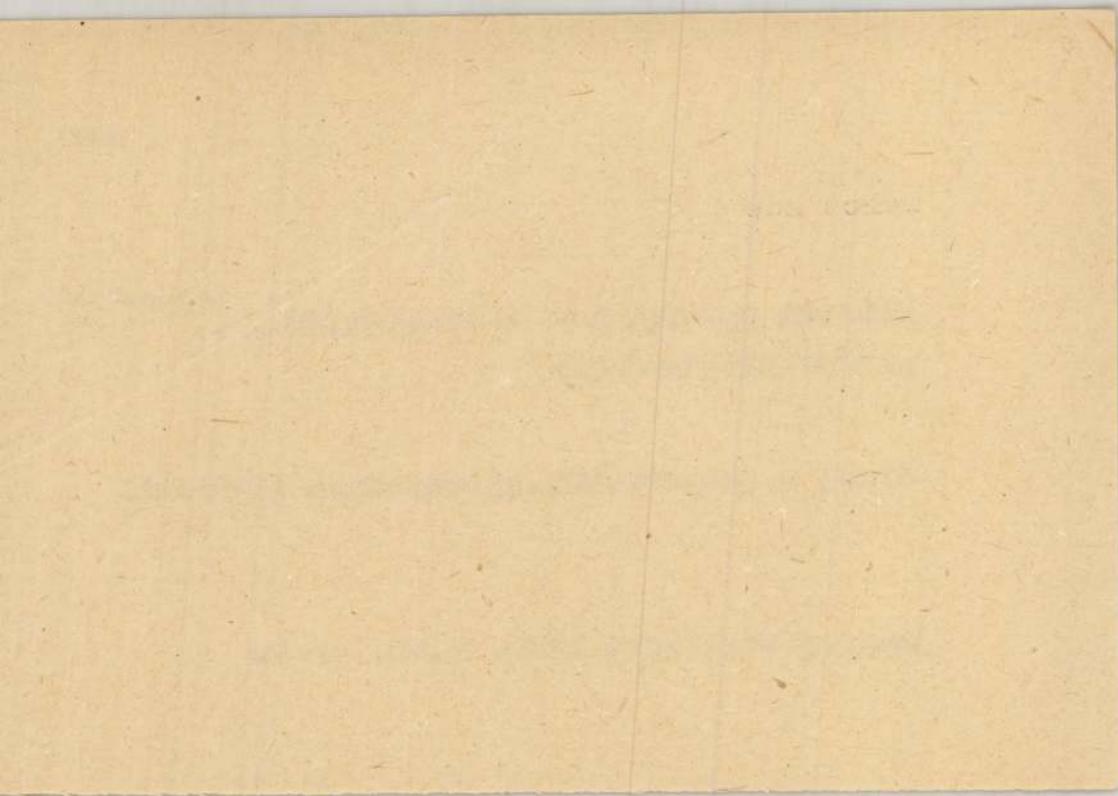
Telcs Ede

Művével gyarapodott a Szépműv. Múzs. érem- és
plakettgyűjteménye.

Cikk: A Szépműv. Múzs. gyarapítása 1925-ben.

Magyar Művészet, 1926. I. sz. 41. l.

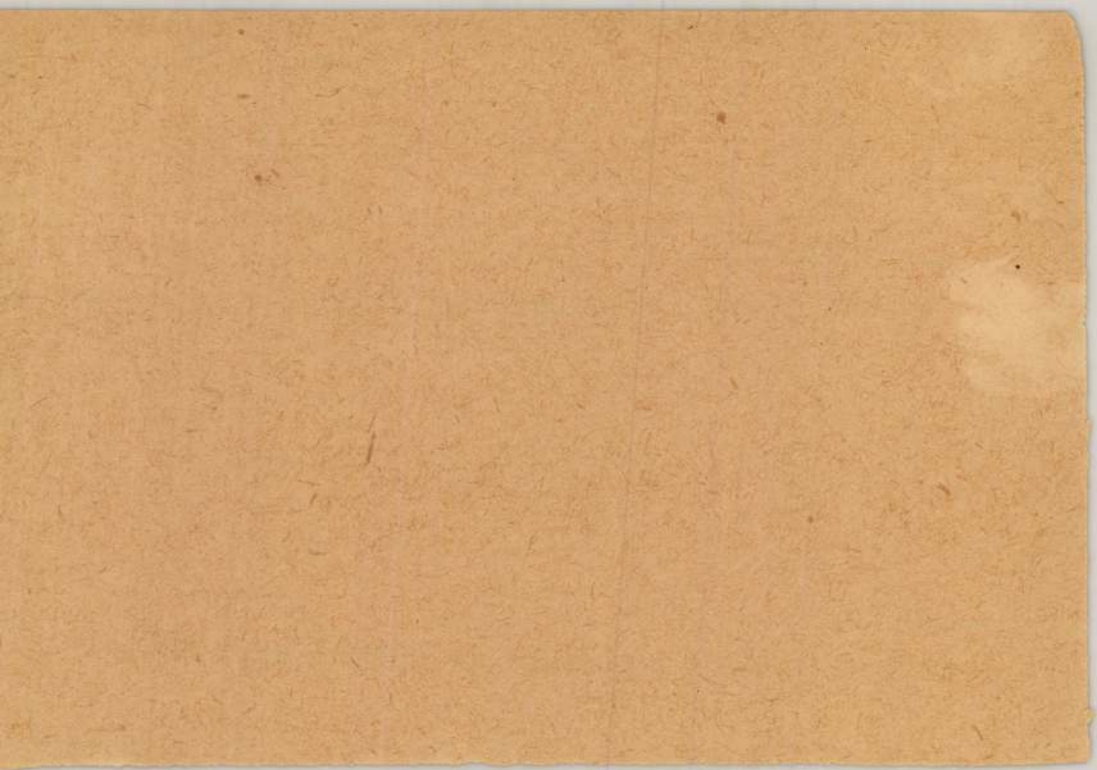

Telcs Ede.

A "Céhbeliék" társaságának alapító tagjai 1914-be

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Fels Éde

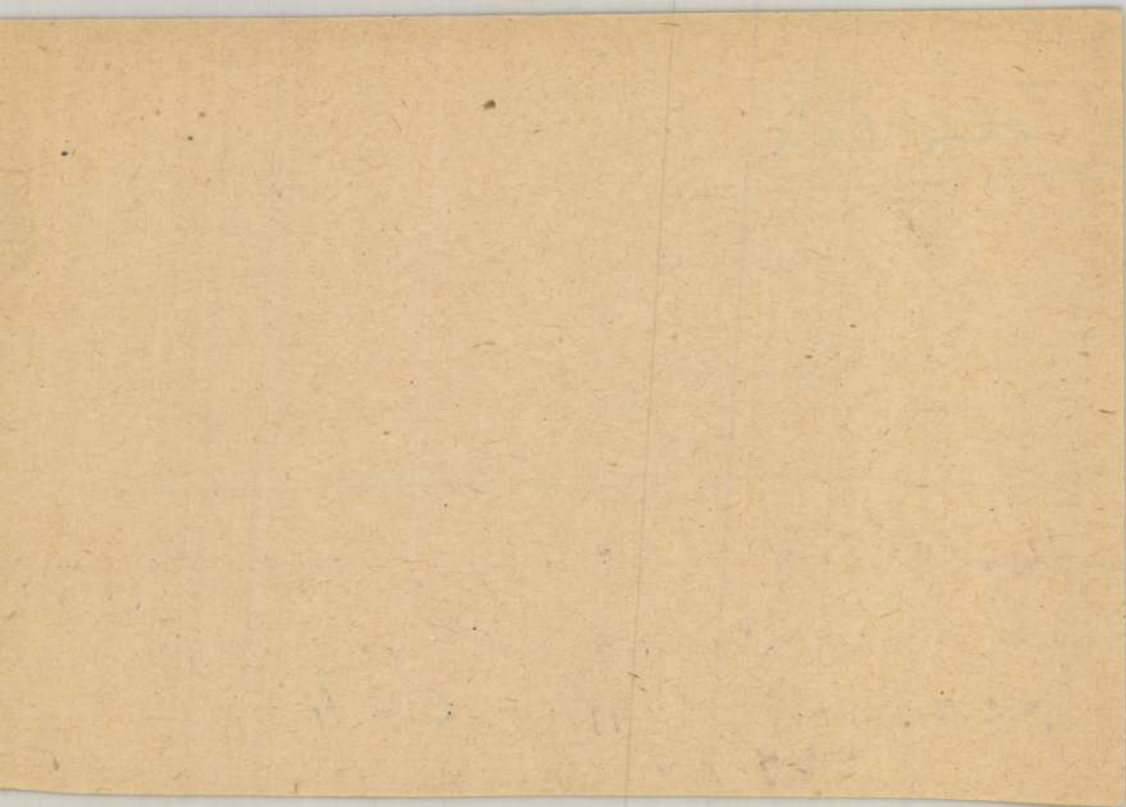
III. is kepróm. kiáll. on
kepelhet mint baji' plet

1927 - g. kt. alapjan

Hiszólasy Freuc, Baji kepró-
rómüvehe 2 x n - Gan,
keziint, 4DK - C - II,

599/2

9e

Teltach Ede, szobrászm.

139. Nevető.

Repr.

Műcsarnok. 1898.

Nemzetk. kiállítás. Tavaszi

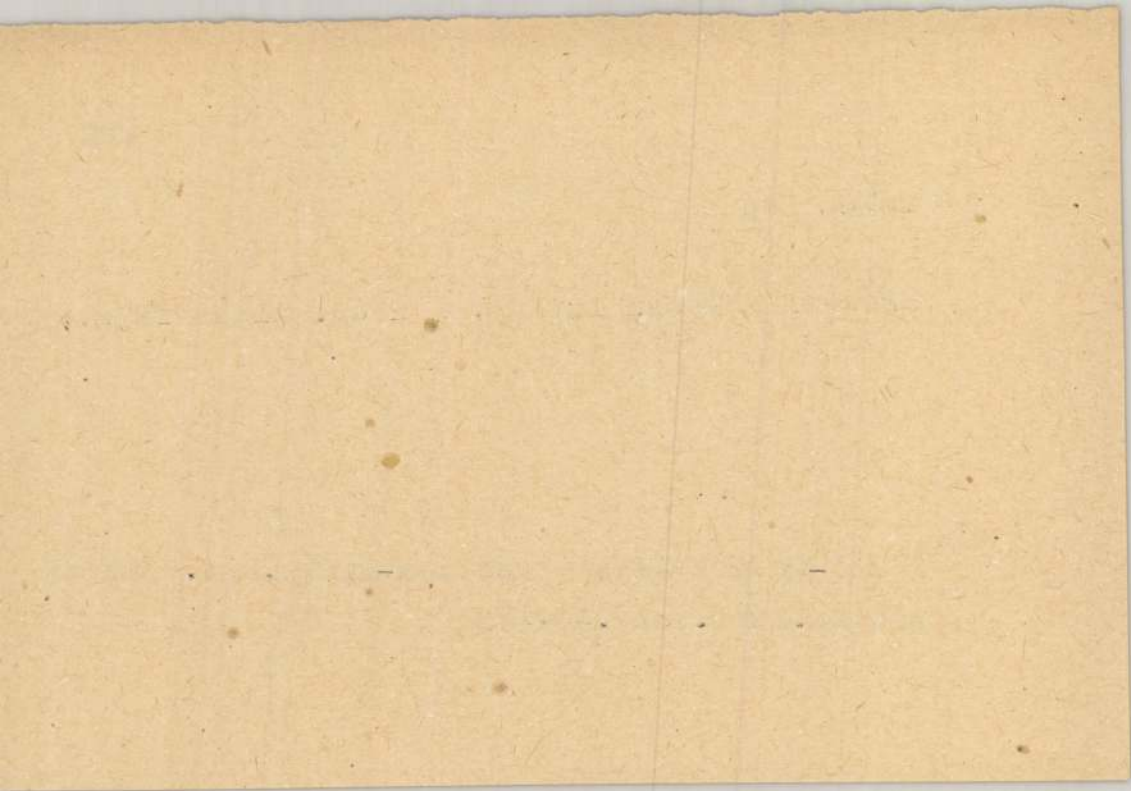

MDK

Telcs Ede

Eredeti művészi levlap. (2 db.szines rajz.)

Kézdí-Kovács László Atelier-kiall.kat.Nemzeti
Szalon.1911.febr.11.lap

MDK

Telcs Ede

Arcképlakett, repr.

Magyar Iparművészet 1909. 64.1.

Page 202

1880, 1881, 1882

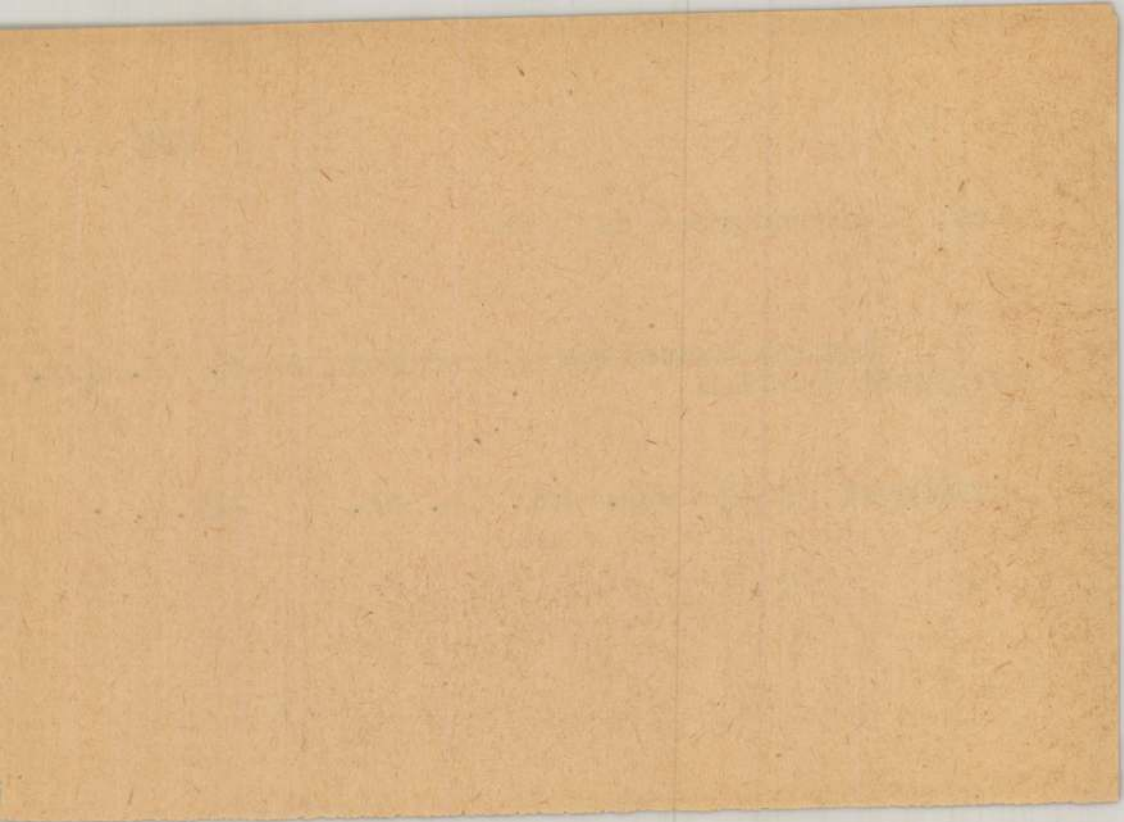
1883, 1884, 1885

MDK

Telcs, Leitersdorfer és Tóth

Kossuth mauzoleum pályaterve, repr. II. dij.
tervezték fentiek

Vasárnapi Ujság 1902. évf. 14. sz. 217.1.

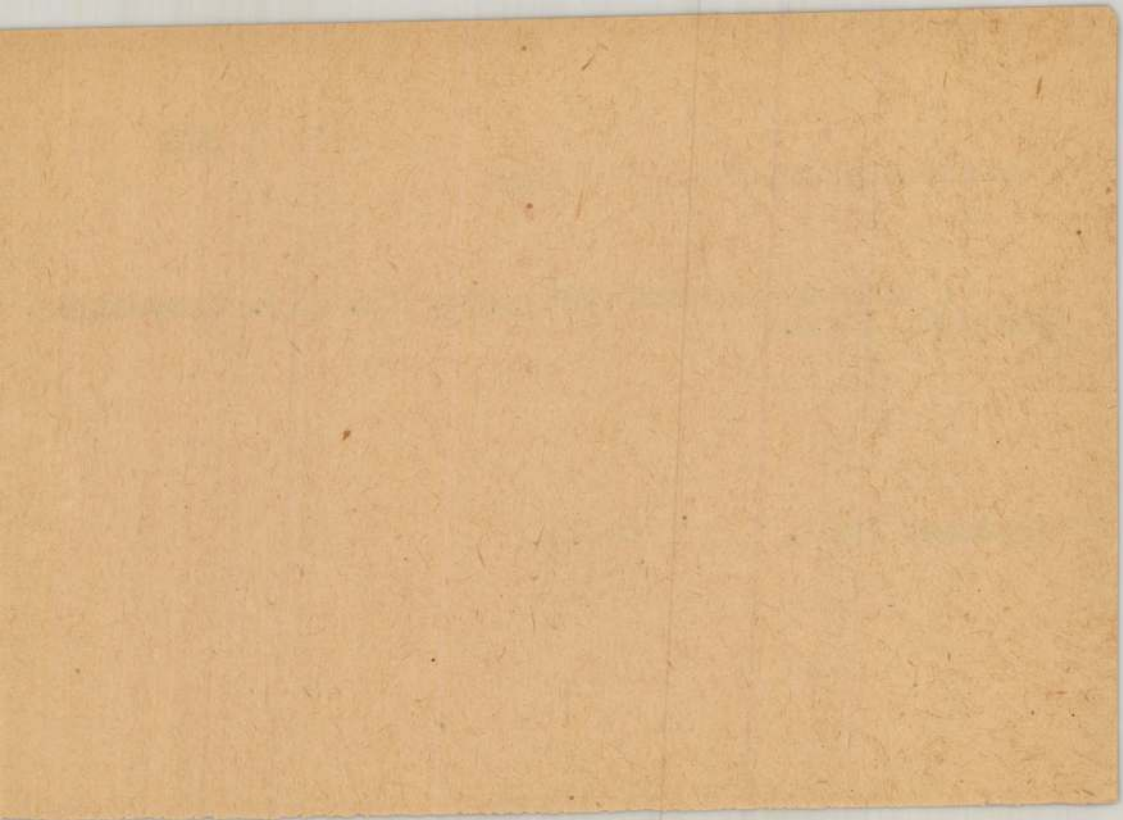
MDK

Leitersdorfer, Telcs és Tóth

A Kossuth-émlékmű pályázat. II. díj. terveztek
fentiek, repr.

Művészet 1902.

209.1.

MDK

Telcs, Tóth és Leitersdörfer

A Kossuth-émlékmű pályázat. II. díj. terveztek
fentiek, repr.

Művészet 1902.

209.1.

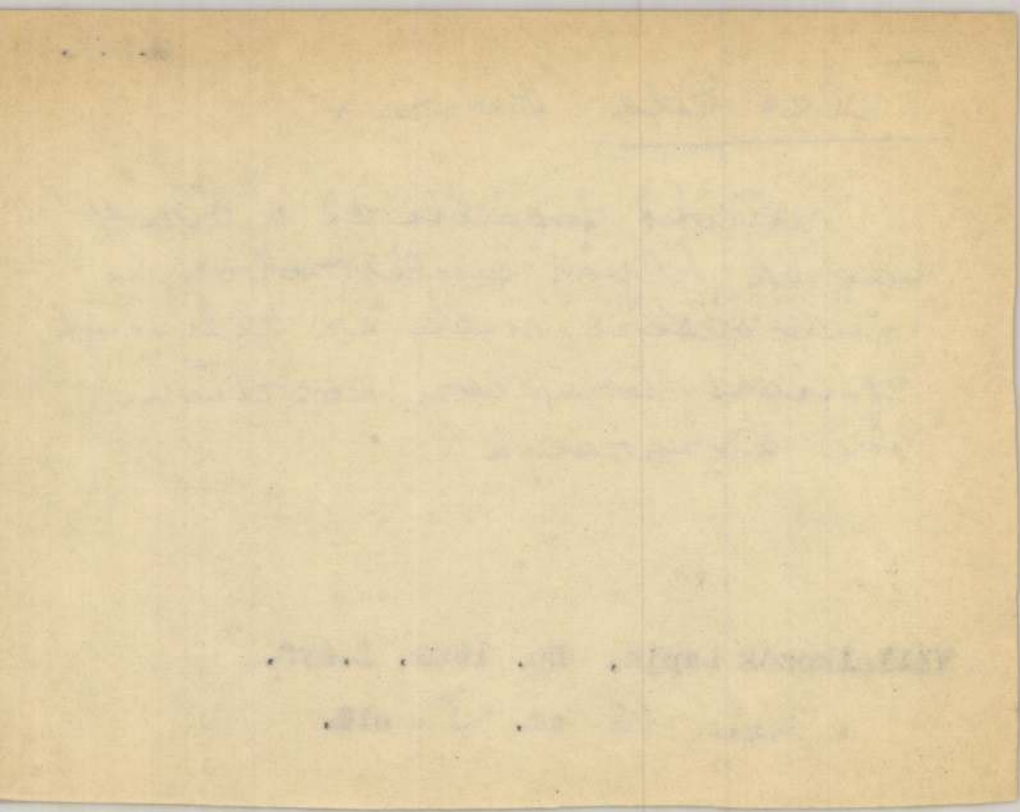

Telcs Eds. ábrája

művet fogadta el a bíróság az Alpar cselekedetéről, kivitelezésére, mely az államépítést korábbi korokban ábrázolja.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1929. L. évf.

Jan. 16. sz. 5. old.

Telcs Ede

plakettek:

MDK

Férfi arckép, br.

Arnold Gilisen, br.

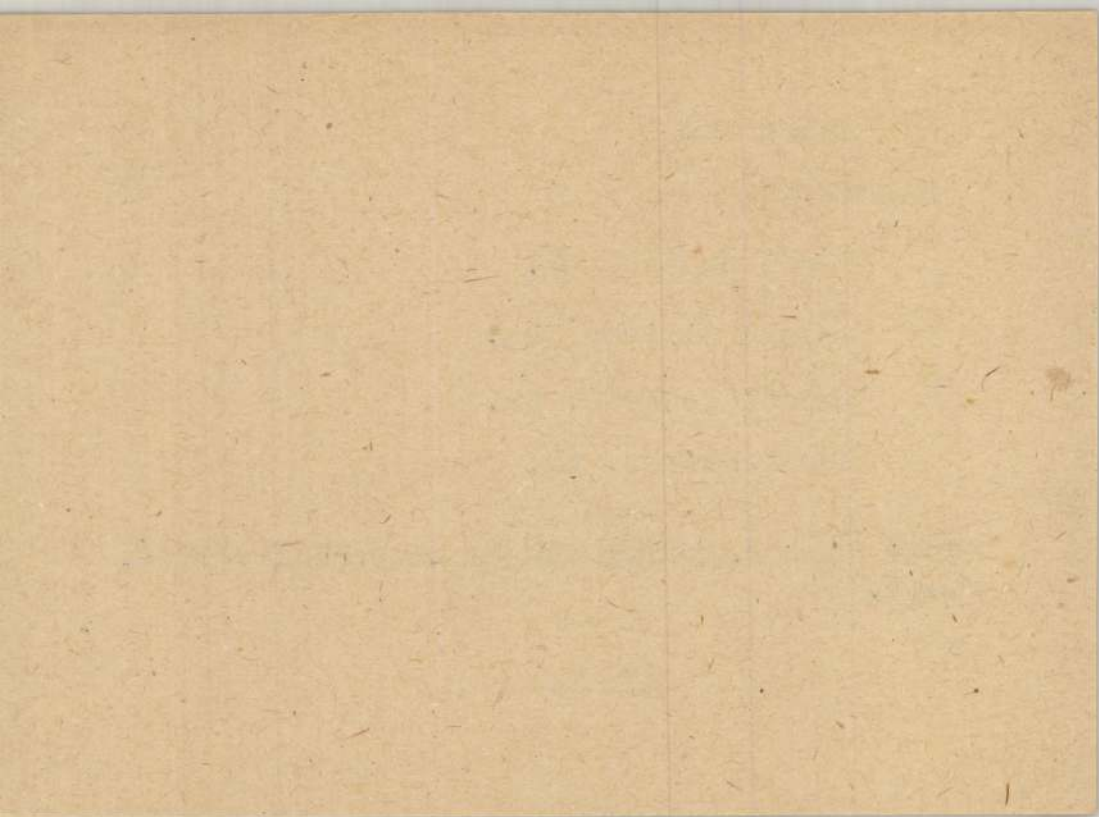
Kacsón Pongrác, br.

Férfi arckép, br.

Ernst Muz. M. Plasztikai és Graf. kiáll. 1954.
szept.

17. 1.

Telcs Ede 1872-1944
plakettek:

MDK

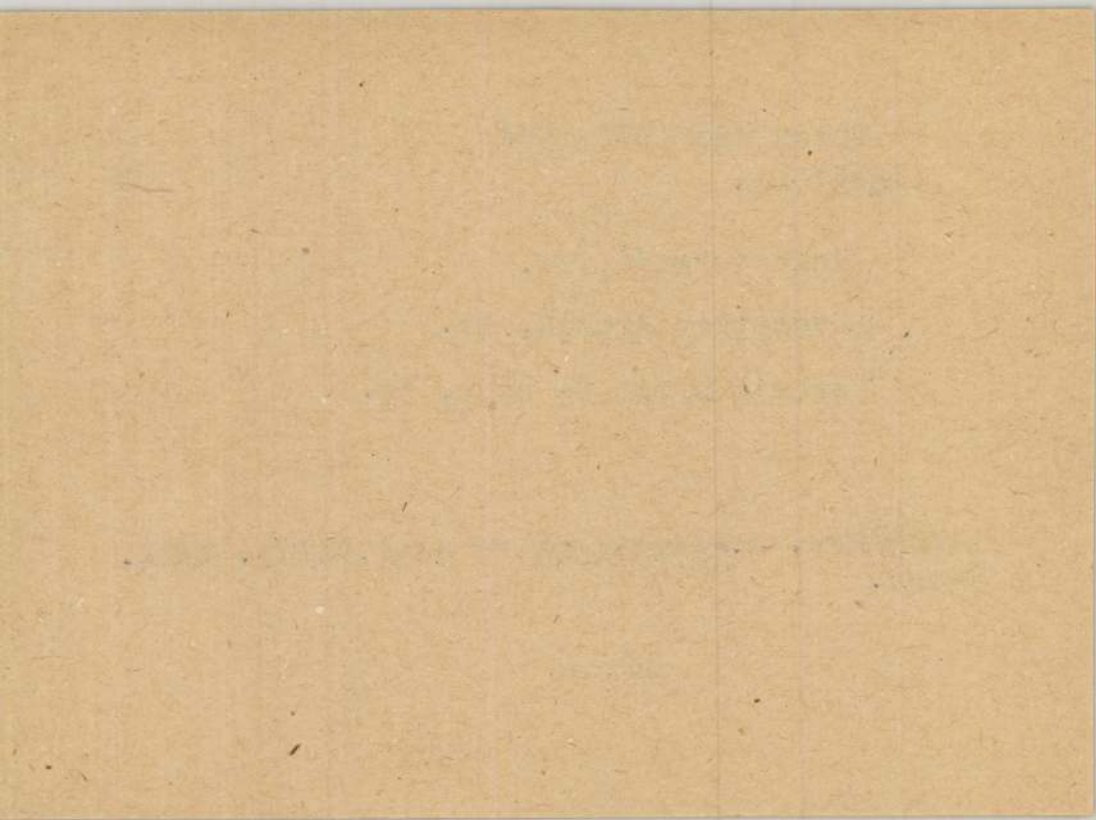
Fekete Ignác, br.

Lövenstein Arnold, br.

Werheim Ármin és neje, br.

Ernst Muz. M. Plasztikai és Graf. kiáll. 1954.
szept.

17. 1.

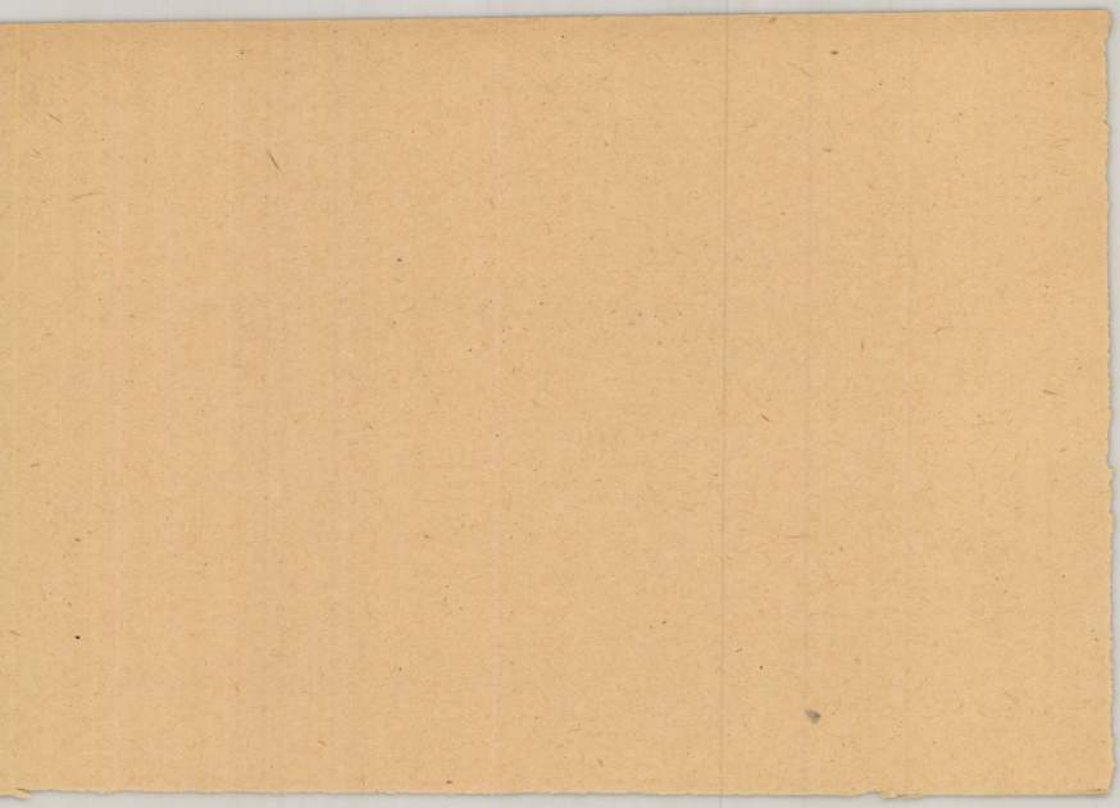

Telcs Ede.

Az Ernst muzeum kiállítást rendez műveiből
1928-ban.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Telcs Ede.

A "Felvidék visszacsatolása" emlékpénz-pályázat
1939.

Ispánki József életrajza.
feldolgozta: Kopp Jenő. 1950.

1930

1930

1930

1930

1930

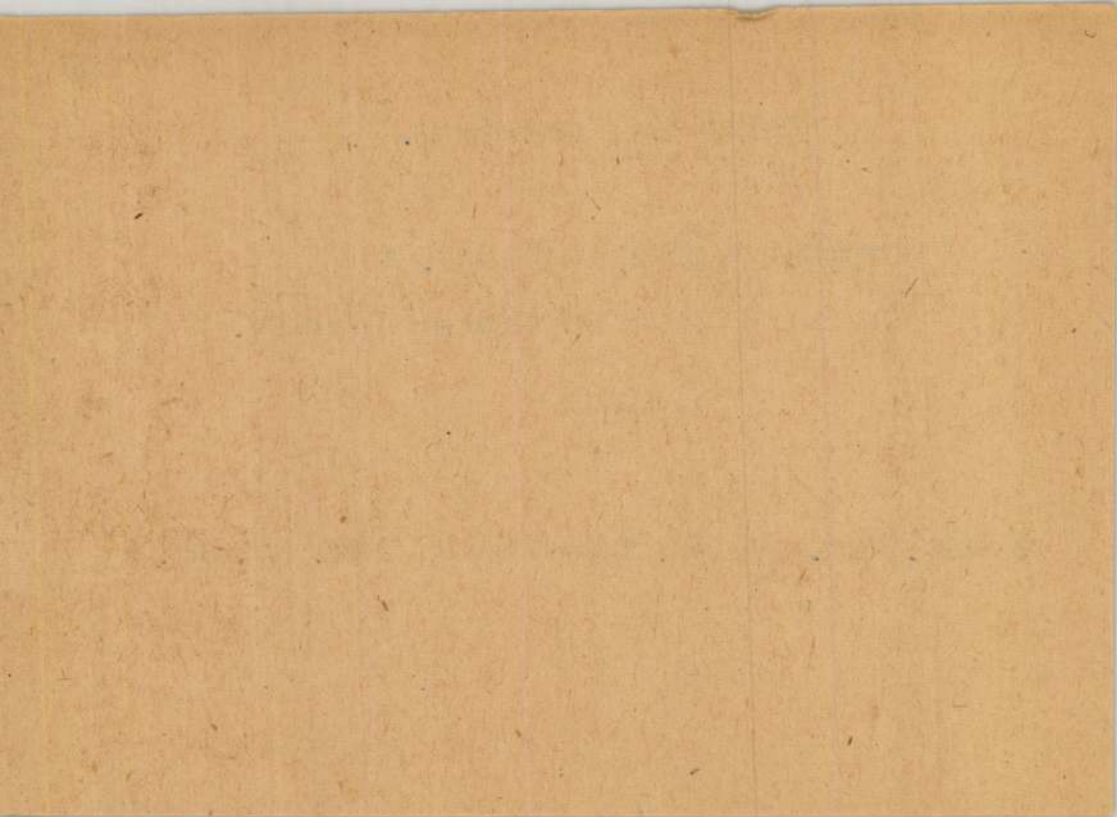
1930

Telcs Ede, szobrászm.

" Erzsébet királynő arcképe. "

Márvány-mellszobor.

Képzőm.Társ. 1901-2. Téli kiáll. Kat. 26.c11.

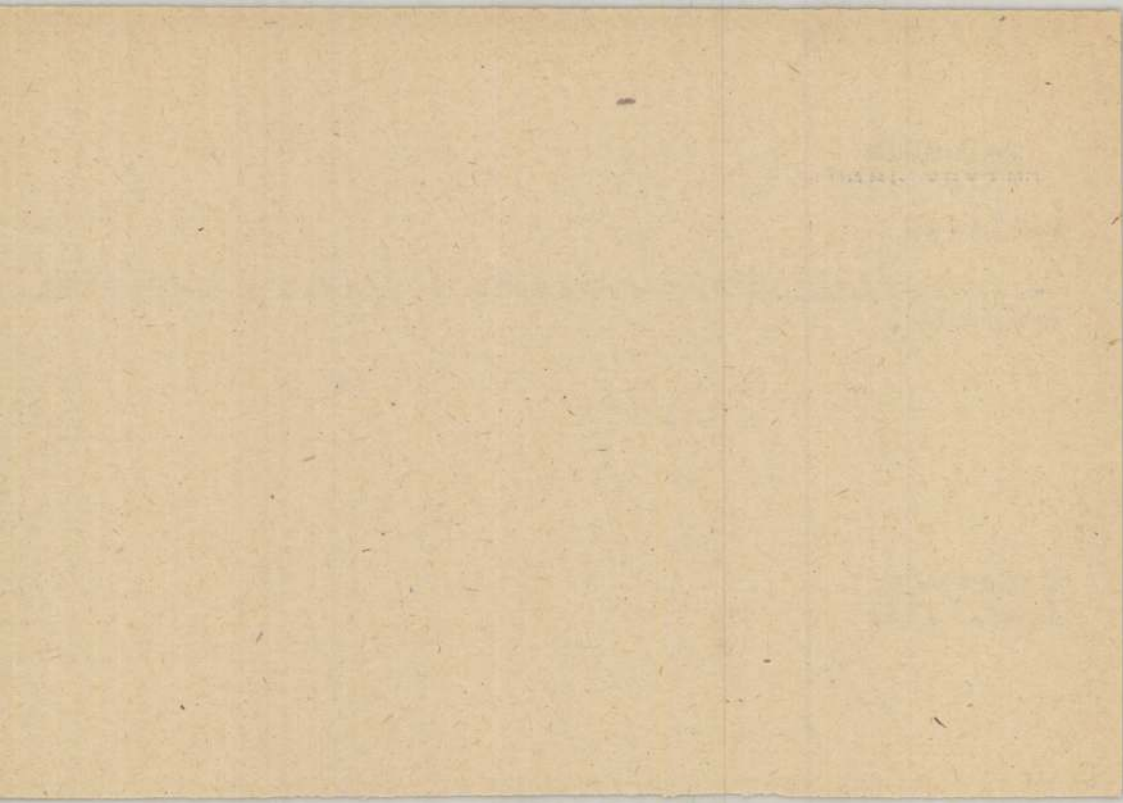
TelcsEde

szobrász

Céhbellek kiállítása - Nemzeti Szalonban - szoborral
szerepel.

Magyarország
1934.I.14.

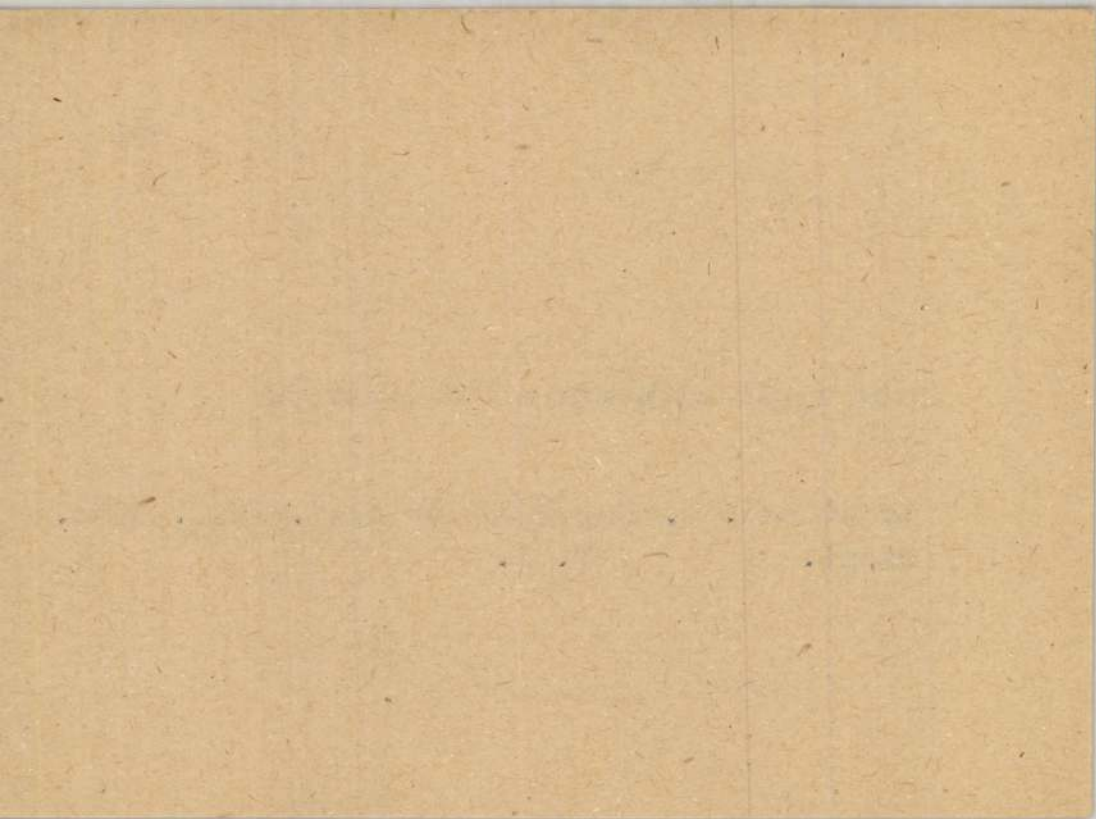

MDK

Telcs Ede

Soós Gyula előszava a katalógusban

Ernst Muz. M. Plasztikai és Graf. kiáll. 1954.
szept. 7. 1.

Telcs Kde.

tróbránművek,

Glubay Andor festőművész elő
tanára és tehetségének meglátója
volt.

Kelemen Ujváry, 1928. Okt. 20.

Telcs leve.

Robra múzeum.

Az Ernst-Museumban ~~rob~~ Hubay Andor
kiállításával egyidejűleg gyűjteményét lát-
juk. Kiss Zoltán és néhány más robra-keltés
archéológusok és magas reliefben mintázott, három
nagy plakettje, - émei, - Hollandiában készült
relief-képművei szerepelnek. (Lásd ltr.)
A múzeum Hubay Andor elő műtése.

Pesti Hírlap, 1928, Okt. 25.

Telcs kede.

A Vörösmarty robor egyik mestere az Kunst-
museum kiállításán postvei - kin bronzai - érem-
ei plakettgűjtésével szerepel.

Magyarország, 1928. Okt. 21.

Taken 1880

A. ...
...
...

...

Telcs kede.

tróvátk

Az I. leosztás-muzeum ^(barr) Flubay Audottal
együtt állított ki műveiből kompo-
ziciókat, plaketteket. (mellék.)

Magyarország, 1928. Okt. 21.

Telcs kóde.

Slubay Andorral egyidejűleg megnyílt a
kiállítás a Ernst-Műzeumban, vasár-
nap.

Neuroti Ujság, 1928. Okt. 23.

Tales from

the
history of the
people of the
North
and
South
of the
continent
of
North
America
from
the
beginning
of
the
world
to
the
present
time
by
John
G. Thompson

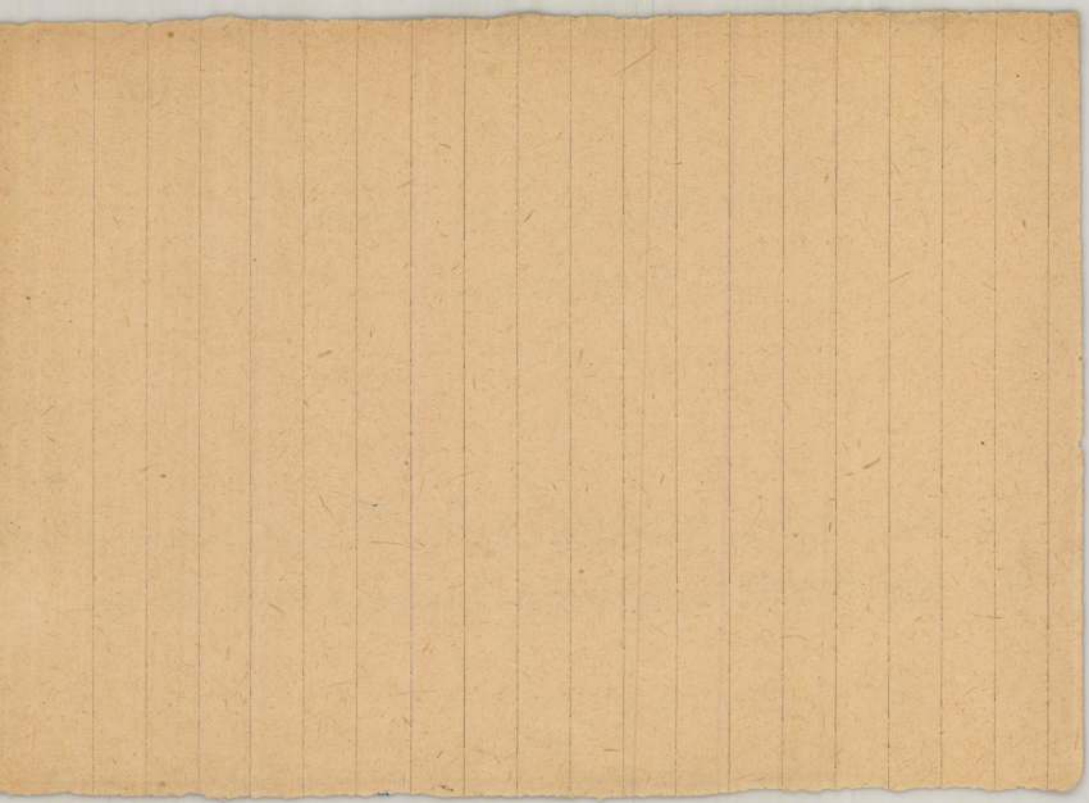
North
and
South
of the
continent
of
North
America
from
the
beginning
of
the
world
to
the
present
time
by
John
G. Thompson

Teles E. de.
szobrász

M.D.K.

- 21.) Férfi képműs. Bronz.
- 22.) Nőst. Ferenc. "

Fővárosi képtár kiállítása XLIV. : Magyar erem és plakett
művészet 1800-tól napjainkig. Budapest 1949. 25 lap.

Telcs Ede

MDK

Kati néni, bronz

Prédikátor, bronz

Andriska, gipsz

Idegenbe, bronz

Műcsarnok 1940 őszi tárlat

Telca Ede

Kati nani, pronz

Prékator, pronz

Andriaka, alpa

Idegabe, pronz

Prékator, pronz

Telcs Ede

MDK

Női arcmás, bronz

Marcsa, gipsz

Tanulmányfej, gipsz

Olajfestmény-tanulmányok
Öntött érmek és plakettek

Műcsarnok 1940 őszi tárlat.

Teica Ede

Ud amsas, prons

Marces, gipas

Tamulanyat, gipas

Giafacsany-tamulanyok
Öntött érmek és plakettek

München 1900. évi kiadás

Telcs Ede

MDK

Beethoven, gipsz

Arcmás-tanulmány, márvány

Szent Kristóf, harasztai mészkő

Góliát, bronz

Műcsarnok 1940 őszi tárlat

Tejce Ede

Beethoven, Gipsz

Armas-Janniany, Maryny

Szent Kislod, Karsanyi Mária

Góllás, Bronz

Maryny Tejce Ede

Telcs Ede

MDK

Siklós Albertné, bronz

Gottfried Siegfriedné, gipsz

Öcsém, bronz

Ádám fiam, gipsz

Műcsarnok 1940 őszi tárlat

Telex No

Sixième Albertine, Bronx

Gottfried Siegfried, Giza

Osam, Bronx

Adam Sam, Giza

Blanche Louise, Giza

Telcs Ede

MDK

Toronyépítő, bronz

Apostol, márvány

dr. Stiller Bertalan, gipsz

Kepes Zsuzsi, bronz

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

MDK

Telca Nde

Tonyépis, bronze

Agosol, méruény

Dr. Siller Betsian, pipes

Kepes Kazai, bronze

Micromok 1940 Oasi térlat

Telcs Ede

HDK

Egy röntgenológus emléktáblájáról, gipsz

Vázlat egy Lúther-szoborhoz, gipsz

Tánc az aranyborju körül, gipsz

Szegény ember gyereke, bronz

Műcsarnok 1940 őszi tárlat

Teljes írás

Egy röntgenológus emlékiratairól, igaz
Válasz egy Luther-szobornak, igaz
Tanc az aranybortól körül, igaz
Szegény ember gyermeke, igaz

És az az igazság, igaz

Telcs Ede

MDK

Önarckép

Műsarnok 1940 Tavaszai tárlat

1894

1894

1894

1894

Telcs Ede

MDK

Fejtanulmány

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

MM

1862

1862

1862

Telcs Ede

MDK

Vert érmek és plakettek, bronz

Öntött érmek és plakettek, bronz

¹⁴⁴
Madách, gipsz
_m

Berzeviczy Albert epitáfiumáról, gipsz

Műcsarnok 1940 őszi tárlat

Teles Rde

Vert émek és plakketek, prona

Ünött émek és plakketek, prona

Madách, gízes

Berzevicsy Albert epításmárói, gízes

Magyarok 1848-49-as szabadságharcja

Telcs Ede

MDK

A bálvány, márvány

Hüvelyk Mátyi, bronz

Akttanulmány, gipsz

A nő, bronz

Műcsarnok 1940 őszi tárlat

Teles 832

A bálvány, mészvály

Hivalk Máty, prons

Aktamánny, alpas

A n6, prons

Teles 832

Telcs Ede

MDK

Leányarcmás, bronz

Jerome Tharaud, gipsz

Kernstok Károlyné , márvány

Kiss József arcása, bronz

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

MIX

Telex Bde

Leánykötés, prona

Jerome Tharand, cipar

Kenneth Károlyné, wlvány

Kiss József erzséka, prona

Műcsarnok 1940 évi tárlat

Telcs Éde

MDK

Assisi Szent Ferenc, gipsz

Erzsébet királyné, gipsz

Dunaiszky László szobrászművész, gipsz

Feleségem, márvány

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

MDK

Teljes kötet

Állami Szemle Társaság, Budapest

Értesítő Kiadvány, Budapest

Dunai Szemle Társaság, Budapest

Teljesítő, Budapest

Műsorszámok 1940. évi kiadás

(M.)

Telcs Ede

Magdolna 1907. XIII. 57. n.

Szilágyi Dezső vasárnap leleplezett emlékszobra Szilágyi községben. Telcs Ede műve

veri; ez a rekviem a kis fiu gyász-

cskéi görcsösen meg-megrándulnak,
sal szeme még egyszer fölnyílik s oly
hogy szinte fáj nézni. Azután me-
kicsi, összeaszott teste megrendül a
Végre megérkezett . . . Hová? . . .
de már olyan régen várta ezt a pil-
! Ez a sok fehérruhás katonabácsi
ogy előtte tisztelegjen . . . Neki, en-
ának. Ó, hogy szeretik őt! . . .

. ra . . . !

ra . . .

Fordította: *M. E. H.*

Téles Ede

Aockepilarett

repr.

Magyar Sparnikvésel

1916. 141. l.

Telcs Ede +

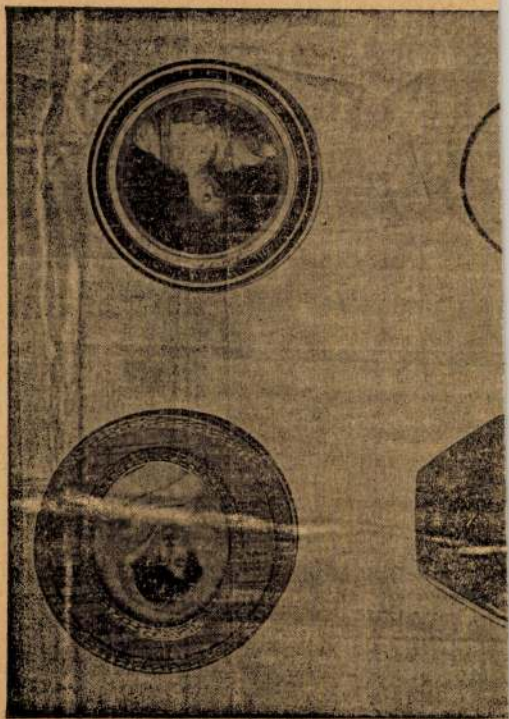
o.

Stabad Műveit

1948. 303. p.

III—XIX. század.

Teles Edc

Munkácsy emléke.

Repr.

Magyar Szemle

1915. 284. l.

Toten Lake

Membership records

1913

Chapman

1913-1914

Telecs Ede

d.

Ernst Mur. 131. kiáll

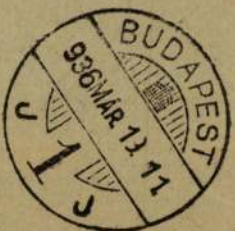
---

71. 212. n.

BUDAPEST, I., VAR.

szám.

Műemlékek orsz. biz.
Budapest.
IX. Rákos u. 1.

Hivataltól.

átalányozva.

ker,

utca

sz.

A/1386.

Telcs Ede

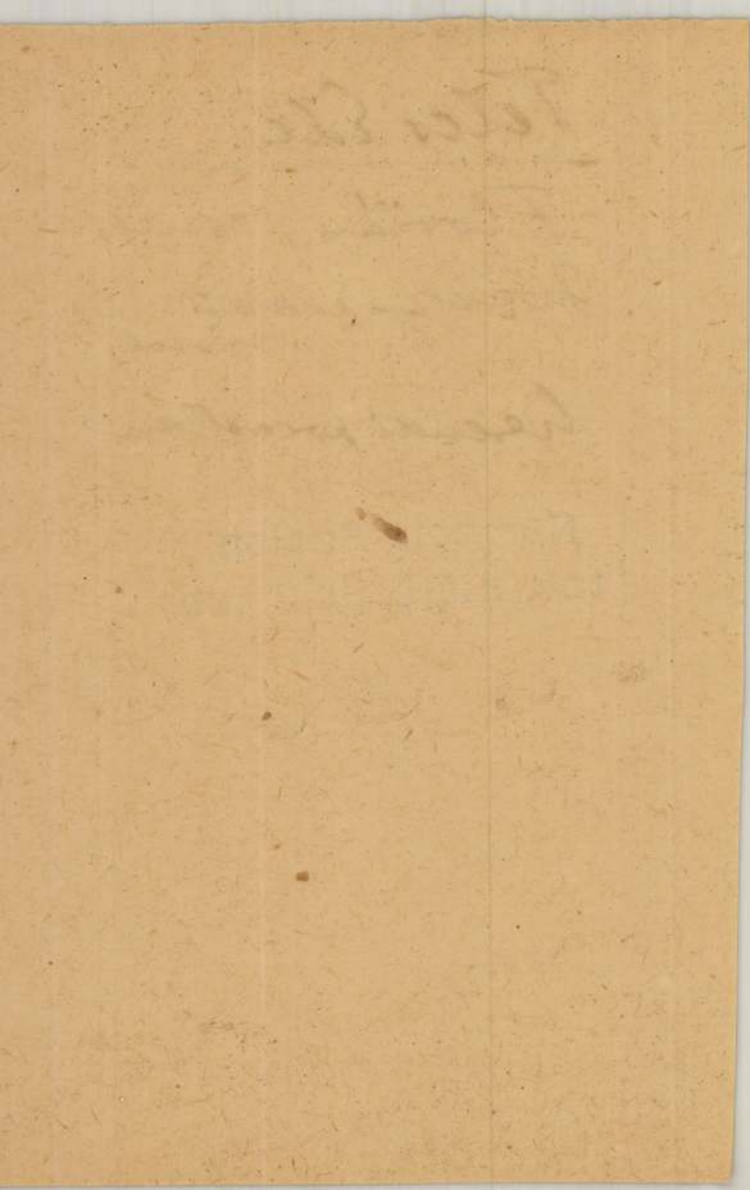
Florián, zmes

Florsly - plarett
zmes

Resendi porcellán

Nemzeti Szalon
[tav, kiáll. 1932 jun

Telcs Ede

Céhéctick 1924. évi
művegi díjazása -

23

Dezső, Dezső

OLANDA

Sz.

24

Kereszt. segits., Eszter

CSÜTÖRTÖK

PÉNTEK

25

Gergely, Orbán

Nyakunkon a vizsgák

el, ki érdemel jutalmat

Aki jutalmat érdemel, am

barátok Kis Könyveire

26

Fülöp, Fülöp

SZOMBAT

De vehetünk neki más k

Egyetemi Nyomda könyv

Budapest Kossuth Laj

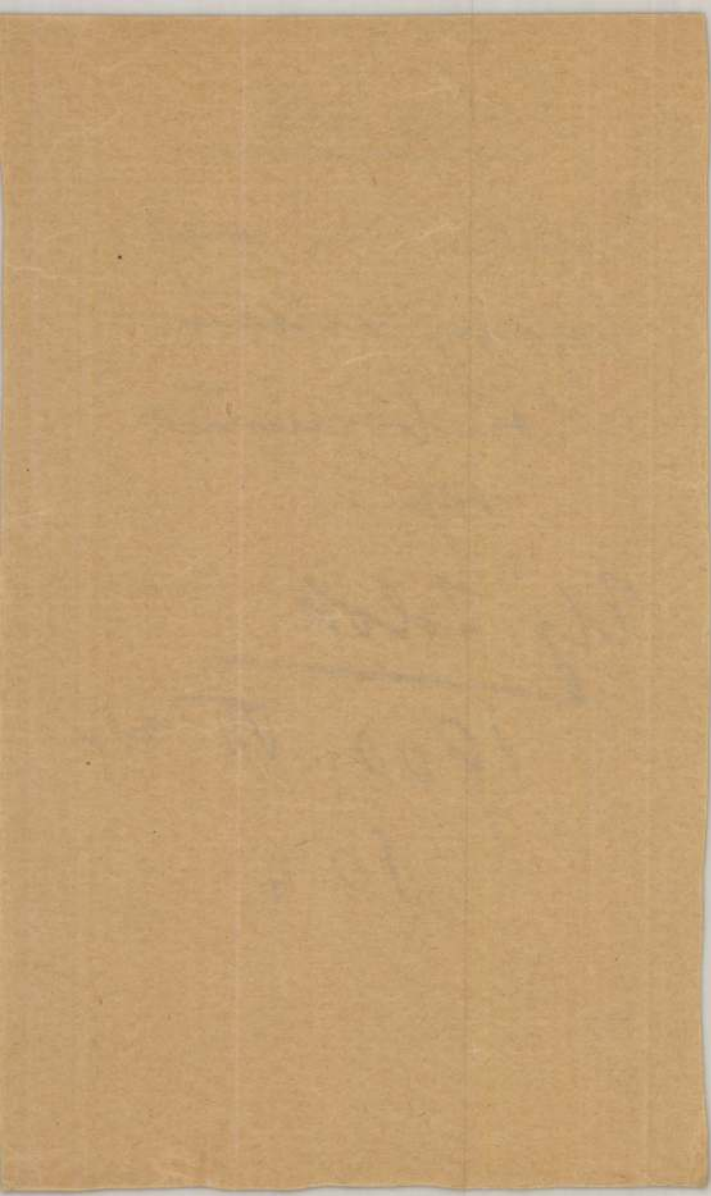
ahol minden jobb köt

Telcs Ede

Útkezes en' mef
lefeiny voltam c.
domboromve
repro-

Uj Idok

1900. VII. évf.
102.

T e l c s E d e
szobrász

Bárdos Artur: Vörösmarty szobra.
Egyetértés. 1908. máj. 24.

J. Kovács

T e l c s E d e
szobrász

Az Ujság. 1917. jul. 6. (Az Erzsé-
bet- emlékmű felállítása.)

Bondi

Teles Ede

Alpár Ignác és
Kornfeld Zsigmond
alattje, repr.

Magyar Építőművészet

1908. 2. n. 27, 28. l.

(A tördelés palstá
átadására.)

Telcs Ede

35
→
rod.

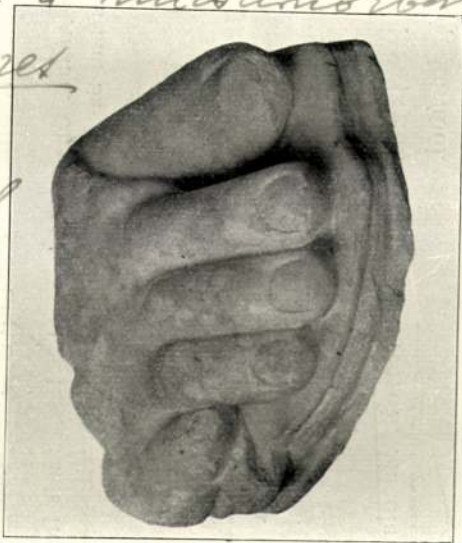
Kende Béla; Om

pórlat a Múzeumokban.

Chivères

1940.

102. l

a bal lábra lépett és a hátrahatott jobb lábát menés közben éppen emelte. Római másolat görög eredetiről.

PAUL ARNDT: Obertheil eines rechten Fusses mit Resten des Gewandes und Sandale. Römisch. Erste Kaiserzeit.

26. BAL LÁB SARÚVAL.

Márvány. Hossza 22.7 cm. Magassága 10.5 cm. A láb hátsó része letörött. Kisebb sérülések az ujjakon és a sarún. Rómából való. Münchenben vásároltatott.

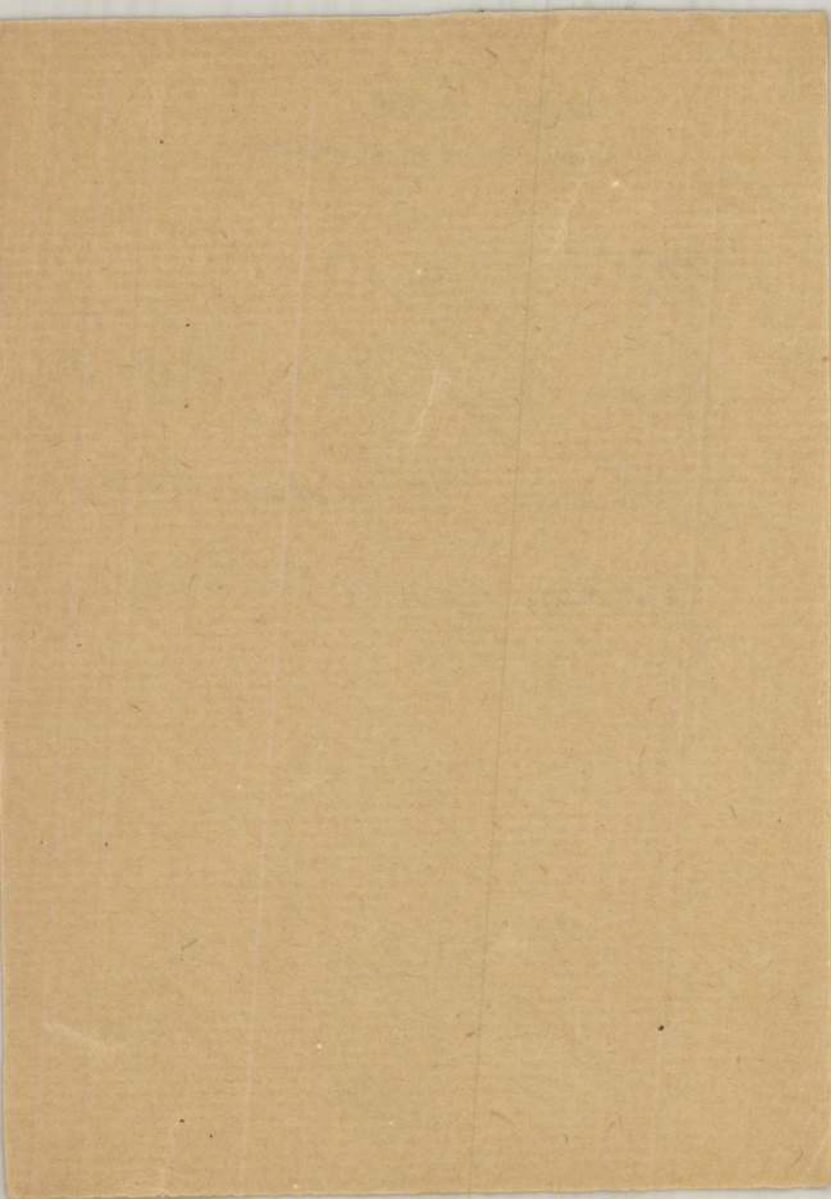
Úgy látszik női szoborhoz tartozott. Másolat a római császárság korából.

PAUL ARNDT: Linker Fuss mit Sandale. Römisch. Erste Kaiserzeit.

Teles Ede

rod

Vas. Nap. 1904. 208. l.
(Thaly Kálmán is a
parlamenti bíre.)

Telus Ede

Ernol Nioreum Eiallitâsi

CxxxI. 1932

Fi, 212,

Tele. Ede

cod

Ver. Up 1902

107

10/10/10

10/10/10

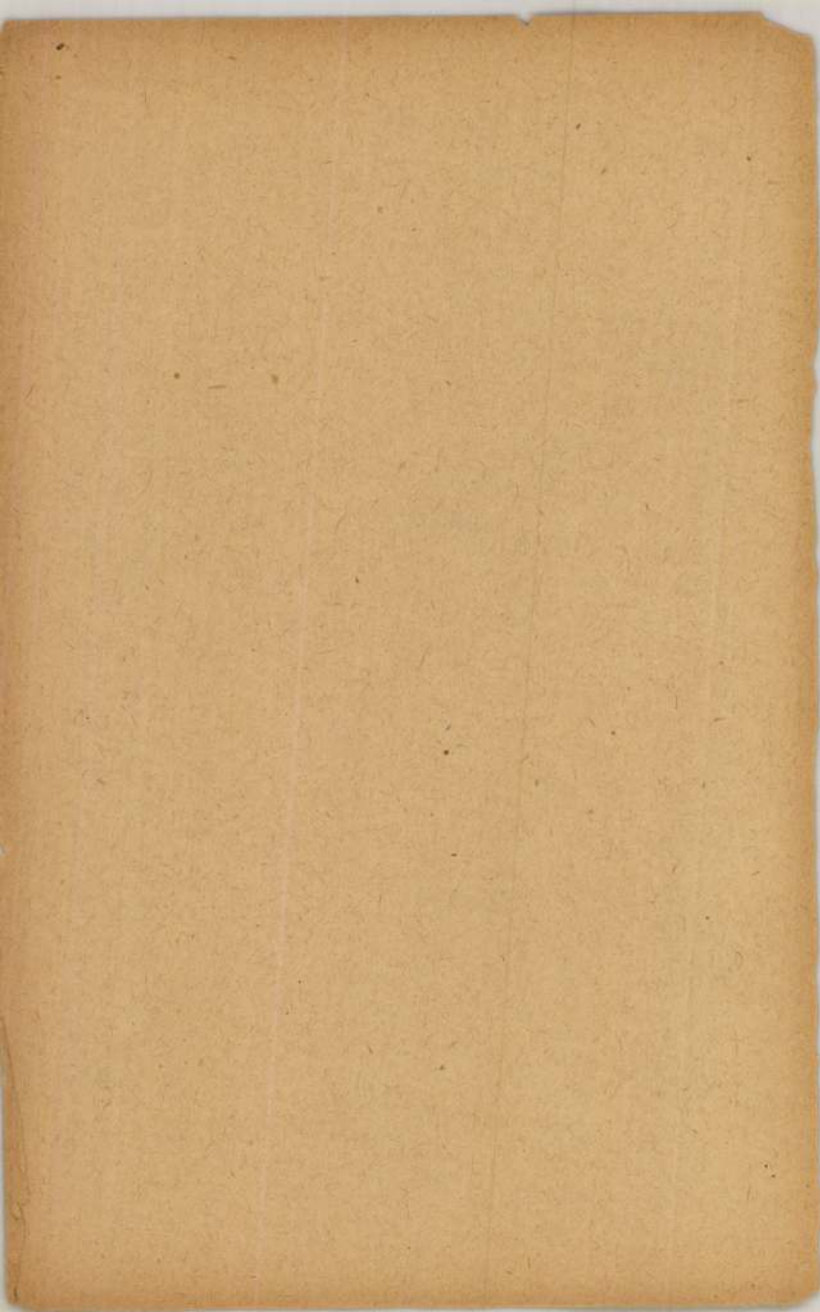
10/10/10

Teles E

ind
e

Kny. 110 l
(reppel)

Teles

isolas

mod

Tudomástulajdonosi

E 1903

2891
2921

száma a közlőlapok

Jelentem, hogy .....
távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....
az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....
a műhelyfőnök ve
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Telcs Ede

Berzeviczy Albert
emléktáblája a ber-
zeviczi templom men-
tegyében, fenti műve
Repr -

Balogh Jenő

Berzeviczy Albert
emlékerte. A. M.
Tud. Akad. elhunyt
tagjai fölött karolt
emlékbeszédet. XXIII K.
5. n. Pp. 1938. Kézirat

Teles Edle

Gaal Gaston
paratörzse a Képvi-
selőház ülésében -
ben.

Zámborsky Ilona
A magyar Országos
Bp. 1937. 94. l.

TARTALOMJEGYZÉK

	Lap
I. Történelmi stílusok. Nevezetesebb külföldi parlamenti épületek	3
II. Az Országház építésének történeti előzményei	10
III. Az Országház jelenlegi épületének tervpályázata	17
IV. Az építés	28
V. Az építés története	35
VI. Az épület külseje	50
VII. Az épület külsején felhasznált anyag. Konzerválás, Restaurálás	68
VIII. A belső	70

**A Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem
Művészettörténeti és Keresztényrégészeti Intézetében készült
doktori értekezések :**

1. *Péter András* : Arpádházi Szt. István, Szt. Imre és Szt. László a középkori művészetben. 1925. (Kézirat.)
2. *Mihalik Sándor* : A kassai dóm Erzsébet-oltára. 1926. (Kézirat.)
3. *Stóhr Gyula* : Az egyházi ruhák története, különös tekintettel Magyarországra. 1926. (Kézirat.)
4. *Genthon István* : Magyar művészek Ausztriában a mohácsi vészig. Bp. 1927.
5. *Wolf Rózsi* : Gioacchino Pizzoli, a bolognai magyar-illir kollégium freskófestője. Bp. 1928.

Teles Ede

Thaly Kálmán
plarettja.

Repr.

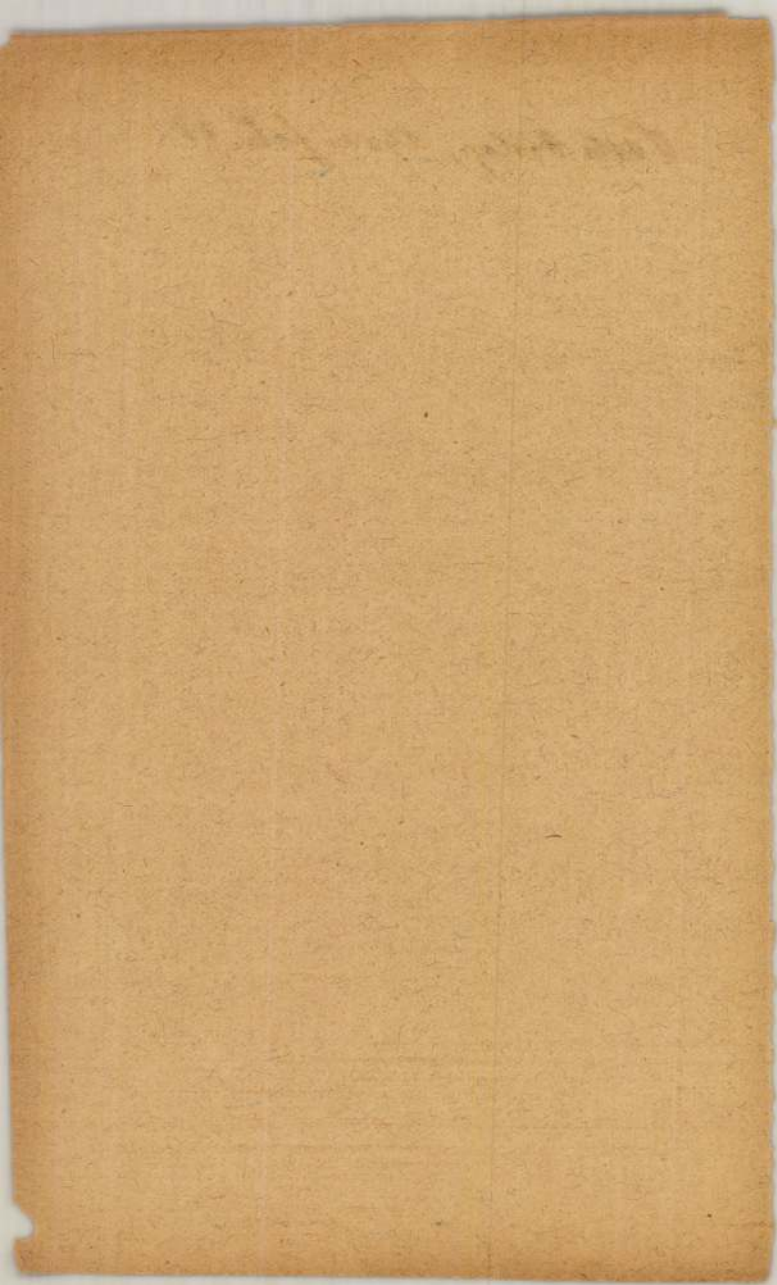
Magyar Szemle

1904. 237. l.

Pesti Hírlap, 1904. febr. 23.

Teles Ede

Falkenhayn - Arz -
platt Erdely viziraty -
laláranak culekéel.
Rept
Magyar Szarnivészet

1918. 85. l.

musa mellett is puna tonusai, lagy
menetei vannak. Szinte elhalmozták
rendelésekkel, ~~aminek~~ ~~az~~ ~~lett~~ ~~akkor~~
~~kezénye~~ ~~nagy~~ ~~lőök~~ aminek követke
ben modorossá válik, rajza hibás, s
egy-egy tagok aránytalanok lesznek.
Ezt a sajnálatos jelenséget Barab
is tapasztalni fogjuk. Trentsensky
veltette meg vele a litográfiát, a
nyomdájában egymásután jelentek m
arckép-litográfiái, de sok eredeti
tása mellett másolással is fogalk
Igy ő rajzolta köre Schwind 68 la
álló "Ungarns erster Heerführer, H
u. Könige" c., majd 1830-ban "Ung. Kö
trachten" c. sorozatokat. Ezeket ki
több, önálló magyar vonatkozású kő
matos portréja jelent meg. Eybl ka
jóval több magyar kőrajzot készít

Telcs Ede

Egyelges c. Kobor-
műve repr.

Lykak. Teli tartat
1900 - 1901 -
Brest, 1901 -

Table 1

Number of
cases

1900 - 1901
1902 - 1903

Telus Ede

Wod

✓

Magyar Szemle

1935. 1-2. sz.

G. P.

Telcs Ede

1911

Magyar Szociális

1911. 255. p. (A tur-
ni világtállás magyar
hárs.)

Kronbach

100

100

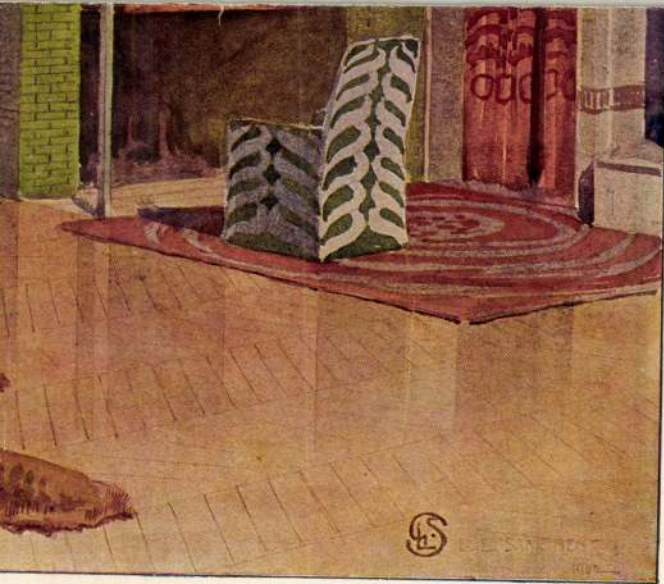
1911. 525. 1191

the right side
of the

Telcs Ede

Alpai Ignác: A Magyar,
Alsó. Hitelbank épülete-
nek plastikus díszei-
ről. Magyar Szemle
1914. 203, 210. l.

HALL.

Tales Ede

und
2

Was up 1899.

279.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The characters are faint and difficult to decipher, but appear to be in a cursive or semi-cursive script. Some legible fragments include "1911" and "1912".

Teles Ede

und

A Voromanig robor
maßnat. Vas 2p

1903, 87 l.

John Doe

1850

A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. W. X. Y. Z.

1850

Telcs Éde

Alpai Ignác könyv
szertartásai a
Mészárosok által
- fenn felelősen fe-
- 17. 1924.

Mag. Szamuel
1925. 9. 2.

Edenyeck, avansok V. 200.

Tales Ede

Urad

—

V. Kos

Table 22

_____

21

1. 1. 1.

Table 23

_____

Table 24

_____

Tales Ede

wood

Ho

1870

1870

1870

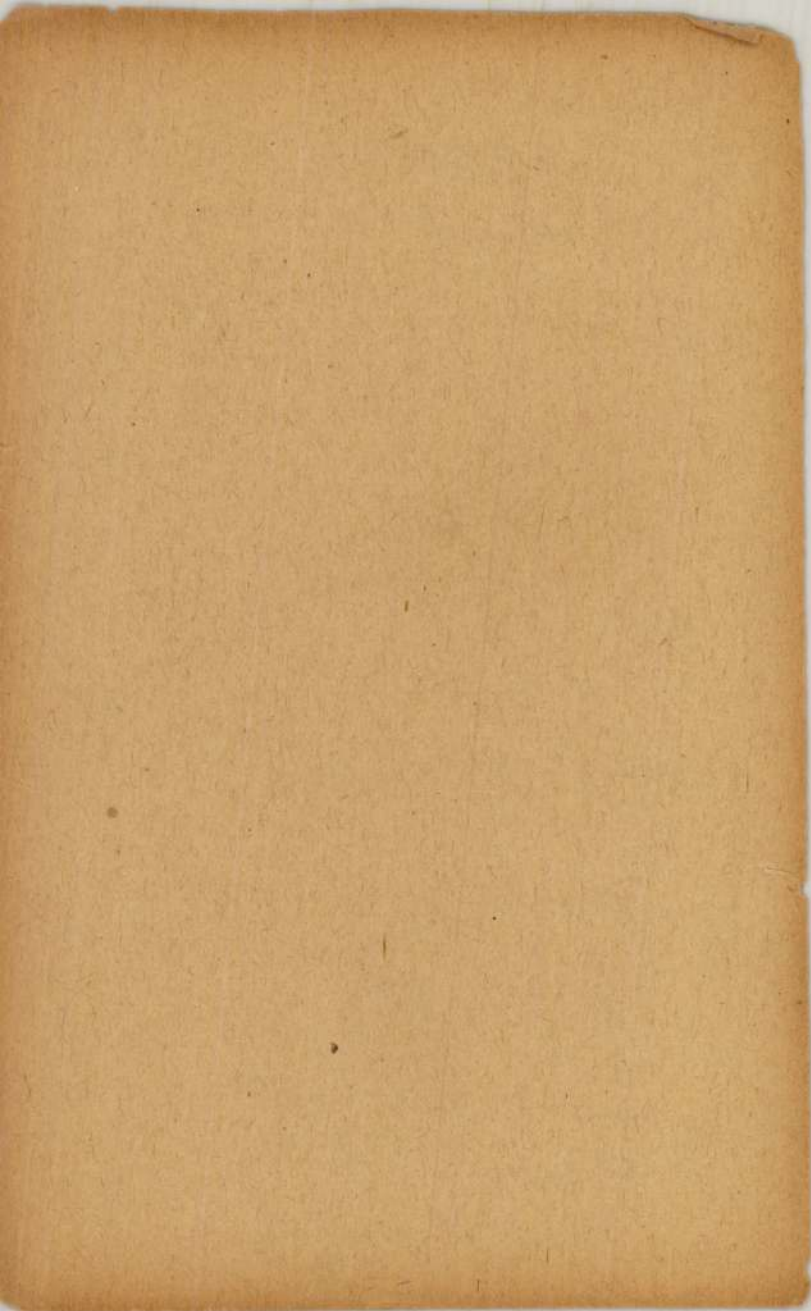
Tellsch Ede

urod

M. Gemini

1896 II. 787 l.

aretey

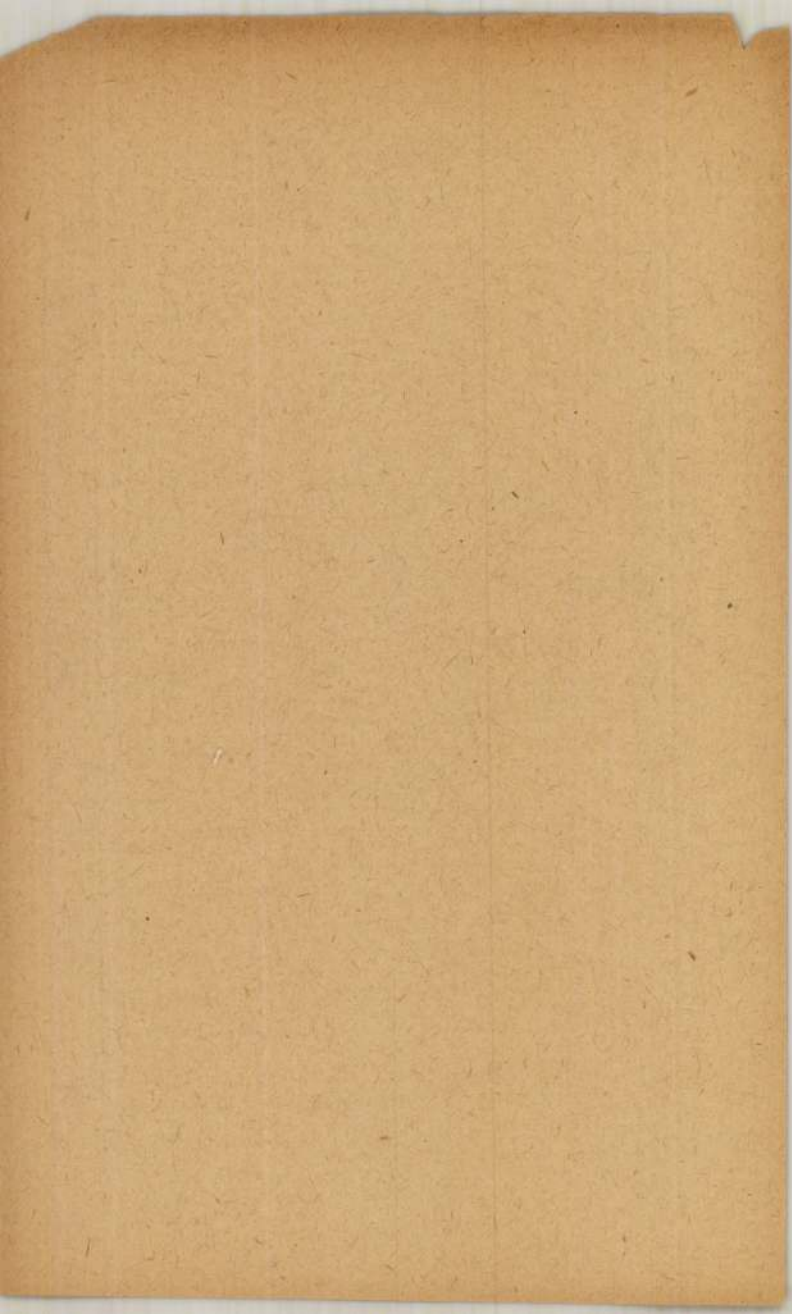

Tobias Ede

ind

A van es principis hial-
tis & me. van Nys

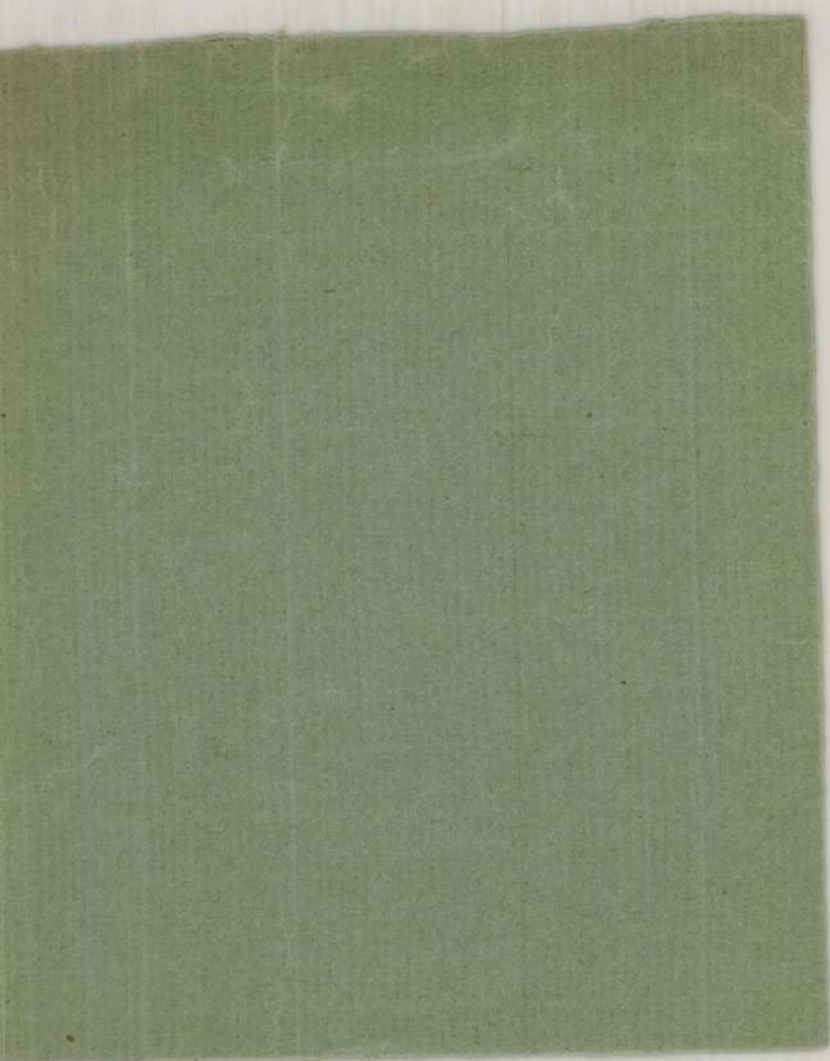
1207. 187 l.
Koppel

Teles Ede

U. 800

Teles Ede

cod

Dr. Nya G. Seak

Feser eulder tablaya

Nagkaurrai. Was.

np 1903. 703 l.

Sejrel

John W. ...

John W. ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

Telcs Ede

Asalante,
egyszeműeser
plakett, 1926.

brown

Repr.

Munich. Kört

1927-28.

126. l.

BIZÁNCI FESTŐ, XVI. század

Krisztus világtékével és angyalokkal

Fa, tempera, 43 x 30 cm.

—ó: Az esztergomi hercegrímási képtár.

Magyar Korona, III., 1879., 19. szám. —

Maszlaghy II., 36. szám.

BIZÁNCI FESTŐ, XVI. század

Krisztus mellképe, kezében könyvvel

Fa, tempera, 36.5 x 28 cm.

—ó: Az esztergomi hercegrímási képtár.

Magyar Korona, III., 1879., 19. szám. —

Maszlaghy II., 38. szám.

BIZÁNCI FESTŐ, XVI. század

Főegés Krisztus a trónon, Sz Mária és Keresztelő

Sz János

Fa, tempera, 11.5 x 9.5 cm.

A kölni Ramboux és az Ipolyi gyűjteményből.

Ramboux, 13. szám.

BIZÁNCI FESTŐ, XVI. század

Két apostol

Fa, tempera, 26 x 20.5 cm.

Egy Belgrád melletti görög templomból, a kölni

Ramboux és az Ipolyi gyűjteményből.

Hátoldalon olasz felirat.

Ramboux, 15. szám. — Ipolyi, Biharvár-
megye, 10. szám.

Lx-

Lxi-g

Lx-

Lxi-g

BIZÁNCI FESTŐ, XVI. század

Telcs Ede

Leind
2

Numism. Kört.

1926. 9 - 22. 1.

Kejserked.

gyali üdvözlet és Mária és Erzsébet találkozása
Dürer B. 19., illetve 84. fametszete után.

Maszlaghy II., 479—480. szám. — Haiczl
Kálmán: A garamszentbenedeki apátság
története. Bp. 1913., 144. l. (A két belső
története. Bp. 1913., 144. l. (1. és 3. kép
a mellékleten.) — Gerevich: Az Újság,
1916. júl. 14. 5. l. — Gerevich PA, 213—214.
l. — Genthon: RMF, 114. l. — Hoffmann:
Jegyzetek 10., 14. és 26. l.

MAGYAR (SZÁSZFALVI) FESTŐ 1515 körül
Templomépítés

Fa, tempera, 55 × 49,5 cm.

Ipolyi Arnold gyűjteményéből.

A szászfalvi r. k. templom Szent Ilona és Szent
Egyed oltárának mesterétől.
Ipolyi Biharvármegye, 146. szám.

MAGYAR FESTŐ 1520 körül

1. *Szent Vid oltábfőzése*

2. *Szent Miklós és a hajósok*

Fa, tempera, egyenként 72 × 42,5 cm.

Az Ipolyi gyűjteményből.

Ipolyi, Bihar vármegye, 131. szám.

MAGYAR FESTŐ 1520 körül

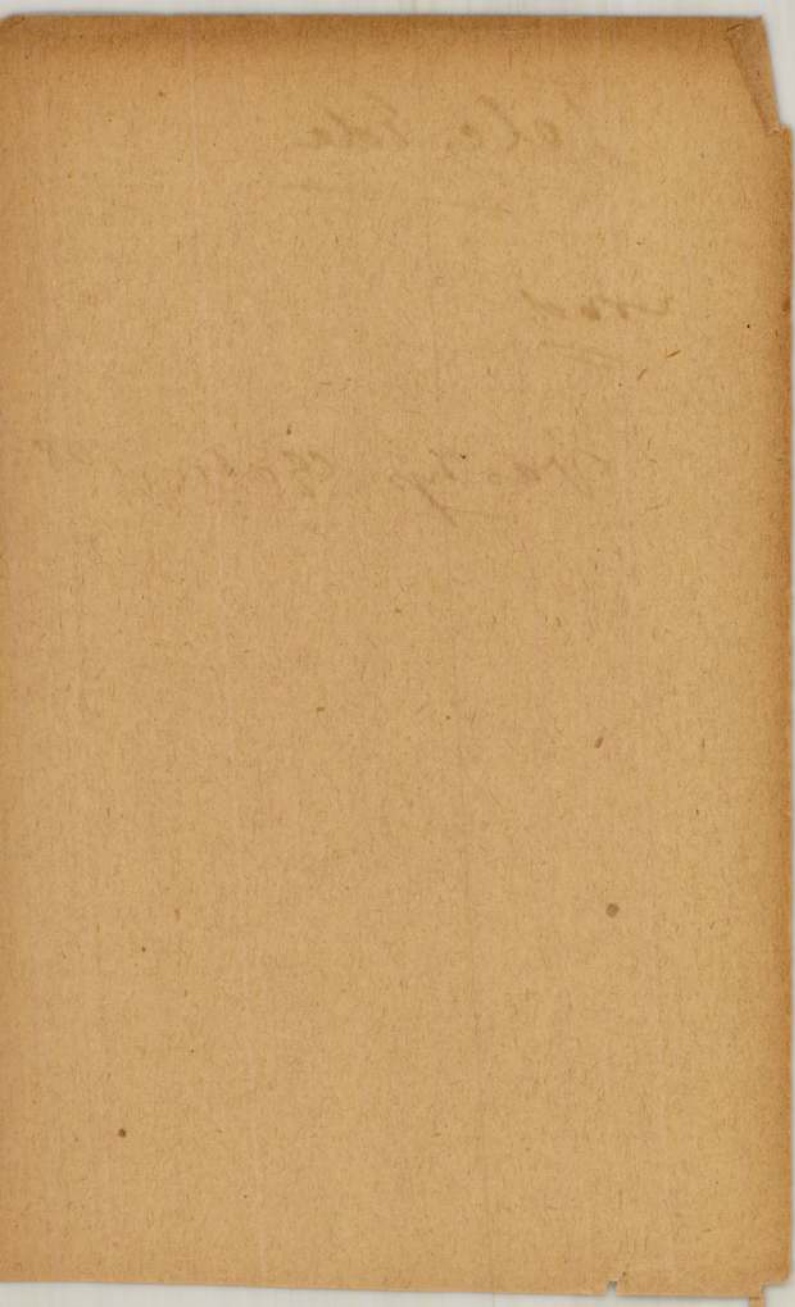
Oltárszárny:

1. *Pásztorok imádása*
(Belső kép.)

Tolis Ede

van

Vasyp 1903. 108.

Telcs Ede

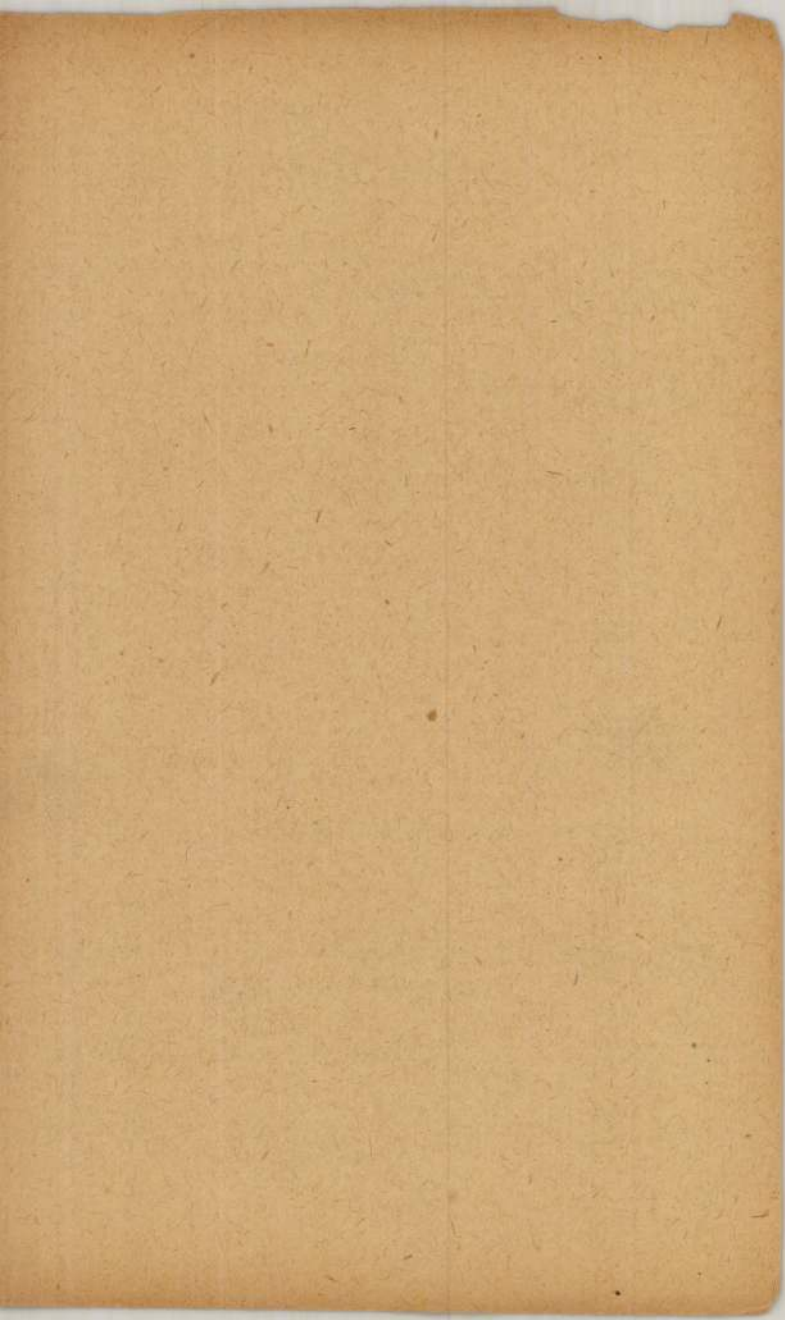
Kezeli és Keszlemény
Kosztu robot.

telepítés 1906. júl. 2-án

rod

Roskovits Ignác Kosztu
robot telepítés Keszle-
mény. Vas-ny 1906.
27. máj.

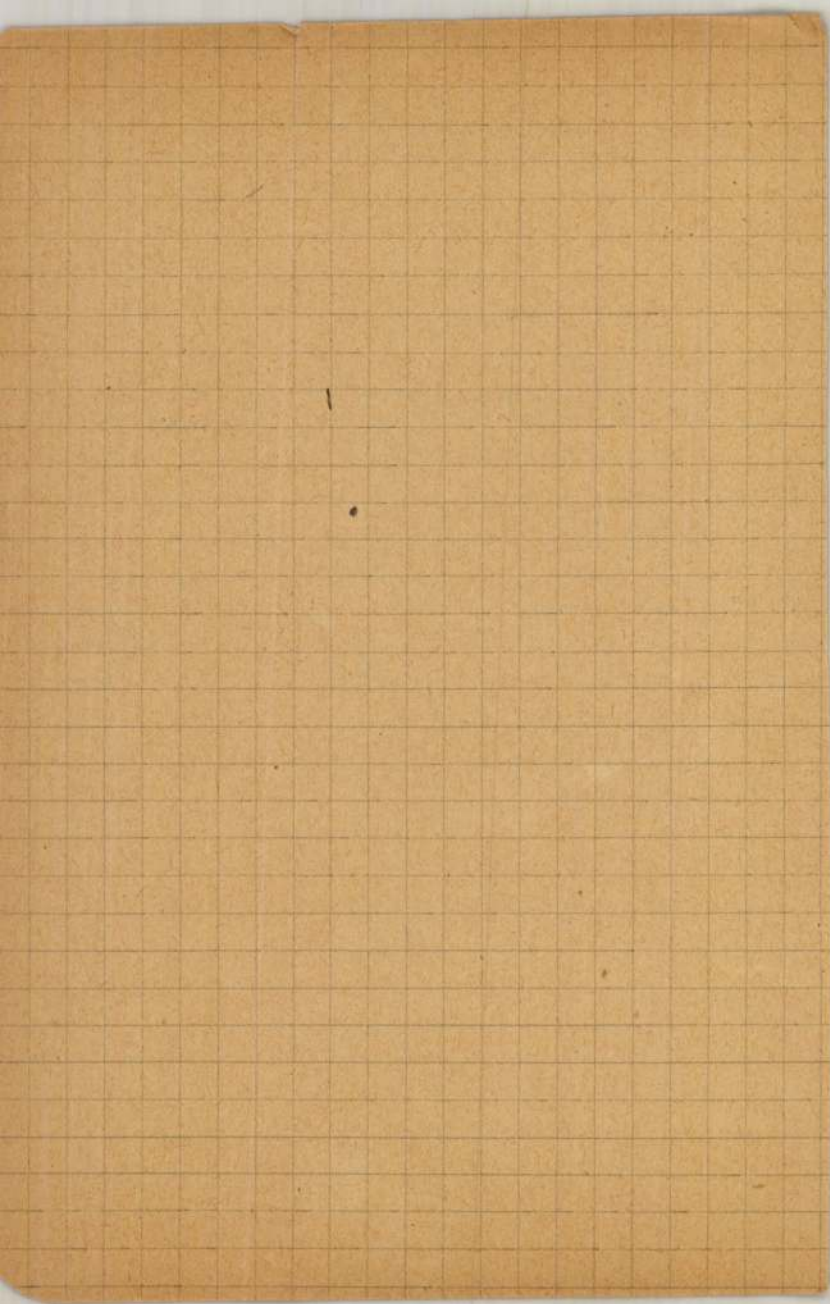
Telco Ede

l.
Lypkaczbr 96-14

38. l.

39. l.

42. l. (4066 =
1101)

Telcs Ede

h.

Céh belicék I. kiáll

Nemzeti Szalon

1914.

Ársbiztoságnak

Budapest

Lat, Pk. X. 318284/1928. hivatkozási

lvenyre tisztelettel értesitem a

írásagot, hogy Derka Rudolfiné Ja-

en lakom, annak leteltéig.

no

Nevezett Száma

1914

Családok I. kötet

1914

Teles Ede

Márkus Géza

II. pályázat, V-S díj

Lajó Vörösm.

78. l. n. (Kép)

I. pályázat. I. kategória

n. o. 64. l. n. Kép.

mevete. Giltig peltig a megestpäspök sem luf 17-
setredmi a vefleueni maenit'e i'geken. - Pa pamtala-
lamurol' ugar fluoketjuel, mitta a päspöi' uina
kafogol' pämuolui; a päspöi' uinas. heluol'og peme-
kyeueu' uoy a M C B köpkefjark'i ma' el'ö'epitel
lalajna lalajna.

The'kotalajornas

At 1916. V. 20.

Andy'irpeltel
Stuuckforn

Telcs Ede

1.

Céhbeliek II. kiáll

1918.

Nemzeti Szalon

Ambrus Bóga

John Doe

John Doe

1818

John Doe

~~John Doe~~

Teller Ede

1928. Oktober. Koll. Eälj -
an Ernst Leinemban.

2
4
10
15
20
25
30
35
40
45
50
55
60
65
70
75
80
85
90
95
100

Marziali-i gard. nepk. III. 237

Telco Ede

dolgozt alatti epult
szobanok munkái

Csudaky Beáta An
Omrago, Nagya, Kis Lene-
aradema új epulté-
Vasárnapi Nyas 1907

370. l.

/p. 12 P 2.50 +
u. 1625 /p. 12 P 2.50 +
/p. 8.25 / p 5.80

II.

L a u f e r F i s c h e r

THE MENSCHEN. Orig. Ausg. mit 12 Bildern.

en. /17.30/ P 5.20 - kartoniert

/P.15.-/ P 3.20

Schilderung 32 interessanter Figuren

als Geschichte -

ne Biographie. Orig. Leinenband. Mit 19

/P.15.-/ P 3.20

20 Seiten. 1930. Geb. /17.30/5.20 kart.

schreibt so frisch, so vorurteillos, so

klar, wie sein Held gelebt hat. -

Die Liebe des Prinzen Louis Ferdinand von

Ein Charakterbild aus d. Zeit d. Bieder-
C. Atzenbeck. Leinen

/P. 8.25/ P 2.80

Telcs Ede

no. 1
no. 2
no. 3
no. 4
no. 5
no. 6
no. 7
no. 8
no. 9
no. 10
no. 11
no. 12
no. 13
no. 14
no. 15
no. 16
no. 17
no. 18
no. 19
no. 20
no. 21
no. 22
no. 23
no. 24
no. 25
no. 26
no. 27
no. 28
no. 29
no. 30
no. 31
no. 32
no. 33
no. 34
no. 35
no. 36
no. 37
no. 38
no. 39
no. 40
no. 41
no. 42
no. 43
no. 44
no. 45
no. 46
no. 47
no. 48
no. 49
no. 50
no. 51
no. 52
no. 53
no. 54
no. 55
no. 56
no. 57
no. 58
no. 59
no. 60
no. 61
no. 62
no. 63
no. 64
no. 65
no. 66
no. 67
no. 68
no. 69
no. 70
no. 71
no. 72
no. 73
no. 74
no. 75
no. 76
no. 77
no. 78
no. 79
no. 80
no. 81
no. 82
no. 83
no. 84
no. 85
no. 86
no. 87
no. 88
no. 89
no. 90
no. 91
no. 92
no. 93
no. 94
no. 95
no. 96
no. 97
no. 98
no. 99
no. 100

erett. lisd is. életre

B. Baics B

II. köt. 548. l.

.....mühely.

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

.....

..... vi

..... hó .....

..... sajátkezü aláírás és munkásszám.

Telcs Ede

rod

mitel

Ujv. M. Zs.

888. l.

[Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

Telcs Edel

andere zu nennen. In dieser ersten Zeit (1896) verfertigte T. in Wien die Plaketten, der aus Ungarn stammenden abate Dr. Floritz, Benedikt und im folgenden Jahre diejenige Dr. Josef Grubers, welche wie Dr. Lahló v. Székely treffend bemerkt, schon durch den Realismus der Auffassung und die sichere Linienführung den Meister verraten. Die Buchstaben auf beiden Plaketten wurden durch den Wiener Medaillen-Eduard Stanick, der später in Frankfurt a/Main Professor wurde, verfertigt und die Benedikt-Plakette durch denselben auch in dem dortigen Künstlerhause als eigenes Werk aufgestellt, jedoch auf Telcs' Protest entfernt. Trotzdem gelten diese beiden Erstlingswerke Telcs' unter dem Namen Stanick's als österreichische Plaketten und werden auch in ausländischen Fachwerken (Chauvepic) als solche angeführt. Dergleichen verfertigte er auch in dem Jahre 1896 die Plakette der Gattin des Hauptmannes Lajos Jászay. T. bereiste mehrfach Italien, Frankreich, Deutschland, und England und lebte vom

cm.

nd, Pest 1865.
én. 1866.

EN.

nölgly divattlap 10 számához
KUZMIK divattárából

vek közül az első alak virág-
nat, a második koszorút és
a harmadik tőkötöt hatlyupre-
edik fejdísz és selyem ruhát
edig virágkoszorút és kivágott
A hátterben balra ball terem

L. 1680.

11

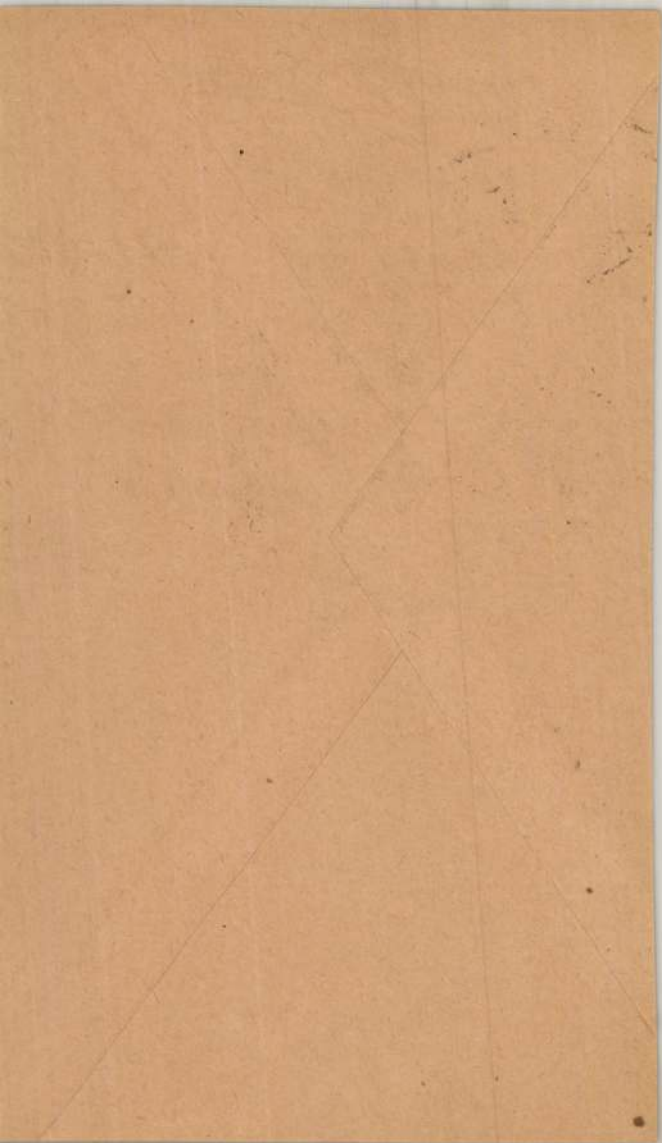
~~Erőssy Géza~~

is Telcs Ede

ced

Epistó Ipar 1913. 282. c

(Az Erőssy Géza király-
né emlékező
szöveggyűjteménye)
Képekkel

Teles Ede

Hivelyk Matyi
(Browz.)

Im. Bp. 1932.

1888:
— 1891: VII. 291.
— 1892: VII. 291. — 1893: VII. 365. — 1894: VII. 18. —
1895: VII. 18. — 1896: VII. 18. — 1897: VII. 18. — 1898:
VII. 18. **L**
~~Erny Mihály hagyományja 1871 Magyar Képtár 228.~~
~~Étsza 148.~~

L — 1900: VII. 18. — 1901: VII. 18. — 1903: VII. 18. — 1904: VII.
18. — **L** 1905: VII. 18.

L — Magyar. Képtár 228. — Új lelt. sz. 148. — 1905.
átv. jegyz. 431. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 2070
és a leltárban 3025. — Erny Mihály hagyományja 1871-ten.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Múzeumban.

Erny Mih. Képt. 1871

M. S. 228
nyelvi 148

Teles Ede

Angasap e. plarokjo-
uch repr-

Magyar Szemlevesel

1907. 44. (Eremledve
lör Egzenlesterier pajá-
zala, keppel.)

stés
XXXX
n orla-
lasrészt
rte-
mert

rek/x//x/légradi Testvérek, V.ö. Novák
Laszlo, M nyomasztat története
V...1./

Frank
1901
nd
szik
-es

mezőgazdasági

~~XXXX~~
~~XXXX~~
~~XXXX~~
~~XXXX~~

Telcs Ede

Sefeldlex. 270. l.
archéppel.

Elek. arch.
n. o. 1067. l.

1000

1000 x 1000
1000

TELCS EDE jeles szobrászművésznünk egy előkelő hollandi fémárúgyár meghívására Utrechtben telepedett le, ahol részére külön műtermet építettek. Telcset a hollandusok bőségesen ellátják megrendelésekkel s már eddig több nagyobb szobrot és számos plakettet készített, mely munkáival általános elismerést arat. Telcs régebb és Hollandiában készült újabb műveiből még ez évben Hágában külön kiállítást

Magyar Szobrászművészek

1920. 50-51. l.

fog rendezni. Bármennyire örvendetes is, ha magyar szobrász külföldön oly szép sikereket ér el, mégis nagyon sajnálnók, ha Telcs Ede végképp itthagyná hazáját, fényes művészi diadalainak színhelyét. Ha nincs is hiány magyar művészekben, de annyi bizonyos, hogy kevés olyan kiváló művészemberünk van, aki tehetség, tudás, választékos ízlés és műveltség dolgában Telcs Edével egysorba állítható volna. Ezért reméljük, a szülőföld vonzóereje visszahozza majd körünkbe jeles művésznünket, hogy munkáival itthon ismét a magyarság kulturáját szolgálhassa.

nem a szobrászatban találja meg legmegfelelőbb eszközt és félreértésnek tartjuk azt a nézetet, hogy a jelenségek rajzolatának hangsúlyozása azok plasztikájának éreztetésével áll összefüggésben. Jövendőlni bajos, de vessünk egy pillantást a középkornak oly sokáig félreismert alkotásaira és sejteni fogjuk, mily irányt fog venni művészetünk fejlődése. Ha oly "műfajt" keresünk, amely korunk művészeti törekvéseit érvényre juttatni speciálisan hivatva van, úgy

csak a Kr. e. V. század elején építették. Látnivaló, hogy az olasz kormány mily szeretettel és mekkora áldozatkészséggel karolja fel a művészeti ügyeket. Az Olaszországba meginduló idegenforgalom és a művészeti oktatás fejlesztésével várható művészi fellendülés búsán fogja gyümölcsoztetni mostani befektetéseinek költségeit. Jó lenne, ha egyes magyar ú. n. irányadó körök is annak tudatára ébrednének, hogy a legdúsabban a művészeti munka fizet, a legnagyobb értékeket csak művészi tudás alkothat s ezért a művészi, illetve iparművészeti tehetségeknek fejlesztése és foglalkoztatása, általában pedig a

Teles Ede

A főváros neppendelét
nala Húvelyk Matyi c. alro-
kászaiar nagyobb méretű pel-
ponyat Kruttal Kombómal-
va

U művészek társasága
és délely cz szeg közremű-
ködésén felállítandó robot
rendelt a főváros. Pesti

Magló 1932 aug. 3.

U. 3169.

Dörge Frigyes Bank r. t.
 Osztályosrészletek főelírásaitó
Budapest
 Kossuth-Lajos utca 4
 Városház-utca sarok

100, 100.000, 50.000, 25.000 és 20.000
 nyeresémenyt osztamánynak, fideiussorok
 a sorozatban vasárnapok meg.
 a bank a sorozatban fizesse eredmenyekre fu-
 zóna a nagyban nyereséssé osztamánynak közö güt.
 a bank a sorozatban fizesse eredmenyekre fu-
 zóna, a egyáltalán a azebb idők kordatit

Éltt fizesse költésgegy nyereséssé fizesse
 a bank a sorozatban fizesse eredmenyekre fu-
 zóna a nagyban nyereséssé osztamánynak közö güt.
 a bank a sorozatban fizesse eredmenyekre fu-
 zóna, a egyáltalán a azebb idők kordatit

Teles Ede

DDJ. 1900

B. 18.

ative

Telcs Ede

X,

174 TELCS EDE: F. K.-né úrasszony arcképe.

Képrám. Társ. 1909/10. tél 'Kémi
Ede.

173 KISFALUDY STRÓBL ZSIGA : Rákosi Szidi színművésznő.

(45.)

Telcs Ede

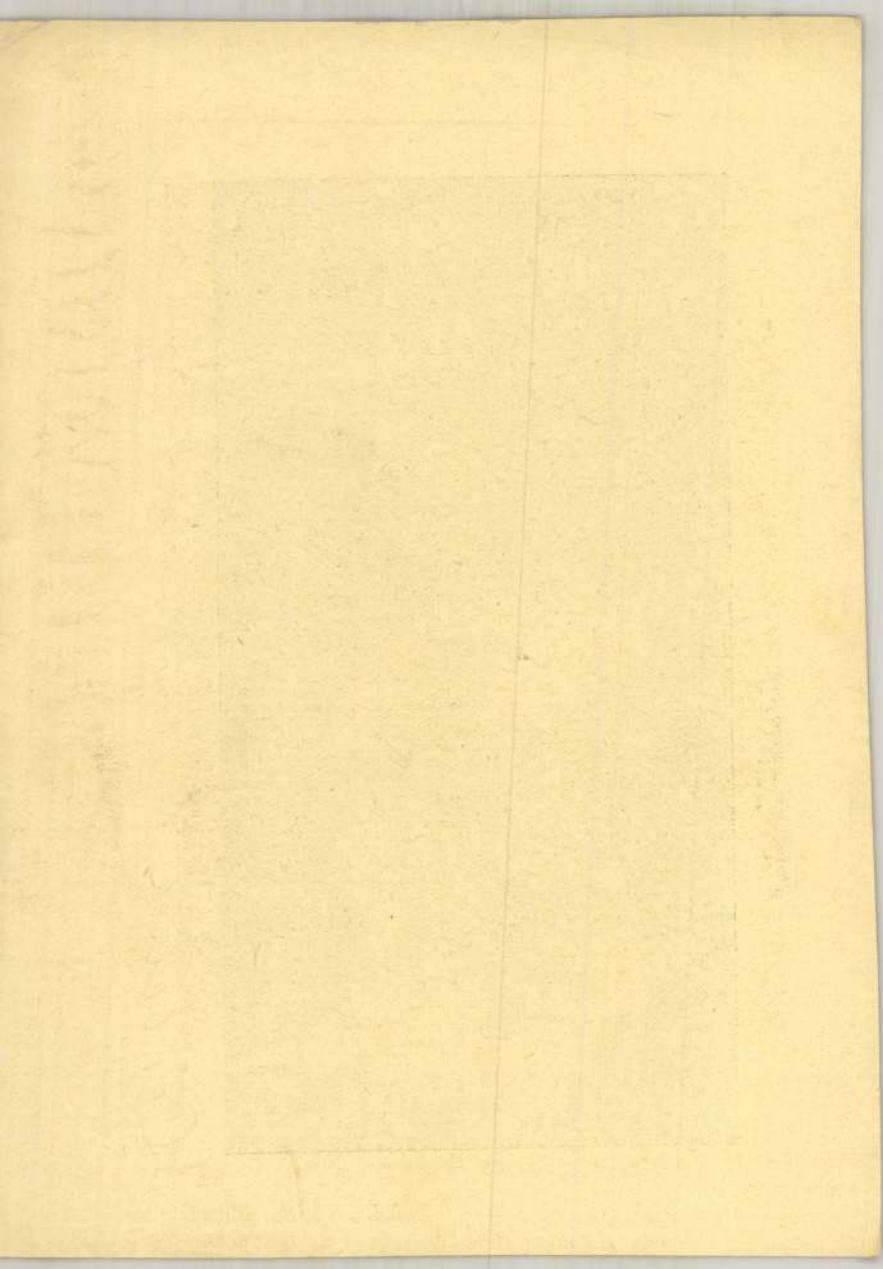
Céhbéliek M. Kism. Est. 1932

TELCS EDE

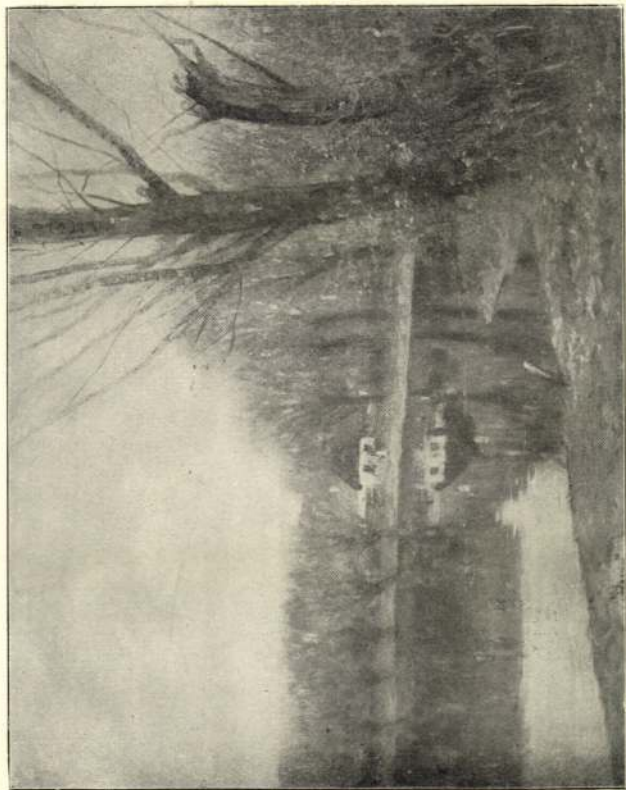
- 149 Tanulmányfej az Alpárszoborhoz
150 S. A. urasszony arcképe
151 Akt tanulmány

2000.—
2000.—
1500.—

TELCS EDE : Akttanulmány.

Bosznay István

61. BOSZNAY ISTVÁN: TÓ PARTJÁN.

KMT 1901. tav. újságh.
Székely -

Telcs Ede

73. TELCS EDE : Olasz leány.

Telcs Ede

Repróvizitumok 1932. 52.

TELCS EDE: HÜVELYK MATYI

Előfizetési ára: Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő, Egyes szám ára: 3

Előfizetés külföld számára egész évre:

Schilling, Csehszlovákiában 150 csehkrona, Jugoszláviában 300 dinár, Romániában 80

Megjelenik minden hónapban.

TARTALOMJEGYZÉK:

<i>Gyöngyösi Nándor dr.</i> : Megoldás a Múcsarnok ügyében	1.
<i>Gergely István</i> : Kardos Gyula	1.
Budapest Székesfőváros újabb szerzeményeinek kiállítására (<i>gy. Jajczay János</i>)	1
Tárlatok	1
<i>Dénes Tibor dr.</i> : A szent és a művész	1
<i>Szautner Lajos</i> : Művészettörténeti tévedések	1
<i>Sárkány Loránd</i> : Itáliai levelek	1
Hirek	1

KÉPEK JEGYZÉKE:

<i>Gyöngyösi Nándor</i> : Apáca	145	<i>Bosznay István</i> : Fekete	a címlapon
<i>Balaton</i> : Balatoni táj tehenekkel	146	<i>Karlovics Bertalan</i> :	
<i>Ózsvay János</i> : Női portré	147	<i>Thorma János</i> : Kártya	
<i>Ózsvay János</i> : Apáca	148	<i>Haranghy Jenő</i> : Mar	
<i>Népdal</i>	149	<i>Pátzay Pál</i> : Szomorú	
<i>Ózsvay János</i> : Női portré	150	<i>Nádler Róbert</i> : Hazat	
<i>Ózsvay János</i> : Női portré	151	<i>Herman Lipót</i> : Budap	
<i>Ózsvay János</i> : Női portré	151	<i>Baránszky E. László</i>	
<i>Ózsvay János</i> : Női portré	152	<i>Patkó Károly</i> : Gyüm	
<i>Ózsvay János</i> : Női portré	153	<i>Vaszary János</i> : Fek	
<i>Ózsvay János</i> : Női portré	153	<i>Aba Novák Vilmos</i> :	
<i>Ózsvay János</i> : Női portré	154	<i>Pécsi Pilch Dezső</i> : F	
<i>Ózsvay János</i> : Női portré	154	<i>Szőnyi István</i> : Önar	
<i>Ózsvay János</i> : Női portré	154	<i>Muhos Kornél</i> : Lunk	

Telcs Ede

Telcs Ede: A jászkiséri hősi emlékmű
Telcs Edoardo: Monumento ai Caduti di Jászakisér

Csókássy

K.

Silló Ferenc: Ósmagyar lovasok
Silló Francesco: Cavalieri magiari antichi

47. NAGY KÁLMÁN, Tanuló.

(25)

Telcs Ede

K.

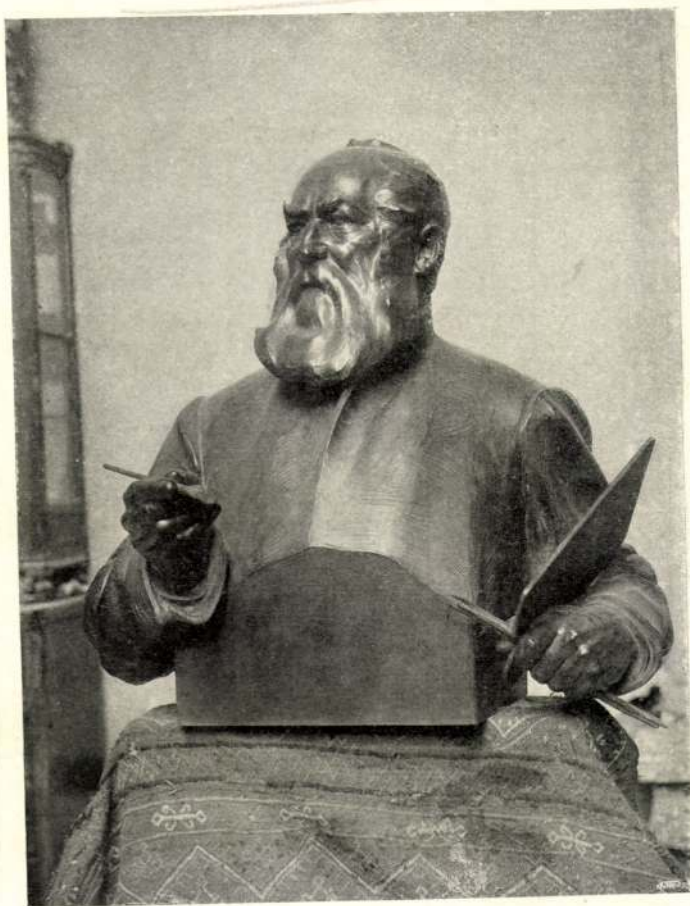

45. TELCS EDE - Cigányfiú.

Műcsarnok 1900. tav. É.áll.

Telcs Ede

21

160. TELCS EDE: Barabás Miklós képmása.

Műve 1904/5
Achi Képek

157. LIGETI MIKLÓS : Széchenyi Géza grnő és a fia.

Tóth Károly

Teles Ede

az 1923-ai monrai
kiállításom díszoklevél-

Magyar Szaporújság

1924. 37 l.

(Monrai)

Total

1923 or 1924

1923 or 1924

1923 or 1924

1923 or 1924

(1923 or 1924)

Telcs Ede

Céhbeli Társaság
tagja.

KMTARS művészeti

1931. febr-márc kiáll.

II. 16, 18, 19.

1932. febr. - márc. kiáll.

1933. nov. képr. kiáll. 142

611.

KMTA
1981

Esedékes 30 napon belül, pénztári engedmény nélkül.

Teles Ede

irod

Numirmatikai Köz-
öny. 1907. 138. l.

legyebs plarettjei
felvételre.

Teles & de

Bö életr. lisd

Ki - Kisoda ?

834, 835. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

írta

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $\frac{1}{2}$ 6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR

az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR

a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Telcs Ede

irod

2

Pesti Napló

1813. júl. 8.

(Plágium vad em-
nünön ellen.)

Fenti Kisfaludi Strobl
gorral vádolta, hogy a neu-
peoi Horváth Mihály
mohor kevet János
megedi Dugonics nobri-
ret plagiratta. A no-
borvirotsäg a vad felett
nairendre het is a ki-
vitellel Kisfaludit birta
nef.

772. Sz.

A MŰTÁRGYAK

Tele. Ede

U. 402

mint alyvno

Bartha Kaye J.K.
1888

Adademia rezert:
4 m. kv. hornid dudarika -
Budapest, 1916. septem
adonok adatik ad.
pedig az Orsz. Magyar. Szep
m. kv. hornid dudarika az
katasnygyi m. kv. miniszter
ban allitotnak ki azokat, ha
Emek hiteles est az

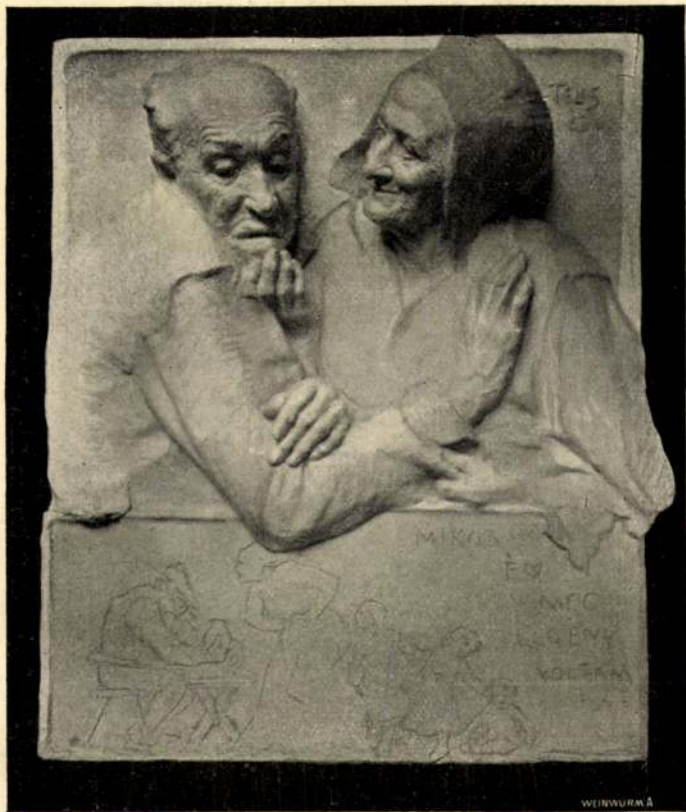

53: 41

(26)

Telcs Ede *V.*

72. TELCS EDE : Enyelgés.

*KM Tan. 1900/1.
séli Kiáll.*

2. GRÜNWARD BÉLA: Völgyben.

672. SZENES FÜLÖP: Böske.

(32)

Telcs Ede

4

92. TELCS EDE: Hubay Andor és Tibor.

KM Társ. 1902/3. évi kiáll.

238 Beszédes László: Tárogató.

38.

Telcs Ede K.

207 Telcs Ede: S. A. úrasszony arcképe.

KMT 1912. tav. kiáll.

Telcs Ede

TELCS EDE: SZENT FLÓRIÁN

KMT 1928. Lav. Ede

KAMPIS JÁNOS: GLATTFELDER GYULA CSANÁDI PÜSPÖK

113. HOROVITZ LIPÓT: Női arckép.

33

Telcs Ede

K.

190. TELCS EDE: Cs. G. úrnő arcképe.

KMT 1907. Adv. Száll.

Telcs Ede

csod
2

laid
H. Ervin

Lukadudék könyv
277. p.

~~eur b. Kerzenlicht). Jelezve (Bez.): J. Grootveld.~~

~~601 (Christus auf dem Ölberg, Aus d. J. 1597).~~

tlliche Szene).

bekanntes Bildes v. F. Hals
i. d. Mitte): H. F. A. Killen
Vaszon (Leinwand). 73×57

Hals, Harmen Franz, (1611—1669)
196. NEVETŐ LEÁNY (Lachende
Abels).
Fa (Holz). 74.5×59 cm.

Hamilton, Johann Georg (?), (167
197. LOVASTISZT ARCKÉPE (1
Vaszon (Leinwand). 45×36

Hamilton, Karl Wilhelm, (1668—
198. GALAMBOK (Tauben).
Vaszon (Leinwand). 52×82

Hamilton, William, (1751—1801).
199. JÁTSZÓ GYERMEKEK (S
Aquarell. 18×12 cm.

Haranghy Zs. XX. sz. (Jh.)
200. NAGY LAJOS VADÁSZAT
Haranghy Zs. 1926.
Aquarell. 44×124 cm.

Teles Ede

csod

2

Alfa: Az Erzsébet-
királyné emlékmű.
Budapesti Hírlap

1913. máj. 28

749. n.

1134. Ismeretlen művész.

~~XXXIX. évfolyam~~

1134 Maria királyné leve

Anna harmadik le

balra

Imélyit #

Értesítést a mellékelt

val a kivágott ruhában

~~személyi tárgyak~~

(alól az előlap):

EM

a hátlapon: LVDO: BVN

ANV: AGEN
APVD MOH
VA. SVORV
GNAS. BOI
OBYT. M. I.

~~Emelkedett~~

Ezüstérem domborműve
Havas Emil ajándéka 1907.

Telcs Ede

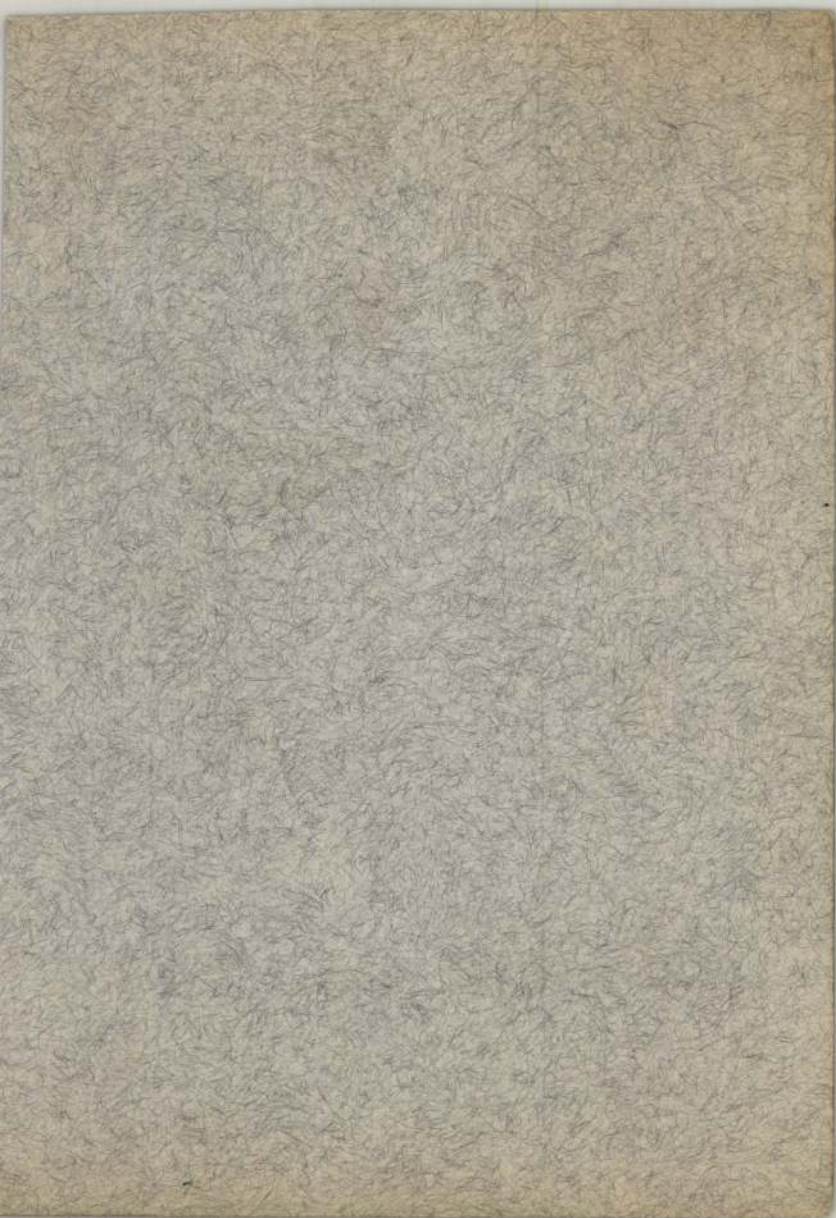
irod

Népoktatási Kérdés

1935. ápr - szept. 14.

(Festők, rajzok
a műveisi hivatás-
ról.)

Teles Ede

rod
=

Erdélyi Arpád:

A Madách - roborpályarat.
Művészet. 1938. 59. l.

480 körül : Apostolfejek.

Szent Pál meglérése

Vászon, olaj, 84 × 98 cm.

Az Ipolyi-gyűjteményből.

Őszi kiállítás, 1930. Ipolyi, 88. szám.

POUSSIN, GASPARD DUGHET (francia festő,

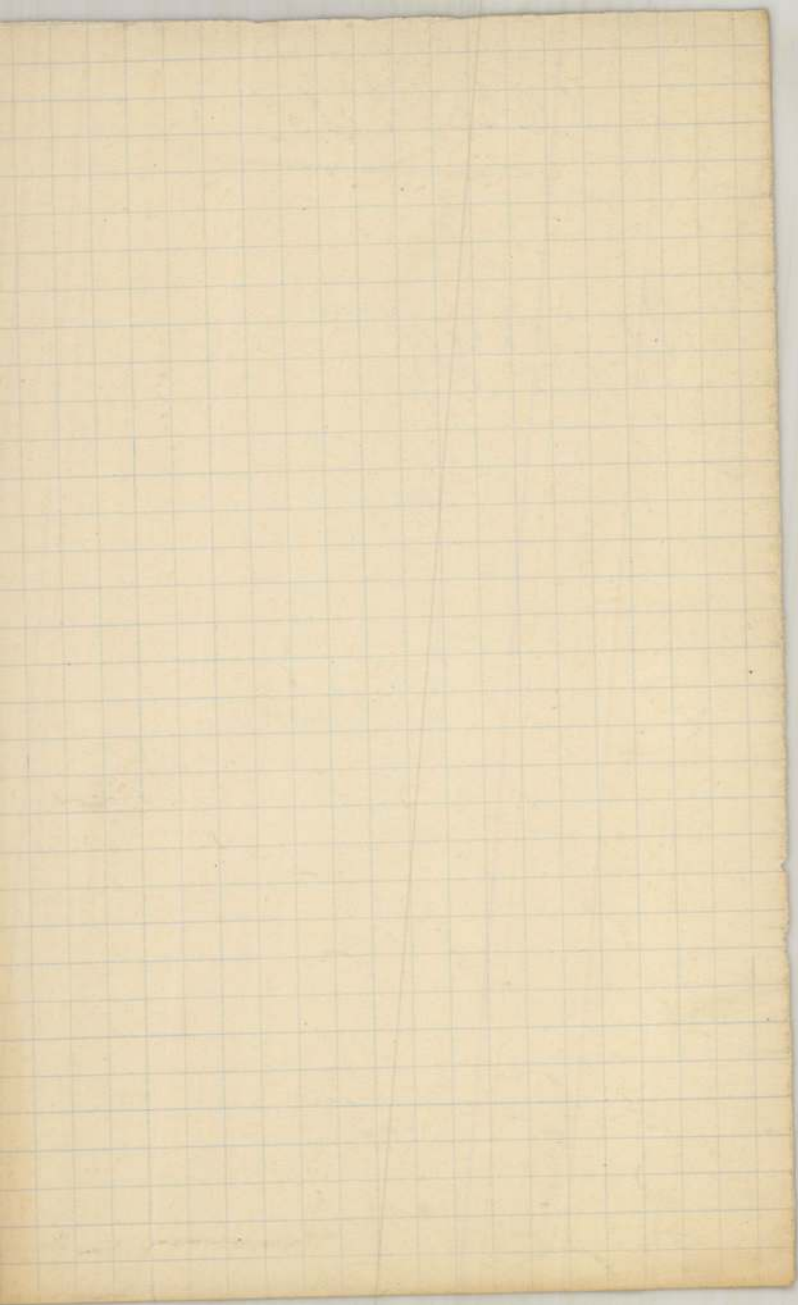
1613—1675)

Krisztus sírbátétele

Vászon, olaj, 38 × 30 cm.

Teles Ede

U. 1849

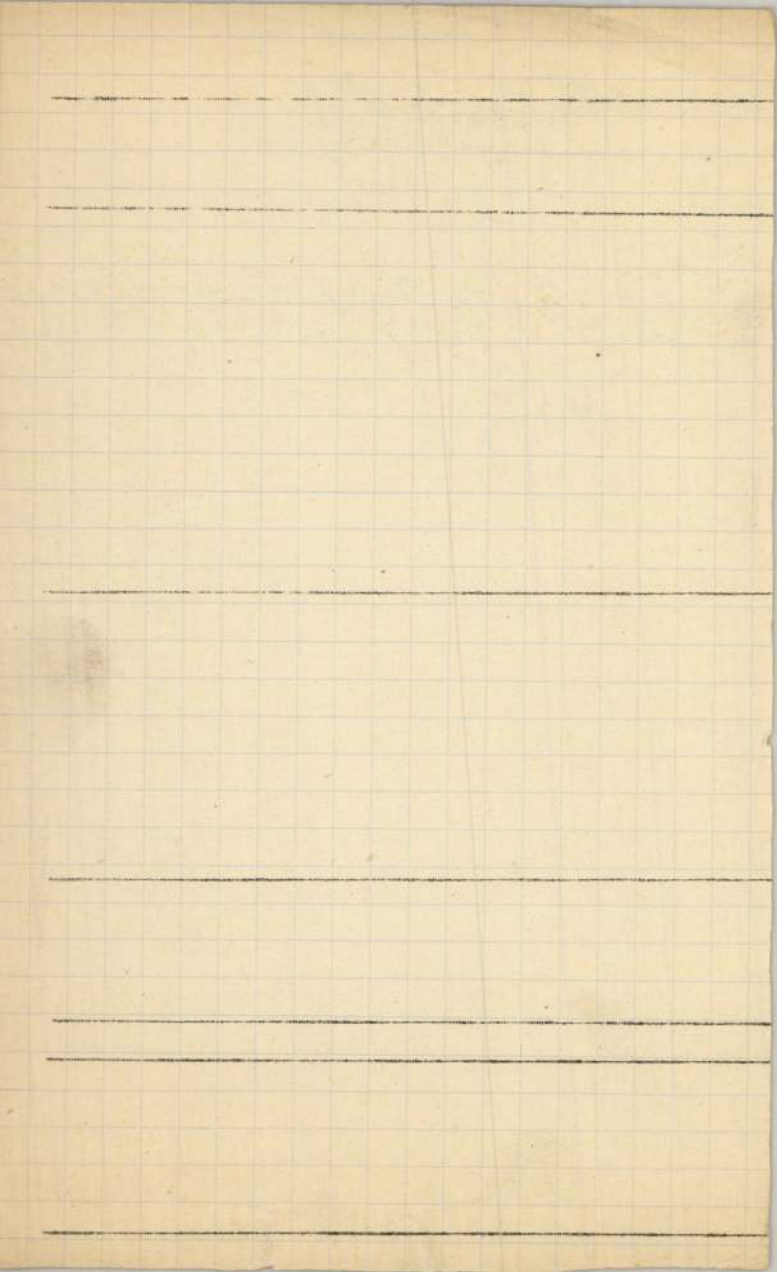

Teles Ede

U. 302, 304, 307, 308

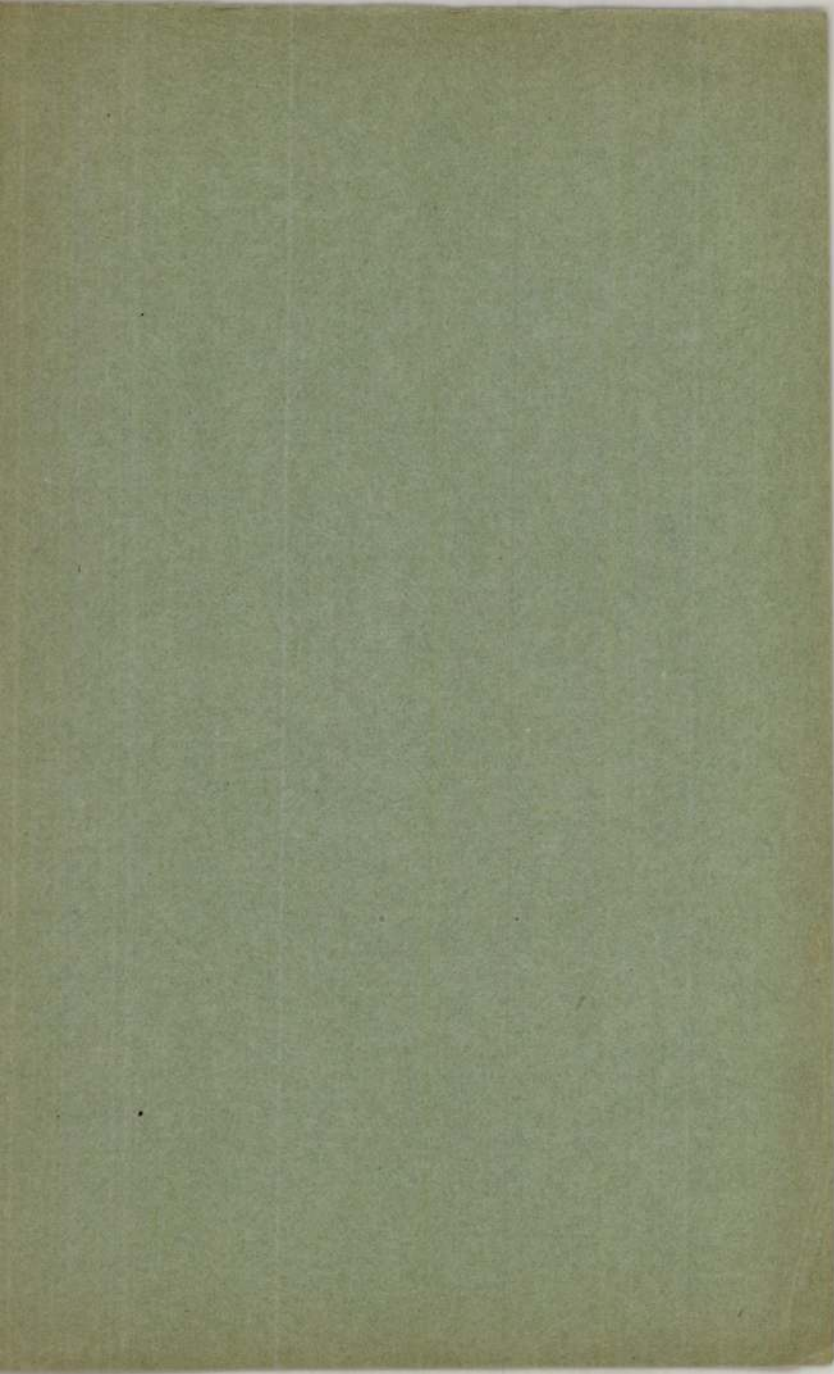
403,

Teles Ede

U. 873

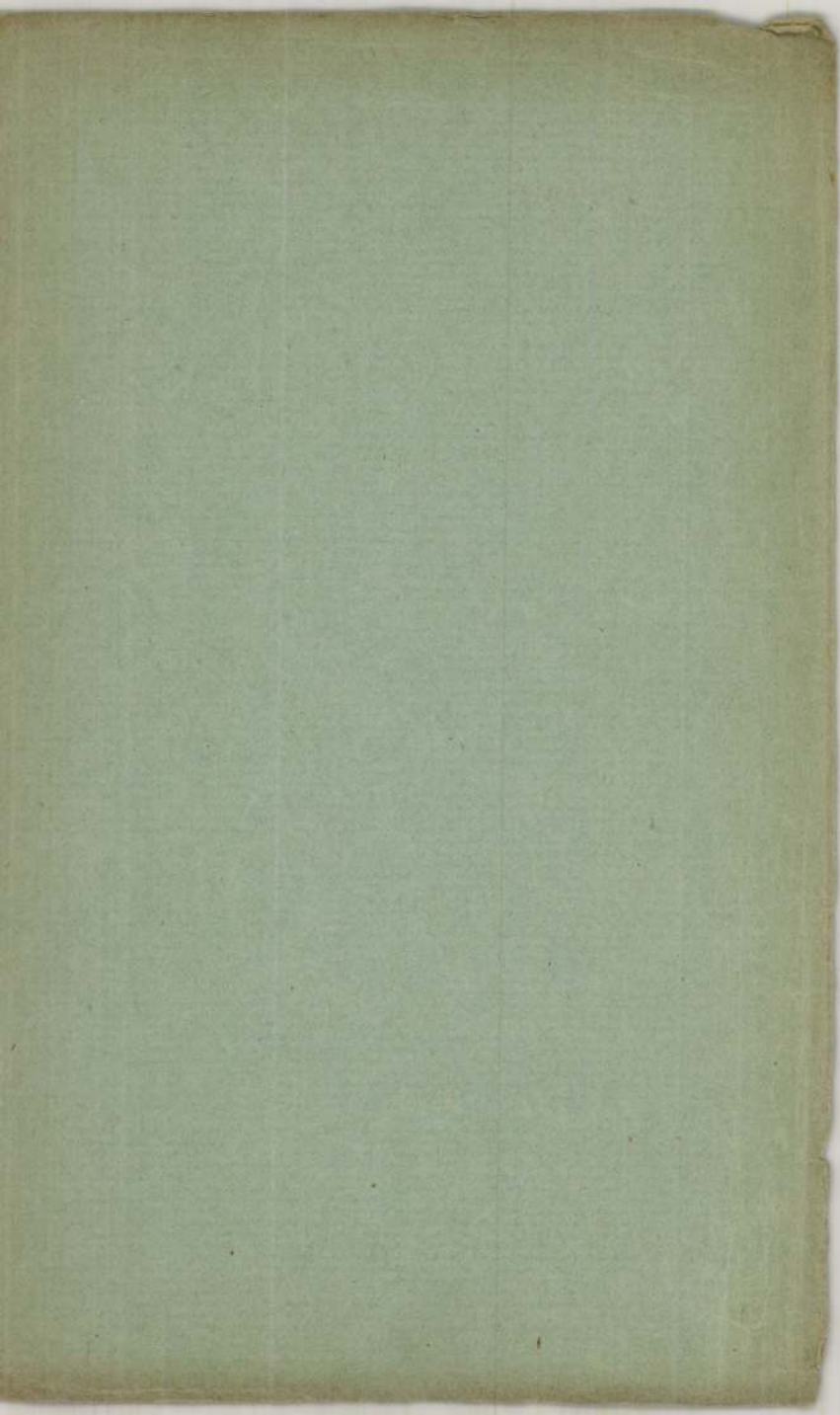
874

Teles Ede

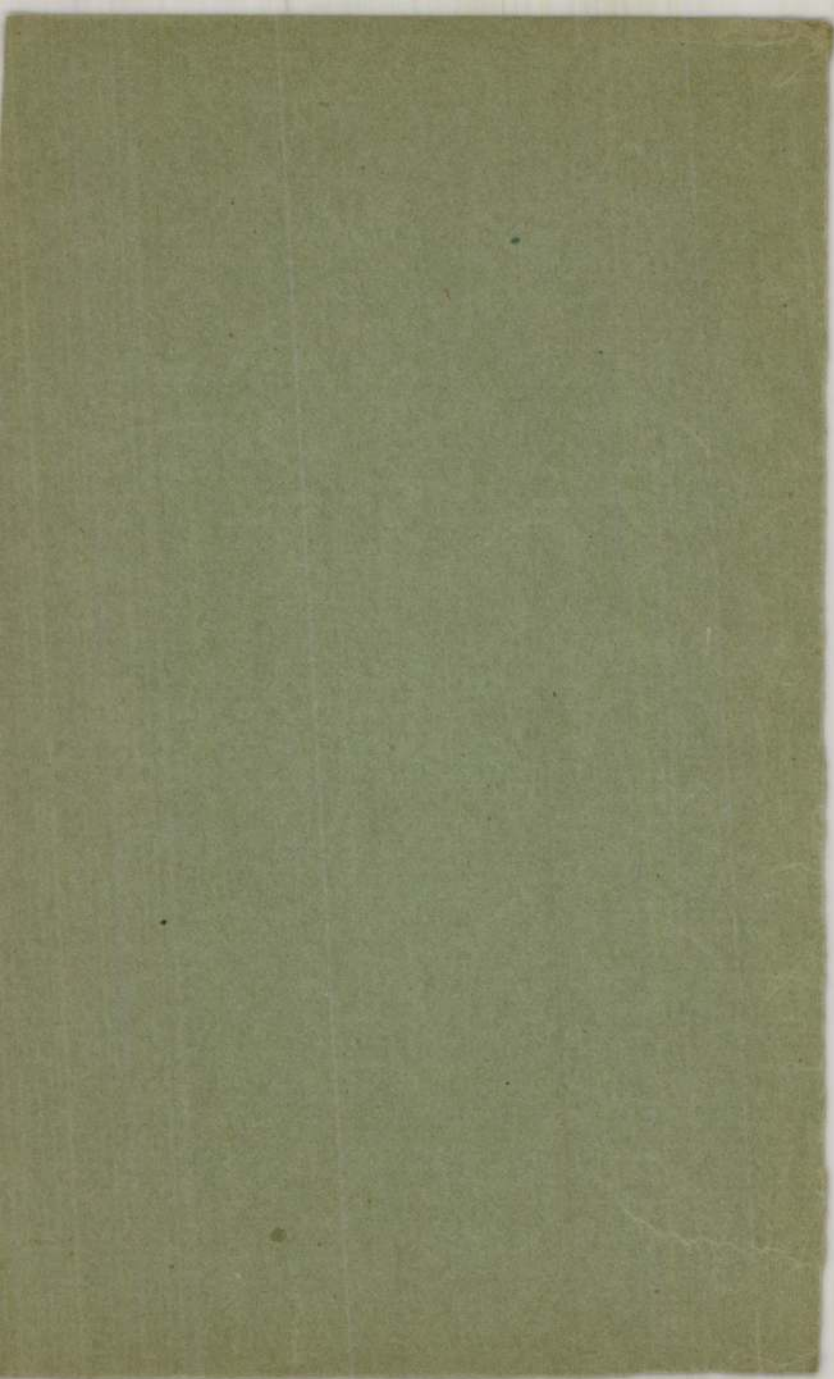
u. 1641

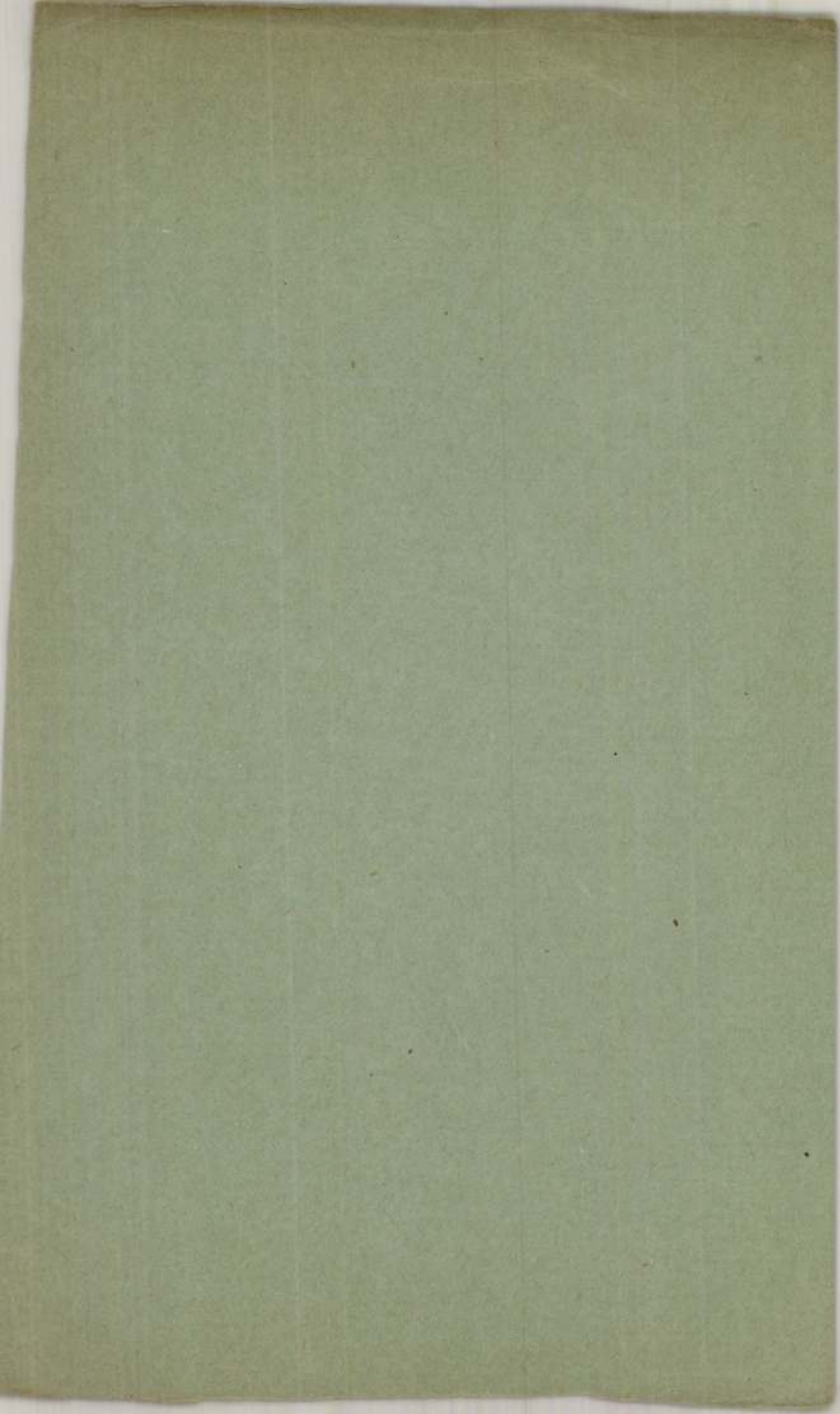
Teles Edle

U. 1007

Teles Ede

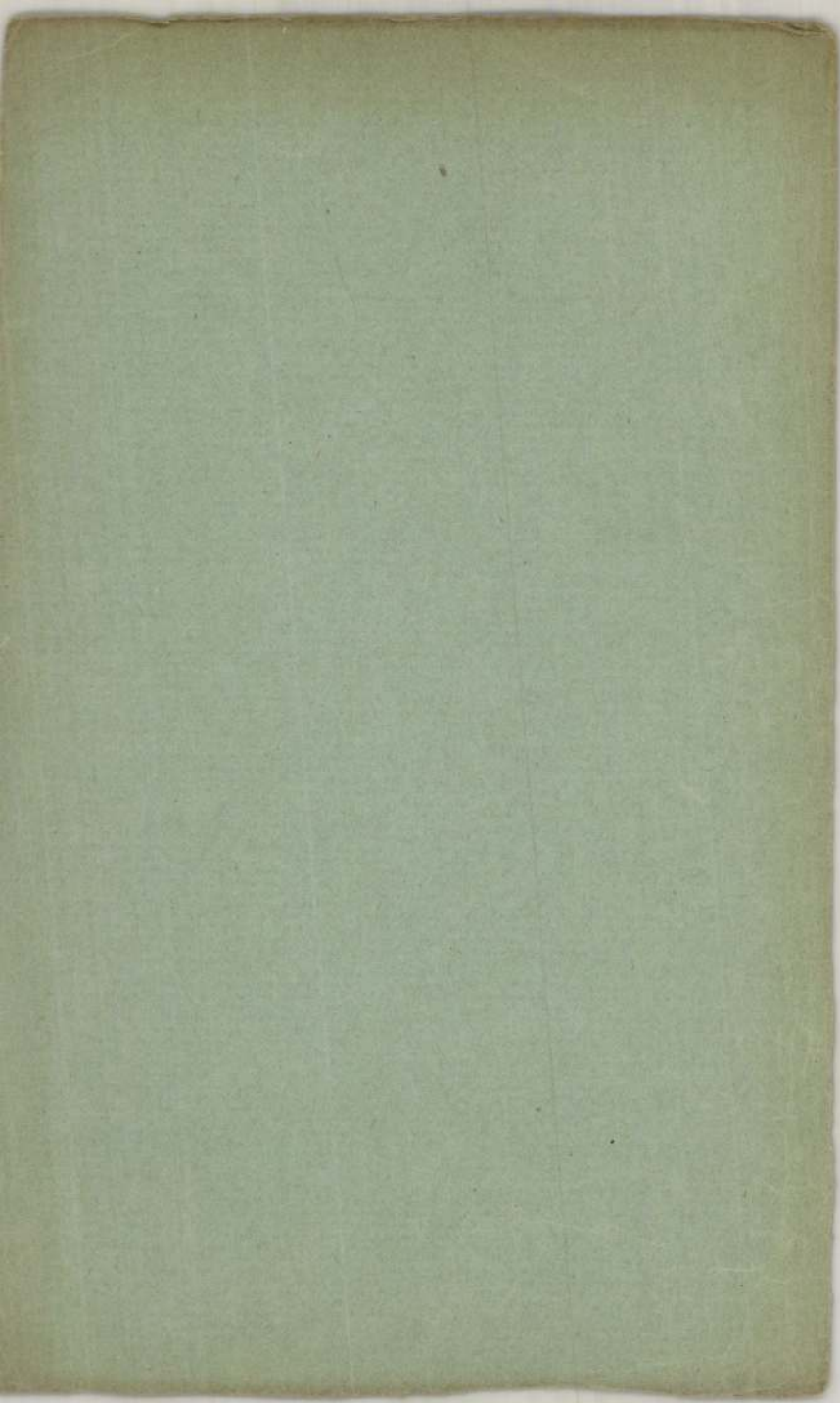
u. 1625

Teles Ede

u. 1661

Teles Ede

2000

2

Helkiperom

326 l.

Teles Ede Kobran

Arveriäi Csarnok aukio kod.

32. n. 1926. apr.

33. n. 1926. jun.

34. n. 1926. okt.

41. n. 1928. febr.

hátra jésüli, bajipka lelőg s arca le-
endője fehér s zsinór melleinyei és pré-
. Felirata a lep alatt: két sortan alá-

elő
mester "
par Pantherm "
Pantherm "

tra
wrewl József
sajátja "
ga 10.7 9m.

Teles Ede

und

Kampisjabberer

574. l.

A m. kir. Kereskedelemügyi Miniszter ad II. 90.94.
ez a küldemény kg-kint 2 filléres frankójegy f

Feladó bizománycs neve: .....

Lakhely: .....

T a r t a l m a

194 ..... hóról.

Jegyzet az
átvevő rak-
tár részére

m a k u l a t u r a

Magyar Nemzet köznapi

" " vasárnapi

Független Magyarország

Film, Színház, Irodalom

Képes Sport

Magyar Rejtvény Ujság

Sztár

..... kgr.

..... drb csomag

Tedes Ede
Alrosa n. 41. Mūsamōr.

1934. uenw. kepr m kiell. 9.

152/93 No 49

19

Zu finden in Nürnberg. Bey
No. 1663.

Preis 7: 5.5 gr.

Er:
r. Adl.
C. R. M.
ms

Wozu' legi veltain milie, tojura fizing
pallert' vilt' legi, kintone kanton vlt'
ad. Selirata a leg' alaw neq' vortau:

Telcs Ede

irod Nam.

Magyarok a kultu-

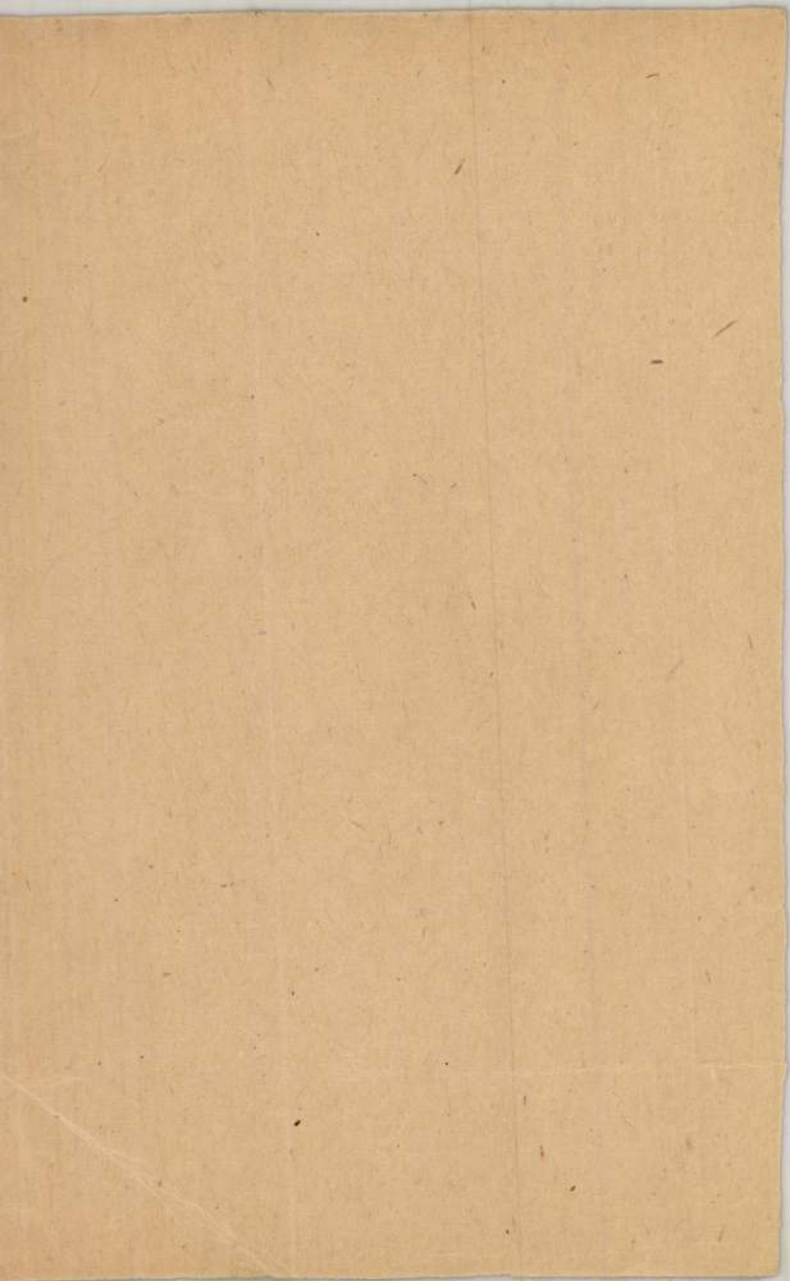
rát. kesk. d. r. és

gyógy d. Pp.

1929. 488. l.

(kényel)

490. l.

Teles Ede

l.

Gros Paris I.

74. l.

75. l. Kerner

78. l.

5

Kat. János sz. n.
Prot. Simon

O. g. 23. Szentá.

N. k. 7 ó. 48 p. N. ny. 16 ó. 23 p.

HETFO

6

Kat. Viskereszt
Prot. Viskereszt

O. g. 24. Kar. e.

KEDD

7

Kat. Lucian vl.

O. g. 25. N. kar.

SZERDA

8

Kat. Szórény
Prot. Szórény

O. g. 26. 1st. sz.

CSÜTÖRTÖK

9

Kat. Julian vl.

O. g. 27. István

PÉNTEK

10

Kat. Vilmos pk.

Prot. Melánia
O. g. 28. T. e. vl.

SZOMBAT

11

Kat. Higin vl.

Prot. Agóla
O. g. 29. Aprósz.

Telcs Ede

rod

z

Lyka Karoly

Vörösmarty - nobrok.

Uj Idok. 1903. I. 153. l.

Teles Edel

und
2

Kärntner

8. l. 9. l.

10. l. 12. l.

Teles Ede

Jubileumi plakett
Repr.

Magyar Származási Társaság
1912-1977-é.

MAGY

IPARMŰV

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰV
ÉS AZ ORSZ. MAGYAR IPARMŰVESZ

A VALLÁS- ÉS KÖZ
ÜGYI MAGY. KIR. I
MEGBIZASÁBÓL SZ
GYÖRGI K

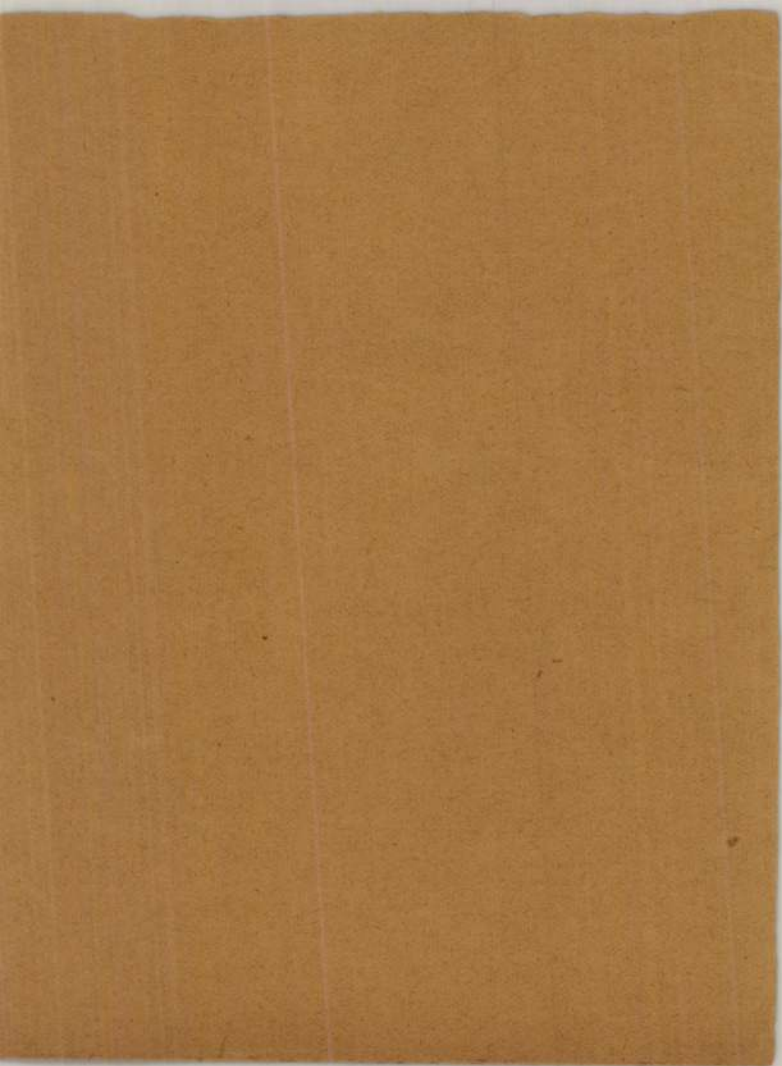

Teles Edde

urid
→

Rosner sirend

keppel

Telcs Ede

---

a Kecskeméti Koronath-
nyobor

keje repv.

Magy Verecke

I. 495. l.

I.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

MÁJ.24-E10

Teles Ede

Prest, Alpar Győr, Városliget

Libor Prest sobre

395.

1840

1840

Report of the Board of Trustees, 1840

Trustees Report 1840

1840

Teles Ede

irod

2

Lechner Jenő:

Művészeti ankét.
Vallalkörök Közlője

1905. október 25.

CHRICI. MA. bogosel elatit' tena

Angilata kal VI. 28b.

Telcs Ede

1906

K.

ÚJ SZOBROK. Július elsején leplezték le Kossuth Lajos szobrát Kecskeméten. A szobor Telcs Ede műve

Augusztus 1906

4222.

Zelotti Battista 411.
Zevio, Stefano da 178, 404, 405.
Zich Ferenc 380.
Zichy István 216.
Zichy Mihály 19, 73-99, 76-78,
80-81, 84-85, 88, 89, 93, 130,
143.
Zitterbarth János 35.
Zucco Francesco 392.
165, 161, 164, 165.
38, 41, 42, 43,
355.
57, 390.
71.
névmutatója

- Polya Tibor 381.
Popper 280.
Pordenone 276, 277, 325, 398.
Porcsz József 71.
Poussin Nic. 124, 419.
Pravotinszky Lajos 212, 421.
Previtali Andrea 258, 260, 262, 266, 330.
Puis de Chavannes 283, 284.
Quiricio da Murano 208, 209.
Raab Ervin 12.
Radnai Béla 130, 212, 351.
Rafael 139, 142, 143, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 351.
Rahl 235.
Raimondi Marcantonio 316.
Rath Anna 9, 384.
Rathgeb Jörg 176.
Reisz 71.
Rembrandt 252, 351, 417, 424.
Renzi I. Lanzano.
Repin Illa 351.
Révész Imre 355.
Robusti Domenico 413.
Robusti Marietta 413.
Rollinger Rezső 422.
Roman Miklós 421.
Romanino 395, 396, 397, 397, 398, 399, 400.
Roskovics Ignác 363.
Schiavone Andrea
Schiavone Gregor
Schickedanz Albert
Schiller Jenő 280,
Schinkel K. F. 63,
Schleich Eduard 2
Schmelzer 350.
Schoditsch Lajos
Scholz Max 214.
Schongauer 162.
Schüchlin Hans 166.
Schulek Frigyes 21
221.
Schulek János, ifj.
Schutt Elemér 72.
Schwartz József 3
Schwind, M. von
Sebastiani Lazzaro
Sebastiano del Pió
277, 311—322,
Secanti Secante 19
Semper Gottfried 4
Simó Ferenc 70.
Solario Andrea 197
Somló Emil 421.
Somogyi Stágl Rezső
Somorjay Dániel 2
Spányi Béla 71, 3
Speranza Giovanni

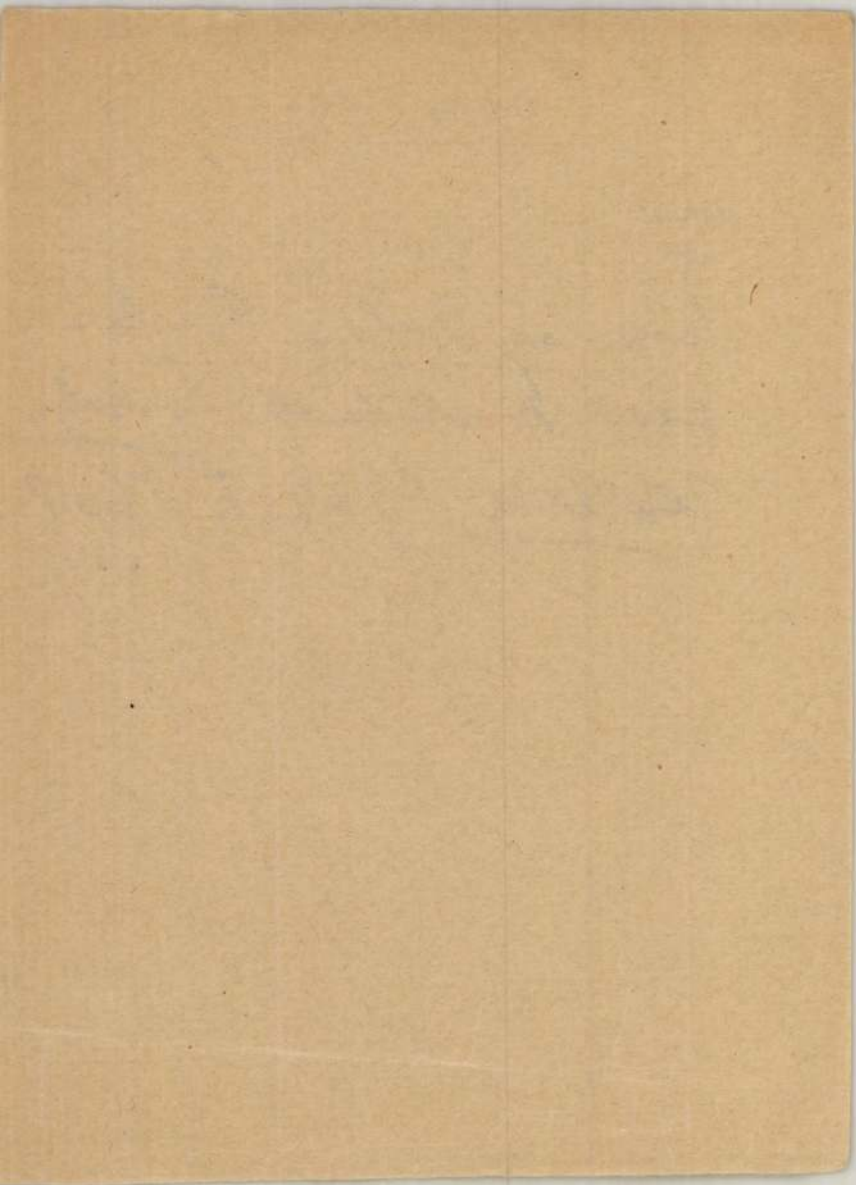

Teles Ede

1001

Szokolay Béla; Buda-
pesti Kiállításonk. Erdélyi

Jelesikön 1928. I. 560 l.

Telcs Ede

ura

Eber László dr.

A karácsonyi kiállítás

Magyar Szarvasvész

1905. 13. l.

Telcs Ede

irod
2

László

125. l. (Kari-
katavál)

126. l.

Polis roman templomb. I. tunk. Sz.
Iert puspök, Szent Iure herceg é
az országgyűlési allanak. A kock
tött kópólat ablakok lazították
Iagt az ég kékje. A latóhatat a
pozíció alakjai nem allnak bérh
hanem mint a barok menyegzőkép
határolt a kép tengelye. Az ala
pokkal együtt kisseé határoltunk
szent, mel Lotz I. tunk. Sz.

Teles Ede

Éd is Kotál Henrik

✓

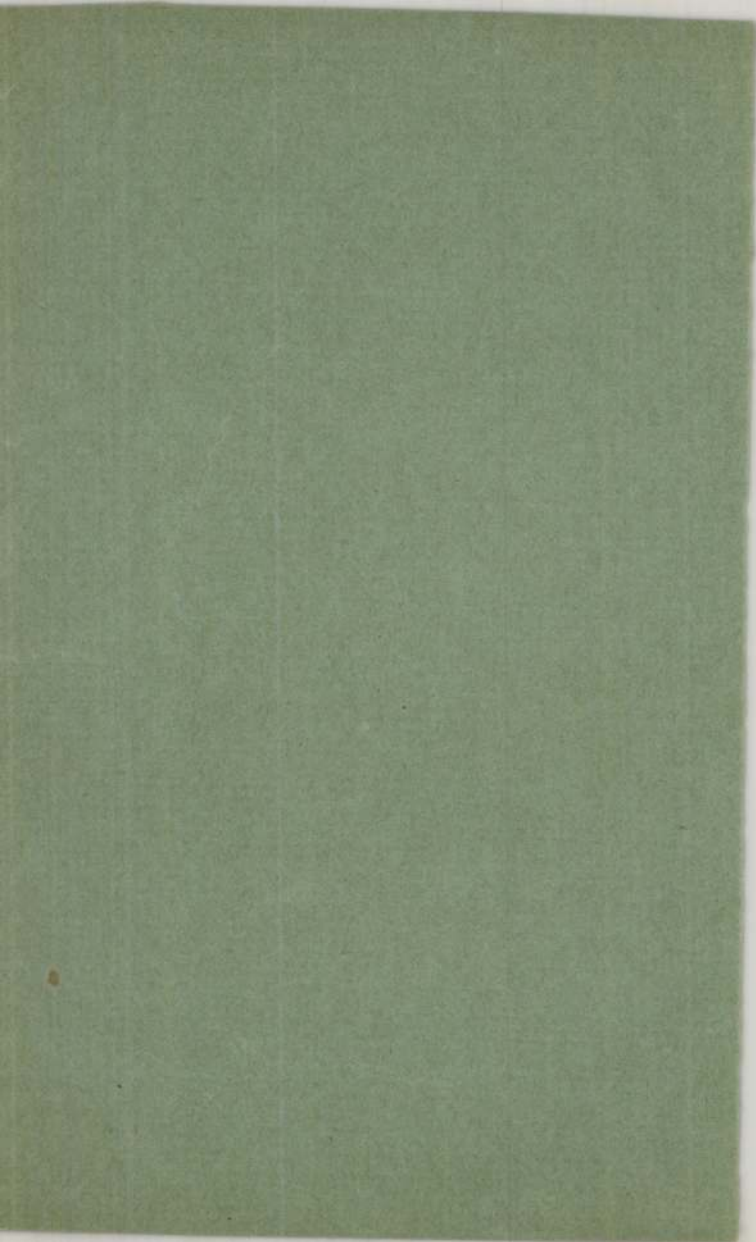
vad

✓

Vjság. 1926. o. 11. 17.

(e. a. : A Plaha
Luzra öiremlék -
magyarat.)

Keppel.

Teles Ede

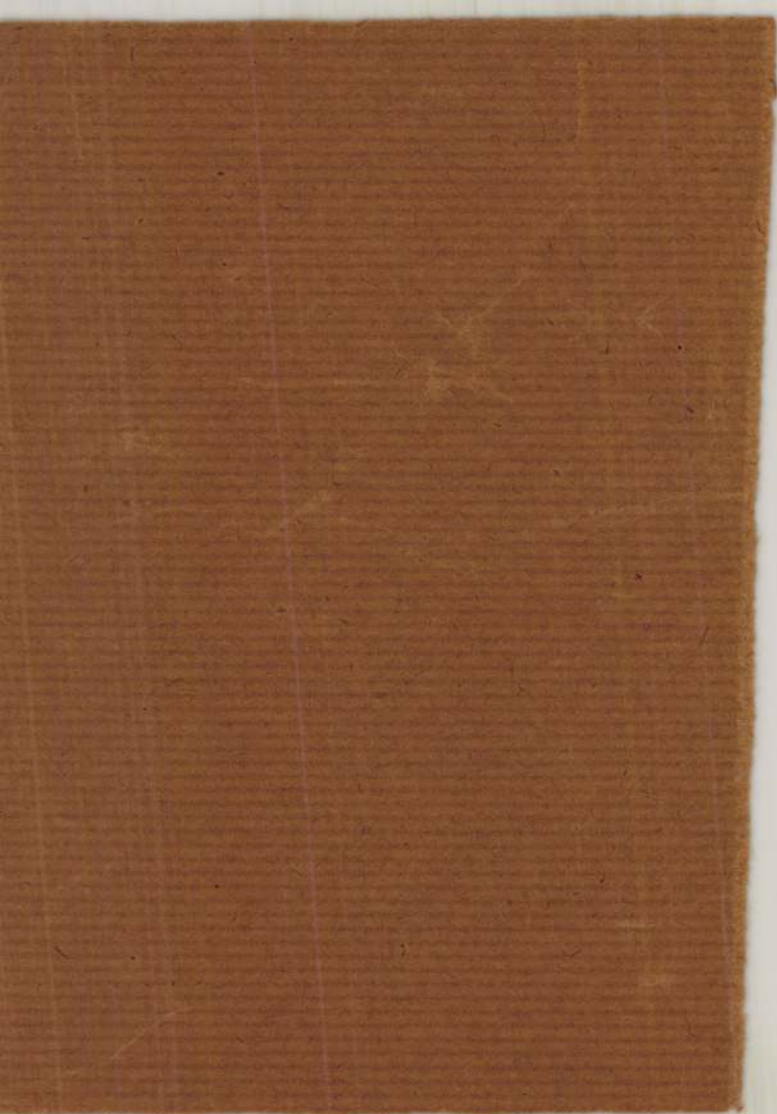
rod

1. sz.

Historia 1928. 46. l.

(A Kéchenyi-sétány
alapításának megőrzés-
késése.)

Az emlékmű előai-
tervét a bpesti város-
tanács 1928-ban fen-
telt bírta meg.

Telcs Ede

kerestette Alpár
Ignác 70 k. küle-
seimanya albatma-
bot a Merőgar-
darajj Inveccman
elhetzerett bronze
plakettet.

Magyarország

1925. jan. 20.

(Alpár Ignác

ünnepelésére.)

Horváth Henrik: Budai kőfaragók és kőfaragójelek. Bp. 1935.
43. l. - Knausz Nándor: A budai káptalan regesztái. Tört.
Tár. 1863. 91. l.

T e l c s E d e
szobrász

Az Ujság. 1924.máj.27. ((e.a.):
Érmek és plakettek.)

De...i

1. 24

T e l c s E d e
szobrász.

Pesti Napló. 1917. jul. 6. (Döntés
az Erzsébet-emlékmű ügyében.)

Stroch

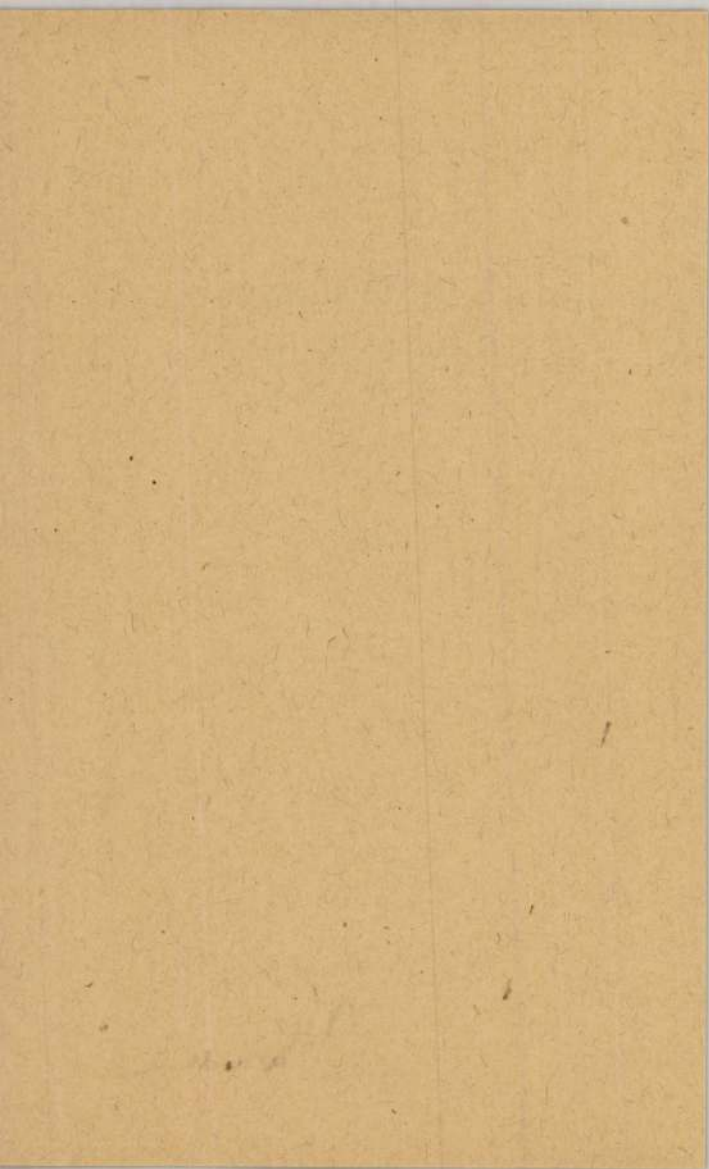

T e l c s E d e
szobrász

Budapesti Hirlap. 1908.máj.26.
(Vörösmarty napja.)

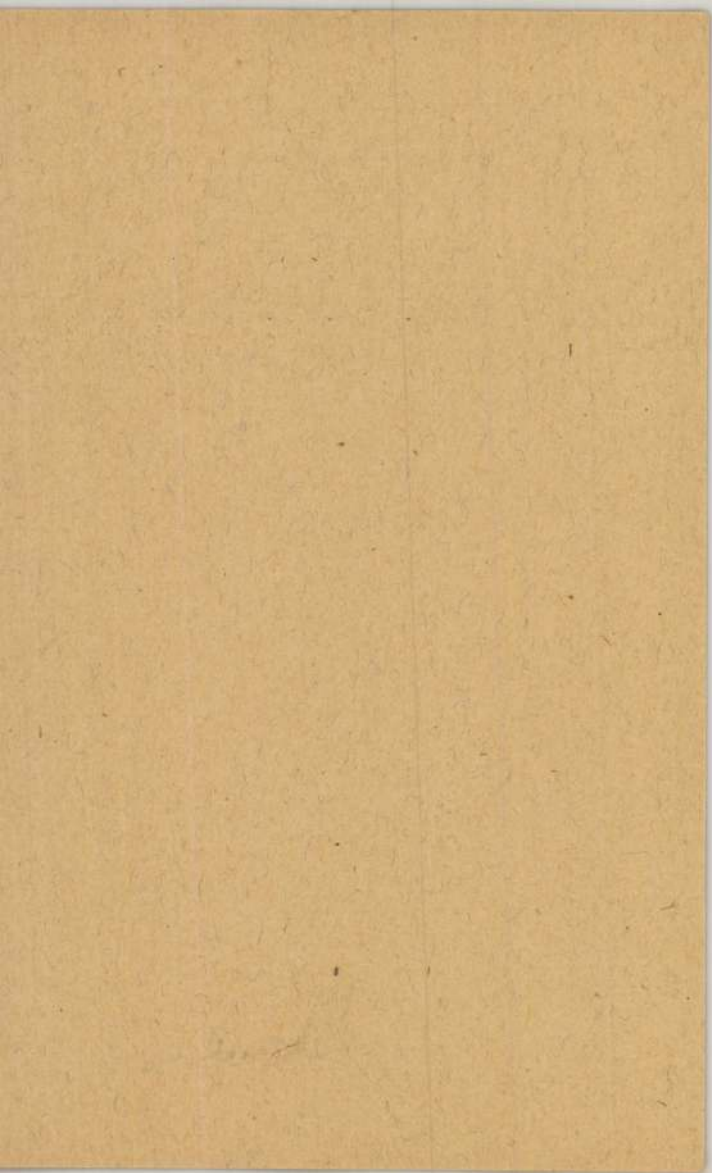
J. Károlyi

T e l c s E d e
szobrász

Patrie. 1908. jun. 16. (A la Gloire
d'un Grand Poète Hongrois.) (Kép-
pel.)

Edes

T e l c s E d e
szobrász

Az Ujság. 1908.máj.26. (A Vörös-
marty-szobor leleplezése.)

J. S. S.

T e l c s E d e
szobrász

Magyarország. 1920.okt.31. (L.Z.:
Az öt Erzsébet-szobor.)

W. di

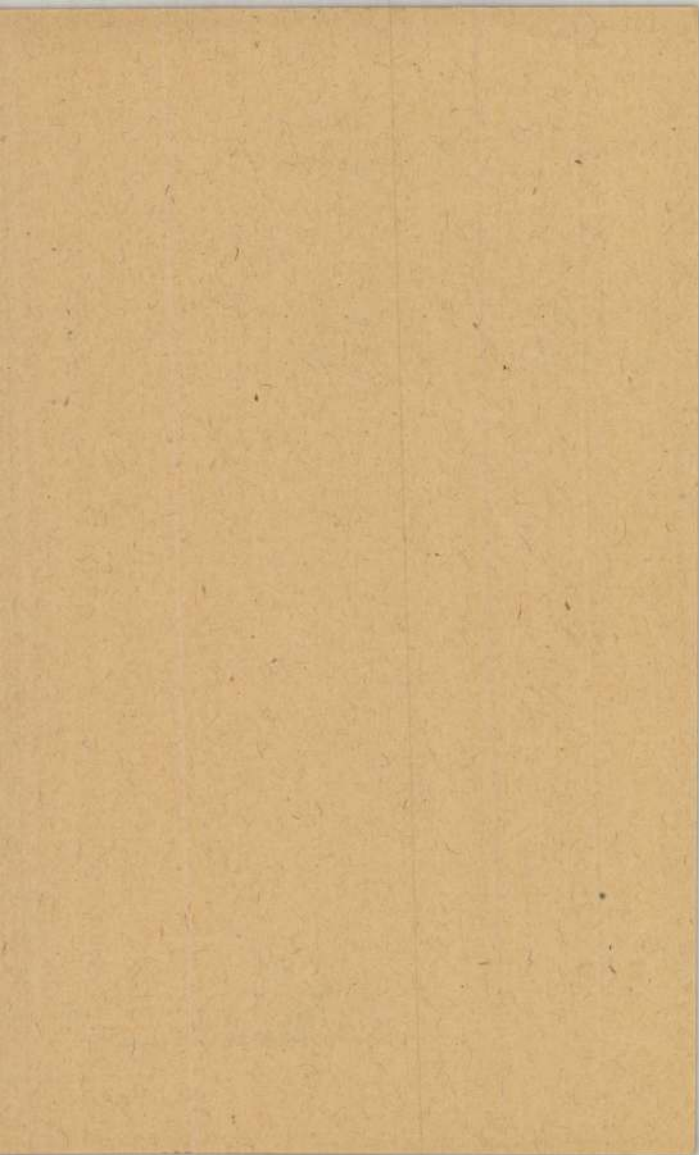

T e l c s E d e
szobrász

Világ. 1916. aug. 19. (Döntés az
Erzsébet-szoborban.)

Houdini

T e l c s E d e
szobrász

Világ. 1916. aug. 12. (Az Erzsébet-
szobor ügye.)

Stender

Telcs 2de
sebrász

Fővárosi Lapok 1900. dec. 30., 7. old.
(Vajda László: Téli títel.)

Kaluzs

T e l c s E d e
szobrász

Pesti Napló. 1920.okt.31. (Öt királyné az Erzsébet-pályázat eredménye.)

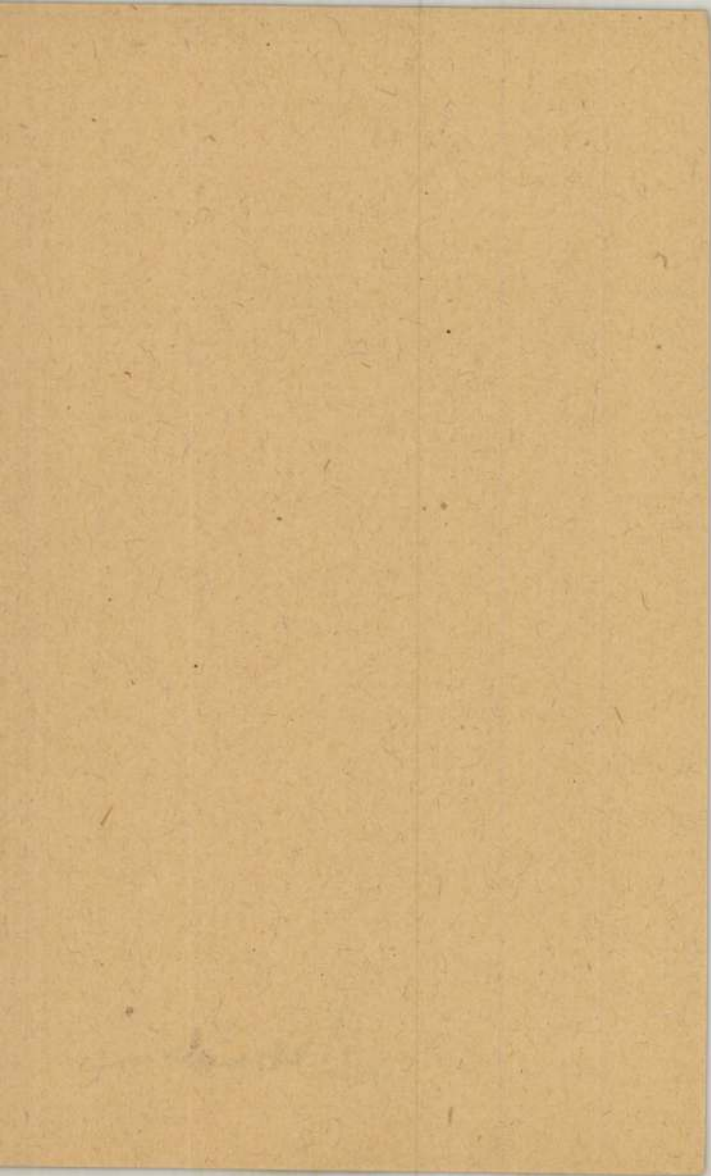
Stouder

T e l c s E d e
szobrász

Pesti Napló. 1916. jun. 18. (Az
Erzsébet emlékmű-pályázat.)`

Joudi

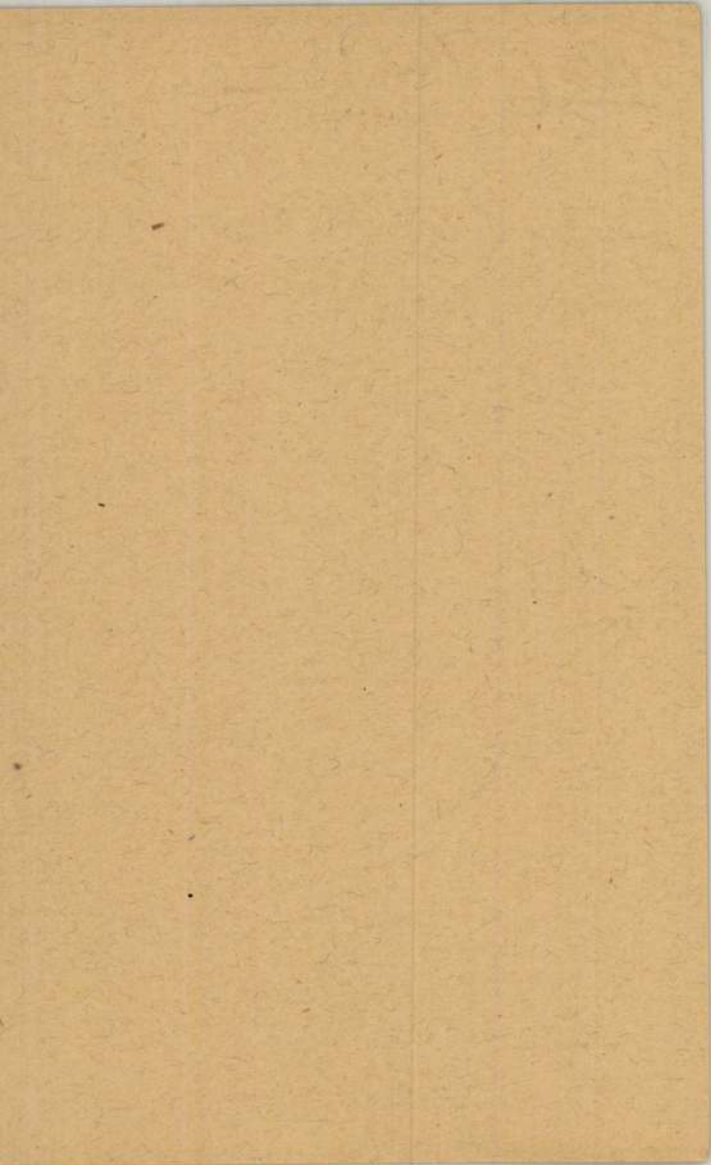

Telcs (Teltsch) Erde
notiz

Fővárosi Lapok 1826. okt. 24., 8. old.
(Művészeti. a király művészeti.)

Kalman!

Telcs (Teltsch) Erde
szobrást

Fővárosi Labor 1886. máj. 5., 4-5. sz.
(a kővel kőzetelési. a műanyagok)

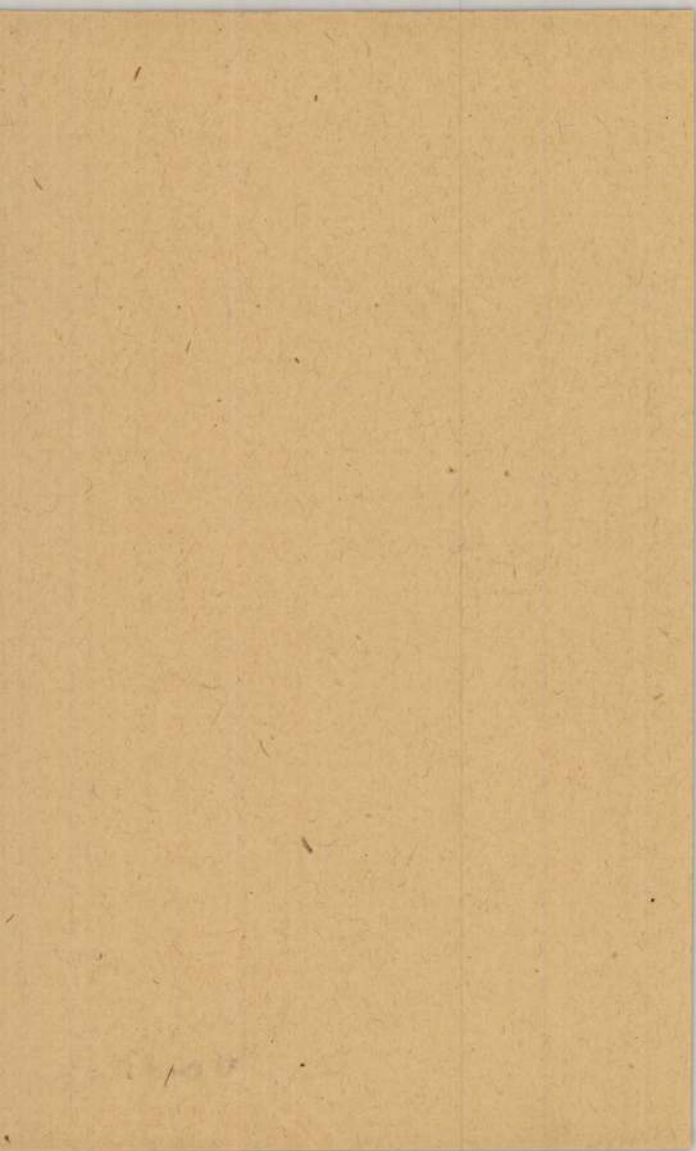
Köln

T e l c s E d e
szobrász

Nemzeti Ujság. 1932. ápr. 17. (Erzsébet királyné szobrát szeptember 11-én leplezik le.)

Bohari

T e l c s E d e
szobrász

Az. Est. 1916. nov. 16. (R. Gy.: Elé-
gedetlenek az Erzsébet-szobor-pá-
lyázat kitüntetett művészei.

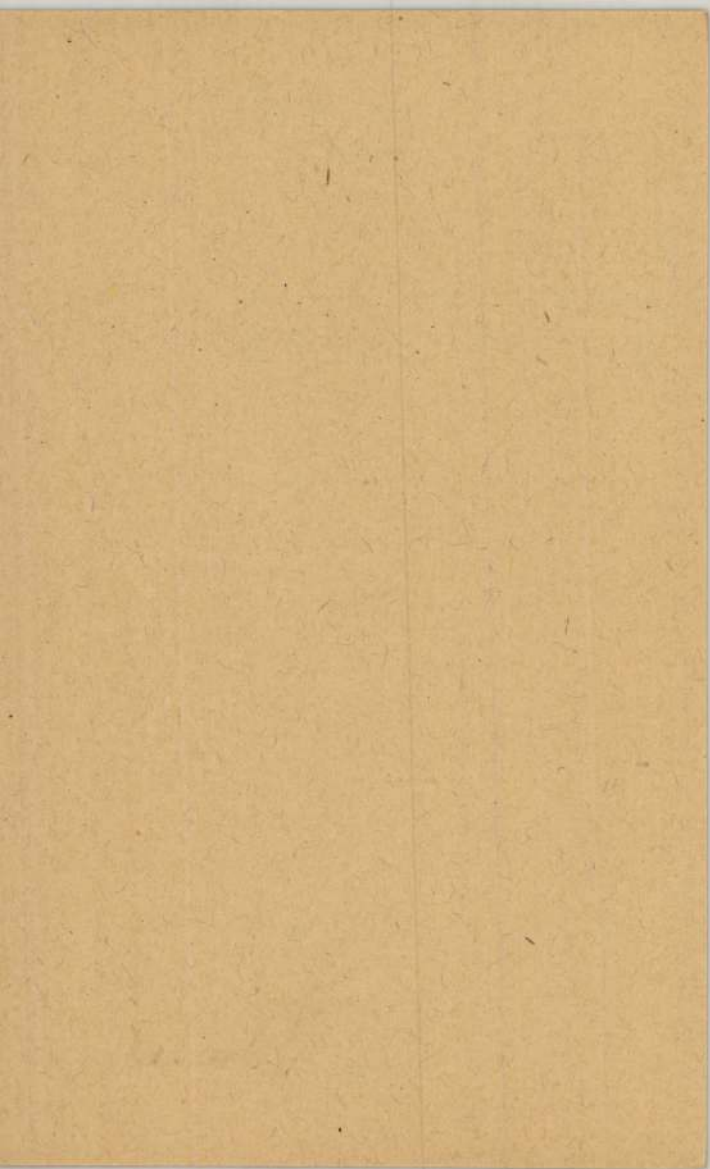
B. d. i.

T e l c s E d e
szobrász

Budapest. 1908.máj.24. (A Vörös-
marty-szobor.)(Képekkel.)

Ed. Telcs

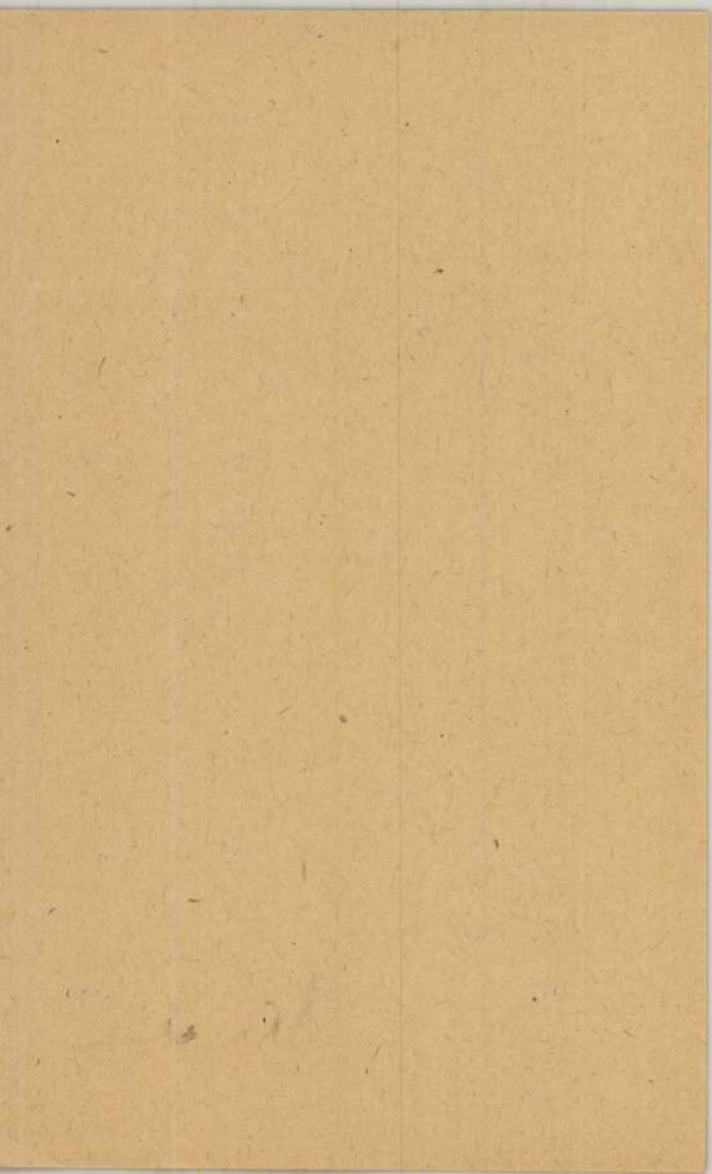

T e l c s E d e
szobrász

Pester Lloyd. 1908. máj. 25. (Die
Enthüllung des Vörösmarty-Denk-
mals.)

Stouffer

Telcs Ede

Alpar Ignác uolva

Repr.

Karcsragmagyallam

Lapraim vinc

1845

Alfred Russel Wallace

1845

Alfred Russel Wallace

1845

Teles (Teltseh) 2 de
sobrás

Fóvárosi Lapok 1886. máj. 27., 28., 29.
(Sz. Tamás: a műcsarnokból.)

Kalman

Telcs (Teltsch) 2de
Kobráz

Fővárosi Lapok 1855. máj. 29., 991. old.
(Művészet.)

Kalmár

Telcs (Teltsch) Rde
tubrisz

Finnion: Lager 1895. apr. 6., 1091. adl.
(Münsterw.)

Karlmann

Teles Ede

l.

Schwarzstrad

44, 45, 46 l.

2.)

Naytekh. Smitzay.

Brellich Ramo &

Yun & Yz

CA N° 1st Dec 2021

Telcs Ede

l.

Forst Erreb

8. p. 10. p. 13. p. 14. l. 15. p.
17. p. 18. l. 21. l. 22. l.
VII. table

Europa Film Konyv Lapozója
Lé P.T. Sch. Kiadó-hivatalának

~~Horváth~~

Kyontakony

~~Budapest~~

~~Rothemann 12~~

Telcs Edle

nohain

Műcs. kiáll. 1893 tó

Pipics 121. l.

A BUDAPESTI

PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI

ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZET

A BUDAPESTI PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEM
MŰVESZETTÖRTÉNETI ÉS KERESZTÉNYRÉGÉSZETI INTÉZETE

Meghívó

Brinckmann A. E. berlini egyetemi tanárnak a bölcsészeti kar (VIII. Múzeum-körút 6—8. sz.) XII. sz. tantermében f. évi május 2-án, szerdán déli 12 órakor „Das Werden der deutschen Kunst des 18. Jahrhunderts“ címmel tartandó előadására.

Az előadást vetített képek kísérik.

Gerevich Tibor
egyetemi ny. r. tanár,
intézeti igazgató.

Telcs Ede

l.

Forsl Ennib

XVIII. tabl

Teles Ede

Barabás Miklós
Siremlélet fenti minis-
terre.

Vas. nap. 1904. 209. l
(Elhunyt festék
siremléle.)

1534

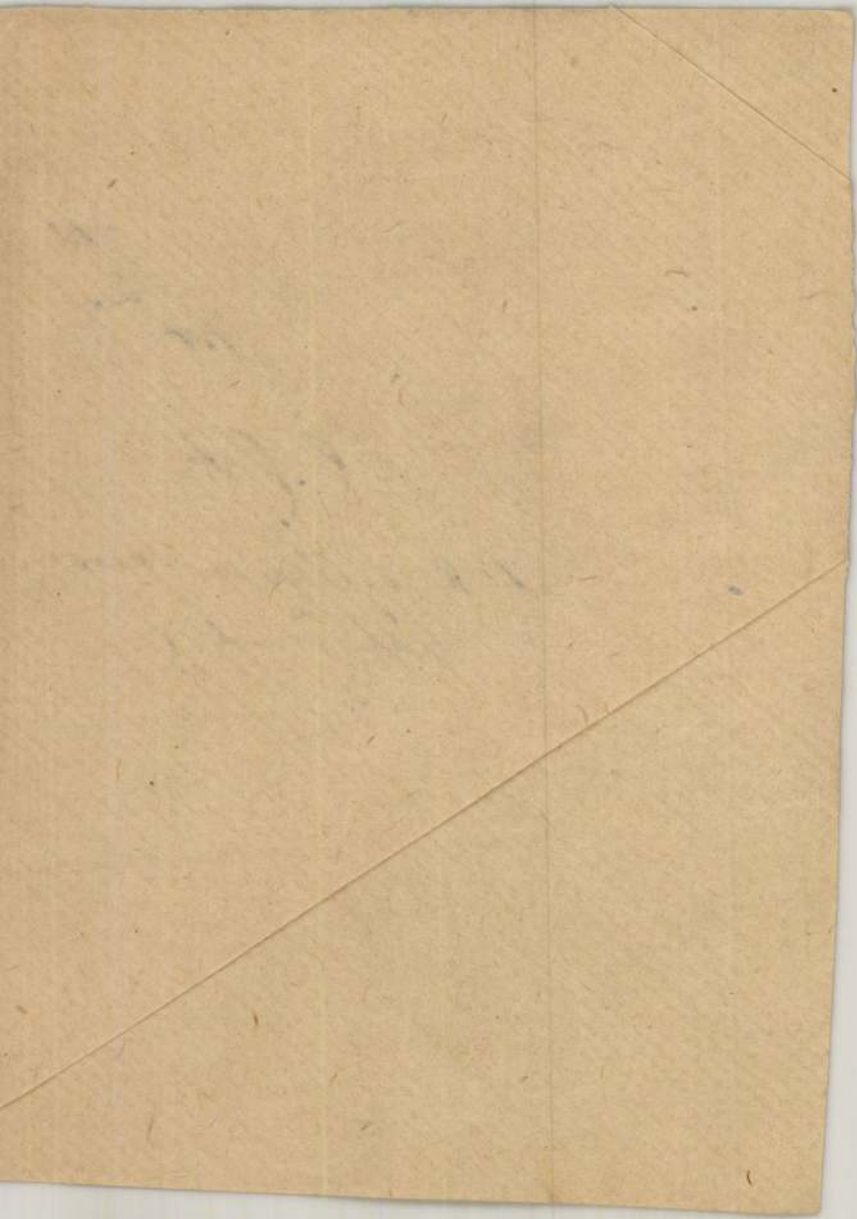
Teles & de G. Hörski Sera

pälyterve, mikä
also dypal tunteet ki.
Vas. Uj. rpr

1913. 425. P. (A)

Erhöbet kirälyne - em
lehtun pälyärd.)

Telen Ede

Barabás Tusklos
mellrota, repr.

Vas. Lip. 1904. 834 l.

Yes to

303

~~Inyörppi Gerä~~

Felcs Ede

I. Díj:

rod

Nyel Eszindr: Ersebet
Arfalyu' emlekmuve'
nek valjarata -

Magyar Newrel.

1913. maj. 28.

752. n.

örön épületet, jobbra pedig a főbástyát
 az épület előtt, részint alva, részint
 k, kik közük ~~ezek vannak~~ Czirer Jo-
 rf Sándor (3), Nyereggyártó János (4),
 Keresztes Lajos (7), Szuper Ágoston (8),
 Árag Gedeon (11), Csutak Kálmán (12),
 ReindÉrdényi Lipót (15), Csipik János
 (18), Tarnay Antal (19) Szkenderevics
 Mik Pál (22) *ismertető jek.*

zi emlékek muzeumából (107/95.No.59).
 ki 14895 sz. leirat alapján (159/96).

352

(68)

Telcs Éde

V

- 128 Vajda Zsigmond. Imádkozó gyermek. Olajfestm. Magántulajdon.
- *129 Vajda Zsigmond. Női arckép. Olajfestm. Magántulajdon.
- 130 Tolnay Ákos. Arckép. Olajf. Magántulajdon.
- 131 Damkó József. Gulyásgazda. Eredeti terrakotta. Eladó.
- 132 Damkó József. Tanulmány. Eredeti terrakotta. Magántulajdon.
- *133 Damkó József. Nemzetes asszony. Eredeti terrakotta. Eladó.
- 134 Damkó József. Pusztabíró. Ered. terrakotta. Eladó.
- 135 Strobl Alajos. Mellszobor. Bronz. Magántul.
- *136 Telcs Éde. Kiss József képmása. Bronz-mellszobor. Magántulajdon.
- 137 Telcs Éde. P. I. úrnő képmása. Márványszobor. Magántulajdon.
- 138 Telcs Éde. Mellszobor. Gipsz. Eladó.
- 139 Telcs Éde. Mellszobor. Eredeti terrakotta. Magántulajdon.
- 140 Telcs Éde. Mellszobor. Gipsz. Magántulajdon.
- ✓141 Tolnay Ákos. Arckép. Olajf. Magántulajdon.
- 142 Lotz Károly. Braunecker Stina b. arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.
- 143 Lotz Károly. Arckép. Olajf. Magántulajdon.
- 144 Krenner Viktor. A félbemaradt fürdés. Olajfestmény. Eladó.
- 145 Éder Gyula. Bacchanalia. Olajf. Eladó.
- 146 Lotz Károly. Fürdő nő. Olajf. Eladó.
- 147 K. Spányi Béla. Tájrészlet Moór környékéről. Olajfestmény. Eladó.
- 148 Brunningeni Flesch L. „Mária“ Hármaskép. Olajfestmény. Eladó.
- 149 K. Spányi Béla. Est. Részlet Fehérmegyéből. Olajfestmény. Eladó.

* 35 *

3*

Képrám. Tár. Kéall. Est.
1903/4. Telcs Kéall.

VII. TEREM.

- 150 Damkó József. Potya-szivar. Eredeti terrakotta. Eladó.
- 151 Damkó József. Rőzsegyűjtő. Eredeti terrakotta. Eladó.
- 152 Szamovolszky Ödön. Vasváry Pál. Gypszszobor. Magántulajdon.
- 153 Damkó József. Kóstolja meg, kend! Eredeti terrakotta. Eladó.
- 154 Damkó József. Szegény asszony. Eredeti terrakotta. Eladó.
- 155 Ifj. Vastagh György. Európa. Szobormű. Eladó.
- 156 Horvai János. Éva. Gypszszobor. Eladó.
- 157 Albert Andor. Béla. Szobormű. Magántulajdon.
- 158 Szamovolszky Ödön. Viszontlátás. Bronzszobor. Eladó.
- 159 Soós (Salzmann) Géza. Ádám és Éva. Terrakotta. Magántulajdon.
- 160 Szamovolszky Ödön. Álom. Bronzszobor. Eladó.
- 161 Istók János. Lenke. Márvány dombormű. Magántulajdon.
- 162 Markup Béla. Női mellszobor. Gipsz. Eladó.
- 163 Istók János. Szilágyi Dezső. Bronz dombormű. Magántulajdon.
- 164 Markup Béla. Férfi mellszobor. Biró Lajos. Gipsz. Magántulajdon.
- 165 Dunaiszky László. Gróf Széchényi István. Márvány-mellszobor. Eladó.
- 166 Horvai János. Szüleim. Gypszszobor. Magántul.
- *167 Horvai János. Soós állatszobrász. Gipszszobor. Magántulajdon.

Telcs Ede

K.

- 180 Telcs Ede. Arckép. Márvány mellszobor. Magánt.
*181 Simay Imre. Családi öröm. Szobormű (bronz).
Eladó.
182 Telcs Ede. Beethoven. Köszobor. Magánt.
183 Vedres Márk. Női alak. Bronz szobormű. Eladó.
184 Benkhard Ágost. Önarckép. Olajf. Eladó.
185 Erdőssy Béla. Táj Görgény völgyéből. Olajfestm.
Eladó.
186 Ferraris Arthur. Pista. Olajf. Magántul.
187 Mérő István. Templomban. Olajf. Eladó.
188 Molnár János. Szomorú hír. Olajf. Eladó.
189 Berkes Antal. Est a tengeren. Olajf. Eladó.
190 Berkes Antal. Holdfeljött a tengeren. Olajfestm.
Eladó.
191 Réti István. Férfiarckép. Olajf. Magántul.
192 Emericzy Andor. Női arckép. Olajf. Mgt.
193 Pór Bertalan. Márkus József főpolgármester úr
arcképe. Olajf. Magántulajdon.
194 Ferraris Arthur. Mária, román trónörökösne Ö kir.
Fensége arczképe. Olajfestm. Magántulajdon.
195 Huszár Herz Vilmos. Lenni, vagy nem lenni.
Olajf. Eladó.

VIII. TEREM.

- 196 Andrejka József. Gyermek. Gipsz dombormű.
Eladó.
197 Berán Lajos. Az F. T. C. sport-plaquette-je.
Bronz. Magántul.
198 Berán Lajos. Arckép-plaquette. Bronz. Magántul.
199 Berán Lajos. A Magyar Iparművészeti Társulat
Tréfort-plaquette-je. Bronz. Magántul.
200 Liuba Sándor. Dombormű tanulmányvázlat. Gipsz.
Eladó.

Képröm. Társ. * 40 * 1905/6.
Telcs Ede.

- *154 Tull Ödön. Pihenő. Vizfestm. Eladó.
- 155 Tull Ödön. A régi malom. Vizfestm. Eladó.
- 156 Tull Ödön. Munka után. Vizfestm. Eladó.
- 157 Tull Ödön. Zöldségpiac. (Dordrecht.) Vizf. Eladó.
- 158 Tull Ödön. Zöldségrakodó-part. Vizfestm. Eladó.

VII. TEREM.

- 159 Endrey Sándor. Arckép. Olajf. Magánt.
- 160 Nagy Vilmos. Kertben. Olajf. Eladó.
- 161 Spányik Cornél. Diana. Olajf. Eladó.
- 162 Szenes Fülöp. Női arckép. Olajf. Magánt.
- ✓ 163 Endrey Sándor. Fráter Loránd arcképe. Olf. Eladó.
- ✓ 164 Skutezky Döme. Akttanulmány. Olajf. Magánt.
- ✓ 165 Nagy Vilmos. Salome. Olajf. Eladó.
- 166 Komáromy Kacz Endre. Képmás. Olf. Magánt.
- ✓ 167 Komáromy Kacz Endre. Tárgyalás előtt. Olajf. Eladó.
- ✓ 168 Endrey Sándor. Arckép. Olajf. Magánt.
- 169 Bosznay István. Est a Tiszánál. Olajf. Eladó.
- *170 Bosznay István. Őszi napfény. Olajf. Eladó.
- 171 Bosznay István. Alkony. Olajf. Eladó.
- 172 Uferbach Jenő. Hazatérés. Olajf. Eladó
- *173 Szamovolszky Ödön. Pogány Mariska. Gypsz. Mt.
- 174 Strobl Alajos. Női tanulmányfej. Olasz márvány. Magánt.
- 175 Horvay János. Pogány Móric építész. Gypsz. Mgt.
- 176 Strobl Alajos. Férfi tanulmány. Magyar márvány. Magánt.
- *177 Markup Béla. Jónásék. Gypsz-szobor. Eladó.
- 178 Istók János. Arckép. Márvány dombormű. Magánt.
- *179 Betlen Gyula. Fialat leány. Szobormű. Eladó.

Telcs Ede

1872 - 1949

⇒ Szabad Művészet ⇒

1957. 198. l.

14		15		16		17
folyó évi térítmény		mult évi térítmény		Kifizetendő összeg		Az átvételt elismerő aláírása
P	f	P	f	P	f	
				885,81	Cr	<i>S. Kovács</i>
				732,28	Cr	<i>V. Müller</i>
				290,99	Cr	<i>S. Lakó</i>

Teles Ede

l. Medicina Faludi

37, 180, 181, 320, 7

Méretek

Egyes ár

Egyes össz.

Munkák össz.

Négsz.
mtr.

Köb
mtr.

kör.

öll.

kör.

öll.

kör.

öll.

T a r g y

VIII. Székelymésze

1. Az önkormányzatok felépítése, feladatai, köztartozásai, az önkormányzatok működésének szabályozása, az önkormányzatok közötti együttműködés, az önkormányzatok feladatainak megvalósítása, az önkormányzatok működésének ellenőrzése, az önkormányzatok működésének értékelése, az önkormányzatok működésének javítása.

2. Az önkormányzatok működésének szabályozása, az önkormányzatok működésének ellenőrzése, az önkormányzatok működésének értékelése, az önkormányzatok működésének javítása.

3. Az önkormányzatok működésének szabályozása, az önkormányzatok működésének ellenőrzése, az önkormányzatok működésének értékelése, az önkormányzatok működésének javítása.

4. Az önkormányzatok működésének szabályozása, az önkormányzatok működésének ellenőrzése, az önkormányzatok működésének értékelése, az önkormányzatok működésének javítása.

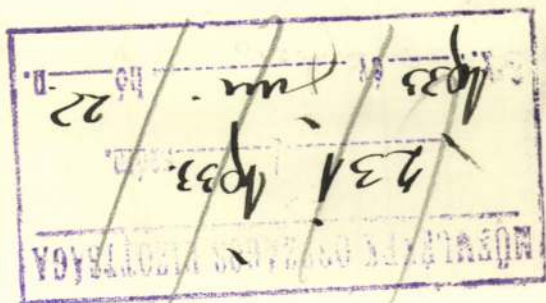
Telcs Éde

Alpári Tzmaé
nobra

telepítési 1931.
okt. 12-án -

Magy. Alp. TV.

302. t.

Pekintetes

Alulírottak

Országos Magyar Gyermekvédő Egyes.

Gyermekéi számára J. évi Junius

2.9. napján a Visegrádi rom

ni .

Értesítéssel

Biztonság alá tartozóknak egyrés

tése nem bírja feladni a magyar

gat gyermekének számára alapsz

és tanulmányi kiindulások nagy

Telcs Ede

A Magyar-Méltósá-
s Ep. Eapl. Kö-
nyve. 1931.

330. t. (Alpár

Ignác római-
kat ünnepe,
leleplező;
Koppal.)

Alpár Ignác

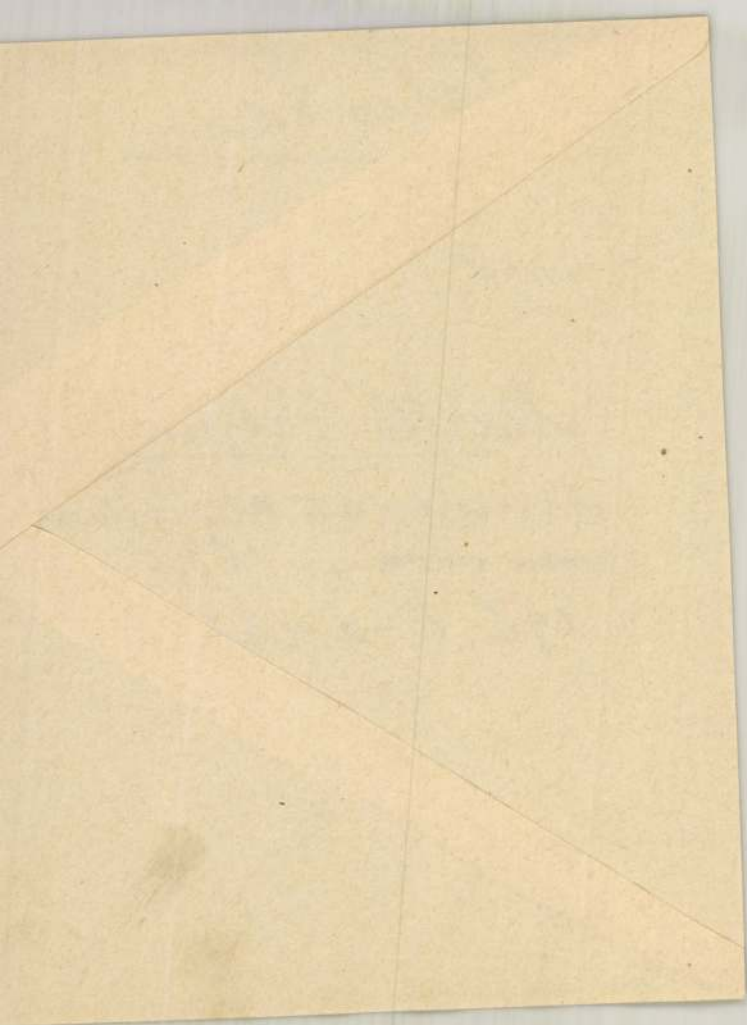
9. *Gränsvand gånne hote*
10. *Wälvedkeret eggen v. gånne hote*
11. *Wälvedkeret hote*
12. *Wälvedkeret*
13. *Wälvedkeret*
14. *Wälvedkeret*
15. *Wälvedkeret*
16. *Wälvedkeret*
17. *Wälvedkeret*
18. *Wälvedkeret*
19. *Wälvedkeret*
20. *Wälvedkeret*
21. *Wälvedkeret*
22. *Wälvedkeret*
23. *Wälvedkeret*
24. *Wälvedkeret*

Telcs Ede

rod

Müller Vilmos dr.

Minden az a munka
van irva ... Pp. em.
193. l. arcréget

Telcs Éde

Moll. Évél.

ered
~

Ybl Éremi: Az

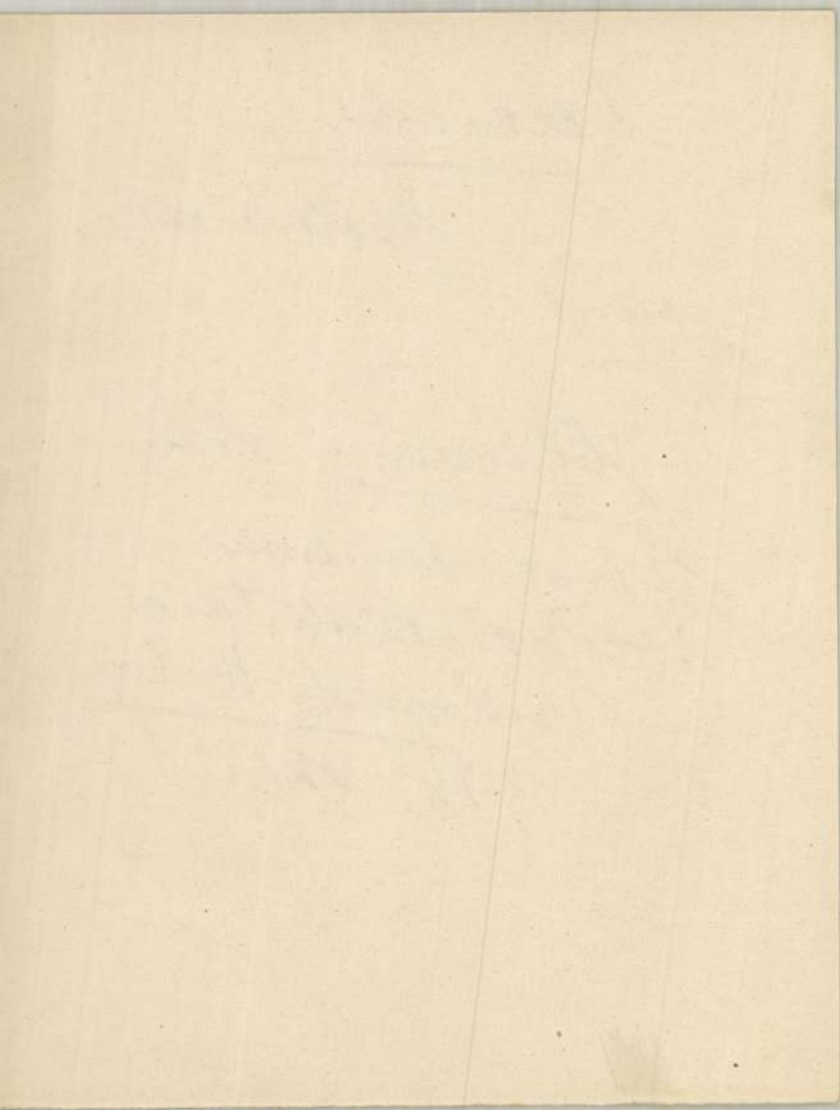
Ernst-Museum

csoporskiállítására

Budapesti Hirdetés

1928. okt. 21.

Teles Ede

vöd

Alpar Ignác:

A Magyarországi Hitel-
bank épületének plan-
tikus díszéről.

Magyar Gyarmutvérsz

1914. (210 l.)

203 l. (Képpel.)

Az épület nagy erkélye-
vel megbrászati munkái
közül egyet, nevezetesen
az azt "Miseró" két ala-
kot és a főtörök leirő-
domborművét mellé-
del fenti mintáért.

nos.

Értelmez: augusztus

AS MAGY. KIR. KORMÁNYBIZTOSSÁGA
(Avenue Rapp.)

Páris, 1900. évi augusztus hó 15-én.

leszerelése érdekében szükséges előmunkálatok
kiméltése szempontjából szükséges, hogy már
zon fő- és mellék-kérdések tekintetében, melyek
gnak merülni s a melyek tisztázása nélkül
ása, sem a megkivántatott közlekedési eszkö-
ránuitása iránt nem intézkedhetném.

Tells Ede

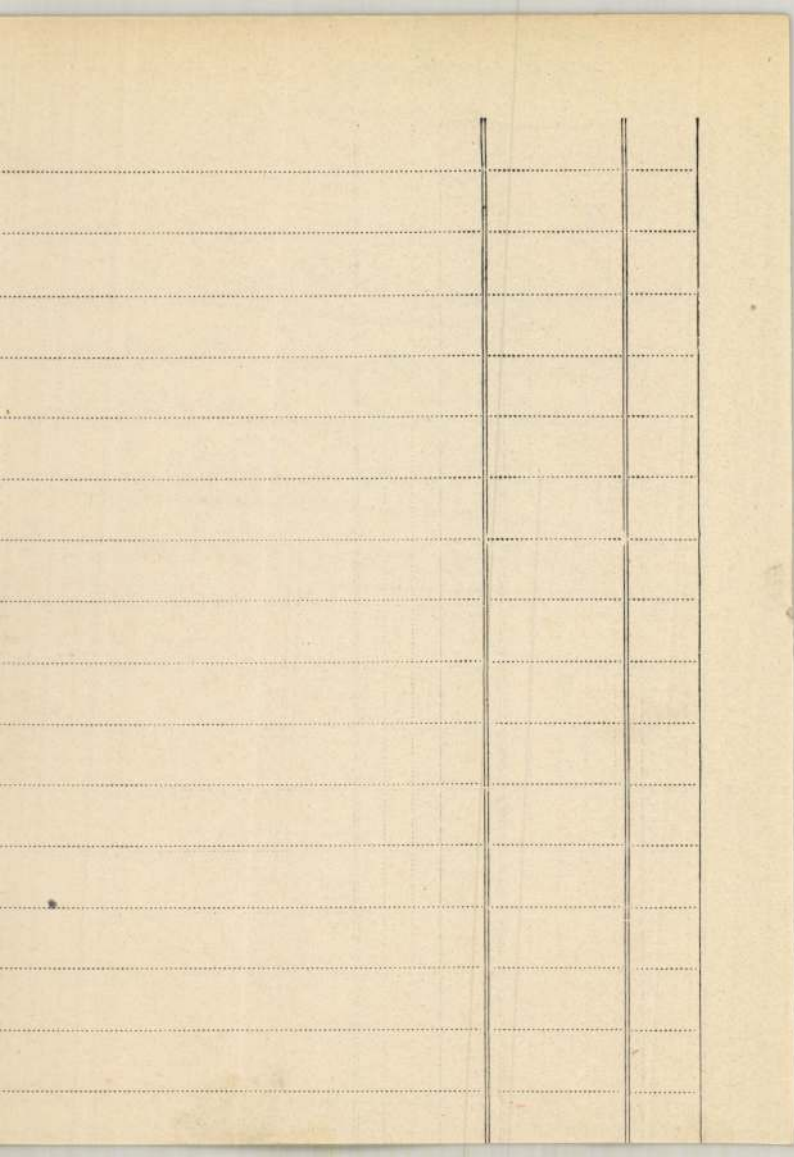
créd

Magyar Vilmos:

Alpári Ignác robrá-
nak telephelye-

Építő Ipar - Építő

Átírva ex. 1931. dec. 1.

Telcs Ede

Götz Schwerin his mar-
váry-nobrá, s minien
pula'donabom.
Ez volt első nobrá-
minien sármypobál-
gatás.

Vadász Ede = A
pesti zsidókéreplom
első öten éve.
Sz. 1909. 28. l.

SZÁM

Írásb. form. az alábbi oximla kőszegst

FIZETEN

MEGRENDSZÁLLITO LEVEL KELET

1908
apr. 28.

Heimlicher Brief

Map 5 1/2 cm. = 0.

5 pr.

2 " 6 3/8 cm. = 0.

apt

1 " 5 3/25 cm. = 0.

1 pr.

Maifestend: hung.

1908 Aug. 25

Lehel

Telcs Ede

útké

Fluvét, a Céh-
beliek első köny-
ve.

Bp. 1914

é r e t e k

Négyez.
mtr.

Köb-
mtr.

Egyes ár

kör. III.

Egyes ösz.

kör. III.

Munkák ösz.

kör. III.

Teles Edle

l -
Schoen 1948

26-l.

+

—

||

p

||

Messenhauser C. W.

lathai
Deréon alóti
bajiset és körszalált
lássit, kabátja kettő
Kendőv szorítja. Feli

„Messe
s legalól három sor
„Gemalt v.
v. Lastiera
aller Rechte

Arbeitsmesses, ~~1888~~ az

Lepa

Telcs. Ede

csod

//

Erdélyi Helikon

I. 1928. nov.

cs. citke Vajó Gabri-
nál.

rüljek a hat órával elsietett felszállás beláthatatlan következményeit? Hátha félnapos késést előidézve mégis sikerül találkoznunk a holddal? De a túlságos lassítás vajjon nem vezet-e szörnyű visszazuhanáshoz?

Valamicskével azért mégis lassítani kellett az iramot. Hátha? Várnainak csak akkor volt szabad begyújtani az újabb rakétatöltetet, ha a repülési sebesség a másodpercenként ezerkétszázról percenként ezerre csökkent. A repülés érzése különben rendkívül kellemes volt. A hatalmas ívű pályán alig emelkedő szögben, majdnem vízszintesen vágatott velük az acéllövedék s a pántrugókon lengő belső rezidenciá ingása a hullámokon úszó óriáshajók kellemesen elringató mozgására emlékeztetett. A rakétatöltetek eldörrenései pisztolylövéshez hasonló zajt sem vertek a visszhangtalan űrben. Csak a robbanást követő sebesség-fokozódásból tudták meg az utasok, hogy újult lendülettel szállnak a hold — a hold? — felé.

A kövér jogász és a szép Donna Graciana rövidesen szabályszerű házasságra rendezkedtek be. A másik alsó fülkét a tanár vette birtokba s az éjszaka harmadrészét mély alvással töltötte. Négyórás felváltással tartott inspekcziót a három férfi, amibe némi mormogás után Várnainak is bele kellett egyeznie. Miss Edith az emeleti mechanikus-fülkét foglalta el, Mózes megmaradhatott így abban a kabinban, amely eredetileg is a parancsnok számára készült. Napközben miss Edith volt a társaság központja, már csak azért is, mert az ő fülkéjében volt a villamos főzőkészülék s nála lehetett a nap bármely szakában illatos teát kapni. Ő osztotta szét az ebéd-adagokat is, melyeket aztán kiki fülkéje nyitott ajtajában ülve fogyasztott el, hogy könnyebben menjen a beszél-

< Telcs Ede >

cikk

< > A Céheli król.

Hongrie - Magyarország -
azaz Préface.

Paris - Budapest.

Bp. é. n. 24, 25 l.

Saját életre
vonatk. lóid e
cikket

...inmögat ho korona
...die kochelletter nissaa-

...er gikins ho 20-an

Strom
...am abgibt

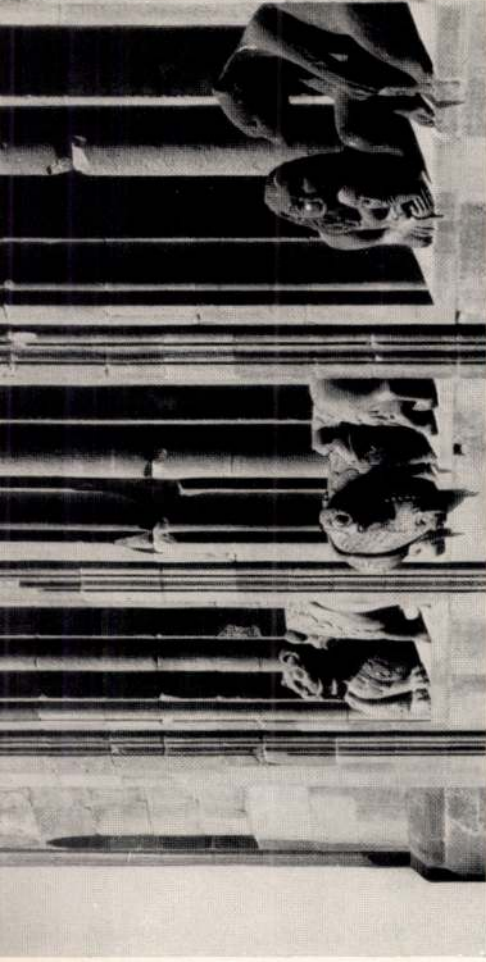
Telcs & de.

---

lind

Ernst-Muzeumaucioja II

878

B E R L I N 1 9 3 4

DEUTSCHER KUNSTVE

Teles Ede

únd

Gyulai István

Az Ersebet királyné
szülőházát.

Egyetemes. 1913. máj. 27

U. 403

dy

Stage, chez
 Maradino
 Portraits des
 Beismesth
 es: "Kapite
 "N: II.
 Sellirato a Be
 log a derze
 purgyasana
 koxu kintu
 Atrite: kinc
 van akortu
 th elor

Gandur kapu

Mosler

Telcs Ede

hens Kristof c.
mobonime repr.

Pasztorokur. 1930. okt. 5

10/10/11

10/10/11

10/10/11

10/10/11

Telcs Ede

1400
2

Bácskai Hídép

1913. máj. 27.

Az Erőseket Kiváltságos
emléknapjairól
elérte sikere albatma.
Ért a szabadrai jár-
marási uniósorsít
veresíté.

U. 402

Térkép.

E színezett lapnak felír

Königreich Da

a felső bal sarokban: DER

ZARAER

Kreis

Wien bei H. F.

alól balra: Ged. b. Rauh.

jobbra: Lith. v. Geiger.

Kny., mér. a vk.

140-95.

Teles Ede

csod

2

Pesti Napló

1913. máj. 25.

(Erzsébet királyné
emléke.)

U. 308.

L 2:3.5

Egyoldali bronzplaque
reket ~~mm~~cm. -- Vétel
K-án (717-911). -- Kifizett
911). -- Mészárosok 191

Villig, ~~szobor~~
medallionban van ábrázolva
visel. Ötözet: alio gati
a kép alatt: KHUN H
és alól balra: MURÁNY

1815. ~~éves~~ Khuen Hédervá

1315. Murányi Gyula:
St. Jendriks 1881 ma
-1317

Telcs Edel

Monate Mai 1920 bis Juni 1922 un-
 unterbrochen in Utrecht, in Holland
 dort mehrere meiste-hafte Plaketten
 verfertigend. Ein Preis gewann T.
 in Entwerfen die Medaille II. Kl. in
 Brüssel, die kleine goldene Plakette
 in Rom einen Goldpreis, in Brüssel
 die silberne Medaille, in L.- Luis die
 goldene Medaille, in Budapest den
 Rath- und den Hilard Rökk- Preis, die
 große staatliche Medaille, den Preis
 des Leopoldstädter Karinos etc. Das
 Talent T. ist umso höher zu werten,
 als derselbe in der Medailleurkunst
 nicht unterwiesen wurde, und
 niemals diesbezügliche Fachstudien
 absolvierte. In seinem Werken ist bei
 vollkommener Beherrschung der Me-
 dailleurtechnik, die Hand des strom-
 mentplastikers mit einer besonde-
 ren Gabe für psychologische Erkennen
 und Fühlend hervorzuhelien, wie-
 wohl viele seiner Werke Porträtplaketten
 sind, verfertigte T. auch viele Plaketten
 mit symbolischen oder Genredarstel-
 lungen, die sich innert durch Feinheit
 der Gedanken und der Ausführung
 auszeichnen. Das größte Verdienst Telcs's
fordits!

bleibt jedoch, dass er nicht nur
Thimble und Bahndreher ist, son-
dern dass fast alle grossen ungari-
schen Medaillenteure der jüngeren
Generation aus seinem Atelier her-
vorgehen, so zwar dass Telcs hie-
durch als der eigentliche Begründer
der modernen ungarischen Medail-
leurkunst zu betrachten ist,

Pest 1862.
-den 1862.

ATKÉP.
Kiváltal VII-ik számahoz.

ek öltözete Fehér Fokötő, atilla.
Leánykái szalmakalap, zsinor-
na Fodorral, a Fűcskéké pedig
Aggal es sarkantyus osizma. 7

Hudnagyerem 440l.

L. 1598.

-450.

Renzetj minc fels.

Teles Edel

d.

Kapm. d. d. Edel

IX. 276. l.

Höbber

ANGOLTESIO,

ENGLISCHER MALER,

2.

Tajkép f

Landschaft

Vászon — 195×2

XII

- 351 Wolfers, Marcel. Lovas-csoport. Gipsz-szobormű. Eladó.
- *352 Telecs Ede. Szent László. A Zala-féle Millenáris-emlékmű mellékalakja. Szobormű. Magántulajdon.
- *353 Rombaux, Egide. A sátán leányai. Gipsz-szobormű.
- 354 Wolfers, Philippe. Pulyka. Zománcos bronz. Egyetlen példány. Eladó.

IX. TEREM.

- *355 Toorop Jan. A három menyasszony (symbolikus kép). Vízf. Eladó.

Jan Toorop, a „három menyasszony” képeinek magyarázata. (A művész saját leírása szerint.) A „Lét” alakjaiból támad a középső menyasszony, az *ifjúság symboluma*, mely még öntudatlanságában mindazt a látszólag szépet élvezi, amit a föld nyújt. A lelki élet csak a mögöttes álló alakokban (a képben balra) kezd ébredezni. A lelki fájdalom kifejezése ezekben folyton emelkedik, hogy végül is kielégítést nyerjen az *aszketikus menyasszony* — Krisztus menyasszonya — személyében (balra), aki egészen Krisztusnak, az Ő szeretete és munkájának él, csodálattal szemlélvén mindazt, mi világi. Krisztus megfeszített keze (a képben balra fent) halkán kongatja a harangot, melyből csöndesen ömlenek a hangok. Egy, ebből a szférából érkező szerafin liliumot, a keresztényi tisztaság symbolumát nyújtja e menyasszonynak. A középső menyasszony mögött jobbra haladó alakok ama lényeket ábrázolják, akik a világi és érzéki szenvedélyek rabjai. Ebben a szférában az élet erősebb, kegyetlenebb lesz és végződik a *harmadik menyasszony*, a Halál személyében (a képben jobbra), aki symboluma ama világnak, mely — e menyasszony birtokában — csakis holt életet és halált lel. Az ő menyasszonyi díszje koponya-füzér. Vállain a lilium elhervadt, a liliumszárak kígyókká változtak, melyek

- 329 Lányi J. Dezső. Anya. Szobormű. Eladó.
- 330 Kemmerich. J. L. B. Birkózás. Gipsz-szobormű.
- *331 Lagae, Jules. Anya és gyermeke. Gipsz-szobormű.
Eladó. Bronzban megrendelhető.
- 332 Samuel, Charles. Bágyadtság. Márvány. Eladó.
- 333 Lagae, Jules. Dr. Lambotte E. arcképe. Gipsz.
Eladó. Bronzban megrendelhető.
- 334 Lagae, Jules. Goffin Arnold arcképe. Gipsz. Eladó.
Bronzban megrendelhető.
- 335 Lagae, Jules. Dellens J. arcképe. Gipsz. Eladó.
Bronzban megrendelhető.
- 336 Lagae, Jules. Lequine L. arcképe. Gipsz. Eladó.
Bronzban megrendelhető.
- 337 De Lalaing. Jacques. Egy biboros mellszobra.
Gipsz. Eladó.
- 338 Samuel Charles. Kunopf Fernand mellszobra Bronz.
Eladó.
- 339 Kemmerich, J. L. B. Pörölyös ember. Bronzszobor.
- *340 Wolfers, Marcel. Lionard W. A. Mellszobor. Bronz.
Eladó.
- 341 Rousseau, Victor Prof. Mellszobor. Gipsz.
- 342 Rousseau, Victor Prof. De E. V. kisasszony mell-
szobra. Gipsz.
- 343 Samuel, Charles. Este. Bronz. Eladó.
- 344 Rousseau, Victor Prof. Meunier Constantin mell-
szobra. Bronz.
- 345 Devreese, Godefroid. 13 érem és plakette. Bronz.
Eladó.
- 346 Wolfers, Philippe. Az órák játéka. Bronz. Eladó.
- *347 Rousseau, Victor Prof. A csillagok alatt. Bronz.
- 348 Lagae, Jules. Sipkás ember. Márvány. Eladó.
- 349 Rousseau, Victor Prof. A csók. Bronz.
- 350 Devreese, Godefroid. Tizennégy érem és plakette.
Bronz. Eladó.

kezők :

Újbor	— .42 P	Muskotály	— .94 P
Ezerjó	— .52 "	Hárslevelű	— .84 "
Nemeskadar	— .56 "	Tokaji száraz	— .98 "
Ó-Rizling édeskés	— .66 "	Tokaji édes	1.30 "
Leányka 3 éves	— .76 "	Ürmös	1.40 "
Ó-Vörös	— .76 "	Csemege fehér és vörös	1.10 "

Közlödjék továbbá, hogy 1936 december 15-től üzletünkben t. Vevőinknek egy díszes vászonköttésű zsebnaptárt bocsájtunk rendelkezésére.

Várjuk szíves megítisztelő látogatását és vagyunk szolgálatára készen

Horthy Miklós úti bor és sörház

Kft.

Telefon : 2-581-63.

Megrendeléseket pontosan házhoz szállítunk.

913. a. ph.
1916.

E l ő m é r t é k

m¹

m²

m³

drb. és súly

Egység
ár

Pénz-
összeg

K

f

K

f

A felülvizsgálattal

láttam.

Lanyi Lajos
Kis. A. mérnök.

Sorszám

129.8

III. 8. n. 126.8

A. Kaban

L.

Toko Ede

~~George J. ...~~

K

K

Teles Ede

~~Györgyi Jera~~

1913
2

Was. Lij. 1913. 428-1.

(Az Erőselet Királyné
emlékmű pályázat,
képpel.)

Teles Edevel Erőselet
kézirataival közl. I. díj.

Hivatalból.
Dij tájékoztatásra.

Művelődés

Teles Ede

Alpai Igvai bonn
entertablaja a Mesó-
gardaragi Múzeum
falán Repr.

Magyar Terménelvöl
1925. 9. l.

— 1844: XIV. 18. *Fr. Kobel*: Ansicht des Schlosses Hohentwiel. — 1865, 1866, 1867, 1869: III. 4. *Kobel F.*: Hohentwiel-kastély.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: III. 4. *Kobel F.*: Hohentwiel kastély. — 1873: III. 4. *Fr. Kobel*: Ansicht des Schlosses Hohentwiel.

c) A Nemz. Múzeumban. 1876: IV. 22. — 1878: V. 73. — 1880: V. 73. — 1881: V. 73. — 1883: V. 221. — 1884: VII. 299. — 1885: VII. 299. — 1886: VII. 299. — 1887: VII. 299. — 1888: VII. 299. — 1889: VII. 334. — 1890: VII. 334. — 1891: VII. 281. — 1892: VII. 281. — 1893: VII. 355. — 1894: VII. 8. — 1895: VII. 8. — 1896: VII. 8. — 1897: VII. 8. — 1898: VII. 8. — 1900: VII. 8. — 1901: VII. 8. — 1903: VII. 8. — 1904: VII. 8. — 1905: VII. 8.

Telcs Ede

l. Déry 1927

névrontato

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
Es a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbhat nem is tehetnél),
De manapság e kis pénzért mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!?

Telcs Ede és Törty Emil

A második Ersebet-em-
lékremi pályázaton az első
kategóriába osztott pályá-
zásokról repr.

Művelet 1903. 243. l.

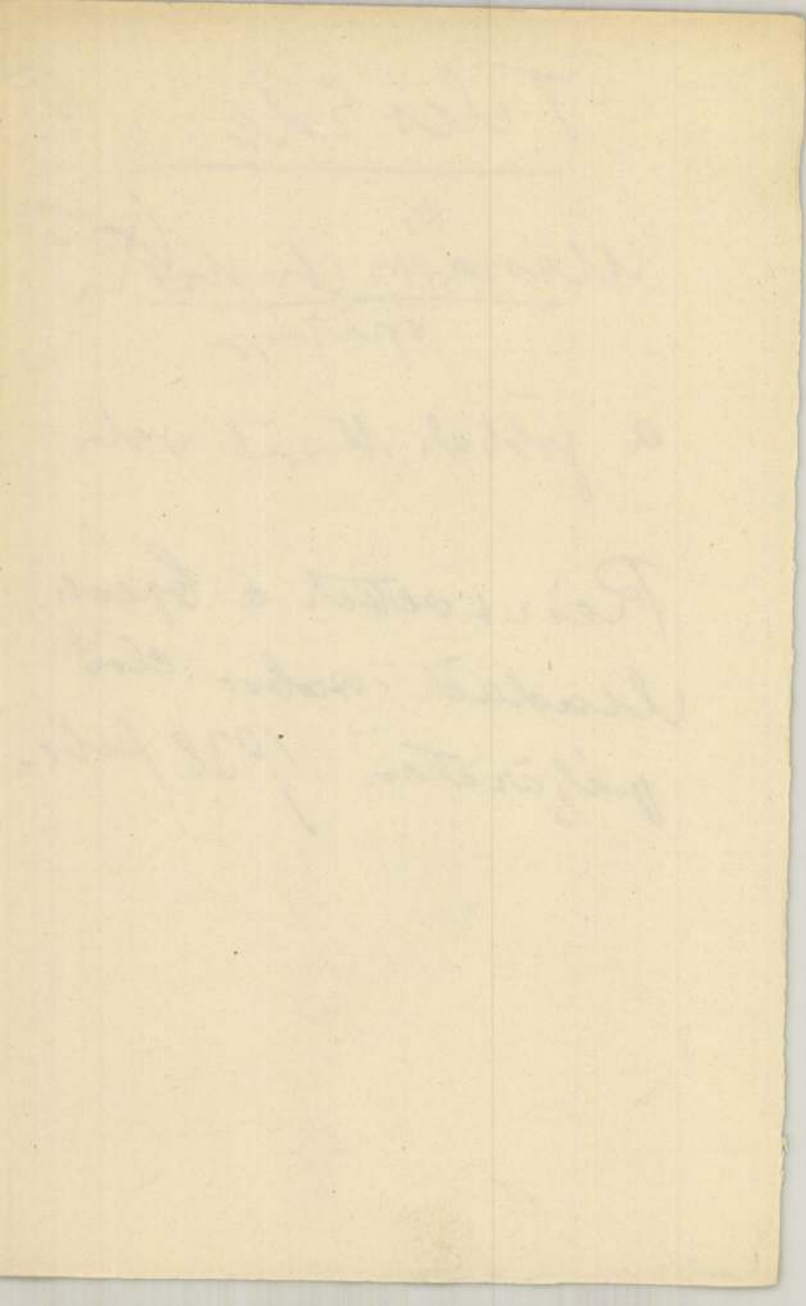
Telcs Ede

Mészáros Andor ^{e,} K.
építész

a jobbik körül való

Reintövek a bpesti
Madach-szobor elős
pályán. 1938 febr.

21.

Telcs Ede

352. TELCS EDE: Szent László.

Műcsarnok 1908/g. telcs
newretek. R.

295. DUBOIS, PAUL: Fiatalléány.

Teles Ede

NY 125611 ES VDD 1847/1861

László

A. Horony építő
é. roba rep.
Kisbuda tére Család

Déry 1927

114. P

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?

Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,

Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!

Biztosításod van már rég (jobbát nem is tehetnél),

De manapság **e** kis pénzért mondd, hogy mit is vehetnél?

Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemlenni.

Az értéket nagy sietve jó lesz ma felelni!!

Teles Ede

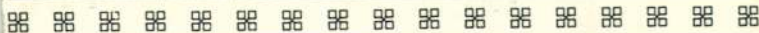
cröd

→

Petr. Sambida

39. l.

150. l. Geppel

Deutsches Haus. Elsőrangú, átcit szálloda. Tulajdonos : Rott-

* mm. Wieden, Hauptstrasse 7. en. A város központjában. Posta, i. Kétfülfő konyha. Villanyvilá- k.

* Johannesgasse No. 23. Elsőrangú rendezett szálloda a város köz- olfbauer.

* : gyógyhely. Egész éven át intéztek, szállodák. Felfelágo- xivánatra szolgál a Curcommissio.

* ce-Hotel. Szanatórium, tengeri talakítva. A legnagyobb kénye- Sándor fejérmegyei nagybir- uljuk a magyar főúri közönség en vezetett szállót.

* özponti» szállója. Elsőrangú ren szobák villanyvilágítással.

* Társasköci minden vonatnál. régi-posta-utca 6. Levélapirok szerek és nyomtatványok rak- ktára.

* Grand Hotel. Előkelő ház. Lift, ntok fürdővel és toillettel. Nagy prospektus ingyen.

NÖVÉNY-SZAPPAN POWDER

Ara 1korona

Az Olívkievich Kristalin crem azon egyedül eddig meg nem letezett szappánoszer, mely tudományosan alapon tisztán növényi alkateszekből minden zsíros anyag nélkül készült. Kiválóssága abban nyilvánul, hogy a bőr sejtjeit nem tömli be mint a zsíros kenőcsök, ellenben azok szabadon lelegzések elősegíti. Az Olívkievich Kristalin crem oly gyógynövényekből készült, mely a leggyógyadtebb arcot is rövid hasznalat után barszonysimává, üdvé és feléerre teszi. Tudományos körökben ismert kiváló készítmény.

Ara: növény szappan 1.-, növény puder 1.-, növény krém füvegdoboz 1. és nagy füvegdoboz 3.-.

Megrendelhető: Olívkievich Sandor Gyógyszerész, chemikus VIII., Baross-utca 91.

Innsbruck. Hotel Maria Theresia. Maria Theresia-utca. Újonnan megnyitva. 100 szoba és szalon. Nagy étterem kerttel. Billiárd-termek. Gőzfűtés az összes helyiségekben és villanyvilágítás. Elsőrangú konyha. Auto Garage.

TÁTRALOMNICZ

PALACE

HOTEL

Telcs Ede

222. Szt. Kristóf. Márványból. 45.000.

Nemzeti Szalon

Egyhárom - kiállítás
1926 .

lat magyarága 12 m.

. I. könyv k. k. st. st. - Photograph. Wien.

L-MAJOR

F Szent-MARTON

na paozmian. telita a lip alatt sz' vortan:

indira. Nyoktravolaja jek v onllen s' domon-
a v fajana ~~sz' rind~~, arakalla kelenetivak. Kertes

Teles Ede

l.

Liber Ppimolrai

356. l. (Tobbror is), 358. l.

392. l. 395 - 397. l. 410. l.

411. l. 412. l. (Tobbror is)

422. l. 428. l. 442. l.

Az előirányzaton kívül
a 103.188/1938.IV.B.sz. alatt jóvá-
bályrendelet 2.§./14/ bek.alapján k
rulás /78.160.-P/, valamint az 53. §
ség biztosítás kötelezettségének me
bérek az előirányzatnál 10.655.50 P
Az erdő- és mezőgazdasági birtokból
téli emelkedést mutatnak a saját ke
óta.

Előirányzatunkban a kül
részre bontottuk: Természetben adot
próbák /17.500.-P/ és Egyéb /46.480

Telcs Ede K.

- 113 Ligeti Miklós. Mihalik Dániel festőművész képmása. Mellszobor. Magántulajdon.
- 114 Ligeti Miklós. Múzsza. Márványszobor. 2000 kor.
- *115 Ligeti Miklós. „Anonymus“-szobor vázlata; szobormű. Bronzban, márványpaddal. 1800 korona.
- 116 Ligeti Miklós. Portrait. Dr. Térey Gábor. Mellszobor. Nem eladó.
- 117 Ligeti Miklós. Gróf Széchenyi Géza képmása. Mellszobor. Magántulajdon.
- 118 Vedres Márk. Ádám és Éva. Gyps-szobormű. 16,000 korona.
- 119 Markup Béla. Oroszlán. Vázlat a Nemzeti Múzeum főbejárata elé. Gyps-szobor.
- 120 Holló Barnabás. Arckép. T. G. Gyps-szobor. 600 korona.
- 121 Margó Ede. Arckép. Dombormű. Magántulajdon.
- 122 Istók János. Jóska. Szobormű. 500 korona.
- 123 Szász Gyula. Táncosnő. Gyps-szobor. 120 korona.
- 124 Holló Barnabás. Arckép T. M. Carrarai márvány. Magántulajdon.
- 125 Kalmár Elza. Edény. Bronz-szobormű. 200 korona.
- 126 Telcs Ede. „Házi szer.“ Szinezett gyps-szobor. 500 korona.
- 127 Telcs Ede. Arcképtanulmány. Gyps. Magántulajdon.
- 128 Telcs Ede. Arckép. Bronz-mellszobor. Magántulajdon.
- 129 Telcs Ede. Arckép. Bronz-mellszobor. Magánt.
- 130 Szécsi Antal. Bárány Dániel Ernőné Ő Excellenciája. Márvány mellszobor. Magántulajdon.
- 131 Telcs Ede. Arckép. Bronz-mellszobor. Magántulajdon.
- 132 Istók János. Gróf Csáky Adorján. Szobormű.
- 133 Betlen Gyula. Feiks Jenő festőművész mellszobra. Terracotta-szobor. Magántulajdon.

✽ 31 ✽

Képzőművészeti Társ.
1901 - 2. tel. kiadv.

- ✓ 134 **Margó Ede.** Beregi Oszkár. Mellszobor. Egy öntvény 100 korona.
- *135 **Bezerédi Gyula.** Képmás. Szobormű. Magántulajdon.
- 136 **Beck Ö. Fülöp.** Érmek és plaquettek. Dombormű. 800 korona. Egyenkint is eladó.
- 137 **Beck Ö. Fülöp.** „Mihály gazda.“ Dombormű. 200 korona.
- 138 **Szirmai Tony.** Plakettek és érmek. Kis plasztikai munka. Nem Eladó.

V. TEREM.

- 139 **Fényes Adolf.** Őszi verőfény. Olajfestmény. 320 korona.
- 140 **Fényes Adolf.** Vázlat. Olajfestmény. 400 korona.
- 141 **Fényes Adolf.** Egy darab falu. Olajfestmény. 200 korona.
- 142 **Fényes Adolf** Házak, a tó mellett. Olajfestmény. 260 korona
- 143 **Fényes Adolf.** K N. úr arcképe. Olajfestmény. Keszthelyi Ernő tulajdona.
- 144 **Fényes Adolf.** Tavasz. Olajfestmény. 850 korona.
- 145 **Fényes Adolf.** Öreg asszony, botra támaszkodva. Olajfestmény Magántulajdon.
- 146 **Fényes Adolf.** Az ebéd. Olajfestmény. 4000 kor.
- 147 **Fényes Adolf.** A munkás. Olajfestmény. 800 kor.
- 148 **Fényes Adolf.** Fehérmegyei táj (június) Olajfestmény. 400 korona.
- 149 **Fényes Adolf.** Gyerekek az iharosban. Olajfestmény. 900 korona.
- 150 **Fényes Adolf.** Öreg asszonyfej. Olajfestmény. 650 korona.

Teles Ede

mag kallercióval
veft rest ar alabbi
kiálltáson

Kunsth. Mus. Ung.

Medaillen 1934

- DOBAI SZÉKELY ANDOR, 1908. Eszterházy-féle 600 koronás vízfestménydíj. *Román parasztudvar.*
- SZÉKELY BERTALAN †, 1883. Ipolyi Arnold-féle 500 frtos történelmi díj. *Zrinyi Miklós Szigetvárottl.*
- SZINYEI MERSE PÁL, 1910. Állami nagy aranyérem. *Parkban.*
- SZLÁNYI LAJOS, 1898. Eszterházy-féle 300 frtos vízfestménydíj. *A szolnoki híd és Tájképrészlet.*
- SZLÁNYI LAJOS, 1899. Kis áll. aranyérem. *Hajnalpirkadás.*
- TAHI ANTAL †, 1900. Eszterházy-féle 600 koronás vízfestmény-díj. *Alkony.*
- TELCS EDE, 1901. Ráth György-féle 600 koronás díj. *Háziszser.* (Szobormű.)
- TELCS EDE, 1902. 2000 koronás Röck Szilárd-jutalom. *Tanulmányfej.* (Szobormű.)
- TELCS EDE, 1908. Állami aranyérem. *Tanulmányfej.* Szobormű.
- TELCS EDE, 1908. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja. *Tanulmányfej.* Szobormű.
- TELEPY KÁROLY †, 1890. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Óserdőirtás a nyeglicei havasokon.*
- TEMPLE JÁNOS, 1884. Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndíj. *Ebéd után.*
- THAN MÓR †, 1881. Ipolyi Arnold-féle 500 frtos történelmi díj. *Hunyadi János és Vitéz János.*
- THORMA JÁNOS. 1903. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja. *Október elseje.*
- THORMA JÁNOS, 1906. Báró Forster-féle Vaszary-díj. *Az aradi vértanúk.*
- TORNYAI JÁNOS, 1904. Ráth György-féle 600 koronás díj. *A juss.*

- RÓNA JÓZSEF, 1909. Állami aranyérem. *József és a Potifár felesége.* (Szobormű.)
- ROSKOVICS IGNÁC, 1882. A vallásalap 300 frtos egyházi festészeti díja. *Szentlélek lejövetele.*
- ROSKOVICS IGNÁC, 1885. 600 frtos első társulati díj. *Pici piros alma.*
- ROSKOVICS IGNÁC, 1900. Kis állami aranyérem. *A Szent István-terem számára készített falfestmények.*
- ROSKOVICS IGNÁC, 1902. 2000 koronás Lotz-díj. *Kecske-méti templom falfestményei.*
- SÁMUEL KORNEL, 1909. Báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj. *Tanulmány.* (Szobormű.)
- SIMAY IMRE, 1903. 600 koronás Wahrman-díj. *Kutya-tanulmányok.*
- SIMAY IMRE, 1905. Néhai Ráth György-féle 600 koronás díj. *Családi öröm.* (Bronz.)
- SIMAY IMRE, 1907. Kis állami aranyérem. *Mama meg a fia.*
- SKUTETZKY DÖME, 1905. Kis állami aranyérem. *Munkában.*
- K. SPÁNYI BÉLA, 1882. Ráth György-féle 400 aranyfrtos díj. *A sásszedő.*
- K. SPÁNYI BÉLA, 1889. 1000 frtos társulati díj. *Őszi reggel.*
- K. SPÁNYI BÉLA, 1893. Állami aranyérem. *Őszi verőfény.*
- STROBENTZ FRIGYES, 1906. Állami aranyérem. *Rózsaszín-ruhás hölgy.*
- STROBL ALAJOS, 1901. Állami aranyérem. *Kürtös alak a Mátyás-kútról.* Szobormű.
- SZENTGYÖRGYI ISTVÁN, 1908. 2000 koronás Röck Szilárd-jutalom. *Panasz.* Szobormű.
- SZENTGYÖRGYI ISTVÁN, 1910. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja. *Kigyóbűvölő.* Bronzszobor.

Teles Ede

Lásd
~

Lauringer Emő :

Sopron mel. kir. város
emlékérméi -

Soproni Szemle

1943. 6. l.

MÁRKUS GYÖRGY

újság- és könyvtáras

MAGYARAJON

I.

Magyarország

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Teles Ede

úró

Petrovics Elek : A

Sépművészeti Múzeum
úvidom magyar képei -
Magyar Művészet

1926. 259. l.

Tanulmányfej c.
magyar képeinek
repr. - val.

6633

190

HORNÝANSZKY VIKTOR CS. ÉS I.

BUDA

190

VII. ÉVF.

Telcs Ede

K

acrépi Glatr Onka'
tot, ~~mines~~ cerwarajr
46 x 38 cm.

Alunasy-Telki V, 1941

200. 17.

it von Architekt Hermann Ritter daselbst.
(r Textbeilage.)

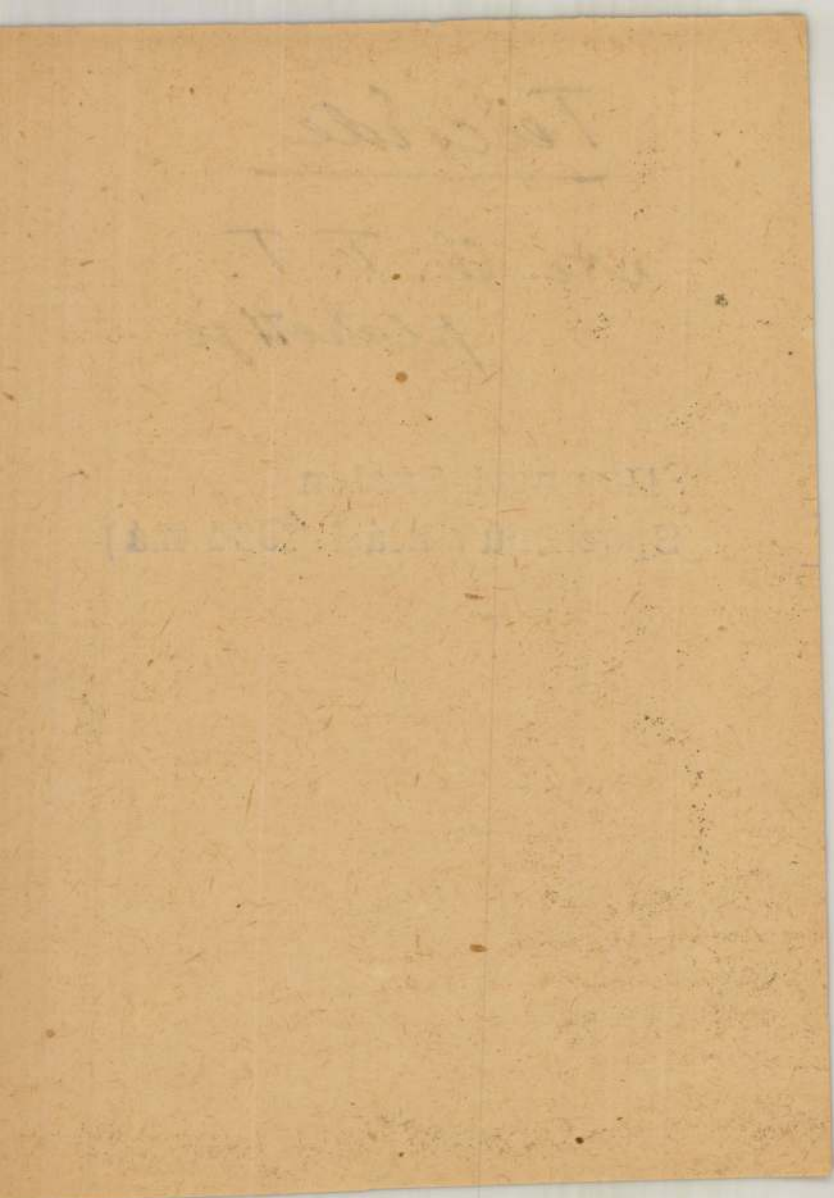
Verlag von J. Engelhorn in Stuttgart.

Telcs Éde

Az O. T. T.
plakettje

Nemzeti Szalon

Sport-műv kiáll. 1934 máj

Teles Ede

Andris, repr -

Mj. Idok

1928. II. 575

A vēstfōvāns pāp -
mūvēkt'ēme
repr

n. o. 401 l.

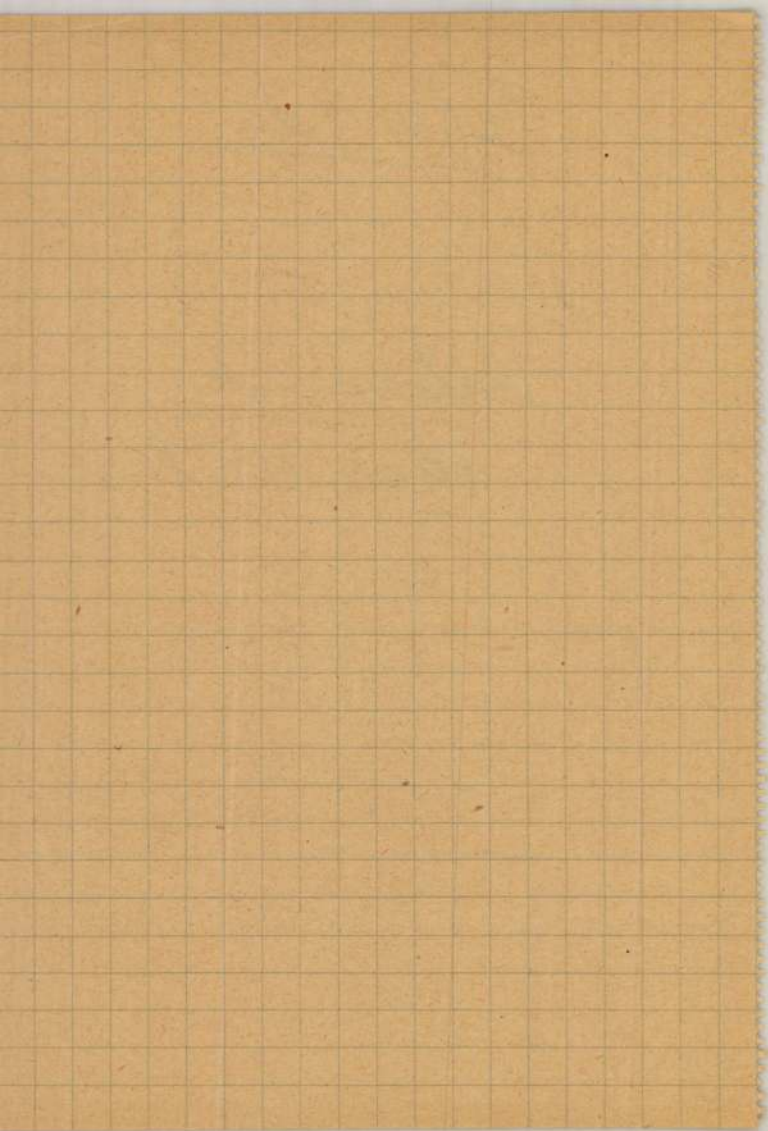

Telcs Erde

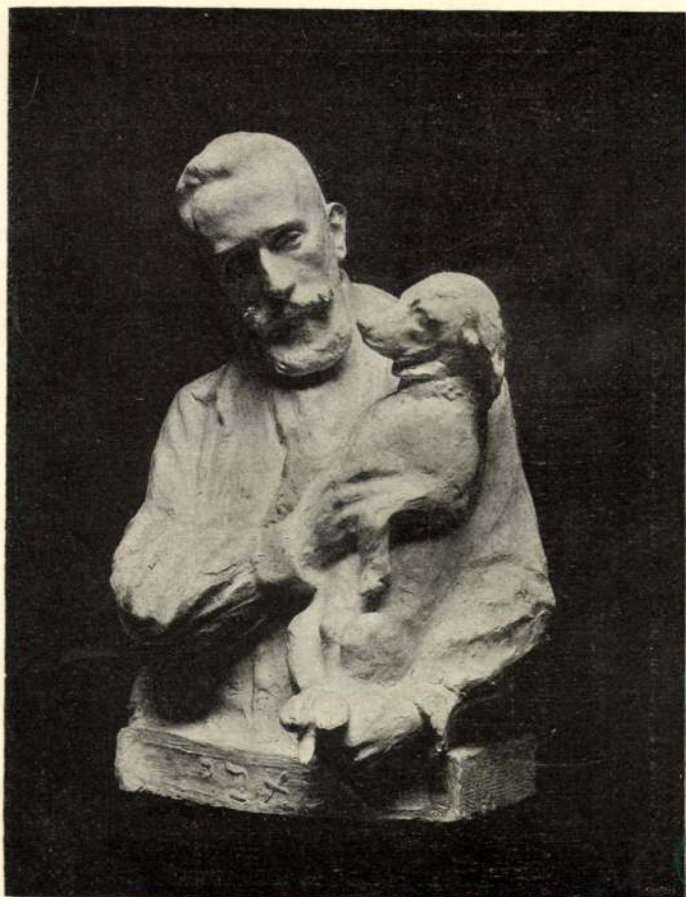
l.

Műcsanak

1901. 113. l.

Horvai János

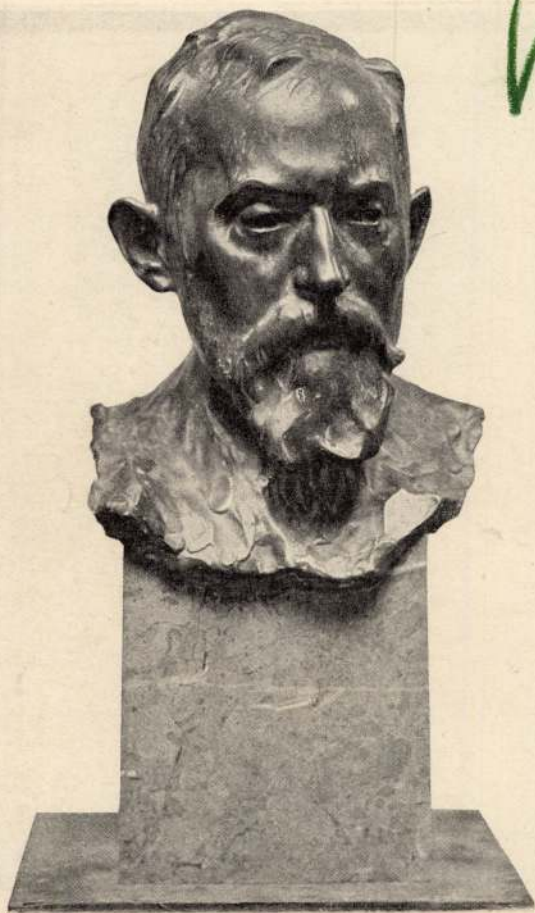
167. HORVAI JÁNOS: Soós, állatszobrász képmása.

Képzőmű. Társ. 1903/4
évi kiáll. 8at

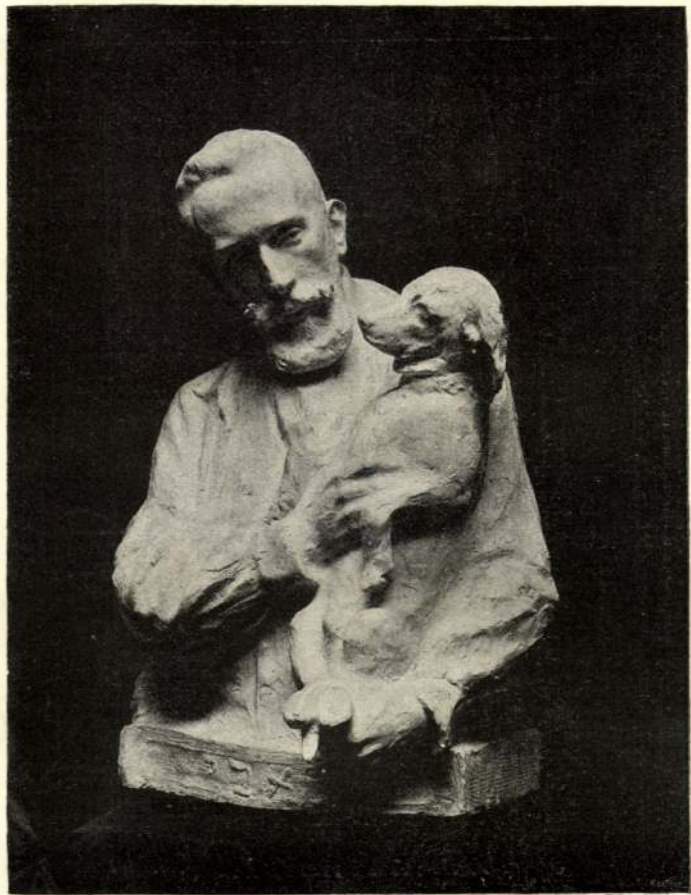
Telcs Ede

K

136. TELCS EDE : Kis József arcképe.

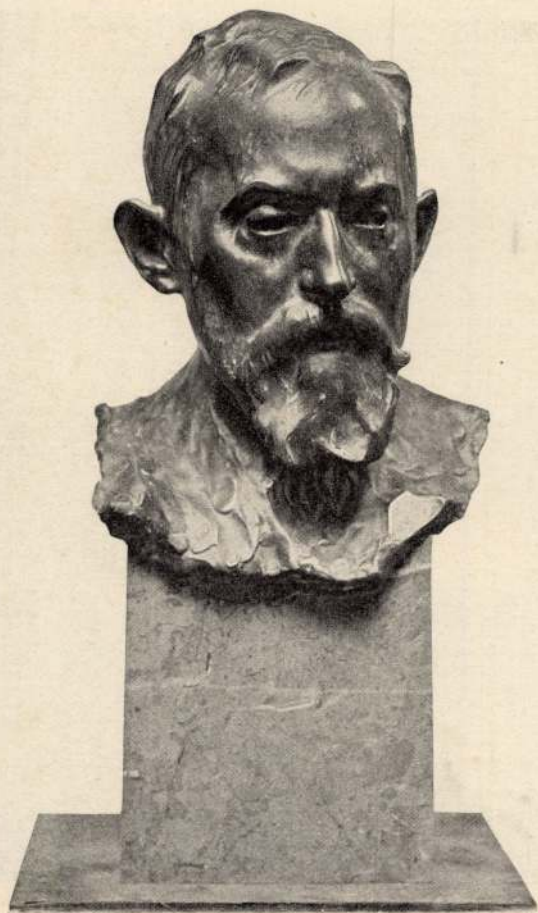

167. HORVAI JÁNOS : Soós, állatszobrász képmása.

Telcs Ede

K.

136. TELCS EDE: Kis József arcképe.

KMT 1903/4 téli kiállítás

Teles Ede & Tóry Emil

1001

K

287

Epítő Ipar. 1903. 277.

(A budapesti Errebet
emlék; képekkel)

11
The number of numbers of the

1881

Teles Éde

csod

✓

Lyka Karoly

Aradach - cs robra -
nai -

Pesti Hirlap

1938. III 9.

kerületének előjárója

Gyula Puskás
tv.

H. 1/201

XI Budaörsi u. 10

Telcs Ede

Kossuth utca
Kecskeméti

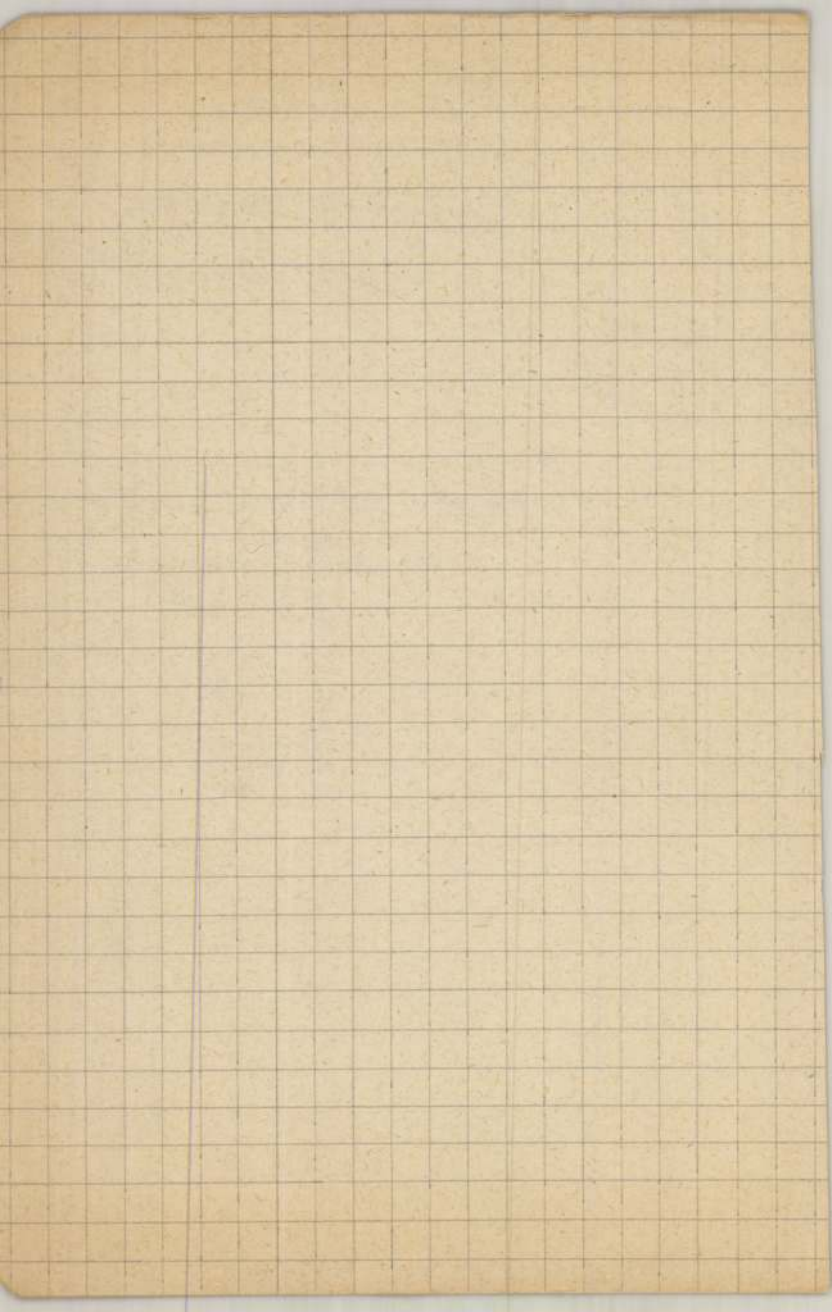
l.

Lyskarobr 96-14

35. l.

55. l.

57. l.

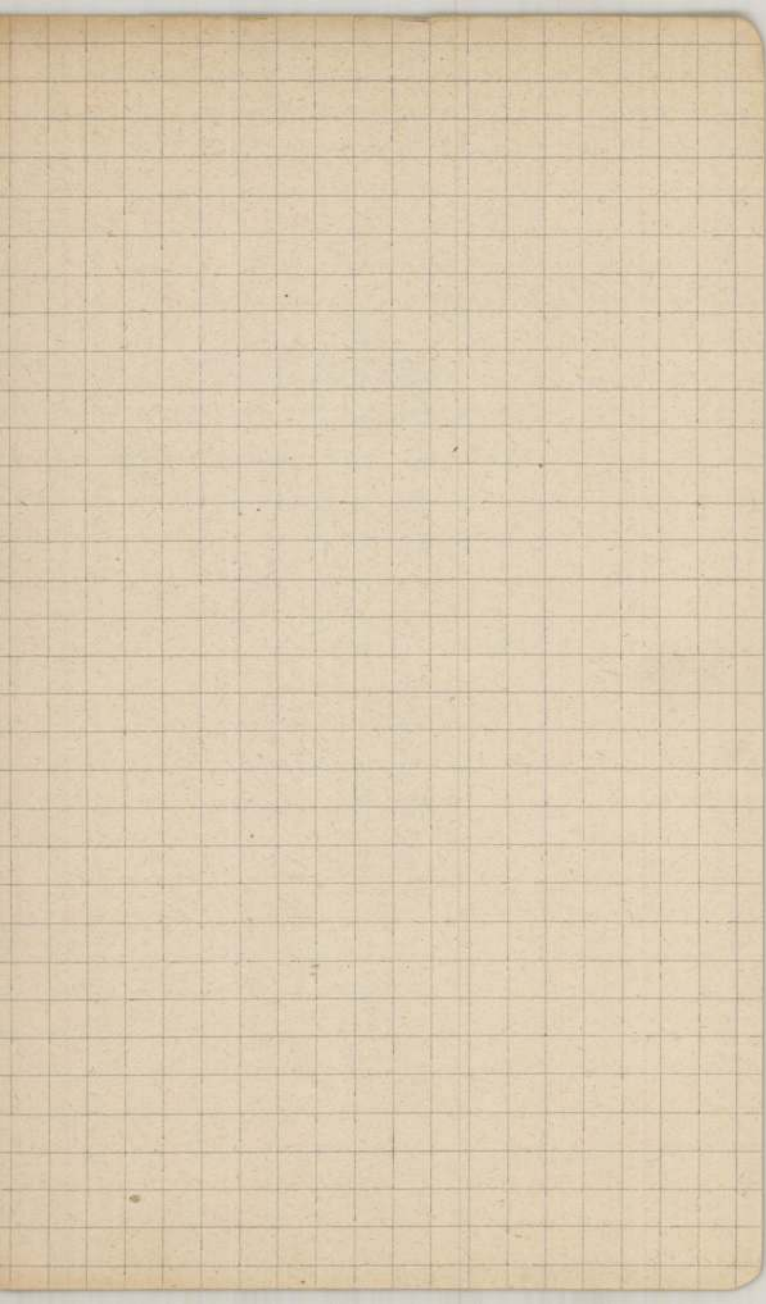

Jelcs Ede

l.

Liptak 20. 9. 6-14

25. l.

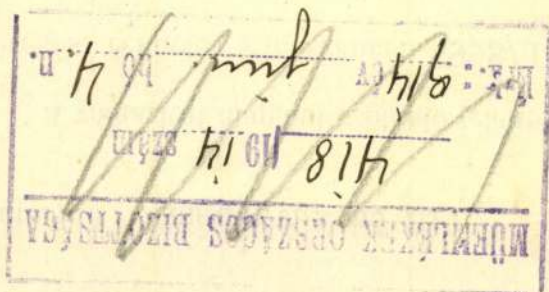

Telcs Ede

l.

Ruzicska Hona

A magyar porcellán-
Bp. 1939 26.t.

Szám : 1234 / 1914

Határidő : Augusztus hó 31.

A válaszirat alapjául szolgáló jelentés, megkeresés, rendelet stb. száma : 993/1913.

Tárgy : A sopronkertesi kolostor re
noválásának az ügye.

A Műemlékek Országos

Hivatala

Telcs Ede

l.

Főszepdélyi Kivál

52. l

kein:

Geck Sammelbuch
von. Rath. Plebanus Tempelmann
alljährig vom 1. Jan. 1800
in Anwaltschaft abgehalten

Telcs Ede

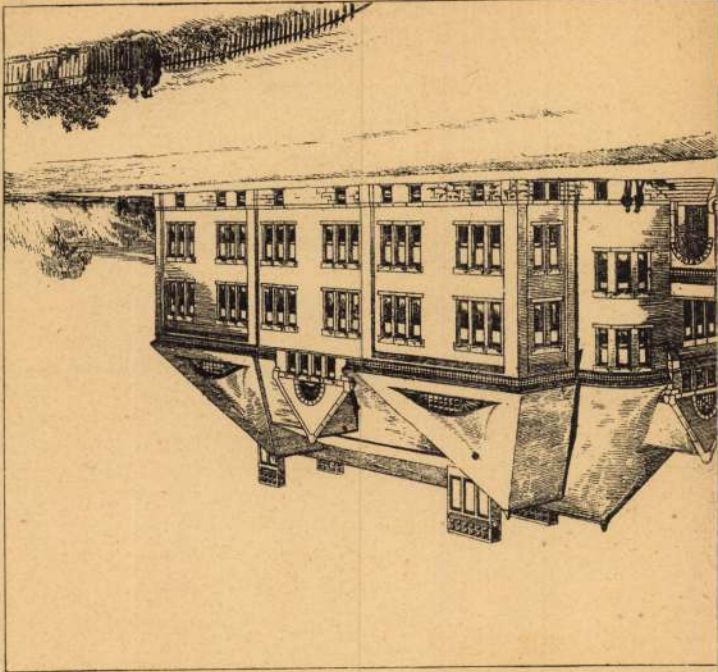
Érd

Petrus Elek: Visszapillantás
hat a nagy motorhátsó.

Budapesti Szemle 1929. 7303. l.

(febr.)

1 = Classen, 2 = Corridor mit Garderoben, 3 = Volkshalle.

Fig. 20 c.

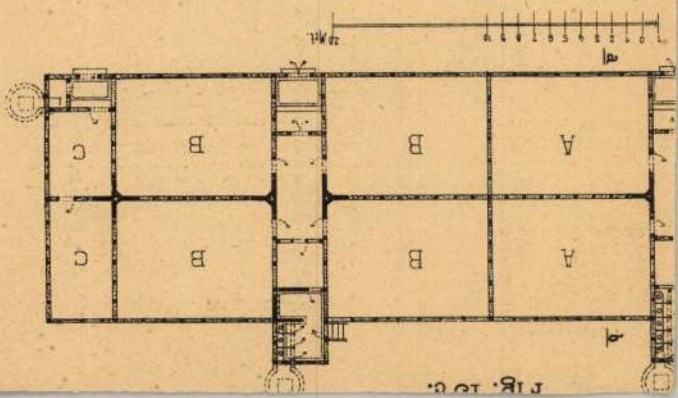

Fig. 20 c.

Tölcz Ede

wod

2

Ud. Barabás Lukló
szemléke, Budapesti

Hilap. 1905 jun. 7.

BEIFELD JÓZSEF

BANKHÁZA

A M. KIR. OSZTÁLYOSRSZÁTEK FŐELKAROSÍTÓJA

BUDAPEST, VII. KÁROLY-KIRÁLY-UTCA 3.

Telefon: 342-991

Alapítatott: 1874.

103

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Dr. Kertvárosi Gyula

úrnak
urnónek

Dr.

Magyarországi 16.

BUDAPEST,

11., Corvin-tér 1.

1932

júli.

hó. 11

Szentiványi Gyula úr

I. Horváth út 104.

IV. H

edékessé vált

16.-

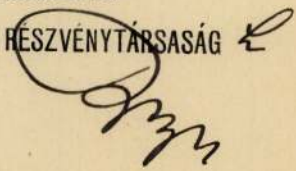
eg

ink, hogy fizetési kötelezettség^{ének}_{üknek} **haladéktalanul**

élezett hosszúlejárátú határidőfizetési kedvezmény
lt kötelezettségeiknek okvetlenül **pontosan** eleget
sszeget forduló postával közvetlen üzletünkbe, vagy
Utóbbi esetben kérjük az idecsatolt postatakarék-

Teljes tisztelettel

SINGER VARRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Teltsch Ede

X.

74. TELTSCH EDE: Enyelgés.

Képzőm. Társ. 1899.
Fav. művelék. Kiáll.

239. KRIESCH ALADÁR: Szent László oltárkép.

37

Telcs Ede

X.

Képzőművészet, Tars, prob kiáll.
1911-12.

TELCS EDE: Szent Kristóf.

STETKA GYULA : Gróf Teleky Géza.

Telcs Ede

K

22. TELCS EDE: „Erzsébet királynő arcképe.“

Képröm. Társ. 1901-2.
Kélti Kiáll.

115. LIETTI MIKLÓS: „Anonymus.“

Telcs Ede

K

89. TELCS EDE: Prielle Cornélia arképe.

Műsánok 1902. tav.
nemzetk. kiáll.

77. BRACHT EUGEN : Tisztás a lápon.

Telcs Ede is

Kallos Ede

Vörösmarty Mihály Kobra
repr.

Szalom György

1908. 10. 12.

K.

Abbazia. Pensio «Vier Jahreszeiten.» Egész éven át nyitva. Modern kényelem, telefon a házban. Sürgönczím: Jahreszeiten Abbazia.

*
Abbazia. Bristol szálloda. Előkelő, minden kényelemmel berendezett modern szálloda. A magyarok találkozóhelye. Egész éven át nyitva. Tulajdonos Kudovics Vilmos.

*
Abbazia. Hausner pensió. Gyönyörű fekvéssel, 40 modernül berendezett szoba, magyar és német konyha, magyarok találkozóhelye. Tulajdonos **Braun & Lederer.**

*
Abbazia. Kroutil A. Első mű- és kereskedelmi kertészete. Pálma- és babértüsztes. Virágpavillon Reichstrasse, szemben a postafeljáróval. Csokrok, koszoruk és díszítések a legszebb kivitelben.

*
Arco, Grand Hotel des Palmes. Modern kényelemmel berendezve, villamos világítás, lift, központi fűtés, pensió. Elő- és utóidényben engedmény. Nagy pálmakert.

*
Arco, Szt Pankratius Szanatorium. Gyógyintézet tüdő- és gégebetegyek részére. Legmodernebb berendezés. Kitűnő gyógygyeredmények. Idény szepeembertől májusig.

*
Brassó. Drexler-kávéház utóda. Idegenek találkozóhelye. Összes bel- és külföldi lapok. Jó kiszolgálás. Kitűnő italok.

*
Bécs. Hotel Meissl és Schradn. I., Kärnthnerstrasse 16. és

a legalkalmasabb és leg
lakóházak

FÉNY!

Digitalan főlv

Magyar Benoid -

Arad Telefon 561. Budapest V

Eau de Cologne Johann

Jüllchspätz Kölnben. A
C. Köller, Bécs, VI/1. Es

Fiume. Európa kávéház.

Kitűnő italok, az összes
kiszolgálás. Matcovich J.,

Fiume. Hotel Lloyd. Első

lemmel berendezve. Kitűnő
kiszolgálás, mérsékelt ára

Fiume. S. Georgevic. Első

választéka. Fő-utca, Lloy

Fiume. Wurzer Albano. Et

szám 70. Nagy választék

Tales Cole is Hall's Cole ^{u.}

Brest. Vovismaty
Mihaly, Vovismaty-
tis

Libre Brest sobrai

271.

Teles Ede

Budapesti kereskedő
díja, plébán, repr.

Nádai 112. l.

mellet

Fenti egir leg-
nyelvek mind
mellet

KARDOS GÁBOR KÉPKERLET- és LÉCGYÁR

Gyár és közp. iroda:

UJPEST, OSENGERI-U. 3.

Telefon: 942-12.

Üzlet: **Ujpest, Árpád-ut 98.**

Tel.-hívó: 950-01.

Budapesti lerakatok:

VIII., Rökk Szilárd-u. 6. T. 370-05.

VII., Vesselényi-u. 50. T. 344-58.

V., Báthory-utca 15. T. 113-40.

II., Margit-körút 48. T.-h. 529-53.

Barthory pest, 1934 *október 13.*

Névs

Frattkel József mber,

A mai napon

12. P. 73 fill., azaz

Fizetett

Frattkel József és József

köszönettel velem és b. számlája javára írom.

Horvitz

Kiváló tisztelettel

KARDOS GÁBOR.

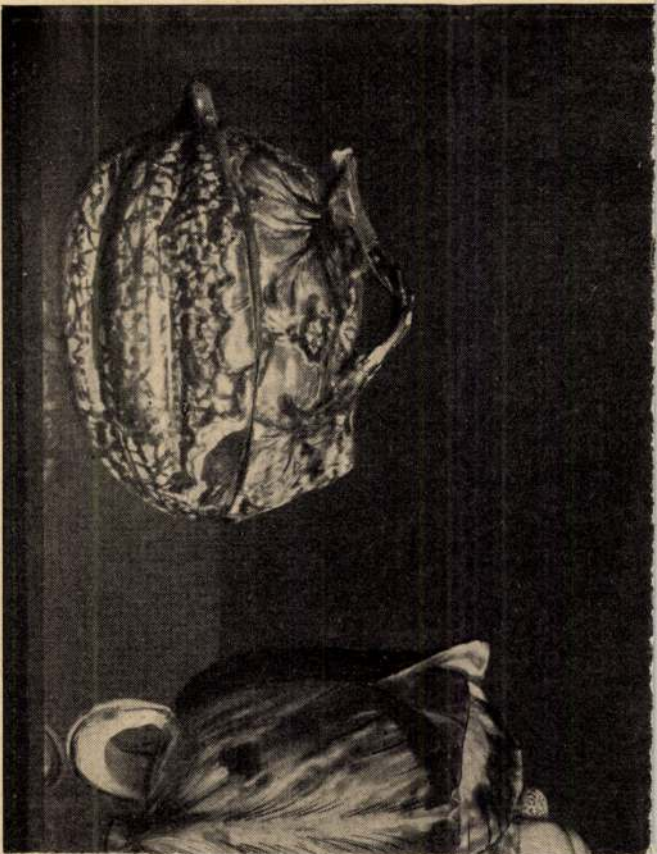
Telecs Ede

Parasztanony,
ötödik könyv

Ernst Muzium aukciói

IX.

478.
471.

466
491

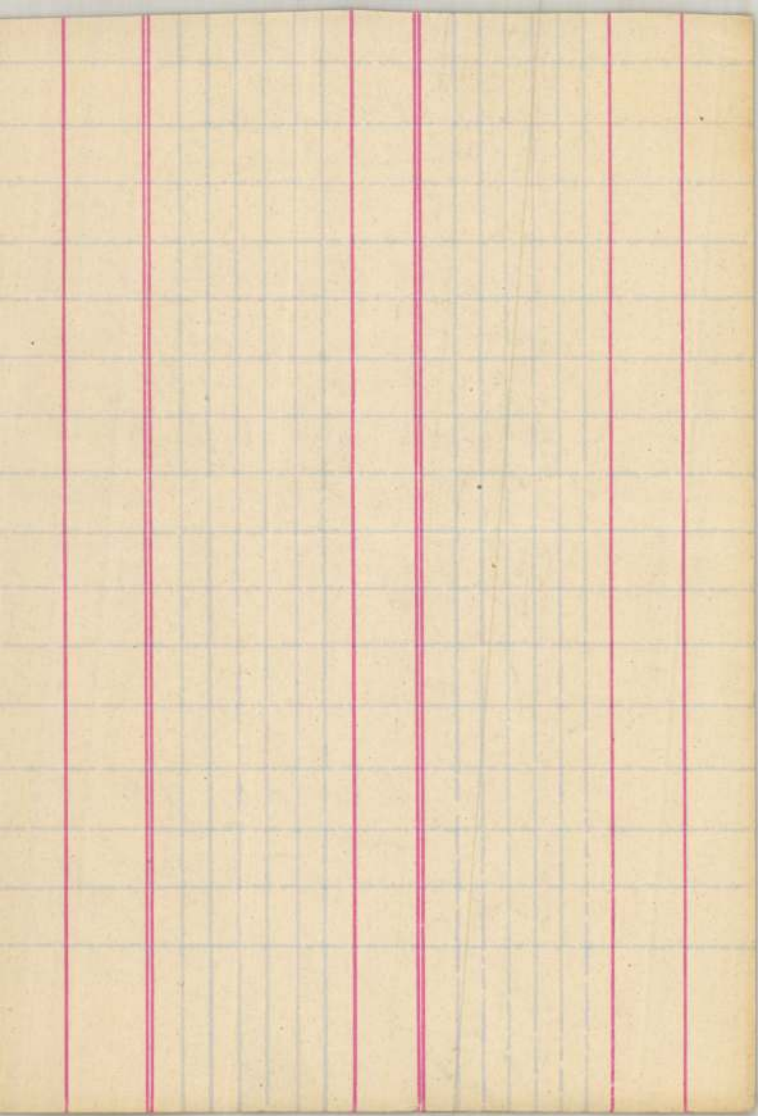
Telcs Ede

amint dicitőrolvas:
rindarivi kiált. re-
me hobaja, bresti
Zencaradennia amos-
retzeri, több banyga-
lotta cymtes plasztis-
tája
irod

Nádai 79. l.

85. l.

86. l.

Teles Ede

l.
A. Pesti Városára
1938. B. n. s. l.

alott kőbe kinnakja. <i>Újosság</i>	916
szokrácia a könyvpolcon	918
ossonyi diéta	940
ángész természetrajza	1041
Oradalmár	1041
naradság hitvallása	1049
esztendő	1058
pekció karácsony éjtelén	1058
zsika	1059

*

ényvadászat a Magas Tárásban (képekkel)	121
i szépségek (képekkel)	144
Balaton jégén (képekkel)	153

(képekkel)	502
Fejedelmi sallírímok	679
A hegyi betegség	799
Földművelés és katonaság	920
Hires ékszeres	963
Magyar mikulások (képekkel)	973
Magyar állatkedvelő (képekkel)	995

10. Állandó rovatok.

A hétről. — Női munka és divat. — Irodalom és művészet. — Szerkesztői mondánivalók. Egyveleg. — Sakkjáték. — Képfalány.

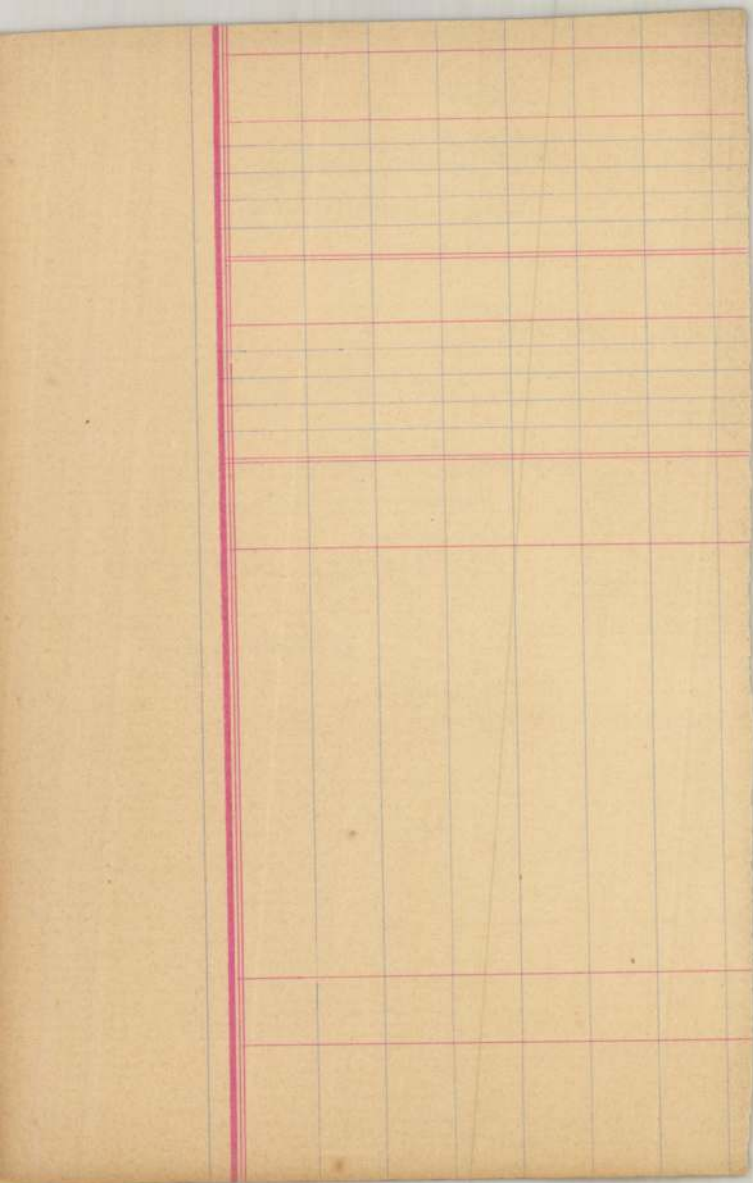

Teles Ede

red
r

Malkowsky

439. l.
Koppel

Telecs Ede

Dok. A magyar mű-
vészet: pályázatok és az
Egyesület - emlékmű.

Építő Ipar 1913 jún.

15.

Molnár Sándor : Az

Egyesület - emlékmű. Vá-
lalkozók Lapja. 1913

jún. 18.

Teles Ede

csod
r

Lyka hatarai

F. l.

du

TELEFON: 382-595

IX. HÖGYES ENDRE UTCA 10

BUDAPEST, 1944 máj. 21.

Teles Ede

crad
2

Yel udso

69, 70. l.

(465-907)
(340-902 - VI.)

térdei III assisi szent Ferencz, a mögötte
szatordui és fölfelé tekint, hol a megnyilt
sztus jelenik meg ~~...~~ a keresztján. Kezeit
tra veti. Arca és bajusza leberetvalt. ~~...~~
va es könyv fever. A kiterjesztelt szárnyu
teszületől jobbra angyalok es cherubok

Ku.

Delhaes I.

T e l c s E d e
szobrász

Ujság. 1931. ápr. 5. (Miért nem állítják fel Erzsébet királyné szobrát?)

Bodni

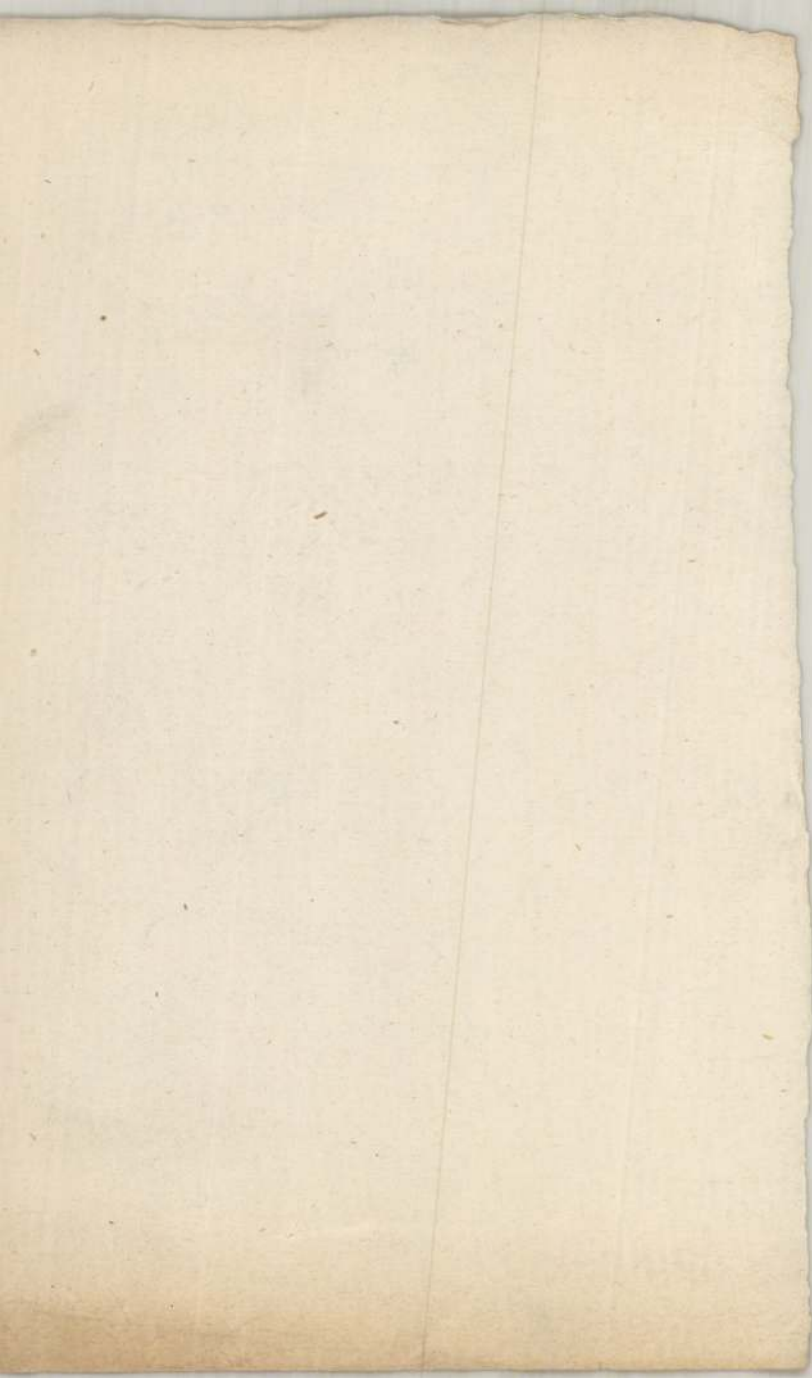

Felcs Ede

no. 1000

Gentmüent.

47. 1.

Telcs Ede

wod
2

Bundgra

44. l

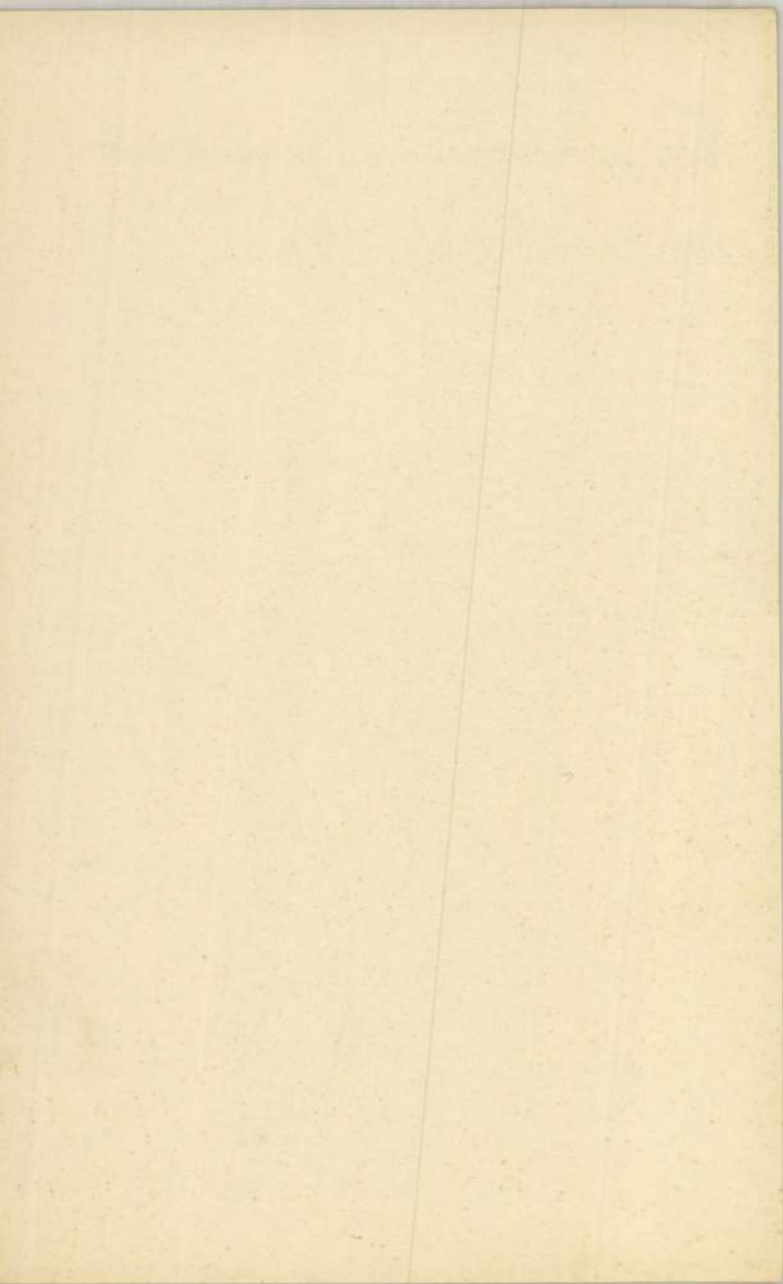

Teles Ede

Ernst Mireum antikvis

XIII - XIV (1920) 1372. 24.

Telcs Ede

rebran

teljes életrajz, bar
lax rövid.

MAGYAR IPARMŰVESZET

1940. 10. 7.

110. l.

Wagys.

Dr. Spentisaingi Syula
Mamak,

Putabast.

Tagymangosi-ut
Ales

Pécs Ede és Laskány
Isván

Utad

Stabadságharc - Robert
sevpályarata. Budapest,
1907.

Működés, költséghimnusz
5. l.

Bizálat 31. l.

K.

Peter Ede von ...
...

1801

...
...
1801

...

22.
31.

...

Telcs Ede és
ced. Epürogyi Géza
2

Építő Tör.
1913. 282. l.

(Az Erőseket ki-
vételre emelékum
tervezésére,
képekre.)

ix. Höpfer 2. u. 10.

Bündelpost

Preis
Zertifikats: 4/10

Teles Ede

l

Schoen Pest - Buda,

23. l.

Teles Ede

wod

Bar Ede

341. P

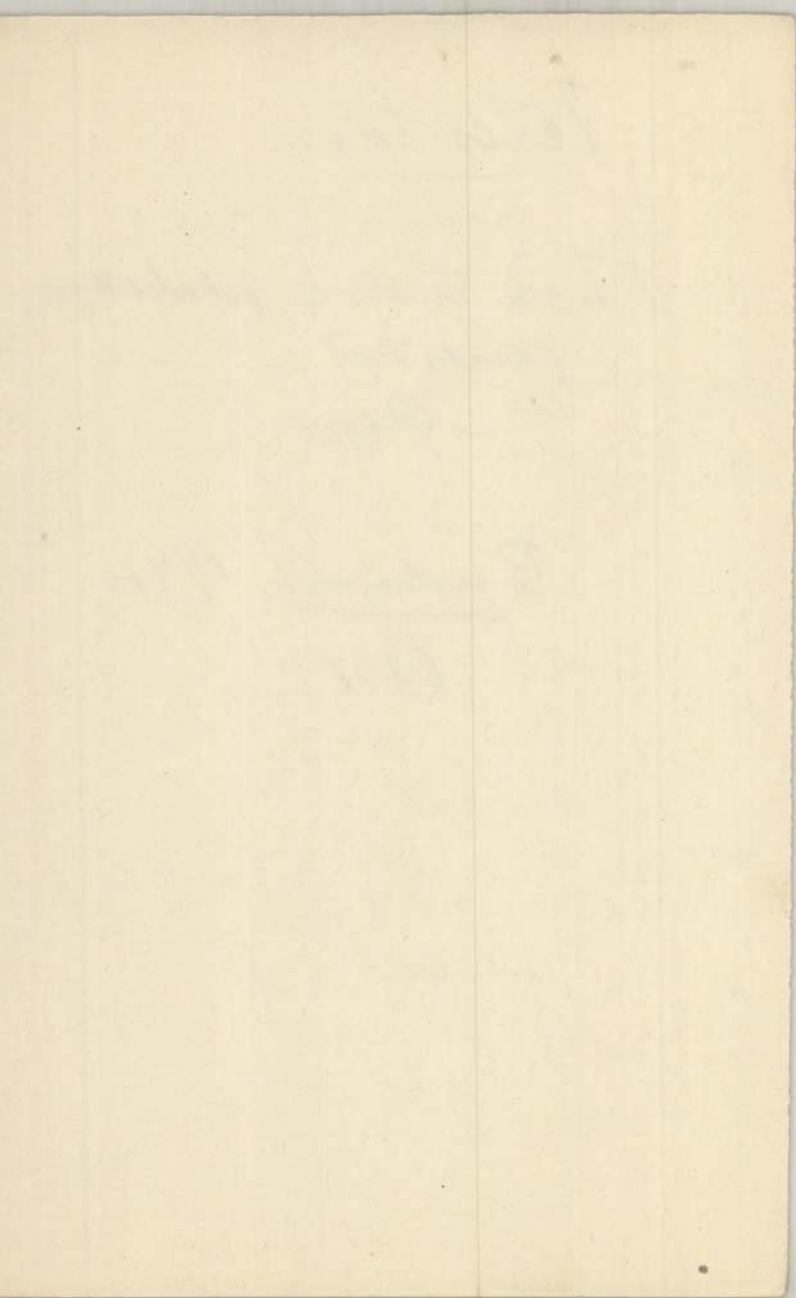

Telcs Ede

Thérèse Endre plarotze
fentitöt.
Repor

Budapest, 1947

68-l.

Teltsch Ede

Mohán

szül. nag. érem

Közlezkiall

1266. l

DE/726 EI EE THU (001/BB)

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság e kis pénzért mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!

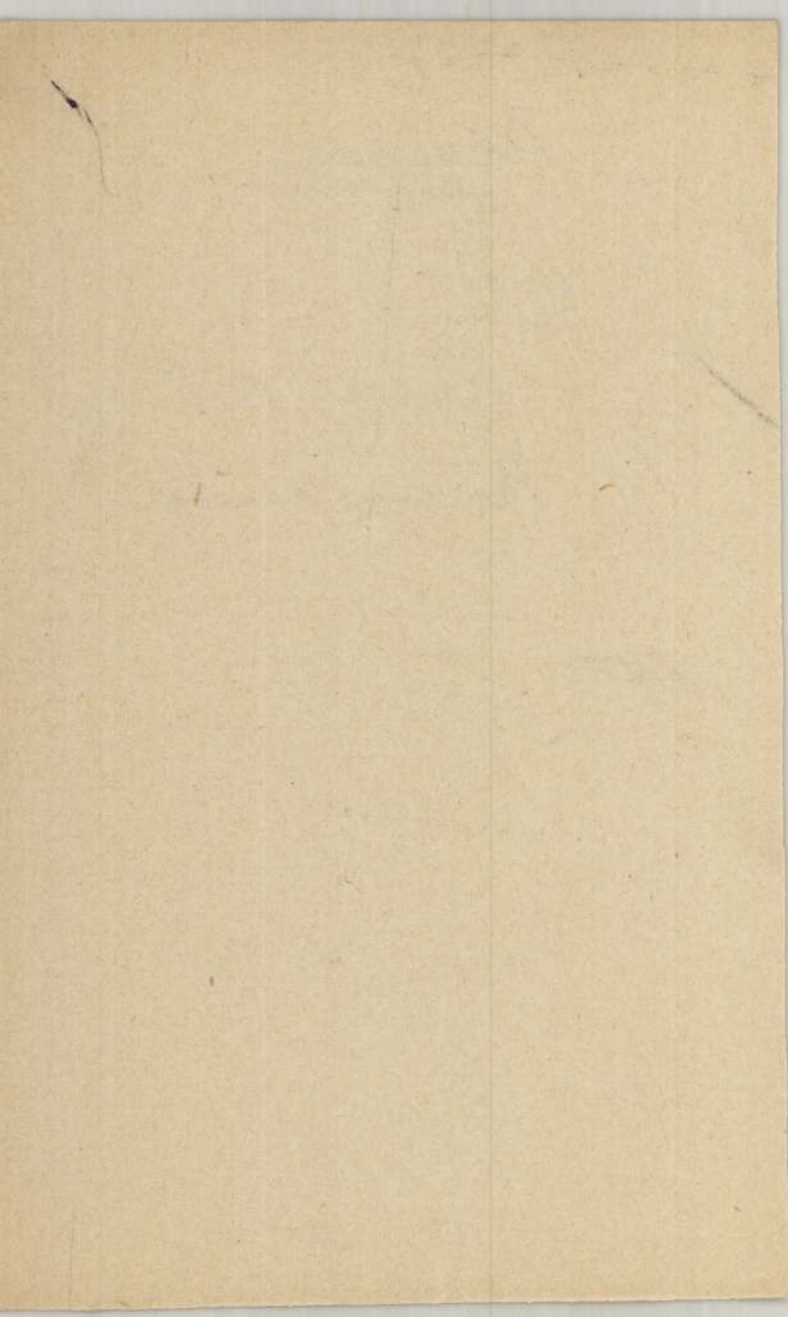
Teles Ede

wod

→

Rassay 14. l.

Puccini eruire

Telcs Ede

e.

Szép művészet

1943. 80. 81. p.

Faint, illegible handwriting at the top of the page.

01
K 1007
K 1007

Telcs Ede

vna

Mysk Ede

58 l

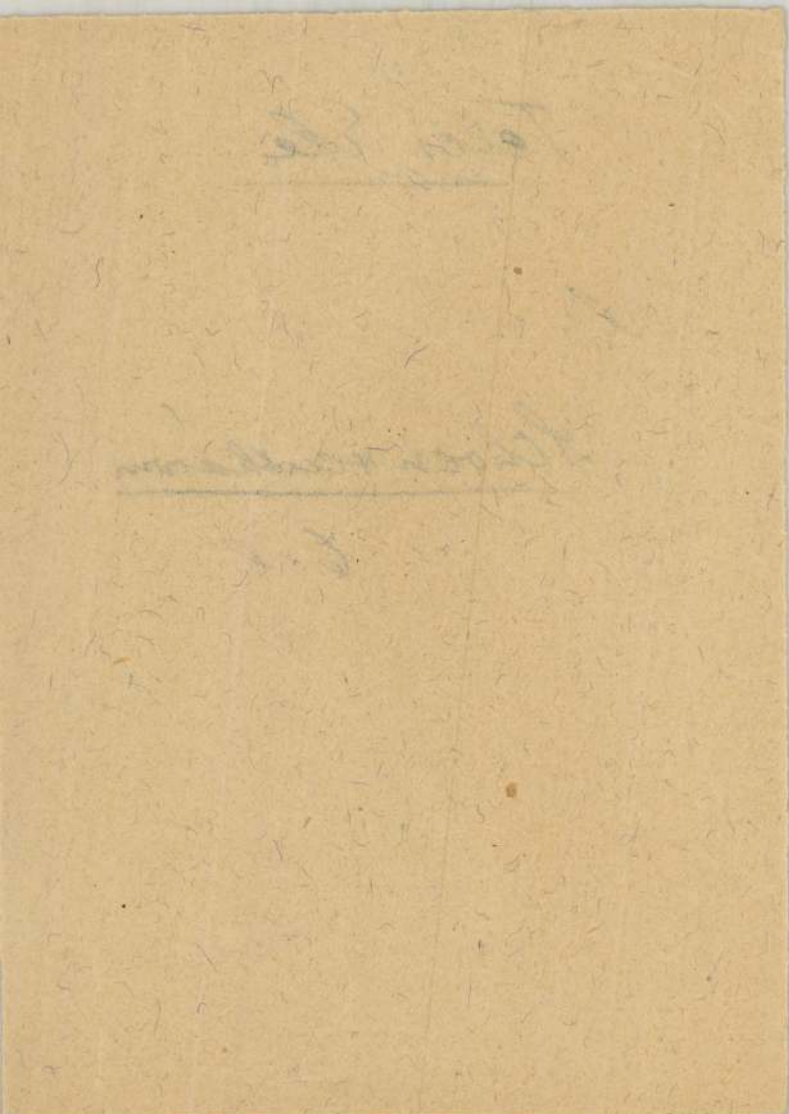
~
~~Sundra F. 46.~~

Teles Ede

l.

Schoenweitharom

G. l.

Telecs Ede

l.

Alexmagyszobr910-5

181. l.

182. l.

Kat. Polikarp
Prot. Vanda
O-g. 13. V. u. v.

N. k. 76. 35 p. N. ny. 16.6. 51 p.

Kat. A. János
Prot. Lothár
O-g. 14. Sz. vtk.

Kat. Nól. Péter
Prot. Károly
O-g. 15. János

Kat. Sz. Ferenc
Prot. Adél
O-g. 16. Péter I.

Kat. Martina sz.
Prot. Mártonka
O-g. 17. Antal

Kat. B. János
Prot. Virgília
O-g. 18. Alánáz

Kat. Ignác vl.
Prot. Ignác
O-g. 19. Makár

II. HÓ FEBRUÁR

Izt. 4. S. Bo.

Teles Ede

l,

Ruzicka Herend

65. l

1.283

000

1.200

1.300

1.300

5.000

1.000

1.000

Telcs Erde

XXVII. aukcio

A gyűjtő, 1916, 57 l.

Andrásov - plakk

151-

MIII

Table 100

XXVII

at night, 1812

London

1111

Telcs Ede

und
2

Brookerk

272. l.

~~Deva W. 209~~

Telcs Ede
nobrán

l. elev-

Karcagmagyallam
912. h.

ögleses hákeru" höjastad medaillontsa,
Rivid kaját elöre jesüli; bapiza kopku
esimes visel. Felvata a talapnaton

es TV.

Poleu."

Kayser:
en Adlers Erster Theil. Das ist
Kayserl. Kriegshandlungen wider
Malcomseuten. Anno 1683.

Felcs Ede

Arénás c. roborumve
repr.

Kultais jub. kiáll.
1936, máj. - jun.

John Doe

Mr. James C. Robinson
1234

William Jones, Esq.
1938

Felcs Éde

wood

Nunusmannai Köstög.

1906. 103.

önökség!

.....*műhely.*

önökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu.....

l.

vi

..... hó.....

.....
sajátkezű aláírás és munkásszám.

Teles Ede

Eröd

Numirmatilai Körtög

1902. 53. l.

Teles Ede

Adran.

1907

Numismatikai Korlony

1907. 14. 15. p. 23. p.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év
tésénél.....
jelenhetek, keresményemnek átvételére .....
nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt ....., 191..... év

.....
tanu.
.....

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é
tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére
nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ..... , 191.....

.....
tanu.

Teltsch Ede

Teltsch Ede a műtornács
főfőrsége, Művészeti
(Győr G. f. f. f.) 1900. 1206. c.

Tablet

Tablet for a notebook
with a cover
of paper
and a binding

Teles Edle

Magyar Királyi Akadémia

Lukács Antal, a magyar
földművelésügyi igazgató
jurnal a cikkei címe, 1903.

Magyar T
Kunvirágok Képlény

1904. 44. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191.....év
tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....
nevű munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ..... , 191.....

.....
tanu.

Teltsch E

neu anwes. Telcs Ederé

leid

Nunwürmar. Koptoj

1911. 3. 1. 4. l.

.....nevü munkás igazolta

-----
a művezető aláírása.

vezetem:

.....
gy helyettesének
ása.

.....
- Endrónyi Imre, Szeged.

Telcs Ede

Egy műve az alábbi
museumban

Kat Bratislava
386-l.

Felcs Ede

Hüvelyk Matyi,
bross

1892. évi új szarzem. kiad. MÜCSARNOK

John Doe

Handwritten text, possibly a signature or name, appearing upside down.

Vertical text or stamp, possibly a date or reference number, oriented vertically.

Telcs Ede

Marsa c. ~~rebor-~~
rime repr-

KMTar, Hortly jib.
kiill, 1939-40.

A VITTEZ NAGYBÁNYAI HORTHY MIKLÓS
HÚSZÉVES KORMÁNYZÁSÁT MEGÜNNEPLŐ

KIÁLLÍTÁS

KÉPES

TÁRGYMUJTATÓJA

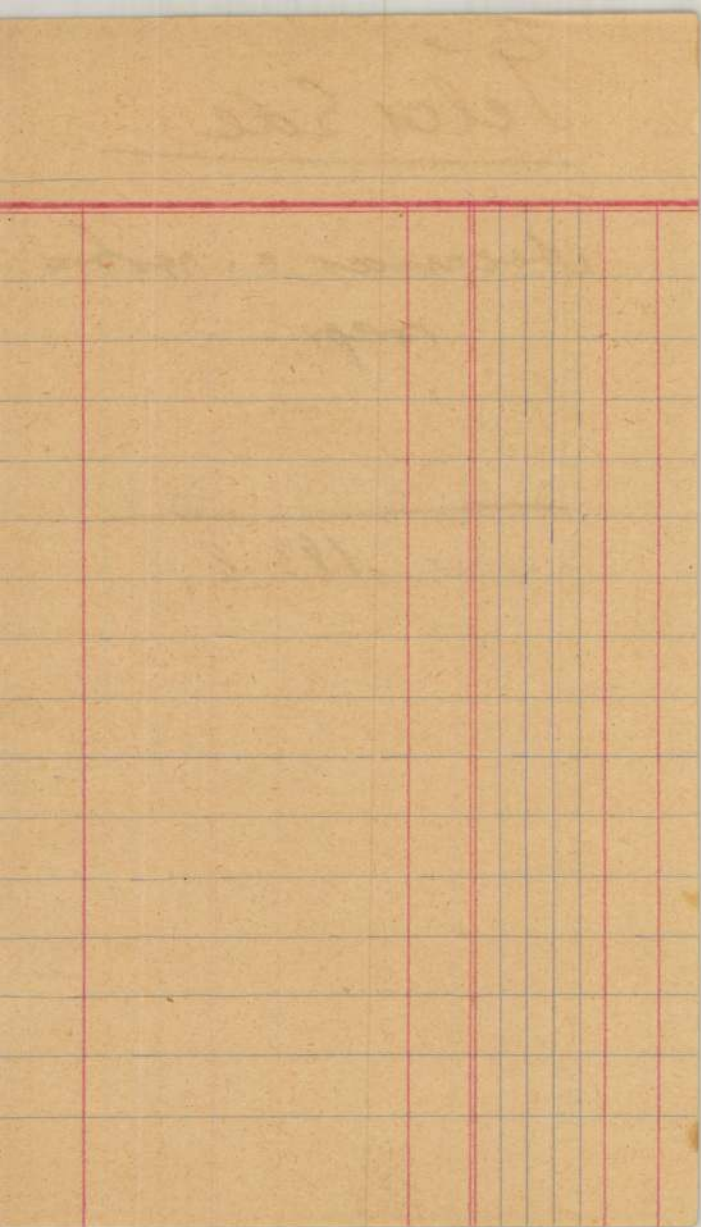

Telcs Ede

Armas c. robor
repr.

~~Műcs. táll. tó~~

Pipics 183. l.

Telcs Ede

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V

15

16

1832 XI. 15.

Műhely

1832 XI. 15.

újság

Tranabárei

341, 342. l.

A két Bornemioza
és Nincs e derobb
mint a más c.
művelési rept.

1832 XI. 15. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1832 XI. 15.

52

1832 XI. 15.

1832 XI. 15.

54

1832 XI. 15.

1832 XI. 15.

53

1832 XI. 15.

1832 XI. 15.

55

Julia sz. vt.

Csütörtök

23

Dezső pk. vt.

Péntek

24

Ker. segítség

Szombat

25

VII. Gergely p.

naptár

Ijor

V	16
H	17
K	18
S	19
C	20
P	21
S	22

S. B.

Nap kelle 4 ó. 78 p. — Nyugta 19 ó. 41 p

☉ Utolsó negyed 10 ó. 44 p.

1935 • 21. hét

Május

V. hó • 31 nap

MIHÁLY GÉZA

Budapest, VIII. ker., Baross-utca 41. szám.

Árverési

Az árverés napja	Festmények, rajzok	Gr. Sz. gyűjteménye	Szobrok, plakettek	Kelet-Azsia	Ezüstök, ékszerek	Porcellán- és üveg-tárgyak	Te
1931 dec. 10	181—260	1—170	—	—	—	—	
" " 11	261—350	—	—	—	1402—1440	1754—1800	225
" " 12	351—430	—	—	—	1441—1470	1801—1850	228
" " 14	431—520	—	—	—	1471—1500	1851—1900	235
" " 15	521—600	—	—	—	1501—1540	1901—1950	235
" " 16	601—690	—	—	1201—1250	1541—1570	1951—2000	238
" " 17	691—770	—	—	1251—1300	1571—1610	2001—2050	240
" " 18	771—860	—	—	1301—1350	1611—1640	2051—2100	240
" " 19	861—940	—	—	1351—1401	1641—1680	2101—2150	
" " 21	941—1030	—	—	—	1681—1720	2151—2200	

Telles Ede

Und

M. Jarmiveret

1908. 363

331/10

.....-i m. kir. posta- és távirtda-pénztár

Styugta

azaz:

Korona

mely összeget, mint évi

K lakpénzemből az 190

évi

Peter Ede

God

M. Franckel

1910. 241.

.....-i m. kir. posta- és távirada-pénztár.

Figyelem

azaz : ..... Korona ..... f-r

IV összeget, mint évi ..... K lappénzemből az 190 ..... évi

Telcs Ede

rod

Munivimat. közl. 1905. 17 l.

névü munkás igazolta

a művezető aláírása.

ilyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Teles Ede

und

1902. Ferni K. K. K. K.
mit ein

M. Hammer

1902. 246.

1845

For James R. ...
...

James R. ...
1845

Teles Edel

und

an Haunroset

1903, 300 l,

Taken at

2/11

Mr. Thompson

1893. 3008

Teles Ede

mod

T. K. E.

Faint, illegible handwriting at the top of the page.

52

Faint, illegible handwriting on the right side.

4

7

Faint, illegible handwriting in the center.

Teles Ede

1004

Thaly Kátman c. 104 -
sime. Vas 2/3 1904.
521.1.

Table

11

Table
11
11

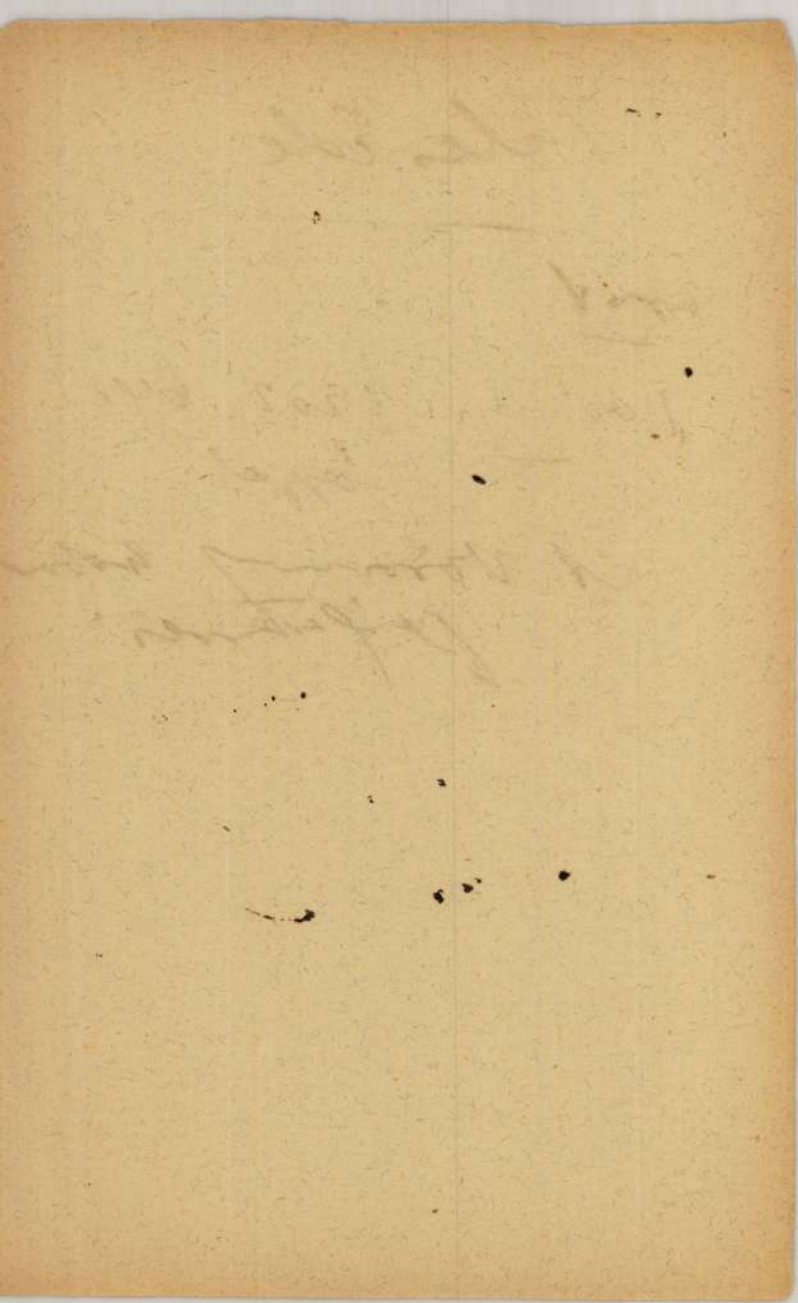
Tales, Edle

Wad

Was. Np 1902. 642.
Eggel.

A Vöörnung hoben
pifuterer.

Teles Ede

evod

Numismatikai Köz. társ.

1909. 21. l.

T. M. M. M.

.....

T. Műhely

Miután keresmenyemnek 191 év

tésenel

jelenhetek, keresmenyemnek átvételére

névü munkástársamat szóbelileg megbízatár

Kelt

, 191

Teles Edle

Magyar Királyság

Laird

Nemzeti Munkaügyi -

1909.147 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyt

Miután keresményemnek 191..... év
tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....
nevű munkástársamat szóbelileg megbiztan

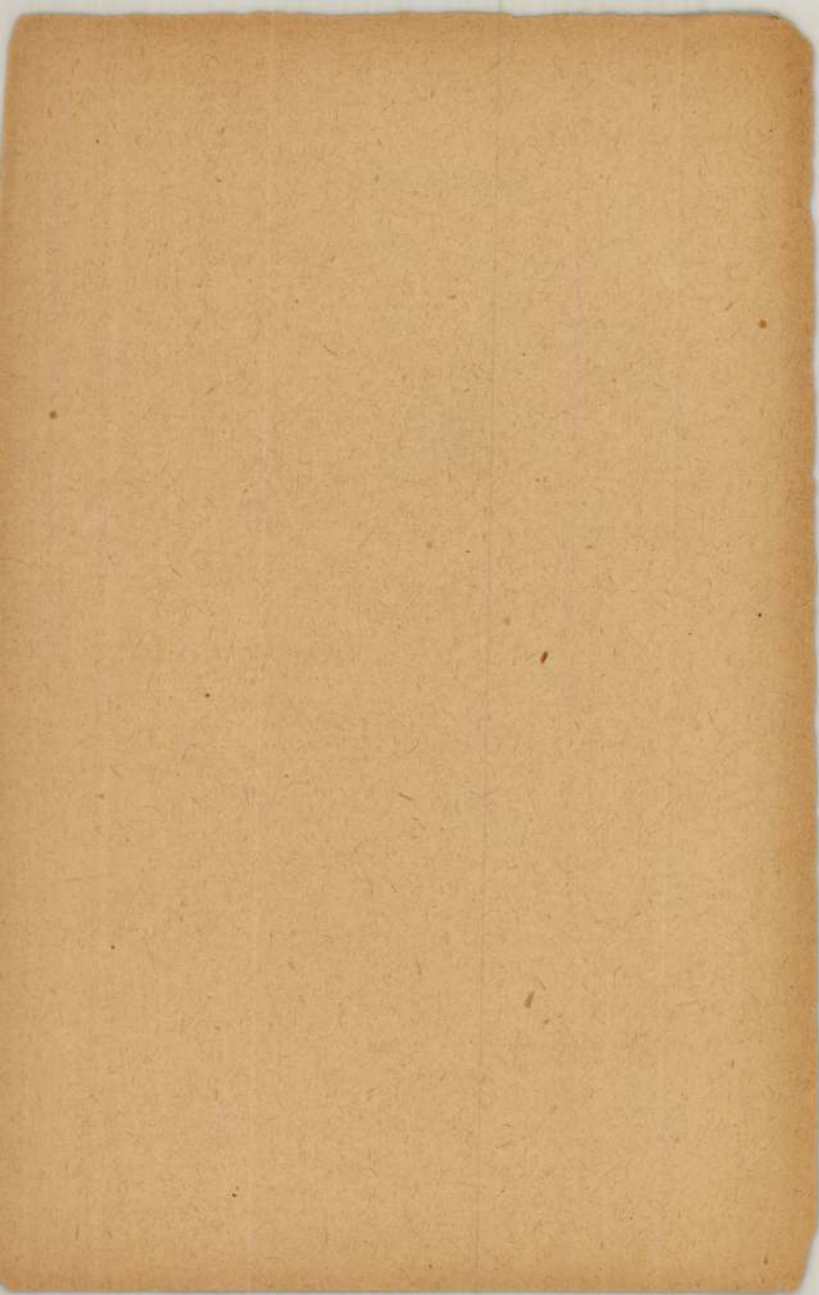
Kelt ....., 191..... év

.....
tanu.
.....

Telus Ede

Van 2p 1907.

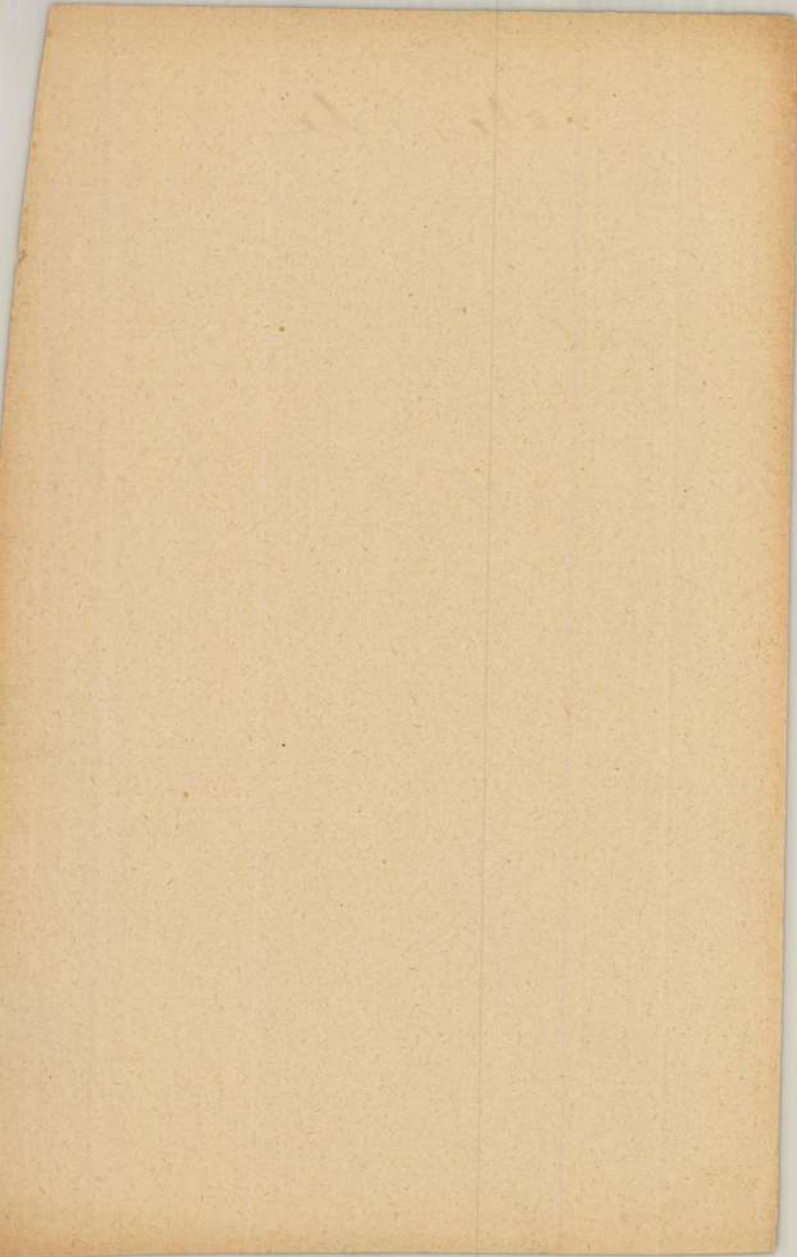
270.

Teles & de

good

Rath I 301-2.

Telles Ede

mod

U

Ed
—

.....-i m. kir. posta- és távirada-pénztár,

Styugta

azaz:

Korona

f-ről

V összeget, mint évi

K lakpénzemből az 190

évi

bérmegyedre eső részletet, a

.....-i m. kir. posta- és távirada

pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt

.....-n, 190

évi

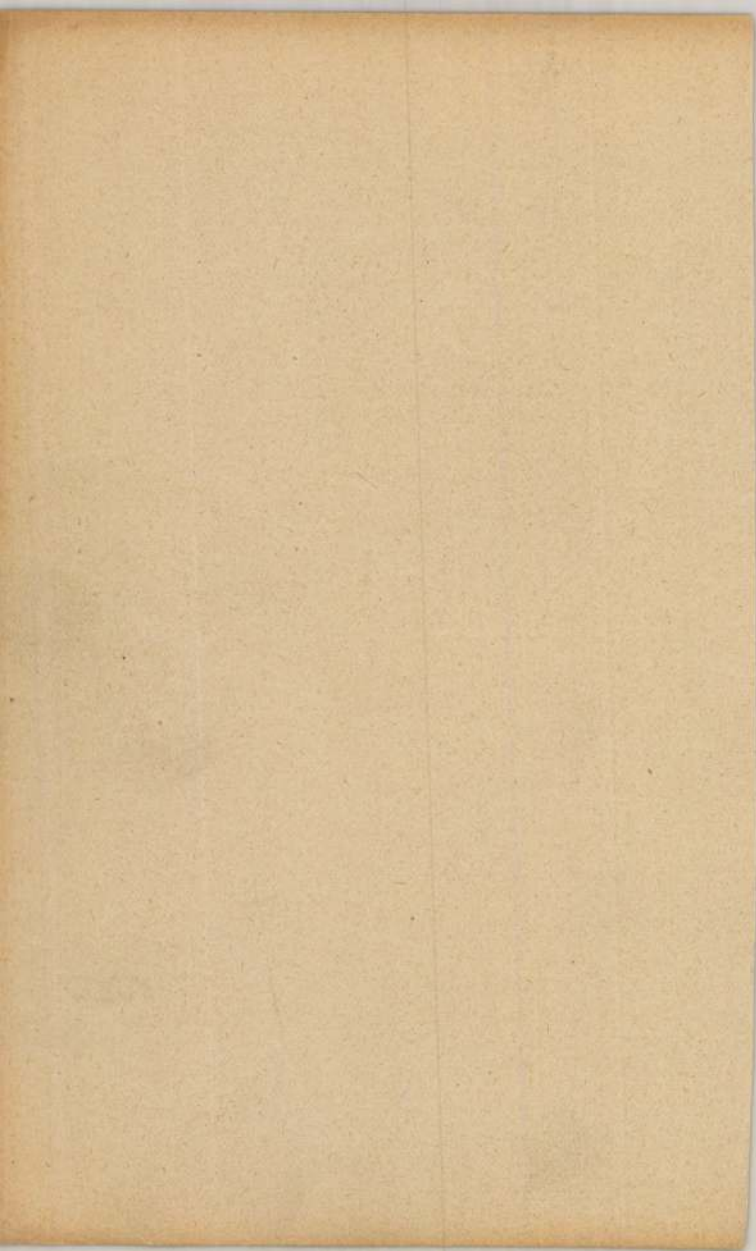
..... hó 1-én.

Telcs Ede

cord
2

Uelence 1922

162. l.

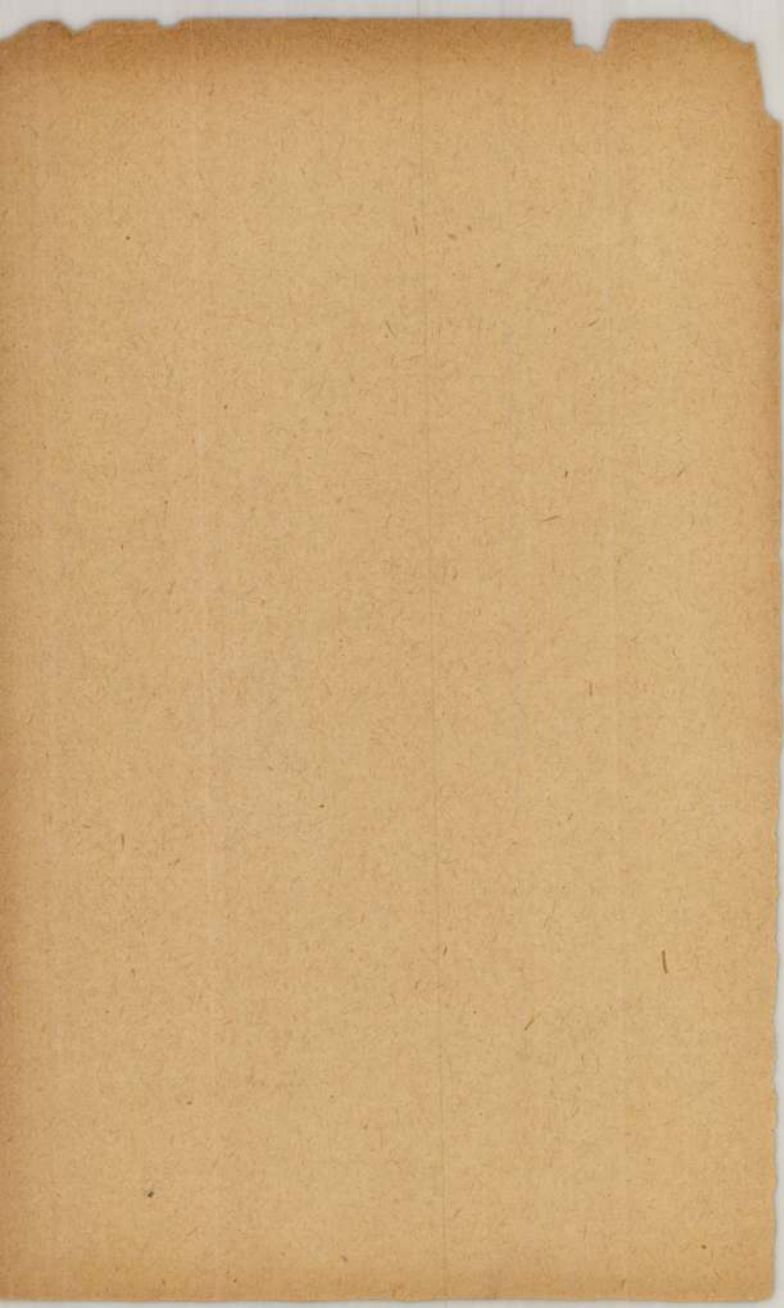
Teller Ede

und

Osman v. Mey

1907. 558

Tales Ede

pad
2

A crepida Koonth
nobor. Vaslyp
1901. 661 l. Eppel

II dij.

Table

1871

1871

1871

1871

Teles Ede

und

v. Erns Reppel

Table 1

Conf

1870-1871

~~Italy No~~

Telc, Ede

---

cod

Varij 204. 740.

~~Handwritten text~~

Take the

1/2

Handwritten text

... az állam érdekképviseleténél ke-
... nek a KÖE. Utkereskedelmi szakosz-
... nek védelméért harcol, amikor az
... vevői.

... szelt Kartársunkat, hogy a fent-
... és a saját érdekeit személt
... és az a munkájában.

1 szakosztály, július hó 23.-án,

Országos Rendes közgyűlést tart,

... nek helyiségbe, Budapest, V.

... szives megjelenséget feltét-

... 15.

... kartársi megjelöléssel

... HRSKENDŐI ORSZÁGOS EGYESÜLET
... kereskedelmi szakosztály

... nevében:

... s.k.
... Országos Szalmássy s.k.
... elnök

... s.k.
... elnök

Telcs & de

unterneben,
Feingep. utai

München (Kais.-Feld)
1900.1205-6. h.

fiöküziethen!

most itt a

käve-köstölö

Meini

TelcsÉde

csod

2

Orakó Elemér dr.

A Magyar Ház
Vénereiában -

Magyar Tarsaságok

1909. 152. l.

166. l. 167. l.

Szalai Jenő,

Tolva

Opata, Jenő, Jr.

A Magyar
Nemzeti
Művelődési
Alap

1912. évi
Művelődési
Alap

Teles Ede és

Maróti Géza

Horty Pál sír-
lelke. Repr.

Magyar Tarsulat

1910. 245. l.

Telcs Ede

mod
7

Ogetti, Ugo: Corriere
della Sera. 1909.
máj. 15.

Veneriai kielti
Nas.

Szalai János,

1909. máj. 12.
Köszönöm a
Könyvtár, 1909.

Magyar Könyvtár

Telcs Éde

TELCS EDE: GRÓF ANDRÁSSY GYULA
Bronzérem. 1906

Orsz. M. Szépművészeti Múzeum.
A miniszterelnökség ajándéka 1925

*Forrágy Béla: A Szépművészeti Múzeumban
érem - és plakettgyűjteménye -*

MAGYAR MŰVÉSZET

1929, 24, 20. l.

LETI MÚZEUM

TGYŰJTEMÉNYE

önnyebb, mint egy repraesentativ gyűjteményt összehozni.

A múzeumi ember gyakorlott szeme megreztte, hogy a szobroknak régebben divatos orbaállítása nem felel meg a ma követelményének. A szobrok kellő hatást csak akkor gyakorolnak, ha megfelelő hátterek elé kerülnek és ha a régebben dívott szoborerdőt vegszekrények szakítják meg, melyekben szoborvázlatok, kisplasztika: apró szobrok, érmek és plakettek nyerne elhelyezést. Az érmek és plakettek pusztá egymásmellé orakoztatása is könnyen unalmassá válhat azonban. A szobrászat, bizonyos elvontágánál fogva, mely legtöbbször nélkülözi színt, de tárgyának és kifejezési módjainak korlátozottságánál fogva is nehezebben közelíthető meg a közönség számára. Hozzájárul, hogy közönségünk érdeklődése, nagyobb számú szobrászati gyűjtemény

Telcs Ede

190. TELCS EDE: Cs. G. úrnő arcképe.

~~Horovitz Lipót~~

113. HOROVITZ LIPÓT: Női arckép.

KMTárs. 1907. tav. Éiad

(34.)

Teles Ede

48. SZÁM. 1909. 56. ÉVFOLYAM.

Has. 24p. 1909. 997. 1

Teles Ede : A. D. úrasszony mellszobra.

A KÁSZONHÁZI TANÍTÓ.

Elbeszélés. — Irta **Sebők Zsigmond**.

— Ma eljönnek a szomszéd tanítók, —
mondotta a házigazdám, a ki egy alföldi nagy
tanyai területen öntözgette a tudomány sze-

bizonyosan fáradt (mert hiszen hajnal óta talpon volt), de nem nagyon látszott rajta. Inkább elevennek, fölindultnak és szinte boldognak tetszett.

— Hálás vagyok, tisztelt kolléga — mondta házigazdám — hogy szives volt meghívni a nagyrabecsült vendégkoszoruba. Ez életemnek a legszebb emléke leendő.

Látnivaló volt, hogy a kászonyházi tanító cikornyásan szeretett beszélni. Egészen az ötvenes-hatvanas évek stílusában. Hogy jobban szemügyre vettem, láttam, hogy minden olyan ósdi, szinte penészesen avult volt benne: az arcza, a viselkedése, a hangja. Pedig nem volt épen öreg ember. Úgy az ötvenen túl járhatott néhány évvel. De, úgy látszik, ott, az ő puszta iskolájában, abban a nagy egyedüliségben megrekedt az ifjúkori olvasmányainál és azokhoz idomult a lelke és a külseje is.

— Mindenkor örömmel látjuk, Radnyai bácsi, — mondotta a házigazdám. — Üljön csak ide mellém. Ide ni! Ide, ide!

A kászonyházi tanító ugyanis mindenáron az asztal végére akart telepedni és csak karhatalommal lehetett a korát megillető helyre hurcolni. Egyre mentetözött:

— De kérem, tisztelt kolléga, nagyon is tudatában vagyok én csekély szerénységemnek. Oh, oh, hiszen én a népnevelői karnak a legérdemtelenebb tagja vagyok... a legelmaradtabb tagja... míg önök... önök...

Mikor végre leültették, feszesen és szinte mozdulatlanul ült helyén. Csak épen, hogy a kezét nyújtotta ki, mikor a tálból vett, a mire különben legalább is kétszer kellett neki-

Telcs Ede

207 Telcs Ede: S. A' úrasszony arcképe.

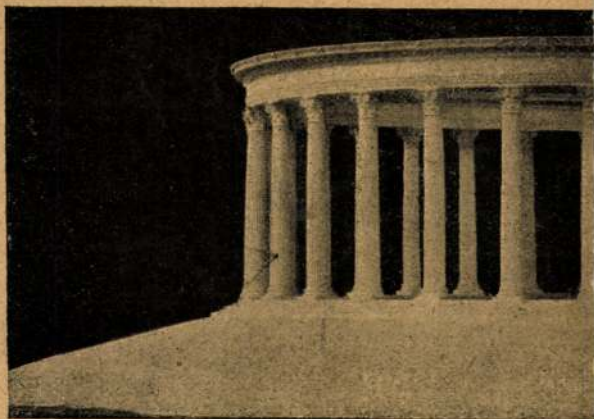
Beszédes László

258 Beszédes László: Tárogató.

Művészeti 1912. tav. Éiaf

Az Erzsébet-emlékmű pályázat első díjat nyert mű

Ketyeg az óra

Irta CSATHÓ KÁLMÁN

Az imént még teljesen lekötötte az érdeklődés a négy ló, amint biztos kézzel hajtotta őket az Arácssy-úton. A kocsi sebesen gurult a liget felé és a lovak patkója ütemesen dobogott a faburkolaton.

Aztán egyszerre betették valahol az ajtót. A megsogatóleány éneke elnémult, a dongó légy, amely neki vágódott párszor az ablaknak, kifáradt és elű. A négy ló pedig egy szempillantás alatt négy ebédle székke változott, a gyepből cukorspárga lett, az Arácssy-útból pedig csendes, tarkafalú udvari szob.

És a nagy csendben megfontolt, lassú tempó de szokatlanul hangosan el kezdett ketyegni a fa. Az ablakon át a szobát álló tőzfal rézrózs...

Ez megint egészen új, egészen más Katalin volt, ez a „híres ember özvegye” volt. Egy meghatóan bánatos, fenkölt és érdekes Katalin.

Midőn felpróbálta a kalapot, a krepfátyóval együtt egy pillanatra a fekete szomorúság felhője is ráborult a homlokára és ekkor elsírta magát: jaj, szegény Gráczian Kata, hát igazán özvegységre jutottál?

De ez csak afféle átöröklött gondolattársulás volt, rokon vénasszonyok hagyatékából való, azok az özvegyi állapotot nem tudták elképzelni sopánkodás és siránkozás nélkül.

Egy Arató Istvánt azonban másképpen kell meggyászolni.

A sötét és nehéz hullámok ünnepélyesen fölemeltek és magukkal úsztatták az özvegy sajkáját.

Ismerős arcú és teljesen idegen emberek találkoztak össze a dunaparti lakás lépcsőházában.

Akik beszéltek az özvegyel, azok megteltek rokonszenvvel és részvétellel.

Milyen erős ez a fiatal asszony az ő nagy bánatában, mennyi természetes méltósággal viseli gyászát! Pedig mindenki tudja, hogy az urával mindenét elvesztette.

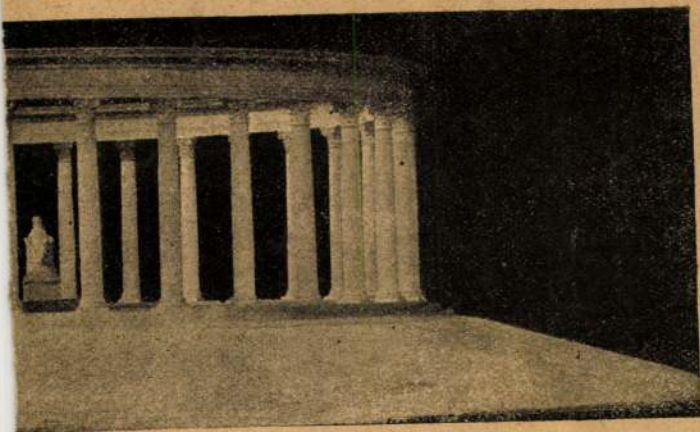
Amit Katalin azokban a nehéz napokban tett és mondott, az méltó volt Aratóhoz.

A modora megint egészen az ura egyéniségének hatása alá került.

István mindig gyűlölte a színészi páthoszt és Kátóka viselkedése maga volt a kristály egyszerűség.

Talán soha életében nem volt annyira Arató Istvánné, mint most, mikor Arató István már két méterre a föld alatt feküdt.

Kádár is eljött még egyszer. A tanár igen levért

zei, Telcs Ede, gróf Bánffy Miklós és Györgyi Géza mintája

ézt
l-
a
o-
i-
t.
r-
g-
t.
óban,
lióra.

ezzel az ostorral, amely nem is ostor, csak egy bot, egy madzaggal a végén? Mit akar ezekkel a székekkel, és mire való ez az egész rendetlenség? Mi van itt? Van? Szék van, spárga van, csend van és szemközt a tűzfal fölött kék az ég, a nap süt és az óra ketyeg.

Es ő nem hajt négy lovat, mert ő csak egy kis fú, aki most megdöbbenve figyel a csendet. Ha az óra nem ketyegne, talán nem is hallaná, hogy ilyen csend van.

A csendben rejtelmek és rémek tanyáznak. Varázsos dolog ez, jó volna hangosan megzavarni, csak mozdulni lehetne. De nem lehet, mert ha megmozdulna, egyszerre hátulról rohannák meg a rémek. S a függöny alatt meglapulva is ki tudja, ki tanyázik? Es most újra zümmögni kezd a légy, de nem látni hol, és vajjon a légy zümmögött-e?

Majd valami furcsa dolog jutott eszébe: mi lenne, ha Kántor most elkezdene emberi nyelven beszélni?

Hiszen lehet, hogy az állatok olykor valóban meg is szólalnak, de ezt lehetetlen rájuk bizonyítani, mert aki hallja őket, az szörnyet hal félelmében, vagy az örültek házába kerül . . . Vagy pedig megöli a beszélő bestiát, mert az állatok szörnyű titkok tudói . . .

Katalin azon vette észre magát, hogy minden lélegzetvétele ijedt könyörgés: jaj, csak meg ne szólaljon!

Kántor nem szólalt meg. Csak feküdt mozdulatlanul, nézte az asszonyt a szomorú, kérdő tekintetével.

Az özvegynek olykor úgy rémlett, mintha Faust fekete úszkárjaként elefánttá dagadna, mintha betölné az egész teret és köddé akarna széteszlani . . .

Az asszony szíve hol viharosan lüktetett, hol meg bágyadtan kopácsolt, mintha végleg el akarna aludni.

Végül odalenn a Dunaparton fölzúgott az első villamoskocsi!

Az első villamos azért száguld végig a fővároson, hogy a hajnali kakasszót pótolja és visszakeresse sírjukba az éjszaka rémeit.

Katalin Kántorra nézett: annak kutyafejéről már lefoszlott a sötét glória, nem volt már egy idegen világ démoni küldöttje, csak egy szegény parasztkuvasz volt, amely nagyon búsult a gazdája után.

Arany verőfény áradt a szobába, édes melegség szívárgott a fiatal özvegy szívébe. Napvilágnál minden egészen másképp fest. Nincs itt semmi baj!

István —? Ó mindig jó és szerető ura volt és ha ott, ahol ő most van, emlékezni és gondolkozni szokás, akkor most is jósággal és szeretettel gondol az ő Kató-
Tehát minek félni?

Az óra meg talán megállt? Hallga! — Nem, csak talán a szíve dobogásától nem hallotta az imént. De most már megint hangosan ketyeg, s az ingája ideoda mozog, mintha élne. Hátha él is és most őt nézi, azon a kis lyukon keresztül, ahová apa dugta az órakulcsot, mikor felhúzta? Apa! Vajjon azóta, hogy az apját elvitték, ki húzza fel az órát? Ez még fel se tűnt neki. Talán olyankor húzzák fel, amikor ő alszik, vagy azóta mindig jár?

Es milyen sajátságos alakúak ezek a székek. Hátha nem is székek? Az imént még lovak voltak, lovak négy lábbal . . . Hátha mégis élnek, csak teszik magukat? Most a csendben egyszerre majd megmozdulnak, ha meghallják, hogy ketyeg az óra, más zaj nincs, és azt hiszik, hogy ő kiment a szobából.

A falon pedig a figurák, amiket egybefonódó szalagoknak hitt eddig, most különválnak. Vigyorgó arcok lesznek belőlük, amelyek mind őt nézik, csúfondárosan, ellenségesen, gonoszul.

Mi ez? Mi történt a világgal, amely az előbb még olyan egyszerű volt, hogy unalmában rá kellett fogni a székre, hogy ló, és el kellett hitetnie önmagával, hogy hajt és erről azt hitte, hogy játszik.

Csak alig pár perce, hogy minden tárgy jelentéktelen és megszokott barát volt, most egyszerre mind idegen lett, különös, érthetetlen és fenyegető. És ez a csend, amelyről nem tudni, miféle vérfagyasztó, borzalmas sikoltás fog egyszerre feltörni belőle!

A kislány számolni kezdi magában a másodperceket.

— Egy, kettő, három, négy . . .

— A huszadiknál fog rámrontani! — gondolja magában. — A huszadiknál!

Valami furcsa bizsergést érez hátul a tarkóján és már tudja, hogy ott áll mögötte. Micsoda? Valami rém. Ködből van a keze, óriási és már fölemelte, hogy suhintson . . .

Miner cad

1916. XXII. 29. 12

Kajdara. Tízhat...
De Milka százados? Oh Istenem, hiszen nem is történt semmi komoly dolog, meg sem csókolták egymást... Sokat fecsegték a hosszú téli estéken, igaz, de csak fecsegték és muzsikáltak... Milyeneket engednek meg maguknak más asszonyok!

István nem tudott semmit... Katalin visszagon-
dolt az utolsó napra: kissé idegesek voltak mind a ket-
ten, de István nem tudott semmit.

Talita kumi! Eszébe jutott a két szó, mit ura
akkor a kis táblára írt. De két-három akkordot kellett
csak fognia az arany hegedűn és már ez is rendbe jött.

Leányzó kelj fel! — ez tréfás megrovás is lehet,
mely a későnkelőnek szól. Igaz is, Katóka akkor
elaludta az ura indulását...

Mennyire örült most, hogy mindvégig olyan tar-
tózkodó volt a szerelmes kapitánnyal szemben! Meg
sem csókolták egymást...

Fájó szívvel, de tiszta lélekkel és büszkén tekintett
vissza elmúlt házasesetére. Ha az ember elgondolja,
hogy milyen dolgok esnek meg más házasságokban —!

Öltözködés közben gondolta el ezeket és a két
szeme megtelt könnyekkel. Forró és fájdalmas, de egy-
szersmind tiszta és édes könnyek voltak.

A szíve pedig megtelt bánatos hálával a múlt és
sok jószándékkal a jövőre iránt.

Halk kopogás az ajtón... A szobaleány! A szabó-
tól meghozták a gyász-kosztümöt.

Katalin vidám kis kiáltást hallatott.

Máris? Pedig csak délre ígérték... Na hát ez
nagyszerű —!

De azután eszébe jutott minden és mire ajtót nyi-
tott, már megint bánatos özvegy volt.

A ruha különben jól sikerült. Ha illenék észre-
venni, akkor azt lehetne mondani, remekül sikerült.

Katalin hosszan farkasszemet nézett a fekete asz-
szonnyal, aki kíváncsian leselkedett a tükör arany mély-
ségében.

volt, maga is most tudta csak meg, mennyire ragaszkodott híres kollégájához.

Azt kérdezte az özvegytől, mikor megy haza Oltvára.

Folytatjuk

Katonatemetés

Kitárom a szent Nyárnak ablakom,
Hogy beigyalak: Istenem, napom!
De nem az élet forró csókos lángja:
Beethoven árnya suhan be szobámba.

Csüggedten elomló melódiák,
Anyák jaját sikoltó trombiták,
Megtürt moraja lassú gyászmenetnek, —
Megint egy szegény katonát temetnek...

S én úgy érzem, mintha e gyászzene
Nemcsak e koporsóra lengene.
Sötéten ömlő hangok áradatja —
Nem csak ezt az egy halottat siratja.

Téged sirat, te nagy emberiség,
Melynek most szíve démon-lázban ég,
És tombol, rombol, állattá vadulva,
Visszafajulva véres, messze múltba.

Az Életnek tárnám ki ablakom —
Hogy a Halált kell egyre hallanom!
Gyászindulóját a kiontott vérnek —
Gyászindulóját az emberiségnek...

Sas Ede

... az alakon át a szemközti aló tüziat sárgasán rag...
gott ide a ferdén tűző, délutáni napsugárban és seho
se látszott semmi élet.

A kisfiú egyedül volt.

Egyedül volt, egészen egyedül, az óraketyegéss
és valami hirtelen ijedtség borult rá, ahogy a játékb
kijózanodott. Sápadt kis arca komoly volt s átlátsz
kezeit fáradtan ejtette az ölébe.

Miért ül itt, miért fogja ezt a spárgát, és mit al

Telcs Ede királynéja

Uj Idők

Telcs Ede

laid
→

Műv. Krónika

1904. 9. n. 15. l.

kirjallisuus ja matkailu

kiváló tisztelettel

M. Lönnroos

Telcs Ede

l.

Fitt Gröngy

23 l. 31 l. 113 l.

IV. ÉVFOLYAM

HIVATALOS

ORSZÁGOS FŐFELÜGYELŐSÉG

A MUZEUMOK ÉS

KÖNYVTÁRI

ÉS

MUZEUM

Telcs Ede

l.

Ulv. Krónika

1904. 3. m. 8. l.

a túlon-túl rövid ittléte alatt is angyalivá finomult
életének 36. boldog házasságának 7. évében, rövid
Drága halottunk földi porait folyó hó 20.
egyház szertartása szerint a **rákoskeresztúri tem**
Budapest, 1933. május 17.

Pihenj csendesen ! Részü

Dr. Bihóy Lajos
térje

özv. Gutay
édesan

Telcs Éde

Liber Pestinobri

335. P.

Telcs & de

Thaly-pláret 1904.
Az alábbi múzeum-
ban.

Sőregi János: A
debreceni Thaly-múze-
um, 1940. 17. l.

Tells Ede

and

Cray 167

etc etc

3/1

Oct 10

Teles Ede

Eröd

I. Kötet

B. Bac B. 205. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....
az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....
a műhelyfőnök v
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Telcs Ede

---

grad

2

Refer 1898

272

.....nevü munkás igazolta

.....
a művezető aláírása.

lyezem:

.....
agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Telcs Ede

laid
=

Műv. Krónika 1912.

27.

.....mühely.

főnökség!

v..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu.....

am.

évi..... hó.....

.....
sajátkezű aláírás és munkásszám.

Teles Edle

rod

Pro. 152.

.....-i m. kir. posta- és távirada-pénztár.

Nyugta

azaz:

Korona

f-ről,

..... összeget, mint évi

K lakpénzemből az 190

évi

.....-i m. kir. posta- és távirada-

.....-i m. kir. posta- és távirada-

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt

.....-n, 190

évi

..... hó 1-én.

Teles Ede

~~used~~

Just. 160. l.

Styugta

azaz:

Korona

f-rö

ly összeget, mint évi

K lakpénzemből az 190

évi

bérmegyedre eső részletet, a

-i m. kir. posta- és távirtda

penztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt

-n, 190

évi

hó 1-én.

Teles & de

irod

Hekler Antal:

Művészet és világnézet.
1916-1940. Bpest 1943.
50. l.

mindenség megérzése, mohó vágy a végtelenségre. Fiatalságában is e vergődő lendületnek ereje tette vonzókká festményeit, amelyek egyszerre annyi életerővel és annyi új formával gazdagították festészetünket, hogy egész iskola alakult ki körülötte.

A mai Szőnyi teljesen túl van ifjusága nagy izgalmain. Rátalált a világra és önönmagára. Ez a nyugodtan feltáruló világ nem a haragos erőé, inkább a csendes mélységeké, melyekben eddig ismeretlen finomságok tolonganak. Kedvelt témái a fény járékai, vagy a víz tükrözése már nem káprázataifák el, hanem őt és minket is titokzatos mélységekbe és messzeségekbe vonzanak. Bennük egészen csodálatos színek tárulnak fel, amelyek erejénél csak kivételes finomságuk nagyobb olyan nyugodt és egyszerűnek látszó helyzetekben, amelyek nyugalma majdnem klasszikus.

Nagy teremtő erőnek fölényesen könnyed játékaival állunk szemben, egy erős férfielek derűs gyönyörködését élvezzük, mely pazarul szórja elénk az élet és világ soha ki nem apadó végtelen sokféleségét.

Farkas Zoltán.

Telcs Ede

irod

Dr. Mikalovics Bela

Magyar jogász és állam-
főiskola rektorja
Humánmatikai Közlöny

1910. 2. l. 3. l. 6. l.

9. l. 17. l.

Felcs Ede

Wolraich

2200

Numizmat. Közlemény

1908. 172. l.

Teles Ede

400d

Munich. Közl.

1910. 26. 1.

T. Műhely

Miután keresmenyemnek 191..... év

tesenél

jelenhetek, keresmenyemnek átvételére

nevi munkastársamat szobelileg megbiztati

Kelt ..... , 191..... é

Telecode

u. 748

749

750

751

752

Elism

Alóírtak ezennel elismerjü
m. kir. miniszter úrnak 1916.
leirata alapján a Magyar Nem
az Orsz. Magy. Iparművészeti
iglenes állami letétel az alább

Szám		Közelebbi megjelölés
sor	lét.	
1	4926	Garay Ákos: Bugaczi pásztoros

Telcs Ede

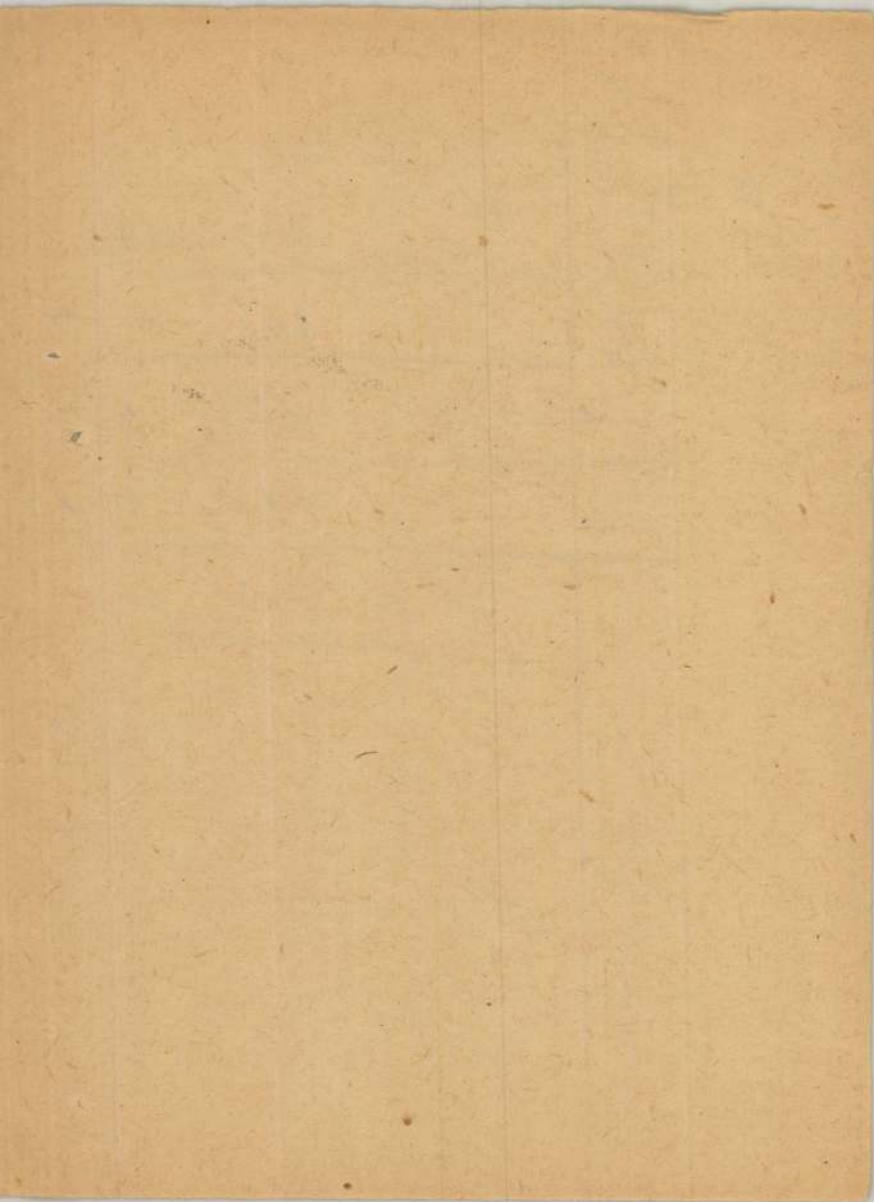
L. Arv. Cran. 99. ante. Sat

6 2 106. 4 4

6 2 110. 4 4

6 4 111. 4 4

6 2 112. 4

Teles Ede

Magyar

A Numismatikai
Társulat 25 éves jubil-
äumára készült egyel-
dabu pléretts fént. tal.

Repr.

Numism. Közl.

1926. 2. l.

Szentgáli Károly
érem - repr.

n. o. 18. l.

—175x49

Szent Bálint és Szent Máté

Fa, tempera, 90x90 cm.

Véretett a budapesti műkereskedelemből, 1935.

MÁGYAR FESTŐ 1500 körül

1. Szent Miklós megakadályozza a kivégzést
(Belső kép.)

2. Szent Miklós és a három leány
(Belső kép.)

3. Olajfák hegye
(Külső kép.)

4. Keresztvétel
(Külső kép.)

Fa, tempera, egyenkint 82 x 50 cm. Két szárnykép, szétfüreszelve.

128

MÁGYAR FESTŐ (MS MESTER) 1506-ból

1. Krisztus az Olajfák hegyén (147. léc)

2. Keresztvétel (148. léc)

3. Kalvária (149. léc)

4. Feláldozás (150. léc)

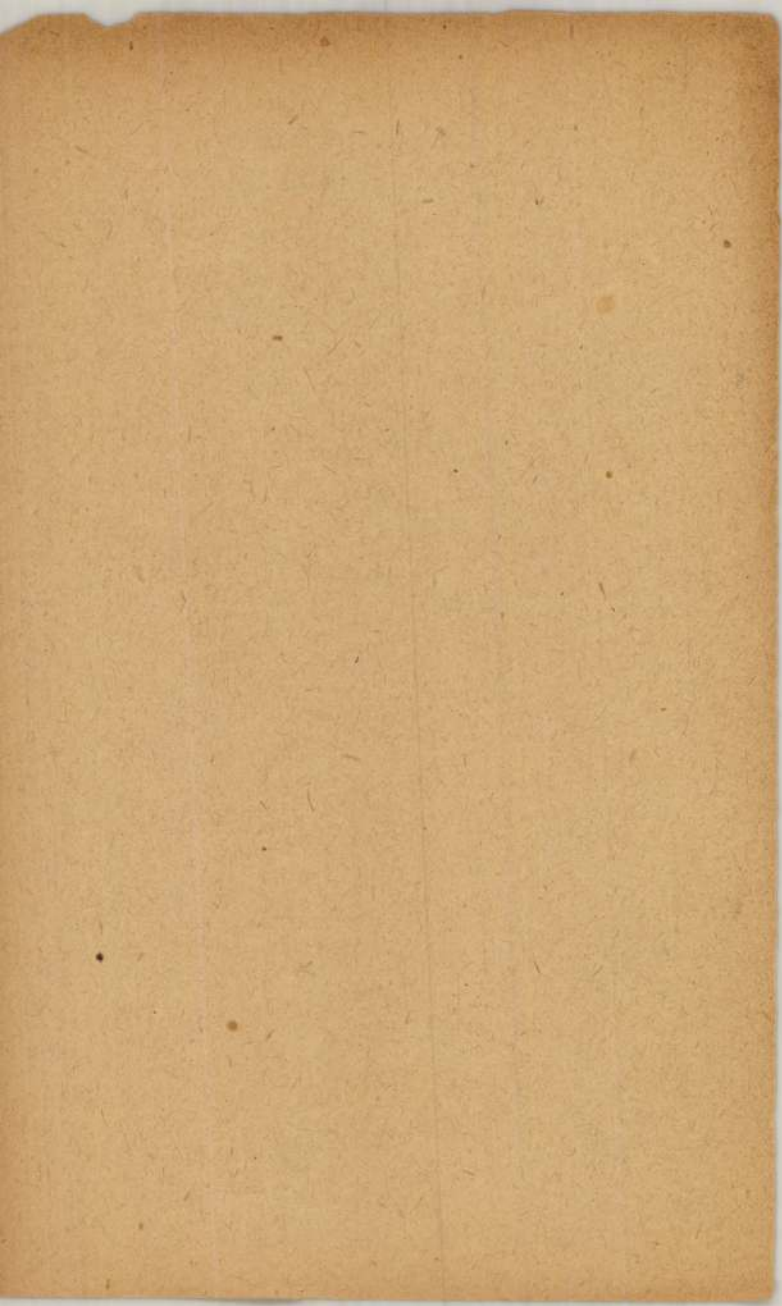
129

Teles Ede

und

VII

Felcs Ede

urod

Pétermagyar

Vereske V. 113 l.

Telcs Ede

SZOLDATITS FERENCZNEK
A MAGYAR KÉPIRÓK
NESZTORÁNAK
TISZTELOI

1908

Magyar Sparmióvétel
1909. Gy. l.

91. TELCS EDE:
ARCKÉPPLAKETT.

PLAQUETTE DU
PEINTRE SZOLDATITS.

87. VEDRES MANN,
FOOTBALLLOZÓ,
BRONZSZOEBOR,
JOUEUR
DE FOOTBALL.

89.

39. BLACKBURNI KÖZSÉGI
IPARISKOLA : BÚTORSZÖVET.

ÉTOFFE POUR
AMEUBLEMENT.

88. SÉBES
BRONZSZO
LE BLE

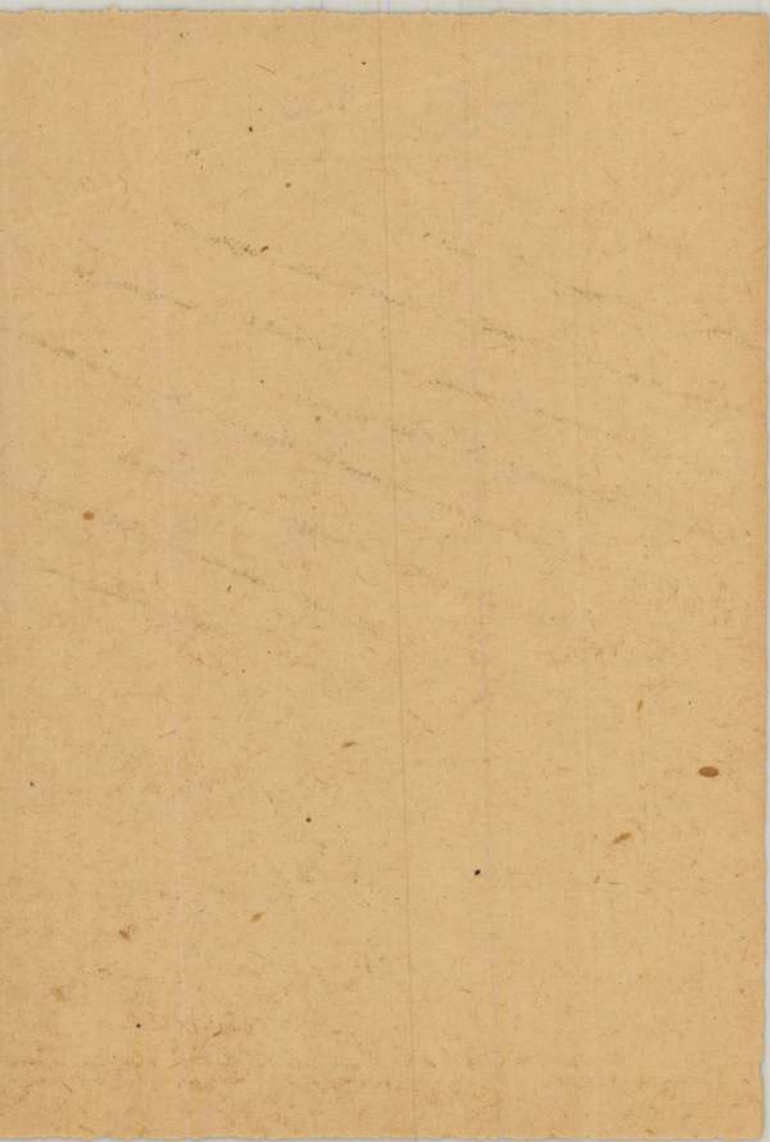
Telcs Ede

rod

r

Lykakepzető

570, 571, 572 il.

Teles Ede

laid dr.

=

Prso 56, 57 l.

60. l.

Jelentem, hogy

távolmaradását.

Tudomásul vette:

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

a műhelyfőnök vagy
aláírás

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Felcs Ede

Evod

Erdei Aladar. A Vörösmarty márt. Budapesti
kezele, 1908. 135. R. 135 l.

.....
névü munkás igazolta

.....
a művezető aláírása.

Elvezem:

.....
vagy helyettesének
írása.

.....
— Endrényi Imre, Szeged.

Telco Ede

P.
Forum

1934. 256. l -

Wm. de Ceregio from
+ ten + regent 1534-60

abriet badmunko ko
gotte kayon fetter
mestizo neue borna
mehya mege, ingvalla kine' kilet
858

mutter: 35.5 : 25.5 cm.
marachon: lischte

Kanwar elnol: Labastie

H 7 222

Telcs Ede

rod

2

Magyar Génius

1901. 257. l.

(T. E. karikatúraja
Mark Laystöl.)

mn

Palffy János nagyom.
Budapest 4.
Előszoba.

február 10-én

IV: 135

Lde

argára meselt alkormány, a mely

közötti vidék előterében, La háttért
partján, lat ~~hato~~ ~~legstokpusztu~~

Közelében balról ~~negy~~ és középiitt

olnakot vontak a szárazra. Mellette

leány ~~korledek~~ fejen kosár-

ny ~~es egy felső férfi~~ telepedett le a tal tövében, egy gyer-

hátrafordult halász ül csolnakjának

rtozó csupasz arcú legény a második

Az asszonyok közül egy jobb kezét tér-

elemelten tartja, ~~egy~~ ~~ülhetett~~

érdére vett leánykát szoritja magához

balra: E. Dücker 1874.

foxon keresztben, 2-11-10/10

8:96 cm. -- Szama a törzsleltárban 12

Bevénire 2800 K.

132

16

354

Téles Ede

24

és ballett szerepelt műsoron, melyből 168 külföldi, 53 hazai szerző műve.

A legnevezetesebb hazai szerzők voltak: Ruzitska József (Béla futása), Erkel Ferenc (Báthory Mária, Hunyadi László, Bánk bán, Névtelen hősök), Doppler Ferenc (Ilka) és Goldmark Károly (Sába királynője).

l.

Tanulmányok

Bp. múltjából

VII. 30. l.

tással tüntettek az opera ellen. 1843-ban Barty Ede bérelte ki a színházat, akinek igazgatása alatt zajlott le Meyerbeer: Ördög Róbert-jének, Donizetti Mari, az ezred leányá-nak és Lindá-jának premijerje.

A magyar operairodalom egyik legragyogóbb dátumaként könyvelheti el 1844. január 27-ét. Ekkor mutatták be diadalmas sikerrel Erkel Ferenc Hunyadi László című történelmi nagyoperáját. Az első maradandó magyar operasiker, mely valahányszor műsorra került, zsúfolt házat vonzott. Csak a Nemzeti Színházban 237 előadásig jutott el.

Az 1846. év Donizetti jegyében zajlik le. Három operáját mutatták be: Don Pasqualé-t, Don Sebastiano-t és Lammermoori Luciá-t. Különösen az utolsó volt nagy művészi- és közönségsiker. 1847-ben jelenik meg magyar színpadon Verdi a Nabuccoval és az Ernáni-val. Közben több olyan operát is bemutattak, amelyek feljegyzésre nem érdemesek.

Az 1848—49-es években Lortzing Cár és ács, Verdi Macbeth és Flotow Márta című operáival ismerkedik meg a Nemzeti Színház közönsége.

FAUN-FEJES VÁZA, BRONZ.
TELCS EDÉTŐL.

Turini kiállítás.

Magyar Szonmúzeumból

1902. 127. l.

Telcs Éde

OLASZ LEÁNY.
BRONZÖNTVÉNY.
TELCS EDÉTŐL.

Turini kiállítás.

Utas. k. 1914. 309. P.

Tells Ede : Mellszobor.

A «CZÉHBEI

János Ede

(41.)

asszonyok, könnyel a szemükben, dörzsölgeték, melengették alélt tagocskáit és néhány percz: mind hangosan nevettek a boldog örömtől, mert a gyermek, másfél vagy két éves, nagy fekete szemű fiúcska már — sirt. Sirt, tehát élt.

És mind ott álltak körülötte, szerető kíváncsisággal a benszülöttek, de égő szemmel és égő szívvel és ijedt reménységgel és reménykedő aggodalommal azok, a kik odaküntről, a *világból* jöttek ide és így lesték a gyermek szavát. A gyermek pedig körülnézett és keservesen sirt és ezt a szót mondotta:

— Anyuka . . . Anyuka . . .

Hogy kit keres, szólít, hív, az arcocskáját könnyekben fűrösztvén, kitalálni nem volt nehéz. De érteni a szavát csak egy értette. A mi emberünk, a ki egy névtelen rémület dermedtségével állt egy pillanatig, azután lassú, tétova, szinte tántorgó léptekkel odament a gyermekhez, kivette az asszonyok karjából, a maga keblére ölelte és szavakat mondott neki, a melyek értelmét csak ő tudta, meg a gyermek, mert ez nem sirt többé, megnyugodott és kis karját a nyaka köré fonta.

— Én elviszem őt magamhoz . . . A gyermek nálam marad, — mondotta a férfi és bár az asszonyok közt sok volt, a kinek sovár tekintete magához kívánta volna a kis jövevényt, senki se ellenkezett. Mert mindenki érezte, hogy a legerősebb jog az övé. A ki a szavát értette.

És hagyták, hogy vigye a kicsikét a maga házába és míg ki irigyen, ki szomorúan, de mind meleg szemmel nézett utánna, a mi emberünk halkán suttogta:

— Milyen rossz vagy, hogy idejöttél! . . .
Minek titted ezt velem te kis emberke te? . . .

Telcs Ede

Keprőművészet

1932. 5. 2. 7.

TELCS EDE: HÜVELYK MATYI

Előfizetési ára: Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő, Egyes szám ára: 3 pengő.

Előfizetés külföld számára egész évre:

Schilling, Csehszlovákiában 150 csehekrona, Jugoszláviában 300 dinár, Romániában 800 lei, I

Megjelenik minden hónapban.

TARTALOMJEGYZÉK:

<i>Gyöngyösi Nándor dr.</i> : Megoldás a Műcsarnok ügyében	145
<i>Gergely István</i> : Kardos Gyula	147
Budapest Székesfőváros újabb szerzeményeinek ki- állítására (<i>gy. Jajczay János</i>)	152
Tárlatok	156
<i>Dénes Tibor dr.</i> : A szent és a művész	157
<i>Szautner Lajos</i> : Művészettörténeti tévedések	161
<i>Sárkány Loránd</i> : Itáliai levelek	163
Hírek	164

KÉPEK JEGYZÉKE:

Matyi . . . . . a címlapon	<i>Bosznay István</i> : Fekete hegy
isok 145	<i>Karlovszky Bertalan</i> : Bárczy I
altoni táj tehennel 146	<i>Thorma János</i> : Kártyázók . . . . .
kép 147	<i>Haranghy Jenő</i> : Marabú . . . . .
<i>sef</i> : Kalitkás nő 148	<i>Pátzay Pál</i> : Szomorúság . . . . .
: Apáca 149	<i>Nádlér Róbert</i> : Hazatérő kond
odal 150	<i>Herman Lipót</i> : Budapest . . . . .
Női portré 151	<i>Baránszky E. László</i> : Parasztf
elő: <i>Gergely István</i> 151	<i>Patkó Károly</i> : Gyümölcsös . . . . .
Krisztus sirbatétele 152	<i>Vaszary János</i> : Fekvő akt . . . . .
<i>dor</i> : Vénusz és Tannhäuser 153	<i>Aba Novák Vilmos</i> : Régi szicili
mulmányfej 153	<i>Pécsi Pilch Dezső</i> : Rálátás a G
Önarckép 154	<i>Szönyi István</i> : Önarckép . . . . .
Lotz Károlyné 154	<i>Muhos Kornél</i> : Lunkányi táj . . . . .

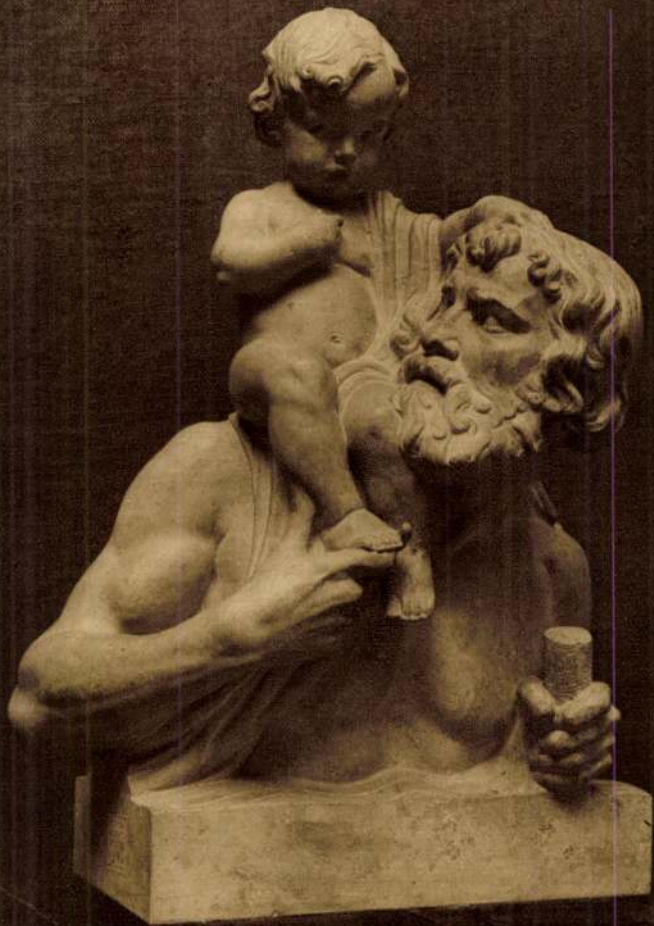

HORVÁTH GÉZA: LORÁNTFFY ZSUZSANNA

(48.)

Telcs Ede

K.

Műcsarnok 1932 febr.-márc. K.

TELCS EDE: SZENT KRISTÓF

Teles Ede

36 darabot' allo
kollercio' ar alabbe
kiillitaron

rod
e

Unkari

Helsinki 1935

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Teles Ede

mod
2

Divald 1927

160-8.

N
Nigant vovoi
Spenkaloimfo orobol
minovoktohoket fater

Bywater

Felcs Ede
robais

Kürtis 1940. A gyermek

Idősebb, bronz
gyermekarcú,
maróval
Hüvelyk kutyai, bronz
Ermek és plakk

(Koloss m.)

Lebesvár. 1. földm. i.

is emeleti alaprajz.

Méret. 1:200

Törvény mellette, Ten

II. em. alaprajz

Méret. 1:100 -

nyilvános ablakok, Ten

II. em.

2. Létavarsói. Alap-

sajza -

Méret. 1:200. -

Terület: Nagyb. 50 x 30.

Dr. Árkai Pál.

= 0 drb. egy tükörben

Arca. 1. Ref. splau.

Lebesvár.

Teles Ede

d.

Alexmagysz. br910-5

187-1

4

19

26.
19
45 x 25
225
90
11.25   2
                         1

Telcs Ede

Szent Kristóf, c.
módsz. repr. - és
emlékezők arról,
mint lát az életét -

Hunyét, a Céhbeliek
első könyve.

[Bp] 1914.

Nagyemlétságu Minis

Kegyelmes Uram !

Bátorkodom bejelent

Szegeden 1911. évi augusztus

29-én tölti be 24-ik életévét

Kérem Excellenciáda

di pótlékom beszűntetése irán

Budapest, 1935. augus

Teles Ede

rod
v

Strakonický Károly:

Az Ersebet - emlék -

alkotmány.

1913. máj. 28.

751. n.

621. Arad:

621. A várbeli fürdőház 18

A háttérben ^{látható, hol} ~~szobor~~ a szobor
goly vizet mernek, míg az ~~előbbi az~~ udvaron
pipázva sétál Sebes Emillel (2), a lócán
(3) hallgatja a vele szemben álló fogoly
Potyakos kutyák játszanak, ~~hátrébb~~ Jonák
jobbról gróf Laszberg Károly (5) és Calza
Galvagni Czézárral (8) beszélget; végre
(14) áll; ~~az udvar közepén~~ a virágágnál
(10), gróf Zselénszky László (18) és Kol
~~ovics~~ Herkalovics Antal (11), Derra Kálm
József (15), Veiszl János (16) és Korpon
zsebredugott kézzel jár ^{Kalnak} föl és alá.

Vászon, méretei 54.8: 68 c
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896: IV. 8-

904: v. 5,

62100

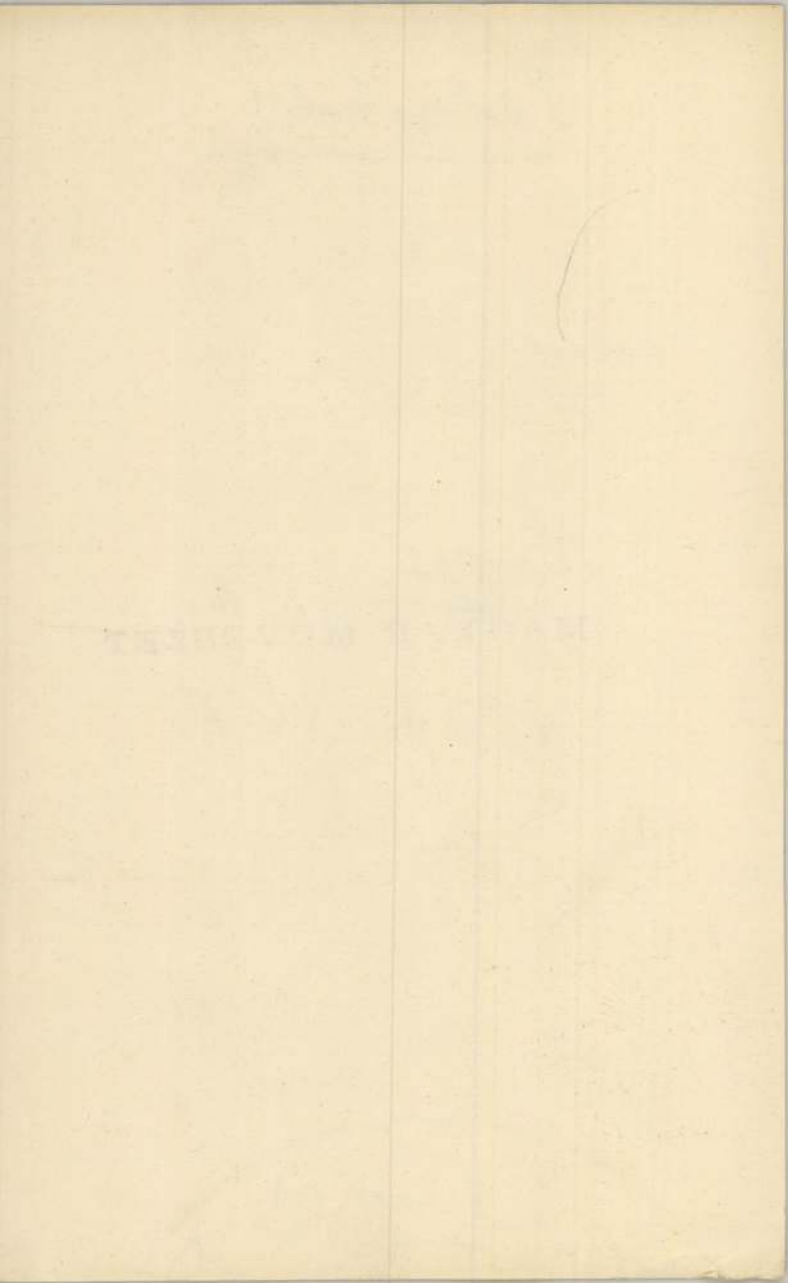
Teljesírdé

Wod

Kopp

MAGYAR MŰVESZET

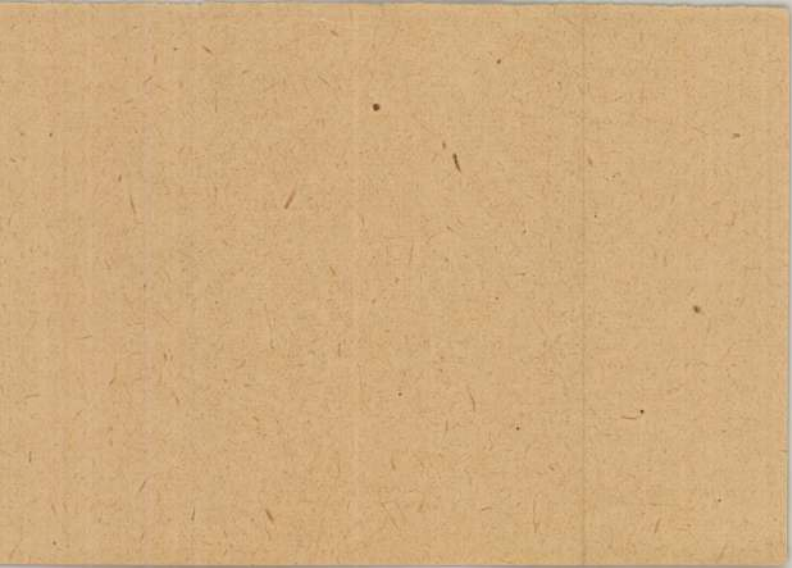
1937. 36 l.

T e l c s   Ede szobrasz

M Ū V E S Z E T
XII.évf.1913.
27.

T e l c s   Ede szobrász

1872 - 1949.

/Céhbeliék kiáll.és cikk
a katalógusban/

M Ü V É S Z E T

XIII.évf.1914.

234-236.

"A Céhbeliék"

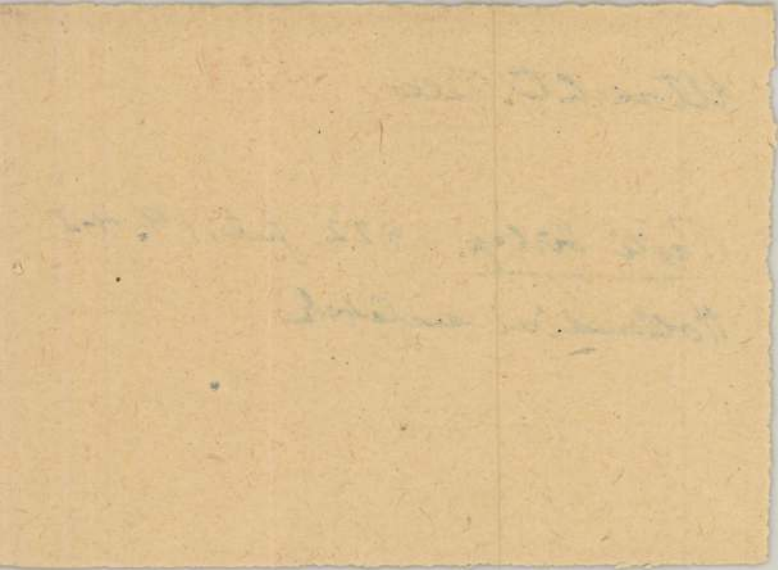
Illusztráció: 230.

Mtrecht. Tele

Pesti Hírlap. 1922. jul. 19. 4-5

Hollandiai emlékek

Telecs Ede

irod

Lyka Károly: Az érem-
és plakettművészet stilusa.
Művészet, 1910. 290, 291. l.

1964
Ede
Fels Ede halilának 15. évfordulója
alkalmából a kiváló szobrászművész
alkotásait bemutató emlékkiállítás
nyílt a Nemzeti Galériában
(MTI Foto — Bartal Ferenc felv.)

Ország - Vele
1463 nr 6

aratánál új ismerősét
meghallgatom magát — közölte
a. — Nehezen jutottam a jegy-
merős német orvostól kaptam.

be az öltözőmbe előadás után
eg Raisza az asszonyt. — Utána
ám, társaság lesz nálam.

társaság« gyűlt össze Raiszá-
t a díszesen megterített asztal-
án az egész náci stáb: egy SS-
führer, egy Obersturmbannfüh-
evi SS-főnök segédtszjtje, egy
bornok, több náci tiszt, az Ope-
ratója és egy nagyon szép sző-
ragyogóan beszélt németül. A
Németország győzelmére emel-
kat.

(Folytatjuk.)

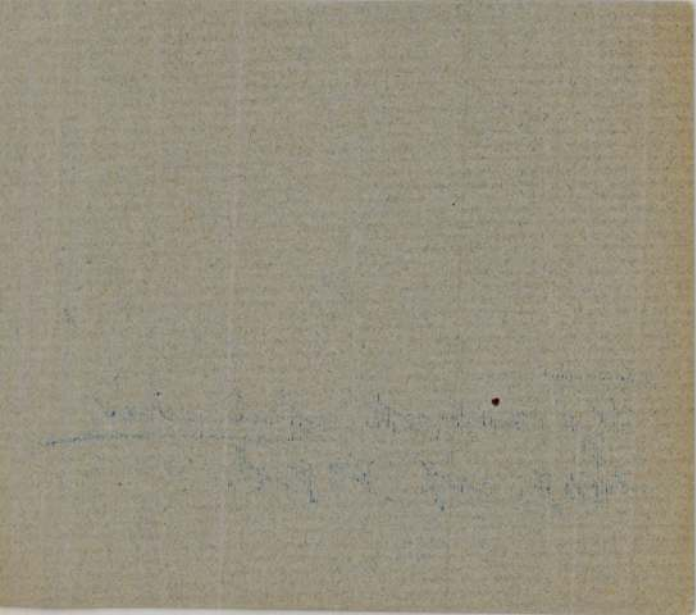
Teles Éde

Hilágyi Derső Notrás
Telesesen nept 9-én lep.
bertés le.

Ujriobrok, Művészeti
1907. évf. 339. l.

Telcs

érmek, köztük:

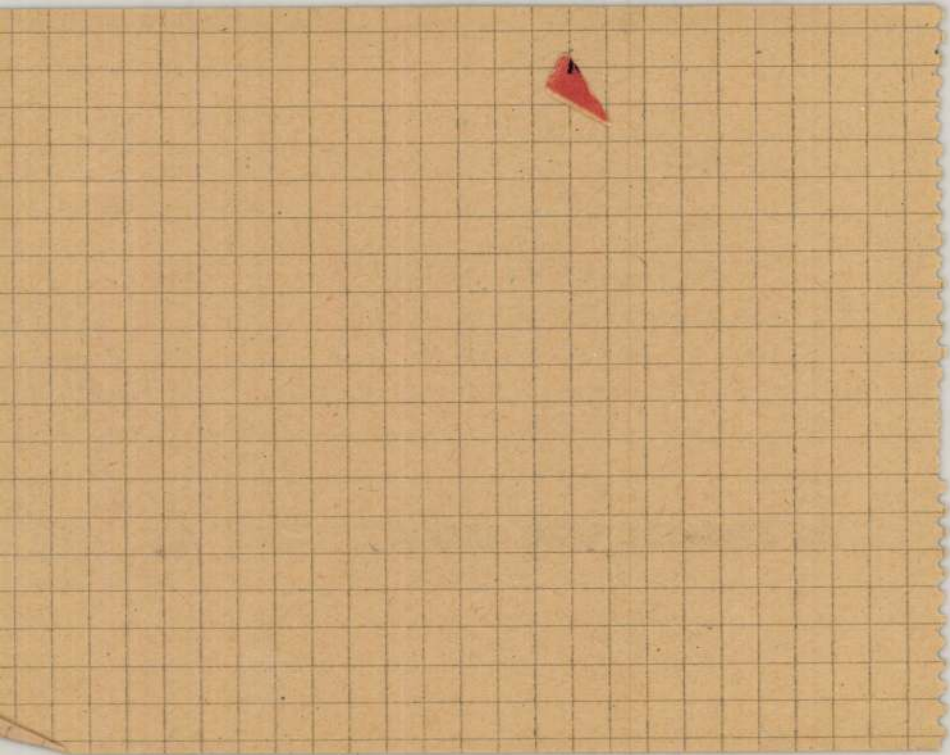
Thaly Kálmán, plakett

Madame Louise Germain

Az 1904-iki téli tárlat.

14

1.

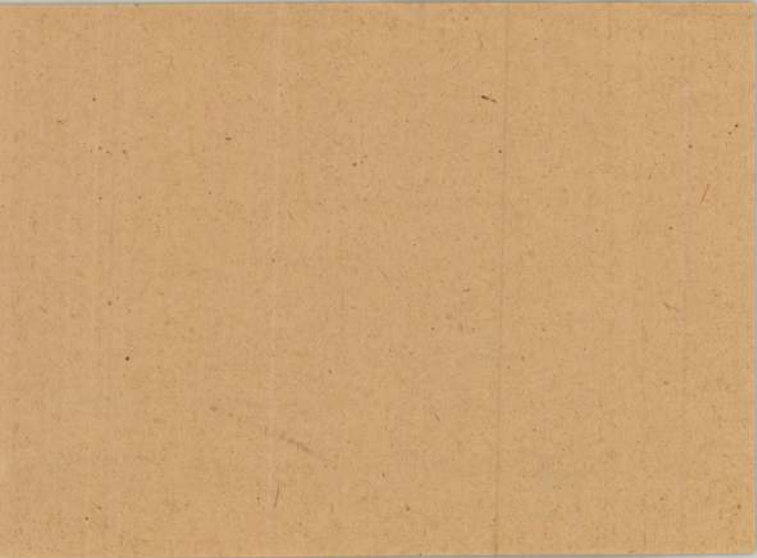
Telcs Ede

Szobos

Revue de Hongrie

1811. IV. a. VII. F. 466-468. l.

Magyarország a római keresztény mű-
vészetétől.

T e l c s   Ede szobrász

Birálóbizottsági tagság az
Orsz.M.Iparművészeti Társulat
siremlék-pályázatán

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
95-96.

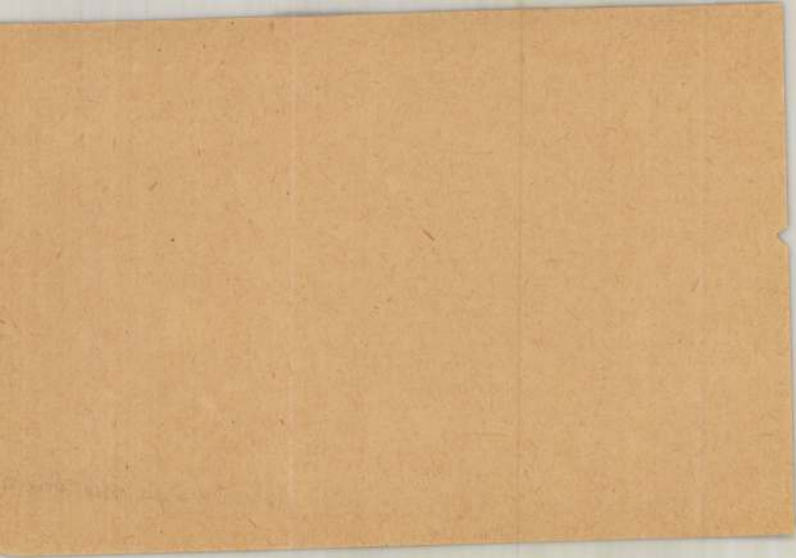
T e l c s   Ede szobrász

M Ű V É S Z E T

XIII.évf.1914.

141-142.

"Céhbeliek"

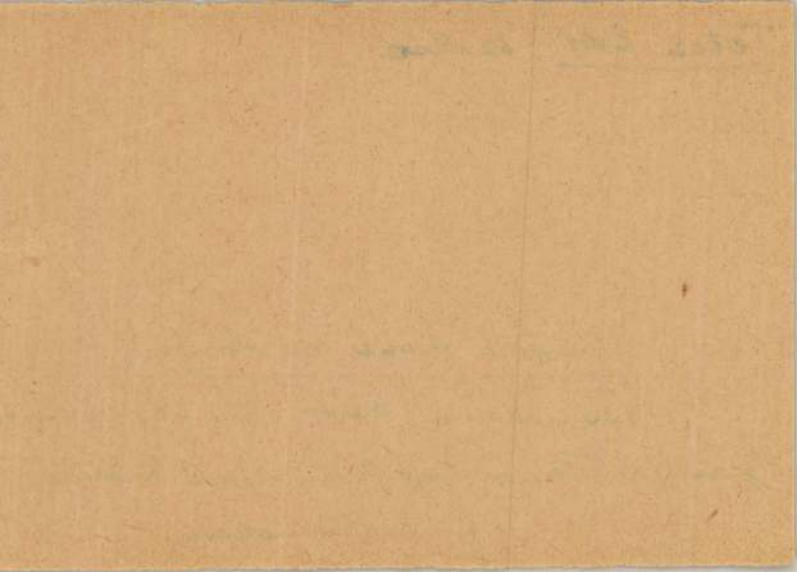
Telcs. Ede, szobrász

Nouvelle Revue de Hongrie

1933. XXVI. a. XLVIII. T. 609-613. l.

Gerovich Tibor: Képrömvéseti kiállítás
& Műcsarnokban.

Telcs Éde, művésze

Párisi történet, 1925. XI. évf.

349. l.

Dr. Schlosnykó: Éreke és plakett

Telcs Ede szobrász

Magyar Művészet 1925. 2. sz-49-53. o.
Velece.

- käy - : krasagod nolgäja : a gäp.

Tet es Formu. 15. é. f. 1931. 138. 192. é. 9. ábrn.

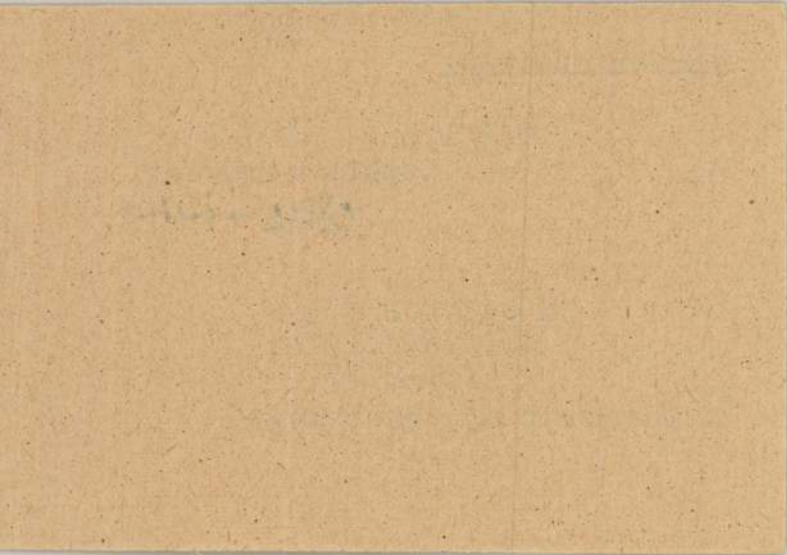
Művészek, XX. sz.

T e l c s E d e
szobrászművész

1872-1949.

M Ū V E S Z E T
XIII. évf. 1914.
231-232.

"A Tarsulat új vezetősége"

Telcs Ede, szábrás

XX. m.

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. tome, 240-241. l.

Péterköfű Agoston emléktáblája, a
Hemecsi Kolombus.

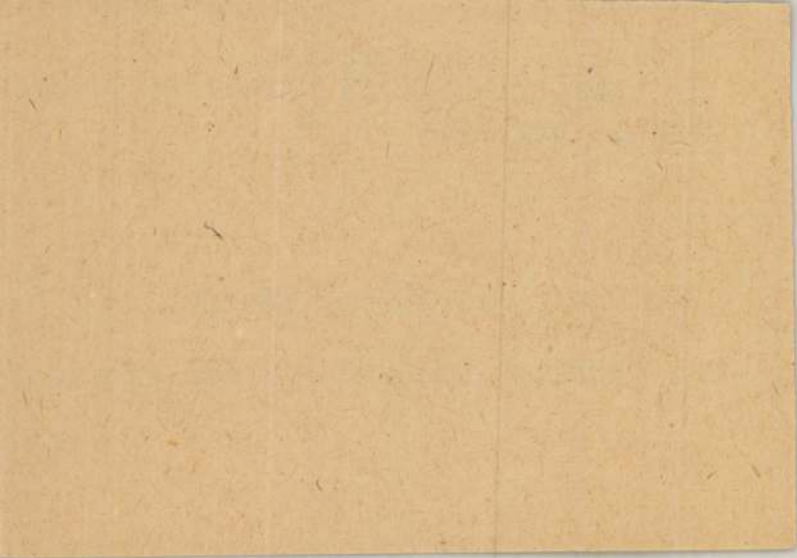

Plasztika, körplasztika
az Erzsébet-emlékmű pályaműve, Telcs
Ede, Tóry Emil

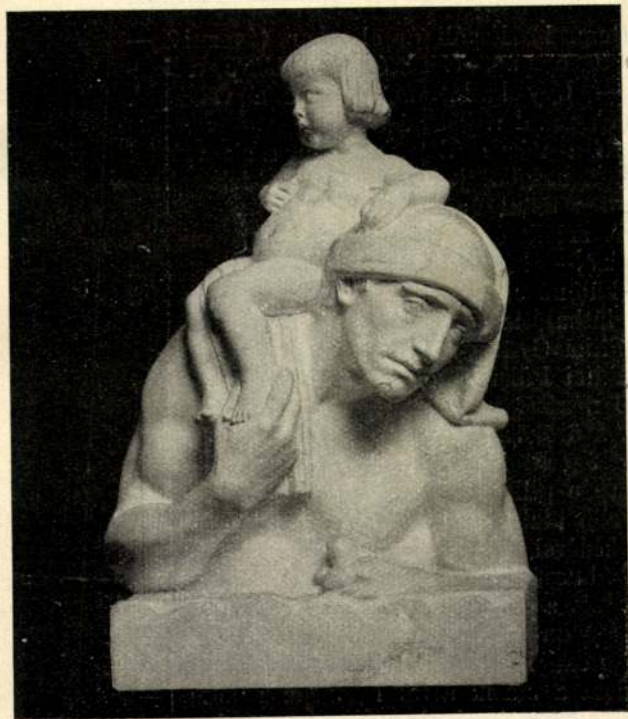
Művészet, 11., 1903. 276-280.

Az Erzsébet-emlékmű második pályázatára

Telcs Ede

Das. up. 1911. 1053. l.

Telcs Ede : Szent Kristóf.

nehettem. És Érpáli úr el akar távozni? —
 olytatta a pap, élénkséggel intézve a kér-
 ést. — Úgy hallottam, hogy ma vendégek
 érkeznek mind a két városból.

— Rám nézve idegenek. Én csak valami
 véletlenségből jutottam ide, — felelt ked-
 vetlenül a fiatal úr.

— A másik úr, a ki az este jött, szintén
 utazik? — kérdezősködött megint a pap s
 olyan különösen nézett Érpálira, mintha czelba
 enné láthatatlan fegyverrel.

— Pilisi György? Nem együtt távoznak.

— Pilisi Pilisi György, — ismételte a pap,
 eltűnő nézését megtartva.

— Az örökös. Átveszi a birtokot. Nagyon
 veset fog itt lakni, — magyarázott Érpáli.

A pap e pillanatban a sietős ember legto-
 letesebb alakját öltötte föl, izgett-mozgott;
 egyik kezével köszönésre emelte kalapját, a
 másikat bucsúzóra nyujtotta mialatt félig már
 megfordult a szabadulás eltökéltségével.

— Nagyon örültem. Volt szerencsém Pilisi

— nem is tudom a nevén. Talán megis-
 erkedem a másik úrral is, ha lesz időm, —

darta a pap érzéketlenséggel. — Filozófiai

tekezésem dolgozom. Most épen valami ne-

tekezésem dolgozom. Most épen valami ne-